

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

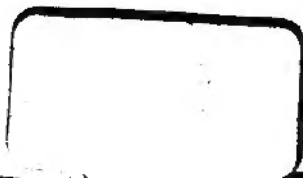
About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

110

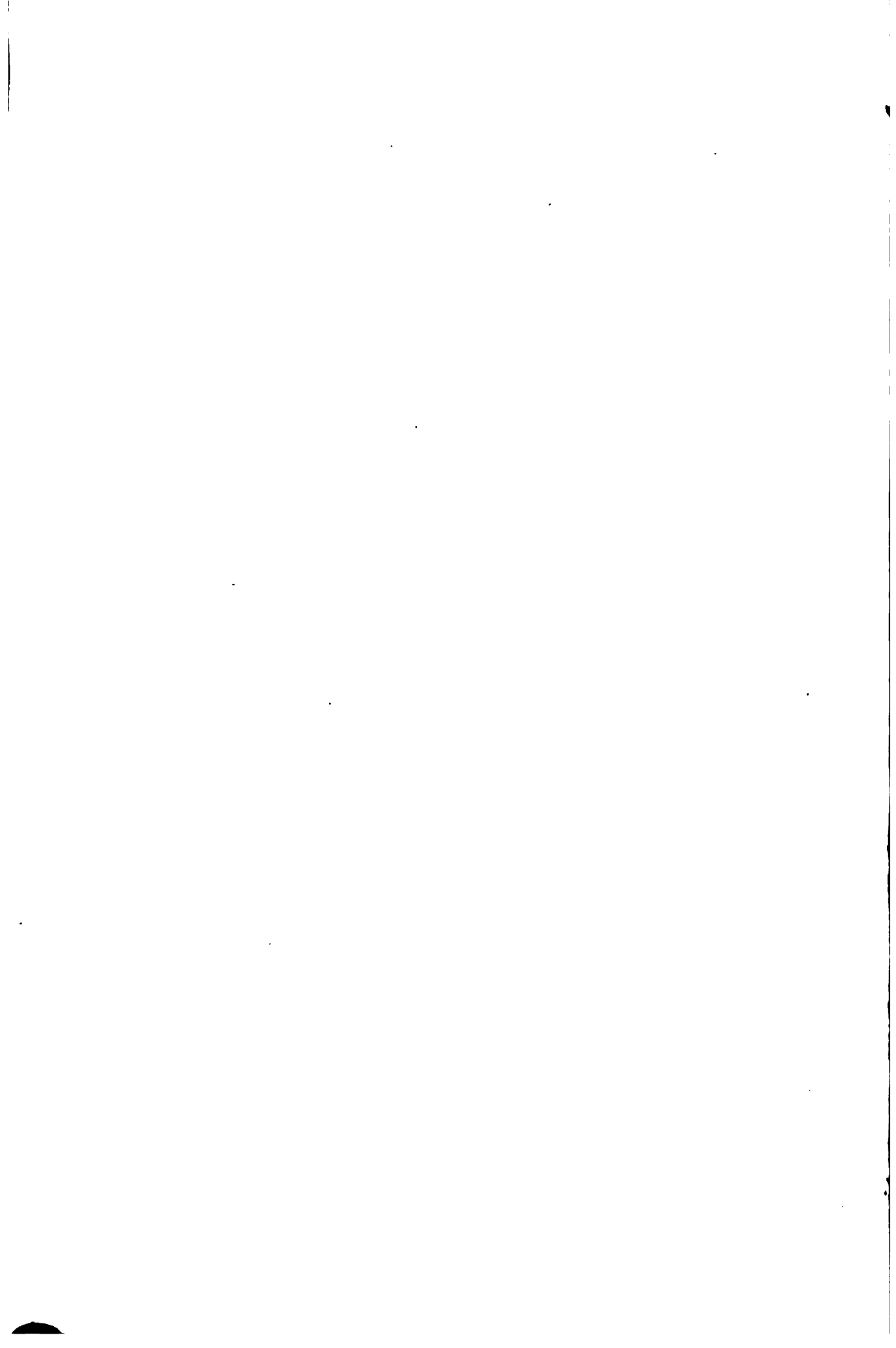

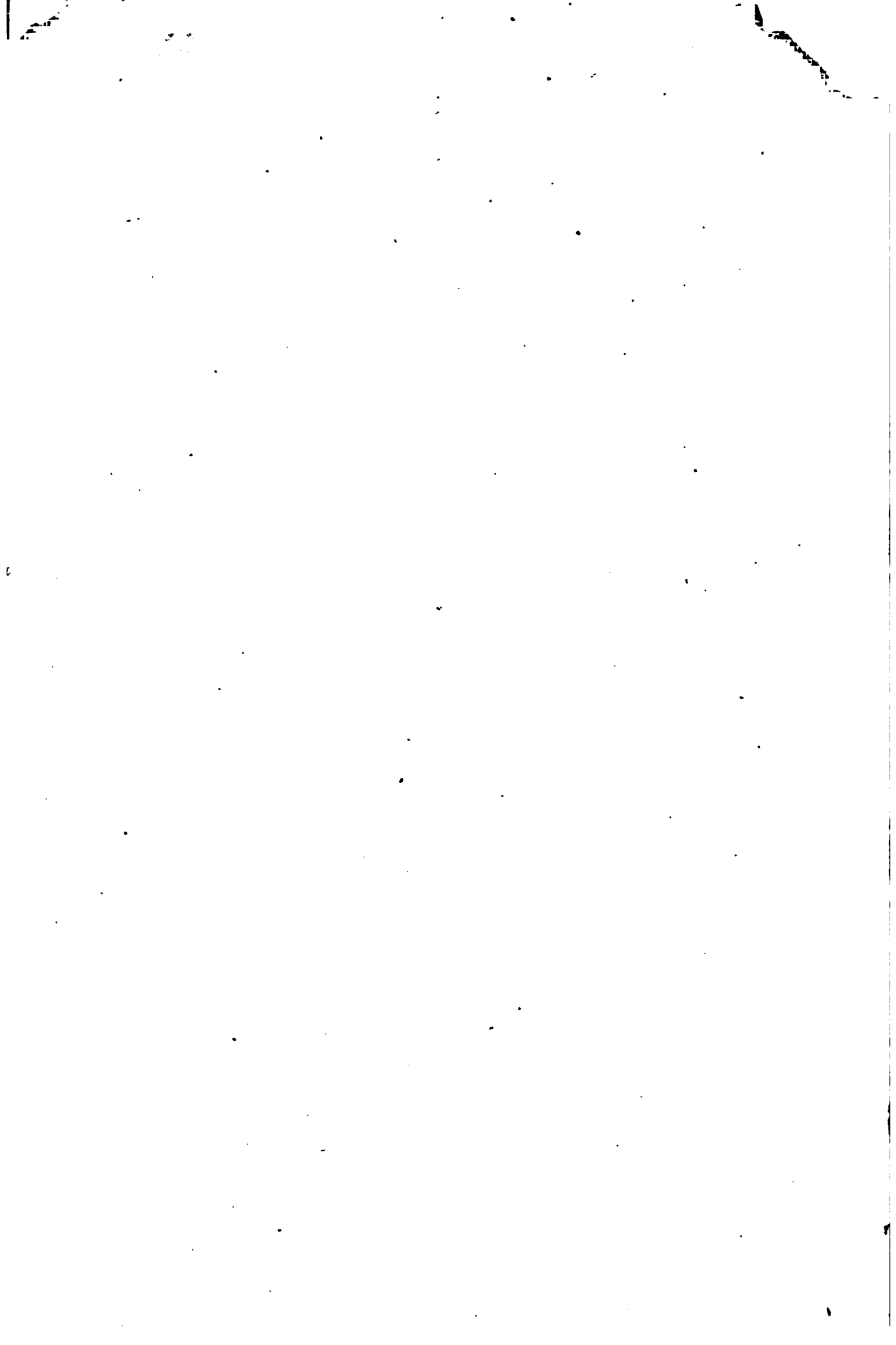
AKI
9DU
ANCIEN/GR

France

38 604 1119

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ.

ARISTOTELES.

— — — — —
— — — — —
PARISIS. — EXCUDERANT FIRMIN-DIDOT ET SOCIOS, VIA JACOB, 56.
— — — — —
— — — — —

902

28
n. 8.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ.

1
0986

ARISTOTELIS

OPERA OMNIA.

France

GRÆCE ET LATINE

CUM INDICE NOMINUM ET RERUM
ABSOLUTISSIMO.

VOLUMEN QUARTUM

CONTINENS PHYSIOGNOMONICA, DE PLANTIS, VENTORUM SITUS ET ADPELLATIONES,
DE INSECABILIBUS LINEIS, MECHANICA, DE MIRABILIBUS AUSCULTATIONIBUS,
PROBLEMATUM SECTIONES XLI,
QUARUM TRES NUNC DEMUM E CODD. MSS. ERUTE.

PARISIIS,

EDITORE AMBROSIO FIRMIN-DIDOT,
INSTITUTI FRANCÆ TYPOGRAPHO,
VIA JACOB, 56.

M DCCC LXXVIII.

+

APR 21 1878
510
2.

For TX
A 7170

PRÆFATIO.

Quum primo hujus operum Aristoteleorum editionis volumini præfaretur strenuus hujus bibliothecæ editor, pollicitus est (p. VI) lectoribus, quartum volumen *omnes quæ inveniri poterunt, perditorum operum Aristotelis reliquias* exhibiturum esse. Strenui viri promissis ut staremus, jam sedulo hisce lacinis colligendis operam dabamus; ecce, nuntius nobis perlatus est, Academiam Borussicam præmio proposito omnes litterarum amantes ad certamen invitasse quo victoriam reportaret qui maximam fragmentis Aristoteleis conquirendis curam impendisset. Statuimus igitur, illustri senatui Berolinensi cedendum esse consisque sumus lectores veniam duros esse procrastinationi, qua ultimi operum Aristoteleorum voluminis fragmenta et indicem contenturi editio in annum 1860 differatur. Volumen vero quod nunc in lucem prodit, continet omnia opera quæ vulgo Aristoteli tribuuntur, quæque leguntur in t. I et II editionis Bekkerianæ, necdum in editione nostra lucem adspexerant; continet præterea problemata nonnulla quorum nunc demum orbi erudito copia fit. Restat igitur, 1° ut exponamus quibusnam subsidiis in hoc volumine edendo usi simus; 2° ut eodem modo ac in vol. III præcæmionem, rationem reddamus, cur in paucis quibusdam locis lectiones prætulerimus quæ nec in ipso contextu exhibit Bekkerus, nec in variis lectionibus textui subjectas, atque addamus, si quid præterea monendum habeamus; 3° ut enarremus unde petita sint problemata in hunc usque diem vel Græce tantummodo, vel et Græce et Latine inedita, ac denique quamnam rationem in hisce problematis edendis secuti simus.

Attamen quum libri vel opuscula hoc volumine legenda fere non nisi nomine Aristotelis inter se colliguntur, nec ceteroquin notabilis quædam inter ea sit communitas, sigillatim uniuscujusque occasione monere coacti sumus, si quæ ei edendo præter editionem Bekkerianam alia sub-

sidia adhibuimus. Lectores igitur monitos esse volumus, quotiescumque de hujusmodi subsidiis verba non facimus, nulla nobis præsto fuisse nisi libros cuivis notos ac facile brevi indice designandos.

Physiognomonica, p. 8, l. 13. ἀνάσιλον ex em. Sylb.; item p. 13, l. 21. — p. 9, l. 2. Duce Gesnero (*de Av.* p. 317, l. 22) lege δριθηας τοδς στεγανόπ. — p. 9, l. 22 εὔζοος Pol. I, 21; εὔζωνος Adam., II, 11. — p. 11, l. 25 ἐμπεπωκόστ. Id manifesto requirere videtur rerum ratio. — p. 12, l. 14. Legendum esse videtur αἰγωποί. Conf. *H. An.* I, 10 et *Gen. An.* V, 1; t. III, p. 9, l. 24, et p. 416, l. 5. — p. 13, l. 34. Libri editi αἱ τοιαῦται. — p. 13, l. 46 et 47. Legendum esse puto κατὰλλαινόντες ὄραιοι.

Lubenter ab hac editione exclusissemus lib. II *de plantis* qui ad hunc usque diem in omnibus operum Aristoteleorum editionibus philosophi nomine veneunt; probavit enim doct. Meyer (Nic. Damasceni *de plantis Libb. duo*; Lipsiæ 1841, 8°) verum horum librorum auctorem esse Nicolaum Damascenum, contextusque Græci quem hodie possidemus, archetypum esse versionem latinam ex arabico factam quæ in antiquissima editione latina Opp. Aristotelis (Ven. ap. Gregorium de Gregoriis, 1496 fol.) legitur. Verum ne ullam partem eorum quæ Bekkerus in copias suas recepit, despiciere videremur, prævaluit opinio qua iterum Nicolai hocce opusculum cum aliis Pseudo-Aristoteleis genuinis Stagiritæ operibus subjungeretur. Constat tamen præcipuam opem ad hos libros emendandos nunc et latinis codd. esse petendam, atque hac in re iterum doct. Meyerus ceteris prævit, textum latinum Nicolai e tribus codd. (Bas. et duos Guelferb.) emendatiorem exhibens; nos Meyeri vestigia prementes excussimus quinque codd. imper. lat., quorum quatuor (6323, 478, 1778 Sorb. et 30 Sorb. Vet.) ipsos libros ab Alfredo de arabico in latinum translatos continent,

quintus vero (954 Sorb.) Petri de Alvernia in hos libros Comment. Quodsi igitur multis in locis a Meyeri lectionibus discessimus, sciant lectores omnia quæ immutavimus, codd. auctoritate niti. Ne tamen contextus græcus omni ope destitueretur, evolvimus denuo cod. Græc. P. (2069), atque inde eruimus lectiones nonnullas haud spernendas quæ Bekkeri aciem fugerant. Has in textum recepimus, ceteroquin a lectionibus quas in codd. suis invenit Bekkerus, numquam recedentes.

De nominibus ventorum; p. 45, l. 34. Ὁρθρό-
νοτος ex em. Koenigsmanni *Geogr. Aristot.* p. 20
et Ideleri *ad Meteor.* t. I, p. 575.

De lineis inseparabilibus. Meliorum codicum ope destituti in hoc opusculo edendo interdum ad conjecturas confugere coacti fuimus (V. p. 47, l. 41; p. 49, l. 54; p. 50, l. 32), ut aliquis saltem sensus e verbis græcis admodum corruptis elici posset. Perlustravimus sane Pachymeris paraphrasin; verum hæc quoque lectio parum nobis profuit; Pachymere tamen duce, p. 50, l. 41 addidimus δέ· apud eum enim legitur : ἀλλὰ μὴν σῶμα ἀδιαίρετον οὐκ ἔσται.

Mechanica. Quodsi horum problematum textus in nostra editione paulo emendatior est ac in Bekkeriana, latere nolimus lectores, nos fere omnia hac in re debere doct. van Capelle (Aristotelis *Quæstiones mechanicae*; Amstelod. 1812, 8°) qui præter egregiam rei mathematicæ peritiam ad hunc librum castigandum adhibuit duos codd. imper. (2115=A et 2507=B), unumque Vossianum vel Leidensem (L), atque hi codd., etiamsi satis recentes, nihilominus passim lectiones suppeditarunt Bekkerianis longe præferendas. Verum ad singula properemus. — P. 55, l. 21. AB ex AB. — l. 39. Legendum esse videtur ἔλαττον. — p. 56, l. 18. χρόνον ἐνεχθῆναι ex B. — l. 47. ΒΓΕΔ ex A. — l. 52. AB ex AB. — p. 57, l. 5. κάθετος ex AL. — l. 20. τῶ μείζονι ex A. — l. 21. μείζον ex Schol. Cod. A. — l. 22. ἐν ᾧ τὸ ex A. — l. 23. τὴν ΧΘ ex em. Capp.; τὴν ΒΥ A. — l. 24-26. τὸ Β...κάθετος ex A. — l. 26 et 27. ἡ...τὴν...ἡ...τὴν ex A. — l. 27. αἶ ex A. — l. 33. καὶ μείζονα γρ. ἢ μ. ex AL et plerisque libb. ed. restituit Capp. — p. 58, l. 13. ἔσται. Sic codd. Capp. et omnes libb. ed. — l. 15. τοῦ post ζυγοῦ. Sic ABL et omnes libb. ed. præter Duv. — l. 16. AM ex A et em. Monantholii. — Ib. ΘΠ ex em.

Capp. — Ib. μείζον ex A. — p. 59, l. 37. οὐ μὲν εἰς τὸ ἐντός ex A. — p. 60, l. 1. ἐκκρούεσθαι Sic A inter l. — l. 15. τέμνει ex A. — l. 17. Μεθυστη-
κός ex A. — l. 20. μετεγώρει δὲ τὸ Α οὐ τὸ Δ ex A. — l. 24. ἐπάνω ex A. — l. 45. πόδα est conj. Leonici. — l. 47. διό. Sic legendum esse puto. — p. 61, l. 12. Ἡ e B. — l. 22. ἐφ' ὅ ex A. — l. 40. ἔχοντες ex A inter l. et L. — l. 42. αὐτόν ex A. — p. 62, l. 16-30. Εἰ γὰρ...κάτω. Accesserunt ex A; etiamsi dubium videri possit, an genuina sint, necne, his lectores frustrare nolui; ceterum l. 19 legi ἐναντίου et l. 30 ὄψεσθαι, dum εἶναι (l. 23) redundare puto. — p. 63, l. 3. καίαρ e L et libb. ed. — l. 11. δέ ex A. — l. 26. ζύλου ex A¹ m. B. — p. 64, l. 30. ἐπὶ πλέον ex A¹ m.; ἔτι πλέον 2^a m. — Ib. τῶ μόχλω ex A. — l. 33. ἐφ' ᾧ ex A. — l. 35. τὸ Ζ ex A. — p. 65, l. 4. αἴρουν ex AB. — l. 8-9. διαφορά ὥστε e B. — l. 19. πιέζοντος ex AB. — l. 37. φάλαγγας ex A. — p. 66, l. 42. ἡ κρείττονα ex A. — Ib. αἶ EI' ex A. — p. 67, l. 3. τοῦ A ex A. — l. 4. τῆς A e B; τοῦ A A. — l. 17. A ex em. Capp. — l. 30. BI' ex em. Capp. — l. 40. AΔ ex AB. — l. 46. αὐτό e B. — l. 48. ὥσπερ ex AB. — l. 50. ποιήσας e B; ποιήσας L. — p. 68, l. 30. τῆ ἦν δ' ἔλ. Sic Capp. emendavit ex A, qui habet τὴν ἦν δ' ἔλ. — l. 35. AZ ex em. Capp. — Ibid. αὐτοῦ ex A. — l. 50. ἡ AH ὀρθῆ πάλιν πρὸς τὴν HK ex A. — p. 69, l. 1-2. τοῦ μείζονος ex A. — l. 4. μήτε ex A. — l. 15. αὐτὸ καθ' αὐτό ex A. — l. 20. ἐφ' ᾧ post μείζων ex A. — l. 27. αὐτοῦ ex A. — l. 28. τὸ κινουῦν ex A. — l. 30. γε pro τε conj. — Ib. ὁ μικρός ex A. — l. 31. τοιοῦτο pro αὐτό conj. — p. 70, l. 3-4. τῶ... κέντρον ex A. — l. 39. ΒΓ ex A. — l. 46. ἐν ἔσται ex A, qui tamen habet τῶ. — p. 71, l. 12. ἐκ μέσου ἢ ἀπ' ἄκρου ex A. — l. 20-21. ἐφ' ὧν ex A. — l. 28 et 31. μάλλον ex A. — p. 72, l. 5. ῥᾶον Bekkeri, ni fallor, est error typhotetarum. — l. 6. ἐκείνως ex em. Leonici. — l. 17. ἐπιχειμένους ex A. — l. 30. γίνεται e L. — l. 34. οὐ ex A. — p. 73, l. 31. αὐτίκα οὐθέν pro αὐτὸ καθ' ἑν conj.; οὐθέν Leon.; μῆθεν αὐτό Monanth. — p. 74, l. 42. ὕστερον e conj. Capp.

De mirabilibus auscultationibus. P. 75, l. 14. ἐξαδυνατῆ restitui e libb. ed. — l. 19. τὴν ἀφοδόν. Sic emendandum esse censui, etiamsi omnes libri editi cum Bekkero habeant τὸν ἀφ. — p. 79, l. 1. Κύπρω· hujus loco jam olim editores ex Antigono Car., 21, Plinio VIII, 29 et 57, Steph.

Byz. et Suida restituerunt Γούρω. — l. 3. [περί] e conj. Sylb. — P. 80, l. 20. Ἀτιντανίαν. E Steph. Byz. emendavit Sylb. — p. 82, l. 2. [τε] e conj. Sylb. — p. 84, l. 1. Καλχηδονίων. Sic jam olim emendarunt multi viri eruditi. V. Niclas (ap. Beckmann) ad hunc l. — l. 3. κυάνου ex em. Sylb. — p. 86, l. 11. δύεσθαι e Theophrasto; *de pisc. in sicco deg.*, 7. — l. 37. Πευκέτιον. E Strabone, Plinio et Steph. Byz. emendavit Beckmann. — p. 89, l. 36. διερίζεσθαι. Sic habent omnes libb. ed. præter Leonicum et Camot. — p. 94, l. 1. παραβαλεῖν. Ni fallor, sic legendum est. — l. 3. Πολίειον e conj. Salmasii; *Exerc. Plin.*, p. 42. — l. 8. Μάκκαλα ex em. Holstenii ad Steph. Byzant. — l. 11. ἀλαίου e conj. Wesselingii ad Antonini *Itinerarium*, et Niclasii ad hunc locum. — l. 21 et 27 Ελληνίας ex em. Osanni (*Beitr. zur griech. u. röm. Literatur-Geschichte*, p. 280). — P. 100, l. 24-29. τέμενος τόδε et κωδρά sunt conjecturæ Heynii (*ad calcem adnot. Beckmanni in hunc librum*, p. 419). Vs. 2 epigrammatis τῆδ' est conj. Sylb. quæ dein migravit in edd. Arist. post eum et ante Bekkerum editas. Ceterum hunc vs. emendare conatus Salmasius (ap. Is. Vossium ad Scylacis *Periplum*, p. 4) sic legit: τῆ δ' ἀγέλην ἐλάων, ἐκ δ' Ἐρύθης ἀνάγων, Is. Vossius ipse (ad Pomp. Melam p. 251) Γηρυουῆ ἐλάων ἢ δ' Ἐρύθειαν ἄγων, Bouherius (Disertatione lingua vernacula de hoc loco conscripta ap. Scip. Maffei; *Galliæ antiquitates quædam selectæ*; Paris, 1733, 4°, denuo edita a Beckmanno ad calcem hujus libri, p. 403 sqq.) Γηρυουεῖας βροῦ ἐξ Ἐρύθου ἀνάγων, et Heyne (l. l.) Γηρυόνεω ἀγέλην τῆδ' Ἐρύθηθεν ἄγων, vel Γηρυόνεω ἀγέλην ἐξ Ἐρύθης ἐλάων. Vs. 3 pro τὰς δ' ἐδάμασσε Salm. habet τὸν δ' ἐδάμ., Heynius τὴν δὲ ἐδάμ., Bekkerus conjicit τὰς ἐδάμ. Præterea Salm. et Heynius legunt Φερσεπάσσα. Vs. 4. δ' ἐμῶ e Eύρυτιῶνι δαμέντι sunt conjecturæ Bouherii, τῆ δ' pro τῶ δ' nostra. Ceterum Salmasius hunc vs. ita constituit: Τηλεδάμω τέκνω καὶ Εύρύτῳ ἡ δάμαρ αὐτοῦ, et Is. Vossius Τηλεδάμω τέκνω τῶ τ' Εύρυτιῶνι δάμαρ πρίν. Vs. 5 pro δὴ Vossius habet τῆ. Vs. 6 Vossius habet φιλότα et φυτάδ', et Salmasius ὑποσκιερον.

Ad Problemata edenda in locis difficilioribus evolvimus cod. Imper. 2036 (Y^a Bekk.). Ante Bekkerum Doct. Levesque hujus cod. varias lectiones publici juris fecerat (*Notices et Extraits*

des Manuscrits, t. VII, 2, p. 104 sqq.); verum quum animadverterem duos hosce viros non semper eodem loco eadem legisse, arbitratus sum non sine emolumento hunc codicem denuo evolvi posse. Contuli præterea versionem antiquam in fronte commentarii Petri Aponensis legendam (Prodiit cum Alex. Aphrod. Problem. et Plut. Chæron. Problem. (i. e. *Quæst. Græcæ et Rom.*) Venet. 1519 fol.). — P. 108, l. 30. οἱ ante ὑπό ex Y^a inter l. ead. m. — p. 112, l. 39. εὐθενεῖ ex Y^a, uti recte monuit Levesque. — p. 116, l. 39. κατωτερικόν. Vix dubium videtur quin ita emendanda sit codd. lectio κατωρετικόν. Vers. ant. *deorsum ferens*. — p. 118, l. 3. ὄ. Sic legendum esse puto. — p. 118, l. 27. An σήπεται, ut infra V, 34 et XXXVII, 3 (p. 149, l. 22 et 288, 22)? *putrefit* vers. ant. — p. 119, l. 45. τῆ addidi e conj. — p. 122, l. 43. ἡ Bekkeri est mendum typhothetarum; Y^a certe habet ἡ. — p. 125, l. 7. An legendum τένδει? vers. ant. *tegit*. — p. 126, l. 37. τὸ θερμόν e Cod. ant. Sylb. — p. 127, l. 37. θλίβοντας] *vestes* ant. vers.; vera igitur lectio latere videtur in optimorum Codd. φλιβολλίτας; infra tamen (III, 26; p. 133, l. 14) omnes codd. exhibere videntur θλίβοντας, ibique ant. vers. habet *coangustantes*. — p. 128, l. 11. ἐκλύειν] *dissolvi* vers. ant.; Gaza legit ἐκλείπειν. vertit enim: *evenit ut calor etiam ipse deficiat*. — l. 13. πίογι est conj. Bekkeri. — l. 21. Deficit verbum ad quod referatur τὸ δ' ὀπτικὸν αὐτῶν. Gaza aut alia legit, aut vulnus occuluit, vertens verba προσαναφ.....διχλύσεως *utpote cum hujusmodi humoris defectu resolutio illa eveniat*. — l. 26. Post βευματικούς deesse videntur τοὺς μὲν εἰς τὴν κύστιν, vel similia quædam, verum nec hic, nec supra (l. 21) Codd. lacunæ vestigia ostendunt. — p. 129, l. 22. ἐπ' ἰθὺ μία. Sic omnino legendum esse censeo. — p. 132, l. 15. [σοροί] *antennæ* vers. ant. — l. 17. οὐθέν ex Y^a, uti jam notavit Levesque. — l. 20. στ' ἔδει. Sic legendum esse puto. — l. 34. Notandum προῖσχνάνας pro προῖσχνανάμενος. — l. 43. καὶ exstat etiam in vers. ant. — l. 49. An legendum γοῦν; — l. 51. Nova quæstio e marg. Y^a, ant. vers. et Gaza; Septalius ipse finxisse videtur novam quæstionem, legens Διὰ τί οἱ μέθυσοι οὐχ ὑπνίζονται; — p. 133, l. 2. ἡ ante ὀλίγη addidi e conj. — l. 5. Post πυρίας deesse videtur προσλαμβάνουσι, vel simile quiddam; in Codd. tamen lacunæ vestigium deest;

magnis caliditatibus vers. ant.; *vehementer æstuentes* Gaza. — l. 8. ἐκότερον e conj.; sic etiam legit Gaza, vertens *utriusque*. — l. 13. ὀλίγοντας. V. supra ad p. 127, l. 37. — P. 133, l. 28. συμβαίνει ex ant. vers., quæ habet: *est quidem ut subcontrariis passio eadem accidit*. — P. 136, l. 2. συνδίδωσι] *compatiuntur* ant. vers.; *simul laborant* Sept. — l. 23. γρῦσαι] *solvēt* ant. vers.; *liquefacere potest* Gaza; *dissolvēt* Sept. — p. 141, l. 23. δτε ex ant. vers.: *quandoque autem extruditur*. — p. 142, l. 10. τοῦ] e Gaza: *ut per æstatem*. — l. 10-11. Cod. ant. Sylb. et vers. ant. legisse videntur μὲν σύμμετρον sine οὖν, vel ἔστι. — l. 16. An legendum *προσίσταται*? — l. 20. *excrementis abundantium* Gaza; legit igitur περιττωματικῶν. — p. 148, l. 17. πληγέντος· Gaza *per ictum*; ant. vers. *vulnerati*. — l. 39. *Quo usque aliquid digeratur* ant. vers.; legit igitur ἕως ἄν τι παρῆ. — p. 149, l. 8. For- san recte Gaza legit ἐξστρ. γὰρ γίνεται· vertit enim: *fit enim dextra transversa in partem ob- jectam*. — l. 10. Ni fallor, legendum est μηδ' ἐτέρως. — l. 43. Recte, ni fallor, emendat Sylb. ἐφομένας· *quæ bulliunt* ant. vers.; *ferventibus* Gaza. — p. 150, l. 17. Gaza *proponere*: legit igitur προθεῖναι. — p. 152, l. 24. [τὸ ἐναντίον] e Gaza. — p. 153, l. 23. τόπον αὐτόν. Sic Y^a (etiãmsi tacentibus Levesque et Bekk.), ant. vers., Gaza et libb. ed. — p. 154, l. 28. *aliter* ant. vers.; *secus* Gaza. — l. 35. οὐ habent etiam ant. vers. et Gaza. — p. 155, l. 33. τοῦτον etiam Cam.; *hunc* ant. vers. — p. 156, l. 12. ἐξήρηνται] *ape- riuntur* ant. vers. et Gaza. — l. 17. Sylb. et Laem. om. ὑ.μ.τ.ψ. προσχ. — l. 29. ἐπέπλησεν] *repleti sunt* ant. vers.; *replentur* Gaza. Derivavi ab ἐμπλήθω, non ab ἐμπλήθημι. — p. 157, l. 4. ἡ omisi cum Laem. et Gaza. — p. 158, l. 2 et 3. Gazam secutus sum, qui una cum Laem. om. ei, atque dein legisse videtur μεταβαλοῦσιν et μενοῦ- σιν. Ant. vers. pro ei ante μεταβ. habet aut, eademque una cum Gaza ἡ ante ἐπικρ. interpretatur si. — l. 12. Legendum, ni fallor, συνσάττη. — p. 160, l. 2. Gazam secutus sum; ant. vers. utroque loco habet *hoc*; Cod. ant. Sylb. ὁ μὲν... ὁ δέ. — l. 12. ζέ e Gaza. V. interp. lat. — l. 13. οὐ agnoscunt et ant. vers. et Gaza. — l. 43. τῶν ὑγρῶν habent etiam Y^a et cod. ant. Sylb.; *humi- dorum* vers. ant.; *itaque conjuncta cong'utina- tuque humorum copia tumor per collectionem*

exsurgit Gaza. — p. 161, l. 17. An legendum *προσεστός*? Gaza *obviam*. — p. 163, l. 41. λεπτό- ποροι e XXXIII, 10 (p. 281, l. 45 et 46) et Probl. ined. II, 51 (p. 301, l. 33); *quo enim arctiores meatus sunt, eo magis vim obtinent olfaciendi* Gaza. — l. 45. Legendum vel παρ- νύοιντο, vel ἐπάρνυντο (V. p. 281, l. 49), vel duce Sylb., πάρνυντο. — p. 164, l. 12. Lege πέταιν τὴν τρ. — l. 46. ἀπεψίαν e Gaza. — l. 47. Gaza σκληρότεροι. V. interp. lat. — p. 165, l. 15. An delendum *κίνησιν*? — p. 167, l. 33. Cum Sylb. lege αὐτη. — l. 38. Cum Sylb. et Bekk. lege ἀλγῆ ἢ γάρι. — l. 47. οὐδέ habet etiam Cod. ant. Sylb.; *neque* vers. ant. — p. 168, l. 14. Legendum esse videtur οὔτε αἱ γυν. — p. 169, l. 3. ζῶν derivavi a ζέω, non a ζάω. — p. 169, l. 16. Legendum esse puto ποιεῖν. — l. 17. Legendum, ni fallor, ἀρτι οὐ· Sylb. conjicit ἀρτίως. — l. 19. φυτῶν Bekkeri est mendum typhotetarum. — l. 29. ἀναιμοι e Gaza. — p. 170, l. 24. δ] *putamus* ant. vers.; an igitur legendum οἰόμεθα? — l. 30. Verborum nexus requirere videtur οὐ πρός. — l. 41. Gaza duce, legendum τόπον. — p. 171, l. 11. ὀρ- θήν habet etiam Y^a 1^a m. — l. 33. Cum Gaza delendum esse puto ἡ. — l. 44. Legendum esse puto τῆς ἐκ τῆς κλ. φ. — p. 172, l. 11. οὐ non agnoscunt ant. vers. et Gaza; ceterum Sylb. jam viderat hæc repugnare iis quæ legimus p. 167, l. 9; Laem. habet οὖν. — p. 173, l. 4. Lege omnino ὀρέων. — l. 23 et 26. οὐχ et ἡ μή e vers. Gazæ. — p. 174, l. 13. ἐγγύς τοῦ εἶναι Bekkeri est mendum typhot. — l. 22. ἡ non omittitur ab Y^a. — l. 47. τὸν δέ legunt etiam Y^a, vers. ant. et Gaza. — p. 175, l. 29. ἡγῶ ex ant. vers. et Gaza. — p. 176, l. 2. βραδύτερα e Gaza. — p. 179, l. 8. Legendum, ni fallor, γε. — l. 19. [ἡ] ex interp. Gazæ. — l. 22. Delendum esse vi- detur καί. — l. 23. Delendum rursus καί· Laem. ποιεῖ μόρια. — l. 34. ἐπόν. Sic emendandum esse censui lectionem (ἐπόν) C^a Y^a et Cod. ant. Sylb.; *dicentibus* vers. ant. — p. 180, l. 37. εὐηχοώτε- ρον ex Y^a, uti jam enotaverat Levesque; conf. l. 48. — l. 50. Gaza legit αὐτή (sc. ἡ διάνοια); forsan legendum est τὰ ὄτα. — p. 181, l. 44. Gaza duce, legendum esse videtur βραδύτερα. — l. 46. Legendum, ni fallor, δτι. — p. 182, l. 10. ἀπέρχεται καταπεπνευκῶτων. Nescio unde hæc pe- terit Bekkerus; ad calcem pag. hanc lectionem tribuit Y^a; verum hicce cod. cum vulg. consentit.

— p. 183, l. 20. Legendum haud dubie φοροῦν-
τος. — l. 35. γεγόνασιν e vers. ant. qui habet
fiunt : legit igitur γεγόνασιν. Ceterum idem jam
conjecerat Sylb. — p. 184, l. 42. οὐθέν ex Y^a, uti
jam enotaverat Levesque. — l. 45. Legendum,
ni fallor, ἀλλὰ ἡ μόλις. — Ib. An legendum εἰ μετὰ?
Y^a habet ἡμετα (sic); ant. vers. *aut cum*. —
p. 185, l. 7. ἐξαιρουμένων. Hujus loco ant. vers.
habet *salvans*; l. 10 vero *elevatis*. — p. 185,
l. 24. στενωῶν. V. infra p. 309, l. 22. — l. 30. An
δυσκινήτικώτερον? — l. 34. Deesse videtur εἰκός, vel
simile quiddam : *tremunt autem seniores* ant.
vers. — l. 41. Deesse videtur ἐπί ante τῶν τοιού-
των. — p. 187, l. 28. παχύ Bekkeri videtur men-
dum typhothet. — p. 189, l. 35. Pro αὔτη ante
γάρ antiquus interpres legisse videtur αὐτό· vertit
enim *hoc*. — p. 190, l. 1. Cum Gaza legi κενου-
μένης. — p. 193, l. 38. Cum ant. interp. (*ita*)
et Bekk. legi οὕτως. — l. 40. Egregie Bekk. con-
jicit ποιῶντες πάντες φ. — p. 194, l. 9. Quæ in
latinis uncis inclusa leguntur, petita sunt ex ant.
interp. — l. 10. Omnino legendum esse videtur
οὐ δοκεῖ. — l. 24. Lege καὶ αἱ ἐκθζλλ. ἀκτῖνες. —
l. 31 et 33. Cum ant. vers. et Gaza legi ΘΑ, Λ
et ΘΑ. — l. 37. Legendum esse puto τῆδε. —
l. 39. Rerum ratio requirere videtur ἡ ΔΕ τῆς
ΕΖ ἐν τῆ ΑΘ, etiamsi hic non adsentiantur ant.
interp. et Gaza. — p. 196, l. 25. Legendum, ni
fallor, ὡσθ'. — l. 29. Cum vers. ant. et Gaza legi
ΔΕ. — p. 197, l. 20. Legendum esse puto ἀπελ-
θεῖν. — l. 38. Cum Gaza lege ἐκείνα (sc. τὰ ζύ-
σματα). — p. 198, l. 9. βάρος e Bas. III et vulg.
ed., teste Sylb.; eadem dicenda de Probl. 12 hu-
jus Sect.; p. 201, l. 37. — l. 18. ταῦτά: Sic Y^a,
etiamsi tacentibus Levesque et Bekkero; *hæc*
eadem vers. ant.; *eadem* Gaza. — l. 31. Legen-
dum est ἐν ταῦτῳ ex ant. vers., quæ habet *in*
eodem; Gaza *prolinus*. — l. 34. Gaza duce, legi
διὰ τὸ τῆν. — Ib. αὐτῶν] *ipsorum* ant. vers.;
eorum Gaza. — l. 35 et 36. In latinis secutus
sum Is. Vossium qui apud Grævium (*Lect. He-
siod.* cap. 12, p. 573) emendat συρομένοις et πελ-
λύτρους. Pro κολύθρους ant. vers. habet *extrema*;
Gaza *colei*. — l. 40. An, Gaza duce, legendum
est αὐτοῖς? — Ib. ὅπ. τ. κ. κάτω] *anterius vel*
inferius posterius ant. vers. — l. 46. Scripsi αὐ-
τάς (i. e. ἀλλήλας), omnino sic efflagitante rerum
ratione. — l. 48. γάρ. Ni fallor, id requirit ver-
borum nexus. — l. 50. ἐφ' ἧς] *a qua* ant. vers.;

quo Gaza. — p. 199, l. 6. Duplex κύκλω etiam
agnoscit ant. vers.; Gaza alterum interpretatur
circum. — l. 18. Gaza duce, legi συμβαίνει τε
ἕμα. — l. 26. Omnino legendum est ἂν φέροιτο.
— l. 27. *in quantum in prima... linea* ant.
vers.; *qua linea prima* Gaza; legendum igitur ἧ
πρώτη. — l. 29. Rerum ratio requirit αὐτόν. —
p. 200, l. 10. Omnino legendum est αὐλοῦ· Gaza
fistula. — l. 23. Legi εἰς αὐτόν, id requirente
rerum ratione; *in se ipsum* ant. vers.; *in se*
Gaza. — l. 50. Gaza duce qui habet *clepsydra*,
lege αὐτῆς. — l. 52. ἕως ἄν. Ita supplevi e Gaza
qui habet *quo usque*. — l. 53. δπιούρους] *cuneos*
ant. vers. — p. 201, l. 2. Omnino legendum est
αὐτό· Gaza *humor*. — l. 11. Legendum, ni fal-
lor, ὡς ἐκίνησεν, vel potius δ ἐκίνησεν· Gaza *ad*
quem moverit. — l. 13. Cum Gaza lege ἴσχυον. —
l. 37. Conf. p. 198, l. 3. — p. 202, l. 24. Cum
Gaza (*res immodica*) legi ἀσυμμετρία. — p. 203,
l. 22. Legendum esse videtur ποιεῖ ἐγρηγορέναι·
Gaza *reddere pervigiles potest*. Conf. p. 204,
l. 38. — l. 36. τά. Sic habent et omnes libb. ed.;
ant. vers. et Gaza cum opt. codd. ὄν. — p. 204,
l. 37. οὐ] *vigilare* ant. vers. et Gaza. — p. 205,
l. 43. Quid hic significet διάστασις, elucet e Lib.
de audibil.; t. III, p. 662, l. 25. — p. 206, l. 4.
Vehementer suspicor legendum esse πρὸς βίαν. —
p. 207, l. 11. Cum Gaza legi φθόγγος· διὰ γὰρ τό.
— l. 28. Hermann *De usu antistrophii*, p. 4 le-
gere jubet τῷ ἐνί. — p. 208, l. 24. βραδύτερον ex
interp. Gazæ, probante etiam Bojeseno (*de Pro-
blematis Aristotelis dissertatio*; Hafniæ 1836).
Conf. p. 213, l. 22. — l. 46. Bojesen legere ju-
bet ἄχρον, forsitan recte. — l. 49. Cum Gaza et
Bojeseno legi αἱ. — p. 210, l. 3-5. Jam sæpius
notarunt viri docti utroque loco pro δι' ὀξειῶν rati-
onem harmonicam requirere διὰ πέντε, nisi cre-
dere mavelis Aristotelem contra reliquorum
musicorum usum nomen δι' ὀξειῶν tribuisse non
consonantiæ διὰ πασῶν, sed τῆ διὰ πέντε. Quodsi
hanc loquendi rationem Aristoteli tribuere liceat,
probari posse videtur lectio quam secuti sumus;
alioqui Gaza duce utroque loco legendum διὰ
πέντε. Ceterum οὐδὲ δις (l. 4) petii e Cod. ant.
Sylb, qui habet οὐδέ δις· Gaza legit οὐ δις, probante
Sylb. l. 5 Camot. etiam habet οὐδέ δις. — l. 11.
Cum Gaza et Bojeseno legi ἡμιολία. — l. 16. Cum
Bekkero legi τ' ἐκείνο καί. Præterea l. sq. ante
ἐπίτριτον inserendum esse puto οἷς. — l. 18-26.

[Διά...τινάς]. Jam Blancanus (*De locis in Aristotele mathematicis*; Bononiæ 1615, 4°) et Septalius animadverterunt hæc ad propositam quæstionem non pertinere. Præterea contradicere videntur iis quæ Probl. 26 et 46 exponuntur. Omittuntur a Gaza. — l. 23. Legendum, ni fallor, Εἰ δὲ φ.; ant. vers. *fit.* — l. 29. Duce Sylb., legi ἡ κινήθεισα. — p. 211, l. 17. Haud dubie legendum est ἔχρη. Præterea post συμφωνίᾳ inserendum esse puto γάρ· Gaza hujus loco ante ἐν addidisse videtur καθάπερ. — l. 51. V. p. 210, l. 3. — p. 212, l. 18. Pro ἀρή legi ἀρ' ἥς δέ. — l. 38-39. Bojesen, duce Gaza, legere jubet βρ. κινήσεως αὐταῖς γεγενημένων. — l. 43. λύρα ex em. Bojeseni. — p. 213, l. 5. Non intelligo quid sibi velit αὐτοῖς, nisi sit pro ἡμῖν αὐτοῖς· itaque legendum esse puto αὐθις. Gaza interpretatur *suumque genus sincerum custodiens*, unde Sylb. eum legisse putat οἱ αὐτοί. — l. 7. Melius sane, monente Bojeseno, legeretur αὐτῆς. — l. 9. Cum Bojeseno redundare puto τῶν μὲν ἐπτά· omittit etiam Gaza. — l. 13. Ante θάτερον cum Gaza inserui εἰς. — l. 15. Cum Bojeseno delendum esse puto μέσον· omittit etiam Gaza. — p. 214, l. 2. Duce Bojeseno, lege φρυγισί. Conf. Polit. VIII, 7; t. I, p. 633, l. 37. Quæ vero post βακχική inserit Gaza (*at vero mixolydius nimirum illa præstare potest*) non necessaria videntur, dummodo particulam καί (l. 4) cum αὐτη, non cum διό connectas. — p. 215, l. 41. εἰλώδεις. Sic legi e Theophrasto (*Caus. plant. V, 6, 4*), qui habet εὐελοις, et Gaza. — p. 216, l. 15. An legendum θθι? — l. 23. Ante τὰ μὲν, ni fallor, excidit δν. — l. 34. Gaza φθείρει, forsitan recte. — p. 217, l. 13. Melius, Sylb. duce, legeretur ἀνιέναι· *emittere* ant. vers.; *mittere* Gaza. — l. 48. Cum Gaza legi ἐκείνη. — l. 49. An legendum εὐθενεῖν, ut supra p. 112, l. 39? — p. 218, l. 5. Uncis inclusa e vers. ant. et Gaza. — l. 37. *calida et sicca* vers. ant. et Gaza. — l. 47. Quæ in latinis uncis inclusa sunt, e Gaza petii. — p. 219, l. 10. Post βοτρύων aliquid deesse videtur, ut ἐνθα μὲν οὐδὲν ὑπάρχει ὀστοῦν. — p. 220, l. 8. δριμεῖα mendo typhothetarum apud Bekk. omissum est. — l. 51. Pro ἔωθεν lege ἔξισθατε Probl. ined. III, 6 (p. 326, l. 41). — p. 221, l. 12. πυκνοφυλλότεραι ex Y^a, etiamsi tacente Bekkero. — l. 14. An legendum ἀργοῖς? Gaza *locis rusticis*. — l. 28. Gaza et marg. Bas. III ante ψαθ. inserunt ἡ κριθή. — p. 222, l. 2.

Cum Gaza legi ἄλλων· ant. vers. *farinis*. — l. 20. Legendum esse puto προσέρχεισθαι (sive cum Gaza προσέρχεται) ποιεῖ ἑαυτοῖς (i. e. ἀλλήλοις. Conf. p. 198, l. 46), vel τὸ προσέρχ. ποιεῖ ἐν αὐτοῖς. — p. 223, l. 5. Redundare videtur τὸ ὑδωρ. — l. 17. Redundat δέ, et forsitan etiam τοῦ ante ἐκ. — l. 30. Cum Gaza legi δίπυρος, sed restat alia corruptio; itaque forsitan l. 29 legendum est Ἰγρότατος οὖν ὄν. — l. 44. τὰ post πάντα delevi, Cod. ant. Sylb. secutus. — l. 47. Cum Gaza legi ἐκλιπεῖν. — p. 224, l. 29. Etiam invitis codd., legi αὐτοῖς, sic efflagitante rerum ratione; *nos ipsas* vers. ant. — l. 44. καί ante χωρίς om. etiam vers. ant. — p. 225, l. 36. Jamdiu animadverterunt viri docti legendum esse Φυσικοῖς. — l. 41. Cum Gaza delendum esse censeo οὐ. V. supra p. 222, l. 49. — p. 226, l. 41. Legendum esse videtur διότι, vel forsitan δτι τί (om. ἡ); Gaza *cur igitur*. — p. 230, l. 24. Delendum, ni fallor, οὐ, quod etiam fecisse videtur Gaza. — p. 236, l. 7. Forsitan non rejicienda est omnium codd., uno excepto, lectio τροχιζόμενοι, atque interpretanda *qui equuleo torquentur*; Cod. ant. Sylb. tamen etiam habet τροχίζόμενοι. — p. 238, l. 37. δπερ. Sic legunt Y^a (uti jam adnotaverat Levesque, tacente Bekkero), Cod. ant. Sylb., vers. ant. et Gaza. — Ib. θνήσκουσι. Theophrastus loco simili (*De igne, 15*) habet λιποφυγήσασιν, unde forsitan legendum ἐκθνήσκουσι, ut infra p. 281, l. 36, et 301, l. 23. — p. 240, l. 9. καταδήματος] Secutus sum interpretationem Gazæ; ant. vers. habet *distensum*. — p. 241, l. 6. Ni fallor, pro μή legendum est μὲν· omittunt vers. ant. et Gaza. — p. 242, l. 8. Etiamsi aliunde incognitum sit verbum διερεῖν vel διεροῦν, tamen sic legendum esse puto; ant. vers. etiam habet *humectare*; libb. ed. διαρεῖν. — p. 243, l. 27. Gaza duce, loco πρόσσφιν legi πρόωσιν· habet enim *adductus propulsione primoris*. — p. 248, l. 42. Forsitan melius cum Bekkero legeremus τούτου. — l. 49. ἀθρόος. Sic Y^a, uti jam adnotaverat Levesque, tacente Bekkero; sic etiam ant. vers., quæ hic interpretatur *coadunata*, dum supra (p. 232, l. 6) habebat *coadunate*. — p. 250, l. 26. ἀναγθέντος ex Y^a (viderat jam Levesque, sed neglexit Bekk.) et Cod. ant. Sylb. — l. 32. πρότερον ex Y^a 2^a m. et Gaza; πρότερον habet etiam Cam.; *utrum* ant. vers. — l. 47. φάλν. σύμβ. Sic etiam legit Cod. ant. Sylb., et, ni fallor, ant. vers. et Gaza. — p. 251, l. 12. ἀτα-

ρακτότερον. Sic legi ex A. Gellio II, 30, 11, qui habet *tranquillius*; idem habet Gaza; ant. vers. *perturbatum magis*. — l. 15. Post ἐπίνεψιν ant. vers. et Gaza etiam omittere videntur ἤτοι συνέφριαν. — l. 40. ὑποικαίειν ex em. Sylb.; conf. p. 244, l. 5; *subsumus* vers. ant.; *subditi sumus* Gaza. — p. 252, l. 23. An legendum συναίρειν? *conducere* vers. ant.; *colligat* Gaza. — l. 36 et 37. καίει ... θερμή. Dedimus lectionem Y^a (apud quem tamen εἰ verbi καίει rescriptum est) et vers. ant. (*urit ipsum dimissum caliditate*); magis tamen placeret καὶ ἢ αὐτὸ τὸ ἀριέν θερμόν, θερμή· apud Theophrastum enim (*de Vent.*, 19) legimus: καὶ συνεχῆς αὐτῷ τῷ ἀριέντι θερμή· Gaza omittit καίει... ἀριέν. — l. 44. ἀφιῶμεν. Sic vel in vitis Codd., legendum esse arbitrati sumus; *dimittimus* ant. vers.; *emisimus* Gaza. — p. 253, l. 10. Legendum, ni fallor, γίνεται. — l. 43. εἴλην. Sic habet Y^a 1^a m.; fatendum tamen vel sic auctoris verbasatis obscura esse. — p. 256, l. 28. σαυσαρισμός] *siccitas* vers. ant. — p. 257, l. 4. An legendum ἤττων, nempe τὸ θερμόν e prægresso θερμότης (l. 2) supplendum? *ut cor fortibus caloris copia fullum persistat* Gaza. — p. 259, l. 10. An legendum εἰς φύσιν καταστᾶσιν? — l. 37. Recte, ni fallor, Sylb. legendum esse putat αἰκίαν. — p. 260, l. 5. Cum Gaza legimus τοῦ ξηροῦ. — l. 31. Sylb. duce, legimus ἡδέια. — l. 35. Gaza: *atqui benevolentia ferme huiusmodi est: ergo merito tunc ad surridendum movemur*. — p. 261, l. 10. τὰ δελίατα] *retium* Gaza. — l. 15 et 16. Bekkero duce, legimus ἐν ἐνόις et ψηφίζονται. Ant. vers. habet *in curiis*; legit igitur ἐν, omisso, ἐνόις. — p. 262, l. 20. ἐπιδέξια. Sic legi duce Y^a, qui habet ἐπιδέξια. — l. 26. Legendum esse puto πρὸς τὸ τά. — Ibid. Y^a κακηγορημένα, etiamsi tacente Bekkero; *male accusata* vers. ant. — p. 263, l. 23-24. Legendum, ni fallor, τὸ τ' ἀδικως. Sic etiam legisse videtur Gaza: *quamobrem cum sententiæ accusatorem injuste agere pariter et reum deliquisse affirmant*. — p. 266, l. 31. ὑποχονδριακά. Sic etiam legisse videtur Galenus, *Comm. in Epid.* VI, III, 12; t. XVII^b, p. 29, ed. Kuhn. — l. 49. γίνεσθαι] *fit* ant. vers., probante Sylb. — p. 267, l. 4. σκληροί e cod. t: hinc etiam l. 1 legi σκληροί. Conf. *De somno et vigilia*, 3; t. III, p. 505, l. 30, et quæ ad hunc locum monui in præfat. t. III, p. X, l. 15-17. Forsan ibi quoque præferenda erat forma Attica,

quum duo codd. qui soli genuinam servarunt lectionem, exhibent σκληροί. V. ed. Bekk. — l. 18. Cum Camotio legendum esse puto δταν μὲν οὖν οὕτως. — l. 36 et 37. Ante τῆν inserendum esse videtur διά. Gaza interpretatur: *at quibus nimis ille calor remissus ad mediocritatem sit*: legit igitur ἐπανεθῆ ἡ ἄγαν θερμότης· ant. vers. habet *reducit*. — p. 268, l. 3. Duce Gaza qui habet *superius*, legi πάλαι· ant. vers. *antique dicte*. — l. 13 et 15. Cum Sylb. legendum esse puto ἀμεληθῶσιν et ἐπισημαίνειν — l. 35. Ant. vers. et Gaza omittunt καί. — p. 271, l. 3. Gazam, qui habet: *nec vero ulla ars alia est, secutus legi οὐκ ἔστιν οὖν ἄλλη τέχνη*. — l. 4. De προσχίσματος V. *Rhetor.* II, 19; t. I, p. 368, l. 40.; ant. vers. *scissura*; Gaza *proscisso*. — l. 19. Ni fallor, legendum est περὶ διάνοιαν· Gaza *quod ad ingenium attinet*. — l. 45. Quæstionem habent et ant. vers. et Gaza. — p. 273, l. 3. An legendum αἰσχυνομένοις? — l. 45. Ni fallor, legendum est μέχρι του. — p. 274, l. 12. Legendum esse puto κατὰ ταυτό· ant. vers. *secundum eundem punctum*; Gaza *eodem puncto*. — l. 18. *Per idem* ant. vers.; *ob id ipsum* Gaza. — p. 276, l. 25. ἀφιῶμεν ex em. Sylb.; *emiserimus* ant. vers.; *emittimus* Gaza. — p. 278, l. 40. Legendum esse puto ἂν παρεγκλιθῆ e codd. Y^a t qui habent παρεγκλιθῆ sine ἂν. — l. 45. πόρου. Sic legunt Y^a (uti jam enotaverat Levesque, tacente Bekkero), ant. vers. (*a poro*) et Gaza (*per foramen*). — p. 279, l. 33. δῆ ex Y^a (monuit jam Levesque, sed neglexit hanc lectionem Bekk.), Cod. ant. Sylb. et Gaza qui habet *ergo*. — p. 280, l. 18. Legendum vel πταίρειν, vel πταρεῖν, vel πταρῆναι, ut in Probl. ined., II, 40 et 45 (p. 299, l. 16 et p. 300, l. 25). Eadem dicenda de Probl. 11 et 15 hujus Sect. (p. 282, l. 9 et 36). — l. 29. Ducibus ant. interp. (*secundum utramque*) et Gaza (*per utrumque*), legimus ἐκάτερον. — p. 281, l. 36. E Probl. ined., II, 50 (p. 301, l. 23) legendum esse putamus κρίνουσι. — l. 37. Probl. ined. II, 50 (p. 301, l. 24) melius habet τοῦτο. — l. 38. ἀρίστου e Probl. ined. II, 50 (p. 301, l. 25) et Gaza (*partis optimæ*). — l. 43. βύμη. Supra X, 18 (p. 163, l. 39) melius δομή. — l. 46. Eodem modo ut supra (p. 163, l. 41) legendum esse puto λεπτόποροι. — l. 49. πᾶρνυτο. Vide quæ monuimus supra ad p. 163, l. 45. — p. 282, l. 2 V. quæ monuimus ad p. 280, l. 18. — l. 36.

Legendum esse putavi ἡ δτι. Probl. ined. II, 40 (p. 299, l. 16) tamen habet καθουδ. δ' ἡμῶν (om. δτι). Sic etiam Gaza : *dormientibus aulem*. — p. 283, l. 19. Cum Gaza legi πνεύμονος. — l. 22. προσίεται] *emittitur* ant. vers.; an igitur legendum est προίεται? — p. 285, l. 24. πνεύματος. Sic etiam legunt Cod. ant. Sylb., vers. ant. et Gaza (*spirandi meatus*). — l. 29. Vix dubium nobis videtur, quin legendum sit οῦ. — l. 30. Ant. vers. quæ habet *ipsius*, secuti legimus αὐτῆς. Ceterum hanc lectionem conjectura jam adsecutus erat Sylb. In cod. Y^a non exstat lacuna post αὐτοῖς. — p. 288, l. 2. Forsan legendum est τῆ τροφῆ ant. vers. *a nutrimento*. — p. 288, l. 14. An legendum ἡ δτι? Conf. p. 118, l. 20 et p. 149, l. 15. — p. 289, l. 4. Legendum esse puto ἐπιπολῆς. — l. 13. ὕδατος post γεώδους om. etiam Y^a (monuit jam Levesque, sed neglexit Bekk.). — p. 290, l. 19. λεπτὴ συμπίλη. Sic Y^a 1^am.

Quum me ad edenda Problemata Aristotelea adingerem, dissertatio quam cl. Prantlius de his problematis conscripsit (*Abhandlungen der Baierschen Akademie*, 1850; p. 343, sqq.) mihi in memoriam revocavit Problemata Aristotelis inedita quæ in bibliotheca Matritensi exstare dicebantur. Retulit nempe Doct. Yriarte (Catal. codd. manuscr. Græc. bibl. Matrit.; 1769 fol.) in cod. græco 94 hujus bibliothecæ reperiri Problemata Aristotelis in quatuor sectiones distributa, quarum duæ priores respondent Sect. I et II Probl. quæ in omnibus operum Aristotelis editionibus leguntur; de III vero et IV Sectione horum Problematum dubitat, an edita sint, necne. Catalogo itaque suo inseruit vir modestus Problematum Sect. III et IV quæstiones, ut harum rerum peritiores rem decernere possent. Jam

vero hæc quæstiones perlegens certior factus sum, Problemata Matritensia maximam partem latine jam edita esse, alia in editionibus Problematum Alexandri Aphrodisiensis quas curavit Theod. Gaza, alia in editionibus Problematum eidem Alexandro tributorum, quæ cura Geo. Vallæ in lucem prodierunt (1), etiamsi restarent pauca quædam quæ et apud Gazam et apud Vallam frustra quæreret. Hinc ergo nova orta est quæstio, nimirum an Problemata Matritensia Problematis Aristoteleis, vel Alexandreis (2) ad-censenda essent. Perspexi mox, ut ex hac difficultate me expedirem, iter Hispanicum ineundum esse; statui tamen, antequam Matritum proficiscerer, codd. Biblioth. imper. qui Alexandri problemata exhibent, evolvendos esse, sperans fore, ut in iis forsitan recurrerent Problemata quorum Yriarte meminit. Nec me spes fefellit: mox nimirum animadverti codices problematum Alexandri Aphrodisiei in duas classes esse distribuendos, quarum altera problemata eodem ordine disposita ac in libris editis exhibet, nec ullum continet problema quod in his desit (1893, 2048, 2230, 3044); reliqui vero (1883, 1884, 2047, 2047 A, 2581), quod ad ordinem adinet quo problemata se invicem excipiunt, et inter se et a libris editis differunt, atque hi codices passim ceteris interserta subpeditant tum sat multa Problemata Matritensibus consonantia, tum pauca quædam quæ nec in libris editis, nec in Cod. Matr. exstant. Inter eos tamen reliquis longe præstat 2047 A: hic enim codex in quo ordo foliorum interturbatus est, olim continuasse videtur seriem problematum quæ Matritensis Sectioni III et IV respondebat; verum hodie, evulsis foliis nonnullis, multa desunt; continet præ-

(1) Quæ de edd. lat. Problem. Alexandri Aphrod. habet Fabricius (t. V ed. Harles, p. 664), quoniam adeo vera falsis intermixta exhibent, ut vix aliquis inde se expediat, non abs re duxi quæ de hac re mihi comperta sunt, hic paucis exponere. Quæ de edit. lat. cur. Theod. Gaza refert Fabricius, iis nihil addendum habeo. In editionibus vero Problem. Alexandreorum cur. Vallæ hæcce Problem. in V sectiones distinguuntur atque numero longe plura sunt ac in edit. Gazæ (350 nimirum), ita ut omnia quæ de editione Merulæ refert Fabricius, in edit. Vallæ quadrent. Editionem Merulæ autem nusquam exstare puto. Exstat tamen ed. lat. Probl. Arist. et Alex. Aphrod. quæ prodit Paris. 1520 fol., atque omnibus fere in rebus cum ed. Vallæ consentit; verum hanc editionem non curavit Merula, sed Andreas Boucard, uti patet e clausula quam hic exscribo: « Finiunt Aristotelis eminentissima Problemata cum duplici textu: sc. antiquo et Theodori Gazæ Thessalonicensis una cum doctissimi Petri de Appono luculentissimis commentariis. Adjuncta etiam Alexandri Aphrodisiei Plutarchique Cheronæi Problematis: necnon in margine quam pluribus annotationibus elegantique tabula nuper recognita. Novissime post omnes impressiones ubique locorum excussas omnia recens revisa multisque mendis expurgata. Impressa autem Parrisiis opera et diligentia Magistri Andree Boucard, impensis vero Johannis Petit illius universitatis bibliopole jurati. Anno Domini 1520. Ad Kal. Jul. »

(2) Vix est quod moneam, me nomine Probl. Aristoteleorum designare Problemata quæ Aristotelis nomine circumferantur, itemque Alexandreorum quæ Alexandri Aphrodisiensis, etiamsi adfirmare non ausim, vel omnium Aristoteleorum verum auctorem fuisse Aristotelem, vel Alexandreorum Alexandrum.

terea tria folia in quibus legitur principium alius seriei Problematum quæ in nullo alio libro vel edito, vel MS reperiri videtur; continet tandem Cassii problema lectu dignissimum quod in libris editis frustra quæras. Perlustratis itaque Codd. Parisinis, constitit copias sat notabiles quas inde ad exornandam editionem ineditorum Aristotelis Alexandrique Problematum collegi, me a necessitate Matritum proficiscendi redimere non posse. Matritum itaque profectus sum; exscripsi Problemata quæ in cod. Matritensi solo leguntur; quæ vero et in Codd. Parisinis exstant, eorum apographum cum Matr. comparavi, atque jam fructus quos ex hisce laboribus percipere licuit, virorum literarum Græcarum studiosorum oculis subjicio. Quo facilius tamen e re satis intricata sese expediant qui hæcce problemata lectu non indigna habebunt, subjungam 1° indicem docentem e quibusnam libris MSS vel editis desumptum sit unumquodque problema; 2° Varias lectiones e codd. et libris editis erutas; 3° Argumenta quæ me permoverunt ut problemata ad hunc usque diem vel omnino, vel Græce saltem inedita, partim Aristoteleis, partim Alexandreis adcensenda esse putaverim (Mitto nunc problema Cassii ineditum, quod quum in codice reliquis problematis Cassianis intersertum erat, de ejus auctore dubium movendum non esse censui). Sciant porro lectores, me omnia Problemata literis minusculis exarata (exceptis unico problemate Cassiano et problemate quod in hac editione III, 49 est: hujus enim problematis dicendi ratio, ni fallor, auctorem vel Alexandro recentiorem prodere videtur) pro Alexandreis habere, reliqua vero pro Aristoteleis. Sciant etiam, duo Problemata quæ latine tantummodo exhibeo, ex editione Vallæ petita esse. En autem sigla, quibus codices et editiones designavi:

A = Cod. Par. 2047 A.

B = Par. 1884.

C = Par. 2047.

D = Par. 2381.

E = Par. 1883.

M = Matr. 94.

G = ed. Gazæ.

V = ed. Vallæ.

INDEX.

LIBRORUM MANUSCRIPTORUM

ET TYPIS EXARATORUM

e quibus Problemata vel omnino, vel Græce inedita petita sunt. Præter fontes unde Problemata desumpta sunt, huic indici adscribendum esse censui, si quæ Problemata ad hasce series pertinentia vel cum Problematis editis Aristotelis, Alexandri Cassiive, vel cum Theophrasti libris minoribus, vel inter se consentiant. Si loca hæcce parallela sine uncis exhibentur, cum nostris problematis ad verbum concordant, nec nisi varia lectione differant; si vero uncis includuntur, idem solummodo argumentum pertractant, etiamsi alio modo.

I,	1	A (partim) MG, II, 73.
	2 et 3	MG, II, 74 et 75.
	4 et 5	ABMG, II, 76 et 77.
	6	ABEMG, II, 78.
	7	ABMG, II, 79.
	8	ABMG, II, 80; V, V, 63.
	9	ABEMG, II, 81.
	10	ABDEMG, II, 82.
	11	AMG, II, 83.
	12	A (partim) EMG, II, 84.
	13 et 14	BMG, II, 85 et 86.
	15	BDMG, II, 87.
	16-18	BMG, II, 88-90.
	19	MG, II, 91.
	20	BMG, II, 92.
	21	BEMG, II, 93.
	22	MG, II, 94.
II,	1	BMG, II, 95.
	2	CMG, II, 96.
	3	BCM.
	4	BCMG, II, 97.
	5	MG, II, 98.
	6	BMG, II, 99.
	7 et 8	MG, II, 100 et 101.
	9 et 10	BMG, II, 102 et 103.
	11	MG, II, 104.
	12	BMG, II, 105.
	13	BCMG, II, 106.
	14	BMG, II, 107.
	15	BCMG, II, 108.
	16-18	MG, II, 109-111.
	19	BMG, II, 112.
	20	BCMG, II, 113.
	21	MG, II, 114.
	22	CMG, II, 115.
	23	DM.
	24	DMG, II, 116; V, V, 63
	25	MG, II, 117.
	26	BMG, II, 118.
	27	CDMG, II, 119.
	28	BCMG, II, 120.
	29	BDMG, II, 120.

- II, 30 et 31 BMG, II, 121 et 122.
 32 BCDMG, II, 123.
 33 BMG, II, 124.
 34 MG, II, 125.
 35 BMG, II, 126.
 36 MG, II, 127.
 37 DMG, II, 129.
 38 BCDMG, II, 128.
 Præf. BM (V. p. XVIII, l. ult.).
 39 BM = (Theophr. π. λιγγων, 8).
 40 BCM = Ar. XXXIII, 15; Cass. 44.
 41 BCM = Ar. XXXI, 1 et XXXIII, 8; Cass.
 45 (Ar. XXXIII, 2).
 42 BM = (Theophr. π. λ., 9 et 10).
 43 BM = (Theophr. π. λ. 11).
 44 M.
 45 M = Ar. XXXIII, 1 (Ar. XXXIII, 5 et 18).
 46 M = Ar. VII, 6 (Ar. VII, 1; Alex. I, 34).
 47 M = (Ar. XXXIII, 4 et XXXV, 8).
 48 M.
 49 BM = (Ar. VI, 4; Theophr. π. λ., 13).
 50 BM = Ar. XXXIII, 9 (Ar. XXXIII, 7).
 51 M = Ar. X, 18 et XXXIII, 10 (Ar. X,
 47; Alex. I, 144).
 52 BM = Ar. XXXIII, 12.
 53 BM = Ar. XXXIII, 13.
 54 BM = (Alex. I, 145).
 55 M.
 56 DM.
 57 M.
 58 M (Alex. I, 146).
 59 DM.
 60-62 MV, II, 2-4.
 63 BMV, II, 5.
 64 et 65 MV, II, 6 et ..
 66 A (partim) CMV, II, 8.
 67 ADMV, II, 9.
 68 et 69 AMV, II, 10 et 11.
 69 * A.
 70 AMV, II, 12.
 71 ABMV, II, 13
 72 ADMV, II, 14.
 73 AMV, II, 15.
 74 AMV, II, 16 = (Alex. I, 147).
 75 AMV, II, 17.
 76 AMV, II, 18 = (Ar. X, 22).
 77 AMV, II, 19 = (Alex. I, 1 et 2).
 78 ABMV, II, 20 = (Alex. II, 19).
 79 AMV, II, 21 = (Alex. I, 2 et II, 13).
 80 ABMV, II, 22 = (Alex. I, 10)
 81 ABMV, II, 23.
 82 ABMV, II, 24 = Ar. XI, 18.
 83 AMV, II, 25 = Ar. XI, 19.
 84 AM = Ar. XI, 56.
 85 ABMV, II, 26.
 86 AMV, II, 27 = Ar. XI, 57 (Alex. I, 148).
 87 AM.
 88 ABMV, II, 28 = Ar. XI, 32 (Ar. XI, 53).
 89 AMV, II, 29 = Ar. XI, 45.
 90 AMV, II, 30 = Ar. XI, 46.
- II, 91 AMV, II, 31.
 92 AMV, II, 32 = Ar. XI, 20 (Ar. XI, 6).
 93 AMV, II, 33 = Ar. XI, 23 et 51.
 94 ADMV, II, 34 = Ar. XI, 61 (Ar. XI, 17).
 95 ADMV, II, 35 = Ar. XI, 3.
 96 AMV, II, 36 = Ar. XI, 41 (Ar. XI, 48).
 97 ADMV, II, 37 = Ar. XIII, 9.
 98 ADMV, II, 38 = Ar. XIII, 8.
 99 AMV, II, 39 = Ar. XIII, 2.
 100 AMV, II, 40 = Ar. XII, 6.
 101 AM.
 102 ADMV, II, 41 = Ar. XII 8.
 103 AMV, II, 42 = Ar. XII, 4.
 104 et 105 AMV, II, 43 et 44.
 105 * A = (Alex. II, 33).
 106 AMV, II, 45 = (115).
 107-110 AMV, II, 46-49.
 111 AMV, II, 50 = (Ar. III, 23).
 112-114 AMV, II, 51-53.
 115 AMV, II, 54 = (106).
 116-119 AMV, II, 55-58.
 120 AMV, II, 59 = Ar. V, 29.
 121 AM.
 122-124 AMV, II, 60-62.
 125 AM.
 126-128 AMV, III, 1-3.
 128 * A.
 129 et 130 AMV, III, 4 et 5.
 131 et 132 AM.
 133-136 AMV, III, 6-9.
 137 AMV, III, 10 = (140).
 138 et 139 AMV, III, 11 et 12.
 140 AMV, III, 13 = (137).
 141 AMV, III, 14 = (152).
 142 AM.
 143-146 AMV, III, 15-18.
 147 AMV, III, 19 = (153 et Alex. I, 141).
 148 AM.
 149 AMV, III, 20.
 150 AMV, III, 21 = (Alex. I, 140).
 151 AM.
 152 AMV, III, 22 = (141).
 153 AM = (147 et Alex. I, 141).
 154-163 AMV, III, 23-32.
 163 bis et (er AMV, III, 33 et 34.
 164 et 165 AMV, III, 35 et 36.
 166 AM.
 167 AMV, III, 37 = Ar. X, 22 (183 *; Ar. X,
 20, et Alex. I, 151).
 168 AMV, III, 38.
 169 AM.
 170-183 AMV, III, 39-52.
 183 * AMV, III, 53 = Ar. X, 2* (167; Ar. X,
 29, et Alex. I, 151).
 184 AMV, III, 54 = (Alex. I, 150).
 185 et 186 AMV, III, 55 et 56.
- III, 1-5 A.
 6 A = Ar. XX, 34.
 7 A = Ar. XXI, 5.
 8 A = Ar. XXI, 6.

9 et 10	A.
11	A = (Ar. XXV, 8).
12-21	A.
22	A = (Alex. II, 70).
23-28	A.
29	A = (47).
30-38	A.
39	A = (Alex. II, 48).
40 et 41	A.
42	A = Ar. XXIV, 8 (Ar. XXIV, 5).
43 et 44	A.
45	A = Ar. XXIII, 40.
46	BD.
47	BD = (29).
48 et 49	D.
50-52	E.
53 et 54	V, IV, 89 et 90.
Cassii prchl. ined.	A.

VARIÆ LECTIONES.

P. 291, l. 12. An legendum έχει? — l. 15. ὄρ-
γεις] Hic inchoat A. — Ib. πλέον Cod. — l. 16.
τῶν ἀλεκτρυόνων M. — l. 17. ἑαυτὸν A. — l. 18.
πάλιν om. M. — l. 19. τρόφιμα A. — l. 22. καί
om. A. — l. 22-23. οὐ καθ' ἑαυτοῦ A. — l. 23-24.
γλῶσσα οἰκεία A. — l. 29. τῷ γλυκῷ ὄσπερ A. —
Ib. καλουμένῳ om. M. — l. 32. ὡσαύτως om. Codd.
— Ib. ἰσχυροειδοῦς A. — l. 33. ἐφομένου M. —
Ib. μεταβαλλῶν (sic) A. — l. 35. διαφθορά A. —
l. 37. ἐν οἷς καὶ χαλθάνοις A. — l. 40. θύμον M. —
Ib. ὄζον ex em.; ὄζων A; ὄζος M. — l. 41. ἀψίν-
θιον delendum esse puto. — l. 43-44. ἕγροτ. τελον
ἄνθου (sic) A. — l. 45. παραθαλασσίον A. — l. 46.
ἀπερτίτων καὶ ξηροτέρῳ M. — l. 46-47. ἐν τῷ....
Ἄττικῆς om. A. — l. 47-48. β. x. δ. om. A. —
l. 48. καὶ καθ. καὶ εὐχροα om. A. — l. 50. τοιοῦτον
ὄν om. A. — l. 51. καὶ om. A. — Ib. ὑπάρχον A. —
Ib. λέγω ὅτι καὶ καθ' M. — l. 52. κατὰ τοῦτο ἐπὶ
τοῦτο ῥᾶον μετέρχ. τὸ αἷμα M. — p. 292 l. 1. λελευ-
κωμένον ὀμιλοῦν M. — l. 2. Βαλλόμενον δέ τοι M. —
l. 3. καθάπερ A. — l. 4. δέ om. A. — l. 5-6. θερμῶν
τῶν ἐν μασθοῖς A. — l. 8. πλήνοις M; an legendum
πλύναντα? — l. 12. τῷ om. BM. — l. 13. ὡς καὶ
τό] εἶπε γὰρ Ἴπποκράτης (ὡς M) BM. — l. 14.
ἀκινήσει B; ἀκινήσια A. — l. 16-17. ἐπὶ παγο-
ποιου οὐ A; ἐπιπαγοποιῶ οὐ M; ἐπιπαγον ἐμποιοῦ
οὐ B. — l. 17-18. μὴ μόνον ἢ βηχί BM. — l. 19.
ἀναβρῦει B; ἀνα... A. — l. 20. καὶ βρόγχ. Codd.
— Ib. βρογχίου A. — l. 21-22. μὴ ὑποκειμένης φ.
B. — l. 28. ἐπιστοιχούσης e conhj; ἐπιστηχούσης A;
ἐπιστησάσης M. — l. 32. δύναται E. — l. 34. οἱ
om. E. — Ib. οὖν ἐν τῷ ὕδ. M. — l. 35. λόγῳ καὶ

τρόπῳ E. — l. 36. κινούμενα E. — l. 37. ἐπὶ τῶν
σ. π. om. B. — l. 41. βίβη πρὸς πόρους B. — l. 42.
καὶ om. M. — l. 43. ὕδωρ δίδεται πρό D. — l. 44-
45. προὔργ. ὅστε γενέσθαι ἐπίτ. D. — l. 45 An le-
gendum εἰς (vel πρὸς) πρόσφυσιν? πρὸς ὑποδοχὴν
D; om. B. — l. 46. οἱ κοιλίαν ποιοῦντες προβρέχουσι
τόν D. — l. 47. τίτανον D. — l. 48. τὸν σπλῆνα
καὶ τὸ ἥπαρ M. — Ib. Διότι E; om. A. — l. 51.
πλέον EM. — l. 52. μάλλον om. BM. — l. 52-53.
An ὅτι ἐρρ. ἔχει? — l. 53. ἐσπᾶν (sic) B. — l. 54.
σφ. εὐθὺς ἀπόλλ. D. — Ib. Διότι E. — l. 55. καὶ
om. D. — p. 293, l. 1. συναλγῶν αὐτῷ συνεπιλαμ-
βάνεται τῆς D. — l. 2. φυσικόν M. — l. 4. σώματος
ὡς γνωστικόν δεσμοῦ M. — l. 5. ἐργάζεται D. —
l. 6. οἱ om. M. — l. 8-9. πλήττει... ἐγκέφ. om. M.
— l. 15. ψ. καὶ ὁ. ἐστίν E. — Ib. Γίνωσκε δέ E; γί-
νωσκε γάρ M. — Ib. ὅτι τὸ τοιοῦτο καὶ αὐτὸ ἐκ E;
ὡς ἐστίν ἐκ M. — l. 16. ἐστίν om. M; ἐστίν οἶον E.
— l. 17. ὑπάρχον] ἔχον τὴν σύστασιν καθάπερ καὶ
ἡ γῆ E. — l. 18. καὶ θερμόν om. AM. — l. 19. ὄν
om. EM. — Ib. με-] Inde ab hoc loco deficit A.
— l. 20. τῆς] τό M. — l. 22. μετέρχων E. — l. 23.
κολικῶν M. — l. 25. σηπόμενα M. — Ib. πνεῦμα
B. — l. 26. ὑπενδ. M 1^a m.; ὑπεκδ. 2^a. — l. 27.
ἐν ὕδατι M. — l. 30. δέ om. B. — l. 31. τί τὸν
μήν. B. — Ib. τήν om. M. — Ib. τοῦ om. B. —
l. 32. τετρομένην μήνιτες B. — l. 34. ἀναπετίαν M.
— l. 37. ἀνωθεν... πλατείς om. B. — l. 39. θυρίδας
B. — Ib. μίαν... θυρίδος om. B. — l. 40. εἴπερ B.
— l. 41. διὰ τοῦτο om. D. — l. 41-42. πολλ. ἀπό
τ. π. M; πολλ. οὐκ ἐπὶ τοὺς πόδας, ἀλλὰ καίσειν,
ἀλλ' ἀπὸ τ. π. D. — l. 42. καὶ ἐπὶ τ. κερ. καὶ ἐπὶ
D. — l. 43. ὄφθ. τοῦτο BM. — Ib. Φημί ὅτι om.
D. — Ib. οὐ τὸ φλ. om. B. — Ib. αὐτό D. — l. 44.
ἢ ante ἐνός om. BM. — l. 44-45. ἀπὸ τούτου τοῦ
μορίου παρ' ἐκεῖνο διώκ. ἀχρὶς D. — l. 45. πρὸς
D. — Ib. An ἀσθενέστατον? — l. 45-46. π. τ. μ.]
μέρος D. — l. 46. ἐκεῖ ἔλθῃ M; ἐκεῖθεν B; κατ-
αντήση D. — Ib. κακ. οὖν δι' D. — l. 46-47.
δυνηθῆ ex em.; δυνηθείη BM; δυνηθέν D. —
l. 47. ἀποσεῖσ. αὐτόν M; ἀπόσασθαι D. — Ib.
ἀλλά om. D. — Ib. μένει D. — Ib. ὑπ' αὐτοῦ] ἐπὶ
τό B. — l. 49. ῥίψη ex em.; ῥίψη ἐν D; ῥίψιν B; ῥί-
ψει M. — Ib. ἐν ἐτέρῳ... ἐν ἄλλῳ D. — l. 50. αὐ-
τῶν B. — Ib. ἀπορρίψ. ex em.; ἀπορρίπτει BM;
ἀπορρίψουσιν ἕλαστον D. — Ib. εἰς εἰς B. — Ib. τὸν
ἀσθενέστερον M; τὸ ἀσθενέστερον μέρος B. — l. 51.
ἔλθῃ (om. ἀπομ.) B. — l. 53 κατὰ τ. α. ἡλ.]
inæquales G. — l. 54. δοκεῖ ὅτι ἀνατρέχει τήν B.

— 1. 56. αὐτήν B. — p. 294, l. 6. τυγχάνον B. — 1. 7. καί om. B. — 1. 8-9. παρασκευάζειν διώκει Codd. — 1. 9-10. πνεύμ. καί βαρ. Codd. — 1. 10. καί ὁ μάλ. κεκερασμ. Codd. — 1. 11. ἔκκλησις B. — 1. 12. ὁ οἶνος B. — 1. 13. εὐκρασίαν B; *facundiam* G. — 1. 14. Θεαγένης Codd. — 1. 16. πολὺς Codd. — Ib. ἄν B. — 1. 17. πῆ M. — 1. 18. οὐκ om. B. — Ib. μεθύουσι B. — 1. 19. χωρίαν B. — Ib. σατύρας M. — 1. 20. αὐτῶν M. — Ib. πάροδον B. — 1. 21-22. διάφ. δὲ ἕκαστον ποικίλον B. — 1. 24. μανείσα καὶ δρᾶσα B. — Ib. εἰς τὴν Ἄγενήν B. — 1. 25. ὑπερμαθένα B. — 1. 26. διά om. B. — 1. 27. τοῦ om. B. — 1. 28. ποθείσα B. — 1. 29. ἔχει Codd. — Ib. καί] τι B. — 1. 30. τινα Codd. — Ib. ἡρεμοῦν B. — 1. 30-31. βλάπτει καὶ μαραίνει ὁ πολὺς οἶνος B. — 1. 32. ἔχει B. — 1. 33. διά] ἐπί B. — 1. 34-35. πολυχρημάτιστος B. — 1. 36. ἐν μηνῶ B. — Ib. ὁ om. Codd. — 1. 38. ἀδελφάς] ὕδρας M. — 1. 39. ἔχει B; ἔχειν καὶ μεταβολάς M. — 1. 39-58 Ἄκουε... φέρεσθαι om. G. — 1. 40. βούλεται B. — 1. 42. τῶν κατὰ M. — 1. 44. φωτῶν om. M. — 1. 45. τῆ σελήνῃ M. — 1. 51. τὸ πᾶν σῶμα B. — 1. 55. τὴν στάσιν M. — Ib. φθορᾶς B. — 1. 56. τῆ Ἥχῳ B. — 1. 57-58. ταύτης ἐν φύσει B. — 1. 59. γάρ om. B. — p. 295, l. 2. τό om. M. — Ib. οἱ om. M. — 1. 3. ὥσπερ M. — Ib. ἡ om. Codd. — 1. 9. Καθόλου B. — 1. 13. διαπλασθῆναι B. — 1. 14. Ἀν σπέρματος δέονται? — 1. 24. τοῦ om. B. — 1. 27. ἐπὶ τι κάτω B. — 1. 29. φέρειν B. — 1. 35. ὑγρὸν om. E. — 1. 36. χρίοντες E. — 1. 37. τό om. B. — Ib. τά om. E. — 1. 38. κοιῶν B. — Ib. ἀσφαλισματος E. — 1. 51. δακνουμένης M. — p. 296, l. 2. ὕγρ. καταφερ. B. — Ib. τά om. B. — 1. 3. καταξηρότατον B. — 1. 9. ὄν B. — Ib. ὑστέρηται B. — 1. 11. ὑστεροῖ C. — 1. 12. αὐτόν C; αὐτοῦς B. — Ib. ὑπὸ δὲ θερμ. αὐξ. M. — 1. 18 et 19. Τοῖς.. ἀσθενεστέροις... χωριζόμενοις B. — 1. 20. ἐαυτῶ B. — 1. 25. Ἀν ταύτῃ ἐπιμείναν? — 1. 26. αἱ om. M. — Ib. ποθοῦσαι B. — 1. 27. νευρώδεις οὐσίας (om. ἐστίν) B. — 1. 28. μήνιγγαν καταπ. B. — 1. 30. ζώσας B. — Ib. περιττὸν σῶμα Codd. — 1. 31. ὄν B. — 1. 37. περιφέρονται Codd. — 1. 38. γινόμενος M. — 1. 39-40. ἐπὶ μήνιγγας e conj.; ἐπὶ μηνίγγων B; ἀπὸ μηνίγγων M. — 1. 42. ἀλόγων ζῶων M. — 1. 43. μέλει B. — Ib. πλεόν C. — 1. 44-45. συνίσταται C. — 1. 46. ἀπαλλάσσονται om. B. — 1. 48. λύεται] γίνεται B. — p. 297, l. 1. αἱ BC. — Ib. μέλαινα B. — 1. 4. Cum Gaza legi ἀποπνέομεν. — 1. 5. ἀπνηθισμένον M. — Ib. Cum Gaza legi Ἄνεθισης. — 1. 6. ἐτίρω M. — 1. 10. Ἀν ὑποφυγομέθα? — 1. 11-12. Ἀν κεντουμένον? — 1. 17. τούτων C; πυρετῶν M. — 1. 18. σύγκρισις M. — 1. 28. λεπτόν γίνεται C. — 1. 32. καὶ νεύροις D. — Ib. Διότι D. — 1. 33. συγκράσεως D. — 1. 34. ὅτι οὖν ἐπιλυχόμενον D. — 1. 35-36. Διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν πύκνωσιν πυκνοτάτῃ γάρ D. — 1. 36. ἀκρότητες ἰσότητες M. — 1. 41. τῶν] τινές M. — 1. 42. Ἀν διαφοροῦνται? — Ib. διαπνεῖται νοσοπ. B. — 1. 43. σύγκραμα M. — 1. 44-45. πειναλέοι μάλλον τὰς τροφὰς πέττομεν D. — 1. 45. Διότι D. — 1. 46. εἰς β. M. — Ib. κατακλιεταί D. — Ib. καὶ ὑπὸ θερμ. ἢ τρ. C; ἡ δὲ τρ. ὑπὸ θερμ. D. — 1. 48. πλείονα B. — 1. 49. πρόχειρον M. — 1. 52. ἀποξηραμένοις B; ἀνεξάμενοις (sic) M; αὐαξανθεῖσι (sic) D. — Ib. Lege ἀπό. — p. 298, l. 1. ἐμπίπτει D. — 1. 4. μέν om. B. — 1. 5. διὰ στενῶν τῶν B. — 1. 6. τῆ διαιρέσει, τουτέστι τὸν χωρισμὸν προσπ. B. — 1. 7. δέ om. B. — 1. 11. νηστεύοντες D. — Ib. τό om. C. — Ib. Διότι D. — Ib. ταῖς B. — 1. 12. κατακιναμένην B. — 1. 13. γίνεται om. BCM. — 1. 15. τὸν κίνδυνον B. — 1. 20. πυρίκαυστα Codd. — Ib. ἔστιν om. M. — Ib. πάντως M. — 1. 22. κατὰ τὰ αὐτά B. — 1. 26. καί om. M. — Ib. συνεπιζέονται M. — 1. 27. τοῖς ἀριστεροῖς ὅμοις CDM. — Ib. οὐ φέρομεν D. — 1. 28. ἐπὶ τῶν D. — Ib. πλεῶν C. — 1. 29. ἐπὶ.... ἐλάτων] διὸ καὶ πνιζομένη (sic) οὐ δύναται φέρειν D. — Ib. εὐκινήτων C; κιμονητοτέρων (sic) B. — 1. 32. ἐλίγγων M. — 1. 33. λυγμοῦ] γλυκισμοῦ B. — 1. 34. ἐρετυῶν B. — 1. 35-36. αὐτὰ τε.... σωμάτων καὶ om. B. — 1. 39. αἱ τρίχες M. — 1. 41. αἱ τρίχες B. — 1. 42. τε] τῆς B. — Ib. τῶν om. B. — 1. 48 — p. 299, l. 2. ἀφ' ὕψ.... γάρ om. B. — p. 299, l. 2. παρατρέχουσι BM. — 1. 3. ἐπὶ B. — 1. 4. τό B. — 1. 5. βραχέως οὐλιγγῶμεν B. — 1. 6. ἀπορρεῖσθαι B. — 1. 7. κάτω om. B. — 1. 8. δέ om. B. — 1. 9. ἰοῦσά τε φ. om. B. — 1. 9-10. βλέποντες B. — 1. 11. Cassio duce, legendum ἄνομος. — 1. 11-12. ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ om. BC. — 1. 15. ἀνακύπτει μέν C; ἀνακύπτει B. — 1. 16. βουληθῶμεν M. — Ib. πτάρνυσθαι B. — 1. 17. ἀντιπερισπᾶσθαι B; lege ἀντιπεριρίσταται cum XXXIII, 15; p. 282, l. 37. — 1. 18. κατὰ B. — 1. 19. οὐ] καὶ B. — Ib. ἀπαλλαγέντες B. — 1. 20. ὅ] τό C. — Ib. κινεῖ B. — 1. 21. ὕγρον οὐ ὕγρου C. — Ib. γίνεται Codd. — 1. 22. καὶ... γίνεσθαι om. B. — Ib. μή M. — 1. 23. τί om. B. — 1. 23-24. τὸν πταρμόν B. — 1. 24. διότι B. — Ib. διαπνοή BC. — 1. 26. ἐὰν πληθὸς B; πληθὸς C. — 1. 28. πλείον B. — 1. 29.

τις αὐτὴν τὴν βίνα M. — I. 35. στασις B. — Ib. τοῦ om. M. — Ib. τᾶλλα B. — I. 37. ἐὰν μὴ τις ταράττη M. — I. 39. Delendum, ni fallor, καί. — I. 40. τούτων B. — Ib. ἑλιγγα B. — I. 41-42. διίστησι.... κοῦρα om. B. — I. 43. Ἄν ἄμα ταῦτα εἶναι? — I. 45. φανερόν Codd. — I. 48. διότι B. — Ib. μὲν om. B. — I. 49. δέ om. B. — Ib. ὑπερβολῆς Codd. — I. 50. τόπους B. — I. 51. ἀρίστησι B. — P. 300, l. 2. διατάξει et ὄσον M. — I. 11. ἐνεοί e XXXIII, 1; p. 280, l. 6; om. M. — I. 12. Lege πνεύμονος e XXXIII, 1; p. 280, l. 8 — I. 14. Lege Τὸ δὲ....τόπων e XXXIII, 1; p. 280, l. 9; Τῶ δὲ....τόπων M. — I. 17-18. ἀναπνευστισμοί M. Conf. XXXIII, 1; p. 280, l. 14., — I. 22. μή e XXXIII, 1; p. 280, l. 18; om. M. — I. 34. Lege οὕρσην, vel οὕρῃσειν. Conf. VII, 6; p. 154, l. 6 — I. 37. κινούντας M. — I. 37-38. ὅτι ὅτε ὁ M. — I. 39. Ἄν τὸ πν. τὸ γινόμε. ? — I. 44. Ἄν legendum καταψύγεται? — I. 45. Τούτου M. — p. 301, l. 1. μᾶλλον om. B. — I. 7. Ἄνιστάντες B. — h 8. καθιζάνουσι M. — Ib. ἐν κιν. γινόμε. ὅτε e VI, 4; p. 152, l. 4; ἢ κίνησις γινομένης τε BM. — Ib. ἔχειν B. — I. 9. ἡσκέδασται B. — I. 11. δ' οὐχ B. — I. 12. τόπων] τῆς B. — I. 13. καὶ ante θώρ. om. B. — Ib. θειοτάτη M. — I. 14. δέ e XXXIII, 9; p. 281, l. 26; om. BM. — Ib. κοιλίας om. B. — I. 15. δέ ante τῆς om. B. — Ib. γοῦν] δέ M. — I. 16. τὸν ἱερ. B. — I. 18. ἔχει B. — I. 23. ἐκθνήσκοντας e XXXIII, 9; p. 281, l. 36; ἔξω θνήσκ. BM. — Ib. παρμῶ M. — I. 24. πάσχει B. — Ib. σώους. Lege ἀσώτους e XXXIII, 9; p. 281, l. 38. — Ib. ὡς e XXXIII, 9, ib; om. BM. — I. 25-26. ἱερώτατον B. — I. 33. οὖν εἰς e X, 18 et XXXIII, 10; p. 163 l. 42, et p. 281, l. 46; om. M. — I. 36. Lege παρνούοντο, vel πτάροιντο, vel ἐπτάρνυοντο. Conf. ad p. 163, l. 45 et p. 281, l. 49. — I. 37. Lege τὸ θερμ. e X, 18; p. 163, l. 46, et XXXIII, 10; p. 281, l. 50. — I. 41. συμπτώασι B. — I. 42. ἀδ. ἀναβλέπειν B. — I. 45. Ἥ om. B. — Ib. ὑπὸ καταψύξεως M. — I. 46. λύξουσιν B. — I. 47. ἐκτός M. — I. 48. τελευτηκότων B. — I. 50. διότι τὸ πυρὶ τό B. — p. 302, l. 3. Legendum, ni fallor, αἱ ἐν. — I. 12. Legendum, ni fallor, καὶ τὸ ἐκρεῖν ἐν τῇ κεφαλῇ. — I. 15-16. καὶ μᾶλλον καὶ om. D. — I. 17. ἢ om. M. — Ib. παραγίνεται πότου M. — I. 18. αἱ om. DM. — I. 19. ἔπου D. — Ib. ἄν om. D. — Ib. καὶ om. DM. — Ib. πλεῖστα om. D. — I. 19-20. πολιοῦται DM. — I. 20. αἱ τ' οὖν ἐν τῷ πάγωνι τρ. D. — I. 21. δὲ ὅτι καὶ D. — Ib. γάρ om. D. —

I. 22. ἀπλῶς om. D. — Ib. ἔχει ἐν ἄλλοις δὲ μέρεσιν ἐπὶ τε τῆς D. — I. 23. ἔχει om. D. — Ib. γένου D. — I. 23-24. διαφθ. μάλιστα κυρίως τοῦτο ἐπιτηροῦνται M. — I. 24. πάσχειν om. M. — I. 25-27. ὥστε καὶ ὅσοι πολλὰ πολιοῦνται καὶ λευκότατον ἔχουσι τὸν πάγωνα δι' ἀσθένειαν μάλιστα τοῦτο πάσχουσιν D. — I. 28. Ἄν βραχύτεραι? — I. 31. Legendum, ni fallor, περί. — I. 39. Legendum, ni fallor, τῶν ποδῶν. — I. 40-41. Legi αὐξ., οὐκ ἐπίδηλον τὸ ἐπόν. — I. 42. Ἄν διόπερ? — I. 45. νέων (om. εἰσίν) D. — Ib. Ἥ om. D. — I. 47. θλα M. — Ib. τά om. D. — Ib. ἐξαναλωθῆναι D. — Ib. γάρ D. — I. 49. πλείω D. — Ib. τε om. D. — p. 303. l. 2-3. διότι τά D. — I. 3. αὔζονται D. — I. 20. Lege καὶ αἱ ἐν. — I. 21-22. Legendum esse videtur οἱ γὰρ ἀγ. οὐ γίνονται.... φαλακροί *imberbes fiunt, non autem calvescunt, vel id sero* Valla. — I. 24 et 25. Legendum, ni fallor, τὸν ἀσθ., et τὸν ἰσχ. — I. 26. τί βρεῦμα αἱ τρίχες B. — I. 27. βρεῦγμα B. — I. 28. τὸ πλεόν ὑπάρχοντα B. — I. 29. δέ om. B. — I. 33. ἐκ ποίωτ. τ. τρ. e Valla; om. M. — I. 34. Fortassis legendum αὐτῇ, vel αὐθίς. — Ib. οὐ e conj; om. M. — I. 38. Lege ἢ οἱ ἐπὶ. — I. 39. Lege καὶ αἱ τρ. — I. 41. Legendum, ni fallor, οἱ δὲ πόδες ἐν. — I. 45 Legendum, ni fallor, αὐτὸ τό, vel αὖ τό. — I. 49. Valla duce, legendum est κρατ. δὲ τῆς ἔσω φορᾶς ὑπὸ τῆς. — p. 304, l. 1. θερμότητος. Hac voce denuo inchoat A. — I. 3. πυρκαύστοις AD. — I. 4. Πότερον om. D. — I. 5. εἶπερ A; ὅθεν D. — Ib. ἐκφύονται τρίχες D. — I. 8. ὅτι καὶ σκληραὶ καὶ παχ. Τὸ οὖν σκλ. A. — I. 9. περί A. — Ib. τὸ δέ] καὶ M. — Ib. σκληράς M. — I. 10. ἄνω πέμπεσθαι M. — I. 12. θερμόν A. Ἄν legendum τοῦ αὔζοντος θερμοῦ? — Ib. καταλαμβανόμενη M. — I. 13. αὔζεσθαι om. A. — Ib. οὐκ εἰς om. A. — I. 15. δέ om. M. — I. 16. Πότερον γάρ φ. A. — I. 17. Ἥ τὸ διὰ M; Τό A. — I. 18. πολλούς A. — Ib. Legendum, ni fallor, τόπους. — Ib. ἀντέλει (sic) A. — I. 19. ὑπεξαυγ. M. — I. 21. ὅσον om. A. — I. 23-24. τοῦδ' εὐθὺ ἐναντίων A. — I. 26. ταυτί A; τουτί M. — I. 28-29. πυρροῦμεναι M. — I. 31. ἢ μὲν λιπαρὰ τῆς ἐκ B. — I. 34. πρ. ἀρκτ. ἄλλοι εὐθ. D. — Ib. Ἥ om. D. — I. 35. ἢ om. AM. — I. 36. ἄλλα αὐτῶν μελῆ μελαίνεται; οἱ γάρ D. — Ib. ἐγγὺς τοῦ ἡλίου D; περισοῦ ἥλιω A. — I. 37. Σκ. καὶ οἱ λοιποὶ ἐν ψ. οἰκοῦσι τόπων τῶ ἀρκτικῶ D. — I. 37-38. ἔπερ A; ὅθεν οὐδέ D. — I. 38. τὸ ἐν ταῖς θρ. αὐτῶν ὁ. ἔξατμ. D. — I. 39. ὥστε] καὶ διὰ τοῦτο D. — Ib. συγκαίπται AM.

— l. 39-41. Ἐπει... ἔσονται om. D. — l. 39. οὖν] οὐκ AM. — l. 40. ἢ μὴ εὐθ. A. — l. 45-46. ἢ δ' εἰς... χολήν om. A. — l. 45. An legendum δίδοται? — p. 305, l. 1-2. ἐξηριμμένων A; ἐξυρημμένων M. — l. 2. ἀποθανόνταις A. — l. 3. ἔχ. καὶ φθίνοντας τὰ A. — l. 5. αἰ om. AM. — l. 7. Legendum, ni fallor, πρότεροι. — l. 8. ἐναντιωτάτως γὰρ δ A. — l. 9. εὐλόγων A. — l. 10. πολλή A. — l. 13. Redundat, ni fallor, καί. — l. 14. τὸν θ. A. — Ib. τὰ om. AM. — Ib. ρυτιδοῦται e Valla; om. AM. — l. 15. παύονται M. — l. 16. πρεσβυτέρων M. — l. 22. αἰ om. AM. — l. 27. ἀπιούντος A. — Ib. λευκαίνονται M. — l. 28. ζηραίνεται M¹ m. — Ib. Ἐτι ex em.; Ἐπί M; Ἐπει A. — l. 29. τούτῳ M. — Ib. προσβάλλοντας M; legi ἔχουσι πρόβῆτοις τὰς. — l. 34. μὲν τρίχες παχ. A. — l. 35. γίνονται A. — l. 36. ἴσω A. — l. 39. ῥέοντα AM. — l. 40. εἰσὶ] ἔτι M. — l. 44. τῆς..... διδομένης A. — l. 44-45. φιλ. τόπος ἦν A. — l. 45-46. An αὖξονται? — l. 48. ὀλίγους M; legendum esse puto ὀλίγης δὲ παρουσίας. — l. 49. Forsan legendum ἀπεπτοτέρα ἐλχθῆ. — l. 50. Οὐκοῦν M. — Ib. αἶμα A. — p. 306, l. 2. φλεβῶν φυσικώτερόν εἰσι A. — l. 4. πολλὴν ἄμα εἶναι M. — l. 5. Legendum, ni fallor, ἢ πολιὰ. — l. 6. μυκτῆρες; AM. — l. 7. εὐχερῶς AM. — l. 9. εὐρω τὸ γῆρας M. — Ib. βεζυμμένας M. — l. 10. μετὰ τὰς νόσους M. — l. 11. δετε τὸ μὲν AM. — l. 12. γίνονται om. BM. — Ib. τούς A. — Ib. γὰρ B. — l. 18-20. κενὸς... περὶ τωσικ pone θερμότητος (l. 21) transfert A. — l. 19. πλῆρες M. — l. 24. αἰ om. ABM. — Ib. καὶ ἐν τῇ BM. — l. 26. αἰ om. ABM. — l. 28. ἀπολλύουσιν A corr. M; ἀπολύουσιν AB. — Ib. αἰ om. ABM. — l. 29- p. 307, l. 15. Ἡ οὐ.... πολιοῦνται om. BMV. — l. 32. οὐθ' δ A. — l. 34. παρά ante τὰς om. A. — l. 39. Quæ δμοί-insequuntur, deleta sunt in cod.; legendum esse videtur τὸ δ' οὐκέτι τῷ εἶδει ἁμοίας εἶναι τὰς τρ. — l. 41. ἴσας οὐχ ἁμοίας e conj.; om. A. — l. 42. τῷ ἰδηδι (sic) A. — Ib. τοῦ e conj.; om. A. — l. 43. ἢ om. A. — Ib. τὸ μὴ A. — l. 47. Forsan legendum est συνανασπῶσι δὲ θερμότητα. — p. 307, l. 3. Redundat καὶ post πῶγων. — l. 5. οὐτ' ἄν A. — Ib. An legendum τρέφεσθαι? — l. 8. Legendum, ni fallor, ἐξέλκουσι. — l. 9-10. ἔχουσι A. — l. 11. Legendum, ni fallor, Ἐτι δ περι. — l. 14. τρόπον A. — l. 17. γίνεσθαι om. B. — l. 18. ὑγρότης καὶ θερμότης B; ὑγρότης καὶ θερμότητος M. — Ib. ἔχει om. B; an legendum ἔχη? — l. 19. οἱ ante

ἐν om. AM. — l. 20. οἱ τρ. A. — l. 21. ἔχει om. A. — l. 22. ποτῶν M. — Ib. καὶ ἐμ. B. — l. 22-23. καὶ τοῖς ψύχεσι BM. — l. 23. ἔκφριξιν A; ἔκφρουξιν M. — l. 25. ἢ τὸν τόπον M; ἐπὶ ποτόν B. — Ib. αἰ ὄρα B. — l. 27. λίαν] καὶ λεία B. — l. 29. Redundat καί. V. XI, 19; p. 177, l. 29. — Ib. ἢ om. A. — l. 31. διό M. — l. 32. δέ] μὲν A. — Ib. πλείον A. — l. 35. καὶ μεθ. καὶ βαρ. A. — l. 36. ταχυτέρα ex XI, 56; p. 184, l. 17; παχυτέρα AM. — Ib. ἢ ἀπὸ συντεταγμένων A. — l. 37-38. Ex XI, 56, p. 184, l. 19 lege μάλλον. — l. 40 et 41. Pro ἐνεάμηνα et δεκάμηνα Valla legit ἐπτάμηνα et ἐνεάμηνα. — l. 40. φθίγγονται A. — Ib. δέ om. A. — l. 41. γεννηθέντα A; γενόμενα B; γεννώμενα M. — Ib. αἰψιώτατα A. — l. 42. γὰρ om. B. — l. 43. τῷξήμενον M. — Ib. Ἡ e Valla; om. ABM. — l. 44. τὰ om. B. — Ib. οὐ e conj.; om. ABMV. — l. 48. An legendum ἔτι ἤττον? — p. 308, l. 3. γράμμα ὀλίγα A; γράμμασιν ὀλίγα M. — l. 5. ἀνάγκη οὖν ἐν AM. — Ib. διατελεῖσθαι M. — l. 8. Lege μυκᾶσθαι. — l. 9. Ἐχοντες AM. — l. 12. μικρόν A. — l. 12-15. οὐκ.... μικρόν om. A. — l. 12. ἕκαστον M. — l. 14. Legendum, ni fallor, τῆς πρώτης (sc. φωνῆς) παραλλάξας. — l. 15. Legendum esse puto παρήλαττον. — l. 25. ᾧ ex XI, 32; p. 180, l. 35; ὡς BM; δς A. — l. 26. βαρὺ om. B. — l. 31. φένηται A. — l. 32. Ex XI, 45; p. 182, l. 40 lege διό. — l. 33. αὐτῆ ex XI, 45; p. 182, l. 41; αὐτῆ M; αὐτῆ A. — l. 34. δέ ex XI, 45; p. 182, l. 42; om. AM. — l. 35. ἀποψις M. — l. 37. ἀνεκλάσθη ex XI, 45; p. 182, l. 45; ἀνακλύσθη M; ἀνακλασθῆ A. — l. 38. Legendum, ni fallor, δῆ. — Ib. φύσιν φέρουσα ὡς ἔχουσα A. — l. 40. πλείον M. — Ib. καὶ ex XI, 45; p. 182, l. 48; om. AM. — l. 41-42. δι' δ.... μάλλον om. M. — l. 42. τό om. A. — l. 46-47. ἀπορηγνύσασιν ex XI, 46; p. 183, l. 2; ἀπορρήγνυσιν AM. — l. 48. μελετοῦσιν A. — l. 49. πληρέστερα ὄντα M. — p. 309, l. 2. ἡρεμίαν A; marg. γρ. ἐρημίαν. — l. 5-6. μακροτέροις M² m. — l. 6. ἀρσστηκόσιν ἀεὶ ἐλαττον τοῦ A. — l. 12. ἔστιν om. M. — l. 16. οὐ κατάκλασις om. A. — l. 18. ἀνακλᾶται καὶ τοῦ AM; conf. XI, 51; p. 183, l. 33. — l. 20. Ἡ om. D. — Ib. δέ om. A. — l. 21. ἢ κίνησις γίνεται τῆς φωνῆς; Ἡ D. — l. 23-24. τὸν φάρυγγα ὑπό τε τοῦ ψύχους τοῦ ἐπιρρ. D. — l. 26. Ἡ om. D. — Ib. πολὺ A. — Ib. ψυχρόν om. D. — l. 27. φλέγμα A. — Ib. πλείω DM. — l. 28. κινεῖσθαι D. — l. 29. ὀξεῖαν AM. — Ib. βραεῖαν AM; βραδεία D. — l. 31. διὸ ἢ ἐν A. — l. 32. αἰσθητόν M. — l. 33. ἢ om.

A. — l. 34-35. διὸ καὶ... κάτω om. M. — l. 34. ἐκπνεύουσιν ex XI, 41; p. 182, l. 9; ἐκπνευσιν A. — l. 36. ἀσθμός AM. — l. 40. ἐπιπολῶν A. — l. 44. δισωδεστάτη DM. — Ib. ἐστὶ om. D. — l. 45. Πότερον... ἐστὶν] Διὰ τὸ μὴ ἔχειν διάπνοιαν D. — Ib. γάρ D. — l. 46-48. διὰ... ἀγύμναστος] γίνεται διὰ τὴν ὑγρότητα καὶ τὴν σῆψιν καὶ τὴν ἀγυμνασίαν D. — p. 310, l. 2. An legendum ἢ ὅτι διὰ? — l. 4. Redundat, ni fallor, τε. — l. 6. συμφοῦς e XIII, 2; p. 188, l. 35; συμφοῦσα A; συμφούσα M. — l. 9. ἀήρ κινεῖται ουρον (sic) ἐν A. — l. 9-10. φύγειν A. — l. 12. αἰσθάνονται M. — l. 13. αὐτοῖς M. — Ib. delendum est δ. — l. 14. τεθνεῶτος ex em.; τεθνεάτας M; τεθνεάταις A. — l. 17. Legendum, ni fallor, φωνῆς καὶ χρώματος καὶ χυμοῦ. — l. 18. An legendum συνεχῆς τὴν ὄσμήν? — l. 21. δὲ ἀπέλιπε AM. — Ib. περιποίη AM. — l. 23. An legendum κἀκεῖνη? — Ib. αὐτή M. — l. 24-31. Totum hoc problema sic exhibet D: Διὰ τί τῶν μὲν ἀνθῶν αἱ ὀδοὶ μᾶλλον μὲν τοῖς ἐγγύς εἰσιν εὐώδεις, τοῖς πόρρω δ' ἤττον, τῶν δὲ θυμιαμάτων τὸ ἀνίπαλιν; Ὅτι ἐκεῖνοι μὲν συνεπιφέρεται τι καὶ γεῶδες, διὸ καὶ ἀσθενεῖ πόρρω εἰσεῖν ἢ τούτων εὐωδία· διὰ τοῦτο καὶ τριφθέντα τὰ ἀνθη εὐθὺς ἀπόλλυσι τὴν ὄσμήν. Ἡ καὶ διὰ τὸ εἶναι ψυχρά, τὰ δὲ θυμιάματα θερμά ἐστίν; τὸ δὲ θερμὸν κοῦφον, ὥστε διὰ τοῦτο πορρωτέρω γινομένων τὴν οἰκείαν δείκνυσθαι εὐωδίαν μάλιστα. — l. 26. καὶ βαννόμενον A. — Ib. ποιῖν M. — l. 27. καταφαίνεται M. — l. 30. ἢ om. A. — l. 33. ἀναπίπλησι M. — l. 35. πως om. M. — l. 36. γὰρ ἦν δεῖ ἐναντίας ἔχῃ A. — Ib. πλήρωσι A. — l. 36-37. καὶ ἡ ναυτία A 2^a m.; ἡ ναυτίαισι; M. — l. 37. ἀφίδου γενομένων A. — l. 39. τούναντίως] τούτους ἐκπλήρου M. — l. 42. ἐμπόνως A. — l. 44-45. γινόμενον M. — l. 47. ἀριθμεῖς A. — p. 311, l. 2. ἢ δ' ἢ ἐστίν A. — l. 5. ἐδός] κάτω M. — l. 8. Ἡ e conj.; om. AM. — l. 9. εἰσὶ M. — Ib. An legendum ἐχοντος τοῦ σώματος? — l. 13. ἄνω M 1^a m. — l. 14. εὐλόγως om. M. — Ib. ἢ ante ἤττον om. AM. — l. 15. δὲ καὶ ὁ M. — l. 16. ἐτι] confirmat Valla; an igitur legendum ἰσχύει? om. M. — Ib. ἀφαιρούμενον A. — l. 19. ὑγρ. τε οἶ M. — l. 21. μέλανοι A. — l. 23. δὲ γίνονται om. A. — l. 24. ἀφαιρούμενον A. — l. 26. μέλαινα A. — l. 29. Ni fallor, redundat μή. — l. 30. τῶ e conj.; om. AM. — l. 32-33. Lege ὥστε ὅσον ἄν. — l. 35. κκχῆς M. — l. 36. πότερον AM. — l. 40. ἔχῃ om. A. — l. 42. λυτῶσι AM. — Ib. καὶ om. A. — Ib. ὑπερκαθαίρου- μένοι A. — l. 43. διὰ om. M. — l. 49-50. ἐλί-

σκονται om. A. — p. 312, l. 1. μὲν om. M. — l. 9. ἀποπνέοντα ἀπ' αὐτῶν ἐξ αὐτῶν A. — l. 14. μικρόν M. — l. 15. Legendum esse videtur ποικίλοις. — Ib. χρῆται καὶ δέσμασι A. — l. 16. ὀμιλούντων A. — l. 20. ὄν om. M. — l. 21. συνεπισπ. καὶ τό M. — l. 22. αἶμα AM. — Ib. ὑποχωρῶ (sic) A. — l. 25. ἀπωσιν e conj.; ἄπασιν AM. — l. 28. καὶ om. M. — l. 32. Ni fallor, delendum est οὐκ. — l. 35. ταχὺν ἀπολαθεῖν A. — l. 37. συγκαίεται M. — l. 38. σκληρὰ ἀποδοῦσαι M. — l. 39. ἄτροφοι A. — Ib. αἶ om. A. — l. 40-41. δὲ τόπους ξηρούς A; δὲ τὸ τοὺς ξηράς M. — l. 41. ἰσχυοτέρας AM 1^a m. — l. 41-42. εὐσαρκότερας M 2^a m. — l. 44. ταρακτικώτατοι ex em.; ταρακτώτατοι A; πρακτικώτατοι M. — l. 45....αὐτὰ δ' εἰσὶ A; εἰ αὐτὰ ἐστὶ M. — l. 46. τε om. M. — l. 48-49. Legendum, ni fallor, εὐδιαφόρητοι. — l. 49. εὐπεπτον M. — l. 50. ἀσηπον M. — Ib. τὴν κορυφήν M. — p. 313, l. 3. ἢ ὀρός M. — l. 4-5. ὅτι τὸ μὲν ὑπόστασις M. — l. 6. δὲ] δὲ οἶνος M. — Ib. ταχὺς πεμφθεῖς A. — l. 9-10. τὰ δὲ περιτόματα M. — l. 11. δ e conj.; om. AM. — l. 12. ἢ] καὶ A. — l. 13. γίνονται om. A. — l. 16. τρέφεται M. — l. 17. καθ' αὐτήν M. — l. 18. πλησίον AM. — l. 19. εἰς M. — l. 19-20. ὑπάρχειν M. — l. 20. ἄνω om. A. — l. 22. ἐκ τοῦ πολλοῦ A. — l. 24. An legendum καὶ τὰ τῶν? — Ib. περιττ. ἐνταμειύεται A. — l. 25. ὥστε om. A. — l. 26. ὑποληροφθέντα (sic) A. — l. 27. μηδὲν M. — Ib. κέν....εἰ A. — l. 29. συντάξως AM. — l. 32. ἀπολοῦνται A. — l. 34. ἀπὸ] αὐτό M. — l. 39. χειμῶνός ἐστιν, ἐστίν A. — l. 41. συμβαίνει M. — Ib. ἔδει conj.; om. AM. — l. 47-48. πέττει.... οὔσα om. M. — p. 314, l. 5. σημείνεν A. Legendum esse puto συμμένεν. — l. 7. Ni fallor, post κἀθαρσις multa desunt. — l. 8. νυξί] γυναιξί M. — l. 20. An legendum περὶ ταῦτα πονεῖεν ἄν? Conf. V, 28; p. 148, l. 32. — l. 23. πλήρωσις M. — l. 26. ἡδύ om. A. — l. 27. Legendum, ni fallor, προσῆ et τοῦ δεομένου. — l. 31. μᾶλλον om. A. — l. 32. διότι (om. ἢ) M. — l. 34. χιλοῖ M; item l. 38. — l. 36. Delendum, ni fallor, εἰσίν. — l. 37. Ὅτι om. M. — Ib. Post πυρός aliquid deesse videtur. — l. 43-44. οὐ τῶζάνε (sic) A. — l. 48. ὀπτωμένων προσσειμένων δὲ βούτρος A. — p. 315, l. 1. Ἡ οὖν A. — l. 2-3. ἀφομοιοῦ.... αὐτῶ ex em.; ἀφ' ὁμοίᾳ εἰ ἐκατέρων αὐτῶν A; ἀφ' ὁμοίᾳ ἐκάτερον αὐτῶν M; assimilatur Valla. — l. 5. τὰ κέντρα M. — l. 6. τὸ μὲν AM. — l. 10. ὑπό A. — l. 11.

καί om. A. — 1. 16. ἀέρων AM. — 1. 17. πεπαίνε-
ται M. — 1. 18. τὴν ἄλογον A. — 1. 18-19. ἀπο-
κτενεῖ M. — 1. 19. αἶραι om. M. — 1. 27-28.
σημεῖον ἢ μάλιστα A. — 1. 28-29. μεταβάλλη M.
— 1. 30. διό om. M. — 1. 34. πίνωσιν A. — 1. 35.
ὑδατος M. — 1. 37. ἐκεῖ om. A. — 1. 40. ἀφιδέυει
A. — 1. 43. τοῖς διαρρέουσιν A. — Ib. Pro μέν le-
gendum esse videtur δέ. — 1. 45. Legendum, ni
fallor, διὸ οὐ βῆδ. — 1. 46. Legendum esse vide-
tur γῶν, vel γε. — 1. 49. συναπτώσῃ A. — p. 316,
l. 5. καρπῶν A. — 1. 11. ἐφαίρειν A 1^a m.; ἤφαίρ.
2^a. — 1. 12. ἐξεληθόντας A. — 1. 13-14. καὶ λούονται
καὶ συνλεαίνονται A. — 1. 19. εἰ] ἄλλον A. —
1. 21. χρωματίζουσαι A. — Ib. An legendum Σημ.
τὸ τῶν ἀλεκτρ. ? — 1. 25. διὰ τὸ τούς M. — 1. 33.
ἐπιπαραλλάσσουσι M; ἐπεὶ παραλλάττουσι A. —
1. 34. ἀρτίστομον M. — 1. 36. μώνυχα M. —
1. 40. τροπή M. — Ib. ἀλλ' ἄνω A. — 1. 41. κάτω
καὶ ἢ πρόσθεν M. — 1. 42. Διὰ τί ταῦτα μονών. M.
— Ib. ἤ] οἱ A. — 1. 43. ὄρνις A; ὄρνεις M. —
Ib. μέναι] μέν M. — 1. 44. συμβαλλομένης M. —
1. 45. δέ e conj.; om. AM. — 1. 47. αὔζονται M. —
1. 48. δι' ὄρθου ὅς A; δι' ὄρθου ὡς M. — 1. 49. ἵνα ex
em.; εἶναι AM. — Ib. φέρηται ἄνω A; φαίνεται ἄνω
M. — 1. 50. τοῦν. τὰ τετρ. AM. — Ib. τὰ om. M.
— p. 317, l. 2. ὀρθά] ὀρθῶ M. — Ib. An legen-
dum τῶ μὴ ὀρθῶ? — 1. 3. πολὺ μόνοντα M. — 1. 6.
θίγειν. M. — 1. 8. διχῆλά M; legendum, ni fal-
lor, τὰ δὲ διχῆλα. — 1. 10. ἄλλες om. A. — 1. 11.
συμμίγνυνται M. — 1. 16. οἱ ἄνθρ. π. A; οἱ π.
ἄνθρ. M. — 1. 18. πάγουσιν A. — 1. 22-23. Πη-
πτεόν A. — 1. 23. ἢ χαλάζης M. — 1. 24. τού-
ταις ἡσίν (sic) A. — Ib. χαλαζώσας A; χαλάζης
M. — 1. 25. μετετραμμένων A. — 1. 26. πολὺ A.
— 1. 29. ἴσθος A. — 1. 30. τῶν] τόν A. — Ib.
εὐστραφεί M. — 1. 34. οἱ om. A. — 1. 35. γίνον-
ται om. M. — 1. 36-37. διὰ πάχος.....εὐτροφίαν
om. A. — 1. 38. οἱ om. A. — 1. 39. ἐγγοντα A.
— Ib. αἱ χάλαζαι M. — 1. 40-41. πέττειν μῦς τὴν
(sic) M. — 1. 42. καὶ πρὸς τὴν χωρίσιν (sic) A.
— 1. 44. τόν om. M. — 1. 46. ὀλίγους M. — 1. 47.
εὐτροφία A. — 1. 48. ἐὰν δὲ πολλή A; ἐὰν πολλὰ M.
— 1. 50. ταῖς τρυφαῖς M; τὰ στίφα A. — 1. 52. οἱ
ἴσθοι M. — p. 318, l. 1. χάλαζα om. A. — 1. 7.
στενὸν ἔστι τὸ βρόγχον ἢ ὅς δηλ. A. — 1. 8. δηλοῖ ἢ φ.
om. Valla. — Ib. φύσιν M. — 1. 10. οὖν om. M. —
Ib. σίαλον χέεται A. — Ib. δέ om. A. — 1. 12.
σθενόπουν A; στενόπουν M. — 1. 15. ἢ κίνησις et ἢ
προθυμία M. — 1. 16. καὶ ποιῆ om. A. — 1. 17.

θερμότητα M. — 1. 18. προχέη A. — 1. 19. κάπρου
M. — 1. 20. εἰ om. A. — 1. 22. καὶ ἢ M; ἢ A.
— Ib. ὑπέρ A. Ceterum legendum esse videtur εἰ
ὑπὸ θ. γίνεται ἢ ἐπιθυμία, vel potius γίνονται τὰ τῆς
ἐπιθυμίας. Valla certe habet a calore siquidem
libido excitatur. — 1. 27. ἐπτὰ μηνῶν A. — Ib.
ἄνθρωπος M. — 1. 29. Ἥ om. Codd. — 1. 32. ἀνί-
ησιν A. — 1. 33. Ἥ om. M. — Ib. ἔχει om. A.
— 1. 38. Lege ἐλάττω e Valla, qui habet paucio-
res. — 1. 40. Ἥ om. A. — 1. 42. Legendum, ni
fallor, δι' αὐτὸ δὲ τοῦτο. — Ib. πλείον A. — 1. 48.
ᾧσεν M; ὅς A. — p. 319, l. 2. Alterum μάλλον
om. Codd. — 1. 7. μέλαινα Codd. — 1. 8-10.
σημεῖον..... γίνονται om. A. — 1. 8. βάπτει e Valla
qui habet inficial; βλάπτει M. — 1. 10. οὔτοι A.
— 1. 12. κιντοῦσιν A; κινούσιν M. — 1. 15. τε om.
M. — 1. 16. μασθούς M; it. l. 18. — 1. 19-20.
κατ' ὀλίγον A. — 1. 20. γεννώμενος M. — 1. 21. ὁ
om. Codd. — 1. 22. οὔτος Codd. — 1. 24. τῆς
ἄλλης A. — 1. 33. ἢ ὅς M. — 1. 33-34. τοῖς πλα-
τυρύγχουσι A. — 1. 34. αἰσθάνονται A. — Ib. τοῖς
ὄσφρησιν A; τῆς ὄσφρησεως M. — 1. 36. μόνον M.
— Ib. Ταῦτό M. — 1. 37-38. σκυτοδέψαι M. —
1. 41. ὥστε. An Ὅτι? — 1. 42. θένουσι A; om. M.
— Ib. οἱ om. M. — 1. 43. οἱ om. A. — 1. 46.
οὐχί A. — 1. 48. πλείω A. — Ib. αὐταῖς om. A.
— 1. 49. δέ A. — Ib. χάλαζαι om. A. — Ib. ἐκ
περιττ. M. — Ib. σημεῖον ἤγουν αἱ χάλαζαι A. —
p. 320, l. 2. ἤττονα Codd. — Ib. φέρεσθαι A. —
1. 3-4. πλείονος....ἄφρωνι om. A. — 1. 4. οἰσὶ γὰρ
ἔννοιαι A. — 1. 5. ὡς ὅς A. — 1. 6. αἰ om. A. — Ib.
ἀφοδεύουσιν A. — 1. 7. νόσων A. — 1. 8. δέ om.
A. — 1. 9. μέν om. A. — 1. 10. μέν ἐκείνοις A.
— 1. 12. καὶ δὲ] καὶ διὰ M; forsan legendum ἢ
δὲ. — Ib. καὶ διὰ M. — Ib. τὴν αὐτὴν e conj.;
τὴν αὐτὴν; τὴν εὔ M; *opiparum* Valla. — 1. 14. ἢ
ὅς M. — 1. 15. καὶ οὐκ ὀξύν M. — Ib. αἰσθητόν
M; legendum videtur αἰσθητικῶς διάκειται. —
1. 16. τὰς ὀσμάς M. — 1. 18. Legendum, ni fal-
lor, λιταὶ οὔσαι om. M. — 1. 19. μέντοι μεμολυ-
σμένης M. — 1. 24. ἀήθεις M. — 1. 27. ὡς καὶ περ
A. — 1. 29. Legendum esse videtur vel τῶ γα-
λακτιπότην Σωστράτῳ, vel τῇ γαλακτιπότηδι Σωστρά-
τῃ. — 1. 30. Ἥ e Valla; om. Codd. — 1. 31. ἢ
om. Codd. — 1. 32. τοῦτο. Sic Codd.; lege οὔτω e
Valla qui habet *ita*. — 1. 33. ἔχειν A. — Ib. ὑπό
M. — Ib. οὖν et μέν om. A. — 1. 34. τὰ δ' ὀδοῦσι
M. — Ib. τούτων om. A. — 1. 35. ὥσπερ M. —
Ib. τούτου M. — 1. 36. Rerum nexus requirere

videtur οὐδαμῶθεν, vel forsā ἀπαντᾷ οὐδαμῶθεν. — l. 38-40. καὶ ἡ... τρέπεται om. M et Valla. — l. 38-39. κενούς A. — l. 41. Legendum esse videtur καὶ οὐχ ὅτι ἐτυχον οὐ τριβόμενοι· sic aliquatenus etiam legisse videtur Valla qui habet: *non autem quod non renatos esse contigerit.* — l. 43-47. ἀλλὰ διὰ.... πάσχει om. MV. — l. 47. δεχ' em.; δέ A. — l. 48. αἰ om. A. — p. 321, l. 1. τῆς προθυμίας M. — Ib. αὐτοῦ A. — l. 4. χαλεπώτερα M. — l. 6. Ἦ om. A. — l. 11. λεπτόν. Lege λεπτήν. — Ib. γάρ M. — l. 15. θερμότερόν om. M. — l. 23. τοὺς ἴππ. M. — Ib. ἴπποις φορβείοις A. — l. 25-26. οὐκ ἐθέλουσιν M. — l. 27. ἐκφύγωσιν M. — l. 29. τὰς οὐράς A. — l. 32. οὐκ A. — Ib. ἀκινήτους e Valla; εὐκινήτους AM. — l. 33. ἔχοντας A. — l. 36. καὶ om. AM. — l. 37. καὶ om. AM. — l. 38. δασεῖαν e Valla; δασεῖαι AM. — l. 40. δ' οἶον ὀρθή M. — Ib. ἡ κιν. M. — l. 41. ἡ ἐστ. AM. — l. 42. τοιοῦτον δὲ δ M. — l. 44. φῖ ex em.; ὡς M; δς A. — Ib. An deest μέλλει post χρῆσθ. — Ib. τοῦτω A. — l. 45. χρῆσιμοις M. — l. 46. κέρας ex em.; κερός A; καιρός M. — p. 322, l. 1. δλων AM. — l. 9. ὑπειλημμένων A. — l. 10. An legendum πίπτουσα? Valla *tamquam animis se accommodans.* — l. 11. Φωνήν AM. — l. 14. χρόνῳ A. — l. 16. καὶ ὅτι M. — l. 22. ἀνδρείτεροι M. — l. 26. οἱ om. M. — l. 29. ποιοῦσιν. Valla addit: *sin autem multos, non.* — l. 32. ἀθρόαν M. — l. 34. ἐκτομίζουσαι AM. — l. 35. πρὸς ἕω ἢ πρὸς ἐσπ. M. — l. 36. διαθέξῃ A. — l. 37. θερμότητος M. — Ib. ἐστὶν ὁ τό A. — l. 41. πλέουσιν M. — Ib. βορέας A. — l. 42. πνεῖν] πο...εῖν A. — Ib. οἱ δ' ἄλλοι e Valla; om. AM. — p. 323, l. 5. δέ om. A. — Ib. λευκοί AM. — l. 6. ἐπισκήψασθαι AM. — l. 10. ἐστὶν ὅτι τόν A. — l. 11. ἰσημερίας ex em.; εἰς ἡμέρας AM. — l. 11-12. πρὸ τροπῆς θερινῆς ex em.; προτρέπεσθαι ῥίνες (ῥίναις M) Codd. — l. 14. γίνεται A. — l. 16. ἴπποις καὶ τό A. — l. 17. ἀλεινός A. — Ib. φυγῶν A. — Ib. πάσχειν M. — l. 22. μέσον] μέγα A. — Ib. μικρὸς μὲν ὦν M. — l. 24. σύμμετροι AM. — l. 25. μεῖζω AM. — l. 27. περιπίμπλανται M. — l. 31. τούτου AM. — l. 32. ἐπιθάνατος A. — l. 33. ἄν A. — l. 36. ὠμοίωνται] κρατοῦνται M. — l. 37. μῆ] τό M. — Ib. An legendum ἀνεμοῦσιν? — l. 39. οὐ om. A. — l. 40. ἀκίνητον M. — l. 41. γενναμένης A. — l. 45-46. πρὸς τὸν ὄστων A. — l. 49. δέ] τότε A. — p. 324, l. 2. βανίσιν Codd. — l. 5. προσέται AM. — Ib.

πονοῦντα M. — l. 6. δυσουρίαν AM. — l. 7. συντονίαν γενῶ conj.; συντονία τυνᾶ (τινί M) AM. — l. 8. πρόσειν conj.; πρόθεισιν AM. — l. 11. ὄρνεις M; ὄρνοις A. — l. 11-12. λάφυρα M; λοφῆρα τὰ ἐκ τῶν λόφων A. — l. 12. δύναιται M. — l. 13. φλοιὰς καὶ δλω A. — l. 14. θυρίδια A. — l. 15-16. Ταύταις ἐξαναλίσκεται τήν A. — l. 18-19. συμβ. τὰς ἔλμ. ἔχ. τὰς πλ. M. — l. 21. ἡμίονον] ἡμιόνων AM. — l. 25. τούτου M. — l. 27. ἡμιόνων AM; it. l. 33. — Ib. διαλυποῦσιν M. — l. 28. νέον M. — Ib. ληποῦντες A; λυποῦντες M. — Ib. καταρρακοῦνται M. — l. 30. ἄμα τῷ μῆ M. — l. 34. ὅτι A. — l. 34-35. παρακμάσει παῦσμη (sic) A; legendum esse videtur παρακμάσσει (om. πωσ μῆ). — l. 35. δυσχεραίνουσι A. — l. 36. πολλὰ δοκ. κύστιν M. — l. 43. μόνῃ A. — Ib. συμπίνει M. — l. 44. οἶαν AM. — l. 49. ἡ ἐξαλαγεί A. — p. 325, l. 1. σφαλιόν A. — l. 2. ἐξανίστησιν M. — l. 11. δυσέκκριτόν τε γ. M. — l. 12. ἐν ἄλλῳ τόπῳ] ἐ ἰδρῶς ἔξω M. — l. 13. γάρ e conj.; om. Codd. — Ib. οἱ χυμοί M. — l. 19. πονεῖ ὄνος M. — l. 21. καί] ἡ M. — l. 22-24. Ἦ ὅτι.... ἐξάγει om. M. — l. 25. Διὰ τί..... ὄνοις om. M. — l. 28. πάχος σ. ex em.; μέσος σ. ἢ πάχος A; πάχος σ. M. — Ib. αὐτοῖς A. — l. 33. καί] ἡ M. — l. 34. δέ om. AM. Conf. X, 27; p. 165, l. 30. — l. 37-38. καὶ αἰ τῶν M. — l. 41. νενοσηχότα e X, 27; p. 165, l. 37; νοσήματα A; δυσώδη M. — l. 44. Alterum τό om. M. — l. 46. εἰ e conj.; om. Codd. — l. 48. αἰ οὐλαί M. — Ib. τῶν πρότερον A. — p. 326, l. 1. καὶ om. M. — l. 5. ἡ om. A. — Ib. εὐρύ e conj.; om. Codd. — l. 9. τῆς ἀρχῆς A. — Ib. εὐμαρῶς M. — l. 9-10. Πολλὸν.... τήν e conj.; Πολλὸν ὄντα τήν AM. — l. 10. διαδίδωσιν e conj.; διαδῶσιν A; διαδῶσειν M. — l. 12. τὸς ἴππ. A. — l. 12-13. τὰς ὄν. τὰς ὀχευθείσας M. — l. 15. Διὰ τί ἐάν erosum. — Ib. κάρυον A. — l. 18. ἔγγον A. — l. 30. καυστικόν A. — l. 28. πνευμάτων ὀρμώντων e conj.; π.... ὀρώντων A; conf. XX, 34; p. 220, l. 39, sqq. — l. 40. δεχόμενον e XX, 34; p. 220, l. 50; δ....ων A. — l. 41. ἄγγει A. — p. 327, l. 1. οἱ ἀναλοι ἄρτοι ex XXI, 5; p. 222, l. 1;ρτοι A. — l. 6. τό] τόν A. — l. 7. ὄ ex XXI, 6; p. 222, l. 15; ἡ A. — l. 10. Ni fallor, legendum σῆψις. — l. 16. δήποτε dubium ac semideletum; item l. 17. ἐξ ἀνάγκης μὲν τὸν οἶνον, l. 18 Ἦγουν ἀφαίρεσις, et l. 19. συνηθέστερον. — l. 25. Pro ei rerum nexus requirere videtur πῆ δέ. — l. 27. οἱ A. — l. 29. Post σῆψιν deesse videtur εἰκός, vel simile

aliquid. — l. 34. πεμπόμενος A. — l. 41. Quod nomen exciderit post ἐκθερμανθείσαι, non capio. — p. 328, l. 5. ψυχρός A. — l. 7. ἐνίς A. — l. 9. ὕδωρ deletum in Cod. — l. 10-11. Legendum videtur δὲ ἔχει. — l. 26. ἐπιπολετικόν A. — l. 33. Loco καί ante τῶν legendum videtur Διὰ τί, ita ut hic inchoet novum problema. — l. 34. ἕλις A. — Ib. Redundare videtur τοῦ. — l. 38. An iterum legendum ἰλῶν? — l. 47. ὑπό A. — p. 329, l. 22. ὁμοίος (sic) A; fieri igitur possit ut legendum sit ὁμοίοςχημα. — l. 33 et 34. τό utroque loco om. A; item utroque loco habet μελανῶν. — l. 39. Lege τὰ ἀγεια τῶν προβατείων. — l. 44. δεῖ om. A. — p. 330, l. 5. μαλάγματα ex em.; μαλακά A. — l. 9. λιπαρώτατον A. — l. 12. οὐ conj.; om. Codd. — l. 16. οὐ καθὼς σήπεται A. — l. 17. εἶδει conj.; δὴ A. — l. 19. πυρώματα A. — l. 21. Pro Ἡ legendum esse videtur Διὰ τί. — l. 27. ταῖς ex em.; τε A. — l. 33. τοῦ] τῶ A. — l. 37. σικύαι A. — l. 41. τὸ κέλυρον πότερον A. — l. 42-43. Rerum nexus requirere videtur ὠχρόν. — l. 43. ἴσθι τὸ δ' ὠχρόν A. — p. 331, l. 3. τρυπήση] τρυπήσας A. — Ib. Redundare videntur τὸ ὠῶν. — l. 17. ἐψά A. — l. 18. ὠπτόν A. — Ib. ἐγίνετον A. — l. 19. ὀπτᾶν] ὠπτῶν (sic) A. — l. 20. βελτίων A. — l. 25. περὶ φύσιν A. — Ib. κἂν δυν. e conj.; καὶ δυνάμεως A. — l. 28. δνούμενοι A. — l. 29. Ὑγκανία e XXIII, 40; p. 236, l. 13 sqq.; ἀρκανία A. — l. 32. ἄλλοις πτεροῖς D. — l. 33. αὐτοῖς ἐμποιεῖ D. — l. 35. αἴθρις ἐπέλθοι ποτέ B. — l. 37. ὄν om. B. — l. 38. αὐτῇ B. — Ib. φθορᾶς B. — p. 332, l. 12. An legendum γενομένου? — l. 25. χυμόν E. — l. 29. ἐνδιδόναι e conj.; διδόναι E. — l. 31. ἄχρις οὗ πᾶν ἐξεκαμθῆ (sic) E. — l. 36. ἀφιέντων e conj.; ἀφιέναι E. — l. 47. οὐντων μελανῶν A. — l. 51. καταλαμβάναι A. — l. 53 et 54. συγχωρούμενοι εὐθ. τοῦ εἶναι τὸ πλ. τό A. — p. 333, l. 1. Legendum, ni fallor, περιγραφῆς ὑπ' ἄλλων. — l. 3. εἰ στενόν A. An εἰς στενώτερον? — l. 3. διαβαίνειν A. — l. 4-5. συστέλλεται A. — l. 5. πειρώμενος τῶ πάθος A. — l. 7. An συμβαίνειν? — l. 8. τό A. — l. 9. δ om. A. — l. 12. ἐπὶ τοῦ ἀπό A. — l. 14. ὁμοιον A. — l. 15. ἐμφύχω A. — l. 18. Legendum, ni fallor, προσφάτως. — l. 19. συμπτώμασι A. — l. 19-20. Ἡδε ἦν μὴ στεν. εἰ ἐν τῇ A. — l. 20. αἰτία e conj.; ἔτι A. —

l. 20-21. μέλαν ἂν μὲν ταύτην A. — l. 21. ἐπεὶ δέ A. An legendum ἐπὶ γε? — l. 26. An legendum εἰρημένου pro γινομένου? — l. 27. φαντασίαν A. — l. 34. μικράν A. — l. 35. An ὄν, vel potius δ' ὄν? — Ib. τινά A. — l. 39. An legendum ἔχει μέντοι τὸ φαιδρόν? — Ib. Ἡ A. — l. 43. ὥσπερ A. — l. 44. ὄντως A. — l. 45. ἐκπεπορωμένην A. — l. 46. ἀνακλωμένων καὶ προσπιπτουσῶν A. — l. 48. εἰ e conj.; om. A. — l. 59. ἐκ τῆς e conj.; om. A. — p. 334, l. 6. τοῦτω (sic) συνήθει ἢ ἐπὶ A. — l. 8. Legendum, ni fallor, διαφορῶν ὄντων τῶν ὑγρῶν καὶ διαυγῶν. — Ib. ἀμαυροῦται ex em.; δ ἀμαυροῦσθαι A. — l. 13. βουληθείμεν A. — l. 15. γινομένης e conj.; γίνεται A.

Ecce autem argumenta quæ me permoverunt, ut Problem. inedita 39-186 Sect. II. pro Aristoteleis haberem, Sect. I vero 1-22, II, 1-38, III, 46-48 et 50-52 (1) pro Alexandreis :

1° In Problematis quæ Aristoteleis ad censui, et rerum quæ in iis exponuntur, et ipsa dicendi ratio omnino Problemata Aristotelea in omnibus operum Arist. editionibus legenda referre videntur; problemata vero quæ pro Alexandreis habui, problematis Alexandri nomine editis simillima sunt. Etiamsi hanc opinionem, problemata singula examini submittere, facile probare possem, nihilominus hanc comprobationem omitto, quia me diutius quam res meæ ferunt detineret, ac præterea res ipsa, ni fallor, cuius harum rerum perito facile etiam sine comprobatione primo intuitu adparebit.

2° Inter Problemata quæ Aristoteleis ad censui, reperiuntur sat multa (40, 41, 45, 46, 50, 53, cet. V. index p. IX, sqq.) quæ etiam in Problem. Aristoteleis editis leguntur, nec nisi varia lectione differunt: id quod numquam in Problematis quæ pro Alexandreis habui, obtinet. Vix est quod eadem bis, imo ter, vel in eadem sectione, vel in diversis sectionibus legi.

3° Quæ in Probl. inedit. II, 142 exponuntur, citantur a Plutarcho *Natur. quæst.* 21 tamquam Aristotelea; quæ vero Probl. inedit. II, 147 et 153, eodem modo citantur ab Alex. Aphrod. Probl. ed. I, 141.

4° Præfatiuncula quæ interseritur inter probl.

(1) Jam pœnitet me subjunxisse duo Problemata Latina ex ed. Vallæ petita, quippe quum nunc demum, omnibus jam prelo exaratis, animadverti, hæcce problemata nihil aliud esse nisi alteram partem Probl. I. 88 Alex. Aphrod. Gr., quod problema respondet Problem. IV, 88-90 Vallæ.

ined. 38 et 39 Sect. II, etiamsi ipsa haud dubie non sit Aristotelea, tamen manifesto indicare videtur ex opinione librarii hic novam inchoare problematum seriem.

5° Probl. ined. II, 42 occurrit fragmentum Heracliteum, quod ceteroquin jam apud Theophrastum *de vertig.* 9, etsi fœdissimis mendis depravatum, legebatur, quodque tamen fugerat Doct. Schleiermacherum; II, 77 item legitur fragmentum poetæ comici, et II, 101 fragmentum Empedocleum; hujusmodi autem fragmenta in Problematis Alexandreis occurrere non solent.

6° Probl. ined. II, 77 ipsi Aristoteles (*Gener. Anim.* V, 4; t. III, p. 423, l. 40) respicere videtur.

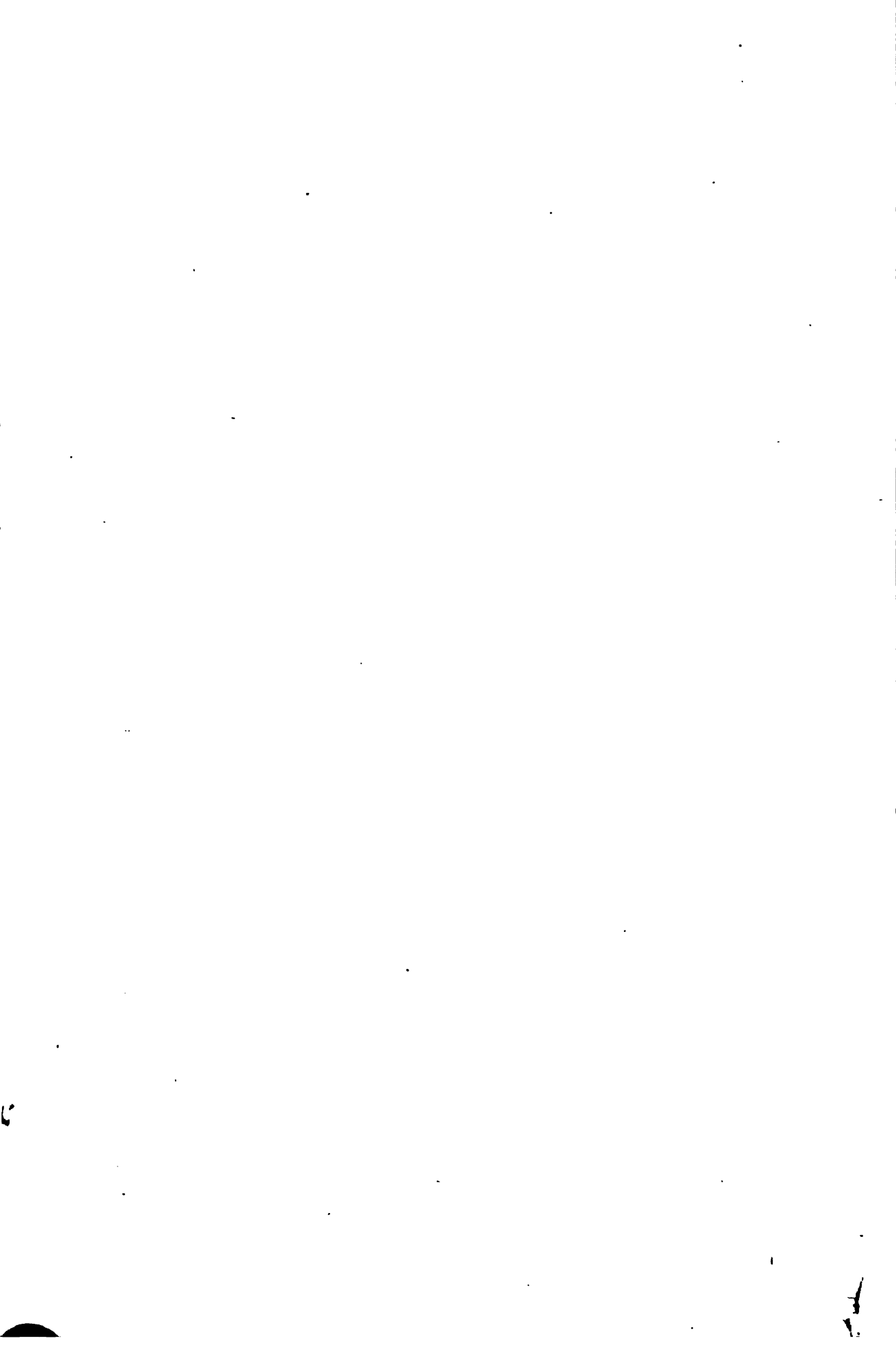
Quod ad Problemata 1-45 nostræ Sect. III attinet, quæ nonnisi in Cod. Paris. A leguntur, diu dubius hæsi, an ea pro Aristoteleis haberem, necne. Rem decernere videbantur verba: οὕτως Ἀριστοτέλης (Probl. ined. III, 11), quæ certe satis manifesto probant, librarium hæc non pro Aristoteleis habuisse. Nihilominus et rerum quæ in iis exponuntur, et dicendi ratio rursus propius ad Aristoteleorum rationem accedit, nec nisi eo ab ipsis differt, quod magis etiam quam Aristotelea tum edita, tum inedita, adumbrata tantummodo et inchoata videntur: sic Probl. 36 omni responsione caret. Accedebat quod horum problematum nonnulla ad amussim referebant problemata Aristotelea inter edita reperiunda, nec nisi varia lectione differebant. Tandem duo

argumenta me permoverunt ut in contrariam sententiam abirem:

1° Apud Athenæum XIV, p. 656 ab, legitur: Ἀθήναιοι δ', ὡς φησι Φιλόχορος, ταῖς Ὠραῖς θύοντες οὐκ ὀπτῶσιν, ἀλλ' ἔψουσι τὰ κρέα, παραιτούμενοι τὰς θεὰς ἀπειργεῖν τὰ περισκελῆ καύματα καὶ τοὺς αὐχμοὺς, μετὰ δὲ τῆς συμμέτρου θερμασίας καὶ ὑδάτων ὠραίων ἐκτελεῖν τὰ φύομενα· τὴν μὲν γὰρ ὄπτησιν ἐλάττους παρέχεσθαι ὠφελείας, τὴν δὲ ἔψησιν οὐ μόνον τὴν ὠμότητα περιαιρεῖν, ἀλλὰ καὶ τὰ σκληρὰ μάλα ττειν δύνασθαι καὶ τὰ λοιπὰ πεπαίνειν. Ἔτι δὲ εὐμενέστερον καὶ ἀκινδυνότερον πεπαίνει τὴν τροφήν· διόπερ ἐφθὸν ἐποπτᾶν οὐ φασὶ δεῖν, οὐδ' ἐφέψει· τὸ μὲν γὰρ ἀνάλυσιν ἔχειν δοκεῖ τοῦ βελτιόνος, ὡς φησιν Ἀριστοτέλης· τὰ δὲ ὀπτὰ τῶν ἐφθῶν ὠμότερα καὶ ξηρότερα. Fere omnes viri docti qui ad hunc usque diem de hoc Philochori fragmento verba fecerunt (v. g. Stahr, *Aristotelia*; t. I, p. 70; t. II, p. 96 et 288; Siebelis *Philochori fragm.*; p. 90, Muller *fragm. Hist. Græc.*; t. I, p. 413; Philoch. *fragm.* 171) Philochorum hic respexisse putant *Meteor.* IV, 3, 21 (t. III, p. 613, l. 38 sqq.). Adfirmare ausim, quodsi hi viri docti novissent probl. nostrum ined. III, 43, omnes consensisse Philochorum revera in mente habuisse hoc problema.

2° In probl. ed. XXVII, 4; p. 257, l. 12, citari videtur nostrum problema ined. III, 14.

BUSSEMAKER.

1. Ὅτι αἱ διάνοιαι ἐπονται τοῖς σώμασι, καὶ οὐκ εἰσὶν αὐταὶ καθ' ἑαυτάς ἀπαθεῖς οὐσαι τῶν τοῦ σώματος κινήσεων. Τοῦτο δὲ δῆλον πάνυ γίνεται ἐν τε ταῖς μέθαις καὶ ἐν ταῖς ἀρρωστίαις· πολλὴ γὰρ ἐξαλλάττουσαι
 5 φαίνονται αἱ διάνοιαι ὑπὸ τῶν τοῦ σώματος παθημάτων. Καὶ τούναντίον δὴ τοῖς τῆς ψυχῆς παθήμασι τὸ σῶμα συμπάσχον φανερόν γίνεται περὶ τε τοὺς ἔρωτας καὶ τοὺς φόβους τε καὶ τὰς λύπας καὶ τὰς ἡδονάς. Ἔτι δ' ἐν τοῖς φύσει γινομένοις μᾶλλον ἢ τις συνίδοι
 10 ὅτι οὕτως ἔχει πρὸς ἄλληλα σῶμά τε καὶ ψυχὴ συμφύως ὥστε τῶν πλείστων ἀλλήλοις αἰτία γίνεσθαι παθημάτων· οὐδὲν γὰρ πρόποτε ζῶον γεγένηται τοιοῦτον ὃ τὸ μὲν εἶδος ἔσχεν ἑτέρου ζώου, τὴν δὲ διάνοιαν ἄλλου, ἀλλ' αἰεὶ τοῦ αὐτοῦ τό τε σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν,
 15 ὥστ' ἀναγκαῖον ἐπεσθαι τῷ τοιῷδε σώματι τοιάνδε διάνοιαν. Ἔτι δὲ καὶ τῶν ἄλλων ζώων οἱ περὶ ἕκαστον ἐπιστήμονες ἐκ τῆς ἰδέας δύνανται θεωρεῖν, ἵπτικοὶ τε ἵππους καὶ κυνηγᾶται κύνας. Εἰ δὲ ταῦτα ἀληθῆ εἶη (αἰεὶ δὲ ταῦτα ἀληθῆ ἐστίν), εἴη ἂν φυσιο-
 20 γνωμονεῖν. Οἱ μὲν οὖν προγεγεννημένοι φυσιογνώμονες κατὰ τρεῖς τρόπους ἐπεχείρησαν φυσιογνωμονεῖν, ἕκαστος καθ' ἕνα· οἱ μὲν γὰρ ἐκ τῶν γενῶν τῶν ζώων φυσιογνωμονοῦσι, τιθέμενοι καθ' ἕκαστον γένος εἶδος τι ζώου καὶ διάνοιαν· οἱ δ' ἐπὶ τούτοις σῶμά τι, εἴτα
 25 ὁμοίον τῷ σώματι σῶμά ἔχοντα καὶ τὴν ψυχὴν ὁμοίαν ὑπελάμβανον. Ἄλλοι δὲ τινες τοῦτο μὲν ἐποίουν, οὐκ ἐξ ἀπάντων δὲ τῶν ζώων ἐδοκίμαζον, ἀλλ' ἐξ αὐτοῦ τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους διελόμενοι κατὰ τὰ ἔθνη, ὅσα διέφερε τὰς δυνεῖς καὶ τὰ ἔθνη, οἷον Αἰγύπτιοι καὶ
 30 Θραῖκες καὶ Σκύθαι, ὁμοίως τὴν ἐκλογὴν τῶν σημείων ἐποιοῦντο. Οἱ δὲ τινες ἐκ τῶν ἡθῶν τῶν ἐπιφανομένων, οἷα διαθέσει ἐπιταὶ ἕκαστον ἦθος, τῷ ὀργιζομένῳ, τῷ φοβουμένῳ, τῷ ἀφροδισιάζοντι, καὶ τῶν ἄλλων δὴ παθημάτων ἐκάστω. Ἔστι δὲ κατὰ πάντας τούτους
 35 τοὺς τρόπους φυσιογνωμονεῖν, καὶ ἔτι κατ' ἄλλους, καὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν σημείων ἀνομοίως ποιεῖσθαι. Οἱ μὲν οὖν κατὰ τὰ ἔθνη μόνον φυσιογνωμονοῦντες ἀμαρτάνουσιν, πρῶτον μὲν ὅτι ἐνίοι οὐχ οἱ αὐτοὶ ὄντες τὰ ἐπὶ τῶν προσώπων ἔθνη τὰ αὐτὰ ἔχουσιν, οἷον δ' ἔ'
 40 ἀνδρείος καὶ ὁ ἀναίδης τὰ αὐτὰ ἔχουσι, τὰς διανοίας πολλὴ κεχωρισμένοι· δεύτερον δ' ὅτι κατὰ χρόνους τινὰς τὰ ἔθνη οὐ τὰ αὐτὰ, ἀλλ' ἑτέρων ἔχουσιν· δυσανίους τε γὰρ οὖσιν ἐνίοτε συνέθη τὴν ἡμέραν ἡδέως διαγαγεῖν καὶ τὸ ἦθος λαβεῖν τὸ τοῦ εὐθύμου, καὶ τούναντίον εὐ-

Quod animæ sequuntur corpora, nec ipsæ per se exstant, ita ut affici nequeant a motibus corporis. Hoc autem omnino manifestum sit in ebrietatibus et ægritudinibus : multum namque animas mutari videmus a passionibus corporis ; et e contrario quod corpus una afficitur cum passionibus animæ, manifestum circa amores et timores et dolores et voluptates. Præterea et in iis quæ natura sunt, magis utique aliquis perspiciet corpus et animam ita naturaliter inter sese conjuncta esse, ut fiant causæ plerarumque passionum sibi invicem : numquam enim animal generatum est tale, quod formam haberet alterius animalis, animam vero alterius, sed semper ejusdem corpus et animam, ita ut necessario sequatur tali corpori talis anima. Præterea et inter reliqua animalia qui uniuscujusque periti sunt ex forma possunt contemplari, equites equos et venalores canes. Si autem hæc vera sint (semper autem hæc vera sunt), licebit sane indoles dignoscere. Priores itaque physiognomones juxta tres modos adgressi sunt hanc disciplinam, quisque juxta unum : alii quidem ex generibus animalium indolem dignoscunt, unicuique generi figuram quamdam animalis et animam tribuentes ; alii autem insuper et corpus quiddam, deinde huic corpori simile habentem corpus et animam similem habere putabant. Alii autem quidam idem sane faciebant, non ex omnibus tamen animalibus judicabant, sed ex ipso genere hominum, dividentes secundum gentes, quæcumque differunt cum ore, tum moribus, ut Ægyptii et Thraces et Scythæ, eodem modo signorum delectum faciebant. Alii tandem ex moribus supervenientibus, prout ejusmodi dispositioni sequitur unusquisque mos, iracundo, timido, coeunti, et reliquorum affectuum unicuique. Licet autem secundum omnes hos modos indolem dignoscere, et adhuc secundum alios, et signorum delectum vario modo facere. Qui igitur juxta mores solum indolem dignoscunt errant, primum quidem quod quidam non iidem quum sint, mores qui sunt in facie, eosdem habent, ut fortis et impudens eosdem habent, etiamsi animalibus multum separentur ; secundo autem, quod interdum mores non eosdem, sed aliorum habent : tristibus enim quandoque contingit diem jucunde peragere et morem adsumere hilaris, et e contrario hilarem contri-

θυμον λυπηθῆναι, ὥστε τὸ ἦθος τὸ ἐπὶ τοῦ προσώπου μεταβαλεῖν. Ἔτι πρὸς τούτοις περὶ ὀλίγων ἂν τις τοῖς ἐπιφαινομένοις τεκμαίροιο. Οἱ δ' ἐκ τῶν θηρίων φυσιογνωμονοῦντες οὐκ ὀρθῶς τὴν ἐκλογὴν τῶν σημείων ποιοῦνται· οὐ γὰρ δὴ ἐκάστου τῶν ζώων τὴν ἰδέαν διεξελοῦντα ἔστιν εἰπεῖν ὅτι δεῖ ἂν ὁμοῖος τούτῳ τὸ σῶμα ᾗ, καὶ τὴν ψυχὴν ὁμοῖος ἔσται· πρῶτον μὲν γὰρ, ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν, οὕτως ὁμοῖον θηρίῳ ἄνθρωπον οὐδεὶς ἂν εὗροι, ἀλλὰ προσεικότα μὲν τι. Ἔτι πρὸς 10 τούτοις τὰ ζῶα ὀλίγα μὲν τὰ ἴδια ἔχει σημεῖα, πολλὰ δὲ τὰ κοινά· ὥστ' ἐπειδὴν ὁμοῖός τις ᾗ μὴ κατὰ τὸ ἴδιον, ἀλλὰ κατὰ τὸ κοινόν, τί μᾶλλον οὕτως λέοντι ἢ ἐλάφῳ ὁμοιότερος; εἰκὸς γὰρ τὰ μὲν ἴδια τῶν σημείων ἴδιόν τι σημαίνειν, τὰ δὲ κοινὰ κοινόν. Τὰ μὲν οὖν 15 κοινὰ τῶν σημείων οὐδὲν ἂν διασαφιεῖται τῷ φυσιογνωμονοῦντι· εἰ δὲ τις τὰ ἴδια ἐκάστου τῶν θηρίων ἐκλέξειεν, οὐκ ἂν ἔχοι ἀποδοῦναι οὐ ἔστι ταῦτα σημεῖα· εἰκὸς γὰρ τοῦ ἴδιου, ἴδιον δ' οὐδενὸς οὐδὲν τῶν ζώων τῶν φυσιογνωμονουμένων ἐν γε τῇ διανοίᾳ ἔχοι ἂν τις 20 λαβεῖν· οὔτε γὰρ ἀνδρείον μόνον ὁ λέων ἔστιν, ἀλλὰ καὶ ἄλλα πολλὰ, οὔτε δειλὸν ὁ λαγῶς, ἀλλὰ καὶ ἄλλα μυρία. Εἰ οὖν μήτε τὰ κοινὰ σημεῖα ἐκλέξαντι σαφές τι γίνεται, μήτε τὰ ἴδια, οὐκ ἂν εἴη καθ' ἕνα τῶν ζώων σκέπτεσθαι, ἀλλ' ἐξ ἀνθρώπων τὴν ἐκλογὴν 25 ποιητέον τῶν τὸ αὐτὸ πάθος πασχόντων, ὅιον, ἂν μὲν ἀνδρείου ἐπισκοπῇ τις τὰ σημεῖα, τὰ ἀνδρεία τῶν ζώων εἰς ἓν λαβόντα δεῖ ἐξετάσαι, ποῖα παθήματα τούτοις μὲν ἄπασιν ὑπάρχει, τῶν δ' ἄλλων ζώων οὐδενὶ συμβέβηκεν· εἰ γὰρ οὕτω τις ἐκλέξειεν, ὅτι ταῦτα 30 ἔστι τὰ σημεῖα ἀνδρείας τοῖς προκριθεῖσι ζώοις μὴ μόνον ἀνδρείας κοινὸν ὑπάρχειν πάθημα τῶν ἐν τῇ διανοίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἄλλο τι, οὕτω δ' ἂν ἀπορήσειε πότερον ἀνδρείας, ἢ θατέρου τὰ σημεῖα ἔστιν. Ἀλλὰ δεῖ ἐκ πλείστων τ' ἐκλέγεσθαι ζώων, καὶ μὴδὲν πάθος 35 κοινὸν ἐχόντων ἐν τῇ διανοίᾳ ἄλλο τι οὐ ἂν τὰ σημεῖα σκοπῇ. Ὅσα μὲν οὖν τῶν σημείων μόνιμά ἔστι, μόνιμον ἂν τι καὶ σημαίνει· ὅσα δ' ἐπιγινόμενά τε καὶ ἀπολείποντα, πῶς ἂν τὸ σημεῖον ἀληθὲς εἴη τοῦ ἐν τῇ διανοίᾳ μὴ μένοντος; εἰ μὲν γὰρ μόνιμον ἐπιγινόμενόν 40 τε καὶ ἀπολείπον σημεῖόν τις ὑπολάβοι, ἐνδέχοιτο μὲν ἂν αὐτὸ ἀληθὲς εἶναι, οὐ μὴν ἐπεικὸς ἂν εἴη, μὴ αἰετῶ πράγματι παρεπόμενον. Ὅσα δὲ παθήματα ἐγγινόμενα τῇ ψυχῇ μὴδὲν τι ἐνδιαλλάττει τὰ σημεῖα τὰ ἐν τῷ σώματι, οἷς χρῆται ὁ φυσιογνώ- 45 μων, οὐκ ἂν εἴη τὰ τοιαῦτα γνωρίσματα τῇ τέχνῃ, ὅιον τὰ περὶ τὰς δόξας καὶ τὰς ἐπιστήμας, ἰατρὸν ἢ κιθαριστήν, οὐκ ἐνδέχεται γνωρίζειν· ὁ γὰρ μαθὼν δ τι μάθημα οὐδὲν ἐξήλλαξε τῶν σημείων οἷς χρῆται ὁ φυσιογνώμων.

stari, ut mos qui est in facie, permutetur. Adhuc insuper de paucis utique e superventibus conjecturam quis faceret. Qui autem ex feris indolem dignoscunt, non recte signorum delectum faciunt: non enim dicere licet percurrentem formam uniuscujusque animalium, quicumque similis huic corpore fuerit, et anima similem fore: primum enim, ut simpliciter dicam, nullus inveniet hominem ita similem bestiae, sed aliquatenus tantummodo eam referentem. Adhuc autem insuper animalia pauca quidem propria habent signa, multa vero communia: quare si quis similis fuerit non secundum proprium, sed secundum commune, quo pacto iste potius leoni quam cervo similior dicitur? consentaneum enim propria signa proprium quid significare, communia autem commune. Communia ergo signa nullo modo a physiognomone extricari possunt; si autem aliquis propria uniuscujusque ferarum legerit, tradere non poterit cujusnam sint haec signa: verisimiliter enim proprii sunt, nihil autem quod proprium sit animae animalium quorum indoles dignoscenda est, deprehendere poterit aliquis: neque enim forte solummodo animal leo est, sed et alia multa, neque ignavum tantummodo lepus, sed et alia infinita. Si ergo neque communia legenti signa manifestum aliquid sit, neque propria, non licebit secundum unumquodque animalium vestigare, sed ex hominibus delectum facere oportet patientibus eandem passionem: sic si fortis quidem investiget aliquis signa, fortia animalium in unum colligentem oportet perscrutari, quænam passiones his quidem omnibus insint, reliquorum autem animalium nulli accidant: si enim ita quis legerit, ut ista signa esse decerneret fortitudinis apud animalia quibus antea judicaverat non solum fortitudinis communem: inesse passionem eorum quæ sunt in anima, sed et aliud quoddam, sic utique dubitabit utrum ad fortitudinem, an ad alterum pertineant signa. Sed oportet ex plurimis legere animalibus et non habentibus ullam in anima passionem communem præter illam, cujus signa vestiges. Quæcumque itaque signorum stabilia sunt, etiam stabile quid significabunt; quod attinet vero ad ea quæ superveniunt atque deficiunt, quomodo utique signum verum erit, non maneat affectu qui in anima est? si enim stabile putaret quis adveniens et deficiens signum, liceret quidem verum esse, non tamen conveniens esset, siquidem non perpetuo sequitur rem. Quæcumque autem passiones animæ supervenientes nullo pacto immutant signa corporea quibus utitur physiognomon, non poterunt hujusmodi indicia esse arti: ut quæ opinioniones et scientias spectant, medicum v. g. aut citharædum, non licet cognoscere: nam addiscens aliquam disciplinam nulum mutat signorum, quibus utitur physiognomon.

CAP. II.

50 Δεῖ δὴ οὖν ὁρίσασθαι περὶ ποῖα ἄττα ἔστιν ἡ φυσιογνωμονία, ἐπειδὴ οὐ περὶ πάντα, καὶ ἐκ τίνων ἕκαστα

Oportet ergo determinare, circa qualia quædam sit physiognomoniam, quoniam non circa omnia, et ex quibus

σημεία λαμβάνεται, ἔπειτ' ἐφεξῆς καθ' ἓν ἕκαστον
περὶ τῶν ἐπιφανεστέρων δηλώσασιν. Ἡ μὲν οὖν φυ-
σιογνωμονία ἐστὶ, καθάπερ καὶ τοῦνομα αὐτῆς λέγει,
περὶ τὰ φυσικὰ παθήματα τῶν ἐν τῇ διανοίᾳ, καὶ τῶν
5 ἐπικτητῶν ὅσα παραγινομένα μεθίστησι τῶν σημείων
τῶν φυσιογνωμονουμένων· ὅποια δὲ ταῦτά ἐστιν, ὕστε-
ρον δηλωθήσεται. Ἐξ ὧν δὲ γενῶν τὰ σημεία λαμβά-
νεται, νῦν ἐρῶ, καὶ ἐστὶν ἅπαντα· ἕκ τε γὰρ τῶν κινή-
σεων φυσιογνωμονουῶσι, καὶ ἐκ τῶν σχημάτων, καὶ ἐκ τῶν
10 χρωμάτων, καὶ ἐκ τῶν ἡθῶν τῶν ἐπὶ τοῦ προσώπου ἐμ-
φανιζομένων, καὶ ἐκ τῶν τριχωμάτων, καὶ ἐκ τῆς λεύ-
κότητος, καὶ ἐκ τῆς φωνῆς, καὶ ἐκ τῆς σαρκός, καὶ ἐκ τῶν
μερῶν, καὶ ἐκ τοῦ τύπου ὅλου τοῦ σώματος. Καθόλου
μὲν οὖν τοιαῦτά ἐστιν ἃ λέγουσιν οἱ φυσιογνώμονες περὶ
15 ὅλων τῶν γενῶν ἐν οἷς ἐστὶ τὰ σημεία. Εἰ μὲν οὖν ἀσαφῆς
ἢ μὴ εὐσημος ἦν ἡ τοιαύτη διέξοδος, ἀπέχρησεν ἂν τὰ
εἰρημένα· νυνὶ δ' ἴσως βελτιόν ἐστὶ καθ' ἕκαστον
περὶ πάντων, ὅσα ἐπιφανῆ παρὰ τῶν φυσιογνωμονου-
μένων, ἀκριβέστερον φράσαι, τὰ τε σημεία λέγοντα,
20 οἷά τ' ἐστὶν ἕκαστα, καὶ ἐπὶ τί ἀναφέρεται, ὅσα μὴ ἐν
τοῖς προειρημένοις δεδύλωται. Αἱ μὲν οὖν χροιαὶ ση-
μαίνουσιν αἱ μὲν ὀξείαι θερμὸν καὶ ὑψαιμον, αἱ δὲ
λευκέρυθροι εὐφυίαν, ὅταν ἐπὶ λεῖου χρωτὸς συμβῇ
τοῦτο τὸ χρῶμα· τὰ δὲ τριχώματα τὰ μὲν μαλακὰ
25 δειλόν, τὰ δὲ σκληρὰ ἀνδρείον. Τοῦτο δὲ τὸ σημείον
εἰληπταὶ ἐξ ἀπάντων τῶν ζώων· δειλότατον μὲν γὰρ
ἐστὶν ἔλαφος, λαγῶς, πρόβατα, καὶ τὴν τρίχα μαλα-
κωτάτην ἔχει· ἀνδρείοτατον δὲ λέων, ἕς ἄγριος, καὶ
τρίχα σκληροτάτην φέρει. Ἔστι δὲ καὶ ἐν τοῖς ὄρνισι
30 τὸ αὐτὸ τοῦτο ἰδεῖν· καθόλου τε γὰρ ὅσοι μὲν σκληρὸν
τὸ πτερόν ἔχουσιν, ἀνδρείοι, ὅσοι δὲ μαλακόν, δειλοί.
Καὶ κατὰ μέρη ἐστὶ ταῦτο τοῦτο ἰδεῖν ἐν τε τοῖς ὄρνυξι
καὶ ἐν τοῖς ἀλεκτρούσι. Ὅμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν
γενῶν τῶν ἀνθρώπων ταῦτο τοῦτο συμπίπτει· οἱ μὲν
35 γὰρ ὑπὸ ταῖς ἀρκτοῖς οἰκοῦντες ἀνδρείοι τ' εἰσὶ καὶ
σκληρότριχες, οἱ δὲ πρὸς μεσημβρίαν δειλοὶ τε καὶ
μαλακὸν τρίχωμα φέρουσιν. Ἡ δὲ δασύτης ἢ περὶ
τὴν κοιλίαν λαλίαν σημαίνει· τοῦτο δ' ἀναφέρεται
εἰς τὸ γένος τῶν ὄρνιθων· ἴδιον γὰρ ὄρνιθος τῶν περὶ τὸ
40 σῶμα ἢ δασύτης ἢ περὶ τὴν κοιλίαν, τῶν δὲ περὶ διά-
νοϊαν ἢ λαλιά. Ἡ δὲ σὰρξ ἢ μὲν σκληρὰ καὶ εὐεκτικὴ
φύσει ἀναίσθητον σημαίνει, ἢ δὲ λεία καὶ εὐφύα καὶ
ἀσέβαιον, ἐὰν μὴ ἐπ' ἰσχυροῦ σώματος καὶ τὰ ἀκρω-
τήρια ἐγκρατῆ ἔχοντος τοῦτο συμβῇ. Αἱ δὲ κινήσεις αἱ
45 μὲν νοθραὶ μαλακὴν διάνοιαν, αἱ δ' ὀξείαι ἐνθερμον. Ἐπὶ
δὲ τῆς φωνῆς ἢ μὲν βαρεῖα καὶ ἐπιτεινομένη ἀνδρείον,
ἢ δ' ὀξεία καὶ ἀνεμμένη δειλόν. Τὰ δὲ σχήματα καὶ τὰ
παθήματα τὰ ἐπιφανόμενα ἐπὶ τῶν προσώπων κατὰ
τὰς ὁμοιότητας λαμβάνεται τῶ πάθει· ὅταν γὰρ πάσχη
50 τι, γίνεται ὅσον εἰ τοιοῦτον ἔχει· ὅταν τις ὀργίζηται,
ὀργίλον τὸ σημείον τοῦ αὐτοῦ γένους. Τὸ δ' ἄρρεν τοῦ
θῆλεος μεῖζον καὶ ἰσχυρότερον, καὶ τὰ ἀκρωτήρια τοῦ
σώματος ἰσχυρότερα καὶ λιπαρώτερα καὶ εὐεκτικώτερα
καὶ βελτίω κατὰ πάσας τὰς ἀρετάς. Ἰσχυρότερα δὲ

singula signa petantur, deinde consequenter de manifestioribus sigillatim exponere. Physiognomonica ergo tractat, sicut et nomen ipsius docet, de naturalibus passionibus, quæ sunt in anima, et de signis adscitis ad indolem dignoscendam idoneis, quæcumque ubi superveniunt immutant (aliquid); qualia autem hæc sint, posterius declarabitur. Nunc autem dicam, ex quibus generibus signa petantur et sint omnia: ex motibus enim indolem dignoscunt, et ex figuris, et coloribus, et ex moribus apparentibus in facie, et ex pilis, et ex levitate, et ex voce, et ex carne, et ex partibus, et ex figura totius corporis. Universaliter itaque hujusmodi sunt, quæ dicunt physiognomones de universis generibus quibus signa insunt. Quodsi igitur obscura aut non dilucida foret talis expositio, sufficerent prædicta; nunc vero fortasse melius est, sigillatim de omnibus quæcumque manifesta e signis ad indolem dignoscendam idoneis petuntur, accuratius loqui, enumerantem signa, qualia sint singula, et quorsum referantur, quæcumque scilicet in prædictis exposita non fuere. Colores ergo significant acuti quidem calidum et sanguineum, albi vero cum rubore bonam indolem quando in lævi corpore accidit hic color; pili autem molles quidem ignavum, duri autem fortem. Hoc autem signum sumptum est ex omnibus animalibus: ignavissimum enim est cervus, lepus, ovis, et pilum mollissimum habent; fortissimum autem leo, aper, et pilum durissimum gestant. Est autem et in avibus hoc idem videre: universaliter enim quæcumque quidem habent duram pennam, fortis, quæcumque autem mollem, ignavi. Et particulariter hoc idem videre licet in coturnicibus et in gallis gallinaceis. Similiter autem et in generibus hominum hoc idem accidit: qui enim sub ursis habitant, fortes sunt et durorum pilorum, qui autem versus meridiem, ignavi et mollem pilum gestant. Hirsuti autem circa ventrem pili loquacitatem significant; hoc autem refertur ad genus avium: pertinent enim ad signa corporea avibus propria pili hirsuti circa ventrem, ad ea autem quæ sunt circa intellectum, loquacitas. Caro autem dura quidem et nitida stupidum significat, mollis autem et ingeniosum et inconstantem, nisi in valido corpore et validis artibus prædito hoc accidat. Motus autem tardi quidem mollem animam, acuti vero calidam. In voce autem gravis quidem et intensa fortem, acuta autem et remissa ignavum. Figuræ autem et passiones quæ apparent in facie, secundum similitudines accipiuntur cum passione: superveniunt enim, ubi patitur aliquid: verbi gratia, si talem præ se fert faciem qualem ubi quis irascitur, ad iracundiam pertinet signum ejusdem generis. Mas autem femina major est et robustior et artus corporis validiores habet pinguioresque ac nitidiores et potiores secundum omnes virtutes. Signis autem quæ partibus corporis innuntur,

τῶν ἐπὶ τοῖς μέρεσι σημειῶν ἐστὶ τὰ ἐν τοῖς ἤθεσι τοῖς ἐν τοῖς ἐπιφαινομένοις λαμβανόμενα καὶ τὰ κατὰ τὰς κινήσεις καὶ τὰ σχήματα. Ὅλως δὲ τὸ ἐνὶ μὲν πιστεύειν τῶν σημειῶν εὐθης· ὅταν δὲ πλείω συμφωνούντα καθ' ἑνὸς λάβῃ, μᾶλλον ἤδη κατὰ τὸ εἶκος ἂν τις ὑπολαμβάνοι ἀληθῆ εἶναι τὰ σημεία. Ἔστι δ' ἄλλος τρόπος καθ' ὃν ἂν τις φυσιογνωμονίῃ οὐδεὶς μέντοι ἐπιχειρήσῃ· ὅλον εἰ ἀνάγκη ἐστὶ τὸν ὄργιλον καὶ τὸν δυσάνιον καὶ μικρὸν τὸ ἤθος φθονερὸν εἶναι, εἰ 10 καὶ μὴ ἐστὶ φθονερὸν σημεία, ἐξ ἑκείνων δὲ τῶν προτέρων ἐνδέχοιτο ἂν τῷ φυσιογνώμονι καὶ τὸν φθονερὸν εὐρίσκειν. Μάλιστα μὲν ἂν ὁ τοιοῦτος ἴδιος τρόπος εἴη τοῦ πεφιλοσοφηκότος· τὸ γὰρ δύνασθαι τινῶν ὄντων ἀναγκαῖον εἶναι, ἴδιον ὑπολαμβάνομεν φιλοσοφίας· 15 ὅπερ ἐστὶν ὅτ' ἐναντιοῦται, τούτῳ κατὰ τὰ πάθη φυσιογνωμονεῖν καὶ τὰ κακά.

Περὶ φωνῆς κατὰ μὲν τὸ πάθος ἐπισκοπῶν ὀξεῖαν οἰηθείη ἂν τις δευεῖν ἐνεκεν τιθέναι τοῦ θυμοειδοῦς· ὁ γὰρ ἀγανακτῶν καὶ ὀργιζόμενος ἐπιτείνειν εἴθε τὸν 20 φθόγγον καὶ ὀξύ φθέγγεσθαι, ὁ δὲ βραθύμως διακειμένος τὸν τε τόνον ἀνίησι καὶ βαρὺ φθέγγεται. Τῶν δ' αὖ ζῶντων τὰ μὲν ἀνδρεία βαρῦφωνα ἐστὶ, τὰ δὲ δειλὰ ὀξύφωνα, λέων μὲν καὶ ταῦρος καὶ κύων ὑλακτικός, καὶ τῶν ἀλεκτρούων οἱ εὐψυχοὶ βαρῦφωνοὶ φθέγγονται· 25 ἑλαφος δὲ καὶ λαγὼς ὀξύφωνα ἐστίν. Ἄλλ' ἴσως καὶ ἐν τούτοις κρείσσον ἐστὶ μὴ ἐν τῷ βαρεῖαν ἢ ὀξεῖαν εἶναι τὴν φωνὴν αὐτῶν ἀνδρείου ἢ δειλὸν τιθέναι, ἀλλ' ἐν τῷ τὴν μὲν ἔρρωμένην ἀνδρείου, τὴν δ' ἀνειμένην καὶ ἀσθενῆ δειλοῦ ὑποληπτέον εἶναι. Ἔστι δὲ κράτιστον, 30 ὅταν τὰ σημεία μὴ δηλογοῦμενα, ἀλλ' ὑπεναντιούμενα, μηδὲν τιθέναι, εἰ μὴ ἐστὶ τῶν διηρημένων, ποῖα ποῖων πιστότερα, καὶ μάλιστα μὲν εἰς εἶδη, ἀλλὰ μὴ εἰς διατὰ γένη ἀναφέρειν· δημοιότερα γὰρ ἐστὶ τῷ ζητουμένῳ οὐ γὰρ ὅλον τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων φυσιογνωμονοῦ- 35 μεν, ἀλλὰ τινα τῶν ἐν τῷ γένει.

validiora sunt quæ petuntur e moribus supervenientibus, et quæ secundum motus et figuras determinantur. Omnino autem uni quidem signorum credere stultum est ; ubi autem plura consentientia de una re deprehenduntur, magis verisimiliter jam autumabit quis vera esse signa, Est autem alius etiam modus, secundum quem aliquis indolem dignoscere possit ; nullus tamen adgressus est : verbi gratia si necesse sit, iracundum et morosum et pusillanimum invidum esse, etiamsi non adsint invidi signa, ex illis certe prioribus licebit physiognomoni et invidum detegere. Maxime sane talis ratio propria fuerit philosopho : posse enim, ubi certa quædam signa adsunt, necessarium esse (aliud), proprium putare debemus philosophiæ ; hoc autem fit quando, adversantibus inter se passionibus et vitiis, eo ipso passionum ope et vitia dignoscimus.

Secundum passionem autem de voce considerans quispiam acutam putarit duplicem ob causam iracundo tribuendam esse : qui enim ægre fert et irascitur, intendere consuevit vocem et acute loqui ; qui autem placide degit, remittit intentionem et graviter loquitur. Rursus autem animalium fortia quidem gravis vocis sunt, ignava autem acutæ vocis, leo quidem et taurus, et canis ad latrandum proclivis, et gallorum qui sunt boni animi, graviter vociferantur ; cervus autem et lepus acutæ vocis sunt. Sed forte et in his melius est, non eo quod ipsorum vox sit gravis aut acuta, fortem aut ignavam ponere, sed eo quod fortis quidem valida est vox, dum ignavi remissam et imbecillum habere debemus. Est autem optimum, quando signa non consentiunt, sed aliquatenus contraria sunt, nihil decernere, nisi pertineant ad ea de quibus determinavimus, quænam aliis credibilia sint, et maxime quidem in species, sed non in tota genera referre : similia enim sunt hæc ei quod queritur, quippe non totius generis hominum indolem investigamus, sed alicujus eorum qui ad genus pertinent.

CAP. III.

Ἀνδρείου σημεία τρίχωμα σκληρόν, τὸ σχῆμα τοῦ σώματος ὀρθόν, δεξιὰ καὶ πλευραὶ καὶ τὰ ἀκρωτήρια τοῦ σώματος ἰσχυρὰ καὶ μεγάλα, καὶ κοιλία πλατεῖα καὶ προσεσταλμένη, ὠμοπλάται πλατεῖαι καὶ 40 διεσθηκυῖαι, οὔτε λίαν συνδεδεμένοι, οὔτε παντάσῃν ἀπολελυμένοι, τράχηλος ἔρρωμένος, οὐ σφόδρα σαρκώδης, τὸ στῆθος σαρκώδες τε καὶ πλατὺ, ἰσχυρὸν προσεσταλμένον, γαστροκνημῖαι κάτω προσεσπασμένοι, ὄμμα χαροπὸν, οὔτε λίαν ἀνεπτυγμένον, οὔτε παντάσῃ συμ- 45 μῶν, ἀχμηρότερον τοῦ χρωμα τὸ ἐπὶ τοῦ σώματος, ὀξύ μέτωπον, εὐθύ, οὐ μέγα, ἰσχυρόν, οὔτε λιγνόν, οὔτε παντάσῃ βυτιδωδες. Δειλοῦ σημεία τριχωμάτιον μαλακόν, τὸ σῶμα συγκεκαθικόν, οὐκ ἐπισπερχής· αἱ δὲ γαστροκνημῖαι ἄνω ἀνεσπασμένοι· περὶ τὸ πρόσωπον 50 ὑπωχρος, ὄμματα ἀσθενῆ καὶ σκαρδαμύττοντα, καὶ τὰ ἀκρωτήρια τοῦ σώματος ἀσθενῆ, καὶ μικρὰ σκέλη,

Signa fortis : pili duri, figura corporis erecta, ossa et costæ et artus corporis validi et magni, et venter latus et strictus, scutula aperta lata et distantia, nec valde colligata, nec omnino soluta, collum robustum, non vehementer carnosum, pectus carnosum et latum, coxa stricta, suræ inferne adtractæ, oculus flavus, nec valde apertus, nec omnino connivens, squalidor color in corpore, acuta frons, recta, non magna, gracilis, neque lævis, neque omnino rugosa. Signa ignavi : pili molles ; corpore considenti, non festinus ; suræ sursum adtractæ ; circa faciem subpallidus ; oculi imbecilles et nictantes, et artus corpo-

καὶ χεῖρες λεπταὶ καὶ μακραι· ὄσφύς δὲ μικρὰ καὶ ἀσθενής· τὸ σχῆμα σύντονον ἐν ταῖς κινήσεσιν· οὐκ ἴταμός, ἀλλ' ὑπτιος καὶ τεθαμβηκώς· τὸ ἦθος τὸ ἐπὶ τοῦ προσώπου εὐμετάβολον, κατηγής. Εὐφροῦς
 5 σημεία σὰρξ ὑγροτέρα καὶ ἀπαλωτέρα, οὐκ εὐεκτική, οὐδὲ πιμελώδης σφόδρα· τὰ περὶ τὰς ὠμοπλάτας καὶ τράχηλον ἰσχνότερα καὶ τὰ περὶ τὸ πρόσωπον, καὶ σύνδετα τὰ περὶ τὰς ὠμοπλάτας καὶ τὰ κάτω ἀφει-
 10 μένα, εὐλυτα τὰ περὶ τὰς πλευράς καὶ τὸν νῶτον ἀσαρκότερος· τὸ σῶμα λευκέρυθρον καὶ καθαρὸν, τὸ δερμάτιον λεπτὸν, τριχωμάτιον μὴ λίαν σκληρὸν, μὴ δὲ λίαν μέλαν, ὄμμα χαροπὸν, ὑγρὸν. Ἄναισθητοῦ
 15 ὠμοπλάται ἀνω ἀνεσπασμένοι, μέτωπον μέγα, περιφερές, σαρκῶδες, ὄμμα χλωρὸν, κωφόν, κνήμαι περὶ σφυρὸν παχείαι, σαρκῶδεις, στρογγύλαι, σιαγόνες μεγά-
 λαι, σαρκῶδεις, ὄσφύς σαρκώδης, σκέλη μακρὰ, τράχηλος παχὺς, πρόσωπον σαρκῶδες, ὑπόμακρον ἱκανῶς.
 20 Τὰς δὲ κινήσεις καὶ τὸ σχῆμα καὶ τὸ ἦθος τὸ ἐπὶ τοῦ προσώπου ἐπιφανιόμενον κατὰ τὰς ὁμοιότητας ἀναλαμβάνει. Ἄναιδοῦς σημεία ὁμιάτιον ἀνεπτυγμένον καὶ λαμπρὸν, βλέφαρα ὑφαίμα καὶ παχέα· μικρὸν ἔγκυρτος· ὠμοπλάται ἀνω ἐτηρμένοι τῷ σχήματι μὴ
 25 ὀρθός, ἀλλὰ μικρῶ προπετέστερος, ἐν ταῖς κινήσεσιν δξύς, ἐπίπυρρος τὸ σῶμα· τὸ χρῶμα ὑφαίμων· στρογγυλοπρόσωπος· τὸ στήθος ἀνεσπασμένον. Κοσμίου σημεία· ἐν ταῖς κινήσεσι βραδύς, καὶ διάλεκτος βραδεία καὶ φωνὴ πνευματώδης καὶ ἀσμενής, ὁμάτιον ἀλαμπές, μέλαν, καὶ μῆτε λίαν ἀνεπτυγμένον, μῆτε παντάπασι συμμεμυκός, σκαρδαμυκτικὸν βραδέως· τὰ μὲν γὰρ ταχέως σκαρδαμύττοντα τῶν ὁμιάτων τὰ μὲν δειλόν, τὰ δὲ θερμὸν σημαίνει. Εὐθύμου ση-
 30 μεῖα μέτωπον εὐμέγεθες καὶ σαρκῶδες καὶ λείον, τὰ περὶ τὰ ὄμματα ταπεινότερα, καὶ ὑπνωδέστερον τὸ πρόσωπον φαίνεται, μῆτε δεδορκός, μῆτε σύννου· ἐν τε ταῖς κινήσεσι βραδύς ἔστω καὶ ἀνειμένος· τῷ σχήματι καὶ τῷ ἦθει τῷ ἐπὶ τοῦ προσώπου μὴ ἐπι-
 35 σπερχής, ἀλλὰ ἀγαθὸς φαιέσθω. Ἄθυμοθ σημεία· τὰ ρυτιδῶδη τῶν προσώπων, καὶ ἰσχνὰ ὄμματα κατακεκλασμένα· ἄμα δὲ καὶ τὰ κεκλασμένα τῶν ὁμιάτων δύο σημαίνει, τὸ μὲν μαλακὸν καὶ θῆλυ, τὸ δὲ κατη-
 40 φές καὶ ἄθυμον· ἐν τῷ σχήματι ταπεινός καὶ ταῖς κινήσεσιν ἀπηγορευκός. Κιναιδοῦς σημεία ὄμμα
 45 κατακεκλασμένον· γονύκροτος· ἐγκλίσεις τῆς κεφαλῆς εἰς τὰ δεξιὰ· αἱ φοραὶ τῶν χειρῶν ὑπτιαι καὶ ἔκλυτοι, καὶ βαδίσεις διτταί, ἡ μὲν περινεύοντος, ἡ δὲ κρατοῦντος τὴν ὄσφυν· καὶ τῶν ὁμιάτων περιβλέψεις, ὅς ἂν εἴη Διονύσιος ὁ σοφιστής. Πικροῦ σημεία τὸ πρό-
 50 ὠπον σεσηρός· μελανόχρους, ἰσχνός· τὰ περὶ τὸ πρόσωπον διεξυσμένα, τὸ πρόσωπον ρυτιδῶδες, ἀσαρκον· εὐθύριξ καὶ μελάνριξ. Θυμώδους σημεία· ὀρθὸς τὸ σῶμα, τῷ σχήματι εὐπλευρός, εὐθυμός, ἐπί-
 πυρρος ὠμοπλάται διεστηκυῖαι καὶ μεγάλαι καὶ πλα-

ris imbecilles, et crura parva, manus tenues et longæ; lumbi autem parvi et imbecilles; figura contensa in motibus; non alacer, sed supinus et stupidus; mos qui eat in facie, mobilis, demissus. Ingeniosi signa: caro humidior et mollior, non nitida, neque valde pinguis; quæ sunt circa scutula operta et collum, macriora; item quæ circa faciem, atque quæ circa scutula operta, colligata et ab inferiori parte remissa; quæ sunt circa costas, bene soluta, et quæ secundum dorsum, pauciori carne vestita; corpus album misto rubore et purum; cutis tennis; pili non valde duri, nec valde nigri; oculus fulvus, lubricus. Stolidi signa: quæ sunt circa collum et crura, carnosa, complexa et colligata; acetabulum rotundum; scutula operta sursum retracta; frons magna, rotunda, carnosa; oculus pallidus, hebes; crura circa malleolos crassa, carnosa, rotunda; mandibulæ magnæ, carnosæ; lumbi carnosi; crura longa; collum crassum; facies carnosa, sublonga satis. Motus autem et figuram et morem qui apparet in facie, secundum similitudines accipit. Impudentis signa: oculus apertus et splendidus, palpebræ sanguine suffusæ et crassæ; et paululum incurvus; scutula operta sursum elevata; figura non rectus, sed paulo pronior; in motibus autem acutus, corpore rubescens; color sanguine subfusius; facies rotunda; pectus sursum tractum. Modesti signa: in motibus tardus, et loquelatarda, ac vox plena spiritus, mitis; oculus non splendidus, niger, neque valde apertus, neque omnino clausus, tarde nictans: oculorum enim qui celeriter nictantur, partim quidem ignavum, partim vero calidum significant. Animosi signa: frons vasta et carnosa et lævis; quæ sunt circa oculos, humiliora; facies vero somnolentior videtur, neque spectabunda, neque cogitabunda; in motibus tardus esto et remissus; figura et more qui est in facie, non præceps, sed apparet bonus. Tristis signa: rugosa facies et macri oculi, contracti; simul autem et contracti oculorum duo significant, partim quidem molle et femininum, partim vero demissum et tristem; in figura humilis et motibus remissus. Signa cinædi: oculus contractus; genua complo-dens; inclinationes capitis ad dextram; gesticulationes manuum supinæ et dissolutæ, et incessus duplex, partim quidem quoquoversum nutantis, partim vero retinentis lumbos; et oculorum circumspectiones, qualis utique fuerit Dionysius sophista. Signa avari: facies ringens; nigri coloris, macer; quæ sunt circa faciem, quasi sulcata; facies rugosa, non carnosa; recti crinis et nigri. Signa iracundi: rectus corpore, figura bene costatus, animosus, subrufus; seu-

τείται ἀκρωτήρια μεγάλη καὶ ἐγκρατῆ· λείος καὶ περὶ τὰ στήθη καὶ περὶ βουδῶνας, εὐπώγων· εὐαυξῆς ὁ περιδρόμος τῶν τριχῶν, κάτω κατεληλυθώς. Πραεὶός σημεῖα· ἰσχυρὸς τὸ εἶδος, εὐσαρκός· ὑγρὰ σὰρξ καὶ πολλή· εὐμεγέθης καὶ σύμμετρος ὑπτίος τῶ σχήματι· ὁ περιδρόμος τῶν τριχῶν ἀνεσπασμένος. Εἴρωνος σημεῖα· πίονα τὰ περὶ τὸ πρόσωπον, καὶ τὰ περὶ τὰ ὄμματα βυτιδῶδη· ὑπνώδες τὸ πρόσωπον τῷ ἤθει φαίνεται. Μικροψύχου σημεῖα· μικρομελής, μικροχάφυρος, ἰσχνός, μικρόμματος καὶ μικροπρόσωπος, οἶος ἂν εἴη Κορίνθιος, ἢ Λευκάδιος. Φιλόκυβοι γαλαγκύνες καὶ ὄρησταί. Φιλολοῖδοροι οἷς τὸ ἄνω χεῖλος μετέωρον, καὶ τὰ εἶδη προπετεῖς, ἐπίπυρροι. Ἐλεήμονες ὄσοι γλαφυροὶ καὶ λευκόχροι καὶ λιπαρόμματοι καὶ τὰ ῥινία ἀνωθεν διεζυμένοι, καὶ αἰεὶ δακρύουσιν. Οἱ αὐτοὶ οὗτοι καὶ φιλογύναιοι καὶ θηλυνοὶ καὶ περὶ τὰ ἤθη ἐρωτικοὶ καὶ ἀειμνήμονες καὶ εὐφραῖες καὶ ἐνθερμοὶ. Τούτων δὲ σημεῖα εἴρηται· ἐλεήμων ὁ σοφὸς καὶ δεῖλός καὶ κόσμιος, ἀνελέητος ἀμαθής καὶ ἀναιδής. Ἄγαθοὶ φαγεῖν οἷς τὸ ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ πρὸς στήθος μετίζον ἔστιν ἢ τὸ ἐντεῦθεν πρὸς τὸν αὐχένα. Ἀγνού σημεῖα· λευκόχρους καὶ δασύς εὐθείαις θριξί καὶ παχέαις καὶ μελαίναις· καὶ οἱ κρόταφοι δασεῖς εὐθείαις θριξίν· λιπαρὸν τὸ ὀμμάτιον καὶ μάργον. Φίλυπνοι οἱ τὰ ἄνω μεῖζω ἔχοντες καὶ γυπόδεις καὶ θερμοὶ, εὐεκτικὴν σάρκα ἔχοντες, καὶ γλαφυροὶ τὰ εἶδη, καὶ δασεῖς τὰ περὶ τὴν κοιλίαν. Μνήμονες οἱ τὰ ἄνω ἐλάττωνα ἔχοντες καὶ γλαφυρὰ καὶ σαρκωδέστερα.

tula aperta distantia et magna et lata; artus magni et validi; lævis, et circa pectus, et circa inguina, barbatus probe; capillorum ambitus floridus, deorsum tendens. Signa mansueti: specie validus, bene carnosus; caro humida, multa; bonæ magnitudinis, et commensuratus; figura supinus; ambitus capillorum sorsum retractus. Cavillatoris signa: quæ circa faciem sunt, pinguis, quæ vero circa oculos, rugosa; somnolenta facies de more videtur. Pusillanimi signa: parvorum membrorum, exiguus et concinnus, macer, et parvorum oculorum et parvæ faciei, qualis fuerit Corinthius, aut Leucadius. Talorum amantes curtis cubitis, saltatores. Amatores contumeliarum, quibus superius labium fluitat; et specie proni sunt et subrufi. Misericordes sunt quicumque sunt scilicet, albi coloris, et habent oculos pingues et nares superne sulcatas, et semper plorant. Iidem etiam amatores sunt mulierum et genitorum feminarum, et moribus in amorem proclives, et semper memores, ingeniosi et calidi. Horum autem signa dicta sunt: misericors est sapiens et ignavus et modestus; immisericors et indoctus et impudens. Voraces sunt hi quibus id quod est ab umbilico ad pectus, majus est quam quod inde est usque ad collum. Signa libidinosi: qui est albi coloris et hirsutus rectis capillis et crassis et nigris; et tempora hirsuta capillis rectis; oculus pinguis et lascivus. Amatores autem somni sunt qui habent superiora majora, vulturi similes, calidi, habentes carnem nitidam, elegantis specie, hirsuti circa ventrem. Memores qui habent superiora minora, scita et carnosiora potius.

CAP. IV.

30 Δοκεῖ δέ μοι ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα συμπαθεῖν ἀλλήλοις, καὶ ἡ τῆς ψυχῆς ἕξις ἀλλοιουμένη συναλλοιοῖ τὴν τοῦ σώματος μορφήν, πάλιν θ' ἡ τοῦ σώματος μορφή ἀλλοιουμένη συναλλοιοῖ τὴν τῆς ψυχῆς ἕξιν· ἐπεὶ γὰρ ἔστι ψυχῆς τὸ ἀνίστασθαι τε καὶ εὐφραίνεσθαι, 35 καταφανές ἐστι οἱ ἀνιώνενοι σκυθρωπότεροί εἰσι καὶ οἱ εὐφραϊνόμενοι ἰλαροί. Εἰ μὲν οὖν ἦν τῆς ψυχῆς λευκωμένης ἔτι τὴν ἐπὶ τοῦ σώματος μορφήν μένειν, ἦν μὲν ἂν καὶ οὕτως ἡ ψυχὴ τε καὶ τὸ σῶμα συμπαθῆ, οὐ μόνον συνδιατελοῦντα ἀλλήλοις· νῦν δὲ καταφανές ἐστι 40 ἐκότερον ἐκατέρω ἔπεται. Μάλιστα μέντοι ἐκ τοῦδε ὀηλον γένοιτο· μανία γὰρ δοκεῖ εἶναι περὶ ψυχῆν, καὶ οἱ ἰατροὶ φαρμάκοις καθαιρόντες τὸ σῶμα καὶ διαίταις τισὶ πρὸς αὐτοὺς χρῆσάμενοι ἀπαλλάττουσι τὴν ψυχὴν τῆς μανίας. Ταῖς δὲ τοῦ σώματος θεραπείαις καὶ 45 ἅμα ἢ τε τοῦ σώματος μορφή λελυται καὶ ἡ ψυχὴ μανίας ἀπήλλακται. Ἐπεὶ δὲ οὖν ἅμα ἀμφοτέρα λύονται, ὅηλον ἐστι συνδιατελοῦσιν ἀλλήλοις. Συμφανές δὲ καὶ ἐστι ταῖς δυνάμεσι τῆς ψυχῆς ὁμοιοὶ αἱ μορφαὶ τοῖς σώμασιν ἐπιγίνονται, ὥστ' ἔστιν ἅπαντα ἐν τοῖς 50 ζώοις τοῦ αὐτοῦ τινος δηλωτικά. Πολλὰ δὲ καὶ ὧν

Videntur autem mihi anima et corpus affectus secum invicem communicare, et animæ habitus immutatus simul immutat corporis formam, rursusque forma corporis immutata simul immutat animæ habitum: quando enim ad animam pertinent tristitia et gaudium, manifestum est magis tristiores esse, gaudentes autem hilares. Quodsi igitur fieri posset ut anima soluta, forma quæ est in corpore, adhuc persisteret, sane et ita anima et corpus inter sese consentirent; non tamen conjunctim perdurari possent; nunc autem manifestum alterum alterum consequi. Maxime tamen id ex hoc manifestum fiat: furor videtur esse circa animam, et medici medicinis purgantes corpus et victus ratione quadam insuper utentes liberant animam a furore. Curationibus itaque corporis simul et corporis forma solvitur, et anima a furore liberatur. Quoniam igitur utraque simul solvuntur, palam fit ea conjunctim perdurare. Manifestum insuper est, facultatibus animæ similes corporis formas supervenire: quare erunt omnia in animalibus ejusdem cuspis rei declarativa. Multa autem eorum quæ

διαπράττεται τὰ ζῶα, τὰ μὲν ἴδια ἐκάστου γένους πάθη τῶν ζῶων ἐστί, τὰ δὲ κοινά. Ἐπὶ μὲν οὖν τοῖς ἰδίαις ἔργοις τῆς ψυχῆς ἴδια τὰ πάθη κατὰ τὸ σῶμα, ἐπὶ δὲ τοῖς κοινοῖς τὰ κοινά. Κοινὰ μὲν οὖν ἐστὶν ὕβρις τε καὶ ἡ περὶ τὰ ἀφροδίσια ἔκστασις. Τῶν μὲν οὖν λοφούρων κοινόν ἐστὶν ὕβρις, τῶν δ' ὄνων τε καὶ συῶν ἡ περὶ τὰ ἀφροδίσια ἔξις. Ἴδιον δ' ἐστὶν ἐπὶ μὲν τῶν κυνῶν τὸ λοιδορον, ἐπὶ δὲ τῶν ὄνων τὸ ἀλυπον. Ὡς μὲν οὖν τὸ κοινὸν τε καὶ τὸ ἴδιον χρῆ διελέσθαι, εἴρηται· δεῖ μέντοι πρὸς ἅπαντα πολλῆς συνηθείας, εἰ μέλλει τις αὐτοῦ ἔσεσθαι ἱκανὸς περὶ τούτων ἕκαστα λέγειν· ἀπειδὴ γὰρ τὰ ὀρώμενα ἐπὶ τῶν σωμάτων λέγεται ἀναφέρεσθαι ἐπὶ τὰς ὁμοιότητας τὰς τ' ἀπὸ τῶν ζῶων καὶ τὰς ἀπὸ τῶν πράξεων γινομένης, καὶ ἰδέαι τινὲς ἄλλαι ἀπὸ θερμότητων καὶ ἀπὸ ψυχροτήτων γίνονται, ἐστὶ τε τούτων ἕνια τῶν ἐπιφαινομένων ἐπὶ τε τοῖς σώμασι μικραῖς διαφοραῖς κεχρημένα καὶ τῷ αὐτῷ ὀνόματι προσαγορευόμενα, οἷον αἱ τ' ἀπὸ φόβου ὠχρότητες καὶ ἀπὸ πόνου (αὗται γὰρ ὀνόματι τε τῷ αὐτῷ κέχρηται, καὶ διαφορὰν μικρὰν ἔχουσι πρὸς ἀλλήλας), μικρᾶς δ' οὐσίας τῆς διαφορᾶς οὐ βῆδιον γινώσκειν ἀλλὰ ἢ ἐκ τῆς συνηθείας τῆς μορφῆς τὴν ἐπιπρέπειαν εἰληφότα. Ἔστι μὲν οὖν καὶ τάχιτος καὶ ἀριστος ὁ ἀπὸ τῆς ἐπιπρέπειας, καὶ ἐστὶ γ' οὗτω τούτῳ χρώμενον πολλὰ διαγινώσκει (καὶ οὐ μόνον καθόλου χρησιμὸν ἐστὶν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν τῶν σημείων ἐκλογὴν· ἕκαστον γὰρ τῶν ἐκλεγόμενων καὶ πρέπει δεῖ τοιοῦτον οἷον τὸ ἐκλεγόμενον θελεῖ), ἐτι τε κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν σημείων καὶ τῷ συλλογισμῷ, ὡς δεῖ χρῆσθαι οἷον ἂν τι τύχη, προστιθέντας τοῖς προσοῦσι τὰ προσήκοντα, οἷον εἰ ἀναιδῆς τ' εἴη καὶ μικρολόγος, καὶ κλέπτῃς ἂν εἴη καὶ ἀνελεῖ ὕβρις, καὶ κλέπτῃς μὲν ἐπομένως τῇ ἀναιδείᾳ, τῇ δὲ μικρολογίᾳ ἀνελεύθερος. Ἐπὶ μὲν οὖν τῶν τοιούτων ἐκάστου δεῖ τοῦτον τὸν τρόπον προσαρμόζοντα τὴν μέθοδον ποιεῖσθαι.

peragunt animalia, partim quidem unicuique generi animalium proprii sunt affectus, partim vero communes. Proprii igitur animæ actiones proprii consequuntur in corpore affectus communes autem communes. Communes itaque sunt insolentia, et qui est circa rem veneream, stupor. Jumentorum itaque communis est insolentia; asinorum vero et suum proclivitas in rem veneream. Proprium autem est in canibus quidem obrectatio, in asinis autem innocentia. Quomodo igitur commune quidem et proprium conveniat distinguere, dictum est; ad hæc omnia tamen opus est multa consuetudine, si quis idoneus esse debeat qui de singulis his disserat: quoniam enim ea quæ videntur in corporibus, dicuntur referri ad similitudines, quæ petuntur ab animalibus, quæque ab actibus proveniunt, quumque differentiarum quædam aliæ a caliditate et frigiditate oriuntur, quumque eorum quædam quæ corporibus superveniunt, parvam ostendunt differentiam et eodem nomine adpellantur, ut pallores, qui fiunt a timoribus, et qui a laboribus (hi enim eodem nomine utuntur, et differentiam parvam habent inter se), parva, inquam, quum sit differentia, non facile est cognoscere, nisi ex consuetudine formam præcellentissimam desumamus. Est autem optimus et citissimus, (modus) qui ad hanc formam pertinet, atque ita certe hoc utenti multa licet dignoscere (nec solum universaliter utile est hoc, sed ad signorum quoque delectum: electorum enim quodque eadem ratione oportet excellere qua signum quod eligitur, vult), prætereaque in delectu signorum et syllogismo, quo uti opus est, ubicumque tandem fuerit, his quæ jam adsunt adjuncti convenientia, ut si impudens sit et sordidus, et fur utique erit et illiberalis; et furacitas quidem consequentia erit impudentiæ, parsimoniæ vero illiberalitas. In talibus igitur quibusque oportet hoc modo adaptantem agendi rationem instituire.

CAP. V.

Νυνὶ δὲ πρῶτον πειράσομαι τῶν ζῶων διελέσθαι, ὅποια αὐτῶν προσήκει διαλλάττειν πρὸς τὸ εἶναι ἀνδρεῖα καὶ δεῖλὰ καὶ δίκαια καὶ ἀδίκαια. Διαιρετέον δὲ τὸ τῶν ζῶων γένος εἰς δύο μορφάς, εἰς ἄρσεν καὶ θῆλυ, προσάπτοντα τὸ πρέπον ἑκατέρᾳ μορφῇ, ἐστὶ δ' ὁμοία. Ἐπιχειροῦμεν οὖν τρέφειν τῶν θηρίων προσηνέστερα καὶ μαλακώτερα τὰς ψυχὰς τὰ θήλεα τῶν ἄρρένων, ἤτιτόν τε βωμαλευόμενα, τὰς τε τροφὰς καὶ τὰς χειροθηθείας μᾶλλον προσδεχόμενα· ὥστε τοιαῦτα ὄντα εἴη που ἂν ἀθυμώτερα τῶν ἄρρένων. Καταφανὲς δὲ τοῦτο ἐξ ἡμῶν πού ἐστιν, ὅτι ἐπὶ ὑπὸ θυμοῦ κρατηθῶμεν, δυσπαραπιστότεροί τε, καὶ μάλιστα ἐρρώμεθα πρὸς τὸ μηδαμῇ μηδὲν εἶξαι, ἐπὶ τὸ βιάζεσθαι δὲ καὶ πρᾶξαι φερόμεθα, πρὸς δ' ἂν ὁ θυμὸς ὀρμήσῃ. Δοκεῖ δὲ μοι καὶ καχοργώτερα γίνεσθαι τὰ θήλεα τῶν ἄρρένων καὶ προπετέστερά τε καὶ ἀναλκέστερα. Αἱ μὲν

Nunc autem primum tentabo inter animalia distinguere, quænam apud ipsa immutari debeant, ut sint fortia et ignava, justa et injusta. Distinguendum autem animalium genus in duas formas, in marem et feminam, adjunctentem quod convenit unicuique formæ; sunt autem similia. Conamur itaque potius nutrire feras feminas quam mares, quippe quum animis mitiores et molliores sunt maribus, minusque robustæ sunt educationemque ac cicurationem facilius admittunt: quare tales quum sint, erunt aliquatenus minus iracundæ maribus. Manifestum autem id ex nobis quodammodo est, quoniam quum ira vincimur, difficilius nobis persuaderi sinimus, et maxime eo insistimus ut nequaquam ulla in re cedamus; ferimur autem ad violentiam inferendam, et patrandum ad quodcumque ira impulerit. Videntur autem mihi magis improbæ nasci feminæ maribus, et proterviores, et im-

οὖν γυναῖκες καὶ τὰ περὶ ἡμᾶς τρεφόμενα καὶ πάν-
 που φανερά ὄντα· τὰ δὲ περὶ τὴν ἕλην πάντες ὁμολο-
 γοῦσιν οἱ νομεῖς τε καὶ θηρευταὶ ὅτι τοιαῦτά ἐστὶν ὅσα
 προσήρηται. Ἄλλὰ μὴν καὶ τὸδε δῆλον, ὅτι ἕκαστον
 5 ἐν ἑκάστῳ γένει θῆλυ ἄρρενος μικροκεφαλώτερον ἐστὶ
 καὶ στενοπροσωπώτερον καὶ λεπτοτραχηλώτερον, καὶ
 τὰ στήθη ἀσθενέστερα ἔχει, καὶ ἀπλευρότερα ἐστὶ, τὰ
 τε ἰσχία καὶ τοὺς μηροὺς περισαρκότερα τῶν ἀρρένων,
 γονύκροτα δὲ καὶ τὰς κνήμας λεπτάς ἔχοντα, τοὺς τε πό-
 10 δας κομψότερους, τὴν τε τοῦ σώματος ὅλην μορφήν ἡδὺ
 μάλιστ' ἂν ἢ γενναϊότεραν, ἀνευρότερα δὲ καὶ μαλακίω-
 τερα, ὑγροτέρας σαρκὶ κεκρημένα· τὰ δ' ἄρρενα τοῦτοις
 ἄπαντι ἐναντία τὴν φύσιν ἀνδριετέραν καὶ δικαιοτέραν
 15 εἶναι γένει, τὴν δὲ τοῦ θῆλεος δειλοτέραν καὶ ἀδικω-
 τέραν. Τούτων οὕτως ἐχόντων, φαίνεται τῶν ζῴων
 ἀπάντων λέων τελειώτατα μετελιγμένα τῆς τοῦ ἄρρενος
 ἰδέας· ἐστὶ γὰρ ἔχων στόμα εὐμέγεθες, τὸ δὲ πρόσω-
 πον τετραγωνώτερον, οὐκ ἄγαν ὀστώδες, τὴν ἄνω τε
 γένυον οὐ προεξεστρεχυῖαν, ἀλλὰ ἰσοροποῦσαν τῇ κάτω,
 20 ῥίνα δὲ παχυτέραν ἢ λεπτοτέραν, γαροποιούς ὀφθαλ-
 μούς, ἐγκοίλους, οὐ σφόδρα περιφερῆς, οὐτ' ἄγαν προ-
 μήκεις, μέγεθος δὲ μέτριον, ὄφρον εὐμέγεθῃ, μέτωπον
 τετράγωνον, ἐκ μέσου ὑποκοιλώτερον, πρὸς δὲ τὰς
 ὄφρυς καὶ τὴν ῥίνα ὑπὸ τοῦ μετώπου οἷον νέφος ἐπαν-
 25 εστηκός. Ἄνωθεν δὲ τοῦ μετώπου κατὰ τὴν ῥίνα
 ἔχει τρίχας ἐκκλινεῖς ὄσον ἀνάσιλον, κεφαλὴν μετρίαν,
 τράχηλον εὐμήκη, πάχει σύμμετρον, θριξὶ ξανθαῖς
 κεκρημένον, οὐ φριξαῖς, οὐτ' ἄγαν ἀπεστραμμέναις,
 τὰ περὶ τὰς κλειδάς εὐλυτώτερα μᾶλλον ἢ συμπετρα-
 30 γμένα, ὤμους βρωμαλέους, καὶ στήθος νεανικόν, καὶ
 τὸ μετὰφρενον πλατὺ καὶ εὐπλευρον καὶ εὐνωτον ἐπιει-
 κῶς· ζῶον ἀσαρκότερον τὰ ἰσχία καὶ τοὺς μηροὺς·
 σκέλη ἔρρωμένα καὶ νευρώδη, βᾶσιν τε νεανικὴν, καὶ
 ὄλον τὸ σῶμα ἀρθρώδες καὶ νευρώδες, οὕτε λίαν σκλη-
 35 ρόν, οὕτε λίαν ὑγρόν· βαδίζον δὲ βραδέως, καὶ με-
 γάλα διαβαῖνον, καὶ διασαλεύον ἐν τοῖς ὤμοις, δταν
 πορεύεται. Τὰ μὲν οὖν περὶ τὸ σῶμα τοιοῦτον· τὰ
 δὲ περὶ τὴν ψυχὴν δοτικὸν καὶ ἐλεύθερον, μεγαλόψυ-
 χον καὶ φιλόνηκον, καὶ πρᾶν καὶ δίκαιον καὶ φιλόστορ-
 40 γον πρὸς ἃ ἂν ἡμιλήσῃ. Ἡ δὲ πάρδαλις τῶν ἀνδρείων
 εἶναι δοκούντων θηλυμορφώτερον ἐστὶν, ὅτι μὴ κατὰ
 τὰ σκέλη· τούτοις δὲ συνεργεῖ καὶ τι ἔργον βῶμης
 ἀπεργάζεται· ἐστὶ γὰρ ἔχων πρόσωπον μικρόν, στόμα
 μέγα, ὀφθαλμούς μικροὺς, ἐκλεύκους, ἐγκοίλους, αὐ-
 45 τοὺς δὲ περιπολαιότερους· μέτωπον προμηκέστερον,
 πρὸς τὰ ὠτα περιφερέστερον ἢ ἐπιπεδωτέρον· τράχη-
 λον μακρὸν ἄγαν καὶ λεπτόν, στήθος ἀπλευρον, καὶ
 μακρὸν νῶτον, ἰσχία σαρκώδη καὶ μηρούς, τὰ δὲ περὶ
 τὰς λαγόνας καὶ γαστέρα ἡμαλὰ μᾶλλον· τὸ δὲ χρῶμα
 50 ποικίλον, καὶ ὄλον ἀναρθρὸν τε καὶ ἀσύμμετρον. Ἡ
 μὲν οὖν τοῦ σώματος ἰδέα τοιαύτη· τὰ δὲ περὶ τὴν
 ψυχὴν μικρὸν καὶ ἐπικλοπον καὶ, ὅπως εἰπεῖν, δολερὸν.
 Τὰ μὲν οὖν ἐκπρεπέστερα μετελιγφάτα ζῶα τῶν δο-
 κούντων ἀνδρείων εἶναι τῆς τε τοῦ ἄρρενος ἰδέας καὶ

becilliores. Mulieres igitur, et quæ apud nos nutriuntur,
 vel omnino manifesta sunt quodammodo; quæ vero sunt
 circa silvam, omnes contentur pastores et venatores talia
 esse qualia ante sunt dicta. At vero et hoc manifestum
 est, quod in unoquoque genere singulæ feminæ maribus
 minoris capitis et angustioris faciei et subtilioris colli sunt,
 et pectora imbecilliora habent et costas praviore, coxasque
 et femora magis carnosæ habent maribus; genua vero com-
 plodunt, et crura tenuia habent, pedesque elegantiores
 et formam totius corporis jucundam magis quam gene-
 rosam, enervesque sunt potius et molliores, quippe præditæ
 humidioribus carnibus; mares autem horum omnium e
 contrario natura sunt fortiores et justiores genere: feminæ
 autem ignavior est et injustior natura. His ita se habentibus,
 videtur leo omnium animalium perfectissime maris
 formam participare: leo enim habet os vastum, faciem
 autem quadratam potius, non valde osseam, superiorem
 mandibulam non prominentem, sed æquilibrem inferiori,
 nasum autem magis crassum quam tenuem, oculos fulvos,
 concavos, non valde rotundos, neque valde oblongos,
 magnitudinem vero moderatam, supercilium vastum,
 frontem quadratam, ex medio potius subcavam; ad super-
 cilia autem et nasum sub fronte velut nubes superstat.
 Supra frontem juxta nasum habet pilos inclinatos quasi
 retro ad verticem flexos, caput moderatum, collum bonæ
 longitudinis, mediocri crassitudine, crinibus flavis vestitum,
 neque horridis, neque valde aversis, quæ sunt circa clavi-
 culas, soluta magis quam constricta, scapulas validas, et
 pectus juvenile, interscapilium latum, bene costatum
 dorsoque sat valido fultum; femora non carnosæ, nec coxas,
 habet animal, crura robusta et nervosa, gressum juvenilem,
 et totum corpus articulatum et nervosum, neque valde
 durum, neque admodum humidum; ambulat autem tarde
 magnisque passibus incedit, et spatulas conquassat ambu-
 lans. Talis itaque est secundum ea quæ sunt circa cor-
 pus; iis vero quæ animam spectant, ad donandum prom-
 ptus est et liberalis, magnanimus et amans victoriæ, et
 mansuetus, et justus, et in amorem proclivis eorum qui-
 buscum versatur. Pars autem inter animalia quæ fortia
 esse videntur, feminæ formæ magis est, nisi secundum
 crura: his autem sibi opitulatur et aliquod vigoris opus pe-
 ragit: habet enim faciem parvam, os magnum, oculos par-
 vos, albidissimos, concavos, ipsosque potius circumvagantes,
 frontem oblongiorem, versus aures rotundam magis
 quam planam, collum longum valde et tenue, pectus pravis
 costis instructum, et longum dorsum, femora carnosæ et
 coxas, quæ vero sunt circa illa et ventrem, glabra magis,
 colorem autem varium, et totum corpus non articulatum et
 absque mensura est. Forma itaque corporis talis est; in
 his autem quæ secundum animam, pusillus est et furax,
 et, ut uno verbo dicam, dolosus. Animalium igitur quæ
 videntur fortia, ea quæ eximie propriam maris atque feminæ

τῆς τοῦ θήλεος εἴρηται· τὰ δ' ἄλλα οἶα τυγχάνει, ῥῆδιον ἤδη μετέναι· ὅσα δὲ πρὸς τὸ φυσιογνωμονῆσαι συνιδεῖν ἀρμόττει ἀπὸ τῶν ζώων, ἐν τῇ τῶν σημείων ἐκλογῇ ῥηθήσεται.

formam referunt, dicta sunt; reliqua autem qualia sint, facile jam adsequi licet; quæcumque autem ad indolem dignoscendam perspicere conveniat ab animalibus petita, in delectu signorum dicentur.

CAP. VI.

6 Ἡ δ' ἐκλογή τῶν σημείων ἢ κατὰ τοὺς ἀνθρώπους ὄδε λαμβάνεται. Ὅσοις οἱ πόδες εὐφυεῖς τε καὶ μεγάλοι, διηρθρωμένοι τε καὶ νευρώδεις, ἔρρωμένοι τὰ περὶ τὴν ψυχὴν· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄρρεν γένος. Ὅσοι δὲ τοὺς πόδας μικροὺς, στενοὺς, ἀνάρθρους ἔχουσιν, 10 ῥῆδιους τε ἰδεῖν ἢ ῥωμαλευτέρους, μαλακοὶ τὰ περὶ τὴν ψυχὴν· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ γένος. Οἷς τῶν ποδῶν οἱ δάκτυλοι καμπύλοι, ἀναιδεῖς, καὶ ὅσοις δυοῖς καμπύλοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄρνεις τοὺς γαμψώνυχας. Οἷς τῶν ποδῶν τὰ δάκτυλα συμπεπραγμένα 15 ἐστί, δειμαλέοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄρνυγας τοὺς στενόποδας τῶν λιμναίων. Ὅσοις τὰ περὶ τὰ σφυρὰ νευρώδη τε καὶ διηρθρωμένα ἐστίν, εὐρωστοὶ τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄρρεν γένος. Ὅσοι τὰ σφυρὰ σαρκώδεις καὶ ἀναρθροί, μαλακοὶ τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται 20 ἐπὶ τὸ θῆλυ γένος. Ὅσοι τὰς κνήμας ἔχουσιν ἠρθρωμένας τε καὶ νευρώδεις καὶ ἔρρωμένας, εὐρωστοὶ τὴν ψυχὴν· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄρρεν. Ὅσοι δὲ τὰς κνήμας λεπτάς, νευρώδεις ἔχουσι, λάγνοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄρνιθας. Ὅσοι τὰς κνήμας περιπλέους σφόδρα ἔχουσιν, οἷον ὀλίγου διαρρηγνυμένας, βδελυροὶ καὶ ἀναιδεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν. Οἱ 25 γονύχροτοι κίναδοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν. Οἱ τοὺς μηρῶν ὀστώδεις καὶ νευρώδεις ἔχοντες εὐρωστοὶ· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄρρεν. Οἱ δὲ τοὺς μηρῶν ὀστώδεις καὶ περιπλέους ἔχοντες μαλακοὶ· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ. Ὅσοι δὲ πῦγα ὀξεῖαν ὀστώδη ἔχουσιν, εὐρωστοὶ, ὅσοι δὲ σαρκώδη, πίονα ἔχουσι, μαλακοὶ· ὅσοι δ' ἔχουσιν ὀλίγην σάρκα, οἷον ἀπαμοργμένα, κακοῦθεις· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς πιθήκους. Οἱ ζωνοὶ φιλόθηροι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς 30 λέοντας καὶ τοὺς κύνας· ἴδοι δ' ἄν τις καὶ τῶν κυνῶν τοὺς φιλοθηροτάτους ζωνοὺς ὄντας. Οἷς τὰ περὶ τὴν κοιλίαν λαπαρά, εὐρωστοὶ· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄρρεν. Ὅσοι δὲ μὴ λαπαροὶ, μαλακοὶ· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν. Ὅσοις τὸ νῶτον εὐμέγεθές τε καὶ ἔρρωμένον, εὐρωστοὶ τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄρρεν. Ὅσοι δὲ τὸ νῶτον στενὸν καὶ ἀσθενὲς ἔχουσι, μαλακοὶ· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ. Οἱ εὐπλευροὶ εὐρωστοὶ τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄρρεν. Οἱ 35 δ' ἀπλευροὶ μαλακοὶ τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ. Ὅσοι δ' ἐκ τῶν πλευρῶν περιτοκοὶ εἰσιν, οἷον περυσμημένοι, λάλοι καὶ μωρολόγοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς βοῦς, ἢ ἐπὶ τοὺς βατράχους. Ὅσοι δὲ τὸ ἀπὸ τοῦ δμφαλοῦ πρὸς τὸ ἀκροστήθιον μεῖζον ἔχουσιν ἢ τὸ 40 ἀπὸ τοῦ ἀκροστήθιου πρὸς τὸν τράχηλον, βοροὶ καὶ ἀναίσθητοι, βοροὶ μὲν ὅτι τὸ τεῦχος μέγα ἔχουσιν ὧ

Delectus autem signorum apud homines sic capitur. Quibuscumque pedes commodi, magni, articulati et nervosi, validi sunt iis quæ animam spectant; referuntur ad masculinum genus. Quicumque autem pedes parvos, angustos, male articulatos habent, aspectu potius gratiosi quam robusti sunt, molles sunt iis quæ animam spectant; referuntur ad femininum genus. Quibus pedum digiti curvi, impudentes, et quibus ungues curvi; referuntur ad aves uncis unguibus instructas. Quibus pedum digiti constricti sunt, timidi; referuntur ad coturnices lacustres angustis pedibus præditas. Quibuscumque ea quæ circa malleolos sunt, nervosa sunt et articulata, validi secundum animam; referuntur ad masculinum genus. Quicumque autem sunt malleolis carnosii et male articulati, molles secundum animam; referuntur ad femininum genus. Quicumque crura habent articulata et nervosa et robusta, validi secundum animam; referuntur ad masculinum genus. Quicumque crura tenuia nervosaque habent, libidinosi; referuntur ad aves. Quicumque crura admodum plena habent et quasi parum dirupta, turpes sunt ac impudentes; referuntur ad formam præcellentissimam. Qui genua complodunt, cinædi; referuntur ad formam præcellentissimam. Qui habent femora ossea et nervosa, robusti sunt; referuntur ad masculinum genus. Qui vero habent femora ossea ac plena, molles sunt; referuntur ad femininum genus. Quicumque nates osseas acutasque habent, validi sunt; qui vero carnosas et pingues, molles; qui autem habent modica carne vestitas, quasi deterasas, improbi sunt; referuntur ad simias. Quicumque autem bene lumbosi sunt, venatum amant; referuntur ad leones et canes; videbit utique aliquis et canes venationis amantissimos lumbosos esse. Quibus ea quæ sunt circa ventrem, mollia sunt, robusti sunt; referuntur ad masculinum genus; quicumque autem non molles hac parte, molles sunt; referuntur ad formam præcellentissimam. Quicumque dorsum vastum ac robustum habent, animæ sunt validi; referuntur ad masculinum genus. Qui autem dorsum angustum et imbecille habent, molles; referuntur ad femininum genus. Quicumque autem bene costati, validi sunt secundum animam; referuntur ad masculinum genus. Qui autem non bene costati, molles sunt, secundum animam; referuntur ad femininum genus. Quicumque ex lateribus circumquaque tumidi sunt, sicut inflati, loquaces et stultiloqui; referuntur ad boves, vel ranas. Quicumque autem majus habent quod ab umbilico est usque ad extremum pectoris, eo quod est ab extremitate pectoris usque ad collum, voraces et stolidi, voraces quidem, quoniam conceptaculum magnum habent, quo

δέχονται τὴν τροφήν, ἀναίσθητοι δ' ὅτι στενωτέρων τὸν τόπον ἔχουσι αἱ αἰσθήσεις, συνηνωμένον τε τῶν τροφῆν δεχομένων, ὥστε τὰς αἰσθήσεις βεβαρύνθαι διὰ τὰς τῶν σιτίων πληρώσεις ἢ ἐνδείας. Ὅσοι δὲ τὰ
 5 στήθια ἔχουσι μεγάλα καὶ διηρθρωμένα, εὐρωστοὶ τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄρρεν. Ὅσοι δὲ τὸ μετὰ φρενον ἔχουσι μέγα καὶ εὐσαρκον καὶ ἄρθροδες, εὐρωστοὶ τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄρρεν. Ὅσοι δ' ἀσθενὲς καὶ ἄσαρκον καὶ ἀναρθρον, μαλακοὶ
 10 τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ. Ὅσοις δὲ τὸ μετὰ φρενον κυρτὸν ἐστὶ σφόδρα οἱ τ' ὦμοι πρὸς τὸ στήθος συνηγμένοι, κακοήθεις· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν, ὅτι ἀφανίζεται τὰ ἔμπροσθεν προσήκοντα φαίνεσθαι. Ὅσοι δὲ τὸ μετὰ φρενον ὑπτιον ἔχουσι,
 15 γαῦνοι καὶ ἀνόητοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ἵππους. Ἐπεὶ δ' οὔτε κυρτὸν σφόδρα δεῖ εἶναι, οὔτε κοῖλον, τὸ μέσον ζητητέον τοῦ εὐπεφυκότος. Ὅσοις αἱ ἐπιωμίδες ἐξηρθρωμέναι καὶ οἱ ὦμοι, εὐρωστοὶ τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄρρεν. Ὅσοις δ' οἱ ὦμοι ἀσθενεῖς,
 20 ἀναρθροὶ, μαλακοὶ τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ. Ταῦτά λέγω ἄπερ περὶ ποδῶν καὶ μηρῶν. Ὅσοις ὦμοι εὐλυτοὶ εἰσιν, ἐλεύθεροι τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται δ' ἀπὸ τοῦ φαινομένου, ὅτι πρέπει τῇ φαινομένῃ μορφῇ ἐλευθεριότης. Ὅσοις δ' οἱ ὦμοι δύσλυτοι, συνεσπασμένοι,
 25 ἀνελεύθεροι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν. Οἷς τὰ περὶ τὰς κλεῖδας εὐλυτα, αἰσθητικοί· εὐλύτων γὰρ ὄντων τῶν περὶ τὰς κλεῖδας, εὐκόλως τὴν κίνησιν τῶν αἰσθήσεων δέχονται. Οἷς δὲ τὰ περὶ τὰς κλεῖδας συμπεφραγμένα ἐστίν, ἀναίσθητοι· δυσλύτων γὰρ ὄντων τῶν περὶ τὰς κλεῖδας ἐξαδυνατοῦσι τὴν κίνησιν
 30 παραδέχεσθαι τῶν αἰσθήσεων. Ὅσοι τὸν τράχηλον παχύν ἔχουσι, εὐρωστοὶ τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄρρεν· ὅσοι δὲ λεπτόν, ἀσθενεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ. Οἷς τράχηλος παχὺς καὶ πλέως, θυμοειδὲς· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς θυμοειδῆς ταύρους. Οἷς δ' εὐμαγέθης μὴ ἄγαν παχὺς, μεγαλόψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας. Οἷς λεπτός, μακρός, δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ἐλάφους. Οἷς δὲ βραχὺς ἄγαν, ἐπίβουλοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λύκους. Οἷς τὰ χεῖλη
 40 λεπτά καὶ ἐπ' ἄκραις ταῖς συγγειλαῖς χαλαρά, ὡς ἐπὶ τοῦ ἄνω χεῖλους πρὸς τὸ κάτω ἐπιβεβληῖσθαι τὸ πρὸς τὰς συγγειλαῖς, μεγαλόψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας· ἴδοι δ' ἄν τις τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν μεγάλων καὶ εὐρώστων κυνῶν. Οἷς τὰ χεῖλη λεπτά, σκληρά,
 45 κατὰ τοὺς κυνόδοντας τὸ ἐπανεστηκός, οἱ οὕτως ἔχοντες εὐγενεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄς. Οἱ δὲ τὰ χεῖλη ἔχοντες παχέα καὶ τὸ ἄνω τοῦ κάτω προκρεμώμενον, μωροί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄνους τε καὶ πιθήκους. Ὅσοι δὲ τὸ ἄνω χεῖλος καὶ τὰ οὖλα προσεστηκότε
 50 ἔχουσι, φιλολοιδόροι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς κύνες. Οἱ δὲ τὴν βίνα ἄγαν παχέαν ἔχοντες ῥάθυμοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς βοῦς. Οἱ δὲ τὴν βίνα ἀκρόθεν παχέαν ἔχοντες, ἀναίσθητοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄς. Οἱ τὴν ὄνα ἄκραν ὀξείαν ἔχοντες, δυσόργητοι· ἀναφέρεται ἐπὶ

alimenta recipiant; insensibiles autem, quia angustiore locum habent sensus, atque unicum ei qui recipit cibum, ita ut sensus graventur propter repletiones ciborum, aut indigentiam. Quicumque autem pectus magnum habent et articulatum, validi sunt secundum animam; referuntur ad masculinum genus. Quicumque autem interscapillum habent magnum et bene carnosum et articulatum, validi sunt secundum animam; referuntur ad masculinum genus. Quicumque autem imbecille et non carnosum et male articulatum, molles sunt secundum animam; referuntur ad femininum genus. Quibuscumque autem interscapillum curvum est valde humerique ad pectus adducti, mali moris sunt; referuntur ad formam præcellentissimam, quia pereunt quæ ab anteriori parte in conspectum venire debebant. Quicumque autem interscapillum resupinatum habent, gloriosi et insipientes; referuntur ad equos. Quoniam autem neque convexum vehementer oportet esse, neque concavum interscapillum, medium quærendum bene nato. Quibuscumque summa humerique bene ex articulis prodeunt, validi sunt secundum animam; referuntur ad masculinum genus. Quibuscumque vero humeri imbecilles et male articulati, molles sunt secundum animam; referuntur ad femininum genus. Eadem dico quæ de pedibus et femoribus. Quibuscumque humeri bene soliti sunt, liberales sunt secundum animam; referuntur ad habitum apparentem, quia convenit apparenti formæ liberalitas. Quibuscumque vero difficulter solubiles sunt humeri ac contracti, illiberales; referuntur ad formam præcellentissimam. Quibuscumque autem ea quæ sunt circa claviculam, bene solubilia sunt, sensibus præstant: nam quum bene solubilia sunt quæ sunt circa claviculam, facile motum sensuum recipiunt. Quibus vero quæ circa claviculas sunt, constricta sunt, stolidi sunt: difficulter enim quum solvantur quæ circa claviculas sunt, recipere motum sensuum non valent. Qui collum crassum habent, validi sunt secundum animam; referuntur ad masculinum genus; qui autem tenuæ habent, imbecilles sunt; referuntur ad femininum genus. Quibuscumque collum crassum et plenum, iracundi; referuntur ad iracundos tauros. Quibuscumque autem est vastum, non valde crassum, magnanimi; referuntur ad leones. Quibus est tenuæ ac longum, ignavi sunt; referuntur ad cervos. Quibus autem breve valde, insidiatores; referuntur ad lupos. Quibus sunt labia tenuia et in extremis commisuris laxa, ita ut superiori labio, si cum inferiori conferatur, incumbant commissuræ labiorum, magnanimi sunt; referuntur ad leones; videbit utique aliquis hoc et in magnis et robustis canibus. Quibus labia tenuia, dura, ita ut dentibus caninis respondeat pars supereminens, qui ita habent, generosi (ignobiles *ant, vers.*); referuntur ad sues. Qui autem crassa labia habent et superius ante inferius propendens, fatui; referuntur ad asinos et simias. Quicumque autem superiores labium et gingivas prominentes habent, obtreclatores sunt; referuntur ad canes. Quicumque autem nasum extremum crassum habent, segnes sunt; referuntur ad boves. Qui autem nasum ab apice crassum habent, stolidi sunt; referuntur ad sues. Qui nasum extremum acutum habent, difficilli excandescere solent ira; referuntur ad canes.

τοὺς κύνας. Οἱ δὲ τὴν ῥίνα περιφερῆ ἔχοντες ἄκραν, ἀμβλείαν δὲ, μεγαλόφυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας. Οἱ δὲ τὴν ῥίνα ἄκραν λεπτήν ἔχοντες ὀρνιθώδεις. Οἱ ἐπίγυρτον ἀπὸ τοῦ μετώπου εὐθὺς ἀγομένην, ἀναί-
 5 δεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς κόρακας. Οἱ δὲ γρυπτήν ἔχοντες καὶ τοῦ μετώπου διηρθρωμένην, μεγαλόφυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ἀετούς. Οἱ δὲ τὴν ῥίνα ἔγκοιλον ἔχοντες τὰ πρὸ τοῦ μετώπου περιφερῆ, τὴν δὲ περιφέρειαν ἄνω ἀνεστηκυῖαν, λάγνοι· ἀναφέρεται
 10 ἐπὶ τοὺς ἀλεκτρούνας. Οἱ δὲ σιμῆν ἔχοντες λάγνοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ἐλάφους. Οἷς δ' οἱ μυκτῆρες ἀναπεπταμένοι, θυμώδεις· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος τὸ ἐν τῷ θυμῷ γινόμενον. Οἱ τὸ πρόσωπον σαρκώδεις ἔχοντες ῥάθυμοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς βοῦς. Οἱ
 15 τὰ πρόσωπα ἰσχνὰ ἔχοντες ἐπιμελεῖς, οἱ δὲ σαρκώδη δειλοὶ· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄνους καὶ τὰς ἐλάφους. Οἱ μικρὰ τὰ πρόσωπα ἔχοντες μικρόφυχοι· ἀναφέρεται ἐπ' αἰλουρον καὶ πίθηκον. Οἷς τὰ πρόσωπα μεγάλα, νωθροὶ· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄνους καὶ βῆδες.
 20 Ἐπεὶ δ' οὔτε μικρὸν, οὔτε μέγα δεῖ εἶναι, ἢ μέση ἕξις εἴη ἂν τούτων ἐπιεικῆς. Οἷς δὲ τὸ πρόσωπον φαίνεται μικροπρεπές, ἀνελεύθερο· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν. Οἷς τὸ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὄϊον κύστιδες προκρέμονται, οἰνόφυγες· ἀναφέρεται ἐπὶ
 25 τὸ πάθος· ἔστι γὰρ τοῖς σφόδρα ἐμπεπωκῶσι τὰ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὄϊον κύστιδες· ἐφαστάξασι, φίλυπνοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, ὅτι τοῖς ἐξ ὑπνοῦ ἀνεστηκόσι ἐπικρέματα τὰ ἐπὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς. Οἱ τοὺς ὀφθαλμούς μικροὺς ἔχοντες μικρόφυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν
 30 ἐπιπρέπειαν καὶ ἐπὶ πίθηκον. Οἱ δὲ μεγαλόφθαλμοι νωθροὶ· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς βοῦς. Τὸν ἄρα εὐ φύντα δεῖ μῆτε μικροὺς, μῆτε μεγάλους ἔχειν τοὺς ὀφθαλμούς. Οἱ δὲ κοίλους ἔχοντες κακοῦργοι· ἀναφέρεται ἐπὶ πίθηκον. Ὅσοι ἐξόφθαλμοι, ἀβέλτεροι· ἀναφέρεται
 35 ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν τε καὶ τοὺς ὄνους. Ἐπεὶ δ' οὐτ' ἐξόφθαλμον, οὔτε κοιλόφθαλμον δεῖ εἶναι, ἢ μέση ἕξις ἂν κρατοῖη. Ὅσοις ὀφθαλμοὶ μικρὸν ἐγκοιλότεροι, μεγαλόφυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας· οἷς δ' ἐπὶ πλείον, πραεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς βοῦς. Οἱ τὸ
 40 μέτωπον μικρὸν ἔχοντες ἀμαθείς· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄς. Οἱ δὲ μέγα ἄγαν ἔχοντες νωθροὶ· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς βοῦς. Οἱ δὲ περιφερῆ ἔχοντες ἀναίσθητοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄνους. Οἱ μακρότερον ἐπίπεδον ἔχοντες ἀναίσθητοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς κύνας.
 45 Οἱ δὲ τετράγωνον σύμμετρον τῷ μετώπῳ ἔχοντες μεγαλόφυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας. Οἱ δὲ συννεφῆς ἔχοντες αὐθάδεις· ἀναφέρεται ἐπὶ ταῦρον καὶ λέοντα. Οἱ δ' ἀτενῆς ἔχοντες κολακῆς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ γινόμενον πάθος· ἴδοι δ' ἂν τις ἐπὶ τῶν κυνῶν, ὅτι οἱ
 50 κύνες ἐπειδὴν ὀσπεύωσι, γαληνῆς τὸ μέτωπον ἔχουσιν. Ἐπειδὴ οὖν ἢ τε συννεφῆς ἕξις αὐθάδειαν ἐμφαίνει ἢ τε γαληνῆ κολακίαν, ἢ μέση ἂν τούτων ἕξις εὐαρμοστως ἔχοι. Οἱ σκυθρωπά μέτωπα ἔχοντες δυσάνιοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, ὅτι οἱ ἀνιώμενοι σκυθρωποὶ εἰσιν. Οἱ

Qui nasum extremum habent rotundum, sed obtusum, magnanimi; referuntur ad leones. Qui vero nasum extremum tenuem habent, avibus similes sunt. Qui nasum habent, mox ubi a fronte abducitur, aduncum, impudentes sunt; referuntur ad corvos. Quicumque autem aduncum habent atque a fronte articulo disjunctam, magnanimi; referuntur ad aquilas. Quicumque nasum concavum habent, ante frontem rotundum et convexitatem sursum consurgentem, libidinosi; referuntur ad gallos gallinaceos. Qui vero simum habent, libidinosi sunt; referuntur ad cervos. Quibuscumque nares sunt apertæ, iracundi sunt; referuntur ad passionem quæ fit in ira. Quicumque faciem carnosam habent, segnes sunt; referuntur ad boves. Qui faciem macilentam habent, solliciti; qui autem carnosam, ignavi; referuntur ad asinos et cervos. Qui parvam habent faciem, pusillanimi; referuntur ad felem et ad simiam. Quibus facies magna, torpidi; referuntur ad asinos et boves. Quum vero neque parvam, neque magnam oportet esse, habitus utique horum medius erit conveniens. Quibus autem facies videtur vilis, illiberales sunt; referuntur ad formam præcellentissimam. Quibus autem partes oculi subjectæ tamquam vesiculæ dependent, vinolenti sunt; referuntur ad passionem: qui enim affatim polant, iis partes oculis antepositæ ut vesiculæ sunt; quibuscumque vero hæ partes prominent, somnolenti sunt; referuntur ad passionem, quoniam ex somno surgentibus imminent quæ oculis imposita sunt. Quicumque oculos parvos habent, pusillanimi; referuntur ad formam præcellentissimam et ad simiam. Quicumque vero habent oculos magnos, torpidi sunt; referuntur ad boves. Igitur bene natum oportet neque parvos, neque magnos habere oculos. Qui vero concavos habent, improbi; referuntur ad simiam. Quicumque habent oculos prominentes, stulti; referuntur ad formam præcellentissimam et ad asinos. Quoniam autem neque prominentes oculos, neque concavos oportet habere, medius utique habitus præstabit. Quibuscumque autem oculi sunt paulo concaviores, magnanimi; referuntur ad leones; quibus vero plus, mansueti; referuntur ad boves. Quicumque frontem parvam habent, indociles sunt; referuntur ad sues. Qui autem magnam valde habent, torpidi; referuntur ad boves. Qui rotundam habent, stolidi; referuntur ad asinos. Quicumque longiorem (in fronte) planitiem habent, stolidi (sagaces *ant. vers.*); referuntur ad canes. Quicumque quadratam habent fronti accommodatam, magnanimi; referuntur ad leones. Quicumque autem nubilam habent, adrogantes sunt; referuntur ad taurum et leonem. Quicumque autem intentam habent, adulatores; referuntur ad passionem quæ fit; id in canibus utique videbit quispiam, quippe quum canes, ubi blandiuntur, placidam habeant frontem. Quando itaque nebulosus habitus adrogantiam significat, tranquilla autem frons adulationem, medius habitus utique horum bene quadrabit. Quicumque torvam habent frontem, morosi; referuntur ad passionem, quoniam mæsti torvi sunt; qui autem demissam,

δὲ κατηφείς ὀδύραται· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, ὅτι οἱ ὀδυρόμενοι κατηφείς. Οἱ τὴν κεφαλὴν μεγάλην ἔχοντες αἰσθητικοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς κύναις· οἱ δὲ μικρὰν ἀναίσθητοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄνους. Οἱ τὰς κεφαλὰς φοροὶ ἀναιδεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς γαμψώνυχας. Οἱ τὰ ὄτα μικρὰ ἔχοντες πιθηκώδεις· οἱ δὲ μεγάλα ὀνώδεις· ἴσοι δ' ἂν τις καὶ τῶν κυνῶν τοὺς ἀρίστους μέτρια ἔχοντας ὄτα.

Οἱ ἄγαν μέλανεσ δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς Αἰγυπτιούς, Αἰθίοπας. Οἱ δὲ λευκοὶ ἄγαν δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τὰς γυναῖκας. Τὸ δὲ πρὸς ἀνδρείαν συντελοῦν χρῶμα μέσον δεῖ τούτων εἶναι. Οἱ ξανθοὶ εὐψυχοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας. Οἱ πυρροὶ ἄγαν πανούργοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὰς ἀλώπεκας. Οἱ δ' ἔνωχοι καὶ τεταραγμένοι τὸ χρῶμα δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος τὸ ἐκ τοῦ φόβου γινόμενον. Οἱ δὲ μελίχλωροι ἀπεψυγμένοι εἰσὶν· τὰ δὲ ψυχρὰ δυσκίνητα· δυσκινήτων δ' ὄντων τῶν κατὰ τὸ σῶμα εἶεν ἂν βραδείας. Οἷς τὸ χρῶμα ἐρυθρόν, ὀξει, ὅτι πάντα τὰ κατὰ τὸ σῶμα ὑπὸ κινήσεως ἐκθερμαινόμενα ἐρυθραίνονται. Οἷς δὲ τὸ χρῶμα φλογοειδές, μανικῶς, ὅτι τὰ κατὰ τὸ σῶμα σφόδρα ἐκθερμαινόμενα φλογοειδῆ χροιάν ἴσχει· οἱ δ' ἄκρως θερμανθέντες μανικῶς ἂν εἴησαν. Οἷς δὲ περὶ τὰ στήθη ἐπιπλεγές ἐστὶ τὸ χρῶμα, δυσόργητοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος· τοῖς γὰρ ὀργιζόμενοις ἐπιπλέγεται τὰ περὶ τὰ στήθη. Οἷς τὰ περὶ τὸν τράχηλον καὶ τοὺς κροτάφους αἱ φλέβες καταταταμέναι εἰσὶ, δυσόργητοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, ὅτι τοῖς ὀργιζόμενοις ταῦτα συμβαίνει. Οἷς τὸ πρόσωπον ἐπιφοινίσσον ἐστίν, αἰσχυντικοί εἰσιν· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, ὅτι τοῖς αἰσχυνόμενοις ἐπιφοινίσσεται τὸ πρόσωπον. Οἷς αἱ γνάθοι ἐπιφοινίσσουσιν, οἰνόφυλοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, ὅτι τοῖς μεθύουσιν ἐπιφοινίσσουσιν αἱ γνάθοι. Οἷς δ' οἱ ὀφθαλμοὶ ἐπιφοινίσσουσιν, ἐκστατικοὶ ὑπ' ὀργῆς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, ὅτι οἱ ὑπ' ὀργῆς ἐξεστηκότες ἐκφοινίσσονται τοὺς ὀφθαλμούς. Οἷς δ' οἱ ὀφθαλμοὶ ἄγαν μέλανεσ, δειλοί· ἢ γὰρ ἄγαν μελαίνῃ χροῖα ἐφάνη δειλίαν σημαίνουσα. Οἱ δὲ μὴ ἄγαν μέλανεσ, ἀλλὰ κλίνοντες πρὸς τὸ ξανθὸν χρῶμα, εὐψυχοί. Οἷς δ' οἱ ὀφθαλμοὶ γλαυκοὶ ἢ λευκοί, δειλοί· ἐφάνη γὰρ τὸ λευκὸν χρῶμα δειλίαν σημαῖνον. Οἱ δὲ μὴ γλαυκοί, ἀλλὰ χαροποί, εὐψυχοί· ἀναφέρεται ἐπὶ λέοντα καὶ αἰτόν. Οἷς δ' οἰνώποιοι, μάργοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὰς αἰγας. Οἷς δὲ πυρῶδεις, ἀναιδεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς κύναις. Οἱ ὀχρόματοι ἐντεταραγμένους ἔχοντες τοὺς ὀφθαλμούς, δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, ὅτι οἱ φοβηθέντες ἔνωχοι γίνονται χρώματι οὐχ ὀμαλῷ. Οἱ δὲ τοὺς ὀφθαλμούς στιλπνοὺς ἔχοντες, λάγνοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ἀλεκτρυόνας καὶ κόρακας.

Οἱ δασείας ἔχοντες τὰς κνήμας λάγνοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς τράγους. Οἱ δὲ περὶ τὰ στήθη καὶ τὴν κοιλίαν ἄγαν δασείας ἔχοντες οὐδέποτε πρὸς τοῖς αὐτοῖς διατελοῦσιν· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄρνιθας, ὅτι ταῦτα

lamentabundi sunt; referuntur ad passionem, quia lamentantes demissi sunt. Quicumque autem habent magnum caput, sensibus praestant; referuntur ad canes; qui vero parvum, stolidi; referuntur ad asinos. Qui habent capita acuminata, impudentes; referuntur ad aves uncis unguibus praeditas. Quicumque aures parvas habent, similis similes sunt; quicumque autem magnas, asinis; videbit utique aliquis et canum optimos mediocres aures habere.

Qui valde nigri sunt, ignavi; referuntur ad Aegyptios et Aethiopes. Albi autem valde ignavi sunt; referuntur ad mulieres. Color autem qui confert ad fortitudinem, medium horum oportet esse. Flavi aequo animo sunt; referuntur ad leones. Rufi vero admodum improbi; referuntur ad vulpes. Pallidi, colore turbati, timidi sunt; referuntur ad passionem quae fit ex timore. Qui autem sunt mellei coloris, sunt frigidi: frigida enim difficulter moventur; quum vero difficulter moventur quae ad corpus pertinent, erunt utique tardi. Quibus color ruber est, acuti sunt, quoniam omnia quae ad corpus pertinent, a motu calefacta rubescunt. Quibus color flammeus est, in furorem proni, quia ea quae sunt in corpore, vehementer calefacta flammeum colorem habent; qui autem sunt summe calefacti, in furorem utique proclives erunt. Quibus autem est flammeus color circa pectus, difficili excandescunt ira; referuntur ad passionem: iratis namque superaccendantur ea quae sunt circa pectus. Quibus autem circa collum et tempora venae distensae sunt, difficili excandescunt ira; referuntur ad passionem, quia iratis haec accidunt. Quibus facies erubescens est, verecundi sunt; referuntur ad passionem, quia pudibundis erubescit facies. Quibus genae erubescunt, vinolenti sunt; referuntur ad passionem, quia ebriis erubescunt genae. Quibus autem oculi erubescunt, extra se feruntur ob iram; referuntur ad passionem, quia qui ab ira efferuntur, erubescunt oculis. Quibus autem oculi valde nigri, ignavi sunt: nam admodum niger color ignaviam significare compertus est. Qui autem non sunt valde nigri, sed declinant ad flavum colorem, aequo animo sunt. Quibus autem oculi caesii, aut albi, ignavi sunt: compertus enim est albus color ignaviam significare. Qui autem non sunt caesii, sed fulvi, aequo animo sunt; referuntur ad leonem et aquilam. Quibus autem vinosi sunt, lascivi sunt; referuntur ad capras. Quibus ignei sunt oculi, impudentes; referuntur ad canes. Qui autem oculos pallidos habent et turbatos, ignavi; referuntur ad passionem, quia qui timent, pallidi fiunt colore non aequali. Quicumque oculos splendidos habent, libidinosi; referuntur ad gallos gallinaceos et corvos.

Qui tibus hirsutas habent, lascivi sunt; referuntur ad hircos. Qui autem ea quae sunt circa pectus et ventrem, valde hirsuta habent, numquam in eislem perseverant; referuntur ad aves, quia ex pectus et ventrem

τὰ στήθη καὶ τὴν κοιλίαν δασυτάτην ἔχουσιν. Οἱ τὰ
 στήθη ψιλὰ ἄγαν ἔχοντες ἀναιδεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὰς
 γυναῖκας. Ἐπειδὴ οὖν οὐτ' ἄγαν δασέα δεῖ εἶναι,
 οὔτε ψιλὰ, ἢ μέση ἕξι κρατίστη. Οἱ τοὺς ὤμους
 5 δασεῖς ἔχοντες οὐδέποτε πρὸς τοῖς αὐτοῖς διατελοῦσιν·
 ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄρνιθας. Οἱ τὸν νῶτον δασύν
 ἔχοντες ἄγαν ἀναιδεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὰ θηρία. Οἱ
 δὲ τὸν αὐχένα ὀπισθεν δασύν ἔχοντες ἐλευθέριοι· ἀνα-
 φέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας. Οἱ δ' ἀκρογένειοι εὐψυχοί·
 10 ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς κύνας. Οἱ δὲ συνόφρως εὐσάνιοι·
 ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν τοῦ πάθους ὁμοιότητα. Οἱ δὲ
 τὰς ὀφρῦς κατεσπασμένοι πρὸς τῆς ῥινός, ἀνεσπασμέ-
 νοι δὲ πρὸς τὸν κρόταρον εὐήθεις· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς
 σῦς. Οἱ φριξὰς τὰς τρίχας ἔχοντες ἐπὶ τῆς κεφαλῆς
 15 δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, ὅτι καὶ οἱ ἔκφοβοι
 γινόμενοι φρίσσουν. Οἱ τὰς τρίχας σφόδρα οὐλας
 ἔχοντες, δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς Αἰθίопας. Ἐπειδὴ
 οὖν αἱ τε φριξαὶ καὶ αἱ σφόδρα οὐλαὶ δειλίαν ἀναφέ-
 ρουσιν, αἱ ἀκροῦλοι ἂν εἴεν πρὸς εὐψυγίαν ἄγουσαι·
 20 ἀναφέρεται δὲ καὶ ἐπὶ τὸν λέοντα. Οἱ τοῦ μετώπου
 τὸ πρὸς τῆ κεφαλῆ ἀνάσιλον ἔχοντες ἐλευθέριοι· ἀναφέ-
 ρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας. Οἱ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς προσπε-
 φυκίαις ἔχοντες τὰς τρίχας ἐπὶ τοῦ μετώπου κατὰ τὴν
 ῥίνα ἀνελεύθεροι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν, ὅτι
 25 δουλοπρεπὲς τὸ φαινόμενον.

Μακροβάμων καὶ βραδυβάμων εἴη ἂν νωθρεπιθέτης,
 τελεστικός, ὅτι τὸ μακρὰ βαίνειν ἀνυστικόν, τὸ βρα-
 δέως δὲ μελλητικόν. Βραχυβάμων βραδυβάμων
 νωθρεπιθέτης, οὐ τελεστικός, ὅτι τὸ βραχέα βαίνειν καὶ
 30 βραδέως οὐκ ἀνυστικόν. Μακροβάμων ταχυβάμων
 οὐκ ἐπιθετικός, τελεστικός, ὅτι τὸ μὲν τάχος τελεστι-
 κόν, ἢ δὲ μακρότης οὐκ ἀνυστικόν. Βραχυβάμων
 ταχυβάμων ἐπιθετικός, οὐ τελεστικός. Περὶ δε χειρὸς
 καὶ πήχεος καὶ βραχίονος φορᾶς, αἱ αὐτὰ ἀναφέρον-
 35 ται. Οἱ δὲ τοῖς ὤμοις ἐπισπλεόντες ὀρθοὶ ἐκτεταμέ-
 νοις γαλεακῶνες· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ἵππους. Οἱ
 τοῖς ὤμοις ἐπενσπλεόντες ἐγκυφότες μεγαλόφρονες·
 ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας. Οἱ δὲ τοῖς ποσὶν ἔξε-
 στραμμένοις πορευόμενοι καὶ ταῖς κνήμαις θηλείαις·
 40 ἀναφέρεται ἐπὶ τὰς γυναῖκας. Οἱ δὲ τοῖς σώμασι
 περικλῶμενοι καὶ ἐντριβόμενοι κόλακες· ἀναφέρεται
 ἐπὶ τὸ πάθος. Οἱ ἐγκλινομένοι εἰς τὰ δεξιὰ ἐν τῷ
 πορευέσθαι κίναῖδοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν.
 Οἱ εὐκινήτους τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχοντες ὄξει, ἄρπαστι-
 45 κοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ἱέρακας. Οἱ σαρδαμύκται
 δειλοί, ὅτι ἐν τοῖς ὄμμασι πρῶτα τρέπονται. Οἱ κα-
 τὰ τὴν ἰσχυρίαν * τε, καὶ ὅς τὸ ἔταρον βλέφαρον ἐπιβέ-
 βηκε τοῖς ὀφθαλμοῖς, κατὰ μέσον τῆς ὄψεως ἐστηκυῖας,
 καὶ οἱ ὑπὸ βλέφαρα τὰ ἄνω τὰς ὄψεις ἀνάγοντες,
 50 μαλακόν τε βλέποντες, καὶ οἱ τὰ βλέφαρα ἐπιβεβληκό-
 τες, ὅπως τε πάντες οἱ μαλακόν τε καὶ διακεχυμένον
 βλέποντες· ἀναφέρονται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν καὶ τὰς
 γυναῖκας. Οἱ τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ συγνοῦ χρόνου
 κινούντες, ἔχοντες τε βάμμη λευκώματος ἐπὶ τῷ

valde hirsuta habent. Qui pectus habent valde nudum,
 impudentes sunt; referuntur ad mulieres. Quoniam igitur
 oportet nec valde hirsutum esse, neque valde nudum, me-
 dius habitus erit optimus. Quicumque humeros hirsutos
 habent, numquam in eisdem perseverant; referuntur ad
 aves. Qui dorsum habent hirsutum, valde impudentes
 sunt; referuntur ad feras. Quicumque autem collum
 retro hirsutum habent, liberales sunt; referuntur ad
 leones. Qui autem tenuem barbam habent, æquo animo
 sunt; referuntur ad canes. Quicumque habent supercilia
 conjuncta, morosi sunt; referuntur ad similitudinem pas-
 sionis. Quorum supercilia a naso deorsum versus, ad tem-
 pora vero sursum trahuntur, fatui sunt; referuntur ad
 sues. Qui capillos horridos habent in capite, ignavi sunt;
 referuntur ad passionem, quia consternati etiam horrescunt.
 Qui capillos valde crispas habent, ignavi sunt; referun-
 tur ad Æthiopus. Quoniam igitur et horridi et vehementer
 crispi ignaviam referunt, subcrispi ad animi præstantiam
 ducent; referuntur autem et ad leonem. Quibus id frontis
 quod est versus caput, capillis retro flexis instructum est,
 liberales sunt; referuntur ad leones. Qui in capite adnatos
 habent capillos ad frontem juxta nasum, sunt illiberales;
 referuntur ad formam præcellentissimam, quia servis con-
 gruit hic habitus.

Qui longis et tardis passibus incedit, lente res adgredie-
 tur, sed activus erit, quia incessus qui magnis fit passibus,
 activum designat; qui vero tardis, cunctatorem. Qui par-
 vis ac tardis passibus incedit, lente res aggreditur, neque
 activus est, quia incessus qui parvis ac tardis fit pas-
 sibus, activitatem non indicat. Qui magnis ac celeribus
 passibus incedit, adgrediendo promptus non est, sed acti-
 vus, quia celeritas activitatem denuntiat, magnitudo vero
 passuum perfectorem non indicat. Qui parvis ac celeribus
 passibus incedit, adgrediendo promptus est, sed non activus.
 De manus et brachii et lacerti motu eadem referuntur. Qui
 humeros conquassant rectos atque tenos, curtis sunt bra-
 chii; referuntur ad equos. Qui humeros conquassant in-
 clinati, magnanimi sunt; referuntur ad leones. Qui pedibus
 extro versis ambulant, et cruribus sunt femininis; refe-
 runtur ad mulieres. Qui vero corporibus contracti et attriti,
 adulatores sunt; referuntur ad passionem. Inclinati autem
 ad dextram in ambulando cinædi sunt; referuntur ad for-
 mam præcellentissimam. Quicumque oculos habent mo-
 biles, acuti, rapaces sunt; referuntur ad accipitres. Qui
 nictantur, ignavi sunt, quia oculis primum in fugam ver-
 tuntur. Qui oculos contortos habent, delicatuli sunt; item
 quibus altera palpebra oculis incumbit, ipso oculo in medio
 stante, quique oculos sub palpebras superiores retrahunt
 molliterque spectant, quique palpebras oculis injectas ha-
 bent, atque in universum omnes qui molliter disoluteque
 spectant; referuntur ad formam præcellentissimam et ad
 mulieres. Qui oculos magnis intervallis moventes tinc-
 turam albuginis in oculo habent, ita ut offendere videan-

δρβαλμῶ, ὡς προσεσηκῶτας, ἐννοητικοί· ἂν γὰρ πρὸς τινι ἐννοία σφόδρα γένηται ἡ ψυχῆ, ἴσταται καὶ ἡ ὄψις.

Οἱ μέγα φωνοῦντες βαρύτερον ὑβρισταί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄνους. Ὅσοι δὲ φωνοῦσιν ἀπὸ βαρέος ἀρξάμενοι, τελευτῶσι δ' εἰς δξύ, δυσθυμικοί, ὀδύρται· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς βοῦς καὶ ἐπὶ τὸ πρέπον τῆ φωνῆ. Ὅσοι δὲ ταῖς φωναῖς ὀξείαις, μαλακαῖς, κεκλασμέναις διαλέγονται, κίναιδοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὰς γυναῖκας καὶ ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν. Ὅσοι βαρύτερον φωνοῦσι μέγα, μὴ πεπλεγμένον, ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς εὐρώστους κύνας καὶ ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν. Ὅσοι μαλαχόν, ἄτονον φωνοῦσι, πραεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὰς δις. Ὅσοι δὲ φωνοῦσιν ὀξύ καὶ ἔγκεκραγός, μάργοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὰς αἴγας.

Οἱ μικροὶ ἄγαν ὀξεῖς· τῆς γὰρ τοῦ αἵματος φορᾶς μικρὸν τόπον κατεχούσης καὶ αἱ κινήσεις ταχὺ ἄγαν ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸ φρονοῦν. Οἱ δ' ἄγαν μεγάλοι βραδεῖς· τῆς γὰρ τοῦ αἵματος φορᾶς μέγαν τόπον κατεχούσης αἱ κινήσεις βραδέως ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸ φρονοῦν. Ὅσοι τῶν μικρῶν ξηραῖς σαρκὶ κεχρημένοι εἰσίν, ἡ καὶ χρώμασιν ἅ διὰ θερμότητα τοῖς σώμασιν ἐπιγίνονται, οὐδὲν ἀποτελοῦσιν· οὐσης γὰρ τῆς φορᾶς ἐν μικρῷ καὶ ταχείας διὰ τὸ πυρῶδες, οὐδέποτε κατὰ ταῦτόν ἐστι τὸ φρονεῖν, ἀλλ' ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλων, πρὶν τὸ ὑπερέχον περᾶναι. Ὅσοι δὲ τῶν μεγάλων ὑγραῖς σαρκὶ κεχρημένοι, ἡ καὶ χρώμασιν ἅ διὰ ψυχρότητα ἐγγίνονται, οὐδὲν ἐπιτελοῦσιν· οὐσης γὰρ τῆς φορᾶς ἐν μεγάλῳ τόπῳ καὶ βραδείας διὰ τὴν ψυχρότητα, οὐ συνανύει ἀφικνουμένην ἐπὶ τὸ φρονοῦν. Ὅσοι δὲ τῶν μικρῶν ὑγραῖς σαρκὶ κεχρημένοι εἰσὶ καὶ χρώμασι διὰ ψυχρότητα, γίνονται ἐπιτελεστικοί· οὐσης γὰρ τῆς κινήσεως ἐν μικρῷ, τὸ δυσκίνητον τῆς κράσεως συμμετρίας παρέσχε τὸ πρῶτον ἐπιτελεῖν. Ὅσοι δὲ τῶν μεγάλων ξηραῖς σαρκὶ κεχρημένοι εἰσὶ καὶ χρώμασι διὰ θερμότητα, γίνονται ἐπιτελεστικοὶ καὶ αἰσθητικοί· τὴν γὰρ τοῦ μεγέθους ὑπερβολὴν σαρκῶν τε καὶ χρώματος ἡ θερμότης ἠκέσατο, ὥστε σύμμετρον εἶναι πρὸς τὸ ἐπιτελεῖν. Τὰ μὲν οὖν μεγέθεσιν ὑπερβάλλοντα τῶν σωμάτων, ἡ σμικρότησιν ἐλλείποντα, ὡς τυχόντα ἐπιτελεστικά ἐστι καὶ ὡς ἀτελῆ, εἴρηται· ἡ δὲ τούτων μέση φύσις πρὸς τὰς αἰσθήσεις κρατίστη καὶ τελεστικωτάτη, οἷς ἂν ἐπιθῆται· αἱ γὰρ κινήσεις οὐ διὰ πολλοῦ οὔσαι βραδίως ἀφικνοῦνται πρὸς τὸν νοῦν· οὔσαι τ' οὐ κατὰ μικρὸν ὑπερχωροῦσιν· ὥστε τὸν τελεώτατον πρὸς τὸ ἐπιτελεῖν θ' ἂν προθῆται καὶ αἰσθάνεσθαι μέλλοντα μέτριον δεῖ εἶναι τὸ μέγεθος. Οἱ ἀσύμμετροι πανοῦργοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος καὶ τὸ θῆλυ· εἰ γὰρ οἱ ἀσύμμετροι πανοῦργοι, οἱ σύμμετροι δίκαιοι ἂν εἴησαν καὶ ἀνδρείοι. Τὴν δὲ τῆς συμμετρίας ἀναφορὰν πρὸς τὴν τῶν σωμάτων εὐαγωγήν καὶ εὐφύιαν ἀνοιστέον, ἀλλ' οὐ πρὸς τὴν τοῦ ἄρρενος ἰδέαν, ὥσπερ ἐν ἀρχῇ διηρέθη. Καλῶς δ' ἔχοι καὶ πάντα τὰ σημεῖα, ὅσα προεῖρηται, ἀναφέρειν ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν καὶ

tur, intellectu praeslant : si enim cuiquam rei intellectus vehementer incumbat, sistitur et oculus.

Qui voce magna vociferantur graviter, injuriosi sunt ; referuntur ad asinos. Quicumque autem vociferantes a gravi voce incipiunt, sed in acutam desinunt, maesti ac lamentatores sunt ; referuntur ad boves et ad id quod voci convenit. Quicumque autem vocibus acutis, mollibus ac fractis colloquuntur, cinædi sunt ; referuntur ad mulieres et ad formam praecellentissimam. Quicumque graviter vociferantur magna voce, non vero plexa, referuntur ad robustos canes et ad formam praecellentissimam. Quicumque molliter sine contentione vociferantur, mansueti sunt ; referuntur ad oves. Quicumque vociferantur acute et clamose, lascivi sunt ; referuntur ad capras.

Parvi valde acuti sunt : motu enim sanguinis parvum locum occupante, motiones quoque valde velociter deveniunt ad cogitationis sedem. Qui autem sunt valde magui, tardi : motu enim sanguinis magnum locum occupante, motus tarde accedunt ad cogitationis sedem. Quicumque autem parvorum siccis carnibus utuntur, aut et coloribus, qui per caliditatem corporibus superveniunt, nihil absolunt : quum enim motus in parvo fiat loco et velox sit propter igneam qualitatem, numquam eodem loco manet cogitatio, sed modo hic, modo illic, priusquam quod maxime interest, perficiat. Quicumque magnorum humidis carnibus utentes, aut coloribus qui propter frigiditatem innascuntur, nihil praestant : quum enim motus in magno loco fiat, tardusque sit propter frigiditatem, una non conficit iter ad cogitationis sedem ducens. Quicumque autem parvorum humidis carnibus utuntur et coloribus a frigore pendentibus, strenui fiunt : quum enim motus in parvo fiat loco, difficultas movendi quam temperamento debent, moderationem praebere solet ad primum perficiendum. Quicumque magnorum siccis carnibus utuntur et coloribus a caliditate pendentibus, fiunt strenui et sensibus praestantes : nimiam enim magnitudinem compensat carni et coloris caliditas, ita ut justam habeant proportionem ad agendum. Corpora igitur magnitudinibus modum excedentia, aut parvitudinibus deficientia quomodo se habere debeant, ut res vel ad finem perducant, vel imperfecte conficiant, dictum est ; media autem natura horum ad sensus praestantissima atque ad perficiendum aptissima quaecumque adgrediatur : motus enim quum non per magnum fiant spatium, facile ad mentem accedunt : quo ubi pervenerint, ne tantillum quidem supergrediuntur : quare perfectissimum ad perficiendum quaecumque sibi proposuerit, si simul sensurus sit, oportet modicam habere magnitudinem. Qui proportione carent, improbi sunt ; referuntur ad passionem et ad femininum genus : si enim proportione carentes improbi sunt, commensurati utique erunt et justi et fortes. Relationem autem proportionis ad corporum bonam educationem et bonam naturam reducere oportet, sed non ad formam maris, sicut in principio dictum est. Bene se haberet quoque si omnia signa, quaecumque praedicta sunt, referremur

εἰς ἄρρην καὶ θήλυ· ταῦτα γὰρ τελευτάτην διαίρεσιν
 διήρηται, καὶ εἰδείχθη ἄρρην θήλεος δικαιοτέρον καὶ
 ἀνδρειότερον, καὶ ἔλωσ εἰπεῖν, ἀμεινον. Ἐν ἀπάσῃ δὲ
 τῇ τῶν σημείων ἐκλογῇ ἕτερα ἑτέρων σημεία μᾶλλον
 5 δηλοῦσιν ἐναργῶς τὸ ὑποκείμενον· ἐναργέστερα δὲ
 τὰ ἐν ἐπικαιροτάτοις τόποις ἐγγινόμενα· ἐπικαιρό-
 τatos δὲ τόπος δὲ περὶ τὰ ὄμματα τε καὶ τὸ μέτωπον
 καὶ κεφαλὴν καὶ πρόσωπον, δεύτερος δ' ἐπερὶ τὰ στήθη
 καὶ ὤμους, ἔπειτα περὶ τὰ σκέλη τε καὶ πόδας· τὰ δὲ
 10 περὶ τὴν κοιλίαν ἥκιστα. Ὅλωσ δ' εἰπεῖν, οὗτοι οἱ
 τόποι ἐναργέστατα σημεία παρέχονται, ἐφ' ὧν καὶ
 φρονήσεωσ πλείστης ἐπιπρέπειασίγινεται.

ad formam præcellentissimam et ad marem et feminam :
 hæc enim perfectissima divisione divisa sunt, et demon-
 stratum est, marem femina esse justiore et fortio rem et,
 ut uno verbo dicam, meliorem. In omni autem delectu
 signorum alia aliis signis magis declarant manifesto sub-
 jectum; manifestissima autem, quæ in principalibus locis
 fiunt; principalissimus autem locus est, qui est circa
 oculos et frontem et caput et faciem; secundus vero,
 qui est circa pectus et scapulas; deinde circa crura et pe-
 des; quæ autem circa ventrem, minime. In universum
 autem ut dicam, ista loca manifestissima signa præbent,
 in quibus et cogitationis plurimæ decor apparet.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ
ΤΟΥ ΕΡΜΗΝΕΩΣ ΕΙΣ ΤΟ ΠΕΡΙ ΦΥΤΩΝ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ.

PRÆFATIO
INTERPRETIS LIBRI DE PLANTIS

ARISTOTELIS.

(814.)

Τῷ τῆς Ἀριστοτελικῆς ἀειθαλεῖ φιλοσοφίας λειμῶνι πολλοὶ μὲν καὶ ἄλλαι δέλοιο κατὰ τὰ εὐγενῆ παραπεφύκασι τῶν φυτῶν, παμφόρους μὲν οἷς θεωροῦμεν, πολυχῶς δὲ καὶ οἷς διαπραττόμεθα προίεμναι τοῖς καρποῦς. Ἦν δὲ πρὸς ταῖς ἄλλαις καὶ ἡ περὶ φυτῶν ὄσα καὶ φυτὸν εὐφρὲς βραχὺ μὲν, ἀλλὰ συχναῖς ταῖς χάρισι βρῦον καὶ καλλίστοις ἐκπεριόρις τοῦς τῶν λόγων ἐραστὰς δεξιούμενον, οὐ μόνον λέγω τοῖς ἡμετέροις, τοῖς πάντι, τοῖς περιφανεῖς τὰ ἐξ λόγου καὶ τὴν σοφίαν ἀπαρμιλλοῦς καὶ τὴν σύνασιν Αὔσονας, ἀλλὰ καὶ τοῦς ἐκ μοῖρας Ἰταλικῆς, καὶ οὐ τοῦτους μόνον, ἀλλὰ καὶ ὄσους τοιοῦτους οἶδω ἢ τῶν εὐδαιμόνων Ἀράβων τρέφειν καὶ τῶν Ἰνδῶν· συγνὸν γὰρ ἐνέβαλεν ἱμερον τῶν ἑαυτοῦ συγγραμμάτων τοῖς ὀκουδήποτε φιλοσόφοις ὁ ἐκ Σταγειρωῶν ἀκρος φιλόσοφος. Ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον φυτὸν οὐκ οἶδ' ὅπως οὐ μόνον αὔσανσι πέπονθε παρ' ἡμῖν, ἀλλοίωσιν τινὰ τάχα περὶ τὸ χεῖρον, οἷα φιλεῖ χρόνος ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ προβέλυμον ἐκκοπὴν καὶ εἰς τὸ μὴ ὄν ἀποστροφῆν, ὡς οὐδ' ἂν ποτε φυτῆκόμοι εἶδεν, οὐδ' εἰ προῆλθεν εἰς φῶς. Ἦπεσθη τὰ ἴσα καὶ Ἰταλὸς μακρὸν χρόνον σὺν ἡμῖν χηραῦον τοῦ χρημάτος. Τοῖς Ἀραβῖν ἐγνωρίζετο μόνους, καὶ μόνου τῶν τοῦτου καρπῶν ἀρθῶνος ἀπέλαυον. Ἀλλὰ τις Κελτὸς μὲν τὸ γένος, ἐς τοσοῦτον δὲ τῆς τῶν Ἰταλῶν σοφίας ἐλάσας ὡς τῶν πρωτείων παραχωρεῖν μὴδενί, εἶτα βραχὺ τοῦτο, καὶ περ ὄν τοσοῦτον, καθ' ἑαυτὸν οἰηθείς, ἂν μὴ καὶ τὴν τῶν Ἀράβων μετὰ τῶν Λατίνων μεταλάβῃ γνῶσιν καὶ τὴν καλλίστην ἔξιν ἀσκήσειεν, ὄλος γίνεται τοῦ ἔργου, καὶ εἰς πέρας τὴν γνῶμην ἀγαγεῖν θέλει καὶ τυχεῖν παντοίως τοῦ ἐρετοῦ. Στέλλεται λοιπὸν τὴν ἄλλοδαπὴν, χρεῖται τοῖς Ἀραβῖν παιδευταῖς, καὶ τῇ εὐφυῖα συμμετρήσας σπουδῆν τοσοῦτον εὐμοιῆσαι παιδείας φασὶν ὡς δύνασθαι καὶ τὰ τῶν Ἀράβων εἰς Ἰταλοῦς καὶ τὰ τῶν Ἰταλῶν μεταπορθμεῖν εἰς Ἀράβας. Οὕτως οὖν πρὸς τισὶν ἄλλαις καὶ τὴν περὶ φυτῶν τῆδε βιβλίον μεθερμηγεύει, καὶ τῶν λογικῶν Ἀραβικῶν λειμῶνων ὄσα καὶ φυτὸν εὐγενὲς εἰς τὰς Ἰταλικὰς μετακηπέσει φυταλιάς. Ἐχαίρει γοῦν Ἰταλὸς ἐπὶ τοῦτω, καὶ τὰ μεγάλα ἐκόμπαζεν· ταῖς Ἀριστοτελικαῖς γὰρ φιλοτιμιεῖσθαι βίβλοις ὑπὲρ πάντας βρονθύεται· καὶ τοσοῦτον ἐνεκαυχᾶτο τῷ χρημάτι, Ξέρξης οὐχ ἦντον ἐκεῖνος εἰς τὴν ὑπερκιάσθη καὶ τὴν χρυσεάν εἰδεῖζε πλάτανον. Ἦλθον εἰς ἐπιθυμίαν (μακρὸς ἐξότου χρόνος) κἀγὼ τοῦ φυτοῦ· λόγοι γάρ μοι τῶν τοῦ κόσμου πάντων χρημάτων τὰ τιμωτάτων. Ἐπόθουν ἐμφορηθῆναι τῶν τοῦτου καρπῶν, τῶν νομμάτων εἰς ἔξιν ἔλθειν. Ἐψυχαγῶγαι μοι τὴν ἐπιθυμίαν ἐλπίς, καὶ τὴν ἐλπίδα πάλιν εὐχὴ διεδέχετο. Ἀλλὰ μέχρι πολλοῦ τὰ τῆς ἐπιθυμίας ἀτέλεστα, ἢ ἐλπίς καὶ μόνον ἐλπίς· τὰ δὲ τῆς εὐχῆς ἐπετείνετο. Τί δ' ἢ τῶν ἀγαθῶν ἀπάντων παντελῆς αἰτία καὶ ὑπερτελής καὶ προτελειος; ἡμεῖαν τῇ ἐπιθυμίᾳ χορηγεῖ, τῇ ἐλπίδι πέρας, καὶ τὰ τῆς αἰτήσεως τῆς εὐχῆς. Ἰταλὸς γὰρ τις ἐκποθεν ἡμῖν αἰφνιδίως ἀφανανεῖς, ἱκανῶς ἔχων λογικῆς παιδείας καὶ γνῶσεως, πρόσειεν ὡς ἡμᾶς, ἀσκάζεται χωριέντως, τὰ φιλικὰ προσάλει, εἶτα τὴν ποθομένην βιβλίον ἡμῖν ἐγχειρίζεται. Ἠυρράνθη ἐγὼ ὡς ἐρ' ἐρμαῖω τῷ χρημάτι, ἐδεξάμην τὴν βιβλίον ἐκθύσας, ὄλος αὐτῆς ἐγεγόμενη, τὸν ἐγχείμενον νοῦν ἀνελεξάμην ἐπιμαλῶς, καὶ οἷον ὡς ἐν ἐσπέρω τῆδε ἐκ πρώτης αὐτῆς βαλβίδος τὸν Ἀριστοτελῆν ἔγνω καὶ τοῦς Ἀριστοτελικούς κατὰ τῶν πάλαι φιλοσοφούντων ἀντιλογικοῦς ἑτασμούς. Ἀδικεῖν δ' ὀφῆθην μὰ τοῦ-

Ad semper florens philosophiæ Aristotelicæ pratium instar nobilium plantarum multum pultulant codices, omnimodos quidem profertes fructus quibus spectemus, uberes vero et quibus nobis comparemus (hanc philosophiam). Erat præter reliquos et de plantis tractatus, ceu nobilis planta, parvus quidem, sed multis scatenis leporibus pulcherrimisque preventibus sermonum amatores salutans, non loquor de nostratibus solum quippe illustratissimis, rebusque doctrinam spectantibus eminentibus, sapientia nemini æquiparandis et intellectu Ausonibus, verum et de regionis Italicæ incolis, nec de his solum, sed etiam de omnibus quocumque ejusmodi viros nutrire novit felicem Arabum et Indorum regio: frequens enim librorum suorum desiderium cujuscumque regionis philosophis injeicit summus Stagiritæ philosophus. Verum hæc planta nescio quomodo, apud nos non solum perpessa est tabem, ad pejus forsam quamdam mutationem, qualem efficere solet ætas, sed radicibus factam extirpationem atque ad nihilum demigrationem, perinde ac si nunquam novisset hortulanum, neque in lucem prodidisset. Eadem expertus est Italus, per longum temporis spatium nobiscum his opibus viduatus. Arabibus solis cognita erat solique affatum ejus fructibus perfruebantur. At vir quidam natione quidem Celta, sed ad tantum Itolorum sapientias gradum pervectus, ut inter primates nemini cederet, deinde exiguum hoc, etiamsi tanta sit res, apud sese reputans, nisi Arabum quoque scientiæ una cum Latinis fieret particeps pulcherrimasque facultates excoleret, totus negotio incumbit, consiliumque ad finem usque persequi ac quovis modo voti compos fieri decernit. Peregre jam profectus est, Arabibus utitur præceptoribus ac studio ingeniam indolem equiparans tantam doctrinam feliciter sibi comparasse dicitur ut cum Arabum scripta ad Italos, tum Itolorum ad Arabes transvehere posset. Hic itaque præter quamdam alla et hunc de plantis librum interpretatur atque e doctis Arabum pratibus, utpote nobilem plantam, in Italicos transplantat hortos. Italus igitur de re gavisus est maximeque exultabat: Aristotelicorum enim librorum æmulatione se omnes superare jactabat ac tantumdem de re gloriabatur, quantum Xerxes ille de platano qua obumbrabatur quamque auream esse ostendebat. Me quoque jamdiu abhinc plantæ incessit cupido; sermones enim omnium in mundo rerum apud me maximo habentur honore. Cupiebam fructibus ejus satiari sententiarumque in potestatem venire. Fovebat mihi cupidinem spes, atque spem rursus preces excipiebant. Verum diu cupido finem attingere nequivit atque spes tantummodo spes erat, precesque augebantur. Quid tandem omnium honorum plenaria, modum excedens ac præcedanea fuit causa? quietem affert cupidini, spem voti compotem facit, precibus quæ expetebant, subministrat: Italus enim quidam undecumque nobis subito apprensus, sufficienter rationali disciplina scientiaque instructus nos adit, comiter excipit, amice adloquitur, deinde librum conceptum nobis in manus tradit. Gavisus sum de re tamquam de lucro in sperato librumque alacriter accepi, totus ei me tradidi, sententiam quam continebat, sedulo perlegi, et quasi in speculo hoc a primo inde limine Aristotelem cognovi Aristotelicæque adversus priores philosophos controversiosas castigationes. Injuriam me intulisse, per libros, putassem cum ipsis libris,

λόγους, τοὺς λόγους αὐτοὺς καὶ τοὺς αὐτῶν ἐραστάς, καὶ γραφῆναι βασικάνου ψυχῆς ἠλλοθῆσθην, ἂν μὴ ταύτην ἰκανῶς ἔχων ὑπὸ τῆς ἀνωθεν χάριτος πρὸς τὴν Ἑλλάδα μεθερμηνεύομαι γλώτταν καὶ ταῖς λοιπαῖς Ἀριστοτελικάς δέλτοις δεῖξαιμὶ συναριθμῶν. Τῷ τοι καὶ σὺν θεῷ τὸ ἔργον διήνυσσα, καὶ εἰς κοινὴν προϋθέτην τὴν βίβλον τοῖς αἰρουμένοις ἀπόλαυσιν, πολλὴν εὐρῶν τὴν δυσχέρειαν καὶ τὴν τῶν ὀνομάτων σύγχυσιν διὰ τὰς συχνάς τῶν μεθερμηνεύσεων μεταβολάς ἐκ τῆς ἡμετέρας εἰς τὴν τῶν Ἰταλῶν, εἰς τοὺς Ἀραβας ἐκείθεν, καὶ πάλιν ἐξ Ἀράβων εἰς Ἰταλοὺς, καὶ εἰς ἡμᾶς ἐκ τούτων ἐπ' ἔσχατον· οὐ γὰρ διπρόσωπος, ὅσον ἐπὶ ταύτῃ τῇ βίβλῳ, ὁ Σταγειρίτης ὤφθη κατὰ τὸν θρυλούμενον Ἴανον ἐκεῖνον, ὃν καὶ εἰς χρόνον ἀγῆι λόγος· ἰσχνός, ἀλλὰ πολὺμορφος κατὰ τὸν Ἡρωτῆα τὸν Φάριον. Ἐπει δὲ πᾶσα δέλτος ἐκ μιᾶς πρὸς ἑτέραν μεταφερομένη διάλεκτον ἢ κατὰ λέξιν, ἢ κατ' ἔννοιαν προχωρεῖ, καὶ ἡ μὲν ὑστέρᾳ τὸ σαφὲς ἔχουσα τοῦ ἀκριβοῦς ἀπολείπεται, ἡ δ' ἑτέρα καὶ προτέρα προσόντος τοῦ ἀκριβοῦς εἰς ἀσάφειαν καταστρέφεται, ἡμεῖς ὡς ἀσφαλεστέρῳ τούτῳ τῷ μέρει καὶ ἀδιακλήτῳ στοιχοῦντες, καθὼς καὶ ἐν ἑτέρας πεποιθήκαμεν δέλτοις, τῆς ἀκριβοῦς ἐχόμεθα. Ἴνα δὲ μὴ φαινοίμεθα καὶ χώραν τῇ ἀσαφείᾳ διδόντες, ἦν κακίαν παντελῆ τοῖς λόγοις ἐγνώκαμεν, ἐπανερμηνεύειαι τισὶ καὶ σχολικαῖς παρασημειώσεσιν, εἰ τι ποῦ ἐκ τῆς ἀσαφείας ἄχαρι καὶ ἀτερπές, ἐψυχαγωγῆσαμεν, καὶ τῆς σκληρᾶς καὶ τραχείας τοὺς λογικοὺς ὀδύσας εἰς τὴν λείαν τε καὶ πλατείαν ἐχειρργωγῆσαμεν, καὶ τῷ ὑπὲρ ἡμᾶς τὴν εὐχαριστίαν καὶ τὴν, ὡς εἰκός, ἀνομολογῆσιν ἀπενείμαμεν· τοῦτο γὰρ ἀπ' ἡμῶν ἀπαιτεῖ τῶν ὑπὸ χεῖρα ὁ μόνος σοφὸς καὶ δυνατὸς θεὸς κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον· τίνος γὰρ ἄλλου δεῖται παρ' ἡμῶν, ὃς διὰ τίνος τῶν προφητῶν περὶ ἐαυτοῦ λέγει « τὸν οὐρανὸν πληρῶ καὶ τὴν γῆν, » καὶ οὐ ἡ οἰκουμένη καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, κατὰ τὸν Δαβὶδ, καὶ μεθ' οὐ πᾶς ἀγρός παντοίοις ὠραιομένοις φυτοῖς;

tum eorum amatoribus, atque animi invidi accusari metuissem, nisi hunc librum, quo divinæ gratiæ beneficio ipse affatim fruerer, in Græcam linguam transtulisset atque ceteris codicibus Aristotelicis adnumerandum esse ostendissem. Idcirco igitur, nec non adjuvante deo, opus perfecti atque in publicum proposui librum omnibus eo perfrui cupientibus, multamque inveni difficultatem atque nominum confusionem propter frequentes translationum vices, e nostra lingua in Italicam, inde in Arabicam, ex Arabico rursus in Italiam, ac postremo ex hac in nostram: neque enim duplicem tantummodo faciem, quantum ad hunc librum attinet, præ se ferre conspiceretur Stagiritæ, Jani instar illius pervulgati, quem ad tempus quoque refert inepta traditio, sed multiformis esse ad modum Protei Phari. Quum autem quivis codex, ubi ex una lingua ad alteram traducitur, vel ad verbum, vel ad sententiam procedit, atque hæc quidem ratio, etiamsi perspicuitate prædita accuratioris respectu deficit, altera vero quam primam nominavi, quamvis accuratorem habeat, ad obscuritatem deflectitur, nos ab hac parte tamquam tutiori ac criminis experta incedentes, quemadmodum et circa reliquos codices feceramus, accuratiori studiumus. Ne autem locum dare videremur obscuritati, quam absolutum librorum esse vitium cognovimus, interpretationum quarumdam adnotationumque quales in scholis fieri solent, cumulo eam, si quid forsitan ex obscuritate redundaret ingrati vel injucundi, demulsimus et manu doctos viatores ex aspera et salebrosa via in planam latamque traduximus, eique qui super nos est, grati animi documentum votique ratihabitionem, ut par est, retulimus: hoc enim a nobis ex iis quæ præsto sunt, petit solus sapiens ac potens deus secundum divinum apostolum: quo enim alio et a nobis opus est, qui verbis prophetarum alicujus de se ipso dicit: cælum impleo atque tellurem, atque ad quem pertinent orbis terrarum et quæ eum implent, secundum David, et quocumque omnis ager cuiusvis generis exornatur plantis.

ΠΕΡΙ ΦΥΤΩΝ

BIBAION A.

CAP. I.

Ἡ ζωὴ ἐν τοῖς ζῴοις καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς εὐρέθη, ἀλλ' ἐν μὲν τοῖς ζῴοις φανερά καὶ πρόδηλος, ἐν τοῖς φυτοῖς δὲ κεκρυμμένη καὶ οὐκ ἐμφανής. Εἰς τὴν ταύτης γοῦν βεβαιώσιν πολλὴν ἀνάγκη ἐστὶ ζήτησιν προηγήσασθαι· συνίσταται γάρ, πότερον ἔχουσιν, ἢ οὐχί, τὰ φυτὰ ψυχὴν καὶ δύναμιν ἐπιθυμίας, δδύνης τε καὶ ἡδονῆς καὶ διακρίσεως. Ἀναξαγόρας μὲν οὖν καὶ Ἐμπεδοκλῆς ἐπιθυμίᾳ ταῦτα κινεῖσθαι λέγουσιν, αἰσθάνεσθαι τε καὶ λυπεῖσθαι καὶ ἡδεσθαι διαβεβαιοῦνται· ὧν δὲ μὲν Ἀναξαγόρας καὶ ζῶα εἶναι καὶ ἡδεσθαι καὶ λυπεῖσθαι εἶπε, τῇ τ' ἀπορροῇ τῶν φύλλων καὶ τῇ αὐξήσει τοῦτο ἐκλαμβάνων, ὁ δ' Ἐμπεδοκλῆς γένος ἐν τούτοις κεκρυμμένον εἶναι ἐδόξασεν. Ὡσαύτως καὶ ὁ Πλάτων ἐπιθυμοῦν μόνον αὐτὰ διὰ τὴν σφοδρὰν τῆς θρηπτικῆς δυνάμειως ἀνάγκην ἔφησεν· ὁ δὲ ἐὰν συσταίη, ἡδεσθαι ὄντως αὐτὰ καὶ λυπεῖσθαι αἰσθάνεσθαι τε σύμφωνον ἔσται. Ἄν δὲ συσταίῃ τοῦτο, τῷ ἐπιθυμοῦν, εἰ καὶ αἰεὶ τῷ ὕπνῳ ἀνακτῶνται καὶ ἐγειρόνται ταῖς ἐργηγόρσεσι, σύμφωνον ἔσται· ὡσαύτως καὶ ἐὰν ζητήσωμεν, εἰ πνοὴν καὶ γένος ἐκ συχράσεως ἔχουσιν, ἢ τὸ ἕναν·

Vita in animalibus et plantis inventa est, in animalibus manifesta apprens, in plantis vero occulta, non evidens: ad hujus enim assertionem multam necesse est inquisitionem præcedere: constaret enim, utrum habeant, nec ne, plantæ animam et virtutem desiderii dolorisque et delectationis discretivam. Anaxagoras autem et Abrucalis desiderio eas moveri dicunt, sentire quoque et tristari delectarique asserunt: quorum Anaxagoras animalia esse has, lætarique et tristari dixit, fluxum foliorum argumentum assumens; Abrucalis autem sexum in his permixtum opinatus est. Plato siquidem desiderare tantum eas propter vehementem nutrimenti necessitatem ait: quod si constet, gaudere quoque et tristari, sentireque eas, consequens erit. Id quoque constare desiderem, an somno reficiantur excitenturque vigiliis, spiritum quoque et sexuum permixtionem sexumque habeant, vel contra.

τίον, πολλὴν ἂν τὴν περὶ τούτου ἀμφιβολίαν καὶ μακρὰν ποιήσωμεν τὴν ζήτησιν. Τὸ δὲ τὰ τοιαῦτα παραλιμπάνειν καὶ μὴ εὐανάλοτοις περὶ τὰ καθ' ἕκαστον ἐρεῖναις ἐνδιατρίβειν πρέπον ἐστίν. Τινὲς δ' ἔχειν ψυχὰς τὰ φυτὰ εἶπον, ὅτι γενῶσθαι, τρέφεσθαι καὶ αὐξάνεσθαι, νεάζειν καὶ χλοάζειν γῆρα τε διαλύεσθαι τεθεωρήκασιν, ἐπεὶ περ οὐδὲν ἄψυχον ταῦτα μετὰ τῶν φυτῶν ἔχει κοινά· διότι δ' ἔχουσι ταῦτα τὰ φυτὰ, καὶ τὸ ἐπιθυμία ὡσαύτως κατέχεσθαι ἐπί-
10 στευον.

Multa autem circa hæc ambiguitas longam facit inquisitionem. Hæc siquidem prætermittere, nec dispendiosis circa singula perscrutationibus immorari opportunum. Quidam autem habere animas has dixerunt, quia generari, nutrirī, augeri, virescere juventute, senioque dissolvi conspexerunt, quum nullum inanimatum hæc cum plantis habeat communia. Quas si habuerint plantæ, desiderio quoque affici credebant.

CAP. II.

Ἄλλὰ πρῶτον τοῖς φανεροῖς, εἶτα καὶ τοῖς κεκρυμμένοις ἀκολουθήσωμεν. Λέγομεν τοίνυν ὡς ἔάν εἴ τι τρέφεται, ἤδη καὶ ἐπιθυμεῖ, καὶ ἡδύνεται μὲν τῷ κῶρῳ, λυπεῖται δ' ὅτε πεινᾷ· καὶ οὐκ ἐμπέπτουσι
15 αὐτὰ αἱ διαθέσεις εἰ μὴ μετὰ αἰσθήσεως. Τούτου ἄρα θαυμάσιος μὲν, οὐ μὴν φαῦλος πλανᾶται σκοπός, ὃς καὶ τὰ φυτὰ αἰσθάνεσθαι καὶ ἐπιθυμεῖν ἐδόξασεν· ὃ δ' Ἀναξαγόρας καὶ ὁ Δημόκριτος καὶ ὁ Ἐμπεδοκλῆς καὶ νοῦν καὶ γνῶσιν εἶπον ἔχειν τὰ φυτὰ· ἡμεῖς δὲ τὰ
20 τοιαῦτα ὡς φαῦλα ἀποτρεπόμενοι τῷ ὑγιεῖ ἐνστάμεν λόγῳ. Λέγομεν οὖν ὅτι τὰ φυτὰ οὔτε ἐπιθυμίαν, οὔτ' αἰσθησιν ἔχουσι· ἡ γὰρ ἐπιθυμία οὐκ ἐστὶν εἰ μὴ ἐξ αἰσθήσεως, καὶ τὸ τοῦ ἡμετέρου δὲ θελήματος τέλος πρὸς τὴν αἰσθησιν ἀποστρέφεται. Οὐχ εὐρίσκομεν
25 γοῦν ἐν τοῖς τοιούτοις αἰσθησιν, οὔτε μέλος αἰσθανόμενον, οὔθ' ὁμοιότητα αὐτοῦ, οὔτ' εἶδος διωρισμένον, οὔτε τι ἀκόλουθον τούτῳ, οὔτε τοπικὴν κίνησιν, οὔθ' ὁδὸν πρὸς τι αἰσθητόν, οὔτε σημεῖόν τι δι' οὗ ἂν κρίνωμεν ταῦτα αἰσθησιν ἔχειν, καθὼς σημεῖα δι' ὧν
30 ἐπιστάμεθα ταῦτα καὶ τρέφεσθαι καὶ αὐξάνεσθαι εὐρίσκομεν. Οὐδὲ συνίσταται παρ' ἡμῶν τοῦτο εἰ μὴ διότι τὸ θρεπτικὸν καὶ αὐξητικὸν νοοῦμεν μέρη εἶναι τῆς ψυχῆς. Ὅπότεν γοῦν τὸ τοιοῦτον φυτὸν εὐρίσκωμεν, τὸ μέρος ψυχῆς τοιαύτης ἐν ἑαυτῷ ἔχον ἐξ
35 ἀνάγκης νοοῦμεν καὶ ψυχὴν ἔχειν αὐτό· ὅτε δὲ στερεῖται αἰσθήσεως, τότε αἰσθητικὸν αὐτὸ μὴ εἶναι μὴ ἐγγωρεῖν οὐ δεῖ· ἡ γὰρ αἰσθησις αἰτία ἐστὶν ἐλλάμψεως ζωῆς, τὸ δὲ θρεπτικὸν αἰτία ἐστὶν αὐξήσεως πράγμα-
τός τινος ζῶντος.

Primo ergo manifesta, mox occulta prosequamur. Dico ergo : quicquid cibatur, desiderat et delectatur saturitate, tristaturque quum esurierit; et non accidunt hæc dispositiones nisi cum sensu. Hujus igitur mirabilis, non tamen fœda erat intentio, qui eas sentire et desiderare opinabatur. Anaxagoras autem et Democritus et Abrucalis illas intellectum intelligentiamque habere dicebant; nos vero, hæc ut fœda repudiantes, sano insistamus sermone. Dico ergo, quod plantæ nec sensum habent, nec desiderium : desiderium enim non est nisi ex sensu, et nostræ voluntatis finis ad sensum convertitur. Nec invenimus in eis sensum, nec membrum sentiens, nec similitudinem ejus, nec formam terminatam, nec consecutionem rerum, nec motum, nec iter ad aliquid sensatum, nec signum aliquod, per quod judicemus illas sensum habere, sicut signa, per quæ scimus, eas nutrirī et crescere. Nec constat hoc nobis, nisi quia nutrimentum et augmentum partes sunt animæ. Quumque plantam talem invenimus, aliquam partem animæ illi inesse necessario intelligimus sensu quæ careat; tunc sensatum esse, concedere non oportet, quia sensus est causa illustrationis vitæ, nutrimentum vero causa est augmenti rei vivæ.

CAP. III.

Αὐτὰ δ' αἱ διαφοραὶ προβαίνουσιν ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ὅτι δυσχερὲς ἐν ταῦτῳ μεταξὺ ζωῆς καὶ τῆς στερησεως αὐτῆς μέσον τι καταλαθεῖν. Εἶποι δὲ τις ἂν ὡς ἐπεὶ τὸ φυτὸν ζῶν ἐστίν, ἤδη τοῦτο καὶ ζῶον εἴπομεν ἂν. Οὐδαμῶς· καὶ γὰρ δυσχερὲς ἐστὶ τὴν
40 διοίκησιν τοῦ φυτοῦ ἀποδιδόναι τῇ δικαίῃ τῆς ψυχῆς τοῦ ζῴου· τὸ γὰρ τὰ φυτὰ τοῦ ζῆν ἀποφάσκον οὕτως, τούτῳ ἐστὶν ὅτι οὐκ αἰσθάνονται· καὶ γὰρ εἰσι καὶ

Hæc autem diversitates proveniunt suo loco : difficile nimirum inter vitam et ejus privationem medium apprehendere. Dicit quoque aliquis, plantam, si sit vivens, esse animal : namque difficile est, vitæ plantarum regimen assignare præter regimen vitæ altricis. Qui autem plantas vivere negant, est, quod non sentiunt, quia sunt

τινα ζῶα γνώσεως ἐστερημένα. Ἐπεὶ δ' ἡ φύσις τῆν τοῦ ζώου ζῶην ἐν τῷ θανάτῳ φθείρουσα, πάλιν ἐν τῷ ἰδίῳ γένει ταύτην διὰ γενέσεως συντηρεῖ, πάντη ἀσύμφωνόν ἐστιν ἵνα μέσον ἐμφύχου τε καὶ ἀψύχου ἄλλο τι μέσον τίθῃμεν. Ἐπισητάμεθα δ' ὅτι καὶ τὰ κογχύλια εἰσι ζῶα, γνώσεως ἐστερημένα, διότι εἰσι φυτὰ ἐν ταύτῳ καὶ ζῶα. Μόνη ἄρα ἡ αἰσθησις ἐστὶν αἰτία δι' ἣν ταῦτα λέγονται ζῶα· τὰ γὰρ γένη διδάσκει τοῖς οἰκείοις εἶδεσιν ὀνόματα καὶ ὀρισμούς, τὰ τ' εἶδη τοῖς οἰκείοις ἀτόμοις ὀνόματα. Δεῖ τε τὸ γένος ἐκ μιᾶς καὶ κοινῆς αἰτίας εἶναι ἐν τοῖς πολλοῖς, καὶ οὐκ ἐκ πολλῶν, ὁ λόγος δὲ τῆς αἰτίας, δι' ἣν βεβαιούται τὸ γένος, οὐ τῷ τυχόντι ἐστὶ γνώριμος. Πάλιν εἰσι ζῶα ἅπερ στεροῦνται γένους θήλιος, ἕτερα ἅπερ οὐ γυνῶσιν, ἕτερα ἅπερ κίνησιν οὐκ ἔχουσιν, καὶ εἰσιν ἄλλα διαφόρων χρωμάτων, καὶ εἰσι τινα ἃ ποιοῦσι τόκον ἑαυτοῖς ἀνόμοιον. εἰσι τ' ἄλλα ἃ αὐξάνουσιν ἐκ τῆς γῆς ἢ ἐκ δένδρων.

quædam animalia sapientia et intellectu carentia. Natura tamen, animalis vitam in morte corrumpens, ipsam in genere suo per generationem conservat; estque inconveniens, ut inter animatum et inanimatum medium ponamus. Scimus autem, quod conchyliæ animalia sunt sapientia et intellectu carentia, suntque plantæ et animalia. Solus ergo sensus est causa, quare illa dicuntur animalia, quia genera dant suis speciebus nomina et definitiones, species vero suis individuis nomina. Debetque genus ex una causa esse in multis, et non ex multis; intentio autem causæ, per quam confirmatur genus, non cuilibet est pervia. Sunt autem animalia, quæ sexu carent femineo, et sunt quæ non generant, suntque quæ motum non habent, et sunt quædam diversorum colorum, et sunt quæ faciunt prolem sibi dissimilem, et sunt quæ ex terra vel arboribus crescunt.

CAP. IV.

Τίς οὖν ἐστὶν ἡ ἀρχὴ ἢ ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ ζώου; τί ἄλλο εἰ μὴ τὸ εὐγενὲς ζῶον, ὃ τὸν οὐρανὸν περιουδεύει, τὸν ἥλιον, τὰ ἀστρα καὶ τοὺς πλάνητας, τὰ ἀπὸ τῆς ἐνεργεμένης ἐξωτερικῆς ἀμφιβολίας, ἃ δὴ καὶ ἀπαθῆ εἰσιν; ἢ γὰρ αἰσθησις τῶν αἰσθανομένων πάθος. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι οὐκ ἔχουσι τὰ φυτὰ κίνησιν ἐξ ἑαυτῶν· τῇ γὰρ γῆ εἰσι πεπηγότα, ἢ δὲ γῆ ἀκίνητος ἐστὶν. Συλλογισόμεθα τοίνυν πόθεν ἂν ταύτη ζῶήν, ἵνα ποιήσωμεν καὶ αὐτὰ αἰσθητικά; οὐ γὰρ περιέχει ταῦτα ἐν πρᾶγμα κοινόν. Λέγομεν δ' ὅτι τῆς ζωῆς τῶν ζῶων κοινὴ ἐστὶν αἰτία ἡ αἰσθησις, αὕτη δὲ ποιεῖ διάκρισιν μέσον ζωῆς καὶ θανάτου. Ὁ οὐρανὸς δ' ἐπεὶ ἔχει διοίκησιν εὐγενεστέραν καὶ ἀξιολογοτέραν τῆς ἡμετέρας διοικήσεως, ἀπεμακρύνθη τούτων. Δεῖ τοίνυν, ἵνα τὸ ζῶον τὸ τέλειον καὶ τὸ ἡλαττωμένον ἔχη τι κοινόν, καὶ τοῦτό ἐστὶν ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς. Τῇ ταύτης γούν στερήσει δεῖ ἵνα πᾶς τις ἀποχωρῇ τῶν τοιούτων ὀνομάτων, ὅτι οὐκ ἐστὶ μέσον· ἢ δὲ ζωὴ ἐστὶ μέσον· τὸ γὰρ ἀψύχον οὐκ ἔχει ψυχὴν, οὐδέ τι τῶν μερῶν αὐτῆς. Τὸ δὲ φυτὸν οὐκ ἐστὶν ἐκ τῶν στερουμένων ψυχῆς, ὅτι ἐν αὐτῷ ἐστὶ τι μέρος ψυχῆς, ἀλλ' οὐκ ἐστὶ ζῶον, ὅτι οὐδ' αἰσθησις ἐν αὐτῷ· ἐξέρχεται δ' ἐκ ζωῆς εἰς μὴ ζῶην κατὰ βραχὺ, ὡς καὶ τὰ καθ' ἕκαστον. Δυνάμεθα δὲ καὶ ἄλλως λέγειν, ὅτι ἐστὶν ἐμφύχον τὸ φυτὸν, καὶ οὐ λέγομεν ὅτι ἀψύχον. Εἰ ἔχει δὲ ψυχὴν, οὐ λέγομεν ὅτι καὶ τινα ἢ δὴ ἔχει αἰσθησιν· πρᾶγμα γὰρ τὸ τρεφόμενον οὐκ ἐστὶν ἄνευ ψυχῆς. Πᾶν δὲ ζῶον ἔχει ψυχὴν· τὸ δὲ φυτὸν ἐστὶν ἀτελὲς πρᾶγμα. Πάλιν τὸ ζῶον ἔχει μέλη διωρισμένα, τὸ φυτὸν ἀδιόριστα, ἔχει δ' ὕλην οἰκείαν κινήσεως, ἣν ἔχει ἐν ἑαυτῷ. Πάλιν δυνάμεθα λέγειν τὰ φυτὰ ψυχὴν ἔχειν, ὅτι ψυχὴ ἐστὶν ἢ ποιοῦσα ἐν αὐτοῖς γενεᾶσθαι τὰς κινήσεις, ἐπιθυμία δὲ καὶ κίνησις ἢ ἐν τοίοις οὐκ ἐστὶν εἰ μὴ μετὰ αἰσθ-

Quid ergo est principium vitæ animalis, quidve animal nobile, ut quod circuit cælum, solem et stellas planetas, ab intricata extrahet ambiguitate? Impassibilia enim sunt, sensus vero sentientis passio. Non autem habet planta motum ex se: terræ enim affixa est; hæc autem immobilis. Unde ergo syllogizabimus, ei vitam ut faciamus, aliquid verisimile? Non enim continet illas res una communis. Dicimus ergo, quod vitæ animalis commune est sensus, quia sensus facit discretionem inter vitam et mortem; sed cælum, quum habeat regimen nobilius et dignius nostro regimine, elongatum est ab his. Oportet autem, ut animal perfectum et diminutum habeant aliquid commune, et hoc est intentio vitæ et ejus privatio. Nec oportet, ut quisquam recedat ab his nominibus, quia non est medium inter animatum et inanimatum, nec inter vitam et ejus privationem; sed inter inanimatum et vitam est medium, quia inanimatum est quod non habet animam, nec aliquam partem ipsius. Sed planta non est de his quæ carent anima, quia in illa est aliqua pars animæ; et non est animal, quia in illa non est sensus; et exit de vita ad non vitam paulatim ut singula. Possumus etiam alio modo dicere, quod est animatum, et non dico tamen, quod sit inanimatum: si habuerit animam, et aliquem sensum, quia res quæ cibatur, non est sine anima. Et omne animal habet animam, sed planta est res imperfecta, et animal habet membra determinata, et planta indeterminata, et habet planta naturam propriam ex motu quem habet in se. Potestque dicere aliquis, quod habet animam, quia anima est quod facit motus nasci in locis et desideria, et motus in locis non erunt nisi cum sensu,

σεως. Πάλιν τὸ ἔλκειν τροφήν ἐστιν ἐξ ἀρχῆς φυσικῆς, καὶ τοῦτ' αὐτό ἐστι τὸ κοινὸν ζῶου καὶ φυτοῦ· οὐκ ἔστι δὲ φροντίς ἐπὶ τῇ ἔλκυσει τῆς τροφῆς αἰσθήσεως τὸ παράπαν, ὅτι πᾶν τὸ τρεφόμενον χρήζει ἐν τῇ οἰκείᾳ τροφῇ δύο ποιοτήτων τινῶν, θερμότητος φημι καὶ ψυχρότητος, καὶ διὰ τοῦτο δεῖται τροφῆς ὑγρᾶς ὁμοίως καὶ ξηρᾶς· ἡ δὲ θερμότης καὶ ἡ ψυχρότης εὐρίσκεται ἐν βρώμασι ξηροῖς καὶ ὑγροῖς· οὐδεμία δὲ τῶν τοιούτων φύσεων χωρίζεται τῆς συμμετρίου οὐχὺ αὐτῆς· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ πρῶτως ἐγένετο ἡ τροφή τῶν τρέφοντι συνεχῆς ἕως καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ὥραν τῆς φθορᾶς, καὶ ὀφείλουσι χρῆσθαι ταύτῃ τὸ ζῶον καὶ τὸ φυτὸν τοιαύτῃ ὁποῖόν ἐστιν ἑκάτερον αὐτῶν.

sed attrahere cibum erit ex principio naturali, et illud commune est animali et plantæ; et non erit cum attractione cibi sensus omnino, quia omne cibabile utitur in sua cibatione duabus rebus, scilicet calore et frigore. Et propterea eget animal cibo humido et cibo sicco, quia frigiditas inventa est in cibo sicco, quia nulla istarum duarum naturarum separatur a socio suo. Et ideo factus est cibus cibanti continuus usque ad horam corruptionis, et debent uti animal et planta tali, quale est illud.

CAP. V.

15 Διερευνήσωμεν οὖν καὶ τοῦτο, ὃ προηγήσατο ἐν τῷ ἡμετέρῳ λόγῳ, περὶ ἐπιθυμίας φυτοῦ καὶ κινήσεως αὐτοῦ καὶ ψυχῆς ἰδίας, καὶ εἰ τι ἀναλύεται ἀπ' αὐτοῦ τοῦ φυτοῦ, ὅσον εἰς πνοήν· Ἀναξαγόρας γὰρ εἶπε ταῦτα ἔχειν καὶ πνοήν. Καὶ πῶς, εἴπερ εὐρίσκομεν 20 πολλὰ ζῶα μὴ ἔχοντα πνοήν; Καὶ πάλιν εὐρίσκομεν ἀκριβῶς ὅτι τὰ φυτὰ οὐθ' ὑπνώττουσιν, οὔτε γρηγοροῦσιν· τὸ γὰρ γρηγορεῖν οὐδὲν ἐστὶν εἰ μὴ ἀπὸ διαθέσεως τῆς αἰσθήσεως, τὸ δ' ὑπνώττειν οὐδὲν εἰ μὴ ἀσθένεια αὐτῆς, καὶ οὐχ εὐρίσκεται τι τούτων ἐν πράγματι 25 τρεφομένῳ μὲν πάσαις ὥραις κατὰ διοίκησιν μίαν, ἐν τῇ οἰκείᾳ δὲ φύσει μὴ αἰσθανομένῳ. Τὸ γὰρ ζῶον ὅτε τρέφεται, τί συμβαίνει; τὸ ἀναβαίνειν ἀναθυμιάσιν ἀπὸ τῆς τροφῆς πρὸς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ὑπνώττειν ἐντεῦθεν πάντως, καὶ ὅταν καταναλωθῇ ἡ 30 ἀναθυμίασις ἢ ἀναβαίνουσα πρὸς τὴν κεφαλὴν, τότε γρηγορεῖ. Ἐν τισὶ δὲ τῶν ζῶων ἐστὶν αὕτη ἡ ἀναθυμίασις πολλή, καὶ τῶς ὀλίγον ὑπνώττουσιν. Ὁ δὲ νυσταγμὸς ἐστὶ συνοχή τῆς κινήσεως, ἡ δὲ συνοχή πάλιν ἡρεμία πράγματος κινουμένου.

[II]. Persecutemur ergo nunc id quod præcessit in sermone nostro, de desiderio plantæ et motu ejus et anima sua, et quod resolvitur ab ea. Et non habet planta spiritum, licet Anaxagoras dixerit, ipsam habere spiritum; et jam invenimus multa animalia quæ non habent spiramen. Et invenimus visibiliter, quod plantæ non dormiunt, nec vigilant, quia vigilare est de effectu sensus, et dormire est debilitas sensus, et non invenitur aliquod horum in re quæ vegetatur in omnibus horis secundum dispositionem unam et ipsa in natura sua est non sentiens. Et quando cibatur animal, ascendit vapor a cibo ejus ad caput, et dormit; et quando consumitur vapor ascendens ad caput, vigilat. Et in quibusdam animalibus est hic vapor multus, quæ tamen parum dormiunt. Et dormitatio est comprehensio motus, et compressio est quies rei motæ.

CAP. VI.

35 Ὁ δὲ μάλιστα καὶ κυρίως ἐστὶ ζητητέον ἐν ταύτῃ τῇ ἐπιστήμῃ, τοῦτό ἐστιν ὅπερ εἶπεν ὁ Ἐμπεδοκλῆς, ἤγουν εἰ εὐρίσκεται ἐν τοῖς φυτοῖς γένος θῆλυ καὶ γένος ἄρρεν, καὶ εἰ ἐστὶν εἶδος κεκραμένον ἐκ τούτων τῶν δύο γενῶν. Λέγομεν τοίνυν ὅτι τὸ ἄρρεν, ὅτε γεννᾷ, εἰς 40 ἄλλο γεννᾷ, καὶ εἰσὶν ἄμφω κεχωρισμένα ἀπ' ἀλλήλων. Ἐπεὶ γοῦν εὐρίσκεται ἐν τοῖς φυτοῖς ὅτι ἔχει τὰ φυτὰ γένος ἄρρεν καὶ θῆλυ, καὶ πάντως τὸ μὲν ἄρρεν ἐστὶ τραχύτερον καὶ σκληρότερον καὶ μᾶλλον φρίσσον, τὸ δὲ θῆλυ ἀσθενέστερον καὶ καρποφόρον 45 πλέον, πάλιν ὀφείλομεν ζητεῖν, πότερον εὐρίσκονται ταῦτα τὰ δύο γένη κεκραμένα ἅμα ἐν τοῖς φυτοῖς, ὡς εἶπεν Ἐμπεδοκλῆς. Ἄλλ' ἐγὼ οὐχ ὑπολαμβάνω

Et quod maxime et proprie inquirendum in hac scientia, est quod dixit Abrucalis, videlicet si invenitur in plantis sexus femineus et sexus masculinus, sive species commixta ex his duobus sexibus? Sed dicimus, sicut diximus quia masculus, quando generat, in aliud generat, et femina, quando generat, ab alio generat, et sunt ambo separati ab invicem, et illud non invenitur in plantis, quia quælibet species plantæ masculinæ, quod erit ex ea, erit asperius, durius, rigidius, et femina erit debilis et fructifera. Et debemus inquirere, utrum inveniantur illæ duæ species simul conjunctæ in unum esse in plantis, sicut dixit Abrucalis. Sed ego non opinor, quod hoc ita sit, quia res

τοῦτο τὸ πρᾶγμα οὕτως ἔχειν· τὰ γὰρ κεκραμένα
 ὀφείλουσιν εἶναι πρῶτον ἀπλᾶ ἐν ἑαυτοῖς, καὶ εἶναι
 καθ' αὐτὸ μὲν τὸ ἄρρεν, καθ' αὐτὸ δὲ τὸ θῆλυ, κἀν-
 τεῦθεν κινῆσθαι· ἡ δὲ κρᾶσις οὐκ ἔσται εἰ μὴ διὰ
 5 τὴν οἰκειάν γενέσιν. Εὐρέθη γοῦν ἐν τοῖς φυτοῖς πρὸ
 τῆς κρᾶσεως κρᾶσις, ἣ καὶ ὀφείλει εἶναι αἰτία ποιητικῆ
 καὶ παθητικῆ ἐν μιᾷ ὥρᾳ, ἀλλ' οὐχ εὐρίσκειται ἀρρενό-
 της καὶ θηλύτης ἠνωμέναι ἐν τινι τῶν φυτῶν. Εἰ δὲ
 τοῦτο οὕτως ἦν, τάχα ἂν τὸ φυτὸν ἦν τελειότερον τοῦ
 10 ζῴου. Καὶ πῶς, εἴπερ τὸ ζῷον οὐ δεῖται ἐν τῇ οἰκείᾳ
 γενέσει πράγματός τινος ἐξωτερικοῦ, τὸ δὲ φυτὸν τοῦτο
 δεῖται ἐν τοῖς καιροῖς τοῦ ἔτους; δεῖται γὰρ ἡλίου καὶ
 εὐκρασίας καὶ τοῦ ἕαρος πλέον, καὶ τούτων δεῖται
 15 μᾶλλον ἐν τῇ ὥρᾳ τῆς ἐκφύσεως αὐτοῦ. Ἔστι δὲ καὶ
 τις ἀρχὴ τῆς μὲν τροφῆς τῶν φυτῶν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ
 πάλιν ἀρχὴ ἑτέρα τῆς γενέσεως ἀπὸ τοῦ ἡλίου. Εἶπε
 δὲ καὶ Ἀναξαγόρας ὅτι ἡ ὑγρότης τούτων ἔστιν ἀπὸ
 τῆς γῆς, καὶ διὰ τοῦτο ἔφη πρὸς Λεχίνεον ὅτι ἡ γῆ μῆ-
 τηρ μὲν ἔστι τῶν φυτῶν, δ' ἡλῖος πατήρ. Ἀλλὰ τὴν
 20 κρᾶσιν τοῦ ἄρρενος τῶν φυτῶν καὶ τοῦ θήλεος ὀφείλο-
 μεν διατυπώσασθαι οὐχ οὕτως, ἀλλ' ἄλλω τινὶ τρόπῳ,
 οἷον ὅτι τὸ σπέρμα τοῦ φυτοῦ ὁμοῖον ἔστιν ἐγκυμονήσει
 ζῴου, ἣ τίς ἐστι μίξις ἄρρενος τε καὶ θήλεος. Καὶ
 ὡσπερ ἔστιν ἐν τοῖς ὡοῖς ὅτε γίνεται νεοσσός, ἔστιν
 25 ἐντεῦθεν καὶ ἡ τροφή αὐτοῦ μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς
 ὥρας τῆς συμπληρώσεως καὶ τῆς οἰκειᾶς ἐξόδου,
 καὶ τότε τὸ θῆλυ ἐκτίθησι τὸν νεοσσὸν ἐν μιᾷ ὥρᾳ·
 οὕτω καὶ τὸ σπέρμα τοῦ φυτοῦ. Εἶπε δὲ πάλιν
 Ἐμπεδοκλῆς ὅτι τὰ φυτά, εἰ καὶ νεοσσούς οὐ γεν-
 30 νῶσι, διότι τὸ γεννώμενον οὐ γεννᾶται εἰ μὴ ἐκ
 τῆς φύσεως τοῦ σπέρματος, καὶ ὅτι ὅπερ μένει ἐξ
 αὐτοῦ ἐν τῇ ἀρχῇ τροφῇ γίνεται τῆς ῥίζης, καὶ
 τὸ γεννώμενον κινεῖ αὐτὸ ἑαυτὸ παραυτίκα, ὁμοῦ
 οὕτως ὀφείλομεν ὑπολαμβάνειν καὶ ἐν τῇ μίξει τῶν
 35 ἄρρένων καὶ τῶν θηλέων φυτῶν, ὡς ἐπὶ τῶν ζῴων,
 ὅτι καὶ ἡ μίξις τῶν φυτῶν ἔστιν ἐν διοικήσει τινί, ἀλλ'
 ἐν τοῖς ζῴοις, ὅτε μίγνυνται τὰ γένη, μίγνυνται καὶ
 αἱ δυνάμεις τῶν γενῶν, αἱ ἦσαν πρότερον κεχωρισμέ-
 ναι, καὶ προσῆλθεν ἐκ τούτων ἀμφοτέρων πρᾶγμα τι
 40 ἐν· δὲ δὴ οὐκ ἔστιν ἐν τοῖς φυτοῖς· οὐ γὰρ ὅτε μίγνυν-
 ται τὰ γένη καὶ αἱ δυνάμεις αὐτῶν, μετὰ ταῦτα γί-
 νονται κεχωρισμένα. Εἰ γοῦν ἡ φύσις ἐμίξε τὸ ἄρρεν
 μετὰ τοῦ θήλεος, καλῶς προέβη, ὅτι οὐχ εὐρίσκομεν
 ἐνέργειάν τινα ἐν τοῖς φυτοῖς παρὰ τὴν γένεσιν τῶν
 45 καρπῶν· οὐδὲ γὰρ ἔστι ζῷον κεχωρισμένον τοῦ θήλεος
 εἰ μὴ ἐν ὥραις αἷς οὐ συνάπτεται· τοῦτο δ' ἔστι διὰ
 τὰς πολλὰς ἐνεργείας αὐτοῦ καὶ διὰ τὰς πολλὰς αὐτοῦ
 ἐπιστήμας.

quæ permiscetur, debent prius esse simplices in se, et
 erit per se masculus et per se femina; deinde commiscen-
 tur, et commixtio rei non erit nisi per suam generationem.
 Inventa ergo fuit planta ante suam commixtionem, et
 oportet ut sit efficiens et patiens in una hora, nec inve-
 niuntur masculinitas et femininitas conjunctæ in aliqua
 herbarum. Et si hoc ita esset, esset planta perfectior ani-
 mali, quia non indigeret in sua generatione re extrinseca,
 et ipsa indiget temporibus anni et sole et temperantia et
 vere plus omni re. His ergo indiget in hora pullulationis
 arborum, estque principium cibi plantarum a terra, et
 principium generationis fructuum a sole. Et ideo Anaxa-
 goras dixit, quod earum fructus est ab aëre, et ideo dicit
 lechineon, quod terra mater est plantarum et sol pater.
 Sed mixtionem masculi vegetabilium et feminæ debemus
 imaginari alio modo, quia semen plantæ simile est impræ-
 gnationi, quæ est mixtio masculi et feminæ. Et sicut est
 in uno ovo vis generandi pullum et materia cibi ejus us-
 que ad horam sui complementi et sui exitus ab eo, et
 femina ponit ovum in una hora: ita et planta. Dixitque
 bene Abrucalis, quod arbores altæ pullos non generant,
 quia res quæ nascitur, non nascitur nisi ex parte seminis,
 et fit quod remanet ex eo, in principio cibus radicis, et
 nascens movet se statim. Ergo sic debemus opinari in
 mixtione masculorum et feminarum plantarum, sicut et
 animalium, quæ (quia?) est causa plantarum in disposi-
 tione quadam, et quia in animali, quando commiscetur
 sexus, commiscetur vires sexuum, postquam erant se-
 parati, et provenit ex illis ambobus res una; et ita non est
 in plantis. Et si natura miscuit masculum cum femina,
 recte processit, et non invenimus aliquam operationem
 in plantis nisi generationem fructuum, et non est animal
 separatum nisi in horis, in quibus non coit, et hoc pro-
 pter multa opera ejus et multas scientias ejus.

CAP. VII.

Εἰσι δ' οἱ τινες τὰ φυτά πεπληρωμένα ὑπολαμβάνουσι, καὶ τὴν χάριν τῆς ζωῆς αὐτῶν εἶναι διὰ τὰς
 οὐο δυνάμεις ἃς ἔχει, ἔχουν διὰ τὴν τροφήν τὴν ἐπι-

Sunt autem qui putant, plantam completam et integram
 esse propter suas vires quas habet, et propter cibum
 qui adaptatus est ad cibandum illam, et longitudinem suas

τηδείαν εἰς τὸ τρέφειν αὐτὰ καὶ διὰ τὴν μακρότητα τῆς οἰκείας ὑπάρξεως καὶ τοῦ καιροῦ. Ὅποταν βλαστάνη καὶ καρποφορῇ ἢ ζωῇ αὐτῶν, καὶ στρέφεται πρὸς αὐτὰ ἡ νεότης αὐτῶν, καὶ οὐ γίνεται ἐν αὐτοῖς τι περιττόν.

5 Οὐ δέεται* δὲ τὸ φυτὸν ἕννου διὰ πολλὰς αἰτίας, ὅτι καίται τὸ φυτὸν ἐν τῇ γῇ, καὶ δεσμεῖται ὑπ' αὐτῆς, καὶ οὐκ ἔχει κίνησιν ἐν ἑαυτῷ, οὐδ' ἄρον διωρισμένον ἐν τοῖς οἰκείοις μέρεσιν, οὐτ' αἰσθῆσιν ἔχει, οὔτε κίνησιν αὐτοπροαίρετον, οὔτε ψυχὴν τελείαν· τοῦτο

10 δ' ἔχει μᾶλλον μέρος μέρους ψυχῆς. Καὶ τὸ φυτὸν οὐκ ἐδημιουργήθη εἰ μὴ διὰ τὸ ζῶον, τὸ δὲ ζῶον οὐκ ἐδημιουργήθη διὰ τὸ φυτὸν. Καὶ πάλιν ἐάν εἴπη τις ὅτι τὸ φυτὸν δέεται μὲν τροφῆς εὐτελοῦς καὶ μοχθηρᾶς, εἰ καὶ δέεται δὲ τοιαύτης, ὁμῶς κατὰ πολὺ σταθηρᾶς

15 καὶ συνεχοῦς καὶ μὴ βραδίως διαφθειρομένης, κἀντεῦθεν συνίσταται ἵνα τὸ φυτὸν ἔχη τι κρεῖττον παρὰ τὸ ζῶον, καὶ διὰ τοῦτο ἀνάγκη καὶ πράγματα ἀψυχα εἶναι εὐγενέστερα τῶν ἐμψύχων. Ἄλλ' ἔργον ἐν τοῦ ζώου ἐστὶ κρεῖττον παρὰ πᾶν ἔργον τοῦ φυτοῦ. Ἄλλως τε

20 εὐρίσκομεν καὶ ἐν τῷ ζώῳ πάσας τὰς δυνάμεις τὰς ἐν τῷ φυτῷ, καὶ ἄλλας πολλὰς, οὐ μὴν καὶ ἔμπαλιν. Εἶπε πάλιν ὁ Ἐμπεδοκλῆς ὅτι τὰ φυτὰ ἔχουσι γένεσιν ἐν κόσμῳ ἡλαττωμένω καὶ οὐ τελείῳ κατὰ τὴν συμπλήρωσιν αὐτοῦ, ταύτης δὲ συμπληρουμένης [οὐ]

25 γεννᾶται ζῶον. Ἄλλ' οὗτος ὁ λόγος ἀνάρμοστός ἐστι, διότι ὁ κόσμος ὀλοτελής ἐστὶ καὶ διηνεκής, καὶ οὐκ ἔπαυσε πώποτε γεννᾶν ζῶα καὶ φυτὰ καὶ πάντα ἄλλοια εἶδη. Ἐν ἐκάστῳ δ' εἶδει τῶν φυτῶν ἐστὶ θερμότης καὶ ὑγρότης φυσικῆ, ἣ τις ὁπόταν ἀναλωθεῖη,

30 ἀσθενοῦσι τὰ φυτὰ καὶ γηράσκουσι καὶ φθίνουσι καὶ ξηραίνονται. Καὶ τινες μὲν λέγουσι τοῦτο φθοράν, ἄλλοι δ' οὐχί.

existentiæ et temporis sui. Et quando fronduerit et fructificaverit, durabit vita ejus, et convertetur ad illam juvenus ejus, et non fiet in ea aliquid superfluum. Et planta non indiget dormitione propter multas causas, quia posita est et plantata in terra et alligata ei, et non habet motum in se, nec terminum terminatum in suis partibus, nec habet sensum, nec motum voluntarium, nec animam perfectam; imo non habet nisi partem partis animæ. Et planta non est creata nisi propter animal, et animal non est creatum propter plantam. Et si dixerit aliquis, quod planta eget cibo vili, malo, indiget eo multum stabili et continuo, non interrupto. Et si constaret, quod planta habeat meliorationem super animal, oporteret ut res inanimatæ sint meliores et nobiliores rebus animatis. Et opus unum animalis nobilius est et melius quam omne opus plantæ, et invenimus in animali omnes virtutes quæ sunt in planta, et multas alias. Dixitque Abrucahis, quod plantæ habent generationem, mundo tamen diminuto et non perfecto in complemento suo, et eo completo generabatur animal. Sed hic sermo est inconueniens, quia mundus totalis est, perpetuus, sempiternus, nec cessavit umquam generare animalia et plantas et omnes suas species. Et in qualibet specie plantarum est calor et humor naturalis, qui quando consumebantur, infirmabitur et veterascet et corrumpetur et arefiet. Et quidam dicunt hoc corruptionem, quidam non.

CAP. VIII.

Τινὰ τῶν φυτῶν ἔχουσι τι ὑγρὸν ὡς ῥητίνην, ὡς κόμμι, ὡς σμύρναν, ὡς θυμίαμα καὶ ὡς κόμμι Ἀραβικόν. Πάλιν τινὰ δένδρα ἔχουσι δεσμούς καὶ φλέβας καὶ κοιλίαν καὶ φιτροὺς καὶ φλοιδὸν καὶ μυελὸν ἐντός, καὶ τινὰ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰσι φλοιδός, καὶ τινῶν μὲν ὁ καρπὸς ὑπὸ τὸν φλοιδόν, ἤγουν ἐντός τοῦ φλοιοῦ καὶ τοῦ φιτροῦ. Καὶ τινὰ μὲν μέρη τοῦ δένδρου εἰσὶν

40 ἀπλά, ὡς ὁ χυμὸς ὁ εὐρίσκομενος ἐν αὐτοῖς καὶ οἱ δεσμοὶ καὶ αἱ φλέβες· τινὰ δ' εἰσὶ σύνθετα ἐκ τούτων, ὡς κλάδοι καὶ λύγοι καὶ φύλλα. Ταῦτα δὲ πάντα οὐκ εὐρίσκομεν ἐν πᾶσι τοῖς φυτοῖς· τινὰ γὰρ τῶν φυτῶν ἔχουσι καὶ ταῦτα καὶ ἄλλα μέρη, λύγους,

45 φύλλα, κλάδους, ἄνθη καὶ βλαστοὺς καὶ φλοιδὸν τὸν περικυκλοῦντα τὸν καρπόν.

[III] Quædam arbores habent gummi, ut resinam et gummi amidali et myrrham et thus et gummi Arabicum. Quædam arbores nodos habent et venas et ventrem et lignum et corticem et medullam interius, et quædam secundum plurimum sunt cortex, et quarumdam fructus sub cortice est, scilicet inter corticem et lignum. Et partes arboris simplices sunt, ut humor inventus in ea et nodi et venæ, et quædam partes sunt compositæ ex his, ut rami et virgæ et similia. Et hæc omnia non inveniuntur in omnibus plantis, quia quædam habent has partes, quædam illas, quædam non. Habent quoque plantæ alias partes, ut radices, virgas, folia, ramos, flores, pullulationes, rotunditatem, et corticem, qui circumdat fructum.

CAP. IX

Καὶ καθὼς εἰσι καὶ ἐν τοῖς ζῴοις μέλη ὁμοιομερῆ, οὕτω καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς, καὶ ἕκαστα τῶν μερῶν τοῦ

Et sicut sunt in animali similitum partium membra. ita et in plantis, et quælibet partium plantæ compositæ

φυτοῦ σύνθετά εἰσιν ὁμοια μέλεσι ζώου · ὁ δὲ φλοιὸς τοῦ φυτοῦ ὁμοίος ἐστὶ φυσικῶς δέρματι ζώου, οἱ δὲ δεσμοὶ πάλιν ὁμοιοὶ νεύροις ζώου· ὁμοίως καὶ τὰ λοιπὰ τὰ ἐν αὐτῷ. Καὶ τινὰ μὲν τῶν μερῶν διαιροῦνται ἢ πῶς διὰ μερῶν ἀνομοίων, τινὰ δὲ δι' ὁμοίων, ὡς ὡς ἐπὶ τοῦ τηλοῦ· οὗτος γὰρ ἐνὶ τρόπῳ διαιρεῖται διὰ τῆς γῆς μόνον, καὶ ἀλλοτρόπως διὰ τῶν στοιχείων. Ὡσαύτως ὁ πνεύμων καὶ ἡ σὰρξ διαιροῦνται μὲν πρῶτως, καὶ εἰσι μέρη τούτων σὰρξ καὶ πνεύμων· ἄλλως δὲ διαιροῦνται καὶ διὰ τῶν στοιχείων· ὁμοίως καὶ αἱ τῶν φυτῶν ῥίζαι. Πλὴν οὐ διαιρεῖται καὶ ἡ χεῖρ εἰς ἄλλην χεῖρα, οὐδ' ἡ ῥίζα εἰς ἄλλην ῥίζαν, οὐδὲ τὰ φύλλα εἰς ἄλλα φύλλα. Ἐν ταύταις γοῦν ταῖς ῥίζαις καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς φύλλοις ἐστὶν ἡ σύνθεσις. Πάλιν τινὲς μὲν τῶν καρπῶν εἰσιν ἐκ μερῶν ὀλίγων συγχείμενοι, τινὲς δ' ἐκ μερῶν πολλῶν, ὡς ἐπὶ τῶν ἐλαίων· αὐτὰ γὰρ ἔχουσι φλοιόν, σάρκα καὶ τι ὀστρακῶδες καὶ σπέρμα καὶ καρπὸν· τινὰ δ' ἔχουσι καὶ περικαλύμματα. Πάντα δὲ τὰ σπέρματά εἰσιν ἐκ δύο φλοιῶν. Καὶ μέρη μὲν τῶν φυτῶν εἰσιν ἅπερ εἶπομεν· ἡ δ' ἀκρότης τοῦ παρόντος λόγου ἐστὶ διορίσασθαι ταῦτα τὰ μέρη τῶν φυτῶν, τὰ περικαλύμματα αὐτῶν καὶ τὰς αὐτῶν διαφοράς· ὅπερ ἐστὶ πάνυ δυσχερές, καὶ ἐξαιρέτως τὸ διορίσασθαι τὴν οὐσίαν αὐτῶν καὶ τὸ χρῶμα καὶ τὸν καιρὸν τῆς διαμονῆς αὐτῶν καὶ τὰς συνοχὰς τὰς περιπιπτούσας αὐτοῖς. Καὶ οἱ οὐκ ἔχουσι τὰ φυτὰ ἤθη ψυχῆς, οὐδὲ διάθεσιν ἴσην διαθέσει ψυχῆς. Ἐὰν γοῦν κατὰ ἀναλογίαν ὥμιεν τὰ μέρη τῆς ψυχῆς μετὰ τῶν μερῶν τοῦ φυτοῦ, μηχανηθήσεται ὁ λόγος, καὶ τυχὸν οὐδὲ δυνηθείημεν διεξελθεῖν ἀν ταῦτα, μεγάλαις διαφοραῖς ἀπαριθμοῦντες τὰ μέρη τῶν φυτῶν· καὶ γὰρ μέρος ἐκάστου πράγματος ἐκ τοῦ ἰδίου γένους ἐστὶ καὶ ἐκ τῆς ἰδίας οὐσίας, καὶ ὅταν γεννηθῆ τι εἶδος φυτοῦ, μένει ἐν τῇ οἰκειᾷ διαθέσει, ἀν μὴ τινι χρονικῇ ἀσθενείᾳ καὶ βαρείᾳ τῆς οἰκειᾶς ἐκπέσῃ τοιαῦδε διαθέσεως. Τῶν ἀνθέων τοίνυν καὶ τῶν καρπῶν καὶ τῶν φύλλων τῶν ἐν τοῖς φυτοῖς τινὰ μὲν ἐν παντὶ εἶται εἰσί, τινὰ δ' οὐχ οὕτως ἔχει, οὐδὲ διαμένουσιν, ὡς ὁ φλοιὸς καὶ τι σῶμα πίπτει ἀπὸ πράγματος τοῦ ἀπορρίπτοντος τοῦτο διὰ τινὰ αἰτίαν. Οὐ μένουσι δὲ ταῦτα ἐν τῷ φυτῷ, οἱ πολλὰκις πίπτουσιν ἐξ αὐτοῦ μέρη τινὰ μὴ διορισμένα, ὡς τρίχες ἐξ ἀνθρώπων καὶ ὄνυχες, πλὴν γεννῶνται τρίχες ἢ ἐν αὐτοῖς τοῖς μέρεσιν ὅθεν ἐξέπεσον, ἢ ἐκτὸς ἐν ἄλλοις. Καὶ ἤδη φανερόν ἐστι γέγονεν οἱ τὰ μέρη τοῦ φυτοῦ οὐκ εἰσὶ διορισμένα, εἴτε καὶ μὴ, ἀλλὰ μόνον ἀδιορίστα. Ἡμῖν δ' αἰσχρόν ἐστι λέγειν πράγματά τινὰ μεθ' ὧν αὐξάνεται τὸ ζῆλον καὶ συμπληροῦται μετ' αὐτῶν, μὴ εἶναι μέρη αὐτοῦ, ἀλλ' εἶναι κατὰ τὰ φύλλα καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα τὰ ἐν τῷ φυτῷ, ἅν καὶ οὐκ ὡς διορισμένα τὰ τοιαῦτα μέρη τοῦ ζώου, ἅν καὶ κατὰ μικρὸν ἐκπίπτουσιν, ὡς τὰ κέρατα τῆς ἐλάφου καὶ κόμαι τινῶν ζῶων καὶ τρίχες ἄλλων, ἃ δὴ κρύπτουσιν ἑαυτὰ κατὰ τὸν χειμερινὸν καιρὸν ἐν ὀπταῖς καὶ ὑπὸ γῆν πίπτουσι ἅν

sunt similes membrīs animalis, quia cortex plantæ similis est cuti animalis, et radix plantæ similis est ori animalis, nodi quoque illius similes sunt nervis animalis, et similiter reliqua quæ sunt in ea. Et quælibet harum partium dividuntur aliquo modo per partes consimiles, et dividuntur etiam per partes dissimiles, quasi lutum uno modo per terram tantum, et alio modo per aquam. Pulmo quoque et caro dividuntur, et sunt partes eorum carnes, et alio modo dividuntur per elementa seu radices. Et non dividitur manus ad aliam manum, nec radix ad aliam radicem, nec folia ad alia folia; sed in his radicibus et foliis est compositio. Sed fructuum quidam sunt compositi ex partibus paucis, et quidam ex partibus multis, ut olivæ: illæ enim habent corticem et carnem et testam et semen et fructum; quidam habent tres cooperaturas. Omnia semina sunt ex duobus corticibus. Et plantarum partes sunt illæ, quas diximus, et summa quidem sermonis est determinare partes plantæ et cooperaturas ejus et diversitates ejus. Est valde difficile, et præcipue terminare essentiam ejus, et colorem, et tempus durabilitatis ejus, et impressiones quæ ei eveniunt. Et non habent plantæ mores animæ, nec effectum æqualem effectui animalis. Et si proportionaverimus partes animalis cum partibus plantæ, prolongabitur noster sermo, et fortasse non evademus a magnis diversitatibus in nominando partes plantarum, quia pars rei est de suo genere et de sua substantia propria, et quando generabitur, remanebit in sua dispositione species, nisi aliqua chronica infirmitate a sua dispositione recederit. Et flores et fructus et folia plantarum quandoque omni anno erunt, quædam vero non sic, nec remanent, ut cortex et corpus cadens aere abiciente ipsum propter causam. Et non est istud in planta, quia multotiens cadunt de planta partes multæ non determinatæ sicut pili hominis et ungues in animali, et nascuntur pro eis aliæ partes vel in loco in quo fuerunt, vel extra in alio. Et jam certum est, quod partes plantæ non sunt determinatæ, sive sint partes plantæ, sive non. Et turpe est nobis dicere res cum quibus crescit animal et completur cum eis, non esse partes ejus; sed folia et omnia quæ sunt in illo, sunt partes ejus, licet non sint determinatæ et paulatim decidunt, quoniam cornua cervi, et capilli quorundam animalium et pili quorundam de eis, quæ se abscondunt in tempore hyemali

καὶ τὸ τοιοῦτον πάθος παρόμοιον ἔχουσι τῇ πτώσει τῶν φυτῶν.

in cavernis et sub terra, cadunt, et illud est simile casui foliorum.

CAP. X.

Ὅφειλομεν οὖν εἰπεῖν περὶ τῶν πραγμάτων ὧν πρότερον ἱστορήσαμεν, καὶ ἀρξασθαι ἀπαριθμεῖν τὰ ἴδια μέρη τῶν φυτῶν καὶ τὰ κοινὰ καὶ τὰς τούτων διαφοράς. Λέγομεν τοίνυν ὡς ἐπὶ τοῖς μέρεσι τῶν φυτῶν ἐστὶ μεγάλη διαφορὰ ἐν τῷ πλήθει καὶ ἐν τῇ ὀλιγότητι, ἐν τῷ μεγέθει καὶ ἐν τῇ σμικρότητι, ἐν τῇ δυνάμει καὶ ἐν τῇ ἀσθενείᾳ. Τοῦτο δ' ἐστὶν ὅτι ὁ χυμὸς ὁ ἐν τοῖς μεγάλοις δένδροις ἐν τισὶ μὲν ἐστὶν ὡς γάλα, ὁ δὲ ἐπὶ τῆς συκῆς, ἐν τισὶν ὅμοιος ὑγρᾷ πίσσῃ, ὡς ὁ χυμὸς ὁ στάζων ἐκ τῆς ἀμπέλου, ἐν τισὶ δ' ἀρρήγονος, ὡς ἐν τῷ ὀριγάνῳ καὶ ἐν φυτῷ τῷ λεγομένῳ ὀπιγιάτῃ καὶ ἐν ἄλλοις. Πάλιν ἐστὶ φυτὸν τὸ ἔχον μέρη ξηρά, ἕτερον ὑγρὰ, καὶ τὰ τοιαῦτα. Καὶ ἐστὶ τὸ ἔχον μέρη διακεκριμένα, οὐδ' ὅμοια, οὐτ' ἴσα. Καὶ τινὰ ἔχει μέρη ὅμοια μὲν, οὐκ ἴσα δέ· τινὰ ἴσα μὲν, οὐχ ὅμοια δέ. Καὶ ὅτι οὐδ' ἐστὶ τόπος ἐν τούτοις ὠρισμένος. Αἱ διαφοραὶ δὲ τῶν φυτῶν ἐν τοῖς οἰκείοις μέρεσι γινώσκονται καλῶς· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ σχήματα αὐτῶν ἐκ τοῦ χρώματος, ἐκ τῆς ἀραιότητος, ἐκ τῆς πυκνότητος, ἐκ τῆς τραχύτητος, καὶ ἐκ πάντων ἄλλων τῶν συμβεβηκότων αὐτοῖς ἐν ἰσότητι, ἐν αὐξήσει φυσικῇ, ἐν διακρίσει, ἐν μεγέθει, ἐν σμικρότητι. Καὶ εἰσι μὲν ταῦτα τοιοῦτου τρόπου, ἔχουσι δὲ καὶ διαφορὰς πολλὰς, καθὼς καὶ προείπομεν.

Debemus ergo loqui de rebus quæ prius nominavimus, et incipiamus nominare partes proprias et communes et earum diversitates. Dicamus ergo, quod partibus plantæ inest magna diversitas in multitudine et paucitate, et magnitudine et parvitate, et in fortitudine et debilitate. Et hoc est, quia humor qui est in magnis arboribus, in quibusdam est ut lac, ut in ficibus, et in quibusdam similis est pici [*ut in abiete, et in quibusdam est aquosus,*] ut humor qui est in vite, et in quibusdam est origanalis, ut qui est in origano et in planta quæ dicitur opigaldum. Item est planta quæ habet partes siccas; et est quæ habet partes terminatas, nec similes, nec æquales, et quædam habent partes similes ad invicem, et quædam habent partes æquales, nec similes, et non est locus ejus in situ. Diversitas autem plantæ in suis partibus cognita est, et figuræ ejus et coloris et raritatis et spissitudinis et asperitatis et lævitatibus, et omnia quæ accidunt ei in diversitatibus in æqualitate et augmento numeri et ejus detrimento, et magnitudine et parvitate. Et quædam non crit unius modi, sed habebit diversitates multas, ut prædiximus.

CAP. XI.

Καὶ πάλιν τῶν φυτῶν τινὰ προάγουσι καρπὸν ἐπάνω τῶν ἰδίων φύλλων, τινὰ δ' ὑποκάτω τῶν φύλλων, καὶ τινων μὲν ὁ καρπὸς ἀπηώρηται τοῦ ἰδίου φητροῦ, τινῶν δ' ἀπὸ τῆς ῥίζης, ὡς τὰ ἐν Αἰγύπτῳ φυτὰ τὰ λεγόμενα μαργαρίται· τινῶν δ' οἱ καρποὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν. Καὶ τινων οἱ καρποὶ καὶ τὰ φύλλα καὶ οἱ δεσμοὶ ἀδιάκριτοι εἰσι, καὶ τινων τὰ φύλλα πρὸς ἄλληλα ὅμοια, ἄλλων δ' οὐ, καὶ τινὰ μὲν ἔχουσι κλάδους ἴσους, τινὰ δ' οὐ τοιοῦτους. Εἰσὶ δὲ καὶ τὰ μέρη ἃ περ ὀνομάσαμεν ἐν πᾶσι τοῖς δένδροις, αὐξῆσιν πάσχοντα καὶ πρόσθεσιν, ὡς ἡ ῥίζα, οἱ λύγαι, οἱ φητροὶ καὶ οἱ κλάδοι, καὶ ταῦτα παρρημοιοῦνται μέλεσιν ἀνθρώπων τοῖς περιέχουσι πάντα τὰ ἄλλα μέλη. Καὶ ἡ μὲν ῥίζα μετῆυε ἐν τε τῷ φυτῷ καὶ ἐν τῇ τροφῇ, καὶ καλοῦμεν αὐτὴν οὐ μόνον ῥίζαν, ἀλλὰ καὶ αἰτίαν ζωῆς· αὐτὴ γὰρ ζωὴ τοῖς φυτοῖς προσφέρει. Καὶ φητροὸς μὲν ἐστὶν ὁ μόνος γινώμενος ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐστὶν ὅμοιος ἡλικία ἀνθρώπου. Παραφυάδες δ' εἰδὶ τὰ ἀπὸ τῆς ῥίζης τοῦ δένδρου βλαστάνοντα, κλάδοι δ' οἱ τινες αὐξάνουσιν ἐπάνω τῶν παραφυάδων· οὐχ εὐρίσκονται δὲ ταῦτα ἐν πᾶσι τοῖς φυτοῖς. Καὶ πάλιν τῶν κλάδους ἔχόντων

[IV] Et plantarum quædam producunt fructum super folia sua, quædam sub foliis, et quarundam fructus suspensus est a stipite suo, et quarundam a radice, ut arbores Ægyptiæ, quæ dicuntur vargariaton, et quarundam fructus in medio earum. Et quarundam folia et nodi indiscreti sunt, et quarundam sunt folia æqualia et ad invicem similia, et quædam habent ramos æquales earum quæ habent ramos. Et sunt partes quas nominabimus, omnium plantarum, et sunt crescentes et addentes, hoc est radix et virgæ et stipites et rami plantarum, et ista assimilantur membris animalium quæ continent omnia membra. Et radix plantæ mediatrix est inter plantam et cibum, et ideo vocant eam Græci radicem et causam vitæ plantarum, quia ipsa causam vitæ plantis adducit. Sed stipes plantæ est quæ sola nascitur a terra, et est similis statura arboris; surculi vero sunt quæ a radice arboris pullulant; sed rami sunt qui nascuntur supra surculos, et non inveniuntur in omnibus plantis. Et plantarum ramos habentium quidam

τινὰ μὲν εἰσι διηνεκῆ, τινὰ δ' οὐχί, μᾶλλον δ' ἀπ' ἔτους μετ' ἔτος. Καὶ πάλιν εἰσὶ φυτὰ μὴ ἔχοντα κλάδους, μηδὲ φύλλα, ὡς οἱ μύκητες, καὶ τὰ ὅμοια. Οἱ κλάδοι δ' οἱ γεννώμενοι ἐν τοῖς δένδροις καὶ οἱ φλοιοὶ καὶ οἱ φιτροὶ καὶ οἱ μυελοὶ οὐ γεννῶνται εἰ μὴ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ χυμοῦ τῶν δένδρων, καὶ τινες καλοῦσιν αὐτὸν τὸν μυελὸν τὸν ἐν τοῖς δένδροις μήτραν, ἄλλοι σπλάγγνα, ἕτεροι δὲ καρδίαν. Ταῦτα δὲ καὶ αἱ φλέβες καὶ ἡ σὰρξ ὅλου τοῦ δένδρου ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων γεννῶνται. Καὶ πολλάκις εὐρίσκονται μέρη τινὰ ἐπιτήδεια εἰς τὸ γεννᾶν φύλλα καὶ ἄνθη. Καὶ λύγοι δὲ τινες βραχεῖς εἰσιν, εἰς τὸ γεννᾶν ἐπιτήδεια ἄνθη, ὡς ἐπὶ τῶν ἰτεῶν, τινὲς δὲ καὶ ἄνθη καὶ καρποὺς ἐν τοῖς δένδροις, καὶ τὰλλ' ὅποσα γεννῶνται ἐκ σπέρματος, καὶ ὅσα περικαλύπτουσι αὐτά.

sunt non sempiterni, imo sunt anno post annum. Et plantæ sunt non habentes ramos, nec folia, ut fungi et tuberes. Et rami non nascuntur nisi in arboribus. Et cortices et lignum et medulla arboris nascuntur ab humore, et quidam vocant hanc medullam arboris matricem, et quidam vocant eam viscera arboris, et quidam cor. Et nodi et venæ et caro totius plantæ ex quatuor sunt elementis. Et multotiens inveniuntur partes, quæ aptæ sunt ad generandum, ut folia et flores et parvæ virgæ, quæ sunt flores præter plantam; eodem modo et fructus et rami in planta, et quæ nascuntur ex semine, et quod circumdat illud.

CAP. XII.

Καὶ πάλιν τῶν φυτῶν τινὰ μὲν εἰσι δένδρα, τινὰ δὲ μέσον δένδρων καὶ βοτανῶν, καὶ ταῦτα ὀνομάζονται θάμνοι, καὶ τινὰ μὲν εἰσι βοτάναι, τινὰ δὲ λάχανα. Σχεδὸν μὲν οὖν πάντα τὰ φυτὰ τοῖς τοιοῦτοις ὑποπίπτουσι ὀνόμασιν. Πάλιν εἰσὶ δένδρα ἅπερ ἔχουσιν ἐκ τῆς οἰκείας ῥίζης φιτρὸν, καὶ γεννῶνται ἐν αὐτοῖς κλάδοι πολλοί, ὡς συκαὶ καὶ εἰλαῖαι· τινὰ δ' οὐ. Πάλιν εἰσὶν ἄλλα φυτὰ μέσον, ὡς εἶπομεν, δένδρων καὶ βοτανῶν μικρῶν, τὰ λεγόμενα θάμνοι, ἔχοντα ἐν ταῖς ῥίζαις αὐτῶν πολλοὺς κλάδους, ὡς τὰ καλούμενα ἄγνοι καὶ βάτοι. Λάχανα δ' εἰσὶ τὰ ἔχοντα πολλοὺς φιτροὺς ἐκ μιᾶς ῥίζης καὶ πολλοὺς κλάδους, ὡς τὸ πήγανον, αἱ κράμβαι καὶ τὰ τοιαῦτα. Εἰσὶ δὲ καὶ βοτάναι αἱ τινες οὐκ ἔχουσι φιτρὸν ἐκ τῆς οἰκείας ῥίζης, ἀλλὰ παρα- αὐτίκα φέρουσι φύλλα, καὶ τινὰ μὲν κατὰ πᾶν ἔτος γεννῶνται καὶ ξηραίνονται, ὡς σῖτος καὶ τὰ παράπλησια, τινὰ δ' οὐ. Οὐ δυνάμεθα δὲ ταῦτα πάντα ἐπίστασθαι εἰ μὴ διὰ συλλογισμῶν καὶ παραδειγμάτων καὶ ὑπογραφῶν. Πάλιν εἰσὶ βοτάναι εἰς δύο ἄκρα κλίνουσαι, ὡς τὸ λεγόμενον λάχανον βασιλικόν. Εἰσὶ δ' ἄλλαι αἱ λεγόμεναι ἐν ταῦτῳ βοτάναι καὶ λάχανα, καὶ τινες ἄλλαι αἱ ἐν τῷ γεννᾶσθαι μὲν πρώτως φαίνονται ἐν σχήματι στάχυος, μετὰ ταῦτα δὲ γίνονται δένδρα, ὡς οἱ Ἀραβικοὶ βέντελοι καὶ τὸ φυτὸν τὸ λεγόμενον ἠλιοσκόπον. Μυρσίνη δὲ καὶ μηλέα καὶ ὄγνη καὶ τὰ λοιπὰ ὅμοια δένδρα εἰς τοῦτο τὸ γένος περιέχονται, ὧν πολλοὶ καὶ μάταιοί εἰσι κλάδοι, ἐκ τῶν ῥιζῶν αὐτῶν φύομενοι. Καὶ διὰ τοῦτο πρέπον προσδιορίζειν ταῦτα, ἵν' ὦσιν εἰς παράδειγμα καὶ συλλογισμὸν· οὐ γὰρ ὀφείλομεν διερευνᾶν ὀρισμοὺς ἐν πᾶσιν.

Plantarum quædam sunt arbores, quædam inter arbores et herbas, nominanturque illæ ambrachion, et quædam sunt herbæ, et quædam sunt olera. Et fere omnis planta sub his cadit nominibus. Et arbor est, quæ habet ex sua radice stipitem, et nascuntur in eo multi rami, ut olivæ et fici. Sed planta quæ est inter arbores et herbas minutas, quæ dicitur ambrachion, habet in radicibus suis multos ramos, ut id quod dicitur magnus cannæ et rubus. Sed olera sunt quæ multos stipites habent ex una radice et multos ramos, ut ruta et caulis. Sunt autem herbæ quæ non habent stipitem, sed folia ex sua radice, et quædam omni anno nascuntur et arescunt, ut triticum et olera. Et non possumus hæc omnia nisi per syllogismos et exempla et descriptiones manifestare. Et quædam herbæ ad duas extremitates declinant, ut olus quod dicitur olus regium, quia est herba et olus, et similiter acelga. Et quædam nascuntur in primis in figura granorum plantæ, et postea fit arbor, ut vovet et fingekest, i. e. pentaphyllon, et planta quæ dicitur bacca caprarum. Et forte myrtus quoque et malus et pirus sub hoc genere continentur, quia harum omnium multi et superflui sunt stipites de radicibus earum. Et ideo oportet determinare eas, ut sint in exemplum et syllogismum, et non debemus perscrutari omnium definitiones.

CAP. XIII.

Πάλιν τῶν φυτῶν τὰ μὲν εἰσι κατοικίδια, τὰ δὲ κηπηαῖα, καὶ ἕτερα ἄγρια. Τοιοῦτοτρόπως δὲ λέγο-

Plantarum quædam est domestica, quædam hortensis, quædam silvestris et eodem modo animalia. Puto quo-

μεν ὄχνας καὶ ἄλλα τοιαῦτα εἶδη φυτῶν ἄγρια, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐξ ἐπιμελείας γεωργικῆς. Πάλιν τῶν φυτῶν τινα μὲν ποιοῦσι καρπὸν, τινὰ δ' οὐ, ὡς ἰτέαι καὶ τινα εἶδη δρυῶν, καὶ τινα μὲν ποιοῦσιν ἔλαιον, τινὰ δ' οὐχί, καὶ 5 τινα μὲν ποιοῦσι φύλλα, τινὰ δ' οὐ, καὶ τινων μὲν πίπτουσι τὰ φύλλα, τινῶν δ' οὐ, καὶ τισὶ μὲν γίνονται κλάδοι, τισὶ δ' οὐ. Περὶ διαφορᾶς γούν τῶν φυτῶν ἐν μεγέθει καὶ σμικρότητι, ἐν ὠραιότητι καὶ ἀμορφίᾳ, ἐν χρηστότητι καρπῶν καὶ κακία πολλὰ ἔστιν εἰπεῖν. 10 Πάλιν τὰ ἄγρια δένδρα μᾶλλον καρποφοροῦσι παρὰ τὰ κηπαῖα, καὶ οἱ καρποὶ τῶν κηπαίων κρείττονές εἰσι τῶν ἀγρίων. Καὶ τινα μὲν τῶν φυτῶν γεννῶνται ἐν τόποις ξηροῖς, τινὰ δ' ἐν θαλάσῃ, καὶ τινα μὲν ἐν ποταμοῖς, ἄλλα δ' ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσῃ, καὶ τινα ἐν 15 τόποις μὲν ἄλλοις μεγάλα, ἐν ἑτέροις δὲ μικρά, καὶ τινα μὲν γεννῶνται ἐν ὄχθαις ποταμῶν, τινὰ δ' ἐν λίμναις. Καὶ τῶν γεννωμένων ἐν τόποις ξηροῖς τινα μὲν γεννῶνται ἐν ὄρεσι, τινὰ δ' ἐν πεδιάδι, καὶ τινα ζῶσιν ἐν τόποις ξηροτάτοις, ὡς τὰ ἐν τῇ γῆ τῶν Αἰθιοπῶν 20 καὶ ἐκεῖσε κρείττονός αὐξάνουσι παρὸ ἄλλαχού, καὶ τινα μὲν ζῶσιν ἐν τόποις ὑψηλοῖς, τινὰ δ' ἐν χθαμαλοῖς, καὶ τινα μὲν ζῶσιν ἐν τόποις ὑγροῖς, τινὰ δ' ἐν ξηροῖς, τινὰ δ' ἐν ἑκατέροις, ὡς ἡ ἰτέα. Τὰ γούν φυτὰ κατὰ πολὺ ἐναλλάττονται τῇ διαφορᾷ τῶν τόπων, 25 καὶ ἐντεῦθεν χρῆ κατανοεῖν καὶ τὰς διαφορὰς αὐτῶν. Πάλιν τῶν φυτῶν τινα μὲν τῇ γῆ πεπήγασι καὶ οὐ ποιοῦσι χωρίζεσθαι ἀπ' αὐτῆς· τινὰ δ' ἐν τόποις κρείττοισι μετατίθενται. Ὁμοίως τινὲς τῶν καρπῶν κρείττονές εἰσιν ἐν τῷδε τῷ τόπῳ παρὸ ἐν ἑτέρῳ. Καὶ 30 τινων μὲν φυτῶν τὰ φύλλα σκληρὰ εἰσι, τινῶν δὲ λεῖτα, καὶ τινων μὲν ἐσχισμένα, ὡς τὰ τῶν ἀμπέλων καὶ τῶν συκῶν, τινῶν δ' οὐ· ἑτέρων δὲ κατὰ πολὺ ἐσχισμένα, ὡς τὰ τῆς πεύκης· τινὰ δὲ φυτὰ εἰσιν ὄλων φλοῖδς μεσιτεύων. Καὶ τινα ἔχουσι δεσμούς, ὡς οἱ 35 κάλαμοι, τινὰ δ' οὐ, καὶ τινα ἔχουσι ἀκάνθας, ὡς αἱ βράννοι, τινὰ δ' ἐστέργηται ἀκανθῶν, καὶ τινα ἔχουσι πολλοὺς κλάδους, ὡς ἡ ἄγρια μορέα, τινὰ δ' οὐ, καὶ τινα μὲν ἔχουσι διαφορὰς ἄλλας ἐξ ὧν προβαίνουσι παραφυάδες καὶ ἐξ ὧν οὐχί· τοῦτο δ' οὐκ ἄλ- 40 λοθέν ἐστιν εἰ μὴ ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν ῥιζῶν. Τινὰ δ' ἔχουσι μίαν ῥίζαν, ὡς ἡ σκίλλα· αὕτη δὲ γεννᾶται ἐκ τοῦ ἐδάφους, καὶ ἀραιῶς πρόρισιν, ὅτι ὑποκάτω πλατύνεται, καὶ ἀκολουθοῦσα μᾶλλον διακρίνεται τῷ ἡλίῳ· ὅταν γὰρ προσβάλλῃ αὐτῇ, αὐξάνει· οὕτως δὲ 45 ταύτης καὶ τὰς παραφυάδας κάτωθεν ἐκφυλά.

que quod omnes species plantæ, quando non fuerint cul-
tæ, silvestres fiunt. Plantarum quoque quædam faciunt
fructum, et quædam non, et quædam faciunt oleum, et
quædam non, et quædam faciunt folia, et quædam non;
quibusdam folia cadunt, quibusdam non; quibusdam
insunt rami, quibusdam non. Et diversitas plantarum
in magnitudine et parvitate, et pulcritudine et deformi-
tate, et in bonitate fructuum et in malicia est multa. Et
arbores silvestres magis fructificant quam hortenses, sed
fructus hortensium meliores sunt quam silvestrium. Et
quædam plantarum nascuntur in locis siccis, et quæ-
dam in maribus, quædam in fluminibus, et quæ nascuntur
in mari rubro, erunt illic magnæ, et in aliis locis parvæ,
et quædam plantarum nascuntur in ripis fluminum, et
quædam in stagnis. Sed plantarum quæ nascuntur in
locis siccis, quædam nascuntur in montibus, quædam in
planitie, et quædam nascuntur et vivunt in locis aridissi-
mis, ut in terra Æthiopum, quæ dicitur Zara, et ibi me-
lius procreantur quam alibi, et quædam vivunt in locis
altis, et quædam in humido loco, et quædam in arido, et
quædam vivunt in utroque, ut salix et atharafa. Et planta
multum permutatur secundum diversitatem locorum, et
ideo oportuit considerare diversitates eorum. [V] Et planta
terræ affixa non separatur ab ea. Quidam quoque loci
meliores sunt quibusdam. Similiter fructuum quidam
meliores sunt in uno loco quam in alio. Et quarundam
plantarum folia sunt aspera, et quarundam lævia; quarun-
dam quoque parva sunt folia, quarundam scissa, ut folia
vitis, et quædam habent unum corticem, ut ficus, quædam
multos, ut pinæ; quædam vero plantæ sunt totæ cortex,
ut mediannus. Et quædam habent nodos, ut canne, et
quædam spinas, ut alaz, i. e. rhamnus. Et quædam ca-
rent ramis, et quædam habent ramos multos, ut morus
silvestris, et quædam habent diversitates multas, ut sunt
ex quibus prodeunt surculi, et ex aliis non, et non erit
hoc nisi ex diversitate radicem, et quædam habent tan-
tum unam radicem, ut squilla, quia illa nascitur in solo
ramo, proceditque solum inferius dilatando se, et quanto
magis creverit solique accesserit, augetur, quia sol sur-
culos elicit.

CAP. XIV.

Πάλιν τῶν χυλῶν τῶν ἐν τοῖς καρποῖς οἱ μὲν εἰσι ποτοί, οἱ δ' οὐ ποτοί· καὶ ποτοὶ μὲν οἱ τῶν σταφυ-
λῶν καὶ τῶν ροιῶν καὶ λοιπῶν ἄλλων πολλῶν, ἄπο-
τοι δ' ἄλλων φυτῶν, καὶ τινων μὲν εἰσι λιπαροί, ὡς οἱ 5
60 τῆς ἑλαίας, τῆς πεύκης καὶ τῆς καρύας, τινῶν δ' οὐ,
καὶ τινων μὲν γλυκεῖς καὶ μελιηδεῖς, ὡς τῶν φωνίκων

Succorum qui fructibus insunt, quidam sunt potabiles,
ut succus uvarum, malorum granatorum, mororum et
myrti; quidam vero unctuosi, ut succus olivæ et nucis
pinæ; quidam dulces mellares, ut dactyli et ficus; qui-

καὶ τῶν συκῶν, καὶ τινῶν μὲν θερμοὶ καὶ δριμύεις, ὡς τοῦ δριγάνου καὶ τοῦ σιγήπιος, τινῶν δὲ πιχροί, ὡς τοῦ ἀψιθίου καὶ τῆς κενταυρέας. Πάλιν τῶν καρπῶν οἱ μὲν εἰσι σύνθετοι ἐκ σαρκῶν καὶ κόκκων καὶ λεμμάτων, ὡς οἱ σικυοί, τινὲς δ' ἐκ χυμοῦ καὶ κόκκων, ὡς αἱ βροαί, καὶ τινὰ μὲν τοὺς φλοιούς ἔχουσιν ἐκτός, τὴν δὲ σάρκα ἐντός, τινὰ δὲ τὸ ὄστον ἐντός καὶ τὴν σάρκα ἐκτός, τινὰ δ' εἰσὶν ἐν οἷς παρατύχα γίνεταὶ τὸ σπέρμα καὶ τὸ περιχύμαμα ὃ περικαλύπτεται, ὡς οἱ καρποὶ τῶν φοινίκων καὶ τῶν ἀμυγδαλῶν τινῶν δ' οὐχί. Καὶ τινες καρποὶ εἰσι βρώσιμοι καὶ κατὰ συμβεβηχὸς ἄβρωτοι, καὶ τινες καρποὶ ἡμῖν μὲν ἄβρωτοι, ἄλλοις δὲ βρώσιμοι, ὡς ὁ ὄσχυραμος καὶ ὁ ἐλλέβορος ἀνθρώποις μὲν δηλητήριον, τροφή δὲ τοῖς ὄρτυξιν. Πάλιν τινὲς τῶν καρπῶν εἰσὶν ἐν θήκαις, ὡς οἱ κόκκοι τοῦ κυάμου, τινὲς ἐν περικαλύμματι καὶ ἐν λέμματι, ὅν ὑφάσματί τινι, ὡς ἐν σίτῳ εὑρίσκειται καὶ τοῖς λοιποῖς, καὶ τινες μὲν ἐν σαρκὶ εἰσιν, ὡς οἱ τῶν φοινίκων καρποὶ, τινὲς δ' οἷον ἐν οἰκίσκοις, ὡς αἱ βάλανοι, ἄλλοι δ' ἐν οἰκίσκοις πολλοῖς καὶ λέμμασι καὶ ὀστράκοις, ὡς τὰ κάρυα. Καὶ τινες μὲν ὀξέως πεπαίνονται, ὡς οἱ καρποὶ τῆς μορέας καὶ τῆς κεράσου, τινὲς δὲ βραδέως, ὡς πάντες οἱ καρποὶ οἱ ἄγριοι, ἢ οἱ πλείονες αὐτῶν. Καὶ τινὰ μὲν φυτὰ ὀξέως προάγουσι φύλλα καὶ καρπούς, τινὰ δὲ βραδέως, καὶ τούτων τινὰ τῷ χειμῶνι ἀκολουθοῦσι πρὶν ἂν πεπανθῶσιν. Καὶ πάλιν τὰ χρώματα τῶν φύλλων καὶ τῶν καρπῶν καὶ τῶν οἶον ἐπ' αὐτοῖς ὑφασμάτων λίαν εἰσι διάφορα· τινὰ γὰρ τῶν φυτῶν ἐν τῇ οἰκείᾳ δλότῃ εἰσι γλοάζοντα, καὶ τινὰ μὲν ἐκκλίνουσιν εἰς μελανίαν, τινὰ δ' εἰς λευκότητα, καὶ τινὰ εἰς ἐρυθρότητα διὰ τὴν θερμότητα τὴν ἐκκαίουσαν τὸν ἀέρα τὸν κεκραμένον μετὰ τοῦ προσγείου. Πάλιν τὰ σχῆμα αὐτῶν καρπῶν, εἰ εἰσὶν ἄγρια, καὶ διαφόρων εἰσι θέσεων· οὐδὲ γὰρ πάντες οἱ καρποὶ εἰσι γωνιώδεις, οὐδὲ πάντες διὰ γραμμῆς εὐθείας.

dam calidi et acuti, ut origani et sinapis, et quidam amari, ut absinthium et centaurea. Fructuum quidam sunt compositi ex carne et osse et grano, ut pruna; quidam ex carne et grano, ut cucumeres, et quidam ex humore et grano, ut mala granata, et quidam corticem habent exterius et carnem interius, et quidam carnem exterius et granum interius, et quidam, in quibus statim fit semen cum cooperulo quo operiuntur, ut dactyli et amygdali; quidam vero non sic. Sed fructus comestibiles et incomestibiles sunt per accidens, et quosdam fructus quidam comedere possunt, quidam vero non, et quosdam quædam animalia comedunt, quædam vero non. Fructuum iterum quidam sunt in siliquis, ut graua; quidam in coopertura et tela, ut triticum; quidam in carne, ut dactyli, et quidam in casta, ut belotæ glandes, et quidam in castis multis et tela et testa, ut nuces. Et quidam cito maturantur, ut mora et cerasa, et quidam tarde, ut omnes fructus silvestres, vel plures eorum. Et plantæ quædam cito folia producunt et fructus, quædam tarde, et earum quædam hiemem consequuntur antequam maturescant. Sed colores fructuum et florum valde sunt diversi, et planta quædam cum totalitate sua est viridis, et quædam declinat ad nigredinem, quædam ad albedinem, quædam ad rubedinem. Sed et figura fructus, si fuerit silvestris, est diversorum modorum, quia non omnes fructus sunt angulosi, nec omnes sunt super rectam lineam.

CAP. XV.

Πάλιν τῶν ἀρωματοφόρων δένδρων τινῶν μὲν ἡ ρίζα ἀρωματική ἐστίν, τινῶν δὲ φλοιός, τινῶν τὸ ξύλον, ἄλλων τὰ μέρη ὅλα εἰσὶν ἀρωματικά, ὡς τὸ βάλαμον.

[VI] Arborum aromaticarum quarundam radix aromatica est, quarundam cortex, quarundam flos, quarundam lignum, aliarum vero omnes partes aromaticæ, ut balsami.

CAP. XVI.

Πάλιν τῶν δένδρων τὰ μὲν γεννῶνται ἐκ σπέρματος, τὰ δὲ δι' ἑαυτῶν, καὶ πάλιν τὰ μὲν ἀπὸ ριζῶν ἐκσπῶνται καὶ μεταρτυεοῦνται, τὰ δ' ἐκ τοῦ φλοιοῦ, τὰ δ' ἐκ τῶν κλάδων, ἢ ἀπὸ τοῦ σπέρματος, καὶ τινὰ μὲν δι' ἑαυτῶν κατὰ μικρὸν ἐκτείνονται, τινὰ δ' ἐν τῇ γῆ, καὶ τινὰ μὲν ἐν τοῖς δένδροις φυτεύονται, ὡς τὰ ἐγκεντριζόμενα. Ἔστι δὲ βελτίων ὁ ἐγκεντριζόμενος ὁμοίον εἰς ὁμοία· ἔστι δὲ καὶ ἀναλογία ἄλλη τις, δι' ἧς ἀρίστως συμβαίνουσι τὰ ἄνομοια, ὡς αἱ μελέαι μετὰ τῶν

Et quædam arbores nascuntur plantatæ, quædam ex semine, quædam vero per se, plantatæ siquidem vel a radice evelluntur, vel a stipite, vel a ramis, vel a semine, vel tota transfertur, quædam vero parum contusæ; quædam iterum in terra, quædam in arboribus plantantur, ut insitæ. Est quoque melior insitio similium in similia et proportionalia: talia enim optime proveniunt, ut mali in

ὄχυνον· ἐν δὲ τοῖς ὁμοίοις, ὡς συκῇ ἐν συκῇ καὶ ἀμπελος ἐν ἀμπέλῳ καὶ ἀμυγδαλῇ ἐν ἀμυγδαλῇ. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος ἐμφυλλισμὸς ἐν ἄλλοις διαφόροις γένεσιν, ὡς ἀρτεμισία εἰς ἀγρίαν ἀρτεμισίαν καὶ καλλιέλαιος εἰς ἀγριέλαιον καὶ ἡ μορέα εἰς πολλὰ δένδρα, τῶν δένδρων πάλιν τὰ ἀγρία καὶ τὰ κηπαῖα. Καὶ πᾶν φυτὸν οὐ προάγει σπέρμα ὁμοῖον τῷ σπέρματι ἐξ οὗ ἀνεζύη ἕκαστον· τινὰ γὰρ κρεῖττον σπέρμα ποιοῦσι, τινὰ χεῖρον, καὶ ἕκ τινων κακῶν σπερμάτων καλὰ δένδρα προβαί-
 10 νοῦσιν, ὡς τὰ ἐξ ἀμυγδαλῆς πικρᾶς καὶ βραιᾶς ὀξύδους. Τιῶν δένδρων πάλιν σπέρμα ἂν ἀσθενὲς γένηται, ἐκλείπει τὸ γενέσθαι καλὰ αὐτά, ὡς αἱ πεῦκαι καὶ οἱ φοίνικες. Οὐ προέρχονται δὲ βραδίως ἐκ σπέρματος κακοῦ καλὰ δένδρα, οὐδ' ἐκ σπέρματος ἀγαθοῦ κακὰ
 15 δένδρα· τὸ δ' ἐκ πονηροῦ γενέσθαι ἀγαθόν, καὶ τὸ ἐναντίον, ἐν τοῖς ζώοις πολλάκις εὐρίσκεται.

pirum, et ficus in ficum, et vitis in vitem. Et quandoque fit insitio in diversis generibus, ut artemisiæ in adul silvestri, et olivarum in botam, et mori in multas arbores, arborumque silvestrium in hortenses. Et non omnis planta producit semen simile semini a quo orta est: quædam enim melius faciunt, quædam pejus, et a quibusdam malis seminibus bonæ arbores proveniunt, ut ex amygdalis amaris et malis granatis. Quarundam iterum semen, quum debiles fuerint, deficit, ut pinus et palmæ. Et non provenit de facili ex semine malo planta bona, nec ex bono semine arbor mala; ceterum in animali multociens hæc contingunt.

CAP. XVII.

Πάλιν δένδρον τὸ ἔχον σκληρὸν λίαν τὸν φλοιὸν στεῖρον ἀποκαθίσταται· ἐὰν δὲ σχισθῇ ἢ ῥίζα αὐτοῦ καὶ τῇ σχισμῇ λίθος ἐμβληθῇ, εὐφορον γίνεται. Ἐν δὲ τοῖς
 20 φοίνικιν ἂν φύλλα, ἢ ψῆνες, ἢ φλοιὸς τοῦ ἄρρενος φοίνικος τοῖς φύλλοις τοῦ θήλεος συνθεθῇ, ἵνα πως συναφθῶσι, ταχέως πεπαινόνται οἱ καρποί, κωλύεται δὲ καὶ ἡ πτώσις αὐτῶν. Διακρίνεται δ' ὁ ἄρρην ἀπὸ τοῦ θήλεος, ὅτι πρώτως βλαστάνουσι τὰ τούτου φύλλα, ἃ
 25 εἰσι παρὰ τὰ τοῦ θήλεος μικρότερα, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς εὐωδίας· ἀλλαγοῦ δ' ἐκ τινος τούτων, ἢ ἐκ πάντων συμβαίνει. Τυχὸν δὲ καὶ εἰ ἐκ τῆς εὐωδίας τοῦ ἄρρενος ἐπαγάγη τι ἀνεμος πρὸς τὸν θῆλυ, πεπαινόνται καὶ οὕτως οἱ καρποί, ὥσπερ ὁπόταν τὰ φύλλα τοῦ ἄρρενος
 30 τῷ θήλει ἀπαιρῶνται. Συκαὶ ὡσαύτως ἀγριαὶ εἰς τὴν γῆν ἐξαπλωθεῖσαι συμβάλλονται τὰ πολλὰ ταῖς κηπαῖαις συκαῖς. Τὰ βαλαύστια ταῖς ἐλαίαις συμβάλλουσι, ὅταν ὁμοῦ φυτεύονται. Πάλιν τῶν φυτῶν τινα μεταλλάττονται, ὡς φασίν, εἰς ἄλλο εἶδος, ὡς ἡ
 35 καρύα, ὅταν γηράσῃ. Λέγουσι πάλιν ὡς ἡ καλαμίνθη μεταβάλλεται εἰς ἡδύοσμον· καὶ τὸ τράγιον δὲ τμηθὲν καὶ φυτευθὲν παρὰ τὴν θάλασσαν τυχὸν ἔσται σισύμβριον. Φασὶ πάλιν ὡς ὁ σῖτος καὶ τὸ λίνον μεταβάλλονται εἰς ἕτερον εἶδος. Βελόνιον δὲ τὸ δηλητηριώδες,
 40 τὸ γινόμενον ἐν τῇ Περσίῃ, μεταφυτευόμενον ἐν Αἰγύπτῳ, ἢ ἐν Παλαιστίνῃ, γίνεται βρώσιμον. Ὡσαύτως ἀμυγδαλῇ καὶ βροῖα μεταβάλλονται ἀπὸ τῆς ἰδίας κακίας διὰ γεηπονίαν εἰς τὸ χρηστότερον. Ἄλλ' αἱ βροῖαι μὲν, χοιρείας κόπρου ἐμβεβλημένης ταῖς ῥίζαις καὶ δι'
 45 ὕδατος γλυκέος καὶ ψυχροῦ ποτιζόμεναι, βελτιοῦνται· ἀμυγδαλαὶ δ' ἤλων ἐμπηγνυμένων αὐταῖς, καὶ κόμμεως διὰ πολλοῦ καιροῦ ἐνταῦθεν ἐκβαλλομένου. Πολλὰ δὲ φυτὰ ἀγρία διὰ ταύτης τῆς ἐπιτεχνήσεως γίνονται κηπαῖα. Τόπος δὲ καὶ γεηπονία σφόδρα τούτοις
 50 συμβάλλονται, καὶ μάλλον ὁ τοῦ ἔτους καιρὸς, οὗ χρήζουσι μάλλον οἱ φυτευταί. Πάλιν τῶν φυτῶν τὰ

Arbor quoque durum corticem habens, sterilis effecta, si findatur radix ejus, et fissuræ illi lapis immittatur, rursus fiet fructifera. In palmis quoque si folia, vel pulvis foliorum, vel cortex masculæ palmæ foliis femineæ palmæ apponantur, ut coeant, cito maturabuntur fructus ejus, prohibebitque casum eorum. Discernitur quidem masculus a femina, quia prius pullulat, foliaque ejus parva sunt, et per odorem, ex quibusdam horum, vel omnibus. Contingetque forte, quod ventus deferet odorem masculi ad feminam, maturabunturque dactyli ejus, simulque cohærebunt, quando folia masculi inter illa fuerint apprehensa. Ficus quoque silvestres in terram expansæ conferunt ficibus hortensibus. Balaustia similiter conferunt olivis, quum simul plantantur. [VII] Item plantarum quædam transmutantur in aliam speciem, ut nux, quum invektata fuerit. Dicitur quoque, quod calamentum transmutatur in mentam, terugenaque abscissa et plantata secus mare viride fortasse fiet sesebram. Triticum quoque et linum transmutantur in seilam. Belenum quoque perniciosum natum in Persia transmutatur, et transplantatum in Ægyptum et in Jerusalem factum est comestibile. Amygdalæ quoque et mala granata mutantur a malitia sua per culturam. Sed mala granata, stercore porcino fimata et aqua dulci frigida rigata, meliorantur. Sed amygdali quoque clavis confixæ gummi per multum tempus emittunt. Multæque plantæ silvestres per hoc artificium fiunt hortenses. Locus vero et labor huic rei conferunt, et maxime tempus anni in quo plantatur. Plantarum quoque quædam indigent plantatore, quædam non. Plantantur quoque plurimæ in vere,

πλείονα φυτεύονται ἐν ἔαρι, ὀλίγα ἐν χειμῶνι καὶ φθινοπώρῳ, καὶ ὀλίγιστα ἐν θέρει μετὰ τὴν ἐπιτολὴν τοῦ κυνάστρου· ἐν ὀλίγοις δὲ τόποις γίνεται ἡ τοιαύτη φυτεία, καὶ οὐδέποτε γίνεται εἰ μὴ ἀραιῶς ἐν τῇ Ῥώμῃ κατὰ τήνδε τὴν ὥραν· ἐν Αἰγύπτῳ δ' οὐ γίνεται ἡ φυτεία εἰ μὴ ἀπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ.

paucæ in hieme et autumnō, paucissimæ in æstate post ortum stellæ caniculæ : in paucis enim locis fit plantatio hoc tempore, et nusquam fit nisi in Coruma hac hora; sed in Ægypto non fit plantatio nisi semel in anno.

CAP. XVIII.

Πάλιν τινὰ τῶν φυτῶν ἐκ τῶν οἰκειῶν ριζῶν φύλλα προβάλλονται, τινὰ ἐκ τῶν οἰκειῶν κόμμεων ἢ ἐκ τῶν οἰκειῶν ξύλων, καὶ τινὰ μὲν πλησίον τῆς γῆς, τινὰ δὲ πύρρῳ, τινὰ ἐν μέσῳ. Καὶ τινὰ μὲν ἀπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ καρποφοροῦσι, τινὰ δὲ πλειστάκις, ἀλλ' οὐ πεπαινοῦνται οἱ καρποὶ αὐτῶν, ἀπομένουσι δ' ὡμοί. Καὶ τινὰ δένδρα εἰσὶν εὐφορὰ διὰ πολλῶν χρόνων, ὡς αἱ συκαὶ· τινὰ ἐν ἐνὶ καρποφοροῦσιν ἔτει, ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ ἀνακτῶνται ἑαυτά, ὡς αἱ ἑλαῖαι πολλοὺς κλάδους προβαλλόμεναι οἷς καὶ περικαλύπτονται. Καὶ τινὰ μὲν τῶν φυτῶν εὐφορώτερα εἰσὶν ἐν γῆρᾳ, τινὰ δ' ἐκ τοῦ ἐναντίου· μᾶλλον καρποφοροῦσιν ἐν νεότητι, ὡς ἀμυγδαλαὶ καὶ ὄχραι καὶ αἰγυριοί. Ἡ διαφορὰ δὲ τῶν φυτῶν τῶν ἀγρίων καὶ τῶν κηπαιῶν διακρίνεται δι' ἀρρένων καὶ θηλέων, ὁπόταν ἕκαστον αὐτῶν γνωρισθεῖ διὰ τῶν ἰδιωμάτων τῶν εὐρισκομένων ἐν αὐτοῖς, ὅτι τὸ μὲν ἄρρεν ἐστὶ πυκνότερον, σκληρότερον καὶ πολυκλωνότερον, ἤττον ὑγρόν, καὶ ταχύτερον εἰς πέπανσιν, καὶ φύλλα ἔχον διάφορα καὶ παραφυάδας· τὸ δὲ θῆλυ ἐπιλάττον ἔχει ταῦτα.

Quædam arbores ex suis radicibus folia producunt, quædam ex suis gemmis, quædam ex suo ligno, quædam ubique; quædam prope terram, quædam longe, quædam in medio; quædam quoque diversis temporibus folia pauca. Et quædam in anno semel fructificant, quædam pluries, et non maturantur fructus earum, sed remanent crudi. Et quædam multum fertiles sunt per multa tempora, ut ficus; et quædam uno anno fructificant, altero reficiuntur, ut oliuæ, licet multos ramos producant, quibus cooperiuntur. Quædam in iuventute fertiliores sunt quam in senectute; quædam e converso melius fructificant [in senectute], ut amygdali, piri et ilex. Diversitas quoque plantarum silvestrium et hortensium discernitur per masculos suos et feminas, quoniam quamlibet earum cognoscunt per proprietatem inventam in eis, quia masculus spissior, durior, ramosior, minus humorosus, fructus brevior, minus maturabilis, folia diversa, et similiter surculi.

CAP. XIX.

Δεῖ τοίνυν, ὅταν κατανοήσωμεν ταῦτα, πάλιν στοχάσασθαι, πῶς ἂν γνῶνται τὰ δένδρα καθ' αὐτὰ καὶ τὰ γένη καθ' αὐτὰ, καὶ περὶ τῶν βοτανῶν ὡσαύτως, πῶς ἂν κατανοήσωμεν ἃ εἶπον οἱ παλαιοί. Πῶς; ἐὰν ἐπιμελῶς σκοπήσωμεν τὰς βίβλους αὐτῶν ἃς ἔγραψαν, καὶ δυνηθεῖμεν διερευνῆσαι τούτων τὸν μυελὸν ἐρευνῆ συνοπτικῶς, καὶ γνωρίσαι βοτάνας τὰς ἐλαιώδεις καὶ βοτάνας τὰς σπέρμα μόνον ἔχούσας, καὶ τὰς βοθήειαν χορηγούσας, καὶ τὰς ἱατρικὰς καὶ τὰς φθοροποιούσας ὡσαύτως καὶ τὰ δένδρα μετὰ τῶν βοτανῶν. Πρὸς δὲ τὸ μαθεῖν καὶ τὰς αἰτίας αὐτῶν ὀφείλομεν ζητῆσαι τὴν γένεσιν τούτων, πῶς τινὰ μὲν γεννῶνται ἐν τισι τόποις, ἐν ἄλλοις δ' οὐ· ἔτι δὲ καὶ τὰς φυτείας αὐτῶν, καὶ τὰς ρίζας, καὶ τὰς διαφορὰς τῶν κυλῶν καὶ τῶν ὀδμῶν καὶ τοῦ γάλακτος καὶ τοῦ κόμμεως, καὶ τὴν χρησιμότητα καὶ τὴν κακίαν ἑκάστων, καὶ τὰς διαμονάς, πῶς τινῶν μὲν διαμένουσιν οἱ καρποὶ, τινῶν δ' οὐ, καὶ δι' ἣν αἰτίαν τινῶν μὲν σῆπονται συντόμως, τινῶν δὲ βραδέως, ἐρευνῆσαι τε καὶ τὰς ἰδιότητας τῶν φυτῶν, καὶ μᾶλλον τῶν ριζῶν· καὶ πῶς τινῶν μὲν καρποὶ μαλθασσονται, τινῶν δ' οὐ· καὶ πῶς τινες ἀφροδίτην προκα-

Oportet ergo, quando consideramus hæc, conjecturas facere, ut cognoscamus arbores per se et grana per se, et similiter in herbis minutis. Et consideremus, quæ dixerunt in his antiqui, et inspiciamus libros eorum de his scriptos, et nos poterimus perscrutari eorum medullam perscrutati e compendiosa, et est, quod considerabimus herbas oleares, et herbas semina facientes, et plantas vinales, et plantas medicinales, et plantas interficientes. Et hæc omnia nota sunt de arboribus et plantis; sed ad sciendum causas earum, debemus inquirere generationem earum, quare quædam earum nascuntur in quibusdam locis, et in quibusdam non, et quibusdam temporibus, et quibusdam non; et plantationes earum, et radices earum, et diversitatem succorum et odorum et lactis et gummi, et bonitatem et maliciam singulorum, et durationem quorundam fructuum, et quorundam non, quare quidam cito putrescant, quidam tardius. Et inquiremus proprietates omnium plantarum, et maxime radicum, et quare quidam fructus mollescunt, quidam non, et quare quidam vene-

λοῦνται, τινές δ' ὕπνον, τινές δὲ καὶ διαφθεύρουσι, καὶ πολλὰς ἄλλας διαφορὰς· καὶ πῶς τινῶν μὲν οἱ καρποὶ ποιοῦσι γάλα, τινῶν δ' οὐ.

rem provocant, quidam somnum, quidam interficiunt, et multas alias diversitates, quare quarundam fructus faciunt lac, quarundam non.

LIBER II.

CAP. I.

Τὸ δένδρον τρεῖς ἔχει δυνάμεις, πρώτην ἐκ τοῦ γένους τῆς γῆς, δευτέραν ἐκ τοῦ γένους τοῦ ὕδατος, τρίτην ἐκ τοῦ γένους τοῦ πυρός· ἀπὸ τῆς γῆς γὰρ ἐστὶν ἡ ἐκφυσις τῆς βοτάνης, ἀπὸ τοῦ ὕδατος ἡ σύμψηξις, ἀπὸ τοῦ πυρός ἡ ἐνώσις τῆς συμπήξεως τοῦ φυτοῦ. Βλέπομεν δὲ πολλὰ τούτων καὶ ἐν τοῖς ὄστρακώδεσιν· εἰσι γὰρ ἐν τούτοις τρία, πηλός, ἐξ οὗ γίνεται πλίνθος ὄστρακώδης, δεύτερον ὕδωρ, ὅπερ ἐστὶ τὸ στερεοῦν τὰ ὄστρακώδη, τρίτον τὸ πῦρ τὸ συνάγον τὰ μέρη αὐτοῦ, ἔστ' ἂν δι' αὐτοῦ πληρωθεῖ ἡ τούτου γένεσις. Ἡ φανέρωσις γοῦν ὅλης τῆς ἐνώσεως τούτων ἀπὸ τοῦ πυρός ἐστὶν, ὅτι ἀραιότης ἐνεστὶ τοῖς ὄστρακώδεσι κατὰ τὰ ἴδια μέρη, καὶ ὁπότεν μίξη ταῦτα τὸ πῦρ, τελειοῦται ἡ ὕλη τοῦ ὑγροῦ, καὶ συγκολλῶνται τὰ μέρη τοῦ πηλοῦ, προέρχεται τε ζηρότης ἐν τῷ τόπῳ τοῦ ὑγροῦ, καὶ διὰ τὴν ἐπικράτειαν ἔπεται πέψις ἐν παντὶ ζώῳ καὶ φυτῷ καὶ μετάλλοις· πέψις γὰρ ἐστὶν, ὅπου ὑγρότης καὶ θερμότης ἰδίῳ πέρατι ἀκολουθεῖ. Ἔστι δὲ τοῦτο ἐν τῇ πέψει τοῦ λίθου καὶ τῶν μετάλλων ἐκφανές· ἐν τῷ ζώῳ δὲ καὶ τῷ φυτῷ οὐχ οὕτως, ὅτι τούτων τὰ μέρη οὐκ εἰσὶ συμπεπηγότα εἰς ἓν ὡς τοῖς λίθοις, καὶ ὅτι ἐκ τούτων καταρροή τις προβαίνει. Ἐκ δὲ τῶν λίθων καὶ τῶν μετάλλων οὐκ ἔξεισι καταρροή, ἢ τις ἰδρώς· τὰ γὰρ μέρη αὐτῶν οὐκ εἰσὶν ἀραιά, κἀνεῦθεν οὐδέ τινα ἀπ' αὐτῶν ἐξέρχονται, ὡς ἀπὸ τοῦ ζώου καὶ τοῦ φυτοῦ, περιττώματα. Οὐδὲ γίνεται ἐξόδος τις ἄλλη [ἢ] ἀπὸ τῆς ἀραιότητος· ἐν ᾧ γὰρ ἀραιότης οὐκ ἐστὶν, ἀπ' αὐτοῦ παντελῶς οὐδέν τι ἐξέρχεται. Διὰ τοῦτο στερεόν ἐστὶν, εἰς ὃ ἀυξάνεσθαι τι οὐ πέφυκεν· καὶ γὰρ τὸ ἀυξάνεσθαι πεφυκὸς δεῖται τόπου, ἐν ᾧ ἂν πλατυνθεῖ καὶ περατωθεῖ· λίθοι δὲ καὶ ὄστρακα καὶ τὰ τοιαῦτα αἰεὶ εἰσὶν ἐν ταῦτῳ, οὔτ' ἀυξάνουσιν, οὔτ' ἐκτείνονται· πάλιν τοῖς φυτοῖς δευτέρῳ τρόπῳ ἐνεστὶ κίνησις, ἔστι καὶ ἐφέλκυσις, ἢ τίς ἐστὶ δύναμις ἐκ τῆς γῆς ἐφελκυσμένη τὸ ὑγρόν· ἐστὶ δὲ τῇ ἐφελκυστικῇ κίνησει ἢ τίς ἔρχεται εἰς τόπον, καὶ τελειοῦται πῶς ἢ πέψις. Καὶ διὰ τοῦτο, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, αἱ μικραὶ βοτάναι μιᾷ ὥρᾳ μιᾷς ἡμέρας γεννῶνται, οὐκ ἐστὶ δὲ τοῦτο καὶ ἐν τοῖς ζώοις· ἢ γὰρ ὕλη ἐν τοῖς ζώοις ἐστὶ καθ' ἑαυτὴν καὶ διηρημένη· οὐκ ἐστὶ δ' οὐδ' ἢ πέψις εἰ μὴ ἐν χρῆσει μάλιστα καὶ αὐτῇ. Ἡ ὕλη δὲ τοῦ φυτοῦ τούτου ἐστὶ πλησιον, καὶ διὰ τοῦτο ὀσύτερα ἐστὶν ἢ τούτου γένεσις, γεννᾷται δὲ καὶ ἀυξάνει καὶ ὅπερ

Planta tres habet vires, primam ex genere terræ, secundam ex genere aquæ, tertiam ex genere ignis : a terra enim fixio est plantæ, ab aqua coagulatio, ab igne coadunatio fixationis plantæ. Videmusque multa ex his in fictilibus : sunt enim in his tria : lutum, quod est quasi cementum fictilis; secundum est aqua, quæ est qua ununtur fictilia; tertium ignis, qui congregat partes illius, donec per ipsum compleatur generatio ejus. Apparitio igitur totius conjunctionis ab igne est, quia raritas inest fictilibus secundum partes suas, et quando usserit illas ignis, finitur materia humoris, et cohærebunt partes luti, provenietque siccitas loco humoris propter victoriam et digestionem in omni animali et planta et minera : digestio enim est, ubi humor est et calor, quando terminum consequuntur; eritque in digestionem lapidum et minerarum. In animali vero et planta non sic, quia partes eorum non sunt compactæ, unde et ab eis fluxus venit; sed in mineris non est fluxus, nec sudor, quia partes earum non sunt raræ, et ideo nihil ab ipsis præter ipsa egreditur, ut ab animali et planta superflua quædam. Nec fit exitus nisi ex raritate : in quo ergo raritas non est, ab eo nihil omnino egreditur. Ideoque solidum est quod augeri non potest, quia quod augeri potest, indiget loco in quo dilatetur et crescat, ideoque lapides, sales, terra, unius modi sunt semper, nec augentur, nec crescunt; plantæ vero secundo modo inest motus, et est attractio, quæ est vis terræ quæ attrahit humorem, eritque in attractione motus, venitque ad locum, finiturque quodammodo digestio. Et ideo ut plurimum herbæ minutæ in una hora unius diei generantur, non sicut animal : natura enim animalis a se diversa est : non enim erit digestio nisi in usu materiæ ab animali. Sed materia plantæ illi est vicina, et ideo velox est ejus generatio, nasciturque et crescit quod subtile est, citius quam spissum :

μᾶλλον ἔστι λεπτόν ἐν αὐτῷ παρὸ τὸ πυκνόν· τὸ γὰρ πυκνὸν πολυτρόπων δεῖται δυνάμεων διὰ τε τὴν διαφορὰν τοῦ οἰκείου σχήματος καὶ διὰ τὸ μῆκος τῶν μερῶν αὐτοῦ πρὸς ἄλληλα. Κἀντεῦθεν δευτέρα καὶ φυτοῦ γένεσις, διὰ τὴν λεπτότητα ἐτέρου πρὸς ἕτερον, καὶ ταχύτερα ἢ τελείωσις. Τὰ μέρη τῶν φυτῶν, ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον, εἰσὶν ἀραιά, ὅτι ἡ θερμότης αὐτῶν τὴν ὑγρότητα πρὸς τὰ ἄκρα τῶν φυτῶν ἐφέλκεται, διασπαίρεται ὅ ἢ ἕλη ἢ θρεπτικὴ εἰς ὅλα τὰ μέρη αὐτῶν· ὁ δὲ περιττεῖται, ἐκχέεται. Ὡσπερ δ' ἐν τοῖς βαλανείοις ἡ θερμότης τὴν ὑγρότητα ἐφέλκεται καὶ ταύτην εἰς ἀτμίδα μεταστρέφει, αὕτη δὲ κουριζομένη, ὁπότεν περιττεύσῃ, μεταβάλλεται εἰς σταγόνας, οὕτω καὶ ἐν τοῖς ζώοις καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς τὰ περιττώματα ἀναβαίνουνσιν ἀπὸ τῶν κατωτέρων εἰς τὰ ἄνωτερα, καὶ καταβαίνουνσιν ἀπὸ τῶν ἄνωτέρων εἰς τὰ κατώτερα.

spissum enim multis indiget viribus propter diversitatem suae figuræ et elongationem partium ejus ab invicem. Et ideo velox est generatio propter similitudinem alterius ad alterum, citiusque completum est. Partes autem plantarum secundum plurimum sunt raræ, quia calor humorem ad extremitatem plantæ trahit, dispergiturque materia per omnes partes ejus, et quod superfluit, emanabit. Ut in balneo calor humorem attrahit, et in vaporem convertit, qui elevatur, et quando superfluous fuerit, vertetur in guttas, similiter quoque in animali et planta superfluitates ascendunt ab inferioribus ad superiora, et descendunt a superioribus ad inferiora in actionibus suis.

CAP. II.

Τοιοιουτρόπως δὲ καὶ οἱ ποταμοὶ οἱ ὑπὸ τὴν γῆν γεννῶνται ἀπὸ τῶν ὀρέων· ἕλη γὰρ αὐτῶν εἰσὶν οἱ βετοί, καὶ ὅταν πληθυνθῶσι τὰ ὕδατα καὶ στενοχωρῶνται ἐντὸς, γίνεται ἐκ τούτων ἀτμὶς περιττή, ἣ τις διὰ τὸν ἐντὸς συμπίεσμον σχίζει τὴν γῆν, καὶ οὕτω φαίνονται πηγαὶ καὶ ποταμοὶ οἱ πρότερον μὴ φαινόμενοι, ἀλλ' ἐγκεκρυμμένοι τυγχάνοντες. Ἐκτεθείκαμεν δ' αἰτίας περὶ τῆς γενέσεως τῶν πηγῶν καὶ τῶν ποταμῶν ἐν τῷ μετέτρω βιβλίῳ τῷ περὶ μετεώρων, ἐν ᾧ εἴπομεν καὶ περὶ σεισμῶν, ὅτι πολλάκις δεικνύουσιν οὗτοι πηγὰς καὶ ποταμούς, οἱ πρότερον οὐκ ἐφαίνοντο, ὅσων δτε σχίζεται ἡ γῆ ἐκ τῆς ἀναθυμιάσεως. Πολλάκις δ' εὐρίσκομεν ὅτι καὶ πηγαὶ καὶ ποταμοὶ συζεύγνυνται, ὅτε γίνεται σεισμός· τοῦτο δὲ τῷ φυτῷ οὐ συμβαίνει, ὅτι ἀήρ ἐν τῇ ἀραιότητι τῶν μερῶν αὐτοῦ ἔστιν. Καὶ τοῦδε πάλιν σημεῖον· οὐδὲ σεισμός οὐδ' ἐν τοῖς τόποις τοῖς ψαμμώδεσι πέφυκε γίνεσθαι, ἀλλ' ἐν τόποις πυκνοῖς καὶ σκληροῖς, ὁποῖοί εἰσιν οἱ τῶν ὑδάτων καὶ τῶν ὀρέων· καὶ γὰρ συμβαίνει σεισμός ἐν τοῖς τόποις τούτοις, ὅτι τὸ ὕδωρ ἔστι στερεόν καὶ οἱ λίθοι στερεοί· τῇ φύσει δὲ τοῦ ἀέρος τοῦ θερμοῦ καὶ ξηροῦ ἔνεστι τὸ ἀναβαίνειν ἐκ τῆς κοφότητος. Ὅταν γοῦν συνέλθωσι τὰ μέρη αὐτοῦ καὶ κατακυριεύσωσι, συνωθοῦσι τὸν τόπον, καὶ ἐντεῦθεν ἐξέρχεται ἀπ' αὐτοῦ βία ἀναθυμιάσις. Ἐὰν δ' ὁ τόπος ᾗν ἀραιός, οὐκ ἂν ἐξήρχετο οὕτως, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τῆς ψάμμου συμβαίνει· ἐξέρχεται γὰρ καὶ ἐντεῦθεν ἀναθυμιάσις, ἀλλὰ κατὰ βραχύ, καὶ διὰ τοῦτο οὐ γίνεται σεισμός. Ἀπλῶς οὖν ἐν τοῖς στερεοῖς πᾶσι τοῦτο οὐ συμβαίνει, λέγω τὸ κατὰ βραχὺ τὸν ἀέρα ἐξέρχεσθαι· συναγόμενα γὰρ τὰ μέρη τούτου δύνανται τὴν γῆν σχίζειν, καὶ τοῦτ' ἔστιν αἰτία τοῦ σεισμοῦ ἐν σώμασι στερεοῖς, ἐν τοῖς μέρεσι δὲ τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζώων σεισμός οὐ γίνεται, ἀλλ' ἐν ἄλλοις πᾶσι, καὶ πλείστακις ἐν τε τοῖς ὄστρακώδεσι καὶ ἐν ἕλω καὶ λοιποῖς μετάλλοις· ἐν ᾧ γὰρ σώματι ἔστι

Et eodem modo fluvii, qui sub terra generantur a montibus, materiaque eorum pluvie sunt. Quando ergo multiplicantur aquæ, et constrictæ interior fuerint, fiet ex eis vapor superfluous propter compressionem interior, scindetque terram, et apparebunt fontes et flumina, quæ prius coopta erant. [II.] Præmisimus autem generationes fontium et fluviorum in libro Meteororum. Et terræ motus ostendunt sæpe fontes et flumina, quæ prius non apparuerant, quando scinditur terra ex vapore. Sæpe etiam invenimus fontes et flumina submergi, quando sunt terræ motus; sed hoc plantæ non contingit, quia aer est in raritate partium ejus. Signum autem est, quod terræ motus in arenosis locis non fit, sed in locis duris, quæ sunt loca aquarum et montium. Similiter quoque ascendit terræ motus in eis, quia aqua est solida lapidesque solidi, naturaque aeris calidi et sicci est ascendere. Quum ergo convenerint ejus partes, corroboratur, impelletque locum, exitque ab eo ille vapor, qui, si locus rarus esset, exiret vapor primitus paulatim; sed quia solidus, hoc ei non evenit, ut paulatim exiret, congregatisque partibus suis, potuit terram scindere. Hoc ergo est causa terræ motus in corporibus solidis, et ideo in partibus plantæ et animalis terræ motus non erit, in aliis vero erit, multotiensque in fictilibus et in vitro et in mineris alicubi; sed cujus fuerit multa raritas,

πολλῆ ἀραιότης, ἔθος καὶ τὴν ἀναθυμίασιν ἀναβαί-
 νειν· ὑποκουφίζει γὰρ αὐτὴν ὁ ἀήρ. Καὶ συγνάκις
 τοῦτο βλέπομεν, ὅταν βάλλωμεν χρυσὸν εἰς τὸ ὕδωρ,
 ἢ ἄλλο τι βαρὺ, καὶ παραυτίκα βυθίζεται· καὶ πάλιν
 5 ὅταν βάλλωμεν ξύλον ἀραιόν, ἢ βραχύ, καὶ ἐπι-
 πλέει, καὶ οὐ βυθίζεται. Ὅθεν οὐ διὰ τὰ φύλλα
 οὐ καταδύεται τὸ καταδύομενον πολλάκις ξύλον, οὐδὲ
 διὰ τὸ ὑποκείμενον τὸ βαρὺ, ἀλλ' ὅτι τὸ μὲν ἐστὶ
 στερρὸν καὶ πυκνόν, τὸ δ' ἀραιόν· τὸ δ' ἀραιὸν παν-
 10 ἄπαν οὐ βυθίζεται· ἔθενος δὲ καὶ τὰ αὐτῶ παρα-
 πλῆσια βυθίζονται, ὅτι μικρὰ ἐστὶν ἐν τούτοις ἡ ἀραιότης,
 καὶ οὐδ' ἐστὶν ἐν αὐτοῖς ἀήρ ὁ δυνάμενος ταῦτα
 κουφίσει. Καταδύονται δέ, ὅτι τὰ μέρη αὐτῶν λίαν
 εἰσὶ πυκνὰ καὶ στερρά· πᾶν δ' ἔλαιον καὶ πάντα τὰ
 15 φύλλα τοῦ ὕδατος ὑπερνήχονται. Καὶ τοῦτο ἤδη
 ἀποδεικνύομεν· ἔγνωμεν γὰρ ὅτι ἐν τούτοις ἐστὶν ὑγρό-
 τησ καὶ θερμότης, καὶ ἔθος τοῦ ὑγροῦ ἐστὶ τοῖς τοῦ
 ὕδατος μέρεσι συνάπτεσθαι· ἡ δὲ θερμότης ποιεῖ ἀνά-
 θεσθαι τὸ ὑγρὸν, καθὼς παρέπεται ἐν τῷ καιρῷ τοῦ
 20 ἔαρος· ἔθος δὲ καὶ τοῦ ὕδατος τὸ κουφίζειν πάντα πρὸς
 τὴν ἰδίαν ἐπιφάνειαν ἕως τῆς τοῦ ἀέρος ἐπιφανείας,
 ὥστε ποιεῖν αὐτὸν ἀνέρχεσθαι· τὴν δ' ἐπιφάνειαν αὐ-
 τοῦ οὐχ ὑπερβαίνει τὸ ὕδωρ· ἡ γὰρ ὅλη ἐπιφάνεια αὐ-
 τοῦ μία ἐστὶ μετὰ τῆς τοῦ ἀέρος, καὶ διὰ τοῦτο ἀνεισι
 25 καὶ τὸ ἔλαιον ὑπεράνω τοῦ ὕδατος. Εἰσὶ δὲ καὶ τι-
 νες λίθοι οἱ τοῦ ὕδατος ὑπερνήχονται διὰ τὸ κενὸν
 μόνον τὸ ἐν τούτοις μεῖζον ὂν τῶν ἐν αὐτοῖς μερῶν,
 καὶ διὰ τὸ τὸν τόπον τοῦ ἀέρος μεῖζονα εἶναι τοῦ τόπου
 τοῦ σώματος τῆς γῆς· φύσις γάρ ἐστι τοῦ ὕδατος ὑπερ-
 30 ἄνω βαίνειν τῆς γῆς, τοῦ δ' ἀέρος τὸ ὑπεράνω βαί-
 νειν τοῦ ὕδατος. Ἡ τοῦ ἀέρος τοίνυν φύσις τοῦ ἐγ-
 κλειομένου τῷ λίθῳ ἀναβαίνει ἐπάνω τοῦ ὕδατος, καὶ
 τῷ ὄλῳ ἀέρι συνάπτεται· καὶ γὰρ ἕκαστον τὸ οἰκεῖον
 ὁμοῖον ἐφέλκεται, καὶ συνακολουθεῖ ἡ φύσις τοῦ μέρους
 35 τῷ ὄλῳ ᾧ συζεύγνυται. Εἰ τοίνυν ἔσται τις βραχία
 κόφη, τὸ μὲν ἤμισυ αὐτῆς καταδύσεται ἐν ὕδατι, τὸ
 δὲ λοιπὸν ὑπερνήχεται, ὅτι μεῖζον ἐν αὐτῷ ὁ ἀήρ τοῦ
 λοιποῦ σώματος τοῦ λίθου. Διὰ τοῦτο πάντα τὰ
 δένδρα βαρύτερά εἰσι τῶν τοιούτων λίθων. Οἱ ἐν
 40 τοῖς ὕδασι δὲ λίθοι γίνονται ἐκ τῆς συγχρούσεως τῶν
 ὕδατων τῆς ἰσχυρᾶς· γίνεται γὰρ πρῶτον ἀφρός, εἶτα
 συμπήγνυται οὕτως οἶόν τι γάλα λιπαρόν, καὶ ὅτε τὸ
 ὕδωρ τῆ ψάμμῳ προστρίβεται, συναθροίζει ἡ ψάμμος
 τὴν λιπότητά πως τοῦ ἀφροῦ, ἔηραίνει τ' αὐτὴν ἢ ἐπι-
 45 ρότης τῆς θαλάσσης μετὰ περιττῆς τῆς ἀλυκότητος,
 καὶ οὕτω συνάγονται τὰ μέρη τῆς ψάμμου, καὶ τῷ ἐπι-
 μήκει τοῦ χρόνου γίνονται λίθοι.

consuevit ascendere : subleuat enim ipsum aer. Multo-
 tiens quoque hoc videmus, quum projicimus aureum in
 aquam, vel aliud ponderosum, et mergitur statim, et proji-
 cimus lignum rarum, et non mergitur. Ergo non propter
 folia mergitur, nec propter ponderositatem, sed quia est
 solidum; sed rarum non mergitur omnino. Ehenus quoque
 et quæ sunt illi vicina, merguntur, quia in eis est parva
 raritas, unde non erit in ipso aer, qui ipsum posset extol-
 lere. Merguntur ergo : partes enim ejus ut multum solidæ
 sunt; sed oleum omne et folia aquæ supernatant. Id au-
 tem jam ostendimus : scimus enim, quod in his est calor et
 humor, et consuetudo humoris est partibus aquæ adhæ-
 rere, et caloris quod facit ascendere et quod consequitur
 ad partes aeris, et mos aquæ quod elevat ea ad superfi-
 ciam, ususque aeris ut faciat se ipsum ascendere, et ideo ad
 superficiem ejus non ascendit aqua, quia tota superficies
 aquæ una est, ideoque ascendit cum oleo super aquam.
 Lapidis quoque quidam aquæ supernatant propter inani-
 tatem, quæ est in eis major quam quantitas suarum par-
 tium, eritque idem locus aeris major loco corporis terræ,
 naturaque aquæ super terram ascendere, aeris vero super
 aquam. Materia ergo lapidis, quæ est ex genere terræ,
 mergitur in aquam, naturaque aeris inclusi in lapide ascen-
 dit super aquam. Quidlibet ergo suum simile attrahit e
 contrario naturæ ejus cum quo conjungitur. Si ergo mu-
 takefia (*hoc est proportio commixta*), mergetur medietas
 lapidis in aquam, medietasque supereminet; quodsi
 major fuerit aer, nabit lapis super aqua. Eodem modo
 omnes arbores ponderant. Sed lapides qui sunt ex col-
 lisione undarum forti, sunt primum spuma, coagulabun-
 turque ut lac unctuosum, et quando unda arenæ illiditur,
 congregabit arena unctuositatem spumæ, siccabitque illam
 siccitas maris cum superflua salsedine, et congregabuntur
 partes arenæ, et hæc per longitudinem temporis fient la-
 pides.

CAP. III.

Ἡ δὴλωσις δ' ὅτι ἡ θάλασσα ποιεῖ καθ' ἑαυτῆν
 ψάμμον, οὕτως ἐστίν, ὅτι πᾶσα γῆ οὐκ ἐστὶ γλυκεῖα.
 50 Ὅτε οὖν στῆ ἐν αὐτῇ τι ὕδωρ, κωλύεται ὁ ἀήρ ἀλλοιω-

Significatio vero, quod mare sit super arenas, est quod
 omnes terræ sunt dulces in gustu. Et quando steterit aqua,
 prohibetur a sua alteratione facietque in loco illo aquam

σαι αὐτό. Ἐτι δὲ χρονίζοντος τῷ τόπῳ τοῦ ἐμπεριλημμένου ὕδατος, ἐπεὶ οὐ δύναται τοῦτο παρομοιω-
σαι ἑαυτῷ δ' ἀήρ (κυριεύουσι γὰρ ἐν αὐτῷ τῷ ὕδατι τὰ
μέρη τὰ γεώδη, & εἰσὶν ἄλυκά), ἀνάγκη ἐπὶ πλέον θερ-
μανθέντα κατὰ βραχὺ καὶ ἄμφω ποιήσαι πηλὸν ἐμφυ-
τον. Τοῦτο δ' οὐ δύναται γενέσθαι ἐν ὕδασι γλυκεροῖς
διὰ τὴν γλυκύτητα καὶ τὴν λεπτότητα αὐτῶν, ἀλλ' ἐν
τοῖς ἄλυμοις, ὅτι κυριεύει ἐν τούτοις ἡ ξηρότης τῆς
γῆς, καὶ ἡ μεταβάλλει τὸ ὕδωρ εἰς τὸ εἶδος αὐτῆς,
ἢ πλησίον αὐτῆς τοῦτο ποιεῖ, καὶ ἐκάτερον ἀλλοιοῦται.
Σκληρύνουσα δ' ἡ σκληρότης τῆς γῆς κατὰ τὴν δύναμιν
τῆς συμπίεσεως αὐτῆς τὴν ὑπόστασιν τοῦ ὕδατος, διαι-
ρεῖ τὸν πηλὸν εἰς ἴδια μέρη σμικρά, καὶ διὰ τοῦτο γί-
νεται ἡ γῆ ἢ τῇ θαλάσῃ πλησιάζουσα ψαμμώδης.
15 Οὕτω καὶ αἱ πεδιάδες, αἱ τινες οὐκ ἔχουσιν ὅπερ ἂν
περικαλύψῃ αὐτὰ ἀπὸ τοῦ ἡλίου, εἰσὶ τε καὶ μεμακρυ-
σμένα ἀφ' ὕδατος γλυκεροῦ. Ξηραίνει γὰρ ὁ ἥλιος τὰ
μέρη τῆς ὑγρότητος τῆς γλυκείας, ἀπομένει δ' ὅ ἐστιν
ἐκ τοῦ γένους τῆς γῆς, καὶ διότι ἐνδιαίρει ὁ ἥλιος ἐν
20 τούτῳ τῷ τόπῳ τῷ ἀπερικαλύπτῳ, διαχωρίζονται τὰ
μέρη τοῦ πηλοῦ, καὶ γίνεται ἐντεῦθεν ψάμμος. Τοῦ-
του δὲ σημεῖόν ἐστιν, ὅτι ἐν τοιούτῳ τόπῳ βαθὺ κοι-
λαίνουмен καὶ εὐρίσκομεν πηλὸν ἐμφυτον, καὶ ἔστιν
οὗτος ρίζα ψάμμου. Οὐ γίνεται δὲ ψάμμος εἰ μὴ
25 κατὰ συμβεθῆκος· συμβαίνει δὲ τοῦτο, ὅτι ἔστι δια-
τριβὴ τῆς κινήσεως τοῦ ἡλίου, ὡς ἔφημεν, καὶ μακρυ-
σμός ἀφ' ὕδατος γλυκεροῦ. Τοιοῦτοτρόπος νοητέον
καὶ περὶ τῆς ἄλυμότητος τῶν ὑδάτων τῆς θαλάσσης·
ἢ ρίζα μὲν γὰρ πάντων τῶν ὑδάτων ἐστὶ γλυκερά, καὶ
30 οὐκ ἄλλως συμβαίνει αὐτῇ ἄλυμότης εἰ μὴ κατὰ τὸν
τρόπον τὸν λεχθέντα. Καὶ τοῦτο σημεῖόν ἐστιν αἰ-
σθητὸν ὅτι ἡ γῆ μὲν ἐστὶν ὑποκάτω τοῦ ὕδατος, τὸ δ'
ὕδωρ ὑπεράνω ἐξ ἀνάγκης καὶ φυσικῶς, κἀντεῦθεν καὶ
κυριώτερον συμβέβηκε τῷ ὕδατι τὸ εἶναι στοιχείω παρὸ
τῆ γῆ. Ἐφρόνησαν δὲ τινες στοιχείον εἶναι τὸ πάν-
των τῶν ὑδάτων πλείστον· πλείστον δ' ἐστὶ τὸ ὕδωρ
τῆς θαλάσσης, καὶ διὰ τοῦτο καὶ στοιχείον πάντων
ἐκρίθη τῶν ὑδάτων. Ἐστὶ δὲ τὸ ὕδωρ φυσικῶς ὑπερ-
έχον τῆς γῆς καὶ λεπτότερον αὐτῆς, καὶ διὰ τοῦτο
40 ἀπεδείξαμεν ὅτι καὶ τὸ ὕδωρ πάντως κουφότερόν ἐστι
τὸ γλυκὺ τοῦ ἄλυμοῦ. Πλὴν λάβωμεν καὶ ὡς ἐν
παραδείγματι δύο σκεύη ἴσα, καὶ θῶμεν ἐν αὐτοῖς ὕδωρ
γλυκὺ καὶ ὕδωρ ἄλυμόν· μετὰ ταῦτα προσλάβωμεν
ὄσον, θῶμεν δὲ τοῦτο ἐν τῷ ὕδατι τῷ γλυκεῖ, καὶ αὐ-
τίκα καταδύσεται. Μετὰ ταῦτα θῶμεν αὐτὸ καὶ ἐν
45 τῷ ὕδατι τῷ ἄλυμῳ, καὶ ὑπερνήξεται, καὶ ἀναθήσε-
ται ἐπάνω τῶν μερῶν τοῦ τοιοῦτου ὕδατος, διότι τὰ
μέρη τούτου οὐ διαζεύγνυται ὡς τὰ μέρη τοῦ ὕδατος
τοῦ γλυκεροῦ· ἐκείνου μὲν γὰρ τὰ μέρη οὐ δύναται
50 ὑπομένειν διὰ τὴν λεπτότητα βάρος, τούτου δὲ διὰ τὴν
παχύτητα δύναται, καὶ διὰ τοῦτο οὐ καταδύεται τὸ
ἐπιτεθὲν αὐτῷ. Οὕτω φυσικῶς ἐν τῇ νεκρᾷ θαλάσῃ
οὔτε καταδύεται ζῷον, οὔτε γεννᾶται· κυριεύει γὰρ
ἡ ξηρότης ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν παντὶ ὅπερ ἐστὶ πλησίον

comprehensam, nec sublimabit eam aer; obtinuerunt ergo
in ea partes terræ, factæque sunt salsæ, et calefactæ pau-
latim sunt: lutum enim ingenuum est in fluminibus dul-
cibus propter suavitatem et subtilitatem aquæ; et quia
obtinuit in aqua siccitas terræ, convertit eam in genus
terrarum, vel prope eam, incrispavitque utrumque alterum,
duravitque postea siccitas secundum durationem fixationis
terræ et existentiam aquæ, divisitque lutum per parvas
partes, et ideo terra mari propinqua arenosa. Et sic
campi, qui non habent quod eas cooperiat a sole, et sunt
remoti ab aqua dulci, siccavitque sol partes humiditatis
dulcis, remansitque quod est de genere terræ, et quia
perseveravit sol in hoc loco non cooperto, separatæ sunt
partes luti, factaque est arena. Hujus quoque signum,
quod quum in hoc loco profunde cavaverimus, invenimus
lutum ingenuum. Erit ergo hoc radix arenæ, nec fiet
arena nisi per accidens contingensque illi, quod est mora
motus solis, et elongatio ab aquis dulcibus. Eodem quo-
que modo sciendum est de salsedine aquarum maris, quia
radix omnium aquarum est dulcis, nec accidit ei salsedo,
nisi ut diximus. Hujus signum sensatum, quod terra sub
aqua est, aquaque super terram necessario naturaliter,
quæ aqua propius accedit ad elementum. Senserunt au-
tem quidam, quod communius est omnium ipsorum plu-
rimum; plurimum autem aqua maris: mare ergo elemen-
tum omnium aquarum. Est autem aqua naturaliter emi-
nens super terram et subtilior ipsa: jam enim ostendi-
mus, quod aqua est elevatio elevatione terræ secundum
altitudinem corporis aquæ. Accipiamus ergo duo vasa
æqualia, ponamusque in illis aquam dulcem et aquam
salsam; postea accipiamus ovum, et ponamus ipsum in
aqua dulci, et mergetur; postea ponamus in salsa, et na-
tabit. Ergo ascendit super partes aquæ salsæ, quia par-
tes ejus non merguntur, sicut partes aquæ dulcis, et illæ
partes potuerunt sustinere illud pondus, et non est mer-
sum. Sic autem in mari mortuo non mergitur animal,
nec generatur, quia vincit siccitas in eo, et est propinquam

τοῦ σχήματος τῆς γῆς. Φαίνεται τοίνυν ἐνταῦθεν ὅτι τὸ ὕδωρ τὸ παχὺ ἐστὶν ὑποκάτω τοῦ μὴ παχέος· τὸ γὰρ παχὺ ἐστὶν ἐκ τοῦ γένους τῆς γῆς, τὸ δὲ λεπτόν καὶ ἀραιὸν ἐκ τοῦ γένους τοῦ ἀέρος, καὶ διὰ τοῦτο ὑπερέχει τὸ ὕδωρ τὸ γλυκὺ πάντων τῶν ὑδάτων· ἐκεῖνο γάρ ἐστὶν ὑπάρχον τῆς γῆς πορρωτέρω. Ἦδη τοιγαροῦν ἐγνωμεν ὅτι τὸ ὕδωρ τὸ πορρωτάτω τῆς γῆς φυσικὸν ἐστὶ, καὶ τὸ γλυκὺ τοῦ θαλαττίου ὑπερκεῖσθαι ἀπεδείξαμεν, καὶ φυσικὸν τοῦτο εἶναι τῷ βῆθέντι σημεῖω φανερόν καὶ ἀναγκαῖον ἐγένετο. Γεννᾶται δὲ τὸ ἄλας ἐν ἰσταμένοις ὑδασιν, οἷς τὸ γλυκὺ γίνεται ἀλμυρόν· ὑπερβαίνει δ' ἡ ἀλμυρότης τῆς γῆς ἐκείνην τὴν ἀλμυρότητα· ἀπομένει γὰρ ἐκείνη μὲν ἀήρ ἐγκλεισμένος, ταύτη δ' οὐ, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἐστὶν ἐκεῖνο τῆς γῆς τὸ σῶμα γλυκύτητος τινος μετέχον κατὰ πάντα τρόπον, εἰ καὶ τὸ γένος τοῦτο ἐξ ὑδατός ἐστὶν, δ' ἐξέρχεται ἐξ αὐτῆς τῆς γῆς ὡς ἰδρῶς.

figuræ terræ. Patet ergo, quod aqua spissa est sub non spissa : spissa enim est de genere terræ, rara vero de genere aeris, et ideo supereminet aqua dulcis omnibus aquis : illa ergo a terra est remotior. Jam autem scimus, quod aqua quæ remotissima est a terra, naturalis est; aquam autem dulcem ceteris supereminere ostendimus : hanc ergo naturalem esse, hoc signo certum et necessarium est. Generatur quoque sal in lacunis, quia aqua dulcis fit salsa : superat ergo salsedo terræ illam salsedinem, remanebitque aer inclusus, et non erit ideo illud corpus dulce. Aliquo modo ergo ejus esse est ex aquis, quod exit ab eis ut sudor.

CAP. IV.

Πρὸς τούτοις ὀφείλομεν εἰδέναι ὅτι καὶ αἱ βοτάναι καὶ τὰ εἶδη οὐκ εἰσὶν εἰ μὴ ἐκ συνθέσεως, καὶ οὐκ ἐξ ἓλης ἀπλῆς, ἀλλ' ὡσπερ ἐστὶν ἡ ἀλυκότης ἀπὸ τοῦ ὑδατος τῆς θαλάσσης καὶ τῆς οὐσίας τῶν ψάμμων· αἱ ἀναθυμιάσεις γὰρ αἱ ἀναβαίνουσαι, ὅταν συμπαγῶσι, δύνανται συμπεριλαβεῖν τὴν αἰτίαν τῆς τῶν βοτανῶν ὑπάρξεως· καταπίπτει γὰρ ἀήρ ἐνταῦθεν, καὶ δροσίζει τὸν τόπον, καὶ προέρχονται ἐξ αὐτοῦ διὰ τῆς δυνάμεως τῶν ἀστέρων τὰ εἶδη τῶν σπερμάτων. Ὅγλη δ' ἀναγκαῖα ἐστὶ τὸ ὕδωρ, εἰ καὶ διαφορὰ ἐστὶν ἐν τῷ γένει τοῦ ὑδατος· τὸ γὰρ ἀνερχόμενον οὐκ ἐστὶν εἰ μὴ ὕδωρ γλυκὺ· τὸ δ' ἀλμυρὸν βαρὺ ἐστὶ, καὶ οὐ συναναβαίνει τῷ γλυκεῖ· τὸ δ' ὑπερβαῖνον τοῦτο τὸ λεπτότερόν ἐστὶ τοῦ ὑδατος· ὃ δὴ ἂν ἐφελκυσθεῖ ὑπὸ τοῦ ἀέρος, λεπτύνεται καὶ ἐπὶ πλεόν ἀναβαίνει, κἀντεῦθεν γίνονται πηγαὶ καὶ ποταμοὶ ἐν τοῖς ὄρεσι, καὶ εἰς πολλὰ διατρέχουσιν. Καὶ σημεῖον τούτου ἐστὶ τὸ αἷμα τὸ ἀνερχόμενον εἰς τὸν ἐγκέφαλον· ὡσπερ γὰρ τι ἐκ τῶν τροφῶν μετὰ τῆς ἀναθυμιάσεως ἀνέρχεται, οὕτω καὶ εἰς πάντα τὰ ὑδατα· καὶ γὰρ καὶ τι τοῦ ὑδατος τοῦ ἀλυκοῦ ἀνεῖσι μετ' ἐκείνου ὃ ἐξήρανε ἢ θερμότης, εἰς τὸ εἶδος τοῦ ἀέρος, ὅς ἐστιν ἀκριβῶς ὑπεράνω παντός γλυκέος ὑδατος καὶ ἀλμυροῦ. Παράδειγμα δὲ τοῦ λόγου τούτου εὐρήκαμεν ἐν τοῖς βαλανείοις πολλαῖς· ὅταν γὰρ τὸ ὕδωρ τὸ ἀλμυρὸν καταλάβῃ θερμότης, λεπτύνει τὰ μέρη αὐτοῦ, ἀναβαίνει τ' ἀναθυμιάσεις, ἧ τις ἦν ἐν τῷ ἐδάφει τοῦ βαλανείου, καὶ ἀναχωροῦσι τὰ πικρὰ μέρη τῆς ἀλυκότητος μετὰ τοῦ ὑγροῦ τοῦ φυσικοῦ (οὐδὲ γὰρ εἰσὶν ἐκ τοῦ γένους τοῦ ἀέρος), ἵνα ἀκολουθήσωσι τῇ ἀναθυμιάσει, ἧ τις μία μετὰ τὴν ἄλλην προχωρεῖ ἄνω. Ὅταν γοῦν προχωρήσωσι πολλαί, καταπίεζεται ὁ ὄρσος, κἀντεῦθεν συνάγεται καὶ συμπύ-
60 γνυται καὶ ἐπιστρέφει καὶ κάτω στάζει τὸ ὕδωρ τὸ

[III] Eodem modo quoque herbæ et species non fiunt nisi per compositionem, non per naturam simplicem, ut salsedo ab aqua maris et substantia arenarum, quia vapores ascendentes, quum coagulati fuerint, poterunt comprehendere has herbas, cadetque aer, rorificabitque locum, provenietque ex eo per virtutem stellarum forma illorum seminum. Sed materia necessaria (hæc autem est aqua), quamvis fuerit diversitas generum, et non ascendit aqua nisi dulcis, et sic aqua salsa ponderosior est, et sic quod super aquam ascendit, subtilius est aqua. Quum ergo attraxerit illud aer, subtiliabitur et ascendet magis, et ideo fiunt fontes et flumina in montibus, ut ascendunt phlegma et sanguis ad cerebrum; sic quoque cibi omnes ascendunt, et sic omnes aquæ. Sed aqua salsa ascendit cum eo quod siccat calor, ad genus aeris, et quia fuit aer super aquam, fuit quod ascendit super aquam salsam, dulce. Invenimus autem sæpe illud in balneo : quum enim aquam salsam apprehenderit calor, subtiliabuntur partes ejus, ascendetque vapor e contrario quam erat in fundo balnei, et recesserunt partes salsedinis cum humore naturali, quia est ex genere aeris, et sequitur vaporem, proceditque unus post alium sursum, et quando accesserint, comprimunt illud tectum. Congregabitur ergo et inspissabitur et convertetur deorsum aqua dulcis guttatim, et

γλυκύ, καὶ οὕτως ἐν πᾶσι τοῖς βαλανείοις τοῖς ἄλμυ-
ροῖς ἔστιν ὕδωρ γλυκύ.

sic in omnibus balneis salis erit vapor dulcis.

CAP. V.

Αἱ τοίνυν βοτάναι αἱ φύονται ἐν τοῖς ὕδασι τοῖς
ἄλκοις οὐκ ὀφείλουσιν ἔχειν πληθυσμὸν διὰ τὴν ξηρό-
τητα· καὶ γὰρ τὸ φυτὸν δύο δεῖται, ὕλης λέγω καὶ τό-
που, τῇ ἰδίᾳ φύσει ἀρμοζόντων. Ὅταν γοῦν τὰ τοι-
αῦτα δύο παρῶσιν ἑαυτῶν, προκόπτει τὸ φυτὸν· ὅταν δ'
εὐρωμεν ὕλην πορρωτάτω τῆς εὐκρασίας, ἐπὶ κενῆς
ἔστιν ἄμπαρὸν γὰρ ἔστι τῶ εἶναι τὸ ἐν τόπῳ εἶναι μὴ
εὐκρατεῖ. Ἐπι κοινῶς οὐκ εὐρίσκομεν φυτὸν ἐν χιόνι,
πλὴν βλέπομεν ποτε φυτὸν φαινόμενον ἐν αὐτῇ, καὶ
τινα ζῶα, καὶ ἐξαιρέτως ἑλμινθας· οὗτοι γὰρ γεννῶν-
ται ἐν τῇ χιόνι, καὶ φλόμος, καὶ πᾶσαι βοτάναι πι-
κραί. Ἄλλ' ἡ χιών οὐ ζητεῖ προχωρεῖν ἐπὶ τούτῳ,
ἀν μὴ καὶ συζευχθεῖ τις αἰτία ἐν αὐτῇ, καὶ αὕτη
ἔστιν οἷα ἡ χιών κατέρχεται ποτε ὁμοία καπνῶ, συμ-
πιγνυσὶ τε ταύτην ἀνέμος καὶ συσφίγγει ἀήρ. Πλὴν
γίνεται καὶ ἀραιότης τις ἐν τοῖς μέρεσιν αὐτῆς· κατ-
έχεται γὰρ ἐν τούτοις θερμὸν τι μέρος ἀέρος, μένει τ'
ἐξ αὐτοῦ καὶ ὕδωρ σεσημμένον. Ὅταν γοῦν ὁ ἀήρ ὁ
ἐγκεκλεισμένος πλείονος γένηται πλατύνσεως καὶ ὁ
ἥλιος παρουσιάσῃται, ἀπορρηγνύται ὁ ἀήρ ὁ συμπιλη-
θεὶς ἐν τῇ χιόνι, καὶ φαίνεται ἡ ὑγρότης ἡ σεσημμένη,
ἡ τις καὶ συμπηγνύται μετὰ τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου,
καὶ οὕτω φύονται τινες βοτάναι. Ἐάν δ' ἡ ὁ τόπος
περικακαλυμμένος, οὐ γίνονται ἐν αὐτῇ βοτάναι ἄλλ'
ἢ ἀνευ φύλλων· ἀπεχώρησε γὰρ ἀπ' αὐτοῦ ἡ εὐκρασία
τῆς γῆς ἡ ὁμογενὴς αὐτῇ· ὅθεν ἀνθη καὶ φύλλα
ἐν βοτάναις μικραῖς μειγμένα εὐρίσκονται ἐν τόποις
κεκραμένους καθαρῶς δι' ἀέρος καὶ ὕδατος· ἐν ἐτέροις
δὲ μὴ τοιοῦτοις σπάνια εἰσι τὰ ἀνθη καὶ τὰ φύλλα τῶν
φυτῶν τῶν συμβαινόντων ἐν τῇ χιόνι. Ὅμοίως καὶ
ἐν τόποις πολλοῖς ἄλμυροῖς καὶ ξηροῖς ὡς ἐπὶ τὸ πλεί-
στον οὐ φαίνεται φυτὸν· οὗτοι γὰρ οἱ τόποι πόρρω εἰσιν
εὐκρασίας· ἑλαττονεῖται γὰρ ἡ γῆ, ἐξ ἧς μακρὰν εἰσιν
ὑγρότης καὶ θερμότης, ἀπειρ εἰσιν ἰδία γλυκὴς ὕδατος.
Γίνεται δὲ ποτε ἡ γλυκερὰ γῆ νεκρά, καὶ τότε οὐ γεν-
νῶνται ὀξέως ἐν αὐτῇ βοτάναι.

Sed herbæ natæ in aqua salsa non debent esse propter
multum frigus et siccitatem, et hoc est quod planta in-
diget duobus, materia scilicet et loco suæ naturæ conve-
nienti, quumque hæc duo præsentia fuerint, proveniet plan-
ta. Invenimus autem nivem remotissimam naturam a
temperantia, nec est in superfluo nisi prohibitio essendi in
loco temperato. Non ergo invenimus plantam in nive;
invenimus tamen sæpe plantam apparentem et omnia ani-
malia, et præcipue lumbricos, quia hi fiunt in nive, et vibex
omnesque herbæ amaræ. Sed nix non exigit ut sit hoc,
sed vincit aliquid esse nivis, et hoc est quia nix descendit
similis fumo, congelatque eam ventus et constringit eam
aer. Erit ergo raritas inter partes ejus, retinebiturque
aer in ea et calefiet manatque de ea aqua putrida quæ
aerem incluserat, quumque fuerit aer multæ amplitudinis
solque affuerit, erumpet aer comprehensus in nive appa-
rebitque humiditas putrida coagulabiturque cum calore
soli. Quodsi fuerit locus coopertus, fient in eo plantæ
sine foliis, quia recessit a temperantia terræ quæ homo-
genealis est. Et hoc est quod flores et folia in herbis
minutis mixti sunt in locis temperatis in aere et aqua, et
ideo pauci sunt flores et folia plantæ quæ contingit in
nive. Eodem quoque modo in locis multum salitis et sic-
cis: secundum plurimum non apparet in eis planta, quia
hæc loca remota sunt a temperantia, et minoratur terra,
quia longe sunt calor et humor, quæ propria sunt aquæ
dulcis. Et ideo facta est terra dulcis montuosa, et cito
nascuntur ibi plantæ.

CAP. VI.

Ἐν τόποις δὲ θερμοῖς, ὅπου ἔστιν ὕδωρ γλυκύ καὶ
θερμότης πολλή, προφθάνει πέψις ἐκ τῶν δύο μερῶν,
ἐκ τῆς διαθέσεως τοῦ τόπου μετὰ καὶ τοῦ ἀέρος τοῦ ἐν
αὐτῷ ὑπάρχοντος, ἡ δὲ πέψις τοῦ ἀέρος ἐκ τῆς θερμό-
τητός ἐστι τοῦ ἡλίου τῆς ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ. Ἐνταῦ-
θεν καὶ τὰ ὄρη ἐφέλκονται ὑγρότητα, βοηθεῖ τ' αὐτοῖς
καὶ ἡ θερμότης τοῦ ἀέρος, ἐπιπικεύδει δὲ καὶ ἡ πέψις,
καὶ διὰ τοῦτο τὰ φυτὰ ὡς ἐπὶ τὸ πολλὸν ἐν τοῖς ὄρεσι
φύονται. Ἐν δὲ ταῖς ψάμμαις νικᾷ, ὡς προέφημεν,
ἡ ἀλμυρότης, καὶ ἀπομένουσιν ἐν τοῖς μέρεσι τῆς ψάμ-

Sed in locis calidis, quia dulcis est aqua et calor mul-
tus, provenit decoctio duabus partibus, ex effectu loci
cum aere in eo existente, et decoctio aeris ex calore solis
in illo loco. Montes vero quia attrahunt humores et ad-
juvat illos claritas aeris et festinat decoctio, et ideo plan-
tæ ut multum in montibus sunt. In eremis quoque vincit
salsedo, ut præostendimus, et remanent ibi inter partes

μου ἀραιότητες ὁμοίαι πρὸς ἀλλήλας. Ὁ τοίνυν ἥλιος οὐκ ἔχει δύναμιν ἐν' ἐν αὐταῖς ἀπαρτίση καὶ βεβαιώση συνέχειαν οὐσίας. Τῷ τοι καὶ φυτὰ ἐν αὐταῖς, ὡς τὰ πολλά, οὐ γίνονται· εἰ δὲ καὶ γίνονται, οὐ κατὰ εἶδη ἴδια καὶ διάφορα, ἀλλὰ κατὰ εἶδη ὁμοία πρὸς ἀλλήλα. 5 Τὰ δὲ φυτὰ ἂ ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ ὕδατος γεννῶνται, οὐκ ἄλλως γεννῶνται εἰ μὴ διὰ τὸ πάχος τοῦ ὕδατος· ὅταν γὰρ θερμότης ἀψήται τοῦ ὕδατος, ἢ τις ἀνω που οὐκ ἔχει πῶς ἂν κινήθῃ, τότε προέρχεται ἐπ' αὐτὴν παρόμοιον τι νεφέλη, δλίγον τε τοῦ ἀέρος κατέχει, καὶ σήπεται τὸ τοιοῦτον ὑγρὸν, ἐφέλκεται τ' αὐτὸ ἢ θερμότης, ἢ τις ἐκτείνεται εἰς τὴν ὄψιν τοῦ ὕδατος, καὶ γίνεται ἐντεῦθεν φυτόν. Οὐκ ἔχει δὲ ρίζαν, ὅτι ἡ ρίζα ἐν τοῖς μέρεισιν ἰδραίνεται τῆς γῆς, ἔχουσα μέρη διετη- 10 μένα. Οὐκ ἔχει δὲ πάλιν οὐδὲ φύλλα, ὅτι μακρὰν ἔστιν ἀπὸ τῆς εὐκрасίας, καὶ οὐδὲ τὰ μέρη αὐτοῦ εἰσι συμπεπηγότα. Τοῦτο δὲ τὸ φυτὸν ὄλον εἰς ὁμοιότητα φύλλων γεννᾶται, καὶ καλεῖται ἐπίπτερον. Τῶν δὲ λοιπῶν φυτῶν τῶν ἐν τῇ γῇ, ἐπεὶ τὰ τῆς γῆς μέρη εἰσι 20 συμπεπηγότα, καὶ τὰ μέρη ἐξ ἀνάγκης τούτων εἰσι τοιαῦτα. Τὰ γοῦν φυτὰ τὰ ἐκ τῆς γῆς, συμπεπηγότα γίνονται ἐκ σήψεων ἐν τόπῳ ὑγρῷ καὶ καπνώδει· αἱ γὰρ σήψεις κατέχουσιν ἀέρα, καὶ ὅταν πληθύνονται οἱ ἕτεροι καὶ οἱ ἀνεμοὶ, ὁ ἥλιος φαίνεσθαι ποιεῖ αὐτάς, κατεπείγει τε ξηραίνεσθαι καὶ συμπήγνυσθαι, καὶ ἡ ξηρότης τῆς γῆς τὰς ρίζας αὐτῶν ποιεῖ, καὶ γίνονται ἐντεῦθεν φυτὰ καὶ μύκητες καὶ ὕδα καὶ τὰ ὁμοία. Πάντα δὲ ταῦτα γίνονται ἐν τόποις θερμοῖς κατὰ λόγον διότι ἡ θερμότης πέττει τὸ ὕδωρ ἐν τοῖς ἐνδοτέροις τῆς 30 γῆς, κατέχει τε ταύτην ὁ ἥλιος, καὶ γίνεται ἀναθυμίασις, καὶ ἐντεῦθεν συμβαίνει ἡ ἀλλοίωσις εἰς φυτὸν ὁμοίως καὶ ἐν πᾶσι τόποις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον θερμοῖς πληροῦται ἡ τοῦ φυτοῦ ἀπάρτισις. Οἱ δὲ τόποι οἱ ψυχροί, εἰ καὶ οὗτοι τὸ ὁμοιον ποιούσι ποτε, πλὴν ἐκ τοῦ ἐναντίου· ὁ γὰρ ψυχρὸς ἀήρ τὸ θερμὸν συμπιέζει 35 κάτω, συμπήγνυσι τε τὰ μέρη αὐτοῦ, καὶ ὁ τόπος ἐψησιν πάσχει μετὰ τῆς προσούσης υγρότητος αὐτῶ. Τοῦ γοῦν περισσῷ ὑγροῦ ξηρανθέντος, σχίζεται ὁ τόπος, καὶ ἐξέρχονται ἐξ αὐτοῦ φυτὰ. Ἐν τόποις δὲ γλυκεροῖς, ἐν οἷς τὸ ὕδωρ μὴ ἐπὶ πολλὴν συμβαίνει χωρίζεσθαι, ὁπότε- 40 αν ὁ ἀήρ τῇ γῇ ἐγκλειόμενος ξηρανθῆ, ἡ υγρότης τε τοῦ ὕδατος συμπαγῆ, καὶ ὁ αὐτὸς ἀήρ μείνη ἐν τοῖς ἐνδοτέρω τοῦ ὕδατος, ἐξέρχονται φυτὰ, ὡς τὸ νοῦφαρ τὸ ἰατρικὸν καὶ εἶδη βοτανῶν ἄλλα πολλῶν καὶ σμικρῶν, ἃ δὴ τοιοῦτοτρόπως γεννῶνται, πλὴν οὐκ εἰσὶν ἐκτεταμένα, διότι αἱ ρίζαι αὐτῶν εἰσιν ἐπιπολαίως ἐν τῇ γῇ. Ἐν τόποις ὡσαύτως ἐν οἷς ὕδωρ θερμὸν τρέχει, 45 πολλαῖσι φυτὰ γεννῶνται, διότι ἡ θερμότης τοῦ ὕδατος ἐφέλκεται ἀναθυμιάσεις προσφάτους ἐπὶ τῆς γῆς, ἡ δὲ ψυχρὰ φύσις τῆς υγρότητος τοῦ ὕδατος ὑποκάτω ἀπομένει, καὶ συμπήγνυται ὁ ἀήρ ὁ ἐν τούτῳ τῷ ὑγρῷ, καὶ ὅταν πεφθῆ ἡ θερμότης τοῦ ἀέρος, πάλιν ἐν τούτῳ γεννᾶται τὸ φυτόν, οὐκ ἄλλως εἰ μὴ ἐν καιρῷ πολλῷ. Αἱ βοτάναι δ' αἱ μικραὶ αἱ φαινόμεναι ἐν

arenæ raritates similes ad invicem. Non ergo habebit sol virtutem, ut efficiat, vel confirmet continuitatem essentiae.

Plantæ ergo in eremis non erunt species propriæ, sed similes ad invicem. [IV] Planta autem quæ super superficiem aquæ nascitur, non erit nisi ex grossitudine aquæ, et hoc est quia, quum calor tetigerit aquam quæ cursum non habet quo moveatur, pervenit super eam simile nubi, parumque aeris retinet, putrescitque ille humor, attrahitque illum calor, et expansus est super faciem aquæ; et non habet radicem, quia radices in partibus duris terræ erunt, et aqua partes habet disgregatas et expansas. Evenit ergo calor cum putredine quæ nata est super faciem aquæ, et ideo non habet folia quia longe est a temperantia; et non sunt partes ejus compactæ, quia nec aquæ partes compactæ: unde etiam hæc planta ad similitudinem foliorum nascitur. Et quia terræ partes compactæ sunt, plantæ quoque compactæ sunt quæ super terram. Aliquotiens putrescunt in loco humido et fumoso putredines quæ detinent aerem, et quando multiplicabuntur pluvix et venti, sol apparere faciet illas, et faciet siccare et coagulari siccitas terræ radices illarum, et erunt inde fungi et tuberes et similia. Et quod erit in locis calidis vehementer, et hoc est quia calor digerit aquam in interioribus terræ, detinetque eum sol: fit ergo vapor, contingitque inde planta, et similiter in omnibus locis calidis, completurque in illo efficacia. Loca autem frigida simile faciunt per contrarium: frigidus enim aer calorem comprimit deorsum, et congregantur partes ejus, et locus decoquitur cum hac humiditate præsentī, finditurque locus, egrediturque ex eo planta. A locis vero dulcibus aqua ut multum non separatur: quum ergo aer terræ inclusus excitatus fuerit, manebit humiditas aquæ, coagulabiturque aer in interioribus aquæ, egrediturque planta, ut nenufar et species herbarum multarum, et hæc erectæ nascuntur, non expansæ, quia radices earum sunt super terram. In locis quoque in quibus aqua calida currit, multotiens planta nascitur, quia caliditas aquæ attrahit vapores reletos in terra, frigidumque humorem sursum trahit, et coagulatur aer ex eo humore, quem digerit caliditas aquæ, apparetque planta, sed nonnisi post tempus longum. Herbæ

τόποις θεαφώδεις γίνονται όταν άνεμοι δξέως πνέωσιν ἀντίπνοιάν τε ποιῶσι καὶ ἀντιπλήττωσιν ἀλλήλους καὶ ἐξεγερθῆ ὁ ἀήρ ὁ ἐν αὐτοῖς καὶ θερμανθῆ ὁ τόπος καὶ γένηται ἐντεῦθεν πῦρ καὶ μετὰ ταῦτα γεννηθῆ ἅπερ ἐστὶν ἐν τῷ βάθει ἀρσενίκιον, ὁ καταβαίνει ἐκ τῆς ἰλῦος τοῦ ἀέρος, καὶ ἐφέλκεται πῦρ μετὰ σήψεως (τοῦτο γὰρ τὸ ἀρσενίκιον)· τότε γὰρ γίνεται ἐκ τούτου φυτά. Οὐ πολλὰ δὲ ταῦτα προβάλλεται φύλλα, καθὼς προαπειδείξαμεν, ὅτι ἡ εὐκрасία ἐκ τούτων πόρρω

10 ἐστίν.

quoque minutæ quæ apparent in locis sulphureis, ventus quum vehementer flaverit super auripigmentum, repercuentur ad invicem, excitabiturque aer qui est in eo, et calefiat locus et fiet inde ignis, et postea fiet quod est in fundo auripigmenti, quod descendit ex facie aeris, et attrahit ipsum ignis cum putredine auripigmenti, fietque ex eo planta, et ut multum non habebit folia multa, ut præostendimus, quia a temperantia remota est.

CAP. VII.

Ὁ περ δὲ φέρει τρόφιμόν τι φυτόν, ἐκείνο φύεται ἐν τόποις θερμοῖς καὶ κούφοις καὶ ὑψηλοῖς, καὶ μάλλον ἐν τῷ κλίματι τῷ τρίτῳ καὶ τῷ τετάρτῳ, καὶ πάλιν ὁ δανδρον ποιεῖ τι ἐγγὺς τροφίμου, ἐκείνο γεννᾶται ἐν τόποις ὑψηλοῖς καὶ ψυχροῖς. Καὶ διὰ τοῦτο πληθύνονται τὰ εἶδη ἐν τόποις τοιούτοις, διὰ τὴν ἐφέλκυσιν τοῦ ὑγροῦ καὶ τὴν εὐκрасίαν τὴν ἐκ τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου ἐν ἡμέραις χειμεριναῖς. Ὅμοίως καὶ ὁ πηλὸς ὁ ἔμφυτος δξέως προάγει φυτὰ πίονα· ἡ συμπύλησις γὰρ τῆς ὑγρότητος τούτου ἐν τόποις γλυκεροῖς γίνεται, ὡς προειρήκαμεν. Πάλιν τὸ φυτόν τὸ ἐν τοῖς λίθοις τοῖς στεροῖς γεννώμενον μακρῶ χρόνῳ συμβαίνει· ὁ γὰρ ἀήρ ὁ ἐμπεριειλημμένος τούτοις βιάζεται ἀναστῆναι, ἔξοδον δὲ μὴ εὐρίσκων διὰ τὴν ἰσχυρότητα τῶν λίθων ἐπαναστρέφει καὶ θερμαίνει ἑαυτόν, ἐφέλκεται τε τὸ ὑγρὸν τὸ ἐναπολειφθὲν τοῖς λίθοις ἄνω, ἐξέρχεται τ' ἀναθυμιάσις σὺν ὑγρότητι μετὰ ἀναλύσεως μικροτάτων μερῶν τῶν ἐν τοῖς λίθοις· καὶ γὰρ πολλὰκις ἔθος ἐστὶ τοῖς λίθοις ἵνα βοηθῆ αὐτοῖς ὁ ἥλιος διὰ τῆς ἰδίας πέψευς, καὶ οὕτω γεννᾶται ἐξ αὐτῶν φυτόν· ὁ δ' οὐκ ἀναβαίνει ἐὰν μὴ πλησίον ἢ γῆς, ἢ ὑγροῦ· ἢ γὰρ ὑπόστασις τοῦ φυτοῦ δεῖται γῆς, ὕδατος καὶ ἀέρος. Κατανοείσθω τοιγαροῦν τὸ φυτόν, καὶ εἰ ἐστὶ πλησίον τοῦ ἡλίου, ταχέως γεννᾶται· εἰ δ' ἐστὶν ὁ ἥλιος πρὸς δυσμᾶς, βραδύνει. Πάλιν τὸ φυτόν ἐν ᾧ κυριεύει τὸ ὕδωρ, οὐ παραχωρεῖ τῷ ἀέρι ἀναβαίνειν, καὶ διὰ τοῦτο οὐ τρέφεται. Ὅμοίως καὶ ἡ ξηρότης όταν κρατήση, ἀναστρέφει ἢ φυσικῆ θερμότης εἰς τὰ ἄκρα, καὶ βύει τοῦ φυτοῦ τὰς ὁδοὺς δι' ὧν οἱ πόροι, καὶ διὰ τοῦτο οὐ τρέφεται τὸ φυτόν. Καθολικῶ δὲ λόγῳ πᾶν φυτόν τεττάρων τινῶν δεῖται, σπέρματος διωρισμένου, τόπου ἀρμοδίου, ὕδατος συμμέτρου καὶ ἀέρος ὁμοίου. Ὅταν οὖν ταῦτα πάντα συντελεσθῶσι, γεννᾶται φυτόν καὶ αὐξάνει· ὅτε δὲ ταῦτα ἀποχωρήσουσιν, ἀσθναῖ τῇ ἀποχωρήσει καὶ τὸ φυτόν. Πάλιν τὸ φυτόν τὸ προῖδον ἐν ὄρεσιν ὑψηλοῖς, εἰ ἐστὶ εἶδος, ἐστὶ προχειρότερον καὶ προσφύστερον εἰς ἱατρείαν· ὁ καρπὸς δ' ὁ σκληρότερος εἰς πέψιν οὐχ, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, τρέφει. Τόποι δ' ἀπομακρυσμένοι τοῦ ἡλίου οὐκ εἰσὶ πολλῶν βοτανῶν γεννητικοί. Ὅμοίως ἐὰν ὁ ἥλιος μακρότητα

Quod autem comestibile est ex planta, erit in locis calidis, lenibus, altis, et maxime in climate tertio et quarto, et quod erit prope cibum, in locis frigidis et altis. Et ideo multiplicantur species in locis frigidis altis propter attractionem humorum et temperantiam in calore solis in diebus vernalibus. Similiterque lutum ingenuum cito producit plantam unctuosam, et comprehensio ejus est in aqua dulci, ut prædiximus. [V] Planta autem quæ super solidos lapides nascitur, longo tempore contingit: aer enim comprehensus in illis nititur ascendere, quumque viam non invenerit propter fortitudinem lapidum, revertitur et calefit et attrahit humorem residuum qui est in lapidibus, sursum exitque vapor cum illo humore cum resolutione parvarum partium lapidis, et quia sæpe usus est lapide, adjuvat eum sol in sua digestionem, fitque ex eo planta. Et fere non ascendit, nisi propinqua fuerit terræ, vel humori; sed quod remanet de planta, eget terra, aqua, aere. Et consideratur planta, et si fuerit prope solem, citius nascetur, et si fuerit ad occidentem, retardabitur. Et planta, quando dominabitur in illa aqua, retinebit aerem, nec permittet eum ascendere, et non nutritur planta. Eodem modo siccitas quando obtinuerit, convertetur calor naturalis ad extremitates, et obturabit vias per quas erant meatus aquæ, et non nutritur planta. [VI] Tota siquidem planta quatuor indiget; animal quoque similiter: semine terminato, loco convenienti, aqua moderata, aere consimili, quumque hæc quatuor perfecta fuerint, nascetur planta et crescet; quodsi defecerint, debilitabitur secundum defectum. Planta autem quæ provenit in montibus altis, si fuerit species, erit promptior et aptior medicinæ; fructus vero durior ad digerendum et non multum nutrit. Loca vero a sole remota non erunt multarum plantarum, animalium quoque similiter, quia sol producit

τῆς ἡμέρας προσάγει ἐν τῇ κινήσει αὐτοῦ καὶ κατακυριεύει τῆς ὑγρότητος, οὐκ ἔχει τὸ φυτὸν δυνάμεις φύλλα καὶ καρποὺς προάγειν. Ἴδι δὲ καὶ περὶ τῶν φυτῶν χρῆ νοεῖν ἃ γεννῶνται ἐν ὑδαρώδεσι τόποις; ἐν τούτοις ὅτε τὸ ὕδωρ ἤρμεϊ, γίνεται τι καθάπερ ἰλύς, καὶ οὐκ ἔστι δύναμις ἐν τῷ ἀέρι ἵνα ὑποστήσῃ τὰ μέρη τοῦ ὕδατος· κατέχεται γὰρ αὐτὸς ὁ ἀήρ ἐν τοῖς ἐνδοτέροις τῆς γῆς, καὶ κωλύει τὴν παχύτητα τοῦ ὕδατος ἀναβαίνειν. Εἰ γοῦν πλημμυρήσῃ ἄνεμος ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ καὶ 10 συσφιγθῆ ἢ γῆ, συμπίεσι θ' αὐτὸν ὁ ἐμπεριελθιμμένος ἀήρ, καὶ συμπήξῃ ὁ ἄνεμος τὴν ὑγρότητα, προελεύσεται ἐκ ταύτης τῆς ὑγρότητος φυτὰ οὐ πολλὰ διαφέροντα ἀλλήλων ἐν εἶδει καὶ σχήματι διὰ τὴν διαμονὴν καὶ τὴν παχύτητα τοῦ ὕδατος καὶ τὴν θερμότητα 15 τοῦ ἡλίου ἀνωθεν. Πάλιν περὶ τῶν φυτῶν ἃ εἰσὶν ἐν τόποις ὑγροῖς καὶ ἢ ἐπιφάνεια αὐτῶν φαίνεται ἐν τῇ ὄψει τῆς γῆς χλοάζουσα, λέγω ὅτι ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ μικρὰ ἔστιν ἀραιότης. Ὅταν οὖν ἐμπεσῶν ὁ ἥλιος κινήσῃ τὴν ἐν ἐκείνῳ ὑγρότητα, καὶ θερμάνῃ τὸν τόπον τῆ συμβαιούσης κινήσει καὶ τῇ θερμότητι τῇ ἐμπεριελθιμμένῃ τοῖς ἐνδοτέροις τῆς γῆς, ὁ περὶ δὴ οὐ συμβαίνει ἐν οἷς οὐκ ἔχει τὸ φυτὸν ὅθεν ἂν αὐξήθῃ, καὶ ἢ ὑγρότης τῇ ἰδίᾳ ἐκτάσει διαχυθῆ, γίνεται καπνὸς ὑπεράνω τῆς γῆς ὡς ὑφασμα χλοάζον, ἀντεῦθεν γεν- 25 νᾶται φυτὸν μὴ ἔχον φύλλα, ὑπάρχον ἐκ τοῦ γένους τοῦ φυτοῦ τοῦ φαινομένου εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος. Ἔστι δὲ μείζον ἐκείνου, διότι πλησίον ἔστι τῆς γῆς, εἰ καὶ οὐκ ἀναβαίνειν καὶ ἐπεκτείνεσθαι δύναται. Πολλάκις δὲ καὶ ἐν φυτοῖς ἄλλο φυτὸν γεννᾶται οὐ 30 τοῦ αὐτοῦ εἶδους καὶ τῆς αὐτῆς ὁμοιώσεως ἀνευ ῥίζης. Κινεῖται δὲ τοῦτο οὕτως· ὁπότεν φυτὸν πολλῶν ἀκανθῶν ἐν πόνῳ ὕδατι κινήσῃ ἑαυτὸ, ἀνοίγονται τὰ μέρη αὐτοῦ, καὶ ἀνιμᾶται ὁ ἥλιος τὰς ἐν αὐτῷ σήψεις, πέψιν τε ποιεῖ τούτω, καὶ τῇ ἰδίᾳ φύσει εἰς τὸν τόπον τὸν 35 σεσημμένον βοήθειαν χορηγεῖ μετὰ θερμότητος εὐκράτου, ἀντεῦθεν αὐξάνει τὸ φυτὸν, ὡς δοκεῖν νήματα ἐκτείνεσθαι εἰς ὄλον αὐτό. Καὶ τοῦτο ἰδιὸν ἔστι τοῖς φυτοῖς τοῖς ἔχουσι πολλὰς ἀκάνθας. Τότε γοῦν γεννᾶται βοτάνη ἢ λεγομένη λινοζωστis καὶ τὰ ταύτη 40 ὁμοια.

longitudinem diei in remotione sua, et comprehendit humorem illum, nec habebit planta vires folia et fructus producendi. Sed planta quæ nascitur in locis aquosis, aqua quum quieverit, fiet ut sæx, nec erit vis in aere ut subtiliet partes aquæ, detinebiturque aer in interioribus terræ, prohibebitque grossitudinem aquæ ascendere, mundabitque ventus in loco illo, et findetur terra, reprimetque se aer compressus, et coagulabit ventus illum humorem, provenietque ex illa humiditate planta stagnorum, et, ut multum, non differunt in forma propter perseverantiam et grossitudinem aquæ et calorem solis desuper. Sed planta quæ erit in locis udis, apparebit super faciem terræ ut viriditas. Dico ergo, in illo loco parvam esse raritatem, quumque ceciderit sol, movebit illam humiditatem, et calefiet locus cum motu contingente et calore compresso in interioribus terræ, et non habuit planta unde cresceret, et adjuvit eam humor sua expansione, et diffusa est super terram ut pannus viridis, nec habet folia. Nascitur autem de genere plantæ quæ apparet super superficiem aquæ, et hæc minor in quantitate quam illa, quia prope est generi terræ, nec ascendit, nec distenditur. Sæpe etiam ex planta alia planta nascitur, non suse formæ, sine radice, movetque se super plantam, quia planta multarum spinarum unctuosæ aquæ quum se moverit, aperientur partes ejus, vaporabitque sol illas putredines, digeretque herbam cum sua natura locus putridus, adjuvatque anima cum calore temperato, et crescit planta ut fila, et tenduntur super plantam, et hoc proprium est plantæ multum spinosæ, ut cuscute, et similia.

CAP. VIII.

Πᾶσαι δ' αἱ βοτάναι, καὶ εἴ τι αὐξάνει ἐπάνω τῆς γῆς καὶ ἐν τῇ γῆ, πρόσεισιν ἐκ τινος τούτων τῶν πέντε, ἃ εἰσι σπέρμα, ὑγρότης ἐξ ὕδατος, τόπος ἐπιτήδειος, ἀήρ καὶ φυτεία. Καὶ ταῦτα τὰ πέντε εἰσὶν, ὡς ἂν 45 εἴποι τις, ῥίζαι φυτῶν.

Herbæ autem, et quicquid crescit super terram et in terra, provenit ex aliquo istorum quinque, quæ sunt semen, putredo, humor aquæ, plantatio, super aliam plantam nasci. Et hæc quinque radices sunt plantarum.

CAP. IX.

Τριπλῶς δ' ἢ τῶν δένδρων εὐπορία ἀκολουθεῖ· ἢ γὰρ προάγουσι τοὺς καρποὺς πρὸ τῶν φύλλων, ἢ σύνμα τῶς φύλλοις, ἢ μετὰ τὰ φύλλα. Ἔστι τῶν

[VII] Triplex quoque est arborum secunditas : aut enim fructum producit ante folia, aut cum foliis, vel post folia procreata. Est quoque planta quæ non habet radicem, nec

φῶτον δ' περ οὐκ ἔχει ρίζαν, ἢ φύλλα· ἔστι καὶ δ' περ φέρει
 φιτρὸν ἄνευ καρποῦ καὶ φύλλων, ὡς ἡ λεγομένη χρυ-
 σοκόμη, ἢ χρυσίτις. Ἄλλα τὰ φυτὰ δ' καρπὸν πρὸ
 τῶν φύλλων προάγουσι, πολλὴν ἔχουσι τὴν πύοτητα.
 5 Ὅταν γοῦν ἐκταθῆ ἡ θερμότης ἢ οὔσα φυσικῶς τῶ
 φυτῶ, ταχύνει καὶ ἡ τούτου πέψις, βίωννται τε καὶ
 ζέει ἐν τοῖς κλάδοις τοῦ φυτοῦ, καλύει τε τὸν χυμὸν
 ἵνα μὴ ἀναβαίη ἀπ' αὐτοῦ, κἀντεῦθεν προχωροῦσι
 καρποὶ καὶ φύλλα. Ἐν δὲ τοῖς φυτοῖς δ' ταχύτερον
 10 τὰ φύλλα προάγουσι, τί νοητέον; αἱ διαθέσεις τῶν
 ὑγρῶν εἰσι πολλαί. Ὅπότεν γοῦν ἡ θερμότης τοῦ
 ἡλίου ἀρξῆται διασπείρειν τὰ μέρη τοῦ ὕδατος, ἄνω
 ἐφέλκεται ὁ ἥλιος τὰ μέρη τῆς ὑγρότητος, καὶ βραδύ-
 νει ἡ πεπειρότης, διότι ἡ πέψις τοῦ καρποῦ οὐκ
 15 ἔστιν εἰ μὴ ἐν συμπήξει, καὶ προηγούνται τὰ φύλλα
 τῶν καρπῶν τῇ προσαγωγῇ τῆς πολλῆς ὑγρότητος.
 Πολλάκις δὲ συμβαίνει αὐτοῖς καὶ πύοτης, ὁπότεν ἡ
 ὑγρότης ἢ ἐν τῶ φυτῶ πέψιν λάβῃ καὶ ἀναθῆ ἔξ αὐτῆς
 ἀτμῆς πυκνῆ, καὶ ἑλκύσῃ αὐτὴν ὁ ἀήρ μετὰ τοῦ
 20 ἡλίου· τότε γὰρ ἐξέρχεται ἐκ τῆς ὑγρότητος ἐκείνης καὶ
 πύοτης καὶ καρπὸς καὶ φύλλα μιᾷ ἐκθέσει. Οἱ παλαιοὶ
 δὲ σοφοὶ τὰ φύλλα πάντα καρποῦς εἶναι διεβεβαίουντο.
 Ἰστέον οὖν ὡς ὅτε ἡ ὑγρότης ἔστι τόση ὥστε μὴ πε-
 παίνεσθαι, μηδὲ συμπήγνυσθαι διὰ τὴν ἐκ τοῦ ἀέρος
 25 ἀνάπτυξιν καὶ τὴν ἀνωθεν σπουδὴν τῆς ἐφέλκσεως τοῦ
 ἡλίου, τότε ἡ ὑγρότης αὕτη, εἰς ἣν οὐκ ἐνηργήθη
 πέψις, ἀλλοιοῦται εἰς φύλλα· δ' δὴ οὐκ ἔχουσιν ἄλλον
 σκοπὸν εἰ μὴ τὴν ἐφέλκυσιν τῆς ὑγρότητος, καὶ ἵν'
 ὦσι καὶ περικαλύμματα τῶν καρπῶν ἀπὸ τῆς σπο-
 30 δρότητος τοῦ ἡλίου. Οὐ τοίνυν ὁμοίως δεῖ ἵνα τὰ
 φύλλα ὦσιν ὡς οἱ καρποὶ· δ' γὰρ χυμὸς δ' ἀναβαίνων
 ἀλλοιωθεὶς, οὗτός ἐστι τὰ φύλλα, ὡς εἶπομεν. Τοιοῦ-
 τοτρόπως ἔστιν ἡ κρίσις καὶ ἐν ταῖς ἐλαίαις, αἱ πο-
 λάκις στερίσκονται τῶν ἰδίων καρπῶν· ὁπότεν γὰρ ἡ
 35 φύσις πέψιν ποιήσῃ, ἀναβαίνει πρῶτως ἐκ τῆς λεπτό-
 τητος, δ' περ οὐκ ἐπεπάνθη ἐκ τῆς θερμότητος. Ἔστιν
 οὖν αὕτη ἡ ὑγρότης φύλλα· ἢ δὲ πέψις ἔστιν ἄνθος.
 Ὅταν δὲ τελειωθῆ τῶ δευτέρῳ ἔτει ἡ πέψις, γεννῶν-
 ται καρποὶ, καὶ ἐκβαίνει εἰς τέλος ἡ ὕλη κατὰ τὸν
 40 τόπον τὸν ἐν αὐτοῖς.

folia, et est quæ stipitem sine fructu et folio habet, ut
 barba Jovis. Adhuc quoque ostendimus has tres operatio-
 nes. Sed quæ fructum ante folia producit, multam habet
 unctuositatem, quumque digesserit eam calor qui est na-
 turalis plantæ, festinabit ejus maturatio confortabiturque,
 et defervescent in ramis plantæ, prohibebitque humorem
 ne ascendat, ex eoque præcedit fructus folia. In plantis
 autem quæ folia citius producant quam fructus, effectus
 humorum erunt multi, quumque calor solis inceperit di-
 spargere partes aquæ, sursum attrahit sol partes illius
 humoris, et tardabitur maturatio, quia digestio fructus
 non erit nisi in coagulatione, et præcedunt folia fructus.
 Planta vero quæ folia et fructus simul producit, multos
 habet humores, et multotiens accidit ei unctuositas:
 quam quum calor digesserit, ascendet ex eo cum illa
 unctuositate, attrahetque illud aer cum sole, egredietur-
 que unctuositas fructus, et humor folia producet una ex-
 positione. Antiqui vero sapientes folia etiam omnia fructus
 esse asserebant. Sed humor tantus erat quod non matu-
 rabantur, nec coagulabantur propter apparitionem caloris
 desuper et propter festinationem attractus solis. Humor
 ergo in quem non operata est digestio, alteratus est in
 folia, nec habent folia aliam intentionem nisi attractum
 humoris, et ut sint cooperimentum fructuum a vehementia
 solis. Et ideo oportuit, similiter ut folia essent et fructus;
 sed humor ascendit super ea, et alterata sunt folia, ut
 diximus. Eodem modo est judicium in oleis; sed oleæ sæpe
 privantur fructu, quia natura quando digesserit, ascendit
 primo de subtili quod non maturaverit, eritque ille hu-
 mor folia, eritque illa digestio flores, quumque maturaverit
 in secundo anno digestio, nascetur fructus, exhibitque ad
 finem materiæ secundum locum qui est in eo.

CAP. X.

Αἱ ἀκανθαὶ ὡσαύτως εἰσὶν ἐκ τοῦ γένους τῶν φυτῶν,
 οὐ μὴν τῆς αὐτῆς φύσεως. Λέγω γοῦν ὅτι ἐν τῶ
 φυτῶ ἔστιν ἀραιότης, καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς φύσεως
 αὐτοῦ ἔστι πέψις, καὶ ἀναβαίνει ὑγρότης ψυχρὰ καὶ
 45 μετ' αὐτῆς βραχεῖα διάκρισις, διερχομένη ἐν ἐκείνῃ τῇ
 ἀραιότητι. Ποιεῖ γοῦν ταύτην συμπήγνυσθαι ὁ ἥλιος,
 κἀντεῦθεν εἰσὶν αἱ ἀκανθαὶ. Διὰ τοῦτο καὶ τὸ εἶδος
 αὐτῶν ἔστι πυραμοειδές· ἔστι γὰρ ἡ βάσις αὐτῶν ἀρ-
 χαμένη ἀπὸ παγέος καὶ προχωροῦσα εἰς ἰσχνόν. Τοῦτο
 50 δὲ γίνεται, διότι κατὰ βραχὺ ὁ ἀήρ ἐπεκτεινόμενος τῶ
 φυτῶ αὐξάνει τὰ μέρη αὐτοῦ μετ' ἐπιτάσεως τῆς ὕλης

Spinæ vero non sunt de genere plantæ, nec de natura
 ejus; sed dico quod in planta est raritas, et erit in prin-
 cipio naturæ decoctio, et ascendit humor et frigus et
 cum eis parva decoctio, ambulatque in illa raritate, fac-
 citque illud coagulari sol, eruntque ex illo spinæ. Et ideo
 erit forma earum pyramidalis: est enim pedetentim inci-
 piens a gracili et procedens ad grossius paulatim, quia
 aer quum elongatus fuerit a planta illa, augentur partes

κῆς. Τοιοῦτοτρόπως καὶ πᾶν δένδρον, ἢ φυτὸν γίνεται
οὐδ' ἡ κεφαλὴ ἐστὶ πυραμοειδής.

ejus cum extensione materiæ. Eodem modo omnis planta,
vel arbor cujus caput fuerit pyramidale.

CAP. XI.

Ἡ χλοάζουσα δὲ χροιά ὀφείλει εἶναι πρᾶγμα κοινό-
τατον ἐν τοῖς δένδροις· βλέπομεν γὰρ ὅτι, ὡσπερ κοινή
5 ἐστὶν ἡ λευκότης ἐντός, οὕτω καὶ ἡ χλοερότης ἐκτός,
καὶ τοῦτό ἐστιν ὅτι ἕλη χρωῶνται πλησιωτέρα, ἤ γουν
μᾶλλον πεπεμημένη. Δεῖ τοίνυν ἐν ἡ χλοερότης ἐν πᾶσι
τοῖς φυτοῖς ὅτι αἱ ὕλαι ἔλκουσι καὶ ἀραιοῦσι τὸ ξύλον
τοῦ δένδρου, βραχειάν θ' ἡ θερμότης πέψιν ἐργάζεται,
10 καὶ ἀπομένει τι ἐκεῖ ὑγρὸν, ὃ φαίνεται ἔξωθεν. Καὶ
τοῦτό ἐστὶν ἡ χλοερότης ἢ ἐν τοῖς φυτοῖς, ἐὰν μὴ
μειζων γένηται ἡ πέψις· ὀφείλει δ' εἶναι μέση ἐν
τοῖς φύλλοις καὶ ἐν τοῖς ξύλοις τῇ δυνάμει. Ἡ δὲ
χλοερότης οὐ φθαίρεται ἐὰν ἡ ὑγρότης ἐν αὐτῇ, ἢ τίς
15 ἐστὶν ἐκ τοῦ γένους τῆς γῆς. Ἐξ ἀμφοτέρων γούν
τούτων ἡ χροιά γίνεται ἡ χλοερά. Τούτου σημεῖον
ὅτι οἱ φλοιοὶ τοῦ δένδρου, ὅταν ξηραίνηται αὐτό, με-
λαίνονται, ἐντός δ' εἰσὶ λευκοί. Ἐν τοῖς δένδροις γούν
μεταξὺ τῶν δύο χρωμάτων χροῶμα χλοερὸν γίνεται ἐν
20 τῇ ἐπιφανείᾳ αὐτῶν.

[VIII] Viriditas plantæ debet esse res communissima : in
arboribus enim videmus quod interius est albedo, et viri-
ditas exterius, et hoc est quia materia utuntur propin-
quiori. Oportet ergo ut sit viriditas in omnibus plantis,
quia materiæ attrahuntur et rarificant lignum arboris,
facitque calor parvam digestionem, remanetque ibi humor,
apparetque exterius : erit ergo viriditas, et hoc est in
foliis nisi quia major inest digestio, et ipsa sunt media
inter casuram et lignum in potentia. Sed viriditas non
moratur, nec est nisi humor in illa, estque de genere terræ,
fitque inter illa ambo color viridis. Hujus autem signum
quod cortices arboris, quando arescunt, denigrantur, et
fiunt ligna alba interius, fitque in illis inter illos duos co-
lores color viridis in apparentia plantæ.

CAP. XII.

Τοῦ δὲ σχήματος τῶν φυτῶν τρεῖς εἰσι τρόποι· τινὰ
γὰρ ἄνω προχωροῦσι, τινὰ κάτω, τινὰ μέσον. Τὰ
μὲν οὖν ἄνω ἐκτεινόμενα ἔχουσι αἰτίαν ὅτι ἡ φύσις
αὐτῶν φαίνεται ἐν τῇ ἐντεριώνῃ καὶ ἔλκει τὴν θερ-
20 μότητα καὶ συμπιέζει ἐν ἑαυτῇ τὸν ἀέρα τὸν ὄντα ἐν
ταῖς ἀραιότησιν αὐτῆς, πυραμιδοῦνται δ' ὡσπερ πυ-
ραμιδοῦνται τὸ πῦρ ἐν ταῖς ἰδίαις ὕλαις καὶ κουφίζεται.
Ὅσα δὲ κάτω ἐκτείνεται, τούτων οἱ πόροι συμπήγνυν-
ται· ὅταν γὰρ πέψις γένηται, τότε ἡ ἕλη πυκνοῦται
30 τοῦ ὑγροῦ ἐν ὧ ἐστὶν ἡ ἐντεριώνῃ, κἀντεῦθεν ἐκπο-
ρεύεται μὲν τὸ λεπτὸν ἄνω, ἐπαναστρέφει δὲ τὸ ὑγρὸν
πρὸς τὰ μέρη ἐκεῖνα κάτω· κινεῖ γὰρ ταύτην ἡ οἰκεία
βαρύτης. Ἄ δὲ φυτὰ μέσον τῶν δύο εἰσὶν, ἔχουσι
οὕτως λεπτύνεται τὸ ὑγρὸν, ὅτι ἡ φύσις τῆς εὐκρασίας
35 γειτνιάζει τῇ πέψει, εἰσὶ τε καὶ οἱ πόροι μέσοι, καὶ ἡ
ἕλη ἐπεκτείνεται καὶ ἄνω καὶ κάτω. Ἔστι δ' ἡ μὲν
πρώτη πέψις ὑπὸ τὸ φυτὸν, ἢ δὲ δευτέρα ἐν τῇ ἐντε-
ριώνῃ, ἢ τις ἐξέρχεται μὲν ἀπὸ τῆς γῆς· ἐστὶ δὲ καὶ ἐν
τῷ μέσῳ τοῦ φυτοῦ, καὶ μετὰ ταῦτα γίνεται ἡ διαίρε-
40 σις, ἢ τις συμβαίνει ἀπὸ τῆς δευτέρας, οὐκ ἀπὸ τῆς
πρώτης πέψεως. Ἡ δὲ τρίτη πέψις ἐστὶν ἐν τῷ ζώῳ·
οὐ γὰρ γίνεται αὕτη ἡ πέψις εἰ μὴ διὰ τὴν διαίρεσιν
τῆς φύσεως τῶν μελῶν καὶ τὴν διάστασιν τῶν φυσικῶν
πρὸς ἄλληλα. Τὰ δὲ φυτὰ γειτόνά εἰσι πρὸς ἑαυτά,
45 καὶ διὰ τοῦτο πληθύνονται ἐν πολλοῖς τόποις· ὡς ἐπὶ
τὸ πλεῖστον δ' ἡ ἕλη τῶν φυτῶν κάτω ἐκτείνεται. Τὰ
σχήματα τοίνυν τῶν φυτῶν εἰσὶν ἐν τῇ φύσει καὶ τῇ

Figuræ autem plantæ tres sunt modi : quædam enim
sursum prodeunt, quædam deorsum, quædam inter hæc.
Sed quæ tendit sursum, est quia materia ejus apparet in
medulla plantæ, et attrahit calor, et comprimit ipsam aer
qui est inter raritates ipsius, pyramidaturque sicut pyra-
midatur ignis in suis materiis et elevatur. Quæ autem
deorsum tendit, meatus coangustantur, quomque digesta
fuerit materia, inspissabitur aqua in qua est medulla
plantæ, proceditque subtile sursum, convertiturque aqua
ad partes illas deorsum, movetque illam sua ponderosi-
tate. Quæ vero inter duas partes fuerit, subtiliatur hu-
mor, et natura vicinatur temperantiæ in digestionem,
eruntque meatus medii, tenditque materia sursum et
deorsum. Est autem prima digestio desub planta, et
secunda, quæ est in medulla quæ exit a terra, quæ est
in media planta, et postea apparent maturæ, dividuntur-
que, nec digeruntur tertia digestionem : tertia enim di-
gestio est in animali : nec enim fit tertia digestio nisi
propter diversitatem membrorum et remotionem natura-
rum ad invicem. Sed plantæ vicinæ sunt ad invicem, et
ideo multiplicantur in multis locis, et, ut plurimum, ma-
teria plantarum inferius tendit. Figuræ vero plantarum

πρωτότητι τῶν σπερμάτων, τὰ ἄνθη δὲ τῶν φυτῶν καὶ αἱ καρποὶ εἰσιν ἐν ταῖς ὑγρότησι καὶ ἐν ταῖς ὕλαις. Κεῖται τοίνυν ἡ πρώτη κίνησις καθολικῶς καὶ ἡ πέψις ἐν πᾶσι τοῖς ζώοις, καὶ οὐκ ἀποχωροῦσιν ἀπ' αὐτῆς πάντα τὰ ζῶα· ἐν τοῖς φυτοῖς δ' ἐστὶν ἡ πρώτη πέψις, εἴτα ἡ πέπαισις κατὰ τὴν τροφήν αὐτῶν. Ἐκαστον οὖν δένδρον ἀναβαίνει ἀεὶ, ἔστ' ἂν πληρωθεῖ· αἰτία δ' αὕτη ἐστὶν ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν ζώων ἐκάστου τὸ μῆκος πλησίον ἐστὶ τοῦ ἰδίου πλάτους, ἐν τῷ φυτῷ δὲ πόρρω, ὅτι ἡ ῥίζα αὐτοῦ, ἤγουν τὸ πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ, σπεύδουσιν εἰς ἀνάθασιν, ἵνα δημιουργηθῇ τὸ φυτόν. Ἡ διαφορά δὲ τῶν φυτῶν ἐν τοῖς κλάδοις ἐστὶν ἐκ τῆς περιττῆς ἀραιότητος· ὅταν γὰρ συμπιεσθῶσιν οἱ χυμοί, θερμαίνονται ἡ φύσις καὶ σπύδει εἰς τὴν πέψιν, κἀντεῦθεν τυποῦνται οἱ κλάδοι καὶ φαίνεται τὰ φύλλα, ὡς προείπομεν.

erunt in quantitate seminum; flos vero plantæ et fructus sunt in aquis et materiis. Et positus est motus primus maturatio et digestio in omnibus animalibus, nec recedunt ab hoc; sed in planta est prima digestio et maturatio secundum nutrimentum. Quælibet vero arbor ascendit semper, donec compleatur et intereat, et hoc est quia cujuslibet animalis longitudo propinqua est suæ latitudini; in plantis vero remota est, quia radix ejus, aqua et ignis, festinant in ascensu, et procreatur planta. Diversitas vero plantæ in ramis est de superflua raritate, quumque comprehensæ fuerint humores, calefiet natura et festinabit in digerendo, formabunturque rami et apparebunt folia, ut prædiximus.

CAP. XIII.

Τὸ δὲ τὰ τῶν δένδρων φύλλα πίπτειν ἐστὶ διὰ τὴν ἐπιπορὰν τῆς δεξιάς ἀραιότητος· ὅταν γὰρ πεφθῇ ἡ ὑγρότης μετὰ τῆς ὕλης, πυραμιδοῦται, καὶ μετὰ ταῦτα κατισχαινίονται, καὶ ὅταν φανῇ ἡ ἕλη τῆ πέψις πεπληρωμένη, τότε τελείως βύονται τὰ ἄκρα τῶν πόρων ἄνω, καὶ διὰ ταῦτα, ἐπεὶ τὰ φύλλα οὐκ ἔχουσιν ἕλην, ξηραίνονται καὶ πίπτουσιν· ἐὰν δὲ συμβῇ τὸ ἐναντίον ὧν εἴπομεν, οὐ πίπτει τὸ φυτόν εἰς στέρησιν τῶν ἰδίων φύλλων. Ὅταν δὲ πάλιν νικήσῃ τὸ φυτόν ψυχρότης, θερμαίνει αὐτὸ ἡ ἐγκλειομένη τούτῳ θερμότης, καὶ ἡ φανέρωσις τῆς ψυχρότητος γίνεται ἐκτὸς ἐν τοῖς ἄκροις αὐτοῦ, καὶ ἀποτελοῦνται ἐντεῦθεν τὰ φύλλα γλαυκά, καὶ οὐδὲ πίπτουσιν, ὡς οὐδ' ἐπὶ τῶν ἐλαιῶν καὶ τῶν μυρσινῶν καὶ τῶν λοιπῶν. Ὅταν δ' ἔχῃσι τὰ δένδρα καὶ τὰ φυτὰ δύναμιν τοῦ ἔλκειν σφοδρῶς, γίνεται καρποφορία ὁμοῦ, ἢ τις συμβαίνει, ὅτι χρῆται ἡ φύσις πέψει κατὰ διαδοχὴν συχνῇ καὶ ἐν ἐκάστη πέψει καρπὸν προάγει πολύν, καὶ διὰ τοῦτο τινα φυτὰ καὶ πολλάκις ἐν τῷ χρόνῳ καρποφοροῦσιν. Τὸ δὲ φυτόν ὅπερ ἐστὶν ὡς ἡ φύσις τοῦ ὕδατος, μόλις καρποφορεῖ διὰ τὴν ἐπικράτειαν τῆς ὑγρότητος αὐτοῦ καὶ τὸν πλατυσμόν τῶν ἰδίων πόρων καὶ τὴν ἀπορροὴν τῶν ἰδίων ῥιζῶν· ὅταν δ' ἰσχυροποιηθῇ τὸ θερμόν, ταχύνει ὁ ἢ τούτου πέψις καὶ λεπτύνεται ἡ ὑγρότης καὶ οὐ συμπήγνυται· οὐδ' οὕτω πάλιν γίνεσθαι καρποφορίαν συμβαίνει, καὶ τοῦτο εὐρίσκεται ἐν πάσαις ταῖς βοτάναις ταῖς λεπταῖς, ἀλλὰ δὴ καὶ ἐν τισὶ λεχάνοις.

[IX] Quod autem folia arborum cadunt, erit propter fluxibilitatem velocis raritatis, quumque digesta fuerit aqua cum materia, pyramidabitur, ideoque erunt meatus eorum interiorius ampli et posthac graciliabuntur et pyramidabuntur, et quando apparuerit materia cum digestionem completaque fuerit perfecte, obturabit extremitates meatuum superius, nec habebunt folia materiam: siccantur ergo, et cum contrario ejus quod diximus, non cadit planta. Quumque vicerit plantam frigus, colorabit eam cum occultatione caloris in medio plantæ et apparitione frigoris exterius in extremitatibus ejus, et ideo glauca fiunt folia, nec cadunt, ut oliva, myrtus et similia. Sed quum habuerint arbores vel plantæ virtutem attrahentem vehementer, erit fructificatio una: quam si non habuerint, utetur natura digestionem vicissim, et in qualibet digestionem fructum producet, et ideo quædam plantæ sæpe in anno fructificant. Planta vero quæ est sicut natura aquæ, vix fructificat propter dominium humiditatis suæ et amplitudinem meatuum suorum et fluxibilitatem suarum radicem, quumque incanduerit calor, festinabit ejus digestio, et subtiliabitur propter aquam, et non coagulabitur, et istud invenitur in omnibus herbis minutis et in aliquibus oleribus.

CAP. XIV.

Φαιότης δὲ γίνεται ἐν τόποις σφόδρα θερμοῖς, καὶ ἐστὶν ἐν τούτοις ὀλίγος καρπὸς ἐκ τῆς ὑγρότητος, διότι εἰσὶ στενοὶ οἱ πόροι. Ὅταν γοῦν θελήσῃ ἡ φύσις πέψιν ποιῆσαι, μὴ ἔχουσα ὑγρότητα ἀρκούσαν τῇ ὕλει, τότε γίνονται οἱ πόροι στενωτέροι. Ἐπαναστρέφει

Ventalitas autem erit in terris vehementer calidis, et erit ibi parum humoris, et fient angusti meatus, quumque voluerit natura digerere, non habebit humorem qui sufficiat materiam, fientque meatus angusti. Revertetur ergo digestio, con-

τῶν ἢ πέφικ, καὶ συνεχῆ ταύτην ποιῆ ἡ θερμότης,
 καὶ φαίνεται τότε τὸ μέσον λευκοῦ καὶ μέλανος ἐν
 χρώματι. Καὶ ὅταν τοῦτο τοιοῦτοτρόπως γένηται,
 τότε τὸ ξύλον φθάνει γίνεσθαι μέλαν, καὶ πᾶν τὸ πλη-
 5 σιάζον τῷ φαιῶ, καὶ τοῦτο ἔστιν ἰδεῖν ἀπὸ τοῦ ἐβένου
 καὶ τῆς πετέλας. Ὁ δ' ἔβενος καταδύεται ἐν τῷ
 ὕδατι, ὅτι τὰ μέρη αὐτοῦ εἰσι συμπεπηγότα καὶ οἱ
 πόροι στενοί, καὶ ἀήρ οὐκ εἰσέρχεται ἐν αὐτοῖς. Ὁ
 δ' ἐκ τῶν ξύλων τῶν λευκῶν βυθίζεται, ἔστι διὰ τὴν
 10 στενότητα τῶν πόρων καὶ τὴν περιτότητα τῆς ὑγρό-
 τητος τῆς βουύσης τοὺς πόρους, ὥστε μὴ ἐξέρχεσθαι
 ἀπ' αὐτῶν ἀέρα. Τὸ δ' ἄνθος ἐκ λεπτῆς μόνον ὕλης
 ἐστίν, ὅταν ἀρξῆται ἡ πέφικ, καὶ διὰ τοῦτο προη-
 γεῖται τοῦ φυτοῦ, ὡς ἐδείξαμεν. Ἐντεῦθεν γοῦν
 15 δεικνύομεν καὶ τὴν αἰτίαν δι' ἣν τὰ φυτὰ ἐκφέρουσι
 φύλλα πρότερον, εἶτα καρπούς. Ὁ δ' ἐν τῷ φυτῷ
 τῷ ἔχοντι στενοὺς πόρους γίνεται χρώμα, ἔσται ἐν
 χρώματι σαπφειρίνω, καὶ διότι συμπιέζονται αὐτοῦ
 τὰ μέρη, εἰς λευκότητα κλίνει· ὅταν δ' εἰς εὐκράσταν
 20 φθάσῃ, ἔστί γλαυκόν. Διότι δὲ τινα φυτὰ ἄνθη οὐκ
 ἔχουσι, ἔστιν ἡ αἰτία ὅτι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, γίνεται
 τοῦτο διὰ τὴν διαφορὰν τῶν ἐν αὐτοῖς μερῶν καὶ τὴν
 ἐν αὐτοῖς λεπτότητα καὶ τραχύτητα καὶ παχύτητα.
 Οὐκ ἔχουσι δ' ἄνθη φοίνικες, συκαὶ καὶ τὰ τούτοις
 25 ὅμοια.

tinebitque eam calor, videbiturque inter albedinem et nigre-
 dinem in colore. Quod autem hoc modo fuerit, lignum
 habebit nigrum, et omne quod approximatum fuerit inter
 albedinem et ebumum, et hoc est ab ebenuo usque ad ulvam.
 Et ideo mergitur in aqua, quia partes ejus sunt compactæ
 et meatus angusti, nec aer intrat in illos. Quod autem
 de lignis album mergitur, erit propter angustiam mea-
 tuum et superfluum humorem, qui obturat meatus, ut
 non ingrediatur aer : ergo mergitur. Flos si quid de
 subtili tantum materia erit, quando incipit digestio, et
 ideo præcedit fructum in plantis, ut plurimum. Ostendi-
 mus autem causam, quare plantæ producant folia prius
 quam fructus. Quod ergo in planta angustarum partium
 fuerit, erit in colore ut lazulum, et quando non comprimentur
 partes ejus, ad albedinem declinabit; quumque
 temperatum fuerit, erit glaucum. Quod autem quædam
 flores non habent, ut plurimum fit propter soliditatem
 suarum partium et suam subtilitatem et asperitatem et
 grossitudinem. Non ergo habent flores, ut palma et
 similia.

CAP. XV.

Τὸ δὲ φυτὸν τὸ παχεῖς ἔχον φλοιούς ἐκτείνεται κατὰ
 τὴν ἔκτασιν τῆς ὑγρότητος καὶ τὴν συνώθησιν τῆς
 θερμότητος, καὶ τοῦτό ἐστιν ἐν τῇ πεύκῃ καὶ τῇ φοί-
 νικι. Τὸ δὲ φυτὸν τὸ γάλα ἐκβάλλον ἔχει τοῦτο ἐν τῷ
 30 μέσῳ· ἔστι δ' ἡ θερμότης ὑποκάτω ἰσχυροτέρα, καὶ μέ-
 νει ἐκεῖ πύθης. Ὅπότεν οὖν ἀρξῆται ἡ θερμότης πέ-
 τειν, στρέφεται ἡ πύθης εἰς τὴν οἰκίαν ὑγρότητα, καὶ
 συμπήγνυσι ταύτην συμπήξει βραχεῖα, καὶ θερμαινο-
 μένου τοῦ τόπου, γίνεται ἡ ὑγρότης λιπαρά, ὅμοια γάλα-
 35 κτι, ἐγείρεται τ' ἀναθυμιάσις ἀπὸ τῆς ὑγρότητος τῆς
 ἑλκούσης τὸ γάλα ἐκεῖνο εἰς τὰς ἀκρότητας, καὶ κατέ-
 χει ἡ ὑγρότης τὴν θερμότητα τὴν φαινομένην, καὶ
 οὕτω συμπήγνυται τὸ γάλα· φύσις γάρ ἐστι τῆς θερ-
 μότητος τὸ συμπηγνύειν. Ὅποιον δὲ τι δὲ γάλα πολλῆς
 40 ἐστὶ συμπήξεως, τότε γίνεται, ὅταν ἐν τῷ δένδρῳ
 φανῆ ψύχος· συμπηγνύομενον γὰρ μετὰ ταῦτα ἐξέρχεται
 ἀπὸ τοῦ οἰκείου τόπου, καὶ ἐντεῦθεν ἔστι τὸ κόμμι.
 Τὸ κόμμι δὲ τὸ θερμὸν προέρχεται ἐν τῷ στάζεισθαι·
 ὅπότεν γοῦν τοῦ ἀέρος ἀψηται, συμπήγνυται καὶ κα-
 45 ταρρεῖ ἐν τόπῳ εὐκράτῳ, καὶ ἔστιν ὅμοιον ὕδατι.
 Ἔτερον δὲ χέεται καὶ συμπήγνυται ὅμοιον λίθοις, ἢ
 κογχυλλίοις. Ὅτε δὲ κατὰ στράγγα βρεῖ, μένον ἐν τῷ οἰ-
 κείῳ εἶδει, γίνεται ὡς τὸ λεγόμενον σηρίον. Τὸ
 δ' ἀλλοιοῦμενον ὡς λίθος ἔστι, κατὰ τὸ φαινόμενον
 50 λίαν ψυχρόν· ποιῆ δὲ τοῦτο ἡ θερμότης τοιοῦτον εἶναι·

Planta vero quæ grossos habet cortices, extenditur
 propter tensionem humoris et impulsionem caloris, et hoc
 est in pinu et palma. Sed planta quæ lac emittit, ha-
 bebitt lac in medio, eritque calor subterius fortis, eritque
 ibi unctuositas. Quumque inceperit calor digerere, conver-
 tetur unctuositas in illum humorem, et coagulabit ipsnm
 cum coagulatione parva, et calefiet locus, fietque aqua
 unctuosa similis lacti, elevabiturque vapor ab humore,
 qui attrahet lac illud ad extremitates, et retinebit humor
 calorem apparentem. Et non coagulabitur illud lac, quia
 usus est caloris ut coagulet lac, et quodlibet lac multæ
 est coagulationis. Quum fuerit in arbore frigus apprens,
 coagulabitur lac, postquam exierit a loco, et inde erit
 gummi. Gummæ vero calidæ procedunt distillando,
 cumque aerem tetigerint, coagulabuntur. Et quædam
 manant in loco temperato, et erunt similes aquæ; quæ-
 dam vero manant et coagulantur, similes lapidibus, vel
 conchis. Sed quod guttatim manat, remanet in forma
 sua, et erit ut arbor quæ dicitur aletasur. Quod vero
 alteratur, ut lapis, erit in apparentia valde frigidum et

δταν δ' ἢ ψυχρος καὶ καταρρη, ἀπολιθοῦται. Πάλιν τῶν δένδρων τινὰ ἀλλοιοῦνται ἐν τῷ χειμῶνι, καὶ ποτε μὲν γίνονται χλωρά, ποτὲ δὲ γλαυκά, καὶ οὐ φθίρονται οὔτε τὰ φύλλα αὐτῶν, οὔθ' οἱ καρποί, ὅτι τὰ φυτὰ ἐν οἷς τοῦτο συμβαίνει, ἔχουσιν ἐπάνω θερμότητα παχίαν καὶ ἐν ταῖς ῥίζαις ὑγρότητα λεπτήν· ὅθεν ἐν τῇ προόδῳ τοῦ ἔτους κατέχει ἡ ὑγρότης ἐκείνο τὸ χρῶμα διὰ τὴν ψυχρότητα τοῦ αἵρος. Καὶ ὅτε παραβάλλει ἡ θερμότης πρὸς τὴν ψυχρότητα, ὡθεὶ ἡ θερμότης τὴν ὑγρότητα ἐξώθει, μετὰ τοῦ οὐδ' περ' ἐθαψε χρώματος τοῦ ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ δένδρου ἀκολουθοῦντος. Ὅτε δὲ στρέφεται πάλιν ἡ ψυχρότης καὶ ἡ ξηρότης εἰς ἐνέργειαν καὶ ἡ ὑγρότης κατέχει τὴν θερμότητα, τότε τὸ χρῶμα φαίνεται τὸ γλαυκόν.

faciet calor ipsum apparere, quumque manaverit, lapidescet, fietque in terra calida superflua. Arborum autem quaedam alterantur in hieme, sicutque quandoque virides, quandoque glaucæ, et non corrumpuntur folia earum, nec fructus, quia arbores quibus accidit hoc, habebunt calorem grossum, et in barbis inferioribus aquam subtilem. Ergo in processu anni retinebit aqua illa calorem propter frigiditatem aeris, et quia accessit calor ad frigida, impulit calor humiditatem exterius cum eo quod tinxit colore caloris, et apparet ideo color in apparente arboris. Consequenter vertitur frigus et siccitas ad actum, et humor retinet calorem, et ideo apparet alius color.

CAP. XVI.

15 Πικρὸς δὲ γίνεται καρπός, ὅθ' ἡ θερμότης καὶ ἡ ὑγρότης οὐκ εἰσὶ πλήρεις ἐν τῇ πέψει· ἡ ψυχρότης γὰρ καὶ ἡ ξηρότης ἐμποδίζουσι τὴν τελείωσιν, καὶ οὕτω στρέφεται εἰς πικρίαν ὁ καρπός. Τοῦτου σημείου ὅτι τὸ πικρὸν εἰς πῦρ ἐμβληθὲν γλυκὺ γίνεται. 20 Δένδρα δ' ὅσα γεννῶνται ἐν ὕδατι ὀξῶδες, ποιοῦσι καρπὸν γλυκύν, διότι τὸ ὀξῶδες ἔλκει μετὰ θερμότητος τοῦ ἡλίου ὅπερ ἐστὶ τῆς ἰδίας ποιότητος, καὶ τοῦτο ψυχρότης ἐστὶ καὶ ξηρότης, κἀντεῦθεν ἀπομένουσιν ὑγρότητές τινες ὀλίγαι ἐνδον γλυκεῖται, θερμαίνονται τε καὶ ἡ κοιλία τοῦ δένδρου, ὅταν προσμείνη ἐς αὐτὴν ὁ ἥλιος, καὶ οὕτω γίνεται ὁ χυμὸς τοῦ καρποῦ στύφος ὀλίγον, καὶ ὅσον πλέον πεπεμημένος γένηται, διαλύεται κατὰ μικρὸν τὸ ὀξῶδες, ἔστ' ἂν καταναλωθῇ καὶ φανῇ ἡ γλυκύτης. Ἔσται τοίνυν ὁ καρπός γλυκός, τὰ δὲ φύλλα αὐτοῦ καὶ οἱ ἀκρέμιοι ξηροί. Ὅταν δὲ τελειωθῇ ἡ πεπειρότης, ἐπὶ πλέον γίνεται ὁ καρπός πικρός· τοῦτο δ' ἐστὶ διὰ τὴν περισσὴν θερμότητα μετὰ βραχείας ὑγρότητος· καταναλίσκεται γὰρ ἡ ὑγρότης, ποιεῖ θ' ὁ καρπός τὴν θερμότητα ἀναβαίνειν, καὶ ἐστὶ τότε ὁ καρπός πικρός. Γίνονται δὲ καὶ οἱ πυρῆνες πυραμοειδεῖς διὰ τὴν ἐφέλκυσιν τοῦ θερμοῦ καὶ τὴν περιττὴν ψυχρότητα καὶ ὑγρότητα τὴν ἐντὸς κειμένην, ἃ εἰσὶν ἐκ γένους τοῦ ὀξῶδους ὕδατος· μένει γὰρ τὸ ὑγρὸν ἐν μέσῳ καὶ καταπυκνοῦται καὶ ἰσχυαίνει τὰ ἄκρα. 35 Τὰ δένδρα δὲ τὰ ὄντα ἐν γῆ εὐκράτῳ ἐπισπεύδουσι τὴν πεπειρότητα πρὸ τῶν χειμερινῶν ἡμερῶν, ὅτι ἡ θερμότης ὅταν ἢ πλησίον τῆς εὐκρασίας, γένηται δὲ καὶ ἡ ὑγρότης φανερά καὶ ὁ ἀήρ καθαρός, καὶ οὐ δεῖται ὁ καρπός πολλῆς θερμότητος τε καὶ πέψως, σπεύδει τότε ἡ τοῦδε πεπειρότης, καὶ πρόεισι πρὸ ἡμερῶν χειμερινῶν. Ἐν πᾶσι γοῦν τοῖς δένδροις, ὅταν πρῶτον φυτευθῶσιν, ἐπικρατεῖ τὸ πικρὸν, ἢ τὸ στρυφνόν, ἔπει ἡ ὑγρότης ὅταν ἐν τοῖς ἀκροῖς γένηται αὐτῶν, πέττει τοὺς τόπους τοὺς ὄντας ἐν τῷ μέσῳ τῶν δένδρων, ἐξ ὧν ἐστὶ καὶ ἡ ὕλη τῶν καρπῶν, προέρχεται

Fructus vero erit amarus, quia calor et humor non sunt completi in digestionem; frigus quoque et siccitas impediunt, ut compleantur: convertuntur ergo ad amaritudinem. Hujus signum quod amarum missum in ignem dulcescit. Arbores autem quæ nascuntur in aqua acetosa, faciunt fructum dulcem, quia acetositas attrahit cum calore solis quod fuerit suæ qualitatis, et hoc est frigus et siccitas. Apparent ergo aquæ intrinsecæ dulces, calefitque venter arboris, quando perseveravit super eam sol, eritque sapor fructus acetosus in successione, et quanto plus digestum fuerit, dissolvetur paulatim acetositas, donec consumatur, apparebitque dulcedo. Erit ergo fructus dulcis, foliaque sua et extremitates acida. Quumque perfecta fuerit maturatio, erit amarus, et hoc est propter superfluum calorem cum paucis humore. Et consumitur humor, facitque fructus calorem ascendere, eritque amarus. Eruntque nuclei ejus pyramidales propter attractionem caloris superius, et frigiditatis et humoris inferius, quæ sunt ex genere aquæ acetosæ, remanetque humor in medio, inspissaturque medium et gracilianter extremitates. Arbores vero quæ fuerint in terris temperatis, accelerant maturationem ante dies vernaes, quia calor quando fuerit prope temperantiam, fueritque humor apparens, aerque clarus, non egebit fructus multo calore in digestionem. Festinat ergo ejus maturatio, provenitque ante dies vernaes. Omnibus quidem arboribus, quum primum plantatæ fuerint, dominabitur amaritudo, vel ponticitas. Causa, humor quando fuerit in extremitatibus illarum, et digesserit loca, quæ sunt in medio arborum, de quibus

ταί τε ξηρότης καὶ ἐπακολουθεῖ τῇ υγρότητι, καὶ οὕτω γίνεται ἡ πρώτη πέψις δριμύεια, ἢ πικρά, ἢ στρυφνή. Αἰτία δ' ἐστὶν ὅτι μετὰ θερμότητος καὶ υγρότητός ἐστι πέψις· ὅταν δ' ἐπικρατήσῃ υγρότης καὶ ξηρότης τοῦ θερμοῦ, ἐστὶν ἐξ αὐτοῦ καρπὸς ἐν τῇ ἀρχῇ οὐκ εὐπεπτος, διότι ἡ γέννησις τοῦ καρποῦ ἐν τῇ ἀρχῇ ἐστὶ χωρὶς γλυκύτητος.

erunt materiae fructus, proveniet siccitas, et consequetur humorem, fietque prima digestio acida, vel amara, vel pontica. Causa, quia in calore et humore est digestio, quumque vicerit humor vel siccitas calorem, erit ex eo fructus in principio non bene digestus, et ideo generatio fructuum in principio est praeter dulcedinem.

CAP. XVII.

Τῶν μυροβαλάνων δὲ δένδρων ἐν τῇ ἀρχῇ, ὅταν φανῶσιν, οἱ καρποὶ εἰσι γλυκεῖς· κοινῶς δ' εἰσὶ στρυφνοὶ καὶ ἐν τῇ κράσει αὐτῶν πικροί. Αἰτία δ' ἐστὶν ὅτι τὸ δένδρον αὐτῶν ἐστὶν ἀραιὸν τοῖς κλάδοις· ἐν ὥρᾳ δὲ πέψεως, ὅταν ὦσιν οἱ πόροι πλατεῖς, ἔπεται θερμότης τῇ υγρότητι, καὶ πεπειροῦνται οἱ καρποὶ, καὶ εἰσιν ἐν τῇ ἀρχῇ γλυκεῖς. Πάλιν ἀκολουθῶς ἔλκει διὰ τὴν ἀραιότητα τοῦτο τὸ δένδρον πόρους, ἐπικρατεῖ τε ψυχρότης καὶ ξηρότης τοῦ θερμοῦ καὶ υγροῦ κίντηθεν ἀλλοιοῦνται οἱ καρποὶ εἰς στρυφνότητα. Ἐπικρατεῖ πάλιν ὁ ἥλιος μετὰ τῆς θερμότητος διὰ τῆς ἐφέλκυσσεως τῆς περιττῆς ξηρότητος ἐν τῷ σπέρματι ἐκείνῳ, ὃ περ ἐστὶν ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ τῶν δένδρων, νικᾷ θ' ἡ ψυχρότης τὴν ξηρότητα, καὶ εἰσιν οἱ καρποὶ ἰσχυρᾶς στρυφνότητος. Ἐντεῦθεν δὲ πάλιν ἀναβαίνει θερμότης φυσικῆ ἀνω, καὶ βοηθεῖ αὐτῇ ἡ θερμότης τοῦ ἡλίου ἔξωθεν, νικᾷ θ' ἡ θερμότης καὶ ἡ ξηρότης, καὶ γίνονται οἱ καρποὶ πικροί.

Myrobalanorum vero arboris sunt in principio, quum apparuerint, fructus dulces, consequenter pontici, et in completionem amari. Causa ejus, quia arbor ejus rara nimis, et in hora digestionis, quum sint meatus amplii, sequetur calor humorem, et maturabit fructum. Erit ergo in principio dulcis. Consequenter attrahit calor siccitatem sibi similem, et angustabit meatus, vincetque frigiditas et siccitas calorem et humorem. Alterabitur ergo fructus ad ponticitatem. Vincetque sol cum calore per attractionem superfluum siccitatis in semine illo, quod est in apparenti arborum, vincetque frigus siccitatem. Erit ergo fructus fortis ponticitatis. Deinceps vero ascendet calor naturalis sursum, et adjuvabit eum calor solis extrinsecus. Vincet ergo calor et siccitas, et erit fructus amarus.

ΑΝΕΜΩΝ ΘΕΣΕΙΣ

ΚΑΙ ΠΡΟΣΗΓΟΡΙΑΙ.

ἩΚ ΤΩΝ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΠΕΡΙ ΣΗΜΕΙΩΝ.

VENTORUM SITUS

ET ADPELLATIONES.

EX ARISTOTELIS LIBRO DE SIGNIS.

(272.)

Βορρᾶς· οὗτος ἐν μὲν Μαλλῶ Παγρεύς· πνεῖ γὰρ ἐπὶ κρημνῶν μεγάλων καὶ ὄρων διπλῶν παρ' ἄλληλα κειμένων, ἃ καλεῖται Παγρικά· ἐν δὲ Καύνῳ Μέσης· ἐν δὲ Ῥόδῳ Καυνίας· πνεῖ γὰρ ἀπὸ Καύνου, ἐνοχλῶν τὸν λιμένα αὐτῶν τὸν Ἀκανίαν· ἐν δ' Ὀλβία τῇ κατὰ Μύγαλον τῆς Παμφυλίας Γαυρεύς· πνεῖ γὰρ ἀπὸ νήσου ἣ καλεῖται Γαυρίς. Τινὲς δ' αὐτὸν Βορρᾶν οἰοῦνται εἶναι, ἐν οἷς καὶ Λυρναντεῖς οἱ κατὰ Φασηλίδα. Καικίας· οὗτος ἐν μὲν Λέσβῳ καλεῖται Ὀθηβάνος· πνεῖ γὰρ ἀπὸ Ὀθήβης πεδίου τοῦ ὑπὲρ τὸν Ἐλαιατικὸν κόλπον τῆς Μυσίας· ἐνοχλεῖ δὲ τὸν Μιτυληναίων λιμένα, μέγιστα δὲ τὸν Μαλόεντα· παρὰ δὲ αἰκαυνίας, ὅν ἄλλοι Βορρᾶν οἰοῦνται εἶναι. Ἀπηλιώτης· οὗτος ἐν μὲν Τριπόλει τῆς Φοινίκης Ποταμεὺς καλεῖται· πνεῖ δ' ἐκ πεδίου ὁμοίου ἄλωνι μεγάλῃ, περιεχομένου ὑπὸ τε τοῦ Λιβάνου καὶ τοῦ Βαπύρου ὄρους, παρὰ καὶ Ποταμεὺς καλεῖται· ἐνοχλεῖ δὲ τὸ Ποσειδώνειον· ἐν δὲ τῷ Ἰσσικῷ κόλπῳ καὶ περὶ Ῥωσσὸν Συριάνδος· πνεῖ δ' ἀπὸ τῶν Συρίων πυλῶν, ἃς διέστηκεν (σεν?) δὲ τε Ταῦρος καὶ Ταυρόσια * ὄρη· ἐν δὲ τῷ Τριπολιτικῷ κόλπῳ Μαρσεύς, ἀπὸ Μάρσου κώμης· ἐν δὲ Προκοννήσῳ καὶ ἐν Τέφῳ καὶ ἐν Κρήτῃ καὶ Εὐβοίᾳ καὶ Κυρήνῃ Ἑλλησποντίας· μέγιστα δ' ἐνοχλεῖ τὸν τε τῆς Εὐβοίας Καφηρέα καὶ τὸν Κυρηναῖον λιμένα, καλούμενον δ' Ἀπολλωνίαν· πνεῖ δ' ἀπ' Ἑλλησπόντου· ἐν δὲ Σινώπῃ Βερεκυντίας ἀπὸ τῶν κατὰ Φρυγίαν τόπων πνέων· ἐν δὲ Σικελίᾳ Καταπορθμίας, πνέων ἀπὸ τοῦ πορθμοῦ. Τινὲς δ' αὐτὸν Καικίαν οἰοῦνται εἶναι, Ὀθηβάναν προσαγορεύοντες. Εὐρος· οὗτος ἐν μὲν Αἰγαίς ταῖς κατὰ Συρίαν Σκοπελεύς καλεῖται ἀπὸ τοῦ Ῥωσίων σκοπέλου· ἐν δὲ Κυρήνῃ Κάρβας ἀπὸ τῶν Καρβανῶν τῶν κατὰ Φοινίκην· διὸ καὶ τὸν αὐτὸν Φοινικίαν καλοῦσι τινες. Εἰσι δ' οἱ καὶ Ἀπηλιώτην νομίζουσιν εἶναι. Ὀρθρό-
 35 νος· τοῦτον οἱ μὲν Εὐρον, οἱ δ' Ἄμνεα προσαγορεύουσιν. Νότος δ' ὁμοίως παρὰ πᾶσι καλεῖται· τὸ δ' ὄνομα διὰ τὸ νοσῶδη εἶναι· ἔξω δὲ κάτομβρον, κατ' ἀμφοτέρα δὲ νότον. Λευκόνος ὁμοίως· τὸ δ' ὄνομα ἀπὸ τοῦ συμβαίνοντος· λευκαίνεται γὰρ... Αἰψ· καὶ
 40 οὗτος τὸ ὄνομα ἀπὸ Λιβύης, ὅθεν πνεῖ. Ζέφυρος· καὶ οὗτος τὸδε τὸ ὄνομα διὰ τὸ ἀπ' ἐσπέρας πνεῖν ἢ δ' ἐσπέρα... Ἰάπυξ· οὗτος ἐν Τάραντι Σκυλητίνος ἀπὸ χωρίου Σκυλαντίμου· κατὰ δὲ οραλεοντο * Φρυγίας· ὑπὸ δὲ τινῶν Φαραγγίτης· πνεῖ γὰρ ἐκ τινος φάραγ-
 45 γος τῶν κατὰ τὸ Πηγαῖον· παρὰ πολλοῖς δ' Ἀργέστης. Θρακίας κατὰ μὲν Θράκην Στρυμονίας (πνεῖ γὰρ ἀπὸ τοῦ Στρυμόνος ποταμοῦ), κατὰ δὲ τὴν Με-

Boreas, aquilo; hic in Ciliciæ Mallo Pagreus dicitur : flat namque a magnis præcipitiis ac montibus duplicibus sibi invicem adjacentibus, qui Pagrici montes adpellantur. Cauni Meses nominatur; in Rhodo vero Caunias, quoniam a Cauno spirat, portum eorum Acaniam infestans. Olbiae prope Mygalum Pamphyliae Gaureus dicitur, quia flat ab insula cui nomen Gauris. Nonnulli, quorum e numero sunt Lyrnantes prope Phaselida, eum pro Aquilone habent. *Cæcias*; hic in Lesbo quidem Thebanas vocatur : flat namque a Thebes campo supra Mysiae sinum Eleaticum sito, infestatque Mitylenæorum portum, maxime vero Maloentem; apud Ae.... Caunias dicitur, quem alii Boream esse putant. *Apeliotes*, Subsolanus; hic in Tripoli quidem Phœniciae Potameus vocitatur, flatque a campo magnæ areæ simili, qui a Libano et BapYRO monte cingitur : quamobrem et Potameus vocitatur. Infestat autem Postdonium. In Issico vero sinu et circa Rhossum nominatur Syriandus : flat namque a Syriis portis, quas Taurus et Rhosii (?) montes dirimunt. In Tripolitico sinu Marseus nominatur, a Marso vico. In Proconneso, Teo, Creta, Eubœa et Cyrene dicitur Hellespontias, maximeque infestat Eubœæ Caphareum et Cyrenæum portum, nomine Apolloniam; flat autem ab Hellesponto. Apud Sinopenses vocatur Berecynτίας, quoniam a Phrygiæ locis spirat; in Sicilia vero Cataportumias, quoniam a freto spirat. Quidam eum Cæciam esse putant, ac Thebanam adpellant. *Eurus*, Vulturinus; hic apud Ægas quidem Syriæ vocatur Scopelus, a Rhossiorum scopulo; Cyrenis vero Carbas a Carbanis Phœnicia: quamobrem et Phœnicias a quibusdam nuncupatur. Sunt qui et Apelioten eum esse arbitrantur. *Orthronotus*; hunc alii Eurum, alii Amneum adpellant. *Notus*, Auster, eodem apud omnes vocatur nomine; nomen autem traxit ex eo quod morbosus sit, extra quidem pluviosus, utrobique vero notus. *Leuconotus*, albus Notus similiter; ex effectu nomen sortitus est : albescit enim.... *Libs*, Africus; et hic a Libya nomen sortitus est, quippe ab ea spirans. *Zephyrus*, Favonius : huic quoque id nomen ex eo impositum, quoniam ab occasu spirat; occasus autem... *Iapyx* : hic Tarenti Scyletinus dicitur, a loco; Scylacinus vero circa Dorylaium Phrygiæ (?). A quibusdam Pharangites adpellatur, quoniam e convalle quadam ad Pegæum sita spirat. Apud multos Argestes nominatur. *Thracias* in Thracia quidem Strymonias vocitatur, quippe qui a Strymone fluvio spirat; in Megarico

γαρικὴν Σκίρων ἀπὸ τῶν Σκιρωνίδων πετρῶν, ἐν δ' Ἰταλίᾳ καὶ Σικελίᾳ Κίρκας διὰ τὸ πνεῖν ἀπὸ τοῦ Κίρκαίου· ἐν δ' Εὐβοίᾳ καὶ Λέσβῳ Ὀλυμπίας· τὸ δ' ὄνομα ἀπὸ τοῦ Πιερικοῦ Ὀλύμπου· ὄχλει δὲ Πυρραίους.

Ἔπογγεγραφα δὲ σοὶ καὶ τὰς θέσεις αὐτῶν, ὡς κεῖνται καὶ πνέουσιν, ὑπογράφας τὸν τῆς γῆς κύκλον, ἵνα καὶ πρὸ ὀφθαλμῶν σοὶ τεθῶσιν.

vero tractu Sciron dicitur a Scironis saxis; in Italia et Sicilia Circas, quoniam a Circaeo spirat; in Euboea et Lesbo Olympias, a Pierico Olympo tracto vocabulo; infestat autem Pyrrhaeos. Delineavi porro tibi et situs eorum, prout siti sunt et spirant, descripto terrarum orbe, ut tibi ob oculos ponerentur.

(988.)

Ἄρα γ' εἰσὶν ἄτομοι γραμμαί, καὶ ὅπως ἐν ἅπασιν τοῖς ποσοῖς ἔστι τι ἄμερές, ὡς περ ἐνίοι φασιν; εἰ γὰρ ὁμοίως ὑπάρχει τὸ τε πολὺ καὶ τὸ μέγα, καὶ τὰ ἀντικείμενα τούτοις, τὸ τ' ὀλίγον καὶ τὸ μικρόν, τὸ δ' ἀπείρους σχεδὸν διαιρέσεις ἔχον οὐκ ἔστιν ὀλίγον, ἀλλὰ πολὺ, φανερὸν ὅτι πεπερασμένως ἔξει τὰς διαιρέσεις τὸ ὀλίγον καὶ τὸ μικρόν· εἰ δὲ πεπερασμένοι αἱ διαιρέσεις, ἀνάγκη τι εἶναι ἄμερές μέγεθος, ὡστ' ἐν ἅπασιν ἐνυπάρξει τι ἄμερές, ἔπειτα καὶ τὸ ὀλίγον καὶ τὸ μικρόν. Ἔτι εἰ ἔστιν ἰδέα γραμμῆς, ἡ δ' ἰδέα πρώτη τῶν συνωνύμων, τὰ δὲ μέρη πρότερα τοῦ ὅλου τῆν φύσιν, διαιρητὴ ἂν εἴη αὐτὴ ἡ γραμμὴ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τὸ τετράγωνον καὶ τὸ τρίγωνον καὶ τὰ ἄλλα σχήματα, καὶ ὅπως ἐπιπέδον αὐτὸ καὶ σῶμα συμβήσεται γὰρ πρότερον ἅττα εἶναι τούτων. Ἔτι εἰ σῶματός ἔστι στοιχεῖα, τῶν δὲ στοιχείων μηδὲν πρότερον, τὰ δὲ μέρη τοῦ ὅλου πρότερα, ἀδιαίρετον ἂν εἴη τὸ πῦρ, καὶ ὅπως τῶν τοῦ σῶματος στοιχείων ἕκαστον, ὡστ' οὐ μόνον ἐν τοῖς νοητοῖς, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ἔστι τι ἄμερές. Ἔτι δὲ κατὰ τὸν Ζήνωνος λόγον ἀνάγκη τι μέγεθος ἄμερές εἶναι, εἴπερ ἀδύνατον μὲν ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ ἀπείρων ἀφασθαι, καθ' ἕκαστον ἀπτόμενον, ἀνάγκη δ' ἐπὶ τῷ ἡμισυ πρότερον ἀφικνεῖσθαι τὸ κινούμενον, τοῦ δὲ μὴ ἄμεροῦς πάντως ἔστιν ἡμισυ. Εἰ δὲ καὶ ἄπταται τῶν ἀπείρων ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ τὸ ἐπὶ τῆς γραμμῆς φερόμενον, τὸ δὲ ὅστων ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ πλεῖον διανύει, ταχίστη δ' ἡ τῆς διανοίας κίνησις, κἂν ἡ διάνοια τῶν ἀπείρων ἐφάπτοιο καθ' ἕκαστον ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ, ὡστ' εἰ τὸ καθ' ἕκαστον ἄπτασθαι τὴν διάνοιαν ἀριθμεῖν ἔστιν, ἐνδέχεται ἀριθμεῖν τὰ ἀπείρα ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ. Εἰ δὲ τοῦτο ἀδύνατον, εἴη ἂν τις ἄτομος γραμμὴ. Ἔτι καὶ ἐξ ὧν αὐτοὶ οἱ ἐν τοῖς μαθήμασι λέγουσιν, εἴη ἂν τις ἄτομος γραμμὴ, ὡς φασίν, εἰ σύμμετροί εἰσιν αἱ τῷ αὐτῷ μέτρῳ μετρούμεναι· ὅσαι δ' εἰσὶ μετρούμεναι πᾶσαι εἰσὶ σύμμετροι· εἴη γὰρ ἂν τι μῆκος ᾧ πᾶσαι μετρηθῆσονται, τοῦτο δ' ἀνάγκη ἀδιαίρετον εἶναι· εἰ γὰρ διαίρετόν, καὶ τὰ μέρη μέτρον τινὸς ἔσται· σύμμετρα γὰρ τῷ ὅλῳ ὥστε μέρους τινὸς εἶναι διπλασίαν τὴν ἡμίσειαν. Ἐπειδὴ τούτ' ἀδύνατον, [ἀδύνατον] ἂν εἴη μέτρον. Ὡσαύτως δὲ καὶ αἱ μετρούμεναι ἅπαξ ὑπ' αὐτοῦ, ὡς περ πᾶσαι αἱ ἐκ τοῦ μέτρον σύνθετοι γραμμαί, ἐξ ἄμερῶν σύγκεινται. Τὸ δ' αὐτὸ συμβήσεται κἂν τοῖς ἐπιπέδοις· πάντα γὰρ τὰ ἀπὸ τῶν ῥητῶν γραμμῶν σύμμετρα ἀλλήλοισι, ὡστ' ἔσται τὸ μέτρον αὐτῶν ἄμερές. Ἀλλὰ μὴν εἴ τι μετρηθῆσεται μέτρον τινὰ τεταγμένην καὶ ὀρισιμένην γραμμῆν, οὐκ ἔσται οὔτε ῥητὴ, οὔτ' ἄλογος, οὔτε τῶν ἄλλων οὐδεμία ὧν νῦν δὴ εἴρηται, οἷον ἀποτομῆν ἐκ δυοῖν ὀνομάτων· ἀλλὰ καθ' αὐτὰς μὲν οὐδὲ τινὰς ἔξουσι φύσεις,

Numquid ullæ reperiuntur lineæ quæ secari nequeunt, et ut in universum res ista pertractetur, eæne in omni quantitate, sicut nonnulli statuunt, aliquid carens partibus? nam si ut multum et magnum, sic et his oppositæ, paucum nempe et parvum, exstent in rerum natura, quod autem infinitas fere sectiones sustinet, paucum non est, sed multum, manifestum evadit, paucum et parvum finitas habere divisiones; quodsi autem sint finitæ divisiones, necesse est magnitudinem insecabilem aliquam exstare: quare omni rei insecabile quiddam inerit, quandoquidem ei itidem inest paucum et parvum. Deinde si lineæ exstat idea, ideaque omnium de quibus aliquid prædicatur, prima est, partesque totum natura antecedunt, dividua erit ipsa lineæ, et eodem modo quadratum, triangulus, et ceteræ figuræ, ac denique superficies ipsa et corpus: eveniet enim ut quædam hæc antecedant. Amplius si elementa ad corpora pertinent, et elementis nihil est prius, suntque partes toto priores, individuum ignis erit, et universaliter quidquid corporis alicujus est elementum: quare non solum in rebus quas cognoscimus intellectu, verum etiam in his quas sensu percipimus, quiddam erit quod partes non habeat. Præterea per Zenonis argumentationem necesse est aliquam exstare magnitudinem quæ partibus careat, quandoquidem fieri nequit ut res aliqua per singula quæque tangendo decurrens finito in tempore tangat infinita: nam oportet ut ad medium mobile prius veniat; atqui res quæ partibus non vacat, medium habet semper aliquod. Sin autem tangit infinita finito in tempore id quod super lineam fertur, atque id quod celerius fertur, æqualis in tempore plus spatii transigit, cogitationisque nostræ velocissimus est motus, cogitatio quoque finito in tempore sigillatim tanget infinita: quare si cogitatione sigillatim tangere nihil aliud est quam numerare, licebit finito in tempore cogitationem infinita numerare. Quodsi autem hoc fieri nequit, individua sane dabitur aliqua lineæ. Præterea et ex his quæ tradunt mathematicis imbuti disciplinis, quibus lineam aliquam insecabilem esse concedet: nam si, ut dicunt, illæ commensurabiles sunt lineæ quæ eadem mensura dimetiri queunt, et quascumque dimetiri licet, eæ commensurabiles sunt omnes, nimirum longitudo aliqua exstabit, qua mensurabuntur omnes; hanc autem necesse est individuum esse: nam si dividua statuatur, hujus quoque mensuræ partes mensuram aliquam habebunt (partes enim toti commensurabiles sunt), ita ut partis portio quæ dimidia sit, efficiatur dupla. Quoniam vero hoc fieri nequit, exstare non poterit mensura. Eodem modo et quæ semel ab ipsa mensura sunt mensuratæ, sicut omnes ex mensura compositæ lineæ, ex individuis compositæ sunt. Idem etiam continget in figuris planis: nam omnes a constitutis lineis procreatæ inter se sunt commensurabiles: quare ipsarum quoque mensura individua erit. Attamen si quis mensuram dividet secundum constitutam quamdam et determinatam lineam, exempli gratia sectionem lineæ e duobus nominibus compositæ, non erit hæc neque constituta, neque proportione carens lineæ, neque reliquarum ulla de quibus modo dictum est, verum neque per se aliquam definitam naturam habebunt, sed collatæ inter se et constitutæ

πρὸς ἀλλήλας δ' ἔσονται βῆται καὶ ἄλογοι. Ἡ πρῶτον μὲν οὐκ ἀνάγκη τὸ ἀπείρους ἔχον διαίρεσεις μὴ εἶναι μικρὸν καὶ ὀλίγον; καὶ γὰρ τόπον καὶ μέγεθος, καὶ ὅλων τὸ συνεχές, μικρὸν μὲν λέγομεν, καὶ ἐφ' ὧν μὲν 5 ἀρμόττει τὸ ὀλίγον, οὐ μὴν ἀλλ' ἀπείρους διαίρεσεις φαμέν ἔχειν. Ἐτι δ' εἰ ἐν τῷ συνθέτῳ γραμμαί, κατὰ τούτων τῶν ἀτόμων λέγεται τὸ μικρὸν, καὶ ἀπειροὶ στιγμαὶ ἐνυπάρχουσιν. Ἡ δὲ γραμμὴ, διαίρεσις κατὰ 10 στιγμῆν, καὶ ὁμοίως καθ' ὅποιον οὖν ἀπείρους ἀν ἔχοι διαίρεσεις ἅπαντα ὡς ἡ μὴ ἀτομὸς· εἶναι δὲ τούτων εἰς μικρά, καὶ ἀπειροὶ οἱ λόγοι· πᾶσαν δὲ τμηθῆναι τὸν ἐπιταχθέντα δυνατὸν τὴν μὴ ἀτομον. Ἐτι εἰ τὸ μέγα 15 ἔκ μικρῶν τιῶν σύγκειται, ἢ οὐδὲν ἔσται τὸ μέγα, ἢ τὸ πεπερασμένως ἔχον διαίρεσεις οὐ μέγα ἔσται· τὸ γὰρ ὅλον τὰς τῶν μερῶν ἔχει διαίρεσεις ὁμοίως. Ἐύλογον δ' ἔστι τὸ τε μικρὸν πεπερασμένως ἔχειν διαίρεσεις καὶ τὸ μέγα ἀπείρους· οὕτως ἀξιοῦσιν ὥστε φανερὸν ὅτι οὐκ ἐν τούτῳ λέγοιτο τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν, τῷ πεπερασμένως ἔχειν καὶ ἀπείρους διαίρεσεις. 20 Εἰ δ' ὅτι καὶ ἐν ἀριθμοῖς τὸ ὀλίγον πεπερασμένως ἔχει διαίρεσεις, καὶ ἐν γραμμαῖς τις ἀξιοῖ τὸ μικρὸν, εὐθέως ἔκει μὲν γὰρ ἐξ ἀμερῶν θ' ἡ γένεσις, καὶ ἔστι τι θ τῶν ἀριθμῶν ἀρχὴ ἔστι, καὶ πᾶς δὲ μὴ ἀπειρος πεπερασμένως ἔχει διαίρεσεις· ἐπὶ δὲ τῶν μεγεθῶν οὐχ 25 ὁμοίως. Οἱ δ' ἐν τοῖς εἶδει τὰς ἀτόμους κατασκευάζοντες τοῦλαττον ἴσως ἀξίωμα λαμβάνουσι τοῦ προκειμένου, τὸ τιθέναι τούτων ἰδέας, καὶ τρόπον τινὰ ταῦτ' ἀναιροῦσι δι' ὧν δεικνύουσιν· καὶ γὰρ διὰ τούτων τῶν λόγων ἀναιρεῖται τὰ εἶδη. Πάλιν δὲ τῶν σωματικῶν 30 στοιχείων εὐθέως τὸ ἀμερῆ ἀξιοῦν· εἰ γὰρ αὖ καὶ ἀποφαίνονται τινες οὕτως, ἀλλὰ πρὸς γὰρ τὴν ὑποκειμένην σκέψιν αὐτὸ τὸ ἐξ ἀρχῆς λαμβάνουσι. Μᾶλλον δ' ὅσω μᾶλλον τὸ ἐξ ἀρχῆς δοξίαν ἀναλαμβάνεσθαι, τόσω μᾶλλον δοκεῖ διαιρετὸν εἶναι σῶμα καὶ μῆκος, καὶ τοῖς 35 ὄγκοις καὶ τοῖς διαστήμασι. Ὁ δὲ τοῦ Ζήνωνος λόγος οὐ συμβιβάζει οὐ συμπερασμένῳ χρόνῳ τῶν ἀπείρων ἄπτεσθαι τὸ φερόμενον ὡδὶ τὸν αὐτὸν τρόπον· δὲ γὰρ χρόνος τὸ μῆκος ἀπειρον καὶ πεπερασμένον λέγεται, καὶ τόσας ἔχει διαίρεσεις. Οὐδὲ δὴ τὸ καθ' ἕκαστον 40 ἄπτεσθαι τῶν ἀπείρων τὴν διάνοιαν οὐκ ἔστιν ἀριθμῆν, εἰ ἄρα τις καὶ νοήσειεν οὕτως ἐφάπτεσθαι τῶν ἀπείρων τὴν διάνοιαν· δὲ περ ἴσως ἀδύνατον· οὐ γὰρ ἐν συνεχέσι καὶ ὑποκειμένοις ἢ τῆς διανοίας κίνησις, ὥσπερ ἢ τῶν φερομένων. Εἰ δ' οὖν καὶ ἐγγραφεῖ κινεῖσθαι οὕτως, 45 οὐκ ἔστι τοῦτο ἀριθμῆν· τὸ γὰρ ἀριθμῆν ἔστι τὸ μετ' ἐπιστάσεως. Ἄλλ' ἀποπον ἴσως τὸ μὴ δυναμένους λείπει τὸν λόγον δουλεύειν τῇ ἀσθενείᾳ, καὶ προσεξαπατῶν ἑαυτοὺς μείζους ἀπάτας, βοηθοῦντας τῇ ἀδυναμίᾳ. Τὸ δ' ἐπὶ τῶν συμμέτρων γραμμῶν, ὡς ὅτι αἱ πᾶσαι 50 τῷ αὐτῷ τινι καὶ ἐνὶ μετροῦνται, κομιδῇ σοφιστικῶν καὶ ἥμιστα κατὰ τὴν ὑπόθεσιν τὴν ἐν τοῖς μαθήμασι· οὕτε γὰρ ὑποτίθενται οὕτως, οὕτε χρήσιμον αὐτοῖς ἔστιν. Ἄμα δὲ καὶ ἐναντίον πᾶσαν μὲν γραμμῆν σύμμετρον γίνεσθαι, πασῶν δὲ τῶν συμμέτρων κοινὸν

erunt, et proportione carebunt. An primo quidem non oportet, id quod infinitas habet divisiones, non esse parvum, aut paucum? nam locum, magnitudinem, et summatione omne continuum, parvum dicimus, eaque in quibus convenit paucum etiam, nec ob id tamen infinitis divisionibus ipsa carere affirmamus. D. inde si lineæ ad composita pertinent, parvum dicitur de individuis hæc, etiamsi ipsæ puncta insint infinita. Quatenus autem lineæ sunt, divisio fit secundum puncta, et in quibusvis punctis æqualiter poterit infinitas sectiones suscipere omnis lineæ æque ac ea quæ individua est, et quædam ipsarum in parva fient, eruntque infinitæ proportionæ, atque fieri poterit ut omnis non individua lineæ secetur secundum proportionem quamcumque præscribere libuerit. cetera si magnum ex parvis quibusdam componitur, aut magnum nihil erit, aut quod finitas habet divisiones, non erit magnum: nam totum eodem modo partium sectiones admittit. Est autem probabile, et parvum finitas, et magnum infinitas habere divisiones, sicut illi etiam arbitrantur: unde manifestum evadit, non hac ratione parvum aut magnum quiddam dici, quia finitas aut infinitas sectiones admittat. Quodsi quispiam propterea quod et in numeris paucum finitas sectiones habet, in lineis quoque putet finitas parvum habere, stolidum se prodit: illic enim e rebus partium expertibus fit procreatio estque quiddam unde numerus originem sumit, atque omnis numerus, modo infinitus non sit, finitas divisiones habet; magnitudines autem tali ratione non consistunt. Qui vero idearum ope lineas individuas adstruunt, fortasse adsumunt effatum proposito minus probabile, eo quod ideas ad has pertinere ponunt, atque quodammodo ea ipsa tollunt, quorum ope demonstrant: his enim sermonibus destruuntur ideæ. Rursus quoque stultum est arbitrari ad elementa corporea pertinere quæ partibus carent: nam etsi quidam rursus sic affirmant, tamen quantum ad præsentem quæestionem attinet, sumunt id quod inde a principio erat demonstrandum; vel potius quanto magis quod probandum est, adstruere videntur, tanto plus videtur dividuum esse corpus et longitudo, cum mole, tum spatio. Zenonis autem ratio non probat, rem quæ sic (semper) eodem modo movetur, finito tempore non tangere infinita: tempus enim et lineæ finita et infinita dicuntur, ac totidem utraque divisiones suscipiunt. Neque profecto si infinita sigillatim cogitatio tangat, id numeratio est, etiamsi quis ita cogitatione sigillatim infinita tangere in animum induceret: quod quidem fortasse fieri non potest: non enim in rebus continuis et substratis cogitationis motus consistit, sicut earum quæ feruntur, rerum. Vel si etiam sic moveri liceret, non erit is motus numeratio: numeratio enim non nisi interposita quiete absolvitur. Verum absurdum est fortasse, eos qui oblatas argumentationes solvere nequeunt, ignaviæ subservire, atque sic se ipsos gravioribus insuper fallacia decipere, ignaviæ suæ suppetias ferentes. Quod vero de commensurabilibus lineis dicunt, omnes una quadam et eadem mensura mensurari, captiosum est admodum et nequaquam cum summationibus in re mathematica receptis concordat: nec enim ita suæ disciplinæ fundamenta ponunt geometræ, neque utile ipsis istud est. Simul etiam sibi invicem contradicunt, lineas omnes commensurabiles esse, arbitrarique omnium commensurabilium linearum

μέτρον εἶναι ἀξιοῦν· ὥστε γαλοῖον τὸ κατὰ τὰς ἐκείνων
δοξας καὶ ἐξ ὧν αὐτοὶ λέγουσι φάσκοντες δεῖξιν, εἰς
ἐριστικὸν ἄμα καὶ σοφιστικὸν ἐκκλίνειν λόγον, καὶ
ταῦθ' οὐτως ἀσθενῆ· πολλαχῆ γὰρ ἀσθενῆς ἐστὶ, καὶ
⁵ πάντα τρόπον διαφυγεῖν καὶ τὰ παράδοξα καὶ τοὺς
ἐλέγχους. Ἔτι δ' ἀποπον ἂν εἴη διὰ μὲν τὸν Ζήνωνος
λόγον παραπεπεισθαι τινὰς ἀτόμους ποιεῖν γραμμὰς,
τῷ μὴ ἔχειν ἀντεπεῖν, διὰ δὲ τῆς εὐθείας εἰς τὴν ἡμιό-
λιον κίνησιν, ἣν ἀναγκαῖον εὐθὺ τέμνειν ἀπείρων με-
¹⁰ ταξῶ πιπτουσῶν περιφερειῶν καὶ διαστημάτων ὄντων,
καὶ πάλιν διὰ τὴν τῶν ἴσων κύκλων εὐπειστον, ὅτι
ἀνάγκη ἂν ὅ τι κινήθῃ, μείζον ἡμικύκλιον κινεῖσθαι,
καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα τεθεωρηται περὶ τὰς γραμμὰς,
μὴ οἶόν τ' ἐνδέχασθαι τοιαύτην δὴ τινα γενέσθαι κίνη-
¹⁵ σιν ὥστ' ἐφ' ἐκάστην τῶν μεταξὺ μὴ πίπτειν πρότερον·
πολὺ γὰρ ταῦτα μᾶλλον ὁμολογούμενα ἐκείνων. Ὅτι
μὲν οὖν ἔκ γε τῶν εἰρημένων λόγων οὐτ' ἀναγκαῖον ἀτό-
μους εἶναι γραμμὰς, οὔτε πιθάνον, φανερόν· ἔτι δὲ καὶ
ἐκ τῶνδε γένοιτ' ἂν φανερώτερον· πρῶτον μὲν ἐκ
²⁰ τῶν ἐν τοῖς μαθήμασι δεικνυμένων καὶ τιθεμένων, ἃ
οὐ δίκαιον ἢ πιστοτέροις λόγοις κινεῖν· ὅτε γὰρ ὁ τῆς
γραμμῆς, οὐθ' ὁ τῆς εὐθείας ὅρος ἐφαρμόσει τῇ ἀτόμῳ
διὰ τὸ μήτε μεταξὺ τινῶν εἶναι, μήτ' ἔχειν μέσον.
Ἔπειτα πᾶσαι αἱ γραμμαὶ σύμμετροι εἰσονται· πᾶσαι
²⁵ γὰρ ὑπὸ τῶν ἀτόμων μετρηθήσονται, αἶ τε μήκει
σύμμετροι καὶ αἶ δυνάμει· αἶ δ' ἀτομοὶ σύμμετροι
πᾶσαι μήκει· ἴσαι γάρ· ὥστε καὶ δυνάμει· εἰ δὲ
τοῦτο, διαίρετόν ἐσται τὸ τετραγώνον. Ἔτι εἰ ἡ παρὰ
τὴν μείζω τὸ πλάτος ποιεῖ παραβαλλομένη, τὸ ἴσον
³⁰ τῶν ἀπὸ τῆς ἀτόμου καὶ τῆς ποδιαίας παραλαμβάνο-
μένων περὶ τὴν δίπουν ἕλαττον ποιήσει τὸ πλάτος τῆς
ἀμεροῦς· ἐστὶ ἕλαττον τὸ παρὰ τῆς ἀτόμου. Ἔτι
εἰ ἐκ τριῶν δοθεισῶν εὐθειῶν συνίσταται τρίγωνον, καὶ
ἐκ τῶν ἀτόμων συσταθήσεται· ἐν ἄπαντι δ' ἰσοπλευρῶν
³⁵ ἡ κάθετος ἐπὶ μέσῃ πίπτει, ὥστε καὶ ἐπὶ τὴν ἀτομον.
Ἔτι εἰ τὸ τετραγώνον τῶν ἀμερῶν, διὰ μέσου ἐμπε-
σοῦσης καὶ καθέτου ἀχθείσης, ἡ τοῦ τετραγώνου πλευρὰ
τὴν κάθετον δύναται καὶ τὴν ἡμίσειαν τῆς διαμέτρου·
ὥστ' οὐκ ἐλαχίστη. Οὐδὲ διπλάσιον τὸ ἀπὸ τῆς δια-
⁴⁰ μέτρου χωρίον ἐστὶ τοῦ ἀπὸ τῆς ἀτόμου· ἀφαιρεθέντος
γὰρ τοῦ ἴσου ἡ λοιπὴ ἐστὶ ἐλάσσων τῆς ἀμεροῦς· εἰ
γὰρ ἴσως, τετραπλάσιον ἂν ἔγραψεν ἡ διάμετρος.
Ἄλλα δ' ἂν τις καὶ ἕτερα τοιαῦτα συνάγοι· πᾶσι γάρ,
ὡς εἰπεῖν, ἐναντιοῦται τοῖς ἐν τοῖς μαθήμασιν. Πάλιν
⁴⁵ τοῦ μὲν ἀμεροῦς μία ἡ σύναψις, γραμμῆς δὲ δύο· καὶ
γὰρ ὅλη ὅλης ἀπτεται, καὶ κατὰ τὸ πέρασ ἐξ ἐναντίας.
Ἔτι γραμμὴ προστεθείσα οὐ ποιήσει μείζω τὴν ὅλην·
τὰ γὰρ ἀμερῆ συντιθέμενα οὐ ποιήσει μείζον. Ἔτι
ἐκ δύοῖν ἀμεροῖν μηδὲν γίνεσθαι συνεχῆς διὰ τὸ πλείους
⁵⁰ διαίρεσις ἔχειν ἅπαν τὸ συνεχές· ἅπαντα δὲ γραμμὴ
παρὰ τὴν ἀτομον συνεχής· οὐκ ἂν εἴη γραμμὴ ἀτομος.
Ἔτι εἰ ἅπαντα γραμμὴ παρὰ τῆς ἀτόμου καὶ ἴσα καὶ
ἀνισα διαίρεται, καὶ μὴ ἐκ τριῶν ἀτόμων, καὶ ὅλως
περιττῶν, ὥστ' ἀδιαίρετος (διαίρετός;) ἡ ἀτομος.

communem mensuram exstare : quamobrem ridiculum
est, id quod cum mathematicorum opinionibus concordat,
eaque ipsa quorum ope se demonstraturos esse profitentur,
in contentiosam pariter atque captiosam divertere argu-
mentationem, praesertim tam invalidam : nam multis mo-
dis imbecillius est, et quovis modo evitare oportet, ut aut inu-
sitata dicamus, aut refutemur. Praeterea absonum foret,
si quis a Zenonis oratione, mutata opinione, sibi persua-
deri sineret ut lineas individas reciperet, quia scilicet
quod ipsi responderet, non haberet, dum tam ope rectae
lineae ad sesquiplum motus, quam necesse est recta se-
care, ita ut infinitae circumferentiae quae et ipsae inter-
valla sint, interveniant, quam ope motus circulorum
aequalium, quia videlicet quidquid movetur, necessario per
majus semicirculum movetur, et quaecumque alia ejusmodi
de lineis contemplari solent, facile probari potest, fieri non
posse ut talis ullus motus peragatur, quin prius singulis in-
termediis incidat : nam haec multo magis ab omnibus concessa
sunt quam ista. Quod itaque ex supra dictis rationibus neque
necessario sequitur, neque probabile est, lineas ullas indivi-
duas exstare, manifestum est; praeterea tamen ex iis quae sub-
jungam, jam magis perspicuum evadet, et primo quidem ex
iis quae mathematici demonstrant atque ponunt, quae mutare
non decet, nisi probabiliores rationes habeamus : nam neque
lineae, neque rectae lineae definitio cum insecabili linea consen-
tit, ut quae nec aliquibus interposita sit, nec medium ullum
habeat. Deinde omnes lineae commensurabiles erunt : nam
omnes ab individuis lineis dimetientur, quaeque longitu-
dine, quaeque potentia sunt commensurabiles : individuae
namque lineae omnes inter se commensurabiles sunt longi-
tudine, quum inter se sint aequales : quare potentia quoque;
quodsi vero hoc est, dividuum erit quadratum. Praeterea,
quum linea brevior grandiori copulata latitudinem faciat,
aequalitas quadratorum quae de individua et de pedali line-
a ad bipedalem adhibentur, minorem faciet latitudinem
individuae : minus (itaque) erit quod ab individua pro-
venit. Praeterea, si ex tribus datis rectis triangulum com-
ponitur, ex tribus quoque lineis individuis componi poterit;
in omni autem aequilatero perpendicularis in medium
basim incidit : quare et in individuum. Praeterea si qua-
dratum ex quatuor insecabilibus lineis consistat, linea per
medium incidente et perpendiculari ducta, quadrati costa
perpendiculararem diametrumque dimidiam aequat : quare
non erit minima. Neque duplum erit spatium quod inde
a diametro extenditur, illius quod inde ab individua : nam
aequali spatio ablato, reliqua erit minor individua : sic for-
sitan exempli gratia diameter quadruplum describeret.
Hujusmodi alia atque alia colligere quispiam posset : nam
omnibus, ut ita dixerim, adversantur quae in re mathe-
matica traduntur. Denuo eorum quae partibus carent,
unus solummodo esse contactus potest; at linea duos
habet : nam tota totam tangit et extremis finibus tractu
opposito. Deinde hoc pacto una linea alteri copulata non
efficiet ex utrisque conjunctam majorem : quae enim parti-
bus carent, sibi invicem adjuncta, majus non facient. Postea
nihil continuum e duobus effici potest, quae partes
non habeant, propterea quod omne continuum plures in-
tersectiones continet; omnis autem linea praeter individuum
est continua : (quamobrem) linea non erit quae individua
fuerit. Praeterea si quaevis linea ab individua in partes dividi
potest, tum aequales, tum inaequales, etiam non ex tribus
insecabilibus, et universaliter imparibus, constabit : dividua

Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ δίχα τέμνεται· πᾶσα γὰρ ἢ ἐκ τῶν περιττῶν. Εἰ δὲ δίχα μὲν μὴ πᾶσα τέμνεται, ἀλλ' ἢ ἐκ τῶν ἀρτίων, τὴν δὲ δίχα διαιρουμένην καὶ ὄσα δυνατὸν τέμνειν, διαιρηθήσεται καὶ οὕτως ἢ ἄτομος, ὅταν ἢ ἐκ τῶν ἀρτίων εἰς ἄνισα διαιρηθῆται. Πάλιν εἰ τὸ κεινημένον ἐν ᾧ χρόνῳ κινεῖται τὴν ὅλην, ἐν τῷ ἡμίσει τὴν ἡμίσειαν κινήθησεται, καὶ ἐν τῷ ἐλάττωι ἑλαττον ἢ τὴν ἡμίσειαν, ὥστ' εἰ μὲν περιττῶν σύγκειται τῶν ἀτόμων τὸ μῆκος, ἀναιρεθήσεται ἢ μέση τομὴ τῶν ἀτόμων, εἴπερ ἐν τῷ ἡμίσει χρόνῳ τὸ ἡμισυ διείσιν· ὁμοίως γὰρ ὅ τε χρόνος καὶ ἡ γραμμὴ τμηθήσεται· ὥστ' οὐδεμῖα τῶν συγκατεμένων τμηθήσεται εἰς ἴσα καὶ ἄνισα, οὐδ' ὁμοίως τοῖς χρόνοις τμηθήσονται· οὐκ ἔσονται ἄτομοι γραμμαὶ. Τὰ δὲ τοῦ αὐτοῦ λόγου ἐστὶ, καθάπερ ἐλέχθη, τὸ πάντα ταῦτα ποιεῖν ἐξ ἀμερῶν.

Ἔτι ἅπαντα ἢ μὴ ἄπειρος δύο ἔχει πέρατα· γραμμὴ γὰρ ὄρισταί τούτοις· ἢ δ' ἄτομος ὡς ἄπειρος, ὥστ' ἔξει πέρας. Διαιρετὴ ἄρα· τὸ γὰρ πέρας ἄλλο καὶ οὐ πέρας. Ἡ ἔσται τις οὐτ' ἄπειρος, οὕτε πεπερασμένη γραμμὴ παρὰ ταῦτα. Ἔτι οὐκ ἐν ἀπάσῃ γραμμῇ στιγμὴ ἔσται· ἐν μὲν γὰρ τῇ ἀτόμῳ οὐκ ἔστιν· εἰ μὲν γὰρ μία μόνη, ὑπάρξει γραμμὴ, εἴτα στιγμὴ· εἰ δὲ πλείους, διαιρετὴ ἢ γραμμὴ. Εἰ μὲν οὖν ἐν τῇ ἀτόμῳ μὴ ἐνυπάρχει στιγμὴ, οὐδ' ὅλως ἐν γραμμῇ ἔσται· αἱ γὰρ ἄλλαι ἐκ τῶν ἀτόμων. Ἔτι ἢ μὴ ἐν τῶν στιγμῶν ἔσται μεταξύ, ἢ γραμμὴ· εἰ δὲ μεταξύ γραμμὴ, ἐν ἀπάσῃσι δὲ πλείους στιγμαί, οὐκ ἔσται ἄτομος. Ἔτι οὐκ ἀπάσης ἔσται γραμμῆς τετράγωνον· ἔξει γὰρ μῆκος καὶ πλάτος, ὥστε διαιρετόν, ἔπει τὸ μὲν, τὸ δὲ τι.

Εἰ δὲ τὸ τετράγωνον, καὶ ἢ γραμμὴ. Ἔτι τὸ πέρας τῆς γραμμῆς στιγμὴ ἔσται, ἀλλ' οὐ γραμμὴ· πέρας μὲν γὰρ τὸ ἰσχατόν, (ἰσχατόν) δ' ἢ ἄτομος· εἰ γὰρ (δέ?) στιγμὴ, τὸ πέρας τῇ ἀτόμῳ ἔσται στιγμὴ, καὶ ἔσται γραμμὴ γραμμῆς στιγμῇ μείζων. Εἰ δ' ἐνυπάρχει τῇ ἀτόμῳ ἢ στιγμῇ, διὰ τὸ ταῦτὸ πέρας τῶν συνεχουσῶν γραμμῶν, ἔσται εἰ πέρας τῆς ἀμεροῦς. Ὅλως τε τί διοίσει στιγμῇ γραμμῆς; οὐδὲν γὰρ ἴδιον ἔξει ἢ ἄτομος γραμμὴ παρὰ τὴν στιγμὴν πλὴν τοῦνομα. Ἔτι ὁμοίως μὲν εἰ ἐπίπεδον, καὶ σῶμά ἐστιν ἄτομον· ἐνὸς γὰρ ὄντος ἀδιαιρέτου καὶ τᾶλλα συνακολουθήσει διὰ τὸ θάτερον διηρηθῆσαι κατὰ θάτερον σῶμα (δ') οὐκ ἔσται ἀδιαιρέτον διὰ τὸ εἶναι ἐν αὐτῷ βάθος καὶ πλάτος· οὐδ' ἂν γραμμὴ εἴη ἀδιαιρέτος· σῶμα μὲν γὰρ κατ' ἐπίπεδον, ἐπίπεδον δὲ κατὰ γραμμὴν. Ἐπει δ' οἱ τε λόγοι δι' ὧν ἐπιχειροῦσι πείθειν, ἀσθενεῖς εἰσι καὶ ψευδεῖς, ἐναντία (δὲ) δοῦσαι πᾶσαι τοῖς ἰσχύουσι πρὸς πίστιν, φανερόν ἐστι οὐκ ἂν εἴη γραμμὴ ἄτομος. Δῆλον δ' ἐκ τούτων ἐστὶ οὐδ' ἂν ἐκ στιγμῶν εἴη γραμμὴ· σχεδὸν γὰρ οἱ πλείστοι τῶν λόγων οἱ αὐτοὶ ἀρμόσουσιν· ἀνάγκη γὰρ διαιρεῖσθαι τὴν στιγμὴν, ὅταν ἢ ἐκ περιττῶν τέμνηται ἴσα, ἢ ἐξ ἀρτίων τὰ ἄνισα· καὶ τὸ τῆς γραμμῆς μέρος μὴ εἶναι γραμμὴν, μηδὲ τὸ τοῦ ἐπιπέδου ἐπίπεδον, καὶ γραμμὴ δὲ γραμμῆς στιγμῇ εἶναι μείζων· ἐξ ὧν γὰρ σύγκειται, τούτους καὶ ὑπερέξει· τοῦτο

itaque erit insecabilis linea. Similiter autem si in duo dividatur linea: tunc enim idem eveniet omni quæ ex imparibus consistit. Quodsi bifariam quidem non omnis linea finditur, sed solum quæ ex paribus coagmentata fuerit, si jam quæ in duas partes dividitur, in quæcumque dividi potest dividatur, sic quoque insectilibus linea dividetur, quando nempe ex paribus composita per inæqualia scindetur. Rursus si mobile per dimidiam lineam movetur dimidio temporis ejus quo totam percurrit, et in minori tempore minus spatium percurreret quam sit dimidia linea, ita ut si ex imparibus individuus spatium illud compositum esset, reciperetur insectilibus in medietates divisio, siquidem in dimidio tempore dimidium spatium pertransit: similiter enim tempus et linea secabuntur: quare nulla ex compositis lineis dividetur in æqualia et inæqualia, neque sicuti tempus scindetur: non erunt (ergo) individue lineæ. Hæc autem ad eandem rationem pertinent, sicut dictum est, quæ ex in dividuis omnia hæc componuntur. Ad hæc omnis linea, modo non sit infinita, duos fines habet, siquidem linea hisce terminatur; at individua linea non est infinita: finem igitur habebit. Dividua ergo erit: finis enim aliud est atque illud cuius est finis. Aut exstabit aliqua linea præter istas, quæ neque finita sit, neque infinita. Insuper non erit in quavis linea punctus: non enim in individua: nam si unus modo punctus insit, ipsa primum linea sola erit, et inde punctus: sin plures inerunt, dividua erit linea. Ergo si punctus individue lineæ nullus inest, neque prorsus inerit lineæ, quum reliquæ ex individuis coaluerunt. Postea vel nihil inter duo puncta erit intermedium, vel linea erit; quodsi autem linea intersit atque in omnibus lineis puncta insint complura, non erit insecabilis ulla linea. Amplius non erit cuiusvis lineæ quadratum: habebit enim longitudinem et latitudinem, atque idcirco divisibile erit, quum illa quidem aliquid, hæc autem aliquid aliud. Quodsi autem quadratum dividuum est, et linea dividua erit. Præterea finis lineæ punctus erit, et non linea: finis enim extremum est, extremum vero est individua linea. Si vero punctus est finis, individue lineæ extremitas erit punctus, atque ita una linea major erit altera puncto. Sin individue lineæ punctus inest, quia finis idem est continentium linearum, dabitur finis lineæ carentis partibus. Et demum quid a linea punctus distabit, quum proprium nihil habitura sit individua linea a puncto præter nomen? Adhuc eodem modo, si superficies exstat individua, et corpus erit impartibile: uno quippe individuo existente, cetera quoque consequentur, quia alterum ad alterum dividitur; at corpus individuum non erit, quum in se latitudinem et altitudinem contineat: quare nec linea potest esse individua, corpus siquidem superficie, superficies vero lineam sequitur. Quoniam vero rationes, quibus isti nituntur sententiam suam persuadere, debiles sunt ac falsæ, opinionosæque omnes adversantur argumentis quibus fidem facere conantur, manifestum est, nullam exstare lineam quæ dividi non possit. Ex iisdem autem manifestum evadet, ne a punctis quidem componi lineam posse: maximam enim partem eadem pene quadrabunt argumenta: oportet namque punctum dividi, quando linea vel ex imparibus composita in æqualia scatur, vel ex paribus in non æqualia; item lineæ partem non esse lineam, nec superficie superficies, et rursus lineam puncto majorem esse linea: ex quibus enim unumquodque compositum est, his etiam quodvis aliud excedit;

δ' ὅτι ἀδύνατον, ἐκ τε τῶν ἐν τοῖς μαθήμασι δῆλον. Καὶ ἔτι συμβήσεται τὴν στιγμὴν ἐν χρόνῳ δὴ εἶναι τὸ φερόμενον, εἴπερ τὴν μείζω μὲν ἐν πλείονι χρόνῳ, τὴν δ' ἴσην ἐν ἴσῳ, ἢ δὲ τοῦ χρόνου ὑπεροχὴ χρόνος.

5 Ἄλλ' ἴσως καὶ ὁ χρόνος ἐστὶν ἐκ τῶν νῦν, καὶ τοῦ αὐτοῦ λόγου λέγειν ἀμφω. Εἰ δὴ τὸ νῦν ἀρχὴ καὶ πέρασ τοῦ χρόνου καὶ ἡ στιγμή γραμμῆς, μὴ ἐστὶ δὲ συνεχῆς ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ πέρασ, ἀλλ' ἔχουσι τι μεταξὺ, οὐκ ἂν εἴη οὔτε τὰ νῦν, οὔτε στιγμαὶ ἀλλήλοισι συνεχεῖς.

10 Ἔτι ἡ μὲν γραμμὴ μέγεθος τι, ἢ δὲ τῶν στιγμῶν συνέσεις οὐδὲν ποιεῖ μέγεθος διὰ τὸ μὴδ' ἐπὶ πλείω τόπον ἔχειν· ὅταν γὰρ ἐπὶ γραμμὴν γραμμὴ τεθῆ καὶ ἐφαρμόσῃ, οὐδὲν γίνεται μᾶλλον τὸ πλάτος· ἐν δὲ τῇ γραμμῇ καὶ στιγμαὶ ἐνυπάρχουσιν, οὐδ' ἂν αἱ στιγμαὶ πλείω

15 κατέχοιεν τόπον, ὥστ' οὐκ ἂν ποιοῖεν μέγεθος. Ἔτι εἰ ἅπαντα ἀπτεται παντὸς ἡ δλον δλου, ἢ τινὶ τινος, ἢ δλον τινός, ἢ δὲ στιγμή ἀμερῆς δλωσ ἀπτοίτο, τὸ δ' δλον δλου ἀπτόμενον ἀνάγκη ἐν εἶναι· εἰ γὰρ τί ἐστίν, ἢ θάτερον μὴ ἐστίν, οὐκ ἂν δλον δλου ἀπτοίτο. Εἰ

20 δ' ἅμα ἐστὶ τὰ ἀμερῆ, τὸν αὐτὸν κατέχει τόπον πλείω ὅν καὶ πρότερον τὸ ἐν· τῶν γὰρ ἅμα ὄντων καὶ μὴ ἐχόντων ἐπέκτασιν κατὰ ταῦτὰ ὁ αὐτὸς ἀμφοῖν τόπος· τὸ δ' ἀμερῆς οὐκ ἔχει διάστασιν, ὥστ' οὐκ ἂν εἴη μέγεθος συνεχῆς ἐξ ἀμερῶν. Οὐκ ἄρα οὐδ' ἡ γραμμὴ

25 ἐκ στιγμῶν, οὐδ' ὁ χρόνος ἐκ τῶν νῦν. Ἔτι εἰ ἐστίν ἐκ στιγμῶν, ἀφεται στιγμή στιγμή· ἐάν οὖν ἐκ τοῦ K ἐκβληθῆ ἡ AB καὶ ΓΔ, ἀφεται τοῦ K καὶ ἡ ἐν τῇ AK καὶ ἡ ἐν τῇ ΚΔ στιγμή· ὥστε καὶ ἄλλω τινὶ τὸ γὰρ ἀμερῆς τοῦ ἀμεροῦς δλον δλου ἐφάπτεται, ὥστε

30 τὸν αὐτὸν ἐφέξει τόπον τοῦ K, καὶ ἀπτόμεναι στιγμαὶ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ ἀλλήλαις. Εἰ δ' ἐν τῷ αὐτῷ, καὶ ἀπτονται τὰ γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ ὄντα πρῶτα ἀπτεσθαὶ ἀναγκαῖον. Εἴθ' οὕτως εὐθεῖα εὐθείας ἀφεται κατὰ δύο στιγμάς· ἢ γὰρ ἐν τῇ AK στιγμή καὶ τῇ

35 ΚΓ καὶ τῆς ἑτέρας ἀπτεται στιγμής, ὥστ' ἡ ἐκ τῆς ΓΔ κατὰ πλείους ἀπτεται στιγμής. Ὁ αὐτὸς δὲ λόγος καὶ εἰ μὴ δι' ἀλλήλων, ἀλλ' ὁπωσοῦν ἤψατο γραμμῆς. Ἔτι καὶ ἡ τοῦ κύκλου τῆς εὐθείας ἀφεται κατὰ πλείω· τῆς γὰρ συναφῆς καὶ ἡ ἐν τῷ κύκλῳ καὶ

40 ἡ ἐν τῇ εὐθείᾳ ἀπτεται καὶ ἀλλήλων. Εἰ δὲ τοῦτο μὴ δυνατόν, οὐδὲ τὸ ἀπτεσθαὶ στιγμήν στιγμήν· εἰ δὲ μὴ ἀπτεσθαὶ, οὐδ' εἶναι τὴν γραμμὴν στιγμήν· οὐδὲ γὰρ ἀπτεσθαὶ ἀναγκαῖον. Ἔτι πῶς ποτ' ἐστὶ εὐθεῖα γραμμὴ καὶ περιφερῆς; οὐδὲν γὰρ διοίσει ἢ

45 σύναψις τῶν στιγμῶν ἐν τῇ εὐθείᾳ καὶ τῇ περιφερεῖ· τὸ γὰρ ἀμερῆς τοῦ ἀμεροῦς δλον δλου ἀπτεται, καὶ οὐκ ἐστὶν δλωσ ἀπτεσθαὶ. Εἰ οὖν αἱ μὲν γραμμαὶ διάφοροι, ἢ δὲ σύναψις ἀδιάφορος, οὐκ ἐστὶ δὴ γραμμὴ ἐκ τῆς συνάψεως, ὥστ' οὐδ' ἐκ στιγμῶν. Ἔτι ἀναγκαῖον

50 ἢ ἀπτεσθαὶ, ἢ μὴ ἀπτεσθαὶ τὰς στιγμάς ἀλλήλων. Εἰ μὲν οὖν τὸ ἐφεξῆς ἀπτεσθαὶ ἀνάγκη, ὁ αὐτὸς ἐστὶ λόγος· εἰ δ' ἐνδέγεται ἐφεξῆς τὶ εἶναι μὴ ἀπτόμενον, τὸ δὲ συνεχῆς οὐδὲν ἄλλο λέγομεν ἢ τὸ ζῆ ὄν ἐστίν ἀπτόμενον· ὥστε καὶ οὕτως ἀνάγκη τὰς στιγμάς ἀπτεσθαὶ

illud autem fieri non posse, per ea quæ in re mathematica docent, constat. Insuper quoque continget, punctum esse illud quod in tempore fertur, quippe quod majorem quidem lineam in longiori, æqualem vero in æquali tempore percurrit, quum excessus temporis tempus sit. Sed fortasse tempus quoque res est ex momentis composita, atque ad eandem pertinet argumentationem si utrumque hoc perhibeas. Quodsi igitur nunc est principium temporis et finis, itemque lineæ punctus, neque continua sunt principium et finis, sed semper aliquid habent intermedium, neque temporis momenta, neque puncta inter se continua esse poterunt. Præterea si linea quidem magnitudo aliqua est, punctorum autem conjunctio magnitudinem nullam efficit, idcirco quia majorem locum non occupant (nam et quando linea lineæ superimponitur eique adaptatur, nulla provenit inde major latitudo), sunt autem in linea punctus, hi quoque punctus majorem locum occupare nequibunt, indeque magnitudinem quoque facere non poterunt. Præterea si res omnis rem quamlibet aliam tangit, vel tota totam, vel parte partem, vel tota partem, tanget et punctus, utpote individuus, totus totum; at necesse est, quodcumque totum tangit totum, unum esse: nam si aliqua pars est, vel alterum non est, non tanget totum totum. Quodsi vero simul sunt individua, eundem occupabunt locum plura quem antea unicum: duarum enim rerum quæ simul sunt, nec habent extensionem, ibidem idem erit locus; quod vero partibus caret, extensionem non habet: quocirca nec ex individuis ulla proveniet magnitudo continua: igitur neque e punctis linea, neque ex momentis tempus redundabit. Insuper si ex punctis componitur linea, punctus tanget punctum: igitur si ex k signo protracta fuerit ab et gd , signum k tanget cum punctus qui est in ak , tum punctus qui est in kd : quare et diversa parte tanget: nam res quæ partibus caret, tangit rem partibus carentem tota totam: ergo eundem locum occupabunt quem k punctus obtinet, et puncta quæ se invicem tangunt, eundem inter se occupabunt locum. Quodsi contra eundem occupant locum, se mutuo etiam tangunt: quæ enim in eodem sunt loco, primo se tangant oportet. Deinde hoc pacto recta rectam duobus punctis tanget: punctus enim in ak et punctus in kg : alterum etiam tangit punctum: quare linea ex gd pluribus tangit punctis. Idem quoque dicendum erit, si non alterum alterius ope, sed quovis alio modo lineam tetigerit. Quin etiam orbis circumferentia rectam lineam pluribus tangit punctis: contactum enim tanget cum punctus qui est in circulo, tum qui in recta consistit, prætereaque sese mutuo tangunt. Quodsi hoc fieri non potest, neque punctus punctum tangere valet; quodsi vero se mutuo tangere nequeunt, neque linea punctus esse poterit: nam neque punctum tangere necessarium erit. Postea quonam tandem pacto recta erit linea et circularis? nihilo enim differet contactus punctorum in recta et circulari: nam res quæ partibus caret, rem quæ partes non habet, tota totam continget, neque prorsus tangere licet. Si sunt ergo lineæ quidem differentes, contactus autem est indifferens, non fiet ex contactu linea: quare neque e punctis. Insuper necesse est, puncta vel sese mutuo tangant, vel non se invicem tangant. Si igitur id quod deinceps est, tangat oportet, eadem erunt dicenda; sin fieri possit, ut aliquid deinceps sit, etiamsi non tangat, (non erit linea continuum): nihil enim aliud continuum dicimus quam quod est ex se invicem tangentibus compositum: quare oportebit et hoc modo, vel puncta sese mutuo tangere, vel lineam con-

ἀλλήλων, ἢ εἶναι γραμμὴν συνεχῆ. Ἐτι εἰ ἀποπον
 σιγμὴ ἐπὶ σιγμῆς, ἢ ἢ γραμμὴ καὶ ἐπὶ σιγμῆ,
 ἐπεὶ ἡ γραμμὴ ἐπίπεδον, ἀδύνατον τὰ εἰρημένα εἶναι
 εἴτε γὰρ ἐφεξῆς αἱ σιγμαὶ εἰσι, τμηθήσεται ἡ γραμμὴ
 5 κατ' οὐδέτεραν τῶν σιγμῶν, ἀλλ' ἀνὰ μέσον· εἴθ'
 ἀπτονται, γραμμὴ ἔσται τῆς μιᾶς σιγμῆς χώρα· τοῦτο
 δ' ἀδύνατον. Ἐτι διαιροῖτ' ἂν ἅπαντα καὶ ἀναλύοιτο
 εἰς σιγμάς, καὶ ἡ σιγμὴ μέρος σώματος, εἴπερ τὸ
 μὲν σῶμα ἐξ ἐπιπέδων, τὸ δ' ἐπίπεδον ἐκ γραμμῶν,
 10 αἱ δὲ γραμμαὶ ἐκ σιγμῶν. Εἰ δ' ἐξ ὧν πρῶτων ἐνυπα-
 ρχόντων ἕκαστά ἐστι, στοιχεῖά ἐστι ταῦτα, αἱ σι-
 γμαὶ ἂν εἴησαν στοιχεῖα σωμάτων· ὥστε συνώνυμα
 στοιχεῖα οὐδέτερα τῶν εἶδει. Φανερόν οὖν ἐκ τῶν
 εἰρημένων ὅτι οὐκ ἔστι γραμμὴ ἐκ σιγμῶν· ἀλλ' οὐδ'
 15 ἀφαιρεθῆναι οἷον τε σιγμὴν ἀπὸ γραμμῆς· εἰ γὰρ ἐν-
 δέχεται ἀφαιρεθῆναι, καὶ προστεθῆναι δυνατόν· προσ-
 τεθέντος δὲ τινος τὸ προστεθὲν μείζον ἔσται τοῦ ἐξ
 ἀρχῆς, ἐὰν τοιούτων ἢ τὸ προστιθέμενον ὡσθ' ἐν ὄλον
 ποιεῖν· ἔσται γραμμὴ γραμμῆς σιγμῆ μείζων τοῦτο
 20 δ' ἀδύνατον. Ἀλλὰ καθ' ἑαυτὴν μὲν οὐκ οἷον τε, κατὰ
 συμβεβηκός δ' ἐνδέχεται σιγμὴν ἀπὸ γραμμῆς ἀφε-
 λεῖν, τῶ ἐνυπάρχειν ἐν τῇ ἀφαιρουμένῃ γραμμῇ, εἰ
 τοῦ ὄλου ἀφαιρουμένου καὶ ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ πέρασ ἀφαι-
 ρεῖται, γραμμῆς δ' ἢ ἢ ἀρχὴ καὶ τὸ πέρασ σιγμῆ,
 25 καὶ εἰ γραμμῆς ἐγχευρεῖ ἀφαιρεῖν, καὶ σιγμὴν ἐνδέ-
 χοιτο· αὕτη δ' ἡ ἀφαιρεσις κατὰ συμβεβηκός. Εἰ δὲ
 τὸ πέρασ ἀπτεται, οὔτε πέρασ ἢ αὐτοῦ, ἢ τῶν ἐκείνου
 τινός, ἢ δὲ σιγμῆ, ἢ πέρασ γραμμῆς, ἀπτεται. Ἡ
 μὲν οὖν γραμμὴ ἔσται σιγμῆς μείζων, ἢ δὲ σιγμῆ
 30 ἐκ σιγμῶν· τῶν γὰρ ἀπομμένων οὐδὲν ἀνὰ μέσον.
 Ὁ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῆς τομῆς, εἰ ἡ τομὴ σιγμῆς
 καὶ ἡ τομὴ ἀπτεται τινος καὶ ἐπὶ στερεοῦ καὶ ἐπιπέδου·
 ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ στερεὸν ἐξ ἐπιπέδων καὶ γραμμῶν.
 Οὐκ ἀληθὲς δὲ κατὰ σιγμὴν εἰπεῖν, οὐδ' ὅτι ἐλάχιστον
 35 τῶν ἐκ γραμμῆς εἰς τὸ ἐλάχιστον τῶν ἐνυπαρχόντων
 εἴρηται· τὸ δ' ἐλάχιστον, ὧν ἔστιν ἐλάχιστον, καὶ
 ἕλαττόν ἐστιν. Ἐν δὲ τῇ γραμμῇ οὐδὲν ἄλλο ἢ σι-
 γμαὶ καὶ γραμμαὶ ἐνυπάρχουσιν· ἡ δὲ γραμμὴ τῆς
 σιγμῆς οὐκ ἔστι μείζων· οὐδὲ γὰρ αὐτὸ ἐπίπεδον τῆς
 40 γραμμῆς· ὡστ' οὐκ ἔσται σιγμὴ τὸ ἐν γραμμῇ ἐλάχι-
 στον. Εἰ δὲ συμβλητὸν τῇ γραμμῇ ἡ σιγμῆ, τὸ δ'
 ἐλάχιστον ἐν τρισὶ προσώποις, οὐκ ἔσται ἡ σιγμὴ τῶν
 ἐν τῇ γραμμῇ ἐλάχιστον. Καὶ ἄλλ' ἅττα ἐνυπάρχει
 παρὰ τὰς σιγμάς καὶ τὰς γραμμάς ἐν τῷ μήκει· οὐ
 45 γὰρ ἐκ σιγμῶν. Εἰ δὲ τὸ ἐν τόπῳ ὅν ἢ σιγμῆ,
 μήκος, ἢ ἐπίπεδον, ἢ στερεὸν ἐκ τούτων τι, ἐξ ὧν δ'
 ἔστιν ἡ γραμμὴ, ἐκεῖνα ἐν τόπῳ (καὶ γὰρ ἡ γραμμὴ),
 καὶ μήτε σῶμα, μήτ' ἐπίπεδον, μήτ' ἐκ τούτων τι ἐνυπα-
 ρχεῖ τῇ γραμμῇ· οὐκ ἔσται οὐθὲν ὄλων παρὰ τὰς
 50 σιγμάς καὶ τὰς γραμμάς ἐν τῷ μήκει. Ἐτι εἰ τοῦ
 ἐν τόπῳ ὄντος τὸ μείζον λεγόμενον μήκος, ἢ ἐπιφάνεια
 στερεόν· ἢ δὲ σιγμὴ ἐν τόπῳ· τὸ δ' ἐν τῷ μήκει ὑπάρ-
 χον παρὰ τὰς σιγμάς καὶ τὰς γραμμάς οὐθὲν τῶν
 προειρημένων, ὡστ' οὐκ ἔσται ἡ σιγμὴ τῶν ἐνυπαρ-

tinuam esse. Præterea si absurdum est, puncto punctum
 superimponere, ut linea quoque puncto superimponi pos-
 sit, quum ita linea fieret superficies, fieri non potest ut
 supra dicta eveniant : sive enim deinceps sint puncta, di-
 videtur linea per neutrum ipsorum, sed per id quod inter-
 cedit; sive se mutuo tangant, linea erit unius puncti spa-
 tium; hoc autem esse non potest. Postremo omnia divide-
 rentur et resolverentur in puncta, corporisque pars punctus
 esset, siquidem corpus et superficies, superficies e lineis,
 lineæ e punctis constant. Si vero illa ex quibus primis, si
 insint, singula constant, elementa sunt, puncta corporum
 elementa esse poterunt, ita ut neutra elementa eodem no-
 mine designarentur ac species. Constat itaque ex dictis,
 non esse lineam e punctis compositam, verum neque ab
 ea punctum auferri potest : nam si liceret punctum auferre,
 liceret et adponere; quopiam autem adposito, illud cui ad-
 junctum est, majus evadit quam prius fuerat, si ejusmodi
 sit res cui adponitur, ut cum eo unum totum efficiat : erit
 (igitur) una linea major alia puncto : id quod fieri non
 potest. Verum per se quidem non potest a linea punctus
 avelli, per accidens autem potest, eo quod in ablata linea
 inest, quum, ubi totam auferatur, totius et principium et
 finis simul auferatur oportet; at lineæ principium et finis
 punctus erat, atque si de linea demere licet, licebit et
 punctum auferre; sed ea per accidens fit ablatio. Si vero
 finis tangit, nec rei quam tangit finis, est, neque alicujus
 partium ipsius; punctus autem, quatenus lineæ finis, eam
 tangit. Linea itaque puncto major erit, punctusque ex
 punctis constat : inter res enim quæ se invicem tangunt
 nihil intermedium est. Eadem dicenda et de divisione,
 si divisio ad puncta pertinet et divisio tangit aliquid tam in
 solido quam superficie : eodem enim modo et solidum e
 superficiebus et lineis constat. Non est autem verum di-
 cere, secundum puncta fieri divisionem, neque parvisimam
 aliquam lineæ partem in minimum, quod insit, dividi,
 minimum quippe etiam minus est his quorum minimum est.
 Atqui lineæ nihil aliud inest quam puncta et lineæ; linea
 vero puncto major non est : nam neque rursus superficies
 est linea major : quare punctus non erit in linea minimum.
 Si vero linea cum puncto comparari potest, et minimum
 tribus respectibus consideratur, non erit punctus eorum
 quæ lineæ insunt, minimum. Alia quoque quedam insunt
 longitudini præter puncta et lineas : non enim ex punctis
 longitudo consistit. Si vero id quod est in loco, punctus est,
 longitudo et superficies et solidum ad res ex his compositas
 pertinent; illa vero ex quibus constat linea, sunt in loco
 (etenim et linea est in loco), ac neque corpus, neque super-
 ficies, neque aliqua pars eorum in linea insunt : nihil igitur
 aliud omnino longitudini inest præter puncta et lineas. Præ-
 terea si res quæ major dicitur his quæ in loco sunt, longi-
 tudo est, superficies corpus erit; est autem punctus in loco;
 id vero quod longitudini inest præter puncta et lineas,
 nullo modo pertinet ad res prædictas : ergo non erit pun-

χόντων ἐλάχιστον. Ἔτι [εἰ] εἰς δ' ἐλάχιστόν τι τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ, μήτε τῆς οἰκίας συμβαλλομένης πρὸς αὐτὸ λέγεται ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· οὐδὲ τὸ ἐν γραμμῇ ἐλάχιστον πρὸς γραμμὴν συγκρινόμενον ἔσται· ὥστ' οὐχ ἄρμόσει τὸ ἐλάχιστον, ἐπεὶ τὸ μὴ ὄν ἐν τῇ οἰκίᾳ μὴ ἔστι τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐλάχιστον. Ὅμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· ἐνδέχεται γὰρ στιγμὴν αὐτὴν καθ' αὐτὴν εἶναι. Οὐκ ἔσται κατὰ ταύτης ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι τὸ ἐν γραμμῇ ἐλάχιστον, ὅτι οὐκ ἔστιν ἡ στιγμὴ ἄρθρον ἀδιαί-
 10 ρητον· τὸ μὲν γὰρ ἄρθρον αἰετὸν δυοῖν ὄρος, ἡ δὲ στιγμὴ καὶ μιᾶς γραμμῆς ὄρος ἔστιν. Ἔτι ἡ μὲν πέρασ, τὸ δὲ διαίρεσις ἔστι μᾶλλον. Ἔτι ἡ γραμμὴ καὶ τὸ ἐπίπεδον ἄρθρα ἔσονται· ἀνάλογον γὰρ ἔχουσιν, ὅτι τὸ ἄρθρον διάφορόν πῶς ἔστιν· διὸ καὶ Ἐμπεδοκλῆς ἐποίησεν·

15 διὸ δεῖ ὀρθῶς.

Ἡ δὲ στιγμὴ καὶ τὸ ἐν τοῖς ἀκινήτοις. Ἔτι οὐδεὶς ἔχει ἀπειρα ἄρθρα ἐν τῷ σώματι, ἢ τῇ χειρὶ, στιγμᾶς δ' ἀπείρους. Ἔτι λίθου ἄρθρον οὐκ ἔστιν, οὐδ' ἔχει, στιγμᾶς δ' ἔχει.

ctus rerum quæ insunt, minimum. Præterea si minimum in quod aliquid eorum quæ in domo sunt, dividitur, non domui comparatum ita vocatur, isque et in reliquis rebus loquendi modus servari solet, nec quod in linea minimum est, cum linea comparatione instituta, ejusmodi erit : quare puncto non conveniet minimi appellatio, quandoquidem quod non est in domo, minimum esse non potest eorum quæ in domo sunt. Ita et in ceteris est judicandum : fieri enim potest ut punctum per se ipsum exstet. Non licebit (itaque) de puncto vere dicere, quod minimum sit eorum quæ in linea sunt, quoniam non est punctus articulus individuus : nam articuli semper duorum termini sunt, punctus autem et unius lineæ terminus est. Insuper punctus finis ; articulus vero divisio potius est. Adhuc linea et superficies quoque articuli erunt : eandem enim rationem servant, quia articulus quodammodo discriminatus est : quamobrem et Empedocles cecinit :

Ideo oportet recte.

Punctus autem etiam ille est qui in immobilibus invenitur. Postea vero nemo habet infinitos articulos in corpore, vel in manu ; at puncta habet infinita. Præterea lapidis articulus est nullus, neque articulos habet ; puncta vero habet.

CAP. I.

Θαυμάζεται τῶν μὲν κατὰ φύσιν συμβαινόντων, ὧν ἀγνοεῖται τὸ αἴτιον, τῶν δὲ παρὰ φύσιν, ὅσα γίνεται διὰ τέχνην πρὸς τὸ συμφέρον τοῖς ἀνθρώποις· ἐν πολλοῖς γὰρ ἡ φύσις ὑπεναντίον πρὸς τὸ χρήσιμον ἡμῖν 5 ποιεῖ· ἡ μὲν γὰρ φύσις αἰετὸν αὐτὸν ἔχει τρόπον καὶ ἀπλῶς, τὸ δὲ χρήσιμον μεταβάλλει πολλαχῶς. Ὅταν οὖν δὴ τι παρὰ φύσιν πρᾶξαι, διὰ τὸ χαλεπὸν ἀπορίαν παρέχει καὶ δεῖται τέχνης· διὸ καὶ καλοῦμεν τῆς τέχνης τὸ πρὸς τὰς τοιαύτας ἀπορίας βοηθοῦν μέρος 10 μηχανήν· καθάπερ γὰρ ἐποίησεν Ἀντιφῶν ὁ ποιητής, οὕτω καὶ ἔχει·

τέχνη (γὰρ) κρατούμεν, ὧν φύσει νικώμεθα.

Τοιαῦτα δ' ἐστὶν ἐν ὅς τὰ τ' ἐλάττωνα κρατεῖ τῶν μειζόνων, καὶ τὰ βροπῆν ἔχοντα μικρὰν κινεῖ βάρη μεγάλα, 15 καὶ πάντα σχεδὸν ὅσα τῶν προβλημάτων μηχανικὰ προσαγορεύομεν. Ἔστι δὲ ταῦτα τοῖς φυσικοῖς προβλήμασιν οὔτε ταῦτα πάμπαν, οὔτε χεχωρισμένα λίαν, ἀλλὰ κοινὰ τῶν τε μαθηματικῶν θεωρημάτων καὶ τῶν φυσικῶν· τὸ μὲν γὰρ ὡς διὰ τῶν μαθηματικῶν 20 δῆλον, τὸ δὲ περὶ ὃ διὰ τῶν φυσικῶν. Περιέχεται δὲ τῶν ἀπορουμένων ἐν τῇ γίνεσι τούτῳ τὰ περὶ τὸν μοχλόν· ἀποπον γὰρ εἶναι δοκεῖ τὸ κινεῖσθαι μέγα βάρος ὑπὸ μικρῆς ἰσχύος, καὶ ταῦτα μετὰ βάρους πλείονος· ὃ γὰρ ἄνευ μοχλοῦ κινεῖν οὐ δύναται τις, τοῦτ' αὐτὸ τὸ 25 βάρος, προσλαβὼν ἔτι τὸ τοῦ μοχλοῦ βάρος, κινεῖ θάπτον. Πάντων δὲ τῶν τοιούτων ἔχει τῆς αἰτίας τὴν ἀρχὴν ὁ κύκλος, καὶ τοῦτο εὐλόγως συμβέβηκεν· ἐκ μὲν γὰρ θαυμασιωτέρου συμβαίνειν τι θαυμαστὸν οὐδὲν ἀποπον, θαυμασιωτάτων δὲ τὸ τάναντία γίνεσθαι μετ' 30 ἀλλήλων· ὃ δὲ κύκλος συνέστηκεν ἐκ τοιούτων· εὐθύς γὰρ ἐκ κινουμένου τε γεγένηται καὶ μένοντος, ὧν ἡ φύσις ἐστὶν ὑπεναντία ἀλλήλοις· ὥστ' ἐνταῦθα ἐστὶν ἐπιβλέψασιν ἤττον θαυμάζειν τὰς συμβαινούσας ὑπεναντιώσεις περὶ αὐτόν· πρῶτον μὲν γὰρ τῇ περιέχουσῃ 35 γραμμῇ τὸν κύκλον, πλάτος οὐθὲν ἔχουσα, τάναντία πως προσεμφαίνεται, τὸ κοῖλον καὶ τὸ κυρτόν. Ταῦτα δὲ διεστήκατον ἀλλήλων διὰ τὸν τρόπον τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν· ἐκείνων τε γὰρ μέσον τὸ ἴσον, καὶ τούτων τὸ εὐθύ· διὸ μεταβάλλοντα εἰς ἀλλήλα τὰ μὲν ἀναγκαῖον 40 ἴσα γενέσθαι πρότερον ἢ τῶν ἀκρων ὀποτερονοῦν, τὴν δὲ γραμμὴν εὐθείαν, ὅταν ἐκ κυρτῆς εἰς κοίλην, ἢ πάλιν ἐκ ταύτης γίνηται κυρτῆ καὶ περιφερῆς. Ἐν μὲν οὖν τούτῳ τῶν ἀτόπων ὑπάρχει περὶ τὸν κύκλον· δευτέρον δ' ἐστὶν ἅμα κινεῖται τὰς ἐναντίας κινήσεις· ἅμα 45 γὰρ εἰς τὸν ἔμπροσθεν κινεῖται τόπον καὶ τὸν ὀπίσθεν. Ἡ τε γράφουσα γραμμὴ τὸν κύκλον ὡσαύτως ἔχει· ἐξ ὃ γὰρ ἀρχεται τόπου τὸ πέρασ αὐτῆς, εἰς τὸν αὐτὸν

(847.)

Admirationem movent rerum quidem quæ secundum naturam fiunt, illæ omnes quarum causa ignoratur, earum vero quæ præter naturam fiunt, quæcumque ad utilitatem hominum artis causa efficiuntur : in multis enim rebus natura aliquatenus utilitati nostræ repugnat : natura scilicet unam semper eandemque ac simplicem rationem obtinet, utilitatis vero nostræ varia maximopere et mutabilis ratio est. Quotiescumque igitur nos aliquid præter naturam facere oportuerit, quia arduum est, difficultatem movet, atque arte indiget res : quapropter etiam illam artis partem quæ difficultatibus hujusmodi succurrit, artificium appellamus : ut enim Antippon poeta cecinit, ita etiam res sese habet :

Superamus (namque) arte, in quibus natura vincimur.

Hujus autem generis sunt ea, in quibus majora superantur a minoribus, et magna pondera moventur ab exigui momenti rebus, et omnia fere quæ mechanicarum quæstionum appellatione veneunt. Sunt autem hæ neque prorsus eædem ac naturales quæstiones, neque tamen admodum ab iis diversæ, sed communi ratione ad mathematicas speculationes atque naturales pertinent : illud scilicet, quomodo quid efficiatur, ope mathematicarum, id vero circa quod efficitur, ope naturalium quæstionum innotescit. Ad illa autem quæ in hoc genere difficultatem præbent, referuntur ea quæ ad vectem pertinent : absurdum enim videtur, exigua vi magnum pondus moveri, præsertim ipso pondere aucto : quod enim pondus aliquis sine vecte moveri nequit, idem illud, addito etiam vectis pondere, citius movet. Omnium vero rerum hujusmodi causæ principium continet circulus, idque probabiliter evenit : nam admirabile quidpiam ex re existere quæ ipsa sit admirabilior, nequiquam absurdum est ; atqui maxime mirandum est, si simul contraria fiant ; circulus autem constat ex contrariis : statim enim factus est ex commoto et quiescente, quorum natura sibi invicem est contraria. Huc ergo si respiciamus, minus mirari licet contraria quæ circa ipsum eveniunt : primo enim in linea circulum ambiente omnique latitudine carente contraria quodammodo inesse apparet, concavum scilicet et convexum. Hæc autem eodem modo a se invicem differunt ac magnum et parvum : medium enim inter hæc æquale, inter illa vero rectum : quare, ubi in se invicem transeunt, hæc quidem prius æqualia fieri necesse est quam extremorum utrumvis, lineam vero rectam, ubi e convexa in concavam, aut rursus e concava mutetur in convexam et curvam. Atque hoc quidem unum est absurdorum quæ circulo competunt ; alterum vero quod simul contrariis motionibus cietur : simul enim movetur in anteriorem et posteriorem partem. Linea quoque quæ circulum describit, eodem modo sese habet : ex quo enim loco principium ducit ejus extremum, in eundem iterum

τοῦτον τόπον ἔρχεται πάλιν· συνεχῶς γὰρ κινουμένης αὐτῆς, τὸ ἔσχατον πάλιν ἀπῆλθε πρῶτον, ὥστε καὶ φανερόν ἐστι μετέβαλεν, ἐντεῦθεν· διό, καθάπερ εἰρηται πρότερον, οὐδὲν ἀτοπον τὸ πάντων εἶναι τῶν μαθημά-
 5 τῶν αὐτὸν ἀρχήν. Τὰ μὲν οὖν περὶ τὸν ζυγὸν γινόμενα εἰς τὸν κύκλον ἀνάγεται, τὰ δὲ περὶ τὸν μοχλὸν εἰς τὸν ζυγόν, τὰ δ' ἄλλα πάντα σχεδὸν τὰ περὶ τὰς κινήσεις τὰς μηχανικὰς εἰς τὸν μοχλόν. Ἔτι δὲ διὰ τὸ μίξαι οὐσης τῆς ἐκ τοῦ κέντρου γραμμῆς μὴθὲν ἕτερον ἐτέρω φέρεσθαι τῶν σημείων τῶν ἐν αὐτῇ ἰσοταχῶς, ἄλλ' αἰεὶ τὸ τοῦ μέντος πέρας τορρώτερον ὄν θᾶπτον, πολλὰ τῶν θαυμαζομένων συμβαίνει περὶ τὰς κινήσεις τῶν κύκλων· περὶ ὧν ἐν τοῖς ἐπομένοις προβλή-
 10 μασι εἶσται δῆλον. Διὰ δὲ τὸ τὰς ἐναντίας κινήσεις ἅμα κινεῖσθαι τὸν κύκλον, καὶ τὸ μὲν ἕτερον τῆς διαμέτρου τῶν ἄκρων, ἐφ' οὗ τὸ Α, εἰς τοῦμπροσθεν κινεῖσθαι, θάτερον δέ, ἐφ' οὗ τὸ Β, εἰς τοῦπισθεν, κατασκευάζουσι τινες ὥστ' ἀπὸ μίξαι κινήσεως πολλοὺς ὑπεναντίας ἅμα κινεῖσθαι κύκλους, ὥσπερ οὐκ ἀνατι-
 15 θέκασιν ἐν τοῖς ἱεροῖς ποιήσαντες τροχίσκους χαλκοῦς καὶ σιδηροῦς· εἰ γὰρ εἴη τοῦ ΑΒ κύκλου ἀπτόμενος ἕτερος κύκλος ἐφ' οὗ ΓΔ, τοῦ κύκλου τοῦ ἐφ' οὗ ΑΒ κινουμένης τῆς διαμέτρου εἰς τοῦμπροσθεν, κινήσεται ἡ ΓΔ εἰς τοῦπισθεν, τοῦ κύκλου τοῦ ἐφ' οὗ ΑΒ, κινου-
 20 μένης τῆς διαμέτρου περὶ τὸ αὐτό. Εἰς τὸναντίον ἄρα κινήσεται ὁ ἐφ' οὗ ΓΔ κύκλος τῷ ἐφ' οὗ τὸ ΑΒ, καὶ πάλιν αὐτὸς τὸν ἐφεξῆς, ἐφ' οὗ ΕΖ, εἰς τὸναντίον αὐτῷ κινήσει διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ πλείους ὄσι, τοῦτο ποιήσουσιν ἐνὸς μόνου
 30 κινήθέντος. Ταύτην οὖν λαβόντες ὑπάρχουσαν ἐν τῷ κύκλῳ τὴν φύσιν οἱ δημιουργοὶ κατασκευάζουσι ὄργανον κρύπτοντες τὴν ἀρχήν, ὅπως ἢ τοῦ μηχανήματος φανερόν μόνον τὸ θαυμαστόν, τὸ δ' αἰτίον ἀδῆλον.

redit : perpetuo scilicet se movente ipsa, postremum rursus primum evadit : hinc ergo patet etiam, eam cursum mutasse : quapropter, ut supra jam diximus, minime absurdum est, ipsum circum totius scientiæ mathematicæ (vulgo omnium miraculorum) principium esse. Quæ itaque circa bilancem fiunt, ad circum referuntur, quæ vero circa vectem ad bilancem ; reliqua tandem fere omnia quæ ad mechanicas motiones pertinent, ad vectem. Præterea vero quia, licet unica sit linea e centro ducta, nullum punctum eorum quæ in ea adsunt, eadem celeritate fertur ac alterum, sed semper, prouti longius ab extremo quiescente distat, celerius, multa eveniunt eorum quæ in circumolorum motionibus admirationem movent : quæ in sequentibus quæstionibus manifesta fient. Quoniam autem circulus simul contrariis cietur motionibus, et alterum diametri extremum, cui A inscriptum est, anteriora versus movetur, alterum vero, cui B, retrorsum, inde efficiunt nonnulli, ab unica motione multos in contrarium sibi invicem simul moveri circulos, quemadmodum quos in templis dedicant ex ære vel ferro fabricatos orbiculos : etenim si AB circum alter contigerit circulus, cui CD inscriptum est, si circuli, cui AB, diametros movetur anteriora versus, movebitur diametros circuli CD retrorsum, diametro circuli, cui AB, circum idem punctum sese movente. In contrarium igitur circulo cui AB inscriptum est, movebitur circulus cui CD, et ipse rursus proxime sequentem, cui EF, in contrarium sibi ipsi movebit, propter eandem causam. Eodemque modo, si plures fuerint, idem efficiunt, ubi unus tantummodo movetur. Animadvertentes igitur hanc naturam circulo competere, artifices instrumentum fabricant, cujus principium celant, ut machinæ solum sit manifestum quod admirationem movet, causa vero lateat.

CAP. II.

Πρῶτον μὲν οὖν τὰ συμβαίνοντα περὶ τὸν ζυγόν ἀπορεῖται, διὰ τίνα αἰτίαν ἀκριβέστερά ἐστι τὰ ζυγὰ τὰ μείζων τῶν ἐλαττόνων. Τούτου δ' ἀρχή, διὰ τί ποτε ἐν τῷ κύκλῳ ἡ πλείων ἀφεστηκυῖα γραμμὴ τοῦ κέντρου, τῆς ἐγγύς τῇ αὐτῇ ἰσχυῖ κινουμένης, θᾶπτον φέρεται τῆς ἐλάττονος; τὸ γὰρ θᾶπτον λέγεται διχῶς·
 40 ἂν τε γὰρ ἐν ἐλάττονι χρόνῳ ἴσον τόπον διεξέλθῃ, θᾶπτον εἶναι λέγομεν, καὶ ἐὰν ἐν ἴσῳ, πλείω. Ἡ δὲ μείζων ἐν ἴσῳ χρόνῳ γράφει μείζονα κύκλον· ὁ γὰρ ἐκτὸς μείζων τοῦ ἐντὸς. Αἴτιον δὲ τούτων ἐστι φέρεται δύο φοράς ἡ γράφουσα τὸν κύκλον. Ὅταν μὲν οὖν ἐν λόγῳ
 45 τινὶ φέρεται, ἐπ' εὐθείας ἀνάγκη φέρεσθαι τὸν φερόμενον, καὶ γίνεται διάμετρος αὐτῇ τοῦ σχήματος ὁ ποιοῦσιν αἰ ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ συντεθεῖσαι γραμμαί. Ἔστω γὰρ ὁ λόγος ὃν φέρεται τὸ φερόμενον, ὃν ἔχει ἡ Α Β πρὸς τὴν ΑΓ· καὶ τὸ μὲν Α φερέσθω πρὸς τὸ Β, ἡ
 50 δὲ Α Β ὑποφερέσθω πρὸς τὴν ΗΓ. Ἐν γένεθῳ δὲ τὸ μὲν

Prima igitur de iis quæ circa bilancem eveniunt, quæstio est : quamobrem nempe majores bilances exactiores sint minoribus. Principium autem hujus quæstionis est, cur tandem illa in circulo linea, quæ longius a centro distat, citius moveatur quam minor, licet propior eadem vi moveatur : citius enim dicitur duplici modo : nam tum quod in minori tempore par spatium percurrit, tum quod in pari tempore majus, citius esse dicimus. Major autem linea in pari tempore majorem describit circumulum : exterior scilicet interiore major est. Horum vero causa est quod linea quæ circumulum describit, duplici impetu fertur. Quando igitur in ratione aliqua (virium ad se invicem) fertur, super recta linea ferri rem impulsam necesse est, eaque ipsa diametros efficitur figuræ quæ formatur lineis hac ratione inter se compositis. Sit enim ratio, secundum quam impulsa res movetur, illa quam habet ΑΒ ad ΑΓ, atque Α moveatur ad Β, ΑΒ vero subducatur ad ΓC. Ponamus jam Α perve-

Α πρὸς τὸ Δ, ἢ δ' ἐφ' ἧ AB, πρὸς τὸ Ε. Εἰ οὖν ἐπὶ
 τῆς φορᾶς ὁ λόγος ἦν ὅν ἡ AB ἔχει πρὸς τὴν ΑΓ,
 ἀνάγκη καὶ τὴν ΑΔ πρὸς τὴν ΑΕ τοῦτον ἔχειν τὸν
 λόγον. Ὅμοιον ἄρα ἐστὶ τῷ λόγῳ τὸ μικρὸν τετρα-
 5 πλευρον τῷ μείζονι, ὥστε καὶ ἡ αὐτὴ διάμετρος αὐ-
 τῶν, καὶ τὸ Α ἔσται πρὸς Ζ. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον
 δειχθήσεται καὶ ὅπουσιν διαληφθῆ ἡ φορὰ· αἰεὶ γὰρ
 ἔσται ἐπὶ τῆς διαμέτρου. Φανερόν οὖν ὅτι τὸ κατὰ
 τὴν διάμετρον φερόμενον ἐν δύο φοραῖς ἀνάγκη τὸν τῶν
 10 πλευρῶν φέρεσθαι λόγον· εἰ γὰρ ἄλλον τινα, οὐκ οἰσθή-
 σεται κατὰ τὴν διάμετρον. Ἐὰν δ' ἐν μηδενὶ λόγῳ φέ-
 ρηται δύο φορὰς κατὰ μηδένα χρόνον, ἀδύνατον εὐθεῖαν
 εἶναι τὴν φορὰν. Ἔστω γὰρ εὐθεῖα. Τεθείσης οὖν ταύτης
 διαμέτρου καὶ παραπληρωθεισῶν τῶν πλευρῶν, ἀνάγκη
 15 τὸν τῶν πλευρῶν λόγον φέρεσθαι τὸ φερόμενον· τοῦτο
 γὰρ δέδεικται πρότερον. Οὐκ ἄρα ποιήσει εὐθεῖαν τὸ
 ἐν μηδενὶ λόγῳ φερόμενον μηδένα χρόνον· ἐὰν γὰρ τινα
 χρόνον ἐνεχθῆ ἔν λόγῳ τινί, τοῦτον ἀνάγκη τὸν χρόνον
 εὐθεῖαν εἶναι φορὰν διὰ τὰ προσηρημένα· ὥστε περι-
 20 φεράς γίνεται, δύο φερόμενον φορὰς ἐν μηδενὶ λόγῳ
 μηδένα χρόνον. Ὅτι μὲν τοίνυν ἡ τὸν κύκλον γρά-
 φουσα φέρεται δύο φορὰς ἅμα, φανερόν ἐκ τε τούτων,
 καὶ ὅτι τὸ φερόμενον κατ' εὐθεῖαν ἐπὶ τὴν κάθετον ἀφι-
 κνείται, ὥστ' εἶναι πάλιν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ κέντρου κάθε-
 25 τον. Ἔστω κύκλος ὁ ΑΒΓ, τὸ δ' ἄκρον τὸ ἐφ' οὗ Β,
 φερέσθω ἐπὶ τὸ Δ· ἀφικνείται δέ ποτε ἐπὶ τὸ Γ. Εἰ
 μὲν οὖν ἐν τῷ λόγῳ ἐφέρετο ὅν ἔχει ἡ ΒΔ πρὸς τὴν
 ΔΓ, ἐφέρετο ἂν τὴν διάμετρον τὴν ἐφ' ἧ ΒΓ. Νῦν
 δέ, ἐπεὶ περ ἐν οὐδενὶ λόγῳ, ἐπὶ τὴν περιφέρειαν φέ-
 30 ρεται τὴν ἐφ' ἧ ΒΕΓ. Ἐὰν δὲ δύοιν φερομένοιιν ἀπὸ
 τῆς αὐτῆς ἰσχύος τὸ μὲν ἐκκρούοιτο πλείον, τὸ δ' ἐλάτ-
 τον, εὐλογον βραδύτερον κινήθηναί τὸ πλείον ἐκκρούου-
 μενον τοῦ ἐλάττον ἐκκρουομένου· ὃ δοκεῖ συμβαίνειν
 ἐπὶ τῆς μείζονος καὶ ἐλάττονος τῶν ἐκ τοῦ κέντρου
 35 γραφουσῶν τοὺς κύκλους· διὰ γὰρ τὸ ἐγγύτερον εἶναι
 τοῦ μένοντος τῆς ἐλάττονος τὸ ἄκρον ἢ τὸ τῆς μείζονος,
 ὥσπερ ἀντισπῶμενον εἰς τούναντίον, ἐπὶ τὸ μέσον,
 βραδύτερον φέρεται τὸ τῆς ἐλάττονος ἄκρον. Πάση
 μὲν οὖν κύκλον γραφούση τοῦτο συμβαίνει, καὶ φέρε-
 40 ται τὴν μὲν κατὰ φύσιν κατὰ τὴν περιφέρειαν, τὴν δὲ
 παρὰ φύσιν εἰς τὸ πλάγιον καὶ τὸ κέντρον. Μείζω δ'
 αἰεὶ τὴν παρὰ φύσιν ἢ ἐλάττων φέρεται· διὰ γὰρ τὸ
 ἐγγύτερον εἶναι τοῦ κέντρου τοῦ ἀντισπῶντος κρατεῖται
 45 μᾶλλον. Ὅτι δὲ μείζον τὸ παρὰ φύσιν κινεῖται ἢ
 ἐλάττων τῆς μείζονος τῶν ἐκ τοῦ κέντρου γραφουσῶν
 τοὺς κύκλους, ἐκ τῶνδε δῆλον. Ἔστω κύκλος ἐφ' οὗ
 ΒΓΕΔ, καὶ ἄλλος ἐν τούτῳ ἐλάττων, ἐφ' οὗ ΧΝΜΞ,
 περὶ τὸ αὐτὸ κέντρον τὸ Α· καὶ ἐκβεβλήσθωσαν αἱ διά-
 50 μετροι, ἐν μὲν τῷ μεγάλῳ, ἐφ' ὧν ΓΔ καὶ ΒΕ, ἐν δὲ
 τῷ ἐλάττονι αἱ ΜΧ, ΝΞ· καὶ τὸ ἐτερόμηκες παραπε-
 πληρώσθω, τὸ ΔΨΡΓ. Εἰ δὲ ἡ ΑΒ γράφουσα κύ-
 κλον ἤξει ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὅθεν ὠρμήθη, ἐπὶ τὴν ΑΒ, δῆλον
 ὅτι φέρεται πρὸς αὐτήν. Ὅμοιωσ δὲ καὶ ἡ ΑΧ πρὸς
 τὴν ΑΧ ἤξει. Βραδύτερον δὲ φέρεται ἢ ΑΧ τῆς ΑΒ,

nisse ad D, et AB ad E. Quodsi igitur motus ea fuerat
 ratio, quam habet AB ad AC, necesse est AD etiam eam-
 dem rationem habere ad AE. Simile itaque ratione parvum
 quadrangulum est majori: quare et eadem erit diametros
 eorum, et A verget versus F. Atque hoc quidem eodem
 demonstrabitur modo, ubicumque interceptiatur motus:
 semper enim erit in diametro. Patet igitur rem quae per
 diametrum fertur duplici impetu, necessario secundum la-
 terum ferri rationem: quodsi enim alia ratione ferretur,
 non feretur per diametron. Sin vero duplici impetu fera-
 tur, verum ita ut nullo umquam tempore aliqua ratio inter
 utrumque intercedat, fieri nequit, ut recta sit motio. Sit
 enim recta. Hac igitur posita tamquam diametro, et utrin-
 que lateribus completis, necesse est rem impulsam ferri in
 ratione laterum ad se invicem: hoc enim supra jam de-
 monstratum est. Non igitur rectam lineam describet res
 quae nullo umquam tempore in aliqua (virium inter se)
 ratione movetur: etenim si per aliquod tempus in ratione
 quadam feratur, per hoc tempus necessario propter supra
 dicta recta erit motio. Itaque curvum evadit (id est cur-
 vam lineam describit), quum ita duplici fertur impetu,
 ut nullo umquam tempore aliqua inter utrumque intercedat
 ratio. Constat igitur ex his, tum lineam quae circum-
 describit, duplici ferri impetu, tum rem quae super recta
 linea fertur, ad perpendicularum devenire, ita ut rursus ipsa
 inde a centro sit perpendicularum. Sit circulus ABC, apex
 vero cui B inscriptum est, moveatur ad D; pervenit sane
 aliquando ad C. Quodsi igitur ferebatur in ratione quam
 habet BD ad DC, ferretur per diametrum cui BC inscriptum
 est. Nunc vero, quoniam nulla intercedit ratio, fertur per
 circumferentiam, cui BEC inscriptum est. Quodsi vero
 duobus ab eadem vi impulsis, alterum quidem plus defle-
 ctitur, alterum vero minus, rationi congruum est, id quod
 magis deflectitur, tardius moveri quam id quod minus: id
 quod contingere videtur in majori et minori linea quae e cen-
 tro circumferentiam describunt: quia enim minoris apex quiescenti
 propior est quam majoris, perinde ac si retraheretur in par-
 tem contrariam, ad centrum nimirum, tardius fertur mi-
 noris apex. Hoc igitur omni lineae circumferentiam
 eventit, atque fertur motu quidem secundum naturam per
 circumferentiam, motu vero praeter naturam ad latus et ad
 centrum. Majori igitur praeter naturam motu fertur sem-
 per minor: quia enim retrahenti centro propior est, majorem
 hujus vim experitur. Quod vero linearum e centro
 circulos describentium majus spatium praeter naturam per-
 currit minor quam major, ex his patet. Sit circulus cui
 BCED inscriptum est, et in hoc alter minor, cui QNMX,
 circum idem centrum A, atque ducantur diametri, in ma-
 gno quidem quibus inscripta sunt CD et BE, in minori
 vero MQ et NX, et compleatur rectangulum DWRC. Quodsi
 igitur circumferentiam describens AB eodem rursus per-
 veniet, unde profecta est, nimirum ad AB, manifestum est,
 eam ad se ipsam moveri. Eodem modo et AQ ad AQ per-
 veniet. Tardius tamen movetur AQ quam AB, uti supra

ὡσπερ εἴρηται, διὰ τὸ γίνεσθαι μείζονα τὴν ἔκκρυσιν
καὶ ἀντισπᾶσθαι μάλλον τὴν AX. Ἦχθω δ' ἡ AΘH,
καὶ ἀπὸ τοῦ Θ κάθετος ἐπὶ τὴν AB ἡ ΘZ ἐν τῷ κύ-
κλῳ, καὶ πάλιν ἀπὸ τοῦ Θ ἤχθω παρὰ τὴν AB ἡ ΘΩ,
5 καὶ ἡ ΩY ἐπὶ τὴν AB κάθετος, καὶ ἡ HK. Αἱ δὲ
ἐφ' ὧν ΩY καὶ ΘZ, ἴσαι. Ἡ ἄρα BY ἐλάττων τῆς
XZ· αἱ γὰρ ἴσαι εὐθεῖαι ἐπ' ἀνίσους κύκλους ἐμβλη-
θεῖσαι πρὸς ὀρθὰς τῇ διαμέτρῳ ἐλάττων τμήμα ἀπο-
τέμνουσι τῆς διαμέτρου ἐν τοῖς μείζοσι κύκλοις· ἔστι
10 δ' ἡ ΩY ἴση τῇ ΘZ. Ἐν ὅσῳ δὲ χρόνῳ ἡ AΘ τὴν
XΘ ἐνηνέχθη, ἐν τοσοῦτῳ χρόνῳ ἐν τῷ κύκλῳ τῶ μεί-
ζονι μείζονα τῆς BΩ ἐνήνεκται τὸ ἄκρον τῆς BA· ἡ
μὲν γὰρ κατὰ φύσιν φορὰ ἴση, ἡ δὲ παρὰ φύσιν ἐλάτ-
των· ἡ δὲ BY τῆς ZX. Δεῖ δ' ἀνάλογον εἶναι, ὡς τὸ
15 κατὰ φύσιν πρὸς τὸ κατὰ φύσιν, τὸ παρὰ φύσιν πρὸς
τὸ παρὰ φύσιν. Μείζονα ἄρα περιφέρειαν διεληλυθε
τὴν HB τῆς ΩB. Ἀνάγκη δὲ τὴν HB ἐν τούτῳ τῷ
χρόνῳ διεληλυθέναι· ἐνταῦθα γὰρ ἔσται, ὅταν ἀνάλο-
γον ἀμφοτέρως συμβαίνει τὸ παρὰ φύσιν πρὸς τὸ κατὰ
20 φύσιν. Εἰ δὲ μείζον ἔστι τὸ κατὰ φύσιν ἐν τῷ μεί-
ζονι, καὶ τὸ παρὰ φύσιν μείζον ἂν ἐνταῦθα συμπίπτει
μοναχῶς, ὥστε τὸ B ἐνηνέχθαι ἂν τὴν BH ἐν ᾧ τὸ
ἐφ' οὗ X, σημείον [τὴν XΘ]· ἐνταῦθα γὰρ κατὰ
φύσιν μὲν γίνεται τὸ B σημείον ἐς τὸ H, παρὰ
25 φύσιν δ' ἐς τὸ K· ἔστι γὰρ ἡ HK ἀπὸ τοῦ H κά-
θετος. Ἔστι δ' ὡς ἡ HK πρὸς τὴν KB, ἡ ΘZ
πρὸς τὴν ZX· φανερόν δ' ἂν ἐπιχειρηθῶσιν αἱ ἀπὸ τῶν
BX ἐπὶ τὰ HΘ. Εἰ δ' ἐλάττων, ἡ μείζων τῆς HB
ἔσται, ἢν ἠνέχθη τὸ B, οὐχ ὁμοίως ἔσται, οὐδ' ἀνά-
30 λογον ἐν ἀμφοῖν τὸ κατὰ φύσιν πρὸς τὸ παρὰ φύσιν.
Δι' ἢν μὲν τοίνυν αἰτίαν ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἰσχύος φέρε-
ται ὁἴστων τὸ πλεον ἀπέχον τοῦ κέντρου σημείον,
καὶ μείζονα γράφει ἡ μείζων, δῆλον διὰ τῶν εἰρημέ-
νων· διότι δὲ τὰ μὲν μείζω ζυγὰ ἀκριβέστερά ἐστι τῶν
35 ἐλαττόνων, φανερόν ἐκ τούτων· γίνεται γὰρ τὸ μὲν
σπάρτον κέντρον (μένει γὰρ τοῦτο), τὸ δ' ἐφ' ἐκότερον
μέρος τῆς πλάστιγγος αἱ ἐκ τοῦ κέντρου. Ἀπὸ οὖν
τοῦ αὐτοῦ βάρους ἀνάγκη ὁἴστων κινεῖσθαι τὸ ἄκρον
τῆς πλάστιγγος, ὅσῳ ἂν πλεον ἀπέχῃ τοῦ σπάρτου,
40 καὶ ἔνια μὲν μὴ δῆλα εἶναι ἐν τοῖς μικροῖς ζυγοῖς πρὸς
τὴν αἰσθησὶν ἐπιτιθέμενα βάρη, ἐν δὲ τοῖς μεγάλοις
δῆλα· οὐθὲν γὰρ κωλύει ἐλάττων κινήσῃν αἱ μέγεθος ἢ
ὥστε εἶναι τῇ ὄψει φανερόν· ἐπὶ δὲ τῆς μεγάλης πλά-
στιγγος ποιεῖ δραστὸν τὸ αὐτὸ βάρος μέγεθος. Ἐνια
45 δὲ δῆλα μὲν ἐπ' ἀμφοῖν ἔστιν, ἀλλὰ πολλῶν μᾶλλον ἐπὶ
τῶν μείζονων διὰ τὸ πολλῶν μείζων γίνεσθαι τὸ μέγεθος
τῆς ῥοπῆς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ βάρους ἐν τοῖς μείζοσι. Καὶ
διὰ τοῦτο τεχνάζουσιν οἱ ἀλουργοὶ πάλαι πρὸς τὸ παρα-
κρούεσθαι ἰσάνας, τὸ τε σπάρτον οὐκ ἐν μέσῳ τι-
50 θέντες, καὶ μόλυβδον τῆς φάλαγγος εἰς θάταρον μέρος
ἐγγέοντες, ἢ τοῦ ξύλου τὸ πρὸς τὴν ῥίζαν πρὸς δ βού-
λονται ῥέπειν ποιούντες, ἢ ἐάν ἐχη ὄκον· βαρύτερον
γὰρ ἐν ᾧ μέρος ἢ ῥίζα τοῦ ξύλου ἔστιν, δ δ' ὄκος ῥίζα
τίς ἐστιν.

dictum est, quia magis a via deflectitur atque retrahitur AQ.
Ducatur autem AHG, et a H perpendicularis ad AB HF intra
circulum, et rursum ex H ducatur juxta AB linea HY, et
YU perpendicularis in AB, itemque GK. Lineæ itaque qui-
bus YU et HF inscripta sunt, æquales sunt. BU igitur minor
est QF: æquales enim lineæ rectæ inæqualibus in circulis
perpendiculariter ad diametrum ductæ minorem partem
diametri abscindunt in majoribus circulis; est autem linea
YU æqualis lineæ HF. In quanto igitur temporis spatio
linea AH lineam QH percurrit, in tanto in majori circulo
apex lineæ BA majorem quam BY percurrit circuitum:
motus enim secundum naturam æqualis est, motus vero
præter naturam minor, estque linea BU minor quam linea
FQ. Oportet autem proportionem intercedere, uti inter
utrumque motum secundum naturam, sic et inter utrumque
motum præter naturam. Majorem igitur circuitum pec-
currit quam YB, GB scilicet. Necesse autem est, radium
in hoc tempore lineam GB absolvisse: ibi enim erit, ubi
utrinque proportionales fuerint motus secundum naturam
et contra naturam. Quodsi igitur motus secundum natu-
ram major est in majori circulo, motus præter naturam
etiam tunc unice major eveniet, ita ut B feratur per BG
eodem tempore quo punctum cui Q inscriptum est, fertur
[per QH]: tunc enim secundum naturam punctum B per-
venit ad G, præter naturam vero ad K: est enim GK per-
pendicularis a G ducta. Est autem ut linea GK ad lineam
KB, ita linea HF ad lineam QF: quod constat, si e punctis
B et Q ducantur lineæ ad puncta G et H. Quodsi vero
minor, vel major quam GB esset circuitus, quem percur-
rit B, nec eodem modo se habebunt, nec proportione sibi
mutuo respondebunt in ambobus circulis motus secundum
naturam et præter naturam. Quam itaque ob causam ab
eadem potentia citius moveatur punctum quod longius di-
stat a centro, et majorem circulum describat major linea,
e dictis constat; majores vero bilances minoribus exactio-
res esse, ex hisce patet: evadit namque funis centrum
(quiescit enim), libræ autem partes quæ in utramque
partem protenduntur, lineæ e centro ductæ. Ab eodem
igitur pondere necesse est eo citius moveri extremum jugi,
quo longius a fune distat, atque nonnulla pondera mino-
ribus bilancibus imposita sensui non patere, in majoribus
vero patere: nihil enim vetat quin minus spatium percur-
rat quam quod oculis percipi possit; in magna vero bilance
idem pondus efficit spatium visui patens. Nonnulla autem
in ambobus conspicua sunt, sed multo magis in majoribus,
quia in majoribus multo major sit inclinationis magnitudo
ab eodem pondere. Hinc etiam purpuræ venditores ad
fraudem faciendam in pendendo ita machinantur, ut funem
non in medio ponant, vel plumbum in alterutram libræ
partem infundant, vel quam libræ partem inclinari volunt,
e ligno conficiant ad radicem vergenti, aut si quid nodum
contineat: gravior enim est ligni pars quæ radicem
continet; nodus autem quasi radix est.

CAP. III.

Διὰ τί, ἐὰν μὲν ἀνωθεν ἤ τὸ σπαρτίον, ὅταν κάτωθεν βέψαντος ἀφῆλθ' ἡ βάρους, πάλιν ἀναφέρεται τὸ ζυγόν, ἐὰν δὲ κάτωθεν ὑποστῆ, οὐκ ἀναφέρεται, ἀλλὰ μένει; Ἡ δὲ διότι ἀνωθεν μὲν τοῦ σπαρτίου ὄντος, πλείον τοῦ ζυγοῦ γίνεται τὸ ἐπέκεινα τῆς καθέτου; τὸ γὰρ σπαρτίον ἐστὶ κάθετος· ὥστ' ἀνάγκη ἐστὶ κάτω βέπειν τὸ πλείον, ἕως ἂν ἔλθῃ ἡ δίχα διαιρούσα τὸ ζυγὸν ἐπὶ τὴν κάθετον αὐτὴν, ἐπικειμένου τοῦ βάρους ἐν τῷ ἀνεσπασμένῳ μορίῳ τοῦ ζυγοῦ. Ἔστω ζυγὸν ὀρθὸν ἐφ' 10 ὅδ' ΒΓ, σπαρτίον δὲ τὸ ΑΔ. Ἐκβαλλόμενον δὲ τοῦτο κάτω κάθετος ἔσται ἐφ' ἧς ἡ ΑΔΜ. Ἐὰν οὖν ἐπὶ τὸ Β ἢ ῥοπή ἐπιτεθῆ, ἔσται τὸ μὲν Β ὅδ' τὸ Ε, τὸ δὲ Γ ὅδ' τὸ Ζ ἔσται, ὥστ' ἡ δίχα διαιρούσα τὸ ζυγὸν πρῶτον μὲν ἦν ἡ ΔΜ τῆς καθέτου αὐτῆς, ἐπικειμένης δὲ 15 τῆς ῥοπῆς ἔσται ἡ ΔΘ· ὥστε τοῦ ζυγοῦ τοῦ ἐφ' ὃ ΕΖ, τὸ ἐξω τῆς καθέτου τῆς ἐφ' ἧς ΑΜ, τοῦ ἐν ὃ ΘΠ, μείζον τοῦ ἡμίσεος. Ἐὰν οὖν ἀφαιρεθῆ τὸ βάρους ἀπὸ τοῦ Ε, ἀνάγκη κάτω φέρεσθαι τὸ Ζ· ἐλαττον γὰρ ἐστὶ τὸ Ε. Ἐὰν μὲν οὖν ἀνω τὸ σπαρτίον ἔχη, πάλιν διὰ 20 τοῦτο ἀναφέρεται τὸ ζυγόν. Ἐὰν δὲ κάτωθεν ἤ τὸ ὑποκειμένου, τοῦναντίον ποιεῖ· πλείον γὰρ γίνεται τοῦ ἡμίσεος τοῦ ζυγοῦ τὸ κάτω μέρος ἢ ὡς ἡ κάθετος διαιρεῖ, ὥστ' οὐκ ἀναφέρεται· κουφότερον γὰρ τὸ ἐπιρτημένον. Ἔστω ζυγὸν τὸ ἐφ' ὃ ΝΞ, τὸ ὀρθόν, κάθετος 25 δ' ἡ ΚΑΜ. Δίχα δὲ διαιρεῖται τὸ ΝΞ. Ἐπιτεθέντος δὲ βάρους ἐπὶ τὸ Ν, ἔσται τὸ μὲν Ν ὅδ' τὸ Ο, τὸ δὲ Ξ ὅδ' τὸ Ρ, ἡ δὲ ΚΑ ὅδ' τὸ ΛΘ, ὥστε μείζον ἐστὶ τὸ ΚΟ τοῦ ΑΡ τῷ ΘΚΑ. Καὶ ἀφαιρεθέντος οὖν τοῦ βάρους, ἀνάγκη μένει· ἐπικείται γὰρ ὡσπερ βάρους ἢ 30 ὑπεροχῇ ἢ τοῦ ἡμίσεος τοῦ ἐν ὃ τὸ Κ.

Quare, si superne quidem adsit funis, ubi a deorsum inclinata lance amovetur pondus, rursus adscendit jugum; sin vero inferne substiterit, non adscendit, sed loco manet? An quia superne quidem collocato fune, plurima jugi pars extra perpendicularum recedit? funis enim perpendicularum est: quare necesse est majus pondus deorsum vergere, donec linea quæ jugum in duas partes æquales dividit, ad perpendicularum ipsum pervenerit, imposito nimirum pondere in retracta jugi parte. Sit jugum rectum cui BC inscriptum est, funis vero AD. Quodsi igitur hic deorsum producat, perpendicularum erit, linea nempe cui ADM inscriptum est. Quodsi ergo B imponatur pondus, perveniet B quidem ad locum cui E inscriptum est, C vero ad locum cui F: quare linea quæ jugum in duas partes dividit æquales, quæque primum erat ipsius perpendiculari pars DM, imposito pondere erit linea DH, ita ut jugi cui EF inscriptum est, pars extra perpendicularum, cui AM inscriptum est, sita linea, cui HP inscriptum est, major sit quam jugi dimidium. Dempto itaque ab E pondere, necesse est deorsum ferri F: minus enim est E. Quodsi ergo superne quidem habuerit funem, rursus hanc ob causam adscendit jugum. Sin vero inferne fulcrum subditum fuerit, contrarium facit: tunc enim dimidii jugi pars inferior major evadit parte quam ab eo resecuerat perpendicularum jugum dividens, ita ut non adscendat: levior enim est pars suspensa. Sit jugum rectum cui NX inscriptum est, perpendicularum vero KLM. Dividit itaque NX in duas partes æquales. Imposito autem pondere in N, perveniet N ad locum cui O inscriptum est, X vero ad locum cui R, atque linea KL ad locum cui LH, ita ut HKL major sit KO quam LR. Dempto igitur pondere, necesse est jugum loco manere: incumbit enim tamquam pondus id quo jugi pars cui K inscriptum est, dimidium excedit.

CAP. IV.

Διὰ τί κινουσι μεγάλα βάρη μικρὰ δυνάμεις τῷ μοχλῷ, ὡσπερ ἐλέχθη καὶ κατ' ἀρχὴν, προσλαβόντι βάρους ἐπὶ τὸ τοῦ μοχλοῦ; ῥῆθον δὲ τὸ ἐλαττόν ἐστι κινῆσαι βάρους, ἐλαττον δ' ἐστὶν ἀνευ τοῦ μοχλοῦ. Ἡ 35 ἔστι αἰτιὸν ἐστὶν ὁ μοχλός, ζυγὸν ὦν κάτωθεν ἔχον τὸ σπαρτίον καὶ εἰς ἀνίστα διηρημένον; τὸ γὰρ ὑπομόχλιον ἀντὶ σπαρτίου γίνεται· μένει γὰρ ἄμφω ταῦτα, ὡσπερ τὸ κέντρον. Ἐπεὶ δὲ ἄττον ὑπὸ τοῦ ἴσου βάρους κινεῖται ἢ μείζον τῶν ἐκ τοῦ κέντρου, ἐστὶ δὲ τρία τὰ 40 περὶ τὸν μοχλόν, τὸ μὲν ὑπομόχλιον, σπάρτον καὶ κέντρον, δύο δὲ βάρη, β τε κινῶν καὶ τὸ κινούμενον· δ οὖν τὸ κινούμενον βάρους πρὸς τὸ κινῶν, τὸ μῆκος πρὸς τὸ μῆκος ἀντιπέπονθεν· αἰεὶ δ' ὅσω ἂν μείζον ἀφιστήκη τοῦ ὑπομοχλίου, ῥῆθον κινήσει. Αἰτία δ' ἐστὶν 45 ἢ προλεχθεῖσα, ὅτι ἡ πλείον ἀπέχουσα ἐκ τοῦ κέντρου μείζονα κύκλον γράφει· ὥστ' ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἰσχύος πλείον μεταστήσεται τὸ κινῶν τὸ πλείον τοῦ ὑπομοχλίου ἀπέχον. Ἔστω μοχλός ἐφ' ὃ ΑΒ, βάρους δ'

Quare exiguæ vires magna pondera movent ope vectis, ut initio jam dictum est, etiamsi addatur adhuc ipsius vectis pondus? Facilius autem est, minus pondus movere, atque pondus sine vecte minus est. An quia causa est vectis, quippe qui jugum est inferne habens funem inque partes divisum inæquales? hypomochlium enim funis locum obtinet: ambo namque hæc loco manent, sicut centrum. Quum autem ab æquali pondere citius movetur major earum linearum quæ e centro ducuntur, atque tres sunt res ad vectem pertinentes, hypomochlium sane, quod funem et centrum representat, atque duo pondera, is nempe qui movet, et id quod movetur, pondus, inquam, quod movetur, eandem habet proportionem, sed inversa ratione, ad id quod movet, ac altera longitudo ad alteram: semper enim quo longius ab hypomochlio distat, eo facilius movebit. Causa autem est quam supra adtulimus, quod scilicet linea longius a centro distans majorem describit circumum: ab eadem ergo vi majus spatium percurret pondus movens quod magis ab hypomochlio remotum est. Sit vectis cui AB inscriptum est, onus cui C, pondus vero movens cui

ἐφ' ὧ τὸ Γ, τὸ δὲ κινῶν ἐφ' ὧ τὸ Δ, ὑπομόχλιον ἐφ' ὧ τὸ Ε. Τὸ δ' ἐφ' ὧ τὸ Δ κινήσαν ἐφ' ὧ τὸ Η, κινούμενον δὲ τὸ ἐφ' οὗ Γ, βάρος ἐφ' οὗ Κ.

D, hypomochliumque cui E. Pondus autem cui D inscriptum est, motu suo peracto perveniet ad locum cui G, pondus vero qui movetur cuique C inscriptum est, ad locum cui K.

CAP. V.

Διὰ τί οἱ μεσόνοι μάλιστα τὴν ναῦν κινῶσιν; Ἡ δὲ διότι ἡ κώπη μοχλός ἐστιν; ὑπομόχλιον μὲν γὰρ ὁ σκαλμός γίνεται (μένει γὰρ δὴ τοῦτο), τὸ δὲ βάρος ἡ θάλαττα, ἣν ἀπωθεῖ ἡ κώπη· ὁ δὲ κινῶν τὸν μοχλὸν ὁ ναύτης ἐστίν. Ἀεὶ δὲ πλεόν βάρος κινεῖ, ὅσῳ ἂν πλεόν ἀπεστῆκε τοῦ ὑπομοχλίου ὁ κινῶν τὸ βάρος· μείζων γὰρ ὅτῳ γίνεται ἢ ἐκ τοῦ κέντρου, ὁ δὲ σκαλμός ὑπομόχλιον ὦν κέντρον ἐστίν. Ἐν μέσῃ δὲ τῇ νηὶ πλείστον τῆς κώπης ἐντός ἐστιν· καὶ γὰρ ἡ ναῦς ταύτη εὐρυτάτη ἐστίν, ὥστε πλείον ἐπ' ἀμφοτέρα ἐνδέχσθαι μέρος τῆς κώπης ἐκατέρου τοίχου ἐντός εἶναι τῆς νεώς. Κινεῖται μὲν οὖν ἡ ναῦς διὰ τὸ ἀπερειδομένης τῆς κώπης εἰς τὴν θάλασσαν τὸ ἄκρον τῆς κώπης τὸ ἐντός προΐεται εἰς τὸ πρόσθεν, τὴν δὲ ναῦν προσδεδεμένην τῷ σκαλμῷ συμπροΐεται, ἢ τὸ ἄκρον τῆς κώπης· ἢ γὰρ πλείστην θάλασσαν διαιρεῖ ἡ κώπη, ταύτη ἀνάγκη μάλιστα προωθεῖσθαι· πλείστην δὲ διαιρεῖ ἢ πλείστον μέρος ἀπὸ τοῦ σκαλοῦ τῆς κώπης ἐστίν. Διὰ τοῦτο οἱ μεσόνοι μάλιστα κινῶσιν· μέγιστον γὰρ ἐν μέσῃ νηὶ τὸ ἀπὸ τοῦ σκαλοῦ τῆς κώπης τὸ ἐντός ἐστίν.

Quare qui in media navi sunt, remiges maxime navem movent? An quia remus vectis est? hypomochlium enim fit scalmus (hoc namque loco manet); onus vero mare, quod remus propellit, nautaque is est qui vectem movet. Semper autem tanto plus ponderis movet, quanto majori spatio ab hypomochlio distat is qui onus movet: major enim hoc modo fit linea e centro ducta, scalmus autem, utpote hypomochlium, centrum est. In media autem navi plurima pars remi est intus: ibi enim navis latissima est: licet hinc majorem utrinque remi partem intra utrumque navis parietem esse. Movetur itaque navis, quoniam, remo mari innitente, extremum ejus internum prorsum versus pellit, navem vero, quippe scalmo adligatam, simul promovet eadem qua remi extremum. Ubi igitur remus plurimum maris findit, ibi navem maxime propelli necesse est; plurimum autem findit, ubi pars remi inde a scalmo longissima est. Hanc ob causam qui in media navi sunt, remiges maxime movent: in media enim navi pars interna remi inde a scalmo maxima est.

CAP. VI.

Διὰ τί τὸ πηδάλιον μικρὸν ὄν, καὶ ἐπ' ἐσχάτῳ τῶν πλοίων, τοσαύτην δύναμιν ἔχει ὥσθ' ὑπὸ μικροῦ οἴακος καὶ ἐνὸς ἀνθρώπου δυνάμει, καὶ ταύτης ἡρεμίας, μεγάλα κινεῖσθαι μεγέθῃ πλοίων; Ἡ δὲ διότι καὶ τὸ πηδάλιον ἐστὶ μοχλός, καὶ μοχλεύει ὁ κυβερνήτης; Ἡ μὲν οὖν προσήρμυσται τῷ πλοίῳ, γίνεται ὑπομόχλιον, τὸ δ' ἄκρον πηδάλιον ὁ μοχλός, τὸ δὲ βάρος ἡ θάλασσα, ὁ δὲ κυβερνήτης ὁ κινῶν. Οὐ κατὰ πλάτος δὲ λαμβάνει τὴν θάλασσαν, ὥσπερ ἡ κώπη, τὸ πηδάλιον· οὐ γὰρ εἰς τὸ πρόσθεν κινεῖ τὸ πλοῖον, ἀλλὰ κινούμενον κλίνει, πλαγίως τὴν θάλατταν δεχόμενον· ἐπεὶ γὰρ τὸ βάρος ἦν ἡ θάλασσα, τοῦναντίον ἀπεριδόμενον κλίνει τὸ πλοῖον· τὸ γὰρ ὑπομόχλιον εἰς τοῦναντίον στρέφεται, ἢ θάλασσα μὲν εἰς τὸ ἐντός, ἐκεῖνο δ' εἰς τὸ ἐκτός, τοῦτω δ' ἀκολουθεῖ τὸ πλοῖον διὰ τὸ συνδεδέσθαι. Ἡ μὲν οὖν κώπη κατὰ πλάτος τὸ βάρος ὠθοῦσα καὶ ὑπ' ἐκείνου ἀνωθυομένη εἰς τὸ εὐθὺ πρόαγει· τὸ δὲ πηδάλιον, ὥσπερ κάθηται πλάγιον, τὴν εἰς τὸ πλάγιον, ἢ δεῦρο, ἢ ἐκεῖ, ποιεῖ κινήσει. Ἐπ' ἄκρου δὲ, καὶ οὐκ ἐν μέσῳ καίται, ὅτι ῥᾶστον τὸ κινούμενον κινήσει ἀπ' ἄκρου κινῶν· τάχιστα γὰρ φέρεται τὸ πρῶτον μέρος διὰ τὸ ὥσπερ ἐν τοῖς φερομένοις ἐπὶ τέλει λήγειν τὴν φορὰν, οὔτω καὶ τοῦ συνεχοῦς ἐπὶ τέλους ἀσθενεστάτη ἐστίν ἡ φορὰ· εἰ δ' ἀσθενε-

Cur gubernaculum, parvum quum sit, et in extrema navis parte positum, tantam habet vim, ut ab exiguo clavo et ab unius hominis viribus, iisque placide adhibitis, magnæ moveantur navigiorum moles? An quia gubernaculum quoque vectis est atque vecte impellit gubernator? Locus itaque quo navigio adaptatum est, hypomochlium fit, totum vero gubernaculum vectis, onus autem mare, gubernatorque is qui onus movet. Non autem secundum latitudinem mare corripit, ut remus: non enim anteriora versus navem movet gubernaculum, sed ipsam molam deflectit, oblique mare capiens: nam quum mare esset onus, in contrarium innixum navem flectit: hypomochlium enim in contrariam partem vertitur, quippe quum mare quidem introrsum, hoc vero extrorsum, idque sequitur navigium, quia adligatum est. Remus itaque secundum latitudinem onus propellens, et ab ipso vicissim repulsus, navem recta promovet; gubernaculum vero, utpote oblique insidens, motum ad latera producit, vel huc, vel illuc. In extrema autem navi, non vero in media positum est, quia id quod ab extremitate pellit, facillime movet rem quæ jam movetur: celerrime enim fertur prima pars, quoniam, quemadmodum in iis quæ impetu feruntur, in fine deficit motus, sic quoque in re continua in extremitate imbecillimus est motus; quodsi vero imbecillimus est, deflexu facilis erit.

στάτη, βαδία ἐκκρούεσθαι. Διά τε δὴ ταῦτα ἐν τῇ πρύμνῃ τὸ πηδάλιον ἔστι, καὶ ὅτι ἐνταῦθα μικρᾶς κινήσεως γενομένης πολλῶν μείζον τὸ διάστημα ἐπὶ τῷ ἰσχύῳ γίνεσθαι, διὰ τὸ τὴν ἰσην γωνίαν ἐπὶ μείζονα καθῆσθαι, καὶ ὅσα ἂν μείζους ὦσιν αἱ περιέχουσαι. Ἐπὶ δὲ ἐκ τούτου καὶ δι' ἣν αἰτίαν μᾶλλον προέρχεται εἰς τὸ ὑναντίον τὸ πλοῖον ἢ ἡ τῆς κώπης πλάτη· τὸ αὐτὸ γὰρ μέγεθος τῆ αὐτῆ ἰσχύϊ κινούμενον ἐν ἀέρι πλέον ἢ ἐν τῷ ὕδατι πρόεισιν. Ἐστω γὰρ ἡ AB κώπη, τὸ δὲ Γ δὲ σκαλμός, τὸ δὲ Α τὸ ἐν τῷ πλοίῳ, ἢ ἀρχὴ τῆς κώπης, τὸ δὲ Β τὸ ἐν τῇ θαλάττῃ. Εἰ δὲ τὸ Α οὐ τὸ Δ, μετακινῆται, τὸ Β οὐκ ἔσται οὐ τὸ Ε· ἰση γὰρ ἡ BE τῇ ΑΔ. Ἴσον οὖν μετακωπηρῆσθαι ἔσται. Ἄλλ' ἦν ἔλαττον. Ἐσται δὲ οὐ τὸ Ζ. Ἡ 10 τὸ Θ ἀρα τέμνει τὴν AB, καὶ οὐκ ἦ τὸ Γ, καὶ κάτωθεν· ἐλάττων γὰρ ἡ BZ τῆς AΔ, ὥστε καὶ ἡ ΘZ τῆς ΔΘ· ὁμοία γὰρ τὰ τρίγωνα. Μεθεστηκὸς δ' ἔσται καὶ τὸ μέσον, τὸ ἐφ' οὗ Γ· εἰς τὸ ὑναντίον γὰρ τῷ ἐν τῇ θαλάττῃ ἄκρῳ τῷ Β μετακωρηεῖ, ἥπερ τὸ ἐν 20 τῷ πλοίῳ ἄκρον τὸ Α, μετακωρηεῖ δ' οὐ τὸ Δ· ὥστε μετακινήσεται τὸ πλοῖον καὶ ἐκεῖ, οὐ ἢ ἀρχὴ τῆς κώπης μεταφέρεται. Τὸ δ' αὐτὸ καὶ τὸ πηδάλιον ποιεῖ, πλὴν ὅτι εἰς τὸ πρόσθεν οὐδὲν συμβάλλεται τῷ πλοίῳ, ὥσπερ ἐλέγθη ἐπάνω, ἀλλὰ μόνον τὴν πρύμνα εἰς τὸ πλάγιον ἀπωθεῖ ἔνθα ἢ ἔνθα· εἰς τὸ ὑναντίον γὰρ ἢ πρῶρα οὕτω νεύει. Ἡ μὲν δὲ τὸ πηδάλιον προσέζευκται, δεῖ οἷόν τι τοῦ κινουμένου μέσον νοεῖν, καὶ ὥσπερ δ σκαλμὸς τῆ κώπῃ· τὸ δὲ μέσον ὑποκωρηεῖ, ἢ δ οἶαξ μετακινεῖται. Ἐὰν μὲν εἰσω ἀγῆ, καὶ ἢ 30 πρύμνα δεῦρο μεθέστηκεν· ἢ δὲ πρῶρα εἰς τὸ ὑναντίον νεύει· ἐν γὰρ τῷ αὐτῷ οὐσῆς τῆς πρῶρας, τὸ πλοῖον μεθέστηκεν ὅλον.

Cum igitur hanc ob causam in puppi collocatur gubernaculum, tum quia illic, parvo factō motu, multo majus fit spatium in extremitate, quum par angulus eo majori insidet basi, quo lineæ circumdantes majores sunt. Constat vero etiam ex hoc, quammam ob causam magis in contrariam partem progrediat navis quam remi palmula: eadem enim magnitudo eadem vi mota in aere magis quam in aqua progreditur. Sit enim AB remus, C vero scalmus, et A pars remi intra navigium, principium videlicet, B autem pars in mari posita. Quodsi ergo A translatum fuerit ad locum ubi D est, B non erit ubi E: æqualis enim est linea BE lineæ AD. Æquale igitur spatium percucurrisset. Atqui minus erat. Erit itaque ubi F inscriptum est. Secat ergo lineam AB ubi H inscriptum est, non vero ubi C, idque inferius: linea enim BF minor est linea AD, ideoque et linea HF linea DH: similes enim sunt trianguli. Medium autem cui C inscriptum est, itidem translatum fuerit: in contrariam enim partem comeat ac remi extremitas in mari posita cui B, eadem qua extremitas intra navigium, cui A inscriptum est; translatum autem erat A ad locum, cui D inscriptum est: quare et navigium promovebitur, idque illuc quo comeat remi principium. Idem facit quoque gubernaculum, præterquam quod nihil navi ad motionem anteriora versus confert, ut supra jam dictum est, sed tantummodo puppim ad latera depellit huc vel illuc: sic enim in contrariam partem inclinat prora. Locum igitur quo gubernaculum adnexum est, ceu quoddam rei motæ medium cogitare oportet, et perinde ac scalmus est remus; medium autem subducitur quatenus ansa transferatur. Si introrsum quidem agit, etiam puppis eo transferatur; prora vero in contrariam partem inclinatur: etenim eodem in loco manente prora, totum transferatur navigium.

CAP. VII.

Διὰ τί, ὅσα ἂν ἡ κεραία ἀνωτέρα ἦ, θᾶττον πλεῖ τὰ πλοῖα τῷ αὐτῷ ἰσχύῳ καὶ τῷ αὐτῷ πνεύματι; Ἡ διότι γίνεται δ μὲν ἰστὸς μοχλός, ὑπομόχλιον δὲ τὸ ἐδώλιον ἐν 35 ᾧ ἐμπέπτῃγεν, δ δὲ δεῖ κινεῖν βάρος τὸ πλοῖον, τὸ δὲ κινεῖν τὸ ἐν τῷ ἰσχύῳ πνεῦμα; Εἰ δ' ὅσα ἂν πορρώτερον ἦ τὸ ὑπομόχλιον, βῆον κινεῖ καὶ θᾶττον ἢ αὐτῆ δύναμις τὸ αὐτὸ βάρος, ἢ οὖν κεραία ἀνώτερον ἀγομῆνη καὶ τὸ ἰστίον πορρώτερον ποιεῖ τοῦ ἐδωλίου ὑπομόχλιου ὄντος.

Cur, quanto magis evecta fuerit antenna, tanto citius eodem velo atque eodem vento navigant navigia? An quia malus quidem fit vectis, hypomochlium vero sedes cui impactus est, onus autem quod movere oportet, navigium, id tandem quod movet, ventus velo incumbens? Quodsi autem, quo longius remotum fuerit hypomochlium, eo facilius ac citius eadem vis movet idem onus antenna sane altius subducta velum quoque longius removel a mali sede quæ hypomochlium est.

CAP. VIII.

Διὰ τί, ὅταν ἐξ οὐρίας βούλωνται διαδραμεῖν μὴ οὐρίου τοῦ πνεύματος ὄντος, τὸ μὲν πρὸς τὸν κυβερνήτην τοῦ ἰστίου μέρος στέλλονται, τὸ δὲ πρὸς τὴν 45 πρῶραν ποδιαῖον (πόδα?) ποιησάμενοι ἐφῆσιν; Ἡ διότι ἀντισπᾶν τὸ πηδάλιον πολλῶν μὲν ὄντι τῷ πνεύματι οὐ δύναται, ὀλίγων δὲ, δ (δισ?) ὑποστέλλονται;

Cur si prospero vento navigare velint, etiamsi ventus secundus non sit, veli partem gubernatori quidem propiorē constringunt, quæ vero versus proram est, pede facto, relaxant? An quod gubernaculum copioso quidem vento retrahendo obsistere nequit, paucis vero potest, eam ob causam constringunt? Itaque ventus navem propellit, gu-

Ἰπρόαγει μὲν οὖν τὸ πνεῦμα, εἰς οὖριον δὲ καθίστησι τὸ πηδάλιον, ἀντισπῶν καὶ μοχλεῖον τὴν θάλατταν, Ἅμα δὲ καὶ οἱ ναῦται μάχονται τῷ πνεύματι· ἀνακλίνουσι γὰρ ἐπὶ τὸ ἐναντίον ἑαυτοῦς.

bernaculum vero eum quasi secundum facit, retrahens mare et vectis instar in id agens. Simul vero et nautæ cum vento contendunt : in contrarium enim ipsi sese inclinant.

CAP. IX.

6 Διὰ τί τὰ στρογγύλα καὶ περιφερῆ τῶν σχημάτων εὐκίνητοτερα; Τριχῶς δ' ἐνδέχεται τὸν κύκλον κυλισθῆναι· ἢ γὰρ κατὰ τὴν ἀψίδα, συμμεταβάλλοντος τοῦ κέντρου, ὥσπερ ὁ τροχὸς ὁ τῆς ἀμάξης κυλίστα· ἢ περὶ τὸ κέντρον μόνον, ὥσπερ αἱ τροχιλαίαι, τοῦ κέντρου μένοντος ἢ παρὰ τὸ ἐπίπεδον, τοῦ κέντρου μένοντος, ὥσπερ ὁ κεραμεικὸς τροχὸς κυλίνδεται. Ἡ μὲν δὴ τάχιστα τὰ τοιαῦτα, διὰ τε τὸ μικρῷ ἀπτεσθαι τοῦ ἐπιπέδου, ὥσπερ ὁ κύκλος κατὰ στιγμήν, καὶ διὰ τὸ μὴ προσκόπτειν; ἀφέστηκε γὰρ τῆς γῆς ἢ γωνίας. Καὶ ἔτι ᾧ ἂν ἀπαντήσῃ σώματι, πάλιν τούτου κατὰ μικρὸν ἀπτεται. Εἰ δ' εὐθύγραμμον ἦν, τῇ εὐθείᾳ ἐπὶ πολὺ ἤπτειτο ἂν τοῦ ἐπιπέδου. Ἐτι ἢ ῥίπει ἐπὶ τὸ βάρος, ταύτῃ κινεῖ ὁ κινῶν· ὅταν μὲν γὰρ πρὸς ὄρθιον ἢ διάμετρος ἢ τοῦ κύκλου τῷ ἐπιπέδῳ, 20 ἀπτομένου τοῦ κύκλου κατὰ στιγμήν τοῦ ἐπιπέδου, ἴσον τὸ βάρος ἐπ' ἀμφοτέρα διαλαμβάνει ἢ διάμετρος· ὅταν δὲ κινήται, εὐθὺς πλέον ἐφ' ὃ κινεῖται, ὥσπερ ῥέπον. Ἐντεῦθεν εὐκίνητοτερον τῷ ὀρθῶντι εἰς τοῦμ-προσθεν· ἐφ' ὃ γὰρ ῥίπει ἕκαστον, εὐκίνητόν ἐστιν, 25 εἴπερ καὶ τὸ ἐπὶ τὸ ἐναντίον τῆς ῥοπῆς δυσκίνητον. Ἐτι λέγουσιν τινες ὅτι καὶ ἡ γραμμὴ ἢ τοῦ κύκλου ἐν φερᾷ ἐστὶν ἀεὶ, ὥσπερ τὰ μένοντα, διὰ τὸ ἀντερεῖδειν, οἷον καὶ τοῖς μείζονσι κύκλοις ὑπάρχει πρὸς τοὺς ἐλάττονας· ἕκαστον γὰρ ὑπὸ τῆς ἰσῆς ἰσχύος κινουῦνται οἱ 30 μείζονες καὶ τὰ βάρη κινουῦσι, διὰ τὸ ῥοπήν τινα ἔχειν τὴν γωνίαν τὴν τοῦ μείζονος κύκλου πρὸς τὴν τοῦ ἐλάττονος, καὶ εἶναι ὁ περὶ ἢ διάμετρος πρὸς τὴν διάμετρον. Ἀλλὰ μὴν πᾶς κύκλος μείζων πρὸς ἐλάττονα· ἀπειροὶ γὰρ οἱ ἐλάττονος. Εἰ δὲ καὶ πρὸς ἕτερον 35 ἔχει ῥοπήν ὁ κύκλος, ὁμοίως δ' εὐκίνητος, καὶ ἄλλην ἂν ἔχει ῥοπήν ὁ κύκλος καὶ τὰ ὑπὸ κύκλου κινούμενα, καὶ μὴ τῇ ἀψίδι ἀπτεται τοῦ ἐπιπέδου, ἀλλ' ἢ παρὰ τὸ ἐπίπεδον, ἢ ὡς αἱ τροχιλαίαι· καὶ γὰρ οὕτως ἔχοντες ῥᾶστα κινουῦνται καὶ κινουῦσι τὸ βάρος. Ἡ οὖν τῷ 40 κατὰ μικρὸν ἀπτεσθαι καὶ προσκρούειν, ἀλλὰ δι' ἄλλην αἰτίαν; αὕτη δ' ἐστὶν ἡ εἰρημένη πρότερον, ὅτι ἐκ δύο φορῶν γηγένηται ὁ κύκλος, ὥστε μίαν αὐτὸν αἰεὶ ἔχειν ῥοπήν, καὶ οἷον φερόμενον αὐτὸν αἰεὶ κινουῦσιν οἱ κινουῦντες, ὅταν κινῶσι κατὰ τὴν περιφέρειαν ὀπωσοῦν 45 φερομένην γὰρ αὐτὴν κινουῦσιν· τὴν μὲν γὰρ εἰς τὸ πλάγιον αὐτοῦ κίνησιν ὠθεῖ τὸ κινῶν, τὴν δ' ἐπὶ τῆς διαμέτρου αὐτοῦ κινεῖται.

Cur figuræ rotundæ et circulares facilius moventur? Triplici autem modo circulum volvi licet : vel enim secundum arcum, ita ut centrum simul locum mutet, quemadmodum rota currus volvitur; vel tantummodo circum centrum, ut trochleæ, ipso quiescente centro; vel ita ut pavimento sit parallelus, loco manente centro, sicut rota figuli volvitur. An itaque ideo celerrima sunt talia, quoniam parva sui parte planum contingunt, ut circulus uno tantum puncto, et quoniam non offendunt? remotus enim est angulus a terra. Præterea in quocumque corpore incidit, hoc rursus parva sui parte contingunt. Si vero rectilinea esset figura, rectitudine sua longo spatio planitiem contigisset. Deinde qua in pondus suum vergunt, ea impellit is qui movet : ubi enim rectos quidem angulos cum planitie facit circuli diametros, circulo puncto tantummodo planitiem contingente, par utriusque pondus diametros determinat; ubi vero movetur, confestim plus ponderis est a parte in quam movetur, utpote inclinans. Hinc facilius movebitur ab eo qui prorsum impellit : omnia enim eo quo vergunt, facile pelluntur, siquidem motus in partem inclinationi oppositam difficulter cietur. Præterea sunt qui dicant, circuli lineam semper in motu esse, eodem quo manentia (manent), propter nisum contrarium, sicut etiam majoribus circulis evenit respectu minorum : citius enim ab eadem vi moventur majores, lidemque citius pondera movent, quia majoris circuli angulus nutum quemdam ad minoris habet : id quod etiam alteri evenit diametro respectu alterius. Atqui nullus non circulus major est respectu minoris : infiniti enim sunt minores. Quodsi vero respectu alius nutum habet circulus, eademque proportione facile movetur, alium quoque habebit nutum cum circulus ipse, tum quæ a circulo moventur, etiamsi arcu non contingat planitiem, sed vel pavimento parallelus, vel sicut trochleæ moveatur : nam et ubi sic sese habent, facillime et moventur ipsi, et onus movent. An non quia parva sui parte (planitiem) contingunt atque offendunt, sed alia de causa? Hæc vero est quam supra memoravimus, quod circulus e duabus existit motionibus, ita ut semper unum habeat nutum, et quasi semper ipsum per se jam motum impellant qui eum movent, ubi quocumque demum modo movent secundum circumferentiam : movent enim, dum ipse fertur : ejus motum namque qui ad latus fit, ei conciliat res movens, motu vero super diametro ipse movetur.

CAP. X.

Διὰ τί τὰ διὰ τῶν μειζόνων κύκλων αἰρόμενα καὶ ἐλ-
κόμενα ῥῆον καὶ ἄττον κινούμεν; οἷον καὶ αἱ τροχιλαὶ
αἱ μειζους τῶν ἐλαττόνων, καὶ αἱ σκυτάλαι ὁμοίως.
Ἡ διότι ἔσω ἂν μειζών ἢ ἐκ τοῦ κέντρου ἦ, ἐν τῷ
6 ἴσῳ χρόνῳ πλείον κινεῖται χωρίον, ὥστε καὶ τοῦ ἴσου
βαρους ἐπόντος ποιήσει τὸ αὐτό, ὥσπερ εἶπομεν καὶ
τὰ μειζω ζυγὰ τῶν ἐλαττόνων ἀκριβέστερα εἶναι; τὸ
μὲν γὰρ σπαρτίον ἐστὶ κέντρον, τοῦ δὲ ζυγοῦ αἱ ἐπι-
τάδε τοῦ σπαρτίου αἱ ἐκ τοῦ κέντρου.

Cur quae a majoribus circulis tolluntur ac trahuntur,
facilius et citius movemus? exemplo sint majores tro-
chlear, si cum minoribus conferantur, atque eodem modo
scutulæ. An quoniam, quo major fuerit linea e centro
ducta, eo longius spatium in æquali tempore percurrit?
quamobrem et, æquali incumbente pondere, idem præ-
stabit, quemadmodum et majores libras minoribus exac-
tiores esse diximus: funis enim centrum est, jugi vero
partes ultra funem lineæ e centro ductæ.

CAP. XI.

10 Διὰ τί ῥῆον, ὅταν ἄνευ βάρους ἦ, κινεῖται τὸ
ζυγὸν ἢ ἔχον βάρος; ὁμοίως δὲ καὶ τροχός, ἢ ἄλλο
τοιοῦτο, τὸ βαρύτερον μὲν, μειζόν δὲ τοῦ ἐλάττονος
καὶ κουφότερον. Ἡ ὅτι οὐ μόνον εἰς τούναντίον τὸ
βαρῦ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ πλάγιον δυσκίνητόν ἐστιν; ἐναν-
15 τίον γὰρ τῇ ῥοπῇ κινῆσαι χαλεπῶς, ἐφ' ὃ δὲ ῥέπει,
ῥαδίως· εἰς δὲ τὸ πλάγιον οὐ ῥέπει. [Εἰ γὰρ σιδηροῦς
τύχη καὶ ξύλινος ἄλλος ζυγός, ταχύτερον ἀπὸ τοῦ
αὐτοῦ βάρους ὁ ξύλινος κινήσεται διὰ τὸ πρὸς τὰ
ἄνω δυσκίνητα εἶναι τὰ βάρη, ἐναντίον (οὐ?) τοῦ
20 ἄνω τόπου τοῖς βάρεσιν. Τὰ δὲ πλείονα βάρη δυσ-
κινήτοτερα τῶν ἐλαττόνων πρὸς τὰ ἄνω εἰσὶν· διὸ καὶ
ὁ σιδηροῦς ζυγός, ἄτε τοῦ ξυλίνου βαρύτερος ὢν,
βραδύτερον κινεῖται διὰ τὸ [εἶναι] τὸ ἕτερον ἄκρον
αὐτοῦ, ἐν ᾧ τὸ βάρος οὐκ ἐπιτίθεται, βραδέως κάτω
25 κινεῖσθαι, τὸ δὲ ξύλινον τούναντίον. Ἀλλὰ καὶ ἐπι-
τοῖς τροχοῖς τὸ αὐτὸ συμβαίνει· τὸ γὰρ βάρος τοῦ
σιδηροῦ τροχοῦ μᾶλλον ὠθεῖ τοῦτον κάτω, καὶ ἐστὶν
ὡς πρὸς τὸ πλάγιον δυσκίνητον· ὁ δὲ κουφότερος εὐκι-
νητότερός ἐστι διὰ τὸ καὶ τὸ βάρος αὐτοῦ κουφότερον
30 εἶναι, καὶ ἐλαττον ὠθεῖ[ν] τοῦτον κάτω.]

Cur facilius movetur jugum pondere carens quam
pondere imposito? eodem modo et rota, vel aliud quid lu-
jusmodi, gravius, sed majus, si cum minori atque leviori
conferatur. An quia non solum in contrarium, sed etiam
ad latus difficulter moventur res graves? difficulter enim
in partem rerum nutui contrariam cietur motus, facile
vero in eam quo vergunt; ad latera autem non vergunt:
[si enim ferreum adesset jugum aliudque ligneum, citius
ab eodem pondere ligneum moveretur, quoniam onera diffi-
cilius sursum moventur, quum locus superior oneribus ad-
versatur. Majora vero pondera difficiliter sursum moventur
quam minora: quamobrem et jugum ferreum, quippe
gravius ligneo, tardius movetur, quia alterum ipsius ex-
tremum, cui pondus impositum non est, tardius move-
tur deorsum; ligneum vero contrario modo sese habet.
Verum idem quoque contingit in rotis: pondus enim
ferreæ rotæ magis hanc deprimit, atque (idcirco) difficul-
ter ad latus movetur; levior vero facilius movetur, quia
pondus ejus item levius est eamque minus deprimit.]

CAP. XII.

Διὰ τί ἐπὶ τῶν σκυταλῶν ῥῆον τὰ φορτία κο-
μίζεται ἢ ἐπὶ τῶν ἀμαξῶν, ἐχουσῶν τῶν μὲν μεγά-
λους τροχοὺς, τῶν δὲ μικροῦς; Ἡ διότι ἐπὶ τῶν σκυτα-
λῶν οὐδεμίαν ἔχει πρόσκοψιν, τὸ δ' ἐπὶ τῶν ἀμαξῶν
30 ἰὸν ἀξονα, καὶ προσκόπτει αὐτῷ; ἐκ τε γὰρ τῶν ἄνω-
θεν πιέζει αὐτὸν καὶ ἐκ τῶν πλαγίων. Τὸ δ' ἐπὶ
τῶν σκυταλῶν ἐπὶ δύο τοῦτων κινεῖται, τῇ τε κάτω χώρα
ὑποκειμένη καὶ τῷ βάρει τῷ ἐπικειμένῳ· ἐπ' ἀμφοτέ-
ρων γὰρ τοῦτων κυλιέται τῶν τόπων ὁ κύκλος καὶ
40 φερόμενος ὠθεῖται.

Cur super scutulis facilius vehuntur onera quam su-
per curribus, quum tamen hi magnas habeant rotas, illæ
vero pusillos circulos? An quia in scutulis nihil habent
in quod offendere possint, in curribus vero axem, ad
quem offendunt? desuper enim premit ipsum et a lateri-
bus. Onus vero scutulis impositum hisce duobus move-
tur, spatio inferne subtrato et onere superimposito: super
ambobus enim his locis circulus volvitur et impellitur, dem
ipse movetur.

CAP. XIII.

Διὰ τί πορρωτέρω τὰ βέλη φέρεται ἀπὸ τῆς σφενδόνης ἢ ἀπὸ τῆς χειρὸς, καίτοι κρατεῖ γ' ὁ βάλλων τῇ χειρὶ μάλλον ἢ ἀπαρτήσας τὸ καίαρ; καὶ ἔτι οὕτω μὲν δύο βάρη κινεῖ, τὸ τε τῆς σφενδόνης καὶ τὸ βέλος, ἐκείνως δὲ τὸ βέλος μόνον. Πότερον ὅτι ἐν μὲν τῇ σφενδόνῃ κινούμενον τὸ βέλος ῥίπτει ὁ βάλλων (περιαγαγὼν γὰρ κύκλῳ πολλακίς ἀφίησιν), ἐκ δὲ τῆς χειρὸς ἀπὸ τῆς ἡρεμίας ἢ ἀρχῆς πάντα δ' εὐκρινότερα κινούμενα ἢ ἡρεμοῦντα; Ἡ δὲ διὰ τε τοῦτο, καὶ διότι ἐν μὲν τῷ σφενδονῶν ἢ μὲν χεῖρ γίνεται κέντρον, ἢ δὲ σφενδόνη ἢ ἐκ τοῦ κέντρον; ὅσω δ' ἂν ᾗ μείζων ἢ ἀπὸ τοῦ κέντρον, κινεῖται ἄπαιον· ἢ δ' ἀπὸ τῆς χειρὸς βολῆ πρὸς τὴν σφενδόνην βραχεῖά ἐστιν.

Cur longius projiciuntur tela e funda quam e manu, quum tamen jaculator manu nuda plus valeat quam si inde sinum fundæ suspenderit? Præterea hoc modo duo pondera movet, fundas nimirum ac telum, illo vero modo tantummodo telum. An quia in funda quidem ipsum jam telum movetur, ubi a jaculatore projicitur (sæpius enim in orbem circumvertit antequam projiciat), e manu vero ubi fit jaculatio, a quiete originem petit motus; omnia autem facilius moventur, quum jam in motu sunt, quam quiescentia? An cum ob hanc causam, tum quia funditoris quidem manus fit centrum, funda vero linea e centro ducta? quanto autem major fuerit linea e centro ducta, tanto citius movetur. Jactus autem qui sola manu fit, brevis est, si cum funda comparetur.

CAP. XIV.

Διὰ τί ῥῆον κινουῦνται περὶ τὸ αὐτὸ ζυγὸν οἱ μείζους τῶν ἐλαττόνων κόλλοπες, καὶ οἱ αὐτοὶ ὄνοι οἱ λεπτότεροι ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἰσχύος τῶν παχυτέρων; Ἡ διότι ὁ μὲν ὄνος καὶ τὸ ζυγὸν κέντρον ἐστίν, τὰ δ' ἀπέχοντα μεγέθη αἱ ἐκ τοῦ κέντρον, ἄπαιον δὲ κινουῦνται καὶ πλέον ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἰσχύος αἱ τῶν μείζονων κύκλων ἢ αἱ τῶν ἐλαττόνων; ὑπὸ τῆς αὐτῆς γὰρ ἰσχύος ἄπαιον μεθίσταται τὸ ἄπαιον τὸ πορρωτέρον τοῦ κέντρον· διὸ πρὸς μὲν τὸ ζυγὸν τοὺς κόλλοπας ὄργανα ποιουῦνται, οἷς ῥῆον στρέφουσιν. Ἐν δὲ τοῖς λεπτοῖς ὄνοις πλέον γίνεται τὸ ἔξω τοῦ ξύλου, αὐτῆ δὲ γίνεται ἢ ἐκ τοῦ κέντρον.

Cur circa eandem ergatam majores vectes facilius moventur quam minores, eademque suculae, si tenuiores sint, eadem vi facilius quam si crassiores? An quia sucula quidem et ergata centrum sunt, longitudines vero prominentes lineæ e centro ductæ, citius autem et validius eadem vi moventur lineæ e majorum circulo centro ductæ quam e minorum? ab eadem enim vi citius transfertur extremum quod magis a centro distat: quamobrem ad ergatam quidem instrumenta adhibent vectes, quo facilius versent. In tenuibus autem suculis longius fit quod extra lignum prominat, hoc vero fit linea e centro ducta.

CAP. XV.

Διὰ τί τὸ αὐτὸ μέγεθος ξύλου ῥῆον κατεάσεται περὶ τὸ γόνυ, ἢ ἂν ἴσον ἀποστήσας τῶν ἄκρων ἐγγύμενος καταγνύη, ἢ παρὰ τὸ γόνυ ἐγγύς ὄντος· καὶ ἢ ἂν πρὸς τὴν γῆν ἐρείσας καὶ τῷ ποδὶ προσβάς πόρρωθεν τῇ χειρὶ καταγνύη ἢ ἐγγύθεν; Ἡ διότι ἔνθα μὲν τὸ γόνυ κέντρον, ἔνθα δ' ὁ πούς; ὅσω δ' ἂν πορρωτέρον ἢ τοῦ κέντρον, ῥῆον κινεῖται ἄπαιον κινήθηνα δ' ἀνάγκη καταγνύμενον.

Cur ejusdem magnitudinis lignum circum genu facilius frangitur, si quis utramque extremitatem tenens easque eodem spatio ab ipso genu distare faciens frangat, quam si prope genu? itemque si illud in terram innisus fuerit, pedeque superimposito, manu longe a pede remota frangat, quam si e propinquo? An quoniam illic quidem genu centrum est, hic vero pes? quanto autem longius a centro distat quidvis, tanto facilius movetur; moveri autem necessario debet, ut frangatur.

CAP. XVI.

Διὰ τί περὶ τοὺς αἰγιαλοὺς αἱ καλούμεναι κρόκαι στρογγύλαι εἰσίν, ἐκ μακρῶν τῶν λίθων καὶ διστράκων τὸ ἐξ ὑπαρχῆς ὄντων; Ἡ διότι τὰ πλέον ἀπέχοντα τοῦ μέσου ἐν ταῖς κινήσεσι ἄπαιον φέρεται; τὸ μὲν γὰρ μέσον γίνεται κέντρον, τὸ δὲ διάστημα ἢ ἐκ τοῦ κέντρον· αἱ δ' ἢ μείζων ἀπὸ τῆς ἴσης κινήσεως μείζω γράφει κύκλον· τὸ δ' ἐν ἴσῳ χρόνῳ μείζω διεξίδον ἄπαιον φέρεται· τὰ δὲ φερόμενα ἄπαιον ἐκ τοῦ ἴσου ἀποστήματος

Cur circa littora qui vocantur umbilici, rotundi sunt, quum tamen a principio e lapidibus et ostreis existant longis? An quia in motibus quæ longius a medio distant, celerius moventur? medium enim fit centrum, intervallum vero inde a centro linea e centro ducta; semper autem major linea eodem motu impulsa majorem circulum describit; quod vero in eodem tempore majus spatium percurrit, id citius movetur; quæ vero ab eadem distantia citius feruntur.

τροφρότερον τύπτει· τὰ δὲ τύπτοντα μᾶλλον καὶ αὐτὰ
τύπτεται μᾶλλον· ὥστ' ἀνάγκη θραύεσθαι αἰεὶ τὰ
πλέον ἀπέχοντα τοῦ μέσου· τοῦτο δὲ πάσχοντα ἀνάγκη
γίνεσθαι περιφερῆ. Ταῖς δὲ χρόκαις διὰ τὴν τῆς θα-
λάττης κίνησιν, διὰ τὸ μετὰ τῆς θαλάττης κινεῖσθαι,
συμβαίνει δαὶ ἐν κινήσει εἶναι καὶ κυλιόμεναις προσ-
κόπτειν· τοῦτο δ' ἀνάγκη μάλιστα συμβαίνειν αὐτοῖς
τοῖς ἄκροις.

vehementius tundunt; quæ autem magis tundunt, magis
etiam ipsa tunduntur: ita ut necesse sit, semper frangi
ea quæ longius a medio remota sunt; ita vero ubi affi-
ciuntur, necessario rotunda fiunt. Jam vero ubi umbilicis,
propter maris motum, quia simul cum mari moventur,
evenit ut semper in motu sint atque, dum voivuntur,
offendant; hoc autem maxime extremis earum partibus
ipsis contingere necesse est.

CAP. XVII.

Διὰ τί, ὅσῳ ἂν ᾖ μακρότερα τὰ ξύλα, τοσοῦτω
10 ἀσθενέστερα γίνεται, καὶ κάμπτεται αἰρόμενα μᾶλλον,
κἂν ᾖ τὸ μὲν βραχύ, ὅσον δίπηχυ, λεπτόν, τὸ δ'
ἑκατὸν πήχων παχύ; Ἡ δὲ μοχλὸς γίνεται καὶ βάρος
καὶ ὑπομόχλιον ἐν τῷ αἰρεσθαι τοῦ ξύλου τὸ μήκος; τὸ
μὲν γὰρ πρῶτον μέρος αὐτοῦ, ὃ ἡ χεὶρ αἶρει, οἷον
15 ὑπομόχλιον γίνεται, τὸ δ' ἐπὶ τῷ ἄκρῳ βάρος, ὥστ'
ὅσῳ ἂν ᾖ μακρότερον τὸ ἀπὸ τοῦ ὑπομοχλίου, τοσοῦτω
ἀνάγκη κάμπτεσθαι μᾶλλον· ὅσῳ γὰρ ἂν πλέον ἀπέχη
τοῦ ὑπομοχλίου, τοσοῦτω ἀνάγκη κάμπτεσθαι μειζόν.
Ἀνάγκη οὖν αἰρεσθαι τὰ ἄκρα τοῦ μοχλοῦ. Ἐάν οὖν
20 ᾖ καμπτόμενος ὁ μοχλὸς, ἀνάγκη αὐτὸν κάμπτεσθαι
μᾶλλον αἰρόμενον· ὃ περ συμβαίνει ἐπὶ τῶν ξύλων τῶν
μακρῶν· ἐν δὲ τοῖς βραχέσιν ἐγγύς τὸ ἴσχατον τοῦ
ὑπομοχλίου γίνεται τοῦ ἡρεμοῦντος.

Cur quo longiora sint ligna, eo imbecilliora fiunt et
magis inflectuntur, si tollantur, etiamsi breve quidem li-
gnum, e. g. duorum cubitorum, tenue sit, quod vero lon-
gitudinem habet centum cubitorum, crassum? An quia
longitudo ligni, ubi attollitur, simul et vectis et onus et
hypomochlium fit? prior enim ipsius pars quam manus adtol-
lit, ceu hypomochlium fit, extrema vero pars onus, ita ut,
quo longius sit intervallum inde ab hypomochlio, eo magis
inflecti necesse sit: quanto enim longius ab hypomochlio
distat, tanto majus necessario inflectitur spatium. Itaque
necessario vectis-extrema elevantur. Si igitur vectis in-
flexus fuerit, necesse est illum magis etiam inflecti, ubi
adtolitur: quod ipsum in longis lignis contingit; in bre-
vioribus vero extrema pars prope ad quiescens accedit
hypomochlium.

CAP. XVIII.

Διὰ τί τῷ σφῆνι ὄντι μικρῶ μεγάλα βάρη δι-
25 σταται καὶ μεγέθη σωμάτων, καὶ θλίψις ἰσχυρὰ γίνε-
ται; Ἡ δὲ σφῆν δύο μοχλοὶ εἰσιν ἐναντίοι ἀλλήλοις,
ἔχει δ' ἑκάτερος τὸ μὲν βάρος, τὸ δ' ὑπομόχλιον, ὃ καὶ
ἀνασπᾷ, ἢ πιέζει; Ἐστὶ δ' ἡ τῆς πληγῆς φορά τὸ βάρος,
ὃ τύπτει καὶ κινεῖ, ποιεῖ μέγα. Καὶ διὰ τὸ κινούμενον
30 κινεῖν τῆ ταχυτέῃ ἰσχύει ἐπὶ πλέον· μικρῶ δ' ὄντι τῷ
μοχλῷ μεγάλα δυνάμεις ἀκολουθοῦσιν· διὸ λανθάνει κι-
νῶν παρὰ τὴν ἀξίαν τοῦ μεγέθους. Ἐστω σφῆν ἐφ' ὃ
ABΓ, τὸ δὲ σφηνούμενον ἐφ' ὃ ΔΕΗΖ. Μοχλὸς δὲ γί-
νεται ἡ AB, βάρος δὲ τὸ τοῦ B κάτωθεν, ὑπομόχλιον
35 δὲ τὸ Z. Ἐναντίος δὲ τούτῳ μοχλὸς τὸ ΒΓ· ἡ δὲ ΑΓ
κοπτομένη ἑκατέρᾳ τούτων χρῆται μοχλῷ ἀνασπᾷ
γὰρ τὸ B.

Cur cuneo, etiamsi parvo, magna pondera magnæque
corporum moles scinduntur, et vehemens fit pressio? An
quia cuneus duos efficit vectes sibi invicem oppositos; uter-
que autem habet tum onus, tum hypomochlium quod etiam
divellit, vel premit? Præterea percussionis impetus pondus
quod percudit et movet, magnum reddit. Tum quia id
quod movet, ipsum jam movetur, celeritate sua magis va-
let: parvum enim vectem magnæ vires consequuntur:
quamobrem clam validius movet quam quis e magnitu-
dine suspicetur. Sit cuneus cui ABC inscriptum est, id
vero quod cuneus scindit, cui DEGF. Vectis itaque fit AB,
onus vero quod infra B situm est, hypomochlium autem
F. Huic vero oppositus vectis est BC. Jam vero AC si
tunditur, utraque harum linearum tamquam vecte utitur:
punctum enim B scindit.

CAP. XIX.

Διὰ τί, ἐάν τις δύο τροχαλίας ποιήσας ἐπὶ δυοῖ
ξύλοις συμβάλλουσιν ἑαυτοῖς ἐναντιῶς αὐταῖς κύκλω
40 περιβάλλῃ καλωδίον, ἔχον τὸ ἄρτημα ἐκ θατέρου τῶν
ξύλων, θάτερον δ' ᾗ προσερχομένον, ἢ προσθετι-
μένον κατὰ τὰς τροχαλίας, ἐάν ἕλκη τις τῆ ἀρχῆ τοῦ
καλωδίου, μεγάλα βάρη προσάγει, κἂν ᾖ μικρὰ ἢ
ἐλαφύσα ἰσχύς; Ἡ δὲ τὸ αὐτὸ βάρος ἀπὸ ἐλάττονος
45 ἰσχύος, εἰ μοχλεύεται, ἐγείρεται ἢ ἀπὸ χειρός, ἢ δὲ

Cur, si quis sumptis duabus trochleis, eas duobus lignis
ex adverso inter se congregentibus adaptaverit atque in
orbem circumduxerit funem, ita ut ab altero ligno depen-
deat, dum altera extremitas trochleis adplicatur, vel im-
ponitur, adtracto jam funis initio, magna pondera adducit
aliquis, etiamsi parva sit vis trahens? An quia idem pon-
dus minori vi excitatur, si vecte impellitur quam si manu,

τροχίλεα τὸ αὐτὸ ποιεῖ τῷ μοχλῷ, ὡσθ' ἡ μία ῥῆον
 εἴξει, καὶ ἀπὸ μιᾶς ὀλικῆς τοῦ κατὰ χεῖρα πολὺ εἴξει
 βαρύτερον; τοῦτο δ' αἱ δύο τροχαλαίαι πλέον ἢ διπλα-
 σίῳ τάχει ἀφρουσιν· ἔλαττον γὰρ ἔτι ἡ ἑτέρα εἴκει
 5 ἢ εἰ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν εἴλκεν, ὅταν παρὰ τῆς ἑτέρας
 ἐπιβληθῆ τὸ σχοινίον· ἐκείνη γὰρ ἔτι ἐλαττον ἐποίησε
 τὸ βάρος, καὶ οὕτως ἐὰν εἰς πλείους ἐπιβάλληται τὸ
 καλώδιον, ἐν ὀλίγαις τροχιλαῖαις πολλὴ γίνεται διαφορὰ,
 ὡσθ' ὑπὸ τῆς πρώτης τοῦ βάρους ἔλκοντες τέτταρας
 10 μᾶλα, ὑπὸ τῆς τελευταίας ἔλκεσθαι πολλῶν ἐλάττω. Καὶ
 ἐν τοῖς οἰκοδομικοῖς ἔργοις ῥαδίως κινουσί μεγάλα βάρη
 μεταφέρουσι γὰρ ἀπὸ τῆς αὐτῆς τροχιλέας ἐφ'
 ἑτέραν, καὶ πάλιν ἀπ' ἐκείνης εἰς ὄνους καὶ μοχλοῦς·
 τοῦτο δὲ ταῦτόν ἐστι τῷ ποιεῖν πολλὰς τροχιλάς.

trochlea autem idem facit quod vectis : quare unica trochlea facilius trahet, et uno adtractu longe majus movebit pondus quam qui manu id lenet? Hoc autem duæ trochleæ plus quam duplici velocitate elevant : altera enim, si ab altera veniens injectus fuerit funis, minus trahit quam si sola per se traheret : illa enim minus etiam pondus effecit. Sic quoque si pluribus injiciatur trochleis funis, in paucis trochleis magna fit differentia : ita ut si pondus primæ trochleæ subditum quatuor minas pendat, ultima multo minus trahat. In ædibus quoque exstruendis facile magna pondera movent : transferunt enim ab eadem trochlea in aliam, atque rursus ab hac in sunculas et vectes ; hoc autem idem est ac si multas sumerent trochleas.

CAP. XX.

15 Διὰ τί, ἐὰν μὲν τις ἐπιθῆ ἐπὶ τὸ ξύλον πέλεκυν μέγαν καὶ φορτίον μέγα ἐπ' αὐτῷ, οὐ διαίρει τὸ ξύλον, ὅτι καὶ λόγου ἄξιον· ἐὰν δ' ἄρας τὸν πέλεκυν τις πατάξῃ αὐτῷ, διασχίσει, ἔλαττον βάρος ἔχοντος τοῦ τύπτοντος πολὺ μᾶλλον ἢ τοῦ ἐπιχειμένου καὶ πιέ-
 20 ζοντος; Ἡ δὲ δὴ πάντα τῇ κινήσει ἐργάζεται, καὶ τὸ βαρὺ τὴν τοῦ βάρους κίνησιν λαμβάνει μᾶλλον κινούμενον ἢ ἡρεμοῦν; Ἐπιχειόμενον οὖν οὐ κινεῖται τὴν τοῦ βάρους κίνησιν, φερόμενον δὲ ταύτην τε καὶ τὴν τοῦ τύπτοντος. Ἔτι δὲ καὶ γίνεται σφὴν ὁ πέλεκυς·
 25 ὁ δὲ σφὴν μικρὸς ἂν μεγάλη διίστησι διὰ τὸ εἶναι ἐκ δύο μοχλῶν ἐναντιῶς συγχειμένων.

Cur, si quis ligno imposuerit magnam securim et super ea magnum onus, lignum tamen, quod sit memoratu dignum, non dividit; quodsi vero securim adtolliit quis eaque percutit, divellit, etiamsi multo minus pondus pendat id quod percutit quam onus impositum atque premens? An quia cuncta motu agunt, et res gravis motum gravitatis magis adipiscitur, ubi movetur quam quiescens? Incumbens igitur onus non movetur motu gravitatis; ubi vero motu fertur, cum gravitatis motu, tum eo quem a percutiente habet, cietur. Præterea securis etiam fit cuneus, cuneus vero, etiamsi parvus, magna dividit corpora, quia ex duobus vectibus constat sibi invicem ex adverso oppositis.

CAP. XXI.

Διὰ τί αἱ φάλαγγες τὰ χρέα ἴσθησιν ἀπὸ μικροῦ ἀρτήματος μεγάλα βάρη, τοῦ ὄλου ἡμιζυγίου ὄντος; οὐ μὲν γὰρ τὸ βάρος ἐντίθεται, καθήρηται μόνον ἢ
 30 πλάστιγγε, ἐπὶ θάτερον δ' ἡ φάλαγγε ἐστὶ μόνον. Ἡ ἔτι ἅμα συμβαίνει ζυγὸν καὶ μοχλὸν εἶναι τὴν φάλαγγα; ζυγὸν μὲν γὰρ, ἢ τῶν σπαρτίων ἕκαστον γίνεται τὸ κέντρον τῆς φάλαγγος. Τὸ μὲν οὖν ἐπὶ θάτερα ἔχει πλάστιγγα, τὸ δ' ἐπὶ θάτερα ἀντὶ τῆς πλάστιγγος τὸ σφαίρωμα, ὃ τῷ ζυγῷ ἔγκειται, ὡσπερ εἰ τις
 35 τὴν ἑτέραν πλάστιγγα καὶ τὸν σταθμὸν ἐπιθειῆ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς φάλαγγος· ὄηλον γὰρ ὅτι εἴκει τοσοῦτον βάρος ἐν τῇ ἑτέρα κείμενον πλάστιγγι. Ὅπως δὲ τὸ ἐν ζυγὸν πολλὰ ἢ ζυγά, τοιαῦτα τὰ σπαρτία πολλὰ
 40 ἔγκειται ἐν τῷ τοιοῦτῳ ζυγῷ, ὃν ἕκαστου τὸ ἐπὶ τὰδε ἐπὶ τὸ σφαίρωμα τὸ ἡμισυ τῆς φάλαγγος ἐστὶ, καὶ ὁ σταθμὸς, δι' ἴσου τῶν ἀπ' ἀλλήλων τῶν σπαρτίων κινουμένων, ὥστε συμμετρεῖσθαι πόσον βάρος εἴκει ἐν τῇ πλάστιγγι κείμενον· ὥστε γινώσκειν, ὅταν ὀρθῇ
 45 ἡ φάλαγγε ἢ, ἀπὸ ποίου σπάρτου πόσον βάρος ἔχει ἢ πλάστιγγε, καθάπερ εἴρηται. Ὅλως μὲν ἐστὶ τοῦτο ζυγόν, ἔχον μίαν μὲν πλάστιγγα, ἐν ἣ ἴσταται τὸ βά-

Cur stateræ magna pondera carnis parvo trutinant adpendiculo, quum tota dimidiata sit libra? ubi enim onus imponitur, ibi tantummodo lanx suspensa est, ab altera vero parte nihil est nisi statera. An quia evenit, ut statera simul sit libra et vectis? libra enim est, quatenus unusquisque funis centrum fit stateræ. Altera itaque pars lancem habet, altera vero pro lance æquipondium, quod jugo adaptatum est, eodem modo ac si quis alteram lancem cum pondere extremæ stateræ imponeret : constat enim, eam tantumdem pendere pondus, quod scilicet alteri lanci impositum est. Ut vero una libra multarum officio fungatur, eo modo tali libræ multi adaptati sunt ejusmodi funes, ut jugi pars ab altera uniuscujusque eorum parte sita usque ad æquipondium dimidium sit stateræ, atque æquipondium, quum funes a se invicem distantes semper per æquale spatium transferuntur, ad commetendum inservit, quantum pondus pendat onus lanci impositum : ita ut, quando recta est statera, e fune disci possit, quantum pondus contineat lanx, sicuti dictum est. In universum autem hæc libra est, unam quidem habens lancem, in qua penditur onus, alteram vero, in qua pon-

ρος, τὴν δ' ἑτέραν, ἐν ἧ τὸ σταθμὸν, ἐν τῇ φάλαγγι· διὸ σφαιρωμά ἐστιν ἡ φάλαγγι ἐπὶ θάτερον. Τοιοῦτον δ' ὅν πολλὰ ζυγά ἐστί, καὶ τοσαῦτα ὅσα πέρ ἐστι τὰ σπαρτία. Ἄει δὲ τὸ ἐγγύτερον σπαρτίον τῆς πλάστιγγος καὶ τοῦ ἰσταμένου βάρους μείζον ἔλκει βάρος, διὰ τὸ γίνεσθαι τὴν μὲν φάλαγγα πᾶσαν μοχλὸν ἀνεστραμμένον· ὑπομόχλιον μὲν γὰρ τὸ σπαρτίον ἕκαστον ἀνωθεν ὄν, τὸ δὲ βάρος τὸ ἐνὸν ἐν τῇ πλάστιγγι. Ὅσῳ δ' ἂν μακρότερον ἦ τὸ μῆκος τοῦ μοχλοῦ τὸ ἀπὸ τοῦ ὑπομοχλίου, τοσοῦτα ἕκεί μὲν βῆρον κινεῖ, ἐνταῦθα δὲ στήκωμα ποιεῖ, καὶ ἴστυσι τὸ πρὸς τὸ σφαιρωμα βάρος τῆς φάλαγγος.

Statera impositum est : idcirco adpendiculus est statera ab altera parte. Talis autem quum sit, multarum librarum vice fungitur, atque tot quidem, quot sunt funes. Semper quo propius ad lancem et onus pensitandum accedit funis, eo majus pendit pondus, quia tota statera fit vectis inversus : hypomochlium enim fit unusquisque funis qui superne est, onus vero id quod lanci impositum est. Quanto autem productior fuerit longitudo vectis inde ab hypomochlio, tanto facilius ibi quidem movet, hic vero æquilibrium facit, pondusque stateræ trahit illud quod est ad adpendiculum.

CAP. XXII.

Διὰ τί οἱ ἰατροὶ βῆρον ἐξαιροῦσι τοὺς ὀδόντας προσλαμβάνοντες βάρος τὴν ὀδοντάγραν ἢ τῇ χειρὶ μόνῃ ψιλῇ; Πότερον διὰ τὸ μάλλον ἐξολισθαίνειν διὰ τῆς χειρὸς τὸν ὀδόντα ἢ ἐκ τῆς ὀδοντάγρας; Ἡ μάλλον ὀλισθαίνει τῆς χειρὸς ὁ σιδήρος, καὶ οὐ περιλαμβάνει αὐτὸν κύκλω; μαλθακὴ γὰρ οὕσα ἢ σὰρξ τῶν δακτύλων καὶ προσμένει μάλλον καὶ περιαρμόττει. Ἄλλ' ὅτι ἡ ὀδοντάγρα δύο μοχλοὶ εἰσιν ἀντικείμενοι, ἐν τὸ ὑπομόχλιον ἔχοντες τὴν σύναψιν τῆς θερμαστρίδος. Τοῦ βῆρον οὖν κινήσαι χρώνται τῷ ὄργανῳ πρὸς τὴν ἐξείρεσιν. Ἐστω γὰρ τῆς ὀδοντάγρας τὸ μὲν ἕτερον ἄκρον ἐφ' ᾧ τὸ Α, τὸ δ' ἕτερον, τὸ Β, ὃ ἐξαιρεῖ· ὃ δὲ μόχλος ἐφ' ᾧ ΑΔΖ, ὃ δ' ἄλλος μόχλος ἐφ' ᾧ ΒΓΕ, ὑπομόχλιον δὲ τὸ ΓΘΔ· ὃ δ' ὀδοὺς ἐφ' οὗ Ι, σύναψις· ὃ δὲ τὸ βάρος. Ἐκατέρῳ οὖν τῶν Β Ζ καὶ ἅμα λαβὼν κινεῖ. Ὅταν δὲ κινήσῃ, ἐξείλε βῆρον τῇ χειρὶ ἢ τῷ ὄργανῳ.

Cur medici facilius dentes extrahunt, adjecto dentiduci onere quam sola manu nuda? An quia per manum facilius elabitur dens quam e dentiduco? An magis delectatur ferrum quam manus, neque undique comprehendit dentem? caro enim digitorum, mollis quum sit, magis incumbit et complectitur. Verum quia dentiducus e duobus constat vectibus sibi invicem oppositis, unum idemque habentibus hypomochlium, forcipis scilicet commissuram. Itaque, ut facilius moveant, hoc instrumento utuntur ad eximendum. Nam sit A quidem alterum forcipis extremum, alterum vero quod extrahit, B; vectis autem cui ADF inscriptum est, alter vero vectis cui BCE, hypomochliumque CHD; dens autem cui I inscriptum est, contactus idemque onus. Utroque igitur punctorum B et F dentem simul comprehendens movet medicus; ubi vero moverit, facilius manu eximeret quam instrumento.

CAP. XXIII.

Διὰ τί τὰ κάρυα βραδίως καταγύουσιν ἀνευ πληγῆς ἐν τοῖς ὄργανοις ἃ ποιοῦσι πρὸς τὸ καταγύναι αὐτά; πολλὴ γὰρ ἀφαιρεῖται ἰσχύς ἢ τῆς φορᾶς καὶ βίας. Ἐτι δὲ σκληρῶ καὶ βαρεῖ συνθλίβων θάττον ἂν κατάξαι ἢ ξυλίῳ καὶ κούφῳ τῷ ὄργανῳ. Ἡ δὲ οὕτως ἐπ' ἀμφοτέρα θλίβεται ὑπὸ δύο μοχλῶν τὸ κάρυον, τῷ δὲ μοχλῷ βραδίως διαιρεῖται τὰ βάρη; τὸ γὰρ ὄργανον ἐκ δύο σύγκειται μοχλῶν, ὑπομόχλιον ἔχοντων τὸ αὐτό, τὴν συναψὴν ἐφ' ἧς τὸ Α. Ὅσπερ οὖν εἴ ἦσαν ἐκβεβλημένοι, ἐφ' ὧν κινουμένων εἰς τὰ τῶν Γ Δ ἄκρα, αἱ Ε Ζ συνήγοντο βραδίως ἀπὸ μικρᾶς ἰσχύος, ἣν οὖν ἐν τῇ πληγῇ τὸ βάρος ἐποίηε, ταύτην, ἢ κρείττονα ταύτης αἱ ΕΓ καὶ ΖΔ, μοχλοὶ ὄντες, ποιοῦσιν τῇ ἀρσὶ γὰρ εἰς τοῦναντίον αἴρονται, καὶ θλίβοντες καταγύουσι τὸ ἐφ' ᾧ Κ. Δι' αὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ ὅσῳ ἂν ἐγγύτερον ἦ τῆς Α τὸ Κ, συντρίβεται θάττον· ὅσῳ γὰρ ἂν πλείον ἀπέχη τοῦ ὑπομοχλίου ὁ μόχλος, βῆρον κινεῖ καὶ πλείον ἀπὸ τῆς ἰσχύος τῆς αὐτῆς.

Cur facile sine ictu frangunt nuces instrumentis inditas quæ ad hunc usum facere solent? magna enim aufertur vis, motionis scilicet et violenti impetus. Præterea qui duro et gravi instrumento comprimeret, citius eas confringeret quam qui ligneo et levi. An quia sic utrinque a duobus vectibus comprimitur nux, vecte autem facile onera dirimuntur? instrumentum enim duobus constat vectibus idem habentibus hypomochlium, commissuram nempe cui A inscriptam est. Quemadmodum igitur si diductæ essent, ubi moverentur a potentiis extrema C et D impellentibus, facile a parva vi committerentur E et F, quam vim in percussione exseruisset pondus, hanc, inquam, vel majorem etiam, EC et FD, vectes quum sint, exserunt : elevatione enim in contrariam partem elevantur atque comprimentes confringunt id cui K inscriptum est. Hanc etiam ob causam, quo vicinior K fuerit puncto A, eo facilius conteritur : quo longius enim ab hypomochlio vectis distat, eo facilius et amplius movet eadem vi. Est igitur A

Ἔστιν οὖν τὸ μὲν A ὑπομόχλιον, ἡ δὲ ΔAZ μοχλός, καὶ ἡ ΓAE. Ὅσῳ ἂν οὖν τὸ K ἐγγυτέρω ἢ τῆς γωνίας τοῦ A, τοσούτω ἐγγύτερον γίνεται τῆς συναφῆς τῆς A· τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ ὑπομόχλιον. Ἀνάγκη τοίνυν ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἰσχύος συναγωγῆς τὰ Z E αἰρεσθαι πλέον· ὥστ' ἐπεὶ ἐστὶν ἐξ ἐναντίας ἡ ἄρσις, ἀνάγκη θλίβεσθαι μάλλον· τὸ δὲ μάλλον θλιβόμενον καταγνυται θᾶπτον.

quidem hypomochlium, DAF vero vectis, itemque CAE. Quanto itaque vicinius K fuerit angulo in A, tanto propius accedet ad commissuram in A; hoc vero hypomochlium est. Necessè ergo est ab eadem potentia quæ committit puncta F et E, vectem magis elevari: quare quum ex oppositis partibus fit elevatio, necessario major fiet compressio; quod autem magis comprimitur, citius confringitur.

CAP. XXIV.

Διὰ τί φερομένων δύο φορὰς ἐν τῷ ῥόμβῳ τῶν ἄκρων σημείων ἀμφοτέρων, οὐ τὴν ἴσην ἐκάτερον αὐτῶν εὐθεῖαν διέρχεται, ἀλλὰ πολλαπλασίαν θάτερον; Ὁ αὐτὸς δὲ λόγος καὶ διὰ τί τὸ ἐπὶ τῆς πλευρᾶς φερόμενον ἐλάττω διέρχεται τῆς πλευρᾶς· τὸ μὲν γὰρ τὴν διάμετρον τὴν ἐλάττω, ἡ δὲ τὴν πλευρὰν τὴν μείζω, καὶ ἡ μὲν μίαν, τὸ δὲ δύο φέρεται φορὰς. Φερέσθω γὰρ ἐπὶ τῆς AB τὸ μὲν A πρὸς τὸ B, τὸ δὲ B πρὸς τὸ A τῷ αὐτῷ τάχει· φερέσθω δὲ καὶ ἡ AB ἐπὶ τῆς AG παρὰ τὴν ΓΔ τῷ αὐτῷ τάχει τούτοις. Ἀνάγκη δὲ τὸ μὲν A ἐπὶ τῆς AD διαμέτρου φερέσθαι, τὸ δὲ B ἐπὶ τῆς BG, καὶ ἅμα διεληλυθέναι ἐκατέραν, καὶ τὴν AB τὴν AG πλευρὰν ἐνήνεχθω γὰρ τὸ μὲν A τὴν AE, ἡ δὲ AB τὴν AZ, καὶ ἔστω ἐκβεβλημένη ἡ ZH παρὰ τὴν AB, καὶ ἀπὸ τοῦ E παραπεπληρωσθῶ. Ὁμοιον οὖν γίνεται τὸ παραπληρωθὲν τῷ ὄλῳ. Ἴση ἄρα ἡ AZ τῇ AE, ὥστε τὸ A ἐπὶ τῆς πλευρᾶς ἐνήνεχται τῆς AE, ἡ δὲ AB τὴν AZ εἴη ἂν ἐνήνεγμένη. Ἔστιν ἄρα ἐπὶ τῆς διαμέτρου κατὰ τὸ Θ, καὶ αἰεὶ δ' ἀνάγκη αὐτὸ φερέσθαι κατὰ τὴν διάμετρον, καὶ ἅμα ἡ πλευρὰ ἡ AB τὴν πλευρὰν τὴν AG δίσει, καὶ τὸ A τὴν διάμετρον δίσει τὴν AD. Ὁμοίως δὲ δευθήσεται καὶ τὸ B ἐπὶ τῆς BG διαμέτρου φερόμενον· ἴση γὰρ ἐστὶν ἡ BE τῇ BH. Παραπληρωθέντος οὖν ἀπὸ τοῦ H, ὁμοίων ἐστὶ τῷ ὄλῳ τὸ ἐντός, καὶ τὸ B ἐπὶ τῆς διαμέτρου ἔσται κατὰ τὴν συναψιν τῶν πλευρῶν, καὶ ἅμα δίσειν ἢ τε πλευρὰ τὴν πλευρὰν καὶ τὸ B τὴν BG διάμετρον. Ἄμα ἄρα καὶ τὸ B τὴν πολλαπλασίαν τῆς AB δίσει καὶ ἡ πλευρὰ τὴν ἐλάττωνα πλευρὰν, τῷ αὐτῷ τάχει φερόμενα, καὶ ἡ πλευρὰ μείζω τοῦ A διεληλυθε μίαν φορὰν φερομένη· ὅσῳ γὰρ ἂν δευτέρας γένηται ὁ ῥόμβος, ἡ μὲν διάμετρος ἡ AD ἐλάττων γίνεται, ἡ δὲ BG μείζων, ἡ δὲ πλευρὰ τῆς BG ἐλάττων· ἄπονον γὰρ, ὥσπερ ἐλέχθη, τὸ δύο φορὰς φερόμενον ἐνίοτε βραδύτερον φερέσθαι τοῦ μίαν, καὶ ἀμφοτέρων ἰσοταχῶν σημείων δοθέντων μείζω διεξίεναι θάτερον. Αἴτιον δ' ἐστὶ τοῦ μὲν ἀπὸ τῆς ἀμβλείας φερομένου σχεδὸν ἐναντία ἀμφοτέρας γίνονται, ἢν τ' αὐτὸ φέρεται καὶ ἢν ὑπὸ τῆς πλευρᾶς ὑποφέρεται, τοῦ δ' ἀπὸ τῆς ὀξείας ὥσπερ συμβαίνει φερέσθαι ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνεπιουρίζει γὰρ ἡ τῆς πλευρᾶς τὴν ἐπὶ τῆς διαμέτρου, καὶ ὅσῳ ἂν τὴν μὲν δευτέραν ποιήσῃς, τὴν δ' ἀμβλυ-

Cur, si duo extrema in rhombo puncta duobus impetibus ferantur, æqualem lineam rectam non percurrunt ambo, sed alterum quæ alteram sæpius superat? Eadem autem est ratio si quaeratur, cur quod super latere fertur, minorem ipso latere lineam percurrat: alterum enim extremum minorem percurrit diametrum, latus vero latus quod majus est, atque illud quidem duobus impetibus fertur, hoc vero uno. Moveatur enim in AB punctum A ad B, et punctum B ad A eadem velocitate; moveatur præterea AB super AC parallelos lineæ CD eadem velocitate qua superiora illa. Necessè est igitur, punctum A super diametro AD ferri, B vero super BC, eaque eodem tempore utramque lineam pertransivisse quo AB latus AC. Ponamus enim punctum A percurrisse lineam AE, et lineam AB lineam AF, atque ducatur lineæ FG parallelos lineæ AB, et compleatur parallelogrammum inde ab E. Similis igitur fit figura completa toti. Æqualis itaque erit lineæ AF lineæ AE, ita ut punctum A super latere lineam AE percurret, et lineæ AB lineam AF. Erit igitur super diametro in H, atque necesse est illud semper ferri super diametro, simulque latus AB percurrat latus AC, et punctum A diametron AD. Eodem quoque modo demonstrabitur, punctum B super diametro BC moveri: æqualis enim est lineæ BE lineæ BG. Quodsi igitur inde a G compleatur parallelogrammum, interius simile est toti, atque punctum B erit super diametro in commissura laterum, simulque latus percurrat latus, et punctum B diametron BC. Simul itaque et punctum B lineam percurrat, lineam AB multis vicibus superantem, atque latus latus quod minus est, etiamsi eadem velocitate ferantur, et latus, licet uno tantum impetu feratur, majorem percurrat lineam quam A: quo acutior enim rhombus fuerit, eo minor quidem fit diametros AD, major vero BC, eoque magis latus lineæ BC inferius fit longitudine: absurdum enim est, ut supra diximus, id quod duobus impetibus movetur, tardius interdum ferri quam quod unico, atque datis duobus punctis quæ æquali velocitate feruntur, majorem lineam percurrere alterum. Causa autem est, quod puncti quod ab angulo obtuso movetur, ambo fere contrarii existunt motus, motus scilicet quo ipsum per se fertur, et motus quo a latere subducitur; illi vero puncto, quod ab acuto movetur angulo, contingit ut quasi ad eundem locum feratur: lateris enim motus motui super diametro favet, atque quo acutiorem quidem feceris alterum angu-

τέραν, ἡ μὲν βραδύτερα ἔσται, ἡ δὲ θάττων· αἱ μὲν γὰρ ἐναντιώτεραι γίνονται διὰ τὸ ἀμβλυτέραν γίνεσθαι τὴν γωνίαν, αἱ δὲ μᾶλλον ἐπὶ τὰ αὐτὰ διὰ τὸ συνάγεσθαι τὰς γραμμὰς· τὸ μὲν γὰρ Β σχεδὸν ἐπὶ τὸ αὐτὸ φέρεται καθ' ἀμφοτέρας τὰς φοράς. Συνεπικουρεται οὖν ἡ ἑτέρα, καὶ ὅσω ἂν ὀξύτερα γίνηται ἡ γωνία, τοσοῦτω μᾶλλον· τὸ Α δ' ἐπὶ τὸναντίον· αὐτὸ μὲν γὰρ πρὸς τὸ Β φέρεται, ἡ δὲ πλευρὰ ὑποφέρει αὐτὸ πρὸς τὸ Δ. Καὶ ὅσω ἂν ἀμβλυτέρα ἡ γωνία ἦ, ἐναντιώτεραι αἱ φοραὶ γίνονται· εὐθυτέρα γὰρ ἡ γραμμὴ γίνεσθαι. Εἰ δ' ὅλος εὐθεῖα γένοιτο, παντελῶς ἂν εἴησαν ἐναντία. Ἡ δὲ πλευρὰ ὑπ' οὐθενὸς κωλύεται μίαν φερόμενὴν φορὰν· εὐλόγως οὖν τὴν μεῖζω διέρχεται.

lum, alterum vero obtusior, alter quidem motus tardior erit, alter vero celerior : magis enim contrarii evadunt alii motus eo quod angulus obtusior fit ; alii vero eo magis ad eundem feruntur locum, quoniam congregiuntur lineæ : punctum enim B utroque motu fere ad eundem locum fertur. Alter igitur motus adjuvatur, eoque magis, quo acutior evadat angulus ; punctum A vero in contrarium movetur : ipsum enim ad B fertur, latus vero illud ad D subducit, et quo obtusior fuerit angulus, eo magis contrarii fiunt motus : rectior enim efficitur linea. Quodsi autem plane recta facta fuerit, prorsus erunt contrarii. Latus autem, quod uno tantum motu fertur, nihilo prædeditur : rationi igitur consonum est, id majorem lineam percurrere.

CAP. XXV.

Ἄπορείται διὰ τί ποτε ὁ μεῖζων κύκλος τῶν ἐλάττωνι κύκλῳ ἴσην ἐξελιττεται γραμμὴν, ὅταν περὶ τὸ αὐτὸ κέντρον τεθῶσιν· χωρὶς δ' ἐκκυλιόμενοι, ὥσπερ τὸ μέγεθος αὐτῶν πρὸς τὸ μέγεθος ἔχει, οὕτω καὶ αἱ γραμμαὶ αὐτῶν γίνονται πρὸς ἀλλήλας· ἔτι δ' ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ κέντρον ὄντος ἀμφοῖν, ὅτε μὲν τηλικαύτη γίνεσθαι ἡ γραμμὴ ἢ ἐκκυλιόνηται, ἢ ἡλικίαν ὁ ἐλάττων κύκλος καθ' αὐτὸν ἐκκυλίεται, ὅτε δ' ὅσην ὁ μεῖζων. Ὅτι μὲν οὖν μεῖζω ἐκκυλίεται ὁ μεῖζων, φανερόν· γωνία μὲν γὰρ δοκεῖ κατὰ τὴν αἰσθησιν εἶναι ἡ περιφέρεια ἐκαστοῦ τῆς οἰκείας διαμέτρου, ἡ τοῦ μεῖζονος κύκλου μεῖζω, ἡ δὲ τοῦ ἐλάττωνος ἐλάττων, ὥστε τὸν αὐτὸν τοῦτον ἔξουσι λόγον καθ' ἃς ἐξεκυλίθησαν, αἱ γραμμαὶ πρὸς ἀλλήλας κατὰ τὴν αἰσθησιν. Ἀλλὰ μὴν καὶ ὅτι τὴν ἴσην ἐκκυλιόνηται, ὅταν περὶ τὸ αὐτὸ κέντρον κείμενοι ᾧσι, ὀρθῶν, καὶ οὕτω γίνεσθαι ὅτε μὲν ἴση τῇ γραμμῇ ἢ ὁ μεῖζων κύκλος ἐκκυλίεται, ὅτε δὲ τῇ ἢ ὁ ἐλάττων. Ἔστω γὰρ κύκλος ὁ μεῖζων μὲν ἐφ' οὗ τὰ ΔΖΓ, ὁ δ' ἐλάττων ἐφ' οὗ τὰ ΕΗΒ, κέντρον δ' ἀμφοῖν τὸ Α· καὶ ἢ μὲν ἐξελιττεται καθ' αὐτὸν ὁ μέγας, ἢ ἐφ' ἧς ΖΙ ἔστω, ἢ δ' ὁ ἐλάττων καθ' αὐτόν, ἢ ἐφ' ἧς ΗΚ, ἴση τῇ ΛΖ. Ἐὰν δὲ κινῶ τὸν ἐλάττονα, τὸ αὐτοῦ κέντρον κινῶ, ἐφ' οὗ τὸ Α· ὁ δὲ μέγας προσηρμόσθω. Ὅταν οὖν ἡ ΑΒ ὀρθῇ γένηται πρὸς τὴν ΗΚ, ἄμα καὶ ἡ ΑΓ γίνεσθαι ὀρθῇ πρὸς τὴν ΖΑ, ὥστ' ἔσται ἴσην αἰετὶ διεκλυθούσῃ, τὴν μὲν ΗΚ, ἐφ' ᾗ ΗΒ περιφέρεια, τὴν δὲ ΖΑ ἢ ἐφ' ἧς ΖΓ. Εἰ δὲ τὸ τέταρτον μέρος ἴσην ἐξελιττεται, ὀρθῶν ὅτι καὶ ὁ ὅλος κύκλος τῶν ὅλων κύκλων ἴσην ἐξελιχθήσεται, ὥστ' ὅταν ἡ ΒΗ γραμμὴ ἔλθῃ ἐπὶ τὸ Κ, καὶ ἡ ΖΓ ἔσται περιφέρεια ἐπὶ τῆς ΖΑ, καὶ ὁ κύκλος ὅλος ἐξελιγμένος. Ὅμοίως δὲ καὶ ἐὰν τὸν μέγαν κινῶ, ἐναρμόσας τὸν μικρόν, τοῦ αὐτοῦ κέντρον ὄντος, ἄμα τῇ ΑΓ ἢ ΑΒ κάθετος καὶ ὀρθῇ ἔσται, ἢ μὲν πρὸς τὴν ΖΙ, ἢ δὲ πρὸς τὴν ΗΘ, ὥστ' ὅταν ἴσην, ἢ μὲν τῇ ΗΘ ἔσται διεκλυθούσῃ, ἢ δὲ τῇ ΖΙ, καὶ γένηται ὀρθῇ πάλιν ἡ ΖΑ πρὸς τὴν ΖΑ, καὶ ἢ ΑΗ ὀρθῇ πάλιν πρὸς τὴν ΗΚ, ὡτ' ὁ ἐξ ἀρχῆς ἔσον-

Quæritur, cur tandem major circulus per æqualem minori circulo rotetur lineam, ubi eidem centro circumpositi fuerint ; ubi vero seorsum rotantur, quemadmodum alterius magnitudo se habet ad magnitudinem alterius, eandem quoque rationem inter se sortiantur lineæ eorum ; præterea quare, quum unum idemque sit ambobus centrum, modo quidem linea super quam evolvuntur, æqualis existat ei, super quam per se evolvitur minor circulus, modo vero ei super quam major. Majorem itaque circulum super majorem lineam evolvi, liquido constat : sensui enim patere videtur, circumferentiam utriusque circuli (quovis sui puncto) cum propria diametro angulum facere, atque majoris quidem majorem, minoris vero minorem : quare sensui manifestum est, eandem hanc rationem intercessuram esse inter lineas super quas evolvuntur. Verum enimvero constat etiam, eos super æqualem lineam evolvi, ubi eidem centro circumpositi fuerint, atque sic hæc linea modo quidem æqualis fit ei super quam major circulus evolvitur, modo vero ei super quam minor. Sit enim circulus major quidem cui DFC inscripta sunt, minor vero cui EGB, utriusque autem centrum A ; linea porro secundum quam per se evolvitur circulus magnus quidem, cui FI inscriptum est ; secundum quam vero minor per se, cui GK, æqualis lineæ LF. Quodsi ergo minorem moveam, ejus centrum moveo cui A inscriptum est ; at jam adaptatus sit major circulus. Ubi igitur AB perpendicularis factus fuerit ad GK, simul etiam AC perpendicularis fit ad FL, ita ut semper æqualem lineam percucurrerit uterque circulus, circumferentia quidem, cui GB inscriptum est, lineam GK, cui vero FC, lineam FL. Quodsi autem quarta circuli pars per æqualem evolviqur lineam, manifestum est, totum circulum quoque toti circulo per æqualem lineam evolvi debere : ita ut, ubi linea BG pervenerit ad punctum K, circumferentia FC etiam lineæ FL imposita erit, atque universus circulus erit evolutus. Eodem quoque modo, si majorem circulum moveam, innexo ipsi circulo minore, ita ut ambobus idem sit centrum, simul cum AC etiam AB erit perpendicularis et recta, illa quidem ad FI, hæc vero ad GH : ita ut, si æqualem lineam percucurrerint, altera quidem lineam lineæ GH æqualem, altera vero lineam lineæ FI æqualem permeaverit, atque ubi rursus FA perpendicularis facta fuerit ad FL, atque AG rursus perpendicularis ad GK, in punctis H et I eadem

τα ἐπὶ τῶν Θ Ι. Τὸ δὲ μήτε στάσεως γινομένης τοῦ
 μείζονος τῶ ἐλάττωι, ὥστε μένειν τινὰ χρόνον ἐπὶ
 τοῦ αὐτοῦ σημείου· κινούνται γὰρ συνεχῶς ἀμφοῦ ἀμ-
 φοτεράκις· μήθ' ὑπερπηδῶντος τοῦ ἐλάττωος μηθὲν
 5 σημείον, τὸν μὲν μείζω τῶ ἐλάττωι ἴσην διεξιέναι,
 τὸν δὲ τῶ μείζωνι, ἀποπον. Ἐτι δὲ μιᾶς κινήσεως
 οὔσης, αἰεὶ τὸ κέντρον τὸ κινούμενον δεξιὰ μὲν τὴν μεγα-
 λην, δεξιὰ δὲ τὴν ἐλάττωα ἐκκυλίεσθαι, θαυμαστόν· τὸ
 γὰρ αὐτὸ τῶ αὐτῶ τάχει φερόμενον ἴσην πέφυκε διεξι-
 10 εῖναι· τῶ αὐτῶ δὲ τάχει ἴσην ἔστι κινεῖν ἀμφοτεράκις.
 Ἀρχὴ δὲ ληπτέα ἔσδε περὶ τῆς αἰτίας αὐτῶν, ὅτι ἡ
 αὐτὴ δύναμις καὶ ἴση τὸ μὲν βραδύτερον κινεῖ μέγεθος,
 τὸ δὲ ταχύτερον. Εἰ δὲ τι εἴη δὲ μὴ πέφυκεν ὑπ' αὐτοῦ
 κινεῖσθαι, ἐὰν τοῦτο ἅμα καὶ αὐτὸ κινήτ' τὸ πεφυκὸς
 15 κινεῖσθαι, βραδύτερον κινήθησεται ἢ εἰ αὐτὸ καθ' αὐτὸ
 ἐκινεῖτο. Καὶ ἐὰν μὲν πεφυκὸς ἦ κινεῖσθαι, μὴ συγ-
 κινήται δὲ μηθὲν, ὡσαύτως ἔξει. Καὶ ἀδύνατον δὲ
 κινεῖσθαι πλέον ἢ τὸ κινεῖν· οὐ γὰρ τὴν αὐτοῦ κινεῖ-
 ται κινήσιν, ἀλλὰ τὴν τοῦ κινουμένου. Ἐξὴ δὲ κύκλος
 20 δὲ μὲν μείζων ἐφ' ὧ τὸ Α, δὲ δ' ἐλάττων ἐφ' ὧ Β. Εἰ
 ὠθοίη δ' ὁ ἐλάττων τὸν μείζω, μὴ κυλιόμενον αὐτοῦ,
 φανερόν ὅτι τοσοῦτον δίδεισι τῆς εὐθείας δὲ μείζων, ὅσον
 ἴση ὑπὸ τοῦ ἐλάττωνος, τοσοῦτον δὲ γ' ἴση ὅσον δ
 μικρὸς ἐκινήθη. Ἴσην ἄρα τῆς εὐθείας διεληλύθασιν.
 25 Ἀνάγκη τοίνυν καὶ εἰ κυλιόμενος ὁ ἐλάττων τὸν μείζω
 ὠθοίη, κυλισθῆναι μὲν ἅμα τῇ ὤσει, τοσοῦτον δ' ὅσον
 ὁ ἐλάττων ἐκυλίεσθαι, εἰ μηθὲν αὐτὸς τῇ αὐτοῦ κινήσει
 κινεῖται· ὡς γὰρ καὶ ὅσον ἐκίνοι τὸ κινεῖν, τοσοῦτον
 κενεῖσθαι ἀνάγκη τὸ κινούμενον ὑπ' ἐκείνου. Ἀλλὰ
 30 μὴν ὅτε (γε;) κύκλος δὲ μικρὸς τοσοῦτον ἐκίνησε τὸ αὐτὸ
 (τοιοῦτο?), κύκλω τε καὶ ποδιαίαν· ἔστω γὰρ τοσοῦτον
 δὲ ἐκινήθη. Καὶ ὁ μέγας ἄρα τοσοῦτον ἐκινήθη.
 Ὁμοίως δὲ καὶ ὁ μέγας τὸν μικρὸν κινήσει, ἔσται κε-
 κινήμενος δὲ μικρὸς ὡς καὶ ὁ μείζων. Καθ' αὐτὸν μὲν
 35 δὲ κινήσει ὅποτεροσούν, ἐὰν τε ταχύ, ἐὰν τε βραδέως
 τῶ αὐτῶ δὲ τάχει εὐθὺς ὄσσην δὲ μείζων πέφυκεν
 ἐξεληχθῆναι γραμμῆν· ὁ περ καὶ ποιεῖ τὴν ἀπορίαν, ὅτι
 οὐκέτι ὁμοίως ποιοῦσιν ὅταν συναρμοσθῶσιν. Τὸ δ'
 ἔστιν, εἰ ὁ ἕτερος ὑπὸ τοῦ ἑτέρου κινεῖται, οὐχ ἦν πέ-
 40 φυκεν, οὐδὲ τὴν αὐτοῦ κινήσιν· οὐθὲν γὰρ διαφέρει
 περιεῖναι καὶ ἐναρμόσαι, ἢ προσθεῖναι ὅποτεροσούν
 ὅποτερω· ὁμοίως γὰρ, ὅταν δὲ μὲν κινή, δὲ κινήται ὑπὸ
 τούτου, ὅσον ἂν κινή ἕτερος, τοσοῦτον κινήθησεται
 ἕτερος. Ὅταν μὲν οὖν προσκείμενον κινή, ἢ προσκρε-
 45 μάμενον, οὐκ αἰεὶ κυλεῖ τις· ὅταν δὲ περὶ τὸ αὐτὸ κέν-
 τρον τεθῶσιν, ἀνάγκη κυλίεσθαι αἰεὶ τὸν ἕτερον ὑπὸ
 τοῦ ἑτέρου. Ἀλλ' οὐθὲν ἦεν οὐ τὴν αὐτοῦ κινήσιν
 ἕτερος κινεῖται, ἀλλ' ὡσπερ ἂν εἰ μηδεμίαν εἴχε κινή-
 σιν, καὶ ἔχη, μὴ χρῆται δ' αὐτῇ, ταῦτο συμβαίνει.
 50 Ὅταν μὲν οὖν ὁ μέγας κινή ἐνδεδεμένον τὸν μικρὸν,
 δὲ μικρὸς κινεῖται ὄσσην περ οὗτος· ὅταν δ' ὁ μικρὸς,
 πάλιν ὁ μέγας ὄσσην οὗτος· χωριζόμενος δ' ἑκάτερος
 αὐτὸν κινεῖ αὐτό. Ὅτι δὲ τοῦ αὐτοῦ κέντρον ὄσσην
 καὶ κινουόντος τῶ αὐτῶ τάχει συμβαίνει ἀνίσον διεξιέ-

erit circulorum conditio quæ ab initio. Quod vero, quum
 neque major circulus a minore subsistere cogitur, ita ut
 per aliquod tempus in eodem maneat puncto (ambo enim
 continenter moventur utroque modo), neque minor ullum
 punctum transiit, major tamen circulus æqualem minori
 lineam percurrit, itemque hic majori, absurdum est.
 Præterea etiam hoc mirandum est quod, quum unus sit
 motus, semper centrum quod movetur, modo quidem per
 magnam lineam evolvitur, modo vero per minorem: eadem
 enim res, ubi eadem celeritate movetur, æqualem lineam
 suapte natura percurrere solet; eadem vero celeritate potest
 quis utroque modo movere per æqualem lineam. De
 harum autem rerum causa hoc principium sumendum est,
 quod eadem atque æqualis potentia aliam quidem magni-
 tudinem tardius movet, aliam vero celerius. Quodsi itaque
 quæ aliquid esset, quod suapte natura ex se motum non
 haberet, atque id ipsum simul moveretur ab eo quod
 suapte natura movetur, hocce tardius ita movebitur quam
 si ipsum per se moveretur. Atque si natura quidem
 sua motum res habeat, simul vero nihil aliud moveat,
 eodem modo se habebit. Fieri itaque non potest, ut
 majori feratur motu quam res movens: non enim suo
 ipsius fertur motu, sed rei moventis. Sit itaque circulus
 major quidem cui A inscriptum fuerit, minor vero
 cui B. Si autem minor circulus pellat majorem, ita ut ipse
 non volvatur, constat, majorem tantam lineæ rectæ partem
 percurrere, per quantum a minore pulsus fuerit; per tan-
 tum autem spatium pellebatur, per quantum minor ferebatur.
 Æqualem igitur lineæ rectæ partem percucurrerunt.
 Necesse igitur est etiam, ubi minor circulus vol-
 vitur, dum majorem pellit, hunc simul volvi ac pelli, id-
 que per tantum spatium, per quantum minor volutus
 fuerit, quandoquidem nequaquam suo ipsius motu fertur
 ipse: quo modo enim, et quantum pellebat id quod movet,
 tantum moveri necesse est quod ab illo movetur. Verum
 enimvero parvus circulus per tantum spatium movebat tali
 motu, exempli gratia in orbem, atque per pedis spatium:
 ponam enim ipsum per tantum spatium sese movisse.
 Itaque magnus quoque circulus per tantum spatium pul-
 suserit. Nec minus si major circulus minorem pe-
 pulerit, eodem modo motus fuerit minor quo major. Per
 se igitur ubi movetur utervis circulus, sive celeriter, sive
 tarde.... at jam eadem celeritate per lineam æqualem ei,
 secundum quam major natura sua evolvitur: quod etiam
 difficultatem facit, quod non amplius eodem modo agunt,
 ubi conjuncti fuerint, id est, si alter ab altero moveatur,
 non quem sua habet natura, neque sui ipsius motu: nihil
 enim refert, an utrumvis circulum utrivis circumponamus
 ac inseramus, an vero adponamus: etenim eodem modo,
 ubi alter quidem movet, alter vero ab hoc movetur, per
 quantum spatium alter moverit, per tantum alter movebitur.
 Itaque si adjacentem quidem, vel adspensum circulum
 moveat alter quidam, non semper volvit; sin vero eidem
 centro circumponantur, necesse est alterum semper ab
 altero volvi. Sed nihilo minus alter sui ipsius motu non
 movetur, sed idem contingit ac si nullum ipse motum
 haberet, vel, etiamsi haberet, eo non uteretur. Ubi
 igitur major circulus minorem illigatum movet, minor
 movetur per æquale spatium ac major; ubi vero minor,
 rursus major per æquale spatium ac ille; seorsum autem
 uterque se ipsum movet. Quod vero, quum idem sit cen-
 trum atque eadem celeritate moveat, eveniat ut inæqualem

να αὐτοὺς γραμμῆν, παραλογίζεται ὁ ἀπορῶν σοφιστικῶς· τὸ αὐτὸ μὲν γὰρ ἐστὶ κέντρον ἀμφοῖν, ἀλλὰ κατὰ συμβεθεκός, ὡς μουσικὸν καὶ λευκόν· τῷ γὰρ εἶναι ἑκατέρου κέντρον τῶν κύκλων οὐ τῷ αὐτῷ χρῆται.

5 Ὅταν μὲν οὖν ὁ κινῶν ᾗ ὁ μικρός, ὡς ἐκείνου κέντρον καὶ ἀρχή, ὅταν δ' ὁ μέγας, ὡς ἐκείνου. Οὐκ οὖν τὸ αὐτὸ κινεῖ ἀπλῶς, ἀλλ' ἐστὶν ὡς.

percurrant lineam, hoc sophistarum more prava ratiocinatione concludit qui hanc dubitationem movet: idem enim est centrum utriusque, sed per accidens, ut musicum et album: eo enim quod ad utrumque circulum pertinet centrum, non tamen idcirco eodem utitur. Quando igitur parvus is est qui movet, tamquam illius centrum ac principium considerari debet, quando vero magnus, tamquam huius. Itaque non simpliciter idem movet, sed quadam-tenus.

CAP. XXVI.

Διὰ τί τὰς κλίνας ποιῶσι διπλασιοπλευροῦς, τὴν μὲν ἐξ ποδῶν καὶ μικρῶν μεῖζον πλευράν, τὴν δὲ 10 τριῶν; καὶ διὰ τί ἐντείνουσι οὐ κατὰ διάμετρον; ἢ τὸ μὲν μέγεθος τηλικαῦτας, ὅπως τοῖς σώμασιν ὡς σύμμετροι; γίνονται γὰρ οὕτω διπλασιοπλευροί, τετραπῆχεις μὲν τὸ μῆκος, διπῆχεις δὲ τὸ πλάτος· ἐντείνουσι δ' οὐ κατὰ διάμετρον, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας, ὅπως τὰ τε 15 ζύλα ἤττον διασπᾶται· τάχιστα γὰρ σχίζεται κατὰ φύσιν διαιρούμενα ταῦτα, καὶ ἐλκόμενα ποιεῖ μάλιστα. Ἔτι ἐπειδὴ δεῖ βάρος δύνασθαι τὰ σπαρτία φέρειν, οὕτως ἤττον πονήσει λοφοῖς τοῖς σπαρτίοις ἐπιτιθεμένου τοῦ βάρους ἢ πλαγίως. Ἔτι δ' ἔλαττον οὕτω 20 σπαρτίον ἀναλίσκεται. Ἐστω γὰρ κλίνη ἡ AZHI, καὶ δίχα διηρήσῃ ἡ ZH κατὰ τὸ B. Ἴσα δὲ τρυπημάτα ἐστὶν ἐν τῇ ZB καὶ ἐν τῇ ZA· καὶ γὰρ αἱ πλευραὶ ἴσαι εἰσίν· ἢ γὰρ ὅλη ZH διπλασία ἐστίν. Ἐντείνουσι δ' ὡς γέγραπται, ἀπὸ τοῦ A ἐπὶ τὸ B, εἴτα 25 οὐ τὸ Γ, εἴτα οὐ τὸ Δ, εἴτα οὐ τὸ Θ, εἴτα οὐ τὸ E, καὶ οὕτως αἰεὶ, ἕως ἂν εἰς γωνίαν καταστρέψωσιν ἀλλήν· δύο γὰρ ἔχουσι γωνίαι τὰς ἀρχὰς τοῦ σπαρτίου. Ἴσα δ' ἐστὶ τὰ σπαρτία κατὰ τὰς κάμψεις, τὸ τε AB καὶ BΓ τῷ ΓΑ καὶ ΔΘ, καὶ τὰ ἄλλα δὲ τὰ τοιαῦτά 30 ἐστὶν ὅτι οὕτως ἔχει ἢ αὐτὴ ἀπόδειξις· ἢ μὲν γὰρ AB τῇ EΘ ἴση ἴσαι γὰρ εἰσὶν αἱ πλευραὶ τοῦ BHKA χωρίου, καὶ τὰ τρυπημάτα ἴσα δέστηκεν. Ἢ δὲ BH ἴση τῇ KA· ἢ γὰρ B γωνία ἴση τῇ H· ἐν ἴσοις γὰρ ἢ μὲν ἐκτός, ἢ δ' ἐντός. Καὶ ἢ μὲν B ἐστὶν ἡμίσεια ὀρθῆς· 35 ἢ γὰρ ZB ἴση τῇ ZA, καὶ γωνία δ' ἢ κατὰ τὸ Z ὀρθή. Ἢ δὲ B γωνία ἴση τῇ κατὰ τὸ H· ἢ γὰρ κατὰ τὸ Z ὀρθή, ἐπειδὴ διπλασιοπλευρον τὸ ἑτερόμηκες καὶ πρὸς μέσον κέκλασται· ὡσθ' ἢ BΓ τῇ EH ἴση· ταῦτα δ' ἢ KΘ· παράλληλος γὰρ ὡσθ' ἢ BΓ ἴση τῇ KΘ, ἢ δὲ 40 ΓE τῇ ΔΘ. Ὁμοίως δὲ καὶ αἱ ἄλλαι δείκνυνται ὅτι ἴσαι εἰσὶν αἱ κατὰ τὰς κάμψεις δύο ταῖς δυσὶν· ὡστε ὀρθον ὅτι τὰ τηλικαῦτα σπαρτία ὅσον τὸ AB, τέσσαρα τοσαῦτ' ἐνεστὶν ἐν τῇ κλίνῃ· ὅσον δ' ἐστὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐν τῇ ZH πλευρῶν τρυπημάτων, καὶ ἐν τῷ ἡμίσει τῷ ZB τὰ ἡμίση· ὡσθ' ἐν τῇ ἡμίσει κλίνῃ τηλικαῦτα 45 μεγέθη σπαρτίων ἐστὶν ὅσον τὸ BA ἐν ἐστὶ, τοσαῦτα δὲ τὸ πλῆθος ὅσα περ ἐν τῷ BH τρυπημάτα· ταῦτα δ' οὐδὲν διαφέρει λέγειν ἢ ὅσα ἐν τῇ AZ καὶ BZ τὰ συνάμφοῦν. Εἰ δὲ κατὰ διάμετρον ἐνταῖη τὰ σπαρτία, ὡς 50 ἐν τῇ ABΓΔ κλίνῃ ἔχει, τὰ ἡμίσεια εἰσὶν οὐ τοσαῦτα

Cur lectos faciant ita ut unum latus duplum sit alterius, alterum quidem sex pedum, vel paulo majus, alterum vero trium? cur porro non intendunt secundum diametron? an figura quidem tales, ut (hominum) corporibus congrui sint? hoc enim modo fit ut unum latus duplam habeat longitudinem alterius, habeantque lecti quatuor quidem cubitorum longitudinem, duorum vero latitudinem. Intendunt autem non secundum diametron, sed ab uno latere ad oppositum, ut ligna minus distrahantur: celerime enim finduntur, ubi eadem directione divelluntur qua creverint, atque laborant maxime, ubi hac directione trahuntur. Præterea, quoniam oportet funes pondus sustinere posse, hoc modo minus deficient, si onus funibus imponatur quorum obliquitas æqualiter in utramque partem vergat quam si inæqualiter. Sit enim lectus AFGI, et dividatur FG in duas partes æquales in puncto B. Erit ergo idem numerus foraminum in FB et FA: etenim latera sunt æqualia: tota enim FG duplum est. Intendunt autem quemadmodum delineatum est, ab A ad B, deinde ubi C inscriptum est, dein ubi D, dein ubi H, dein ubi E, et sic semper, donec ad alium angulum flectendo pervenerint: duo enim sunt anguli, qui funis tenent principia. Æquales autem sunt funes in flexuris, AB et BC funibus CD et DH, demonstraturque eodem modo, ceteros hujusmodi funes ita se habere: AB namque lineæ EH æqualis est: æqualia enim sunt latera parallelogrammi BGKA, et foramina æque a se invicem distant. BG autem æqualis est lineæ KA: angulus enim B æqualis est angulo G: in parallelis namque lineis alter quidem externus, alter vero internus est. Præterea angulus B dimidium est recti: linea enim FB æqualis est lineæ FA, et angulus in puncto F rectus est. Angulus vero B æqualis est angulo in puncto G: angulus enim in puncto F rectus est, quoniam rectangulum latera habet quorum alterum duplum est alterius, atque in medio divisum est: hinc BC æqualis est lineæ EG, huic vero lineæ KH: est enim parallelus: BC ergo æqualis est lineæ KH, CE vero lineæ DH. Eodem autem modo demonstratur de reliquis, duos funes flexuram utrinque circumdantes semper funibus qui iis respondent, æquales esse: patet igitur in lecto quatuor adesse funes funi AB longitudine æquales, numerum vero funium æquare numerum foraminum quæ in latere FG inveniuntur, in dimidioque latere FB numerum funium hujus numeri æquare dimidium: hinc in dimidio lecto unus tantummodo funis est funi BA magnitudine æqualis, numerus vero funium æquat numerum foraminum quæ in BG inveniuntur; hoc vero plane eodem redit ac si dixeris tot esse funes quot in AF et BF simul sumpti. Quodsi vero funes intendantur secundum diametron, quemadmodum in lecto ABCD res se habet, dimidia non sunt tanta quanta amborum latera

ἄσα αἱ πλευραὶ ἀμφοῖν, αἱ AZ ZH· τὰ ἴσα δέ, ἄσα ἐν τῷ ZB ZA τρυπήματα ἐνεστίν. Μείζονες δ' εἰσὶν αἱ AZ BZ δύο οὕσαι τῆς AB· ὥστε καὶ τὸ σπαρτίον μείζον τοσοῦτον ἄσον αἱ πλευραὶ ἀμφοῦ μείζους εἰσὶ τῆς διαμέτρου.

AF et FG, tot autem quot in FB et FA sunt foramina. Majores autem sunt lineæ AF et BF, duæ quum sint, quam AB : tanto ergo et major erit funis, quanto ambo latera majora sunt diametro.

CAP. XXVII.

Διὰ τί χαλεπώτερον τὰ μακρὰ ξύλα ἀπ' ἄκρου φέρειν ἐπὶ τῷ ὤμῳ ἢ κατὰ τὸ μέσον, ἴσου τοῦ βάρους ὄντος; Πότερον ὅτι σαλευομένου τοῦ ξύλου τὸ ἄκρον κωλύει φέρειν, μᾶλλον ἀντισπῶν τῇ σαλεύσει τὴν φορᾶν; ἢ καὶ μὴδὲν κάμπτηται, μηδ' ἔχη πολλὸν μῆκος, ὅμως χαλεπώτερον φέρειν ἀπ' ἄκρου; ἀλλ' ὅτι καὶ ῥᾶρον αἵρεται ἐκ μέσου ἢ ἀπ' ἄκρου, διὰ τὸ αὐτὸ καὶ φέρειν οὕτω ῥᾶδιον. Αἴτιον δ' ὅτι ἐκ μέσου μὲν αἰρόμενον αἰεὶ ἐπικουφίζει ἀλλήλα τὰ ἄκρα, καὶ θάτερον μέρος τὸ ἐπὶ θάτερον εὖ αἵρει· ὡσπερ γὰρ κέντρον γίνεται τὸ μέσον, ἢ ἔχει τὸ αἶρον, ἢ φέρον. Εἰς τὸ ἄνω οὖν κουφίζεται ἑκάτερον τῶν ἄκρων εἰς τὸ κάτω ῥέπον. Ἄπο δὲ τοῦ ἄκρου αἰρόμενον, ἢ φερόμενον οὐ ποιεῖ τοῦτο, ἀλλ' ἄπαν τὸ βᾶρος ῥέπει ἐφ' ἐν μέσον, εἰς δ' περ αἵρεται, ἢ φέρεται. Ἐστω μέσον ἐφ' οὗ A, ἄκρα ἐφ' ὧν B Γ. Αἰρομένου οὖν, ἢ φερομένου κατὰ τὸ A, τὸ μὲν B κάτω ῥέπον ἄνω αἵρει τὸ Γ, τὸ δὲ Γ κάτω ῥέπον τὸ B ἄνω αἵρει· ἅμα δ' αἰρόμενα ἄνω ποιεῖ ταῦτα.

Cur difficilium est ligna longa ab extremitate in humero portare quam in medio, quum tamen idem sit onus? An quia per ligni vibrationem ejus extremum impedit quominus portetur, quum potius vibrando portandi impetum retrahat? An vero, etiamsi nequaquam inflectatur lignum, neque ampla longitudine sit præditum, nihilominus ab extremitate difficilium portatur? Verum quia tollitur quoque e medio facilius quam ab extremitate, ob eandem hanc causam facilius etiam ita portatur. Causa autem est quod, si medium tollatur lignum, semper ipsius extrema se invicem adlevant, atque altera pars altrinsecus sitam apte sublevat: medium enim sit veluti centrum, quatenus continet id quod tollit, vel portat. Sursum igitur elevatur utraque extremitas, dum deorsum vergit. Ubi vero ab extremitate tollitur, vel portatur lignum, non idem facit, sed totum pondus in unum centrum vergit, ad quod elevatur, vel fertur. Sit medium cui A inscriptum est, extremitates vero quibus B et C. Si igitur tollatur, vel portetur in puncto A, B quidem deorsum vergens punctum C sursum elevat, C vero deorsum vergens punctum B elevat; ambo autem sursum elevata simul faciunt hæc.

CAP. XXVIII.

Διὰ τί, ἐὰν ἢ λίαν μακρὸν τὸ αὐτὸ βᾶρος, χαλεπώτερον φέρειν ἐπὶ τοῦ ὤμου, καὶ μέσον φέρῃ τις, ἢ ἐὰν ἑλαττον ἢ; Πάλαι ἐλέγθη ὡς οὐκ ἔστιν αἰτίον ἢ σάλυσις, ἀλλ' ἢ σάλυσις νῦν αἰτίον ἔστιν· ὅταν γὰρ ἢ μακρότερον, τὰ ἄκρα σαλεύεται μᾶλλον, ὥστ' εἴη ἂν καὶ τὸν φερόντα χαλεπώτερον φέρειν μᾶλλον. Αἴτιον δὲ τοῦ σαλεύεσθαι μᾶλλον, ὅτι τῆς αὐτῆς κινήσεως οὕσης μεθίσταται μᾶλλον τὰ ἄκρα, ὅσῳ περ ἂν ἢ μακρότερον τὸ ξύλον· ὁ μὲν γὰρ ὤμος κέντρον, ἐφ' οὗ τὸ A (μένει γὰρ τοῦτο), αἱ δὲ AB καὶ AΓ αἱ ἐκ τοῦ κέντρου. Ὅσῳ δ' ἂν ἢ μείζον τὸ ἐκ τοῦ κέντρου ἢ τὸ AB, ἢ καὶ τὸ AΓ, πλέον μεθίσταται μέγεθος· δέδεικται δὲ τοῦτο πρότερον.

Cur, si admodum longum sit idem onus, difficilium in humero portatur, etiamsi medium illud ferat quis, quam si brevius sit? Modo diximus, vibrationem causam non esse, sed jam vibratio causa est: etenim si longius fuerit, magis extrema vibrantur, ita ut eveniat, ferentem id quoque difficilium portare. Causa autem est, cur magis vibrantur, quod eadem manente motione, tanto magis transferuntur extrema, quo longius fuerit lignum: humerus enim sit centrum cui A inscriptum est (hoc enim loco manet), AB vero et AC lineæ e centro ductæ. Quanto autem majus fuerit linea a centro ducta, sive AB, seu AC, per tanto majus transfertur spatium: hoc enim supra demonstratum est.

CAP. XXIX.

Διὰ τί ἐπὶ τοῖς φράσι τὰ κηλώνεια ποιοῦσι τοῦτον τὸν τρόπον; προστιθέασιν γὰρ βᾶρος ἐν τῷ ξύλῳ τὸν μολιθδόν, ὄντος βάρους τοῦ κάδου αὐτοῦ, καὶ νεοῦ καὶ πλήρους ὄντος. ἢ ὅτι ἐν δυσὶ χρόνοις διηρημένου τοῦ ἔργου (βάψαι γὰρ δεῖ, καὶ τοῦτ' ἄνω ἐλκύσαι), συμβαίνει καθιέναι μὲν κενὸν ῥαδίως, αἵρειν δὲ πλήρη χαλεπῶς; Λυσιταλεῖ οὖν μικρῶν βαρύτερον εἶναι τὸ καταγαγεῖν πρὸς τὸ πολλὸν κουφίσει τὸ βᾶρος ἀνάγοντι.

Cur in puteis tollentes faciunt hoc modo? ligno enim plumbi addunt pondus, quum situla seu vacua, seu plena, ipsa per se pondus habeat? An quia duobus temporibus diviso hauriendi opere (mergere enim oportet immersumque sursum trahere), evenit, ut vacuum quidem situlam facile demittamus, plenam vero difficulter tollamus? Præstat igitur paulo tardius fieri demissionem, ut inde multo levius sustollenti fiat pondus. Hoc igitur efficit adun-

Τοῦτο οὖν ποιεῖ ἐπ' ἀκρῶ τῷ κηλωνείῳ ὁ μολιθδός προσκείμενος, ἢ ὁ λίθος· καθιμῶντι μὲν γὰρ γίνεται βάρος μείζον ἢ εἰ μόνον κενὸν δεῖ κατὰγειν τὸν κάδον· ὅταν δὲ πλήρης ᾖ, ἀνάγει ὁ μολιθδός, ἢ ὁ τι ἂν ᾖ ἢ τὸ προσκείμενον βάρος· ὥστ' ἐστὶ βάρωνα αὐτῶ τὰ ἀμφω ἢ ἐκείνως.

ctum in extremo tollene plumbum, vel lapis : etenim demittenti quidem majus fit pondus quam si solummodo vacuum mergere oporteat situlam; ubi vero plena fuerit, sustollit plumbum, vel quodcumque demum pondus fuerit adjectum : quamobrem ejus ope ambo facilia sunt quam illo modo.

CAP. XXX.

Διὰ τί, ὅταν φέρωσιν ἐπὶ ξύλου, ἢ τινος τοιούτου, δύο ἄνθρωποι ἴσον βάρος, οὐχ ὁμοίως θλίβονται, ἐὰν μὴ ἐπὶ τῷ μέσῳ ᾖ τὸ βάρος, ἀλλὰ μᾶλλον ὅσα ἂν ἐγ-
10 γύτερον ᾖ τῶν φερόντων; Ἡ δὲ διότι μοχλὸς μὲν γίνεται ὅπως ἐχόντων τὸ ξύλον, τὸ δὲ βάρος ὑπομόχλιον, ὃ δ' ἐγγύτερος τοῦ βάρους τῶν φερόντων τὸ βάρος τὸ κινούμενον, ἄτερος δὲ τῶν φερόντων τὸ βάρος ὁ κινῶν; ὅσα γὰρ πλέον ἀπέχη τοῦ βάρους, τοσούτω ῥῆον κινεῖ,
15 καὶ θλίβει μᾶλλον τὸν ἕτερον εἰς τὸ κάτω, ὥσπερ ἀντερείδοντος τοῦ βάρους τοῦ ἐπικειμένου καὶ γινόμενου ὑπομόχλιου. Ἐν μέσῳ δ' ἐπικειμένου τοῦ βάρους, οὐδὲν μᾶλλον ἄτερος θατέρῳ γίνεται βάρος, οὐδὲ κινεῖ, ἀλλ' ὁμοίως ἐκάτερος ἐκατέρῳ γίνεται βάρος.

Cur, ubi duo homines super ligno, vel alia hujusmodi re, onus ferunt æquale, non similiter premuntur, nisi in medio sit onus, sed eo magis, quo propius fuerit ferentibus? An quia lignum quidem, sic se habentibus rebus, vectis fit, onus vero hypomochlium, bajulorumque is qui oneri propior est, id quod movetur, alter autem bajulus is qui movet? quanto enim longius ab onere distat, tanto facilius movet, tantoque magis deorsum premit alterum, perinde ac si contra niteretur onus impositum atque hypomochlium fieret. Quodsi vero medio impositum fuerit onus, nihilo magis alter alteri fit onus, neque movet, sed similiter alter alteri fit onus.

CAP. XXXI.

20 Διὰ τί οἱ ἀνιστάμενοι πάντες πρὸς ὀξεῖαν γωνίαν τῷ μηρῷ ποιήσαντες τὴν κνήμην ἀνίστανται, καὶ τῷ ὀώρακι πρὸς τὸν μηρόν· εἰ δὲ μή, οὐκ ἂν δύναιντο ἀναστήναι; Πότερον οὖν τὸ ἴσον ἡρεμίας πανταχοῦ αἰτίον, ἢ δ' ὀρθὴ γωνία τοῦ ἴσου, καὶ ποιεῖ στάσιν; διὸ
25 καὶ φέρεται πρὸς ὁμοίας γωνίας τῇ περιφερείᾳ τῆς γῆς· οὐ γὰρ οὖν καὶ πρὸς ὀρθὴν ἐστὶ τῷ ἐπιπέδῳ. Ἡ ὅτι ἀνιστάμενος γίνεται ὀρθός, ἀνάγκη δὲ τὸν ἐστῶτα κάθιστον εἶναι πρὸς τὴν γῆν; Εἰ οὖν μέλλει ἕσσεσθαι πρὸς ὀρθὴν, τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ τὴν κεφαλὴν ἔχειν κατὰ τοὺς
30 πόδας, καὶ γίνεται δὴ ὅτι ἀνίσταται. Ὅταν μὲν οὖν καθήμενος ᾖ, παράλληλον ἔχει τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς πόδας, καὶ οὐκ ἐπὶ μιᾷς εὐθείας. Ἡ κεφαλὴ Α ἕστω, θώραξ ΑΒ, μηρὸς ΒΓ, κνήμη ΓΔ. Πρὸς ὀρθὴν δὲ γίνεται ὁ τε θώραξ ἐφ' οὗ ΑΒ, τῷ μηρῷ, καὶ ὁ μηρὸς τῇ
35 κνήμῃ οὕτως καθήμενος· ὥστ' οὕτως ἔχοντα ἀδύνατον ἀναστήναι. Ἀνάγκη δ' ἐγκλίνας τὴν κνήμην καὶ ποιεῖν τοὺς πόδας ὑπὸ τὴν κεφαλὴν. Τοῦτο δ' ἐστὶ, ἐὰν ἡ ΓΔ ἐφ' ἧς τὰ ΓΖ γένηται, καὶ ἅμα ἀναστήναι συμβήσεται καὶ ἔχειν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἴσης τὴν κεφαλὴν τε καὶ
40 τοὺς πόδας· ἢ δὲ ΓΖ ὀξεῖαν ποιεῖ γωνίαν πρὸς τὴν ΒΓ.

Cur qui surgunt, omnes femori tibiam, et trunco femur ad acutum constituunt angulum, ubi surgunt; sin vero non, surgere non possent? An quia æqualitas ubique causa est quietis, rectus autem angulus æqualitatis est atque stationem facit? Propterea et secundum angulos æquales ad terræ circumferentiam fertur : non enim, quia etiam perpendiculariter insistet plano. An quia surgens fit rectus, stantem autem necesse est perpendicularum esse ad terram? Quodsi igitur ad perpendicularum insistere debet, id vero fit, ubi caput habet secundum crura, hoc sane locum habet, ubi surgit. Sedens itaque parallela tenet caput atque crura, et non in eadem linea recta. Sit caput A, truncus AB, femur BC, tibia CD. Perpendicularis autem est truncus, cui AB inscriptum est, ad femur, et femur ad tibiam, ita sedente homine : hinc fieri non potest, ut sic sese habens surgat. Necesse vero est eum tibiam inclinare et pedes sub caput collocare. Hoc autem ita erit, ubi CD pervenerit ad locum cui CF inscriptum est, atque simul eveniet ut surgat atque caput et crura in eadem habeat linea recta; linea CF autem acutum angulum facit cum linea BC.

CAP. XXXII.

Διὰ τί ῥῆον κινεῖται τὸ κινούμενον ἢ τὸ μένον, εἰς τὰς ἀμάξας θάπτον κινουμένας ὑπάγουσιν ἢ ἀρρο-
μένας; Ἡ ὅτι γαλεπώτατον μὲν τὸ εἰς τοῦναντίον κινούμενον κινῆσαι βάρος; ἀφαιρεῖται γὰρ τι τῆς τοῦ

Cur facilius movetur id quod jam in motu est, quam quod loco manet, veluti currus qui jam moventur, facilius subducunt quam moveri incipientes? An quia difficillimum est pondus movere quod in contrariam partem movetur?

κινουόντος δυνάμεως, καὶ πολλὸ ἄκρον ἢ ἀνάγκη γὰρ βραδυτέραν γίνεσθαι τὴν ὡσιν τοῦ ἀντωθουμένου. Δεύτερον δὲ, ἐὰν ἡρεμῇ ἀντιτείνει γὰρ καὶ τὸ ἡρεμῶν. Τὸ δὲ κινούμενον ἐπὶ τὸ αὐτὸ τῷ ὠθοῦντι ὅμοιον ποιεῖ ὥσπερ ἂν εἰ αὐξήσῃ τις τὴν τοῦ κινουόντος δύναμιν καὶ ταχυτήτα· ὁ γὰρ ὅπ' ἐκείνου ἂν ἐπασχε, τοῦτο αὐτὸ ποιεῖ εἰς τὸ πρὸ ὁδοῦ κινούμενον.

aufertur namque pars aliqua de potentia rei moventis, etiamsi multo celerior sit: necesse enim est tardiozem fieri impulsione istius quod repellitur. Secundo autem loco (tardiozem fieri impulsione necesse est), si quiescat (res quæ movetur): nam id quoque quod quiescit, resistit. Quod vero movetur eodem quo movet res pellens, idem agit ac si quis auxisset rei moventis potentiam ac celeritatem: quod enim ab illa pateretur, id ipsum facit, anteriora versus quum movetur.

CAP. XXXIII.

Διὰ τί παύεται φερόμενα τὰ βριφέντα; πότερον ὅταν λήγη ἢ ἰσχύς ἢ ἀφείσα, ἢ διὰ τὸ ἀντισπᾶσθαι, ἢ διὰ τὴν βροπήν, ἐὰν κρείττων ἢ τῆς ἰσχύος τῆς βριφάσης; ἢ ἀτοπον τὸ ταῦτ' ἀπορεῖν, ἀφέντα τὴν ἀρχήν;

Cur res projectæ ferri desinunt? Num quando vis projiciens cessat, an quia retrahuntur, an propter gravitatem, si hæc vi projiciente major fuerit? An absurdum est hanc questionem proponere, neglecto principio?

CAP. XXXIV.

Διὰ τί φέρεται τι οὐ τὴν αὐτοῦ φοράν, μὴ ἀκολουθοῦντος καὶ ὠθοῦντος τοῦ ἀφέντος; ἢ ὁ δῆλον ὅτι ἐποίησε τοιοῦτον τὸ πρῶτον ὡς θάτερον ὠθεῖν, καὶ τοῦθ' ἕτερον; παύεται δὲ, ὅταν μηκέτι δύνηται ποιεῖν τὸ προωθοῦν τὸ φερόμενον ὥστ' ὠθεῖν, καὶ ὅταν τὸ τοῦ φερομένου βάρος βρέπη μᾶλλον τῆς εἰς τὸ πρόσθεν δυνάμεως τοῦ ὠθοῦντος.

Cur quidpiam non proprio fertur motu, licet non sequatur, vel pellat is qui miserit? An manifestum est, primum impellens ita egisse, ut aliud pellat, hoc vero rursus aliud? cessat autem ubi res propellens non amplius ita agere potest in rem impulsam, ut hæc vicissim pellat, atque ubi rei impulsæ gravitas nutu suo superat potentiam anteriora versus pellentis.

CAP. XXXV.

Διὰ τί οὔτε τὰ ἐλάττονα, οὔτε τὰ μεγάλα πόρρω φέρεται βριπτούμενα, ἀλλὰ δεῖ συμμετρίαν τινὰ ἔχειν πρὸς τὸν βριπτοῦντα; Πότερον ὅτι ἀνάγκη τὸ βριπτοῦμενον καὶ ὠθοῦμενον ἀντερείδειν ὅθεν ὠθεῖται; Τὸ δὲ μὴθὲν ὑπέκον διὰ μέγεθος, ἢ μὴδὲν ἀντερείσαν δι' ἀσθένειαν, οὐ ποιεῖ βῆσιν, οὐδ' ὡσιν. Τὸ μὲν οὖν πολὺ ὑπερβάλλον τῆς ἰσχύος τῆς ὠθοῦσης οὐθὲν ὑπέκλει, τὸ δὲ πολὺ ἀσθενέστερον οὐδὲν ἀντερείδει. ἢ ὅτι τοσοῦτον φέρεται τὸ φερόμενον, ὅσον ἂν ἀέρα κινήσῃ εἰς βάθος, τὸ δὲ μὴδὲν κινούμενον οὐδ' ἂν κινήσειεν οὐδέν; Συμβαίνει δὲ ἀμφοτέρω τούτοις ἔχειν· τὸ τε γὰρ σφόδρα μέγα καὶ τὸ σφόδρα μικρὸν ὥσπερ οὐθὲν κινούμενά ἐστι· τὸ μὲν γὰρ αὐτὸ καθ' ἑν (αὐτίκα οὐθέν;) κινεῖ, τὸ δ' οὐθὲν κινεῖται.

Cur neque res nimis parvæ, neque magnæ nimis, longe feruntur, ubi projiciuntur, sed oportet proportionem quandam intercedere inter eas et projicientem? An quia id quod projicitur ac pellitur, necessario contra nititur in eam directionem unde pellitur? Quod autem ob magnitudinem nequaquam cedit, aut præ imbecillitate nihil resistit, id neque projectionem, nec pulsionem facit. Quod itaque longe superat vim pellemem, nequaquam cedit; quod vero multo est imbecillius, nihil resistit. An quia per tantum spatium fertur res projecta, quantum aëris moverit in profundum, quod autem nequaquam movetur nihil quoque movebit? Evenit sane ut his rebus ambo hæc accidant: nam et quod valde magnum, et quod valde exiguum est, perinde sunt ac si nequaquam moverentur: alterum enim confestim nihil movet, alterum vero nequaquam movetur.

CAP. XXXVI.

Διὰ τί τὰ φερόμενα ἐν τῷ δινουμένῳ ὕδατι εἰς τὸ μέσον τελευταῖοντα φέρονται ἅπαντα; Πότερον ὅτι μέγεθος ἔχει τὸ φερόμενον, ὥστ' ἐν δυοῖ κύκλοις εἶναι, τῷ μὲν ἐλάττω, τῷ δὲ μέγιστον, ἐκάτερον αὐτοῦ τῶν ἀκρων; ὥστε περισπᾶ ὁ μέγιστον διὰ τὸ φέρεσθαι ἄκρον, καὶ πλάγιον ἀπωθεῖ αὐτὸ εἰς τὸν ἐλάττω. Ἐπει δὲ πλάτος ἔχει τὸ φερόμενον, καὶ οὗτος πάλιν τὸ αὐτὸ ποιεῖ, καὶ ἀπωθεῖ εἰς τὸν ἐντός, ἕως ἂν εἰς τὸ μέσον ἔλθῃ. Καὶ τότε μένει διὰ τὸ ὁμοίως ἔχειν πρὸς ἅπαν-

Cur quæ in aquæ vortice feruntur, postremum ad medium feruntur omnia? An quia magnitudinem habet id quod movetur, ita ut duo ejus extrema in duobus sint circulis, altero quidem minori, altero vero majori? Major itaque circulus, quia celerius fertur, circummagit illud depellitque oblique ad minorem. Quoniam autem id quod fertur, latitudinem habet, et iste rursus idem efficit depellitque ad interiozem circulum, donec ad medium pervenerit. Atque tunc sane quiescit id quod fertur, quia similiter sese habet ad omnes circulos propter medium:

τας τοὺς κύκλους τὸ φερόμενον, διὰ τὸ μέσον· καὶ γὰρ
 τὸ μέσον ἴσον ἀπέχει ἐν ἑκάστῳ τῶν κύκλων. Ἡ ὅτι
 ὄσων μὲν μὴ κρατεῖ ἡ φορὰ τοῦ δινομένου ὕδατος διὰ
 τὸ μέγεθος, ἀλλ' ὑπερέχει τῇ βαρύτερῃ τῆς τοῦ κύκλου
 5 ταχυτήτος, ἀνάγκη ὑπολείπεσθαι καὶ βραδύτερον φέ-
 ρεσθαι, βραδύτερον δ' ὁ ἐλάττων κύκλος φέρεται; τὸ
 αὐτὸ γὰρ ἐν ἴσῳ χρόνῳ ὁ μέγας τῶ μικρῶ στρέφεται
 κύκλῳ, ὅταν ὦσι περὶ τὸ αὐτὸ μέσον· ὥστ' εἰς τὸν
 ἐλάττονα κύκλον ἀναγκαῖον ἀπολείπεσθαι, ἕως ἂν ἐπὶ
 10 τὸ μέσον ἔλθῃ. Ὅσων δὲ πρότερον κρατεῖ ἡ φορὰ,
 λήγουσα ταῦτὸ ποιήσει· δεῖ γὰρ τὸν μὲν εὐθύ, τὸν
 δ' ἕτερον (ὑστερον) κρατεῖν τῇ ταχυτήτι τοῦ βάρους,
 ὥστ' εἰς τὸν ἐντὸς αἰὲ κύκλον ὑπολείπεσθαι πᾶν ἀνάγκη
 γὰρ αὐτὸ ἐντὸς, ἢ ἐκτὸς κινεῖσθαι τὸ μὴ κρατού-
 15 μενον. Ἐν αὐτῷ δὲ τοίνυν ἐν ᾧ ἔστιν, ἀδύνατον
 φέρεσθαι τὸ μὴ κρατούμενον· ἔτι δ' ἦττον ἐν τῷ ἐκτὸς-
 θάττων γὰρ ἡ φορὰ τοῦ ἐκτὸς κύκλου. Λεῖπεται δ'
 εἰς τὸν ἐντὸς τὸ μὴ κρατούμενον μεθίστασθαι. Ἄει
 δ' ἕκαστον ἐπιδίδωσιν εἰς τὸ μὴ κρατεῖσθαι. Ἐπεὶ
 20 δὲ πέρας τοῦ μὴ κινεῖσθαι ποιεῖ τὸ εἰς μέσον ἔλθειν,
 μένει δὲ τὸ κέντρον μόνον, ἅπαντα ἀνάγκη εἰς τοῦτο δὴ
 ἀθροίζεσθαι.

nam medium in unoquoque circulo æqualiter distat. An
 quia quæcumque propter magnitudinem motu vorticose
 aquæ non superantur, sed gravitate sua circuli velocitatem
 excellunt, necessario relinquuntur et tardius moventur,
 tardius autem movetur minor circulus? per idem enim
 spatium in æquali tempore volvitur magis circulus per
 quod minor, ubi eidem centro circumpositi sunt: hinc in
 minori circulo necessario relinquitur, donec ad medium
 perveniat. Quæcumque autem prius superaverit motus,
 in hæc sub finem eodem modo aget: alter enim confe-
 stum, alter vero postmodum velocitate sua rei gravitatem
 superare debet, ita ut unumquodque semper in interiori
 relinquatur circulo: nam vel ad interiorem, vel ad exte-
 riorerem moveri partem id quod non superatur, necesse est.
 In eo ipso igitur loco, in quo est, non potest moveri id
 quod superatur; minus vero etiam in exteriori: celerior
 enim motus est exterioris circuli. Restat autem ut id
 quod non superatur, ad interiorem transferatur circumulum.
 Semper autem unumquodque magis magisque eo tendit
 ut non superetur. Quoniam autem absolutum ad medium
 iter terminum constituit motus deficientis, quiescitque
 centrum solum, omnia sane ad hoc congregari necesse
 est.

ΠΕΡΙ ΘΑΥΜΑΣΙΩΝ ΑΚΟΥΣΜΑΤΩΝ *

DE MIRABILIBUS AUSCULTATIONIBUS *

(830.)

CAP. I.

Ἐν τῇ Παιονίᾳ φασὶν ἐν τῷ ὄρει τῷ Ἡσαίνῳ
καλούμενῳ, ὃ τὴν Παιονικὴν καὶ τὴν Μαιδικὴν ὀρί-
ζει, εἶναι τι θηρίον τὸ καλούμενον βολίνθον, ὑπὸ δὲ
τῶν Παιόνων μόναιπον. Τοῦτον λέγουσι τὴν μὲν
8 ὀλην φύσιν παραπλήσιον εἶναι βοί, διαφέρειν δὲ τῷ
μεγεθεὶ καὶ τῇ εὐρωστίᾳ, προσέτι δὲ καὶ τῇ χαίτη·
ἔχει γὰρ ἀπὸ τοῦ αὐχένος, ὡσπερ ὁ ἵππος, κατατεί-
νουσαν βαθεῖαν σφόδρα, καὶ ἀπὸ τῆς κορυφῆς ἕως τῶν
ὀφθαλμῶν· τὰ δὲ κέρατα οὐχ ὡσπερ οἱ βόες, ἀλλὰ
10 κατεστραμμένα, καὶ τὸ ὀξὺ κάτω παρὰ τὰ ὦτα· χω-
ρεῖν δ' αὐτὰ ἡμιγούου πλέον ἑκάτερον αὐτῶν, καὶ μέ-
λανα σφόδρα εἶναι, διαστίβειν δ' ὡσανεὶ λεπι-
σμένα· ὅταν δ' ἐκδαρῇ τὸ δέρμα, κατέχειν τόπον ὀ-
κτακλίον. Ἦνίκα δὲ πληγῇ, φεύγει, κὰν ἐξαδυνατῇ
15 μένει. Ἔστι δ' ἡδύκρεων. Ἀμύνεται δὲ λακτίῳ
καὶ προσαφοδεῦον ὡς ἐπὶ τέτταρας ὀργυιάς. Ῥαδίως
δὲ γρῆται τούτῳ καὶ πολλάκις τῷ εἶδει, καὶ ἐπικαίει
δ' ὥστ' ἀποψήγεσθαι τὰς τρίχας τῶν κυνῶν. Τετα-
20 ραγμένον μὲν οὖν τοῦτο ποιεῖν φασὶ τὴν ἀφοδον, ἀτα-
ράγου δὲ μὴ ἐπικαίειν. Ὅταν δὲ τίκτωσι, πλείους
γενόμενοι καὶ συναχθέντες ἅμα πάντες οἱ μέγιστοι
τίκτουςι καὶ κύκλῳ προσαφοδεύουσιν· πολλὴ γὰρ τι τού-
του τοῦ περιττώματος τὸ θηρίον προϊέται.

In Pæoniæ monte Hesseno dicto, qui Pæonicam Mæ-
dicamque regionem determinat, feram quamdam bolin-
thum, a Pæonibus vero monæpon vocatam, inveniri
tradunt: quæ universo quidem habitu ad bovis similitudi-
nem accedat, antecellat vero magnitudine et robore, ac
juba insuper: est enim ea a cervice illi velut equo admo-
dum densa, atque inde a vertice ad usque oculos depen-
dens; cornua autem non quemadmodum bobus, sed
deorsum flexa, mucronibus infra auribus adpositis, ma-
gnitudine tam ampla ut singula plus semicongio capiant,
colore maxime atro, relucencia perinde ac decorticata.
Tergus avulsum locum octo accubantium occupat. Per-
cussa fugit, nec nisi cursu delassata subsistit. Carnem
habet gustu gratam. Calcibus sese tuetur et alvi proluc-
vie, quam ad passuum circiter quatuor spatium projicit
(nam eo egerendi more facile ac frequenter utitur) fer-
ventem adeo, ut canum pilos deradat. Verum concitatae
tantum belluæ stercora eam vim habere dicuntur, placidæ
vero non adurere. Imminente autem partu, postquam
simul plures convenerint atque congregatæ fuerint, eni-
tuntur maximæ omnes, inque circulum egerunt: largam
enim quamdam ejus fimis copiam hoc genus animantis pro-
jicit.

CAP. II.

Τοὺς ἐν Ἀραβίᾳ φασὶ καμήλους μὴ ἀναβαίνειν ἐπὶ
25 τὰς μητέρας, ἀλλὰ κὰν βιάσῃται τις, οὐ θέλουσιν· καὶ
γὰρ ποτε λέγεται, ἐπεὶ οὐκ ἦν ὄχειον, τὸν ἐπιμελητὴν
καλύψαντα ἐφεῖναι τὸν πῶλον. Ὡς δ' ὄχειόντος ἐπέβη,
τότε μὲν, ὡς ἔοικε, συνετέλεσε, μικρῶ δ' ὕστερον δά-
κνων τὸν καμηλίτην ἀπέκτεινε.

In Arabia aiunt camelos non inire matres suas; sed
etiamsi quis cogat, non patiuntur: namque curatorem
admissario aliquando destitutum operto matrem submi-
sisse ferunt pullo. Quum vero eo ineunte conscendisset,
coitum tunc quidem, ut videtur, absolvit; paulo tamen
post armentarium morsibus necavit.

CAP. III.

Τοὺς κέκκυγας φασὶ τοὺς ἐν Ἐλίχῃ, ὅταν μελ-
λωσι τίκταιν, μὴ ποιεῖν νεοττιάν, ἀλλ' ἐν ταῖς τῶν φατ-
τῶν ἢ ταῖς τῶν τρυγῶνων ἐντίκταιν, καὶ μήτ' ἐπωάζειν,
μήτ' ἐκκολάπτειν, μήτε τρέφειν αὐτούς· ἀλλ' ὅταν
γεννηθῇ ὁ νεοττὸς καὶ ἐκτραφῇ, μεθ' ὧν ἂν οὗτος συνῇ,
35 τούτους ἐκ τῆς νεοττιᾶς ἐκβάλλειν. Γίνεται δ', ὡς
ἔοικε, μέγας καὶ καλός, ὥστε ῥαδίως κατακρατεῖν τῶν
λοιπῶν. Τούτῳ δὲ χαίρειν φασὶ καὶ τὰς φάττας οὕτως
ὥστε καὶ αὐτὰς συνεκβάλλειν ἐκείνῳ τοὺς ἰδίους νεοτ-
τούς.

Cuculos in Helice inquirunt parituros non nidificare,
sed in palumbium aut turturum nidis parere, nec itidem
incubare, nec excludere, neque enutrire; verum natum
jam pullum enutritumque consortes suos e nido deturbare.
Magnus autem fit, ut videtur, ac pulcher, ut et reliquis
facile superior evadat. Hoc autem tantopere lætari ferunt
palumbes ut ipsi quoque in ejiciendis suis ei ferant opem.

CAP. IV.

Αἱ ἐν Κρήτῃ αἴγες ὅταν τοξευθῶσι, ζητοῦσιν, ὡς
 5 ἔοικε, τὸ δίκταμον τὸ ἐκεῖ φυόμενον· ὅταν γὰρ φάγω-
 σιν, εὐθὺς ἐκβάλλουσι τὰ τοξεύματα.

Capræ Creticæ sagittis percussæ quæerunt, ut videtur,
 dictamnium iathic proveniens : hac enim comesta, confestim
 tela e corpore eijciunt.

CAP. V.

Φασὶ τινὰς ἐν ἀχαίᾳ τῶν ἐλάφων, ὅταν ἀποβά-
 5 λωσι τὰ κέρατα, εἰς τοιοῦτους τόπους ἔρχεσθαι ὥστε
 μὴ βραδίως εὐρεθῆναι· τοῦτο δὲ ποιεῖν διὰ τὸ μὴ ἔχειν
 ᾧ ἀμυνοῦνται, καὶ διὰ τὸ πονεῖν τοὺς τόπους ὅθεν τὰ
 κέρατα ἀπέβαλον· πολλαῖς δὲ καὶ κισσὸν ἐπιπεφυ-
 10 κότα ἐν τῷ τῶν κεράτων τόπῳ ὀρεῖσθαι.

Cervos nonnullos ea ætate qua tenera adhuc sunt cor-
 nua, his abjectis, ejusmodi loca adire ferunt ut vix inve-
 niri queant; id vero facere propterea, quod nihil habeant
 quo tueri se queant, tum ob dolorem, quem locis unde
 cornua ejecerant, sentiunt; multis et enatam cornuorum
 in loco hederam conspici aiunt.

CAP. VI.

Ἐν Ἀρμενίᾳ φάρμακόν τί φασὶ φύεσθαι ὃ καλεῖ-
 10 ται παρδάλειον. Τούτῳ οὖν, ὅταν ὀφθῆ πάρδαλις,
 χρισάντες τὸ ἱερεῖον ἀφιᾶσιν. Ἡ δ' ὅταν ἀψηται
 αὐτοῦ, ζητεῖ, ὡς ἔοικε, τὴν τοῦ ἀνθρώπου κόπρον·
 15 διὸ καὶ οἱ κυνηγοὶ εἰς ἀγγεῖον αὐτὴν ἐμβαλόντες ἐκ
 τίνος δένδρου κρεμῶσιν, ἵνα προσαλλομένη καὶ ὑπέρ-
 κοπος γενομένη ὑπ' αὐτοῦ παραλυθῆ καὶ ὑποχείριος
 γένηται.

In Armenia venenum quoddam nasci aiunt, quod par-
 dalium vocant. Eo itaque, ubi conspectus fuerit pardus, vi-
 ctimam illitam dimittunt. Qui si eam gustaverit, humana
 excrementa, ut videtur, quærit : quocirca et venatores
 vasculo indita ex arbore suspendunt, ut assultans ac
 labore delassata veneni ope resolutionem patiatur bestia
 atque domari queat.

CAP. VII.

Ἐν Αἰγύπτῳ δὲ τοὺς τροχιλοὺς φασὶ εἰσπετο-
 15 μένους εἰς τὰ στόματα τῶν κροκοδειλῶν καθαίρειν αὐ-
 τῶν τοὺς ὀδόντας, τὰ σαρκία τὰ ἐνεχόμενα τοῖς ῥύγ-
 χεσιν ἐξέλκοντας· τοὺς δ' ἤδεσθαι καὶ μηδὲν βλάπτειν
 αὐτούς.

In Ægypto aiunt in crocodilorum ora trochilos invo-
 lare eorumque dentes expurgare, carunculas quæ in rostris
 hærent, evelientes; hos vero id cum voluptate admittere,
 nec iis nocere.

CAP. VIII.

Τοὺς ἐν Βυζαντίῳ φασὶ ἔχινους αἰσθάνεσθαι ὅτε
 20 βόρεια καὶ νότια πνεῖ πνεύματα, καὶ μεταβάλλειν
 εὐθὺς τὰς ὁπὰς, καὶ ὅταν μὲν ᾖ νότια, ἐκ τοῦ ἐδάφους
 τὰς ὁπὰς ποιεῖσθαι, ὅταν δὲ βόρεια, ἐκ τῶν τοίχων.

Byzantios erinaceos dicunt sentire quando aquilo flet,
 et quando auster, et permutare statim ostia cavorum, ad
 pavementum, si auster flet, ad parietes, si aquilo.

CAP. IX.

(8) Αἱ ἐν Κεφαλληνίᾳ αἴγες οὐ πίνουσιν, ὡς ἔοικεν,
 25 ὥσπερ καὶ τᾶλλα τετράποδα, καθ' ἡμέραν δὲ πρὸς τὸ
 πέλαιος ἀντία τὰ πρόσωπα ποιήσασαι χάσκουσιν εἰς-
 30 δεχόμεναι τὰ πνεύματα.

(8) In Cephalenia non bibunt capræ, ut videtur,
 pro reliquorum quadrupedum more, sed quotide facie
 mari obversa, hiant auras intro recipientes.

CAP. X.

(9) Φασὶν ἐν Συρίᾳ τῶν ἀγρίων ὄνων ἓνα ἀφηγεῖ-
 35 σθαι τῆς ἀγέλης, ἐπειδὴν δὲ τις νεώτερος ὢν τῶν πῶλων
 ἐπὶ τινὰ θήλειαν ἀναβῆ, τὸν ἀφηγούμενον θυμοῦσθαι,
 καὶ διώκειν ἕως τούτου ἕως ἂν καταλάβῃ τὸν πῶλον,
 καὶ ὑποκύψας ἐπὶ τὰ ὀπίσθια σκέλη τῷ στόματι ἀπο-
 σπάσῃ τὰ αἰδοῖα.

(9) In Syria inquirunt inter sylvestres asinos unum præire
 armento, atque si junior aliquis pullus feminam conscende-
 rit, ducem indignari, et hunc tantisper persequi, dum
 comprehendat ac in crura posteriora conquiniscens ore
 verenda evellat.

CAP. XI.

(10) Τὰς χελώνας λέγουσιν, ὅταν ἔχως φάγωσιν, ἐπισθίειν τὴν ὀρίγανον, ἐὰν δὲ μὴ θάπτον εὐρη, ἀποθνήσκειν· πολλοὺς δ' ἀποπειράζοντας τῶν ἀγραυλοῦντων εἰ τοῦτ' ἀληθὲς ἔστιν, ὅταν ἴδωσιν αὐτὴν τοῦτο πρᾶτρουσαν, ἐκτίλλειν τὴν ὀρίγανον· τοῦτο δ' ὅταν ποιήσωσι, μετὰ μικρὸν αὐτὴν ὀρθᾶσαι ἀποθνήσκουσαν.

(10.) Testudines aiunt, quando viperam deglutiuerunt, origanum insuper vorare; id nisi promptum statim inueniant, interire; multosque ruri agentes, quum id experiri vellent, an verum esset, simulac eam hæc facere vidissent, origanum evulsisse: quo facto, animans in ipsorum conspectu paulo post interisse.

CAP. XII.

(11) Τὸ τῆς ἰκτίδος λέγεται αἰδοῖον εἶναι οὐχ ὅμοιον τῇ φύσει τῶν λοιπῶν ζώων, ἀλλὰ στερεὸν διὰ παντὸς οἶον ὀστοῦν, ὅπως ἂν ποτε διακεκμημένη τύχη. Φασὶ δὲ στραγγουρίας αὐτὸ φάρμακον εἶναι ἐν τοῖς ἀρστοις καὶ δίδοσθαι ἐπιζώομενον.

(11.) Viverræ aiunt genitalia esse reliquorum animalium naturæ absimile, dum ipsis, quomodocumque demum affectis, semper sint instar ossium solida. Singulare urinæ stillicidio laborantibus remedium esse perhibent rassaque exhiberi.

CAP. XIII.

(12) Τὸν δρυοκλάπτην φασὶ τὸ ὄρνεον ἐπὶ τῶν δένδρων βαδίζειν ὡσπερ τοὺς ἀσκαλαβώτας, καὶ ὑπτίον καὶ ἐπὶ τὴν γαστέρα. Νέμεσθαι δὲ λέγεται καὶ τοὺς ἐκ τῶν δένδρων σκώληκας, καὶ οὕτω σφόδρα κατὰ βάθους ὀρύττειν τὰ δένδρα ζητοῦντα τοὺς σκώληκας ὥστε καὶ καταβάλλειν αὐτά.

(12.) Picum martium avem arbores scandere ferunt, quemadmodum stellionem, tam resupinum quam pronum in ventrem, depascique ex arboribus vermiculos, atque ita penitus perfodere stirpes vermes quærentem, ut eas vel æternat.

CAP. XIV.

(13) Φασὶ τοὺς πελεκᾶνας τὰς ἐν τοῖς ποταμοῖς γινόμενας κόγχας ὀρύττοντας καταπίνειν, ἔπειτα ὅταν πληθὸς εἰσφρήσωσιν αὐτῶν, ἐξεμῆιν, εἶθ' οὕτω τὰ μὲν κρέα ἐσθίειν τῶν κογχῶν, τῶν δ' ὀστράκων μὴ ἀπτεσθαι.

(13.) Pelecanos aiunt conchas fluuiatiles effossas vorare, deinde, ubi magnam copiam earum intromiserint, evomere, tunc ita carnis quidem concharum vesci, a testa vero abstinere.

CAP. XV.

(14) Ἐν Κυλλήνῃ φασὶ τῆς Ἀρκαδίας τοὺς κοσσύφους λευκοὺς γίνεσθαι, ἄλλοθι δ' οὐδαμῆ, καὶ φωνὰς ποικίλας προέσθαι, ἐκπορεύεσθαι τε πρὸς τὴν σελήνην· τὴν δ' ἡμέραν εἰ τις ἐπιχειροίη, σφόδρα δυσθεράτους εἶναι.

(14.) Cyllenæ in Arcadia merulas candidas gigni tradunt, quod alibi nusquam contingat, vocesque varias edere ac luna lucente progredi; interdiu vero, si quis eas persequatur difficillime capi.

CAP. XVI.

(15) Λέγεται δ' ὑπὸ τινων μέλι τὸ καλούμενον ἀνθινον περὶ Μῆλον καὶ Κνίδον γίνεσθαι εὐώδες μὲν τῇ ὀσμῇ, ὀλιγοχρόνιον δὲ κατὰ τὴν ἐριθάκην γίνεσθαι.

(15.) A quibusdam fertur mel anthinum, ut vocant, circa Melum Cnidumque fieri, odore quidem suavi, sed neutiquam durable instar erithaces.

CAP. XVII.

(16) Περὶ Καππαδοκίαν ἐν τισὶ τόποις ἀνευ κηρίου φασὶ ἐργάζεσθαι τὸ μέλι, γίνεσθαι δὲ τὸ πάχος ὅμοιον ἐλαίῳ.

(16.) Circa Cappadociam aiunt locis quibusdam mella citra favos confici, ferique olei instar crassa.

CAP. XVIII.

(17) Ἐν Τραπεζοῦντι τῇ ἐν τῷ Πόντῳ γίνεται τὸ ἀπὸ τῆς πύξου μέλι βαρύσομον, καὶ φασὶ τοῦτο τοὺς

(17.) In Pontica Trapezunte mel e buxo graveolens fieri aiunt, quod sanos quidem mentis loco moveat,

μὲν ὑγιαίνοντας ἐξιστάναι, τοὺς δ' ἐπιλήπτους καὶ τε-
λέως ἀπαλλάττειν.

mo-vo vero comitiali correptos vel penitus sanet.

CAP. XIX.

(18) Φασὶ δὲ καὶ ἐν Λυδίᾳ ἀπὸ τῶν δένδρων τὸ
μέλι συλλέγεσθαι πολὺ, καὶ ποιεῖν ἐξ αὐτοῦ τοὺς ἴνοι-
6 κοῦντας ἀνευ κηροῦ τροχίσκους, καὶ ἀποτέμνοντας
χρηῆσθαι διὰ τρίψεως σφοδροτέρας. Γίνεται μὲν οὖν
καὶ ἐν Θράκῃ, οὐχ οὕτω δὲ στερεόν, ἀλλ' ὡσανεὶ
ἡμιμῶδες. Ἄπαν δὲ μέλι πηγνύμενον τὸν ἴσον ἔχειν
δύχον φασίν, οὐχ ὡσπερ τὸ ὕδωρ καὶ τᾶλλα ὑγρά.

(18.) In Lydia quoque aiunt ex arboribus mella copiosa
colligi, unde pastillos absque cera indigenæ conficiunt,
quos vehementiore adritu scindentes in usum suum con-
vertunt. Fit sane et in Thracia mel, non tamen perinde soli-
dum, sed quasi arenosum. Ceterum mella omnia concreta
eamdem molem servare dicuntur, non quemadmodum
aqua et liquida reliqua.

CAP. XX.

10 (19) Ἡ Χαλκιδικὴ πόα καὶ τὰ ἀμύγδαλα χρη-
σιμώτατα πρὸς τὸ μέλι ποιεῖν· πλείστον γὰρ γόνον φα-
σὶν ἐξ αὐτῶν γίνεσθαι.

(19.) Chalcidica herba et amygdala ad mella conficienda
usum præbent maximum : plurimum enim factum ex iis
feri dicunt.

CAP. XXI.

(20) Τὰς μελίττας λέγουσιν ὑπὸ μύρου καροῦ-
σθαι καὶ οὐκ ἀνεχέσθαι τὴν δσμὴν· ἴνιοι δὲ λέγουσι
15 μάλιστα τοὺς μεμυρισμένους τύπτειν.

(20.) Apes aiunt ex unguento consopiri, neque odorem
ferre posse; nonnulli vero perhibent inprimis unguento
delibutos ab iis ferri.

CAP. XXII.

(21) Ἐν Ἰλλυριοῖς φασὶ τοὺς Ταυλαντίους κα-
λουμένους ἐκ τοῦ μέλιτος ποιεῖν οἶνον. Ὅταν δὲ τὰ
κηρία ἐκθλίψωσιν, ὕδωρ ἐπιχέοντες ἔψουσιν ἐν λέ-
βητι ἕως ἂν ἐκλίπη τὸ ἥμισυ, ἔπειτα εἰς κεράμια ἐκ-
20 χέαντες καὶ ἡμίσεια ποιήσαντες τιθέασιν εἰς σανίδα·
ἐν ταύταις δὲ φασὶ ζεῖν πολλὸν χρόνον, καὶ γίνεσθαι
οἰνώδες καὶ ἄλλως ἡδὺ καὶ εὐτονον. Ἡδὴ δὲ τισὶ καὶ
τῶν ἐν Ἑλλάδι συμβεβηκέναι λέγουσι τοῦτο, ὥστε
μηδὲν διαφέρειν οἴνου παλαιοῦ, καὶ ζητοῦντας ὑστερον
25 τὴν κρᾶσιν μὴ δύνασθαι εὑρεῖν.

(21.) Illyrios ferunt eos, quos Taulantios vocant, e melle
vinum conficere : favos enim expressos, aqua superfusa, in
aleno ad mediam usque partem decoquant, deinde ficti-
libus infundunt, eaque semiplena linquentes in tabulata
reponunt : in quibus diu fervere aiunt, vinosumque fieri,
ceteroquin suave ac validum. Jam vero et nonnullis
Græciæ incolis hoc evenisse ferunt, ita ut a vino vetere
nihil differret; verum mistionem deinceps perquisitam
explorari non potuisse.

CAP. XXIII.

(22) Περὶ Θεσσαλίαν μνημονεύουσιν ὄφεις ζωογονη-
θῆναι τοσούτους ὥστε, εἰ μὴ ὑπὸ τῶν πελαργῶν ἀνη-
ροῦντο, ἐκχωρῆσαι ἂν αὐτούς· διὸ δὴ καὶ τιμῶσι
τοὺς πελαργούς, καὶ κτείνειν οὐ νόμος, καὶ εἰάν τις
30 κτείνῃ, ἐνόμος τοῖς αὐτοῖς γίνεται οἷς περ καὶ ὁ ἀνδρο-
φόνος.

(22.) Circa Thessaliam tantam serpentum copiam genera-
tam fuisse memorant, ut a ciconiis nisi interemti essent, ipsi
demigrassent : quocirca et has venerantur, easque occidere
lex vetat, ac si quis occiderit, eidem pœnæ obnoxius est
cui et homicida.

CAP. XXIV.

(23) Ὡσαύτως καὶ ἐν Λακεδαίμονι κατὰ τινὰς
χρόνους μνημονεύεται γενέσθαι τοσοῦτον πλῆθος ὄφειων
ὥστε διὰ σπανοσιτίαν καὶ τροφῆς τοὺς Λάκωνας χρῆ-
35 σθαι αὐτοῖς· ὅθεν καὶ τὴν Πυθίαν φασὶ προσαγορεύσαι
αὐτοὺς ὀφιοδεῖρους.

(23.) Eodem pacto et Lacedæmone memoriæ tradunt
tantam serpentum copiam quondam natam fuisse, ut ob
annonæ penuriam iis vel vice alimentorum uterentur La-
cones : unde et a Pythia serpentum excoriatos vocatos
fuisse aiunt.

CAP. XXV.

(24) Ἐν Κύπρῳ τῇ νήσῳ λέγεται τοὺς μῦς τὸν σιδηρὸν ἐσθλεῖν.

(24.) In Cypro (Gyaro?) insula mures aiunt ferrum devorare.

CAP. XXVI.

(25) Φασὶ δὲ καὶ [περὶ] τοὺς Χάλυδας ἐν τινὶ ὑπερκειμένῳ αὐτοῖς νησιδίῳ τὸ χρυσίον συμφορεῖσθαι διὰ καὶ πλειόνων· διὸ δὴ καὶ τοὺς ἐν τοῖς μετάλλοις ἀνασχίζουσιν, ὡς ἕκειν.

(25.) Aiunt et apud Chalybas in parva quadam insula ultra eos sita aurum a pluribus comportari: quocirca et in metallis qui inveniuntur, ut videtur, rescindunt.

CAP. XXVII

(26) Λέγεται δ' ἐκ Σούσων εἰς Μηδίαν ἰούσιν ἐν τῷ δευτέρῳ σταθμῷ σκορπίων ἀπλετόν τι πλῆθος γίνεσθαι· διὸ καὶ ὁ βασιλεὺς ὁ Περσῶν, ὅτε διοδεύει, τρεῖς ἡμέρας ἔμενε, πᾶσι τοῖς αὐτοῦ συντάσσωσιν ἐκθηρεύειν· τῷ δὲ πλείστους θηρεύσαντι ἄλλον ἐδίδου.

(26.) Fertur ex Susis in Mediam proficiscentibus statione altera immensa scorpionum multitudo occurrere: quocirca et quoties isthac iter facit Persarum rex, triduo ibidem subsistere solet, suisque omnibus scorpionum venationem imperat, præmiumque ei qui captorum numero excelleret, dabat.

CAP. XXVIII.

(27) Ἐν Κυρήνῃ δὲ φασιν οὐχ ἓν εἶναι μῦθον γένος, ἀλλὰ πλείω καὶ διάφορα, καὶ ταῖς μορφαῖς καὶ ταῖς χροαῖς· ἐνίοις γὰρ πλατυπροσώπους, ὥσπερ αἱ γαλαί, ἄλλοις γίνεσθαι, τινὰς δ' ἐχινώδεις, οὐκ ἀποδοῦσιν ἐχίνους.

(27.) Cyrenis aiunt non unum tantum murum genus reperiri, sed plura, cum formis, tum colore distincta: alios enim lata facie præditos velut mustelas, alios erinaceis similes nasci, quos echinas vocant.

CAP. XXIX.

(28) Περὶ Κιλικίαν δὲ φασιν εἶναι ὕδατος συστρεμμάτιον, εἰς ὃ τὰ πεπνιγμένα τῶν ὀρνέων καὶ τῶν λοιπῶν ζώων ὅταν ἀποβαφῆ, πάλιν ἀναβιοῖ.

(28.) Circa Ciliciam ferunt aquæ vorticulum esse, in quem mersas aves reliquasque animantes suffocatas vitæ restitui.

CAP. XXX.

(29) Ἐν δὲ Σκύθαις τοῖς καλουμένοις Γελωνοῖς φασὶ θηρίον τι γίνεσθαι, σπάνιον μὲν ὑπερβολῆ, ὃ ὀνομάζεται τάρανδος. Λέγεται δὲ τοῦτο μεταβάλλειν τὰς χροὰς τῆς τρίχος, καθ' ἃν καὶ τόπον ᾗ· διὰ δὲ τοῦτο εἶναι δυσθήρατον, [καὶ διὰ τὴν μεταβολήν]· καὶ γὰρ δένδροισι καὶ τόποις, καὶ θλίωσιν ἐν οἷς ἂν ᾗ, τοιοῦτον τῇ χροαῖ γίνεσθαι. Θαυμασιώτατον δὲ τὸ τὴν τρίχα μεταβάλλειν· τὰ γὰρ λοιπὰ τὸν χροῶτα, ὅσον ὃ τε χαμαιλέον καὶ ὁ πολύπους. Τὸ δὲ μέγεθος ὡσανεὶ βουῶς. Τοῦ δὲ προσώπου τὸν τύπον ὁμοίον ἔχει ἐλάφω.

(29.) Apud Scythias eos, quos Gelonos vocant, feram quamdam reperiri aiunt admodum sane infrequentem, cui tarando nomen est. Hanc autem pilorum colorem mutare ferunt pro locorum, in quibus degerit, varietate, eamque hanc ob causam difficulter capi, [tum propter istam vicissitudinem]: nam et arboribus et locis, et in universum omnibus in quibus degerit, similis evadit colore. Quod vero admiratione cum primis dignum est, pilos mutat: reliqua enim pellem variant, ut chamæleon et polypus. Magnitudo ei quæ bovi; facie vero cervi speciem refert.

CAP. XXXI.

(30) Λέγεται δὲ τινα ἐν Ἀβύδῳ παρακόψαντα τῇ διανοίᾳ καὶ εἰς τὸ θέατρον ἐρχόμενον ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας θεωρεῖν, ὡς ὑποκρινόμενον τινῶν, καὶ ἐπισημαίνεσθαι, καὶ ὡς κατέστη τῆς παρακοπῆς, ἔφησεν ἐκείνῳ ἀπὸ τῶν χρόνων ἥδιστα βεβιωῖσθαι.

(30.) Ferunt Abydi quemdam mente destitutum in theatrum progressum per multos dies, tamquam in eo essent histriones, spectavisse plausisseque. Ceterum mente recepta, dixit tempus illud suavissime se peregissee.

CAP. XXXII.

(31) Καὶ ἐν Τάραντι δὲ φασὶν οἰνοπώλην τινὰ τὴν μὲν νύκτα μαίνεσθαι, τὴν δ' ἡμέραν οἰνοπωλεῖν· καὶ γὰρ τὸ κλειδίον τοῦ οἰκήματος πρὸς τῷ ζωνίῳ διεφύλαττε, πολλῶν δ' ἐπιχειρούντων παρελθεῖν καὶ λαβεῖν, οὐδέποτε ἀπώλεσεν.

(31) Tarenti quoque aiunt cauponem quemdam noctu quidem insanire, interdiu vero vina vendere : nam et claviculam cellæ a zona suspensam servabat et, quamlibet multis subripere capereque conantibus, numquam tamen amisit.

CAP. XXXIII.

(193) Ἐν Τήνῳ τῇ νήσῳ φασὶν εἶναι φιάλιον σύγκραμα ἔχον, ἐξ οὗ πῦρ ἀνάπτουσι πάνυ βραδίως. (194) Καὶ ἐν Βιθυνίᾳ δὲ τῆς Θράκης ἐν τοῖς μετάλλοις γίνεται ὁ καλούμενος σπίνος, ἐξ οὗ φασὶ πῦρ ἀνάπτεσθαι.

In Teno insula parvam esse phialam tradunt mixturam continentem, ex qua ignis admodum facile accenditur. In Bithynia (Sithonia?) quoque Thraciæ parte nascitur in fodinis id cui spino nomen, ex quo ignis incendi fertur.

CAP. XXXIV.

10 (32) Ἐν δὲ Λιπάρα τῇ νήσῳ λέγουσιν εἶναι τινεσ γῆν, εἰς ἣν ἐὰν κρύψωσι χύτραν, ἐμβαλόντες δ' ἀνέθλωσιν, ἔψουσιν.

(32) In Lipara insula aiunt quidam terram reperiri, qua si ollam obruas, quidquid injicere volueris, coquitur.

CAP. XXXV.

15 (33) Ἔστι δὲ καὶ ἐν Μηδίᾳ καὶ ἐν Ψιττακηνῇ τῆς Περσίδος πυρὰ καϊόμενα, τὸ μὲν ἐν Μηδίᾳ ὀλίγον, τὸ δ' ἐν Ψιττακηνῇ πολὺ καὶ καθαρὸν τῇ φλογί· διὸ καὶ μαγειρεῖα πρὸς αὐτῷ κατεσκευάσεν ὁ Περσῶν βασιλεὺς. Ἄμφω δ' ἐν ὄρεσιν τόποις, καὶ οὐκ ἐν ὑψηλοῖς. Ταῦτα δὲ καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν φανερά, τὰ δὲ περὶ Παμφυλίαν νύκτωρ μόνον.

(33) In Media quoque et in Psittacene regione Persidis ignes aestuant, in Media quidem exiguus, in Psittacene vero copiosus flamma pura : quamobrem et rex Persarum ad hunc coquinas exstruxit. Utrique autem in locis planis, non editis inveniuntur. Conspicui sunt hi quidem interdiu noctuque, qui vero circa Pamphyliam adsunt, noctu tantum.

CAP. XXXVI.

20 (34) Φασὶ δὲ καὶ περὶ Ἀτίντανίαν πρὸς τοῖς ὄρεσιν τῆς Ἀπολλωνιάτιδος εἶναι τινα πέτραν, ἐξ ἧς τὸ μὲν ἀνιὸν πῦρ οὐ φανερόν ἐστιν, ἐπειδὴν δ' ἔλαιον ἐπιχυθῆ ἐπ' αὐτήν, ἐκφλογούται.

(34) Aiunt et circa Atintaniam juxta fines Apolloniatis petram esse, e qua emissus ignis non appareat quidem, sed superinfuso oleo exardescat.

CAP. XXXVII.

25 (35) Λέγεται δὲ καὶ τὰ ἔξω στηλῶν Ἡρακλείων καίεσθαι, τὰ μὲν διὰ παντός, τὰ δὲ νύκτωρ μόνον, ὡς ὁ Ἄννωνος περίπλους ἱστορεῖ. Καὶ τὸ ἐν Λιπάρα δὲ φανερόν καὶ φλογῶδες, οὐ μὴν ἡμέρας, ἀλλὰ νύκτωρ μόνον. (36) Εἶναι δὲ καὶ ἐν Πιθηκούσσαις φασὶ πυρῶδες μὲν καὶ θερμὸν ἐκτόπως, οὐ μὴν 30 καϊόμενον.

(35) Ferunt etiam loca extra columnas Herculis flagrare, alia quidem perpetuo, alia autem noctu tantum, ut Hannonis circumnavigatio enarrat. Liparæ quoque ignis conspicuus et flammeus est, non tamen interdiu, sed noctu tantum. (36) Aiunt et in Pithecussis insulis igneum quoddam ac calidum inveniri, non tamen ardere.

CAP. XXXVIII.

(37) Τὸ δ' ἐν τῇ Λιπάρα ποτὲ καὶ ἐκλιπεῖν φησὶ Ξενοφάνης· ἐπ' ἔτη ἑκαταίδεκα, τῷ δ' ἑβδόμῳ ἐπανελθεῖν. (38) Τὸν δ' ἐν τῇ Αἴγνῃ ῥύακα οὔτε φλογώδη φασὶν, οὔτε συνεχῆ, ἀλλὰ διὰ πολλῶν ἐτῶν γίνεσθαι.

(37) Liparæ autem ignem inquit Xenophanes quondam et annis sedecim defecisse, decimo vero septimo rediisse. (38) Ætnæ quoque fluentum aiunt nec flammeum esse, nec continuum, sed pōst multos annos reaire.

CAP. XXXIX.

Λέγεται δὲ καὶ περὶ Λυδῶν ἀναζέσαι πῦρ πάμ-
πληρες, καὶ καίεσθαι ἐφ' ἡμέρας ἑπτά.

(37) Ferunt et circa Lydiam ignem quam plurimum ef-
fervuisse, diebusque septem ardere.

CAP. XL.

Θαυμαστὸν δὲ τὸ ἐν Σικελίᾳ περὶ τὸν ῥύακα γι-
νόμενον· τὸ γὰρ πλάτος ἐστὶ τὸ τῆς τοῦ πυρὸς ἀναζέ-
σεως τεσσαράκοντα σταδίων, τὸ δ' ὕψος δι' οὗ φέρεται,
τριῶν.

(38) Admiratione vero dignum est quod in Sicilia circa
fluentum evenit : latitudo enim fervoris ignei stadia qua-
draginta æquat, altitudo autem per quam fertur, tria.

CAP. XLI.

Φασὶ δὲ τὸν ἐν τῇ Θράκῃ λίθον τὸν καλούμενον
σπῖνον διακοπέντα καίεσθαι, καὶ συντεθέντα πρὸς
ἐαυτὸν, ὡσπερ τὴν σμαρίλην, οὕτως ἀκχείνον εἰς ἐαυτὸν
τεθέντα καὶ ἐπιρραϊνόμενον ὕδατι καίεσθαι· τὸ δ' αὐτὸ
ποιεῖν καὶ τὸν μαριέα.

(39) In Thracia quoque aiunt lapidem, quem spinum
vocat, dissectum ardere, et secum ipsum compositum,
quemadmodum favilla, sic illum quoque sibi ipsi adposi-
tum aquaque conspersum ardere; idemque facere et mari-
eum.

CAP. XLII.

Περὶ Φιλίππους τῆς Μακεδονίας εἶναι λέγουσι μέ-
ταλλα, ἐξ ὧν τὰ ἐκβαλλόμενα ἀποσύρματα αὐξάνε-
σθαι φασὶ καὶ φεῖν χρυσίον, καὶ τοῦτ' εἶναι φανερόν.

(40) Circa Philippos in Macedonia ferunt metalla inve-
niri, quorum ramenta crescant ejecta, aurique aliquantu-
lum producant, idque manifestum esse.

CAP. XLIII.

15 Φασὶ δὲ καὶ ἐν Κύπρῳ περὶ τὸν καλούμενον Τυρ-
ρίαν χαλκὸν ὅμοιον γίνεσθαι· κατακόψαντες γὰρ, ὡς
ἔοικεν, εἰς μικρὰ στείρουσιν αὐτὸν, εἴθ' ὑδάτων ἐπιγε-
νομένων, αὐξάνεται καὶ ἐξανήσῃ, καὶ οὕτω συνάγεται.

(41) Aiunt et in Cypro circa Tyrriam (Curiam?) quam
vocat, æs ejusdem generis provenire : in minuta enim feu-
sta concisum seritur, ut videtur; deinde, pluviis superven-
ientibus, augetur ac germinat, atque ita colligitur.

CAP. XLIV.

30 Φασὶ δὲ καὶ ἐν Μήλῳ τῇ νήσῳ ἐν τοῖς ἐξορυσσο-
μο μένοις τόποις τῆς γῆς πάλιν ἀναπληρώματα γίνεσθαι.

(42) In Melo quoque insula ferunt effossas terræ cavernas
alia subcrescente humo rursus compleri.

CAP. XLV.

25 Περὶ Παιονίαν λέγουσιν, ὅταν συνεχεῖς ὄμβροι γέ-
νωνται, εὐρίσκεσθαι περιττηχομένης τῆς γῆς, χρυσὸν
τὸν καλούμενον ἄπυρον. (43) Λέγουσι δ' ἐν τῇ Παιονί-
ᾳ οὕτω χρυσίζειν τὴν γῆν ὥστε πολλοὺς εὐρηκέναι
καὶ ὑπὲρ μνᾶν χρυσοῦ δολχῆν. Τῷ δὲ βασιλεῖ τινὰ
φασιν εὐρόντα ἀνεγκεῖν δύο βώλους, τὸν μὲν τρεῖς
μνᾶς ἄγοντα, τὸν δὲ πέντε· οὓς φασιν ἐπὶ τῆς τραπέ-
ζης αὐτῷ παρακείσθαι, καὶ ἐπ' ἐκείνων πρῶτον, εἴ τι
ἔσθῃαι, ἀπάργεσθαι.

(43) Circa Pæoniam dicunt, adsiduis imbribus ingruen-
tibus terra liquescente, aurum quod ignis expers vocant,
inveniri. In Pæonia ferunt, adeo fertile auro solum esse,
ut a nullis vel pondus minam excedens repertum sit. Ex
eo regi repertorem quemdam adtulisse ferunt glebas duas,
quarum altera quidem tres, altera vero quinque libras ad-
penderet, atque eas aiunt regi in mensa adpositas esse,
inque iis si quid edat, antea primitias offerre.

CAP. XLVI.

30 (47) Φασὶ δὲ καὶ ἐν Βάκτροις τὸν Ὀξὸν ποταμὸν
καταφέρειν βωλία χρυσοῦ πληθεῖ πολλὰ, καὶ ἐν Ἰβη-
ρίᾳ δὲ τὸν καλούμενον Θεσθῶρον ποταμὸν ἐκβάσ-
σειν τε πολλὸν περὶ τὰ χεῖλη χρυσοῦ, ὁμοίως δὲ καὶ
καταφέρειν.

(44) Aiunt et apud Bactros Oxum fluvium glebularum auri
numero multas deferre, itemque in Iberia fluvium Theodo-
rum (Thermodontem?) dictum in littora multum ejicere
aurum, similiterque et deferre.

CAP. XLVII.

(46) Λέγουσι δὲ καὶ ἐν Πιερίᾳ τῆς Μακεδονίας ἀσημόν τι χρυσίον κατορωρυγμένον ὑπὸ τῶν ἀρχαίων βασιλέων, χασμάτων [τε] τεττάρων ὄντων, εἰς ἐνὸς αὐτῶν ἀναφύεται χρυσίον τὸ μέγεθος σπιθαμιαίου.

(45) In Pieria Macedonia quoque fertur aurum quoddam non signatum defossum esse a regibus priscis, ac quum quatuor adessent hiatus, ex eorum uno aurum pululasse magnitudine dodrantale.

CAP. XLVIII.

5 (49) Λέγεται δ' ἰδιαίτην εἶναι γένεσιν σιδήρου τοῦ Χαλυβικοῦ καὶ τοῦ Ἀμισινοῦ· συμφύεται γάρ, ὡς γε λέγουσιν, ἐκ τῆς ἀμμου τῆς καταφερομένης ἐκ τῶν ποταμῶν. Ταύτην δ' οἱ μὲν ἀπλῶς φασὶ πλύναντας καμινεῦσαι, οἱ δὲ τὴν ὑπόστασιν τὴν γενομένην ἐκ τῆς
10 πλύσεως πολλακίς πλουθεῖσαν συγκαίειν, παρεμβάλλειν δὲ τὸν πυρίμαχον καλούμενον λίθον· εἶναι δ' ἐν τῇ χώρᾳ πολύν. Οὗτος δ' ὁ σιδηρος πολὺ τῶν ἄλλων γίνεται καλλίων. Εἰ δὲ μὴ ἐν μιᾷ καμίνῳ ἐκαίετο, οὐδὲν
15 αὐτὸν ἀνώτερον εἶναι, οὐ πολὺν δὲ γίνεσθαι.

(46) Fertur autem peculiarissima generatio esse ferri Cha-lybici Amisenique, ut quod ex sabulo quod a fluviis defer-
tur, ut perhibent certe, conflatur. Alii simpliciter lotum in
fornace excoqui, alii vero, quod ex lotura subsedit, frequen-
tius lotum comburi tradunt, adjecto simul et pyrima-
chio dicto lapide, qui in ista regione plurimus repe-iri
fertur. Hoc genus ferri reliquis est multo præstantius, et
nisi una fornace ureretur, ab argento nullo pacto, ut vide-
tur, differret. Solum hoc rubiginis expers esse fertur, ce-
terum non provenire copiosum.

CAP. XLIX.

(50) Φασὶ δὲ καὶ ἐν Ἰνδοῖς τὸν χαλκὸν οὕτως εἶναι λαμπρὸν καὶ καθαρὸν καὶ ἀνώτερον, ὥστε μὴ διαγινώσκεισθαι τῇ χροῇ πρὸς τὸν χρυσόν, ἀλλ' ἐν τοῖς Δαρίου ποτηρίοις βατιακάς εἶναι τινὰς καὶ πλείους, ἅς εἰ μὴ
20 τῇ ὁσμῇ, ἄλλως οὐκ ἦν διαγιγνώσκειν, πότερον εἰσι χαλκαὶ ἢ χρυσαῖ.

(47) Aiunt et apud Indos æs adeo splendidum since-
rumque ac rubiginis expers esse, ut colore ab auro dis-
cerni nequeat, verum inter Darii pocula batiacas quasdam
esse sat multas, quas nisi olfactus iudicio, discernere non
liceret æneæne essent, an aureæ.

CAP. L.

(51) Τὸν κασιότερον τὸν Κελτικὸν τήκεσθαι φασὶ πολὺ τάχιον μολύβδου. Σημεῖον δὲ τῆς εὐτηξίας ὅτι τήκεσθαι δοκεῖ καὶ ἐν τῷ ὕδατι. Χρώζει γοῦν, ὡς
25 ἔοικε, ταχύ· τήκεται δὲ καὶ ἐν τοῖς ψύξεσιν, ὅταν γένηται πάγη, ἐγκατακλειομένου ἐντός, ὡς φασὶ, καὶ συνωθουμένου τοῦ θερμοῦ τοῦ ἐνυπάρχοντος αὐτῷ, διὰ τὴν ἀσθένειαν.

(48) Stannum ferunt Celticum multo quam plumbum
citiùs liqueferi. Argumento cur facile liquecat, est quod
etiam in aquis liquecere videtur. Hinc, ut videtur, cito
tingit; sed et in frigoribus liquecit, gelu ingravescente,
calore qui ei inerat, intus, ut ferunt, concluso et com-
pulso ob debilitatem.

CAP. LI.

(52) Ἐν τῷ Πανθειῷ ἐστὶν ἐλαία, καλεῖται δὲ
30 καλλιστέφανος· ταύτης πάντα τὰ φύλλα ταῖς λοιπαῖς ἐλαίαις ἐναντία πέφυκεν. Ἔξω γάρ, ἀλλ' οὐκ ἐντός ἔχει τὰ χλωρά, ἀφίησι τε τοὺς πτόρθους, ὥσπερ ἡ μύρτος, εἰς τοὺς στεφάνους συμμέτρος. Ἀπὸ ταύτης φυτὸν λαβῶν ὁ Ἡρακλῆς ἐφύτευεν Ὀλυμπιάσιν, ἀφ' ἧς οἱ
35 στέφανοι τοῖς ἀθληταῖς δίδονται. Ἔστι δ' αὕτη παρὰ τὸν Ἰλισσὸν ποταμόν, σταδίους ἐξήκοντα τοῦ ποταμοῦ ἀπέχουσα· περιωκοδόμηται δὲ, καὶ ζημία μεγάλη τῷ θιγόντι αὐτῆς ἐστίν. Ἀπὸ ταύτης δὲ τὸ φυτὸν λαβόν-
40 τες ἐφύτευσαν Ἥλειοι ἐν Ὀλυμπίᾳ, καὶ τοὺς στεφάνους ἀπ' αὐτῆς ἔδωκαν.

(49) In Pantheo olea est, quam callistephanum vocant, omnia folia reliquis oleis contraria producens, quippe quæ extra, non vero intus, partem habent pallidiorem. Ramos mittit, quemadmodum myrtus, ad coronas accommodatos. Inde sumptam plantam Hercules, in gratiam laborum Olympi-
corum plantavit: hinc athletic coronæ dantur. Invenitur hæc prope Ilissum fluvium, stadiis sexaginta ab eo distans. Circumquaque domus exstructæ sunt, ac ne quis tangat, grandi mulcta cavetur. Hinc et Elei decerptum surculum Olympiæ plantarunt, et coronas inde donarunt.

CAP. LII.

(51) Ἐν τοῖς περὶ Λυδίαν μετάλλοις τοῖς περὶ Πέργαμον, ἃ δὴ καὶ Κροῖσος εἰργάσατο, πολέμου τινὸς γενομένου, κατέφυγον οἱ ἐργαζόμενοι ἐπ' αὐτά, τοῦ δὲ στομίου ἐποικοδομηθέντος ἀπεπνίγησαν, καὶ ὕστερον ἕξι χρόνῳ πολλῶ τῶν μετάλλων ἀνακαθαρθέντων εὐρέθη οἷς ἐχρῶντο, ἀγγεῖοις πρὸς τὰς ὑπὸ χεῖρα χρείας ἀπολελιθωμένα, ὅν ἀμφορεῖς καὶ τὰ τοιούτοτρόπα. Ταῦτα δὴ πεπληρωμένα οὐ τινος ἔτυχον ὕγρου, ἐλελίθωτο, καὶ προσέτι τὰ ὀστά τῶν ἀνθρώπων.

(50) In metallis Lydiæ circa Pergamum, quæ sane et Cræsus coluerat, bello quodam exorto, opifices in ea confugerunt; obstructo vero ostio, suffocati sunt, atque longo post temporum intervallo, repurgatis rursus metallis, in lapidem conversa invenerunt vasa, quæ ad manuariorum usus adhibebant, ceu amphoras et alia hujusmodi. Hæc sane humore quem fors tulerat, repleta in lapides indurata erant, et juxta etiam ossa hominum.

CAP. LIII.

10 (52) Ἐν τῇ Ἀσκανίᾳ λίμνῃ οὕτω νιτρῶδὴς ἐστὶ τὸ ὕδωρ ὥστε τὰ ἱμάτια οὐδενὸς ἐτέρου ῥύμματος προσδεῖσθαι, κὰν πλείω χρόνον ἐν τῷ ὕδατι ἐάσῃ τις, διαπίπτει.

(51) In lacu Ascanio aqua adeo nitrosa est, ut vestibus nihilo alio sit opus ad detergendum; diffluunt vero, si quis diutius in aqua reliquerit.

CAP. LIV.

15 (53) Περὶ τὴν Ἀσκανίαν λίμνην Πυθόπολις ἐστὶ κώμη ἀπέχουσα Κίου ὡς σταδίους ἑκατὸν εἴκοσιν, ἐν ᾗ τοῦ χειμῶνος ἀναζηραίνεται πάντα τὰ φρέατα, ὥστε μὴ ἐνδέξασθαι βάψαι τὸ ἀγγεῖον, τοῦ δὲ θέρους πληροῦται ἕως τοῦ στόματος.

(52) Circa Ascanium lacum Pythopolis est, qui vicus Cio circiter centum et viginti stadia distat. Hic hyeme putei omnes ita exsiccantur, ut haustum immergere non liceat; æstate vero ad ostium usque implentur.

CAP. LV.

20 (54) Ὁ πορθμὸς ὁ μεταξὺ Σικελίας καὶ Ἰταλίας αὐξεται καὶ φθίνει ἅμα τῷ σεληνίῳ.

(53) Fretum inter Siciliam et Italiam una cum luna intumescit et subsidet.

CAP. LVI.

(57) Καὶ διότι ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς εἰς Συρακούσας κρήνη ἐστὶν ἐν λειμῶνι οὔτε μεγάλη, οὔθ' ὕδωρ ἔχουσα πολὺ· συναπαντήσαντος δ' εἰς τὸν τόπον ὄχλου πολλοῦ, παρέσχεν ὕδωρ ἄφθονον.

(54) Porro in prato ad viam quæ Syracusas ducit, fontem esse [ferunt] neque amplum, nec aqua larga scaturientem: quem ad locum, quum turba ingens confluxisset, præbuit aquarum abundantem copiam.

CAP. LVII.

25 (58) Ἔστι δὲ καὶ κρήνη τις ἐν Παλικοῖς τῆς Σικελίας, ὡς δεκάκλιнос· αὕτη δ' ἀναρρίπτει ὕδωρ εἰς ὕψος ἕξι πήχεις, ὥσθ' ὑπὸ τῶν ἰδόντων νομίζεσθαι κατακλυσθήσεσθαι τὸ πεδίον, καὶ πάλιν εἰς ταῦτὸ καθίσταται. Ἔστι δὲ καὶ ὄρκος, ὃς ἅγιος αὐτόθι δοκεῖ εἶναι· ὅσα γὰρ ὄμνυσί τις, γράψας εἰς πινακίδιον ἐμβάλλει εἰς τὸ ὕδωρ. Ἐὰν μὲν οὖν εὐορκῇ, ἐπιπολάζει τὸ πινακίδιον· ἐὰν δὲ μὴ εὐορκῇ, τὸ μὲν πινακίδιον βαρὺ γενόμενον ἀφανίζεσθαι φασί, τὸν δ' ἀνθρώπον πίμπρασθαι· διὸ δὴ λαμβάνει τὸν ἱερέα παρ' αὐ-
35 τοῦ ἐγγύας ὑπὲρ τοῦ καθαίρειν τινὰ τὸ ἱερόν.

(55) Est et fons quidam in Palicis Siciliae, octo circiter accubantium spatium occupans, qui aquas ad sex cubitorum altitudinem ejicit, ita ut qui hoc viderint, putent fore ut campus submergatur, atque deinceps rursus ad pristinum statum redit. Exstat præterea jusjurandum quod hic sanctum esse videtur: quæ enim cumque quis juraverit, tabulæ inscripta in fontem conjicit. Quodam igitur religiose juraverit, supernatata tabula; sin secus, tabellam quidem pondere depressam eripi ferunt ex oculis, hominem vero uri: quocirca et fidejussorem ab ipso capere sacerdotem de templo ab aliquo expiando.

CAP. LVIII.

(58) Δημόνησος ἡ Καλχηδονίων νῆσος ἀπὸ Δημο-
νήσου τοῦ πρώτου ἐργασαμένου τὴν ἐπωνυμίαν εἰληφεν·
ἔχει δ' ὁ τόπος κυάνου τὸ μέταλλον καὶ χρυσοκόλλης.
Ταύτης δ' ἡ καλλίστη πρὸς χρυσίον εὐρίσκει τιμὴν·
καὶ γὰρ φάρμακον ὀφθαλμῶν ἐστίν. Ἔστι δ' αὐτόθι
χαλκὸς κολυμβητῆς ἐν διοῖν ὀργυιαῖς τῆς θαλάσσης·
ὅθεν ὁ ἐν Σικυονίᾳ ἐστὶν ἀνδριάς ἐν τῷ ἀρχαίῳ νεῷ τοῦ
Ἀπόλλωνος, καὶ ἐν Φενεῶν οἱ ὀρείχαλκοι καλούμενοι.
Ἐπιγράφεται δ' αὐτοῖς « Ἡρακλῆς Ἀμφιτρώωνος
Ἥλιον ἐλὼν ἀνέθηκεν. » Αἰρεῖ δὲ τὴν Ἥλιον ἡγου-
μένης κατὰ χρησμὸν γυναικὸς, ἧς τὸν πατέρα Αὐγίαν
ἀπέκτεινε. Οἱ δὲ τὸν χαλκὸν ὀρύττοντες ὀξυδερέ-
στατοι γίνονται, καὶ οἱ βλεφαρίδας μὴ ἔχοντες φύουσιν·
παρὸ καὶ οἱ ἰατροὶ τῷ ἀνθεὶ τοῦ χαλκοῦ καὶ τῇ τέφρᾳ
τῆ Φρυγία χρωῶνται πρὸς τοὺς ὀφθαλμούς.

(56) Demonesus Chalcedoniorum insula a Demoneso
primo cultore nomen traxit; continet vero hicce locus
cyani chrysocollaque fodinam. Hujus autem pulcherrima
species aurum contra venit: oculorum enim medicamentum
est. Sed aes urinatorum ibidem est ad passus duos in-
fra maris superficiem, unde conflata statua est quæ Si-
cyone in vetusto Apollinis templo exstat, (57) uti et Phenei
quæ orichalci adpellantur, inscriptione ejusmodi insignitæ
« Hercules Amphitryoniades Elide capta dedicavit. » Capit
autem Elidem, secundum oraculum ducē femina, cujus
patrem necarat Augiam. Qui æs hoc effodiunt, visu
redduntur acutissimo, et si cillis forte careant, tum na-
scuntur: quapropter et medici florem æris cineremque
Phrygium oculis medicandis adhibent.

CAP. LIX.

(59) Ἔστι δ' αὐτόθι σπήλαιον ὃ καλεῖται γλαφυ-
ρόν· ἐν δὲ τούτῳ κίονες πεπήγασιν ἀπὸ τινων σταλα-
γμῶν. Ἀποδηλοῖ δὲ τοῦτο ἐν τῇ συναγωγῇ τῇ πρὸς τὸ
ἔδαφος· ἐστὶ γὰρ ταύτῃ στενωτάτων.

(58) Eodem loco spelunca est, quam venustam vocant,
in qua columnæ e stillicidiis quibusdam concreverunt: id
quod inde apparet, quod solum versus contrahuntur: hac
enim parte angustissimum est.

CAP. LX.

(60) Ἐκ τοῦ ζεύγους δὲ τῶν αἰτῶν θάτερον τῶν ἐγ-
γόνων ἀλιαίετος γίνεσθαι παραλλάξ, ἕως ἂν σύζυγα γένη-
ται. Ἐκ δ' ἀλιαίετων φήγη γίνεσθαι, ἐκ δὲ τούτων
περκνοὶ καὶ γῦπες· οὗτοι δ' οὐκέτι διορίζουσι περὶ
τοὺς γῦπας, ἀλλὰ γεννώσι τοὺς μεγάλους γῦπας· οὗτοι
δ' εἰσὶν ἄγονοι. Σημεῖον δὲ τοῦτο, διότι νεοττιάν
οὐδεὶς ἐώρακε γυπὸς μεγάλου.

(59) Ex aquilarum pari alter pullus aquila fit marina
vicissim, donec conjuges adsint. Ex aquilis marinis vero
nascitur ossifraga, atque ex his percai et vultures; hi
vero vulturini generis limites non amplius excedunt, sed
grandes vultures gignunt, atque hi steriles sunt. Indicio
est quod vulturis magni nidus nemini mortalium visus sit.

CAP. LXI.

(61) Θαυμαστὸν δὲ τί φασιν ἐν Ἰνδοῖς περὶ τὸν
ἐκεῖ μόλυβδον συμβαίνειν· ὅταν γὰρ ταχεῖς εἰς ὕδωρ
καταχυθῇ ψυχρόν, ἐκπηδᾷ ἐκ τοῦ ὕδατος.

(60) Mirandum quid evenire narrant apud Indos circa
plumbum quod ibi exstat: liquefactum enim si aquæ
frigide infundatur, exsilire traditur ex ea.

CAP. LXII.

(62) Φασὶ τὸν Μοσσύνουικον χαλκὸν λαμπρότατον
καὶ λευκότερον εἶναι, οὐ παραμιγνυμένου αὐτῷ κασ-
σιτέρου, ἀλλὰ γῆς τινος αὐτοῦ γινομένης καὶ συνεψο-
μένης αὐτῷ. Λέγουσι δὲ τὸν εὐρόντα τὴν κρᾶσιν μη-
δένα διδάξαι· διὸ τὰ προγεγονότα ἐν τοῖς τόποις χαλ-
κώματα διάφορα, τὰ δ' ἐπιγινόμενα οὐκέτι.

(61) Æs Mossynæcum splendidissimum atque candi-
dissimum esse ferunt, quum ei non admiscetur stannum,
sed terra quædam isthic nascens quæcum coquitur. Atque
ejus temperaturæ primum inventorem narrant neminem
docuisse, et proinde æramenta olim iis in locis facta præ-
stantissima esse, quæ vero exinde fiunt, non item.

CAP. LXIII.

(63) Ἐν τῷ Πόντῳ λέγουσι τοῦ χειμῶνος τῶν ὀρ-
νέων τινὰ εὐρίσκεισθαι φωλεύοντα, οὐτ' ἀφοδεύοντα,
οὔτε δ' ὅταν τὰ πτερά αὐτῶν τίλλωσιν, αἰσθάνεσθαι,
οὔθ' ὅταν ἐπὶ τὸν ὀβελίσκον ἀναπαρῇ, ἀλλ' ὅταν ὑπὸ

(62) Aiunt in Ponto aves quasdam reperiri, quæ hyeme
lateant, neque sterqus egerant, neque sensu afficiantur
ullo, ubi alæ earum vellicantur, vel ipsæ veru transfi-

τοῦ πυρός διακαυθῆ. Πολλοὺς δὲ καὶ τῶν ἰχθύων λέγουσι περικοπέντας καὶ περιτμηθέντας μὴ αἰσθάνεσθαι, ἀλλ' ὅταν ὑπὸ τοῦ πυρός διαθερμανθῶσιν.

guntur, sed igne perustæ tantummodo. Piscium quoque multos mutilatos et circumsectos non sentire dicunt, nisi ubi igne percaluerint.

CAP. LXIV.

(65) Ἡ μέλιττα δοκεῖ τὰς τροπὰς σημαίνειν τῷ ἐπὶ τὰ ἔργα βαδίζειν, ᾧ καὶ οἱ μελιττοπόλοι σημεῖω χρῶνται· ἡρεμία γὰρ αὐτῶν γίνεται. Δοκοῦσι δὲ καὶ οἱ τέττιγες ἄδειν μετὰ τροπὰς.

(63) Apis solstitia denuntiari videtur suo ad labores egressu, quo et apiarum utuntur signo, quippe qui tum quietem agunt. Videntur et cicadæ post solstitia canere.

CAP. LXV.

(64) Φασὶ δὲ καὶ τὸν ἐχίνον ἀσιτον διαμένειν ἄχρι ἐνιαυτοῦ.

(64) Erinaceum ad anni usque spatium inedia tolerare tradunt.

CAP. LXVI.

(65) Τὸν δὲ γαλεώτην, ὅταν ἐκδύσῃται τὸ δέρμα, καθάπερ οἱ ὄφεις, ἐπιστραφέντα καταπίνειν· τηρεῖσθαι γὰρ ὑπὸ τῶν ἰατρῶν διὰ τὸ χρῆσιμον εἶναι τοῖς ἐπιληπτικοῖς.

(65) Stellionem, quum exuvias more serpentum abjecerit, conversum devorare aiunt : observari enim medicis ob usum, quem comitialibus præstant.

CAP. LXVII.

(66) Λέγουσι δὲ καὶ τὸ τῆς ἀρκτου στέαρ, ὅταν διαπεπηγὸς ᾖ διὰ τὸν χειμῶνα, καθ' ὃν ἂν χρόνον ἐκεῖνη φωλεύη, αὐξάνεσθαι καὶ ὑπεραίρειν τὰ ἀγγεῖα ἐν οἷς ἂν ᾖ.

(66) Ursæ quoque adipem aiunt hieme congelatum, quocumque tempore illa latuerit, augeri atque vasa quibuscumque contineatur, supergredi.

CAP. LXVIII.

(67) Ἐν Κυρήνῃ φασὶ τοὺς ὄντας βατράχους ἀψήλους τὸ παράπαν εἶναι, καὶ ἐν Μακεδονίᾳ ἐν τῇ τῶν Ἡμαθιωτῶν χώρᾳ τοὺς σὺς εἶναι μώνυχας.

(67) Cyrenis quæ inveniuntur ranæ, voce prorsus carere aiunt, et in Macedonia in Emathiotarum regione sues solidipedes esse.

CAP. LXIX.

(68) Ἐν Καππαδοκίᾳ φασὶν ἡμίονους εἶναι γονίμους, καὶ ἐν Κρήτῃ αἰγείρους καρποφόρους.

(68) In Cappadocia ferunt mulas fecundas esse, et in Creta populos nigras fructus proferentes.

CAP. LXX.

(71) Φασὶ δὲ καὶ ἐν Σερίφῳ τοὺς βατράχους οὐκ ἄδειν· ἂν δ' εἰς ἄλλον τόπον μετενεχθῶσιν, ἄδουσιν.

In Seripho quoque ranas canere negant ; quodsi vero alio transferantur, canunt.

CAP. LXXI.

(72) Ἐν Ἰνδοῖς ἐν τῷ Κέρατι καλουμένῳ ἰχθυδία φασὶ γίνεσθαι ἂ ἐν τῷ ξηρῷ πλανᾶται καὶ πάλιν ἀποτρέχει εἰς τὸν ποταμὸν.

Pisciculos nasci ferunt in eo quod Cornu vocant, apud Indos, qui per siccos locos oberrent ac rursus in flumen se recipiant.

CAP. LXXII.

(73) Φασὶ δὲ καὶ περὶ Βαβυλωνίᾳ τινες ἰχθύας τινὰς μένειν ἐν ταῖς τρώγλαις ταῖς ἐχούσαις ὑγρότητα, ἡρηαινομένου τοῦ ποταμοῦ· τούτους ἐξιώντας ἐπὶ τὰς ἄλω· νέμεσθαι, καὶ βαδίζειν ἐπὶ τῶν πτερύγων, καὶ

(69) Circa Babylonem quoque aiunt quidam in cavernis humorem continentibus pisciculos aliquos remanere, ubi flumen desiccatur ; hos ad areas pastum prodire pinnis in-

ἀνακινεῖν τὴν οὐρανὸν, καὶ ὅταν διώκονται, φεύγειν καὶ εἰσδύντας ἀντιπροσώπως ἴστασθαι· πολλὰ γὰρ προσ-
 10 γίνονται τινὰς καὶ ἐρεθίζουσιν. Ἐχουσι δὲ τὴν κεφαλὴν
 ὁμοίαν βατραχίῳ θαλαττίῳ, τὸ δ' ἄλλο σῶμα κωβίῳ,
 15 βραγχία δ' ὡσπερ καὶ οἱ ἄλλοι ἰχθύες.

cedentes caudamque quassantes; ceterum fugere ubi perse-
 quuntur, latebrasque subeuntes ex adverso consistere: saepe
 enim adire quosdam atque irritare. Caput habent ranæ
 marinæ simile, reliquum corpus vero gobio, et branchias
 uti et reliqui pisces.

CAP. LXXIII.

(74) Ἐν Ἡρακλείῃ δὲ τῇ ἐν τῷ Πόντῳ καὶ ἐν
 Ῥηγίῳ γίνεσθαι φασὶν ὄρυκτους ἰχθύς, τούτους δὲ μά-
 λιστα κατὰ τὰ ποτάμια καὶ τὰ ἔνυδρα χωρία· συμ-
 10 βαίνειν δὲ ποτε, ἀναξηραίνουμένων τῶν χωρίων κατὰ
 τινὰς χρόνους, συστέλλεσθαι κατὰ γῆς, εἶτα μᾶλλον
 ἀναξηραίνουμένης, διώκοντας τὴν ὑγρότητα δύεσθαι εἰς
 τὴν ἕλην, εἶτα ξηραίνουμένης διαμένειν ἐν τῇ ἰκμάδι,
 ὡσπερ τὰ ἐν ταῖς φωλεαῖς διαρκούντα· ὅταν δὲ ἀνα-
 15 σκάπτωνται πρὶν ἢ τὰ ὕδατα ἐπιγενέσθαι, τότε κινεῖ-
 σθαι.

(70) Heracleæ in Ponto et Rhegii pisces fieri fossiles dicun-
 tur, maxime in locis humidis fluviisque propioribus; contin-
 gere autem interdum ferunt, ut arescentibus iis locis certis
 temporibus, sub terra sese contrahant, deinde invalescente
 siccitate, humorem sectantes, lutum subeant; posthac tan-
 dem, eo quoque siccescente, in humore permanere, sicut
 animalia quæ hyeme in latebris perdurant; ceterum si an-
 tequam supervenerint aquæ, effodiantur, tunc moveri.

CAP. LXXIV.

(76) Φασὶ δὲ καὶ περὶ Παφλαγονίαν τοὺς ὄρυκτους
 γίνεσθαι ἰχθύς κατὰ βάθους, τούτους δὲ τῇ ἀρετῇ
 ἀγαθοὺς, οὐδ' ὑδάτων φανερῶν πλησίον ὄντων, οὔτε
 20 ποταμῶν ἐπιρρεόντων, ἀλλ' αὐτῆς ζωογονούσης
 τῆς γῆς.

(71) In Paphlagonia quoque pisces alte ex terra effodi-
 aiunt, eosque virtute præstantes, etiamsi nec aquæ in
 proximo appareant, neque illabantur flumina, sed ipsa
 terra animalia procreante.

CAP. LXXV.

(76) Τὰς ἐν Ἡπειρῷ ἐλάφους κατορύττειν φασὶ τὸ
 δεξιὸν κέραν, ὅταν ἀποβάλλωσι, καὶ εἶναι πρὸς πολλὰ
 20 χρήσιμον.

(72) Cervos in Epiro dextrum cornu abjectum aiunt de-
 fodere, idque rebus multis utile esse.

CAP. LXXVI.

(78) Καὶ τὴν λύγκαν δὲ φασὶ τὸ οὖρον κατακαλύπτειν
 25 διὰ τὸ πρὸς ἄλλα τε χρήσιμον εἶναι, καὶ τὰς σφρα-
 γίδας.

(74) Lynceum quoque ferunt urinam abscondere, quippe
 cum ad alios usus, tum sigillis conficiendis idoneam.

CAP. LXXVII.

Φασὶ δὲ καὶ τὴν φώκην ἐξεμίῃν τὴν πυτίαν, ὅταν
 ἀλίσκεται· εἶναι δὲ φαρμακῶδες καὶ τοῖς ἐπιλήπτοις
 20 χρήσιμον.

(73) Phocam etiam aiunt coagnium vomere captam: esse
 enim medicamentosum et comitialibus utile.

CAP. LXXVIII.

(79) Λέγεται δὲ περὶ τὴν Ἰταλίαν ἐν τῷ Κιρκαίῳ
 ὄρει φάρμακόν τι φύεσθαι θανάσιμον, ὃ τοιαύτην ἔχει
 τὴν δύναμιν ὥστε, ἂν προσρανθῇ τινι, παραχρῆμα
 30 πίπτειν ποιεῖ, καὶ τὰς τρίχας τὰς ἐν τῷ σώματι ἀπο-
 μαδᾶν, καὶ τὸ σύνολον τοῦ σώματος διαρρεῖν τὰ μέλη,
 ὥστε τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ σώματος εἶναι τῶν ἀπολλυμέ-
 νων ἰλεινήν. Τοῦτο δὲ φασὶ μέλλοντας διδόναι
 Κλεωνύμῳ τῷ Σπαρτιάτῃ Αὐλὸν τὸν Πευκτίου καὶ
 Γάτον φωραθῆναι, καὶ ἐξετασθέντας ὑπὸ Ταραντίνων
 θανατωθῆναι.

(75) Fertur circa Italiam in Circæo monte letale ve-
 nenum quoddam nasci, ejusmodi vi ut si quis eo cou-
 spergatur, confestim ipse concidat, pilis corpus nudetur,
 ac in universum membra corporis diffuant, ita ut misera-
 billis sit morientium corporis superficies. Hoc ferunt Au-
 lum Peucetium Gaiumque Cleonymo Spartiatæ insidiatos
 esse, verum deprehensos atque in jus vocatos a Tarentinis
 supplicio adfectos.

CAP. LXXIX.

(80) Ἐν τῇ Διομηδεῖα νήσῳ, ἣ κεῖται ἐν τῷ Ἄδρια, φασὶν ἱερὸν τι εἶναι τοῦ Διομήδους θαυμαστὸν τε καὶ ἄγιον, περὶ δὲ τὸ ἱερὸν κύκλῳ περικαθῆσθαι ὄρνιθας μεγάλους τοῖς μεγέθεσι, καὶ ῥύγγῃ ἔχοντας μεγάλα καὶ σκληρά. Τούτους λέγουσιν, ἐὰν μὲν Ἕλληνας ἀποβαίνωσιν εἰς τὸν τόπον, ἡσυρίαν ἔχειν, ἐὰν δὲ τῶν βαρβάρων τινὲς τῶν περιοίκων, ἀνίπτασθαι καὶ αἰωρουμένους καταράσσειν αὐτοὺς εἰς τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ τοῖς ῥύγγεσι τιτρώσκοντας ἀποκτείνειν. Μυθεύεται δὲ τούτους γενέσθαι ἐκ τῶν ἑταίρων τῶν τοῦ Διομήδους, ναυαγησάντων μὲν αὐτῶν περὶ τὴν νῆσον, τοῦ δὲ Διομήδους δολοφονηθέντος ὑπὸ τοῦ Αἰνείου τοῦ τότε βασιλέως τῶν τόπων ἐκαίνων γενομένου.

(76) In Diomedeas insula maris Adriatici ferunt Diomedis templum quoddam reperiri admirandum et religione sacrum, circum quod aves in circulum consistunt, magnitudine vastæ, rostris magnis et duris: quæ Græcis quidem accedentibus, quietem agant, barbaris vero aliquibus eorum qui accolunt, subvolent sublataeque in capita eorum sese conjiciant eosque rostris vulnerantes interimant. Fabulantur has quondam ex sociis Diomedis factas fuisse, quum circa eam insulam naufragium fecissent, Diomedesque ab Ænea, qui tunc temporis horum locorum rex erat, dolo necatus esset.

CAP. LXXX.

(81) Παρὰ τοῖς Ὀμβρικοῖς φασὶ τὰ βοσκήματα τίθειν τρεῖς τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ τοὺς καρποὺς αὐτοῖς τὴν γῆν πολλαπλασίους ἀνίσθαι τῶν καταβαλλομένων· εἶναι δὲ καὶ τὰς γυναῖκας πολυγόνους καὶ σπανίως ἐντίκτειν, τὰς δὲ πλείστας δύο καὶ τρεῖς.

(77) Apud Umbros aiunt pecora annis singulis ternos partus edere, terramque multiplicem serentibus frugem reddere, sed et mulieres fecundas esse vehementer, ut quæ raro unum, sed pleræque geminos aut ternos enitantur.

CAP. LXXXI.

(82) Ἐν ταῖς Ἠλεκτρῖσι νήσοις, αἱ κεῖνται ἐν τῷ μυχῷ τοῦ Ἄδριου, φασὶν εἶναι δύο ἀνδριάντας ἀνακειμένους, τὸν μὲν κασσιτέρινον, τὸν δὲ χαλκοῦν, ἐργασμένους τὸν ἀρχαῖον τρόπον. Λέγεται δὲ τούτους Δαίδαλου εἶναι ἔργα, ἑπόμνημα τῶν πάλαι, ὅτε Μίνω φεύγων ἐκ Σικελίας καὶ Κρήτης εἰς τούτους τοὺς τόπους παρέβαλεν. Ταύτας δὲ τὰς νήσους φασὶ προκεχωμέναι τὸν Ἡριδανὸν ποταμόν. Ἔστι δὲ καὶ λίμνη, ὡς δοκεῖ, πλησίον τοῦ ποταμοῦ, ὕδωρ ἔχουσα θερμὸν ὅσμη δ' ἀπ' αὐτῆς βαρεῖα καὶ χαλεπὴ ἀποπνέει, καὶ οὔτε ζῶον οὐδὲν πίνει ἐξ αὐτῆς, οὔτ' ὄρνενον ὑπερίπταται, ἀλλὰ πίπτει καὶ ἀποθνήσκει. Ἔχει δὲ τὸν μὲν κύκλον σταδίων διακοσίων, τὸ δ' εὖρος ὡς δέκα. Μυθεύουσι δ' οἱ ἐγγύρωροι Φαέθοντα κεραυνωθέντα πεσεῖν εἰς ταύτην τὴν λίμνην· εἶναι δ' ἐν αὐτῇ αἰγείρους πολλὰς, ἐξ ὧν ἐκπίπτειν τὸ καλούμενον ἤλεκτρον. Τοῦτο δὲ λέγουσιν ὁμοῖον εἶναι κόμμει, ἀποσκληρύνεσθαι δ' ὡσανεὶ λίθον, καὶ συλλεγόμενον ὑπὸ τῶν ἐγγυρίων διαφέρεσθαι εἰς τοὺς Ἕλληνας. Εἰς ταύτας οὖν τὰς νήσους Δαίδαλόν φασὶν ἔλθειν, καὶ κατασχόντα αὐτὰς ἀναθεῖναι ἐν μιᾷ αὐτῶν τὴν αὐτοῦ εἰκόνα, καὶ τὴν τοῦ υἱοῦ Ἰκάρου ἐν τῇ ἑτέρᾳ· ὕστερον δ' ἐπιπλευσάντων ἐπ' αὐτοὺς Πελασγῶν τῶν ἐκπεσόντων ἐξ Ἀργους φυγεῖν τὸν Δαίδαλον, καὶ ἀφικέσθαι εἰς Ἰκάρου τὴν νῆσον.

(78) In Electridibus insulis in maris Adriatici recessu sitis duæ statuae dedicatæ esse feruntur ad formam priscam elaboratæ, stannea altera, altera ænea, Dædali opus, ut ferunt, monumentumque rerum priscarum, quum ipse Minos fugiens ex Sicilia Cretaque ad hæc loca adpult. Eæ insulæ ab Eridano flumine exaggeratæ esse traduntur. (79) Præterea et juxta flumen, ut videtur, lacus est, aquam calidam continens. Odorem is exhalat gravem et molestum, neque animal ullum inde bibit, neque avis supervolat, quin decidat ac moriatur. Ambitus ejus est cc stadiorum, latitudo x circiter. In hunc lacum Phaëthonta fulmine ictum delapsum fabulantur adcolæ, esse vero populos nigras in ea frequentes, unde quod vocant electrum decidit. Id vero gummi simile esse ferunt lapidisque instar indurescere, collectumque ab incolis in Græciam deportari. In has ergo insulas devenisse Dædalum, illasque occupasse ferunt, et imaginem in una suam, in altera Icarum filii dedicasse; postea vero adpellentibus Pelasgis Argo ejectis, fugisse Dædalum et venisse in Icarum insulam.

CAP. LXXXII.

(83) Ἐν τῇ Σικελίᾳ περὶ τὴν καλούμενην Ἐνναν σπηλαῖόν τι λέγεται εἶναι, περὶ δὲ κύκλῳ πεφυκέναι

(80) Circa Siciliæ urbem Ennam dictam est, ut inquit, spelunca, quam circa florum cum reliquorum

φασί τῶν τ' ἄλλων ἀνόθων πληθος ἀνά πᾶσαν ὥραν, πολλὸ δὲ μάλιστα τῶν Ἴων ἀπέραντόν τινα τόπον συμπληρωσθαι, ἃ τὴν συνέγγυς χώραν εὐωδίας πληροί, ὥστε τοὺς κυνηγοῦντας, τῶν κυνῶν κρατουμένων ὑπὸ τῆς ὀσμῆς, ἐξαδυνατεῖν τοὺς λαγῶς ἰχθυεῖν. Διὰ δὲ τούτου τοῦ χάσματος ἀσυμφανῆς ἐστὶν ὑπόνομος, καθ' ὃν φασὶ τὴν ἀρπαγὴν ποιήσασθαι τὸν Πλούτωνα τῆς Κόρης. Εὐρίσκεισθαι δὲ φασὶν ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ πυρούς, οὔτε τοῖς ἐγγωρίοις ὁμοίους οἷς χρῶνται, οὔτ' ἄλλοις ἐπεισάκτοις, ἀλλ' ἰδιότητά τινα μεγάλην ἔχοντας. Καὶ τούτῳ σημειοῦνται τὸ πρῶτως παρ' αὐτοῖς φανῆναι πύρινον καρπὸν· ὅθεν καὶ τῆς Δήμητρος ἀντιποιοῦνται, φάμενοι παρ' αὐτοῖς τὴν θεὸν γεγενῆναι.

copia crescit omni anni tempore, tum inprimis ante omnia violis immensum quoddam spatium obtegitur, quæ finitima loca adeo fragrantia sua replent, ut venatores, quippe quum canes ab odore vincuntur, leporum vestigia sequi nequeant. Ac sub eodem hiatu imperspicuum quoddam antrum est, per quod Proserpinam rapuisse fertur Pluto. Triticumque eo loco reperiri traditur, nec indigenæ quo utuntur, neque alii advectitio simile, sed perquam singulari proprietate insigne : quo argumento probant apud ipsos primum triticeam frugem conspectam esse, ac proinde Cererem colunt, perhibentes eam apud ipsos natam esse.

CAP. LXXXIII.

15 (84) Ἐν Κρήτῃ λύκους καὶ ἄρκτους τοὺς τ' ἔχεις, ὁμοίως δὲ καὶ τὰ παραπλήσια τούτοις θηρία οὐ φασὶ γίνεσθαι διὰ τὸ τὸν Δία γενέσθαι ἐν αὐτῇ.

(81) In Creta lupos, ursos, viperas, eodemque modo his similes feras nullas nasci dicunt, quoniam Jupiter isthic natus est.

CAP. LXXXIV.

(85) Ἐν τῇ θαλάσῃ τῇ ἔξω Ἡρακλείων στηλῶν φασὶν ὑπὸ Καρχηδονίων νῆσον εὐρεθῆναι ἐρήμην, ἔχουσαν ὕλην τε παντοδαπὴν καὶ ποταμοὺς πλωτοὺς, καὶ τοῖς λοιποῖς καρποῖς θαυμαστὴν, ἀπέγουσαν δὲ πλειόνων ἡμερῶν πλοῦν· ἐν ἧ' ἐπιμισγομένων τῶν Καρχηδονίων πολλάκις διὰ τὴν εὐδαιμονίαν, ἐνίων γε μὴν καὶ οἰκοῦντων, τοὺς προσαπώτας τῶν Καρχηδονίων ἀπειπάσθαι θανάτῳ ζημιοῦν τοὺς εἰς αὐτὴν πλευσομένους, καὶ τοὺς ἐνοικοῦντας πάντας ἀφανίσαι, ἵνα μὴ διαγγέλλωσι, μηδὲ πλῆθος συστραφῆν ἐπ' αὐτῶν ἐπὶ τὴν νῆσον κυρίως τύχη καὶ τὴν τῶν Καρχηδονίων εὐδαιμονίαν ἀφέληται.

(82) In mari extra columnas Herculis aiunt a Carthaginiensibus insulam desertam inventam esse, tam sylvarum multiplici copia quam fluminibus navigationi idoneis abundantem reliquisque fructibus admirandam, distantem plurium dierum itinere : in quam quum Carthaginienses ob fertilitatem sæpius commearent, imo nonnulli ibi sedem figerent, Carthaginiensium magistratus decrevisse ultimo supplicio mulctandos esse qui ad eam navigare contenderent, incolasque omnes peremisse, ne divulgarent, neve cœtus, dum ipsi rebus præessent, in insulam congregaretur imperioque potiretur, Carthaginiensesque prosperitate privaret.

CAP. LXXXV.

30 (86) Ἐκ τῆς Ἰταλίας φασὶν ἕως τῆς Κελτικῆς καὶ Κελτολιγύων καὶ Ἰβήρων εἶναι τινα ὁδὸν Ἡράκλειαν καλούμενην, δι' ἧς εἰς τὴν Ἑλλην, εἰς τὴν ἐγγωρίοις τις πορεύεται, τηρεῖσθαι ὑπὸ τῶν παροικούντων, ὅπως μηδὲν ἀδικηθῆ· τὴν γὰρ ζημίαν ἐκτίνειν καθ' ὅς ἂν γένηται τὸ ἀδικημα.

(83) Ex Italia ferunt viam quamdam ad usque Celtas et Celtoligures et Iberos protendi, Herculeam vocant, per quam sive Græcus, sive indigena proficiscatur, ab adcolis cavetur, ne quid iis mali accidat : nam pœnas pendere eos ipsos, in quorum finibus illata fuerit injuria.

CAP. LXXXVI.

(87) Φασὶ δὲ παρὰ τοῖς Κελτοῖς φάρμακον ὑπάρχειν τὸ καλούμενον ὑπ' αὐτῶν τοξικόν· ὃ λέγουσιν ὀτρυνταχέϊαν ποιεῖν τὴν φθορὰν ὥστε τῶν Κελτῶν τοὺς κυνηγοῦντας, ὅταν εὐλαφὸν ἢ ἄλλο τι ζῶον τοξεύσωσιν, 40 ἐπιτρέχοντα ἐκ σπουδῆς ἐκτέμνει τῆς σαρκὸς τὸ τετραμμένον πρὸ τοῦ τὸ φάρμακον διαδῦναι, ἅμα μὲν τῆς προσφορᾶς ἕνεκα, ἅμα δ' ὅπως μὴ σαπῇ τὸ ζῶον. Εὐρήσθαι δὲ τούτῳ λέγουσιν ἀντιφάρμακον τὸν τῆς δρυὸς φλοιόν· οἱ δ' ἕτερον τι φύλλον, ὃ καλοῦσι κορά-

(84) Apud Celtas venenum reperiri tradunt, quod toxicum ipsi adpellant; id tanta celeritate necare ferunt, ut venatores Celtæ, quum cervum aliudve quoddam animal sagitta percusserint, festinato adcurrant carnemque vulneratam exsecant, antequam venenum penetret, cum cibi causa, tum simul ne animal putrefiat. Verum inventum esse tradunt huic veneno remedium corticem quercinum, aut, ut volunt alii, folium quoddam aliud; κοράμιον ab

κίον διὰ τὸ κατανοηθῆναι ὑπ' αὐτῶν κόρακα γευσάμενον τοῦ φαρμάκου· καὶ κακῶς διατιθέμενον ἐπὶ τὸ φύλλον ὀρμήσαντα τοῦτο καὶ καταπιόντα παύσασθαι τῆς ἀληθῆνος.

ipsis adpellatur, quoniam animadverterant, corvum ex gustato veneno male adfectum folium illud adisse, eoque devorato doloribus liberatum esse.

CAP. LXXXVII.

6 (85) Ἐν τῇ Ἰβηρίᾳ λέγουσι τῶν δρυμῶν ἐμπρησθέντων ὑπὸ τινῶν ποιμένων, καὶ τῆς γῆς διαθερμανθείσης ὑπὸ τῆς ἕλης, φανερῶς ἀργύρῳ βῆσαι τὴν χώραν, καὶ μετὰ χρόνον σεισμῶν ἐπιγενομένων καὶ τῶν τόπων βαγόντων, ἀμπληθες συναχθῆναι ἀργύριον, 10 δ δὴ καὶ τοῖς Μασσαλιώταις πρόσδοον ἐποίησεν οὐ τὴν τυχοῦσαν.

(85) In Iberia aiunt, combustis a pastoribus quibusdam sylvis, calenteque materie terra, manifesto argenti rivo fluxisse solum, quumque, aliquo tempore interjecto, terræ motus supervenissent locique debiscerent, magnam copiam argenti collectam fuisse quod sane et Massiliensibus proventus non vulgares suppeditavit.

CAP. LXXXVIII.

(86) Ἐν ταῖς Γυμνεαῖσι ταῖς καιμέναις νήσοις κατὰ τὴν Ἰβηρίαν, ἃς μετὰ τὰς λεγομένας ἐπτὰ μεγίστας λέγουσιν εἶναι, φασὶν ἔλαιον μὴ γίνεσθαι ἐξ ἔλαιων, ἐκ 15 δὲ τῆς τερμίνθου κομιδῆ πολὺ καὶ εἰς πάντα ἀρμόζον. (86) Λέγουσι δ' οὕτω τοὺς οἰκοῦντας αὐτὰς Ἰβηρας καταγύνους εἶναι ὥστ' ἀνθ' ἐνὸς σώματος θηλυκοῦ δίδοναι τοῖς ἐμπόροις τέτταρα καὶ πέντε σώματα ἄρρενα. Στρατεύομενοι δὲ παρὰ Καρχηδονίοις τοὺς 20 μισθοὺς ἔταν λάβωσιν, ἄλλο μὲν, ὡς ἔοικεν, οὐδὲν ἀγοράζουσι, γυναῖκας δέ· οὐ γὰρ χρυσίον, οὐδ' ἀργύριον ἔχεισι παρ' αὐτοῖς οὐδένα ἔχειν. Ἐπιλέγεται δὲ τι τοιοῦτον ἐπὶ τῇ κωλύειν χρήματα εἰσάγειν αὐτοὺς, ὅτι τὴν στρατείαν Ἡρακλῆς ἐποίησατο ἐπὶ τὴν Ἰβηρίαν 25 διὰ τοὺς τῶν ἐνοικούντων πλούτους.

(86) In Gymneais insulis, quæ ad Iberiam sitæ sunt, quæque post septem ita dictas maximæ esse feruntur, aiunt oleum non ex olivis, sed e terebintho permagna copia reddi, idque ad usus omnes adcommodatum. Dicunt vero incolentes eas Iberes adeo esse mulierosos, ut pro uno femineo corpore quattuor aut quinque mascula cum mercatoribus commutent. Apud Carthaginienses vero militantes quum stipendia adceperint, nihil aliud, ut videtur, nisi feminas coemunt: aurum enim, aut argentum apud eos possidere non licet. Dictis additur hujusmodi quid, cur divitias importare vetent, quod Hercules nimirum bellum Hispaniæ intulit, divitiis incolarum invitatus.

CAP. LXXXIX.

(87) Ἐν τῇ τῶν Μασσαλιωτῶν χώρα περὶ τὴν Λιγυστικὴν φασὶν εἶναι τινὰ λίμνην, ταύτην δ' ἀναζειν καὶ ὑπερχειῖσθαι, καὶ τοσοῦτους ἰχθύς ἐκβάλλειν τὸ πλῆθος ὥστε μὴ πιστεύειν. Ἐπειδὴν δ' οἱ ἔτησίαι 30 πνεύσωσιν, ἐπιχώννυσθαι τὸ ἔδαφος ἐπ' αὐτὴν, καὶ τοιοῦτον κονιορτὸν γίνεσθαι αὐτόθι, καὶ ἀποστερεῖσθαι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς ὥσανεὶ ἔδαφος, τοῖς δὲ τριόδοσι διακόπτοντας τοὺς ἐγχωρίους ἐτοίμως ἔσους ἀν βούλωνται, ἰχθύας ἐξάιρειν ἐξ αὐτῆς.

(87) Intra fines Massiliensium circa Liguriam lacus quidam esse fertur, qui ebulliens exundansque tantam piscium multitudinem ejicit, ut veri fidem superet. Ceterum flantibus Etesiiis exaggerari fundum tradunt in eum, tantumque pulverem illic concitari, ut superficies ejus consolidetur quasi pavementum, indigenasque tridentibus dirimentes quotquot voluerint pisces, prompte ex eo eximere.

CAP. XC.

35 (88) Λέγεται δὲ τινὰς τῶν Λιγῶν οὕτω σφενδαῖν εἶναι ὥστε, ἔταν πλείους ἰδῶσιν ὄρνιθας, διερίζεσθαι πρὸς ἀλλήλους, ποῖον ἕκαστος παρασκευάζεται βαλεῖν, ὡς ἐτοίμως ἀπάντων τευζομένων.

(88) Quidam Ligorum adeo fundæ jactu præstare feruntur, ut conspectis avibus pluribus, inter se concertent, quamnam unusquisque ferire contendat, tamquam omnes facile adsecuturi.

CAP. XCI.

40 (89) Ἴδιον δὲ φασὶ καὶ τοῦτο παρ' αὐτοῖς εἶναι· αἱ γυναῖκες ἅμα ἐργαζόμεναι τίκτουςιν, καὶ τὸ παιδίον ἔδατι περικλύσασαι παραχρῆμα σκάπτουσι καὶ σκάλ-

Peculiare insuper et hoc apud eos esse ferunt, quod mulieres simul opus facientes pariunt, ablutoque aqua in-

λουσι καὶ τᾶλλα οἰκονομοῦσιν ἃ καὶ μὴ τικτούσας αὐ-
ταῖς ἦν πρακτέον.

fante, confestim fodiunt ac sarriunt, reliquaque obeant
munia quæ et ante partum iis erant facienda.

CAP. XCII.

(94) Θαῦμα δὲ καὶ τοῦτο παρὰ τοῖς Λίγυσιν· φασὶ
γὰρ παρ' αὐτοῖς ποταμὸν εἶναι οὗ τὸ ρεῦμα αἰρταί
6 μετέωρον καὶ ρεῖ, ὥστε τοὺς πέραν μὴ ὀρᾶσθαι.

Admiratione et hoc apud Ligures dignum est, quod
fluvius quidam apud eos exstare fertur, cujus fluentum in
sublime adtollitur ac fluit, adeo ut e regione stantes ne-
queant conspici.

CAP. XCIII.

(95) Ἐν δὲ τῇ Τυρρηνίᾳ λέγεται τις νῆσος Αἰθά-
λεια ὀνομαζομένη, ἐν ᾗ ἐκ τοῦ αὐτοῦ μετάλλου πρότε-
ρον μὲν χαλκὸς ὠρύσσετο, ἐξ οὗ φασὶ πάντα κεχαλ-
κευμένα παρ' αὐτοῖς εἶναι, ἔπειτα μηκέτι εὐρίσκεισθαι,
10 χρόνου δὲ διελθόντος πολλοῦ φανῆναι ἐκ τοῦ αὐτοῦ
μετάλλου σίδηρον, ὃ νῦν ἔτι χρωῖνται Τυρρηνοὶ οἱ τὸ
καλούμενον Ποπλώνιον οἰκοῦντες.

(89) In Etruria ferunt Insulam quamdam esse, quam
Æthaliā vocant, in qua ex eadem fodina olim quidem æs
eruebatur, unde apud illos omnia ex ære confiata esse;
exinde vero non amplius inveniri, sed longo temporis spatio
interjecto, ex eadem fodina ferrum provenisse, quo etiam-
num utuntur Tyrrheni Populoniā dictam incolentes.

CAP. XCIV.

(96) Ἔστι δὲ τις ἐν Τυρρηνίᾳ πόλις Οἰναρῆα κα-
λουμένη, ἣν ὑπερβολῇ φασὶν ὄχυράν εἶναι· ἐν γὰρ μέσῃ
15 αὐτῇ λόφος ἐστὶν ὑψηλός, τριάκοντα σταδίους ἀνέχων
ἄνω, καὶ κάτω ὕλην παντοδαπὴν καὶ ὕδατα. Φοβου-
μένους οὖν τοὺς ἐνοικοῦντας λέγουσι μὴ τις τύραννος
γένηται, προϊστασθαι αὐτῶν τοὺς ἐκ τῶν οἰκετῶν ἡλευ-
θερωμένους, καὶ οὗτοι ἀρχοῦσιν αὐτῶν, κατ' ἐνιαυτὸν
20 δ' ἄλλους ἀντικαθιστάναί τοιούτους.

(90) In Etruria exstat quedam urbs, quam Cœnaream
vocant, quamque supra modum munitam esse ferunt,
quippe cujus medium tumulus occupat præaltus, ad
xxx stadiorum altitudinem surgens, et ima sui parte om-
nigena materie et aquis abundans. Metuentes itaque
incolas, ne quis tyrannus redderetur, servos manumissos
sibi præficere ferunt lique illis imperant; quotannis vero
alios ejusdem sortis homines subrogare.

CAP. XCV.

(97) Ἐν τῇ Κύμῃ τῇ περὶ τὴν Ἰταλίαν δείκνυται
τις, ὡς εἶοικε, θάλαμος κατάγειος Σιδύλλης τῆς χρησιμο-
λόγου, ἣν πολυχρονιωτάτην γενομένην παρθένον δια-
μεῖναι φασὶν, οὐσαν μὲν Ἐρυθραίαν, ὑπὸ τινῶν δὲ τὴν
25 Ἰταλίαν κατοικούντων Κυμαίαν, ὑπὸ δὲ τινῶν Μελάγ-
κραιραν καλουμένην. Τούτων δὲ τὸν τόπον λέγεται
κυριεῦσθαι ὑπὸ Λευκανῶν. (98) Εἶναι δὲ λέγουσιν ἐν
ἐκείνοις τοῖς τόποις περὶ τὴν Κύμην ποταμὸν τινα
Κετὸν ὀνομαζόμενον, εἰς ὃν φασὶ τὸν πλείω χρόνον
30 τὸ ἐμβληθὲν πρῶτον περιφύεσθαι καὶ τέλος ἀπολι-
θοῦσθαι.

(91) Cumis circa Italiam ostendunt thalamum quem-
dam, ut videtur, subterraneum Sibyllæ fatidicæ, quæ
ætate quamlibet admodum provecta, virginitatem servasse
impollutam traditur. Erythræa quidem fuit hæc, sed a
quibusdam Italiæ incolis Cumana, a nonnullis vero Melan-
cræra nuncupatur. Locum autem hunc Lucanis subditum
esse aiunt. Porro illis in locis circa Cumas fluvium esse
dicunt (Cetus ab ipsis adpellatur), in quem jacta quæ-
cumque fuerint, plerumque primo concremento quodam
obducantur, ac postremo in lapidem indurescant.

CAP. XCVI.

(99) Ἀλκιμῆναι τῷ Συβαρίτῃ φασὶ κατασκευασθῆ-
ναι ἱμάτιον τοιούτου τῇ πολυτελείᾳ, ὥστε προτίθεισθαι
αὐτὸ ἐπὶ Λακινίῳ τῇ πανηγύρει τῆς Ἥρας, εἰς ἣν συ-
35 πορεύονται πάντες Ἰταλιῶται, τῶν τε δεικνυμένων μά-
λιστα πάντων ἐκεῖνο θαυμάζεσθαι· οὗ φασὶ κυριεύσαντα
Διονύσιον τὸν πρεσβύτερον ἀποδόσθαι Καρχηδονίαις
ἑκατὸν καὶ εἴκοσι ταλάντων. Ἦν δ' αὐτὸ μὲν ἀλουρ-
γές, τῷ δὲ μεγέθει πεντακαιδεκάπηχυ, ἑκατέρωθεν δὲ
40 διεληπτο ζυφίδις ἐνυφασμένοις, ἄνωθεν μὲν Σούσιοι,
κάτωθεν δὲ Πέρσαι· ἀνὰ μέσον δ' ἦν Ζεὺς, Ἥρα,

(92) Alcimeni Sybaritæ vestem tradunt tanta opulentia
confectam esse, ut Lacinii per Junonis solemnia, ad quæ
tota confluere solet Italia, spectanda proponeretur, eamque
ante omnia alia quæ ibi monstrabantur, inprimis admi-
rarentur: qua potius Dionysius senior Carthaginien-sibus
talentis cxx vendidisse fertur. Purpurea autem erat, am-
plitudine xv cubitorum, imaginibus utrinque intextis di-
stincta, superne quidem Susis, inferne vero Persis. In
medio autem Juppiter, J. no, Themis, Minerva, Apollo,

Θέμις, Ἀθηνᾶ, Ἀπόλλων, Ἀφροδίτη. Παρὰ δ' ἐκάρτερον πέρας Ἀλκιμένης ἦν, ἐκατέρωθεν δὲ Σύβαρις.

Venus erant, versus utramque porro extremitatem Alcimenes, utrinque demum Sybaris.

CAP. XCVII.

(100) Περὶ τὴν ἄκραν τὴν Ἰαπυγίαν φασὶν ἐκ τινος τόπου, ἐν ᾧ συνέθη γενέσθαι, ὡς μυθολογοῦσιν, Ἡρακλεῖ πρὸς γίγαντας μάχην, βεῖν ἰχῶρα πολλὸν καὶ τοιοῦτον ὥστε διὰ τὸ βάρος τῆς ὀσμῆς ἀπλου εἶναι τὴν κατὰ τὸν τόπον θάλασσαν. Λέγουσι δὲ πολλοῦ τῆς Ἰταλίας Ἡρακλέους εἶναι πολλὰ μνημόσυνα ἐν ταῖς ὁδοῖς ἃς ἐκεῖνος ἐπαρεύθη. (101) Περὶ δὲ Πανδοσίαν τῆς Ἰαπυγίας ἴχνη τοῦ θεοῦ δείκνυται, ἐφ' ἃ οὐδ' ἐπιβάτεον.

(98) E loco aliquo circa Iapygium promontorium, ubi inter Herculem Gigantesque depugnatum fabulæ testantur, sanies fluere tanta talisque dicitur ut ea parte mare innavigabile sit fetoris gravitate. Ferunt et passim in Italia multa Herculis monumenta exstare juxta vias quas ille peragravit. Circa Iapygiæ Pandosiam vestigia dei monstrantur, quæ nemini fas est pedibus calcare.

CAP. XCVIII.

(102) Ἔστι καὶ περὶ ἄκραν Ἰαπυγίαν λίθος ἀμαξιατός, ὃν ὑπ' ἐκείνου ἀρθέντα μετατεθῆναι φασιν, ἀρ' ἐνὸς δὲ δακτύλου κινεῖσθαι συμβέβηκεν.

Circa idem promontorium exstat etiam lapis plaustralis magnitudine, quem Hercules sublatum transtulisse fertur, eventique ut digito uno moveretur.

CAP. XCIX.

(103) Ἐν τῇ τῶν Ὀρχομενίων πόλει τῇ ἐν Βιωτοῖς φανῆναι φασιν ἀλώπεκα, ἣν κυνὸς διώκοντος εἰσδύναι εἰς τινα ὑπόνομον, καὶ τὸν κύνα συνεισδύναι αὐτῇ, καὶ ὑλακτοῦντα ἦχον μέγαν ποιεῖν ὡσανεὶ εὐρυχωρίας τινὸς ἐπαρχούσης αὐτῷ· τοὺς δὲ κυνηγέτας ἐνοίαν λαβόντας δαιμονίαν, ἀναρρήξαντας τὴν εἰσδυσιν συνῶσαι καὶ αὐτούς· ἰδόντας δὲ διὰ τινων ὀπῶν εἰσερχόμενον ἔσω τὸ φῶς, εὐσυνόπτως τὰ λοιπὰ θεάσασθαι, καὶ ἰθὺντας ἀπαγγεῖλαι τοῖς ἀρχουσιν.

(94) In Bœotia in Orchomeniorum urbe vulpem visam tradunt, quæ quum canem persequentem fugiens cuniculum quemdam subisset, simul ingressus ille latransque sonitum edidit magnum, perinde ac si amplo spatio circumdaretur; venatores autem, numen aliquod residere isthic arbitratos, aditu patefacto, ipsos quoque compulisse, conspectaque per foramina quædam luce intro ingrediente, reliqua clare contemplatos esse, atque egressos magistratibus nuntiasse.

CAP. C.

(104) Ἐν τῇ Σαρδοῖ τῇ νήσῳ κατασκευάσματα φασιν εἶναι εἰς τὸν Ἑλληνικὸν τρόπον διακεῖμενα τὸν ἀρχαῖον, ἄλλα τε πολλὰ καὶ καλὰ, καὶ θόλους περισσοῖς τοῖς ρυθμοῖς κατεξεσμένους· τούτους δ' ὑπ' Ἰολαίου τοῦ Ἰφικλέους κατασκευασθῆναι, ὅτε τοὺς Θεσπιάδας τοὺς ἐξ Ἡρακλέους παραλαβὼν ἐπλευσεν εἰς ἐκείνους τοὺς τόπους ἐποικίῃσιν, ὡς κατὰ συγγένειαν αὐτῷ τὴν Ἡρακλέους προσήκοντας διὰ τὸ πάσης τῆς πρὸς ἑσπέραν κύριον Ἡρακλέα γενέσθαι. Αὐτῇ δ' ἡ νῆσος, ὡς εἰκεν, ἐκαλεῖτο μὲν πρότερον Ἰχνοῦσσα διὰ τὸ ἐσχηματῆσθαι τῇ περιμέτρῳ ὁμοίωτα ἀνθρωπίνῳ ἴχνει. (105) Εὐδαίμων δὲ καὶ πάμφορος ἐμπροσθεν λέγεται εἶναι· τὸν γὰρ Ἀρισταῖον, ὃν φασὶ γεωργικώτατον εἶναι ἐπὶ τῶν ἀρχαίων, τοῦτον αὐτῶν ἀρξαι μυθολογοῦσιν, ὑπὸ μεγάλων ὀρνέων ἐμπροσθεν καὶ πολλῶν κατεχομένων. Νῦν μὲν οὖν οὐκέτι φέροι τοιοῦτον οὐδὲν διὰ τὸ κυριευθεῖσαν ὑπὸ Κάρχηδονίων ἐκκοπῆναι πάντας τοὺς γρησίμους εἰς προσφορὰν καρπούς, καὶ θάνατον τὴν ζημίαν τοῖς ἐγχωρίοις τετάχθαι, ἐάν τις τῶν τοιούτων τι ἀναφτεύῃ.

(95) In Sardinia insula ædificia ferunt esse vetusto Græcorum more disposita, cum alia multa pulchraque, tum testudines eximia proportione exsculptas. Existimantur autem hæc ab Iolao Iphiclis filio extructa esse, quo tempore Thespiadas Herculis filios secum ducens ad ea loca traiecit coloniam deducturus, quippe quæ ob cognationem Herculis, cui tota telus versus occidentem sita parebat, ad se pertinere arhibatur. Insula autem hæc, ut videtur, Iclinussa olim adpellabatur, quia ambitu suo figuram refert vestigio humano simillimam. Felicem autem et rebus omnibus fertilem olim fuisse perhibent: Aristæum enim, quem priscorum hominum ætate agricolendi studiosissimum fuisse ferunt, his locis imperasse fabulantur; antea a multis magnisque avibus occupabantur. Verum hodie nihil amplius ejus generis profert: ex quo enim Carthaginensibus subdita est, omnes fructus alimento idonei extirpati sunt, capitisque pœna impendit incolis, si quis rursus ejusmodi quid plantaverit.

CAP. CI.

(108) Ἐν μιᾷ τῶν ἐπτά νήσων τῶν Αἰόλου καλουμένων, ἣ καλεῖται Λιπάρα, τάφον εἶναι μυθολογοῦσι, περὶ οὗ καὶ ἄλλα μὲν πολλὰ καὶ τερατώδη λέγουσι, τοῦτο δ' ἔστι οὐκ ἀσφαλές ἐστι προσελθεῖν πρὸς ἐκεῖνον τὸν τόπον τῆς νυκτός, συμφωνοῦσιν· ἐξακούεσθαι γὰρ τυμπάνων καὶ κυμβάλων ἤχον γέλωτά τε μετὰ θορύβου καὶ κροτάλων ἐναργῶς. (107) Λέγουσι δέ τι τερατώδεστερον γεγόναι περὶ τὸ σπήλαιον· πρὸ ἡμέρας γὰρ ἐγκοιμηθῆναί τινα ἐν αὐτῷ οἰνωμένον, καὶ τοῦτον ὑπὸ τῶν οἰκετῶν ζητούμενον ἐφ' ἡμέρας τρεῖς διατέλλεσαι, τῇ δὲ τετάρτῃ εὐρεθέντα ὡς νεκρὸν ἀποκομισθῆναι ὑπὸ τῶν οἰκείων εἰς τὸν ἴδιον τάφον, καὶ τῶν νομιζομένων τυχόντα πάντων ἐξαίφνης ἀναστῆναι, καὶ διηγεῖσθαι τὰ καθ' ἑαυτὸν συμβεβηκότα. Τοῦτο μὲν οὖν ἡμῖν φαίνεται μυθωδέστερον· ὁμοῦς μέντοι ἔδει μὴ παραλιπεῖν ἀμνημόνευτον αὐτὸ τῶν περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον τὴν ἀναγραφὴν ποιούμενον.

(96) In una septem Æoli quæ vocantur, insularum, quam Liparam adpellant, sepulcrum exstare fabulantur, circa quod cum alia multa prodigiosa enarrant, tum noctu eum locum tuto adiri non posse omnes uno ore perhibent: sonitum enim tympanorum cymbalorumque, et risum cum strepitu crepitaculisque audiri manifesto. Ceterum etiam monstrosius quid circa antrum hoc dicunt accidisse: ebrium quemdam antelucano somno in eo oppressum esse ferunt, in quo querendo per triduum perstitisse famulos, quartoque demum die quasi mortuum repertum a familiaribus ad proprium sepulcrum delatum esse, quumque justa præstitissent omnia, subito resurrexisset, quæque sibi obtigissent, exposuisset. Quæ etsi nimis fabulosa nobis videantur, nihilominus tamen absque mentione præterire non oportebat, quæ hunc locum spectant, memoriæ tradentem.

CAP. CII.

(108) Περὶ τὴν Κύμην τὴν ἐν Ἰταλίᾳ λίμνη ἐστὶν ἣ προσαγορευομένη ἄορος, αὐτὴ μὲν, ὡς εἰσικεν, οὐκ ἔχουσα τι θαυμαστόν· περικεῖσθαι γὰρ λέγουσι περὶ αὐτὴν λόφου κύκλῳ, τὸ ὕψος οὐκ ἐλάσσους τριῶν σταδίων, καὶ αὐτὴν εἶναι τῷ σχήματι κυκλωτερῇ, τὸ βάθος ἔχουσαν ἀνυπέριθτον. Ἐκεῖνο δὲ θαυμάσιον φαίνεται· ὑπερκειμένων γὰρ αὐτῇ πυκνῶν δένδρων, καὶ τινων ἐν αὐτῇ κατακεκλιμένων, οὐδὲν ἐστὶν ἰδεῖν φύλλον ἐπὶ τοῦ ὕδατος ἐφρεσθηκός, ἀλλ' οὕτω καθαρῶτατόν ἐστι τὸ ὕδωρ ὥστε τοὺς θεωμένους θαυμάζειν. (109) Περὶ δὲ τὴν ἀπέχουσαν ἤπειρον αὐτῆς οὐ πολὺ ἄνω ὕδωρ πολλαχόθεν ἐκίπτει, καὶ ὁ τόπος ἄρας καλεῖται Πυριπλεγίθων. Ὅτι δ' οὐδὲν διίπτεται ὄρεον αὐτῆν, ψεῦδος· οἱ γὰρ παραγενόμενοι λέγουσι πλῆθος τι κύκλων ἐν αὐτῇ γίνεσθαι.

(97) Circa Cumas Italiæ lacus est, quem Avernum vocant, ipse quidem nihil mirabile habens, ut videtur: ei enim circumjacere ferunt tumulos undequaque, trium ad minus stadiorum altitudinis, ipsumque figura esse circulari profunditateque immensa. Mirandum tamen hoc videtur, quod superincumbentibus ipsi densis arboribus, imo nonnullis in eum vergentibus, non cernas ullum in lacu natans folium, sed eo usque purissima est aqua ut admirationem moveat spectantibus. Circa continentem non procul distantem calidas aquas passim scaturire ferunt, atque locus universus Pyriphlegethon adpellatur. Ceterum avem nullam istum lacum transvolare mendacium est, quum cygnos in eo haud paucos inveniri testantur qui eum adiere.

CAP. CIII.

(110) Φασὶ τὰς Σειρηνοῦσας νήσους καίεσθαι μὲν ἐν τῇ Ἰταλίᾳ περὶ τὸν πορθμὸν ἐπ' αὐτῆς τῆς ἄρας, ὅς κεῖται πρὸ τοῦ προπεπωκότος τόπου καὶ διαλαμβάνοντος τοῖς κόλποις τὸν τε περιέχοντα τὴν Κύμην καὶ τὸν διειληφότα τὴν Ποσειδωνίαν καλουμένην· ἐν δὲ καὶ νεὸς αὐτῶν ἴδρυται, καὶ τιμῶνται καθ' ὑπερβολὴν ὑπὸ τῶν περιόικων θυσίαις ἐπιμελῶς· ὧν καὶ τὰ δνόματα μνημονεύοντες καλοῦσι τὴν μὲν Παρθενόπην, τὴν δὲ Λευκωσίαν, τὴν δὲ τρίτην Λίγειαν.

(98) In Italia Sirenasas insulas sitas esse ferunt in extremo promontorio circa fretum quod jacet ante locum prominentem qui utrumque sinum diruit, cum qui Cumas cingit, tum qui urbem Posidoniam dictam dividit: in quo etiam Sirenum templum exstructum est, easque admodum studiose sacrificiis venerantur adcolæ, earumque nomina recensentes Parthenopem unam, alteram Leucosiam, tertiam Ligeam vocant.

CAP. CIV.

(111) Λέγεται δὲ μεταξὺ τῆς Μεντορικῆς καὶ τῆς Ἰστριανῆς ὄρος τι εἶναι τὸ καλούμενον Δελφίον, ἔχον λόφον ὕψηλόν. Ἐπὶ τοῦτον τὸν λόφον ὅταν ἀναβαί-

(99) Inter Mentoricam et Istrianam mons quidam fertur esse, quem Delphium vocant, alto fastigio præditus: quem conscendentes Mentores, qui ad Adriam habi-

νωσιν οἱ Μέντορες οἱ ἐπὶ τοῦ Ἀδρίου οἰκοῦντες, ἀποθεωροῦσιν, ὡς εἶκοι, τὰ εἰς τὸν Πόντον εἰσπλέοντα πλοῖα· εἶναι δὲ καὶ τινα τόπον ἐν τοῖς ἀνὰ μέσον διαστήμασιν, εἰς ὃν ἀγορᾶς κοινῆς γινομένης, πωλεῖσθαι παρὰ μὲν τῶν ἐκ τοῦ Πόντου ἐμπόρων ἀναβαινόντων τὰ Λέσβια καὶ Χία καὶ Θάσια, παρὰ δὲ τῶν ἐκ τοῦ Ἀδρίου τοὺς Κερκυραϊκοὺς ἀμφορεῖς.

tant, naves in Pontum navigantes, ut videtur, prospiciunt; esse vero et locus quidam in mediis intervallis, quorsum, dum communes celebrantur nundinae, a mercatoribus ex Ponto eo adscendentibus res Lesbiae, Chiae et Thasiae, ab iis vero qui ab Adria veniunt, amphorae Corcyrae venduntur.

CAP. CV.

(112) Φασὶ δὲ καὶ τὸν Ἴστρον βέοντα ἐκ τῶν Ἐρκυνίων καλουμένων δρυμῶν σχίζεσθαι, καὶ τῇ μὲν εἰς τὸν Πόντον βεῖν, τῇ δ' εἰς τὸν Ἀδρίαν ἐκβάλλειν. Σημεῖον δ' οὐ μόνον ἐν τοῖς νῦν καιροῖς ἐωράκαμεν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἀρχαίων μύλλον, οἷον τὰ ἐκεῖ ἀπλωτα εἶναι· καὶ γὰρ Ἰάσονα τὸν μὲν εἰσπλουὶν κατὰ Κυανέας, τὸν δ' ἐκ τοῦ Πόντου ἐκπλουὶν κατὰ τὸν Ἴστρον ποιήσασθαι φασί, καὶ φέρουσιν ἄλλα τε τεκμήρια οὐκ ὀλίγα, καὶ κατὰ μὲν τὴν χώραν βωμοὺς ὑπὸ τοῦ Ἰάσονος ἀνακειμένους δεικνύουσιν, ἐν δὲ μιᾷ τῶν νήσων τῶν ἐν τῷ Ἀδρίᾳ Ἰσρὸν Ἀρτέμιδος ὑπὸ Μηδείας ἰδρυμένον. Ἔτι δὲ λέγουσιν ὡς οὐκ ἂν παρέπλευσε τὰς Πλαγιάδας καλουμένας, εἰ μὴ ἐκείθεν ἀπέπλει. (113) Καὶ ἐν τῇ Αἰθαλίᾳ δὲ νήσῳ, τῇ κειμένη ἐν τῷ Τυρρηνικῷ πελάγει, ἄλλα τε δεικνύουσι μνημεῖα τῶν ἀριστέων, καὶ τὸ ἐπὶ τῶν ψήφῳ δὲ λεγόμενον· παρὰ γὰρ τὸν αἰγιαλὸν ψήφους φασὶν εἶναι ποικίλας, ταύτας δ' οἱ Ἕλληνας οἱ τὴν νῆσον οἰκοῦντες λέγουσι τὴν χροιάν λαβεῖν ἀπὸ τῶν στελεγγισμάτων ὧν ἐπιποιῶντο ἀλειφόμενοι· ἀπ' ἐκείνων γὰρ τῶν χρόνων οὐτε πρότερον ἐωρᾶσθαι μυθολογοῦσι τοιαύτας ψήφους, οὐδ' ὕστερον ἐπιγενομένας. Ἔτι δὲ τούτων φανερώτερα σημεῖα λέγουσιν, ὅτι οὐ διὰ τῶν Συμπληγάδων ἐγένετο ὁ ἐκπλοῦς, αὐτῶν τῶν ποιητῶν ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις μάρτυρι χρώμενοι· τὴν γὰρ δυσχέρειαν τοῦ κινδύνου ἐμφανίζοντα λέγειν ὅτι οὐκ ἔστι παραπλεῦσαι τὸν τόπον (Ὅδ. μ. 67).

35 ἀλλὰ θ' ὁμοῦ πίνακας τε νεῶν καὶ σώματα φωτῶν κύμαθ' ἄλδος φορέουσι πυρὸς τ' ὀλοοῖο θύελλαι.

Περὶ μὲν οὖν τὰς Κυανέας οὐ λέγεται πῦρ ἀναπέμπειν, περὶ δὲ τὸν πορθμὸν τὸν διαλαμβάνοντα τὴν Σικελίαν ἐφ' ἐκάτερα κειμένων τῶν τοῦ πυρὸς ἀναφυσμάτων, καὶ τῆς τε νήσου συνεχῶς καιομένης, καὶ τοῦ περὶ τὴν Αἴτην βρέματος πολλάκις τὴν χώραν ἐπιεδράμηκόςτος.

(100) Ferunt et Istrum ex sylvā Hercynia dicta profluentem dividi, partimque in Pontum fluere, partim vero in Adriam ejici: cujus rei argumentum nos hoc tempore solum, sed magis etiam a priscis inde seculis vidimus, loca nempe illic sita navigiis esse impervia: nam et Iasonem juxta Cyaneas intrasse, ex Ponto vero per Istrum exiisse fama est, et cum alia indicia hujus rei afferunt non pauca, tum aras eo loco ab Iasone consecratas ostendunt, in una vero insularum maris Adriatici Dianae templum a Medea excitatum. Porro negant, illum petras quae Placidae dicuntur, praetervehi potuisse, nisi isthinc enavigasset. (101) Ceterum et in Aethalia, maris Tyrrheni insula, cum alia monumenta principum (illius expeditionis) virorum, tum id quod de calculis memorant, monstratur: nam ad littus calculos inveniri perhibent coloris varii; hos autem Graeci insulam incolentes memorant colorem debere strigentis quae strigilibus sibi detergebant, dum ungebantur: tales enim ab illis inde temporibus, nec ante visos esse fabulantur, nec post supervenisse. Verum et manifestiora hujus rei argumenta adlegant, non fuisse illis per Symplegadas exitum, ipsam poetam illis in locis testem citantes: docentem enim periculi gravitatem hunc locum praenavigari posse negare adstruunt.:

Verum simul tabulataque navium et corpora virorum
Maris undae rapiunt et ignis perniciosi procellae.

Circa Cyaneas igitur non dicitur ignis emitti, sed juxta fretum quod Siciliam (ab Italia) distinguit, sito ab utraque parte ignis spiraculo, cum insula continue flagrante, tum fluente circa Aetnam saepe regionem invadente.

CAP. CVI.

(114) Ἐν Τάραντι ἐναγίζειν κατὰ τινας χρόνους φασὶν Ἀτρείδαις καὶ Τυδείδαις καὶ Αἰακίδαις καὶ Λαερτιάδαις, καὶ Ἀγαμεμνονίδαις δὲ χωρὶς θυσίαν ἐπιτελεῖν ἐν ἄλλῃ ἡμέρᾳ ἰδίᾳ, ἐν ἣ νόμιμον εἶναι ταῖς γυναῖξι μὴ γεύσασθαι τῶν ἐκείνοις θυομένων. Ἔστι δὲ καὶ Ἀγγιλλέως νεὸς παρ' αὐτοῖς. Λέγεται δὲ μετὰ

(102) Tarenti feruntur certis temporibus parentare Atridis, Aecidis, Tydidis et Laertiadis, Agamemnoniadis autem seorsum facere sacrificia privatim alia die, qua mulieribus, quae iis immolantur, gustare lege interdictum est. Est et templum apud ipsos Achillis. Ferunt

τὸ παραλαβεῖν (παραβλεῖν?) τοὺς Ταραντίνους Ἡράκλειαν τὸν τόπον καλεῖσθαι ὃν νῦν κατοικοῦσιν, ἐν δὲ τοῖς ἀνω χρόνοις τῶν Ἰώνων κατεγόντων Πλείον (Πολίειον?), ἔτι δ' ἐκείνων ἐμπρόσθεν ὑπὸ τῶν Τρώων τῶν κατασχόντων αὐτὴν Σίγειον ὠνομάσθαι.

Tarentinos locum quem nunc incolunt, postquam eo adpulsissent, Heracleam vocasse, superioribus autem temporibus, quum ab Ionibus occuparetur, Polieum adpellatum esse, sed ante hos etiam a Trojanis, qui eum tunc tenebant, Sigeum.

CAP. CVII.

(115) Παρὰ δὲ τοῖς Συβαρίταις λέγεται Φιλοκτήτην τιμᾶσθαι· κατοικῆσαι γὰρ αὐτὸν ἐκ Τροίας ἀνακομισθέντα τὰ καλούμενα Μάκαλλα τῆς Κροτωνιάτιδος, ἃ φασιν ἀπέχειν ἑκατὸν εἰκοσι σταδίων, καὶ ἀναθεῖναι ἰστοροῦσι τὰ τόξα τὰ Ἡράκλειαι αὐτὸν εἰς τὸ τοῦ Ἀπολλωνίου τοῦ ἀλίου (ἀλαίου?). Ἐκεῖθεν δὲ φασὶ τοὺς Κροτωνιάτας κατὰ τὴν ἐπικράτειαν ἀναθεῖναι αὐτὰ εἰς τὸ Ἀπολλώνιον τὸ παρ' αὐτοῖς. Λέγεται δὲ καὶ τελευτήσαντα ἐκεῖ κεῖσθαι αὐτὸν παρὰ τὸν ποταμὸν τὸν Σύδαριν, βοηθήσαντα Ῥοδίοις τοῖς μετὰ Τληπολέμου εἰς τοὺς ἐκεῖ τόπους ἀπενεγχεῖσι καὶ μάχην συνάψαι πρὸς τοὺς ἐνοικοῦντας τῶν βαρβάρων ἐκείνην τὴν χώραν.

(103) Apud Sybaritas vero aiunt Philoctetem coli : hunc enim ex Troja reducem incolis donasse agri Crotoniensis partem quæ vocatur Macalla, distantem ab urbe, ut ferunt, cxxi stadiorum spatio, eumque Herculis sagittas in Apollinis Alæi templo consecrasse narrant : quas inde ablatas a Crotoniatis, quo tempore imperio potiti erant, in Apollinis templo quod apud eos exstat, dedicatas esse ferunt. Aiunt ipsum quoque iis in locis mortuum jacuisse ad Sybarim fluvium, quum auxilia tulisset Rhodiis, qui cum Tlepolemo ad ea loca delati cum barbaris hujus regionis incolis manus conseruerant.

CAP. CVIII.

(116) Περὶ δὲ τὴν Ἰταλίαν τὴν καλουμένην Γαρβαρίαν ἐγγὺς Μεταποντίου Ἀθηνᾶς ἱερὸν εἶναι φασιν Εἰλιενίας, ἔνθα τὰ τοῦ Ἐπειοῦ λέγουσιν ἀνακεῖσθαι ὄργανα, ἃ εἰς τὸν δούρειον ἵππον ἐποίησεν, ἐκείνου τὴν ἐπωνυμίαν ἐπιθέντος· φανταζομένην γὰρ αὐτῷ τὴν Ἀθηνᾶν κατὰ τὸν ἵππον ἀξιοῦν ἀναθεῖναι τὰ ὄργανα, καὶ διὰ τοῦτο βραδυτέρας τυγχάνοντα τῆς ἀναγωγῆς εἰλεῖσθαι ἐν τῷ τόπῳ, μὴ δυνάμενον ἐκπλεῦσαι· ὅθεν Εἰλιενίας Ἀθηνᾶς τὸ ἱερὸν προσαγορεύεσθαι.

(104) Circa Italiæ partem, quam Gargariam vocant, juxta Metapontium aiunt Minervæ Hileniæ templum exstare, inque eo Epei instrumenta dedicata esse, quæ ad equi lignei fabricam compararat, ipso deæ cognomen imponente : Minervam enim ei per somnum apparentem instrumenta ut consecraret, petiisse, quumque ideo tardiores e portu exitum sortiretur, eum loco isto involutum esse enavigare nequeuntem : unde Minervæ Hileniæ fanum adpellari.

CAP. CIX.

(117) Λέγεται περὶ τὸν ὀνομαζόμενον τῆς Δαυνίας τόπον ἱερὸν εἶναι Ἀθηνᾶς Ἀχαιῆς καλούμενον, ἐν ᾧ δὴ πελέκεις χαλκοῦς καὶ ὄπλα τῶν Διομήδους ἑταίρων καὶ αὐτοῦ ἀνακεῖσθαι. (118) Ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ φασὶ εἶναι κύνας οἱ τοὺς ἀφικνουμένους τῶν Ἑλλήνων οὐκ ἀδικοῦσιν, ἀλλὰ σάινουσιν ὥσπερ τοὺς συνηθιστάτους. (119) Πάντες δ' οἱ Δαύνιοι καὶ οἱ πλησιόγυροι αὐτοῖς μελανειμονοῦσι, καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, διὰ ταύτην, ὡς εἴοικε, τὴν αἰτίαν· τὰς γὰρ Τρωάδας τὰς ληφθεῖσας αἰχμαλώτους καὶ εἰς ἐκεῖνους τοὺς τόπους ἀφικουμένας, εὐλασθηθεῖσας μὴ πικρᾶς δουλείας τύχῳσιν ὑπὸ τῶν ἐν ταῖς πατρίσι προὔπαρχουσῶν τοῖς Ἀχαιοῖς γυναικῶν, λέγεται τὰς ναῦς αὐτῶν ἐμπρῆσαι, ἵν' ἅμα μὲν τὴν προσδοκωμένην δουλείαν ἐκφύγῳσιν, ἅμα δ' ὅπως μετ' ἐκείνων μένειν ἀναγκασθέντων συναρμολοῦσθαι κατάσχῳσιν αὐτοὺς ἄνδρας. Πάνυ δὲ καὶ τῷ ποιητῇ καλῶς πέφρασαι περὶ αὐτῶν· ἔλκεσιπέπλους γὰρ (Ἰλ. ζ, 442; η, 297; χ, 106) καὶ βαθυκόλπους (Ἰλ. ω, 215) κάκεινας, ὡς εἴοικεν, ἰδεῖν ἔστιν.

(105) Ferunt et circa locum quem Dauniae vocant, templum esse quod Minervæ Achaicæ adpellant, in quo secures æræe armaque cum Diomedis, tum sociorum ejus dedicata sint. Aiunt isto in loco canes esse, qui Græcos advenientes injuria nulla impetant, sed iis tamquam familiarissimis blandiantur. Porro omnes Daunii eorumque adcolæ, tam viri quam mulieres, a tratis tantum vestibus utuntur, ea, ut videtur, de causa, quod Trojanæ mulieres, quæ captivæ ad ea loca devenerant, metuentes ne gravem servitutum experirentur sub mulieribus, quas Achivi jam antehac in patria habuissent, naves eorum incendiisse feruntur, tum ut jugum servile, quod timebant, effugerent, tum ut eos, secum manendi necessitate imposita, sibi conjungerent tamquam maritos ac detinerent. Rectissime quoque poeta de iis locutus est : pepla enim trahentes, profundisque sinibus illas quoque, ut videtur, spectare licet.

CAP. CX.

(120) Ἐν δὲ τοῖς Πευκετινοῖς εἶναι φασὶν Ἀρτέμιδος ἱερὸν, ἐν ᾧ τὴν δωνομασμένην ἐν ἑκείνοις τοῖς τόποις χαλκῆν ἑλικά ἀνακείσθαι λέγουσιν, ἔχουσαν ἐπίγραμμα « Διομήδης Ἀρτέμιδι ». Μυθολογεῖται δ' ἑκείνον ἐλάφῳ περὶ τὸν τράχηλον περιθεῖναι, τὴν δὲ περιφῦναι, καὶ τοῦτον τὸν τρόπον εὐρισκομένην ὑπ' Ἀγαθοκλέους ὑστερον τοῦ βασιλέως Σικελιωτῶν εἰς τὸ τοῦ Διὸς ἱερὸν ἀνατεθῆναι φασιν.

(106) Apud Peucetios Dianæ templum esse dicitur, in quo dedicatam esse ferunt celebrem illam istis in locis aream torquem, inscriptione hac insignitam : Diomedes Dianæ. Eam fabulantur ab eo collo cervino circumdatam circumcirca coaluisse, eamque deinceps hoc pacto inventam ab Agathocle postea Siculorum rege in Jovis templo consecratam esse perhibent.

CAP. CXI.

(121) Ἐν τῇ ἄκρῃ τῆς Σικελίας τῇ καλουμένῃ Πελωριάδι τοσοῦτον γίνεσθαι κρόκον, ὥστε παρά τισι μὲν τῶν ἐν ἑκείνοις τοῖς τόποις κατοικούντων μὴ γνωρίζεσθαι Ἑλλήνων, ποῖόν τί ἐστι τὸ ἄνθος, ἐπὶ δὲ τῆς Πελωριάδος ἀμάξας κατακομίζειν μεγάλας τοὺς βουλομένους, καὶ κατὰ τὴν ἑαρινὴν ὥραν τὰς στρωμνάς καὶ τὰς σκηνὰς ἐκ κρόκου κατασκευάζειν.

(107) In Siciliae promontorio Peloriade vocato tanta copia provenire ferunt crocum, ut a quibusdam Græcis hæc loca incolentibus, quanti pretii res sit hicce flos, haud internoscatur, Inque Peloriade magna plaustra deportare cuicumque libitum fuerit, atque verno tempore strata scenasque croco instrui.

CAP. CXII.

(122) Φησὶν εἶναι ὁ Πολύκριτος ὁ τὰ Σικελικὰ γεγραφὼς ἐν ἔκπεσι ἐν τινι τόπῳ τῆς μεσογαίου λιμνῶν τι ἔχον ὄσον ἀσπίδος τὸ περίμετρον, τοῦτο δ' ἔχει ὕδωρ διαυγὲς μὲν, μικρῷ δὲ θαλερώτερον. Εἰς τοῦτ' οὖν ἐάν τις εἰσβῆ λούσασθαι χρεῖαν ἔχων, αὐξεται εἰς εὖρος, ἐάν δὲ καὶ δεύτερον, μάλλον πλατύνεται· τὸ δὲ πέρας ἕως εἰς πεντήκοντα ἀνδρῶν ὑποδοχὴν μείζον γενόμενον διευρύνεται. Ἐπειδὴν δὲ τοῦτον τὸν ἀριθμὸν λάβῃ, ἐκ βάθους πάλιν ἀνοίδου ἐκβάλλειν μετέωρα τὰ σώματα τῶν λουομένων ἔσω ἐπὶ τὸ ἔδαφος· ὡς δ' ἐν τοῦτο γένηται, εἰς τὸ ἀρχαῖον πάλιν σχῆμα τῆς περιμέτρου καθίσταται. Οὐ μόνον δ' ἐπ' ἀνθρώπων τοῦτο περὶ αὐτὸ γίνεται, ἀλλὰ καὶ ἐάν τι τετράπουν εἰσβῆ, τὸ αὐτὸ πάσχει.

(108) Polycritus, qui de rebus Siculis carmen heroicum conscripsit, in loco quodam regionis mediterraneæ stagnum exiguum esse ait ambitu suo scutum nihil excedens, idque aquam habere pellucidam quidem, sed turbulentiorem nonnihil. In hoc itaque si quis lavatu opus habens ingrediatur, in latum extenditur; quodsi iterum ingrediatur, amplius dilatatur; tandem eo usque amplificatur, ut spatium auctum quinquaginta etiam viros capiat. Verum ubi hunc numerum ceperit, ex imo rursus intumescens corpora lavantium sublimia foras in terram ejicere ferunt : quo facto, ad veteris ambitus figuram redire. Atque id non solum humanis corporibus, sed quadrupedibus etiam, ingreasis huic stagno usu venit.

CAP. CXIII.

(123) Ἐν δὲ τῇ ἐπικρατείᾳ τῶν Καρχηδονίων φασὶν ὄρος εἶναι ὃ καλεῖται Οὐράνιον, παντοδαπῆς μὲν ὕλης γέμον, πολλοῖς δὲ διαπεποικιλμένον ἀνθεσιν, ὥστε τοὺς συνεχεῖς τόπους ἐπὶ πολὺ μεταλαμβάνοντας τῆς εὐωδίας αὐτοῦ ἡδίστην τινὰ τοῖς ὁδοιποροῦσι προσβάλλειν τὴν ἀναπνοήν. Πρὸς δὲ τοῦτον τὸν τόπον κρήνην ἐλαίου φασὶν εἶναι, τὴν δ' ὄσμην ἔχειν τῆς κέδρου τοῖς ἀποπτίσμασι ὁμοίαν. Δεῖν οὖν φασὶ τὸν προσιόντα πρὸς αὐτὴν ἀγνὸν εἶναι, καὶ τούτου γινομένου πλείον ἀναβλύζειν αὐτὴν τὸ ἐλαίον, ὥστ' ἀσφαλῶς ἀρύεσθαι.

(109) In Carthaginiensium ditione ferunt montem Uranium vocatum exstare, cum omnis generis materia refertum, tum multis floribus variegatum, ita ut contigua loca, quibus ille fragrantiam suam liberaliter impertitur, viatoribus halitum quemdam objiciant gratissimum. Juxta hunc sane locum fontem oleo fluentem esse perhibent, odore cedri scobi non absimili. Verum, ut inquit, castum oportet esse qui ad eum accedit : quod si fiat, majori copia projicere oleum, ita ut hauriri tuto queat.

CAP. CXIV.

(124) Φασὶ καὶ ταύτης τῆς κρήνης πλησίον εἶναι
τινα πέτραν αὐτοφυῆ, μεγάλῃ τῷ μεγέθει. Ταύτην
οὖν λέγουσιν, ἐπειδὴν μὲν ἦ θέρος, φλόγα ἀναπέμπειν
πυρός, χειμῶνος δὲ γενομένου ἐκ τοῦ αὐτοῦ τόπου
κρουόν ὕδατος ἀναρραίνειν οὕτω ψυχροῦ ὥστε χιόνι
συμβαλλόμενον μηδὲν διαφέρειν. Καὶ τοῦτο φασιν οὐκ
ἀπόκρυφον, οὐδὲ μικρὸν χρόνον φαίνεσθαι, ἀλλὰ τὸ μὲν
πῦρ ἀνίειν τὴν θερίαν ὄλην, τὸ δ' ὕδωρ πάντα τὸν
χειμῶνα.

Juxta eum fontem sponte natam petram quamdam
exstare ferunt ampla magnitudine. Hanc itaque ferunt
caloribus quidem æstivis ignis flammam emittere; hiems
autem ubi supervenerit, ex eodem loco aquæ scatebram
emicare adeo frigidæ, ut cum nive comparata nihil ab ea
differat. Et hoc affirmant non occulte, neque brevi tem-
pore conspici, sed ignem quidem per totam æstatem,
aquam vero hieme tota emittere.

CAP. CXV.

10 (125) Λέγεται δὲ καὶ περὶ τὴν τῶν Σιντῶν καὶ
Μαιδῶν χώραν καλουμένην τῆς Θράκης ποταμὸν τινα
εἶναι Πόντον προσαγορευόμενον, ἐν ᾧ καταπέρεσθαι
τινας λίθους οἱ καίονται καὶ τοῦναντίον πάσχουσι τοῖς
ἐκ τῶν ξύλων ἄνθραξιν· βριζόμενοι γὰρ σβέννυνται
15 ταχέως, ἔδατι δὲ βραίνόμενοι ἀνκάλμπουσι καὶ ἀνά-
πτουσι κάλλιον. Παραπλησίαν δ' ἀσφάλτῳ, ὅταν
καίονται, καὶ πονηρὰν οὕτως ὁσμὴν καὶ δριμυίαν
ἔχουσι ὥστε μηδὲν τῶν ἑρπετῶν ὑπομένειν ἐν τῷ
τόπῳ καιομένων αὐτῶν.

(110) Ferunt et circa Thraciæ partem quæ Sintorum Ma-
dorumque regio adpellatur, fluvium quemdam exstare Pon-
tum vocatum, in eoque lapides quosdam deferri qui comburi
possunt, quibusque contrariam evenit ac prunis e ligno
provenientibus, quippe qui subflando cito restinguuntur:
aquis autem respersi resplendent impensiusque exardeant.
Ceterum quum ardent, similem bitumini et gravem emit-
tunt odorem, adeoque acrem ut nullum reptile eo loco per-
durare possit, dum comburuntur.

CAP. CXVI.

20 (126) Εἶναι δὲ φασὶ καὶ τόπον τινα παρ' αὐτοῖς οὐ-
λίαν μικρὸν, ἀλλ' ὡς ἂν εἰκοσὶ που σταδίων, ὅς φέρει
κριθὰς αἷς οἱ μὲν ἄνθρωποι χρῶνται, οἱ δ' ἵπποι καὶ
βόες οὐκ ἐθέλουσιν αὐτάς ἐσθίειν, οὐδ' ἄλλο οὐδέν. Ἄλλ'
οὐδὲ τῶν ἕων, οὐδὲ τῶν κυνῶν οὐδεμία τολμᾷ γεύσα-
25 σθαι τῆς κόπρου τῶν ἀνθρώπων, οἱ τινες ἂν ἐκ τῶν
κριθῶν τούτων μᾶζαν φαγόντες ἢ ἄρτον ἀποδείωσι, τῷ
θνήσκειν.

(111) Esse præterea aiunt apud illos locum quemdam
non perexiguum, sed stadiorum circiter xx amplitudine,
ubi hordeum provenit, quo homines quidem utuntur, equi
vero bovesque vesci nolunt, nec ullum aliud animal. Ve-
rum nec sus ulla, neque canis excrementa gustare audet
hominum, quicumque, comesta maza vel pane hoc hordeo
paratis, alvum exonerarint, quoniam moriuntur.

CAP. CXVII.

30 (127) Ἐν δὲ Σκοτούσαις τῆς Θεσσαλίας φασὶν
εἶναι κρηνίδιον τι μικρὸν, ἐξ οὗ ῥεῖ τοιοῦτον ὕδωρ ὃ τὰ
μὲν ἔλκη καὶ θλάσματα ταχέως ὑγιεινὰ ποιεῖ, καὶ τῶν
ἀνθρώπων καὶ τῶν ἑποζυγίων· ἐὰν δὲ τις ξύλον μὴ
παντάσασι συντρίψας, ἀλλὰ σχίσας ἐμβάλη, συμψύε-
ται καὶ πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ καθίσταται.

(112) Scotussis in Thessalia fonticulum quemdam exi-
guum esse aiunt, unde aqua defluit hujusmodi ut vulnera
contusionesque, cum hominum, tum jumentorum, sanet,
lignumque si quis injecerit, non penitus contritum, sed
fissum, coalescit atque rursus ad pristinum statum redit.

CAP. CXVIII.

35 (128) Περὶ δὲ τὴν Θράκην τὴν ὑπὲρ Ἀμφίπολιν
φασὶ γίνεσθαι τι τερατιώδες καὶ ἀπίστον τοῖς μὴ τε-
θεαμένοις· ἐξιόντες γὰρ οἱ παῖδες ἐκ τῶν κωμῶν καὶ
τῶν ἐγγύς χωρίων ἐπὶ θήραν τῶν ὀρνιθῶν συνθη-
ρεῖν παραλαμβάνουσι τοὺς ἱέρακας, καὶ τοῦτο
40 ποιοῦσιν οὕτως. Ἐπειδὴν προέλθωσιν εἰς τόπον ἐπι-
τήδειον, καλοῦσι τοὺς ἱέρακας ὀνομαστί κεκραγότες·
οἱ δ' ἔταν ἀκούωσι τῶν παιδῶν τὴν φωνήν, παραγινόμε-
νοι κατασοῦσι τοὺς ὀρνιθας· εἰ δὲ δεδιότες ἐκείνους

(113) Circa eam Thraciæ partem quæ supra Amphipolin
sita est, rem quamdam monstrosam ac non conspicatis incre-
dibilem fieri tradunt: egredientes enim pueri ex pagis agris-
que finitimis ad aviculas capiendas accipitres sibi adiscunt
venationis socios idque hoc modo peragunt: ubi ad
locum opportunum pervenerint, accipitres nominatim cum
clamore advocant: qui puerorum voce audita, acceden-
tes aves loco exturbant; hæc vero metu accipitrum ad

καταφεύγουσιν εἰς τοὺς θάμνους, ὅπου αὐτοὺς οἱ παῖδες
ξύλοις τύπτοντες λαμβάνουσιν. Ὁ δὲ πάντων ἂν τις
μάλιστα θαυμάσειεν· οἱ μὲν γὰρ ἱέρακες ὅταν αὐτοί
τινα λάβωσι τῶν ὀρνίθων, καταβάλλουσι τοῖς θηρέου-
σιν, οἱ δὲ παῖδες ἀπάντων τῶν ἀλότων μέρος τι τοῖς
ἱέραξιν ἀποδόντες ἀπέρχονται.

frutices confugiunt, ubi illas pueri fustibus percutientes
capiunt. Quin etiam, quod omnium maxime mirere, acci-
pitres si quam avem ipsi ceperint, aucupibus reportant,
pueri vero, totius prædæ parte aliqua accipitribus impertita,
decedunt.

CAP. CXIX.

(129). Θαυμαστὸν δὲ τι καὶ παρὰ τοῖς Ἑνετοῖς φασὶ
γίνεσθαι· ἐπὶ γὰρ τὴν χώραν αὐτῶν πολλάκις κολοιδῶν
ἀναριθμήτους μυριάδας ἐπιφέρεισθαι καὶ τὸν σίτον αὐ-
τῶν σπειράντων καταναλίσκειν· οἷς τοὺς Ἑνετοὺς πρὸ
τοῦ ἐφίπτασθαι μέλλειν ἐπὶ τὰ μεθόρια τῆς γῆς προτι-
θέναι δῶρα, παντοδαπῶν καρπῶν καταβάλλοντας σπέρ-
ματα, ὧν ἕαν μὲν γεύσωνται οἱ κολοιοί, οὐχ ὑπερβαί-
νουσιν ἐπὶ τὴν χώραν αὐτῶν, ἀλλ' οἷδασιν οἱ Ἑνετοί
ὅτι ἔσονται ἐν εἰρήνῃ· ἕαν δὲ μὴ γεύσωνται, ὥστε
πολεμίων ἐφοδὸν αὐτοῖς γινομένην οὕτω προσδοκῶσιν.

(114). Porro mirandum quid etiam apud Venetos evenire
narrant : regionem enim eorum innumerabiles monedula-
rum greges frequenter infestare, frumentum consitum
eorum depascentes : quibus Venetos, anlequam advola-
turi sint ad confinia agri sui, munera proponere, omnisque
generis frugum semina offerentes : quæ si gustaverint mo-
nedulæ, fines eorum non supervolant, sed Veneti de pace
certi sunt ; si vero ista non adtigerint, hi eas perinde ex-
spectant ac si hostium incursus iis immineret.

CAP. CXX.

(130). Ἐν δὲ τῇ Χαλκιδικῇ τῇ ἐπὶ Θράκης πλησίον
Ὀλύνθου φασὶν εἶναι Κανθαρώλεθρον ὀνομαζόμενον
τόπον, μικρῷ μείζονα τὸ μέγεθος ἄλω, εἰς δὲ τῶν μὲν
ἄλλων ζῶων ὅταν τι ἀφίκηται, πάλιν ἀπέρχεται, τῶν
δὲ κανθάρων τῶν ἐλθόντων οὐδεὶς, ἀλλὰ κύκλω περιού-
τες τὸ χωρίον λιμῶν τελευτῶσιν.

(115). In Chalcidica Thraciæ juxta Olynthum aiunt lo-
cum quemdam esse, quem Cantharolethron vocant, am-
plitudine areæ paulo majorem : quem si aliud quoddam
animans ingredatur, rursus inde discedit, scarabæorum
vero qui eo intraverint, nullus, sed locum in orbem perva-
gantes fame exanimantur.

CAP. CXXI.

(131). Ἐν δὲ Κύκλωφι τοῖς Θραξὶ κρηνίδιον ἔστιν
ὑδρὸς ἔχον δὲ τῇ μὲν ὄψει καθαρὸν καὶ διαφανές καὶ τοῖς
ἄλλοις ὁμοιον, ὅταν δὲ πῆτι τι ζῶον ἐξ αὐτοῦ, παρα-
γρῆμα διαφθείρεται.

(116). Apud Cyclopas Thracæ fonticulus est aquam con-
tinens conspectu quidem puram ac limpida ceterisque
similem, verum hausta ab animante confestim necat.

CAP. CXXII.

(132) Φασὶ δὲ καὶ ἐν τῇ Κραστονίᾳ παρὰ τὴν Βισαλ-
τῶν χώραν τοὺς ἀλίσκομένους λαγῶς δύο ἡπάτα ἔχειν,
καὶ τόπον τινὰ εἶναι ὅσον πλεθριαῖον, εἰς δὲ ὅτι ἂν
εἰσελθῇ ζῶον, ἀποθνήσκει. (133) Ἔστι δὲ καὶ ἄλλο
αὐτῷθε ἱερὸν Διονύσου μέγα καὶ καλόν, ἐν ᾧ τῆς ἑορτῆς
καὶ τῆς θυσίας οὐσης λέγεται, ὅταν μὲν ὁ θεὸς εὐετηρίαν
μέλλη ποιεῖν, ἐπιφαίνεσθαι μέγα σέλας πυρός, καὶ
τοῦτο πάντας ὁρᾶν τοὺς περὶ τὸ τέμενος διατρίβοντας,
ὅταν δ' ἀκαρπίαν, μὴ φαίνεσθαι τοῦτο τὸ φῶς, ἀλλὰ
σκότος ἐπέχειν τὸν τόπον, ὥσπερ καὶ τὰς ἄλλας νύκτας.

(117). Aiunt et in Crastonia prope Bisaltarum regioneem
lepores qui capiuntur, bina jocinora habere, locumque
quemdam circiter jugeri magnitudine esse, in quem quod-
cumque animal ingressum fuerit, perit. Est et aliud
templum isthic Bacchi magnum pulchrumque, in quo dum
festa solemnia sacrificiaque celebrantur, si fertilitatem
quidem ejus anni polliceatur deus, fulgorem ignis adpa-
rere aiunt ingentem, ac omnibus circa templum agentibus
conspicuum fieri ; si vero sterilitatem, lumen hoc non adpa-
rere, sed tenebras, quemadmodum et reliquis noctibus,
locum occupare.

CAP. CXXIII.

(134) Ἐν Ἠλιδι λέγουσιν εἶναι τι οἰκημα σταδίου
ἀπέχον ὀκτώ μάλιστα τῆς πόλεως, εἰς δὲ τιθέασιν τοῖς
Διονυσίοις λέθητας χαλκοῦς τρεῖς κενούς. Τοῦτο δὲ
ποιήσαντες παρακαλοῦσι τῶν Ἑλλήνων τῶν ἐπιδη-
μούντων τὸν βουλόμενον ἐξετάσαι τὰ ἀγγεῖα καὶ τοῦ

(118). In Elide ædificium est, ut ferunt, quoddam stadis
distant circiter octo ab urbe, in quod Dionysiis tres lebetes
æneis collocant vacuos : quo facto, quicumque voluerit
Græcorum aliunde huc advectorum, hortantur ut vasa

οίκου κατασφραγίζεσθαι τὰς θύρας. Καὶ ἐπειδὴν μέλλωσιν ἀνοίγειν, ἐπιδείξαντες τοῖς πολίταις καὶ τοῖς ξένοις τὰς σφραγίδας, οὕτως ἀνοίγουσιν. Οἱ δ' εἰσελθόντες εὐρίσκουσι τοὺς μὲν λίβητας οἴνου πλήρεις, τὸ δ' ἔδαφος καὶ τοὺς τοίχους ὑγιεῖς, ὥστε μηδεμίαν εἶναι ὑπόψιαν λαθεῖν ὡς τέχνη τινὴ κατασκευάζουσιν. (135) Ἐἶναι δέ φασι παρ' αὐτοῖς καὶ ἰκτίνους, οἱ παρὰ μὲν τῶν διὰ τῆς ἀγορᾶς τὰ κρέα φερόντων ἀρπάζουσι, τῶν δ' ἱεροθύτων οὐχ ἄπτονται.

scrutetur domusque januas sigillis obsignet. Deinde quum eam reseraturi sunt, ostendunt sigilla et civibus et peregrinis, et sic denique aperiant. Ingressi lebetes quidem vino plenos inveniunt, pavimento vero et parietes integros, ita ut nulla suspicio obrepere possit quasi id arte quadam molirentur. (119) Aiunt apud eosdem quoque milvos esse, qui carnes per macellum quidem ferentibus eripiant, quæ immolantur vero, non tangant.

CAP. CXXIV.

10 (136) Ἐν Κορωνείᾳ δὲ τῆς Βοιωτίας λέγεται τοὺς ἀσπάλακας τὰ ζῶα μὴ δύνασθαι ζῆν, μηδ' ὀρύσσειν τὴν γῆν, τῆς λοιπῆς Βοιωτίας πολὺ πλῆθος ἔχουσης.

(120). Coronæ Bœotiæ oppido talpæ dicuntur nec vivere, nec terram fodere posse, magna alioqui copia per reliquam Bœotiam redundante.

CAP. CXXV.

(137) Ἐν Λουσοῖς δὲ τῆς Ἀρκαδίας κρήνην εἶναι τινὰ φασιν, ἐν ᾗ χειρσαῖοι μύες γίνονται καὶ κολουμβῶσι, τὴν θάιταν ἐν ἐκείνῃ ποιούμενοι. Λέγεται δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ ἐν Λαμψάκῳ εἶναι.

(121). Lusia in Arcadia ferunt fontem quemdam esse, in quo mures terrestres nascantur et natent vitamque degant. Atque idem etiam Lampsaci contingere fertur.

CAP. CXXVI.

(138) Ἐν δὲ Κράννωνι τῆς Θετταλίας φασὶ δύο κόρακας εἶναι μόνους ἐν τῇ πόλει. Οὗτοι δταν ἐκνεοτεύσωσιν, ἑαυτοὺς μὲν, ὡς ἴοικεν, ἐκτοπίζουσιν, ἐτέρους δὲ τοσοῦτους τῶν ἐξ αὐτῶν γενομένων ἀπολείπουσιν.

(122). Crannouæ Thessaliæ urbe duos esse tantum corvos ferunt: qui ubi pullos suos e nido deturbarint, se ipsos quidem, ut videtur, alio transferunt, ceterum alios totidem ex se natos relinquunt.

CAP. CXXVII.

(139) Ἐν δ' Ἀπολλωνίᾳ τῇ πλησίον κειμένη τῆς τῶν Ἀτλαντίνων χώρας φασὶ γίνεσθαι ἀσφαλτον ὀρυκτὴν καὶ πίσσαν, τὸν αὐτὸν τρόπον ἐκ τῆς γῆς ἀναπηδῶσαν τοῖς ὕδασι, οὐδὲν διαφέρουσαν τῆς Μακεδονικῆς, μελαντέραν δὲ καὶ παχυτέραν πεφυκέναι ἐκείνης. Οὐ πόρρω δὲ τούτου τοῦ χωρίου πῦρ ἐστὶ καϊόμενον πάντα τὸν χρόνον, ὡς φασιν οἱ κατοικοῦντες περὶ τὴν χώραν ἐκείνην. Ὁ δὲ καϊόμενος τόπος ἐστὶν οὐ πολὺς, ὡς 30 ἴοικεν, ἀλλ' ὅσον μάλιστα πεντακλίνου τὸ μέγεθος. Ὅζει δὲ θεῖου καὶ στυπτηρίας, καὶ πέφυκε περὶ αὐτὸν πόα τε βαθεῖα, δ καὶ θαυμάσειεν ἂν τις μάλιστα, καὶ δένδρα μεγάλα, οὐκ ἀπέχοντα τοῦ πυρὸς πῆχεις τέσσαρας. Καίεται δὲ συνεχῶς περὶ Λυκίαν καὶ Μεγά- 35 λην πόλιν τὴν ἐν Πελοποννήσῳ.

(123). Apolloniæ, quæ juxta regionem Taulantiorum (?) sita est, nasci aiunt bitumen fossile picemque instar aquarum e terra subsilientem, nihil a Macedonica differentem, nisi quod atra magis densiorque proveniat. Nec procul isthinc ferunt adcolæ hujus regionis ignem exstare qui perpetuo ardeat. Locus autem ardens minime amplius est, ut videtur, sed quantus decem fere hominibus ad adcumbendum sufficeret. Ceterum sulfur alumenque redolet, crescitque et circa hunc gramen densissimum, et quod maxime mirere, arbores excelsæ vix quatuor cubitis ab igne distantes. Flagrat autem perpetuo circa Lyciam et Megalopolim Peloponnesi urbem.

CAP. CXXVIII.

(140) Λέγεται δὲ καὶ ἐν Ἰλλυριοῖς τίκτειν τὰ βοσκήματα δις τοῦ ἑνιαυτοῦ, καὶ τὰ πλείστα διδυμοτοκεῖν, καὶ πολλὰ δὲ τρεῖς, ἢ τέσσαρας ἐρίφους τίκτειν, ἕνια δὲ καὶ πέντε καὶ πλείους, ἔτι δὲ γάλακτος ἀφίνα ῥαδίως 40 τρία ἡμέροα. Λέγουσι δὲ καὶ τὰς ἀλεκτορίδας οὐχ ὥσπερ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἀπαξ τίκτειν, ἀλλὰ δις, ἢ τρεῖς τῆς ἡμέρας.

(124). Ferunt etiam apud Illyrios pecudes bis quotannis parere, et plerasque geminos, multas quoque ternos, vel quaternos hædos, nonnullas etiam quinos aut plures, lactisque facile sesquicongium præbere. Tum gallinas narrant non semel, sicut apud reliquas gentes, sed his terve in dies singulos ova edere.

CAP. CXXIX.

(141) Λέγεται δὲ καὶ ἐν Παιονίᾳ τοὺς βοῦς τοὺς ἀγρίους πολλὸν μεγίστους ἀπάντων τῶν ἐν τοῖς λοιποῖς εἶθεσι γίνεσθαι, καὶ τὰ κέρατα αὐτῶν χωρεῖν τέσσαρα χόας, ἐνίων δὲ καὶ πλείον.

(125) In Pæonia quoque gigni aiunt feros boves longe omnium maximos qui apud ceteras gentes exsunt, cornuaque eorum quatuor congios capere, imo nonnullorum et plus.

CAP. CXXX.

5 (142) Περί δὲ τοῦ πορθοῦ τῆς Σικελίας καὶ ἄλλοι μὲν πλείους γεγράφασι, καὶ οὗτος δὲ φησι συμβαίνειν τερατώδες· ἐκ γὰρ τοῦ Τυρρηνικοῦ πελάγους πολλῶν βροίζῳ φερόμενον τὸν κλύδωνα προσβάλλειν πρὸς ἀμφοτέρω τὰ ἀκρωτήρια, τὸ μὲν τῆς Σικελίας, τὸ δὲ τῆς
 10 Ἰταλίας, τὸ προσαγορευόμενον Ῥήγιον, καὶ φερόμενον ἐκ μεγάλου πελάγους εἰς στενὸν συγκλείεσθαι, τούτου δὲ γινομένου κῦμα μετώρον αἶθριν σὺν πολλῶν βρόμῳ ἐπὶ πάνυ πολὺν τόπον τῆς ἀνω-φορᾶς, ὥστε τοῖς μακρὰν ἀπέχουσι σύνοπτον εἶναι τὸν μετεωρισμὸν,
 15 οὐχ ὅμοιον φαινόμενον θαλάσσης ἀναφορᾶς, λευκὸν δὲ καὶ ἀφρώδες, παραπλήσιον δὲ τοῖς συρμοῖς τοῖς γινομένοις ἐν τοῖς ἀνυπερβλήτοις χειμῶσιν. Καὶ ποτε μὲν ἀλλήλοισι συμπύπτειν ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ἀκρωτηρίων τοὺς κλύδωνας, καὶ ποιεῖν συγκλυσμὸν ἀπιστον μὲν
 20 διηγεῖσθαι, ἀνυπομόνητον δὲ τῇ ὄψει θεάσασθαι· ποτὲ δὲ δισταμένους ἐκ τῆς πρὸς ἀλλήλους συρράξεως οὕτω βαθεῖαν καὶ φρικώδη τὴν ἀποψιν ποιεῖν τοῖς ἐξ ἀνάγκης θεωμένοις, ὥστε πολλοὺς μὲν μὴ κρατεῖν ἑαυτῶν, ἀλλὰ πίπτειν σκοτουμένους ὑπὸ δέους. Ἐπειδὴν δὲ
 25 προσπεσὸν τὸ κῦμα πρὸς ὀποτερονοῦν τῶν τόπων καὶ μετεωρισθὲν ἕως τῶν ἀκρων πάλιν εἰς τὴν ὑπορρέουσαν θάλασσαν κατενεχθῆ, τότε δὴ πάλιν σὺν πολλῶν μὲν βρυγηθμῶν, μεγάλαις δὲ καὶ ταχέαις δίναις, τὴν θάλασσαν ἀναζεῖν καὶ μετεωρίζεσθαι κυκωμένην ἐκ βυθῶν,
 30 παντοδαπὰς δὲ χροὰς μεταλλάσσειν· ποτὲ μὲν γὰρ ζοφεράν, ποτὲ δὲ κυανῆν, πολλάκις δὲ πορφυρίζουσαν διαφαίνεσθαι. Τὸν δὲ δρόμον καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς, ἔτι δὲ πρὸς τούτοις τὴν ἀνάρροϊαν, οὐδ' ἀκούειν οὐδὲν ἔρπετόν, οὐθ' ὄραν ὑπομένειν, φεύγειν δὲ πάντα πρὸς
 35 τὰς ὑποκειμένας ὑπωρείας. Λήγοντος δὲ τοῦ κλύδωνος τὰς δίνας μετεώρους φέρεσθαι ποικίλας οὕτω τὰς ἀναστροφὰς ποιουμένας, ὥστε δοκεῖν πρηστήρων ἢ τιῶν ἄλλων μεγάλων ὄφρων σπειράματι παρομοίους τὰς κινήσεις ἀποτελεῖν.

(126). De Siculo freto cum alii complures scripserunt, tum hic portentosam rem evenire inquit : æstum enim e Tyrrheno mari delatum strepitu ingenti utrumque promontorium, cum Siciliæ, tum Italiæ quod Rhegium vocant, ferire, delatumque ex mari vasto in angustias concludi : quo facte, fluctus sublimes ad tollere fremitu magno ad spatium usque perlonginquum inde ab ipsa elatione, ita ut procul abstantibus conspicuus sit ebulliens æstus, maris exæstantis fluctibus ad aspectu haudquaquam similem, sed album et spumosum similemque turbinibus quos immanissimæ excitare solent procellæ. Atque interdum quidem adversos fluctus ad utrumque promontorium concurrere undarumque efficere collisionem incredibilem quidem narratu, sed quam contueri oculis nemo sustineret; interdum vero dehiscentes ex mutuo conflictu adeo profundum ac horribilem voraginem necessario intuentibus ostendere, ut multi semet ipsos continere nequeant, sed metu obfuscati concidunt. Postquam vero ad alterutrum locum fluctus adlisi sublatique ad summa usque promontoria, denuo in subtus defluens mare devoluti sunt, tum rursus magno cum rugitu vorticibusque magnis ac rapidis effervesce mare inque sublime efferri a fundo inde turbatum et omni modo colores variare : interdum enim tenebricosum, nonnumquam cœruleum, frequenter purpurasces interlucere. Ceterum cursum ejus et immensitatem refluxumque præterea nullum animal nec audire, nec videre sustinere, sed ad radices montium subjacentium confugere omnia. Cessante vero æstu, in sublime efferri vortices, adeo varias facientes reciprocationes, ut motus spiris præsterum, aut aliorum quorundam magnorum serpentum, similes edere videantur.

CAP. CXXXI.

40 (143) Φασὶν οἰκοδομούντων Ἀθηναίων τὸ τῆς Δήμητρος ἱερὸν τῆς ἐν Ἐλευσίνι περιεχομένην στήλην πέτραις εὐρεθῆναι χαλκῆν, ἐφ' ἧς ἐπεγέγραπτο « Δηϊόπης τὸδε σῆμα », ἣν οἱ μὲν λέγουσι Μουσαίου εἶναι γυναῖκα, τινὲς δὲ Τριπτολέμου μητέρα γενέσθαι.

(127). Aiunt Atheniensibus templum Cereris Eleusiniæ exstruentibus, columnam saxis circumdatam inventam fuisse æream, cui inscriptum erat : « Deïopes hoc sepulcrum : » quam alii quidem Musæi uxorem, alii vero Triptolemi matrem fuisse perhibent.

CAP. CXXXII.

(144) Ἐν μίῃ τῶν Αἰόλου προσαγορευομένων νήσων
 πλῆθος τί φασὶ γενέσθαι φοινίκων, ὅθεν καὶ Φοινικῶδη
 καλεῖσθαι. Οὐκ ἂν οὖν εἴη τὸ λεγόμενον ὑπὸ Καλλι-
 σθένους ἀληθές, ὅτι ἀπὸ Φοινίκων τῆς Συρίας τῶν τὴν
 5 παραλίαν οἰκούντων τὸ φυτὸν λαβεῖν τὴν προσηγορίαν.
 Ἄλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς Φοινίκας ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων
 φασὶ τινες [φοινίκας] προσαγορευθῆναι διὰ τὸ πρῶτους
 πλέοντας τὴν θάλασσαν, ἧ ἂν ἀποβαίησαν, πάντα
 ἀποκτείνειν καὶ φονεύειν. Καὶ κατὰ γλῶσσαν δ' ἐστὶ
 10 τὴν Περραιβῶν τὸ αἰμάζειν φοινίξει.

(128) *Æoli vero quas vocant, insularum unam ferunt pal-
 mis arboribus abundare, indeque et Phœnicussam adpellari :
 itaque fore ut falso a Callisthene adseratur, Phœnices Sy-
 riam littoralem incolentes arbori nomen indidisse. Verum
 a Græcis aiunt quidam ipsos quoque Phœnices nomen
 adcepisse, quod primi maria navigantes, quocumque ad-
 pellerent, omnes necarent ac trucidarent. Præterea Per-
 rhæborum lingua φοινίξει: cruentare significat.*

CAP. CXXXIII.

(146) Τῆς καλουμένης Αἰνιακῆς χώρας περὶ τὴν
 ὀνομαζομένην Ὑπάτην λέγεται παλαιὰ τις στήλη εὐρε-
 θῆναι, ἣν οἱ Αἰνιᾶνες τίνος ἦν εἰδέναι βουλόμενοι, ἔχου-
 σαν ἐπιγραφὴν ἀρχαίως γραμμασιν, ἀπέστειλαν εἰς
 15 Ἀθήνας τινὰς κομίζοντας αὐτήν. Πορευομένων δὲ
 διὰ τῆς Βοιωτίας, καὶ τισι τῶν ξένων ὑπὲρ τῆς ἀπο-
 δημίας ἀνακινουμένων, λέγεται αὐτοὺς εἰσαχθῆναι εἰς
 τὸ καλούμενον Ἰσμήνιον ἐν Θήβαις· ἐκεῖθεν γὰρ μά-
 λιστα ἂν εὐρεθῆναι τὴν τῶν γραμμάτων ἐπιγραφὴν,
 20 λέγοντες εἶναι τινα ἀναθήματα ὁμοίους ἔχοντα τοὺς
 ῥυθμοὺς τῶν γραμμάτων ἀρχαῖα· ὅθεν αὐτοὺς φα-
 σιν ἀπὸ τῶν γνωριζομένων τὴν εὐρεσιν ποιησαμένου
 τῶν ἐπιζητουμένων, ἀναγράψαι τούσδε τοὺς στίχους·

Ἡρακλῆς τεμνίσσει (τέμενος τόδε) Κυθῆρα (κυθρᾶ) Φερσε-
 [φράσσει,
 25 Γηρουεῖας (τῆδ') ἀγέλας ἐλάων, ἧδ' Ἐρύθειαν ἀγων.
 Τὰς δ' ἐδάμασσε πόθῳ Παισιφάσσα θεά.
 Τῆδε δὲ μοί (δ' ἐμῶ) τέκνω, τῷ δ' (τῆδ') Ἐρύθου τε (Εὐ-
 [ρυτιῶνι) δάμαρ (δαμίντι)
 Νυμφογενῆς Ἐρύθη δὴ τόδ' ἔδωκε πέθον
 Μναμόσυνον φίλιας, φηγῶ ὑπο σκιερᾶ.

30 Τούτῳ τῷ ἐπιγράμματι ἐπεχώρησε καὶ ὁ τόπος ἐκεῖνος
 Ἐρυθός καλούμενος, καὶ ὅτι ἐκεῖθεν τὰς βοῦς, καὶ οὐκ
 ἐξ Ἐρυθείας ἤγαγεν· οὐδὲ γὰρ ἐν τοῖς κατὰ Λιβύην
 καὶ Ἰβηρίαν τόποις οὐδαμῶς τὸ ὄνομά φασὶ λέγεσθαι
 τῆς Ἐρυθείας.

(129) Circa urbem Hypatam dictam in regione *Æniaca*
 adpellata dicitur columna quædam vetus reperta esse in-
 signita inscriptione literis vetustis exarata : quam *Ænians*
 ejus esset, quum explorare cuperent, Athenas miserunt
 quosdam adlaturos. Hi vero per Bœotiam iter facientes ac
 de peregrinatione sua cum hospitibus quibusdam verba
 conserentes Thebas ad Ismenium quod vocant, deducti
 esse feruntur : inde enim literarum inscriptionem maxime
 enodari posse perhibebatur, istis nempe adfirmantibus, do-
 naria quædam antiqua inibi exstare formis literarum simili-
 bus inscripta : unde illos dicunt, inventa ex notis explica-
 tione eorum quæ quærerentur, hos literis mandasse versus :

Abducta bove Geryonis pulchraque Erythia,

Hunc lucum Alcides Persephonæ posuit.

Armenta hæc desiderio dea candida vicit.

Nympharum vero de genere una Erythe

Campum istum puero monumentum præbet amoris

Tegmine sub fagi Eurytioni suo.

Cum hac inscriptione consentit tum quod locus iste Ery-
 thus adpellatur, tum quod isthinc boves, non ex Erythia
 egit : neque enim usquam vel in Libya, vel in Hispania
 nomen Erythiæ exstare ferunt.

CAP. CXXXIV

35 (148) Τῆς δὲ Λιβύης ἐν Ἰτύκῃ τῇ καλουμένῃ, ἣ καί-
 ται μὲν, ὡς λέγουσιν, ἐν τῷ κόλπῳ τῷ μεταξὺ Ἐρ-
 μαίας καὶ τῆς Ἰππου ἀκρας, ἐπέκεινα δὲ Καρχηδόνας
 ὡς σταδίου διακοσίους (ἧ καὶ πρότερον κτισθῆναι
 λέγεται ὑπὸ Φοινίκων αὐτῆς τῆς Καρχηδόνας ἔτεσι
 40 διακοσίαις ὀγδοήκοντα ἐπέτα, ὡς ἀναγράφεται ἐν ταῖς
 Φοινικικαῖς ἱστορίαις), γίνεσθαι φασὶν ἄλας ὀρυκτοῦς,
 ἐπὶ τρεῖς ὄργυιὰς τὸ βάθος, τῇ ὄψει λευκοῦς καὶ οὐ
 στερεοῦς, ἀλλ' ὁμοίους τῷ γλισχροτάτῳ γλοιῶ, καὶ
 ὅταν ἀνερχθῶσιν εἰς τὸν ἥλιον, ἀποστερεοῦσθαι καὶ

(130) In Libya urbe, cui nomen Utica, sita, ut ferunt,
 in sinu inter Mercurii et Hippici promontoria, cc circiter
 stadiis ultra Carthaginem, quæque vel ipsa Carthagine annis
 cclxxxvii, ut Phœnicis historiæ tradunt, prius a Phœni-
 ciis condita esse dicitur, salem nasci fossilem aiunt tri-
 m passuum profunditate, adpectu album et minime solidum,
 sed similem viscosissimo strigmento : qui in solem

γίνεσθαι ὁμοίους τῷ Παρίῳ λίθῳ. Γλύπεσθαι δ' ἐξ αὐτῶν λέγουσι ζῳδία καὶ ἄλλα σκεύη.

prolatus adeo consolidetur, ut nihil a Pario lapide differat. Sculpi vero ex illo imagines aliaque utensilia ferunt.

CAP. CXXXV.

(117) Τοὺς πρώτους τῶν Φοινίκων ἐπὶ Ταρτησσὸν πλεύσαντας λέγεται τοσοῦτον ἀργύριον ἀντιφορτίσασθαι, ἔλαιον καὶ ἄλλον ναυτικὸν βῶπον εἰσαγαγόντας, ὥστε μηκέτι ἔχειν δύνασθαι μήτ' ἐπιδέξασθαι τὸν ἀργυρον, ἀλλ' ἀναγκασθῆναι ἀποπλέοντας ἐκ τῶν τόπων τὰ τ' ἄλλα πάντα ἀργυρᾶ ὡς ἐχρῶντο, κατασκευάσασθαι, καὶ δὴ καὶ τὰς ἀγκύρας πάσας.

(131) Primos Phœnices ferunt, quom Tartessum navigassent, tantam argenti vim oleo aliisque nauticis quicquilliis commutasse, ut nec amplius capere, nec recipere possent argentum, sed coactos fuisse his ex locis vela dantes cum cetera omnia, quibus utebantur, tum ancoras quoque cunctas ex argento conflare.

CAP. CXXXVI.

(148) Λέγουσι τοὺς Φοινίκας τοὺς κατοικοῦντας τὰ Γάδειρα καλούμενα, ἔξω πλέοντας Ἑρακλείων στηλῶν ἀπτηλιώτη ἀνέμῳ ἡμέρας τέτταρας, παραγίνεσθαι εἰς τινὰς τόπους ἐρήμους, θρούου καὶ φύκουσ πλήρεις, οὐς δταν μὲν ἀμπωτις ᾗ, μὴ βαπτίζεσθαι, δταν δὲ πλημμύρα, κατακλύζεσθαι, ἐφ' ὧν εὕρισκεσθαι ὑπερβάλλον θύννων πλῆθος, καὶ τοῖς μεγέθεσιν ἀπιστον καὶ τοῖς πάχεσιν, δταν ἐποκελιωσιν· οὐς ταριχεύοντες καὶ συντιθέντες εἰς ἀγγεῖα διακομίζουσιν εἰς Καρχηδόνα· ὧν Καρχηδόνοι μόνων οὐ ποιοῦνται τὴν ἐξαγωγήν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀρετὴν ἣν ἔχουσι κατὰ τὴν βρωῖσιν, αὐτοὶ καταναλίσκουσιν.

(132) Phœnices aiunt, qui Gades inhabitant, quom ultra columnas Herculis navigant, vento subsolano per quadriduum impulsos ad loca quædam deserta adplicare alga succoque plena, istaque recessus quidem aquarum tempore non humectari, per reciprocaionem vero mergi, thunnorumque copiam innumerabilem inveniri in illis, qui ubi huc impegerint, magnitudine et obesitate sunt incredibili : quos salso vasis reconditos Carthaginem deportant, eosque solos Carthaginienses non exportant, sed ob singularem ad rem cibariam bonitatem ipsi absumunt.

CAP. CXXXVII.

(149) Ἐν τῇ Πηδασίᾳ τῆς Καρίας θυσία τῷ Διὶ συντελεῖται, ἐν ᾗ πέμπουσιν αἰγὰ τινὰ, περὶ ἣν θαυμαστόν τί φασὶ γίνεσθαι· βαδίζουσα γὰρ ἐκ Πηδάσων 25 σταδίουσ ἐβδομήκοντα δι' ὄγλου πολλοῦ τοῦ θεωροῦντος οὔτε διαταράττεται κατὰ τὴν πορείαν, οὔτ' ἐκτρέπεται τῆς ὁδοῦ, δεδεμένη δὲ σχοινίῳ προπορεύεται τοῦ τὴν ἱερωσύνην ἔχοντος. Θαυμαστόν δ' ἐστὶ καὶ τὸ δύο χόρακας εἶναι διὰ τέλους περὶ τὸ τοῦ Διὸσ ἱερόν, ἀλλο 30 λον δὲ μηδένα προσιέναι πρὸς τὸν τόπον, καὶ τὸν ἕτερον αὐτῶν ἔχειν πρὸς τὸν τραχήλου λευκόν.

(133) Pedasis Carizæ urbe Jovi sacrificium peragitur, per quod capra quædam sacra pompa deducitur, circa quam rem admiratione dignam advenire narrant : stadiis nempe lxx ex Pedasis per turbam frequentem, quæ spectare solet, progrediens non inturbatur in itinere, aut a via declinatur, sed funiculo adligata sacerdotem præcedit. Mirmum etiam, duos corvos circa templum Jovis esse perpetuo, neque alium ullum eo accedere, eorumque alterum colli partem anteriorem habere candidam.

CAP. CXXXVIII.

(150) Ἐν Ἰλλυριοῖσ δὲ τοῖς Ἀρδιαίοισ καλουμένοισ, παρὰ τὰ μεθόρια τῶν Αὐταριατιῶν κάκεινων, φασὶν ὄρος εἶναι μέγα, τούτου δὲ πλησίον ἄγκος, ὅθεν ὕδωρ ἀναπηδᾷ, οὐ πᾶσαν ὥραν, ἀλλὰ τοῦ ἥρος, πολὺ τῷ 35 πλήθει, ὃ λαμβάνοντες τὰς μὲν ἡμέρας ἐν τῷ στεγνῷ φυλάττουσι, τὰς δὲ νύκτας εἰς τὴν αἰθρίαν τιθέασιν. Καὶ πέντε ἢ ἑξ ἡμέρας τούτο ποιησάντων αὐτῶν πηγυται τὸ ὕδωρ, καὶ γίνεται κάλλιστον ἄλας, ὃ ἐνεκεν 40 τῶν βοσκημάτων μάλιστα διατηροῦσιν· οὐ γὰρ εἰσάγονται πρὸς αὐτοὺσ ἄλας διὰ τὸ κατοικεῖν πόρρω αὐτοὺσ θαλάσσης καὶ εἶναι αὐτοὺσ ἀμίκτους. Πρὸς οὖν τὰ βοσκήματα πλείστην αὐτοῦ χρεῖαν ἔχουσιν· ἀλίζουσι γὰρ αὐτὰ δις τοῦ ἑνιαυτοῦ. Ἐὰν δὲ μὴ ποιήσωσι

(134) Apud Illyrios eos qui Ardiaei vocantur, juxta confinia quibus ipsi ab Autariatibus dirimuntur, montem magnum et in propinquo vallem esse dicunt, unde aqua prosiliat copiosa, non omni quidem tempore, sed vere tantum, quam hauriam interdiu quidem sub tecto adservant, noctu vero sub dio collocant. Quod ubi ita fecerint v aut vi diebus, aqua congelatur, ac sal præstantissimum efficitur. Hunc morem autem pecoris potissimum causa servant : neque enim ad eos sal importatur, quia a mari longius habitant et a commercio sunt alieni. Ob pecora itaque maxime eo opus habent : bis enim quotannis salem iis dant : quod nisi fece-

τοῦτο, συμβαίνει αὐτοῖς ἀπολλυθαι τὰ πλείστα τῶν
βοσκημάτων.

rint, evenit ut plurima pars iis intereat.

CAP. CXXXIX.

(131) Ἐν Ἄργει δέ φασι γίνεσθαι ἀκρίδος τι γένος
8 καλεῖται σκορπιομάχον· ὅταν γὰρ ἴδῃ τάχιστα σκορ-
πίον, ἀνθίσταται αὐτῷ· ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ σκορπίος
ἐκείνην. Καὶ κύκλῳ περιουῶσα τρίξει περὶ αὐτόν·
τὸν δὲ τὸ κέντρον ἐπαίροντα ἀντιπεριάγειν ἐν τῷ αὐτῷ
τόπῳ, εἴτα κατὰ μικρὸν ἀνίεναι τὸ κέντρον, καὶ τέλος
8 λον ἐκτείνεσθαι, τῆς ἀκρίδος κύκλῳ τρεχούσης. Τὰ
10 τελευταῖα δὲ προσελθούσα κατασθίει αὐτὸν ἢ ἀκρί-
ς. Ἄγαθὸν δὲ φασιν εἶναι καὶ πρὸς τὰς πληγὰς τοῦ σκορ-
πίου ἐπιφαγεῖν αὐτήν.

(135) Argis genus locustæ ferunt nasci (scorpiomachum
vocat), quod scorpionem quam primum conspexerit,
adoritur, atque hic vicissim illam. Itaque undique circum-
currens stridet circum illum; contra ille stimulum adtol-
lens eodem loco circumagit, tum illum paulatim laxat,
ac postremo totus extensus jacet, locusta in orbem cur-
rente. Denique adcedens eum devorat locusta. Scorpionum:
ictibus hæc quoque postmodum comesta bonum medica-
mentum esse dicitur.

CAP. CXL.

(132) Τοὺς ἐν Νάξῳ σφῆκὰς φασιν, ὅταν φάγωσι
τοῦ ἔχραως (προσφιλης ὃ αὐτοῖς ἡσάρξ, ὡς ἔοικεν, ἐστίν),
15 ἐπειδὴν τινα κεντήσωσι, περιωδύνουσι οὕτω ποιεῖν
ὥστε χαλεπωτέραν φαίνεσθαι τῆς πληγῆς τῶν ἔχραων.

(136) Vespas ferunt in Naxo, si, vipera gustata, cujus
caro, ut videtur, grata est illis, aculeum infixerit alicui,
tantos dolores excitare ut molestiora vulnera infligere vi-
deantur ictibus viperarum.

CAP. CXLI.

(133) Φασὶ τὸ Σκυθικὸν φάρμακον, ᾧ ἀποδάπτουσι
τοὺς δίστους, συντίθεσθαι ἐξ ἐχίδνης. Τηροῦσι δὲ, ὡς
ἔοικεν, οἱ Σκύθαι τὰς ἤδη ζωοτοκούσας, καὶ λαβόντας
20 αὐτὰς τήκουσιν ἡμέρας τινὰς. Ὅταν δ' ἰκανῶς αὐ-
τοῖς δοκῆ σσεῖσθαι πᾶν, τὸ τοῦ ἀνθρώπου αἷμα εἰς
χυτρίδιον ἐγγέοντες εἰς τὰς κοπρίας κατορύττουσι πω-
μάσαντες. Ὅταν δὲ καὶ τοῦτο σαπῆ, τὸ ὑφιστάμενον
ἐπάνω τοῦ αἵματος, ὃ δὴ ἐστὶν ὑδατῶδες, μιγνύουσι
25 τῷ τῆς ἐχίδνης ἰχώρῳ, καὶ οὕτω ποιοῦσι θανάσιμον.

(137) Scythicum venenum, quo sagittæ inficiuntur, ex
vipera parari aiunt: observant enim Scythæ, ut videtur,
jamjam fœtum vivum edituras et captas diebus aliquot
liquecere sinunt. Quamque illis satis computruisse vide-
tur tota mixtura, infundunt ollulæ humanum sanguinem,
quam in sterquilinio obturatam defodiunt. Ac ubi is quo-
que putruerit, liquorem sanguini supernatantem aquosum
miscent saniei viperæ, et letale hoc pacto venenum red-
dunt.

CAP. CXLII.

(134) Ἐν Κουρίῳ τῆς Κύπρου ὄφειν τ: γένος εἶναι
φασιν, ὃ τὴν δύναμιν ὁμοίαν ἔχει τῇ ἐν Αἰγύπτῳ ἀσπί-
δι, πλην ὅτι τοῦ χειμῶνος ἐάν δάκη, οὐδὲν ἐργάζε-
ται, εἴτε δι' ἄλλην τινα αἰτίαν, εἴτε διότι τὸ ζῶον
30 δυσκίνητον γίνεται ὑπὸ τοῦ ψύχους ἀποπηγνύμενον,
καὶ τελείως ἀδύνατον, ἐάν μὴ θερμανθῆ.

(138) Curii quod Cypri est oppidum, serpentum quoddam
genus esse ferunt vim habens aspidi Ægyptiæ non absimilem,
nisi quod hyeme morsus hujus sunt inefficaces, sive ob
aliam quampiam causam, sive quod frigore congelatum ad
motum languidum redditur animal et penitus imbecillum,
nisi calore reficatur.

CAP. CXLIII.

(135) Ἐν Κέῳ φασὶν εἶναι τι γένος ἀχέρδου, ὃφ'
ἢς ἐάν τις πληγῆ τῇ ἀκάνθῃ, ἀποθνήσκει.

(139) In Ceo aiunt genus quoddam esse piri sylvestris,
cujus spina qui vulnerantur, intereunt.

CAP. CXLIV.

(136) Ἐν Μυσίᾳ φασὶν ἀρτων τι γένος εἶναι λευ-
35 κόν, αἱ ὅταν κυνηγῶνται, ἀφίθισι τοιαύτην πνοὴν ὥστε
τῶν κυνῶν τὰς σάρκας σῆπειν, ὡσαύτως δὲ καὶ τῶν
λοιπῶν θηρίων, ἀβρώτους τε ποιεῖν. Ἐάν δὲ τις καὶ
βιάσθαι καὶ ἐγγίη, ἀφίθισιν ἐκ τοῦ στόματος φλέγμα

(140) In Mysia vero ursorum quoddam genus album
esse aiunt, qui ubi a venatoribus impetuntur, ejusmodi
halitum emittunt, ut canum carnes putrefaciat, eodem-
que modo et reliquarum ferarum, easque ad rem cibariam
inutiles reddat. Verum et si quis vim sibi inferat atque ad-

πάρα πολύ τι, ὡς ἔοικεν, ὁ προσφυσῆ πρὸς τὰ πρόσωπα τῶν κυνῶν, ὡσαύτως δὲ καὶ τῶν ἀνθρώπων, ὥστε καὶ ἀποπνίγειν καὶ ἀποτυφλοῦν.

propinquet, permagnam quamdam, ut videtur, pituitæ copiam ex ore emittunt, eamque canum faciei adflant, itemque et hominum, ita ut et subfocent et excœcent.

CAP. CXLV.

(167) Ἐν δὲ τῇ Ἀραβίᾳ θαινωῶν τι γένος φασὶν εἶναι, ὃ ἐπειδὴν προΐδῃ τι θηρίον, ἢ ἀνθρώπου ἐπιβῆ ἔπι τὴν σκιάν, ἀφωνίαν ἐργάζεται καὶ πῆξιν τοιαύτην ὥστε μὴ δύνασθαι κινεῖν τὸ σῶμα· τοῦτο δὲ ποιεῖν καὶ ἐπὶ τῶν κυνῶν.

(141) Aiunt in Arabia hyænarum genus esse quoddam, quod ubi feram aliquam primum viderit, aut super hominis umbram ingressum fuerit, vocem illis auferat, eosque ita defigat ut corpus movere nequeant. Eodem modo aiunt et canes afficere.

CAP. CXLVI.

(168) Κατὰ δὲ Συρίαν εἶναι τί φασὶ ζῴον ὃ καλεῖται λεοντοφόνον· ἀποθνήσκει γὰρ ὃ λέων, ὡς ἔοικεν, ὅταν αὐτοῦ φάγῃ. Ἐκὼν μὲν οὖν τοῦτο οὐ ποιεῖ, ἀλλὰ φεύγει τὸ ζῴον· ὅταν δὲ συλλαβόντες αὐτὸ οἱ κυνηγῆται καὶ σπτήσαντες ὡσπερ ἄλφιτα λευκὰ περιπάσσωσιν ἄλλω ζῴῳ, γευσάμενον ἀπόλλυσθαι φασὶ παραχρῆμα.

16 Κακοῖ καὶ προσουροῦν τὸν λέοντα τοῦτο τὸ ζῴον.

(142) In Syria animal esse aiunt, quod leonicidam vocant : eo enim ingesto leones exanimantur, ut videtur. Ultra itaque hoc non faciunt, sed animal fugiunt ; verum venatores captam atque assatam hanc feram, quasi potentiam candidam, alii animali aspergunt : quo gustato confestim perire fertur leo. Hoc animal leonem etiam commingens infestat.

CAP. CXLVII.

(169) Λέγεται καὶ τοὺς γῦπας ὑπὸ τῆς τῶν μύρων ὁσμῆς ἀποθνήσκειν, ἐὰν τις αὐτοὺς χρίσῃ, ἢ δῶ τι μωμυρισμένον φαγῇ· ὡσαύτως δὲ καὶ τοὺς κανθάρους ὑπὸ τῆς τῶν ῥόδων ὁσμῆς.

(143) Feruntur et vultures ex unguentorum odore exanimari, si quis eos ungat, remve quamdam unguentis delibutam iis propinet. Eodem modo et scarabæos rosarum odore perire aiunt.

CAP. CXLVIII.

20 (160) Καὶ ἐν Σικελίᾳ δὲ φασὶ καὶ ἐν Ἰταλίᾳ τοὺς γαλεώτας θανάσιμον ἔχειν τὸ δῆγμα, καὶ οὐχ ὡσπερ τοὺς παρ' ἡμῖν ἀσθενῆς καὶ μαλακόν· εἶναι δὲ καὶ μυῶν γένος ἰφιπτάμενον, ὃ ὅταν δάκῃ, ἀποθνήσκειν ποιεῖ.

(144) Et in Sicilia et in Italia aiunt stellionum morsum letalem, nec ut nostratum, levem et imbecillem esse. Et murium genus exstare ferunt advolantium quod ubi morderit, necem infert.

CAP. CXLIX.

25 (161) Ἐν δὲ τῇ Μεσοποταμίᾳ τῆς Συρίας φασὶ καὶ ἐν Ἰστροῦντι ὀφειδιά τινα γίνεσθαι, ἃ τοὺς ἐγχωρίους οὐ δάκνει, τοὺς ξένους δ' ἀδικαί σφόδρα.

(145) In Mesopotamis Syriæ et Istrunte dicunt serpentes quosdam exiguos nasci, qui indigenas non mordeant, advenas vero vehementer infestent.

CAP. CL.

30 Περὶ δὲ τὸν Εὐφράτην καὶ ταλείως φασὶ τοῦτο γίνεσθαι· πολλοὺς γὰρ φαίνεσθαι περὶ τὰ χεῖλη τοῦ ποταμοῦ καὶ διανέοντας ἐφ' ἑκάτερα, ὥστε τῆς δειλης ἐνταῦθα θεωρουμένους ἅμα τῇ ἡμέρᾳ ἐπὶ θατέρου μέρους φαίνεσθαι, καὶ τοὺς ἀναπαυομένους τῶν μὲν Σύρων μὴ δάκνειν, τῶν δ' Ἑλλήνων μὴ ἀπέχεσθαι.

(146) Circa Euphratem vero maxime id accidere dicunt : multos enim circa fluminis littora conspici atque in partem utramque tranare, ita ut si vespere hac parte visi fuerint, illucescente luce ab altera conspiciantur, ac Syros quidem dormientes non mordere, Græcis vero non parcere.

CAP. CLI.

35 (162) Ἐν Θεσσαλίᾳ φασὶ τὸν ἱερὸν καλούμενον ὄφιν πάντας ἀπολλύειν, οὐ μόνον ἐὰν δάκῃ, ἀλλὰ καὶ ἐὰν θίγῃ· διὸ καὶ ὅταν φαγῇ καὶ τὴν φωνὴν

(147) In Thessalia ferunt serpentem sacrum vocatum non solum morsu, sed etiam contactu, omnes perdere : quocirca quum apparet, aut vox ejus auditur (apparet autem

ἀκούσῳσι (φαίνεται δὲ σπανίως), φεύγουσι καὶ οἱ ὄφεις καὶ οἱ ἔχεις καὶ τᾶλλα πάντα θηρία. Τῷ δὲ μεγέθει οὐκ ἔστι μέγας, ἀλλὰ μέτριος. Ἐν Τήνῳ δὲ ποτὲ φασιν αὐτὸν τῇ πόλει κατὰ Θεσσαλίαν ἀνααιρεθῆ-
 5 ναὶ ὑπὸ γυναικός, γενέσθαι δὲ τὸν θάνατον τοιούδε·
 γυναῖκα κύκλον γράψασαν καὶ τὰ φάρμακα θεῖσαν εἰσ-
 ἔθῃαι εἰς τὸν κύκλον, αὐτὴν καὶ τὸν υἱόν, εἴτα μιμει-
 10 σθαι τὴν φωνὴν τοῦ θηρίου· τὸ δ' ἀντάδειν καὶ προσί-
 ναι· ἄδοντος δὲ καταδαρθεῖν τὴν γυναῖκα, καὶ ἔγγυ-
 τέρῳ προσιόντος μᾶλλον, ὥστε μὴ δύνασθαι κρατεῖν
 τοῦ ἕπνου. Τὸν δ' υἱὸν παρακαθήμενον ἐγείρειν τύ-
 15 πτοντα, κελουούσης ἐκείνης, καὶ λέγειν ὅτι ἐὰν μὲν
 καθυπνώσῃ, ἀπολείται καὶ αὐτὴ καὶ ἐκεῖνος, ἐὰν δὲ βιά-
 σθαι καὶ προσαγάγῃται τὸ θηρίον, σωθήσονται. Ὡς
 20 δὲ προσῆλθεν ὁ ὄφις εἰς τὸν κύκλον, αὐὸν εὐθύς γενέ-
 σθαι αὐτόν.

raro), serpentes ac viperæ et reliquæ etiam feræ omnes dif-
 fugiunt. Magnitudine est non vasta, sed moderata. Aiant Teni-
 quæ Thessaliæ est urbs, ipsum aliquando a muliere e medio
 sublatum esse, ejusque mortem in hunc modum evenisse :
 primum circulum descripsit femina, et veneficia in eo po-
 suit; tum in illum una cum filio ingressa ac vocem bestiarum
 imitata est; hæc vero vicissim obcinuit et accessit, eaque
 recinente, obdormivit femina, eoque magis quo propius
 adcederet serpens, ita ut somno superior manere non pos-
 set; filius vero adsidens matrem pulsando (ita præcipiente
 ipsa) excitabat dicebatque, si obdormiret, cum sibi, tum ipsi
 imminere interitum, verum si sibi vim inferret et adliceret
 bestiam, salvos fore. Quam primum circulum ingressus
 est serpens, statim exaruit.

CAP. CLII.

(162) Λέγεται περὶ τὰ Τύανα ὕδωρ εἶναι ὀρκίου Διός
 (καλοῦσι δ' αὐτὸ Ἄσθαμαῖον), οὗ πηγὴ ἀναδίδοται
 20 πᾶν ψυχρά, παφλάζει δ' ὥσπερ οἱ λέβητες. Τοῦτο
 εὐόρκοις μὲν ἡδὺ τε καὶ ἴλων· ἐπιόρκοις δὲ παρὰ πόδας
 ἢ δίκῃ· ἀποσκήπτει γὰρ εἰς ὀφθαλμούς καὶ εἰς χεῖρας
 καὶ εἰς πόδας, ἀλίσκονται θ' ὑδέροις καὶ φθόαις· καὶ
 οὐδὲ πρόσθεν ἀπελθεῖν δυνατόν, ἀλλ' αὐτόθι ἔχονται
 καὶ ὀλοφύρονται πρὸς τῷ ὕδατι, ὁμολογοῦντες δ'
 25 ἐπιώρκησαν.

Prope Tyana aqua Jovi jurisjurandi vindici sacra
 esse dicitur, quam Asbamæam vocant, fonte valde frigido
 scaturiens; ebullit vero instar lebetum. Sancte quidem ju-
 rantibus hæc suavis est et propitia; perjuri vero poenas
 dant e vestigio: in oculos enim et manus et pedes incumbit,
 aquaque intercute et tabe corripiuntur. Neque discedere
 ante possunt, sed ibi tenentur, lamentanturque ad aquam,
 perjuria confitentes.

CAP. CLIII.

(164) Ἀθηνῆσι φασὶ τὸν ἱερὸν τῆς ἐλαίας θαλλὸν
 ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ βλαστῆσαι καὶ πλείονα γενέσθαι, ταχὺ
 δ' αὖ πάλιν συστέλλεσθαι.

Athenis dicunt sacrum oleæ ramum uno die germinare et
 crescere, mox vero etiam rursus decrescere.

CAP. CLIV.

(165) Τῶν ἐν Αἰτνῇ κρατήρων ἀναρραγέντων καὶ
 20 ἀνὰ τὴν γῆν φερομένων ἐνθα καὶ ἐνθα χειμάρρου δί-
 κην, τὸ τῶν εὐσεβῶν γένος ἐτίμησε τὸ δαιμόνιον· πε-
 ρικαταληφθέντων γὰρ ὑπὸ τοῦ βρέυματος διὰ τὸ βα-
 στάζειν γέροντας ἐπὶ τῶν ὤμων γονεῖς καὶ σώζειν,
 πλησίον αὐτῶν γενόμενον τὸ τοῦ πυρός βεῦμα ἐξε-
 35 σίσθη, παρέτρεψέ τε τοῦ φλογμοῦ τὸ μὲν ἐνθα, τὸ δ'
 ἐνθα, καὶ ἐτήρησεν ἀβλαβεῖς ἅμα τοῖς γονεῦσι τοὺς
 νεανίσκους.

Ætnæ crateribus ruptis terramque velut torrens hic
 illic inundantibus, numen piorum genus honoravit: de-
 prehensis enim a flumine, quia senes humeris suis parentes
 portarent, eos servaturi, igneum flumen, quum iis jam ad-
 propinquasset, scisum est, atque flammam in utramque
 partem declinavit, juvenesque una cum parentibus intac-
 tos servavit.

CAP. CLV.

(166) Λέγεται τὸν ἀγαλατοκοῖον Φειδίαν κατα-
 σκευάζοντα τὴν ἐν ἀκροπόλει Ἀθηνῶν ἐν μεσότῃ ταύ-
 40 τῆς τῆς ἀσπίδος τὸ ἑαυτοῦ πρόσωπον ἐντυπώσασθαι,
 καὶ συνδῆσαι τῷ ἀγάλματι διὰ τινος ἀφανοῦς δημιουρ-
 γίας, ὥστε ἔξ ἀνάγκης, εἰ τις βούλοιτο αὐτὸ περιαι-
 ρεῖν, τὸ σῦμπαν ἀγάμμα λύειν τε καὶ συγγεῖν.

Phidiam statuarium narrant, quum Minervam quæ in
 arce est, faceret, in medio ejus scuto faciem suam in-
 sculpsisse, illamque occulto quodam artificio cum statua
 ita conjunxisse, ut si quis eam vellet inde eximere, neces-
 sario totam statuam dissolveret ac conturbaret.

CAP. CLVI.

(167) Φασιν ὡς ἀνδριάς ὁ τοῦ Βίτυος ἐν Ἄργει ἀπέκτεινε [τὸν αἴτιον] τοῦ θανάτου τῷ Βίτυϊ, θεωροῦντι ἐμπεσῶν. Ἔοικεν οὖν οὐκ εἰκῆ τὰ τοιαῦτα γίνεσθαι.

Argis ferunt Bityis statuam eum qui Bityis causa mortis fuerat, occidisse, quum spectaculum contueretur illapsam. Hujusmodi itaque non temere fieri videntur.

CAP. CLVII.

6 (168) Φασὶ τοὺς κύνας μόνον διώκειν τὰ θηρία πρὸς τὰς κορυφὰς τῶν Μελάνων καλουμένων ὄρων, ἀλλ' ἀναστρέφειν, ὅταν ἄχρι τούτων διώκωσιν.

Canes dicunt feras tantum ad cacumina usque montium, qui Nigri adpellantur, persequi, reverti vero, si eo usque illas persecuti sint.

CAP. CLVIII.

(169) Ἐν τῷ Φάσιδι ποταμῷ γεννᾶσθαι βράβδον ὀνομαζομένην λευκόφυλλον, ἣν οἱ ζηλότυποι τῶν ἀνδρῶν δρεπόμενοι βρίπτουσι περὶ τὸν παρθένιον θάλαμον, καὶ ἀνόθευτον τηροῦσι τὸν γάμον.

In Phaside fluvio virgam nasci tradunt, leucophyllum dictam, quam zelotypi mariti decerpentes circa genialem lectum conjiunt, et nuptias servant inviolatas.

CAP. CLIX.

(170) Ἐν δὲ τῷ Τίγριδι γίνεσθαι φασὶ λίθον μωδῶν κεκλημένον βαρβαρικῶς, τῆ χροῖά πανύ λευκόν, ὃν ἐὰν κατέχη τις, ὑπὸ θηρίων οὐδὲν ἀδικεῖται.

In Tigride vero lapidem ferunt inveniri, quem barbari Modon nominant, colore admodum albo, quem si quis secum gerat, haudquaquam a feris laeditur.

CAP. CLX.

15 (171) Ἐν δὲ τῷ Σκαμάνδρῳ γίνεσθαι φασὶ βοτάνην σίστρον καλουμένην, παραπλησίαν ἐρεβίνθῳ, κόκκους δ' ἔχει σσειμένους, ὅθεν τὴν προσηγορίαν ἔλαβεν· ταύτην τοὺς κατέχοντας μῆτε δαιμόνιον, μῆτε φαντασίαν ἠντιναοῦν φοβεῖσθαι.

In Scamandro vero plantam nasci ferunt, cui nomen sistrum, ciceri haud absimilem, cujus grana quassantur, unde nomen traxit. Hanc qui gestent, neque numen ullum, nec spectrum timere.

CAP. CLXI.

20 (172) Περὶ Λιβύην ἀμπελός ἐστιν ἣν καλοῦσι μαινομένην τινές, ἣ τῶν καρπῶν τοὺς μὲν πεπαίνει, τοὺς δ' ὀμφακώδεις ἔχει, τοὺς δ' ἀνθοῦντας καὶ βραχύν τινα χρόνον.

Circa Libyam vitis est, quam insanam quidam adpellant, quae fructuum alios maturat, alios immaturis similes habet, alios florentes, idque intra breve temporis spatium.

CAP. CLXII.

25 (173) Περὶ τὸ Σίπυλον ὄρος γίνεσθαι φασὶ λίθον παρ-ὄμοιον κυλίνδρῳ, ὃν οἱ εὐσεβεῖς υἱοὶ ὅταν εὐρωσιν, ἐν τῷ τεμένει τῆς μητρὸς τῶν θεῶν τιθέασιν, καὶ οὐδέποτε χάριν ἀσεβείας ἀμαρτάνουσιν, ἀλλ' ἀεὶ εἰσι φιλοπάτορες.

Circa Sipyllum montem lapidem nasci perhibent cylindri forma, quem pii filii ubi invenerint, in fano matris deum ponunt, neque umquam impietatis ratione delinquant, sed semper parentum sunt amantes.

CAP. CLXIII.

30 (174) Ἐν ὄρει Τηγέτῳ γίνεσθαι βοτάνην καλουμένην χάρισίαν, ἣν γυναῖκες ἕκαστος ἀρχομένου τοῖς τραχίλοις περιάπτουσι, καὶ ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν συμπαθέστερον ἐρῶνται.

In monte Taygeto herbam nasci Charisiam dictam, quam mulierculae primo vere a collo suspendunt, et a viris amantur impensius.

CAP. CLXIV.

(179) Ὅθρως ὄρος ἐστὶ Θεσσαλίας, ὃ φέροι δρεῖς τοὺς λεγομένους σήπας, οἳ οὐκ ἔχουσι μίαν χροιάν, ἀλλ' αἰεὶ ὁμοιοῦνται τῶν χῶρων ἐν ᾧ οἰκοῦσιν. Τινὲς δ' αὐτῶν ὁμοῖον ἔχουσι τὸ χρῶμα τοῖς κόχλοις τῆς γῆς· ἄλλοις δὲ χλοάζουσά ἐστιν ἡ φολίς· ἔσοι δ' αὐτῶν ἐν ψαμάθοις διατρίβουσι, ταύταις ἐξομοιοῦνται κατὰ τὸ χρῶμα. Δάκνοντες δ' ἐμποιοῦσι δίψας. Ἔστι δ' αὐτῶν τὸ δῆγμα οὐ τραχὺ καὶ ἔμπυρον, ἀλλὰ κακὸς ἦτορ.

Othrys mons est Thessaliæ, qui serpentes profert sepes dictos, quibus non unus est color, sed semper loco similes redduntur ubi degunt. Quidam eorum colorem habent cochleis terrestribus similem; aliorum vero squamæ sunt herbidæ; in arenis tandem qui agunt, colores illarum referunt. Mordentes vero sitim infligunt. Morsus autem eorum non asper est ac igneus, sed malignus.

CAP. CLXV.

(179) Τοῦ περκνοῦ ἔχειως τῆς ἐχίδνης συγγινομένου, ἡ ἐχίδνα ἐν τῇ συνουσίᾳ τὴν κεφαλὴν ἀποκόπτει· διὰ τοῦτο καὶ τὰ τέκνα, ὡσπερ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς μετερχόμενα, τὴν γαστέρα τῆς μητρὸς διαρρήγνυσιν.

Nigra vipera mascula cum femella coeunte, hæc illi in coitu caput de truncat: quapropter et partus, tamquam patris necem ulciscens, matris ventrem perumpit.

CAP. CLXVI.

(180) Ἐν τῷ Νεῖλῳ ποταμῷ γεννᾶσθαι λίθον φασι 15 κυάμῳ παρόμοιον, ὃν ἂν κύνες ἴδωσιν, οὐχ ὑλακτοῦσιν. Συντελεῖ δὲ καὶ τοῖς δαίμονι τινι γενομένοις κατόχοις· ἅμα γὰρ τῷ προστεθῆναι ταῖς βίαις ἀπέργεται τὸ δαιμόνιον.

In Nilo flumine lapidem nasci aiunt fabæ similem, quem canes si viderint, non latrant. Iis quoque salutaris est qui a dæmone quodam vexantur: nam simul ac naso appositus est, fugit dæmon.

CAP. CLXVII.

(181) Ἐν δὲ τῷ Μαιάνδρῳ ποταμῷ τῆς Ἀσίας λί- 20 θον φασι σώφρονα καλούμενον κατ' ἀντίφρασιν· ὃν ἐάν τις εἰς τινος ἐμβάλη κόλπον, ἐμμανῆς γίνεται καὶ φρονεῖαι τινὰ τῶν συγγενῶν.

In Mæandro Asiæ flumine lapidem reperiri aiunt, qui a contrario sophron nuncupatur: quem si quis in sinum cuiusdam miserit, furore percietur et cognatorum aliquem occidit.

CAP. CLXVIII.

(182) Ῥῆνος καὶ Ἴστρος οἱ ποταμοὶ ὑπ' ἄρκτον βέουσι, ὃ μὲν Γερμανοῦς, ὃ δὲ Παίονας παραμείβων· 25 καὶ θέρους μὲν ναυσίπορον ἔχουσι τὸ βεῖθρον, τοῦ δὲ χειμῶνος παγέντες ὑπὸ κρύους ἐν πεδίου σχήματι καθιπεύονται.

Rhenus et Ister fluvii sub septentriones fluunt; alter quidem Germanos, alter vero Pannonios transit, ac æstate alveum habent navigabilem, hyeme vero frigore concreti, velut campi, equitibus calcantur.

CAP. CLXIX.

(183) Περὶ τὴν Θούριον πόλιν δύο ποταμούς φα- 30 σιν εἶναι, Σύβαριν καὶ Κραθίν. Ὁ μὲν οὖν Σύβαρις τοὺς πίνοντας ἀπ' αὐτοῦ πτυρτικοὺς εἶναι ποιεῖ, ὃ δὲ Κραθίς τοὺς ἀνθρώπους ξανθότριχας λουομένους.

Circa Thurium oppidum duo flumina esse ferunt, Sybarin et Crathin. Sybaris itaque ex eo bibentes (equos) in consternationem proclives reddit; Crathis vero hominum in eo lavantium capillos flavos efficit.

CAP. CLXX

(184) Ἐν δ' Εὐβοίᾳ δύο ποταμούς εἶναι, ὧν ἀφ' οὗ μὲν τὰ πίνοντα πρόβατα λευκὰ γίνονται· ὃς ὀνομά- 35 ζεται Κέρβης· ὃ δὲ Νηλεὺς, ὃς μέλανα ποιεῖ.

In Eubœa autem duo esse flumina, ex quorum altero bibentes oves albæ fiunt: huic nomen est Cerbes; alteri vero Neleus, qui easdem denigrat.

CAP. CLXXI.

(185) Παρὰ Λυκόρμα ποταμῶ γεννᾶσθαι βοτάνην | Circa Lycormam fluvium *Lanceæ* x nasci lanceæ simi-
λόγῃ παρόμοιον συντελοῦσαν πρὸς ἀμβλυωπίαν | lem, ad hebetes oculos præsecus remedium.
ἀσι.στ.α.

CAP. CLXXII.

(186) Τὴν ἐν Συρακούσαις τῆς Σικελίας πηγὴν Ἄρέ- | Syracusis Arethusam Siciliæ fontem quinto quoque anno
5 θουσαν διὰ πενταετηρίδος κινεῖσθαι λέγουσιν. | moveri adfirmant.

CAP. CLXXIII.

(187) Ἐν ὄρει Βερεκυνθίῳ γεννᾶσθαι λίθον καλού- | In monte Berecynthio lapidem innasci gladium nomine,
μενον μάχαιραν, ὃν ἐὰν εὕρῃ τις, τῶν μυστηρίων | quem si quis invenerit, is, ut Eudoxus scribit, quum He-
τῆς Ἑκάτης ἐπιτελουμένων ἐμμανῆς γίνεται, ὡς Ἐύ- | cates mysteria celebrantur, in furorem vertitur.
δοξός φησιν.

CAP. CLXXIV.

10 (188) Ἐν ὄρει δὲ Τιμόλῳ γεννᾶσθαι λίθον παρό- | In Timolo monte lapidem nasci pumici similem, qui co-
μοιον κισσήρει, ὃς τετράκις τῆς ἡμέρας ἀλλάσσει | lorem quater mutat quotidie; cerni vero a virginibus
τὴν χροάν· βλέπεσθαι δ' ὑπὸ παρθένων τῶν μὴ τῶ | quæ ætatis ergo nondum prudentiæ participes sunt.
15 ῖρόνῳ φρονήσεως μετεχουσῶν.

CAP. CLXXV.

(189) Ἐν Ἀρτέμιδος Ὀρθωσίας βωμῶ ταῦρον ἴστα- | In Orthosizæ Dianæ ara taurum stare aureum, qui vena-
15 σθαι χρύσειον, ὃς κυνηγῶν εἰσελθόντων φωνὴν ἐπαφ- | toribus ingressis vocem emittat.
ίησιν.

CAP. CLXXV.

(190) Ἐν Αἰτωλοῖς φασιν ὄρεν τοῦ ἀσπάλακας | In Ætolia talpas tradunt visu præditas esse hebeti; neque
ἀμυδρῶς, καὶ οὐδὲ σιτεῖσθαι γῆν, ἀλλ' ἀκρίδας. | terra vesci, sed locustis.

CAP. CLXXVII.

(191) Τοὺς ἐλέφαντάς φασι κύειν ἔτη δύο, οἱ δὲ μῆ- | Elephantos dicunt ventrem biennio perferre, secundum
20 νας ὀκτωκαίδεκα· ἐν δὲ τῇ ἐκτέλει δυστοκεῖν. | alios mensibus duodeviginti; sub ipso vero partu moiestia
affici.

CAP. CLXXVIII.

(192) Δημάρατον Τιμαίου τοῦ Λοκροῦ ἀκουστὴν | Demaratus Timæi Locrensis auditor ægrotans decem
νοσήσαντα ἀφωνόν φασιν ἐπὶ δέκα γενέσθαι ἡμέρας· | dies mutus fuisse dicitur; undecimo vero, quum sero
ἐν δὲ τῇ ἐνδεκάτῃ ἀνανήψας βραδέως ἐκ τῆς παρακο- | tandem ex delirio se recollegisset, illo se tempore suavis-
πῆς ἔφησεν ἐκείνον τὸν χρόνον ἥδιστα αὐτῷ βιβιώ- | sime vixisse adfirmavit.
25 σθαι.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ.

ΤΜΗΜΑ Α.

ΟΣΑ ΙΑΤΡΙΚΑ.

1. Διὰ τί αἱ μεγάλαι ὑπερβολαὶ νοσώδεις; Ἡ δὲ ὑπερβολὴν ἢ ἄλλειψιν ποιοῦσιν, τοῦτο δ' ἦν ἡ νόσος;

2. Διὰ τί δὲ τὰς νόσους ὑγιάζουσι πολλάκις, ὅταν πολλὸ ἐκστῆ τις, καὶ ἐνίων ἰατρῶν τοιαύτη ἡ τέχνη; ὑπερβολαὶ γὰρ ἴωνται οἴνου, ἢ ὕδατος, ἢ ἄλμης, ἢ αἵτου, ἢ λιμοῦ. Ἡ δὲ ἐναντία ἀλλήλοισι τὰ τὴν νόσον ποιοῦντα; Εἰς τὸ μέσον οὖν ἀγχι θάτερον ἐκάτερα.

3. Διὰ τί αἱ τῶν ὥρων μεταβολαὶ καὶ πνεύματα ἐπιτείνουσιν, ἢ παύουσι καὶ κρίνουσι τὰς νόσους, καὶ ποιοῦσιν; Ἡ δὲ θερμαὶ καὶ ψυχραὶ εἰσι καὶ ὑγραὶ καὶ ξηραὶ, αἱ δὲ νόσοι τούτων εἰσιν ὑπερβολαὶ, ἢ δ' ὑγεία ἰσότης; Ἐὰν οὖν δι' ὑγρότητα καὶ ψύξιν, ἢ ἐναντία ὥρα παύει· ἐὰν δ' ἐναντία ὥρα ἐγῆται, ἢ ὁμοία κρῆσις ἐπιγενομένη ἐπέτεινε καὶ ἀνεῖλεν. Διὰ ταῦτα δὲ καὶ νοσῶσιν τοὺς ὑγιαίνοντας, ὅτι μεταβάλλουσι λύουσι τὴν κρῆσιν· ἄμα γὰρ ταῖς οἰκείαις ὥραις καὶ ἡλικίαις καὶ τόποις ἀξάνεται· διὸ δεῖ ἐν ταῖς μεταβολαῖς μάλιστα διακυβεῖν. Ὁ δὲ καθόλου περὶ τῶν ὥρων εἰρηται, καὶ κατὰ μέρος τὸ αὐτὸ αἴτιον· αἱ γὰρ τῶν πνευματῶν μεταβολαὶ καὶ τῶν ἡλικιῶν καὶ τόπων ὥρας τινὸς εἰσι μεταβολαὶ· διὸ καὶ ταῦτα ἐπιτείνει καὶ παύει καὶ κρίνει καὶ ποιεῖ, ὥσπερ αἱ ὥραι, καὶ ἐπιτολαὶ τῶν ἀστρῶν, ὥσπερ Ὁρίων καὶ Ἄρκτουρος καὶ Πλειὰς καὶ Κύων, ὥσπερ πνευματῶν καὶ ὑδάτων καὶ εὐδίων καὶ χειμῶνων καὶ ἀλίαις.

4. Διὰ τί ἐν ταῖς μεταβολαῖς τῶν ὥρων ἐμέτοις οὐ δεῖ χρῆσθαι; Ἡ ἴνα μὴ γένηται συντάραξις, διαφόρων γινομένων τῶν περιτωμάτων διὰ τὰς μεταβολὰς;

5. Διὰ τί καὶ οἱ κιβδηλιῶντες, καὶ οἱ ὑπὸ λιμοῦ τοὺς πόδας οἰδοῦσιν; Ἡ διὰ τὴν σύντηξιν ἀμφοτέροι; Συντίκονται δ' οἱ μὲν διὰ λιμὸν διὰ τὸ δλωσ μὴ λαμβάνειν τροφήν, οἱ δὲ κιβδηλιῶντες διὰ τὸ μηδὲν ἀπολαύειν ἢ λαμβάνουσι τροφῆς.

6. Διὰ τί τῶν ἀπὸ χολῆς νοσημάτων ἐν τῷ θέρει (πυρέττουσι γὰρ μάλιστα ἐν τῷ θέρει), τὰ δὲξία ἀπὸ χολῆς ὄντα ἐν τῷ χειμῶνι γίνεται μάλλον; Ἡ δὲ μετὰ πυρετοῦ ὄντα δέξια ἐστὶ διὰ τὸ βίαια εἶναι· ἢ δὲ βία παρὰ φύσιν; ὑγραίνονμένων γὰρ τιῶν τόπων θερμότητος οὕσα ποιεῖ τοὺς πυρετούς. Ἐν μὲν οὖν τῷ θέρει

PROBLEMATÀ.

SECTIO I.

QUÆ AD MEDICINAM PERTINENT.

(309.)

1. Cur exsuperantiæ magnæ morbidiæ sunt? An quia vel excessum, vel defectum efficiunt: qua quidem re morbus consistit?

2. Cur vero morbos sæpe sanant, ubi quis abunde excessit, atque nonnulli medici eo modo artem exercent? per excessum enim sanant vel vini, vel, aquæ, vel salsuginis, vel cibi, vel inediæ. An quoniam causæ, quæ morbos adferunt, adversæ inter se sunt? Utraque ergo alterum ad medium statum deducunt.

3. Cur tempestatum mutationes ac flatus morbos intendunt tolluntve, ac tum judicant, tum adferunt? An quod aut calidiæ, aut frigidæ, aut humide, aut siccæ sunt, morbi que harum qualitatū excessus sunt, secunda vero valetudo æqualitas? Quodsi igitur per humiditatem frigusque morbus constiterit, contraria tempestat tollit; si vero contraria tempestat subsequuta sit, quod simile temperamentum supervenerit, intendet atque interimet. Quo etiam fit ut bene valentibus morbos infligant: corporis enim temperamentum immutando solvunt, quippe quod una cum tempestatibus, ætatis locisque familiaribus augetur: quamobrem quum tempestatē variant, ratio tunc valetudinis habenda diligentius est. Idem autem illud pro causa particulatim etiam adest, quod in universum propositi de temporibus: mutationes etenim flatuum, ætatum atque locorum tempestatē cujusdam mutationes sunt: quapropter hæc etiam intendendi, vel tollendi, vel judicandi, vel contrahendi morbum vim habent, quemadmodum tempestatē, itemque siderum ortus, e. g. Orionis, Arcturi, Vergiliarum, Caniculæ, eodem modo quo flatuum inebriumque mutationes, quo serenitatum, procellarumque ac teporum.

4. Cur vomitus, quum tempestatē immutantur, adhiberi non debent? An ne conturbatio fiat, quum varia excrementa proveniant propter mutationes?

5. Quamobrem cum pallentes, tum qui fame laborant, pedibus intumescere solent? An utrisque per colliquationem illud accidit? colliquantur enim qui esuriunt quidem, quia nullum penitus capiunt alimentum; pallentes vero, quia quod adsumpserint, eo perfrui haudquaquam possunt.

6. Quamobrem, quum morbi a bili oriundi per æstatem contrahi soleant (febriunt enim inprimis æstate), morbi acuti, qui certe e bile consistunt, per hyemem potius urgent? An quia morbi illi febribus comitati, acuti propterea sunt, quia violenti; violentia vero contra naturam est? locis enim quibusdam in corpore humescentibus calida oritur inflammatio, quæ quum calor exsuperantia sit, febres accendit. Æstivo igitur tempore sicci calidique

ρει ζηραὶ καὶ θερμαὶ εἰσιν αἱ νόσοι, ἐν δὲ τῷ χειμῶνι ὑγραὶ καὶ θερμαὶ· διὸ ὀξεῖται· ταχέως γὰρ ἀναιροῦσιν· οὐ γὰρ θέλει πέττεσθαι διὰ τὸ πλῆθος τοῦ περιττώματος.

morbi sunt, hiberno autem humidi calidique, ac proinde acuti : celeriter namque interimunt, quum propter copiosas redundantias concoqui nequeant.

7. Διὰ τί ποτε ὁ λοιμὸς μόνη τῶν νόσων μάλιστα τοὺς πλησιάζοντας τοῖς θεραπευομένοις προσαναπίμπλησιν; Ἡ ὅτι μόνη τῶν νόσων κοινή ἐστὶν ἅπασιν, ὥστε διὰ τοῦτο πᾶσιν ἐπιφέρει τὸν λοιμὸν, ὅσοι φαύλως ἔχοντας προϋπάρχουσιν; καὶ γὰρ διὰ τὸ ὑπέκκαυμα τῆς νόσου τῆς παρὰ τῶν θεραπευομένων γινομένης ταχέως ὑπὸ τοῦ πράγματος ἀλλίσκονται.

7. Cur tandem pestilentia sola ex omnibus morbis præcipue obruit eos qui ad ægrotos prope adcesserint? An quod is solus omnium morborum communis omnibus est, ita ut hanc ob causam pestem omnibus inferat, qui antea jam male haberent? propter fomitem enim morbi ab ægrotis venientem hac re adfliguntur.

8. Διὰ τί τοῦ χειμῶνος βορείου γενομένου, ἐὰν τὸ ἔαρ ἐπομβρον γένηται καὶ νότιον, τὸ θέρος νοσῶδες γίνεται πυρετοῖς καὶ ὀφθαλμιαῖς; Ἡ ὅτι τὰ τε σώματα ἐκδέχεται τὸ θέρος πολλὴν ἔχοντα ἄλλοτριαν ὑγρότητα, καὶ ἡ γῆ καὶ ὁ τόπος ἐν ᾧ ἂν οἰκῶσι, γίνεται ἐφυδρος καὶ τοιοῦτος οἶοι λέγονται οἱ αἶε νοσῶδες τόποι; Πρῶτον μὲν οὖν ὀφθαλμιαὶ γίνονται τηκομένης τῆς περι τὴν κεφαλὴν περιττώσεως, ἔπειτα πυρετοὶ· δεῖ γὰρ νοῆσαι ὅτι τὸ αὐτὸ καὶ θερμώτατον γίνεται καὶ ψυχρότατον, οἷον ὕδωρ καὶ λίθος ὁ μὲν ζεῖ, τὸ δὲ κἀκεῖ μαῖλλον. Ἐν τ' οὖν ἀέρι πνίγη γίνεται θερμαινομένου τοῦ ἀέρος διὰ πάχος, καὶ ἐν τοῖς σώμασιν ὡσαύτως πνίγη καὶ καύματα, τὸ δ' ἐν σώματι καύμα πυρετός ἐστίν, ἐν δ' ὀφθαλμοῖς ὀφθαλμιαί. Ὁλως δὲ καὶ ἡ μεταβολὴ ἰσχυρὰ οὖσα τὰ σώματα φθείρει, ὅταν τοῦ ἔαρος ὑγροῦ ὄντος εὐθὺς ἐπιλαμβάνη τὸ θέρος θερμὸν ὃν καὶ ζηρὸν. Ἐτι δὲ χαλεπώτερον, ἐὰν καὶ τὸ θέρος ἐπομβρον γένηται· ἔχει γὰρ ὁ ἥλιος ὕλην ἣν ποιήσει ζεῖν, καὶ ἐν τοῖς σώμασι, καὶ ἐν τῇ γῆ καὶ ἀέρι· διὸ γίνονται πυρετοὶ καὶ ὀφθαλμιαί.

8. Cur, si venti septemtrionales hyemem occuparunt, ver autem austros pluviasque exhibuit, æstas gravis tam febribus quam lippitudinibus fit? An quod æstas corpora nostra multum humoris alieni continentia adcipit, et terra habitandique locus madescunt, talesque redduntur quales loci perpetuo morbidi sese habere dicuntur? Primum itaque lippitudines fiunt, colliquescentibus redundantibus in capite obviis, dein febres : ita enim intelligendum est, ut res eadem et calidissima et frigidissima reddi possit, ceu aqua et lapis ; fervet enim illa, urit vero hic gravior. In aere igitur suæ crassitudinis causa incalescente æstus supervenit, et corpora pari ratione æstu ac ardore vexantur, ardor autem in corpore quidem febris, in oculis vero lippitudo est. Denique mutatio quoque vigore suo corpora pervertit, quum præcedente vere humido æstas protinus calida et sicca occupavit. Molestius etiam erit si æstas quoque pluvia fuerit : ita enim sol materiam obtinet, quam fervere tum in corporibus, tum in terra, tum etiam in aere faciat : quæ de causa febres oriuntur et lippitudines.

9. Διὰ τί, ἐὰν ὁ χειμὼν νότιος γένηται καὶ ἐπομβρος, τὸ δ' ἔαρ αὐχμηρὸν καὶ βορείον, νοσῶδες γίνεται καὶ τὸ ἔαρ καὶ τὸ θέρος; Ἡ ὅτι ἐν μὲν τῷ χειμῶνι διὰ τὴν ἀλέαν καὶ ὑγρότητα ὁμοίως τὰ σώματα διάκειται τῇ ὥρᾳ; ὑγρὰ γὰρ ἀνάγκη εἶναι καὶ οὐ συνεστηκότα· οὕτω δ' ἐχόντων, τὸ ἔαρ ψυχρὸν ὃν ἐπέξει καὶ ἐσκληρυνεῖ αὐτὰ διὰ τὸν αὐχμὸν, ὥστε ταῖς μὲν κυούσαις ὁ τόκος ὁ ἐαρινὸς εἰς ἐκτρώσεις γίνεται διὰ τὴν θερμασίαν καὶ τὸν σφακελισμὸν τὸν γινόμενον ὑπὸ τῆς ζηρᾶς ψυχρότητος, ἅτε οὐκ ἐκκρινόμενης τῆς ὑγρότητος, τὰ δὲ κυόμενα παιδία ἀσθενῆ γίνεται καὶ πηρὰ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ ψύχους· συμβέβηκε γὰρ τότε γεννώμενα, ἐν εὐδίᾳ καὶ συστῆναι καὶ τραφῆναι ἐν τῇ τεκούσῃ. Τοῖς δ' ἄλλοις, ἅτε ἐν τῷ ἔαρι οὐκ ἀποκαθαρθέντος τοῦ φλέγματος τὴν ὑπερβολὴν, ὃ συμβαίνει ὅταν ἀλεινὸν γένηται, ἀλλὰ διὰ ψῦχος συστάντος, ὅταν ἐπιλάβῃ τὸ θέρος καὶ ἡ ἀλέα τήκουσα βίᾳ, τοῖς μὲν χολώδεσι καὶ ζηροῖς, διὰ τὸ μὴ διερᾶ εἶναι τὰ σώματα αὐτοῖς, ἀλλὰ τὴν φύσιν αἰὼν ἔχειν, γίνονται μὲν ὑγρότιτες, αὗται δὲ λεπταί, ὥστ' ὀφθαλμιαῖς ζηραῖς ἀλλίσκονται, οἱ δὲ φλεγματοῦδες βράγχοις καὶ εἰς τὸν

9. Cur, si hyems austrina et pluvia fuit, ver autem siccum et aequilonium est, morbidum fit tum ver, tum æstas? An quod hyemis quidem tepor et humor faciunt ut corpora eodem modo se habeant quo tempestas? humida enim necessario sunt, non vero solida : quæ quum ita se habeant, ver, quippe frigidum, propter siccitatem concreascere ea facit atque indurat, ita ut gravidis quidem partus vernus in abortum abeat propter calorem et siderationem a frigore sicco oriundum, quia nempe non exornitur humor ; infantes vero quos gerunt, imbecilles mutilique immodicum ob frigus redduntur : accidit enim ut qui tunc nascuntur, per teporem et constiterint et nutriti fuerint intra parentem. Ceteris vero, quum pituitæ redundantia vere purgata non est (quod fit, ubi tepidum se exhibuit), sed coacta propter frigus constitit, ubi æstas occupavit teporque vi liquans, biliosis quidem siccisque, quod eorum corpora humida non sunt, sed squalidam sortiuntur naturam, excitantur quidem humores, sed tenues, ita ut lippitudinibus aridis capiantur, pituitosi vero raucitatibus destillationibusque

νεύμονα κατάρροις. Ταῖς γυναῖξι δὲ δυσεντερίαι γίνονται διὰ τὴν ὑγρότητα καὶ ψυχρότητα τῆς φύσεως, τοῖς δὲ γεραιτέροις ἀποπληξίαι, ὅταν ἀθρόον λυθὲν ὑγρὸν ἐπιπέσῃ καὶ δι' ἀσθένειαν τοῦ συμφύτου θερμοῦ
5 παγῆ.

10. Διὰ τί, ἐὰν μὲν τὸ θέρος αὐχμηρὸν γένηται καὶ βόρειον, τὸ δὲ μετόπωρον ἐναντίον ὑγρὸν καὶ νότιον, ἐν τῷ χειμῶνι κεφαλαλγίαι τε γίνονται καὶ βράγχοι καὶ βῆχες, καὶ τελευτώσιν εἰς φθίσεις; Ἡ ὅτι λαμβάνει
40 ἔλην πολλὴν ὁ χειμῶν, ὥστ' αὐτῷ ἔργον ἐστὶ πῆξαι τὴν ὑγρότητα καὶ φλέγμα ποιῆσαι; Ἐν μὲν οὖν ταῖς κεφαλαῖς ὅταν ὑγρασία γένηται, βῆρη ποιεῖ, ἐὰν δ' ἢ πολλὴ καὶ ψυχρά, σφακελισμούς· ἐὰν δὲ διὰ πλῆθος μὴ πῆξῃ, βεῖ εἰς τὸν ἐχόμενον τόπον, ὅταν αἱ βῆχες
35 καὶ οἱ βράγχοι καὶ αἱ φθόαι γίνονται.

11. Διὰ τί, ἐὰν βόρειον γένηται τὸ θέρος καὶ αὐχμῶδες, καὶ τὸ μετόπωρον, συμφέρει τοῖς φλεγματώδεσι καὶ ταῖς γυναῖξιν; Ἡ ὅτι ἡ φύσις ἐπὶ θάτερα ἀμφοῖν ὑπερβάλλει, ὥστ' εἰς τὸναντίον ἡ ὥρα ἐλκύσασα καθ-
20 ἴσθησιν εἰς τὴν εὐκράσιν; Καὶ παραγοῖν ὁ ὑγαίνουσι, ἐὰν μὴ τι δι' ἑαυτοῦς ἀμαρτάνωσι, καὶ εἰς τὸν χειμῶνα οὐχ ὑγροὶ ἀφικνοῦνται, ἔχοντες ὑπεκκαύματα τῷ ψύχει.

12. Διὰ τί τοῖς χολώδεσι νοσῶδὲς ἐστὶ τὸ βόρειον
25 καὶ αὐχμῶδες θέρος καὶ μετόπωρον; Ἡ ὅτι ἐπὶ ταῦτο βέπει αὐτοῖς τὸ σῶμα καὶ αἱ ὄραι, ὥστ' ὥσπερ πῦρ ἐπὶ πυρὶ γίνεταί; ξηρανομένων γὰρ τῶν σωμάτων, καὶ τοῦ γλυκυτάτου μὲν ἐξικμαζομένου ἐξ αὐτῶν, ὑπερθερμαινομένων δὲ λίαν, ἀνάγκη διὰ μὲν τὰς συντήξεις ὀρθαλ-
30 μίας ξηρὰς γίνεσθαι, διὰ δὲ τὸ χολώδες τοὺς ὑπολειπομένους εἶναι χυμούς, ὑπερθερμαινομένων δὲ καὶ τούτων πυρετοῦς ὀξεῖς γίνεσθαι, ἅθ' ὑπ' ἀκράτου τῆς χολῆς, ἐνίοις δὲ μανίας, οἷς ἂν μέλαινα χολὴ φύσει ἐνῆ· αὕτη γὰρ ἐπιπόλαζει ἀναξηρανομένων τῶν ἐναντίων
35 χυμῶν.

13. Διὰ τί τὸ τὰ ὕδατα μεταβάλλειν νοσῶδὲς φασιν εἶναι, τὸ δὲ τὸν ἀέρα οὐ; Ἡ ὅτι τοῦτο γίνεταί τροφή, καὶ ἔχοντες καὶ ἀπολελαυκότες τοῦ ὕδατος ἀπέργονται, τοῦ δ' ἀέρος οὐδέν; Ἐτι ὕδατος μὲν πολλὰ εἶδη ἐστὶ καὶ
40 διάφορα καθ' αὐτά, ἀέρος δ' οὐ, ὥστε καὶ τοῦτο αἰτιον· ἐν μὲν γὰρ τῷ ἀέρι σχεδὸν τῷ αὐτῷ συμβαίνει διατελεῖν καὶ ἀποδημοῦντας, ἐν δ' ὕδατι ἀλλοιοῖ· διὸ καλῶς δοκεῖ νοσῶδης ἢ τοῦ ὕδατος μεταβολὴ εἶναι.

14. Διὰ τί μᾶλλον ἢ τοῦ ὕδατος ἢ τῶν σιτίων μεταβολὴ νοσῶδης; Ἡ ὅτι πλεῖστον ἀναλίσκομεν τὸ ὕδωρ; Ἐν τε γὰρ τοῖς σιτίοις ὑπάρχει καὶ ὄψοις, καὶ ἐν τῷ πόματι τὸ πλεῖστον ὕδωρ.

15. Διὰ τί ἢ μεταβολὴ νοσῶδης; Ἡ ὅτι πᾶσα μὲν ἢ μεταβολὴ καὶ ὄρα καὶ ἡλικίας εὐκίνητον; εὐκίνητα
60 γὰρ τὰ ἀκρα, οἷον καὶ αἱ ἀρχαὶ καὶ αἱ τελευταί· ὥστε καὶ αἱ τροφαὶ ἕτεραι οὔσαι ἀλλήλας φθειροῦσιν αἱ μὲν

quæ in pulmonem sunt. Mulieres autem adfigunt difficultates intestinorum, quia natura sunt humida frigidaque; seniores tandem stupor adtonitos reddit, ubi universus resolutus humor ingruit exque imbecillitate caloris nativi concrevit.

10. Cur, si æstas quidem sicca et aquilonia fuit, autumnus vero ex adverso humidus atque austrinus, hyeme dolores capitis raucitatesque et tussés oriuntur, atque in tabes evadunt? An quia hyems multum materiæ adcipit, ita ut humorem cogere atque pituitam inde conficere magnum ei negotium sit? Quodsi igitur in capite humor conatiterit, gravedines adfert, et si multus frigidusque fuerit, siderationes; nec non si ob ultimam copiam eum non coegit hyems, in locum defluit proximum: unde tussés raucitatesque et tabes fiunt.

11. Cur, si aquilonia ac sicca fuit æstas itemque autumnus, pituitosis et mulieribus confert? An quia natura utrumque in alteram exuberat partem, ita ut tempestas in partem trahendo contrariam ad medium perducatur temperamentum? Confestim quoque optime valet, nisi quid ultro ipsi perperam agant, nec humidi ad hyemem deveniunt, (sed) ita ut fomitem frigori subministrant.

12. Cur æstas aquilonia et sicca itemque autumnus morbo biliosos infestant? An quoniam ad idem cum corpus eorum, tum tempestates vergunt, ita ut veluti ignis igni adjiciatur? quum enim corpora exsiccantur, quodque in iis dulcissimum erat, eliciatur, vehementer illis ultra modum incalcescentibus, necesse est ut propter colliquamenta quidem aridæ lippitudines oriantur, propter biliosam vero eorum naturam humores restent: quibus impense calescentibus, febres acutæ, utpote ex bili sincera, necessario fiunt; nonnullis vero insanis, quibuscumque scilicet naturaliter atra bili inerat: hæc enim redundat, ubi humores contrarii siccescunt.

13. Cur mutationem aquarum morbidam, aeris vero non morbidam esse adfirmant? An quod aqua quidem alimentum fit, aquaque absumpta et in rem nostram conversa abimus, aere autem nequaquam hac ratione utimur? Aquæ item genera multa et varia per se sunt, non vero aeris: itaque hoc etiam causa erit, quippe quum vel peregre profectis eveniat, ut in aere quidem prope eodem, in aquis autem aliis versentur eveniat: quapropter aquæ mutationem morbidam esse recte opinantur.

14. Cur aquæ mutatio magis quam ciborum morbida est? An quia plurimum aquæ consumimus? nam et in cibis, et in obsoniis, imo in potu plurima aqua inest.

15. Cur mutatio morbida est? an quod omnis mutatio etiam tempestatis et ætatis motu facilis est? extrema namque moveri facile possunt, cujusmodi sunt et principia et fires: ergo et cibi qui inter se distant, se invicem corrumpunt.

γὰρ ἄρτι, αἱ δ' οὕτω προσπεφύκασιν. Ἔτι δ' ὥσπερ ἡ ποικίλη τροφή νοσώδης (ταραχώδης γὰρ, καὶ οὐ μία πέψις), οὕτω συμβαίνει μεταβάλλουσι τὸ ὕδωρ ποικίλη πόματος χρῆσθαι τῇ τροφῇ, καὶ ἡ τοιαύτη τροφή κυριώτερα τῆς ξηρᾶς ἐστὶ, τῷ πλείστον εἶναι καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν σιτίων τὸ ὑγρὸν γίνεσθαι τροφήν.

16. Διὰ τί ἡ τῶν ὑδάτων μεταβολὴ τοῖς ἔχουσι φθειράς ποιεῖ πολλοὺς ἔχει; Ἡ ὅτι ἀπειρία γινομένη τοῦ ὑγροῦ διὰ τὴν ταραχήν, ἢ γίνεται διὰ τὴν ποικιλίαν τοῦ ὕδατος πυκνὰ μεταβάλλουσι, ὑγρότητα ἐμποεῖ, καὶ μάλιστα ἐν τῷ ἐπιτηδεῖν ὑπάρχοντι τόπω, ὃ δ' ἐγκέφαλος ὑγρός; διὸ καὶ ἡ κεφαλὴ αἰεὶ μάλιστα. Δηλοὶ δέ, ὅτι αἱ τρίχες ἐνεῖσι μάλιστα ἐν αὐτῇ. Ἡ δὲ τοῦ τόπου τούτου ὑγρότης φθειρῶν ποιητικὴ. Δηλοὶ δ' ἐπὶ τῶν παιδῶν ὑποκέφαλοὶ τε γὰρ εἰσι, καὶ πολλάκις ἡ κορυζῶσι, ἢ αἷμα ποιεῖ βρῖν, καὶ φθειράς πλείους οἱ ἐν ταύτῃ τῇ ἡλικίᾳ ἔχουσι.

17. Διὰ τί ἀπὸ Πλειάδος μέχρι ζεφύρου οἱ τὰς μακρὰς νόσους κάμνοντες μάλιστα ἀναιροῦνται, καὶ οἱ γέροντες μᾶλλον τῶν νέων; Πότερον ὅτι δύο ἐστὶ τὰ φαρτικώτατα, ὑπερβολὴ τε καὶ ψυχός (τὸ γὰρ ζῆν θερμόν, ἢ δ' ὄρα αὐτὴ ἀμφω ταῦτ' ἔχει; ψυχρὰ τε γὰρ ἐστὶ, καὶ ἀκμαιοτάτος ὁ χειμῶν· τὸ λοιπὸν γὰρ ἕαρ ἐστίν. Ἡ ὅτι ὁμοίως μὲν διακίενται τοῖς γέρονσι τῶν καμνόντων οἱ τὰς μακρὰς κάμνοντες ἀσθενείας; οἷον γὰρ ἤδη γῆρας ἢ μακρὰ ἀσθένεια συμβαίνει· τὸ γὰρ σῶμα ἀμφοῖν ξηρὸν καὶ ψυχρόν ἐστὶ, τῶν μὲν δι' ἡλικίαν, τῶν δὲ διὰ νόσον· ὃ δὲ χειμῶν καὶ οἱ πάγοι ὑπερβολὴ ἐστὶ ψυχρότητος καὶ ξηρότητος. Μικρὰς οὖν δεομένους αὐτοῖς βροπῆς γίνεται οἷον πῦρ ἐπὶ πυρὶ ὁ χειμῶν, καὶ φθειρεῖ διὰ ταῦτα.

18. Διὰ τί ἐν τοῖς ἐλώδεσι τὰ μὲν ἐν τῇ κεφαλῇ ἔλκη ταχὺ ἐγιάζεται, τὰ δ' ἐν ταῖς κνήμαις μόλις; Ἡ ὅτι βαρεῖα ἢ ὑγρότης διὰ τὸ γεώδης εἶναι, τὰ δὲ βαρεῖα εἰς τὸ κάτω ἀποχωρεῖ; Τὰ μὲν οὖν ἄνω ἔκκριτα διὰ τὸ ἀποκεχωρημένα εἰς τὰ κάτω, τὰ δὲ κάτω πολλῆς γέμει περιττώσεως καὶ εὐσήπτου.

19. Διὰ τί, ἐὰν τοῦ χειμῶνος γενομένου βορείου καὶ τοῦ ἕαρος νοτίου καὶ ἐπόμερου, τὸ θέρος λίαν ἀχμηρὸν γίνηται, θανατώδεις γίνονται τὰ μετόπωρον πᾶσι, μάλιστα δὲ τοῖς παιδίσι, καὶ τοῖς ἄλλοις δὲ δυσεντερίαι καὶ τεταρταῖοι χρόνιοι γίνονται ἐν κῆτῳ; Ἡ ὅτι μετρίου μὲν ἐπιγενομένου ὕδατος θερινοῦ, καταψυχθὲν τὸ ζέον ὑγρὸν ἐν ἡμῖν λωφᾷ, ὅσον ἠθροίσθη ἐν τῷ ἤρι γενομένου μὲν τῷ ὑγρῷ; Εἰ δὲ μή, τὰ μὲν παιδία διὰ τὸ ὑγρὰ εἶναι φύσει καὶ θερμὰ ὑπερρεῖ τῷ πάθει, διὰ τὸ μὴ καταψυχθῆναι. Ὅσα δὲ μὴ τοῦ θέρους, τοῦ μετοπώρου ὅσον ἐκταῖ. Αἱ δὲ περιττώσεις ἐὰν μὴ εὐθὺς ἀνέλωσι, περὶ πνεύμονα καὶ ἀρτηρίαν γίνονται (ἄνω γὰρ πρῶτον αἱ συνίστανται διὰ τὸ ὑπὸ τοῦ ἀέρος ἡμᾶς θερμαίνεσθαι· διὰ γὰρ ταῦτα καὶ ὀφθαλμοὶ πυρετῶν πρότερον γίνονται ἐν τῷ νοσηρῷ θέρει), ἐὰν οὖν μὴ ἐν τοῖς ἄνω,

punt, quippe quum alii nuper, alii nondum adhaerent. Ad haec, ut varius cibus morbidus est (turbidus enim est, nec unica ejus concoctio), sic in iis accidit qui aquam mutant ut vario utantur alimento potulento, estque id alimenti genus quam siccum majoris momenti, quoniam plurimum est, exque cibis ipsis quantum humidum est, (tantummodo) fit alimentum.

16. Cur mutationes aquarum faciunt ut pediculi, in quibus adsunt, multi habeantur? An quod humoris cruditatis, a perturbatione oriunda, quae ex aquae vario usu in cerebro commutantibus redundat, humiditatem adfert, praesertim in loco opportuniore, cerebrum autem humidum est? quare et caput maxime perpetuo humet. Cujus rei indicium est, quod pili in hoc potissimum adsunt. Hujus autem loci humiditas ad prognerandos pediculos apta est. Patet hoc in puerili aetate: caput enim puerorum humidum est, et saepe aut gravedine conflictantur, aut sanguinis profusioni ansam dat humiditas; quin etiam pediculos plures illa aetate habere solent.

17. Cur a Vergiliarum obcasu ad favonii usque status hi potissimum pereunt, qui morbo longo laborant, et senes quam juvenes potius? Utrum quia summæ intereundi causæ duæ exstant, excessus atque frigus (vita enim calida est res), et hyems tum acerrime viget: subsequens enim tempus ver est. An quod ægroti qui morbis laborant diuturnis, non secus ac senes adfecti sunt? longus etenim morbus quasi senecta jam advenire videtur: utrorumque enim corpora sicca et frigida sunt, altera ob aetatem, altera ob languorem; hyems vero et gelu frigoris atque siccitatis excessus sunt. Hinc parvo quum egeant momento, hyems iis quasi ignis igni cumulatus supervenit, atque ea propter interimit.

18. Cur in locis paludosis capitis quidem ulcera cito sanantur, crurum autem aegre? An quia humor, quippe terrenus, gravis est, grave autem omne deorsum tendit? Ergo superiora pura sunt, quoniam deorsum humor decedit; inferiora vero excrementis referta sunt abundantibus putredini obnoxiiis.

19. Cur, si post hyemem aquiloniam et ver austrinum ac pluvium aestas sicca admodum fuit, perniciosus omnibus autumnus sit, et infantibus praesertim, ceterisque difficultates intestinorum febresque quartanae longae eo tempore eveniunt? An quod, si aqua mediocris per aetatem incessit, quantum humoris collectum est per ver humidum, in nostris corporibus refrigeratum fervere cessat? Sed si non ita contingit, infantes, quippe natura humidi et calidi, vehementer eo nimis fervescent adfectu, quoniam refrigerati non fuerunt. Quicumque vero per aetatem non corripuntur, autumnus certe, quantum ad exhauriendum fervorem subficit. Redundantiae vero, nisi confestim peremerint, ad pulmonem atque arteriam venientes (supra enim primum consistunt, quoniam aere calefimus: hinc enim et lippitudines febres praecedunt in aetate morbida): ergo si non in locis

καθάπερ εἶρηται, τὰ περιττώματα εὐθὺς ἀνέλη, καταβαίνουσιν εἰς τὰς κοιλίας ἀπεπτα ὄντα, τοῦτο δ' ἐστὶ δυσεντερία, διὰ τὸ μὴ ἐκκρίνεσθαι ὑπὸ πλῆθους τὸ ὑγρὸν. Καὶ ἐὰν παύσωνται, τετραταῖοι γίνονται τοῖς σωζομένοις· ἡ γὰρ τοῦ ἀπέπτου ὑπόστασις μονιμωτάτη ἐστὶ καὶ σύντονος γίνεται τῷ σώματι, καθάπερ ἡ μέλαινα χολή.

20. Διὰ τί, ἐὰν τὸ θέρος ἐπομβρον γένηται καὶ νότιον, καὶ τὸ μετώπωρον, ὃ χειμῶν νοσερὸς γίνεται; Ἡ ὅτι σφόδρα ὑγρά τὰ σώματα ὃ χειμῶν λαμβάνει, καὶ ἡ μεταβολὴ ἐστὶ μεγάλη γίνεται ἐξ ἀλείας πολλῆς, καὶ οὐκ ἐκ προσαγωγῆς, διὰ τὸ καὶ τὸ μετώπωρον γίνεσθαι ἀλεινόν, ὥστε τοῖς μὲν γίνεσθαι ἀνάγκη τὰ ὀξεῖα νοσήματα, μὴ ἀραιοῖς οὔσιν; τοῖς γὰρ τοιοῦτοις ἄνω μᾶλλον τὰ ὑγρά περιττώματα ἀθροίζεται, διὰ τὸ τούτους μὲν τόπους ἔχειν χώραν, τοὺς δὲ κάτω ἐτέρους εἶναι. Οἱ οὖν ὄντες πυκνόσαρκοι οὐ πολλὰ περιττώματα δέχονται. Ψυχομένης οὖν τῆς περιττώσεως τῆς ἐν τοῖς ἄνω μέρεσι τοῦ σώματος, ὥσπερ τοῖς οἰνωμένοις ὅταν ριγῶσι, τὰ εἰρημένα νοσήματα συμβαίνει γίνεσθαι. Τοῖς δὲ ἀραιότεροις πυρετῶν γινομένων, τοὺς ἀπὸ πλείστης ἀπεψίας γινομένους πυρετοὺς καύσους συμβαίνει γίνεσθαι, διὰ τὸ τοῖς τοιοῦτοις ἐσχεδάζεσθαι μὲν μᾶλλον κατὰ πᾶν τὸ σῶμα τὰ ὑγρά ἢ τοῖς πυκνοσάρκοις, συνισταμένης δὲ τῆς σαρκὸς αὐτῶν ὑπὸ τοῦ χειμῶνος θερμαινόμενα τὰ ὑγρά πυρετοὺς ποιεῖν· ἡ γὰρ παντὸς τοῦ σώματος ὑπερβάλλουσα θερμότης ἐστὶ πυρετός· ἐπιτεινομένη δὲ διὰ τὸ πλῆθος τῆς ἐνυπαρχούσης αὐτοῖς ὑγρότητος καύσος γίνεται.

21. Διὰ τί, ὅταν ἐκ γῆς ἀτμός ἀνίη πολλὸς ὑπὸ τοῦ ἡλίου, τὸ ἔτος λοιμῶδες γίνεται; Ἡ ὅτι ὑγρὸν ἀνάγκη καὶ ἐπομβρον τὸ ἔτος σημαίνει, καὶ τὴν γῆν ὑγρὰν ἀνάγκη εἶναι; Ὅσον οὖν ἐν ἐλώδει τόπων ἡ οἰκησις γίνεται, νοσώδης δ' ἡ τοιαύτη ἐστίν. Καὶ τὰ σώματα δὲ τότε ἀνάγκη περιττώμα πολλὸ ἔχειν, ὥστ' ἐν τῷ θερεί ἔχειν ὅλην νοσώδη.

22. Διὰ τί γίνεται τὰ ἔτη νοσώδη, ὅταν γένηται φορὰ τῶν μικρῶν βατράχων τῶν φρουνοειδῶν; Ἡ ὅτι ἕκαστον εὐθενεῖ ἐν τῇ οἰκείᾳ χώρᾳ τῆς φύσεως; Καὶ ταῦτα δὲ φύσει ἐστὶν ὑγρά, ὥστ' ἐπομβρον καὶ ὑγρὸν σημαίνει τὸν ἐνιαυτὸν γίνεσθαι, τὰ δὲ τοιαῦτα ἔτη νοσώδη ἐστὶν ὑγρά γὰρ τὰ σώματα ὄντα πολλὸ ἔχει τὸ περιττώμα, ὃ ἐστὶ τῶν νόσων αἴτιον.

23. Διὰ τί οἱ νότοι οἱ ξηροὶ καὶ μὴ ὑδατώδεις πυρετώδεις εἰσὶν; Ἡ ὅτι ὑγρότητα καὶ θερμὴν ἀλλοτριὰν ποιῶσιν; εἰσὶ γὰρ ὑγροὶ καὶ θερμοὶ φύσει, τοῦτο δ' ἐστὶ πυρετώδεις· ὃ γὰρ πυρετός ἐξ ἀμφοτέρων τῆς τούτων ἐστὶν ὑπερβολῆς. Ὅταν μὲν οὖν ἄνευ ὕδατος πνέωσι, ταύτην ἐν ἡμῖν ποιῶσι τὴν διάθεσιν, ὅταν δ' ἅμα ὕδατι, τὸ ὕδωρ καταψύχει ἡμᾶς. Οἱ δ' ἐκ θαλάττης νότοι καὶ συμφέρουσι τοῖς φυτοῖς· ἐψυγμένοι γὰρ ἀπὸ

superioribus redundantiae, ut dictum est, protinus intererint, descendunt crudae ad ventres, atque id ipsum difficultas est intestinorum, quia nempe praer nimia sui copia humor non excernitur. Quodsi vero ab hoc morbo liberantur, quartanae iis fiunt qui evadere mortem potuerunt: crudi enim humoris sedimentum pertinacissimum est firmiterque corpori adhaerescit modo atrae bilis.

20. Cur, si aestas et autumnus imbres austrosque habuerunt, hyems morbida consequitur? An quod hyems corpora praehumida adcipit, mutatio etiam ingens occurrit ex calore immodico, neque pedefentim fit, quando autumnus quoque tepidus existit, ita ut alios quidem morbi necessario extorqueant acuti, qui nempe raro corpore non sunt? his enim humidae redundantiae supra potius conliguntur, quum haec loca spatia opportuna contineant, dum inferiora alio modo sese habent. Ideoque qui densam habent carnem, non multas redundantias admittunt. Quum igitur quae locis superioribus corporis exstant, redundantiae frigerint, quemadmodum ebriis evenit, ubi rigerint, fit ut praedicti morbi orientur. At quibus laxius corpus est, iis, febribus ortis, evenit, ut quae summa de cruditate febres proveniant, transeant in ardentem, quoniam his magis per totum corpus humores dispersi sunt quam densa qui sunt carne, exque vi frigoris coacta eorum carne humores incalescunt, atque hac ratione febres accendunt: superans enim calor totius corporis febris est; et si idem intendatur copia jam obviae humoris, ardens efficitur.

21. Cur annus pestilens tunc evadit, quum sol multum vaporis de terra excitat? An quia annum humidum pluviumque significet necesse est, terramque madere necessarium est? Fit igitur quasi locis palustribus, gravibusque proinde, inhabitetur. Corpora itaque multis tunc quoque excrementis redundare necessarium est, ita ut morbosam materiam habeant in aestate.

22. Cur tunc fiunt anni morbidi, quum copia est pusillarum ranarum, quae rubetarum faciem representant? An quia res unaquaeque loco suae naturae idoneo vigere solita est? Itaque ejusmodi animalium genus, quum natura humidum sit, humidum pluviumque annum impendere indicat; anni ejusmodi vero morbidi sunt: quae enim corpora humida fuerint, multis excrementis premuntur, idque causa est morborum.

23. Cur austri sicci et non aquosi febres creare solent? An quia humorem caloremque excitant alienum? sunt enim suapte natura humidi calidique, idque ipsam febriculosum est, quippe quum per excessum ambarum qualitatum illarum febris oriri soleat. Quum igitur imbre austri vacant, corpora nostra ita adficiunt; at quum flatibus imber adest, nos aqua refrigerat. Austri vero quos mare miserrit, vel stirpibus prosunt: refrigerati namque beneficio maris

τῆς θαλάττης ἀφικνοῦνται πρὸς αὐτά· αἱ δ' ἐρυσίβαι γίνονται ὑφ' ὑγρότητος καὶ θερμῆς ἄλλοτρίας.

ad eas deveniunt; rubigo autem ab humore caloreque alieno oritur.

24. Διὰ τί ἐν τοῖς νότοις βαρύτερον ἔχουσι καὶ ἀδυνατώτερον οἱ ἄνθρωποι; Ἡ ὅτι ἐξ ὀλίγου πολλὸν ὑγρὸν γίνεται, διατηρούμενον διὰ τὴν ἀλέαν, καὶ ἐκ πνεύματος κούφου ὑγρὸν βαρῦ; Ἐτι δ' ἡ δύναμις ἡμῶν ἐν τοῖς ἄρθροις ἐστί, ταῦτα δ' ἀνίεται ὑπὸ τῶν νοτίων. Δηλοῦσι δ' οἱ ψόφοι τῶν κεκολλημένων· τὸ γὰρ γλίσχρον ἐν τοῖς ἄρθροις πεπηγὸς μὲν κινεῖσθαι κωλύει ἡμᾶς, 10 ὑγρὸν δὲ λιανὸν συντείνεσθαι.

24. Cur homines se graviore debilioresque sentiunt, quum austri adflant? An quia multum ex paulo tunc redundat humoris, quem deliquescere tepor cogit, exque levi flatu gravis humor citatur? Adde quod vires nostrae in articulis resident, qui austrinis laxari flatibus consueverunt. Constat id ex crepitu rerum conglutinatarum: lenax etenim humor, qui articulis inditus est, ut concretus nos moveri non patitur, sic nimis humefactus intendi non sinit.

25. Διὰ τί ἄρρωστοῦσι μὲν μᾶλλον τοῦ θέρους, ἀποθνήσκουσι δὲ μᾶλλον οἱ ἄρρωστοῦντες τοῦ χειμῶνος; Ἡ ὅτι τοῦ χειμῶνος διὰ τὴν πυκνότητα ἐντὸς τῶν σωματικῶν συνεσταλμένου τοῦ θερμοῦ, καὶ πονοῦντες μᾶλλον 15 εἰ μὴ πέττοιμεν, τῶν ἐν ἡμῖν συνισταμένων περιττωμάτων, ἰσχυρὰν ἀνάγκη τὴν ἀρχὴν εἶναι τῆς νόσου, τοιαύτην δ' οὔσαν φθαρτικὴν εἰκὸς ἐστὶν αὐτὴν εἶναι; Ἐν δὲ τῷ θέρει, μανοῦ καὶ κατεψυγμένου παντὸς τοῦ σώματος καὶ ἐκλελυμένου πρὸς τοὺς πόρους ὄντος, ἀρ- 20 χὰς νόσων ἀνάγκη πλείους μὲν γίνεσθαι διὰ τε κόπους καὶ ἀπειψίαν τῶν εἰσφερομένων (καὶ γὰρ οἱ νέοι καρποὶ τότε εἰσὶν) ἀλλ' οὐχ οὕτως ἰσχυράς· διὸ εὐβοήθητοι.

25. Cur per aetatem quidem magis adversa valetudine laboratur, per hyemem vero magis qui laborant, emoriuntur? An quia calore per hyemem intro propter corporum densitatem coercito, consistentibusque intra nos excrementis, ubi validiora subeuntes exercitia nihilominus non concoquimus, validam esse morbi originem necesse est, eumque ita se habentem perniciosum esse consentaneum est? Contra in aetate, quoniam corpus universum rarum, refrigeratum atque ad labores subeundos languidum est, idcirco morborum quidem plures origines suboriri necesse est ob lassitudinem crudelitatemque ciborum (novi etenim fructus tunc adsunt), non tamen ita validas: quamobrem facultas hisce subcurrendi datur facile.

26. Διὰ τί μετὰ τὰς τροπὰς ἀμφοτέρας μέχρι ἑκατὸν 25 ἡμερῶν ἀποθνήσκουσι μάλιστα; Ἡ ὅτι ἄχρι τοσούτου ἑκατέρω ἡ ὑπερβολὴ διέχει, ἥ τε τοῦ θερμοῦ καὶ τοῦ ψυχροῦ, ἡ δ' ὑπερβολὴ τοῖς ἀσθενέσι ποιεῖ τὰς νόσους καὶ τὰς φθοράς;

26. Cur post utrumlibet solstitium per centum dierum spatium moriuntur inprimis homines? An quia ad hoc usque tempus persistit uterque ultra modum excessus, cum caloris, tum frigoris, lique morbos perniciemque adferunt aegrotis?

27. Διὰ τί τὸ ἔαρ καὶ τὸ φθινόπωρον νοσώδη; Ἡ ὅτι 30 αἱ μεταβολαὶ νοσώδεις; Τὸ δὲ μετόπωρον τοῦ ἔαρος νοσώδέστερον, ὅτι μᾶλλον τοῦ θερμοῦ ψυχομένου ἢ τοῦ ψυχροῦ θερμαινόμενου νοσοῦμεν. Ἐν μὲν οὖν τῷ ἔαρι τὸ ψυχρὸν θερμαίνεται, ἐν δὲ τῷ μετοπώρῳ τὸ θερμὸν ψύχεται.

27. Cur ver atque autumnus morbidi? An quia mutationes morbidæ sunt? Sed autumnus vere morbidior, quia calido refrigescente quam frigido incalescente potius aegrotamus. Vere igitur frigidum recalescit, in autumno autem calidum refrigescit.

28. Διὰ τί ἐν τῷ χειμῶνι ἐλάττω μὲν τὰ ἄρρωστῆ- 35 ματα ἢ ἐν τῷ θέρει, θανάσιμα δὲ μᾶλλον; Ἡ ὅτι ἐν μὲν τῷ θέρει ἀπὸ μικρᾶς προφάσεως τὰ ἄρρωστῆματα, ἐν δὲ τῷ χειμῶνι οὐ; πεπτικώτεροι γὰρ καὶ ὑγιεινότεροι ἡμῶν αὐτῶν, ὥστ' εἰκότως τὰ ἀπὸ μείζονος προφάσεως γινόμενα μείζω καὶ ἀναιρετικώτερα. Ταῦτό δὲ 40 τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν ἀθλητῶν, καὶ ὄλωσ' ἐπὶ τῶν ὑγιεινῶς διακειμένων δρῶμεν· ἢ γὰρ οὐ λαμβάνονται νόσῳ, ἢ ταχὺ συναπίσιν· μεγάλης γὰρ αἰτίας δέονται.

28. Cur per hyemem minus quidem quam per aetatem, sed letaliter aegrotatur? An quoniam in aetate morbi parva de causa existunt, in hyeme vero non? Sumus enim tunc et ad concoquendum et ad bene valendum solito aptiores, ita ut rationi congruat majora perniciosioraque mala esse, quæ majori de causa provenerint. Quod idem in athletis, et omnino in iis qui secunda utuntur valetudine, videmus: aut enim nullo morbo premuntur, aut celeriter una e vita decedunt, quippe qui magna indigent causa.

29. Διὰ τί τοῦ μὲν φθινοπώρου καὶ τοῦ χειμῶνος οἱ 45 καῦσοι μᾶλλον γίνονται ἐν ταῖς ψυχραῖς ὥραις, τοῦ δὲ θέρους τὰ βίγη ἐνοχλεῖ καυμάτων ὄντων; Ἡ ὅτι τῶν κατὰ τὸν ἄνθρωπον ἡ χολὴ μὲν ἐστὶ θερμὸν, τὸ δὲ φλέγμα ψυχρὸν; Ἐν μὲν οὖν τῷ θέρει τὸ ψυχρὸν ἀναλύεται, καὶ διαχυθὲν βίγη καὶ τρόμος παρασκευάζεται· 50 ἐν δὲ τῷ χειμῶνι τὸ θερμὸν ὑπὸ τῆς ὥρας κρατεῖται κατεψυγμένον. Οἱ δὲ καῦσοι μᾶλλον ἐνοχλοῦσι τοῦ

29. Cur per autumnum quidem ac hyemem febres arden-tes potius oriuntur, quæ tempestates frigus præ se ferunt, per aetatem vero, quum aestus adsunt, rigores infestant? An quia inter corporis humani elementa bilis quidem calida, pituita vero frigida est? Itaque per aetatem quod frigidum est dissolvitur, diffusumque rigores tremoresque excitat; per hyemem autem calor tempestate retinetur ac refrigeratus est. Febres autem ardentes per hyemem autumnumque po-

χειμῶνος καὶ τοῦ φθινοπώρου, ὅτι διὰ τὸ ψυχρὸς τὸ θερμὸν εἰσὼ συστέλλεται, ὁ δὲ καῦσος ἐσωθὲν ἔστι καὶ οὐκ ἐπιπολῆς· εἰκότως οὖν οἱ καῦσοι ταύτην τὴν ὥραν γίνονται. Καταμάθοι δ' ἂν τις τοῦτο ἀκριθέστερον ἐπὶ τῶν ψυχρολουτρούντων τοῦ χειμῶνος καὶ τῶν τοῦ χειμῶνος λουομένων τῷ θερμοῦ, ὅτι οἱ μὲν τῷ ψυχρῷ λουόμενοι, ἀπορριγῶσαντες ὀλίγον χρόνον ἕως λούονται, τὴν λοιπὴν ἡμέραν οὐδὲν πάσχουσιν ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ, οἱ δὲ τῷ θερμοῦ ὕδατι χρῆσάμενοι δυσριγοτέρως διάγουσιν· τῶν μὲν γὰρ τῷ ψυχρῷ λουομένων πικνοῦται ἡ σὰρξ καὶ συστέλλεται εἰσὼ τὸ θερμὸν, τῶν δὲ θερμολουτρούντων ἡ σὰρξ ἀραιοῦται καὶ τὸ θερμὸν ἕως τοῦ ἔξω τόπου περισπᾶται.

30. Τίς καταπλάσματος ἀρετή; *H διὰ τὸ χυτικὸν εἶναι; Kἂν ἰδρωῖα ποιοὶ καὶ ἀποπονήν.

31. Τῷ ὄηλον ὅταν ἔμπυον; *H ἐὰν καταχομένου τοῦ θερμοῦ ἀλλαγῆ, ἔμπυον· εἰ δὲ μή, οὐ;

32. Ποῖα δεῖ καίειν, ἢ ποῖα δεῖ τέμνειν; *H ὅσα μὲν ἔχει στόμα μέγα καὶ οὐ ταχὺ συμφύεται, ταῦτα καίειν δεῖ, ὅπως ἡ ἐσχάρα ἐκεῖ πέσῃ; οὕτω γὰρ οὐκ ἔσται ὑπουλα.

33. Τίς ἐναίμου ἀρετή; *H τὸ ξηραντικὸν εἶναι καὶ τῆς ἐπιούσης περιττώσεως σταλτικὸν ἀνεῦ ἐσχάρωσεως καὶ σήψεως τῆς σαρκός; οὕτω γὰρ ἂν ἀφλέγμαντον εἶη καὶ συμφυτικόν· μὴ ἐπιρρέοντος μὲν γὰρ ἀφλέγμαντον ἔσται, ξηρὸν δ' ὄν συμφύσεται· ἕως δ' ἂν ὑγρορροῆ, οὐ συμφύσεται. Διὰ τοῦτο οὖν δριμέα τὰ πλείστα, ὡς ἀποστύφειν.

34. Ποῖα τέμνειν δεῖ, καὶ ποῖα καίειν, καὶ ποῖα οὐ, ἀλλὰ φαρμάκοις; *H τὰ μὲν ἐπὶ ταῖς μασχάλαις καὶ βουβῶσι φαρμάκω (μετὰ γὰρ διαίρεσιν τὰ μὲν ἐπίπονα, τὰ δὲ ἐπικίνδυνα)· καίειν δὲ τὰ πλατέα τῶν φυματίων καὶ πολλὸ πρόβλημα ἔχοντα, καὶ ἐν φλεβώδεσι καὶ μὴ εὐσάρκοις· τέμνειν δὲ τὰ εἰς ὄξυ συνηγμένα καὶ τὰ μὴ ἐν στερεοῖς;

35. Διὰ τί, ἐὰν χαλκῷ τις τμηθῆ, ῥᾶον υγιάζεται ἢ σιδήρῳ; ἰσότερον ὅτι λειότερον, ὡς ἢ ἥττον σπαράττει καὶ ποιεῖ πληγὴν; *H εἰπερ ἀκμὴν μᾶλλον ὁ σιδήρος λαμβάνει, ῥᾶον καὶ ἀπαθεστέρα ἡ διαίρεσις; Ἄλλὰ μὴν φαρμακῶδες ὁ χαλκός, ἢ δ' ἀρχὴ ἰσχυρόν. Τὸ οὖν εὐθύς ἄμα τῇ τομῇ θάττον τὸ φάρμακον ποιεῖ τὴν σύμφυσιν.

36. Διὰ τί δὲ καὶ τὰ διὰ χαλκοῦ καύματα θάττον υγιάζεται; *H ὅτι μανότερον καὶ ἥττον σωματικόν; ἐν δὲ τοῖς στερεωτέροις πλείων ἡ θερμότης.

37. Πότερον ἢ πτισάνη κουφοτέρα ἢ κριθίνη καὶ βελανιδίων πρὸς τὰ ἀρρωστήματα ἢ ἡ πυρίνη; δοκεῖ γὰρ αὕτη σημεῖον ποιοῦμένοις τοὺς μεταχειριζομένους

tius conflictant, quoniam calor pulsus a frigore introrsus se contrahit: febris enim ardens non residet in summis, sed intrinsecus: rationi igitur congruit febres ardentes hiberno tempore oriri. Mellius id in his intelligi potest, qui aqua frigida quique calida se hiberno tempore laverint: qui enim frigida lavantur, postquam aliquantisper per ipsum balneum riguerint, reliquo toto die tuti a frigore sunt; at qui calida usi fuerint, alsiosi potius sunt: caro enim eorum qui frigida lavarint, spissescit, calorque introrsus se colligit; contra iis qui calido usi sunt balneo, caro rarescit, calorque ad exterum usque locum evocatur.

30. Quænam virtus est cataplasmatum? An quia fundendi vim habet? Possit et sudorem movere et perspirationem.

31. Quonam argumento constat pus subesse? An si aqua superfusa calida, immutatio fiat, pus subest; sin vero minus, non?

32. Quænam urenda, quæve incidenda? An quæ ore sunt amplo, nec brevi coagmentantur, hæc urenda sunt, ut crusta illic incubat? sic enim nullum pus cicatrice inducta occultabitur.

33. Quænam virtus medicamentorum quæ cruentis protinus vulneribus injiciuntur? An quod exsiccant, et materiæ superflue confluviu compescunt sine crusta, aut carnis putredine? ita enim inflammationem præpediet et coalescere faciet: ubi enim nulla est adfluentia, inflammatione carebit vulnus; quod vero siccum est, coalescet; quamdiu autem humorem projiciunt, non coalescent. Eam ob rem quæ cruentis injiciuntur vulneribus, acrima magna ex parte sunt, quo adstringant.

34. Quænam incidenda, quæve urenda, quæ contra non ita, sed medicamentis sananda? An quæ in ala, aut in inguine exstant, medicamentis sananda sunt (incisa enim partim dolore adferunt, partim periculum); urenda vero sunt tubercula lata quibusque multa sunt objectamenta, quæque venosis, non carnosus resident locis; incidenda tandem quæ in acutum se colligunt, quæque non in parte solida exstant?

35. Cur si quis ære incisus sit, facilius quam si ferro, sanescit? Utrum quia æs lævius est, ita ut minus lace-ret ictumque faciat? An quod ferrum aciem exactiorem recipit, sectio facilius tolerabiliorque? At vero æs medicamento vim obtinet, et principium validum quid. Quod igitur æs, simulac fuerit incisum, medicamento adest, facit ut vulnus celerius coeat.

36. Cur et ambusta ex ære sanantur celeriter? An quoniam rarius est minusque corpulentum? plus enim caloris corpori solidiori.

37. Utrum plisana hordeacea levior et ad morbos accommodatior, an triticea? hanc enim nonnulli antepo-nunt, argumentumque ex pistoribus capiunt, quod multo

vous, ὅτι πολλὸν εὐχρόστεροι οἱ περὶ τὴν τῶν ἀλευρώων
 ἐργασίαν ἢ τὴν τῶν ἀλφίτων· εἶθ' ὅτι ὑγροτέρα ἡ κριθή,
 τὸ δ' ὑγρότερον πλεονος πέψεως. Ἡ οὐθὲν κοιλίαι
 ἔνια ἔχειν δυσπεπτότερα καὶ ἔνια πρὸς κουφότητα χρη-
 σιμώτερα; οὐ γὰρ μόνον ὑγροτέρα ἐστὶν ἡ κριθή τοῦ
 πυροῦ, ἀλλὰ καὶ ψυχροτέρα, δεῖ δὲ τὸ βόρῆμα καὶ τὸ
 προσφερόμενον τοιοῦτον εἶναι τῷ πυρέττοντι, ὃ τροφήν
 τε βραχεῖαν ποιήσει καὶ καταψύξει, ἡ δὲ πτισάνη
 τοῦτο ἔχει ἡ κριθίνη· διὰ γὰρ τὸ ὑγρότερον ἡ σωμα-
 τωδέστερον εἶναι ὀλίγον δίδωσιν, καὶ τοῦτο ψυκτικόν.

38. Διὰ τί τὴν αἰμωδιάν παύει ἡ ἀνδράχην καὶ ἄλες;
 Ἡ ὅτι ἡ μὲν ὑγρότητα τινὰ ἔχει (φανερὰ δ' αὕτη μα-
 σωμένους τε καὶ ἐὰν συντεθῆ χρόνον τινά· ἔλκεται
 γὰρ ἡ ὑγρότης. Τὸ δὲ γλίσχρον εἰσδουόμενον ἐξάγει
 15 τὸ ὄξύ· καὶ γὰρ ὅτι συγγενῆς, ἡ ὄξύτης σημαίνει· ἔχει
 γὰρ τινὰ ὄξύτητα ὁ χυμός)· ὃ δ' ἄλες συντήκων ἐξά-
 γει καὶ τὴν ὄξύτητα; Διὰ τί οὖν ἡ κόνια καὶ τὸ λί-
 τρον οὐ; Ἡ ὅτι στύσει, καὶ οὐ τήκει;

39. Διὰ τί τοὺς μὲν θερινούς κόπους λουτρῶν ἴσθαι δεῖ,
 20 τοὺς δὲ χειμερινούς ἀλείμματα; Ἡ τοὺς μὲν ἀλείμματα
 διὰ τὰς φρίκας καὶ τὰς γινομένας μεταβολάς; θερμῆ
 γὰρ λύειν δεῖ, ἡ ποιήσει ἀλεάζειν· τὸ δ' ἔλαιον θερ-
 μόν· ἐν δὲ τῷ θέρει καθυγραίνειν· ἡ γὰρ ὥρα ξηρά,
 καὶ οὐ φοβεραὶ αἱ φρίκαι διὰ τὴν εἰς ἄλλαν ἔκκλισιν.
 25 Ὀλιγοσιτία δὲ καὶ κωθωνισμὸς θέρους, τὸ μὲν ὄλωσ, τὸ
 δὲ μάλλον, ὃ μὲν πότος θέρους ὄλωσ διὰ τὴν ξηρότητα,
 ἡ δ' ὀλιγοσιτία κοῖνον μὲν, μάλλον δὲ θέρους· ἐκθερ-
 μαίνεται γὰρ διὰ τὴν ὥραν ὑπὸ τῶν σιτίων.

40. Διὰ τί τῶν φαρμάκων τὰ μὲν τὴν κοιλίαν λύει,
 30 τὴν δὲ κύστιν οὐ, τὰ δὲ τὴν μὲν κύστιν λύει, τὴν κοιλίαν
 δ' οὐ; Ἡ ὅσα μὲν ἐστὶν ὑγρὰ τὴν φύσιν καὶ ὑδατος
 μεσά, ταῦτα ἂν ἢ φαρμακώδη, λύει τὴν κύστιν;
 ἐκεῖ γὰρ ὑφίσταται τὰ ἀσηπτα τῶν ὑγρῶν· ὑποδοχὴ
 γὰρ ἐστὶν ἡ κύστις τοῦ μὴ πεπτομένου ὑγροῦ ἐν τῇ
 35 κοιλίᾳ ὃ οὐ μένει, ἀλλὰ πρὶν ποιῆσαι τι ἡ παθεῖν
 ὑποχωρεῖ. Ὅσα δ' ἐκ γῆς τὴν φύσιν ἐστὶν, ἂν ἢ φαρ-
 μακώδη, ταῦτα δὲ τὴν κοιλίαν λύει· εἰς ταύτην γὰρ
 ἡ φορὰ τῶν γεωδῶν, ὥστ' ἂν ἢ κινητικόν, ταράττει.

41. Διὰ τί δὲ τὰ μὲν τὴν ἄνω κοιλίαν, τὰ δὲ τὴν
 40 κάτω κινεῖ, ὅσον ἐλλέβορος μὲν τὴν ἄνω, σακκαμωνία δὲ
 τὴν κάτω, τὰ δ' ἄμφω, ὅσον ἐλατήριον καὶ τῆς θαψίας
 ὁ ὀπός; Ἡ ὅτι τὰ μὲν ἐστὶ θερμά, τὰ δὲ ψυχρὰ τῶν
 φαρμάκων τῶν τὴν κοιλίαν κινούντων, ὥστε τὰ μὲν
 διὰ τὴν θερμότητα εὐθὺς ἐν τῇ ἄνω κοιλίᾳ ὄντα φέρε-
 45 ται ἐξ αὐτῆς πρὸς τὸν ἄνω τόπον, κἀκεῖθεν συντήξαντα
 μάλιστα μὲν τὰ ἀλλοτριώτατα καὶ ἥκιστα συμπεφυ-
 κότα, ἂν δ' ἰσχυρὸν ἢ τὸ φάρμακον, ἡ πλεόν ὁδοῦ τῆς
 φύσεως, κατάγει εἰς τὴν ἄνω κοιλίαν ταῦτά τε καὶ
 ἐὰν τι περὶ ττωμα ἢ, καὶ διὰ τὴν θερμότητα ταράττον
 50 τὸ πνεῦμα πολὺ γινόμενον ὑπ' αὐτοῦ, προσιστάν τοὺς
 ἐμέτους ποιεῖ· τὰ δὲ ψυχρὰ τὴν φύσιν αὐτῶν διὰ βάρους
 καὶ πρὶν παθεῖν τι, ἡ ποιῆσαι, κάτω φέρεται, κἀκεῖθεν

coloriores sunt qui triticeam farinam quam qui po-
 lentam tractant; addunt etiam quod hordeum humidius
 est; quod autem humidius est, concoctionem desiderat
 plenior. An nihil prohibet, quominus alia con-
 coctu sint difficiliora, alia vero levitatis ergo utiliora?
 hordeum enim non humidius tantum tritico est, sed fri-
 gidius etiam: qualis certe sorbitio cibisque competit
 febrienti, ut parum alat itemque refrigeret; id ipsum au-
 tem ptisana hordeacea obtinet: quia enim magis humida
 est quam corpulenta, hinc alimenti parum, idque refrige-
 rans praestat.

38. Cur dentium stuporem portulaca tollit et sal? An
 quia portulaca quidem quemdam habet humorem (is
 cum manducanti patet, tum si aliquantisper reponatur:
 trahitur enim iste humor. Lentor igitur subiens educit
 acorem, quippe qui adfinitate quadam praeditus est, argu-
 mento saporis, quem acidulum reddit); sal vero collique-
 faciendo acorem itidem educit? Cur itaque lixivium nitrum-
 que hoc idem non faciunt? An quod adstringunt, non vero
 liquefaciunt?

39. Cur aestivis quidem lassitudinibus balneo, hibernis
 autem unctione mederi convenit? An hibernis quidem unctio
 datur propter horrores mutationesque quae fieri solent? Per
 calorem enim solvendae sunt, utpote tepescere facientem;
 oleum vero calidum est; at in aestate humectandum est, quo-
 niam tempestas haec sicca, nec metus interpellit horro-
 ris, eo quod ad teporem vergit. Cibum autem parvus et co-
 messatio per aestatem conveniunt, haec quidem omnino,
 illa vero praesertim, et compotatio quidem per aestatem
 omnino propter siccitatem; parsimonia vero cibi commu-
 nis tempestatum omnium est, sed magis aestati convenit,
 quum tempestatum ergo calor a cibis cietur.

40. Cur ex medicamentis alia quidem alvum solvunt,
 vesicam autem non; alia vero vesicam solvunt, sed al-
 vum non? An quod quaecumque natura quidem humida
 sunt atque aqua referta, si medendi obtinent facultatem,
 vesicam solvunt? subsident enim in ea humores putredine
 immunes, quippe vesica ejus humoris conceptaculum est,
 qui in ventre non concoquitur, isteqne non manet, sed
 priusquam agat quidquam, aut patiat, excernitur. At
 quaecumque terrenam sortiuntur naturam, si vires habeant
 medicas, alvum haec solvunt: hanc enim terrena petunt:
 turbant ergo, si movendi obtinent facultatem.

41. Cur vero alia quidem ventrem movent superiorem,
 alia autem inferiorem, ut veratrum quidem superiorem,
 scammonia autem inferiorem; alia tandem citant utrumque,
 ut elaterium et thapsiae succus? An quod ex medicamen-
 tis quae ventrem movent, alia frigida, alia calida sunt,
 ita ut haec quidem propter calorem, protinus ut in supe-
 riori ventre fuerint, exinde loca petant superiora, indeque
 liquefaciendo, maxime quaecumque alienissima sint ac mi-
 nime coaluerint, medicamento scilicet vehementiori epoto,
 aut copiosiori quam natura patiat, tam ea ipsa quam re-
 dundantias, si quae adsint, ad ventrem deducant superiorem,
 quodque flatus, cujus magnam copiam calore suo excitant,
 perturbans obsistensque vomitum movet; medicamenta vero
 quae natura frigida sunt, deorsum versus pondere suo labun-
 tur, etiam priusquam quadamtenus vel afficiantur, vel agant,
 ac inde proficiscentia idem actitant quod sursum purgan-

δρμώντα τὸ αὐτὸ δρᾶ τοῖς ἀνω; κατὰ γὰρ τοὺς πόρους ἀνιόντα ἐκεῖθεν, καὶ κινήσαντα ὦν ἂν κρατήσῃ, περιττωμάτων καὶ συντηγμάτων, λαβόντα τὴν αὐτὴν ἀγει δδόν. Ὅσα δ' ἀμφοῖν μετέχει καὶ ἐστὶ μικτὰ τῶν φαρμακωδῶν ἐκ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ, ταῦτα δὲ δι' ἑκατέραν τὴν δύναμιν ἀπεργάζεται ἀμφοῖ, ὥσπερ καὶ νῦν σκευάζουσιν οἱ ἱατροὶ μιγνύντες ἀλλήλους.

42. Διὰ τί τὰ φάρμακα καθαίρει, ἄλλα δὲ πικρότερα ὄντα καὶ στρυφνότερα καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς τοιούτοις 10 ὑπερβάλλοντα οὐ καθαίρει; Ἡ δὲ οὐ διὰ τὰς τριαύτας δυνάμεις καθαίρει, ἀλλ' ὅτι ἀπεπτά ἐστίν; ὅσα γὰρ δι' ὑπερβολὴν θερμότητος, ἢ ψυχρότητος, μικρὰ ὄντα τοὺς ὅγκους, ἀπεπτά ἐστὶ καὶ ὅσα κρατεῖν, ἀλλὰ μὴ κρατεῖσθαι ὑπὸ τῆς τῶν ζῶων θερμότητος, εὐδιά- 15 χυτα ὄντα ὑπὸ τῶν δύο κοιλιῶν, ταῦτα φάρμακά ἐστίν· ὅταν γὰρ εἰς τὴν κοιλίαν εἰσέλθωσι καὶ διαχυθῶσι, φέρονται καθ' ὅσπερ ἢ τροφή πόρους εἰς τὰς φλέβας, οὐ πεφθέντα δέ, ἀλλὰ κρατήσαντα, ἐκπίπτει φέροντα τὰ ἐμπόδια αὐτοῖς, καὶ καλεῖται τοῦτο κάθαρσις. Χαλκός 20 δὲ καὶ ἄργυρος καὶ τὰ τοιαῦτα ἀπεπτα μὲν ἐστίν ὑπὸ τῆς τῶν ζῶων θερμότητος, ἀλλ' οὐκ εὐδιάχυτα ταῖς κοιλίαις· ἔλαιον δὲ καὶ μέλι καὶ γάλα καὶ τὰ τοιαῦτα τῆς τροφῆς καθαίρει, ἀλλ' οὐ τῷ ποιῶ, ἀλλὰ τῷ ποσῶ· ὅταν γὰρ διὰ πλῆθος ἀπεπτα γένηται, τότε καθαίρει, 25 ἄνπερ καθαίρη· διὰ δύο γὰρ αἰτίας ἀπεπτά ἐστίν, διὰ τὸ ποῖα αὐτὰ εἶναι, ἢ διὰ τὸ ποσά· διόπερ οὐ φάρμακόν ἐστίν οὐδὲν τῶν εἰρημένων· οὐδὲ γὰρ διὰ δύναμιν καθαίρει. Στρυφνότης δὲ καὶ πικρότης συμβέβηκε τοῖς φαρμάκοις καὶ δυσωδία, τῷ ἐναντίον εἶναι τῇ τροφῇ 30 τὸ φάρμακον· τὸ μὲν γὰρ πεφθὲν ὑπὸ τῆς φύσεως, τοῦτο προσφύεται τοῖς σώμασι καὶ καλεῖται τροφή· τὸ δὲ μὴ πεφυκὸς κρατεῖσθαι, εἰσὼν δ' εἰς τὰς φλέβας καὶ δι' ὑπερβολὴν θερμότητος ἢ ψυχρότητος ταράττον, αὕτη δὲ φαρμάκου φύσις ἐστίν.

43. Διὰ τί τὸ μὲν πέπερι πολὺ μὲν ὄν τὴν χύστιν 35 λυεῖ, ὀλίγον δὲ τὴν κοιλίαν, ἢ δὲ σκαμμωνία πολλὴ ὄσα τὴν κοιλίαν λυεῖ, ὀλίγη δὲ καὶ παλαιὰ τὴν χύστιν; Ἡ δὲ οὐ διότι ἑκάτερον ἑκατέρας ἐστὶ κινήτικώτερα; τὸ μὲν γὰρ πέπερι οὐρητικόν ἐστίν, ἢ δὲ σκαμμωνία κατω- 40 τερικόν. Τὸ μὲν οὖν πέπερι, πολὺ μὲν ὄν, φέρεται εἰς τὴν χύστιν, καὶ οὐ διαχεῖται ἐν τῇ κοιλίᾳ, ὀλίγον δ' ὄν κρατηθὲν διαλύει καὶ γίνεται φάρμακον αὐτῆς· ἢ δὲ σκαμμωνία, πολλὴ μὲν ὄσα, εἰς τοῦτο κρατεῖται ὥστε διαχυθῆναι, διαχυθεῖσα δὲ γίνεται φάρμακον διὰ τὴν 45 εἰρημένην ἐν τοῖς ἀνωτέρω αἰτίαν· ὀλίγη δ' ὄσα μετὰ τοῦ ποτοῦ ἀναπίνεται εἰς τοὺς πόρους, καὶ ταχὺ πρὶν ταράξαι καταφέρεται εἰς τὴν χύστιν, καὶ ἐκεῖ τῇ αὐτῆς δυνάμει ἀπάγει τὰ περιττώματα καὶ τὰ συντήγματα ὅσα ἐπιπολῆς ἐστίν· ἢ δὲ πολλή, ὥσπερ εἴρηται, διὰ 50 τὴν ἰσχὺν πολλὸν χρόνον ἐμείναισα, κατὰγει πολλὴν κάθαρσιν καὶ γεῶδη.

tia? ubi enim per meatus illinc ascenderint aguarintque excrementa colliquamentaque quibus superiora evaserint, hæc ipsa adprehendunt ac eodem tramite deducunt. At quæcumque medicinæ utrorumque participes mistæque ex calido frigidoque sunt, hæc ob eam utramque facultatem rem utramque conficiunt: quomodo et nunc medici, com- 50 mixtis inter se utrisque, medicinas componunt.

42. Cur medicamenta purgant, dum alia, etiamsi amara acerbioraque ceterisque ejusmodi qualitibus præcellentia, non purgant? An quia non ob ejusmodi vires purgant, sed quia concoqui nequeunt? etenim quæ ob excessum caliditatis, aut frigiditatis, quamvis exigua mole prædita, concoctu difficilia sunt, quæque vincere possunt, non vinci ab animantium calore, hæc eadem, si facile a ventre utrolibet diffundantur, medicamenta sunt: ubi enim ventrem intraverint ac diffusa fuerint, ad venas per eodem feruntur meatus per quos cibus; ubi vero concoqui non potuerint, sed vitricæ persisterint potentia, excidunt, quæ sibi obsistunt, secum detrahentia: quæ res purgatio vocitatur. Æs vero, argentum ceteraque generis ejusdem concoqui quidem a calore animalium non possunt, sed haud facile a ventribus diffunduntur; oleum autem, mel, lac ceteraque ejusmodi ad cibi genus pertinentia purgant quidem, non tamen qualitates, sed quantitatis ratione: ubi enim ob nimiam copiam concoqui non potuerunt, tum purgant, si quando id facere possunt: duabus namque de causis aliquid concoqui nequit, aut propter qualitatem qua præditum est, aut propter quantitatem: quamobrem nihil ex prædictis medicamentum est, quippe quum nec facultate sua purgant. Acerbitas autem, amaritudo malusque odor medicamenta comitantur, eo quod genus medicamentorum cibo contrarium est: quod enim concoctum a natura est, id corporibus adherescit alimentumque adpellatur; quod autem suapte natura domari non potest, sed venas ingressum per excessum caliditatis frigiditatisve turbat, hoc naturam obtinet medicamenti.

43. Cur piper, si large quidem sumatur, vesicam solvit, si vero parce, alvum: e contrario scammonia si large sumatur, alvum solvit, si vero parce, itemque si vetus est, vesicam? An quia utrumlibet medicamentum magis alterutram movet? piper enim urinam ciet, scammonia vero deorsum purgat. Itaque si piper sumptum copiosius est, ad vesicam defertur, nec in ventre diffunditur; sed si exiguum ceperis, vincitur ac dissolvit, atque ita medicamentum ejus existit; scammonia vero, ubi data quidem copiosius est, eatenus vincitur, ut diffundi queat; diffusa vero medicamentum efficitur, ob causam quam superius proposuimus; at si exigua sit copia, una cum potu in meatus absorbetur, ac celerius, antequam turbet, in vesicam defertur, qua pro sua facultate quæcumque recrementis, vel colliquamenta in superficie adsunt, abducit; sed multa, ut dictum est, quum propter vigorem diu persistit, copiosa, eaque terrena deducit purgantia.

41. Διὰ τί τὰς αὐτὰς φλεγμοσάσας οἱ μὲν ψύχοντες ὑγιαίνουν, οἱ δὲ θερμαίνοντες πέττουσιν; Ἄλλ' οἱ μὲν ἀλλοτρίᾳ θερμότητι, οἱ δὲ καταψύχοντες τὴν οἰκείαν συνάγουσιν.
45. Διὰ τί μεταβάλλειν δεῖ τὰ καταπλάσματα; Ἡ δὲ ὡς μᾶλλον αισθάνηται; τὰ γὰρ συνήθη ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἐδεσμάτων οὐκέτι φάρμακα, ἀλλὰ τροφή γίνεται, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν τοιούτων.
46. Διὰ τί ὑγιεινὸν τὸ τῆς τροφῆς μὲν ὑποστέλλεσθαι, πονεῖν δὲ πλείω; Ἡ δὲ τοῦ νοσεῖν αἴτιον περιττώματος πλῆθος, τοῦτο δὲ γίνεται, ἤνικα τροφῆς ὑπερβολή, ἢ πόνων ἔνδεια;
47. Διὰ τί τὰ φάρμακα καὶ τὰ πικρὰ, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, καὶ τὰ δυσώδη καθαίρει; Ἡ δὲ πάντα τὰ δυσώδη καὶ πικρὰ ἀπεπτά ἐστίν; διὸ καὶ τὰ φάρμακα πικρὰ καὶ δυσώδη τῶ γὰρ ἀπεπτα εἶναι καὶ κινητικὰ μετὰ πικρότητος, φάρμακά ἐστι, καὶ ἐὰν δοθῇ πλείω, διαφθείρει· ὅσα δὲ, κὰν μικρὰ δοθῇ, διαφθαρτικά, ταῦτα οὐ φάρμακα λέγεται εἶναι, ἀλλὰ θανατηφόρα. Οὐδ' ὅσα μὴ τῶ ποιῶ καθαίρει, οὐκ ἐστὶ φάρμακα· καὶ γὰρ τῆς τροφῆς πολλὰ μὲν ταῦτο ποιεῖ, ἐὰν ποσὰ δοθῇ, οἶον γάλα, ἔλαιον, γλεῦκος· ἀπαντα δὲ ταῦτα διὰ τὸ μὴ εἶναι εὐπεπτα καθαίρει, καὶ τούτοις ὅς μὴ εὐπεπτα, καθαίρει, καὶ τούτους· ἐστὶ γὰρ ἄλλα ἄλλοις εὐπεπτα καὶ δύσπεπτα· διὸ οὐ πᾶσι ταῦτα φαρμακώδη, ἀλλ' ἐνίοις ἴδια· ὅλως γὰρ τὸ φάρμακον δεῖ οὐ μόνον μὴ πέττεσθαι, ἀλλὰ καὶ κινητικὸν εἶναι, ὥσπερ καὶ τὸ γυμνάσιον ἔξωθεν ἦκον, ἢ ἔσωθεν, τῇ κινήσει ἐκκρίνει τὰ ἀλλότρια.
48. Διὰ τί τὰ μὲν εὐώδη οὐρητικά, καὶ σπέρματα καὶ φυτὰ; Ἡ δὲ θερμὰ καὶ εὐπεπτα, τὰ δὲ τοιαῦτα οὐρητικά; ταχὺ γὰρ λεπτύνει ἢ ἐνοῦσα θερμότης, καὶ ἢ ὄσμῃ οὐ σωματώδης, ἐπεὶ καὶ τὰ ὄσμώδη, οἶον σκόροδα, διὰ τὴν θερμότητα οὐρητικά, μᾶλλον μέντοι συντηρητικά· θερμὰ δὲ τὰ εὐώδη σπέρματα.
49. Διὰ τί δεῖ πρὸς μὲν τὰ μὴ καθαρὰ καὶ φαῦλα τῶν ἐλκῶν ξηροῖς καὶ δριμέσι καὶ στρυφνοῖς χρῆσθαι φαρμάκοις, πρὸς δὲ τὰ καθαρὰ καὶ ὑγιαζόμενα ὑγροῖς καὶ μόνοις; Ἡ δὲ διότι ἀπὸ μὲν τῶν μὴ καθαρῶν δεῖ ἀφαιρεῖν τι, τοῦτο δ' ἐστὶν ὑγρότης ἀλλοτρία, ἣν ἀφαιρεῖν δεῖ, τὰ δὲ δηκτικὰ δὲ καὶ δριμέα καὶ στρυφνὰ τοιαῦτα, καὶ τὸ ξηρὸν μᾶλλον τοῦ ὑγροῦ· τὰ δὲ καθαρὰ συνεπουλώσεως δεῖται μόνον;
50. Διὰ τί συμφέρει πρὸς τὰ ἀπὸ φλέγματος νόσηματα λαγνεία; Ἡ δὲ τὸ σπέρμα περιττώσεως ἀπόκρισις καὶ φύσει ὅμοιον φλέγματι, ὥστ' ἀφαιρούσα πολὺ φλεγμάτων ὡραλεῖ ἢ συνουσία; Πότερον δὲ τροφὴν προσφέρειν ἀρχομένῳ βέλτιον, ἢ ὑστερον; Ἡ ἀρχομένῳ, ὅπως μὴ προσζηθενηκότης ἢ φλεγμοσά ἐπιπίπτῃ; Ἡ οὖν ἀπισχαντέον εὐθύς, ἢ οὕτω προσοιστέον. Ἀναλαμ-
44. Cur inflammationes easdem alii quidem frigefaciendo sanant, alii vero calefaciendo concoquunt? Verum hi quidem alieno utuntur calore, illi vero refrigerando proprium calorem colligunt.
45. Cur mutari cataplasmata debent? An ut plenius ea sentiat ægrotus? quemadmodum enim solita in cibis non amplius medicamenta sunt, sed alimenta fiunt, sic etiam in hisce obtinet.
46. Cur cibum quidem imminuere, labore vero augere salubre est? An quia causa ægrofandi excrementorum copia est; hæc autem supervenit, quum aut cibis superest, aut labor deest?
47. Cur medicamenta et res amara, aut foedi odoris, magna ex parte purgant? An quoniam amara quæcumque maleque olentia difficulter concoquuntur? qua de causa medicamenta quoque amara sunt atque foetida: quia enim concoctionem nullam admittunt movereque cum amaritudine possunt, hinc medicamenti sortiuntur naturam, et si justo plus data sint, perimunt; quæ autem necant, etiamsi exigua copia dentur, hæc non medicamenta, sed letifera esse dicimus. Ne illa quidem medicamenta sunt, quæ non qualitate sua purgant: sunt enim et in genere cibi multa, quæ si certa quadam copia dentur, idem faciunt, ceu lac, oleum, mustum; sed hæc omnia, quod minus facile concoquuntur, idcirco purgant, purgantque iis tantummodo sui elementis quorum concoctio impeditur, istosque homines quibus concocti sunt difficilia: sunt enim aliis alia concoctu facilia difficilia: quemadmodum non eadem medicamento omnibus sunt, sed propria nonnullis: in universum enim medicamentum non solum concoctionis immune, sed etiam motus efficiens esse debet, sicut et exercitatio, sive extrinsecus adcesset, seu intrinsecus, non nisi per motum aliena excernit.
48. Cur odorata, tam semina quam plantæ, movere urinam possunt? An quia calida concoctaque facilia sunt, ejusmodi autem res citare urinam valent? calor enim qui his inest, brevi adtenuat, odorque eorum non est corpulentus: nam et quæ odorifera, velut allia, caliditate sua movent urinam, potius tamen vim obtinent liquandi; semina vero odorata calida sunt.
49. Cur impuris quidem tetrisque ulceribus sicca, acra acerbaque medicamenta adhibenda sunt, puris vero et sanescentibus humida, eaque sola? An quod impuris quidem detrahendum aliquid est, id autem humor est alienus, qui adimi debet; genus autem medicamenti, quod mordax, acre acerbumque est, hujusmodi est, et siccum magis quam humidum; at quæ pura sunt, cicatricem tantum desiderant?
50. Cur morbis qui contrahuntur a pituita, res venerea prodest? An quod semen genitale excrementi cujusdam detractio est, naturamque præ se fert pituitæ, ita ut, quoniam multum pituitosæ detrahit materiei, juvet concubitus? Utrum initio cibum propinare melius est, an post? An initio, ne jam penitus debilitatio inflammatio obcursel? Igitur vel extenuandum protinus est, vel ita

θάνειν χρῆ πρῶτον τοῖς βοφήμασιν· πρῶτερα γὰρ καὶ
 λειότερα καὶ εὐττικότερα, καὶ ἐκδέξασθαι τὴν τροφήν
 ἐκ τούτου βράδιον ἔστιν ἀσθενεῖ σώματι· οὐ (οὐ?) γὰρ
 ἐν τῇ κοιλίᾳ δεῖ παθεῖν τὰ σίτα πρῶτον, διαχυθῆναι
 6 τε καὶ θερμανθῆναι, μετὰ πόνου τῷ σώματι ταῦτα
 πέπονθεν.

51. Διὰ τί δεῖ σκοπεῖν τὰ περὶ τὸ οὖρον σημεῖα, ἀπο-
 λαμβάνοντα τὴν οὖρῃσιν, εἰ ἤδη πέπεπται, ἢ μὴ,
 μάλλον ἢ συνεχῶς οὐρόντα; *Ἡ διότι σημεῖον μὲν τοῦ
 10 πεπέφθαι, ἐὰν ἦ πυρρὸν, τοῦτο δὲ γίνεται μάλλον δια-
 λαμβάνουσιν; *Ἡ διότι ἐνοπτρον γίνεται ἅπαν μάλ-
 λον ὑγρὸν χροῶς ὀλίγον ἢ πολὺ ὄν; ἐν μὲν γὰρ τῷ
 πολλῷ ὑγρῷ τὰ σχήματα ἐνορᾶται, ἐν δὲ τῷ ὀλίγῳ τὰ
 χρώματα, οἷον καὶ ἐπὶ τῆς δρόσου καὶ τῶν βανίδων
 15 καὶ ἐπὶ τῶν δακρῶν τῶν ἐπὶ ταῖς βλεφαρίσιν. Συνε-
 χῶς μὲν οὖν ἀριμέμενον γίνεται πλείον, διασπώμενον
 δὲ δέχεται μάλλον ὥστε κἂν ἢ αὐτὸ τοιοῦτον ἤδη διὰ
 τὴν πέψιν, καὶ φαίνεται μάλλον τῆς ἀνακλάσεως γινο-
 μένης καὶ ἐνόπτρου ἐνοπτον διὰ τὴν διαίρεσιν.

20 52. Ὅτι οὐ δεῖ πυκνοῦν τὴν σάρκα πρὸς υγιάν, ἀλλ'
 ἀραιοῦν· ὥσπερ γὰρ πόλις υγιεινὴ καὶ τόπος εὐπνοῦς
 (διὸ καὶ ἡ θάλασσα υγιεινὴ), οὕτω καὶ σῶμα τὸ εὐ-
 πνοῦν μάλλον υγιεινόν· δεῖ γὰρ ἢ μὴ ὑπάρχειν μηθὲν
 25 περὶ ττωμα, ἢ τούτου ὡς τάχιστα ἀπαλλάττεσθαι, καὶ
 αἰεὶ οὕτως ἔχειν τὸ σῶμα ὥστε λαμβάνον εὐθὺς ἐκκρί-
 νειν τὴν περὶ ττωσιν, καὶ εἶναι ἐν κινήσει καὶ μὴ ἡρε-
 μείν· τὸ μὲν γὰρ μένον σῆπει, ὥσπερ ὕδωρ τὸ μὴ
 κινούμενον, σηπόμενον δὲ νοσοποιεῖ· τὸ δ' ἐκκρινό-
 μενον πρὸ τοῦ διαφθαρῆναι χωρίζεται. Τοῦτο οὖν
 30 πυκνουμένης μὲν τῆς σαρκὸς οὐ γίνεται (ὥσπερ γὰρ
 ἐμφράττονται οἱ πόροι), ἀραιουμένης δὲ συμβαίνει·
 διὸ καὶ οὐ δεῖ ἐν τῷ ἡλίῳ γυμνὸν βαδίζειν· συνίστα-
 ται γὰρ ἡ σὰρξ καὶ κοιμῶν ἀποσαρκούται, καὶ ὑγρότε-
 ρον τὸ σῶμα γίνεται· τὸ μὲν γὰρ ἐντὸς διαμένει, τὸ
 35 δ' ἐπιπολῆς ἀπαλλάττεται, ὥσπερ καὶ τὰ κρέα τὰ ὀπτά
 τῶν ἐρῶν μάλλον. Οὐδὲ τὰ στήθη γυμνά ἔχοντα
 βαδίζειν· ἀπὸ γὰρ τῶν ἀριστα ὠκοδομημένων τοῦ
 σώματος ὁ ἥλιος ἀφαιρεῖ ἃ ἥκιστα δεῖται ἀφαιρέσεως,
 ἀλλὰ μάλλον τὰ ἐντὸς. *Ἐκείθεν μὲν οὖν διὰ τὸ πόρρω
 40 εἶναι, ἐὰν μὴ μετὰ πόνου, οὐκ ἔστιν ἰδρῶτα ἀγαγεῖν,
 ἀπὸ τούτου δὲ διὰ τὸ πρόχειρον βράδιον.

53. Διὰ τί ποτε τοῖς χιμέτοις καὶ τὸ ψυχρὸν ὕδωρ
 συμφέρει, καὶ τὸ θερμόν; *Ἡ ὅτι τὰ χιμέτλα δι' ὑπερ-
 βολὴν γίνεται ὑγροῦ; Τὸ μὲν οὖν ψυχρὸν συνίστησι
 45 καὶ τραχύνει τὸ ὑγρὸν, τὸ δὲ θερμόν ἐκπνευματοῖ καὶ
 ἔξοδον ποιεῖ τῷ πνεύματι, ἀραιοῦν τὴν σάρκα.

54. Διὰ τί τὸ ψυχρὸν καὶ ποιεῖ καὶ παύει τὰ χί-
 μετλα, καὶ τὸ θερμόν τὰ πυρίκαυτα; *Ἡ διὰ τὸ αὐτό;
 Ποιεῖ μὲν συντήκοντα, παύει δὲ μάλλον ξηραίνοντα.

alendum. Sorbitionibus primum recreandum: hæc namque
 mitiores ac læviores colliquabilioresque sunt, et alimentum
 hinc capere infirmum corpus facile potest: cujus enim
 in ventre adfici diffundique ac caleferi ante debet cibus,
 hæc nonnisi cum labore corpori infligendo subit.

51. Cur intuendum urinæ signa, an concoctio jam facta
 sit, necne, profluvio intercepto mingendi potius quam
 perpetuo? An quod signum concoctionis urina exhibet, si
 rufa sit, idque potius intercepto profluvio evenit? an quia
 genus unumquodque humoris coloris potius fit speculum,
 ubi exigua adest copia quam ubi multa? nam in multo
 quidem humore figuræ, in exiguo vero colores conspi-
 ciuntur, quemadmodum et in rore, in adspergine, inque
 lærymis ciliis incumbentibus evenit. Urina igitur si con-
 tinue emittatur, copiosior fit; sin intercipiatur, (colorem),
 utpote disjecta, magis recipit, ita ut si jam ex concoctione
 colorem traxerit ejusmodi, repercussione facta ipsaque
 speculi partes obeunte, propter intermissionem profluvii
 magis etiam adpareat ac sub conspectum cadat.

52. Corporis, cui secundam conciliemus valetudinem,
 non densa, sed rara reddi debet caro: ut enim urbs locusque
 salubris est, prouti statui pervius est (quapropter mare
 quoque salubre est), ita etiam corpus statui pervium
 sanius est: aut enim nullum recrementum adesse, aut ab
 eo quam celerrime liberari debet corpus, idque semper
 ita regendum, ut simulatque recrementum admiserit, pro-
 tinus illud excernat, sitque motui deditum, non quieti:
 quod enim manet, putredinem movet modo aquæ immotæ,
 putrescens vero morbum contrahit; at quod excernitur,
 antequam vitietur, decedit. Hoc igitur, si caro densatur
 quidem, non contingit (meatus enim quasi obstruuntur);
 sin vero rarefit, evenit: quamobrem et in sole nudo cor-
 pore ambulandum non est: spissatur etenim caro et va-
 lenter obcluditur, corpusque humidius redditur: quod
 enim intus adest, manet intactum; quod vero in superficie,
 abit: qua ratione quoque carnes assæ elixis humidiores
 sunt. Nec pectore nudo ambulandum est: sol enim cor-
 poris partibus optime conditis admittit quæ nullo modo egent
 ademptioe; sed interna potius eam desiderant. Inde igitur,
 ut e remoto, nonnisi cum labore sudor educi licet; hinc
 vero facile, quia prope subest.

53. Cur tandem pernionibus tam aqua frigida quam
 calida prodest? An quoniam perniones nimio humore con-
 sistunt? Frigida igitur humorem cogit atque exasperat,
 calida vero in spiritum vertit, carnemque rarefaciens spiri-
 tui exitum parat.

54. Cur tum frigus perniones, tum calor ambusta, et fa-
 cit et tollit? An eadem de causa? Faciunt quidem colli-
 quefaciendo, tollunt vero potius exsiccando.

55. Ἐν τοῖς πυρετοῖς δίδονται δεῖ τὸ ποτὸν πολλάκις καὶ κατ' ὀλίγον· τὸ μὲν γὰρ πολὺ παραρρεῖ, τὸ δὲ ὀλίγον μὲν, πολλάκις δέ, διαδρέχει καὶ εἰς τὰς σάρκας χωρεῖ· οἷα γὰρ τὰ ἐν τῇ γῆ, ἐάν μὲν κατὰ πολὺ ἐλθῆ, τὸ ὕδωρ, παραρρεῖ, ἐάν δὲ κατ' ὀλίγον, βρέχει μόνον, τὸ αὐτὸ καὶ ἐν τοῖς πυρετοῖς· τὰ γὰρ βρόντα ὕδατα ἐάν τις κατ' ὀλίγον ἄγῃ, ὁ ὄχετός ἐκπίνει· ἐάν δὲ τὸ ἴσον ἀθρόον ἄγῃ, ὅπου ἂν ἄγῃ, χωρεῖ. Ἐπειτα κατακείσθω ἀκίνητος ὡς μάλιστα, ἀκίνητος μὲν, ὅτι καὶ τὸ πῦρ φανερώς, ἐάν τις μὴ κινή, καταμαραίνεται. Πρὸς πνεῦμα δὲ μὴ κατακείσθω, διότι ὁ ἄνεμος τὸ πῦρ ἐξεγείρει καὶ βριζόμενον τὸ πῦρ ἐξ ὀλίγου πολὺ γίνεται. Περιστελλεσθαι δὲ τούτου ἔνακεν, ὅτι πυρὶ ἐάν ἀναπνοὴν μὴ διδῶς, σβέννυται. Καὶ τὰ ἱμάτια μὴ ἀπογυμνούσθω, ἕως ἂν νοτὶς ἐγγένηται· τὸ φανερόν γὰρ πῦρ τὸ ὑγρὸν σβέννουσιν· κατὰ ταῦτα δὲ καὶ ἐν τῇ φύσει. Ἐπὶ δὲ τῶν διαλειπόντων πυρετῶν προπαρασκευάζειν δεῖ καὶ ἐκλούοντα, καὶ πυριάματα πρὸς τοὺς πόδας παρατιθέντα, καὶ περιεσταλμένον ἀναπαύεσθαι, ὅπως ὅτι θερμότατος ἢ πρὸ τοῦ τὴν λῆψιν εἶναι· καὶ γὰρ ὅπου πολὺ πῦρ, λύχνος οὐ δύνησεται καίεσθαι· τὸ γὰρ πῦρ τὸ πολὺ τὸ ὀλίγον ἄγει πρὸς ἑαυτὸ. Τούτου ἕνεκα πολὺ πῦρ ἐν τῷ σώματι παρασκευάζειν δεῖ, ὅτι ὀλίγον ὁ πυρετός πῦρ ἔχει, ὥστε τὸ πολὺ πῦρ τὸ ὀλίγον πρὸς ἑαυτὸ ἄγει.

56. Τεταρταῖος πυρετοῖς δεῖ μὴ λεπτύνειν, ἀλλὰ πῦρ ἐν τοῖς σώμασιν ἐμποιεῖν εἰσάγοντα. Δεῖ δὲ καὶ τοὺς γυμνασίους χρῆσθαι. Ἡ δ' ἡμέρα ἢ λῆψις, λουσαμένον ὕπνον μὴ ζητεῖν. Διὰ δὲ τοῦτο καὶ συμφέρει θερμαίνουσιν διαίτα, ὅτι ἀσθενὴς ὁ τεταρταῖος πυρετός· εἰ γὰρ μὴ ἦν ἀσθενής, οὐκ ἂν τεταρταῖος ἐγένετο. Ὅρξ; ὅπου πῦρ πολὺ, λύχνος οὐ δύναται καίεσθαι· τὸ γὰρ πολὺ τὸ ὀλίγον πρὸς ἑαυτὸ ἀρπάζει. Τούτου δ' ἕνεκα πολὺ πῦρ ἐν τῷ σώματι ἐμποιεῖν, ὅτι ὀλίγον ὁ πυρετός πῦρ ἔχει. Ἔστι δὲ τὸ κατ' ἡμέραν διαίτημα τὸ μὲν πῦρ, τὸ δὲ νοτίδα εἰς τὸ σῶμα εἰσάγοντα.

57. Εἰσὶ δὲ νόσοι αἱ μὲν ἀπὸ πυρός, αἱ δ' ἀπὸ νοτίδος· ἱατρύονται δ' αἱ μὲν ἀπὸ πυρός νόσοι νοτίδι, αἱ δ' ἀπὸ νοτίδος πυρὶ· νοτίδα γὰρ ξηραίνει.

ΤΜΗΜΑ Β.

ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΙΔΡΩΤΑ.

40 1. Διὰ τί οὔτε συνταίνουσιν, οὔτε κατέχουσι τὸ πνεῦμα γίνεται ἰδρώς, ἀλλὰ μάλλον ἀνίσχιν; Ἡ δὲ τὸ πνεῦμα κατεχόμενον πληροῖ τὰς φλέβας, ὥστε κωλύει ἐξίεναι, ὥσπερ τὸ ὕδωρ τὸ ἐκ τῶν κλεψυδρῶν, ὅταν πλήρεις οὔσας ἐπιλάβῃ τις· ὅταν δ' ἐξέλθῃ, πολλὸς γίνεται 45 διὰ τὸ ἐν αὐτῇ [τῇ] ἐπιληψία ἀθροισθῆναι κατὰ μικρόν;

55. Potus febricitibus sæpe et paulatim subministrandus est : copiosus enim si fuerit, præterfluit; parce vero, sed sæpius propinatus, madefacit carnesque subit : sicut enim humo fixa si aqua adfatim adcesserit, præterfluit, si paulatim vero, tunc tantummodo madefacit, ita etiam in febribus fit : nam et aquas fluentes si quis paulatim deducat, canalis ebibit; si vero tantumdem aquæ subito adducat, scaturigo eo profluit quod deducere libitum fuerit. Tum æger immotus, quoad maxime fieri potest, jacere debet : immotus, inquam, quod ignem quoque emarcescere manifestum est, ubi a nullo movetur. Nec adversus flatui cubet, quoniam ventus excitat ignem, sollicitatusque flabello ignis ex parvo magnus fit. Obvelandus autem æger propterea est, quia si nullum igni concedatur spiraculum, exstinguitur. Nec vestibus quidem exui debet, donec mador supervenerit : ut enim subjectum visui ignem humor exstinguit, sic etiam intra naturam fit (humana). In febribus autem intermittentibus balneis præparandus est ægrotus et fomentis pedibus admovendis, opertusque quiescere debet, quo calidissimus sit, antequam adcessio ingruat : nec enim ubi multum adest ignis, lucerna poterit ardere, exiguum quippe ignem copiosus ad se trahit. Hac de causa multum ignis in corpore præparandum est, quia febris exiguum obtinet ignem, ita ut copiosus ad se ducat exiguum.

56. In quartanis febribus adtenuandum non est, sed ignis corpori interserendus. Exercitatione quoque utendum est. Qua vero die adcessio instat, ægrotο, balneo administrato, somnus quærendus non est. Hac de causa et victus calefaciens prodest, quia nimirum febris quartana imbecilla est : nam nisi imbecilla esset, quartana non fuisset. Videsne? lucerna, ubi multus ignis adest, flagrare nequit; multus enim ignis exiguum ad se rapit. Hac de causa multum ignis introducendum in corpus est, quoniam exiguum febris obtinet. Quotidiana autem victus ratio eo constat ut partim ignem, partim madorem indus in corpus.

57. Morborum alii quidem ab igne, alii vero a madore proveniunt; morbi autem qui ab igne proveniunt, madore sanantur; qui vero a madore, igne : exsiccat enim madorem.

SECTIO II.

QUÆ AD SUDOREM PERTINENT.

1. Cur neque intento, nec retento spiritu, sed potius relaxato, sudor provenit? An quoniam retentus spiritus venas implet, ita ut (humorem) exire non sinat, quemadmodum nec aqua e clepsydriis exire potest, si quis plenas intercluserit; ubi vero spiritus exierit, multus erumpit sudor, quoniam per ipsam obclusionem copia humoris paulatim collecta est?

2. Διὰ τί οὐχ ἰδρῶσι τὰ ἐν θερμῷ ὕδατι μέρη, οὐδ' ἂν θερμὰ ᾖ; *Ἡ διότι κωλύει τὸ ὕδωρ τήκεσθαι, ὃ δ' ἰδρῶς τὸ κακῶς προσωκοδομημένον ἔστιν ἐν τῇ σαρκί, ὃ κωλύει τήκεσθαι, ὅταν ἐκκρίνηται διὰ θερμότητα.
3. Διὰ τί ὁ ἰδρῶς ἀλμυρὸς; *Ἡ διότι γίνεται ὑπὸ κινήσεως καὶ θερμότητος ἀποκρινούσης ὅσον ἀλλότριον ἔνεστιν ἐν τῇ προσφύσει τῆς τροφῆς πρὸς αἷμα καὶ τὰς σάρκας; τοῦτο γὰρ τάχιστα ἀρίσταται διὰ τὸ μὴ οἰκτεῖον εἶναι, καὶ ἔξω ἐξικμάζει. Ἀλμυρὸς δ' ἔστι διὰ τὸ τὸ γλυκύτερον καὶ κουφότερον εἰς τὸ σῶμα ἀνηλωθῆσαι, τὸ δ' ἄλλοτριώτατον καὶ ἀπεπτότατον ἀπολύεσθαι. Τὸ τοιοῦτον δ' ἐν μὲν τῇ κάτω ὑποστάσει οὖρον καλεῖται, ἐν δὲ σαρκὶ ἰδρῶς· ἀμφω δ' ἀλμυρὰ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν.
4. Διὰ τί τὰ ἄνω ἰδρῶσι μᾶλλον τῶν κάτω; Πότερον τὸ θερμὸν ἄνω καὶ ἀνέργεται, καὶ ἔστιν ἄνω, τοῦτο δ' ἄνω φέρει τὸ ὑγρὸν; *Ἡ ὅτι πνεῦμα ποιεῖ τὸν ἰδρῶτα, τοῦτο δ' ἐν τοῖς ἄνω; *Ἡ διότι ἀπεπτον ὑγρὸν ὁ ἰδρῶς ἔστι, τοιοῦτο δ' ἐν τοῖς ἄνω; ἢ γὰρ κρᾶσις ἄνω.
5. Διὰ τί τὰς χεῖρας γυμναζομένοις μάλιστα ἰδρῶς γίνεται, ἐὰν τὰ ἄλλα ὁμοιοσημονῶμεν; *Ἡ διότι ἰσχύομεν μάλιστα τούτῳ τῷ τόπῳ; τούτῳ γὰρ τὸ πνεῦμα κατέχομεν τῷ ἔγγιστα τοῦ ἰσχύοντος· πονοῦντες δὲ μᾶλλον ἰσχύομεν· οὕτω δ' ἔχοντες τὸ πνεῦμα μᾶλλον κατέχομεν. Ἐἴτα καὶ τῇ τριβομένῃ συμπονοῦμεν μᾶλλον ἢ ὅταν ἄλλο μέρος τριβώμεθα· τῇ γὰρ καθέξει τοῦ πνεύματος καὶ τριβομένοι γυμναζόμεθα καὶ τρίβοντες.
6. Διὰ τί ὁ ἰδρῶς ἐκ τῆς κεφαλῆς ἢ οὐκ ὄζει, ἢ ἦττον τοῦ ἐκ τοῦ σώματος; *Ἡ ὅτι εὐπνοὺς ὁ τῆς κεφαλῆς τόπος; ἄλλοι δὲ μανθὲς ὡν τῇ τῶν τριχῶν ἐκφύσει. Δυσώδεις δ' οἱ τόποι καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς γίνεται, ὅσα μὴ εὐπνοα.
7. Διὰ τί οἱ γυμναζόμενοι ἐὰν διαναπαυσάμενοι παλαιώσιν, μᾶλλον ἰδρῶσιν ἢ ἐὰν συνεχῶς; *Ἡ διὰ τὸ ἀθροῖσθαι διαναπαυομένων, ἔπειτα τοῦτον τὸν ἰδρῶτα ἐξάγει ὑστερον ἢ πάλιν, ἢ δὲ συνεχῆς ἀναξηραίνει ὥσπερ ὁ ἥλιος;
8. Διὰ τί μᾶλλον ἰδρῶσιν, ὅταν μὴ διὰ πολλοῦ χρόνου γρῶνται ταῖς ἀφιδρώσεσιν; *Ἡ διότι οἱ ἰδρῶτες γίνονται οὐ μόνον δι' ὑγρότητα, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ τοὺς πόρους ἀνεῶχθαι μᾶλλον καὶ ἀραιὰ τὰ σώματα εἶναι; Τοῖς μὲν οὖν μὴ γρωμένοις συμμεμύκασιν οἱ πόροι, τοῖς χρωμένοις δ' ἀναστομοῦνται.
9. Διὰ τί τοῦ ἡλίου μᾶλλον θερμαίνοντος τοὺς γυμνοὺς ἢ τοὺς ἀμπεχομένους, ἰδρῶσι μᾶλλον οἱ ἀμπεχομένοι; Πότερον ὅτι τοὺς πόρους συμμύειν ποιεῖ ἐκκαίων ὁ ἥλιος; *Ἡ διότι τὰς ἀτιμίδας ζηραίνει, ἀμπεχομένοις δὲ ταῦτα ἦττον συμβαίνει;
2. Cur membra aquae immersa calidae non sudant, ne tunc quidem quum calida sunt? An quod aqua liquescere non sinit, sudor autem pars male condita carnis est, cujus liquationem impedit aqua, quo tempore propter calorem excernitur.
3. Cur sudor salsus est? An quia motu efficitur et calore secernente quantum alieni inest alimento, dum sanguini carnibusque applicatur? id enim ocissime segregatur, quoniam familiare non est, et foras evaporatur. Salsus vero propterea est quod pars dulcissima levissimaque ad corpus nutriendum absumpta est, pars autem alienissima crudissimaque solvitur. Hujusmodi autem res, si deorsum quidem subsidat, urina vocatur, si vero in carne, sudor; ambo tamen salsa ob eandem causam sunt.
4. Cur magis parte superiori corporis quam inferiori sudamus? Utrum calor sursum tendit eoque ascendit ibique manet, hic autem humorem sursum evehit? An quoniam sudorem spiritus ciet, is autem sedem habet superiorem? An quia sudor humor est incoctus, isque supra reperitur? temperatio etenim supra fit.
5. Quam ob causam, quum manus exercitamus, sudor maxime oritur, modo ceterae corporis partes positum suum servent? An quoniam robur huic praecipue loco inditus est? hac enim ipsa de causa spiritum retinemus, quia nimirum ad robustissimum proxime accedit; dum vero laboramus, robore inprimis pollemus; sic autem habentes praesertim spiritum retinemus. Tum etiam manus laborem potius participamus, ubi nos ipsos fricat quam ubi alio membro fricamur: spiritus namque retentione exercemur, cum quia perfricamur, tum quia perfricamus.
6. Cur sudor capitis aut nullum reddit malum odorem, aut minus quam corporis? An quia locus capitis spiritui pervius est? et quidem laxum se esse, ipsum demonstrat pullulandis capillis. Loca autem et quae locis continentur, graviter olent, ubicumque spirandi carent libertate.
7. Quam ob causam qui se exercent, si interposita interdum quiete lucentur, magis sudant quam si continue? An quoniam interposita requie sese colligit, deinde hunc sudorem lucta postmodum educit; continua, fero modo scelis resiccat?
8. Cur magis sudamus, quum non longo interposito tempore sudor evocatur? An quia non humor tantum causa est ut sudemus, sed meatum quoque apertio major et corporum raritas? His igitur qui sudationibus non utuntur, meatus obclusi sunt; utentibus vero aperiuntur.
9. Quare quum sol nudos magis quam indutos calefaciat, induti magis sudant? Utrum quia sol meatus deurendo connivere facit? An quia vapores exsiccat, haec autem minus addicunt indutis?

10. Διὰ τί ἰδροῦσι μάλιστα τὰ πρόσωπα; *Ἡ ὄσα ἀραιά, καὶ ὑγρά μάλιστα; διὰ δὲ τούτων ὁ ἰδρῶς διαπορεύεται. Δοκεῖ δὲ πηγή εἶναι ἡ κεφαλὴ τοῦ ὑγροῦ· διὸ καὶ αἱ τρίχες, διὰ τὸ πολὺ ὑγρόν· ὁ δὲ τόπος ἀραιὸς καὶ ἰσχνός· διεῖσιν ἄρα κατὰ φύσιν.

11. Διὰ τί οὐτ' ἀθρόου ὄντος τοῦ πυρὸς μᾶλλον ἰδροῦσιν, οὐτ' ἐλάττονος αἰεὶ, ἀλλὰ πλείονος ἐπισηρομένου; οἱ γὰρ ἐν τοῖς πυριατηρίοις ἰδροῦσι μᾶλλον ἢ εὐθὺς εἰ εἴη τοσοῦτον. *Ἡ ὅτι τὸ σύμμετρον ἕκαστον ἐργάζεται; Οὐκοῦν εἰ τοσοῦτον ποιεῖ, τὸ πλείον οὐ ποιήσει πλείον, ἢ μᾶλλον τούναντίον, ὅτι τῷ σύμμετρον εἶναι ἐργάζεται τὸ ἔργον. Διὰ μὲν οὖν τοῦτο οὕτω οὐχὶ πρὸς πλείον μᾶλλον ἰδροῦσι, διὰ δὲ τὸ πρὸς ἕκαστον ἀλληλεῖναι συμμετρίαν, καὶ τὸ πεποικηκὸς μηκέτι ποιεῖν προστιθεμένου μᾶλλον· οὐ γὰρ ταῦτο προοδοποιεῖται εἰς ἕκαστον καὶ ἐπιτηδείως ἔχειν παρασκευάζει, καὶ ἤδη τοῦτο ἐργάζεται, ἀλλ' ἕτερον. Τὸ μὲν οὖν ὀλίγον μᾶλλον ἢ πολὺ προωδοποίησε καὶ παρεσκευάσε τὸ σῶμα πρὸς τὸ ἰδροῦν· ἀλλης δὲ δεῖ συμμετρίας καὶ πλείονος πρὸς τὸ ποιῆσαι· τοῦτο δ' οὐκέτι ποιεῖ ὁ πεποικηκός, ἀλλὰ μετ' αὐτὸ ὑστερον ἄλλο τῆς συμμετρίας γινόμενον.

12. Διὰ τί ἀποστελεγγισαμένοις μᾶλλον βεῖ ὁ ἰδρῶς ἢ εὖσιν ἐπιμείναι; Πότῃρον διὰ τὸ καταψύχασθαι ὑπὸ τοῦ ἔξω; *Ἡ ὅτι ὡσπερ πῶμα γίνεται ὁ ἔξω ἰδρῶς ἐπὶ τοῖς πόροις, ὥστε κωλύει τοῦ ἔσωθεν τὴν ὁρμήν;

13. Διὰ τί τὸ πῆγανον δυσώδεις τοὺς ἰδρωτάς ποιεῖ, καὶ ἕνια τῶν μύρων; *Ἡ ὅτι ὦν ἐν τῇ ὁσμῇ βαρύτερος ἐνι, ταῦτα κεραυνύμενα ταῖς περιττωματικαῖς ὑγρότησι κακωδεστέραν ποιεῖ τὴν ὁσμῆν;

14. Διὰ τί ἰδροῦμεν τὸν νῶτον μᾶλλον ἢ τὰ πρόσθεν; *Ἡ ὅτι ἐν μὲν τῷ πρόσθεν ἐστὶ τόπος ἐντός, εἰς δὲ ἀποχετεύεται τὸ ὑγρόν, ἐν δὲ τῷ ὀπισθεν οὐκ ἐστίν, ἀλλ' ἐξω τὴν ἐκκρίσιν ἀναγκαῖον γίνεσθαι; Τὸ δ' αὐτὸ ἐστὶν αἴτιον καὶ ὅτι τὴν κοιλίαν ἤττον ἰδροῦμεν ἢ τὸ στήθος. *Ἐτι δ' ὅτι μᾶλλον διαφυλακτικόν ἐστὶ τοῦ ἰδρωτός τὰ νῶτα καὶ τὰ ὀπισθεν ἢ τὰ πρόσθεν διὰ τὸ μᾶλλον τὰ ἐμπροσθεν τῶν ὀπισθεν ἀποψύχασθαι· ὅπερ ἐστὶν αἴτιον καὶ τοῦ τὰς μασχάλας ἰδροῦν τάχιστα καὶ μάλιστα ἤχιστα γὰρ ψύχονται. *Ἐτι δὲ σαρκωδέστερα ἔστι τὰ περὶ τὸν νῶτον τῶν πρόσθεν, ὥσθ' ὑγρότερα. Πλείων δ' ὑγρότης ἐστὶν ἐν τοῖς ὀπισθεν· ὁ γὰρ μυελὸς κατὰ τὴν ῥάχιν ὦν ἕγρασιαν πολλὴν παρέχει.

15. Διὰ τί ἐφ' ἀ κατακέιμεθα, οὐχ ἰδροῦμεν; *Ἡ ὅτι θερμὸς ὦν ὁ τόπος ὧ ἀτόμεθα, κωλύει διεξίεναι τὸν ἰδρωτά; ἀναξηραίνει γὰρ αὐτόν. *Ἐτι δὲ θλίβεται, θλιβόμενον δὲ διαχέεται τὸ αἷμα, οὗ συμβαίνοντος καταψύγεται μᾶλλον. Σημεῖον δ' ἡ νάρκη· κατάψυξις γὰρ ἐστὶ τὸ πάθος, καὶ γίνεται ἐκ θλίψεως ἢ πληγῆς.

10. Cur facie maxime sudant? An quæ rara sunt, eadem humida quoque maxime sunt? hæc enim sudor permeat. Sed caput fons esse videtur humoris: inde et pili, propter humoris nempe copiam: locus enim rarus gracillique est: igitur secundum naturam permeat.

11. Cur neque ubi adfatim adest ignis, neque ubi semper minor copia, sed ubi major copia superingeritur, magis sudant? qui enim in æstuariis degunt, ita magis sudant quam si protinus sic se haberent. An quia id quod modice se habet, unumquodque efficit? Ergo si tantum agit, plus si fuerit, non majus efficiet, imo potius contrarium, quoniam scilicet eo opus suum peragit quod modice se habet. Hac igitur de causa nihilo plus sudamus, ubi plus additum est, idque sane quia unicuique effectui suus respondet modus, quodque jam egerat, nihil majus efficiet, si quid superaddatur: neque enim idem quod viam sternit et præparat ut apte disponantur res ad unumquemque effectum, hoc idem protinus efficit, sed aliud. Parum itaque potius quam multum viam stravit præparavitque corpus ad sudandum, sed ad agendum alio. certe ampliorique modo opus est: quod enim egerat, non amplius agit, sed aliud deinceps post illud, quod modum obtinet convenientem.

12. Cur strigilis ope detergentibus magis profluit sudor quam residere sumentibus? Utrum quoniam ab ambientibus refrigeratur? An quod sudor qui foras jam pervenit, velut operculum meatibus incumbit, ita ut interioris impetum comescat?

13. Qua de causa ruta et nonnulla unguenta sudores fætidus movent? An quia quorum odor gravitatem præ se fert, hæc humoribus superfluis admista augment malum odorem?

14. Cur tergo magis quam priori parte sudamus? An quod in parte priori quidem locus intus habetur in quem humor derivatur; in posteriori vero non est, sed foras ibi excernatur necesse est? Hoc idem etiam facit ut ventre minus quam pectore sudemus. Adde quod sudorem terga magis conservare valent, et posterior pars magis quam prior, quoniam prior magis quam posterior refrigeratur: quod etiam causæ est ut alæ citissime atque maxime sudent, videlicet quia minime refrigerantur. Ad hæc tergi regio carnulentior est quam prior pars, et proinde humidior. Posterior autem pars plus continet humiditatis: medulla enim, quæ spinam occupat, multum humiditatis præbet.

15. Cur ea parte cui incubamus, non sudamus? An quoniam pars qua tangimus, calore suo prohibet ne permeet sudor? resiccat enim eum. Præterea vero comprimitur; sanguis autem compressus diffunditur: quæ ubi fiunt, impensius refrigeratur. Argumento torpor est: hæc enim adfectus refrigeratio est atque efficitur vel compressione, vel ictu.

16. Διὰ τί οἱ καθεύδοντες μᾶλλον ἰδρῶσιν; Ἡ διὰ τὴν ἀντιπερίστασιν; ἀθροισθὲν γὰρ τὸ θερμὸν ἐντός ἐξαπύνει τὸ ὑγρὸν.
17. Διὰ τί τὸ πρόσωπον μάλιστα ἰδρῶσιν ἀσαρκώ-
6 τaton ὄν; Ἡ ὅτι εὐἰδρωτα μὲν ὅσα ὑφυγρα καὶ ἀραιά, ἢ δὲ κεφαλὴ τοιαύτη; ὑγρότητα γὰρ οἰκείαν ἔχει πλεί-
στην. Διὰ τοῦτο δ' αἱ φλέβες τείνουσαι ἐντεῦθεν, καὶ
οἱ κατάρροι ἐξ αὐτῆς, καὶ ὁ ἐγκέφαλος ὑγρός, καὶ οἱ
πόροι πολλοί· σημεῖον δ' αἱ τρίβες ὅτι πολλοὶ οἱ
10 πόροι εἰσὶ, περαίνοντες ἔξω. Οὐκ οὖν ἐκ τῶν κάτω
δ' ἰδρῶς, ἀλλ' ἐκ τῆς κεφαλῆς γίνεται· διὸ ἰδρῶσι καὶ
πρῶτον καὶ μάλιστα τὸ μέτωπον· ὑπόκειται γὰρ πρῶ-
τον τὸ δ' ὑγρὸν κάτω βεῖ, ἀλλ' οὐκ ἄνω.
18. Διὰ τί οἱ ἰδρῶντες ἐὰν ψυχθῶσιν ἢ ὕδατι, ἢ
15 πνεύματι, ναυτιῶσιν; Πότερον τὸ ὑγρὸν ψυχθὲν ἐστὶ
ἀθρόον, ἐμπροσθεν οὐκ ἡρεμοῦν διὰ τὸ βεῖν; Ἡ καὶ τὸ
πνεῦμα διὸν ἔξω γινόμενον ἰδρῶς διὰ τὴν φύσιν, τοῦτο
ἔσω ψυχθὲν πρὶν ἐξελθεῖν ὑγρὸν ἐγένετο, καὶ προσπεσὼν
ποιεῖ τὴν ναυτίαν;
- 20 19. Διὰ τί ποτε ἐκ τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν ποδῶν μᾶ-
λιστα οἱ ἰδρωτῆς γίνονται θερμαινομένων; Ἡ ὅτι τὸ
θερμαινόμενον ἐφέλκει ἐρ' ἐαυτὸ τὸ ὑγρὸν, τὸ δ' ὑγρὸν
οὐκ ἔχει δεῖν καταναλίσκηται διὰ τὸ εἶναι τοὺς τύπους
τούτους ὁστώδεις; Ἐκπίπτει οὖν ἔξω.
- 25 20. Διὰ τί οἱ πονοῦντες, ὅταν παύσωνται, ἰδρῶσιν;
ἔδει γάρ, εἴπερ ὁ πόνος αἴτιος, ὅταν πονῶσιν. Πό-
τερον ὅτι πονούντων μὲν ὑπὸ τοῦ πνεύματος αἱ φλέβες
ἐμφυσώμεναι τοὺς πόρους συμμαμικνέαι ποιοῦσι, παυ-
σαμένων δὲ συνίζουσιν, ὥστε δι' εὐρυτέρων γινομένων
30 τῶν πόρων βῆξον διέρχεται τὸ ὑγρὸν; Ἡ ὅτι πονούν-
των μὲν ἀποκρίνει ἢ κίνησις ἐκ τοῦ συμπεφυκότος
ὑγροῦ πνεῦμα, καὶ διὰ θερμότητα τὴν ἀπὸ τῆς κινή-
σεως γίνεται τὸ ὑγρὸν πνεῦμα ἐπιπολῆς· ὅταν δὲ παύ-
σῃται πονῶν, ἅμα καὶ ἡ θερμότης λήγει, καὶ ἐκ τοῦ
35 πνεύματος πυκνουμένου ὑγρότης γίνεται, ὁ καλούμε-
νος ἰδρῶς;
21. Πότερον δεῖ μᾶλλον τοῦ θέρους παρασκευάζειν
τὸ ἰδρῶν ἢ τοῦ χειμῶνος; Ἡ ὅτι μᾶλλον ὑγροὶ καὶ χα-
λεπώτεροι ἄνευ ἐπιμελείας γένοιντ' ἄν; ὥστε τοῦ χει-
40 μῶνος ἂν δεοὶ μᾶλλον, ἢ μεγάλη ἢ μεταβολὴ καὶ τὰ
περιπτώματα οὐ συνεχπέττεται. Πάλιν ψυχθέντος
ἔτι παρὰ φύσιν τὸ τοῦ χειμῶνος. Δῆλον ἄρα ὅτι τοῦ
θέρους μᾶλλον· καὶ γὰρ τὰ ὑγρά σήπεται μᾶλλον ἅπαντα
τοῦ θέρους· διὸ τότε δεῖ ἀπαντλεῖν. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ
45 οἱ ἀρχαῖοι πάντες οὕτως ἔλεγον.
22. Διὰ τί αἰεὶ τοῦ σώματος βέοντος καὶ τῆς ἀπο-
ροῆς γινομένης ἐκ τῶν περιτωμάτων οὐ κουφίζεται τὸ
σῶμα, ἐὰν μὴ ἀφιδρώσῃ; Ἡ ὅτι ἐλάττων ἢ ἐκκρισις;
ὅταν γὰρ ἐξ ὑγροῦ μεταβάλλῃ εἰς ἀέρα, πλεῖον γίνεται
50 ἐξ ἐλάττωνος· τὸ γὰρ ὑγρὸν διακρινόμενον πλεῖον ὥστε
16. Quare qui dormiunt, magis sudant? An circum qua-
que obistendi ratione evenit? calor enim parte interna
collectus expellit humorem.
17. Cur facie maxime sudamus, quum in ea minimum
carnis sit? An quod expeditius illa sudant, quæ subtile hu-
mida ac rara sunt, caput autem tale est? continet enim
plurimum humiditatis propriæ. Probant autem vena:
hinc pertendentes, distillationesque quæ ex capite oriu-
tur, et cerebri humiditas, et meatus numero multi; ma-
gnum autem numerum esse meatuum capilli probant,
utpote foras pertendentes. Igitur sudor non a partibus
inferioribus, sed e capite oritur: unde etiam fit ut pri-
mum et maxime fronte sudemus: prima enim frons sub-
jacet; humor autem deorsum fluit, non sursum.
18. Qua de causa qui sudant, si vel aqua, vel flatu re-
frigescant, nauseant? Utrum humor, qui propter fluxum
antea non quiescebat, refrigescens subito constitit? An po-
tius spiritus, qui foras transiens in sudorem ob refrigera-
tionem convertebatur, hic intus ante frigesceus quam exeat,
humor fit, atque ingruens nauseam movet?
19. Cur tandem e capite pedibusque, nobis incalescenti-
bus, sudores maxime proveniunt? An quoniam humorem
ad se membrum incallescens trahit, humor autem locum
quo absumat, nullum habet, quum eæ partes ossibus sca-
teant? Foras itaque excidit.
20. Quare qui laborant, ubi a labore destiterint, sudant?
nam si labor causa esset, quum laborarent, sudare debuissent.
Utrum quod inter laborandum quidem venæ spiritus
inflatæ meatus connivere faciunt; cessantibus vero consi-
dent, ita ut per ampliores jam factos meatus expeditius
humor pervadat? An quoniam apud laborantes quidem
spiritum ex insito humore motus secernit, et propter calo-
rem qui a motu excitatur, humor in superficie fit spiritus;
ubi vero a labore cessatum est, simul et calor desinit, et ex
spiritu spissescente fit humor, isque sudor adpellatur?
21. Utrum per æstatem potius, an per hyemem sudor
movendus? An quando humidiores sumus, sudoresque nulla
adhibita industria difficiliore fuissent? ita ut per hyemem
potius conveniret, in qua magna fit mutatio, nec excre-
menta universa percoquantur. Attamen frigore dominante
contra naturam quoque excitatur sudor hyeme. Igitur per
æstatem potius movendus esse constat, quippe quum hu-
mores per æstatem potius omnes putrescant: quapropter
exhauriendum tunc est. Hac de causa etiam veteres om-
nes ita censebant.
22. Quare quum corpus adsidue fluat effluxusque de ex-
crementis proveniat, corpus non levatur, nisi sudave.it? An
quia parclior est decessus? quum enim ex humore mutatio
fit in aerem, quod antea parum erat, nunc copiosius fit:
humor namque transsudans copia augetur, ita ut diutius

πλείονι χρόνῳ ἢ ἔκκρισις, διὰ τε τοῦτο καὶ ὅτι δι' ἐλαττόνων πόρων ἢ ἔκκρισις ἔστιν. Ἔστι τὸ γλίσχρον καὶ τὸ κολλῶδες μετὰ μὲν τοῦ ὑγροῦ ἐκκρίνεται διὰ τὴν κατάμειξιν, μετὰ δὲ τοῦ πνεύματος ἀδυνατεῖ· μά-
5 λιστα δὲ τοῦτ' ἔστι τὸ λυποῦν· διὸ καὶ οἱ ἔμετοι τῶν ἰδρώτων κουρίζουσι μάλλον, ὅτι συνεξάγουσι τοῦτο, ἅτε παχύτεροι καὶ σωματωδέστεροι ὄντες, καὶ ὅτι τῇ μὲν σαρκὶ πόρρω ὁ τόπος οὗτος, ἐν ᾧ τὸ γλίσχρον καὶ τὸ κολλῶδες, ὥστ' ἔργον μεταστῆσαι, τῇ δὲ κοιλίᾳ ἐγγύς·
10 ἡ γὰρ ἐν αὐτῇ ἐγγίνεται, ἢ πλησίον· διὸ καὶ δυσεξά-
γωγον ἄλλως.

23. Διὰ τί ἤττον ἰδρουῖσιν ἐν αὐτῷ τῷ πονεῖν ἢ ἀνέντες; Ἡ ὅτι πονοῦντες μὲν ποιοῦσι, πεπονηκότες δὲ πεποιθήκασιν; Εἰκότως οὖν ἐκκρίνεται πλέον· ὅτε μὲν
15 γὰρ γίνεται, ὅτε δὲ ἔστιν. Ἡ ὅτι πονούτων μὲν συγ-
κλείονται τῆς σαρκὸς οἱ πόροι διὰ τὴν κάθειξιν τοῦ πνεύματος, ὅταν δ' ἀνώσιν, ἀνοίγονται; διὸ καὶ τὸ πνεῦμα κατέχοντες ἤττον ἰδρουῖσιν.

24. Διὰ τί οὐχὶ ὅταν τροφάζωμεν, ὁ ἰδρῶς πλείων, καὶ ὅταν ἐν κινήσει ἦ τὸ σῶμα, ἀλλ' ὅταν παύσωνται; Ἡ ὅτι τότε μὲν, ὥσπερ ὑπὸ τῆς χειρὸς, ἢ ἄλλου τινός, ἔστιν ὑδωρ ῥέον ἀπορᾶξι πανταχόθεν συναθροϊζόμε-
20 νον, ὅταν δ' ἀρεθῇ, πλέον ἢ ὅσον ἐξ ἀρχῆς, ὡς δ' ὑπὸ τῆς χειρὸς, οὕτω καὶ ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἔστιν ἀπολη-
φθῆναι, ὥσπερ ἐν τῇ κλεψύδρᾳ, καὶ πάλιν πρὸς τὴν κύστιν; ἀπολαμβάνει γὰρ ἐντός. Ὁμοίως οὖν πολλῆς κινήσεως οὐσης τὸ πνεῦμα ἀπολαμβάνεται· διὸ καὶ αἱ φλέβες διατείνονται, τοῦ ὑγροῦ οὐ δυναμένου ἐξίναί· ἀπολαμβανόμενον δὲ ἀθρόον τὸ ὑγρὸν, ὅταν ἀνεθῇ τὸ
30 πνεῦμα, ἀθρόον ἐξέρχεται.

25. Διὰ τί, ὅταν πίωσιν, ἤττον ἰδρουῖσιν ἐπιπαρόν-
τες; Ἡ διότι τὰ σιτία ἐπισπᾶται μὲν τὴν ὑγρότητα καθ-
απερεὶ σπόγγος ἐμπεσῶν; Ἔστι δὲ κωλύσαι τὴν ἀρμῆν οὐ μικρὸν μέρος, ὥσπερ ἐν τοῖς ρεύμασι, τὸ ἐπιλαθεῖν
35 τοὺς πόρους προσενεγκάμενον τὴν τροφήν.

26. Διὰ τί οἱ ἀγωνιῶντες ἰδρουῖσι τοὺς πόδας, τὸ δὲ πρόσωπον οὐ; μάλλον γὰρ εὐλογον, ὅταν πᾶν ἰδρῶσι τὸ σῶμα, τότε μάλλον καὶ τοὺς πόδας· ψυχρότατος γὰρ ὁ τόπος· διὸ ἤκιστα ἰδρουῖσιν. Καὶ οἱ ἰατροὶ ἐν ταῖς
40 ἀρρωστίαις μάλιστα περιστέλλειν τοὺς πόδας παρα-
γέλλουσιν, ὅτι εὐψυκτοὶ εἰσιν, ὥστ' ἀρχὴν ῥαδίως ῥί-
γους ποιοῦσι καὶ τῷ ἄλλῳ σώματι. Ἡ ὅτι καὶ ἡ ἀγωνία ἔστι θερμότητος οὐ μετὰστασις ὥσπερ ἐν τῷ φόδῳ ἐκ τῶν ἀνω τόπων εἰς τοὺς κάτω (διὸ καὶ αἱ
45 κοιλίαι λύονται τῶν φοβουμένων), ἀλλ' αὐξήσις θερ-
μοῦ, ὥσπερ ἐν τῷ θυμῷ; καὶ γὰρ ὁ θυμὸς ζέσις τοῦ θερμοῦ ἔστι τοῦ περὶ τὴν καρδίαν, καὶ ὁ ἀγωνιῶν οὐ διὰ φόβον καὶ διὰ ψύξιν πάσχει, ἀλλὰ διὰ τὸ μέλλον.

27. Διὰ τί τὸ πρόσωπον ἐξέρυθροι γίνονται, οὐχ ἰδρουῖσι δέ; Ἡ διὰ τὸ μάλλον θερμαίνεσθαι, ὥστε τοῦ μὲν ἐν τῷ προσώπῳ ὑγρὸν ζηραίνει ἢ θερμότης ἐπιπο-

perstet decessus cum hac de causa tum quia per angustiores fit meatus. Lenta item glutinosaque cum humore quidem propter mitionem excernuntur, cum spiritu vero nequeunt; hæc tamen ipsa maxime molesta sunt. Hinc etiam vomitus magis quam sudores corpora levant, quoniam hæc secum educunt, ut qui crassiores corpulentioresque sunt, tum quia a carne quidem remotus est locus ille, qui lentam glutinosamque materiam continet, ita ut non sine magno negotio dimoveri queat, ventri autem vicinus: aut enim in eo consistit, aut prope: quo fit ut difficile alioquin educatur.

23. Cur minus inter laborandum ipsum sudamus quam a labore cessantes? An quoniam laborantes quidem agimus, post laborem vero egimus? Rationi igitur congruit plus tunc excerni: tunc enim fiebat, nunc vero jam adest. An quia quum laboramus quidem, carni meatus retento spiritu obserantur, quum autem cessaverimus, aperiuntur? quo fit etiam ut spiritu retento minus sudemus.

24. Quamobrem non inter currendum agitandumque corpus, sed posteaquam cessatum est, plus sudoris evadit? An quia tunc quoque quemadmodum manu, vel alio quodam obstaculo, fluentem aquam quæ undique corrivatur, retinere licet, dimissa vero manu, copiosior profluit quam olim, quemadmodum, inquam, manus, sic etiam spiritus obstructionem facere potest, ut in clepsydra, idque rursus in vesicam tendit? intus enim includit. Pari igitur ratione in motu vehementi spiritus intus includitur: propterea et venæ distendantur, quum humor exire nequeat; ubi autem humor confertim inclusus est, spiritu relaxato, subito erumpit.

25. Cur si quis, quum biberit, superedat, minus sudat? An quoniam cibus humorem quidem adraliit, quasi spongia incidens? Pro satis magna autem parte impetum inhibere licet, si eodem modo quo in fluentis fit, cibo ingesto meatus præcludas.

26. Cur trepidantes pedibus sudant, non vero facie? magis enim rationi congrueret ut tunc pedibus quoque potius sudaretur, quum corpore toto sudatur: locus namque frigidissimus est: quamobrem minime solent sudare. Et quidem medici in adversis valetudinibus pedes potissimum operendos præcipiunt, quoniam frigus hi facile sentiunt, ita ut rigoris initium reliquo etiam corpori facile subpeditent. An quod trepidatio quoque non caloris de summis locis ad ima transitio est, ut accidit in metu, ex quo alvi etiam metuentium relaxantur, sed incrementum calor, ut in ira? ira enim calor, fervor cordi proximi est, et trepidantis adfectus non propter metum refrigerationemque fit, sed propter futurum eventum.

27. Cur iidem facie non sudant, sed perquam erubescunt? An quoniam amplius incalescunt, ita ut faciei quidem humorem calor exsiccat superiora pctens, pedum vero

λάζουσα, τὸ δ' ἐν τοῖς ποσὶ συντήκει διὰ τὸ ἐλάττων μὲν εἶναι, πλείων δὲ τῆς ἐμφύτου καὶ προὔπαρχούσης.

28. Διὰ τί καθυδόντες ἰδρωῦσι μᾶλλον ἢ ἐγρηγορότες; Ἡ ὅτι ἐσωθεν ἡ ἀρχὴ τοῦ ἰδρώτος, θερμότερα δὲ τὰ ἐντός, ὥστ' ἐκκρίνει διαχέουσα ἢ ἐντός θερμότης τὸ ἐντός ὑγρὸν, ὅτι αἰεὶ ἔοικεν ἀπορρεῖν τι τοῦ σώματος, ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ εἶναι πρὸς τὸ προσπίπτον ἀλισθησεται λανθάνει; Σημείων δέ· τὰ γὰρ κοῖλα τοῦ σώματος αἰεὶ ἰδρωῖ.

29. Διὰ τί ἐν τοῖς πυριατηρίοις μᾶλλον ἰδρωῦσιν, ὅταν ᾖ ψῦχος; Ἡ ὅτι τὸ θερμὸν οὐ βαδίζει ἕξω διὰ τὴν τοῦ ψυχροῦ περίστασιν (κωλύεται γὰρ ὑπὸ τούτου), ἀλλ' ἐντός κατελιούμενον καὶ μένον διαλύει τὰ ἐν ἡμῖν ὑγρά, καὶ ἰδρώτα ποιεῖ ἐξ αὐτῶν;

30. Διὰ τί ὠρελιμώτερός ἐστιν ὁ ἰδρώς, κἂν ἐλάττων ἐπέλθῃ, ὁ γυμνοῦ τροχάζοντος γενόμενος ἢ ὁ ἐν ἱματίῳ; Ἡ τὸ μὲν ποιεῖν τοῦ μὴ ποιεῖν βελτιόν ἐστι καθόλου, καὶ ὁ ἰδρώς ὁ δὲ μετὰ πόνου τοῦ ἄνευ πόνου βελτίων ἐστὶ, καὶ ὁ μᾶλλον δὲ μετὰ πόνου τοῦ ἤττον βελτίων, μᾶλλον δ' ἐστὶ μετὰ πόνου ὁ γυμνοῦ τροχάζοντος γινόμενος; ἔαν γὰρ μὴ πολλῇ συντονίᾳ τροχάσῃ, οὐ δύναται ἰδρῶσαι γυμνὸς ὢν· ἐν ἱματίῳ γὰρ κἂν πάνυ μετρίως τροχάσῃ, ταχὺ ἰδρωῖ διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ ἱματίου ἄλεαν. Καὶ εὐχρόστεροι δὲ γίνονται οἱ γυμνοὶ τρέχοντες τοῦ θέρους τῶν ἐν ἱματίοις, ὅτι ὥσπερ ἅπαντες οἱ ἐν τοῖς εὐπνουστέροις τόποις οἰκοῦντες εὐχρόστεροί εἰσι τῶν ἐν τοῖς καταπεπνιγμένοις οἰκοῦντων, οὕτω καὶ αὐτὸς αὐτοῦ ὁ ἄνθρωπος, ὅταν ὥσπερ ἐν εὐπνοίᾳ ᾖ, τότε εὐχρόστερός ἐστιν ἢ ὅταν καταπεπνιγμένος ᾖ καὶ περιεχόμενος ὑπὸ τινος ἄλεας πολλῆς, ὃ συμβαίνει μᾶλλον τῷ ἐν ἱματίῳ τρέχοντι. Διὰ ταῦτα δὲ καὶ οἱ πολλὴν χρόνον καθυδόντες ἀχρόστεροί εἰσι τῶν μέτριον χρόνον καθυδόντων καταπεπνικταὶ γὰρ καὶ ὁ καθυδών.

31. Διὰ τί οἱ ἀγωνιῶντες ἰδρωῦσι τοὺς πόδας, τὸ δὲ πρόσωπον οὐ, ἐν τῷ ἄλλῳ βίῳ ἰδρούντων ἡμῶν μάλιστα μὲν τὸ πρόσωπον, ἥκιστα δὲ τοὺς πόδας; Ἡ ὅτι ἡ ἀγωνία φόβος τίς ἐστι πρὸς ἀρχὴν ἔργου, ὃ δὲ φόβος κατάψυξις τῶν ἄνω; διὸ καὶ ὠχρῶσι τὰ πρόσωπα οἱ ἀγωνιῶντες, κινεῶνται δὲ καὶ σκαίρουσι τοῖς ποσίν· ποιοῦσι γὰρ τοῦτο οἱ ἀγωνιῶντες καὶ καθάπερ γυμνάζονται· διὸ περ εἰκότως ἰδρωῦσι ταῦτα οἷς ποιοῦσιν. Καὶ τρίβουσι δὲ τὰς χεῖρας καὶ συγκαθίσαι καὶ ἐκτείνονται καὶ ἐξάλλονται καὶ οὐδέποτε ἠρεμοῦσιν· ὀρυμητικοὶ γὰρ εἰσι πρὸς τὸ ἔργον διὰ τὸ θερμὸν αὐτῶν ἠθροῖσθαι εἰς τὸν περὶ τὸ στήθος τόπον ὄντα εὐσηματωδέστερον· ὅθεν πάντῃ διάττοντος αὐτοῦ τε καὶ τοῦ αἵματος συμβαίνει πυκνὴν καὶ ποικίλην γίνεσθαι κίτησιν. Μάλιστα δ' ἰδρωῦσι τοὺς πόδας, ὅτι οὗτοι μὲν συνεχῶς ποιοῦσι, τὰ δ' ἄλλα μέρη τοῦ σώματος ἀναπαύσεως τυγχάνει ταῖς τῶν σχημάτων καὶ κινήσεων μεταβολαῖς.

liquefaciat, quia paucior est, etiamsi copiosior insito qui jam antea praesto erat.

28. Cur dormientes quam vigilantes sudant magis? An quod sudoris origo intrinsecus est, interna autem calidiora habemus: ergo calor internus humorem diffundens internum educit, quoniam semper aliquid e corpore effluere videtur, sed latet, quia nihil est cui incidens se colligat? Argumento est, quod cavæ corporis partes adsidue sudant.

29. Cur in aestuariis tum magis sudamus, quum tempestas frigida est? An quoniam calor propter frigiditatis obsistentiam foras non meat (ab hoc enim arcetur); verum intus se pervolvens ac restans humores intra nos solvit, sudoremque ex iis producit?

30. Cur sudor utilior est, qui corpore nudo currenti fit, etiamsi parcius prodeat, quam vestimentis oblecto? An quod in universum laborare quam non laborare melius est, et sudor vero quem labor comitalur, eo melior est qui sine labore provenit, et qui majori cum labore, melior quam qui cum minori, majori autem cum labore is est qui nudo corpore currenti prodit? nam nisi admodum cursum intenderit, sudare non potest, dum nudus est: vestitus enim celeriter sudat, etiamsi perplacide cucurrerit, propter teporem quem creat vestis. Et vero coloratiores redduntur qui nudi cursum aestivo tempore agitant quam qui sub veste, quia ut omnes qui loca flatibus patentiora incolunt, melius colorantur quam qui constricta tenent, sic etiam homo tunc solito coloratior est, ubi spiritui veluti facilis patet aditus quam ubi aestu quodam subfocatur ac circumdatur copioso, quod inprimis ei accidit qui sub veste currit. Hinc etiam fit ut qui diutius dormiunt, minus colore hilarentur quam qui modicum temporis spatium: nam dormiens quoque angitur.

31. Cur pedes in trepidatione sudant, non vero facies, quum in reliquis vitæ muneribus facie quidem maxime, pedibus vero minime sudemus? An quia trepidatio metus quidam super re inchoanda est, metus autem refrigeratio partium superiorum est? quamobrem facie quoque pallent qui trepidant; pedibus item agitantur et saltitant: sic enim trepidantes faciunt, seseque quodammodo exercent: quapropter, haud immerito ea parte sudant, qua laborant. Manus etiam fricant ac simul ambas demittunt, sese extendunt etiam atque exsiliunt, nec umquam quiescunt: agere enim properant, quoniam calor eorum admodum in pectoris locum, qui inprimis clariora signa subpeditare solet: quamobrem undique cum calore, tum sanguine transsiliente efficitur ut motu crebro varioque agitentur. Pedibus autem maxime insudant, quoniam hi quidem perpetuo tenentur labore, dum ceteræ corporis partes positurarum motuumque mutatione quietem consequuntur.

32. Διὰ τί ἐν τοῖς πυριατηρίοις οὐτ' ἀθρόου τοῦ πυρὸς ὄντος μᾶλλον ἰδρῶσιν, οὐτ' ἐλάττονος ζεῖ γινομένου, ἀλλὰ πλείονος; ἐπεισφερομένου γὰρ τὰ πυριατήρια μᾶλλον ἰδρῶσιν ἢ εἴπερ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τοσοῦτον ἦν τὸ πῦρ. Ἡ τὸ μὲν πολὺ ἐκ πρώτης ξηρὰν λαμβάνον τὴν ἐπιπολῆς σάρκα καὶ δέρμα καίει καὶ ὀστρακοῖ, γενομένη δὲ τοιαύτη τέγγει τοὺς ἰδρῶτας· τὸ δ' ὀλίγον μᾶλλον τὴν σάρκα ἀνιέν αὐτὴν τε ἀραιοῖ καὶ τὰ ἐντὸς καθάπερ ὀργάζει πρὸς τὴν διάκρισιν καὶ ἐξαγωγὴν· οὕτω δ' ἐχούσης αὐτῆς, ἐπεισενεχθὲν πλέον πῦρ καὶ εἰσδύμενον εἰς βάθος τῆς σαρκὸς δι' ἀραιότητα ἐξατμίζει τε τὰ προμαλαχθέντα ὑγρά, καὶ τὰ λεπτὰ αὐτῶν ἀποκρίνον ἐξάγει μετὰ τοῦ πνεύματος;

33. Πότερον δεῖ μᾶλλον τοῦ θέρους παρασκευάζειν τὸ ἰδρῶν, ἢ τοῦ χειμῶνος; Ἡ τοῦ μὲν χειμῶνος συστέλλομενον ἐντὸς τὸ θερμὸν ἐκπέττει καὶ πνευματοῖ τὰ ἐν ἡμῖν ὑγρά (διὸ πάντων αὐτῶν ἢ τῶν πλείστων ἀναλίσκομένων οὐδὲν δεῖται συγγενοῦς ἀποκρίσεως)· τοῦ δὲ θέρους δι' ἀραιᾶς τῆς σαρκὸς ἐκπίπτοντος τοῦ θερμοῦ ἦττον πέττεται τὰ ἐν ἡμῖν ὑγρά· διὸ δεῖται ἀπαντηλέσεως; ἐμμείναντα γὰρ διὰ τὴν ὥραν σήπεται καὶ νοσοποιεῖ· σήπεται γὰρ πᾶν τὸ σηπόμενον ὑπ' ἀλλοτρίου θερμοῦ, ὑπὸ δὲ τοῦ οἰκείου πέττεται. Ἐν μὲν οὖν τῷ θέρει τὸ ἀλλότριον ἰσχύει (διὸ σήπεται πάντα μᾶλλον ἐν αὐτῷ), ἐν δὲ τῷ χειμῶνι τὸ οἰκείον· διὸ οὐ σήπει ὁ χειμῶν.

34. Διὰ τί τῶν ἰδρῶτων γινομένων ὑπὸ τῆς ἐντὸς θερμασίας, ἢ ὑπὸ τῆς ἐκτὸς προσιπτούσης, πρὸς ἐνίων ἰδρῶτων φρίττομεν; Ἡ διότι ὑπὸ μὲν τῆς ἐντὸς θερμασίας ἔταν ἐκπίπτωσιν, ἐκ πολλοῦ τόπου εἰς ὀλίγον συστέλλομενοὶ πρὸς τὴν περιοχὴν παντελῶς τὰς τοῦ θερμοῦ περιόδους ἀποφράττουσιν, εἴτα ἡ φρίκη ἐγγίνεται; Ἐτι τῆς σαρκὸς παντελῶς διαβρόχου γινομένης καὶ τοῦ θερμοῦ διεξιόντος· ἢ δ' ἐκτὸς θερμασία προσπίπτουσα ἀραιοὶ τὸν χρῶτα πρῶτον, εἴτα τὸ ἐντὸς τῆς φύσεως θερμὸν ἀποκρινάμενον τὴν φρίκην ἐποίησεν.

35. Διὰ τί τῶν ἰδρῶτων οἱ θερμοὶ κρίνονται βελτίους εἶναι τῶν ψυχρῶν; Ἡ ὅτι πᾶς μὲν ἰδρῶς περιττώματος τινος ἐκκρισὶς ἐστίν, εἰκὸς δὲ τὸ μὲν ὀλίγον περιττώμα ἐκθερμαίνεσθαι, τὸ δὲ πλείον μὴ ὁμοίως, ὥσθ' ὁ ψυχρὸς ἰδρῶς πολλοῦ περιττώματος ἂν εἴη σημεῖον· διὸ καὶ μακροτέρας τὰς νόσους δηλοῖ.

36. Διὰ τί τῶν ἰδρῶτων διὰ θερμασίαν γινομένων, πρὸς τὸ πολὺ οὐρ ἦττον ἰδρῶμεν; Ἡ διότι ἦτοι σφόδρα ἐκθερμαινόμενοι τοῦ σώματος εἰς πνεύματα ὑγρά διαλύεται; Ἡ ἐκπίπτοντος τοῦ ὑγροῦ καὶ ταχὺ περιξηραίνονμένου τὴν αἰσθησιν οὐ λαμβάνομεν.

37. Διὰ τί τοῦ ἡλίου μᾶλλον θερμαίνοντος ἐὰν μηδὲν περίβλημα ἔχωμεν, ἰδρῶτες γίνονται τοῖς ἱματίοις

32. Cur in æstuariis neque ubi subito cumulatur ignis, nec ubi pedetentim semper diminuitur, sed ubi semper augetur, magis sudatur? ubi enim superingeritur, magis sudant æstuaria quam si principio statim tantumdē adfuisse ignis. An quod principio quidem multum ignis adhibuitur carnis superficiem cutemque siccam nactum urit atque in modum testæ indurat: quæ quum talis reddita sit, sudorem humectat; minus vero copiosus si sit, carnem relaxat rarefacit atque interiora quasi instigat ad separationem et expulsionem; carne autem sic se habente, si plus ignis superingeratur et carnis fundum subeat, propter raritatem humores jam præmolitos in vaporem convertit, partesque eorum tenues secernens educit una cum spiritu?

33. Utrum per æstatem potius, an per hyemem sudor movendus est? An hyeme quidem calor intus conglomeratus percoquit atque in spiritum convertit humores intra nos (quapropter quum omnes, aut maxima pars consumitur, haudquaquam ulla excretionē ejusdem generis indigemus); at in æstate, quum per raram carnem calor elabitur, humores intra nos minus concoquuntur: qua de causa exhaustu opus est? nam si intus manserint, tempestatis ergo putrescunt morbosque gignunt: quodcumque enim putrescit, alieno calore putrescit, proprio vero calore concoquitur. Igitur per æstatem alienus prævalet calor: ex quo fit ut quævis in æstate præsertim putrescant; per hyemem vero calor proprius dominatur: quapropter non putrefacit hyeme.

34. Quam ob causam, quum sudor vel interno calore, vel extrinsecus incidente fiat, evenit ut horror nonnullis sudoribus excitetur? An quoniam a calore quidem interno ubi elabuntur, dum nosmetipsos ex amplo spatio in breve versus corporis ambitum contrahimus, caloris circuitus penitus obstruunt; deinde vero supervenit horror? Præterea carne jam madefacta ex toto caloreque exeunte citatur: calor enim externus incidens superficiem rarefacit primum; tum calor naturæ internus abiens excitat horrorem.

35. Cur calidi sudores frigidis meliores habentur? An quod omnis quidem sudor excrementi cujusdam secretio est; parum autem excrementi percalescere consentaneum est; plus autem non æque, ita ut sudor frigidus excrementi multi indicium esset? quocirca morbos quoque indicat longiores.

36. Cur minus ad ignem multum sudamus, quum tamen a calore sudores proveniant? An quoniam aut corpore vehementer incalescente in spiritus dissolvuntur humores? Aut quum excidit humor et cito undequaque exsiccat, ejus sensum non percipimus.

37. Cur sole acrius nos calefaciente ubi nullo indumento legimur, vestibibus oblectis sudores fiunt? De hoc etiam

περιτελλομένοις; Καί περί τούτου ταῦτα ἐροῦμεν τῷ
πρωτέρῳ.

38. Διὰ τί τῶν ὀρειῶν κινήσεων μάλλον θερμαίνειν
δοκοῦσιν, τῶν δὲ νωθῶν ἦττον, αἱ πρὸς τὸ σιμὸν
πορεῖαι νωθρότεραι οὔσαι ἰδρωτῆάς τε μάλλον ἐκκρί-
νουσι καὶ τὸ πνεῦμα προσιστᾶσιν, ὡς θερμαίνουσαι
μάλλον τῶν κατάντων; Ἡ ὅτι τοῖς βάρεσιν εἰς τὸ κάτω
φέρεσθαι κατὰ φύσιν ἐστίν, εἰς δὲ τὸ ἄνω παρὰ φύσιν;
Ἡ οὖν τοῦ θερμοῦ φύσις ἢ φέρουσα ἡμᾶς πρὸς μὲν τὰ
κατάντη οὐθὲν συμπονεῖ, πρὸς δὲ τὰ σιμὰ φορτηγοῦσα
διατελεῖ· ὥστε διὰ μὲν τὴν τοιαύτην κίνησιν ἐκθερμαί-
νεται, καὶ μάλλον τοὺς ἰδρωτῆας ἐκκρίνει, καὶ τὸ πνεῦμα
προσίστησιν. Συμβάλλεται δὲ τι ἐν ταῖς πορείαις
καὶ ἡ τοῦ σώματος σύγκαμψις, πρὸς τὸ μὴ εὐθυπορεῖν
τὸ πνεῦμα προσιστᾶσα.

39. Διὰ τί τῶν ἰδρωτῶν γινομένων, ὅσῳ ἂν ἐπι-
βάλληται τις μάλλον, οὐχ ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν ἱματίων
ἐπιβαλλόμενοι ἰδρῶσιν; Καί περί τούτου ταῦτα ἐροῦ-
μεν τῷ ἐπᾶνω.

40. Διὰ τί τῶν σωμάτων ξηροτέρων ὄντων τοῦ θέ-
ρους ἢ τοῦ χειμῶνος, ἰδρωτικωτέρως διακείμεθα τοῦ
θέρους; Ἡ ὅτι τοῦ μὲν θέρους ἀραιῶν τῶν σωμάτων
ὄντων τὸ τῆς φύσεως θερμὸν οὐ πολὺ κατέχεται (δια-
λύει οὖν τὰ ὑγρά εἰς πνεῦμα)· τοῦ δὲ χειμῶνος πεπυ-
κνωμένων ἐκτὸς τῶν σωμάτων, πολὺ κατειλημμένον τὸ
τῆς φύσεως θερμὸν εἰς πνεῦμα οὐ διαλύει τὰ ὑγρά;
Ἐτι δὲ καὶ τοῦ μὲν θέρους πολὺ προσφερόμεθα τὸ
ὑγρὸν, τοῦ δὲ χειμῶνος τούναντίον.

41. Διὰ τί οἱ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου γινομένοι τοῖς
ὑγιαίνουσιν ἰδρωτῆες φυλοτότεροι δοκοῦσιν εἶναι τῶν ὑπὸ
τῶν πόνων; Ἡ ὅτι οἱ μὲν πόνοι ἀπαντλοῦντες αἰεὶ τὸ
περιττεῖον ὑγρὸν ξηροτέραν τὴν σάρκα παρασκευά-
ζουσιν, ὥστε τὰς κοιλίας τῶν πόρων ὑγιεινὰς εἶναι καὶ
τῆ τοῦ θερμοῦ ἠθίσει μηδεμίαν ξημραζίν γίνεσθαι, οἱ
δ' αὐτόματοι μὲν προσαγορευόμενοι ἰδρωτῆες, γινομένοι
δ' ἐξ ἀνάγκης, ὅταν ὑπὸ πλείονος ὑγρασίας συγχοιμῶ-
νων τῶν τῆς φύσεως πόρων τὸ θερμὸν μὴ παντελῶς
καταλαμβάνηται, ἀλλ' ἔτι ἀπομάχεσθαι καὶ ἐκκρίνειν
αὐτὸ δύνηται, εὐλόγως νόσου σημεῖα φαίνεται; τότε
γὰρ ὑπὸ πλείονος ὑγρασίας ἢ τοῦ συμμέτρου κατὰ φύσιν
ψύχεται, ἢ τε σὰρξ διομβρὸς γενομένη τὴν κακίστην
πρὸς ὑγίαν διάθεσιν λαμβάνει.

42. Διὰ τί τοῦ χειμῶνος ἰδρωτῆες ἥσσον γίνονται,
καὶ ἡμεῖς οὐχ ὁμοίως παρασκευάζειν βουλόμεθα, ὑγρο-
τέρων ὄντων τῶν σωμάτων τοῦ χειμῶνος; Ἡ ἥσσον
μὲν ἰδρῶμεν, ὅτι τὰ ὑγρά τοῦ χειμῶνος πέπηγε καὶ
συνέστηκε σφῶδρα· δυσδιαλυτώτερα οὖν· οὐχ ὑπο-
λαμβάνομεν δὲ δεῖν ἰδρωτοποιεῖσθαι τοῦ χειμῶνος,
διότι ἡ τοιαύτη διάθεσις ὑγιεινὴ, ὃ δὲ τοὺς ἰδρωτῆας
ἐμποῶν τήκει καὶ συγχέει τὴν ἔξιν; Ἐτι τε καὶ ἀραι-
ότεραν τοῦ προσήκοντος ἐμποῶν τὸ τ' ἐντὸς θερμὸν

eadem quæ de superiori questione dicemus.

38. Quam ob causam, quum motus citati quidem magis, hebetes vero minus calefacere videantur, ingressus tamen per adclivia, qui hebetiores sunt, magis movent sudorem respirationemque impediunt, quasi amplius calefaciant quam declives? An quod gravi cuique deorsum quidem ferri secundum naturam est, sursum vero contra naturam? Itaque caloris natura, ubi per declive quidem nos vehit, nihil nobiscum laborat, ubi vero per adclive, perpetuo onere obprimitur, ita ut acrius ob ejusmodi motum incalescat magisque sudorem moveat et respirationem impediât. Quin etiam corporis inflexus qui ingrediendo fit, nonnihil eo confert, impediens quominus spiritus recto tramite meet.

39. Qua de causa, quum sudor supervenerit, quo magis quis se operuerit, non ii sudant qui vestem plurimam sibi injecerunt? Eadem etiam de hac questione quam de superiori dicemus. . .

40. Quam ob causam, quum corpora sicciora per æstatem quam hiberno tempore sint, sudori magis in æstate patemus? An quod per æstatem quidem propter corporum laxitatem non multus naturæ calor retinetur (humores proinde in spiritum resolvit); per hyemem autem parte exteriori densata corporum, magna copia caloris naturalis coercetur, ideoque humores in spiritum non resolvit? Ad hæc æstate quidem humoris multum haurimus, hyeme autem e contrario.

41. Cur sudores qui corpori bene valenti sponte proveniunt, iis deteriores esse videntur quos labores citarint? An quod labores quidem, utpote semper superfluum humorem exhaurientes, carnem efficiunt sicciozem, ita ut canales meatuum sani sint et caloris percoiationem nullum impediât obstaculum; sudores autem qui spontanei adpellantur, sed qui ex necessitate oriuntur, ubi scilicet meatibus naturæ ab immodico humore confusis, calor non omnino retinetur, sed repugnare adhuc extrudereque ipse potest, merito signa morbi videntur? nam tunc quoque a largiori humore quam qui modicus secundum naturam sit, refrigeratur, et caro quasi imbre madens, pessimam ad secundam valetudinem concipit conditionem.

42. Cur tempore hiberno minus oriuntur sudores, nec nos per id tempus sudores parandos esse æque censemus, quamvis corpora humidiora sint hyeme? An minus sudamus quidem, quoniam humores per hyemem concreti coactique sunt vehementer (quare difficiliius dissolvuntur); sudores autem non per hyemem movendos esse censemus, quia ejusmodi dispositio salubris est, qui autem movet sudorem, colliquat confunditque habitum corporis? Præterea laxiorem quam conveniat eundem habitum reddens, simul

ἀποκρίνων ἑλαττον ποιῆ, ὥστε μὴ ὁμοίως δύνασθαι τῶ περιέχοντι ψυχρῶ ἀντιτετάχθαι, τὸ τ' ἐκτὸς ὑγρὸν ῥαδιέστερον παρεμπεσῆται τοῖς σώμασιν, ἀραιῶν τῶν πόρων διὰ τὰς ἰδρωτοποιίας ὄντων.

et internum calorem educens diminuit, ita ut non æque gelido cœlo possit resistere, et humor externus expeditius corpora subibit, quum laxi jam meatus propter sudorem excitatum sint.

ΤΜΗΜΑ Γ.

ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΟΙΝΟΠΟΣΙΑΝ ΚΑΙ ΜΕΘΗΝ.

5 1. Διὰ τί οἱ μεθύοντες, θερμοῦ ὄντος τοῦ οἴνου, δύσριγοι εἶσι, καὶ τάχιστα ἀλίσκονται ὑπὸ πλευρίτιδος καὶ τῶν τοιούτων; Ἡ διότι πολλὸ ὑγρὸν ἐὰν ψυχρῆ, πολλὸ ψυχρὸν γίνεται, ὥστε κρατεῖν τῆς φυσικῆς θερμότητος; γίνεται γὰρ ὁμοιον ὡσπερ ἂν εἰ ἐσθῆς βεβρεγμένη εἴη
10 ὑγρῶ ψυχρῶ, οὕτως ἡ σὰρξ ἐνδοθεν.

2. Διὰ τί οὐχ οἱ σφόδρα μεθύοντες παροινούσιν, ἀλλ' οἱ ἀκροθώρακες μάλιστα; Ἡ ὅτι οὐθ' οὕτως ὀλίγον πεπώκασιν ὡσθ' ὁμοίως ἔχειν τοῖς γήφουσιν, οὐθ' οὕτως ὥστε διαλύεσθαι, ὅπερ πάσχουσιν οἱ πολλὸ πε-
15 πωκότες; Ἐτι οἱ μὲν νήφοντες μᾶλλον ὀρθῶς κρίνουσιν, οἱ δὲ σφόδρα μεθύοντες οὐδ' ἐγγειροῦσιν κρίνειν· οἱ δ' ἀκροθώρακες κρίνουσι μὲν διὰ τὸ μὴ σφόδρα μεθεῖν, κακῶς δὲ διὰ τὸ μὴ νήφειν, καὶ ταχὺ τῶν μὲν καταπρο-
νοῦσιν, ὑπὸ τῶν δὲ ὀλιγωρεῖσθαι δοκοῦσιν.

20 3. Διὰ τί μᾶλλον κραιπαλῶσιν οἱ ἀκρατέστερον πίνοντες ἢ οἱ ὀλιῶς ἀκρατον; Ἰότερον διὰ τὴν λεπτότητα ὁ κεκραμένος μᾶλλον εἰσδύεται εἰς πλείους τόπους καὶ στενωτέρους, ὁ δ' ἀκρατος ἤττον, ὥστε δυσεξαγωγότε-
ρος ὁ κεκραμένος; Ἡ διότι ἐλάττω πίνουσιν ἀκρατον διὰ
25 τὸ μὴ δύνασθαι, καὶ ἀπεμῶσι μᾶλλον; Ἐτι δὲ συμ-
πέττει τὰ λοιπὰ θερμότερος ὢν, καὶ αὐτὸς αὐτόν· ὁ δ' ἕδαρης τούναντιον.

4. Διὰ τί τῶν οἴνοφλύγων τὸ σπέρμα οὐ γόνιμον εἰς ἐπὶ τὸ πολὺ; Ἡ ὅτι ἡ κρᾶσις τοῦ σώματος ἐξύγρυνται;
30 τὰ δ' ὑγρά σπέρματα οὐ γόνιμα, ἀλλὰ τὰ συνεστῶτα καὶ πάχος ἔχοντα.

5. Διὰ τί οἱ οἴνοφλυγες τρέμουσι, καὶ μᾶλλον ὅσῳ ἂν ἀκρατοποτῶσιν· ἔστι δ' ὁ μὲν οἴνος θερμαντικόν, ὁ δὲ τρόμος γίνεται μάλιστα ἀπὸ ψυχροῦ (διὸ οἱ ῥιγῶν-
35 τες μάλιστα τρέμουσιν)· πολλοῖς δ' ἤδη χρωμένιοι μόνον ἀκράτῳ τροφῆς χάριν τρόμοι ἰσχυροὶ συνέβησαν, ὥστ' ἀπορρίπτειν τοὺς θλίβοντας (?), καὶ τῶ θερμῷ ὑδατι λουόμενοι ἀναισθητῶς εἶχον; Ἡ ὅτι γίνεται μὲν ὁ τρόμος διὰ κατάψυξιν, γίνεται δ' ἢ περισταμέ-
40 νου ἐντὸς τοῦ θερμοῦ διὰ τὸ ἐκτὸς ψύχος, οἷον τοῦ χει-
μῶνος, ἢ σβεννυμένου τοῦ κατὰ φύσιν θερμοῦ, σβεννυ-
μένου μὲν τῶ ἐναντίῳ, ἢ διὰ χρόνον, οἷον γῆρας, ἢ τῆ τοῦ ἀλλοτρίου θερμοῦ ὑπερβολῆ, ὁ συμβαίνει τῶ ἐν τῶ ἡλίῳ ἢ πυρὶ καιομένῳ· συμβαίνει δὲ τοῦτο καὶ τοῖς
45 τῶ ἀκράτῳ οἴνω χρωμένιοι· ὦν γὰρ θερμός, ὅταν ὑπερ-
τείνηται δυνάμει, τῆ τοῦ σώματος οἰκείᾳ θερμότητι μι-

SECTIO III.

QUÆ AD VINI POTUM ET VINOLENTIAM PERTI-
NENT.

1. Quam ob causam, vinum quum calidum sit, vinolenti alsiosi sunt et citissime morbo laterali ceterisque hujusmodi vitilis adfiguntur? An quod multum humoris, quum refrigeratum est, in magnam copiam frigoris abit, ita ut calorem superet naturalem? fit enim caro intrinsecus simile quid ac si vestis frigido humore madefacta esset.

2. Qua de causa non vehementer ebrii, sed leviter vino tincti, delirant polissimum? An quod neque tam parum biberunt ut similes sobriis se habeant, nec adeo multum ut dissolvantur, qualis adfectus evenit iis qui multum hauserint? Adde quod sobrii quidem recte judicant potius, admodum vero temulenti ne tentant quidem judicare; at leviter vino tincti quidem judicant, quoniam non valde ebrii sunt, sed prave judicant, quia sobrii non sunt, atque facile alios quidem contemnunt, ab aliis vero se ipsos contemni existimant.

3. Cur magis crapulam sentiunt qui meracius bibunt, quam qui merum ex toto? Utrum tenuitatis causa vinum temperatum potius loca plura angustioraque subit, merum autem minus, ita ut difficilius educatur temperatum? An quod merum minus hibunt, quoniam non possunt, magisque vomitu rejiciunt? Ad hæc merum cum cetera concoquit, quia calidius est, tum se ipsum; aquosum vero contra.

4. Cur semen genitale ebriosorum magna ex parte infœcundum? An quod temperamentum corporis perquam madefactum est? semen enim non quod humidum, sed quod constat crassumque est, vim obtinet procreandi.

5. Cur ebrii tremunt, idque eo magis, quo meracius hauserint; vinum tamen calefaciendi vim habet, dum tremor ex frigore præcipue provenit: quapropter qui rigent, maxime tremunt; multis vero jam qui mero tantum cibi gratia utebantur, tremores adeo vehementes evenerunt ut homines prementes (?) rejicerent, et aquam calidam qua lavabantur, non sentirent? An quod tremor oritur a refrigeratione, fit autem hæc, vel ubi calor intus circumfusus ob externum frigus, ut hiberno tempore, vel naturali calore extincto, quod sane contrario fieri solet, idque vel ætate, ut senectute, vel alieno caloris excessu, quod iis accidit qui sole, aut igne decurrunt; hoc autem iis etiam ohvenit qui mero utuntur: hoc enim quum calidum sit, ubi vires ei ultra modum crescunt, utpote calori proprio corporis admixto, exsting-

γνύμενος ἀποσβέννυσιν αὐτό· σβεισθέντος δὲ καὶ ψυχθέντος τοῦ σώματος, συμβαίνει τοὺς τρόμους γίνεσθαι; Ἔστι δὲ καὶ παρὰ πάντα τὰ εἰρημένα ἄλλος τρόπος καταψύξεως· ἀναιρεθείσης δὲ τῆς ἕλης, ἥ τὸ θερμὸν ἐκάστῳ τρέφεται, συμβαίνει καὶ τὸ θερμὸν φθεῖρσθαι. Τοῦτο δ' ἐπὶ μὲν τῶν ἀψύχων ἐπὶ τοῦ λύχνου ἐστὶ φανερόν (τοῦ γὰρ ἐλαίου ἀναλωθέντος συμβαίνει σβέννυσθαι τὸ φῶς), ἐπὶ δὲ τῶν ἐμψύχων τὸ τε γῆρας ταῦτο ποιεῖ τοῦτο καὶ τῶν νόσων αἱ μακρὰ καὶ συντη-
 10 κτικαί· ἀναιρουμένης γὰρ, ἢ λεπτυνομένης τῆς τοῦ θερμοῦ τροφῆς, ἐκλείνει αὐτὸ συμβαίνει· ὑγρῷ μὲν γὰρ τρέφεται τὸ θερμὸν, τοῦτο δ' οὐ τῷ τυχόντι, ἀλλὰ λείψυ καὶ πλεόνι (πλέονι?)· διὸ τοῖς νοσοῦσι τὰς εἰρημένας νόσους καὶ πρεσβυτέρους, φθειρομένου τοῦ τοιούτου
 15 καὶ ἀλλοιουμένου, (δριμύ γὰρ καὶ αὐχμηρὸν ἀντὶ λείψυ καὶ λιπαροῦ γίνεται) συμβαίνει ἐκλείπειν αὐτό. Σημείον δὲ τῶν εἰρημένων ἐστὶν αἱ γινόμεναι βοήθειαι τοῖς μαράνσει τὸν βίον ἐκλείπουσιν· ὅτι γὰρ ἂν ἐπιστάζη τις αὐτοῖς τῶν τροφῶν ὑγρῶν, προσαναφέρεσθαι συμβαίνει, τὸ δ' ὀπτικὸν αὐτῶν, ὡς τῆ τοῦ τοιούτου ἐκλείψει γινομένης τῆς διαλύσεως..... Ἔοικε δὲ τοῖς ἀκρατοποιοῦσι τοῦτ' εἶναι αἰτιον· ὧν γὰρ θερμὸς ὁ οἶνος μετὰ τῆς φύσει ὑπαρχούσης θερμότητος μᾶλλον ἀναλίσκεται ἐν τῷ σώματι ὑπάρχοντα ἐφόδια τῷ οἰκείῳ θερμῷ·
 25 διὸ συμβαίνει τοὺς μὲν ὑδρωπικούς αὐτῶν γίνεσθαι, τοὺς δὲ βρευατικούς....., τοὺς δ' εἰς τὴν κοιλίαν τὰ τε γὰρ λοιπὰ αὐτοῖς ὑγρὰ δριμύα ἐστὶ, καὶ τὰ εἰσιόντα δι' ἀσθενεῖαν τοῦ οἰκείου θερμοῦ ἀπαλὰ ὄντα οὐ παχύνεται· ἀσθενὲς δ' ἐστὶ τὸ θερμὸν τῷ τὴν ἕλην εἶναι τοιαύτην ἐν ᾧ ἔτι
 30 σώζεται, καθάπερ τὸ καλάμινον πῦρ· καὶ γὰρ τοῦτο διὰ τὴν τῆς ἕλης ἀσθενεῖαν ἀσθενέστερόν ἐστι τοῦ ξυλίνου.

6. Διὰ τί οἱ μεθύοντες, θερμοῦ ὄντος τοῦ οἴνου, δύσριγοί εἰσι καὶ τάχιστα ἀλίσκονται ὑπὸ πλευρίτιδος καὶ τῶν τοιούτων νόσων; Ἡ ὅτι τὸ πολὺ ὑγρὸν ἐὰν ψυχθῆ,
 35 πολὺ ψυχρὸν γίνεται, ὥστε κρατεῖν τῆς φυσικῆς θερμότητος, πάντα δὲ τὰ ὑγρότερα θερμότερα ἐστὶ τὴν φύσιν; Σημείον δὲ· θερμαίνεται μὲν γὰρ τοῖς ἐκτός, ὑγραίνεται δ' οὐ. Εἰ δ' ἤττον ἐστὶ θερμά, καὶ ἀπολείπει δῆλον ὅτι θάπτον αὐτὰ ἢ θερμότης ἢ ὑγρότης,
 40 ὥστε λειφθέντων ψυχρῶν ὑγρῶν, εἰκότως ξιγοῦσιν τε μᾶλλον οἱ μεθύοντες καὶ τὰ τοῦ βίγους οἰκεία πάσχουσι πάθη.

7. Διὰ τί οἱ μὲν παῖδες θερμοὶ ὄντες οὐ φιλοῖνοι εἰσι, Σκύθαι δὲ καὶ οἱ ἄνδρες οἱ ἄνδρειοι θερμοὶ ὄντες
 45 φιλοῖνοι; Ἡ ὅτι οἱ μὲν θερμοὶ ὄντες καὶ ξηροὶ (ἢ γὰρ τοῦ ἀνδρός ἕξις τοιαύτη), οἱ δὲ παῖδες ὑγροὶ καὶ θερμοί, ἢ δὲ φιλοποσία ἐστὶν ἐπιθυμία ὑγροῦ τινος; Ἡ οὖν ὑγρότης κωλύει διψητικούς εἶναι τοὺς παῖδας· ἐνδεῖα γὰρ τίς ἐστὶν ἢ ἐπιθυμία.

8. Διὰ τί μεθύοντες μᾶλλον διαισθανόμεθα τὰ ἀλυκὰ καὶ τὰ μοχθηρὰ ἕδατα, νήφοντες δ' ἤττον; Ἡ ὅτι τὸ οἰκείον ὑπὸ τοῦ οἰκείου ἐστὶν ἀπαθές, καὶ τὸ ὁμοίως

guit illum : extincto vero refrigeratoque corpore, accidit ut tremores oriantur? Quin etiam præter omnia prædicta alius exstat refrigerandi modus : sublata enim materia, qua uniuscujusque rei calor sustentatur, evenit ut calor etiam ipse pereat : quod lucerna quidem inter res inanimatas demonstrat, quippe absumpto oleo, evenit ut lumen exstinguatur ; senectus vero in animatorum genere hoc idem efficit et morbi diuturni ac colliquescentes : alimento namque sublato, vel attenuato calor, evenit ut calor etiam ipse enervet (deficiat?) : calor enim humore alitur, non tamen quolibet humore, sed lævi et copioso (pingui?) : quamobrem tum iis qui a prædictis tenentur morbis, tum ætate provecctis, exolescente alterascenteque hoc alimento (fit enim pro lævi et pingui acre et siccum), evenit ut calor ipse deficiat. Patent autem prædicta argumento auxiliorum, quæ iis impendimus qui ob marcorem e vita abeunt : quemcumque enim nutriendum humorem iis instillaverit quis, evenit ut sursum feratur, atque visorium eorum, perinde ac si talis rei defectu dissolutio eveniret..... Mero autem deditis hoc causa esse videtur : vinum calidum quum sit, caliditati naturali quam in corpore reperit, additum, efficacius consumit adminicula caloris proprii quæ in corpore præsto sunt : unde fit ut alii quidem ex his aqua intercute affligantur, alii vero fluxionibus, idque modo quidem...., modo vero ad ventrem : nam et reliqui eorum humores acres manent, et qui extrinsecus advenerunt, teneri quum sint, ob imbecillitatem caloris proprii non incrassantur; calor autem imbecillus est, quoniam materia, in qua adhuc conservatur, eodem modo se habet, quemadmodum igni, quem arundines alunt, evenit : hic enim et propter materię imbecillitatem infirmior est quam qui a ligno provenit.

6. Cur vinolenti, quum vinum calidum sit, alsiosi tamen sunt citissimeque morbo laterali ceterisque hujuscemodi vitiiis adfiguntur? An quod multum humidum, quum refrigeratum est, in multum frigidum se convertit, ita ut calorem superet naturalem; quæ autem sunt humidiora, eadem omnia natura calidiora sunt? Argumento est, quod rebus externis incalescunt quidem, non vero humescunt. Verum si minus calida sunt, manifestum est calorem ea quoque prius quam humiditatem relinquere, ita ut humore frigido remanente, non sine causa vinolenti et amplius rigent et vitia rigoris propria patiantur.

7. Cur pueri quidem, calidi quum sint, vini amantes non sunt, Scythæ vero et viri fortes, qui etiam sunt calidi, vinum amant? An quod viri quidem calidi et sicci sunt : virilis etenim habitus talis est; pueri vero humidi et calidi; vini amor autem humoris cujusdam cupido est? Itaque humiditas velat quominus pueri siticulosi sint, cupido quippe indigentia quædam est.

8. Cur temulenti aquas salsas vitiosasque magis sentimus, sobrii vero minus? An quod familiare a familiari non adficitur, itemque quod eadem versatur conditione;

διακαίμενον, τὰ δ' ἐναντία τῶν ἐναντίων ἐστὶν αἰσθη-
τικώτατα; Ὁ μὲν οὖν μεθῶν γλυκεῖς ἐν αὐτῷ χυμοὺς
ἔχει (τοιοῦτο γὰρ ὁ οἶνος δοκεῖ), καὶ τῶν φαύλων
χυμῶν αἰσθητικώτερός ἐστιν, ὁ δὲ νήφων δριμεῖς καὶ
ἄλυκός. Τῆς τροφῆς οὖν παπεμμένης οἱ περι-
τοματικοὶ ἐπιπολάζουσιν, οὗτοι τ' οὖν εἰσιν ἀπαθεῖς
ὑπὸ τῶν ἁμοίων, καὶ τὸν ἔχοντα ποιοῦσιν.

9. Διὰ τί τοῖς μεθύουσι σφοδρὰ κύκλω πάντα φαί-
νεται φέρεσθαι, καὶ ἤδη ἀπτομένης τῆς μέθης ἀθρεῖν
10 τὰ πόρρω οὐ δύνανται; διὸ καὶ σημεῖον τῆς μέθης αὐτὸ
ποιοῦνται τινες. Ἡ δὲ κινεῖται ὑπὸ τῆς θερμότητος
τοῦ οἴνου ἢ ὄψις πυκνάκις; Διαφέρει οὖν οὐθὲν τὴν
ὄψιν κινεῖν ἢ τὸ δρώμενον ταῦτ' οὐ ποιεῖ πρὸς τὸ
φαίνεσθαι τὰ εἰρημένα. Ἐπεὶ δὲ καὶ περὶ τὰ πλη-
15 σίον ὄντα διαψεύδεσθαι τὴν ὄψιν συμβαίνει τῶν με-
θούτων, καὶ περὶ τὰ πόρρω μᾶλλον εἰκὸς ταῦτα πά-
σχειν· διόπερ ἐκεῖνα μὲν ὄλως οὐκ ὁράται, τὰ δ' ἐγγύς
οὐκ ἐν ᾧ τόπῳ ἐστὶν ὁρᾶ. Κύκλω δὲ φαίνεται φέρεσθαι,
καὶ οὐκ ἐγγύς καὶ πόρρω, ὅτι εἰς μὲν τὸ πόρρω διὰ τε
20 τὴν κύκλω κίνησιν ἀδυνατωτέρα ἐστὶ φέρεσθαι ἢ ὄψις·
ἅμα γὰρ τἀναντία ποιεῖν οὐ βῆδιον· ἐστὶ δ' ἡ μὲν
πόρρω ἐπιθυμία (ἐπ' ἰθὺ μία?) σφοδρά, ἢ δὲ κύκλω
ἐν ᾧ τοῦνομα σημαίνει σχήματι. Διὰ τ' οὖν τὰ εἰρη-
25 μένα πόρρω οὐ φέρεται, καὶ εἰ φέροιτο τὸ ἐγγύς καὶ
πόρρω, οὐκ ἂν ταῦθ' ὁρῶν· ἀπολείπει γὰρ ἂν ἐν θα-
τέρῳ χρόνῳ αὐτῶν τὸ δρώμενον ἐν ταῦτ' ὅτῳ,
ἀπολείπων δ' οὐκ ἂν ὁρῶν· κύκλω δὲ φέρεται διὰ
τὸ ὑπάρχον σχῆμα τῆς ὄψεως· ἐστὶ γὰρ κῶνος, οὗ ἢ
βασίς κύκλος, ἐν ᾧ κινουμένη ὁρᾶ μὲν τοῦτο διὰ τὸ
30 μηδέποτε ἀπολείπειν αὐτό, διέψευσται δὲ τῷ τόπῳ
διὰ τὸ μὴ τὴν αὐτὴν ὄψιν ἐπιβάλλειν ἐπ' αὐτό· ταῦτόν
γὰρ ἂν ἦν ἢ τοῦτο πρὸς τὴν ὄψιν κινεῖν, ἢ τὴν ὄψιν
πρὸς τοῦτο.

10. Διὰ τί τοῖς μεθύουσιν ἐνίοτε πολλὰ φαίνεται τὸ
35 ἐν ὁρῶσιν; Ἡ καθάπερ εἴρηται, κινουμένης τῆς ὄψεως
συμβαίνει μηθένα χρόνον τὴν αὐτὴν ἐπὶ ταῦτοῦ ἡρε-
μεῖν ὄψιν, τὸ δ' ἐν ταῦτ' ὅτῳ ἐτέρως δρώμενον
ὀφιαίτερον εἶναι δοκεῖ; ἀρῆ γὰρ ὄψεως ὁρᾶται τὸ δρώ-
μενον, ἄπτεσθαι δὲ πλείοσιν ἅμα τοῦ αὐτοῦ ἀδύνατον.
40 Ὅντος δ' ἀναισθήτου τοῦ μεταξὺ χρόνου, ἐν ᾧ ἢ ὄψις
ἤπτετο καὶ παρήλλαττε τὸ δρώμενον, εἰς εἶναι δοκεῖ
χρόνος ἐν ᾧ θ' ἤπται καὶ παρήλλαχεν· ὥστ' ἐν τῷ
αὐτῷ χρόνῳ ταῦτο πλείονον ἀπτομένων ὄψεων, πλείω
δοκεῖ εἶναι τὰ δρώμενα, διὰ τὸ ταῦτα κατὰ τὸν αὐτὸν
45 τρόπον ἀδύνατον εἶναι ἄπτεσθαι.

11. Διὰ τί οἱ μεθύοντες ἀφροδισιάζειν ἀδύνατοί εἰ-
σιν; Ἡ δὲ δεῖ τινὰ τόπον ἐκθερμανθῆναι μᾶλλον τοῦ
ἄλλου σώματος, τοῦτο εἰ ποιεῖν διὰ τὸ πλῆθος τῆς ἐν
80 ὅλῳ τῷ σώματι θερμασίας ἀδυνατοῦσιν; ἀποσβέννεται
γὰρ τὸ ὑπὸ τῆς κινήσεως γινόμενον θερμὸν ὑπὸ τοῦ πε-
ριέχοντος μᾶλλον, ὅτι πολὺ ἐστὶν ἐν αὐτοῖς τὸ ὑγρὸν καὶ
ἄπειρον. Ἐτι δὲ τὸ σπέρμα ἐκ τροφῆς, τροφή δὲ πᾶσα

ARISTOTELIS. IV.

contraria vero a contrariis exquisitissime sentiuntur? Vi-
nolentus itaque dulces intra sese continet humores (nam
vini tale quid esse videtur), et vitiosos saporos exquisitus
percipit; sobrius autem acres salsosque continet humores.
Concocto itaque cibo, excrementitii supernantant: hi ergo
a sui similibus non adficiuntur, et hominem his præditum
sensus hujusmodi reddunt expertem.

9. Cur graviter a vino detentis omnia circulo ferri vi-
dentur, jamque inter initia ebrietatis res remotas cernere
nequeunt? quapropter et indicium hinc vinolentia nonnulli
sumunt. An quia visio frequenter a calore vini movetur?
Nihil itaque interest, visione moveatur, an res conspecta:
eodem enim redeunt dicta, quoad modum quo res adparent.
Quum vero propinquis etiam rebus vinolentorum visionem
falli eveniat, vel magis in remotis iis hæc accidant consen-
taneum est: quamobrem illæ quidem penitus non videntur,
propinquas autem non quo sunt positæ, loco videt. Cir-
culo autem ferri, nec prope proculque vicissim agitari vi-
dentur, quoniam procul quidem ob circularem movendi
rationem visio vix ferri potest: haud enim facile est con-
traria simul facere; motus autem longe pertendens motus
est unicus vehemens recta progrediens; circularis
vero figura, quam nomen ipsum declarat, continetur.
Propter predictas igitur causas procul non fertur, et si
vicissim prope et procul ferretur, hæc tamen non videret,
quippe quæ altero temporis momento rem quæ semper
eodem in loco conspici debet, relinqueret, relinquens au-
tem non videret; circulo autem fertur ob figuram visui
propriam: est enim conus, cujus basis circulus est: in quo
ubi movetur visus, videt quidem rem, qualis est, quia
numquam illam deserit; fallitur vero quod ad locum attinet,
quia non eundem intuitum in illam injicit: eodem enim
redit, an rem ad visionem, an visionem ad rem moveas.

10. Cur vinolentis res una plures interdum esse videtur
insipientibus? An, ut dictum est, visio ubi movetur, eve-
nit ut nullo tempore idem intuitus in eadem requiescat;
quod autem eodem tempore varie cernitur, id serius occur-
risse videtur? quod enim cernitur, visionis ad tactu cernitur:
fieri autem non potest ut idem pluribus simul tangatur.
Quum vero sensu percipi nequeat tempus interpositum inter
illud quo intuitus tangebatur et quo res conspecta locum
mutabat, tempus unum esse videtur, quo tetigit et quo mu-
tavit, ita ut, quum plures intuitus rem eandem tangant
eodem tempore, plures videntur res conspectæ, quoniam
fieri non potest ut hæc modo eodem tangant.

11. Cur vinolenti concumbere nequeunt? An quoniam
locus aliquis magis caleat quam reliquum corpus oportet:
quod facere non possunt ob nimiam in toto corpore cal-
loris copiam? extinguitur enim calor a motu proveniens
ab ambienti potius, quoniam multum in his inest et hu-
midi et crudi. Ad hæc semen a cibo proficiscitur, cibus

9

πέττεται ἥς πληρωθέντες ὀρμητικοί εἰσι πρὸς τὰ ἀφροδίσια· διὸ καὶ κελεύουσί τινες πρὸς τὴν πράξιν τὴν τοιαύτην ἀριστᾶν μὲν πολὺ, δειπνεῖν δ' ὀλίγον, ἵνα ἦ αὐτοῖς ἐλάττω τὰ ἀπεπτα τῶν πεπεμμένων.

6 12. Διὰ τί ὁ γλυκὺς καὶ ὁ ἀκρατος καὶ ὁ κυκεὼν μεταξὺ διαπινόμενοι ἐν τοῖς πότοις κήφειν ποιοῦσιν; καὶ διὰ τί ἤττον μεθύσκονται ταῖς μεγάλαις κωθωνιζόμενοι; Ἡ πάντων τὸ αὐτὸ αἰτιὸν ἐστίν, ἡ παράκρουςι τοῦ ἐπιπολῆς θερμοῦ; τὸ γὰρ μεθεῖν ἐστίν, ὅταν ἦ 10 τὸ θερμὸν ἐν τοῖς περὶ τὴν κεφαλὴν τόποις.

13. Διὰ τί τοῦ γλυκέος ἐπιπολαστικοῦ ὄντος, ἐάν τις μεθύων ἤδη ἐπιπίη γλυκὺ, καταπέττεται ὁ ἐνυπάρχων οἴνος καὶ ἤττον ἐνοχλεῖ; Ἡ ὅτι τὸ μὲν γλυκὺ λεαντικόν τ' ἐστὶ καὶ γλίσχρον (ἐμψράττει οὖν τοὺς 15 πόρους), τὸ δ' αὐστηρὸν τραχυτικόν, καὶ τὸ μὲν εὐπετῆ ποιεῖ τῶν θερμῶν τὴν ἀναφοράν, ὁ δὲ γλυκὺς στέγει αὐτό, τοὺς πόρους ἐμψράττων; ὅτι δὲ τῶν ἄνω θερμανθέντων ἐστὶν ἡ μέθη, εἴρηται. Ἐτι δ' ὁ μὲν γλυκὺς ἀνοδομος, ὁ δ' αὐστηρὸς οὐ· ὁσμη δὲ πᾶσα βρῦνει 20 κεφαλῆν.

14. Διὰ τί ἀπὸ τοῦ κεκραμένου μὲν, ἀκρατεστέρου δέ, ἔωθεν μᾶλλον πονοῦσι τὴν κεφαλὴν ἢ ἀπὸ τοῦ ἀκράτου; Ἡ ὅτι ὁ μὲν ἀκρατος παχυμερὴς ὢν εἰς τοὺς περὶ τὴν κεφαλὴν πόρους στενοῦς ὄντας αὐτὸς μὲν οὐκ 25 εἰσπίπτει, ἡ δὲ δύναμις αὐτοῦ, ἡ ὁσμη καὶ θερμότης· ὁ δὲ κεκραμένος μιχθεὶς λεπτῶ τῶν ὕδατι αὐτὸς εἰσδύεται, ἔχων δὲ σῶμα καὶ τῆς δυνάμεως πολλὴ τῆς τοῦ ἀκράτου, δυσπεπτότερός ἐστιν· τὰ τε γὰρ ὑγρά πάντων εὐσπεπτότατα, καὶ τὰ σώματα τῶν ἐν αὐτοῖς 30 δυνάμεων.

15. Διὰ τί μᾶλλον δύνανται πιεῖν εἰς μέθην οἱ ἀγύμναστοι τῶν γεγυμνασμένων, καὶ ἄρα ἀπαλλάττουσιν; Ἡ ὅτι οἱ ἔχοντες περιττώμα καὶ ὑγρὸν ἐν αὐτοῖς οὐρητικοὶ γίνονται· ὅπερ ποιεῖ δύνασθαι πίνειν καὶ ὕστερον 35 κούφως ἔχειν διὰ τὸ μὴ ἐμμένειν πολὺ ὑγρὸν οἰνώδες; Οἱ μὲν οὖν ἀγύμναστοι ὑγροὶ καὶ περιττωματικοὶ εἰσιν, οἱ δὲ γεγυμνασμένοι ξηροί, ὥστ' εἰς τὸ σῶμα τούτοις ἡ ὑγρότης ἡ οἰνηρὰ ἀφικνεῖται. Εὐθύς τ' οὖν ἀντισπᾶ τῇ οὐρήσει ἡ φορὰ αὐτῆ, καὶ ὕστερον ἐμμένον τὸ 40 ὑγρὸν τούτο ἐν τῷ σώματι βάρως ποιεῖ.

16. Διὰ τί ὁ οἴνος καὶ τετυρωμένους ποιεῖ καὶ μανικούς; ἐναντία γὰρ ἡ διάθεσις· ὁ μὲν γὰρ μᾶλλον ἤδη ἐν κινήσει, ὁ δ' ἤττον. Ἡ ὥσπερ Χαιρήμων εἶπεν

τῶν χρωμένων γὰρ τοῖς τρόποις κεράννυται;

45 Τᾶναντία οὖν ποιεῖ οὐ ταῦτά, ἀλλὰ τὰ μὴ ὁμοίως ἔχοντα, ὥσπερ καὶ τὸ πῦρ τὰ μὲν ξηραίνει, τὰ δ' ὑγραίνει, ἀλλ' οὐ ταῦτά, καὶ τῆχει τὸν κρυστάλλον καὶ πήγνυσι τοὺς ἄλας. Καὶ ὁ οἴνος (ὑγρὸς γὰρ ἐστὶ τὴν φύσιν) τοὺς μὲν βραδυτέρους ἐπιτείνει καὶ θάττους 50 ποιεῖ, τοὺς δὲ θάττους ἐκλύει· διὸ ἐνιοὶ τῶν μελαγχολικῶν τῇ φύσει ἐν ταῖς κραιπλάσις ἐκλελυμένοι γί-

autem omnis concoquitur: quo repleti in venerem proclives sunt: unde et hujus muneris gratia nonnulli prandere quidem large, cœnare vero parce præcipiunt, ut cruda insint iis quam concocta pauciora.

12. Cur, si quis vinum dulce, aut merum, aut cyceonem media comotatione hauserit, mentis compos redditur? et cur minus inebriantur qui magnis poculis comessantur? An omnium eadem ratio est, quod superficialis calor de sede sua decutitur? violentia enim eo constat ut calor loca circa caput occupet.

13. Quam ob causam, quum vinum dulce superiora petere solet, si quis jam temulentus dulce superbiberit, haustum vinum concoquitur minusque infestat? An quia vinum dulce quidem lævigare valet ac lentum est (itaque meatus obstruit), austerum contra exasperat, faciliemque ascensum calori hoc quidem præstat, dulce autem meatus obstruens calorem protegit? violentiam enim parte concalecta superna oriri, dictum jam est. Adde etiam quod vinum dulce quidem inodorum, austerum vero odoratum est; odor autem omnis caput gravat.

14. Cur a vino temperato, meraciori tamen, capite mane magis dolemus quam a mero? An merum, quia crassis constat particulis, capitis meatus, utpote angustos, ipsum quidem non intrat, sed facultas ejus, id est odor et calor; temperatum contra, utpote tenui aquæ admixtum, ipsum subit; quum tamen meri corpulentiam facultatisque magnam partem retineat, concoctu difficilium est: nam et humida omnium difficillime concoquuntur, et corpora difficilium quam facultates quas continent.

15. Cur inexercitati magis quam exercitati ad violentiam usque potare possunt et inde facilius sese expediunt? An quoniam qui excrementa humoresque in se continent, ad mingendum fiunt proclives: quod facit ut potare possint ac levius postmodum sese habere, quoniam non multum vinosi humoris remanet? Atqui inexercitati humidi sunt excrementisque redundant; exercitati contra sicci, ita ut vinosus humor ad corpus eorum deveniat. Statim igitur hic vini motus urinam retractat, et post humor hic in corpore remanens gravitatem creat.

16. Cur vinum cum stupidos, tum insanos facit? contrarius enim adfectus est, quandoquidem hi jam magis, illi vero minus moventur. An, ut Chæremo ait, vinum pro moribus utentium temperat? Contraria igitur efficit non in easdem res, sed in eas que non eodem modo sese habent, ut ignis quoque alia quidem exsiccat, alia vero humefacit, sed non eadem, et glaciem quidem liquefacit, salem vero indurat. Vinum quoque, ut quod suapte natura humidum est, homines tardiores quidem intendit redditque celeriores, contra celeriores enervat: unde nonnulli eorum qui naturaliter atra bile abundavit, penitus enervantur in

νονται πάμπαν· ὡσπερ γὰρ τὸ λουτρὸν τοὺς μὲν συνδεδεμένους τὸ σῶμα καὶ σκληροὺς εὐκινήτους ποιεῖ, τοὺς δ' εὐκινήτους καὶ ὑγροὺς ἐκλύει, οὕτως ὁ οἶνος, ὡσπερ λούων τὰ ἐντός, ἀπεργάζεται τοῦτο.

crapulis : et enim balneum corpore constrictos durosque agiles reddit, mobiles vero et humidos enervat, sic vinum, quasi interna lavans, id efficit.

17. Διὰ τί ἡ κράμβη παύει τὴν κραιπάλην; Ἡ δτι τὸν μὲν χυλὸν γλυκὺν καὶ ῥυπτικὸν ἔχει (διὸ καὶ κλύουσι αὐτῷ τὴν κοιλίαν οἱ ἰατροί), αὐτὴ δ' ἐστὶ ψυχρά; Σημεῖον δέ· πρὸς γὰρ τὰς σφοδρὰς διαρροίας χρώνται αὐτῇ οἱ ἰατροί, ἔψοντες σφόδρα καὶ ἀποξυλίζοντες καὶ ψύχοντες. Συμβαίνει δὲ τῶν κραιπαλιῶν τὸν μὲν χυλὸν αὐτῆς εἰς τὴν κοιλίαν κατασπᾶν τὰ ἐν αὐτοῖς ὑγρά, οἰνηρὰ καὶ ἀπεπτα ὄντα, αὐτὴν δ' ὑπολειπομένην ἐν τῇ ἄνω κοιλίᾳ ψύχειν τὸ σῶμα, ψυχόμενον δ' ὑγρά λεπτὰ συμβαίνει εἰς τὴν κύστιν φέρεσθαι· ὥστε κατ' ἀμφοτέρω, τῶν ὑγρῶν ἐκκρινόμενων διὰ τοῦ σώματος καὶ καταψυχόμενου, εἰκότως ἀκράταλοι γίνονται· ὁ γὰρ οἶνος ὑγρὸς καὶ θερμὸς ἐστίν. Ἐτι δὲ συμβαίνει τῶν ὑγρῶν κατασπυμένων καὶ ἐκκρινόμενων κάτω καὶ πνεῦμα ἐπάγεισθαι αὐτοῖς, ὅπερ μόνον ἀπὸ τοῦ οἴνου εἰς τὴν κεφαλὴν φερόμενον τὸν κάρον καὶ τὴν κραιπάλην ποιεῖ· κάτω δ' ὀρυθήσαντος καὶ καταψυχόμενου τοῦ σώματος διὰ τὰ εἰρημένα, λύεται ὁ τῆς κραιπάλης πόνος· ἐστὶ γὰρ ἡ κραιπάλη ζέσις τις καὶ φλεγμασία λήγουσα. Λυπεῖ δὲ μᾶλλον τῆς μέθης, ὅτι ἐκείνη μὲν ἐξίστησιν, ἡ δὲ κραιπάλη ἐν αὐτοῖς οὖσι τὸν πόνον παρέχει. Καθάπερ οὖν καὶ ὑπὸ τῶν πυρετῶν οἱ λαμβανόμενοι παίζουσι μᾶλλον ἢ ἀλοῦσι, παρ' αὐτοῖς δὲ γενόμενοι οἱ αὐτοί, κουρισθέντες τοῦ πάθους, ἀλοῦσιν ταῦτά γὰρ καὶ ἐπὶ τῆς κραιπάλης καὶ ἐπὶ τῆς μέθης συμβαίνει.

17. Cur brassica sedat crapulam? An quod succum quidem dulcem detergentemque obtinet (unde medici eam quoque alvo infundunt), frigida autem ipsa est? Argumento autem est, quod ad alvi vehementes dejectiones medici ea utuntur, perquam excocta demptis partibus liginosis (dempto succo?) et refrigerata? Fit igitur detentis a crapula ut ejus succus quidem ad ventrem defrahat humores vinosos crudosque quos continent, dum ipsa in superiori ventre remanens corpus refrigeret: quo refrigerato, fit ut tenues humores ad vesicam ferantur, ita ut utroque modo, cum quia humores per corpus excernuntur, tum quia id ipsum refrigeratur, merito liberentur a crapula; vinum enim humidum atque calidum est. Evenit ad hæc ut, quum humores deorsum trahuntur atque excernuntur, flatum etiam secum deducant: qui quum unicum sit vini elementum quod in caput se efferat, soporem creat et crapulam; sin autem deorsum se vertit corpusque ob causas prædictas refrigeratur, crapulæ molestia tollitur: est enim crapula fervor quidam et desinens inflammatio. Conflictat autem magis quam temulentia, quod mentem quidem hæc alienat, crapula autem sui compositibus molestiam adfert. Quemadmodum igitur febre adfecti ludunt potius quam dolent, sui vero composites facti iidem adfectu levati dolent: eadem enim in crapula quoque et in temulentia eveniunt.

18. Διὰ τί μᾶλλον ἐμετιῶν ποιεῖ ὁ ὑδαρὸς οἶνος ἢ τὸ ὕδωρ καὶ ὁ ἀκρατος; Ἡ δτι ἐμῆιν μὲν μάλιστα ποιεῖ τὰ ἐπιπολαστικά καὶ ὅσα ἀηδῆ ἐστίν· ἐστὶ δ' ὁ μὲν οἶνος κατακρουστικός, τὸ δ' ὕδωρ λεπτὸν καὶ οὐκ ἀηδές; Διὰ μὲν οὖν τὸ λεπτὸν [καὶ οὐκ ἀηδές] εἶναι κάτω διέρχεται ταχύ, διὲ δὲ τὸ μὴ ἀηδές οὐ ποιεῖ καρδιώτειν. Ὁ δὲ κεκραμένος λίαν οὐκ ἐστὶ λεπτὸς ὥστε διαρρεῖν ταχύ, διὰ δὲ τὸ μικρὸν ἔχειν οἴνου ἀηδῆς ἐστίν· ταραττεῖ γὰρ τὴν αἴσθησιν τῆς πλείους ἐν αὐτῇ τὰς κινήσεις ἐμποιεῖν, τὴν τ' ἀπὸ τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ὕδατος αἰσθηταὶ γὰρ ἀμφοῖν γίνονται. Ὁ δ' εὐκρατος τὴν μὲν τοῦ ὕδατος αἴσθησιν ἀφανίζει, οἴνου δὲ μαλακοῦ ποιεῖ αἴσθησιν διὸ ἡδέως πίνεται. Ἀηδῆς δ' ὢν ὁ ὑδαρὸς οἶνος ἐπιπολαστικός ἐστίν· τὸ δὲ τοιοῦτον ἐμετικὸν ἐστίν.

18. Cur vinum aquosum magis vomiturire facit quam aqua, aut merum? An quod ea maxime vomitum movent, quæ innatare solita, quæque insuavia sunt, vinum autem r. primendi vim obtinet, dum aqua tenuis, nec insuavis est? Quod igitur tenuis [nec insuavis] est, cito transit; quod vero non insuavis, os ventris non vexat. Vinum autem nimis temperatum nec ita tenue est ut perfluere possit celeriter, insuave tamen, quod parum obtinet vini: sensum enim conturbat, quia plures motus in eo excitat, scilicet quem vinum, quemque aqua efficiunt: ambo enim sensui manifestantur. Quod autem fuerit bene temperatum, aquæ quidem sensum tollit, sed vini mollis sensum efficit: ex quo suaviter bibitur. Vinum tandem aquosum, insuave quum sit, superiora petere solet; quod autem tale est, vomitum ciet.

19. Διὰ τί μεθύοντες μᾶλλον διαισθανόμεθα τὰ ἀλυκὰ καὶ τὰ μοχθηρὰ ὕδατα, νήφοντες δ' ἤττον; Ἡ δτι τὰ λυπηρὰ μᾶλλον ὀγγα τοῖς μὴ ἐπιθυμοῦσι, τοὺς δ' ἐπιθυμοῦντας διαλανθάνει; Ὁ μὲν οὖν ἡδέως ἔχων ὁμοίως τῷ ἐπιθυμοῦντι ἔχει, ὁ δὲ νήφων οὕτως ἔχει· ὁ δὲ μεθύων πλήρης.

19. Cur vinolenti aquas salsas et vitiosas melius sentimus, sobrii vero minus? An quoniam molesta magis manifesta sunt iis qui non cupiunt, latent vero cupientes? Itaque qui læte se habet, is cupienti similis est; sobrius autem ita se habet; vinolentus contra repletus est.

20. Διὰ τί τοῖς μεθύουσι σφόδρα κύκλω πάντα φαίνεται φέρεσθαι, καὶ ἤδη ἀπτομένης μᾶλλον τῆς μέθης ἀριθμεῖν τὰ πόρρω οὐ δύνανται; διὸ καὶ σημεῖον τῆς μέθης ποιοῦνται αὐτοὶ τινες. Ἡ ὅτι κινεῖται ὑπὸ τῆς θερμότητος τοῦ οἴνου ἡ ὄψις πυκνάκις; Ὡς περ οὖν ὅταν ὑποθῇ τις ὑπὸ τὸν ὀφθαλμόν, δύο φαίνεται, οὕτω καὶ τοῖς μεθύουσιν· οὐδὲν γὰρ διαφέρει, ἂν μὲν ὑποθῇ, κινήσῃ δὲ τὴν ὄψιν, οὐδ' ἂν ἐξωθεν, ἢ ἔσωθεν· ἀμφοτέρως γὰρ τὸ αὐτὸ πάσχει ἡ ὄψις, ὥστ' οὐ δόξει μένειν τὸ ὁρώμενον, καὶ τὸ πόρρωθεν ἔτι μᾶλλον· ἔτι γὰρ ἤττον κρατεῖ ἀπτοινομένης τῆς ὄψεως, καὶ πλεόν τὸ διάστημα ἐπὶ τῶ ἄκρῳ ποιεῖ ἡ ἐγγὺς αὕτη κινήσις. Ἄν δὲ σφόδρα κινήσῃ καὶ ὁμαλῶς ἄνω καὶ κάτω, ἤττον κρατήσῃ τοῦ πόρρω, πάντα δ' ἀπτοινομένα κύκλω φέρεται, οἷον οἱ ἱστοὶ καὶ τὰ καταρτώμενα. Καὶ ἡ ὄψις οὖν δι' ἀσθένειαν ταῦτὸ πάσχει ὥσπερ ἂν εἰ πόρρω ἐφέρετο· διαφέρει δ' οὐδὲν τὴν ὄψιν κινεῖν, ἢ τὸ ὁρώμενον· ταῦτὸ γὰρ ποιεῖ πρὸς τὸ φαίνεσθαι.

21. Διὰ τί, ὅταν ἀθρόως πίνωσι, ξηρότεροι αἱ κοιλίαι γίνονται, ὅτι δεῖ (ὅτ' ἔδει;) ὑγραίνεσθαι μᾶλλον ὑπὸ τοῦ πλείους; Ἡ ὅτι τοῦ μὲν πολλοῦ καὶ ἀθρόου οὐ κρατεῖ ἡ κοιλία, ἀλλ' εἰς τὸν αὐτοῦ ἔρχεται τόπον ἀπαθές, ἔστι δ' ὑγροῦ τόπος ἀπέπτου ἡ κύστις· τοῦ δ' ὀλίγου κρατεῖ καὶ πέττει, ὥστε μένον ὑγραίνει;

22. Διὰ τί μᾶλλον κραιπαλῶσιν οἱ εὐκρατον πίνοντες ἢ οἱ ἀκρατον; Ἡ διὰ τὴν λεπτότητα εἰς πλείους τόπους ὁ κεκραμένος εἰσέρχεται, καθάπερ ἐν τοῖς ἱματίοις, καὶ ἔστι δυσεξαγωγότερος τὸ δ' ὕδωρ λεπτομερέστερον μὲν, ἀλλ' εὐέξοδον; Ἡ διότι ἕλαττον πίνουσιν ἀκρατον διὰ τὸ μὴ δύνασθαι, καὶ μᾶλλον ἀπεμοῦσιν; Ἐτι δὲ συμπέττει τὰ λοιπά· ταῦτὸ δ' ἔστι πρόβλημα.

23. Διὰ τί ὑπὸ τοῦ ἀκράτου ἀποθνήσκουσιν, ἂν τις προῖσχνάνας πολλὴν πίνῃ, καὶ μὴ προῖσχνάνας δὲ πολλοὶ τῶν φιλοπότων ἀθρόον πολλὸν πίνοντες ξηροὶ γίνονται; δοκεῖ γὰρ ὅτ' οἶνος τῶν θερμῶν εἶναι τὴν φύσιν καὶ τὸ ζῆν, τὸ δ' ἀποθνήσκειν κατάψυξις. Ἡ ὥσπερ καὶ ἀπὸ τοῦ κωνείου, σβεννυμένου κατὰ μικρὸν τοῦ θερμοῦ τοῦ οικείου, ἀλλὰ τρόπον ἕτερον; τὸ μὲν γὰρ τῆ ψυχρότητι πήγνυσι τὸ ὑγρὸν καὶ θερμόν, ὁ δ' οἶνος τῆ θερμότητι τῆ αὐτοῦ μαραίνει τὴν φυσικὴν θερμότητα. Ὡς περ οὖν ὑπὸ τοῦ πολλοῦ πυρὸς καὶ ἡλίου τὸ ὀλίγον πῦρ ἀποσβέννυται, οὕτω καὶ ἡ ἐν τοῖς σώμασι θερμότης ὑπὸ τῆς ἐν τῶ οἴνω, ἂν ὑπερβάλῃ.

24. Διὰ τί οἱ μεθύοντες ἀριδάκρυοι μᾶλλον; Ἡ ὅτι θερμοὶ καὶ ὑγροὶ γίνονται; Ἀκρατεῖς οὖν εἰσιν, ὥσθ' ὑπὸ μικρῶν κινεῖσθαι.

25. Διὰ τί ἤττον μεθύσκονται ταῖς μεγάλας κωθωνιζόμενοι; πάντων γὰρ ταῦτὸ αἴτιον ἢ κατάκρουσις, ὅς τούτεστιν ἐπιπολῆς· τὸ μὲν γὰρ μεθύειν ἐν τοῖς περικεφαλῆν τόποις. [Διὰ τί τοῖς μεθύουσιν οὐκ ἐγγί- νεται ὕπνος;] Ἡ ὅτι δεῖ πρὸς τοὺς ὕπνους ὑγρό-

20. Cur admodum vinolentis res omnes circulo ferri videntur, et quum jam amplius vinolentia tangit, nequeunt quæ procul posita sunt, numerare? quocirca et nonnulli hinc vinolentiam indicium trahunt. An quia visio frequenter a vini calore movetur? Quemadmodum igitur si (digitum?) oculo subposueris, res duæ adesse videntur, sic etiam vinolentia addidit illud: nihil enim interest, utrum subponas, an moveas visum, nec extrinsecus, an intrinsecus: eodem enim modo utraque ratione adficitur visio, ita ut res conspecta non constare videatur, atque etiam magis quæ procul abest: nam adhuc minus superior evadit visio, ubi in longinquum protenditur, et propinquus ille motus amplius ad extremum efficit spatium. Si vero æquabiliter, sed vehementer sursum deorsumque moveatur, re remota minus superior evadit: res enim in longinquum protensa circulo feruntur omnes, velut navium mali (al. sagittæ) et res adpensæ. Igitur visus quoque suam ob imbecillitatem idem hoc patitur ac si in longinquum protendatur; nihil autem interest, visum, an rem conspectam moveas: idem enim efficit, quod ad speciem adinet.

21. Quam ob causam, si raptim bibitur, ventres sicciores fiunt, quum tamen ab humore copiosiori plus humectari deberet? An quod humore multo ac subito ingruente venter superior non evadit, sed locus petit suum nihil passus; locus autem crudi humoris vesica est; exiguum vero vincit et concoquit, ita ut restans ventrem humectet?

22. Cur magis crapulam sentiunt qui temperatum bibunt quam qui merum? An propter tenuitatem suam in plures locos temperatum penetrat, quod idem in vestibis contingit, difficiliusque educi potest; aqua vero partibus quidem constat tenuioribus, sed facile educitur? An quia meri minus bibunt, propterea quod non possunt, ac magis evomunt? Præterea merum reliqua concoquit; eadem autem quæstio est.

23. Quamobrem qui ante extenuatus merum inde multum hauserit, morte obcumbit, imo multi bibaces, etiamsi se non extenuarint antea, multum tamen merum raptim bibentes, sicci efficiuntur? videtur enim cum vinum, tum vita ad res natura calidas pertinere; mors vero refrigeratio est. An ut ex cicuta, dum proprius calor paulatim exstinguitur, modo tamen diverso? cicuta enim frigiditate sua humidum calidumque congelat; vinum autem sua caliditate calorem marcere facit naturalem. Quomodo igitur ab igne multo, aut sole, exiguus ignis exstinguitur, sic et internus corporum calor a vini calore, si nimius fuerit.

24. Cur vinolenti sunt ad lacrymandum propensiores? An quia calidi et humidi fiunt? Invalidi itaque sunt, ita ut ab exilibus causis moveantur.

25. Cur minus inebriantur qui magnis poculis comessantur? omnium enim eadem causa est, id est decussio, a superficie nimirum: vinolentia enim in locis circa caput consistit. [Cur vinolentis somnus non supervenit?] An quod ad somnum creandum calidum adesse humorem opus

τητα ἐνυπάρχειν θερμὴν; αὕτη γὰρ εὐπεπτος· ἂν δὲ μὴ ἐνῆ ὑγρότης, [ἢ?] ὀλίγη, ἢ δύσπεπτος, οὐ γίνεται ὑπνος· διὸ ἐν τοῖς κόποις καὶ μετὰ τὰ σιτία καὶ τοὺς πότους ὑπνωτικώτατοι γίνονται ὑπὸ τῆς θερμῆς· τοῖς δὲ μελαγχολικοῖς καὶ τοῖς μεγάλας πυρίας ἀγρυπνία, τοῖς μὲν ὅτι κατέψυκται τὸ ὑγρὸν, τοῖς δ' ὅτι οὐκ ἔστιν, ἢ ὀλίγον. Φανερὸν οὖν ὅτι εἰς ταῦτα βλεπτέον καθ' ἕτερον (ἐκάτ.?) τῶν παθῶν.

26. Διὰ τί οἱ οἰνόφλυγες τρέμουσι, καὶ μᾶλλον
10 ὅσω ἂν ἀκρατοποτῶσιν; ἔστι δ' ὁ μὲν οἶνος θερμαν-
τικός, ὁ δὲ τρόμος γίνεται μάλιστα ὑπὸ ψυχροῦ (διὸ οἱ
ριγῶντες μάλιστα τρέμουσιν)· πολλοῖς δ' ἤδη χρωμένους
μόνη ἀκράτω τροφῆς χάριν τρόμοι τ' ἰσχυροὶ συνέθη-
σαν, ὥστ' ἀπορρίπτειν τοὺς θλίβοντας, καὶ τῷ θερμῷ
15 ὕδατι λουόμενοι ἀναισθητικῶς εἶχον· ἕτεροι δὲ τοῦτον
τὸν τρόπον διαιτῶμενοι καὶ τρίψεισι χρώμενοι καὶ
τροφῇ κρέασι, πρὸς ἀποπληκτικὰς ἀρωστίας ἤλασαν
οἷς τρόμοι μὲν διὰ τὴν ἀκινήσιαν ἤττον ἐπέπιπτον,
πόνος δ' ἰσχυρὸς καὶ τὸ μὴ δύνασθαι ἡσυχάζειν. Ἔτι
20 τοῦ μὲν τρόμου αἰτία ἢ ψυχρότης φαίνονται γάρ,
ὥσπερ εἴρηται, οἱ τε ριγῶντες τοῦτο πάσχοντες, καὶ οἱ
σφόδρα γέροντες· ἀμφοτέρων δὲ τούτων τῶν μὲν τὸ
πάθος ψυχρὸν, τῶν δ' ἢ ἡλικία· ὁ δ' οἶνος θερμαντι-
κώτατος, ὥστ' ὑπεναντίον ἂν τι συμβαίνοι. Ἡ οὐθέν
25 κωλύει γίνεσθαι ταῦτ' ὑπ' ἐναντίων, μὴ ὡσαύτως δὲ
ποιούντων, οἶον καὶ ὑπὸ τῶν πάγων ἀποκάεται καὶ
ὑπὸ θερμοῦ, ὅταν δὲ πάγος ἀθρόον ποιήσῃ τὸ θερμὸν,
ὥστ' ἔστι μὲν ὡς ὑπ' ἐναντίων τὸ πάθος τὸ αὐτὸ συμβαί-
ναι, ἔστι δ' ὡς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ τὸ αὐτό; ὁ δὲ
30 τρόμος γίνεται μὲν ὑπ' ἐνδείας θερμοῦ, οὐ πικρός,
ἀλλὰ τοῦ οικείου· φθείρεται δὲ τὸ θερμὸν ἢ μαρᾶνσει,
ἢ σβέσει. σβέσει μὲν ὑπὸ τῶν ἐναντίων, ὑπὸ ψυχροῦ
καὶ ὑγροῦ, μαρᾶνσει δ' ἐνδεία τροφῆς, οἶον οἱ λύχνοι,
ὅταν μὴ ἔχωσιν ὑπέκκαυμα, μὴ δ' ἔλαιον· ἢ ὑπὸ θερμοῦ
35 ἀλλοτριῶν, οἶον τὸ πῦρ ἐν τῷ ἡλίῳ, καὶ οἱ λύχνοι παρὰ
τῷ πυρί. Οἱ μὲν οὖν ριγῶντες ὑπὸ ψυχροῦ σβεννουμέ-
νου τοῦ θερμοῦ τρέμουσιν· διὸ καὶ τοῖς προσχεομένοις
τὸ θερμὸν αἰ φρίκται γίνονται· ἐγκατακλειόμενον γὰρ
τὸ ψυχρὸν εἴσω καὶ ἀντιπεριστάμενον ἴσθησι τὰς τρί-
40 χας· καὶ τῷ ἀρχομένῳ πυρέττειν τὸ γινόμενον ρίγος
δι' ὁμοίαν αἰτίαν γίνεται· ἐν δὲ τῷ γῆρα τὸ θερμὸν
μαραίνεται τῆς τροφῆς ὑπολειπούσης· τροφή μὲν γὰρ
ὑγρὸν τῷ θερμῷ, τὸ δὲ γῆρας ψυχρὸν. Οἱ δ' οἰνό-
φλυγες μαραινομένης μὲν τῆς οἰκείας θερμότητος τρέ-
45 μουσι, κἂν εἴ τις ἄλλοι τοῦτο πάσχουσι διὰ τὸν οἶ-
νον, οὐ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον τοῖς διὰ γῆρας, ἀλλ' ἔτι
τρίτος ἦν τρόπος τῆς τοῦ θερμοῦ φθορᾶς· ὅταν γὰρ ὑπερ-
βάλλοντι χρωῖνται ἐν τῷ σώματι, πολλῆ οὔσα ἢ θερμό-
της ἢ ἀποσβέννυσιν, ἢ ἀσθενῆ ποιεῖ τὴν οἰκείαν θερμό-
50 τητα ἢ ἰσχύομεν· ἔστι γὰρ ὅταν μὴ κρατῇ τὸ κινεῖν τοῦ
κινουμένου, οἶον ὅταν ξύλον μακρὸν καὶ μέγα μὴ εὐκρα-
τῶς ἔχη τις, τὸ ἄκρον τρέμει· γίνεται δὲ τοῦτο ἢ
τῷ τὸ ἐχόμενον μείζον εἶναι, ἢ τῷ τὸ κινεῖν ἑλαττον·

est? hic enim facile concoqui potest; quodsi vero nullus eni-
guusve humor, aut concoctu difficilis insit, somnus non
oritur: qua de causa in lassitudine, postve cibum, vel po-
tationes somnolentissimi finis ob calorem; quos vero
atra bilis vexat, et qui vehementibus utuntur aestuariis (?),
insomnia tenet, illos quidem, quia refrigeratus humor est,
hos vero, quia nullus, aut parvus adest. Ergo haec con-
sideranda esse in utroque adfectu palam est.

26. Cur ebriosi tremunt, et eo magis quo meracius hau-
serint? vinum tamen calefaciendi vim habet, dum tremor a
frigore maxime provenit: quapropter qui rigent, praecipue
tremunt; imo multis qui mero solo alimenti gratia uteban-
tur, tremores jam adeo vehementes evenerunt ut homines
prementes (?) rejicerent, et aqua calida loti nihil sentirent;
alii vero qui eodem modo victus rationem instituebant,
frictionibusque et carnisus pro cibo utebantur, in morbos
adtonitos devecti sunt: quos tremor quidem minus ob im-
mobilitatem invadebat, sed vehemens dolor et inquietudo.
Praeterea tremoris quidem causa frigiditas est: nam, ut
supra dictum est, et qui rigent, eo adfici videmus et qui
admodum senescere: quorum utrorumque illi quidem mor-
bum frigidum, hi vero frigidam aetatem habent; vinum
autem calefaciendi vim validissimam obtinet, ita ut ali-
quatenus sibi repugnans proveniret effectus. An nihil
prohibet quominus idem a contrariis efficiatur, dummodo
non agant modo eodem? exempli gratia deurit et a gelu
et a calore, ubi gelu calore coegit universum, ita ut ali-
quo modo quidem a contrariis adfectus proficiatur idem,
aliquo modo vero idem eidem ansam det; tremor autem
ab inopia excitatur caloris, non cujusque tamen, sed
proprii; perit vero calor aut marcore, aut extincto, ex-
tincto quidem a contrariis, hoc est frigiditate atque humido,
marcore autem vel indigentia nutrimenti, ut lucernae
quum fomite, aut oleo carent; vel ab alieno calore, ut ignis
in sole, et lucernae apud ignem. Igitur qui ex frigore ri-
gent, caloris extincti tremunt: ex quo etiam fit ut aqua
perfusis calida horrores exoriantur: frigus enim quum intus
includitur atque circum obsistitur, pilos erigit, et in fe-
brum quoque adcessionem qui evenit rigor, simili de causa
fit; in senectute autem calor alimento deficiente emar-
cescit: humor enim alimentum caloris est, senectus
autem frigida est. Ebriosi vero, et si qui alii ita adfi-
ciuntur propter vinum, proprio quidem emarcescente calore
obtremscent, sed non modo eodem iis qui senectutis
gratia tremunt, sed supra adhuc tertiam existere diceba-
mus rationem qua calor pereat: quum enim superabun-
dantem calorem intra corpus adhibent, calor hinc, copio-
sus quum sit, aut exstinguit, aut debilitat proprium ca-
lorem quo valemus: interdum enim res movens re quae
movetur, non superior evadit: sic ubi lignum quis longum
grandeque haud firmiter tenet, tremit extremum: quod
ideo fit, quoniam aut res quae tenetur, nimis magna est,

συμβαίνει δὲ σθεννυμένου τοῦ θερμοῦ (δοκεῖ γὰρ αἰτιον τοῦτο εἶναι τοῦ κινεῖσθαι τοῖς ζώοις) μὴ κρατεῖν τὴν φύσιν. Σημεῖον δ' ὅτι διὰ ψυχρότητα γίνεται τὸ πάθος τοῖς οἰνόφυξι καὶ τοῖς πρεσβύταις, ὅτι ἄνευ
8 βίγους γίνεται ὁ τρόμος.

27. Διὰ τί ὁ ἀκροθώραξ μᾶλλον παροινεῖ τοῦ μᾶλλον μεθύοντος καὶ τοῦ νήφοντος; *Ἡ ὅτι ὁ μὲν νήφων εὖ κρίνει, ὁ δὲ παντάπασι μεθύων διὰ τὸ τὰς αἰσθήσεις ἐπιπεπλασμένας εἶναι, οὐ δυνάμενος τὸ βᾶρος φέρειν, 10 οὐ κρίνει· οὐ κρίνων δ' οὐ παροινεῖ· ὁ δ' ἀκροθώραξ κρίνει τε καὶ διὰ τὸν οἶνον κακῶς κρίνει, ὅσπερ παροινεῖ, ὡσπερ καὶ Σάτυρον τὸν Κλαζομένιον ὄντα φιλολοιδόρον, φεύγοντα δίκην, ἐν ὑπὲρ τοῦ πράγματος λέγη καὶ μὴ λοιδορῆται, τὰ ὅσα ἐπέπλασαν, ἵνα μὴ ἀκούων 15 εἰς λοιδορίαν τρέπηται· παυομένου δὲ τοῦ ἀντιδίκου ἀπειλον· μικρὰ δ' ἀκούσας ἐτι λέγοντος οὐκ ἀπέσχετο, ἀλλὰ κακῶς ἔλεγε, διὰ τὸ αἰσθάνεσθαι μὲν, κακῶς δὲ κρίνειν;

28. Διὰ τί πρὸς τὸν γλυκύνοῖνον ἠδιδῶντα οὐ γίνονται 20 οἰνόφυγες; *Ἡ ὅτι οὐκ ἴδιον χυμὸν ἔχει ὁ γλυκός, ἀλλ' ἄλλοτριον; φιλόγλυκος οὖν μᾶλλον ἢ φίλιος ἔσται ὁ κεκρατημένος.

29. Διὰ τί οἱ οἰνόφυγες ὑπὸ τοῦ ἡλίου θερμαινόμενοι μάλιστα χαίρουσιν; *Ἡ ὅτι δέονται πέψεως; *Ἐτι 25 δὲ καὶ διὰ τὸ κατεψύχθαι· διὸ καὶ αἱ ἀποπληξίαι καὶ αἱ ἀποναρκώσεις τάχιστα μετὰ τοὺς πότους γίνονται.

30. Διὰ τί τοῖς μεθύουσιν ἐνίοτε πολλὰ φαίνεται τὸ ἐν ὄρωσιν; *Ἡ ὅτι αἱ ἀρχαὶ τῶν ὄψεων ἔσω μὲν κινουῦνται ὑπὸ τοῦ οἴνου, καθάπερ ἡ δλη κεφαλή, κινουμένων 30 δὲ τῶν ἀρχῶν οὐκ εἰς ταῦτὸ συμβάλλουσιν αἱ ὄψεις, ἀλλ' οἶον ἐπὶ μέρος ἐκάτερον τοῦ ὄρωμένου; διὸ δύο φαίνεται. Ταῦτὸ δὲ τοῦτο γίνεται καὶ ἐάν τις κάτωθεν πίεση τὴν ὄψιν· ἐκίνησε γὰρ τὴν ἀρχὴν τῆς ὄψεως, ὡστε μηκέτι εἰς ταῦτὸ συμβάλλειν τῇ ἑτέρᾳ. *Ἡ μὲν 35 οὖν τοιαύτη κίνησις ἐξωθεν γίνεται, ἡ δ' ἀπὸ τοῦ οἴνου ἔσωθεν, διαφέρει δ' οὐθέν· ταῦτὰ γὰρ ποιήσει ὀπωσῶν κινηθεῖσα.

31. Διὰ τί τῶν μεθύοντων ἡ γλῶττα πταίει; Πότερον ὅτι καθάπερ τὸ δλον σῶμα ἐν τῇ μέθῃ σφάλεται, οὕτω 40 καὶ ἡ γλῶττα σφαλλομένη πταίει καὶ οὐ δύναται τὴν λέξιν διαρθροῦν; *Ἡ σπογγώδης ἐστὶν ἡ τῆς γλῶττης σὰρξ; Βρεγομένη οὖν ἐξαιρείται· τούτου δὲ συμβαίνοντος διὰ τὸ πάχος τὸ ἀπὸ τοῦ ὄγκου δυσκινήτοτέρα οὔσα οὐ δύναται διακριθῆναι. *Ἡ διότι οὗτ' ἐν τῷ ὑγρῷ 45 ἐννάμεθα λαλεῖν διὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ αἵρος, οὐθ' ὅταν εἰς τὸ στόμα λάθωμεν ὑγρόν; *Ἐν τῇ μέθῃ οὖν ἐν ὑγρῷ πολλῷ τῆς γλῶττης οὔσης οὐκ ἀκριβοῦμεν· τὸ δὲ μὴ ἀκριβοῦν ἐστὶ τὸ πταίειν. *Ἡ διότι ἐν ταῖς μέθαις ἡ ψυχὴ συμπαθὴς γινομένη πταίει; *Ἡ τῆς ψυχῆς οὖν 50 τοῦτο πασγούσης εἰκὸς καὶ τὴν γλῶτταν ταῦτὸ πάσχειν· ἀπ' ἐκείνης γὰρ ἡ τοῦ λέγειν ἀρχή· διὸ καὶ

aut nimis exigua quæ movet; evenit autem ut extincta calore (hicce enim causa animalibus esse videtur cur moventur) natura superior non evadat. Argumento autem est ebriosos senesque ob frigiditatem hoc morbo adfici, quod tremor sine rigore fit.

27. Quam ob causam leviter vino tincti magis delirant quam qui aut gravius sese inebriarint, aut sobrii? An quod sobrius quidem recte judicat, qui autem penitus vinolentus est, quod sensibus obductis onus ferre non potest, non judicat; non judicans autem non delirat; at vero leviter vino tinctus et judicat, et propter vinum male judicat, ita ut deliret: quemadmodum Satyrus Clazomenius, cui reo facto, quum esset ad maledicendum proclivis, ut de re ageret, nec malediceret, aures obstruxerunt, ne audiens in contumelias se provolveret? Quum tamen cessante adversario reserassent, et pauca dicentem adhuc illum audivisset, non abstinuit, sed male locutus est, quoniam sentiebat quidem, male vero judicabat.

28. Cur erga vinum dulce, quod suavius est, ebriosi non fiunt? An quod vinum dulce saporem non obtinet proprium, sed alienum? Igitur dulcedinis potius quam vini avidus erit qui eo victus fuerit.

29. Cur ebriosi sole calefieri maxime amant? An quoniam concoctione indigent? Atque etiam quod refrigerati sunt: unde et morbi adtoniti ac torpores celerrime post computationes superveniunt.

30. Cur vinolentis multa interdum adparent ubi rem unicam vident? An quia visionum principia intrinsecus a vino moventur, sicut caput totum; at ubi principia moventur, visiones non in idem punctum convergunt, sed quasi ad utrumque latus rei conspectæ incidunt? hinc duæ res adparent. Quod idem, si quis oculum subter comprimit, evenire solet: visionis enim movit principium, ita ut non amplius in idem incidat punctum ac altera. Motus itaque ejusmodi extrinsecus supervenit; vini autem intrinsecus; nec quidquam interest: eadem enim efficiet, quocumque tandem modo mota fuerit.

31. Cur vinolentorum lingua impingit? Utrum quia, quemadmodum corpus totum in vinolentia titubat, ita et lingua titubans impingit, nec reddere articulatim vocabula potest? An linguæ caro spongix similis est? Madescens igitur extumescit; hoc autem ubi fit, quum propter crassitudinem quem tumor parit, difficilius moveatur, vocabula rite effingere non valet. An quod nec in aqua ob absentiam aeris loqui possumus, neque quum in os humorem indidimus? Igitur quod per ebrietatem lingua in multo humore versatur, idcirco vocabula rite effingere non possumus; eo autem ipso constat impactio. An quia animus per ebrietatem hujus adfectus particeps factus impingit? Quodsi igitur animus ita adfectus est, linguam etiam eodem modo adfici consentaneum est: ab ea enim loquendi initium ducitur: quo fit ut vel sine vinolentia, ubi ani-

ζωοίς τῆς μέθης ὅταν ἡ ψυχὴ πάθῃ τι, συμπάσχει
καὶ ἡ γλῶττα, οἷον τῶν φροδομένων.

32. Διὰ τί οἱ οἰνόφυλγες καὶ οἱ περὶ τὴν θάλατταν
χαίρουσιν ἄλιω; Ἡ δὲ οἱ μὲν οἰνόφυλγες δέονται πέ-
8 ψευσι, καὶ ἄμα συμβαίνει τινὰς τόπους καταψύχθαι
(διὸ καὶ ἀποπληξίαι καὶ ἀποναρκώσεις μετὰ τοὺς πό-
τρυς)· οἱ δὲ θαλάττιοι διὰ τὸ ἀεὶ ἐν ὑγρῷ εἶναι τοῦτο
ποιοῦσιν;

33. Διὰ τί οἱ μεθύοντες ἀδύνατοι ἀφροδισιάζειν; Ἡ
10 ὅτι δεῖ μᾶλλον τινα τόπον ἐκθερμανθῆναι τοῦ ἄλλου
σώματος, οἱ δὲ διὰ τὸ πλῆθος τῆς θερμασίας ἀδύνα-
τοῦσιν; Ἀποσβέννυται οὖν τὸ ἀπὸ τῆς κινήσεως θερ-
μὸν γινόμενον ὑπὸ τοῦ περιέχοντος. Ἡ δὲ οἱ δεῖ μὲν
ἐκθερμανθῆναι τοὺς κάτω τόπους, ὁ δ' οἶνος ἄνω πέ-
15 φυκε φέρεσθαι, ὥστ' ἐκεῖ ποιεῖ τὴν θερμασίαν, ἐντεῦ-
θεν δ' ἀπάγει; Καὶ μετὰ τὰ αἰτία ἥκιστα ἀφροδισια-
στικοί, καὶ κελεύουσιν ἀριστᾶν μὲν πολὺ, δειπνεῖν δ'
ὀλίγον· ἀπέπτων μὲν γὰρ ὄντων ἄνω φέρεται, πεπε-
μένον δὲ κάτω τὸ θερμὸν καὶ τὸ ὑγρὸν· ἡ δὲ τοῦ σπέρ-
20 ματος γένεσις ἐκ τούτων. Καὶ οἱ κοπιῶντες ἐξονει-
ρῶττουσιν, ὅτι ὑγρὸς καὶ θερμὸς ὁ κόπος. Ἐάν οὖν ἐν
τῷ τόπῳ τούτῳ γένηται ἡ περίττωσις, συμβαίνει ἐξο-
νειρῶττειν. Διὰ ταῦτο δὲ καὶ ἐπὶ τοῖς ἀρρωσθήμασιν,
ἵσσοις γίνεται, συμβαίνει, καὶ τοῖς φοβουμένοις καὶ
25 τοῖς ἀποθνήσκουσι συμβαίνει ὡσαύτως.

34. Διὰ τί νέοι ὄντες ἐνουροῦσι μᾶλλον, ὅταν μεθυ-
σῶσιν, ἢ πρεσβύτεροι; Ἡ διὰ τὸ θερμὸς καὶ ὑγρὸς
εἶναι πολὺ τὸ συρρῆν γίνεται περίττωμα, διὰ τὸ μὴ
ἀναλίσκειν τὸ σῶμα τὸ ὑγρὸν, ὥσθ' ὑπερχεῖται· πρε-
30 σβυτέρους δὲ γινομένοις διὰ ξηρότητα τὴν υπερβολὴν
ἀντισπᾶ τὸ σῶμα; Ἡ ὅτι μᾶλλον ὑπνωτικώτεροί εἰ-
σιν οἱ νέοι τῶν πρεσβυτέρων; διὸ τοὺς μὲν νέους καθύ-
πνουσ ὄντας λανθάνει ἡ ὀσμὴ τοῦ οὔρου ἐκπίπτουσα
πρὶν διεγερθῆναι, τοὺς δὲ πρεσβυτέρους οὐ, καθάπερ
35 οὐδὲ τῶν ἐξωθεν κινήσεων οὐδὲν ἤττόν τι λανθάνει
αὐτοὺς ἢ τοὺς νέους. Δῆλον δὲ· καὶ γὰρ αὐτοὶ οἱ νέοι
ἐν τοῖς βαθυτάτοις ὑπνοῖς μάλιστα ἐνουροῦσιν.

35. Διὰ τί τὸ ἐλαιὸν πρὸς τὰς μέθας συμφέρει, καὶ
τοῦ δύνασθαι πίνειν τὸ καταρροφεῖν; Ἡ δὲ οἱ οὐρητικὸν
40 ἔστι καὶ τῷ πόματι προοδοποιεῖ;

ΤΜΗΜΑ Δ.

ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΑΦΡΟΔΙΣΙΑ.

1. Διὰ τί ὁ ἀφροδισιάζων καὶ ὁ ἀποθνήσκων ἀναβάλ-
λει τα ὄμματα, καθεύδων δὲ καταβάλλει; Ἡ δὲ οἱ ἄνω-
θεν τὸ θερμὸν ἐξὶν ἀναστρέφει ἵνα περ ὀσμῆ· ἐν δὲ τῷ
ὑπῶ κάτω συναίεται (διὸ βέπει κάτω)· συγχλείονται
45 δ' οἱ ὀφθαλμοὶ παρὰ τὸ μὴ ὑπερχειν εἶτι νοτίδα;

mus aliquo modo adfectus fuerit, lingua etiam hunc ad-
fectum participet, ut apud metuentes.

32. Cur ebriosi et homines maritimi sole delectantur?
An quod ebriosi quidem concoctione indigent, simulque
evenit ut partes corporis quaedam refrigeratae sint (hinc
et morbi adloniti ac torpores post computationes fieri so-
lent); maritimi autem, quoniam in humore semper degunt,
hoc idem faciunt?

33. Cur vinolenti concumbere nequeunt? An quod par-
tem corporis quamdam amplius quam reliquum corpus
calere opus est: quod vinolentis contingere praeter nimic
calore non potest? Calor igitur qui a motu provenit, a
calore ambienti exstinguitur. An quod partes corporis
inferiores quidem calere opus est, vinum autem naturaliter
in sublime fertur, ita ut calorem hic quidem excitet,
illinc vero abducat? Post cibum quoque minime in vene-
rem proclives sumus, atque prandere quidem large, coe-
nare vero parce praecipunt: cibum enim crudus dum est,
sursum, dum vero concoctus, deorsum fertur calor et
humor; ortus autem seminis ex his est. Et fatigatis id-
circo per somnum profuit genitura, quod humida et ca-
lida est lassitudo. Quodsi igitur excrementum ea in
parte fuerit, evenit hujusmodi seminis ejectio. Haec ea-
dem causa sunt cur hoc eveniat in morbis in quibus fieri
solet, item cur metuentibus et morientibus eodem modo
eveniat.

34. Cur juvenes potius quam seniores sese permungunt,
ebrii facti? An quoniam juvenes humidi sunt et calidi, co-
piosa idcirco fiunt excrementa confluentia, quoniam cor-
pus humorem non absorbit, ita ut superfluat; seniores
vero ubi fiunt, corpus propter siccitatem nimietatem revel-
lit? An quod juniores ad somnum procliviores sunt quam
seniores? quocirca juvenes quidem, utpote graviter conso-
pitos, urinae impetus latet, excidens antequam subrexerint;
seniores vero non, quemadmodum nec externorum motuum
exiguus quidam ullus eos magis latet quam juvenes. Ar-
gumento autem est, quod juvenes ipsi tum maxime sese
permungunt, quum profundissime dormiunt.

35. Cur oleum ad arcendam vinolentiam valet, sorbi-
tumque facultatem praestat potandi? An quod urinam ciere
potest, potuique viam sternit?

SECTIO IV.

QUAE AD REM VENEREAM PERTINENT.

1. Quam ob causam qui concumbit et qui moritur,
oculos adtolit, qui autem dormit, submittit? An quod de
parte superiori calor exiens oculos subvertit eandem in
parte qua tendit; per somnum autem deorsum se colligit:
quapropter deorsum vergit; clauduntur vero propterea
oculi, quia non amplius subest humiditas?

2. Διὰ τί τῶν πλείοσιν ἀφροδισίοις χρωμένων ἐπιδη-
 λώτατα συνδίδωσι τὰ δμματα καὶ τὰ ἰσχία, τὰ μὲν
 ἐγγὺς ὄντα, τὰ δὲ πόρρω; Πότερον ὅτι καὶ ἐν αὐτῇ τῇ
 συνουσίᾳ ἐπιδηλώτατα συμπονεῖ ταῦτα τῇ ἐργασίᾳ συν-
 6 ἴοντα περὶ τὴν πρόσιν τοῦ σπέρματος; Συνεχθλίβεται
 οὖν μάλιστα ἐντεῦθεν ὅσον εὐτηκτον τῆς τροφῆς ἐνεσι
 διὰ τὴν ὀλίψιν. Ἡ δὲ διότι παραθερμαινόμενα τήκεται
 μάλιστα, ὁ δ' ἀφροδισιασμός θερμότητα ἐργάζεται,
 μάλιστα δὲ ταῦτα θερμαίνονται, ἃ κινεῖται ἐν τῇ ἐργα-
 10 σίᾳ; οἱ δ' ὀφθαλμοὶ καὶ τὰ περὶ τὴν ἔδραν ἐπιδηλῶς
 συμπονεῖ· οὔτε γὰρ μὴ συναγαγόντι τὰ περὶ τὴν ἔδραν
 ἐνδέχεται προέσθαι, οὔτε μὴ τῶν ὀφθαλμῶν καταβλη-
 θέντων· τὰ μὲν γὰρ περὶ τὴν ἔδραν συνίοντα θλίβει,
 οἷον ἐκ κύστεως τῇ χειρὶ τὸ ὑγρόν, ἡ δὲ τῶν ὀφθαλ-
 15 μῶν συναγωγή τὰ ἀπὸ τοῦ ἔγκεφάλου. Ὅτι δὲ με-
 γάλῃν ἔχουσι τὰ δμματα τὴν δύναμιν καὶ ὁ τόπος
 αὐτῶν πρὸς γένεσιν, δηλοῖ ἡ τῶν ἀτέκνων καὶ γονίμων
 γυναικῶν τοῖς ἐναλείμμασι πείρα, ὡς δέον ταύτη διελ-
 θεῖν εἰς τὸ σπέρμα δύναμιν. Πίονα δ' ἄμφω τυγχάνει
 20 ὄντα πάντων αἰεὶ, ἀρχὸς τε καὶ δμματα. Διὰ μὲν οὖν
 τὴν συνεργίαν κοινωνεῖ τῆς θερμασίας, διὰ δὲ ταύτην
 λεπύνεται καὶ συναποκρίνεται πολλὸν εἰς τὸ σπέρμα·
 οὔτε γὰρ, ἂν μὴ πῖον ᾖ, ὁμοίως γρῦσι ἡ θερμότης,
 οὔτε πῖον ὂν μὴ συμπονοῦν, οἷον ἐν τῇ κοιλίᾳ. Ἄλλ'
 25 οἱ νεφροὶ τῶν ἄλλων μάλιστα αἰσθάνονται διὰ τὴν γει-
 νίανσιν, καὶ αὐτῇ δ' ἡ τοῦ σπέρματος πάροδος παρὰ
 τοὺς τόπους τούτους οὔσα ἐπιδηλώτατα ἰκανὴ ἐστι λε-
 πτύνειν· ἀφαιρεῖ γὰρ, ἀλλ' οὐ προστίθῃσι πλησιάζουσα.

30 3. Διὰ τί καὶ οἱ ἀφροδισιάζοντες καὶ οἱ εὐνοῦχοι οὐ
 χρώμενοι ἀφροδισίοις, ὁμοίως ἀμφοτέροι τὰ δμματα
 πρὸς δεξωπίαν βλάπτονται; Ἡ ὅτι τοῖς μὲν διὰ λα-
 γνείαν, τοῖς δὲ διὰ τὴν πῆρωσιν τὰ ἄνω ξηρὰ γίνεται
 μᾶλλον τοῦ δέοντος, ἐπιδηλώτατα δ' ἐν τούτοις, ὅσων
 35 τὸ ἔργον ἐστὶν ἀκριβές· ἡ δ' ὀψις τοιοῦτον; κατασπα-
 μένων δὲ τῶν ὑγρῶν τὰ ἄνω ξηραίνεται. Ὅ μὲν οὖν
 ἀφροδισιασμός δηλον ὅτι τοῦτο ποιεῖ· τοῖς δ' εὐνούχοις
 τὰ τε σκέλη οἶδε καὶ αἱ κοιλίαι εὐλυτοί, ὡς κάτω μεδι-
 σταμένον τοῦ ὑγροῦ.

40 4. Διὰ τί ἄνθρωπος μόνον, ὅταν ἀρχῆται δύνασθαι
 ἀφροδισιάζειν, ἡβᾷ, τῶν δ' ἄλλων ζῶων ὅσα τρίχας
 ἔχει, οὐθέν; Ἡ ἐπειδὴ κατὰ τὰς ἡλικίας μεταβάλλει τὰ
 ζῶα εἰς τοῦναντίον; φωνὴ τε γὰρ βαρεῖα ἐξ ὀξείας γί-
 νεται, καὶ δασύνεται ἐκ ψιλῶν. Δῆλον οὖν ὡς καὶ τὰ
 45 ἐκ γενετῆς δασέα ζῶα ψιλοῦτ' ἂν, οὐ δασύνονται, σπερ-
 ματικὰ γινόμενα· οὐ πάσχει δὲ τοῦτο διὰ τὸ τὰ σπερ-
 μαίνοντα ξηρότερα γίνεσθαι καὶ ἀραιότερα, ἐξ ὧν θριξί
 φύεται. Δῆλον δ' ἐκ τοῦ μὴ ἐν ταῖς οὐλαῖς φύεσθαι
 50 τρίχας· στεγανὰ γὰρ αἱ οὐλαί, ἀλλ' οὐκ ἀραιαί·
 ἡ δὲ τοῖς παιδίοις καὶ γυναιξίν· ὑγρὰ γὰρ καὶ ἄμφω,
 ἀλλ' οὐ ξηρά.

2. Cur iis qui rei venereæ impensius indulgent, oculi
 et clunes manifestissime concidunt, licet hæc quidem prope,
 illi vero procul absint? Utrum quod in ipso etiam coitu
 partes hæc manifestissime laboris participes fiunt, quippe
 contrahuntur quo tempore semen emittitur? Itaque quan-
 tum iis inest alimenti liquatu facilis, id inprimis propter
 pressionem simul inde extruditur. An quod in transitu
 calefactæ præcipue contabescunt? concubitus enim calorem
 creat, eaque maxime calefiunt quæ in opere commo-
 ventur; oculi autem partesque sedi proximæ manifesto
 laborem participant: laud enim fieri potest ut semen
 projiciatur, nisi partes contrahantur sedi vicinæ; nisique
 oculi demittantur: partes namque sedi vicinæ ubi contra-
 huntur, quasi manu ex vesica humorem exprimunt, oculi-
 lisque contractis exprimuntur qui a cerebro proveniunt.
 Oculos vero et locum his proximum vim ad procreatio-
 nem magnam obtinere, docet experimentum quo linimen-
 torum ope mulieres steriles a sæcundis distinguunt, quasi
 vis ad semen hac transmitti deberet. Sunt autem ambo
 cum podex, tum oculi, pingues semper apud omnes. Ergo
 quod partes hæc adjuvant, caloris participes fiunt, hujus
 vero vi extenuantur, nullumque una ad semen excernit-
 tur: calor enim, si pingue non adsit, non æque grunniat,
 nec si adsit quidem pinguedo, sed laboris non particeps
 fiat, quemadmodum in ventre. Atqui renes omnium maxi-
 me sentiunt, quia in vicino positi sunt, et ipse quoque
 seminis transitus, quum per ea loca manifestissime agatur,
 ad extenuandum subicit: adimit enim, non addit vero,
 ubi adcedit.

3. Quamobrem et apud concumbentes, et apud spado-
 nes, qui re non utuntur venerea, quod ad visus acumen
 adinet, eadem noxa addiguntur oculi? An quia illis quidem
 ob libidinem, his vero ob mutilationem partes superiores
 plus justo exsiccantur: quod manifestissimum in iis par-
 tibus est quarum opus exquisitius administratur; oculus
 autem talis est? humoribus enim deorsum ductis, superiora
 siccantur. Atqui constat concubitum hoc facere: spado-
 num enim crura intumescunt, et alvi facile solvuntur, ut-
 pote quum deorsum humor transferatur.

4. Cur homo solus, ubi concumbere posse incipit, pubes-
 cit, ceterorum autem animantium, quæcumque pilis te-
 guntur, nullum? An quod per ætates mutari animantes in
 contrarium solent? vox enim gravis de acuta efficitur, et
 nuda quæ ante fuerunt, hirta redduntur. Constat igitur
 etiam animantes a primo natali die hirsutas enudari de-
 buisse tunc, non vero pilis tegi, quum ad semen emitten-
 dum apti fiunt; non tamen ita adficiuntur, quia quæ semen
 emittunt, sicciora fiunt et rariora: quibus de causis pilis
 oritur. Quod inde sane patet, quia pili in cicatricibus non
 pullulant, quum cicatrices spissæ sunt, sed non raræ,
 nec apud infantes mulieresque: humidi enim sunt ambo,
 non vero sicci.

5. Διὰ τί ἡ ἀνυποδησία οὐ συμφέρει πρὸς ἀφροδι-
σιασμούς; *Ἡ ὅτι τὸ μέλλον ἀφροδισιάζειν σῶμα δεῖ τὰ
ἐντὸς θερμὸν εἶναι καὶ ὑγρὸν, τοιοῦτον δ' ἐν τοῖς ὑπνοῖς
μᾶλλον ἢ ἐν τῷ ἐγρηγορέναι (διὸ καὶ ταχὺ καὶ ἀνευ
5 ἐργασίας οἱ ἐξονειρωγμοὶ γίνονται, ἐγρηγοροῦσι δὲ
μετὰ πόνου). ἅμα δὲ τὸ σῶμα τοιοῦτον καὶ οἱ πόδες
ὑγρότεροι καὶ θερμότεροι (σημεῖον δέ, ὅτι καθευδόντων
θερμοί, ὡς ἅμα τοῖς ἐντὸς οὕτως ἔχοντες) ἢ δ' ἀνυ-
ποδησία τούναντιον ποιεῖ; ξηραίνει γὰρ καὶ ψύχει,
10 ὡστ', εἴτ' ἀδύνατον μὴ θερμῶν ὄντων ἀφροδισιάσαι,
εἴτε χαλεπὸν, ἀνάγκη ἀσύμφορον εἶναι πρὸς τὴν τῶν
ἀφροδισίων χρῆσιν.

6. Διὰ τί ἐκλύεται μάλιστα τῶν ζῶων ἀφροδισιά-
σας ἄνθρωπος; *Ἡ διότι πλείστον προίεται σπέρμα κατὰ
15 λόγον τοῦ σώματος; Διὰ τί δὲ πλείστον προίεται; *Ἡ ὅτι
ἤκιστα ἐκπονεῖ τὴν τροφήν καὶ φύσει ὑγρὸν καὶ θερ-
μὸν ἐστὶ τῶν ζῶων μάλιστα, ὧν τὸ μὲν ποιεῖ σπέρμα
πολύ, τὸ δὲ τὴν φύσιν σπερματικὴν ποιεῖ; καὶ γὰρ τὸ
σπέρμα τοιοῦτόν ἐστιν, ἕως ἂν σώζηται.

20 7. Διὰ τί τοῦ ἀφροδισιάζειν γινομένου διὰ θερμότητα,
τοῦ δὲ φόβου ὄντος ψυκτικοῦ καὶ τοῦ ἀποθνήσκειν,
ἐνίοις, θταν γένωνται ἐν τούτοις τοῖς πάθεσι, σπέρμα
προέρχεται; *Ἡ ὅτι ψυχομένων ἐνίων τόπων ἕτεροι ὑπο-
θερμαίνονται, τὴν τ' οἰκειάν ἔχοντες θερμότητα καὶ
25 δεχόμενοι τὴν τῶν καταψυχομένων τόπων, ὥστε κατα-
ψυχομένων μὲν συμβαίνει, οὐ διὰ τὸ ψύχεσθαι μέν-
τοι, ἀλλὰ διὰ τὸ θερμαίνεσθαι; Δῆλον δὲ καὶ τῇ
ἴσῃ τῶν γὰρ φοβουμένων τὰ ἄνω λιπαίμεϊ, τὰ δὲ
κάτω ὑγραίνεται, καὶ κοιλία καὶ κύστις λύεται. Ὑπὶ
30 οὖν τὸ θερμὸν ἐν μὲν τῷ φόβῳ κάτω, ἐν δὲ τῷ θανάτῳ
κάτωθεν ἄνω, ἐξυγραίνον τῇ θερμότητι ποιεῖ τὴν τοῦ
σπέρματος ἐξοδον.

8. Διὰ τί οὐ δεῖ μὴ ὀργῶντα οὔτ' ἀφροδισιάζειν,
οὔτ' ἐμείν, οὔτε πᾶρυσθαι, οὔτε φύσαν ἀφιέναι; *Ἡ
35 ὅτι μὴ ὀργῶντες ὁμοίως ἔχομεν τοῖς ἐκ τῆς γῆς ἀνα-
σπυόμενοις, οἷς προσεσπαῖται τι ἀλλότριον, ἢ ἐγκατα-
λείπεται ἀποσπασθέν, ἅπαν δ' ὁ δεῖ μὲν ἐξαρθῆναι,
κολοβὸν δ' ὑπολείπεται, πλείω χρόνον παρέξει πόνον,
ἐὰν τέ τις κινήσῃ τι ἀλλότριον, τοῦτο πόνον παρέξει,
40 οὐκ ἐν τῇ αὐτοῦ χώρᾳ ὄν; ἢ συμβήσεται τοῖς μὴ ὀρ-
γῶσι ποιῶσι τι τῶν εἰρημένων.

9. Διὰ τί νήστεις θᾶττον ἀφροδισιάζουσιν; *Ἡ διότι
οἱ πόροι κενώτεροι οἱ τοῦ σώματος νήστεσι, πλήρεις δὲ
πλήρεις; κωλύουσιν οὖν τὴν εἰς τὸ σπέρμα ὑγρότητα
45 διεξιέναι. Δῆλον δ' ἐπὶ τῆς κύστεως· οὐ γὰρ δύναται
πλήρους οὔσης ταχὺ ἀφροδισιάζειν.

10. Διὰ τί οἱ νέοι θταν πρῶτον ἀφροδισιάζειν ἀρ-
χωνται, αἷς ἂν ὀμιλήσωσι, μετὰ τὴν πᾶξιν μισοῦ-
σιν; *Ἡ διὰ τὸ μεγάλην γίνεσθαι τὴν μεταβολήν; τῆς
50 γὰρ συμβαινούσης ὑστερον ἀηδίας μεμνημένοι, ὡς αἰ-
τίαν τῆς ἐπιλήσιασαν φεύγουσιν.

5. Cur nuditas pedum rei veneræ non prodest? An
quoniam corpus, quod concubiturum est, calidum intus
atque humidum esse debet, quale per somnum potius esse
quam per vigillam solet: ex quo etiam celeriter ac sine
labore semen dormientibus profuit, vigilantibus vero non
sine conatu; simul autem fit ut et corpus tale existat,
et pedes humidiores fiant atque calidiores (indiciū quod
quum dormimus, pedes calidi sunt, ut qui una cum internis
partibus ita se habent); at nuditas pedum contrarium
efficit? siccatur enim atque refrigerat, ita ut sive impos-
sibile, sive difficile sit ut res agatur venerea nisi pedibus
calidis, eorum nuditatem coitui non prodesse necesse est.

6. Cur omnium maxime animantium homo, postquam
concubuit, enervatur? An quod semen pro portione sui
corporis plurimum emittit? Sed cur plurimum emittit? An
quod minime cibum conficit, et omnium maxime animan-
tium humidus natura et calidus est: quarum rerum altera
quidem seminis copiam facit, altera vero naturam ad se-
men creandum aptam reddit? semen etenim tale est, quam-
diu persistit.

7. Quam ob causam, quum concubitus calore fiat, timor
autem et mors refrigerandi vim habeant, nonnullis tamen,
quum ab his ipsis tenentur adfectibus, semen profuit? An
quod quum loca quædam corporis refrigerantur, alia intepe-
scent, quum et proprium calorem habeant et locorum re-
frigeratorum calorem suscipiant, ita ut frigescentibus
quidem id eveniat, verum non quia frigescent, sed quia
calescunt? Constat hoc etiam ipso adspectu: partes enim
superiores timentium sanguine privantur, inferiores autem
humescunt, et alvus solvitur et vesica. Calidum igitur
quum per timorem quidem inferna, per mortem vero in-
ferne superiora pelat, caliditate sua humectans, seminis
exitui ansam dat.

8. Cur neque concumbere, neque evomere, nec ster-
nuere, neque flatum emittere oportet, nisi turgeas? An
quia quum non turgemus, similes terræ stirpibus sumus,
quibus evulsis aut alienum una evellitur quidpiam, aut
aliquid abscissum relinquitur; quod autem quum eximi
debuisset, mutilum remanserit, dolorem diutius id omne
movebit, itemque si quid alienum commoverit quis, id
quum sua sede privetur, dolorem creabit? quæ iis usu eve-
nient, qui quum non turgent, aliquid faciunt ex iis quæ
modo retulimus.

9. Cur jejuni celerius concumbunt? An quod meatus
corporis jejunis inaniore, repletis autem pleni sunt? itaque
impediunt ne destinatus ad semen humor permeet. Quod
in vesica patet: hac etenim plena celeriter concumbere
non possunt.

10. Cur juvenes quum primo concumbere incipiunt, qui-
buscum fuerint congressi, eas re peracta odio habent? An
quod mutatio magna fit? sequentis enim lædii memores,
quacum rem habuerint, tamquam causam fugiunt.

11. Διὰ τί οἱ ἱππεύοντες συνεχῶς ἀφροδισιαστικώ-
τεροι γίνονται; * Η ὅτι διὰ τὴν θερμότητα καὶ τὴν κίνη-
σιν ταῦτο πάσχουσιν ἕπερ ἐν τῇ ἑμίλιᾳ; διὸ καὶ τῇ τῆς
ἐπεχούσης ἡλικίας ἐπιδύσει περὶ τὰ αἰδοῖα μείζω τὰ
* μόρια ταῦτα γίνονται. Ἄει οὖν τῇ κινήσει ταύτῃ χρω-
μένων εὖροα τὰ σώματα γίνονται καὶ προωδοποιη-
μένα πρὸς τὸν ἀφροδισιασμόν.

12. Διὰ τί, ὅταν ἀρξῶνται ἀφροδισιάζειν δύνασθαι,
οἱ χρωῖτες ἄουσι, πρότερον δ' οὐκ ἄουσι πρὸ ἥβης
10 οὐθ' οἱ ἄνδρες, οὐθ' αἱ γυναῖκες; * Η ὅτι τὰ ἄπεπτα τοῦς
τε χυμοὺς αἰ χεῖρους ἔχει (ἢ γὰρ ὀξυτέρους, ἢ ἄλμυ-
ρωτέρους, ἢ πικροτέρους) καὶ τὰς ὀσμὰς δυσωδέστε-
ρας, τὰ δὲ πεπεμμένα ἢ γλυκεῖς, ἢ ἤττον ἀγλυκεῖς,
καὶ τὰς ὀσμὰς εὐωδέστερας, ἢ ἤττον δυσώδεις; τοῦτο δ'
15 ἐστὶ ὄηλον ἐπὶ πάντων θεωμένοις καὶ φυτῶν καὶ ζῴων.
Ἄφαιρέθων δὴ τῶν εὐπέπτων, τὰ ὑπολειπόμενα
ἄπεπτα, οἷον δὴ καὶ ἐπὶ τῆς τέφρας ἀνακλωθέντος τοῦ
γλυκεῖος πικρὰ ἢ κονία, καὶ ὁ ἰδρῶς ἄλμυρός. Πέττει
δ' ἢ φυσικῇ θερμότης τὸ σπέρμα, ὁ μικρὸν δὲ πολλὰν
20 ἔχει δύναμιν· ἐκ πολλοῦ γὰρ ὀλίγον συγκεφαλαιω-
ται· διὸ ὅταν ἀπέληθ, ἐκλύονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μάλ-
λον καὶ καταψύχονται· ὥστ' ἀπεπτότεροι οἱ χυμοὶ
γίνονται μᾶλλον, ἀναστομωμένων τῶν πόρων διὰ τὴν
ἔκκρισιν αὐτοῦ. Ἄλμυρῶτεροι οὖν οἱ τῶν παιδῶν
25 ἰδρῶτες καὶ δυσωδέστεροι διὰ τὴν ἀπεψίαν, καὶ ἐὰν
τύχῃ τοιαύτῃ ἢ φύσις οὔσα ὥστε δυσώδη ἔχειν τὴν
ὑπόστασιν τοῦ ἰδρῶτος, ταῦτοις μᾶλλον ἐπισημαίνει,
καὶ ἐν τοῖς τόποις ταῦτοις μάλιστα, οἷον μασχάλη, ἐν
ῶ μάλιστα καὶ τοῖς ἄλλοις.

30 13. Διὰ τί, ἐὰν μὲν ἐκ τοῦ σπέρματος τοῦ ἡμετέρου
γένηται τὸ ζῷον, τοῦτο ἡμέτερον ἐχγονόν ἐστίν, ἐὰν δὲ
ἐξ ἄλλου τινὸς ἢ μέρους, ἢ ἀποκρίσεως, οὐχ ἡμέτερον;
γίνεται γὰρ σηπομένων πολλά, καὶ ἐκ τοῦ σπέρματος.
Τί δὴ οὖν, ἐὰν μὲν τοιοῦτον οἷον ἡμεῖς, ἡμέτερον,
35 ἐὰν δ' ἄλλοτριον, οὐ; ἢ γὰρ ἅπαντα προσήκει, ἢ οὐθ-
έν. * Η πρῶτον μὲν, ὅτι οὕτω μὲν ἐξ ἡμετέρου γί-
νεται, ἐκεῖνως δὲ ἐξ ἄλλοτρίου, ὅσα ἐξ ἀποκαθάρματος
γίνεται καὶ ἐκκρίσεως, καὶ ὅλως οὐθὲν τῶν τοῦ ζῴου
ζῶον γεννᾷ ἄλλ' ἢ τὸ σπέρμα; τὸ δὲ βλάπτων καὶ
40 τὸ κακὸν οὐθενός ἐστιν οἰκεῖον, οὐδὲ τὸ ἄλλοτριον· οὐ
γὰρ ταῦτο τούτου τι εἶναι καὶ τούτου ἄλλοτριον ἢ ἕτε-
ρον, ἢ κακόν· αἱ δ' ἐκκρίσεις καὶ σῆψεις οὐχ ἡμέτε-
ρα, ἀλλ' ἕτερα καὶ ἄλλοτρια τῆς φύσεως ἡμῶν εἰσιν·
οὐ γὰρ ὅσα ἐν τῷ σώματι γίνονται, τοῦ σώματος θετόν,
45 ἐπεὶ καὶ φύματα γίνονται, ἀ αἵρουσι καὶ ἐκβάλλουσιν,
καὶ ὅλως ὅσα παρὰ φύσιν, πάντα ἄλλοτρια· παρὰ
φύσιν δὲ πολλὰ καὶ τῶν συγγινομένων ἐστίν. Εἰ οὖν
ἐκ μόνου τούτου τῶν ἡμετέρων γίνεται ζῷον, ὀρθῶς
ἂν τὸ ἐκ τούτου γινόμενον ἐχγονον ἡμέτερον εἴη μόνον,
50 καὶ ἐκ τοῦ σπέρματος δὲ ἂν τι ἄλλο γένηται, οἷον
σκώληξ σαπέντος, ἢ καὶ ἐν τῇ μήτρᾳ διαφθαρέντος,
οἷον ἢ λέγεται τέρατα, οὐκ ἐχγονα λεκτέον· ὅλως γὰρ
ἐκ διεφθαρμένου γινόμενα οὐκέτι ἐξ ἡμετέρου ὄντος

11. Quare qui equitant assidue, libidinosiores evadunt?
An quia propter calorem et motum eodem adficiuntur modo
quo per coitum? quocirca per genitalium augmentum
quod debetur ætati coitum adferenti majores fiunt hæ par-
tes. Ubi igitur semper eo utuntur motu, corpora pervia
ac præparata ad concumbendum evadunt.

12. Quare concumbendi facultas dari quum cæpta est,
corpora male olent; prius autem ante pubem non olent
nec viri, nec mulieres? An quoniam quæ cruda sunt, tum
sapore solum habent deteriores (aut enim acidiores, aut
salsiores, aut amariores), tum odores reddunt fetidiores;
contra quæ concocta sunt, saporis aut dulces, aut minus
dulcedine carentes, et odores suaviores præstant, aut minus
insuaves? Patet hoc aspectui in omnibus tam stirpibus
quam animalibus. Detractis itaque quæ concocta sunt,
quæ relinquuntur, sunt cruda, ut sano et in cinere, portione
dulci consumpta, lixivium amarum est, itemque sudor sal-
sus. Calor autem naturalis semen genitale concoquit, quod
quamquam exiguum est, vim tamen obtinet magnam,
quippe quod ex multo in exiite compendium redigitur:
quamobrem ubi id recessit, resolvimur magna ex parte
vehementius atque refrigeramur, ita ut humores crudiores
reddantur, patet factis meatibus propter seminis ejectionem.
Puerorum igitur sudor ob cruditatem et salsior et feti-
dior est, ac si cui forte talis natura sit ut sedimentum su-
doris fetidum habeat, huic vel magis signa præstabit, ac
præsertim eisdem in locis quibus et ceteris maxime, velut
in aliis.

13. Cur si ex semine quidem nostro procreatum animal
est, proles id nostra est; sed si ex aliquo alio nostro, sive
excrementum, sive pars fuerit, prodiit, nostra non est
proles? multa enim et putrescentibus, quin etiam e semine
proveniunt. Quid igitur, si quales nos sumus, tale fuerit,
nostrum est, sin vero incongruum, non? aut enim omnia
nostra esse oportet, aut nullum. An primum quidem
quoniam ita sane e nostro sit, illo vero modo ex alieno,
scilicet quæcumque purgamentis excrementisque nas-
cuntur, ac denique nihil ex omnibus quæ ad animans
pertinent, gignere animantem potest nisi semen genitale?
quod autem nocet quodque malum est, id nulli proprium
est; nec incongruum quidem: haud enim eodem redit,
num rei cuidam aliquid proprium sit, an incongruum, vel
diversum ab ea, vel malum; excrementa autem et pu-
tredines non nostra, sed diversa alienaque sunt a nostra
natura: non enim quæcumque in corpore exstiterunt, ad
corpus pertinere statuendum est: nam et tubercula sunt,
quæ tollimus atque ejicimus, atque in universum quæ
præter naturam sunt, hæc aliena omnia sunt: præter na-
turam autem sunt vel multæ res quæ simul gignantur.
Quodsi igitur inter res quæ ad nos pertinent, e solo semine
animans nascitur, recte quod ex hoc provenit, unice
proles nostra erit; imo si ex semine aliquid gignatur aliud,
ut vermis, ubi putruit, vel ubi corruptum in utero fuit,
ut quæ monstra adpellamus, prolem hæc esse nostram
non dicendum est: in universum enim quum corrupto
creantur semine, non amplius e re quæ nostra est, cre-

γίνεται, ἀλλ' ἐξ ἀλλοτρίου, ὡς περ τὰ ἐκ τῶν ἀποκρίσεων, οἷον τὸ ἐκ τῆς κόπρου. Σημεῖον δὲ ὅτι ἐκ διαφθειρομένου πάντα τὰ τοιαῦτα γίνονται· μὴ ἐκ διαφθειρομένου γὰρ τοιοῦτον πέφυκε γίνεσθαι οἷον ἂν ἢ ἐξ οὗ τὸ σπέρμα, ἂν ἐξ ἵππου, ἵππος, ἂν δὲ ἐξ ἀνθρώπου, ἄνθρωπος. Καὶ αὐτὸ τε οὐ τιμῶμεν τὸ σπέρμα, οὐδὲ πᾶν τὸ ἐν τῇ γενέσει περαινόμενον· καὶ γὰρ ὑγρὸν καὶ ὄγκος τις καὶ σὰρξ γίνεται· ποτὲ δὲ, διὰ τὸ μήπω ἔχειν τὴν φύσιν, ἀλλ' ἢ τοσοῦτον μόνον τῆς φύσεως, ὅτι οὕτω διάκειται ὥστε γενέσθαι ἐξ αὐτοῦ τοιοῦτον οἷον ἡμεῖς· ἐκ δὲ διεφθαρμένου οὐδὲ τοιοῦτον. Διὰ ταῦτα οὐτ' ἐξ ἑτέρου τῶν ἐν ἡμῖν, οὐτ' ἐκ τούτου διεφθαρμένου, ἢ ἀτελῶς ἔχοντος τὸ ἔκγονόν ἐστιν ἡμέτερον.

14. Διὰ τί ἐν τῷ ὕδατι ἤττον δύναται ἀφροδισιάζειν οἱ ἄνθρωποι; *Ἡ ἐν ὕδατι οὐθὲν τήκεται, ὅσα ὑπὸ πυρὸς τήκεται, οἷον μόλιθος ἢ κηρός· ἢ δὲ γονητικὸμένη φαίνεται πυρὶ; πρὶν μὲν γὰρ ἢ τρίψις ἐκθερμάνη, οὐ τήκεται. Οἱ δ' ἰχθύες οὐ τρίψις δαχέουσιν.

15. Διὰ τί τὸ ἀφροδισιάζειν ἡδιστον, καὶ πότερον ἐξ ἀνάγκης, ἢ ἐνεκὰ τινος ὑπάρχει τοῖς ζῴοις; *Ἡ ἡδὺ μὲν ἐστὶν ἤτοι διὰ τὸ ἀπὸ παντὸς τοῦ σώματος ἀπιέναι τὸ σπέρμα, ὡς περ τινὲς φασιν, ἢ καὶ ἀπὸ παντὸς μὲν ἢ ἀπιέναι, διὰ δὲ τοιοῦτου εἰς δὲ πάντες συντείνουσιν οἱ πόροι τῶν φλεβῶν; Οὐσης οὖν τῆς ἡδονῆς ἁμοίας τῆς ἐν τῷ κνησμῷ, τοῦτο συμβαίνει γίνεσθαι ὡς περ δι' ἄλου τοῦ σώματος· δὲ κνησμοῦ ἡδύς ἐστὶν, ὑγροῦ ἔξοδος πνευματώδους ἐγκατακεκλεισμένου παρὰ φύσιν· ἢ δὲ γονητικὸ τοιοῦτου εἰς τὸ κατὰ φύσιν ἔξοδος. *Ἔστι δὲ καὶ ἐξ ἀνάγκης ἡδὺ καὶ ἐνεκὰ τινος, ἐξ ἀνάγκης μὲν ὅτι ἢ εἰς τὸ κατὰ φύσιν ὁδὸς ἡδύς ἐστὶν, ἂν ἢ αἰσθητή, ἐνεκὰ δὲ τινος ἵνα γένεσις ἢ ζῶων· διὰ γὰρ τὴν ἡδονὴν μᾶλλον ὁρμᾶ πρὸς τὴν μῆτιν τὰ ζῶα.

16. Διὰ τί ἡ λαγνεῖα πρὸς νοσήματ' ἐνια τῶν ἀπὸ φλέγματος συμφέρει; *Ἡ ἐν περιττώματός ἐστὶν ἔξοδος, ὥστε συνεκρίνεται πολλὴ περιττωσις; τὸ δὲ φλέγμα περιττώμα.

17. Διὰ τί τὰ ἀφροδίσια τὴν κοιλίαν ψύχει καὶ ξηραίνει; *Ἡ ψύχει μὲν, ὅτι ἐκκρίνεται τὸ θερμὸν ἐν τῇ μίξει; ξηραίνει δ' ἢ μίξις· ἐξατμίζεται γὰρ τοῦ θερμοῦ ἐξιόντος, ἐξέρχεται δὲ ψυχομένου. *Ἔτι καὶ ἡ θερμότης ἐν τῇ ὁμιλίᾳ ξηραίνει.

18. Διὰ τί, ὅσοις αἱ βλεφαρίδες βέουσι, λάγνοι; *Ἡ διὰ τὸ αὐτὸ καὶ διότι οἱ φαλακροί; ἐστὶ γὰρ μόρια ἄμφω ταῦτα τοῦ αὐτοῦ. *Ἔστι δὲ τὸ αἴτιον· ὅποσαι πρεσβυτέρου γινομένου μὴ ἀυξάνονται τῶν συγγενικῶν τριχῶν, ἅπασαι τοῦτο πάσχουσιν ἐν ταῖς λαγνεῖαις· κεφαλὴ γὰρ καὶ ὄφρυς καὶ βλεφαρίς συγγενικαὶ τρίχες. Τούτων δὲ μόνον ἐνίοις αἱ ὄφρυες δασύνονται πρεσβυτέροις γινομένοις (δι' ἣν δ' αἰτίαν, εἴρηται ἐν ἄλλοις), αἱ ἑτεραί δὲ διὰ τὸ αὐτὸ ἄμφω λείπουσιν. Αἴτιον δ'

antur, sed ex aliena, quemadmodum quæ excrementis constiterint, ut quod ex stercore. Omnia vero huiusmodi ex semine creati quod corrumpitur, inde patet, quia si non ex huiusmodi semine creatus sit, quod creatur, tale naturaliter fit quale illud est de quo semen genitale prodierit, si de equo, equus, si de homine, homo. Nec semen magni facimus ipsum, nec omne quod inter generandum absolvitur: tunc enim humor et moles quedam et caro consistunt; interdum tamen, quoniam nondum naturam adeptum est, nisi excipias tantam solummodo naturæ partem, quanta ad hoc efficiendum sufficit, ut ex illo tale creati possit quales nos sumus; e corrupto autem semine ne tale quidem enasci potest. Causa est hæc cur nec alia ex re intra nostrum corpus, nec ex semine corrupto, aut imperfecte se habente quod provenit, proles nostra sit.

14. Cur minus in aqua homines concumbere queunt? An quod res nulla in aqua liquatur quæcumque ab igne liquefit, ceu plumbum, aut cera; genituram autem igne liquescere constat? haud enim prius liquatur quam per adtritum recaleat. Pisces tamen adritu non coeunt.

15. Qua de causa suavissimus concubitus est, et utrum necessario exstat apud animantes, an rei cujuscumque gratia? An suavis quidem est, quoniam aut toto ex corpore semen profluit, ut aliqui volunt, aut quia et, quamvis non toto ex corpore profluit, tamen per huiusmodi partem transit in quam meatus venarum omnes convergunt? cum igitur voluptas ejusdem generis sit ac quæ pruritu fit, efficitur ut hæc quasi per corpus obcurrat universum: prurigo enim jucunda est, utpote quum secessio humoris spirituosæ contra naturam intus conclusi sit; genitura vero secessio humoris ejusmodi est ad id quod ei a natura destinatur. Suavis autem tum ex necessitate, tum rei cujuscumque gratia concubitus est, ex necessitate quidem, quod iter tendens ad scopum a natura destinatum suave est, si modo a sensu percipi queat; rei vero cujuscumque gratia, ut ortus sit animantium: facit enim voluptas ut animantes ad coitum ardentius excitentur.

16. Cur lascivia morbis a pituita oriundis nonnullis prodest? An quoniam excrementi exitus est, ita ut simul multum redundantis materiæ excernatur? pituita enim excrementum est.

17. Cur res venerea ventrem refrigerat et siccat? An refrigerat quidem, quoniam calor in concumbendo excernitur? siccat vero congressus, quippe quum evaporatio fit, dum calor exit; egreditur tamen quia refrigeratur. Adde etiam quod calor per coitum siccat.

18. Cur salaces hi sunt quibus pili palpebrarum defluunt? An ob id ipsum quo etiam calvi? sunt enim hæc ambo partes rei ejusdem. Causa autem hæc est: quicumque ex pillis congenitis ætate jam provecta non crescunt, hi omnes ita adficiuntur libidinis usu immoderate: capillus enim et supercilium et cilium congeniti sunt pili. Ex his vero supercilia tantum nonnullis senescentibus hirsuta fiunt (quod cur ita sit, alibi rationem adtulimus); reliqua autem utraque genera eadem de causa deficiunt. Causa au-

ἔτι καταψύχει τὰ ἄνω ἢ λαγνεῖα ὀλίγαιμα ὄντα, ὥστ' οὐ πέττει τὴν τροφήν ὁ τόπος· οὐ λαμβάνουσαι εἰς τροφήν ἐκρέουσιν αἱ τρίχες.

19. Διὰ τί οὐρητιῶντες οὐ δύνανται ἀφροδισιάζειν; ἢ ἔτι πλήρεις γίνονται οἱ πόροι, τὸ δὲ πλήρες ὑγρῶ οὐ δέχεται ἄλλο ὑγρὸν;

20. Διὰ τί αἱ ἱξίαι τοὺς ἔχοντας κωλύουσι γενεῶν, καὶ ἀνθρώπους καὶ τῶν ἄλλων ζώων ὅτι ἂν ἔχη; ἢ ἔτι ἢ ἱξία γίνεται μεταστάτος πνεύματος (διὸ καὶ ὠφελεῖ πρὸς τὰ μελαγχολικά)· ἔστι δὲ καὶ ὁ ἀφροδισιασμὸς μετὰ πνεύματος ἐξόδου; Εἰ οὖν ὁδοποιεῖται ἡ ὁρμὴ γινομένου αὐτοῦ, οὐ ποιεῖ ὁρμῆν τὸ σπέρμα, ἀλλὰ καταψύχεται. Μαραίνει οὖν τὴν συντονίαν τοῦ αἰδοίου.

21. Διὰ τί οἱ ἀφροδισιάζοντες ἐκλύονται καὶ ἀσθενέστεροι γίνονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ; Πότερον διὰ τὸ ἀπὸ πάντων ἐκχρισιν εἶναι τὸ σπέρμα, ὥστ' οἶον οἰκοδομημάτων αἱ ἀρμονίαι, καὶ τοῦ σώματος οὕτω σειομένη ἢ σύνθεσις ἔστι τῷ ἀπεληλυθέναι τι, οἷον εἰ τὸ αἷμα ἐξέλθῃ ἢ πᾶν ὅτι ἄλλο μέρος; Οὕτω σφόδρα ἐπίκαιρον τὸ ἐξίόν ἔστι, καὶ ὁ ἐκ πολλῆς γίνεται τροφῆς ὀλίγον, οἷον τὸ ἀμύλιον ἐκ τοῦ στατιός.

22. Διὰ τί οἱ ἀφροδισιάζοντες καὶ οὐρητιῶντες ἐντείνουσι; ἢ ἔτι πληρουμένων τῶν πόρων ὑγρότητος, τὸ σπέρμα ὑπεξίον ἐν ἐλάττω τόπῳ πλείονά τ' ὄγκον ποιεῖ καὶ αἶρει; ἐπίκειται γὰρ τὸ αἰδοῖον ἐπὶ τοῖς πόροις.

23. Διὰ τί ἡ σύντασις γίνεται τοῦ αἰδοίου καὶ ἡ αὔξησις; ἢ διὰ δύο, διὰ τε τὸ βᾶρος ἐπιγίνεσθαι ἐν τῷ ὀπισθεν τῶν ὀρχεων αἶρεται (ὑπομόχλιον γὰρ οἱ ὀρχεῖς γίνονται), καὶ διὰ τὸ πνεύματος πληροῦσθαι τοὺς πόρους; ἢ τοῦ ὑγροῦ αὔξανόμενου καὶ μεθισταμένου, ἢ ἐξ ὑγροῦ γινομένου ὁ ὄγκος μείζων γίνεται; τὰ λίαν δὲ μεγάλα ἤττον αἶρεται διὰ τὸ πορρωτέρω τὸ βᾶρος τοῦ ὑπομοχλίου γίνεσθαι.

24. Διὰ τί οἱ ἀφροδισιάζοντες, ἢ οἱ τοιοῦτοι ἐυσώδεις, οἱ δὲ παῖδες οὐ, καὶ τοῦ καλουμένου γράσου ὄζουσιν; ἢ τῶν πνευμάτων, ὥσπερ εἴρηται, τὰ μὲν τῶν παιδίων πέττει τὸ ὑγρὸν καὶ τοὺς ἰδρωτας, οἱ δὲ τῶν ἀνδρῶν ἀπεπτοι;

25. Διὰ τί ἐν τῷ θέρει οἱ μὲν ἄνδρες ἤττον δύνανται ἀφροδισιάζειν, αἱ δὲ γυναῖκες μᾶλλον, καθάπερ καὶ ὁ ποιητὴς λέγει ἐπὶ τῷ σχολύμῳ (ἡμ. x. ἔργ. 586):

Μαχλόταται δὲ γυναῖκες, ἀραυρότατοι δὲ τοὶ ἄνδρες;

Πότερον ὅτι οἱ ὀρχεῖς καθιένται μᾶλλον ἢ ἐν τῷ χειμῶνι, ἀνάγκη δὲ, εἰ μέλλει ἀφροδισιάζειν, ἀνασπάσαι; ἢ ἔτι αἱ θερμαὶ φύσεις ἐν τῷ θέρει συμπίπτουσιν ὑπερβάλλοντος τοῦ θερμοῦ, αἱ δὲ ψυχραὶ θάλλουσιν, ἔστι δὲ ὁ μὲν ἀνὴρ ξηρὸς καὶ θερμὸς, ἡ δὲ γυνὴ ψυχρὰ καὶ ὑγρά; Τοῦ μὲν οὖν ἀνδρὸς ἡμαύρωται ἡ δύναμις, τῶν δὲ θάλλει ἐπανισουμένη τῷ ἐναντίῳ.

tem est quod partes superiores, utpote sanguinis parum obtinentes, libido refrigerat, ita ut locus hic alimentum non concoquat; pili autem alimentum non recipientes defluunt.

19. Quam ob causam micturientes concumbere nequeunt? An quod meatus implentur; quod autem plenum humoris est, alium humorem non recipit?

20. Cur varices generare vetant qui iis tenentur, cum homines, tum quodcumque aliud animal eos habuerit? An quod varix flatu translato fit (quocirca et vitibus ab atrabile profectis prodest); concubitum autem flatus exitus itidem comitatur? Quodsi igitur nascente flatu impetus ejus præparatus est, seminis impetum non excitat, sed refrigeratur. Efficit igitur ut penis tentigo emarcescat.

21. Quare qui concumbunt, enervantur ac debiliores fiunt magna ex parte? Utrum quod semen omni ex parte corporis secretio est, ita ut perinde ac ædificii juncturae, sic corporis compactio qualiat eo quod aliqua pars decessit, quasi sanguis, aut quævis pars alia exiisset? Ita quod exit, maximi momenti est, et quod ex multo alimento in exiguam molem redigitur, quemadmodum amyllum ex massa farinacea.

22. Cur concumbentes et micturientes penem intendant? An quod ubi meatus pleni sunt humore, semen clam subiens in angustiiori loci molem efficit atque extollit amplioem? penis etenim meatibus impositus est.

23. Quam ob causam tentigo et amplificatio penis existit? An duplex causa est, turgetque tum quia pondus adcedit in spatio pone testes sito (testes enim fulcimentum vectis sunt), tum quod foramina spiritu implentur? An humore aucto translatoque, vel ex humore qui jam fit, moles amplior redditur? penis tamen valde magnus minus turget, quia pondus longius a fulcimento removetur.

24. Qua de causa qui rem agunt veneream, aut qui hujusmodi sunt, male olent, atque id quod hircus vocatur; pueri autem non? An apud pneros quidem flatus, ut dictum jam est, ac sudores concoquit humor, apud viros autem crudi sunt?

25. Cur per æstatem viri quidem minus, mulieres vero magis concumbere valent: quod poeta quoque de scolymō locutus dicit:

Salacissimæ autem mulieres, debilissimi tamen viri

Utrum quod testes magis demittuntur quam per hyemem, quum qui concubiturus est, retrahat illos necesse sit? An quoniam calidæ quidem naturæ per æstatem, calore modum excedente, collabuntur; frigidæ vero ardent; est autem vir quidem siccus et calidus, mulier vero frigida humidaque? Ergo virorum tunc vires infirmatæ sunt, mulierum vero vigent per compensationem qualitatis contrariæ.

26. Διὰ τί ἐνίοι ἀφροδισιαζόμενοι χαίρουσι, καὶ οἱ μὲν ἄμα δροῖντες, οἱ δ' οὐ; Ἡ δτι ἐστιν ἐλάσθη περιττώσει τόπος εἰς ὃν πέφυκεν ἀποκρίνεσθαι κατὰ φύσιν, καὶ πόνου ἐγγινομένου τὸ πνεῦμα ἐξίον ἀνοιδεῖν ποιεῖ, καὶ 5 συνεκρίνει αὐτὴν, ὅσον τὸ μὲν οὖρον εἰς κύστιν, ἢ δ' ἐξικμασμένη τροφή εἰς κοιλίαν, τὸ δὲ δάκρυον εἰς δαμάτα, μῦξαι δ' εἰς μυκτῆρας, αἷμα δ' εἰς φλέβας; Ὅμοίως δὴ τούτοις καὶ ἡ γονὴ εἰς ὄρχεις καὶ αἰδοῖα. Οἷς δὴ οἱ πόροι μὴ κατὰ φύσιν ἔχουσιν, [ἀλλ'] ἢ διὰ τὸ 10 ἀποτυφλωθῆναι τοὺς εἰς τὸ αἰδοῖον, ὅσον συμβαίνει τοῖς εὐνούχοις καὶ εὐνούχαις, ἢ καὶ ἄλλως, εἰς τὴν ἔδραν συρρεῖ ἡ τοιαύτη ἱκμάς· καὶ γὰρ διεξέρχεται ταύτη. Σημεῖον δ' ἐν τῇ συνουσίᾳ ἢ συναγωγῇ τοῦ τοιοῦτου τόπου καὶ ἡ σύντηξις τῶν περὶ τὴν ἔδραν. Ἐὰν οὖν 15 ὑπερβάλλῃ τις τῇ λαγνείᾳ, τούτοις ἐνταῦθα συνέργεται, ὥστ' ὅταν ἡ ἐπιθυμία γένηται, τοῦτ' ἐπιθυμεῖ τῆς τρίψεως εἰς τὸ συλλέγεσθαι· ἢ δ' ἐπιθυμία καὶ ἀπὸ σιτίων καὶ ἀπὸ διανοίας γίνεται· ὅταν γὰρ κινήθῃ ἕφ' ὅτου οὖν, ἐνταῦθα τὸ πνεῦμα συντρέχει, καὶ τὸ τοιοῦτο 20 περιττώμα συρρεῖ οὐ πέφυκεν. Κὰν μὲν λεπτόν ᾖ, ἢ πνευματώδες, τούτου ἐξεληθόντος, ὥσπερ αἱ συντάσεις τοῖς παισὶ καὶ τοῖς ἐν ἡλικίᾳ ἐνίοτε οὐθενὸς ὑγροῦ ἐκκριθέντος, παύονται, ὅταν (ὀτέ?) δὲ κατεσθῆσθαι τὸ ὑγρόν. Ἐὰν δὲ μηδέτερον τούτων πάθῃ, ἐπιθυμεῖ 25 ἕως ἂν τι τούτων συμβῇ. Οἱ δὲ φύσει θηλυδρῖαι οὕτω συνεστᾶσιν ὥστ' ἐκεῖ μὲν μὴ ἐκκρίνεσθαι, ἢ ὀλίγην, ὅππερ τοῖς ἔχουσι κατὰ φύσιν ἐκκρίνεται, εἰς δὲ τὸν τόπον τοῦτον. Αἴτιον δ' ἐστι παρὰ φύσιν συνεστᾶσιν· ἄρσενες γὰρ ὄντες οὕτω διάκεινται ὥστ' ἀνάγκη τὸν 30 τόπον τοῦτον πεπληρωθῆναι αὐτῶν. Πῆρωσις δ' ἢ μὲν ὀλιγὸς ποιεῖ φθόρον, ἢ δὲ διαστροφὴν. Ἐκείνη μὲν οὖν οὐκ ἐστίν· γυνὴ γὰρ ἂν ἐγένετο. Ἀνάγκη ἄρα παρεστᾶσθαι καὶ ἀλλοβί που δρᾶν τῆς γονιτικῆς ἐκκρίσεως, διὸ καὶ ἀπληστοί, ὥσπερ αἱ γυναῖκες· ὀλίγη γὰρ ἢ 35 ἱκμάς, καὶ οὐ βιάζεται ἐξίεναι, καὶ καταψύχεται ταχύ. Καὶ ὅσοι μὲν ἐπὶ τὴν ἔδραν, οὗτοι πάσχειν ἐπιθυμοῦσιν, ὅσοι δ' ἐπ' ἀμφοτέρα, οὗτοι καὶ δρᾶν καὶ πάσχειν· ἕφ' ὁπότερα δὲ πλείον, τούτου μᾶλλον ἐπιθυμοῦσιν. Ἐνίοις δὲ γίνεται καὶ ἐξ ἔθους τὸ πάθος 40 τοῦτο· ὅσα γὰρ ἂν ποιῶσι, συμβαίνει αὐτοῖς χαίρειν καὶ προῖεσθαι τὴν γονὴν οὕτως. Ἐπιθυμοῦσιν οὖν ποιεῖν ὅς ἂν ταῦτα γένηται, καὶ μᾶλλον τὸ ἔθος ὥσπερ φύσις γίνεται. Διὰ τοῦτο ὅσοι ἂν μὴ πρὸ ἤβης, ἀλλὰ περὶ ἡβῆν ἐθισθῶσιν ἀφροδισιάζεσθαι, διὰ τὸ γίνεσθαι 45 αὐτοῖς ἐν τῇ χρείᾳ τὴν μνήμην, ἅμα δὲ τῇ μνήμῃ τὴν ἡδονήν, διὰ δὲ τὸ ἔθος ὥσπερ περικοτές ἐπιθυμοῦσι πάσχειν· τὰ μέντοι πολλὰ καὶ τὸ ἔθος ὥσπερ περικοσὶ γίνεται. Ἐὰν δὲ τύχῃ λάγνος ὢν καὶ μαλακός, καὶ ὀκτώτων ἕκαστα τρῶτων συμβαίνει.

27. Διὰ τί μάλιστα αἰσχύνονται ὁμολογεῖν οἱ ἐπιθυμοῦντες ἀφροδισιάζεσθαι, ἀλλ' οὐ πειν, οὐδὲ φαγεῖν, οὐδὲ ἄλλο τῶν τοιούτων οὐδέν; Ἡ δτι τῶν μὲν πλείστων ἀναγκαῖαι αἱ ἐπιθυμίαι, ἐνια δὲ καὶ ἀναίρητ' τοὺς μὴ

26. Cur nonnulli rem veneream cum voluptate patiuntur, et alii quidem simul agentes, alii vero non? An quod excrementis singulis locus destinatus a natura est, in quem instituto secernitur naturali, eumque suborto labore spiritus exiens turgere facit, excrementumque una excernit, verbi causa, urinam in vesicam, cibum exsuctum in alvum, lacrymam in oculos, mucorem in nares, sanguinem in venas. Eodem itaque modo quo haec quoque, genitura in testes et penem amandata est. Quibus igitur meatus non secundum naturam dispositi sunt, vel quia obcaecati sunt qui ad penem tendunt (quod spadonibus hisque similibus evenit), vel etiam alio modo, his talis humor in sedem confluit, quippe qui hac transmeare solet; quod ejus loci contractio in coeundo et partium sedi adpositarum consumptione indicant. Quodsi quis igitur lasciviae indulgeat, in eum locum se colligit, ita ut quum excitata cupido est, ad tritum pars ea desideret, in quam confluit excrementum; cupido autem excitatur tum a cibo, tum a cogitatione: quum enim quacumque demum de causa libido commota fuerit, illuc spiritus concurrat, et genus id excrementi confluit in locum quem ejus natura fert. Et si tenue spirituosumve est, quum spiritus exierit, requiescunt, quemadmodum pueris et adultis interdum nullo secreto humore cessant tentiginis; interdum vero exstinguitur humor. Quodsi vero neutrum horum accidit, cupiunt quousque alterutrum accidat. Natura vero effeminati ita constant ut illuc quidem vel nihil, vel minimum excernatur, quo illis secernitur qui secundum naturam sese habent, sed eum in locum: quod propterea evenit quia praeter naturam constiterunt: quum enim mares sint, ita dispositi sunt ut haec pars apud eos necessario mutilata sit. Mutilatio autem modo quidem omnino perniciem, modo vero perversionem adfert. Illa itaque non adest: ita enim mulier esset. Ergo perverti atque aliorum aliquo ferri quam ad locum secernendo seminari destinatum necesse est: quapropter et insatiabiles sunt modo mulierum: humor enim exiguus est, nec exitum vi requirit, refrigeraturque celeriter. Quibus itaque sedem humor adit, ii pati avent; quibus autem in utramque partem sese disperdit, ii et agere et pati cupiunt, ac prouti in alterutrum magis adfluxerit, id plenius. Sunt lamen quibus vel ex consuetudine adfectus hic accidat: quacumque enim fecerint, evenit iis ut sic quoque genituram emittere gestiant. Ergo facere cupiunt, quibuscumque haec ipsis venerunt, et consuetudo potius quasi natura fit. Hanc ob causam quibuscumque non ante pubertatem, sed in ea, consuetudo patiendi invaluit, quoniam his in ipso coitu memoria, una autem cum memoria voluptas accidit, propter consuetudinem scilicet pati cupiunt, perinde ac nati ad patiendum; magna tamen ex parte et consuetudo fit perinde ac si ad patiendum nati essent. Sed si accidat ut salax et mollis sit, vel expeditius haec omnia eveniunt.

27. Cur viros rem pati veneream cupientes confiteri se cupere maxime pudet, bibendi vero, aut edendi, aut aliud quid ejusmodi faciendi desiderio quum teneantur, confiteri non pudet? An quod plerarumque harum rerum cupiditates necessariae sunt, imo nonnullae, nisi expleantur, interi-

τυγγάνοντας· ἢ δὲ τῶν ἀφροδισίων ἐκ περιουσίας ἐστίν.

28. Διὰ τί οἱ μὲν ἄνδρες τοῦ χειμῶνος, αἱ δὲ γυναῖκες τοῦ θέρους ὀρητικώτεραι πρὸς τὰ ἀφροδίσια; * Ἡ ὅτι οἱ μὲν ἄνδρες θερμοὶ μᾶλλον καὶ ξηροὶ τὰς φύσεις, αἱ δὲ γυναῖκες ὑγραὶ καὶ κατεψυγμέναι; Τοῖς μὲν οὖν τὸ ὑγρὸν καὶ τὸ θερμὸν αὐτάρκες πρὸς τὴν ὀρηκτὴν τοῦ χειμῶνος (ἢ δὲ τοῦ σπέρματος γένεσις ἐκ τούτων), ταῖς δὲ τὸ θερμὸν ἔλαττον καὶ τὸ ὑγρὸν ἐστὶ πεπηγὸς διὰ τὴν ἐνδείαν τοῦ πυρός, τοῦτο (τοῦ ?) δὲ θέρους ταῖς μὲν ἐστὶ σύμμετρον τὸ θερμὸν, τοῖς δὲ πλέον τοῦ ἰκανοῦ· τὸ γὰρ ἄγαν πολὺ ἐκλύει τῆς δυνάμειος· διὸ καὶ τὰ παιδία τοῦ θέρους λεπτότερα· συμβαίνει γὰρ πῦρ ἐπὶ πῦρ φέρειν.

29. Διὰ τί ὅσοι θερμοὶ τὴν φύσιν, ἐὰν ἰσχυροὶ ὦσι καὶ εὐτραφεῖς, ἐὰν μὴ ἀφροδισιάσῃσι, χολή τε προϊσταται αὐτοῖς πολλὰς καὶ ἐκπικρον ὑποχωρεῖ καὶ φλέγμα ἄλμυρὸν γίνεται, καὶ ἀλλοχροῦσιν; * Ἡ ὅτι μετὰ τοῦ σπέρματος αἰεὶ περίττωμα συναπέρχεται; διὸ καὶ ἐνίοις πνευματικῶν ἰγθύων πλύντρον ὄζει ἢ γονή. * Ἀφροδισιάζουσι μὲν οὖν τοῦτο συναπέρχεται, ὥστ' οὐ λυπεῖ· μὴ ἀπτομένοις δὲ τῆς ὀμυλίας τὸ περίττωμα ἐκπικροῦται, ἢ ἄλμυρὸν γίνεται.

30. Διὰ τί ἀφροδισιαστικοὶ οἱ μελαγχολικοὶ; * Ἡ ὅτι πνευματώδεις, τὸ δὲ σπέρμα πνεύματος ἐξοδὸς ἐστίν; Οἷς οὖν πολὺ τὸ τοιοῦτον, ἀνάγκη πολλὰς ἐπιθυμεῖν ἀποκαθαίρεσθαι· κουφίζονται γὰρ.

31. Διὰ τί καὶ οἱ ὄρνιθες, καὶ οἱ δασεῖς ἄνθρωποι λάγνοι; Πότερον ὅτι ὑγρότητα ἔχουσι πολλήν; * Ἡ οὐ (τὸ γὰρ θῆλυ ὑγρὸν μὲν, ἀλλ' οὐ δασύ), ἀλλ' ὅτι ἀμφοτέραι αἱ φύσεις πεπτικαὶ πολλῆς ὑγρότητος διὰ θερμότητα; Σημεῖον δ' αἱ τρίχες καὶ τὰ πτερά. * Ἡ ὅτι πολὺ τὸ ὑγρὸν, καὶ κρατεῖται ὑπὸ τοῦ θερμοῦ; οὔτε γὰρ ἂν μὴ πολλῆς οὐσίας τῆς ὑγρότητος, οὔτε μὴ κρατούμενης ἐξεφεύετο τοῖς μὲν αἱ τρίχες, τοῖς δὲ τὰ πτερά. Τὸ δὲ σπέρμα γίνεται ἐν τοῖς τοιοῦτοις πλείστον καὶ τόποις καὶ ὄρσι, ὅσον ἐν τῷ ἔαρι· ἢ γὰρ φύσις αὐτοῦ ὑγρὰ καὶ θερμή. Διὰ ταῦτο δὲ καὶ οἱ ὄρνιθες λάγνοι καὶ οἱ χυλοὶ· ἢ γὰρ τροφῆ ἀμφοτέροις κάτω μὲν ὀλίγη διὰ τὴν ἀναπηρίαν τῶν σκελῶν, εἰς δὲ τὸν ἄνω τόπον ἔρχεται καὶ εἰς σπέρμα συγχρίνεται.

32. Διὰ τί, ἐὰν ἀφροδισιάξῃ ὁ ἄνθρωπος, οἱ ὀφθαλμοὶ ἀσθενοῦσι μάλιστα; * Ἡ ὅτι δῆλον ὅτι ἀπολείποντος τοῦ ὑγροῦ τοῦτο γίνεται; Τεκμήριον δ' ὅτι ἢ γονὴ ψυχρὰ ἐστίν· οὐ γὰρ γίνεται ὑγρὰ, ἐὰν μὴ διαθερμάνῃ τὰ θερμά. Οὐδὲ δεῖται τήξεως· κέχυται γὰρ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ὥσπερ τὸ αἷμα.

munt : rei autem veneræ libido superflua est.

28. Cur viri quidem per hyemem, mulieres vero per æstatem rei veneræ adpetentiores sunt? An quod viris quidem calida natura et sicca est, mulieribus autem humida refrigerataque? Illis itaque humor et calor subficiunt ad cupiditatem veneris hiberno tempore adcedendam (seminis enim generatio ex his fit), mulieribus autem et calor minor et humor concretus propter caloris inopiam tunc est; at per æstatem contra mulieribus calor modicus, viris largior quam satis sit : nimium enim virium robur enervat : quapropter infantes quoque per æstatem graciliores sunt : evenit enim ut ignis igni cumuletur.

29. Cur quibus natura calida est, si modo robusti plene sint, nisi concumbant, apud eos sæpe bilis prædominatur et alvus peramara secedit, et pituita salsa fit et color corporis immutatur? An quod semper cum semine una excrementum exit? hinc etiam apud nonnullos spiritu abundantes piscium loturam genitura redolef. Igitur excrementum quoque illud concumbenti una decedit, ita ut molestiam non adferat; abatinenti autem amarum salsumve redditur.

30. Cur libidinosi sunt melancholici? An quod flatu redundant, semen autem decessio flatus est? Ergo quibus magna hujus copia inest, hos sæpe purgari adpetere necesse est : levantur enim.

31. Cur aves et pilosi homines salaces? Utrum quod multum humoris continent? An non (femina enim, quæ humida est, pilis vacat), sed potius quod genus illud utrumque naturæ multum humoris concoquere potest propter caliditatem? Indicium pilus est atque penna. An quod multum inest humoris, et id a calore superatur? neque enim si multum non esset humoris, neque si non a calore vinceretur, apud illas quidem pennæ, apud hos vero pili pullularent. Seminis autem maxima copia fit in hujusmodi locis et tempestatibus, ut in vere : nam ejus natura et humida et calida est. Eadem autem de causa et aves et claudi homines salaces sunt : alimentum enim utrisque deorsum quidem exiguum profluit propter mutilationem crurum, in sublime vero effertur atque in semen coagmentatur.

32. Cur homini, ubi concumbit, oculi potissimum debiles sunt? An manifestum est humore deficiente hoc accidere? Probat vero id frigidam esse genituram, quod humida nunquam redditur, nisi eam calefecerint calida. Nec desiderat colliquationem, quandoquidem intra hominem effusa est, quemadmodum sanguis.

ΤΜΗΜΑ Ε.

SECTIO V.

ΟΣΑ ΑΠΟ ΚΟΠΟΥ.

QUÆ AD LASSITUDINEM PERTINENT.

1. Διὰ τί μακροὶ μὲν ὄντες οἱ περίπατοι ἐν τοῖς ἁμα-
 λείσι κοπιαιρώτεροί εἰσι τῶν ἀνωμάλων, βραχεῖς δ'
 ἀκοπώτεροι; Ἡ δὲ ἢ τε πολλὴ κίνησις ποιεῖ κόπον καὶ
 ἢ ἰσχυρά, τοιαύτη δ' ἢ σπασματώδης, πολλὴ δ' ἢ
 5 συνεχῆς καὶ μία; Ἐν μὲν οὖν τοῖς ἀνάντεσιν, ἐὰν ἢ
 μακρά, ἀνάπαυσις γίνεται ἢ μεταβολή, καὶ οὐ μακρὰ
 ἢ κίνησις, οὐδ' ἵππων αὐτῶν, διὰ τὴν μεταβολήν· ἐν
 δὲ τοῖς ἁμαλείσιν ἢ ὁμοιότης τοῦ σχήματος οὐ διαλαμ-
 βάνει, οὐδὲ ἀναπαύει τὰ μέρη, ἀλλὰ συνεργάζεται πρὸς
 10 τὸ συνεχῆ τὴν κίνησιν εἶναι. Ὅταν δ' ἢ βραχεῖα,
 διὰ μὲν τὸ πλῆθος τῆς κινήσεως ἐν τοῖς ἐπιπέδοις οὐ
 γίνεται κόπος· ἐν δὲ τοῖς ἀνάντεσιν διὰ τὴν μεταβο-
 λήν ἰσχυρὰν γίνεσθαι καὶ ἐναντίαν, ὅτι μὲν ἄνω, ὅτι
 15 δὲ κάτω, ποιεῖ κόπον. Τοιαύτη δὲ, ὡς φαμεν, ἐν
 τοῖς ἀνάντεσιν, ἐν δὲ τοῖς πεδινοῖς τούναντίον.

2. Διὰ τί τοῖς λιποφυγοῦσι καὶ τοῖς ἐκ τῶν γυμνασιῶν
 διαλυομένοις ἐλάττους θ' οἱ ὄγκοι καὶ δξύτεραι δοκοῦσιν
 εἶναι αἱ φωναί; Ἡ δὲ αἶ τε φωναὶ ἐλάττους φαινόμεναι
 δξύτεραι φαίνονται (σημεῖον δ' ὅτι μιμούμενοι τοὺς
 20 πόρρωθεν δξὺ φθέγγονται) καὶ οἱ ὄγκοι ἐλάττους;

3. Διὰ τί ἡ γαστήρ μόνον λεπύνεται τῶν γυμναζο-
 μένων; Ἡ δὲ πλείστη ἢ πιμαλή περὶ τὴν γαστέρα;

4. Διὰ τί τὸ πῖον τετριμμένον γίνεται τοῖς πονοῦσιν;
 Ἡ δὲ οἷον τὸ πῖον τήκεται θερμαινόμενον, ἢ δὲ κίνησις
 25 θερμαίνει, ἢ δὲ σὰρξ οὐ τήκεται;

5. Διὰ τί δὲ τὰ περὶ τὴν κοιλίαν πύοιτα; Πότερον
 ὅτι ἐγγύς ἐστι τῆς τροφῆς; Ἐν ὅσῳ οὖν τὰλλα παρ' ἐκεί-
 νης λαμβάνει, αὐτὴ πολλάκις λαμβάνει. Ἡ δὲ ἢ ξίστα
 πονεῖ; καμπαὶ γὰρ οὐκ ἔχει.

6. Διὰ τί οἱ κόποι μᾶλλον παύονται, ὅταν τις τῷ
 εἰλαίῳ ὕδωρ συμμείξας ἀνατρίψῃται; Ἡ δὲ μᾶλλον εἰσ-
 δύεται τὸ εἰλαῖον μετὰ τοῦ ὕδατος· ἐὰν δ' αὐτὸ καθ' αὐτὸ
 30 ἦ, οὐχ ὁμοίως παρειαδύει διὰ τὸ ἐπιπολαστικὸν εἶναι;
 Μᾶλλον οὖν μαλάττεται τὸ σῶμα εἰσδυομένου, ἐπεὶ τὸ
 35 εἰλαῖον ἐστὶ φύσει θερμόν, τὰ δὲ θερμὰ καὶ ξηραίνει
 καὶ σκληρύνει, πρὸς δὲ τοὺς κόπους ἀξύμφορόν ἐστιν ἢ
 ξηρασία καὶ ἢ σκληρότης· μετὰ δὲ τοῦ ὕδατος ἀνατρι-
 φθὲν ἤττον ξηραίνει.

7. Διὰ τί τοῖς κοπιῶσι προστάττουσιν εἶπειν, εἴπερ
 40 ὁ ἔμετος κοπιῶδες ἐστίν; Ἡ κόπος γίνεται ὀσῶν θλωμέ-
 νων καὶ πιεζομένων καὶ κοπιωμένων, ταῦτα δ' ὑπὸ τῶν
 ἐκτός τινος πάσχοι ἄν, ἢ τῶν ἐν τῷ σώματι, καὶ τοῦτο διτ-
 τός; ἢ γὰρ σαρκῶν ὑπερτεινοῦσιν τὴν δύναμιν αὐτῶν,
 ἢ σώματος μιχθέντος συγχῶ τῷ ἄλλῳ σώματι χώραν
 45 οἰκίαν οὐκ ἔχοντος, οἷα τὰ περιττώματά ἐστιν· πάντα

1. Cur ambulationes prolixæ quidem per plana laborio-
 siores sunt quam per inæqualia, breves autem non æquie
 lassant? An quod tum multus, tum vehemens motus lassitu-
 dinem facit, est autem ejusmodi qui vulsivus, multus vero
 qui continens unusque est? Per loca igitur adclivia, si diu-
 tina motio est, requiem mutatio præstat, neque longa est
 motio, ne ipsorum quidem equorum, propter mutationem;
 in planis autem habitus similitudo nihil interpellat, nec
 membris præstat quietem, sed confert ad motionem con-
 tinuam reddendam. At vero si brevis sit, propter nimie-
 tatem quidem motus in planis non oritur lassitudo; in
 adclivibus autem, quoniam mutatio vehemens atque in-
 contraria fit, modo quidem sursum, modo vero deorsum,
 lassitudinem facit; talis vero motus, ut dictum est, qui
 per adclivia agitur; contrarius vero qui per plana.

2. Quam ob causam iis qui animo deficiunt, et qui præ-
 nimio exercitandi labore dissolvuntur, moles minor et vox
 acutior esse videntur? An quia voces quæ minores adparent,
 acutiores esse videntur (argumentum, quod qui remotos
 imitantur, acute proferunt), itemque moles minores?

3. Cur venter tantummodo extenuatur eorum qui se
 exercitationi dedunt? An quoniam pinguedo plurima circa
 ventrem invenitur?

4. Cur pinguedo eorum qui se laboribus dedunt, adtrita
 fit? An quoniam pingue concalesfactum liquescit, motio au-
 tem concalescit; verum caro non liquatur?

5. Cur partes circa ventrem pinguissimæ? Utrum quod
 cibo propinquus est? Dum itaque cetera membra ex ventre
 hauriunt, venter ipse sibi sæpius ingerit. An quoniam
 minime venter laborat? flexus enim non habet.

6. Cur melius lassitudines tum cessant, ubi quis ex
 aqua oleo permixta se perfricit? An quoniam oleum ma-
 gis subit aqua admixta; sin vero per se ipsum, non
 æque se insinuat, quippe quum innatare solet? Ubi itaque
 subit, corpus amplius emollitur, quum oleum natura cali-
 dum est, calidum autem quodque et siccatur et induratur;
 sed adversus lassitudinem siccitas et durities non confe-
 runt; contra si aqua per frictiones admisceatur, minus
 siccatur.

7. Cur lassus vomendum præcipitur, quum tamen vomit-
 us sit laboriosus? An lassitudo contusis ossibus, aut
 pressatis, aut fatigatis consequi solet: quos quidem adfec-
 tus patiuntur a causa aut interna, aut intra corpus obvia,
 idque bifariam? aut enim carnibus vires suas excedentibus,
 aut corpore quodam magna copia cetero corpori admixto,
 quod locum proprium non habet, cujusmodi excrementa

γὰρ τὰ ἐκτός ἡμῖν περιεπτόμενα βάρη κοπωδέστερα τῶν τοῦ σώματος μερῶν, κὰν τύγῃ σταθμῶ ὄντα αὐτῶν ἐλαφρότερα. Σημεῖον δὲ τῶν εἰρημένων· οἱ γὰρ πλείον βεβρωκότες καὶ πεπωκότες, ἔλαττον πονήσαντες ἢ νήσειες ὄντες, μᾶλλον κοπιῶσι διὰ τὸ μὴ τὴν οἰκείαν χῶραν ἔχειν τὰ σιτία ὄντα ἀπεπτα. Ἐπει δ' ὁ κόπος σύντηξιν ποιεῖ, ἢ δὲ σύντηξις περιττωμά ἐστι, τοῦτό ἐστιν ὁ τὸν κόπον ἐν ἡμῖν ποιεῖ, πλανώμενον ἀτάκτως καὶ προσπίπτον ὁστοῖς τε καὶ νεύροις καὶ τοῖς ἐντός τῆς σαρκὸς ἀραιοῖς οὔσι καὶ ἀνεψυγμένοις. Ὁ οὖν ἔμετος ἐξάγων αὐτὸ ὃν αἴτιον τοῦ κόπου, εἰκότως ἀκόπους ποιεῖ· λείπει γὰρ οἶον ἢ ἐν ἀρχῇ τοῦ πόνου τὸ σῶμα. Κοπῶδες δ' ἐστὶν ὁ ἔμετος οὐ τῇ τῆς γινομένης ἐν αὐτῷ κινήσεως ὑπερβολῇ, ἀλλ' ὅταν συμβῇ μὴ καλῶς ἐξεμέσαι· λειψθέντων γὰρ πολλῶν σιτίων, καὶ περιττωμάτων τοῦτοις ἐνότων, τὸν τοῦ ἔμετου κόπον γίνεσθαι συμβαίνει, καθάπερ ἐπὶ τῶν πεπληρωμένων εἰρηται. Εἰ οὖν μὴδ' ἐκείνοις ὁ πόνος ἐστὶ τοῦ κόπου αἴτιος, ἀλλὰ τὸ οὕτως ἔχοντας πονῆσαι, οὐδ' ἂν τοῖς μὴ ἐξαιρούσι τὰ σιτία ὁ ἔμετος εἴη τοῦ κόπου αἴτιος· χρῆν γὰρ πᾶσι τοῖς ἐμοῦσι γίνεσθαι κόπον, γίνονται δ' ἀκοπώτεροι πολλοὶ ἐμέσαντες.

8. Διὰ τί κοπιαιώτερόν ἐστι τῷ βραχιόνι τὸ διὰ κενῆς βίπτειν ἢ λιθάζοντα; Ἡ ὅτι σπασματωδέστερον τὸ διὰ κενῆς ἐστίν; οὐ γὰρ ἀπερείδεται πρὸς οὐδέν, ὥσπερ ὁ βάλλων πρὸς τὸ ἐν τῇ χειρὶ βέλος. Ὅμοιως δὲ τούτῳ καὶ ὁ πένταθλος πρὸς τοὺς ἀλτῆρας καὶ ὁ θέων παρασειῶν πρὸς τὰς χεῖρας· διὸ δὲ μὲν μείζον ἄλλεται ἔχων ἢ μὴ ἔχων ἀλτῆρας, ὁ δὲ θᾶττον θεῖ παρασειῶν ἢ μὴ παρασειῶν.

9. Διὰ τί ἡ ταχυδρομία καὶ ἐπ' ἀνθρώπου καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ζῴων νοσηματικούς ποιεῖ τὰ περὶ τὴν κεφαλὴν, καίτοι ὅλως ὁ δρόμος κατασπᾶν δοκεῖ κάτω τὰ περιττώματα, ὥσπερ ὁ περιπατοῦν; διὸ καὶ παχύνονται τὰ σκέλη οἱ πολλὰ περιπατοῦντες, ὅτι εἰς τὰ κάτω ὑπονοστεῖ ἄνωθεν καὶ ἡ τροφή καὶ τὰ περιττώματα. Ἡ ἢ μὲν κινήσις ταῦτό ποιεῖ, ἀλλ' ἢ ταχέια διὰ τὴν συντονίαν καὶ τὴν ἀπνευστίαν ἐκθερμαίνει τὴν κεφαλὴν, καὶ τὰς φλέβας ἐμφυσᾷ τὰς ἐν αὐτῇ, καὶ σπαστικὰς τῶν θύραθεν ποιεῖ δυνάμεων, οἷον ψύχους καὶ ἀλέας καὶ τῶν ἐκ τοῦ θώρακος, ὧν εἰσιόντων νοσεῖν ἀναγκαῖον τὸν τόπον ἐστίν;

10. Διὰ τί κοπιῶσι μὲν μᾶλλον ἐν τοῖς ὄμαλοις ἢ ἐν τοῖς ἀνωμάλοις τόποις, θᾶττον δὲ βαδίζουσι τὴν ὄμαλὴν ὁδὸν ἢ τὴν ἀνωμαλὴν; Ἡ ὅτι ἀκοπώτερον μὲν ἐστὶ τὸ μὴ αἰεὶ ἐν τῷ αὐτῷ σχήματι ποιεῖσθαι τὴν κίνησιν, ὁ συμβαίνει ἐν τῇ ἀνωμαλῇ πορείᾳ μᾶλλον, θᾶττον δὲ παρεύονται, ὅτι ἤττον παρὰ φύσιν κινεῖνται; Ἐν μὲν οὖν τῷ ὄμαλῷ μικρὰ ἢ ἄρσις καὶ θέσις καὶ πυκνὴ ἐστίν, ἐν δὲ τῷ ἀνωμαλῷ τούναντίον. Ἐστὶ δὲ τὸ αἶρειν παρὰ φύσιν· βία γάρ ἐστι πᾶσα ἄρσις. Τὸ δὲ παρ' ἐκάστην βάσιν γινόμενον μικρὸν πολὺ γίνεται παρὰ πολλὰς.

sunt : pondera enim quæcumque extrinsecus nobis adpenduntur, majorem lassitudinem creant quam ipsa corporis membra, etiamsi pondere leviora illis esse contigerit. Probantur autem quæ diximus, eo quod qui plus æquo vel ederint, vel biberint, hi minus quamvis laborarint quam ubi jejuni erant, gravius tamen fatigantur, quoniam cibus locum proprium non obtinuit, utpote qui adhuc manet crudus. Quum autem fatigatio colliquescat, colliquamentum autem excrementum sit, id ipsum est quod nobis lassitudinem movet, dum temere vagatur inciditque ossibus et nervis et internis carnis partibus, quæ raræ patefactæque sunt. Vomitus igitur quum id expellat quod fatigationem inducit, merito liberat a lassitudine : corpus enim quale principio laboris fuerat, tale linquit. Lassat autem vomitus non propter nimium motum, qui eum comitatur, sed si eveniat ut non rite vomatur : quodsi enim magna ciborum copia remanserit, et excrementa si his insint, addidit ut lassitudo vomitus consequatur, quemadmodum de repletis dictum jam est. Quodai igitur ne illis quidem lassitudinis causa labor est, sed quod ita sese habentes laborarunt, nec illi qui cibum non ejiciunt, vomitus causa erit lassitudinis : deberet enim omnibus evomentibus lassitudo fieri; nunc vero multi, ubi evomuerunt, alacriores redduntur.

8. Cur laboriosius lacerto est inanem jactasse manum quam cum lapide? An quod inani jactatione lacertus convellitur vehementius? nulla enim re nititur, quemadmodum jaculator telo quod manu tenet. Eodem inodo quo hic, et quinquertio halteribus, et cursor manibus quas ad latera jactat : quamobrem ille quidem plus prosilit halteres tenens quam non tenens; hic vero velocius currit manus jactans quam non jactans.

9. Quam ob causam cursus velox tam in hominum genere quam in ceterorum animantium facit ut capita a morbo tententur, quamquam cursus in universum detrahere deorsum excrementa videtur, ut ambulatio? quapropter et crura eorum implentur qui multum ambulant, quoniam superne deorsum recedit cum alimentum, tum residua. An motus quidem ubique idem efficit, verum motus velox, quum vires intendit et respirationis defectum adfert, caput concalfacit, ejusque venas inflat et adtrahentes reddit facultatum externarum, ut frigoris et caloris eorumque quæ in pectore continentur : quibus intrantibus locum ægrotare illum necesse est?

10. Cur locis æqualibus quam inæqualibus magis fatigamur,ocius autem iter æquale quam inæquale conficitur? An quia minus laboris tunc est, quum motus non semper eodem habitu agitur : quod in gressu inæquali potius fit; ocius vero ingredimur, quoniam minus contra naturam movemur? Ergo per locum æqualem quidem parva, sed frequens est sublevatio et repositio, per inæqualem autem contra. Atqui sublevamur quidem contra naturam : vi namque fit omnis sublevatio; quod autem per singulos gradus parvum suboritur, id graduum frequentia multum evadit.

11. Διὰ τί τὰ ἐπίπεδα κοπιαρώτερα ἐγκατακείσθαι τῶν κοίλων ἐστίν; * Ἡ διὰ τὸ αὐτὸ καὶ τὰ κυρτὰ τῶν ἐπιπέδων; ἐφ' ἑνα γὰρ τόπον συναθροίζομενον τὸ βάρος ἐν τῇ καθέδρῃ ἢ κατακλίσει τῇ θλίψει ποιεῖ πόνον. Τὸ μὲν οὖν κυρτὸν τοῦ εὐθέως, τοῦτο δὲ τοῦ κοίλου μᾶλλον τοιοῦτόν ἐστι· τὸ γὰρ σῶμα ἡμῶν ἐστὶ περιφερέστερον ἢ εὐθύτερον, τῶν δὲ τοιούτων κατὰ πλεόν ἄπτεται τὰ κοῖλα ἢ τὰ ἐπίπεδα. Διὰ ταῦτα δὲ καὶ τὰ ἐνδιδόντα τῶν μὴ ἐνδιδόντων ἀκοπώτερά ἐστι καὶ ἐγκατακλιθῆναι καὶ ἐνίξασθαι.

12. Διὰ τί οἱ βραχεῖς περίπατοι κοπῶδες εἰσίν; * Ἡ ὅτι ἀνώμαλοι εἰσιν, (πολλάκις γὰρ ἴστασθαι ποιοῦσιν), τὸ δ' ἐκ τοῦ ἐναντίου εἰς τοῦναντίον πυκνὰ μεταβάλλειν κοπῶδες ἐστίν; συνήθειαν γὰρ οὐδετέρῳ ποιεῖ, ὃ ἐστὶν ἀκοπον· ἀμφοῖν δ' ἄμα οὐκ ἐνδέχεται συνήθειαν γίνεσθαι.

13. Διὰ τί οἱ ἐπὶ τῶν ἵππων δροῦμενοι, ὅσω ἂν μᾶλλον θῆη ὁ ἵππος, τοσοῦτῳ μᾶλλον δακρῶσιν τὰ ὄμματα; Πότερον διὰ τὸ ψυχρότερον εἶναι τὸν αἰὲ προσπίπτοντα ἀέρα, ὅσω ἂν ἐλάττω χρόνον ἄπτεται τοῦ σώματος, ὅπερ ἐπὶ τῶν γυμνῶν θεόντων συμβαίνει, τὸ δὲ ψυχρὸς δάκρουν ποιεῖ; * Ἡ διὰ τοῦναντίον; καὶ γὰρ τὸ θερμὸν ποιεῖ δακρῶσειν, οἷον ὁ ἥλιος· ἢ δὲ κινήσει θερμότητα ποιεῖ. * Ἡ διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ἀέρος πληγὴν; ὡς γὰρ οἱ ἀνεμοὶ ταραττοῦσιν οἱ ἐξ ἐναντίας τὰ ὄμματα, οὕτως ὁ ἀήρ προσπίπτων, ὅσω ἂν θῆττον ἐλαύνῃ; τοσοῦτῳ μᾶλλον ποιεῖ τὴν πληγὴν μαλακὴν.

14. Διὰ τί τὰ μὲν ἄλλα τριβόμενα σαρκῶνται μέρη, ἢ δὲ γαστήρ λεπτοτέρα γίνεται; * Ἡ οὐδὲ αὐτὴ ἐκ προσαγωγῆς, ἀλλὰ στιφροτέρα; Οὐ μὴν ἀλλ' οὐχ ὁμοίως ἐν καὶ ἢ σάρξ· διὸ καὶ τὸ πρόβλημα ἐστίν· ὄλωσ γὰρ ἐν τοῖς γυμνασίοις καὶ πόνους μάλιστα λεπτύνεται ἢ γαστήρ. Αἴτιον δ' ὅτι τὰ πίονα θερμαινόμενα τήκεται, καὶ τὰ φύσει τάσιν ἔχοντα μᾶλλον· τὸ δὲ δέρμα ἐστὶ φύσει ἔχον τάσιν· ἀλλὰ διὰ τὸ πιαίνεσθαι τάχιστα αἰετὶν ἔχει πύθνητα, ἔαν μὴ κάμνη τινὰ νόσον. Αἴτιον δὲ τοῦτου ὅτι ἐγγύς ἐστι τῆς τροφῆς. * Ἐπεὶ οὖν ὄλωσ ἢ πιμελὴ οὐκ ἔστι φύσει, ἀλλ' ἐπίκτητον, καὶ οὐ τῶν ἀναγκαίων μερῶν ὥσπερ ἢ σάρξ, καὶ ἢ τῶν γυμνασίων κινήσει καὶ ἢ τῆς τρίψεως θερμαίνουσαι τήκουσιν αὐτὴν καὶ τὴν τροφὴν ἐκπλεονάζουσαν νέμουσι τοῖς ἄλλοις μορίοις· διὸ αἱ μὲν καθέδραι τὴν κοιλίαν πιαίνουσι, τὸ δ' ἄλλο σῶμα λεπτύνουσι, αἱ δὲ κινήσεις καὶ αἱ τρίψεις τὴν μὲν κοιλίαν λεπτύνουσι, τὸ δ' ἄλλο σῶμα παχύνουσι.

15. Διὰ τί ἐκ τῶν μακρῶν καὶ σφοδρῶν ὁδῶν καὶ δρόμων, ὅταν στῆ τις ἐπ' ἀκρῶν τῶν δακτύλων, σειόνται τῶν ποδῶν αἱ πτέρναι καὶ σπᾶται κάτω προπετῶς; * Ἡ διὰ τὴν συνέθειαν καὶ σφοδρότητα τῆς κινήσεως οὐκ ἀναπαύεται ὁ σεισμός τῷ ἀνθρώπῳ τῶν νεύρων; τοῦ μὲν γὰρ ὄλου σώματος κρατεῖ ἢ ψυχῇ πολλάκις, μορίων

11. Cur in planis laboriosius adcubamus quam in concavis? An eadem de causa qua etiam in convexis laboriosius quam in planis? quum enim pondus corporis se unicum in locum in sedendo adcubandoque colligit, pre-mendo lassitudinem facit. Convexum igitur quam rectum, idque quam concavum magis tale se exhibet: nostrum etenim corpus rotundum potius quam directum est: quæ autem ejusmodi sunt, hæc pluribus punctis adtinguntur a concavis quam a planis. His eisdem de causis etiam fit ut quæ cedunt, minus quam non cedentia fatigent, et in adcubando et in sedendo.

12. Cur breves deambulationes fatigationem movere solent? An quia inæquales sunt (faciunt enim ut sæpe subsistatur), frequens autem a contrario ad contrarium mutatio laboriosa est? neutri namque adsuescit, idque est quod lassitudinem arcet; utriusque autem simul ut adsuescas, fieri non potest.

13. Cur qui equo vehuntur, quo citius equus cucurrerit, eo magis oculis lacrymantur? Utrum quoniam aer perpetuo incidens eo frigidior est, quo minus fuerit temporis spatium per quod corpus adtigerit: quod his etiam evenit qui nudo corpore currunt; frigus autem lacrymas movet? An propter contrariam causam? calidum enim et lacrymas citi, exempli gratia sol; motus autem calorem efficit. An propter ictum illatum ab aere? quomodo enim venti adversi oculos turbant, sic aer incidens, quo citius vehitur, eo magis facit ictum mollem.

14. Cur cetera quidem membra, ubi perfricantur, carnosiora evadunt, venter autem emaciatur? An ne is quidem frictione quæ paulatim fit, sed duriori? Verum enim vero non eodem certe modo caro etiam: propterea et quæstio est: nam omnino in exercitandis laborandoque venter præcipue emaciatur. Causa autem est, quod pinguis concalescens liquescunt, et ea magis quæ intensa suapte natura sunt; cutis vero sua natura tensionem habet; sed enim, quod venter celerrime pinguefit, ideo pingue aliquid semper obtinet, nisi morbo quodam labore. Cujus rei causa est, quod cibo ex vicino positus est. Quum igitur omnino pinguedo res naturalis non sit, sed adventitia, nec ad necessarias pertinet partes, ut caro, ideo et exercitandi, et perfricandi motus ventrem concalescens liquefacit, alimentumque redundans membris ceteris dispertit: quamobrem sessio ventrem quidem pinguefacit, reliquum vero corpus emaciat, motiones vero perfrictionesque ventrem quidem emaciant, reliquum vero corpus augent.

15. Cur peracto longo itinere, aut cursu, si quis extremis institerit digitis, calces pedum quantuntur pronusque deorsum trahitur? An propter continuatum vehementemque motum concussio nervorum hominis non requiescit? fit enim sæpe ut animus totum quidem corpus regat,

δ' οὐ, ὅπότεν πως κινήθῃ, ὅσον καὶ καρδίας καὶ αἰδοίου. Αἴτιον δ' ἐστὶ πνεῦμα πολλὸν περὶ τὰ νεῦρα ἐκκάζεται, ὃ οὐχ ἅμα ἐκλύχεται στάντι. Τοῦτο οὖν εἰσὶν ὡσπερ ὑποσπίων τῇ κινήσει κατασπᾶ τε καὶ τοῦ πορρωτάτω ἤχιστα ποιεῖ κρατεῖν· τοιοῦτον δ' αἰ πτέρναι, ὅσον τοῖς ὀργιζομένοις τὸ κάτω χεῖλος.

16. Διὰ τί οἱ μὴ σφόδρα συντόνως τρέχοντες ἐν τῷ ρυθμῷ ἀναπνεύουσιν; Πότερον ἐστὶ πᾶς ρυθμὸς ὠρισμένη μετρεῖται κινήσει, τοιαύτη δ' ἐστὶν ἢ δι' ἴσου οὔσα, ἢ ὅπερ οἱ τροχάζοντες ποιοῦσιν; Ἄμα οὖν ἀργόμενοι τροχάζειν ἀναπνεύουσιν, ὥστε τὴν ἀναπνοὴν δι' ἴσου γινομένην, διὰ τὸ τῇ ἴσῃ κινήσει μετρεῖσθαι, ρυθμὸν ποιεῖν. ἢ ἔστι πᾶσα μὲν ἀπλοῦς ἀναπνοὴ δι' ἴσου γίνεται τοῖς κατὰ φύσιν αὐτῇ χρωμένοις καὶ μὴ κατέχουσιν; Καθημένοις μὲν οὖν καὶ βαδίζουσι μετρίως οὔσης τῆς τοῦ σώματος κινήσεως, οὐκ εὐδήςλος ὁ ρυθμὸς γίνεται· συντόνως δὲ τρέχουσιν, οὐ παρακολουθούσης τῇ κινήσει τῆς αἰσθήσεως, οὐ δυνάμεθα συνορᾶν τὸν τῆς ἀναπνοῆς ρυθμὸν· ἐν δὲ τῷ μετρίως τροχάζειν μέτρον ἢ κινήσει αἰσθητὸν τῆς ἀναπνοῆς ποιοῦσα τὸν ρυθμὸν δηλοῖ.

17. Διὰ τί ἐν τῷ τροχάζειν ἐκπνευματοῦσθαι δοκεῖ ἡμῖν ὁ ἀήρ; Πότερον ἐστὶ κινούμενοι διὰ τοῦ τροχάζειν τὸν συνεχῆ τοῖς σώμασιν ἡμῶν ἀέρα κινούμεν, ὃ ἐστὶ πνεῦμα; διόπερ οὐ δοκεῖ μόνον, ἀλλὰ καὶ κατ' ἀλήθειαν ἐκπνευματοῦται ὁ ἀήρ. ἢ διότι τροχάζοντες προσκόπτωμεν τῷ ἀέρι, τούτου δὲ συμβαίνοντος μάλλον αἰσθησὶν λαμβάνομεν τοῦ ἀέρος διὰ τῆς κινήσεως; Εἰκότως οὖν ἡμῖν ἐκπνευματοῦσθαι δοκεῖ· τοῦτο γὰρ συμβαίνει διὰ τὴν φορᾶν.

18. Διὰ τί μάλλον θέοντες ἢ βαδίζοντες πίπτουσιν; ἢ ἔστι μάλλον πρὶν κινεῖσθαι αἴρουσιν; τὸ γὰρ θέειν τοῦ βαδίζειν τούτω διαφέρει.

19. Διὰ τί ποτε ἀναβαίνοντες μὲν τὰ γόνατα πονοῦμεν, καταβαίνοντες δὲ τοὺς μηρούς; ἢ ἔστι ὅταν μὲν ἀναβαίνωμεν, ἀναρριπτοῦμεν ἄνω τὸ σῶμα, καὶ ἡ σπᾶσις πολλὴ τοῦ σώματος καὶ ἢ ἀπὸ τῶν γονάτων γίνεται, διὸ πονοῦμεν τὰ γόνατα· ἐν δὲ τοῖς κατάντεσι, διὰ τὸ ὑπαφέρεσθαι τοῖς σκέλεσι, τοῖς μηροῖς ἀποστηριζόμενοι πονοῦμεν αὐτούς; Εἴθ' ἅπαν τὸ παρὰ φύσιν γινόμενον πόνον καὶ λύπην παρασκευάζει· ἐστὶ δὲ τὸ κατὰ φύσιν τοῖς μὲν γόνασιν ἢ εἰς τὸ πρόσθεν κλάσις, τοῖς δὲ μηροῖς ἢ εἰς τοῦπισθεν. Ἐν μὲν οὖν τοῖς ἀνάτεσι τὰ γόνατα κλάται εἰς τοῦπισθεν διὰ τὸ ἀποστηρίζεσθαι βούλεσθαι, ἐν τοῖς κατάντεσι δ' οἱ μηροὶ εἰς τοῦμπροσθεν κλῶνται διὰ τὸ προπετές ἡμῶν εἶναι τὸ σῶμα.

20. Διὰ τί ποτε ἐν ταῖς ὁδοῖς τῶν μηρῶν τὸ μέσον μάλιστα πονοῦμεν; ἢ ἔστι παντὸς μακροῦ καὶ ἐνὸς ὄτους, ἐστηριγμένου δὲ, τοῦ μέσου ὁ πόνος μάλιστα γίνεται διὸ καὶ κατάγνυται μάλιστα ἐντεῦθεν, ὃ δὲ μηρός

membra autem singula non, ubi se quemdam in modum commovere, exempli gratia cor, vel penem. Ratio autem rei est, quod multum spiritus circa nervos deurit, quod non simulac substiteris, refrigerat. Is igitur spiritus concutiens, veluti subducendo, suo motu detrahit, facitque ut partem remotissimam minime regat animus; huiusmodi autem calces sunt, eodem modo quo labrum inferius apud iratos.

16. Qua de causa qui non concitate admodum currunt, numerose respirant? Utrum quod numerus omnis pro mensura utitur motu determinato, talis autem motus est qui æquis agitur intervallis: id quod currentes faciunt? Ergo simulatque currere inceperint, respirant, ita ut respiratio, quippe quæ, utpote æquali motu pro mensura utens, æquis intervallis peragitur, numerum efficiat. An quod quævis quidem simpliciter respiratio omnibus qui secundum naturam ea utuntur, nec (spiritum) retinent, æquis intervallis peragitur? Igitur ubi sedemus, aut ambulamus, quod motus corporis mediocris est, numerus perquam non fit manifestus; ubi vero cursum concitate agimus, quum sensus motum non sequitur, numerum perspicere respirationis non valemus; at ubi mediocriter currimus, motus mensuram respirandi sensibilem præstans numerum manifestum reddit.

17. Quare inter currendum aer in flatum converti nobis videtur? Utrum quoniam, dum currimus, aerem corporibus nostris continentem movemus, idque flatus est? quocirca non solum videtur, sed etiam revera in flatum aer convertitur. An quod currendo aeri inlidimus: quo facto, sensu aeris per motum magis adficimur? Non mirandum ergo si aer nobis in flatum se convertere videatur: hoc enim ratione impetus evenit.

18. Quamobrem currentes potius cadimus quam ambulantes? An quod magis, antequam moveamur, adtollimus? hoc enim inter cursum et ambulationem interest.

19. Cur tandem adscendentes quidem genibus, descendentes vero femoribus laboramus? An quoniam, dum adscendimus quidem, corpus sursum jactamus, tractioque fit multa cum corporis, tum inde a genibus, propterea laboramus; in declivibus vero ideo femoribus laboramus, quod subductis cruribus, iis innitimur? Ad hæc omne quod præter naturam fit, dolorem molestiamque movet; est autem secundum naturam genibus quidem ut ante flectantur, femoribus autem ut retro. In locis itaque adclivibus genua retro flectuntur, quia fulciri volumus; in declivibus autem femora ante flectuntur, quia corpus nostrum pronum nutat.

20. Cur tandem in itinere media femoris parte potissimum fatigamur? An quod longi cujusque atque continui membri pars potissimum media laborat, quum scilicet stabilitum manet (quocirca et hac præcipue frangitur), femur autem

ἴστι τοιοῦτον; διὸ καὶ τὸ μέσον αὐτοῦ μάλιστα πο-
νοῦμεν.

21. Διὰ τί οἱ ὑγροὶ ταχὺ πνίγονται πονήσαντες καὶ ὑπὸ
τοῦ καύματος; Ἡ ὅτι ἐκθερμαίνονμεν τὸ ὑγρὸν ἀρ-
8 γίνεται, καὶ καί μᾶλλον τὸ πλέον; Ὅταν οὖν μὴ δύ-
νηται ὑπεξάγειν διὰ τὸ πλῆθος, οὐ γίνεται κατάψυξις,
ὥστε ταχὺ ἐκपुरοῦται ὑπὸ τοῦ συμφύτου καὶ ἐπικτῆ-
του θερμοῦ· διὸ καὶ οἱ γινόμενοι ἰδρώτες τοῖς γυμνα-
ζομένοις καὶ ὄλως τοῖς πονοῦσι καὶ ἡ τοῦ πνεύματος
10 ἔξοδος ὠφέλιμος· διακρινομένου γὰρ καὶ λεπτυνομένου
τοῦ ὑγροῦ πνεῦμα γίνεται.

22. Διὰ τί τὰ σύμμετρα τῶν σωμάτων κάμνει τε πολ-
λάκις καὶ ἀπαλλάττει ῥᾶον; Ἡ διὰ ταῦτ' ἄμφω; ὁμα-
λὸν γὰρ τὸ σύμμετρον, τὸ δ' ὁμαλὸν ὁμοπαθέστερον·
15 ἂν οὖν τι πονήσῃ μέρος, εὐθὺς συμπονεῖ τὸ ὅλον· τὸ
δ' ἀσύμμετρον, ἅτε μᾶλλον ἀπηρητημένον, οὐ συνα-
πολαύει τῶν μερῶν. Κάμνει μὲν οὖν πολλάκις διὰ
τοῦτο, ῥᾶον δ' ἀπαλλάττει, ὅτι πᾶν κοινοῦναι τὸ σῶμα
εἰς πλείω γὰρ διανεμόμενον τὸ πάθος γίνεται ἀσθενέ-
20 στερον, ὥστ' εὐαπαλλακτότερον· τὸ δ' ἀσύμμετρον,
ἅτε οὐ κοινοῦσιν τοῖς μέρεσιν, ἑλαττονάκις μὲν κά-
μνει, χαλεπώτερον δ' ἀπαλλάττει· σφοδρὸν γὰρ τὸ
πάθος.

23. Διὰ τί κοπιῶσι μὲν μᾶλλον ἐν τοῖς ὁμαλοῖς ἢ ἐν
25 τοῖς ἀνωμάλοις, θάττον δὲ βαδίζουσι τὴν ὁμαλὴν ἢ τὴν
ἀνώμαλον; Ἡ ὅτι ἀκοπιώτερον μὲν τὸ μὴ αἰεὶ ἐν τῇ
ἀνωμάλῳ πορεῖα μᾶλλον, θάττον δὲ πορεύονται, ὅπου
ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ ἐλάττων ἢ ἀναφορά; Ἐν μὲν οὖν τῷ
ὁμαλῷ μικρὰ ἢ ἄριστι καὶ πυκνῆ, ἐν δὲ τῷ ἀνωμάλῳ
30 τούναντίον· τὸ δὲ παρ' ἐκάστην βᾶσιν γινόμενον
πολὺ γίνεται παρὰ πολλάς.

24. Διὰ τί καταβαίνοντες μὲν τὰ κατάντη τοὺς μηροὺς
μάλιστα πονοῦμεν, ἀναβαίνοντες δὲ τὰς κνήμας; Ἡ ὅτι
ἀναβαίνοντες μὲν τῷ αἵρειν τὸ σῶμα; ἄπαν γὰρ γίνε-
35 ται φορτίον τὸ σῶμα. Ὅ οὖν ἄπαν ἐπικεῖται καὶ ὅ
αἵρομεν, τοῦτο μάλιστα πονεῖ· ἢ δὲ κνήμη τοῦτο
ἔσχατον γὰρ μῆκος ἔχει, καὶ οὐχ ὥσπερ εἰ πούς πλά-
τος ἔχει· διὸ σαλεύεται, ὥσθ' οἷον τῷ ὠμῳ τὰ βάρη
κινούμεν, καὶ ἐπὶ τούτῳ ἔχομεν (τοιγαροῦν καὶ πο-
40 νοῦμεν τὸν ὄμιον μάλιστα) καταβαίνοντες δὲ τῷ
ἐμπίπτειν τὸ σῶμα κάτω καὶ προωθεῖν παρὰ φύσιν ὁ
πόνος ἐστίν, ὥσθ' ὅ μάλιστα ἐμπίπτει καὶ σαλεύει,
τοῦτο παρέχει τὸν πόνον. Ἡ μὲν οὖν κνήμη μένει,
τὸ δὲ βᾶρος ὁ θώραξ γίνεται· ὁ δὲ μῆρος δέχεται τε καὶ
45 σαλεύεται διὰ τὸ μῆκος τ' ἔχειν καὶ στρέφεσθαι ἀνω-
θεν, ἢ ὁ θώραξ ἐμπίπτει.

25. Διὰ τί πλείων δοκεῖ ἢ ὁδὸς εἶναι, ὅταν μὴ εἰδότες
βαδίζωμεν πόση τις, ἢ ὅταν εἰδότες, ἂν τᾶλλα ὁμοίως
ἔχοντες τύχωμεν; Ἡ ὅτι τὸ εἰδέναι πόση, τὸ εἰδέναι
50 ἐστὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτοῦ, καὶ πλείων αἰεὶ τὸ ἀόριστον
τοῦ ὠρισμένου; Ὡσπερ οὖν εἰ ἤδει ὅτι τοσούδε, πεπερα-

tale est? propterea et parte potissimum media ejus fatiga-
mur.

21. Quam ob causam humidi cito a labore astuque sub-
focantur? An quod humor concalfactus transit in aera,
quodque plus est, acrius urit? Ergo quum propter copiam
facultas submovendi non datur, refrigeratio non subsequi-
tur, ita ut celeriter calore insito et adventitio exardescat:
quapropter et sudores subortii spiritusque secessio eos juvant
qui se exercent, atque in universum qui laboribus se
dedunt: dum enim humor disjungitur atque adtenuatur,
spiritus inde enascitur.

22. Quare corpora quae mediocriter sese habent, et
saepe laborant, et facilius inde se expellunt? An utrum-
que eadem de causa evenit? est enim aequabile quod mo-
dicum est; quod autem aequabile, id magis aliorum ad-
fectus participare solet; quodsi igitur aliqua pars labora-
vit, protinus totum una adficitur; immodicum contra,
utpole quod sejunctus est, non aequae partium adfectus
persentit. Ergo saepe quidem id hac de causa laborat;
facilius autem inde se expedit, quoniam totum corpus par-
ticeps fit: debiliior enim redditur adfectus qui se in plura
digesserit, ita ut curabilior evadat; immodicum vero, ut
quod rem communem cum partibus non habet, rarius
quidem laborat, sed difficilius inde abit: vehemens enim
adfectus est.

23. Cur in aequalibus quam in inaequalibus locis magis
fatigantur, ocius autem iter aequale quam inaequale expe-
diunt? An quoniam minus quidem in aequali potius gressu
fatigat quod non perpetuo idem; ocius vero ingrediuntur,
ubi minus pari tempore adtollunt? Ergo per locum
aequalem exigua est atque frequens sublevatio, per inae-
qualem autem e contrario; quod vero per singulos gra-
dus exiguum fit, graduum frequentia multum evadit.

24. Cur descendentes quidem per declivia femoribus,
adscendentes vero cruribus inprimis laboramus? An quia
adscendentes quidem ideo laboramus, quod corpus adtol-
litur? fit enim totum corpus onus. Itaque cui totum
incumbit, et quo totum adtollimus, id praecipue laborat;
hoc autem crus est: postremum enim hoc longitudine praer-
ditum est, nec modo pedis latitudinem sortitur: unde vi-
bratur, ita ut, quomodo humero onera movemus, ita hoc
quoque sustineamus (proinde et humero maxime lassitudi-
nem sentimus); at in descendendo, quoniam corpus deor-
sum incidit propellitque contra naturam, labor adest:
hinc cui maxime incumbit atque vibrat, id lassitudinem
infert. Crus itaque manet; onus vero fit truncus, femur-
que suscipit atque vibratur, eo quod et longitudine praerdi-
tum est et superne versatur, qua truncus incidit.

25. Cur iter longius tum esse videtur, quum ignari quan-
tum sit, ambulamus, quam ubi gnari, modo res ceterae ead-
em ratione se habeant? An quod nosse quantum sit, nosse
ejus numerum est, quodque interminatum, semper plus quam
terminatum est? Ergo quemadmodum, si nossemus iter

σμένην ἀνάγκη εἶναι, οὕτω καὶ εἰ μὴ οἶδεν, ὡς ἀντι-
στρέφοντος παραλογίζεται ἡ ψυχὴ, καὶ φαίνεται εἶναι
ἀπειρος. Ἐτι τὸ ποσὸν ὠρισμένον καὶ τὸ ὠρισμένον
ποσόν. Ὅταν τοῖνον μὴ φαίνεται ὠρισμένον, ὥσπερ
5 ἀπειρον φαίνεται εἶναι, διὰ τὸ τὸ πεφυκὸς ὠρίσθαι,
ἐὰν μὴ ἢ ὠρισμένον, ἀπειρον εἶναι, ὥστε καὶ τὸ
φαινόμενον μὴ ὠρίσθαι φαίνεσθαι ἀνάγκη πως ἀπέ-
ραντον.

26. Διὰ τί τοὺς μηροὺς μᾶλλον ἢ τὰς κνήμας κοπιῶ-
10 σιν; Πότερον ἐστὶ ἐγγὺς τοῦ τόπου τοῦ ἔχοντος τὸ περι-
τώμα, ὥστ' ἂν ὑπερβάλλῃ διὰ τὴν κίνησιν τῆ θερμό-
τητι, συσπῶσιν οἱ μηροὶ μᾶλλον καὶ πλείον ἢ αἱ κνή-
μαι; ἢ διὰ τὸ συμφυεῖς εἶναι μᾶλλον τοὺς μηρούς; μάλ-
λιστα γὰρ πονοῦσι τῆ τοῦ συνεχοῦς διαστάσει· καὶ
15 γὰρ ἂν μὴδὲν ἔχοντες περιτώμα κοπιᾶσιν, ὅμως
τοὺς μηρούς καὶ τὴν ὀσφὺν πονοῦσι μᾶλλον. ἢ ἐπὶ
καθάρσει οἱ βουβῶνες γίνονται πληγέντες (ος?) διὰ τὴν
συνάρτησιν τῶν φλεβῶν καὶ νεύρων, οὕτω καὶ οὗτος;
ἐγγυτέρω δὲ τῆς ἀρχῆς ὁ μηρός. ἢ διότι μᾶλλον ἐν
20 τῷ αὐτῷ σχήματι ὁ μηρός τῆς κνήμης, τοῦτο δὲ κο-
πικρώτερον; ἢ ἐπὶ σαρκώδης, ὥστε πολὺ τὸ κατὰ
φύσιν ἔχον ἐν αὐτῷ;

27. Διὰ τί ἐνίοις, ὅταν πονήσωσιν, ἔλκη ἐκφύουσιν;
ἢ ὅταν τὸ σῶμα ἀκαθάρτον ἦ, ἢ κίνησις θερμαίνουσα
25 καὶ ἄλλα περιτώματα συνεξικμάζει μετὰ τοῦ ἰδρώ-
τος, παχέα δ' ὄντα καὶ χυμοὺς ἔχοντα μοχθηροῦς,
ὄξεις καὶ πικροὺς καὶ ἀλμυροὺς τὰ περιτώματα ἐκ-
κρίνεσθαι μὲν οὐ δύναται διὰ πάχος, ἐξάιρεται δὲ διὰ
τῆς σαρκὸς καὶ ἐξελεκοὶ διὰ πικρότητα τοῦ χυμοῦ;

30 28. Διὰ τί τοῖς ἐκ τῶν γυμνασίων καὶ φαρμακοπο-
εῶν οὐκ εὐθὺς προσφέρουσι τροφήν; ἢ διότι καθαίρε-
ται τὸ σῶμα ἔτι, καὶ οὐκ ἀναπέπαιται πονοῦν καὶ ἀπο-
κρίται τὰ περιτώματα;

29. Διὰ τί χαλεπώτερον θεῖν ἢ βαδίζειν; ἢ ἐπὶ πλείον
35 φορτίον φέρει ὁ θεῶν (ὅταν γὰρ ἢ μετέωρος, ἅπαν ἐφ'
αὐτῷ ἔχει)· ὁ δὲ βαδίζων, οἷον οἱ ἐπὶ τοῖς τεχνικοῖς
ἀναπαυόμενοι, ἐπιθείς ἔχει ἐπὶ τῷ ἡμεροῦντι;

30. Διὰ τί ἐκ τῶν γυμνασίων οὐ πεινώσιν εὐθύς; Πότε-
ρον διὰ τὴν ὑπολειψιν τῆς συντήξεως, ἕως ἀντιπεσθῆ;
40 ἢ διὰ τὸ πνεῦμα ὁ ποιεῖ ὁ πόνος ἐκ τοῦ ὑγροῦ; ἢ
διὰ τὴν δίσταν ἢ γίνεται ἐκ τοῦ θερμαίνεσθαι πονοῦν-
τας; πάντα γὰρ συμβαίνει ταῦτα.

31. Διὰ τί ἐξονειρωτικοὶ εἰσιν οἱ κοπιῶντες καὶ φθι-
σιῶντες; ἢ ἐπὶ δλωσ ἐξονειρωτικοὶ οἱ θερμοὶ καὶ ὑγροὶ;
45 τὸ γὰρ σπέρμα τοιοῦτόν ἐστι τὴν φύσιν· τὸ τοιοῦτο
δ' ἐξ οὗτω διαχειμένον μάλιστα γίνεται, ὅταν ἢ ἀπὸ
τοῦ ἕννου θερμότης προσγένηται· μικρῶς γὰρ ῥοπή
τὰ σώματα δεῖται, καὶ ταύτης ἔσωθεν, ἀλλ' οὐκ ἐξω-
θεν, οἱ δὲ φθιστικοὶ καὶ κοπιῶντες οὕτω διακρίνεται· οἱ

tantum esse, finitum id esse necesse esset, sic etiam si ignora-
mus, quasi reciprocelur, perperam ratiocinatur anima, at-
que infinitum esse videtur iter. Præterea quantitas finitum
est, et finitum quantitas. Ubi igitur terminatum non
esse videtur, velut infinitum esse videtur, quoniam quod-
cumque natura sua terminari potest, id si terminatum
non sit, infinitum est, ita ut id quoque infinitum quodam-
modo videri necesse sit, quod non terminatum esse
videtur.

26. Cur femoribus magis quam cruribus fatigamur?
Utrum quod prope absunt ab ea parte quæ excrementum
continet, ita ut ubi ea pars propter motum nimis in-
caluerit, femora magis ac plenius contrahant quam crura?
An quod femora magis continua sunt? laboratur enim
præcipue propter continuam distractionem: nam si omni
excremento carentes fessis simus, tamen femoribus ac lum-
bis impensius laboramus. An quia, quomodo bubones post
ictum oriuntur propter venarum et nervorum connexionem,
ita etiam lassitudo? ab initio enim propius abest femur.
An quod femur in eodem habitu magis persistit quam crus,
eaque rea laboriosior est? An quod femur carnosum est,
ita ut multum intra sese contineat quod secundum natu-
ram sit?

27. Quam ob causam ulcera nonnullis ex labore progri-
gnuntur? An, corpore impuro, motus concalfaciens excre-
menta alia etiam cum sudore vaporatim simul destingit:
quæ crassa et humoribus pravis, hoc est acidis, aut amaris,
aut salis, prædita, excerni quidem propter crassitudinem
nou queunt, sed per carnem intumescunt atque exulcerant
propter humoris amaritudinem?

28. Cur non protinus ab exercitatione, aut medicamento
epoto, cibum propinant? An quod adhuc corpus purgatur,
necdum a labore cessavit, excrementaque secreta sunt?

29. Quamobrem currere quam ambulare difficilius est?
An quod plus oneris fert qui currit (ubi enim suspensus
est, onus sibi impositum habet totum); at qui ambulat,
eodem modo ac qui maceribus innisi requiescunt, quie-
scenti impositum habet onus?

30. Cur non protinus ab exercitatione esurimus? Utrum
quia colliquamenta supersunt, dum vice sua concoquan-
tur? An propter spiritum, quem labor ex humore conficit,
An propter sitim, quam calor a labore proveniens inducit?
hæc enim addidunt omnia.

31. Cur genitura in somnis iis profluere solet qui aut
labore lassescunt, aut tabe consumuntur? An quod omnino
in hoc profluvium proni sunt calidi et humidii? semen enim
tale natura est; quod autem tale est, ex iis qui hoc modo dispo-
siti sunt, potissimum provenit, quum calor somni adcesserit,
quippe quum corpora eorum exiguum momentum deside-
rent, idque intrinsecus, non extrinsecus; tabescentes autem

μὲν γὰρ κοπιῶντες διὰ τὸν κόπον καὶ τὴν κίνησιν συν-
τήγματος θερμοῦ πλήρεις εἰσίν, οἱ δὲ φθισικοὶ διὰ τὸν
κατάρρου καὶ τὴν γινομένην θερμὴν ὑπὸ τῆς φλε-
γμασίας.

32. Διὰ τί τὸ ἀριστερὸν σκέλος χαλεπώτερον τρίβε-
σθαι ἔφ' ἑαυτοῦ πολλὸν χρόνον ἢ τὸ δεξιόν; Ἡ ὅτι τοῖς
δεξιοῖς πονεῖν δυνάμεθα; ἐν δὲ τοῖς παρὰ φύσιν ἢ τοῦ
ἀριστεροῦ σκέλους τρίψις ἐξεστραμμένως γίνεται· τὰ
δὲ παρὰ φύσιν ποιούμενα χαλεπά; τῆ δ' ἀριστερᾶ
10 τὰ δεξιά οὐθὲν ἐπέδηλον διὰ τὸ μηθετέρως ἰσχύειν.

33. Διὰ τί ὑγεινὸν τὸ τροφῆς μὲν ὑποστέλλεσθαι,
πονεῖν δὲ πλείω; Ἡ ὅτι τοῦ νοσεῖν αἴτιον περιττώμα-
τος πλῆθος, τοῦτο δὲ γίνεται ἢ διὰ τροφῆς ὑπερβολῆν,
ἢ διὰ πόνου ἐνδειαν;

34. Διὰ τί οὐ δεῖ πυκνοῦν τὴν σάρκα πρὸς ὑγίειαν,
ἀλλ' ἀραιοῦν; ὡς περ γὰρ πόλις ὑγεινὴ καὶ τόπος εὐπνοῦς
(διὸ καὶ ἡ θαλαττα ὑγεινὴ), οὕτω καὶ σῶμα τὸ εὐ-
πνουν μᾶλλον ὑγεινόν· δεῖ γὰρ ἢ μὴ ὑπάρχειν μηθὲν
περίττωμα, ἢ τοῦτου ὡς τάχιστα ἀπαλλάττεσθαι, καὶ
20 δεῖ οὕτως ἔχειν τὰ σώματα ὥστε λαμβάνοντα εὐθὺς
ἐκκρίνειν τὴν περίττωσιν, καὶ εἶναι ἐν κινήσει καὶ μὴ
ἡρεμεῖν· τὸ μὲν γὰρ μένον σήπεται, ὡς περ ὕδωρ, τὸ
δὲ σηπόμενον καὶ μὴ κινούμενον νοσοποιεῖ· τὸ δ' ἐκ-
κρινόμενον πρὸ τοῦ διαφθαρῆναι χωρίζεται. Τοῦτ'
25 οὖν πυκνουμένης μὲν τῆς σαρκὸς οὐ γίνεται (ὡς περ
γὰρ ἐμπράττονται οἱ πόροι), ἀραιουμένης δὲ συμβαί-
νει· διὸ καὶ οὐ δεῖ ἐν τῷ ἡλίῳ γυμνὸν βαδίζειν· συνί-
σταται γὰρ ἡ σὰρξ, καὶ κομιδῆ ἀποσαρκοῦνται, καὶ
ὑγρότερον τὸ σῶμα γίνεται· τὸ μὲν γὰρ ἐντός δὴ μένει,
30 τὸ δ' ἐπιπολῆς ἀπαλλάττεται, ὡς περ καὶ τὰ κρέα τὰ
ἐρθὰ τῶν ὀπτῶν μᾶλλον. Οὐδὲ τὰ στήθη γυμνά
ἔχοντα βαδίζειν· ἀπὸ γὰρ τῶν ἀριστα ὠκοδομημένων
ὁ ἥλιος ἀφαιρεῖ, ὁ ἥκιστα δεῖται ἀφαιρέσεως, ἀλλὰ
μᾶλλον τὰ ἐντός. Ἐκεῖθεν μὲν οὖν διὰ τὸ πόρρω εἶ-
35 ναι, ἂν μὴ μετὰ πόνου, οὐκ ἔστιν ἰδρῶτ' ἀναγαγεῖν,
ἀπὸ τοῦτου δὲ διὰ τὸ πρόχειρον εἶναι ῥάδιον.

35. Διὰ τί κοπώδεις οἱ βραχεῖς τῶν περιπάτων;
Ἡ ὅτι πολλάκις συνίστανται καὶ οὐχ ὀμαλῶς κινουῦ-
ται περὶ τὰς καμπάς, τὸ δὲ τοιοῦτον κοπώδεις;

36. Διὰ τί ἐσθηκότες ἐν τῷ ἡλίῳ μᾶλλον θερμαίνον-
ται ἢ κινούμενοι, καὶ ταῦτα τῆς κινήσεως θερμαντικῆς
οὐσης; Ἡ οὐ πᾶσα κίνησις θερμαίνει, ἀλλ' ἐνία φύχει,
οἷον καὶ ἐπὶ τῶν τὰς χύτρας τὰς ἐψημένους φουσῶντων
καὶ κινούντων συμβαίνει; Εἰ οὖν ἐσθηκότες μὲν προσ-
45 μένει τὸ θερμόν, προσμένον δὲ μᾶλλον θερμαίνει ἢ
κινούμενον (αἶε γὰρ τὸ σῶμα ἴδιον ἡμῶν ἀτιμίδα τινὰ
χλιαρὰν ἀφίησιν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἢ θερμαίνει τὸν ἐγγὺς
ἀέρα ὡς περ θαλάδος παρών), ἡρεμούντων μὲν ἡμῶν
θερμὸς γίνεται ὁ περιέχων ἡμᾶς ἀπὸ τὰ ἐρημένα,
50 κινουμένων δὲ πνεῦμα γίνεται, ὁ καταψύχει ἡμᾶς·
πᾶν γὰρ πνεῦμα ψυχρὸν ἔστιν.

et lassī ita adfecti sunt : redundant enim lassī colliqua-
mentis calidis propter fatigationem et motum, tabefacti
vero propter destillationem et calorem, quem inflammatio
movet.

32. Quam ob causam crus suum sinistrum diutius per-
fricare cuique difficilius est quam dextrum? An quod parte
dextra laborare valemus? rebus enim præter naturam
adnumeranda cruris sinistri frictio est, si motu in transver-
sum deflexo peragatur; quæ autem præter naturam fiunt,
factu sunt difficilia; sinistra namque manu si partem per-
fricamus dextram, nil manifestum efficimus, quoniam ita
neutram in partem valemus.

33. Cur cibum quidem imminuere, laborem vero au-
gere salubre est? An quia causa ægrolandi excrementorum
est nimia copia, hæc autem fit, ubi aut cibus superest, aut
labor deficit?

34. Quam ob causam ad secundam valetudinem conci-
liandam caro non densa, sed rara reddenda est? quemad-
modum enim urbs locusque quicumque salubris est, si
flauti pervius (quapropter et mare salubre est), ita etiam
corpus, quod flauti patet, salubre : aut enim nullum
subesse debet recrementum, aut corpus ab eo quam pri-
mum liberandum est, corporaque ita se habere debent,
ut simulatque excrementum admiserint, confestim illud
excernant, sintque motui dedita, non quieti : quod enim
manet, putrescit modo aquæ, quod autem putrescit,
nec movetur, morbum efficit; at quod excernitur, ante-
quam vitietur, decedit. Hoc igitur, si densatur quidem
caro, non contingit (meatus enim quasi obcluduntur), si
vero rarefiat, addidit : quamobrem et in sole nudo corpore
ambulandum non est : spissatur etenim caro et valide
carne obcluduntur meatus, corpusque humidius redditur :
nam intestinum sane remanet; quod vero in superficie
exstat, abil : qua ratione carnes quoque elixæ assis hu-
midiores sunt. Nec pectore nudo ambulandum est : ita
enim sol corporis partibus optime conditis adimit quod
nulla egit demptione, sed interna potius eam desiderant.
Inde igitur, ut e remoto, nonnisi cum labore sudor
educi potest; hinc vero facile propter oportunitatem.

35. Cur breves deambulationes laboriosæ sunt? An quod
crebro consistunt, neque æquabiliter moventur circa
flexuras, huiusmodi autem motus laboriosus est?

36. Cur in sole ubi stamus, amplius recalescimus quam
ubi movemur, quum tamen motus vim calefactoriam ha-
beat? An non omnis motus calfacit, sed est etiam qui
refrigeret : quod etiam in ollis ferventibus evenit, quoties
eas adflamus, aut movemus? Quodsi igitur, ubi stamus
quidem, calor permanet, permanens autem amplius calfa-
cit quam ubi movetur (corpus etenim nobis proprium sem-
per vaporem quemdam remittit tepidum, qui proximum
aerem tepescit, quemadmodum titio adjacens), quiescen-
tibus quidem nobis, aer ambiens calidus ob prædictam
causam redditur; at ubi movemur, flatus fit, qui refrige-
rat nos : flatus enim quisque frigidus est.

37. Διὰ τί οἱ ἐπὶ τῶν ἵππων ὀχούμενοι, ὅσῳ ἂν θάττον θέρῃ ὀφθαλμὸς, τοσούτῳ μᾶλλον δακρύουσι τὰ ὄμματα, καὶ οἱ πεζοί, ὅσῳ ἂν μᾶλλον τρέχουσιν; Πότερον διὰ τὸ ψυχρὸν εἶναι τὸν προσπίπτοντα ἀέρα; τὸ γὰρ ψυχρὸς δακρύνει ποιεῖ· συστέλλον γὰρ καὶ πυκνοῦν τὴν σάρκα ἐκκαθαίρει τὸ ὑγρὸν. Ἡ δὲ διὰ τοῦναντίον; τὸ γὰρ θερμὸν ποιεῖ ἰδρωτὰς, τὸ δὲ δάκρυον ἰδρῶς τίς ἐστίν· διὸ καὶ γίνονται ὑπὸ θερμασίας ἀμφὶ ταῦτα, καὶ ἀλυκά ἐστίν ὁμοίως· ἡ δὲ κίνησις θερμότητα ποιεῖ. Ἡ δὲ διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ἀέρος πληγὴν; ὡς γὰρ οἱ ἀνεμοὶ ταράττουσιν οἱ ἐξ ἐναντίας τὰ ὄμματα, οὕτω καὶ ὁ προσπίπτων, ὅσῳ ἂν θάττον ἐλαύνῃ, ἢ αὐτὸς τρέχῃ, τοσούτῳ μᾶλλον ποιεῖ πληγὴν μαλακὴν, δι' ἣν γίνεται δακρύνει, ἀραιουμένῳ τῶν τοῦ ὀφθαλμοῦ πόρων ὑπὸ τῆς πληγῆς· πᾶσα γὰρ πληγὴ διαιρετικὸν ἐστίν, ἢ θλαστικόν.

38. Διὰ τί δεῖ τοὺς μὲν θερινοὺς κόπους λουτρῶ ἰᾶσθαι, τοὺς δὲ χειμερινοὺς ἀλείμματι; Ἡ τούτους μὲν διὰ τὰς φρικὰς καὶ τὰς γινομένας μεταβολὰς θερμῶν δεῖ λύνειν, ὁ ποιῆσαι ἀλεάζειν (τὸ δὲ ἐλαίου θερμὸν), ἐν δὲ τῷ θέρει καθυγραίνειν; ἢ γὰρ ὥρα ξηρὰ, καὶ οὐ γίνονται φρικὰ διὰ τὴν ἀλέαν. Ὀλιγοσιτία δὲ καὶ κωδωνισμὸς θέρους, τὸ μὲν ὄλιως, τὸ δὲ μᾶλλον, ὁ μὲν πότες θέρους ὄλιως διὰ τὴν ξηρότητα, ἢ δ' ὀλιγοσιτία κοινὸν μὲν, μᾶλλον δὲ θέρου· ἐκθερμαίνεται γὰρ μᾶλλον διὰ τὴν ὥραν ὑπὸ τῶν σιτίων.

39. Διὰ τί οἱ θέοντες εὐτόνωες μάλιστα λαμβάνουσι σπᾶσματα, ὅταν τις θέουσι αὐτοῖς ὑποστῇ; Ἡ ὅτι ταῦτα μάλιστα διασπᾶται, ἀ εἰς τοῦναντίον τε καὶ ἰσχυρῶς ἔλκεται καὶ κινεῖται; Ὅταν οὖν θέοντος καὶ σφοδρῶς ὠθουμένου τῶν μορίων εἰς τὸ πρόσθεν ὑποστῇ τις, συμβαίνει ἅμα ἀντισπᾶν εἰς τοῦναντίον, ἔτι φερομένων εἰς τοῦμπροσθεν, ὥσθ' ἡ σπᾶσις τοσούτῳ ἰσχυρότερα γίνεται, ὅσῳ ἂν θέωσι σφοδρότερον.

40. Διὰ τί τῶν περιπάτων οἱ κατὰ τὰς δόδους ἀκοπώτεροί εἰσιν οἱ ἀνώμαλοι τῶν εὐθέων; Ἡ διὰ τὸ τὴν φορὴν ὀρθὴν εἶναι καὶ κατὰ φύσιν παντὶ τῷ σώματι; Οἱ δ' ἐν τοῖς δμαλοῖς τῶν ἀνωμάτων κοπιώδεστεροι· τοῖς γὰρ αὐτοῖς μέρεσι τοὺς πόνους παρέχουσιν, οἱ δ' ἐν τοῖς ἀνωμαλοῖς διαμερίζουσι μᾶλλον εἰς ἅπαν τὸ σῶμα. Αἱ δ' ἀλέαι μᾶλλον ἰσχυροῦσι τῶν ἐν τοῖς ψύχεσιν· τοῖς γὰρ ἔξω μέρεσι πλεονα τὸν πόνον παρέχονται· διὸ καὶ τοὺς ἰδρωτὰς ἐμποιοῦντες ἰσχυαίνουσιν. Οἱ δ' ἐν τοῖς ψύχεσι στιφροτέραν τὴν σάρκα ποιοῦσι καὶ τῶν σιτίων ἐπιθυμητικωτέρους· τοῖς γὰρ ἔσω μέρεσι τὴν αὔξησιν τοῦ θερμοῦ ποιοῦνται, καὶ δυσκινήτων γινομένων ὑπὸ τοῦ ψύχους τὸν μὲν ἔσω τόπον καθαίρουσι, τὴν θερμασίαν αὐξάνοντες ἐν αὐτῷ, τὴν δὲ σάρκα στερεὰν ποιοῦσιν, οὐ δυνάμενοι κρατεῖν διὰ πάσης αὐτῆς. Ὅμοιος οἱ ἀνάντις τῶν κατάντων ἐπιπονώτεροι καὶ ἰσχυραντικώτεροι· οἱ μὲν γὰρ ἀνάντις τὴν δσφὺν μάλιστα ποιοῦσι πονεῖν, οἱ δὲ κατάντις τοὺς μηρούς· τοῖς γὰρ

37. Quam ob causam qui equo vehuntur, quo contentius cucurrerit equus, eo magis oculis lacrymantur, et pedites eo magis, quo cucurrerint vehementius? Utrum quoniam aer incidens frigidus est? frigus enim lacrymas movet, quippe quod contrahendo condensandoque carnem humorem expurgat. An propter contrariam causam? calor enim sudorem elicit, lacryma autem sudor quidam est: quapropter et a calore utrumque fit, salsaque pariter ambo sunt; calorem autem efficit motus. An propter aeris ictum? quomodo enim status adversi oculos turbant, ita etiam aer incidens, quo quis contentius equum agitat, aut ipse currit, eo magis ictum mollem efficit, unde lacrymatio oboritur, meatibus oculi ictu rarefactis: omnis etenim ictus vim aut dividendi habet, aut contundendi.

38. Cur æstivis quidem lassitudinibus balneo, hibernis vero unctione mederi oportet? An hibernas quidem propter horrores mutationesque quæ sunt, calore solvere oportet qui membra tepescere faciat; oleum vero calidum est; at in æstate humefaciendum est? tempestas enim sicca est, nec sunt horrores propter æstum. Cibus etiam parvus et comessatio per æstatem conveniunt, hæc quidem omnino, ille vero imprimis; compotatio quidem per æstatem propter siccitatem ex toto; parsimonia vero cibi communis quidem tempestatum omnium est, sed magis æstati convenit: tempestatum enim ergo calor vehementior a cibis cietur.

39. Quamobrem qui concitate currunt, lacerationibus maxime corripiuntur, ubi quis inter currendum eorum impetum sistit? An quod ea potissimum divelluntur, quæ in partem contrariam vehementerque trahuntur atque moventur? Quum igitur homine currente vehementerque membra propellente, quis obviam factus obstiterit, accidit ut ea simul in partem retrahat contrariam, dum adhuc ante pertendunt, ita ut divisio eo vehementior fiat, quo currunt contentius.

40. Cur ambulationes in viis minus laboriosæ sunt quæ inæquales quam quæ rectæ sunt? An quod prolatio recta est et secundum naturam corpore universo peragitur? Ambulationes autem per loca æquabilia laboriosiores quam inæquabiles sunt: iisdem enim partibus laborem adferunt; quæ vero per inæqualia fiunt, dispertunt magis in totum corpus. Æstus vero emaciant magis quam ambulationes in frigore, quippe qui partibus externis laboris plus adferunt: quapropter et sudorem evocantes emaciant; quæ vero in frigore peraguntur, carnem reddunt rigidiores, ciborumque faciunt avidiores: partibus enim internis calorem augent, et membrorum motu propter frigus difficiliorum reddito, locum quidem internum purgant, calorem eo contentum augentes; carnem vero solidam reddunt, ut quæ per eam universam nequeunt superare. Adclives itidem ambulationes laboriosiores sunt quam declives, magisque emaciant: faciunt enim adclives ut lumbi potissimum laborent, declives vero ut femora: pondus enim totum fe-

μη·οἷς τὸ βάρος πᾶν ἐπιπίπτων κόπους εἴωθε παρέχειν· ἀνα γὰρ παρὰ φύσιν ὑπὸ τοῦ θερμοῦ βία φερόμενος ἐκθερμαίνει· διὸ τοὺς θ' ἰδρωτὰς ἐμποιοῦσι, καὶ τὸ πνεῦμα μετεωρίζοντες ἰσχυαίνουσι, καὶ τὴν ὄσφυν ὀδυνῶσιν· τὰ γὰρ σκέλη χαλεπῶς ἀναγόμενα τὴν ὄσφυν κάμπτουσι τε καὶ ἀνασπῶσιν, ὑφ' ὧν ἀναγκάζονται μάλιστα ποιεῖν. Οἱ δ' ἐν ἀντιτύποις περίπατοι τοῖς τε μουσὶ καὶ τοῖς τεταμένοις τῶν σκελῶν παρέχουσι κόπους· συντάσεις γὰρ ἐμποιοῦσι τοῖς νεύροις καὶ τοῖς μουσὶ, βιαίας γενομένης τῆς ἀπερείσεως αὐτοῖς. Οἱ δ' ἐν τοῖς μαλκωκῶς τοῖς ἄρθροις κοπιώδεις εἰσὶν· τῶν γὰρ ἄρθρων πυκνὰς τὰς κάμψεις ποιοῦσιν, ἅτε ἐνδιδοῦσης τῆς βίαςεως. Τὸ δ' αὐτὸ ἐστὶ πρόβλημα.

41. Διὰ τί πρὸς τὰ σιμὰ χαλεπῶς βαδίζομεν; *Ἡ διότι πᾶσα πορεία ἐξ ἄρσεως καὶ θέσεως συντελεῖται; Τὸ μὲν οὖν ἄραι παρὰ φύσιν, τὸ δὲ θείναι κατὰ φύσιν, τὸ δὲ προσθεῖναι μεσότης· ἐν δὲ τῷ πρὸς τὰ σιμὰ βαδίζειν πολὺ τὸ παρὰ φύσιν.

42. Διὰ τί οἱ ἀφ' ἵππων ἤττον πίπτουσιν; *Ἡ διὰ τὸ φοβεῖσθαι φυλάττονται μᾶλλον;

moribus Incumbens lassitudinem adferre solet : sursum namque præter naturam calor vi sese efferens majorem in modum calefacit : quapropter sudores movent, respirationemque suspendentes emaciant et lumbis dolorem infligunt : crura enim ubi difficulter sursum ducuntur, lumbos inflectunt atque retrahunt : quibus de causis necessario inprimis laborant. Quæ autem locis renitentibus peraguntur, ambulationes musculis et partibus intensis crurum lassitudinem infligunt, quippe quæ contentiones tam nervis quam musculis adferunt, quum fultura eorum violenta sit. Mollibus vero et cedentibus locis factæ ambulationes articulis potissimum lassitudinem infligunt : flexus enim articulorum efficiunt frequentes, quum solum cedat. Eadem autem quæstio est.

41. Cur contra loca adclivia difficiliter ambulamus? An quoniam omnis ingressus sublevatione et positione absolvitur? Sublevatio igitur præter naturam est, positio vero secundum naturam, dum adpositio medium tenet; in ambulando autem contra loca adclivia multum continetur quod præter naturam est.

42. Quare qui ab equis descendunt, minus decidunt? An magis sibi cavent, quia timent?

ΤΜΗΜΑ Γ.

ΟΣΑ ΕΚ ΤΟΥ ΠΩΣ ΚΕΙΣΘΑΙ ΚΑΙ ΕΣΧΗΜΑΤΙΣΘΑΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ.

1. Διὰ τί ἡ καθέδρα τοὺς μὲν παχύνει τῶν ἀνθρώπων, τοὺς δὲ ἰσχυαίνει; Πότερον ὅτι αἱ εἴξεις διαφέρουσιν; οἱ μὲν γὰρ θερμοὶ εἰσιν, οἱ δὲ ψυχροί. Οἱ μὲν οὖν θερμοὶ παχύνονται (κρατεῖ γὰρ τὸ σῶμα τῆς τροφῆς διὰ τὴν θερμοσσίαν)· οἱ δ' ἐψυγμαίνονται, διὰ τὸ δεῖσθαι ἐπεισάκτου θερμότητος καὶ τοῦτο πάσχειν μάλιστα τὸ σῶμα ὑπὸ τῶν κινήσεων, οὐ δύνανται πέττειν ἡρεμοῦντες. *Ἡ ὅτι οἱ μὲν περιττωματικοὶ εἰσι, καὶ δέονται κινήσεως ἢ ἀναλώσει ταῦτα, οἱ δ' οὐ;

2. Διὰ τί δεῖ ποιεῖν διάτασιν τῶν μερῶν, ὃ ποιεῖ ὃ γυμναζόμενος; *Ἡ ὅτι δεῖ τῷ οἰκείῳ πνεύματι καθαίρεσθαι τοὺς πόρους;

3. Διὰ τί συγκεκαμμένον βέλτιον κατακεῖσθαι, καὶ πολλοὶ γε παραγγέλλουσι τοῦτο καὶ τῶν ἱατρῶν; *Ἡ ὅτι ἀλεαίνουσα ἡ κοιλία θάττον πέττει, οὕτω δ' ἀλεαίνει μᾶλλον; *Ἐπι δεῖ τοῖς πνεύμασι τόπον δίδοναι εἰς ὃν ἀπερῖσσονται· οὕτω γὰρ ἤκιστα λυπίζουσιν αἱ φύσαι· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἰξίαι καὶ τὰ ἄλλα ἀποστήματα ὑγιεινόν, ὅτι ἔχουσι κοιλίας εἰς ἃς ἀποδέχονται τὰ πνεύματα. *Ἐκτεταμένου μὲν οὖν οὐ γίνεται κοιλία (ἅπαντα γὰρ τὸν τόπον τὰ σπλάγγνα κατέχει), συγκεκαμθέντος δὲ γίνεται.

4. Διὰ τί ἀνισταμένοις ἰλιγγος μᾶλλον γίνεται ἢ καθίζουσιν; *Ἡ διότι ἡρεμοῦσι τὸ ὑγρὸν εἰς ἓν μόριον

SECTIO VI.

QUÆ AD ACCUBITUM ET HABITUM CORPORIS PERTINENT.

1. Cur sessio alios quidem implet homines, alios vero emaciat? Utrum quia habitus distant inter sese? alii enim calidi, alii vero frigidi sunt. Calidi itaque implentur (cibus enim corpus vi sui calor domat), frigidi autem, quod adventitium calorem desiderant, idque motionum ope potissimum corpori evenit, concoquere nequeunt, dum quiescunt. An quod alii quidem excrementis redundant, et motum qui ea consumat, desiderant, alii vero non?

2. Cur partes corporis distendendæ sunt, quod qui se exercitat, facit? An quod meatus spiritu proprio purgari oportet?

3. Cur contracto corpore cubare melius est, multique certe medici ita præcipiunt? An quod venter calens concoquit celerius, sic autem magis calet? Ad hæc locum flatus dare, in quem innitantur, oportet : ita enim minime infestabunt : nam hinc varices quoque et ceteri abscessus salubres sunt, quia cavos continent, in quos flatus recipiunt. Ergo corpore extento cavus non fit (locum etenim omnem viscera occupant), contracto autem fit.

4. Cur vertigo surgentibus potius accidit quam sedentibus? An quoniam quiescentibus humor universus unum in

ἄθρόον ἀποκλίνει; διὸ καὶ τὰ ὠμὰ ψὰ οὐ δύναται δινεῖσθαι, ἀλλὰ καταπίπτει· κινούμενον δὲ τὸ ὑγρὸν ὁμοίως ἔχει. Ἀνίστανται μὲν οὖν ἡρεμήσαντες, ὅθ' οὕτω διακίεονται· καθιζάνουσι δὲ ἐν κινήσει γενόμενοι, ὅθ' ἁμαλῶς ἔχει τὸ ὑγρὸν καὶ ἐσχέδαται.

6. Διὰ τί ἐπὶ τὰ δεξιὰ κατακειμένοις μᾶλλον ἐπέρχεται ὕπνος; Πότερον διὰ ἐναντίως ἔχοντες ἐγρηγόρασι καὶ καθυδούσιν; Ἐπεὶ οὖν ἐγρηγόροτες ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ κατακίεονται, τὸναντίον ἔσται ἐπ' ἄλλης ἀρχῆς καὶ τῆς ἐναντίας. Ἦ ὅτι ἀκίνησία ὁ ὕπνος; Ἐὰ οὖν κινήτικα μέρη δεῖ ἡρεμεῖν, τὰ δὲ δεξιὰ κινήτικα· οὕτω δὲ κατακειμένων ὁλον δέδεται ἀρχὴ τις ἐπεγεργτική.

6. Διὰ τί ναρκῶσιν, καὶ διὰ τί χεῖρας καὶ πόδας μᾶλλον; Ἦ ὅτι κατάψυξις ἔστιν ἡ νάρκη; διὰ στέρησιν γὰρ αἵματος γίνεται καὶ μετάστασις. Ἀσαρκότατα δὲ ταῦτα καὶ νευρωδέστατα, μάλιστα δ' οἱ πόδες· ὥστε προοδοποιεῖται ὑπὸ τῆς φύσεως πρὸς τὸ καταψύχεσθαι ταχέως.

7. Διὰ τί κατακείμεθα μὲν ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ ἡδέως, καθυδόμενον δ' ἐπὶ τὰ δεξιὰ μᾶλλον; Πότερον διὰ ἀποστραφέντες πρὸς τὸ φῶς οὐ βλέπομεν; ἐν γὰρ τῷ σκότειν ὄντιον ὕπνος λαμβάνει. Ἦ διότι ἐγρηγόραμεν κατακείμενοι ἐπὶ τοῖς ἀριστεροῖς, καὶ αἱ χρήσεις ἡμῖν οὕτω πρόχειροι, ὥστε πρὸς τὸ ἐναντίον [τὸ ἐναντίον] σχῆμα πρὸ ἔργου; παρακαλεῖ δ' ἕκαστον πρὸς τὸ ἔργον τὸ σχῆμα μᾶλλον.

8. Διὰ τί αἱ καθέδραι τινὰς μὲν παχύνουσι, τινὰς δ' ἰσχναίνουσι; Ἦ διὰ τὰς ἐξεις τὰς τοῦ σώματος; οἱ μὲν γὰρ θερμότεροι παχύνονται· κρατεῖ γὰρ τὸ σῶμα τῆς τροφῆς διὰ τὴν θερμότητα οὐκ ἀφαιρούμενον· οἱ δ' ἐψυγμένοι διὰ τὸ δεῖσθαι ἐπεισάκτου θερμότητος οὐ δύναται πέττειν τὰς τροφὰς ἡρεμούντες.

membrum convergit? quapropter cruda etiam ova nequeunt circumvolvi, sed decidunt; humor autem ubi movetur, eodem modo se habet. Surgimus igitur a quiete, quando ita adfecti sumus; considimus vero a motu, quando humor æqualiter sese habet atque dispersus est.

5. Quam ob causam, ubi parti dextræ incubamus, somnus magis adcedit? Utrum quod vigilantes contra quam dormientes habemus? Ergo quum vigilantes parti incubemus sinistræ, contrarium fiet, ubi aliud est initium, idque contrarium. An quod somnus privatio motionis est? Partes igitur quæ movere valent, quiescant oportet, dextræ autem partes movere valent: ubi autem ita ad cubamus, veluti colligatum est initium quoddam resurgendi.

6. Cur torpemus, et cur manibus potissimum et pedibus? An quod torpor refrigeratio est? fit enim propter sanguinis privationem translationemque. Manus autem et pedes maxime carnis inopes atque nervosi sunt, sed præcipue pedes, ita ut ad refrigerationem celerem natura viam illi sternet.

7. Cur libenter ad cubamus quidem in latus sinistrum, dormimus vero in dextrum potius? Utrum quoniam aversi lucem non intuemur? somnus enim in tenebris ocius obrepit. An quod dum lateri incubamus sinistro, vigiliamus, et operum functio sic nobis expeditior est, ita ut ad contrarium opus contrarius habitus ex re sit? Invitat autem unusquisque habitus ad opus suum imprimis.

8. Quare sessiones alios quidem implent, alios vero emaciant? An propter corporis habitus? calidiores enim implentur: corpus namque cibum domat propter calorem, nihilque ei detrahitur; refrigerati vero, quia calore adventitio indigent, cibos concoquere nequeunt, dum quiescunt.

ΤΜΗΜΑ Ζ.

ΟΣΑ ΕΚ ΣΥΜΠΛΗΘΕΙΑΣ.

1. Διὰ τί τοῖς χασμωμένοις ἀντιχασμῶνται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ; Ἦ διότι, ἐὰν ἀναμνησθῶσιν ὄργωντες, ἐνεργοῦσι, μάλιστα δὲ τὰ εὐκίνητα, ὅσον οὐροῦσιν, ἢ δὲ χάσμη πνεῦμα καὶ ὑγροῦ κινήσις ἔστιν; Πρόχειρον οὖν, ἐὰν μόνον νοήσῃ· ἔστι γὰρ πλησίον.

2. Διὰ τί, ἐὰν μὲν τινα ἰδῶμεν τὴν χεῖρα ἐκτείνοντα ἢ τὸν πόδα, ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων, οὐκ ἀντιποιούμεν τὸ αὐτό, ἐὰν δὲ χασμώμενον, ἀντιχασμώμεθα; Ἦ οὐδὲ τοῦτο αἰεὶ, ἀλλ' ἐὰν ὄργων τύχῃ τὸ σῶμα καὶ οὕτω διακίεμενον ὥστε τὸ ὑγρὸν ἀναθερμαίνεσθαι; τότε γὰρ ἡ μνήμη τὴν κινήσιν ποιῶ, ὥσπερ καὶ πρὸς ἀφροδίσα καὶ ἰδωδῆν· τὸ γὰρ ποιῆσαν μνήμην εἶναι τὸ ἔχον ὄρηγν πρὸς τὸ φαντασθὲν πάσιος.

SECTIO VII.

QUÆ AD CONSENSUM PERTINENT.

1. Quare oscitantibus oscitando respondemus plerumque? An quia, si turgentes meminerimus, agimus, sed maxime quæ motu facili peraguntur, veluti mictionem; oscitatio autem spiritus est et humoris motus? In promptu igitur est, si modo cogitemus: est enim in vicino.

2. Quamobrem, si quem videamus manum extendentem, vel pedem, vel aliud quid huiusmodi, non hoc idem imitatur; si vero oscitantem, oscitando respondemus? An ne hoc quidem perpetuo, sed tantummodo ubi forte turget corpus atque ita dispositum est, ut humor recalescat? tunc enim memoria motum ciet, quemadmodum et ad venerem, vel ad cibum: quod enim memoriam in rem præsentem advocat, id est quod vergit in adfectum imaginationi obversantem.

3. Διὰ τί, ἐπειδὴν πρὸς τὸ πῦρ στῶμεν, οὐρητιῶμεν, καὶ ἐάν πρὸς ὕδωρ, ὅσον ἐάν πρὸς ποταμόν, οὐροῦσιν; ἢ ὅτι τὸ πᾶν ὕδωρ ὑπόμνησιν δίδωσι τῆς ἐν τῷ σώματι ὑγρότητος, καὶ ἐκκαλεῖται τὸ προσίόν, αὐτὸ δὲ τὸ πῦρ διαχαλᾷ τὸ πεπηγὸς ἐν τῷ σώματι, ὥσπερ ὁ ἥλιος τὴν χιόνα;

4. Διὰ τί ἀπὸ μὲν νόσων ἐνίων νοσοῦσιν οἱ πλησιάζοντες, ἀπὸ δ' ὑγιείας οὐδαίε ὑγιαίεσθαι; ἢ ὅτι ἡ μὲν νόσος κίνησις, ἡ δ' ὑγεία ἡρεμία; ἢ μὲν οὖν κινεῖ, ἡ δ' οὐθέν. ἢ διότι τὸ μὲν ἀκοντι, τὸ δ' ἐκόντι γίνεται; Καὶ ἄρα τὰ ἀκούσια τῶν ἐκουσίων καὶ τῶν ἐκ προνοίας διαφέρει.

5. Διὰ τί τῶν μὲν διὰ τῆς ἀκοῆς λυπηρῶν ἔνια φρίττειν ἡμᾶς ποιεῖ, ὅσον πρίων ἀκονόμενος καὶ χίστρις τεινομένη καὶ λίθος ἀλούμενος, τὰ δὲ διὰ τῆς ὄψεως σημεία τῶν παθῶν αὐτὰ ἡμῖν τὰ πάθη ἐμποιεῖ; αἰμωδιῶμεν τε γὰρ τοὺς οὐδὲ δρῶντες ἐσθίοντας, καὶ τοὺς ἀπαγχομένους ἔνιοι δρῶντες ἐκψύχουσιν. ἢ διότι φωνὴ μὲν πᾶσα καὶ ψόφος πνευμά ἐστι, τοῦτο δ' εἰσδύόμενον ἡμῖν πέφυκε κινεῖν, κινήσει δὲ μᾶλλον ἢ διὰ μέγεθος, ἢ διὰ πληγὴν σφοδροτέραν, ποιοῦν ἢ ἀλλοιοῦν τι τῶν ἐν ἡμῖν. Τὰ μὲν οὖν μεγάλα καὶ λεῖα πνεύματα τὸν τῆς αἰσθήσεως τόπον αὐτὸν κινεῖ· διὸ καὶ ἡδύνη τὰ τοιαῦτα· τὰ δὲ τραχέα πληγὴν ποιοῦντα σφοδράν, σείει τε τὸν τόπον καὶ πόρρω διαδίδωσι τῇ τῆς πληγῆς δυνάμει. Διαδίδωσι δὲ καὶ τὰ ψυχρὰ πόρρω· δύναμις γὰρ τίς ἐστὶν ἡ ψυχρότης. Αὕτη μὲν οὖν ὅτι φρίττειν ποιεῖ, εἰρηται· τὰ δὲ τραχέα, τῷ πληγὴν ποιεῖν πυκνὴν προσκόπτοντα τῇ ἀρχῇ τῶν τριχῶν, ἀπωθεῖ αὐτὴν εἰς τοῦναντίον· ἀπωθουμένης δ' ἀνάγκη τὴν κορυφὴν τῆς τριχὸς ἀνάπαλιν γίνεσθαι· διὸ συμβαίνει ἴστασθαι αὐτάς· πᾶσαι γὰρ νενεύκασιν κάτω, ἡ δὲ φορὰ τοῦ διὰ τῆς ἀκοῆς πνεύματος εἰς τὸ σῶμα ἀνωθεν κάτω ἐστίν. Ὅντων οὖν τραχέων τῶν εἰρημένων ψόφων, ἡ φρίκη γίνοιτο· ἀνὰ τὰ εἰρημένα. Γίνονται δ' αὐταὶ μᾶλλον τῷ ἄλλῳ σώματι ἢ ἐν τῇ κεφαλῇ διὰ τὰς ἐνταῦθα τρίχας ἀσθενεστέραι εἶναι καὶ τὸ πάθος ἀσθενές. Ἐῖς μὲν οὖν ἀκοῆς οὐσης ἀμβλυτέραις αἰσθήσεως ἢ τῆς ὄψεως, ἐπιτόλαια καὶ τὰ πάθη γίνεται ἀπ' αὐτῆς· ἡ δὲ φρίκη τοιοῦτον· διὸ καὶ ἀπὸ πολλῶν καὶ ἀνομοίων γίνεται. Ἐῖς δ' ὄψεως ἐναργεστάτης οὐσης αἰσθήσεως, ἀνάλογον καὶ τὰ συμβαινόντα γίνεται ἀπ' αὐτῆς· διὸ ταῦτα μὲν τὰ ἀπὸ τῆς ἀληθείας πάθη συμβαίνει γίνεσθαι ἀπ' αὐτῆς, ἐλαφρότερα δὲ τῆς ἀληθείας· ἀπὸ δὲ τῆς ἀκοῆς αὐτὰ μὲν οὐ, τὴν δ' ἀπ' αὐτῶν προσδοκίαν φρίττομεν· ἀλγεινοῦ γὰρ κακοῦ προσδοκία ἐστίν.

6. Διὰ τί χασμησαμένοι ἀντιχασμῶνται, καὶ ὅταν οὐροῦντα ἴδωσιν, οὐροῦσι, καὶ μάλιστα τὰ ἱποζύγια; ἢ διὰ τὴν μνήμην; ὅταν γὰρ μνησθῇ, κινεῖται τοῦτο τὸ μέρος. Τοῖς μὲν οὖν ἀνθρώποις, διὰ τὸ εὐαίσθη-

3. Quamobrem, ubi igni adstamus, micturimus, itemque ubi aquæ, exempli gratia fluvio, mingimus? An quia omnis aqua memoriam adfert humoris in corpore inveniendi et adcedentem evocat, ipse vero ignis remollit quod concretum in corpore est, quemadmodum sol nivem?

4. Cur a morbis quidem nonnullis ægrotant qui adpropinquant, a sanitate vero nemo sanus fit? An quoniam morbus quidem motio est, sanitas autem quies? Ergo ille quidem movet, hæc vero nihil agit. An quod alterum quidem invito evenit, alterum vero consulto fit? Atqui res non voluntariæ a voluntariis quæque de industria fiunt, differunt.

5. Quare nonnullæ inter res molestas quæ auditu nobis obcurrunt, nonnullæ ut inhorrescamus efficiunt, ut serra ubi exacuitur, et pumex ubi secatur, lapisque ubi mola frangitur; adfectionum autem notæ quæ visui patent, adfectus ipsos nobis inferunt? dentes enim stupefunt, ubi rem acidam edentes adpicimus, et nonnullis ubi homines strangulari vident, ipsi animo deficiunt. An quod vox quidem omnis sonusque spiritus est, qui nos subiens suapte natura motum ciere solet; movebit autem inprimis vel propter magnitudinem, vel propter ictum vehementiorem, aliquid ex iis quæ nostro in corpore sunt, adficiens, vel immutans. Ergo spiritus magni ac læves sedem ipsam commovent sentiendi, et lætitia ob eam rem nos adficiunt asperi autem, quoniam ictum inferunt vehementem, sedem illam concultant, longeque pro ictu sui facultate penetrant. Penetrant quoque frigida procul: frigiditas enim vis quædam est. Hanc itaque horrorem invehere, dictum jam est; asperi vero, quod ictum insigunt frequentem initio pilorum illidentes, in partem id depellunt adversam; depulso autem initio cacumen quilibet se transferat in partem adversam necesse est: quapropter fit ut pili erigantur: omnes enim deorsum nutant, spiritus autem qui per aures corpori se insinuat, superne deorsum tendit. Ergo quum soni quos modo diximus, asperi sint, horror ob causam prædictam fiet. Sed evenit hic cetero corpori potius quam capiti, quoniam pili hujus partis ceteris imbecilliores sunt affectusque imbecillius. Quum itaque sensus audiendi quam videndi obtusior sit, adfectus quoque qui ab eo ipso proficiscuntur, in superficie fiunt, horror autem talis est: quamobrem et multis ac variis de causis existit. Sensus videndi vero quum manifestissimus sit, eventa quoque quibus ansam dat, huic proportioni respondent: quocirca efficitur ut ipsi quidem hi secundum veritatem adfectus, etiamsi veris leviores, ab eo proficiscantur; at a sensu audiendi non ipsos quidem adfectus, sed eorum expectationem horremus: mali enim dolorem adferentis expectatio horror est.

6. Cur oscitantibus oscitando respondemus, et ubi mingentem videmus, mingimus, idque inprimis jumenta? An propter memoriam? movetur enim ea ipsa pars, quoties meminerimus. Hominibus itaque, quia sensu præditi

τοτέροις εἶναι, ἰδοῦσιν εὐθὺς συμβαίνει καὶ κινεῖσθαι καὶ ἀναμιμνήσκεισθαι· τοῖς δ' ὑποζυγίοις οὐκ αὐταρχαίς τὸ ἰδεῖν, ἀλλὰ προσδέονται καὶ ἄλλης αἰσθήσεως· διὸ καὶ ὀσφρανθέντα, ὅτι εὐκίνητοτέρα αὐτῆ ἢ αἰσθησις τοῖς ἀνευ λόγου, καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὸν αὐτὸν τόπον ἅπαντα οὐρεῖ, οὗ ἂν τὸ πρῶτον οὐρήσῃ· τότε γὰρ μάλιστα κινουῦνται, ὅταν ὀσφρανθῶσιν· ὀσφραίνονται δ', ὅταν πλησιάσωσιν.

7. Διὰ τί, ἐπειδὴν τεμνόμενον τινα ἰδωμεν, ἡ καιόμενον, ἢ στρεβλούμενον, ἢ ἄλλο τι τῶν δεινῶν πάσχοντα, συναλοῦμεν τῇ διανοίᾳ; ἢ ὅτι ἡ φύσις ἡμῶν κοινὴ ἅπασιν; Συνήλγησεν οὖν, ἐπειδὴν τι τοιοῦτον ἴδῃ, τῷ πάσχοντι διὰ τὴν οικειότητα. ἢ ὅτι ὥσπερ αἱ βίτες καὶ αἱ ἀκοαὶ λαμβάνουσι τινὰς ἀπορροίας κατὰ τὰς οἰκείας δυνάμεις, οὕτω καὶ ἡ φύσις αὐτὸ πάσχει, καὶ ἀπὸ τῶν ἡδέων καὶ λυπηρῶν;

8. Διὰ τί ἀπὸ φθίσεως καὶ ὀφθαλμίας καὶ ψώρας οἱ πλησιάζοντες ἀλίσκονται, ἀπὸ δ' ὑδρωπος καὶ πυρετῶν καὶ ἀποπληξίας οὐχ ἀλίσκονται, οὐδὲ τῶν ἄλλων; ἢ ἡ μὲν ὀφθαλμία, ὅτι εὐκίνητοτατον ὁ ὀφθαλμὸς καὶ μάλιστα δημοιοῦται τῷ ὁρωμένῳ τῶν ἄλλων, οἷον κινεῖται ἀπὸ κινουμένου, ὥστε καὶ ἀντιβλέπων τεταραγμένῳ ταράττεται μάλιστα, ἢ δὲ φθίσις, ὅτι πνεῦμα φῦλον ποιεῖ καὶ βαρὺ, τάχιστα δὲ τὰ νοσήματα ταῦτα ἀπτεταί πάντων, ὅσα τοῦτου φθειρομένου γίνεται, οἷον τὰ λοιμώδη; ὁ δὲ πλησιάζων τοιοῦτον ἀναπνεῖ. Νοσεῖ μὲν οὖν, ὅτι νοσῶδες· ἀπὸ μόνου δέ, ὅτι ἐκπνεῖ, νοσεῖ, οἱ δ' ἄλλοι ἐτέρως τὴν αὐτὴν δὲ νόσον, ὅτι ὅ ἂν ἀσθενήσῃ, τοῦτ' ἀναπνεῖ τοιοῦτον οἷον εἰ πεπονθὼς ἦν. ἢ ὅτι ψώρα μᾶλλον τῶν ἄλλων, οἷον λέπρας καὶ τῶν τοιούτων, ὅτι ἐπιπολῆς τε καὶ γλίσχρον τὸ ἀπορρέον· τὰ γὰρ κνησμώδη τοιαῦτα· διὸ αὐτὰ τῷ ἐπιπολῆς γίνεσθαι καὶ γλίσχρον εἶναι ἅπτεται. Τῶν δ' ἄλλων τὰ μὲν οὐχ ἅπτεται διὰ τὸ μὴ ἐπιπολῆς γίνεσθαι, τὰ δὲ ὄντα ἐπιπολῆς, ὅτι οὐ προσμένει διὰ ξηρότητα.

9. Διὰ τί τὴν αἰμοιδίαν παύει ἡ ἀνδράγνη καὶ ἄλας; ἢ ὅτι ἡ μὲν ὑγρότητα τινα ἔχει; φανερὰ δ' αὐτῆ μασσωμένοις τε, καὶ συντεθῆ χρόνον τινά· ἔλκεται γὰρ ἡ ὑγρότης. Τὸ δὲ γλίσχρον εἰσδυόμενον ἐξάγει τὸ δξύ· καὶ γὰρ ὅτι συγγενὴς ἡ δξύτης σημαίνει· ἔχει γὰρ τινα δξύτητα ὁ γυλός. Ὁ δ' ἄλας συντήκων ἐξάγει καὶ τὴν δξύτητα. Διὰ τί οὖν ἡ κόνια καὶ τὸ νίτρον οὐ; ἢ ὅτι στυφεῖ, καὶ οὐ τήκει;

sunt exquisitori, simulac viderint, evenit ut moveantur remiscanturque; jumentis autem vidisse non satis est, sed alio insuper sensu opus est: quomobrem addito etiam olfactu moventur, quoniam sensus hic in animalibus ratione carentibus mobilior est: unde fit ut eundem quoque in locum mingant omnia, quo primum eminxerit: tum enim præcipue moventur, quum olfecerint; olfaciunt autem posteaquam adpropinquarint.

7. Quomobrem ubi secari quempiam, aut uri, aut turqueri, aut alia quadam re tetra adfici videmus, mente ejus dolore participamus? An quod omnibus communis natura nobis est? Dolorem igitur participat qui aliquid hujusmodi viderit, propter cognitionem, qua præditus est erga dolentem. An quia eodem modo quo nares et aures effluvia quædam secundum proprias facultates recipiunt, sic etiam visui idem evenit adfectus a rebus tum jucundis, tum tristibus.

8. Cur a tæbe et lippitudine et scabie capiuntur qui adpropinquant, ab aqua autem intercute, aut febrisibus, aut morbo adtonito non capiuntur, nec a reliquis? An lippitudo quidem (ita agit), quoniam oculus mobilissima pars est ceterarum maxime partium rei sibi objectæ similiis redditur, movetur exempli gratia a re quæ motu teretur ipsa, ita ut, quum turbatum ex adverso intueatur, et ipse maxime perturbetur; tabis autem (contagio id est fit), quoniam spiritum vitiat gravemque reddit, celerrime autem omnes morbi corripunt qui a spiritu corrupto proveniunt, quales sunt pestilentes? qui enim adpropinquat, talem spiritum trahit. Ægrotat igitur, quia morbiferus est spiritus; ab unico autem morbum recipit, quoniam unus ille (sic) spirat, ceteri vero secus; eundem autem morbum recipit, quia qua parte ille ægrotarit, eadem hic tale spirat ac si ipse fuisset ægrotus. Sed scabies magis quam cetera, veluti lepra atque hujusmodi vitia, inficit, quoniam superficiem corporis tenet et humore manat glutinoso: pruriginosa namque hujusmodi sunt: quapropter, quia nempe superficiem invadunt glutinosaque sunt, idcirco inficiunt. Inter cetera autem alia quidem non inficiunt, quia superficiem non invadunt, alia vero, etiamsi superficiem teneant, quia ob siccitatem non adherent.

9. Cur dentium stuporem portulaca tollit, et sal? An quia portulaca quidem quemdam continet humorem, qui cum manducantibus, tum aliquantisper reponentibus patescit? trahitur enim ille humor. Lentor igitur subiens acorem expellit: nam ipse acor adfinitatem indicat: succus enim acorem quemdam præ se fert. Sal vero item liquefaciendo acorem expellit. Quare itaque lixivium et nitrum non expellunt? An quia adstringunt, non vero liquefaciunt?

ΤΜΗΜΑ Η.

ΟΣΑ ΕΚ ΡΙΓΟΥΣ ΚΑΙ ΦΡΙΚΗΣ.

1. Διὰ τί οἱ βριγῶντες πελιδνοὶ γίνονται; ἢ διότι τὸ αἷμα πήγνυται διὰ τὸ ψύχος, πηγνύμενον δὲ μελαίνεται διὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ θερμοῦ; τὸ δὲ λευκὸν τοῦ

SECTIO VIII.

QUÆ AD RIGOREM ATQUE HORROREM PERTINENT.

1. Qua de causa lividi qui rigent, efficiuntur? An quoniam sanguis frigore gelscit, gelscens autem nigrescit propter caloris inopiam? albeo namque igni propria est: quapro-

πυρός· διὸ καὶ τοῖς πρεσβύταις μάλιστα πελιδνοῦται ἢ σὰρξ, ὅτι ελαχίστην ἔχει θερμότητα.

pter et maxime aetate provecctis caro livescit, eo quod calorem minimum obtinet.

2. Διὰ τί οἱ ριγῶντες καθεύδουσιν οὐ δύναται; Ἡ δὲ πάντες οἱ ριγῶντες μᾶλλον τὸ πνεῦμα κατέχουσιν, ὃ δὲ καθεύδων ἐκπνεῖ μᾶλλον ἢ εἰσπνεῖ χαλαρὸν ριγῶντα καθεύδειν; ἀμὰ γὰρ ποιεῖν τὰναντία ἀδύνατον.

2. Quapropter rigentes dormire nequeunt? An quia rigentes inprimis spiritum detinent omnes, dormiens vero expirat potius quam inspirat, difficilis rigenti est somnus? fieri enim nequit ut simul contraria faciamus.

3. Διὰ τί ἐν τῷ ψύχει δξύτεροι καὶ οἱ ἀσθενήσαντες, καὶ οἱ λυπούμενοι, καὶ οἱ ὀργιζόμενοι; Ἡ σιφρότερον ποιεῖ τὸ καταψύχσθαι;

3. Quamobrem in frigore aciores sunt cum convalescentes, tum dolentes, tum irati? An rigidiores reddit refrigeratio?

4. Διὰ τί οἱ ἀθληταὶ δύσριγοι εὐ ἔχοντες; Ἡ ὅτι καθαρά καὶ εὐπνοὺς ἡ ἔξις καὶ ἀπίμελος, ἡ τοιαύτη δ' εὐπαθεστάτη ὑπὸ τοῦ ἀέρος, ὅταν εὐδιόδός τ' ᾖ καὶ μὴ ἔχη θερμότητα ἐν αὐτῇ; ἢ δὲ πιμελὴ θερμόν, ἀν μὴ διυγρός.

4. Quamobrem athleta: alsiosi sunt, etiamsi bono utantur habitu? An quia habitus eorum purus statique pervius est et pinguedine caret, talis autem habitus facillime ab aere adficitur, quandoquidem facile penetratur, nec calorem intra se continet? pinguedo enim calida est, nisi perquam humida sit.

5. Διὰ τί μάλιστα τὰ ἀκρωτήρια ριγῶσιν; Ἡ διὰ στενότητα; Καὶ οἱ πόροι ἐν αὐτοῖς στενοὶ ὄντες ὀλιγαίμοι εἰσιν, ὥστε καὶ ὀλιγόθερμοι εἰσιν· τὸ γὰρ αἷμα θερμόν.

5. Cur extremitatibus corpora maxime rigemus? An propter angustiam? Meatus quoque, qui in his insunt, quippe angusti, parum obtinent sanguinis, et ob eam rem et parum caloris: sanguis enim calidus est.

6. Διὰ τί, ἐὰν μετέωροι ὦσιν οἱ πόδες, μᾶλλον ριγῶσιν; Πότερον ὑποπνεῖ μᾶλλον; Ἡ ὅτι ἐν ἐλάττονι γίνονται τὸ αἷμα κάτω, ὥστε τὸ ἄλλο εὐψυχότερον, ἐκλείποντος τοῦ θερμοῦ;

6. Cur pedes magis tunc rigent, quum suspensi tenentur? Utrum quod magis subtas adstantur? An quod sanguis deorsum in arctius se contrahit spatium, ita ut reliquum facilius refrigeretur, deficiente calore?

7. Διὰ τί οἱ παχεῖς σφόδρα ριγοῦσι, τῆς πίστεως θερμῆς οὐσῆς; Ἡ διὰ τὸ μέγεθος τοῦ πάχους τοῦ μὲν ἔσωθεν θερμοῦ πόρρω γίνονται τὰ ἔσχατα, τοῦ δ' ἔξω ψυχροῦ ἐγγύς;

7. Cur homines crassi admodum rigent, quum tamen pinguedo calida sit? An propter crassorum amplitudinem longe quidem a calore interiore remouentur partes extremæ corporis, externo vero frigori admoventur?

8. Διὰ τί πταρέντες καὶ οὐρήσαντες φρίττουσιν; Ἡ ὅτι κενοῦνται αἱ φλέβες ἐν ἀμφοτέροις, κενωθέντων δ' ἄλλῃ εἰσέρχεται ψυχρὸς, ὃ ποῖων φρίττειν;

8. Cur post sternutationem et mictionem horremus? An quia venæ vacuantur apud utrosque, his autem vacuatis aer ingreditur frigidus qui horrorem infert?

9. Διὰ τί μάλιστα βουλιμιῶσιν ἐπὶ τῷ ψύχει, καὶ τοῦ χειμῶνος μᾶλλον ἢ τοῦ θέρους; Ἡ διότι ἡ μὲν βουλιμία γίνεται δι' ἐνδοξίαν τῆς ξηρᾶς τροφῆς, ἐν δὲ τῷ ψύχει καὶ τῷ χειμῶνι συστελλομένου τοῦ ἐντὸς θερμοῦ εἰς ἐλάττω, τοῦτο θάπτον ὑπολείπει ἢ ἐντὸς τροφῆ· τοῦτου δὲ γινομένου, μᾶλλον βουλιμιᾶν εἰκός; Ἡ δ' ἐν τῇ βουλιμίᾳ ἔκλυσις καὶ ἀδυναμία γίνεται συντήξιος γινομένης ἐν τῷ σώματι διὰ τὴν τοῦ θερμοῦ ἀθροισιν, ἧς βρῆσις μὲν εἰς τὸν τῶν σιτίων τόπον αὐτῆ τροφῆ γίνεται τῷ σώματι, ἐὰν δ' ἐπὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ἀναπνοῆς ἔλθῃ, ἀφωνία καὶ ἀδυναμία συμβαίνει, ἀφωνία μὲν διὰ τὸ ἐμφράττεσθαι τὸν τοῦ πνεύματος πόρον, ἀδυναμία δὲ διὰ τὴν τοῦ σώματος ἀτροφίαν καὶ σύντηξιν. Ταχέια δὲ καὶ ἀπ' ὀλίγων αἱ βοήθειαι γίνονται τοῖς τοιοῦτοις διὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ πάθους ἔξωθεν γίνεσθαι· συστῆλον γὰρ τὸ ἐντὸς ψυχρὸν τὸ θερμὸν ἡμῶν ποιεῖ τὴν βουλιμίαν. Καθάπερ οὖν ἐν τῷ φόβῳ τρέμοντες καὶ ὠγριῶντες, ἀφέντες τοῦ κινδύνου, παραχρῆμα οἱ αὐτοὶ γίνονται, οὕτω καὶ βουλιμιῶντες, μικρὰ προσεγγάμενοι ἐξ ἄρτου, βίᾳ κινήθεντες ἐκ τῆς φύσεως, μὴ φθαρέντες δέ, ταχέια ἢ ἀποκάθαρσις γίνεται.

9. Cur tempore frigidus maxime famis illa intolerabilis incidit quæ bulimus adpellatur, et hyeme potius quam æstate? An quod vitium hoc ob inopiam alimenti sicci accidit tempore autem frigidus et hiberno quum calor in ternus in angustius spatium se contrahit, ocus hunc internum deficit alimentum: quod ubi defuerit, consentaneum est bulimum fieri frequentiore? Animi autem deliquium et virium collapsus qui hunc morbum comitantur, colliquatione in corpore superveniente, fiunt propter caloris accumulationem: quæ colliquamenta si ad locum cibo destinatum fluunt, ipsa alimentum sunt corporis; sin vero respirationis origines adierint, vocem et vires deficere event, vocem quidem, quoniam spirandi meatus obstruitur, vires autem, quia alimentum corpori deest, ac propter colliquationem. Celeriter tamen paucisque remediis subvenitur his ægrotis, eo quod mali ortus extrinsecus venit: frigus enim internum calorem nostrum contrahens bulimo ansam dat. Eodem itaque modo quo qui in metuendo tremebant pallebantque, periculo liberati confestim ad priorem redeunt statum, sic etiam bulimo adfecti, ubi parum sumpserunt panis, ut qui vi a naturali conditione submoti, non vero corrupti erant,

ταῦτο γὰρ ἀντίκειται τὴν τε κατὰ φύσιν ἀγωγὴν, καὶ καθίστησιν εἰς τὴν φύσιν. Ἄφειναι οὖν μόνον αὐτὴν δεῖ, καὶ καθάπερ τῶν παιδιῶν τὰ ἀντιτείνοντα εἰς τοῦσιθεν τὰ σπαρτρία· καὶ γὰρ ταῦτα ἀφελθέντων τῶν σπαρτιῶν, εὐθύς πεπτῶκασιν ὑπτια.

10. Διὰ τί οἱ γεγυμνασμένοι δυσριγότεροι τῶν ἀγυμνάστων; Πότερον ἐστὶ τὸ πῖον ὑπὸ τῶν πόνων ἐξήρηται, τοῦτο δ' ἄλιαν παρέχει; θερμὸν γὰρ τὸ λιπαρόν. ἢ ἐστὶ εὐπνοῦστερα τὰ σώματα καὶ ἀραιότερα διὰ τὸ τὸ πῖον καὶ τὸ περιττώμα ἐξηρῶσθαι, ὥστ' οὐδὲν ἀποστέγειν τὸ ψῦχος; ἢ διὰ τὴν τῶν πόρων ἀποστόμωσιν τοῖς ἰδρῶσιν ὅσον πολλὰὶ θύραι ἐξήρηται; φανερόν δ' ἐστὶ οὐχ ἢ αὐτὴ ἕξις πρὸς ὑγιάν καὶ ἰσχυρὸν συμφέρει· ἢ μὲν γὰρ πῖον, ἢ δ' ἀραιὰ φαίνεται οὐσα.

15 11. Διὰ τί φρίττουσι, καὶ τῷ θερμῷ, καὶ τῷ ψυχρῷ προσχόμενοι; ἀποπον γὰρ τὰ ἐναντία τοῦ αὐτοῦ εἶναι αἰτία. ἢ διότι ὑπὸ μὲν τοῦ ψυχροῦ προσχόμενοι τὸ ἐντὸς θερμὸν σβεννύμενον ποιεῖ τὴν φρίκην, ὑπὸ δὲ τοῦ θερμοῦ τὸ ἐκτὸς ψυχρὸν ἀντιπεριστάμενον εἰς ἐν 20 καὶ ἀθροίζομενον τῇ φυγῇ ἔσω, ὅσθ' ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἄμφω γίνεται, ἀλλ' ὅτε μὲν ὑπὸ τοῦ ἔσω, ὅτε δ' ὑπὸ τοῦ ἔσωθεν;

25 12. Διὰ τί φρίττουσι αἱ τρίχες ἐν τῷ δέρματι; ἢ ὅταν συσπᾶσῃσι τὸ δέριμα, εἰκότως ἐξανέστησαν; συσπῶσι δὲ καὶ ὑπὸ βίγους καὶ ὑπ' ἄλλων παθῶν.

30 13. Διὰ τί ἐν τῇ τελευταίᾳ προέσει τοῦ οὖρου φρίττομεν; ἢ ὅτι ἐνότος μὲν τοῦ ὑγροῦ, θερμοῦ πλήρεις ἢ τε κύστις καὶ οἱ περὶ αὐτὴν πόροι, ἐξεληθόντος δὲ, ἀέρος ψυχροῦ ἐνέπλησεν; οὐδὲν γὰρ κενὸν δεῖ εἶναι, ἀλλ' ἢ 30 ἀέρος, ἢ σώματος πλήρες. Ἄτ' οὖν εἰσεληλυθότος ψυχροῦ ἀέρος εἰκότως φρίττειν συμβαίνει.

35 14. Διὰ τί τῶν βιγόντων ἢ γλώττα, καθάπερ τῶν μεθούτων, πταίει; Πότερον ὑπὸ τοῦ ψύχους πηγνυμένη καὶ σκληρυνομένη δυσκίνητος γίνεται, τούτου δὲ συμβαίνοντος, οὐ δύναται σαφηνίζεσθαι; ἢ τῶν ἐκτὸς πυκνουμένων διὰ τὸ ψῦχος εἰσω συρρῦεν τὸ ὑγρὸν ἐξυγραίνει τὴν γλώτταν; διόπερ οὐ δύναται ἢ γλώττα τὸ αὐτῆς ποιεῖν, καθάπερ εἴρηται καὶ ἐπὶ τῶν μεθούτων. ἢ 40 διὰ τὸν ἀπὸ τοῦ βίγους τρόμον ἀτάκτου τῆς κινήσεως οὔσης, οὐ δύναται τὰ λεγόμενα διαρθροῦν ἢ γλώττα; διόπερ καὶ πταίει.

45 15. Διὰ τί τῶν βιγόντων ὀρθαὶ αἱ ἐν τῷ σώματι τρίχες γίνονται; ἢ διότι ἀπὸ τῆς καταψύξεως τὸ θερμὸν εἰς τὸν ἐντὸς τόπον ἀθροίζεται, ἐκλείποντος δ' ἐκ τῆς σαρκὸς τοῦ θερμοῦ, συνίσταται μᾶλλον, συναγομένης δ', 45 ὀρθότεραι αἱ τρίχες γίνονται; ἢ διότι...

50 16. Διὰ τί τοῦ χειμῶνος τρέχοντες μᾶλλον βιγῶμεν ἢ ἐστῶτες; ἢ ἐστὶ δ' ἀπὸ τῆς περὶ τὸ σῶμα ἐστῶτων μὲν, ἐπειδὴν ἀπαξ συνθερμανθῆ, οὐκέτι ἐνοχυεῖ, τρεχόντων 50 δ' αἰεὶ ἄλλος καὶ ἄλλος προσπίπτει ψυχρὸς ὢν; διόπερ

cito liberantur: idem enim quod naturæ tenorem in partem adversam retraxerat, naturalem quoque conditionem reducit. Ergo liberari tantummodo debet natura, quemadmodum et pueri qui funes in contrarias partes retro retrahunt, quippe qui funibus dimissis, confestim resupini decidunt.

10. Cur exercitati magis alsiosi quam inexercitati sunt? Utrum quia pingue exemptum a laboribus est; hoc autem teporem præstat? calida enim pinguedo est. An quod corpora eorum flatui magis pervia ac rariora ideo sunt, quoniam pingue excrementumque exemptum est, ita ut nihil frigus arceat? An propter meatuum obclusionem sudoribus veluti ostia complura exempta sunt? habitum enim non eundem sanitati et robori conferre, manifestum est: hunc namque pinguem, illum vero rarum esse constat.

10. Cur cum aqua frigida, tum calida infusa, inhorrescimus? res enim contrarias ejusdem rei causas esse absurdum est. An quia frigida quidem infusa calor interior extinctus horrorem movet, calida autem frigus externum, dum undequaque circumobistendo in eundem locum colligitur atque introrsum fugiens accumulatur, ita ut utrumque ab eodem fiat, verum modo quidem ab interno, modo vero ab externo.

12. Cur pili in cute inhorrescunt? An ubi cutem contraxerunt, merito eriguntur? contrahunt enim et rigore et aliis adfectibus.

13. Cur per extremam urinae missionem inhorrescimus? An, dum inest quidem humor calido repleta est vesica et meatus qui circa eam positi sunt; postquam vero effluerit, aere frigido redundat? inane enim nihil oportet esse, sed aut aeris, aut corporis plenum. Quum igitur aer intraverit frigidus, merito ut inhorrescamus evenit.

14. Cur lingua rigentium, quemadmodum vinolentorum, impingit? Utrum quod, ubi frigore concrevit ac indurescit, motus ejus difficilis redditur: quod ubi fit, distincte eloqui non potest? An ubi partes exteriores frigore densantur, humor intro confluens linguam perquam madefacit? quapropter suo fungi officio lingua nequit, ut de vinolentis etiam diximus. An quoniam per tremorem a rigore inductum motus inordinatus est, articulate vocabula lingua edere non potest? quapropter et impingit.

15. Cur apud rigentes corporis pili eriguntur? An quod ex refrigeratione calor ad locum interiorum se colligit; ubi autem carnem calor deficit, magis cogitur: quo facto, pili erectiores efficiuntur? An quia...

16. Cur hyeme, ubi currimus, magis rigemus quam ubi stamus? An quod aer nostrum ambiens corpus, ubi stamus quidem, modo semel concalectus sit, nullam præterea molestiam infert; ubi autem currimus, alius atque alius

μᾶλλον ῥιγῶμεν. Ἔτι δὲ καὶ κινούμενος ψυχρότερος γίνεται ὁ ἀήρ· τοῦτο δ' ἐν τῷ τρέχειν μάλιστα συμπίπτει.

17. Διὰ τί ὑποφάσκοντος μᾶλλον ψῦχος [ἦ] ἔγγυ-
 5 τέρω τοῦ ἡλίου ὄντος; Ἡ ὅτι πλείων ὁ χρόνος τῆς τοῦ
 ἡλίου ἀπουσίας, ὥστε μᾶλλον ἀπέψυκται ἡ γῆ; Ἡ ὅτι
 πρὸς ἡμέραν ἡ δρόσος πίπτει ὡσπερ πάχνη, ταῦτα δὲ
 ψυχρά; Ἡ καὶ ταῦτα πίπτει διὰ τὸ κρατεῖσθαι τὸ ἀνα-
 φερόμενον θερμόν, κρατεῖται δὲ διὰ τὴν τοῦ ἡλίου
 10 ἀπουσίαν; διὸ καὶ πλείον μὲν ἀπέχοντος οὐ πίπτει, ἐγ-
 γυτέρω δ' ὄντος πίπτει καὶ πήγνυται, διότι μᾶλλον
 ἀπέψυκται ὁ τόπος, πλείω χρόνον τοῦ ἡλίου ἀπόντος.
 Ἡ ὅτι πρὸς ἡμέραν μᾶλλον τὰ ἐκ νυκτῶν πνεύματα
 τῆς ψύξεως; Ἡ ἡμῖν δοκεῖ μᾶλλον εἶναι ψῦχος διὰ τὸ
 15 πεπέφθαι τὰ σιτή; κενώτεροι δ' ὄντες δυσριγότεροι.
 Σημεῖον δὲ τὸ μετὰ τοὺς ἐμέτους μάλιστα ῥιγῶν.

18. Διὰ τί πονοῦσιν, ὅταν ῥιγῶντας πρὸς τὸ πῦρ
 φέρωσιν· ὅταν δὲ κατὰ μικρὸν χλιαίνωσιν, οὐ; Ἡ ὅτι
 20 ὀλιγωρῶν ἐκ τῶν ἐναντίων τούναντίον γινόμενον μεγάλην
 ποιεῖ τὴν μεταβολήν, ὡσπερ ἐπὶ τῶν δένδρων, εἰ μὲν
 κατὰ μικρὸν κάμπτει τις, οὐκ ἂν πονοῖ, εἰ δὲ σφο-
 δρότερον καὶ μὴ κατὰ μικρόν, κλῶνται; Εἰ οὖν τὸ
 25 ὁμοιον ὑπὸ τοῦ ὁμοίου ἀπαθές, τὸ δὲ θερμόν τοῦ ῥι-
 γῶντος εἰσω συνίσταται καὶ συνέρχεται, τὸ δ' ὑγρὸν
 καταλείπεται καὶ τὸ ψυχρόν, τὸ δ' ἐναντίον τοῦ ἐναν-
 τίου φθαρτικόν· ὥστε ἐὰν μὲν χλιαίνῃ κατὰ μικρὸν,
 ἐξέρχεται τὸ θερμόν καὶ ἥττον πονεῖ, ἐὰν δὲ μὴ ἀνα-
 χλιαίνῃ, προσάγει μᾶλλον.

19. Διὰ τί ψυχθέντες μᾶλλον ἀπὸ τῆς αὐτῆς θερμο-
 30 σίας καιόμεθα καὶ ἀλγοῦμεν; Πότερον διὰ πυκνότητα
 στέγει ἡ σὰρξ τὸ προσπίπτον θερμόν; διὸ μολιθδὸς
 ἐρίου θερμότερος. Ἡ βίσιος γίνεται τοῦ θερμοῦ ἢ
 δίοδος διὰ τὸ πεπηγῆναι ὑπὸ τοῦ ψύχους τοὺς πόρους;

20. Διὰ τί οἱ ὀργιζόμενοι οὐ ῥιγῶσιν; Ἡ ὅτι ἡ ὀργή
 35 τῆ δειλιά ἐναντίον καὶ ὁ θυμὸς, ἐστὶ δ' ἡ μὲν ὀργή
 ἀπὸ τοῦ πυρός; πολὺ γὰρ τὸ πῦρ κατέχοντες εἰσω
 χλιαίνονται. Μάλιστα δ' ἐστὶν ἐπὶ τῶν παιδίων κα-
 ταμαθεῖν· οἱ μὲν γὰρ ἄνδρες βλάπτονται, τὰ δὲ παιδιά
 40 πρῶτον μὲν τὸ πνεῦμα πολὺ ἀναλαμβάνουσιν, εἴτα
 ἐρυθριῶσιν· πολὺ γὰρ εἰσω ὄν τὸ θερμόν καὶ ἐξυγραῖ-
 νον ἐρυθριᾶν ποιεῖ, ἐπεὶ εἰ τις αὐτοῖς πολὺ τοῦ ψυ-
 χροῦ προσχέοι, πρῶσοιεντ' ἂν ὀργιζόμενοι· κατασβε-
 σθεῖη γὰρ ἂν αὐτῶν τὸ θερμόν. Οἱ δὲ δειλοὶ καὶ
 φοβούμενοι τούναντίον· ῥιγῶσὶ τε γὰρ καὶ ψυχροὶ καὶ
 45 ὄχτροι γίνονται· ἐκλείπει γὰρ τὸ θερμόν αὐτοῖς ἐκ τῶν
 ἐπιπολῆς τόπων.

21. Διὰ τί, ὅταν φριξώμεν, αἱ τρίχες ὄρθαι ἴσταν-
 ται; Ἡ διὰ τὸ ἐν ὑγρῷ πεφυκέναι κατακεκλιῆσθαι;
 κρατεῖ γὰρ τοῦ ὑγροῦ τὸ βάθος τῆς τριχός, ἡ δὲ φρίκη
 50 γίνεται ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ, τὸ δὲ ψῦχος κατὰ φύσιν
 πήγνυσι τὸ θερμόν. Ὅταν οὖν μεταβάλλῃ τὸ ὑγρὸν

subinde frigidus incidit? quapropter magis rigemus. Ad hæc
 aer, ubi movetur, frigidior redditur: quod quidem in cur-
 rendo maxime incidit.

17. Cur diluculo frigus acrius est, quum tamen sol pro-
 prius adsit? An quod plus temporis abfuit sol, ita ut terra
 magis refrigerata sit? An quod die instante ros cadit, quasi
 pruina, hæc autem frigida sunt? An hæc etiam ideo ca-
 dunt, quoniam calor, qui sursum effertur, superatur, supe-
 ratur autem propter solis absentiam? Quocirca ubi longe
 quidem distat, non cadunt; ubi vero propius, tum cadunt
 atque gelantur, quod locus magis refrigeratus est propter
 solis diuturniorem absentiam. An quia die instante potius
 flatus citantur nocturni refrigerationi ansam dantes? An
 nobis frigus acrius idcirco esse videtur, quod cibi concocti
 sunt? inaniores enim ubi sumus, magis alsiosi sumus.
 Argumento autem est, quod a vomitu maxime rigemus.

18. Qua de causa rigentes, si ad ignem ferantur, indole-
 scunt, si vero paulatim tepescant, non? An quod omnino,
 ubi e contrariis contrarium provenit, magna efficit mutatio
 solet, ut in arboribus, quas si quis paulatim quidem de-
 flectat, non laborabunt, sin vero vehementius ac non pau-
 latim, franguntur? Quodsi igitur simile a suo simili adfici
 non possit, calidumque rigentis intus consistat et se colli-
 gat, humidum vero et frigidum relinquuntur, contrarium-
 que suum contrarium destruere valeat, efficitur ut, si pau-
 latim quidem tepesciat ignis, calor exeat atque minus
 dolorem cieat; sin vero non refocillet, [sed subito admo-
 veatur], graviores inferat.

19. Cur refrigerati vehementius ab eodem calore urimur
 atque dolemus? Utrum caro propter densitatem calorem in-
 cidentem protegit? quapropter plumbum calidius quam
 lana. An calor vi penetrat, eo quod meatus frigore con-
 gelati sunt?

20. Quam ob causam non rigent qui irascuntur? An quod
 ira et excandescencia ignavis contrarii adfectus sunt, est
 autem ira quidem ex igne? ubi enim intus copiam ignis
 continent, tepescunt. Quod maxime in puerili ætate per-
 spicere licet: viri namque impediuntur, pueri vero pri-
 mum quidem magnam spiritus copiam in sese recipiunt,
 deinde erubescunt: calor enim ubi intus adfatim substat
 atque lumificat, facit ut erubescant: nam si quis large
 aquam frigidam his infuderit, ab ira cessabunt, quippe
 quum calor eorum exstinguetur. Pavidum autem et metuen-
 tes contra: rigent enim et frigidi pallidique redduntur:
 calor namque eorum partes superficiarias relinquit.

21. Quomobrem, ubi iaborrescimur, pili eriguntur? An
 quod suapte natura humore inclusi sunt? humor enim a
 pili fundo domatur, horror autem frigore fit; frigus vero
 naturaliter calidum congelat. Ergo ubi commutatus conge-

εἷς οὗ πεφύκασιν αἱ τρίχες, καὶ παγῆ, μεταβάλλειν εἰκὸς καὶ τὰς τρίχας. Εἷς μὲν οὖν τούναντίον [εἰ] μεταβάλλουσιν, ἢ ἐν ταύτῃ μένουσιν, ἢ (εἰ?) ἐπικρατήσῃ πάλιν ἢ θρῖξ τοῦ ὑγροῦ. Οὐκ εἰκὸς δὲ πεπηγὸτος καὶ πεπυκνωμένου τοῦ ὑγροῦ τὴν τρίχα τῷ βάρει κρατεῖν. Εἰ δὲ μηδαμῶς κεκλιθεὶς δυνατὸν τὴν τρίχα τῷ τὸ ὑγρὸν πεπηγένας, λείπεται εἶσταναι ὀρθήν. Ἡ δὲ οὖν ὑπὸ τῆς καταψύξεως τὸ θερμὸν εἰς τὸν ἐντὸς τόπον ἀθροίζεται; ἐκλείποντος δ' ἐκ τῆς σαρκὸς τοῦ θερμοῦ συνίσταται μᾶλλον ἢ σὰρξ, συναγομένης δὲ ὀρθότεραι αἱ τρίχες γίνονται, καθάπερ ἐὰν τις εἰς τὴν γῆν ἐμπήξας κάρφος, ἢ ἄλλο τι, συντάτῃ καὶ πάντοθεν συνάγῃ τὴν γῆν, μᾶλλον ὀρθοῦται ἢ ἐὰν ἐξ μὴ συνεστηκυῖαν.

22. Διὰ τί οἱ βιγῶντες μάλιστα οὐ καθεύδουσιν; Ἡ δὲ οὖν εἰς τὸν βιγῶν μᾶλλον κατέχει τὸ πνεῦμα ἢ ἐκπνέει, ὁ δὲ καθεύδων ἐκπνέει ἢ εἰσπνέει; Ἐναντίως οὖν ποιεῖ ἔχειν τὸ βίγος τῷ καθεύδειν.

latusque humor est e quo pili pullulant, pilos ipsos etiam mutari consentaneum est. Aut igitur in contrarium transibunt, aut in eadem conditione persistent, si rursus vincere humorem potuerint pili. Atqui verisimile non est ut humorem gelatum condensatumque pilus vincere suo pondere possit. Si vero pilus, quoniam humor congelatus est, nullam in partem valeat inclinari, restat sane ut erectus consistat. An quoniam calor a refrigeratione ad locum interiorum colligitur? deficiente enim carnem calore, caro magis cogitur: qua coacta, pili magis eriguntur: quo modo si, quum terræ festucam, aut aliud quid, infixeris, coaggreges (?) atque undique colligas terram, magis erigitur quam si non coactam esse siveris.

22. Quam ob causam qui rigent, potissimum non dormiunt? An quoniam qui riget, spiritum magis retinet quam expirat; qui vero dormit, magis expirat quam inspirat? Facit igitur rigor ut conditione versemur somno contraria.

ΤΜΗΜΑ Θ.

ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΥΠΩΠΙΑ ΚΑΙ ΟΥΛΑΣ ΚΑΙ ΜΩΛΩΠΑΣ.

1. Διὰ τί τοὺς μώλωπας κωλύει τὰ νεόδαρτα δέρματα προστιθέμενα, καὶ μάλιστα κριῶν, καὶ ὡὰ ἐπικαταγνύμενα; Ἡ ὅτι ἀμφω κωλύει τὴν ἀθροισιν τοῦ ὑγροῦ καὶ τὴν ἔπαρσιν; τὸ γὰρ ἀφηλωμένον ἔλκει ἐπαίρεται διὰ τὴν θερμασίαν. Τὰ τε δὲ ὡὰ διὰ τὴν γλισχρότητα κατακολλῶντα κωλύει ἐπαίρεσθαι, καθάπερ καὶ τὰ καύματα, ὥσπερ καὶ ἡ κόλλα, καὶ τὰ δέρματα τῇ τε γλισχρότητι προσκολλᾶται, καὶ ἅμα τῇ θερμότητι συμπέττει καὶ παύει τὴν φλεγμασίαν· οὐδὲ γὰρ ἀφαιρούσιν ἡμερῶν τινων. Ἐξάγειν δὲ βούλονται τὴν φλεγμασίαν καὶ οἱ τῷ ἄλλο καὶ τῷ ὄξει τρίβοντες.

2. Διὰ τί ἐν μὲν τῷ ἄλλω σώματι αἱ οὐλαὶ μέλαιναί, ἐν δὲ τῷ ὀφθαλμῷ λευκαί; Ἡ ὅτι ἐναντίαν χροῖαν ἢ οὐλὴ λαμβάνει τῇ πρότερον, ὥσπερ πᾶν τὸ νεοσηκός, ἐν τῷ μέλανι δὲ τοῦ ὀφθαλμοῦ τὰ ἔλκη; Οὐ μὴν οὐδ' ἐν τῷ σώματι μέλαιναί εὐθύς, ἀλλ' ἐξ ἀρχῆς λευκαί, οὐδ' ἐν τῷ ὀφθαλμῷ αἰεὶ μέλαιναί, ἀλλ' ἀποκαθίστανται τῷ χρόνῳ, ἢ ἀπλῶς, ἢ εἰς τὸ μᾶλλον.

3. Διὰ τί ὁ νάρθηξ τὰ κύκλω τῆς πληγῆς ποιεῖ ἐρυθρά, τὸ δὲ μέσον λευκόν; Πότερον ὅτι ἀποπιέζει τὸ αἷμα ἐκ τοῦ μέσου, καθὼ μάλιστα προσπίπτει περιφερῶν; Ἡ ἔδει ἐπανέναι διὰ γε τοῦτο πάλιν; Ἄλλ' αἵματος συνδρομῇ τὸ ἐρυθμημά ἐστι, συνδρομῇ δ' εἰς τὸν πληγέντα τόπον.

4. Διὰ τί τῷ μὲν νάρθηκι σφόδρα τυπτόμενον τὸ μέσον τῆς σαρκὸς λευκὸν γίνεται, τὸ δὲ κύκλω ἐρυθρόν, ζύλω δὲ ἐρυθρότερον τὸ μέσον; Ἡ ὅτι ὁ μὲν νάρθηξ διὰ κούφότητα, ἐὰν σφόδρα πατάξῃ, τὸ ἐπιτολῆς

SECTIO IX.

QUÆ AD SUGILLATIONES, ET CICATRICES ET VIBICES PERTINENT.

1. Cur pelles recenter detractæ, maximeque arietum, vibices arcent impositæ, itemque ova super contracta? An quia ambo humoris adaccumulationem et intumescientiam prohibent? pars enim ulcerata ulcere intumescit propter fervorem. Ova itaque propter lentorem glutinantia intumescere non sinunt, ut etiam in ambustis, in modum glutinis, itemque pelles adglutinantur propter lentorem, si nique suo calore concoquunt inflammationemque sedant: neque enim detrahunt eas nisi diebus aliquot post. Etiam qui sale acetoque perfricant, inflammationem expellere volunt.

2. Cur cicatrices reliquo quidem in corpore nigræ, in oculo vero albæ sunt? An quod cicatrix colorem priori contrarium trahit, quemadmodum omne morbidum, ulcera autem parte oculi nigra contrahi solent? Verumtamen neque in corpore statim nigræ sunt, sed principio albæ, nec in oculo semper nigræ, sed tempore demum eo deveniunt, vel ex toto, vel magna ex parte.

3. Cur ferula ambitum plagæ rubidum, medium vero album reddit? Utrum quod sanguinem exprimit ex medio, qua parte maxime ferit, quia rotunda est? An ea saltem de causa sanguinem iterum redire oporteret? Verum rubedo concursus sanguinis est, concursus autem eum in locum fit qui ictus est.

4. Quare ferula quidem vehementius ictum medium carnis album fit, oræ vero rubræ, ligno contra medium amplius rubet? An quod ferula quidem suam ob levitatem, ubi vehementer percussit, sanguinem in superficie obnivum

διεσκέδασεν αἷμα, ὡςθ' ὅθεν μὲν ἐξέλιπε, λευκὸν φαίνεται, οὗ δὲ πλεόν ἦλθεν, ἐρυθρότερον· οἰδησάσης δὲ τῆς πληγῆς, οὐ ταχέως ἀποκαθίσταται τὸ σκεδασθὲν αἷμα διὰ τὸ ὀλίγον· εἶναι καὶ τὴν φορὰν εἰς τὸ πρόσαντες εἶναι; πλήθει γὰρ βιασθὲν δεῖ τὴν παρὰ φύσιν φορὰν ἐνεχθῆναι· διὰ δὲ τῶν σκληρῶν αἰ πληγαὶ διὰ τὸ βῆρος καὶ τὴν ἰσχὴν θάψιν καὶ θλάσιν ποιοῦσιν. Ὀλιβόμενον μὲν οὖν κοῖλον γίνεταί, θλώμενον δὲ ἀραιόν· τομῆ γὰρ καὶ διαίρεσις ἐστὶ μαλακῆ ἢ θλάσις· κοίλου δὲ καὶ ἀραιοῦ γενομένου τοῦ μέσου, φέρεται εἰς αὐτὸ τὸ ἐκ τῶν πέριξ ἐπιπολῆς αἷμα· κάτω τε γὰρ πέφυκε φέρεσθαι, καὶ εἰς τὰ ἀραιὰ τῷ εἴκειν αὐτὰ· ἀθροισμένου δ' ἐνταῦθα εἰκότως τοῦ αἵματος, τοῦτο μὲν ἐρυθραίνει, ἂ δ' ἀπολείπει, λευκαίνει.

15 5. Διὰ τί αἱ οὐλαὶ μέλαιναί τῶν σπληνιῶντων; Ἡ ὅτι αἷμα διεφθαρμένον ἔχουσι διὰ τὴν ἐκ τοῦ σπληνὸς σύμμιξιν νωσάδους αἵματος καὶ ὑδαρῶς; Ἡ μὲν οὖν οὐλὴ τὸ δέρμα λεπτὸν καὶ ἐπιπολαίον ἰσχεῖ· τὸ δ' αἷμα, διὰ τὸ ὑδαρὸς καὶ θερμὸν εἶναι μέλαν ὄν, τοιαύτην ποιεῖ 20 τὴν οὐλὴν διαφανόμενον. Καὶ δὴ πλεονάξιος ἢ οὐλὴ ἐν τούτῳ γίνεταί μελαντέρα, γίνεταί δὲ διὰ ταῦτό δι' ἀσθένειαν γὰρ τοῦ δέρματος καταψύχεται τὸ αἷμα, καὶ ἐξατμίζοντος τοῦ θερμοῦ γίνεταί μελάντερον. Ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς πρῶσθῦταις οἱ τε χρωτῆς μελάντεροι γίνονται, καὶ αἱ οὐλαὶ αἱ συγγενεῖς μελάντεραι ἢ νέοις· 25 οἷον ὑπώπιον γὰρ αὐτοῖς ἅπαν τὸ σῶμα, οὐ διὰ λεπτότητα τοῦ δέρματος, ἀλλ' ὅτι τὸ θερμὸν ἐκλείπειν.

6. Πότερον ὅσα τοῦ αὐτοῦ αἷτια, τὴν αὐτὴν ἔχει δύνανται εἰς τὸ ποιεῖν, ἢ οὐ, λέγει δ' οἷον ἐπεὶ τὰ ὑπώπια καὶ ὁ χαλκὸς ἐξάρει καὶ ἡ βραφανίς καὶ ὁ κύμαος 30 διαμασώμενος, καὶ ὁ πνεύμων, καὶ ἡ ἀργίλος καὶ ἕτερ' ἄττα, τῇ αὐτῇ δυνάμει, ἢ ὁ μὲν χαλκὸς τῷ ἰὸν εἶναι, τὸν δ' ἰὸν φαρμακώδη, ὁ δὲ κύμαος καὶ ὁ πνεύμων καὶ ἡ ἀργίλος τῷ ἐπισπᾶν ἐφ' αὐτὰ διὰ μανότητα, 35 ἀλλὰ δὲ δι' ἑτέρας αἰτίας; Ἡ τὸ μὲν ἔσχατον ἐπὶ πάντων τῶν τοιούτων ταῦτό (πολλὰ γὰρ καὶ ἐναντία τούτοις, καθάπερ καὶ τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν), τὰ δὲ πρὸ τούτων οὐδὲν κωλύει ἕτερα;

7. Διὰ τί αἱ μὲν ἄλλαι οὐλαὶ μέλαιναί γίνονται, αἱ 40 δ' ἐν τῷ ὀφθαλμῷ λευκαί; Ἡ διότι μεταβάλλουσιν ἐν ᾧ ἂν ὦσι, πρὸς τὰς χροιάς, ἐν δὲ τῷ ὀφθαλμῷ μέλανι ὄντι γίνονται, ὡςτ' ἀνάγκη λευκάς γίνεσθαι;

8. Διὰ τί ἀλγεινότερα ἢ πληγὴ τοῦ νάρθηκος ἢ ἐνίωυ σκληροτέρων, ἐάν τις κατὰ λόγον σκοπῇ τύπτων; εὐλογώτερον γὰρ τὴν τοῦ σκληροτέρου εἶναι ἀλγεινότεραν· μάλλον γὰρ τύπτει. Ἡ ὅτι ἡ σὰρξ ἀλγεῖ οὐ μόνον τυπτομένη, ἀλλὰ καὶ τύπτουσα; Ὑπὸ μὲν οὖν τῶν σκληρῶν τύπτεται μόνον (ὅπεικει γὰρ διὰ τὴν σκληρότητα αὐτῶν), ἐπὶ δὲ τοῦ νάρθηκος ἀμφω αὐτῇ συμβαίνει, τύπτεσθαι τε καὶ διὰ κουφότητα τοῦ βάρους 45 τύπτειν μὴ εἰκουςαν, ὡστε διπλάσια γίνεταί ἢ πληγῆ-

dissipavit, ita ut unde sanguis defecerit quidem, ea pars alba adpareat; quo autem plenius fluxit, id amplius rubescat, quumque plaga intumuit, sanguis dissipatus cito suam sedem non repetit, quoniam et exiguus est, et iter in adlive faciendum esset? dum enim copia magna vi eum retinet, iter contra naturam conficere debet; at ictus, quos dura corpora infligunt, compressionem ac confusionem faciunt pondere ac robore. Medium itaque, quia comprimitur quidem, cavum redditur, quia vero contunditur, rarum existit: contusio namque sectio et divisio mollis est; ubi autem cavum rarumque factum est medium, sanguis ad id superficarius ex partibus ambientibus fertur: nam natura sua tum deorsum fertur, tum ad rara, quia cedunt; ubi autem sanguis eo se colligit, medium quidem merito rubore tingitur, partes autem, quas deserit, albescunt.

5. Cur nigrae cicatrices hominum sunt qui vitio lienis tenentur? An quod sanguis eorum corruptus est propter admisionem morbosi aquosique sanguinis qui a liene provenit? Cicatrix igitur cutem tenuem ac superficariam habet; sanguis vero, quia, utpote aquosus et calidus, niger est, translucendo cicatricem ejusmodi reddit. Et quidem saepius in ejusmodi homine cicatrix nigrior fit, idque propter eandem causam: sanguis etenim cutis imbecillitate frigescit, et quum calor evaporatur, atrior redditur. Senioribus etiam pari ratione cutis nigrescit, et nativae cicatrices atriores quam junioribus habentur: est enim quasi sugillatio corpus eorum totum, non ob cutis tenuitatem, sed quod calor deficit.

6. Utrum quaecumque ejusdem rei causa sunt, vim habent eandem ad agendum, necne, verbi causa, quum sugillationes tum aes tollit, tum radica, tum faba commanducata, tum pulmo, tum argilla, tum alia multa, utrum vi eadem hoc efficiunt, an aes quidem, quoniam rubrum est, rubigo autem medicamenti vim habet; faba vero et pulmo et argilla eo quod ad se adtrahunt propter raritatem, aliaque aliis de causis? An ultimum quidem in hujusmodi omnibus idem est (multae enim qualitates, aequae contrariae his insunt, veluti calidum quoque et frigidum), quae autem antecedunt, haec diversa esse nihil est quod prohibeat?

7. Cur ceterae quidem cicatrices nigrae, oculi vero albae sunt? An quod cicatrices quocumque habitu antea usse fuerint, eum in colores mutant contrarios; sunt autem in oculo qui niger est, ita ut necessario albae efficiantur?

8. Cur ictus ferulae dolorem majorem movet quam rerum duriorum nonnullarum, si quis, ubi verberat, proportionem consideret? rationi namque magis congruum esset, ictum rei durioris vehementiorem infligere dolorem: acrius enim ferit. An quod caro, non solum quia percutitur, sed etiam quia repercutit, dolet? Igitur a duris percutitur tantum (cedit enim propter eorum duritatem); at vero a ferula utrumque ei addidit, ut et percutiatur et repercutiatur propter ponderis levitatem non cedens, ita ut ictus duplex fiat.

9. Διὰ τί ἡ θαψία καὶ ὁ κύαθος τὰ ὑπώπια παύει, ὁ μὲν ἀρχόμενα, ὁ (ἢ?) δ' ὕστερον, ἐναντία ὄντα; ὁ μὲν γὰρ κύαθος ψυχρὸς, ὥσπερ καὶ ὁ ποιητὴς φησιν (Ἰλ. ε', 76).

6 ψυχρὸν δ' ἔλε χαλκὸν ὁδοῦσιν·

7 ἢ δὲ θαψία θερμὸν καὶ καυστικόν. *Ἡ δὲ μὲν κύαθος ὥσπερ τοῖς μικροψυχουσί τοις ὕδωρ; ἀπαντῶσα γὰρ ἡ ψῦξις κωλύει ἐξίεναι τὸ θερμὸν ἐκ τοῦ αἵματος ἐξεπιπολῆς διὰ τὴν πληγὴν συνδραμόντος, καὶ ὅταν ἐξέλθῃ τὸ
10 θερμὸν, πηγνυμένου· ὥσπερ γὰρ ἂν εἰ ἐξῶ ὄν πηγνυται, καὶ ἐγγὺς τοῦ ἐξῶ τοῦ αἵμα, ὅταν ἢ ὑπὸ τὸ δέρμα, κωλυθέντος [δὲ] διεξίεναι τοῦ θερμοῦ διὰ τὴν ψυχρότητα τοῦ χαλκοῦ, [οὐ] πηγνυται, ἀλλὰ πάλιν διαχεῖται καὶ ἐπανέρχεται ὅθεν συνέδραμεν. *Ἡ δὲ θαψία θερμῇ
15 οὔσα τὸ αὐτὸ ποιεῖ· κωλύει γὰρ πηγνυθῆναι θερμῇ οὔσα.

10. Διὰ τί τὰ ὑπώπια διαλύεται προσέχουσι τὰ χαλκᾶ, ὅσον κύαθους καὶ τὰ τοιαῦτα; *Ἡ διότι ψυχρὸν ὁ χαλκὸς ἐστίν; Κωλύει οὖν τὸ θερμὸν ἐξίεναι ἐκ τοῦ συνιόντος αἵματος ὑπὸ τῆς πληγῆς, οὐ ἐξελθόντος ἐκ τοῦ
20 ἐπιπολῆς γίνεται ὑπώπιον· διὸ καὶ ταχὺ δεῖ προστιθέναι πρὶν παγγῆναι. Καὶ ἡ θαψία δὲ μετὰ μέλιτος βοηθεῖ διὰ τὸ αὐτὸ· θερμῇ γὰρ οὔσα κωλύει φύχασθαι τὸ αἶμα.

11. Διὰ τί ποτε, ὅταν ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ πλεονάξαι
25 ἔλκος γένηται, ἢ οὐλὴ μέλαινα γίνεται; *Ἡ ὅπῃ γένηται ἔλκος, πᾶν ἀσθενὲς ἐστὶ τοῦτο, καὶ ὅσα ἂν πλεονάξαι, τοσούτῳ μᾶλλον· τὸ δ' ἀσθενὲς κατεψυγμένον καὶ ὑγρότητος πλήρες; διὸ καὶ μέλαν φαίνεται, εἰ τὰ μεγάλα ἔλκη καὶ πολυχρόνια μελαίναις τὰς οὐλάς
30 ἴσχει· τὸ δὲ πολλὰξαι λαβεῖν ἔλκος οὐδὲν ἄλλ' ἢ πολὺν χρόνον εἶχειν ἐστὶν ἔλκος.

12. Διὰ τί ποτε πρὸς τὰ ὑπώπια τοὺς κύαθους προστιθέμεθα; *Ἡ διότι, ὅταν πληγῶμεν, ὁ τόπος καταψύχεται, τὸ δὲ θερμὸν υποχωρεῖ; Προστιθέμενος οὖν ὁ
35 κύαθος, ψυχροῦ ὄντος τοῦ χαλκοῦ, διακωλύει τὸ θερμὸν ἐκπορεύεσθαι.

13. Διὰ τί ἐν ταῖς οὐλαῖς οὐ γίνονται τρίχες; *Ἡ ὅτι οἱ πόροι ἐπιτυφλοῦνται ἐξ ὧν αἱ τρίχες, καὶ παραλάττουσιν;

40 14. Διὰ τί οἰδήμα καὶ πελιώματα λαμβάνουσιν αἱ πληγαί; *Ἡ διότι κατὰ τοῦτον τὸν τόπον διασταλέντα τὰ ὑγρά, εἰς τοὺς πλησίον τόπους προσκόψαντα ἀποπάλεται πάλιν καὶ τῇ κολλήσει τῶν ὑγρῶν συνήγαγεν· ἐὰν
ὁ δὲ καὶ φλέβια τινα βραγῆ, ὑφαιμιος ἢ συνδρομῇ γίνεται;

ΤΜΗΜΑ I.

ΕΠΙΤΟΜΗ ΦΥΣΙΚΩΝ.

45 1. Διὰ τί τὰ μὲν βήττει, τὰ δ' οὐ, ὅσον ἄνθρωπος μὲν βήττει, βοῦς δ' οὐ; Πότερον τῷ εἰς ἄλλο τι τρέ-

9. Cur thapsia et cyathus, quæ contraria sunt, pariter sugillationes tollunt, hic quidem principio, illa vero post? cyathus enim frigidus est: quod etiam poeta dixit:

et gelido dentes defixit in ære;

thapsia vero calida et urens. An cyathus quidem ut apud animo deficientes aqua agit? obcurrens enim refrigeratio calorem prohibet exire e sanguine, qui propter ictum ad superficiem confluit, atque ubi calor decesserit, concrescit: sanguine enim sub cute consistente, tunc quoque ubi parum abest quin extra sit, perinde ac si extra esset, congelatur; at vero ubi calori exitus propter aeris frigiditatem negatur, [non] concrescit, sed se rursus diffundit, et sedem unde confluit, repetit. Thapsia autem, etiamsi calida, idem præstat, quippe quæ calore suo prohibet ne sanguis gelascat.

10. Cur seramentis quibusdam admotis, ut cyathis aliisque generis ejusdem, sugillationes resolvuntur? An quoniam æs frigida est res? Ergo calorem effluere vetat e sanguine, quem ictus colligit: eo namque egrediente e partibus superficiali proximis, sugillatio existit: hinc et celeriter admoventum est, antequam geletur. Thapsia vero cum melle eadem de causa juvat: quia enim calida est, sanguinem refrigerescere prohibet.

41. Cur tandem, si in eodem loco sæpius ulcus exstiterit, cicatrix atra fit? An facto ulcere, omnis hæc pars debilis est, eoque magis, quo ulcerata sæpius fuerit; debile autem friget humorisque plenum est? quo fit ut nigrum quoque adpareat, quandoquidem ulcera magna et vetera cicatrices habent atras; sæpe autem ulcere adfligi nihil est nisi ulcus diu habuisse.

12. Cur tandem sugillationibus cyathos admovemus? An quod locus post ictum refrigeratur, calorque subducitur? Cyathus itaque admotus aeris frigiditate impedit ne calor exeat.

13. Cur pili in cicatricibus non exoriuntur? An quod meatus obocæcantur et alternant, e quibus pili pullulant?

40 14. Cur plagæ tumorem livoresque sumunt? An quod eo in loco humores disjecti in loca proxima obfendentes repercutiuntur rursusque humorum conglutinatione hæc contraxerunt, et si quæ venulæ ruptæ sint, confluivium humoris subcruentum fit?

SECTIO X.

COMPENDIUM RERUM NATURALIUM.

1. Cur alia quidem tussunt, alia vero non, verbi gratia homo quidem tussit, bos vero non? Utrum quod pleris

πεσθαι τοῖς πλείστοις ζώοις τὸ περιττώμα, ἀνθρώπων δὲ δεῦρο; Ἡ δὲ ἐγκέφαλον πλείστον καὶ ὑγρότατον ἔχει ὁ ἄνθρωπος, ἡ δὲ βῆξ καταρρέοντος γίνεται φλέγματος;

5 2. Διὰ τί ἀνθρώπων μόνω τῶν ζῶων αἷμα βρεῖ ἐκ τῶν μυκτῆρων; Ἡ δὲ ἐγκέφαλον ἔχει πλείστον καὶ ὑγρότατον, ἀπ' οὗ αἱ φλέβες πληρούμεναι τοῦ περιττώματος διὰ τῶν πόρων προίενται τὴν βύσιν; λεπτότερον γὰρ γίνεται τοῦ αἵματος τοῦ καθαροῦ τὸ νοσερόν,
10 τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ μυχθὲν τοῖς τοῦ ἐγκεφάλου περιττώμασι, καὶ ἐστὶ καθάπερ ἰχώρ.

3. Διὰ τί τῶν ζῶων τὰ μὲν ὑπὸ σάρκα, τὰ δὲ κατὰ σάρκα πύονα ἐστὶ, τὰ δὲ κατ' ἀμφοτέρα; Ἡ ὄσων μὲν πυκνὴ ἡ σὰρξ, μεταξὺ τοῦ δέρματος καὶ τῆς σαρκὸς
15 συστέλλεται ἡ ἱμάς διὰ τὸ ταύτη εἶναι τὸ δέρμα ἀπεσπός φύσει· ἡ πεττομένη γίνεται πιμελή· ὅσα δ' ἀρχιότεραν ἔχει τὴν σάρκα τὸ τε δέρμα προσστός, κατὰ σάρκα πύονα γίνεται· τὰ δ' ἀμφοτέρως ἔχοντα ἐπ' ἀμφοτέρα πιαίνεται;

20 4. Διὰ τί οἱ παῖδες καὶ αἱ γυναῖκες ἤττον ἔχουσι λεύκην τῶν ἀνδρῶν, καὶ τῶν μὲν γυναικῶν αἱ πρεσβυτιδες μᾶλλον; Ἡ δὲ ἡ λεύκη ἐστὶ πνεύματος ἐξοδος, ἐστὶ δὲ τὰ μὲν τῶν παιδῶν οὐκ εὐπνοα σώματα, ἀλλὰ πυκνά, καὶ τὰ τῶν γυναικῶν ἤττον ἢ τὰ τῶν ἀνδρῶν;
25 εἰς τὰ καταμήνια γὰρ τρέπεται. Ἀλλοὶ δ' ἡ λειότης τὴν πυκνότητα τῆς σαρκὸς. Τὰ δὲ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν γράων εὐπνοα· μόνα γάρ, ὡσπερ τὰ παλαιὰ οἰκοδομήματα, διεσπῶσαν ἔχει τὴν σύνθεσιν τῶν μορίων.

30 5. Διὰ τί ἄνθρωπος μόνον ἴσχει λεύκην; Πότερον δὲ λεπτοδερμότερον τῶν ζῶων ἐστίν, αἷμα δὲ καὶ πνευματώδεςτερον; Σημειῶν δέ, ὅτι ἡ λεύκη ἐν τοῖς λεπτοδερμοτάτοις μάλιστα καὶ πρώτων γίνεται μέρεσιν. Ἡ δὲ διὰ ταῦτα τε καὶ ὅτι μόνον πολιοῦται τῶν ζῶων; ἐν γὰρ
35 ταῖς λεύκαις πολιαὶ γίνονται αἱ τρίχες, ὥστ' ἀδύνατον, ὅσα μὴ πολιοῦται, λεύκην ἴσχειν.

6. Διὰ τί αἶγες μὲν καὶ πρόβατα ἀμείλονται πλείστον γάλα, οὐ μέγιστον σῶμα ἔχοντα, ἄνθρωπος δὲ καὶ βοῦς ἔλαττον οἷς κατὰ λόγον; Πότερον δὲ εἰς τὸ
40 σῶμα ἀναλίσχεται, τοῖς δ' ἄλλοις εἰς τὸ περιττώμα, τοῖς δὲ προβάτοις καὶ ταῖς αἰετὶ τὸ περιγιγνόμενον τοῦ περιττώματος γάλα γίνεται πᾶν; Ἡ δὲ πολυτοχώτερα ἐστὶ τῶν μεγάλων, ὥστε πλείον σπᾶ περιττώμα διὰ τὸ πλείω τρέφειν; Ἡ δὲ ἀσθένειαν τῶν σωματίων πλείον
45 περιττώμα γίνεται κύουσιν αὐτοῖς; τὸ δὲ γάλα γίνεται ἐκ τοῦ περιττώματος.

7. Διὰ τί τῶν ζῶων τὰ μὲν, μεταβάλλοντα τὰ ὕδατα, μεταβάλλει τὰς χροὰς καὶ ὁμοία γίνεται τοῖς ἐκατ', οἷον αἶγες, τὰ δ' οὐ, οἷον ἄνθρωποι, καὶ ὄλωες δὲ διὰ τί τὰ
50 μὲν μεταβάλλει, τὰ δ' οὐ, οἷον κόραξ οὐ μεταβάλλει; Ἡ ὄν μὲν οὐ κρατεῖ ἡ φύσις τοῦ ὑγροῦ, ὡσπερ ἡ τῶν

que animalibus excrementum aliorum se vertit, homini autem hoc? An quod homo maximum humidissimumque cerebrum habet, tuasis autem pituita destillante fit?

2. Cur homini soli inter animantes sanguis e naribus defluit? An quoniam plurimum cerebri idque humidissimum habet, ex quo venæ excrementis repletæ per meatus profundunt fluxionem? sanguis enim morbidus puro tenuior redditur; talis autem est qui se cerebri excrementis miscuit, et est quasi sanies.

3. Cur alia quidem animalia sub carne, alia vero infra carnem, alia tandem utroque loco pinguescunt? An quibus densa quidem est caro, iis inter cutem et carnem humor prætenus cogitur, quod hac parte naturaliter distat cutis: qui concoctus pinguedo efficitur; quæ autem carne sunt rariori cutemque habent adstrictam (?), hæc pinguis intra carnem redduntur; quæ tandem utroque modo se habent, utroque loco pinguescunt?

4. Cur vitiliginem albam pueri mulieresque minus habent quam viri, et in eo ipso feminino sexu quæ provecctæ ætate sunt, magis? An quod vitiligo alba exitus spiritus est, corpora autem puerorum spiritui non pervia, sed densa sunt, itaque mulierum minus quam virorum? spiritus namque in menstrua se avertit. Densitatem vero carnis lævitatæ earum declarat. Corpora autem ætate provecctarum et veterularum spiritui patent: hæc enim sola modo ædificii veterum structuram partium intercapedinibus distinctam habent.

5. Cur homo tantum habet vitiliginem albam? Utrum quod tenuissimam ex omnibus animalibus cutem habet, simulque flatibus satis refertus est? Argumento autem est, quod vitiligo partibus tenuissima cute oblectis maxime primumque existit. An et his ipsis de causis, et præterea quod homo unus ex omnium animalium numero canescit? nam in vitiligne alba cani capilli fiunt, ita ut vitiliginē alba adfligi nequeant quæ nunquam canescunt.

6. Cur capris quidem et ovibus lac plurimum demulgetur, etiamsi corpore non maximo sint, homini autem et bovi minus, scilicet ad corporis proportionem? Utrum quod his copia in corpus absumitur, ceteris vero in redundantias se confert; ovibus autem et capris, quantum excrementi restat, omne in lac transit? An quod plura pariunt quam quæ magno sunt corpore, ita ut plures contrahant redundantias quam magna, quoniam plura alunt? An his ventrem ferentibus plures redundantias propter corporis imbecillitatem fiunt? lac enim e redundantis consistit.

7. Cur animalium alia quidem, ubi aquam mutant, colorem suum mutant, similiaque indigenis redduntur, ut capræ; alia vero non, ut homines, ad summam autem cur alia quidem mutantur, alia vero non, exempli gratia corvus non mutatur? An quorum natura quidem humorem non de-

ὀρνέων (διὸ καὶ κύστιν οὐκ ἔχει), οὐ μεταβάλλει; Καὶ διὰ τί οὐκ αὐτὰ, ἀλλὰ τὰ ἔκγονα μεταβάλλει; *Η δτι ἀσθενέστερα τὰ νέα τῶν γεννησάντων;

8. Διὰ τί τὰ ἄρσενα μείζω τῶν θηλειῶν ὡς ἐπίπαν ἔστιν; Πότερον δτι θερμότερα, τοῦτο δ' αὐξητικόν; *Η δτι ὀλόκληρα, τὰ δὲ πεπύρωται; *Η δτι τὰ μὲν ἐν πολλῷ χρόνῳ τελειοῦται, τὰ δ' ἐν ὀλίγῳ;

9. Διὰ τί τὰ μὲν ταχυτόκα τῶν ζῴων ἐστί, τῶν δὲ πολυχρόνιος ἡ κύησις; *Η δτι τὰ μακροβιότερα βραδύτερον πέφυκε τελειοῦσθαι, ἐστι δὲ βραδυτόκα τὰ μακρόβια; οὐ μέντοι τὰ μάλιστα, ὅσον ἵππος ἀνθρώπου βραδυτοκώτερον μὲν, ὀλιγοχρονιώτερον δέ. Τούτου δ' αἰτιον ἢ σκληρότης τῶν ὑστερῶν· ὥσπερ γὰρ ἡ ξηρὰ γῆ οὐ ταχὺ ἐκτρέφει, οὕτω καὶ ἡ τοῦ ἵππου ὑστέρα.

10. Διὰ τί τοῖς ἄλλοις ζῴοις τὰ ἔκγονα μᾶλλον τὰς φύσεις ὁμοιοῦται ἢ τοῖς ἀνθρώποις; *Η δτι ὁ μὲν ἀνθρώπος πολλαχῶς διατίθεται τὴν ψυχὴν κατὰ τὴν διαιαν, καθὼς δ' ἂν ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ διατεθῶσιν, οὕτω ποικίλλεται καὶ τὰ τικτόμενα· τὰ δ' ἄλλα ζῴα τὰ μὲν πλεῖστα πρὸς αὐτὸ τοῦτό εἰσιν; *Ἐτι δ' οὐ πληροῦται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ διὰ ταύτην τὴν ἐπιθυμίαν.

11. Διὰ τί οἱ λευκοὶ ἀνθρώποι καὶ ἵπποι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γλαυκοί; *Η διότι τριῶν χρωμάτων ὄντων τοῖς ὀμμασι, μέλανος καὶ αἰγωποῦ καὶ γλαυκοῦ, τῷ τοῦ σώματος χρώματι καὶ τὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ χρῶμα ἀκολουθεῖ, τοῦτο δ' ἐστὶ γλαυκότης;

12. Διὰ τίνα αἰτίαν οἱ νάνοι γίνονται, ἐτι δὲ μᾶλλον καθόλου, διὰ τί τὰ μὲν ὄλως μεγάλα, τὰ δὲ μικρά; Εἴτα οὕτω σκεπτέον. Δύο δὲ τὰ αἰτία· ἢ γὰρ ὁ τόπος, ἢ ἡ τροφή. Ὁ μὲν οὖν τόπος, ἔαν ᾗ στενός, ἢ δὲ τροφή, ἔαν ᾗ ὀλίγη, ὥσπερ καὶ ἡδὴ γεγεννημένων πειρῶνται μικροὺς ποιεῖν, ὅσιν οἱ τὰ κυνίδια τρέφοντες ἐν τοῖς ὄρνυτροφοίσις. Ὅσοις μὲν οὖν ὁ τόπος αἰτιος, οὗτοι πυγμαῖοι γίνονται· τὰ μὲν γὰρ πλάτη καὶ τὰ μήκη ἔχοντες γίνονται κατὰ τὸ τῶν τεκόντων μέγεθος, μικροὶ δ' ὄλως. Τούτου δ' αἰτιον, δτι διὰ τὴν στενότητα τοῦ τόπου συγκλῶμεναι αἱ εὐθείαι καμπύλαι γίνονται. Ὡσπερ οὖν οἱ ἐπὶ τῶν καπηλείων γραφόμενοι μικροὶ μὲν εἰσι, φαίνονται δ' ἔχοντες πλάτη καὶ βᾶθη, ὁμοίως συμβαίνει καὶ τοῖς πυγμαίοις· ὅσοι δὲ διὰ τροφῆς ἐνδείκνυται ἀτελεῖς γίνονται, οὗτοι καὶ παιδαριώδη τὰ μέλη ἔχοντες φαίνονται. Καὶ ἐνίοις ἰδεῖν ἔστι μικροὺς μὲν σφόδρα, συμμετρους δέ, ὥσπερ τὰ Μελιταῖα κυνίδια. Αἴτιον δ' ἐστι οὐχ ὡς ὁ τόπος, ἢ φύσις ποιεῖ.

13. Διὰ τί τῶν ζῴων τὰ μὲν ἐξ ἀλλήλων γίνονται, τὰ δ' ἐκ τινων συγκρινομένων ὁμοίως τῆς ἐξ ἀρχῆς γενέσεως αὐτοῖς ὑπαρξάσης; Καθάπερ οἱ περὶ φύσεως λέγοντες λέγουσι καὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς γένεσιν τῶν ζῴων γε-

mat, ut avium (quapropter et vesicam nullam obtinent), hæc non mutantur? Sed cur non ipsa, sed quæ nata ex iis sunt, mutantur? An quod juniora suis parentibus sunt infirmiora?

8. Cur mares corpore majori plerumque sunt quam feminae? Utrum quod calidiores: quæ res vim obtinet augendi? An quod mares integri sunt, feminae vero mancæ? An quod mares quidem longo temporis spatio perficiuntur, feminae vero brevi?

9. Cur in animalium genere alia quidem brevi pariunt, alia vero diu ventrem ferunt? An quia tardius suapte natura perficiuntur longæviora, tarde autem pariunt longæva? sed non quæ maxime ita se habent: equus verbi gratia tardius quam homo parit, etiamsi vita utatur longiori. Cujus rei causa uteri durities est: quomodo enim ager siccus haud cito enutrit, sic et equæ vulva.

10. Cur proles ceterorum animalium magis quam hominum natura similis redditur? An quod homo quidem vario modo adfectum habet animum in coitu; prout autem pater materque adfecti fuerint, ita et partus variant; cetera vero animalia omnia, plerumque certe, rei ipsi intenta sunt? Adde quod ob hoc studium plerumque non implentur.

11. Cur albi tam homines quam equi oculis magna ex parte cæsi sunt? An quia tribus exstantibus oculorum coloribus, nigro, caprino et cæσιο, corporis colorem oculi quoque color sequitur, hicce autem color cæsius est?

12. Cur homines pygmiones fiunt, vel ut universalior instituat quæstio, cur alia quidem omnino sunt magna, alia vero parva? Deinde ita considerandum est. Causa duplex sane adest: aut enim locus, aut alimentum id facit. Locus itaque, si angustus est, alimentum vero, si exiguum, quemadmodum etiam partu jam edito parvos efficere conantur, ut qui catellos in coturnicum caveolis educant. Quibus itaque causæ locus est, hi pygmæi redduntur: latitudine enim ac longitudine suorum parentum magnitudini respondentibus præditi efficiuntur, parvi tamen omnino. Cujus rei causa est, quod propter loci angustiam infractæ rectæ linæ curvæ fiunt. Quemadmodum igitur simulacra quæ in tabernis pingere solent, quæ, etiamsi parva sint, latitudinem crassitudinemque habere cernuntur, ita pygmæis quoque addidit; at vero qui ob alimentum inopiam imperfecti fiunt, hos membrum quoque puerilibus constare videmus. Nec non videre licet quosdam qui, quamvis parvi admodum sint, omnes tamen corporis partes proportionem sibi invicem respondentem habeant, ut Melitenses catelli. Ratio autem quod non ut locus se habet, sic natura effingit.

13. Cur in animalium genere alia quidem ex se invicem procreantur, alia vero concreascentibus quibusdam in modum generationis quæ olim apud ea obtinebat? Quemadmodum qui de natura docent, primitivum quoque ani-

νέσθαι διὰ τὰς μεταβολὰς καὶ μετακινήσεις τοῦ κόσμου καὶ τοῦ παντός οὕτω μεγάλας, καὶ νῦν ἔπερ μέλλει πάλιν ἔσεσθαι, τοιαύτας τινὰς ὑπάρξαι δεῖ κινήσεις· ἡ μὲν γὰρ ἀρχὴ παντός ἔργου μέγιστον· ἤμισυ γάρ· τὸ 5 δὲ σπέρμα ἀρχή. Τῶν μὲν οὖν μικρῶν ὅσα γίνεται μὴ ἔξ ἀλλήλων, αἰτίων τοιαῦτα γενέσθαι ὡσπερ ἔξ ἀρχῆς ἐγεννήθησαν, ἡ τοῦ σπέρματος μικρότης· τοῦ γὰρ ἐλάττωνος καὶ ἡ ἀρχὴ ἐλάττων· ὡστ' ἴκαναὶ καὶ αἱ τοῦτου μεταβολαὶ πρὸς τὸ γενῆσαι αὐτῷ τὸ σπέρμα· 10 ὅπερ συμβαίνει· γίνονται γὰρ ἐν ταῖς μεταβολαῖς μάλιστα· τοῖς δὲ μειζοσι μειζονος δεῖ καὶ μεταβολῆς.

14. Διὰ τί τὰ μὲν πολύτεκνα τῶν ζῴων, οἷον ὄς, κύων, λαγώς, τὰ δ' οὐ, οἷον ἄνθρωπος, λέων; ἢ ὅτι τὰ μὲν πολλὰς μήτρας καὶ τύπους ἔχει, ἄς καὶ πῖμ- 15 πλάσθαι ἐπιθυμεῖ καὶ εἰς ἃ σχίζεται ἡ γονή, τὰ δὲ τούταντίον;

15. Διὰ τί ἐλάχιστον διάστημα τῶν ὀμμάτων ὁ ἄνθρωπος ἔχει τῶν ζῴων κατὰ μέγεθος; ἢ διότι μάλιστα κατὰ φύσιν ἔχει τῶν ἄλλων, ἡ δ' αἰσθησις φύσει τὸ 20 ἔμπροσθεν· ἐφ' ἃ γὰρ ἡ κίνησις, τοῦτο δεῖ προορᾶν· ὅσω δ' ἂν ἡ πλεῖον τὸ διάστημα τῶν ὀμμάτων, τοσοῦτω μᾶλλον αἱ ὀφθαλμοὶ ἔσονται ἐν τῷ πλαγιῷ; Εἰ οὖν ἔχειν δεῖ κατὰ φύσιν, ὅτι ὀλίγιστον δεῖ τὸ διάστημα εἶναι· οὕτω γὰρ εἰς τὸ πρόσθεν μάλιστα πορεύεται. 25 Ἐτι δὲ τοῖς ἄλλοις ζῴοις, ἐπεὶ χεῖρας οὐκ ἔχουσιν, ἀναγκαῖον παρορᾶν εἰς τὰ πλάγια· διὸ πλεῖον διέστηκε τὰ ὀμματα αὐτῶν, καὶ μάλιστα τῶν προβάτων, διὰ τὸ μάλιστα ποιῆσθαι τὴν πορείαν κύπτοντα.

16. Διὰ τί τὰ ἄλλα ζῴα τὰ μὲν οὐκ ἐξονειρώττει, τὰ 30 δ' ὀλιγάκις; Πότερον ὅτι οὐδὲν ὑπτιον κατάκειται, ἐξονειρώττει δ' οὐδὲν μὴ ὑπτιον; ἢ ὅτι οὐκ ἐνυπνιάζει τὰ ἄλλα ὁμοίως, ὁ δ' ἐξονειρωγμὸς μετὰ φαντασίας γίνεται;

17. Διὰ τί τῶν ζῴων τὰ μὲν κινεῖ τὴν κεφαλὴν, τὰ 35 δ' οὐ κινεῖ; ἢ ὅτι ἐνια οὐκ ἔχει αὐχένα, διὸ ταῦτα οὐ κινεῖ τὴν κεφαλὴν;

18. Διὰ τί ἄνθρωπος πτάρνυται τῶν ζῴων μάλιστα; Πότερον ὅτι τοὺς πόρους εὐρεῖς ἔχει δι' ὧν τὸ πνεῦμα καὶ ὁσμη εἰσέρχεται; τούτοις γὰρ πνεύματος πληρου- 40 μένοις πτάρνυται. Ὅτι δ' εὐρεῖς, σημεῖον ὅτι ἤκιστα ὁσφραντικὸν τῶν ἄλλων ζῴων· ἀκριβέστεροι δ' οἱ λεπτόποροι. Εἰ οὖν εἰς μὲν τοὺς εὐρεῖς πλεόν καὶ πλεονάκις εἰσέρχεται τὸ ὑγρόν, οὗ πνευματουμένου ὁ πταρμὸς γίνεται, τοιοῦτους δὲ μάλιστα τῶν ζῴων οἱ ἄνθρω- 45 ποι ἔχουσι, πλειστακίς ἂν πτάρνοιντο εἰκότως. ἢ ὅτι ἐλάχιστοι κατὰ τὸ μῆκος οἱ μυκτῆρες, ὥστε τὸ θερμανθὲν ὑγρὸν ταχὺ δύναται πνεῦμα γενέσθαι· ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις διὰ μῆκος καταψύχεται πρότερον;

19. Διὰ τί ἡ γλῶττα οὐδενὸς πιερά τῶν ζῴων; ἢ 50 ὅτι τὸ πῖον πυκνόν, ἡ δὲ γλῶττα ἀραιὰ φύσει ἐστίν, ὅπως τοὺς χυμοὺς γυωρίζῃ;

mantium ortum propter mutationes dimotionesque mundi rerumque universalis adeo magnas factum esse perhibent, sic itidem, si nunc rursus ortus ejusmodi obtinere debet, tales motiones aliquas fieri oportet: principium enim operis cujusque maximum est, quippe quod dimidium est; principium autem semen est. Ergo minutis animalibus quae non ex se invicem procreantur, causa cur, ut olim existerunt, nunc etiam nascantur, seminis exiguitas est: rei namque minoris minus quoque principium est, ita ut hujus etiam mundi mutationes subsufficiant, ut semen ei generetur: quod sane evenit: nascuntur enim maxime circa [tempestatum] mutationes; majora autem mutationem vel majorem desiderant.

14. Cur animantium alia quidem multos foetus pariunt, ut sus, canis, lepus, alia vero non, ut homo, ut leu? An quod illa quidem vulvas loculamentaue continent multa, quae et impleri cupiunt, et in quas semen dividitur; haec vero contra se habent?

15. Cur homo inter animantes oculorum minimum pro sua magnitudine habet intervallum? An quod inter reliquos maxime secundum naturam homo constat, sensus autem naturaliter quod prorsum tendit: id enim prospicere oportet, ad quod tendit motus; quanto autem majus oculorum intervallum est, tanto magis intuitus ad latus siti erunt? Quodsi igitur secundum naturam habere debeat, quam minimum esse intervallum oportet: sic enim prorsum versus maxime ibunt. Ad haec ceteris animantibus, quum careant manibus, despiciant in latera necesse est: quapropter plus eorum oculi distant inter sese, et maxime ovium, eo quod maxime prono capite ingrediuntur.

16. Cur ceteris animantibus partim quidem numquam profusio seminis per somnum incidit, partim vero raro? Utrum quod nullum resupinum cubat, nullum autem, nisi resupinum, noctu sponte semen profundit? An quod cetera non aequae somniant, seminis autem illa profusio cum imaginatione fit?

17. Cur animalium alia quidem caput movent, alia vero non movent? An quod nonnulla collo carent, ea propter haec caput non movent?

18. Cur in animantium genere homo sternutat maxime? Utrum quod meatus obtinet amplos, per quos spiritus odorque subeunt? his enim spiritu repletis sternuit. Argumento autem est amplos esse hos meatus, quod inter reliqua animalia homo olfactu minime valet: quibus namque arcti meatus sunt, hi exquisitius sentiunt. Quodsi igitur in ampliores quidem abundantius ac saepius humor ingreditur, quo in spiritum verso sternutamentum fit, tales autem omnium maxime animantium homines obtinent, non mirandum homines omnium sternutare saepissime. An quod homo brevissimis naribus est, ita ut humor concalfactus celeriter mutari in spiritum possit, quum ceteris refrigescat antea praee longitudine?

19. Cur nullius animalis lingua est pinguis? An quoniam pinguedo densa est, lingua autem rara sua natura est, ut percipiat sapes?

20. Διὰ τί τὰ θήλεα συντάσει οὐρεῖ, τὰ δ' ἄρρενα οὐ; ἢ ὅτι πορρωτέρον ἔστιν ἢ κύστις ἢ τῶν θηλειῶν, καὶ εἰς βάθος καὶ εἰς μῆκος; μεταξὺ γὰρ αὐτῶν ἢ μήτρα τῆς ἔδρας καὶ τῆς κύστεως· ὥστε δεῖται βίας πλείονος τὸ ἐκπεμπόμενον διὰ γε τὴν ἀπόστασιν τῆς μήτρας· βιάζεται δὲ συντεῖνον τῷ πνεύματι.

21. Διὰ τί τῶν ζώων ὅσα μὴ πέττει, πάντα ἀποβάλλει τὰς χειμερινὰς τρίχας, πλὴν ὄως; καὶ γὰρ κύων ἀποβάλλει καὶ βούς. ἢ ὅτι θερμότερον ἢ ὄς ἔστι, καὶ ἐκ θερμοῦ πεφύκασιν αἱ τρίχες αὐτῆ; τοιοῦτον γὰρ ἔστι τὸ λιπαρόν. Τῶν μὲν οὖν ἄλλων ἢ διὰ τὸ ἀποψύχασθαι τὸ ὑγρὸν ἀποπίπτουσι, ἢ πέττειν τροφήν οὐ δυναμένης τῆς οἰκείας θερμότητος. ἢ διὰ τὸ μηδὲν πάσχειν τὴν ὑγρότητα τὴν ἐν αὐτῇ, διὰ τὸ πέττειν ὅπως καλῶς τὴν τροφήν, οὐκ ἀποβάλλει τὰς τρίχας; ὅποτε γὰρ ἢ αἰτία τῆς ἀποβολῆς ἔστιν, ἰκανὴ ἢ πλείονης κωλύσαι. Πρόβατα δὲ καὶ ἄνθρωποι διὰ πλῆθος καὶ πυκνότητα τῆς τρίχης ἀπαθῆ ἔστιν· οὐ γὰρ διικνεῖται ἢ ψύξις εἰς βάθος, ὥστε πῆξαι τὴν ὑγρότητα, ἢ πέψαι κωλύσαι τὴν θερμότητα.

22. Διὰ τί τῶν μὲν προβάτων μαλακώτεροι αἱ τρίχες ἀναφύονται τιλλόμεναι, τῶν δ' ἀνθρώπων σκληρότεροι; ἢ ὅτι τῶν μὲν προβάτων ἐκ τοῦ ἐπιπολῆς πεφύκασιν; διὸ καὶ ἀλύπως ἐκσπῶνται, μενούσης τῆς ἀρχῆς τῆς τροφῆς ἀδιαφθόρου, ἢ ἔστιν ἐν σαρκί. Τὰ μὲν οὖν περιττώματα ἀνοιχθέντων ἐξατμίζει μᾶλλον, τὸ δ' ἔριον σαρκὸς οἰκείαν τροφήν λαμβάνει· σὰρξ δὲ μαλακοῦ καὶ γλυκεῖα τρέφεται. Αἱ δὲ τῶν ἀνθρώπων τρίχες ἐκ βάθους πεφυκυῖαι βία καὶ μετ' ἀλγυθόνοσ ἐκσπῶνται. Δῆλον δὲ ἐπισπῶνται γὰρ αἷμα. Τραυματιζομένου οὖν τοῦ τόπου συμβαίνει αὐτὸν καὶ οὐλοῦσθαι· διὸ τέλος μὲν συμβαίνει γίνεσθαι τοῖς τιλλομένοις· ἔως δ' ἂν ἀνίωσι τρίχες, σκληρὰς ἀνίειν διὰ τὸ τὴν μὲν τροφὴν τῆς σαρκὸς ἐκλειοπιέναι πᾶσαν τροφήν, ἐκ περιττωμάτων δ' αὐτὰς γίνεσθαι. Σημεῖον δὲ τῶν μὲν γὰρ πρὸς μεσημβρίαν πάντων σκληραὶ εἰσιν αἱ τρίχες διὰ τὸ τὸ ἐκτὸς θερμὸν εἰς βάθος διικνούμενον ἐξατμίζειν τὴν εὐπεστον τροφήν, τῶν δ' ὑπὸ τὰς ἀρκτους μαλακαί· τούτοις γὰρ ἐπιπολῆς μᾶλλον ἔστι τὸ θ' αἷμα καὶ οἱ γλυκεῖς χυμοί· διὸ καὶ εὐχροοὶ εἰσιν.

23. Διὰ τί αἱ μὲν τῶν προβάτων τρίχες ὅσῳ ἂν μακρότεροι ὦσι, σκληρότεροι γίνονται, αἱ δὲ τῶν ἀνθρώπων μαλακώτεροι; ἢ ὅτι αἱ τῶν προβάτων, ὅταν εἴρηται τροφήν ἔχουσαι, μακρὰν τῆς ἀρχῆς ἀπαρτώμεναι ἀτροφώτεροι εἰσι, καὶ βραδίως ἐξ αὐτῶν ἐξατμίζεται ὑπὸ τοῦ θερμοῦ ἢ ἐνυπαρχούσα τροφή δι' ἀπεψίαν, ξηραίνόμεναι δὲ ξηρότεροι γίνονται; τὸ γὰρ ὑγρὸν μαλακόν. Αἱ δὲ τῶν ἀνθρώπων ἐλάττω μὲν, μᾶλλον δὲ τῆς ἀρχῆς. Πέττειται δ' αὐταῖς μᾶλλον διὰ τὸ ἐλάττω εἶναι· πεττομένη δὲ μαλακωτέραν ποιεῖ τὴν τρίχα· πάντα γὰρ τὰ πεπεμμένα τῶν ἀπέπτων μαλακωτέρα ἔστιν· ἐκ περιττώματος γὰρ πλείστου ἢ τοῦ ἀνθρώπου

20. Cur feminæ intento corpore mingunt, mares vero non? An quod feminarum vesica remotius tum profunditate, tum longitudine, sita est? jacet enim vulva earum inter sedem atque vesicam, ita ut humor emittendus vim propter intercessionem vulvæ desideret pleniorē; vim autem infert spiritu intendens.

21. Cur quascumque animalia non volant, omnia hibernos pilos abjiciunt præter suam? nam et canis abjicit, et bos. An quod sus calidissimus est, atque ex calido ejus pili pullulant? nam pinguedo talis est. Ceterorum itaque, vel quia humor refrigerat, pili defluunt, vel quia proprius calor alimentum concoquere non potest. An quia propter alimenti concoctionem rite peractam nullo modo humor qui pilo continetur, adfcitur, non abjicit pilos? ubi enim causa defluviæ adest, pinguedo subfcit ad interpellandum. Oves vero ac homines propter pili tum densitatem, tum copiam adfectus expertes sunt: non enim ad fundum penetrat refrigeratio, ita ut humorem congelet, vel calorem impediatur quominus concoquat.

22. Cur ovium quidem pili molliores renascuntur evulsi, hominum vero duriores? An quod ovium quidem pili e superficie pullulant? hinc et evelluntur sine dolore, quum inillum alimenti integrum maneat, quod carni inest. Meatibus itaque patefactis excrementa melius evaporantur, lanaque proprio carnis utitur alimento, caro autem mollior dulcibusque alitur. Hominum contra pili, utpote e fundo pullulantes, per vim et cum dolore evelluntur. Constat id, quandoquidem sanguinem secum detrahunt. Loco igitur saucio evenit ut cicatrix obducatur: unde fit ut vel finis imponatur pilis evulsis, vel quamdiu prodeant, ut duri exeant, eo quod omne alimentum carni nutriendæ destinatum deficit, ipsi vero e residuis proveniunt. Indicio autem est, quod hominum omnium plagam inhabitantium meridianam pili duri sunt, quoniam calor exterior ad fundum penetrans alimentum bene concoctum evaporat; contra eorum qui sub aequilonem incolunt, molles sunt pili: apud hos enim sanguis dulcesque succi in superficie potius adsunt: quomobrem his calor quoque hilaris est.

23. Cur ovium quidem pili eo duriores fiunt, quo prolixiores fuerint, hominum contra molliores? An quod ovium pili, qui quale diximus, habent alimentum, ubi procul ab origine distant, parcius nutriuntur, et alimentum quod inest, quia male concoctum est, vi caloris facile ex iis evaporatur; quum autem siccantur, duriores redduntur? humidum namque molle est. Hominum vero pili minus quidem alimenti habent, sed longius ab origine distant. Concoquitur autem plenius in iis, quoniam copia minus est, concoctum autem pilum efficit molliorem: concocta etenim omnia molliora sunt crudis: e plurimo namque excremento hominum pili potius quam ovium procreantur.

θρίξ ἢ ἡ τοῦ προβάτου. Σημεῖον δὲ τὰ γὰρ νέα πρόβατα τῶν παλαιῶν μαλακώτερα ἔχει τὰ ἔριτα.

24. Διὰ τί οἱ ἄνθρωποι καὶ οἱ ὄρνιθες οἱ δασεῖς λάγνοι εἰσίν; Ἡ ὅτι θερμοὶ καὶ ὑγροὶ τὴν φύσιν εἰσὶν, δεῖ δ' ἀμφοῖν πρὸς τὴν ὀχέϊαν; τὸ μὲν γὰρ θερμὸν ἐκκρίνει, τὸ δ' ὑγρὸν ἐκκρίνεται. Διὰ τὸ αὐτὸ δὲ καὶ οἱ χλωλοὶ ἄνδρες ἢ γὰρ τροφή αὐτοῖς ὀλίγη μὲν κάτω ἀφικνεῖται διὰ τὴν ἀναπηρίαν τῶν σκελῶν, εἰς δὲ τὸν ἐπάνω τόπον ἔρχεται πολλή, καὶ εἰς σπέρμα συγκρίνεται.

25. Διὰ τί ὁ ἄνθρωπος χαίτην οὐκ ἔχει; Ἡ διότι πώγωνα ἔχει, ὥσθ' ἢ ἔκει ἀπελοθῶσα τροφή τῆς τοιαύτης περιπτώσεως εἰς τὰς σιαγόνας ἔρχεται;

26. Διὰ τί πάντα τὰ ζῶα ἀρτίους τοὺς πόδας ἔχει; Ἡ ὅτι οὐκ ἐνδέχεται κινεῖσθαι μὴ ἔστηκός τις, ἂν μὴ ἄλλῃται; Ἐπεὶ τοίνυν ἐκ δυοῖν τινοῖν κινήσιν ἀνάγκη τῇ πορείᾳ εἶναι, ἕκ τε κινήσεως καὶ στάσεως, ταῦτα δὲ δύο, καὶ ἀρτία ἦδη. Καὶ τετράποδα, διότι πλείους τοὺς μὲν γὰρ δύο κινεῖ, οἱ δὲ δύο ἔστηκασιν. Καὶ οἱ ἔξ, καὶ τὰ ἄλλα δὲ δύο ἔτι τούτων δὲ τὸ μὲν κινεῖται, τὸ δ' ἔστηκεν.

27. Διὰ τί τοῖς μὲν ἵπποις καὶ τοῖς ὄνοις ἐκ τῶν οὐλῶν φύονται τρίχες, τοῖς δ' ἀνθρώποις οὐ; Ἡ διότι τοῖς μὲν ἄλλοις ζώοις ἐστὶ τὸ δέρμα μέρος τῆς σαρκός, ἀνθρώπῳ δὲ καθάπερ πάθος σαρκός; δοκεῖ γὰρ αὐτῆς τὸ ἐπιπολῆς καταψυχόμενον στερεώτερον γίνεσθαι, καθάπερ τῶν ἐφθῶν ἀλεύρων αἱ γραῖται καλούμεναι. Ἐπεὶ οὖν κἀκεῖναι εἰσὶν ἀλευρον ἐφθόν, καὶ τὸ τοῦ ἀνθρώπου καλούμενον δέρμα σὰρξ ἂν εἴη. Τραυματισθέντος δὲ, ἢ τριβέντος ἀνθρώπου μὲν τὴν σάρκα συμβαίνει πυκνοῦσθαι διὸ ἠλλοιωμένης τῆς ἐπιπολῆς σαρκός οὐ τὴν αὐτὴν φύσιν λαμβάνει τὰ τραύματα ἥπερ καὶ ἐκ γενετῆς ἠλλοιωθείσης δ' αὐτῆς μὴ γίνεσθαι ἔτι τὸ ἐξ αὐτῆς οὐθὲν ἀποπον, καθάπερ καὶ ἐκ τῶν ἀλωπεκιῶν καλουμένων· καὶ γὰρ αὐταὶ τῆς ἐπιπολῆς σαρκός φθοραὶ καὶ ἀλλοιώσεις εἰσίν. Τῶν δ' ὑποζυγίων τριβέντων καὶ ὑγιαζομένων πάλιν ἀναπληροῦνται τὰ νεοσηκῶτα μέρη τοῦ σώματος τῶν αὐτῶν μὲν, ἀσθενεστέρων δ' ἢ ἐξ ἀρχῆς ἦν. Ἐπεὶ δ' ἐστὶ καὶ τὸ δέρμα μέρος αὐτῶν, γίνονται τ' ἂν καὶ φύονται τρίχες (ἐκ δέρματος γὰρ φύονται τρίχες), λευκαὶ δὲ φύονται διὰ τὸ τὸ δέρμα ἀσθενέστερον γενεῖναι τοῦ ἐξ ἀρχῆς, καὶ τὴν λευκὴν ἀσθενεστάτην εἶναι τρίχα.

28. Διὰ τί ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ζώοις διαμένει ὁμοίως τὰ δίδυμα θήλεα καὶ ἄρρενα ὄντα, ἐν δὲ τοῖς ἀνθρώποις οὐ; Ἡ διότι τούτῳ ἀσθενῆ μάλιστα τὰ δίδυμα; μονοτόκον γὰρ ἐστίν, ἐν δὲ τοῖς δίδυμοις παρὰ φύσιν τὸ θῆλυ γίνεσθαι καὶ ἄρρεν, ὥσθ' ὁ μάλιστά ἐστι παρὰ φύσιν, τοῦτο καὶ ἀσθενέστατον.

tur. Indicio autem est, quod oves juniores lanas molliores habent quam vetulae.

24. Cur hirti homines et aves libidinosi sunt? An quod natura calidi et humidum sunt, qua quidem utraque qualitate opus ad coitum est? calor enim excernit, humor vero excernitur. Haec eadem ratio est cur etiam claudi homines sint salaciores: his enim parum quidem alimenti deorsum propter crurum mutilationem devenit, sed multum loca petit superiora, atque in semen coagmentatur.

25. Cur homo jubam non habet? An quoniam barbam habet, ita ut hujusmodi redundantiis constans alimentum quod illuc se conferebat, maxillas adeat?

26. Cur pedes animalia omnia pares habent? An quod motus fieri non potest nisi aliquid consistat, dummodo non fiat saltus? Quum igitur ingressus necessario motus esse debet ex duabus quibusdam partibus compositus, motu nempe et statu, haecque numero duae sunt, sic jam pares etiam erunt. Item quadrupes, quia plures habent: alteros enim duos movent, alteri vero duo stant. Item sex, atque reliqua omnia aequae per bina numerantur, quorum alterum quidem movetur, alterum vero stat.

27. Cur equis quidem et asinis pili e cicatricibus enascuntur, hominibus autem non? An quod ceteris quidem animalibus cutis pars carnis est, homini autem veluti adfectus carnis? carnis enim superficies refrigescens solidior fieri videtur, quemadmodum coctarum farinarum pelliculae, quas graece vetulas adpellant. Quum itaque illae quoque farina elixa sint, hominis quoque pars quae cutis nominatur, caro erit. Ubi igitur haec vel vulnus adceperit, vel adtrita fuerit, incidit ut hominis quidem caro condensetur: quamobrem, quum caro superficiei proxima immutata fuerit, vulnera non eandem recipiunt naturam ac inde ab ortu naturae; hac autem immutata, nullo modo absurdum est, si non amplius proveniat quod ex ea gigni solet, sicut et ex areis quas alopecias adpellant: nam haec etiam carnis superficiei proximae corruptiones immutationesque sunt. At jumentis adtritis, ubi ad sanitatem redeunt, membra corporis morbo adfecta eisdem quidem partibus replentur, sed debilioribus quam olim fuerant. Quum vero etiam cutis eorum pars sit, fient pili pullulabuntque (e cute namque pili enascuntur), verum candidi oriuntur, quoniam cutis imbecillior quam olim est, atque pilus candidus imbecillimus.

28. Cur apud cetera quidem animalia servari aequae gemini possunt, quamquam sexus sunt utriusque, apud homines autem non? An quod homini maxime gemelli debiles sunt? singulos enim parit; in gemitu ipsius vero marem ac feminam creari praeter naturam est, ita ut quod maxime contra naturam est, id quoque imbecillimum sit.

29. Διὰ τί τοῖς μὲν ἵπποις καὶ τοῖς ὄνοις ἐκ τῶν οὐλοῶν φύονται τρίχες, τοῖς δ' ἀνθρώποις οὐ; Ἡ διότι ἡ οὐλή κωλύει διὰ τὴν πύκνωσιν, ἢ διὰ τὸ φθείρειν τὴν τροφήν; Τοῖς μὲν οὖν ἀνθρώποις παντελῶς κωλύει διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς τριχός, τοῖς δ' ἵπποις οὐκ ἐκώλυσε, διέφθειρε δέ.

30. Διὰ τί τοῖς ζώοις ἄρτιοι πόδες; Ἡ ὅτι παντὸς μὲν τοῦ κινουμένου ἀνάγκη, τι ἡρεμῆν, συνέβαινε δὲ περιττῶν ὄντων μὴ γίνεσθαι τοῦτο· ὅπερ κατὰ τὴν ἀν-
10 τιστοιχίαν τῶν ποδῶν ἦν ἡ κίνησις;

31. Διὰ τί ἐλάττω χρόνον τὰ ζῶα καθεύδει ἢ ἐγρήγορον, οὐ συνεχῶς δέ; Ἡ διὰ τὸ μὴ ἅμα πᾶσαν πέττεσθαι τὴν περιττωσιν, ἀλλ' ὅταν τι πεφθῇ, κουρισθὲν διεγείρεται; Καὶ πλεονάκις δ' ἐγείρονται, ὅσοις
15 ψυχρὸς ὁ τόπος ὁ πέττων ἐστὶ τὴν περιττωσιν ταχὺ γὰρ παύεται καὶ πολλάκις, ἢ δὲ διάπαυσις ἐγερεῖς ἐστίν. Ἡδὴ δέ, οὐδ' εἰκὸς διὰ τὸ ἀνάπαυσιν εἶναι φαίνεται, ἀλλ' οὐδ' ἐνταῦθα πλείω χρόνον ἢ ἀνάπαυσις γίνεται τῶν κατὰ φύσιν ἔργων· οὐδ' εἰ τὸ ἐσθίειν ἤδιον
20 τοῦ μῆ, ὅμως πλείω χρόνον ἐσθίουσιν ἢ ἀσιτοῦσιν.

32. Διὰ τί τῶν ζῶων τὰ μὲν εὐθὺς ἀκολουθεῖ τοῖς γενήσασιν, τὰ δ' ὄψε, οἷον ἄνθρωπος, ἢ μόλις, ἢ οὐδέποτε; Ἡ διότι τὰ μὲν ταχὺ ἀπολαμβάνει τὸ γνωρίζειν, τὰ δ' ὄψε, καὶ τὰ μὲν ἀνάσθητα τοῦ ὠφελοῦντος, τὰ δ' ἔχει αἰσθησιν; Ὅσα μὲν οὖν ἄμφω ἔχει ταῦτα
25 (λέγει δ' οἷον καὶ αἰσθησιν τοῦ ὠφελοῦντος καὶ ἐπιτέλεισιν τοῦ σώματος), ἀκολουθεῖ, τὰ δὲ μὴ ἄμφω, οὐ ποιεῖ τοῦτο· δεῖ γὰρ δύνασθαι καὶ διαισθάνεσθαι.

33. Διὰ τί λεύκη οὐ γίνεται τοῖς ἄλλοις ζώοις; Πό-
30 τερον ὅτι τοῖς μὲν ἄλλοις νόσημα, τοῖς δ' ἀνθρώποις γίνεται διάλευκα τὰ δέρματα καὶ αἱ τρίχες αὐτῶν; Ἄλλ' ὅμως ἀπορήσειεν ἄν τις, διὰ τί ὕστερον οὐ γίνεται, ἀλλ' ἐκ γενετῆς ἢ ποικιλία. Ἡ ὅτι τὰ δέρματα τῶν ἄλλων ζῶων σκληρά, ἄνθρωπος δὲ φύσει λεπτοδερμά-
35 τaton, ἢ δὲ λεύκη πνεύματός ἐστίν ἐκκρισις, ὁ κωλύεται διὰ τὴν πυκνότητα ἐξίναται τοῖς ἄλλοις ζώοις τοῦ δέρματος;

34. Διὰ τί ἐν μὲν τῇ λεύκῃ πολιαὶ γίνονται, ὅπου δὲ πολιαί, οὐκ αἰεὶ λεύκη; Ἡ διότι αἱ τρίχες ἐκ τοῦ
40 δέρματος εἰσίν, ἢ δὲ πολιὰ ὥσπερ σαπρότης τις τῶν τριχῶν ἐστίν; Ὅταν μὲν οὖν τὸ δῆμα κάμνη, ἀνάγκη καὶ τὴν τρίχα ἐξ ἐκείνου οὔσαν κάμνειν· ὅταν δ' ἢ θριξ, οὐκ ἀνάγκη τὸ δῆμα.

35. Διὰ τί τῶν ζῶων τὰ μὲν χαλεπὰ ἐστὶ μετὰ τὸν
45 τόκον, οἷον κύων καὶ ὄς, τὰ δ' οὐδὲν ἐπιδήλιως, οἷον γυνή, πρόβατον; Ἡ ὅτι ὅσα μὲν περιττωματικά, πραεὰ; ἀπέρχεται γὰρ ἐν τῷ τόκῳ τὰ λυποῦντα. Τοῦτοις δ' ἀπὸ τῶν εὐ ἐγόνων γίνεται ἡ ἀφαίρεισις, ὥσθ' ἢ ἰσχνότης ποιεῖ διὰ τὴν ἐξίν τὴν ὀργήν, ὥσπερ καὶ αἱ

29. Cur equis quidem et asinis pili e cicatricibus nascuntur, hominibus autem non? An quod cicatrix ob densitatem impedimento est, vel quia depravat nutrimentum? Hominibus itaque ex toto propter pili infirmitatem impedimento est; equis autem non impedivit, sed depravabat.

30. Cur pares pedes habent animantes? An quia cuiusque rei quæ movetur, partem aliquam requiescere necesse est; quodsi vero pedes impares essent, eveniret ut hoc non fieret, idque ipsi pedum erat secundum alteram eorum obpositionem motus?

31. Cur animalia minus temporis dormiunt quam vigilant, idque non continue? An quod non simul omnia residua concoquuntur, sed ubi pars aliqua est concocta, levatum jam animal expergiscitur? Et vero sæpius illi expergiscuntur, quibus ea pars frigida est quæ residua concoquit: fit enim ut celeriter sæpeque cesset, cessatio autem expergefactio est. Suave autem est dormire, nec, quoniam requies est, consentaneum videtur: sed tamen ne hic quidem quieti plus temporis impenditur quam muneribus naturalibus; nec etsi esse suavius est quam non esse, tamen plus temporis edunt quam a cibo abstinent.

32. Cur animantium alia quidem statim parentes sectantur, alia autem sero, ut homo, vel vix, vel nunquam? An quod alia quidem cito vim recipiunt cognoscendi, alia autem sero, et alia quidem rei sibi commodæ sensu carent, alia vero hunc sensum habent? Quæ igitur hæc ambo (sensus dico rei commodæ et corporis perfectionem) sortiuntur, hæc parentes sectantur, quæ vero non utrumque, id non faciunt: opus enim est et viribus et sensu.

33. Cur vitiligo alba ceteris quidem animantibus non fit? Utrum quod ceteris quidem morbus id est; hominibus autem albedine interstinguuntur cutes pilique earum? Attamen ambiget aliquis, cur non postea, sed statim ab ortu varietas existat. An quod ceterorum animantium tergora dura sunt, homo autem natura tenuissimam habet cutem; vitiligo autem spiritus excretio est, qui apud cetera animantia excerni tergore denso prohibetur?

34. Cur in vitilagine quidem alba cani enascuntur, ubi vero cani, ibi non semper adest vitiligo alba? An quod pili omnes e cute proveniunt, canities autem putrilago quædam pilorum est? Ubi itaque cutis morbo laborat, pilum etiam laborare necesse est, quippe ex ea ortum; ubi autem pilus, cutem male adici necesse non est.

35. Cur animantium alia quidem post partum torva sunt, ut canis, ut sus, alia vero nequaquam manifeste, ut mulier, ut ovis? An quia quæ supervacua quidem redundant materia, hæc mitia sunt? quantum enim molestum erat, in partu abit. Illis autem secretio fit a corporis elementis bene constitutis, ita ut macritudo propter habitum iram moveat, ut etiam gallinæ, non quum pepe-

ἀλεκτορίδες οὐ τεκοῦσαι χαλεπαί, ἀλλ' ἐπράζουσαι, διὰ τὴν ἀσιτίαν.

36. Διὰ τί οἱ εὐνοῦχοι τὰ μὲν ἄλλα εἰς τὸ θῆλυ διαφθειρόμενοι μεταβάλλουσιν· καὶ γὰρ φωνὴν θηλυκὴν ἴσχουσι καὶ δξύτητα καὶ ἀναρθρίαν, καὶ οὕτω σφόδρα μεταπίπτουσιν ὡς καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ζώοις τὰ ἐκτεμνόμενα (ἐναντίως δ' οἱ ταῦροι καὶ οἱ κριοὶ τὰ κέρατα ἴσχουσι, διότι καὶ τὰ θήλεα ἐναντίως αὐτῶν ἔχει· διὸ οἱ μὲν μείζω ἐκτεμνόμενοι ἴσχουσιν, οἱ δ' ἐλάττω)· τὸ δὲ μέγεθος μόνον οἱ εὐνοῦχοι εἰς τὸ ἄρρεν μεταβάλλουσιν; μείζους γὰρ γίνονται, ἔστι δὲ τοῦτο τοῦ ἄρρενος· τὰ γὰρ θήλεα ἐλάττω ἐστὶ τῶν ἀρρένων. *Ἡ οὐδὲ τοῦτο εἰς τὸ ἄρρεν, ἀλλ' εἰς τὸ θῆλυ; οὐ γὰρ εἰς πᾶν τὸ μέγεθος, ἀλλ' εἰς τὸ μῆκος μόνον, τὸ δ' ἄρρεν καὶ εἰς πλάτος καὶ εἰς βᾶθος τότε γὰρ τετελείωται. *Ἐτι δ' ὡς ἔχει τὸ θῆλυ πρὸς τὸ ἄρρεν, οὕτως αὐτοῦ τοῦ θήλεος ἡ παρθένος πρὸς τὴν γυναῖκα· ἡ μὲν γὰρ ἤδη γενναία, ἡ δ' οὐ. Εἰς τὴν τούτων οὖν μεταβάλλει· ἐπὶ μῆκος γὰρ ταύταις ἡ αὔξησις· διὸ καὶ Ὁμηρος εὔ το (Ὁδ. υ, 71).

μῆκος δ' ἔπορ' Ἄρτεμις ἀγνή,

ὡς διὰ τὴν παρθενίαν, ἧ εἶχε, δυναμένης δοῦναι. Οὐκ οὖν εἰς τὸ ἄρρεν κατὰ τὸ μέγεθος μεταβάλλει· οὐ γὰρ εἰς τὸ τέλειον μεταβάλλει· οἱ δ' εὐνοῦχοι εἰς μέγεθος τὸ μῆκος ἐπιτιδύσασιν.

37. Διὰ τί οἱ εὐνοῦχοι ἢ θλιωὺς οὐκ ἴσχουσιν, ἢ ἤττον ἰξίας; *Ἡ ὅτι μεταβάλλουσιν τὴν φύσιν ἐν τῇ ἐκτεμνήσει εἰς τὰ ἄγωνα, τοιαῦτα δὲ παῖς καὶ γυνή, ὧν οὐδέτερον ἴσχει ἰξίας, εἰ μὴ τι σπᾶνιον γυνή;

38. Διὰ τί μᾶλλον ἄνθρωπος πολλὰς φωνὰς ἀφίησι, τὰ δ' ἄλλα μίαν ἀδιάφορα ὄντα τῷ εἶδει; Καὶ τοῦ ἀνθρώπου μία φωνή, ἀλλὰ διάλεκτοι πολλαί.

39. Διὰ τί δ' αὐτὴ ἄλλη, τοῖς δ' ἄλλοις οὐ; *Ἡ ὅτι οἱ μὲν ἄνθρωποι γράμματα πολλὰ φθέγγονται, τῶν δ' ἄλλων τὰ μὲν οὐδέν, ἓνια δὲ δύο, ἢ τρία τῶν ἀφώνων, ταῦτα δὲ ποιεῖ μετὰ τῶν φωνηέντων τὴν διάλεκτον; ἔστι δ' ὁ λόγος οὐ τὸ τῆ φωνῆ σημαίνειν, ἀλλὰ τοῖς πάθεισιν αὐτῆς, καὶ μὴ ὅτι ἀλγεῖν χαίρει· τὰ δὲ γράμματα πάθη ἐστὶ τῆς φωνῆς. Ὁμοίως δ' οἱ τε παῖδες καὶ τὰ θηρία δηλοῦσιν· οὐ γὰρ πω οὐδὲ τὰ παιδία φθέγγονται τὰ γράμματα.

40. Διὰ τί μόνον τῶν ζώων ἄνθρωπος γίνεται ἰσχνόφωνος; Πότερον ὅτι καὶ ἐνεόν, ἢ δ' ἰσχνοφωνία ἐνεότης ἐστίν; Ἀλλὰ δὴ καὶ οὐδ' ἔσως πεπλήρωται τοῦτο τὸ μόριον. *Ἡ ὅτι κοινωνεῖ μᾶλλον λόγου, τὰ δ' ἄλλα φωνῆς; ἔστι δ' ἡ ἰσχνοφωνία οὐ κατὰ τὸ ὄνομα ἐν, ἢ οὐδὲ συνεχῶς διεξίεναι.

41. Διὰ τί ἄνθρωπος γίνεται ἐκ γενετῆς χαλῶς μάλιστα τῶν ἄλλων ζώων; Πότερον ὅτι ἰσχυρὰ τῶν ἄλλων ἐστὶ σκέλη τῶν ζώων; ὁσώδη γὰρ καὶ νευρώδη καὶ

rerint, sed ubi incubant, propter alimenti defectum torvae sunt.

36. Cur spadones ceteroquin quidem ita immutantur, ut in sexum femineum degenerent : vocem enim femininam habent, et acumen et articulationis defectum, atque ita vehementer commutantur ut etiam apud cetera animantia quaecumque castrantur (nam tauri et verveces cornua contrario modo habent ac cetera animalia, quia feminae quoque eorum contrario modo habent : quapropter alii quidem castrati majora gerunt, alii vero minora); magnitudine vero tantummodo spadones ad sexum virilem transeunt? majores namque redduntur : quae quidem res maris est, quippe quum feminae minores maribus sint. An ne id quidem ad sexum masculinum, sed ad femininum est mutatio? haud enim ad omne magnitudinis genus, sed ad longitudinem duntaxat transeunt, dum mas latitudine etiam augetur et crassitudine : tunc enim perfectus est. Ad haec, ut femina ad marem, sic inter feminas ipsas virgo se habet ad mulierem : altera enim generosa jam est, altera vero non. In earum igitur magnitudinem mutatur spado : his namque in longitudinem fit incrementum : unde et recte Homerus :

Virgo Diana dedit praelongi corporis usum,

utpote quum rem, quam suam ob virginitatem haberet, largiri posset. Ergo non magnitudine in marem mutatur, quum non ad perfectionem commutetur : spadones enim longitudinis ratione magnitudine proficiunt.

37. Cur spadones vel omnino varicibus vacant, vel minus habent? An quoniam naturam, dum castrantur, ad semine carentium habitum commutant, tales autem sunt puer et mulier : quorum neutrum habet varices, praeterquam si mulier raro?

38. Cur homo potius multas fundit voces, cetera vero animalia, quae ad idem pertinent genus, unicam? Apud hominem etiam vox unica est, sed multiplex loquela.

39. Sed cur haec varia, apud cetera vero non? An quoniam homines quidem multas proferunt literas, inter cetera autem alia quidem nullam, aliqua vero duas, aut tres consonantes, haec autem vocalibus junctae locutionem conficiunt? oratio enim non eo constat, ut voce, sed ut vocis adfectionibus significetur, nec se dolere, vel gaudere; at literae vocis adfectiones sunt. Quin etiam infantes non secus ac bestiae significant, utpote qui ipsi quoque nondum literas enuntiant.

40. Cur homo solus omnium animantium lingua haesitans fit? Utrum quod etiam mutus solus existit, linguae autem haesitatio mutitas est? Verum enimvero nec membrum hocce ex toto completum est. An quod homo magis particeps est sermonis, cetera autem vocis duntaxat? linguae autem haesitatio non secundum vocabuli graeci (ἐνεός ab ἐν τῆμι) derivationem eo constat ut unicum quid, vel ne ut continue quidem percurramus.

41. Cur homo omnium reliquorum maxime animantium inde ab ortu claudus nascitur? Utrum quod ceterorum animalium crura robusta sunt? osse namque et nervo tam

τετράποδα καὶ ὄρνιθες ἔχουσιν, οἱ δ' ἄνθρωποι σαρκώδη διὰ τὴν ἀπαλότητα οὖν θάττον πηροῦνται ἐν τῇ κινήσει. Ἡ δὲ μόνη τῶν ζώων πολλοὺς ἔχει χρόνους τῆς γενέσεως; καὶ γὰρ ἐπτάμηνα καὶ ὀκτάμηνα καὶ δεκάμηνα γίνεται· τοῖς δ' ἄλλοις εἰς χρόνος τῆς τελειώσεως γέγονεν οὐ διατρίψας· τοῖς δ' ἄνθρωποις πολλὸς ὁ χρόνος γίνεται τῆς ἐν πλήθει διατριβῆς, ὥστε κινουμένων διὰ τὸ ἀπαλὰ εἶναι καὶ θραύεται τὰ ἀκρωτήρια ἐν τῷ πλείονι χρόνῳ πλείω.

42. Διὰ τί οἱ εὐνοῦχοι ἐλκώδεις τὰς κνήμας ἴσχουσι καὶ σαπράς; Πότερον οὐ καὶ αἱ γυναῖκες, οἱ δ' εὐνοῦχοι γυναικικοί; Ἡ τοῦτο μὲν συμβέβηκεν, αἴτιον δὲ καὶ ταῖς γυναῖξιν οὐθ' ἡ θερμότης κάτω ὄρμαξ; ἄλλοι δὲ τὰ γυναικεία διὸ οὐθ' οἱ εὐνοῦχοι, οὔτε γυναικῆς δασεῖς γίνονται, διὰ πολλὴν ὑγρότητα.

43. Διὰ τί τῶν ζώων οὐδὲν λιθιᾷ ἀλλ' ἡ ἄνθρωπος; Ἡ οὐτὶ τῶν μὲν ὑποζυγίων καὶ τῶν πολυωνύχων οἱ πόροι τῆς κύστεως εὐρεῖς εἰσιν; (ὄσα δὲ μὴ τὸ πρῶτον, ἕστερον δὲ ζωοτοκεῖ ἐν αὐτοῖς, οἷον ἐνίοι τῶν ἰχθύων, τούτων δ' οὐδὲν κύστιν ἔχει, ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν αὐτοῖς ἡ τοιαύτη συνθλίβεται ὑπόστασις, οἷον καὶ τοῖς ὄρνισιν, ὥστε ταχὺ καὶ διεξέρχεται κατὰ τὴν ἔδραν)· ὁ δ' ἄνθρωπος κύστιν τ' ἔχει καὶ στενὸν τὸν καυλὸν ὡς κατὰ μέγεθος; Διὰ μὲν οὖν τὸ ἔχειν τοῦτο τὸ μόριον συνθλίβεται τὸ γεῶδες εἰς τὴν κύστιν (διὸ καὶ χρωζονται αἱ ἀμίδες ἐπ' αὐτοῦ), διὰ δὲ τὴν θερμότητα τοῦ τόπου συμπέττεται καὶ παχύνεται μᾶλλον, ἐμμένει δὲ καὶ αὐξάνεται διὰ τὴν στενότητα τοῦ οὐρητήρος· οὐ γὰρ δυναμένα τὰ γεῶδη ὑποστήματα βραδίως ἐπεξίεναι, πρὸς ἀλλήλα ὑποστρεφόμενα λίθος γίνονται.

44. Διὰ τί οὐκ ἐρεύγεται τὰ ὑποζύγια, οὐδ' οἱ βόες καὶ τὰ κερατοφόρα, οὐδ' οἱ ὄρνιθες; Ἡ διὰ ξηρότητα τῆς κοιλίας; ταχὺ γὰρ ἀναλίσκονται τὸ ὑγρὸν καὶ διηθεῖται· ἐμμένοντος δὲ καὶ πνευματουμένου γίνεται ὁ ἐρευγμός. Τοῖς δὲ λοφούροις διὰ μῆκος τοῦ αὐχένος εἰς τὸ κάτω ὄρμαξ τὸ πνεῦμα· διὸ καὶ ἀποφοφοῦσι μάλιστα. Οἱ ὄρνιθες δὲ καὶ τὰ κερατοφόρα οὐ ποιεῖ οὐδέτερον. Οὐδ' ἐρεύγονται δ' ὄσα μηρυκάζει, διὰ τὸ πολλὰς ἔχειν κοιλίας καὶ τὸν καλούμενον κεκρύφαλον. Διὰ πολλῶν οὖν γίνεται καὶ ἄνω καὶ κάτω τῷ πνεύματι ἡ πορεία, καὶ φθάνει ἀναλίσκόμενον τὸ ὑγρὸν πρὶν ἐκπνευματωθῆναι καὶ ποιῆσαι ἡ ἐρυγεῖν, ἡ ψοφῆσαι.

45. Διὰ τί, ὄσα μὲν ἡμερα τῶν ζώων ἐστί, πάντως καὶ ἄγρια, ὄσα δ' ἄγρια, οὐ πάντως ἡμερα; καὶ γὰρ ἄνθρωποι που φαίνονται ἄγριοι ὄντες, καὶ κύνες ἐν Ἰνδοῖς, καὶ ἵπποι ἄλλοι, ἀλλ' οὐ λέοντες ἡμεροί, οὐδὲ παρδάλεις, οὐδ' ἔχεις, οὐδ' ἄλλα πολλά. Ἡ οὐτὶ βῆλον τὸ φαῦλον καὶ γενέσθαι ἐξ ἀρχῆς, καὶ μεταβαλεῖν εἰς αὐτό; ἡ γὰρ φύσις οὐχ ἡ πρώτη, ἀλλ' ἡ ἐν τέλει ἐργώ-

quadrupedum quam avium constant, hominum vero car-nosa sunt : ergo facilius hæc ob teneritudinem mutilantur, ubi moventur. An quod solus animantium varia genera-tionis tempora obtinet? nam et septimo et octavo et de-cimo mense nascitur; ceteris vero tempus unicum perfi-ciendi sine mora statutum est; hominibus autem longum fit tempus quo diu immorentur, ita ut, quum moventur, artus, quod teneri sunt, frangantur plures per longius tempus.

42. Cur spadones cruribus ulcerosis putridisque sunt? Utrum quod etiam mulieres, spadones autem effeminati sunt? An hoc quidem evenit, sed tamen mulieribus id quoque causa est, quod calor deorsum vergit? id quod menstrua declarant : unde neque spadones, nec mulieres hirsutæ fiunt, propter humoris abundantiam.

43. Cur nullum animal, nisi homo, calculo laborat? An quod jumenta quidem, et quæ unguibus sunt multis, vesicæ meatus obtinent amplos (quæ autem non protinus, sed post, intra se animal pariunt, ut pisces nonnulli, ex his nullum vesicam habet, sed sedimentum ejusmodi illis in alvum contruditur, sicut etiam avibus, ita ut celeriter quoque exeat per sedem); at homo tum vesicam habet, tum cervicem ejus angustam pro magnitudine? Ergo quod mem-brum id habet, terrenum in vesicam contruditur (ex quo et matulæ eo tinguntur), loci autem calore concoquitur atque magis crassescit; retinetur vero augeturque propter meatus urinæ angustiam : quum enim terrena sedimenta ex facili subduci nequeant, ad se invicem reversa calcu-lus fiunt.

44. Cur nec jumenta, nec boves et quæ cornua ge-runt, neque aves ructant? An propter ventris siccitatem? celeriter enim consumitur percolaturque humor : qui ubi immoratur atque in spiritum convertitur, ructatio fit. Jumentis tamen ob colli prolixitatem flatus inferiora pet-it : quamobrem et crepitum ventris maxime reddunt. Aves vero et cornigera neutrum faciunt. Quia etiam rum-inans nullum ructat, quoniam tum plures continent ven-tres, tum quem reticulum adpellamus. Multa itaque per-meare debet tam sursum quam deorsum flatum iter, atque humor consumitur antequam in flatum vertatur, moveaturque vel ructum, vel crepitum.

45. Cur in animantium genere quæcumque quidem do-mestica, eadem omnino etiam fera exstant; quæcumque autem fera, non utique et domestica? etenim cum ho-mines feri nonnusquam cernuntur, tum canes apud Indos, tum equi aliubi; sed non leones, non pardales, non viperæ, non alia complura domestica exstant. An quod facilius tum initio fit res prava, tum in eam obline mutatio? naturam enim non primam, sed quæ in fine residet, adsequi statim

δης τυχεῖν εὐθύς· διὸ πάντα καὶ τὰ ἡμέρα ἀγρία γίνονται τὸ πρῶτον μᾶλλον ἢ ἡμέρα, ὅσον παιδίον ἢ ἀνὴρ παμφάγον καὶ τῷ θυμῷ ζῶν· ἀλλ' ἀσθενέστερα. Ὡς περ οὖν καὶ ἐπὶ τῶν τῆς τέχνης ἔργων, οὕτως ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν τῆς φύσεως ἔργων· καὶ γὰρ ἐπὶ τούτων πάντ' ἐστὶ φαύλωσ εἰργασμένα, καὶ πλείω τὰ φαῦλα, κλίνη καὶ ἱμάτιον καὶ ἀλλ' ὀτιοῦν, καὶ ὁ μὲν ἐστὶ καλόν, λαβεῖν ἐστὶν ἅπαν καὶ φαῦλον, ὁ δὲ φαῦλον, οὐ πᾶν καὶ καλόν, ὅσον εἰ τις ἐπὶ τῶν ἀρχαίων γραφῶν καὶ ἀνδριαντοποιῶν σκοπεῖ τὰ ἔργα· οὐ γὰρ ἦν πρότερον οὐδαμῆ γραφῆ σπουδαία, οὐδ' ἀνδριάς, φαῦλα δ' ἦν. Ὁμοίως δὲ καὶ ἡ φύσις φαῦλα μὲν πάντα ποιεῖ, καὶ πλείους καὶ πλείω, σπουδαία δ' ἐλάττω, καὶ οὐ πάντα δύναται. Τὸ δ' ἡμέρον βέλτιον, τὸ δ' ἀγριον φαῦλον. Φύσει δ' οὐ τῆ ἐξ ἀρχῆς, ἀλλ' ἐφ' ἦν, οἶμαι, βῆρον ποιεῖ σπουδαία καὶ ἡμέρα, τὰ δ' ἐναντία ἢ οὐδέποτε, ἢ μόλις, καὶ ἐν τισι τόποις καὶ ἐν χρόνοις, ἢ ἀρτίου, ἢ ποτε ἐν τινι κράσει τοῦ ὄλου, γίνονται ἡμέρα τὰ ζῶα πάντα. Τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν φυτῶν πάντων ἐστίν· ὅσα μὲν γὰρ ἡμέρα, καὶ ἀγρία, οὐ πάντα δὲ δύναται ἡμεροῦσθαι, ἀλλ' ὅμως εἰσὶν ἐν ἰδίᾳ χώρᾳ πρὸς πολλὰ ἰδίως ἔχουσα ὥστ' ἡμελημένα καὶ ἀγρία κρείττω καὶ ἡμερώτερα φύεσθαι τῶν ἐν ἄλλῃ γεωργουμένων.

46. Διὰ τί τοῖς μὲν ἀνθρώποις οἱ ὀμφαλοὶ μεγάλοι γίνονται, τοῖς δ' ἄλλοις ζῴοις οὐ φανεροί; Ἡ διότι τοῖς μὲν διὰ τὸ πολλὸν χρόνον εἶσω μένειν ἀφανασίνονται καὶ εὐθὺ τείνονται, ὄλον δ' ἐπανοιδοῦσι τὰ ἔλκη; διὸ ἐνιοὶ τῶν ὀμφαλῶν καὶ αἰσχίους εἰσίν· ὁ δ' ἀνθρωπος ἀτελής ἐξέρχεται, ὥστ' ἐφυγοὶ καὶ ἀναιμοὶ οἱ ὀμφαλοὶ ἀκολουθοῦσιν. Ὅτι δὲ τὰ μὲν τετελειωμένα, τὰ δ' ἀτελεῖ ἐξέρχεται, σημειῖον ὅτι τὰ μὲν εὐθύς δύναται ζῆν, τὰ δὲ παιδία ἐπιμελείας δεῖται.

47. Διὰ τί τὰ μὲν τῶν ζῴων ἅπαξ ὀγεύεται, τὰ δὲ πολλάκις, καὶ τὰ μὲν ὥρα ἔτους, τὰ δ' ὅτ' ἔτυχεν, ἀνθρωπος μὲν ἀεὶ, τὰ δ' ἀγρία οὐ πολλάκις, καὶ ὅς μὲν ἀγριος ἅπαξ, ἡμερος δὲ πολλάκις; Ἡ διὰ τὴν τροφήν καὶ ἀλέαν καὶ πόνον; ἐν πλησμονῇ γὰρ Κύπρις. Ἐπειτα τὰ αὐτὰ ἀλλοθὶ μὲν ἅπαξ τίεται, ἀλλοθὶ δὲ πλεονάκις, ὅσον τὰ πρόβατα ἐν Μαγνησίᾳ καὶ Λιβύῃ τίεται δις. Τὸ δ' αἴτιον ἢ πολυχρονία τοῦ τόκου· οὐ γὰρ ἐπιθυμεῖ ἔταν πλησθῆ, ὥσπερ οὐδὲ τροφῆς τὰ πλήρη. Ἐὰ δὲ κυοῦντα ἤττον ὀγείας ἐπιθυμεῖ διὰ τὸ μὴ γίνεσθαι τὴν κάθαρσιν.

48. Διὰ τί τῶν ἀνθρώπων οἱ ἀραιούς ἔχοντες τοὺς ὀδόντας βραχύβιοι, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ; Ἡ ὅτι σημειῖον τοῦ τὸ στοῦν πυκνὸν εἶναι, ὡς ὁ ἐγκέφαλος ἀσθενὴς οὐκ εὐπνοῦν, ὥστ' ὑγρὸς ὢν τὴν φύσιν ταχὺ σήπεται; καὶ γὰρ τὰ ἄλλα μὴ κινούμενα καὶ ἀπατμίζοντα· διὸ καὶ ἀνθρωπος τὴν κεφαλὴν δασύτατον, καὶ τὸ ἄρρεν τοῦ θήλεος μακροβιώτερον διὰ τὰς βραχάς. Δεῖ δ' ἰδεῖν καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.

perdifficile est : quapropter omnia etiam domestica principio fera potius quam domestica nascuntur, ut infans quam vir magis quodvis comedit, iraque effervescit, sed debiliori. Quomodo itaque in operibus artis, sic etiam in naturæ se habet res : nam in his quoque prave omnia facta sunt, et plura sunt prava, ut lectus, vestis, quodvis aliud, quodque probum quidem est, id omne pravum etiam comperiri potest, quod autem pravum, id non omne probum quoque reperies, ut si quis priscorum pictorum fictorumque opera consideret : nondum enim usquam exstabat pictura bona, nec status, sed pravæ erant. Eodem modo natura etiam prava quidem omnia facit, et plura prava cum genera, tum singula corpora, proba vero pauciora nec omnia præstare potest. Atqui domesticum melius est; ferum autem pravum. Naturæ autem non quæ initio jam adest, sed ad quam tenditur, facilius est, opinor, bona atque domestica creare, contraria vero aut numquam, aut vix, atque certis quibusdam temporibus ac locis, vel jamjam non, vel aliquando in certo quodam temperamento universi, mansueta fiunt omnia animalia. Hoc idem in omni etiam stirpium genere obinet : quæcumque enim domestica, eadem etiam silvestria existant, nec omnia mansuescere possunt; at tamen reperiuntur in solo proprio multas ad res peculiariter se habenti ita ut neglecta feræque previant meliora ac mitiora quam quæ alio in solo coluntur.

46. Cur hominibus quidem umbilici fiunt ampli, ceteris autem animantibus non conspicui? An his quidem, quoniam quod multum temporis intus manent, umbilici arescunt inque directum porriguntur, denique plagæ intumescunt? quamobrem nonnulli umbilici et deformes sunt; at vero homo imperfectus prodit, ita ut humidi atque sanguinolentus sequantur umbilici. Indicium vero, alia quidem perfecta, alia vero imperfecta prodire, quod illa quidem statim vivere queunt, infantes vero curam desiderant.

47. Cur animantium alia quidem semel ineuntur, alia vero sæpe, et alia quidem tempore æstatis, alia vero ut fors tulerit; homo quidem semper, feræ vero non sæpe, et quidem sus agrestis semel, domesticus vero sæpe? An propter pabulum, calorem atque laborem, quippe quum Venus comes plenitudinis sit? Præterea eadem alibi quidem semel, alibi vero sæpius pariunt, ut oves Magnesiæ et in Africa bis pariunt. Causa vero est tempus pariendi prolixius : ubi enim impleta sunt, non concupiscunt, quomodo nec cibum adfectant quæ plena sunt. Quæ autem gravida sunt, minus avida veneris sunt, quoniam menstruæ purgationes non fiunt.

48. Cur homines quæ raris dentibus sunt, magna ex parte brevioris sunt vitæ? An quia indicium hoc est densum os esse, ita ut cerebrum invalidum sit, quippe minus facile respirans : unde celeriter putret, utpote sua natura humidum? nam ceteris quoque idem evenit, ubi non moventur, neque exhalant : quo etiam fit ut homo capite piloso maxime sit, et mas quam femina diutius vivat propter suturas. In ceteris quoque considerandum est.

49. Διὰ τί δ' ὄσοι τὴν διὰ τῆς χειρὸς τομὴν ἔχουσι δι' ὄλης, μακροβιώτεροι; Ἡ δὲ διότι τὰ ἀναρθρα βραχυβιώτατα, ὡς τὰ ἐνυγρα; εἰ δὲ τὰ ἀναρθρα βραχύβια, ὄτλον ὅτι τὰ ἠρθρωμένα τοῦναντίον τοιαῦτα δὲ ὦν καὶ τὰ φύσει ἀναρθρα μάλιστα ἠρθρωταί· τῆς δὲ χειρὸς τὸ εἶσω ἀναρθρότατον.

50. Διὰ τί τῶν ζώων ἄνθρωπος ἢ μόνον, ἢ μάλιστα διαστρέφεται; Ἡ ὅτι ἢ μόνον, ἢ μάλιστα ληπτὸν ἐν τῇ νηπιότητι γίνεται, ὅτε καὶ διαστρέφεται συμβαίνει πᾶσιν;

51. Διὰ τί τῶν ζώων ἄνθρωπος μάλιστα καπνίζειται; Ἡ ὅτι μάλιστα δακρύνει, ἢ δὲ κάπνισις μετὰ δακρύου;

52. Διὰ τί ἵππος ἵππῳ χαίρει καὶ ἐπιθυμεῖ, ἄνθρωπος δ' ἀνθρώπῳ, καὶ ὄλης δὲ τὰ συγγενῆ τοῖς συγγενέσι καὶ ὁμοίοις; οὐ γὰρ δὴ ὁμοίως ὅτι πᾶν ζῶον καλόν, ἢ δ' ἐπιθυμία τοῦ καλοῦ. Ἐδει οὖν τὸ καλὸν ἥδιον εἶναι· νῦν δὲ μᾶλλον οὐ πᾶν κάλλος ἡδύ, τὸ καλὸν καὶ τὸ ἡδύ. Οὐδὲ πᾶσιν ἢ ἡδονὴ ἢ τὸ καλὸν ἡδύ, ὅσον φαγεῖν ἢ πιεῖν ἐστὶν ἥδιον ἐτέρῳ, καὶ ἀφροδισιάσαι ἄλλῳ. Διότι μὲν οὖν ἕκαστον τῶ συγγενεῖ μινγνύμενον μάλιστα καὶ ἥδιστα ἀφροδισιάζει, ἄλλο πρόβλημα· ὅτι δὲ καὶ κάλλιστον, οὐκέτι ἀληθές, ἀλλὰ ἡμεῖς τὸ εἰς τὴν συνουσίαν ἡδύ, ὅτι δὲ μὲν καλόν, ὅτι ἐπιθυμοῦντες χαιρόμεν ὄρωντες. Καίτοι καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐπιθυμιῶν ἔχει ὁμοίως διψῶντες γὰρ ἥδιον ὄρωσι τὸ πόμα. Τὸ μὲν οὖν πρὸς χρεῖαν τινὰ καλόν, οὐ καὶ μάλιστα ἐπιθυμοῦμεν, τοῦτο δοκεῖ ἥδιστον εἶναι, τὸ δὲ καθ' αὐτὸ οὐκέτι οὕτως. Σημεῖον δὲ τούτου· δοκοῦσι γὰρ ἡμῖν καὶ ἄνδρες καλοὶ εἶναι, πρὸς τὴν συνουσίαν βλέψασιν. Ἄρ' οὖν οὕτως ὥστε καὶ ἡσθῆναι ὄρωσι μᾶλλον τῶν εἰς συνουσίαν; Οὐδὲν γε κωλύει, εἰ μὴ ἐπιθυμοῦντες τύχοιμεν. Οὕτω δὲ πόμα κάλλιον· εἰ γὰρ διψῶντες τύχοιμεν, ἥδιον ὄψόμεθα.

53. Διὰ τί πτετα τοῦ μὲν ἀνθρώπου τὰ ἐμπροσθεν δασύτερα τῶν ὀπισθεν ἐστὶ, τῶν δὲ τετραπόδων τὰ ὀπισθεν; Ἡ ὅτι πάντα τὰ δίποδα τὰ ἐμπροσθεν ἔχει δασύτερα; οἱ γὰρ ὄρνιθες τὸν αὐτὸν τρόπον τοῖς ἀνθρώποις ἔχουσιν. Ἡ τὰ ἀσθενέστερα μᾶλλον αἰεὶ σκεπάζουσι ἢ φύσει εἶωθεν, ἀσθενὲς δ' ἕκαστόν ἐστὶ τινὰ τρόπον; τῶν δὲ τετραπόδων ἀπάντων τὰ ὀπισθεν ἀσθενέστερα ἐστὶ τῶν ἐμπροσθεν διὰ τὸν τόπον· ὑπὸ γὰρ τῶν ψυχῶν καὶ καυμάτων μᾶλλον δυνατὰ ἐστὶ πάσχειν· τῶν δ' ἀνθρώπων τὰ ἐμπροσθεν ἀσθενέστερα ἐστὶ καὶ τὸ αὐτὸ πέπονθεν.

54. Διὰ τί ἄνθρωπος τῶν ζώων μάλιστα πτάρνυται; Ἡ ὅτι καὶ κορυζᾷ μάλιστα; Τούτου δ' αἰτιόν ἐστιν ὅτι τοῦ θερμοῦ ὄντος περὶ τὴν καρδίαν καὶ πεφυκότος ἀνω φέρεσθαι τοῖς μὲν ἄλλοις ζώοις ἢ κατὰ φύσιν αὐτοῦ φορὰ ἐστὶν ἐπὶ τοὺς ὤμους, ἐνταῦθεν δ' ἐξ ἀνακλάσεως σχιζόμενον τὸ μὲν ἐπὶ τὸν τράχηλον καὶ τὴν κεφαλὴν

49. Cur vero qui manus caesuram per totam obtinent palmam, longæviores sunt? An quoniam brevissime vivunt quibus articuli male compacti sunt, exempli gratia aquatilia? nam si quæ articulata non sunt, vitam habent breviorē, constat contra sese habere quæ articulata: cujus generis illa sunt, quorum etiam ea quæ sua natura omni articulo carent, maxime sunt articulata; manus autem pars interior penitus articulo vacat.

50. Cur animantium homo vel solus, vel maxime distortuatur? An quod homo vel solus, vel maxime morbo comitiali capi solet in infantia, ubi et distortio omnibus addit?

51. Cur animantium homo maxime fumo addicitur? An quod homo lacrymam maxime emittit, fumi autem effectus cum lacryma est?

52. Cur equus equo, homo homine, atque omnino cognata cognatis sibi similibus gaudet, eosque cupiunt? nec enim profecto eodem redit quod omne animal pulchrum est, cupiditas autem formam sequitur. Oporteret itaque rem pulchram suaviorem esse; nunc contra potius non omne pulchrum jucundum est, sed quod jucundum, ideo quoque pulchrum est. Nec etiam omnibus voluptas, aut pulchrum gratum est: sic aliis quidem esse aut bibere, aliis vero concumbere gratius est. Sed causa cur unumquodque junctum suo cognato maxime suavissimeque concubat, in aliam cadit questionem; pulcherrimum vero id etiam esse, non amplius verum est; sed nos quod ad concumbendum utile, id suave habemus, quoniam id pulchrum putamus cujus, dum cupimus, adspectu delectamur. Attamen in ceteris etiam cupidinibus res pariter sese habet: ubi enim siti detinemur, potum cum majori voluptate cernimus. Quod itaque ad usum aliquem pulchrum est, et quod idem maxime cupimus, suavissimum id esse videtur; quod autem per se pulchrum est, non amplius ita. Argumentum hujus rei est, quod viri quoque nobis pulchri esse videntur, si concubitum [non] respicimus. Numquid igitur ita, ut etiam videntes plus gaudeamus quam conspectis iis qui coitui inservire possunt? Nihil certe impedit, si forte cupidine non detinemur. Eo modo potus quoque videtur pulchrior: nam si forte siti detinemur, majori cum voluptate adspiciemus.

53. Cur tandem hominis quidem prior pars pilosior quam posterior est, quadrupedum contra posterior? An quod omne animal bipes partem priorem habet pilosiorē? nam aves quoque eodem modo quo homines se habent. An partes infirmiores natura semper integere potius consuevit, infirmum autem unumquodque certo quodam modo est? quadrupedum enim omnium partes posteriores infirmiores loci causa sunt quam priores: adfici namque a frigore æstusque amplius possunt: contra hominum priores infirmiores sunt, incommodisque illis eisdem patent.

54. Cur animantium homo maxime sternutat? An quod etiam gravedine maxime tenetur? Cujus rei causa est, quod calor quum circa cor residet sursumque sua natura fertur, apud cetera quidem animalia secundum naturam armos petit, unde per refractionem disiectus, partim qui-

φέρεται αὐτοῦ, τὸ δ' εἰς τὴν βᾶχιν καὶ τὴν ὀσφύν, διὰ τὸ ἐπὶ τῆς αὐτῆς εὐθείας εἶναι ταῦτα πάντα καὶ παρὰ τὴν βᾶσιν. Φερόμενον δ' ὁμοίως τὸ σῶμα καὶ τὰ ὑγρά μερίζει εἰς αὐτὰ ὁμοίως· ἔπεται γὰρ τὰ ὑγρά τῶν θερμῶν διὸ οὐδὲ πᾶν κορυζᾷ τὰ τετράποδα ζῶα, οὐδὲ πτάρνυται· ὁ γὰρ πταρμὸς ἢ πνεύματος ἀθρόου φορά ἐστίν, ἢ γρῶν ἐξατμιζόντων τι μᾶλλον τοῦ σώματος, ἢ ὑγρῶν ἀπέπτων· διὸ πρὸ τῶν κατάρρων γίνεται, ἢ οὐ συμβαίνει τοῖς ἄλλοις ζῴοις, διὰ τὸ τὴν τοῦ θερμοῦ φοράν ὁμοίωσιν ἐν αὐτῷ εἰς τὸ πρόσθεν καὶ ὀπίσθεν. Τοῦ δ' ἀνθρώπου πρὸς ὀρθὴν περικύκλος τῇ βᾶσει, καθάπερ τὰ φυτὰ, συμβαίνει τοῦ θερμοῦ φοράν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν γίνεσθαι πλείστην καὶ σφοδρότατην, φερόμενον τ' ἐνταῦθα ἀραιοῖ καὶ θερμαίνει τοὺς περὶ αὐτὴν πόρους· ὄντες δὲ τοιοῦτοι δεκτικοὶ γίνονται τῶν ὑγρῶν μᾶλλον ἢ οἱ κάτω τῆς καρδίας πόροι. Ὄταν οὖν συμβῆ ἔξυγρασθῆναι μᾶλλον τοῦ δόντος καὶ καταψυγῆναι ἔξωθεν, συμβαίνει τὸ θερμὸν, τροφήν τ' ἔχον καὶ συστελλόμενον ἐντὸς αὔξασθαι, αὔξανόμενον δὲ φέρεσθαι ἐπὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ πόρους· εἰς οὓς ἀκολουθοῦντα τὰ ὑγρά, ὄντα λεπτὰ καὶ ἄπεπτα, πληροῖ αὐτοὺς καὶ τοὺς κατάρρους ποιεῖ, καὶ πταρμούς ὁμοίως· ἐν γὰρ ταῖς ἀρχαῖς τῶν κατάρρων τὸ θερμὸν προαναφερόμενον τοῦ ὑγροῦ καὶ πνευματοῦν τοὺς πόρους, τῇ τ' ἐκβολῇ τοῦ πνεύματος τοὺς πταρμούς ποιεῖ καὶ τῇ πρὸ τῶν ὑγρῶν ἀναγωγῇ, ἢ ἐστὶ λεπτὰ καὶ δριμύα· διὸ καὶ συμβαίνει μετὰ τῶν τῆς κορυζῆς πταρμῶν ὑδατώδη ἀπομύττεσθαι. Πάντων δὲ τούτων ὁμηγάντων τὰ συνεχῆ καὶ πάθος ἔχοντα ὑγρά ἐφίσταται αὐτοῖς, καὶ ἐμφράττει τοὺς περὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν ῥίνα πόρους· ὀγκροτέρα γὰρ γινόμενα καὶ διατείνοντα ποιεῖ τοὺς περὶ τὴν κεφαλὴν πόρους. Σημεῖον δὲ τὸ μήτ' ἐκτὸς ἢ δι' αὐτῶν πνεύμα ἀφεῖσθαι· διὸ οὕτε πτάρνυται, οὕτ' ὀσφραίνονται οἱ κορυζῶντες. Οἱ δ' ἄνευ κορυζῆς γινόμενοι διὰ μὲν τὰς αὐτὰς αἰτίας γίνονται, μικρὰς δὲ καὶ ἑλαφῆς ἀρχὰς λαβόντες, ὥστε συναχθέντα τὰ ὑγρά τῶν θερμῶν, ἐκπνευματούμενα ὑπ' αὐτοῦ δι' ὀλιγότιστα, εἰσπίπτει κατὰ τὰς ῥίνας. Ποιεῖ δὲ τὸν ψόφον τοῦ πνεύματος οὐχ ἥττον ἢ βία τῆς φοράς ἢ τὸ πλῆθος αὐτοῦ· ἐνεχθέντος γὰρ τοῦ θερμοῦ πρὸς ὀρθὴν πρὸς τὸν ἐγκέφαλον καὶ προσπεσόντος αὐτῷ, ἀνακλᾷται ἐπὶ τὰς ῥίνας διὰ τὸ τοὺς ταύτη πόρους ἐκτὸς ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου διατείνειν. Παρὰ φύσιν οὖν τῆς ἐκτὸς κλάσεως φοράς γινομένης ἐπὶ τὰς ῥίνας τῶν πνεύματι, σφοδρὰν συμβαίνει γίνεσθαι· διὸ ποιεῖ τοὺς ψόφους. Τῶν δ' ἄλλων ζῴων συμβαίνει μάλιστα κορυζᾶν τοὺς ὀρθῆς διὰ τὸ μάλιστα ὁμοίωσιν εἶναι ἀνθρώπων ἥττον δ' ἢ ἀνθρώπος πάσχει αὐτό, ὅτι τὰ πολλὰ κάτω ἔχει τὴν κεφαλὴν διὰ τὸ τὴν νομὴν ἀπὸ τῆς γῆς εἶναι.

dem cervicem caputque adit, partim vero spinam lumbosque, quia hæc omnia in eadem linea recta sita sunt atque e regione soli quo innituntur. Progrediens autem tam corpus quam humores æquabiliter in ea partitur : humores enim calorem sequuntur : ex quo fit ut neque a gravedine admodum infestentur, neque sternutamentum quadrupes ; sternutamentum enim vel spiritus subitus impetus est, humoribus majorem vaporis copiam e corpore elicientibus, vel crudorum humorum : æquocirca destillationes præcedunt, eaque animantibus ceteris non incidunt, eo quod caloris impetus ante retroque portionibus æquis apud ea distribuitur. Homini vero, quum modo stirpium secundum rectum angulum solo innitatur, evenit ut caloris impetus plurimus et vehementissimus caput adeat, elatusque eo calor meatus concalescit rarefacitque capitis, qui tales demum effecti capaciores humorum quam meatus infra cor siti redduntur. Quoties itaque accidit ut caput humescat amplius quam convenit, atque extrinsecus refrigeretur, efficitur ut calor, quum et alimentum habet et se introrsum contrahit, crescat, crescens vero feratur ad caput meatusque capitis, qui implentur humoribus, utpote propter tenuitatem et cruditatem eo versus motus tenorem sequentibus, iique destillationes faciunt, et sternutamenta eadem ratione : nam inter initia destillationum calor qui ante humorem superiora petit inflatque meatus, sternutamenta expulso spiritu incitat, vel ascensu suo ante humores qui tenues acresque sunt : unde etiam fit ut una cum gravedinis sternutamentis aquæ similia emungamus. Omnibus autem his humoribus motu citatis, humores iis proximi atque morbo adflicti eos insequuntur et capitis nasique meatus obstruunt : dum enim tumidiores fiunt atque distendunt, caput dolore infestant. Argumento est quod neque foras, nec per eas, ullus emittitur spiritus : quapropter neque sternutant, neque olfaciunt qui gravedine detinentur. Sternutamenta autem quæ sine gravedine fiunt, easdem quidem ob causas eveniunt, sed ab exiguis levibusque proficiscuntur initiis, ita ut humores vi caloris collecti, ubi ab eo ipso propter exiguam copiam in spiritum convertuntur, per nares incidunt. Strepitum vero spiritus non minus impetus violentia quam sui copia movet : quum enim calor ad perpendicularum cerebrum versus se extulerit eique impigerit, ad nares reflectitur, eo quod meatus ibi obvia foras de cerebro pertendunt. Quum itaque contra naturam obtinet impetus qua spiritus, utpote refractus, foras ad nares fertur, vehemens ut fiat evenit : quapropter strepitum movet. Inter ceteras autem animalium evenit ut gallinæ maxime gravedinem sentiant, quod forma maxime similes hominibus sunt ; verum minus quam homines hoc morbo adficiuntur, quoniam caput magna ex parte deorsum tenent, ut quæ victum abs terra petunt.

55. Διὰ τί τὰ θαλάττια ζῶα τῶν ἐν τῇ γῇ μείζω καὶ εὐτοαφέστερά ἐστιν ; ἢ ὅτι ὁ ἥλιος καταδραπάνων τὰ περιέχοντα τὴν γῆν ἀφαιρεῖται τὴν τροφήν ; διὸ καὶ

55. Cur marina animalia majora vegetioraque sunt quam terrena ? An quod sol, consumendo quæ terram ambiunt, detrahit nutrimentum ? quamobrem et inclusa ve-

τὰ κατακεκλισμένα εὐτραφέστερά ἐστιν. Πάντων
οὖν τούτων ἀπήλλακται τὰ θαλάττια ζῶα.

56. Διὰ τί ποτε τὰ μὲν ἄλλα ζῶα πλεονάξις τὴν
ξηρὰν τροφήν ἢ τὴν ὑγρὰν προσάγεται, ὁ δ' ἄνθρωπος
τὴν ὑγρὰν ἢ τὴν ξηρὰν; *H ὅτι φύσει ὁ ἄνθρωπος θερ-
μότερος; Πλείστης οὖν καταψύξεως δεῖται.

57. Διὰ τί οἱ εὐνοῦχοι οὐ γίνονται φαλακροί; *H ὅτι
πολὺν ἔχουσι τὸν ἐγκέφαλον; τοῦτο δὲ συμβέβηκεν
αὐτοῖς διὰ τὸ μὴ συγγίνεσθαι ταῖς γυναῖξιν· ἢ γὰρ γονή
10 ἐστὶν ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου χωροῦσα διὰ τῆς βράχειας.
Διὰ τοῦτο δ' οὐ δοκοῦσι καὶ οἱ βόες οἱ ἐκτομίαι μεγάλα
τὰ κέρατα ἴσχειν, ὅταν ἐκτριθῶσιν. Δοκεῖ δ' ἢ αὐτῇ
αἰτία εἶναι καὶ ὅτι αἱ γυναῖκες καὶ οἱ παῖδες οὐκ εἰσι
φαλακροί.

58. Διὰ τί τὰ μὲν εὐθὺς δύνανται δι' αὐτῶν τρέφε-
σθαι μετὰ τὴν γένεσιν, τὰ δ' οὐ; *H ὅσα ὀλιγοχρονιώ-
τερα τῶν μνήμης δεκτικῶν; διὸ ἅπαντα καὶ τελευτᾷ
ἔσταν.

59. Διὰ τί ποτε ὁ μὲν ἄνθρωπος πλείω τὴν ὑποχώ-
20 ρησιν ποιεῖται τὴν ὑγρὰν τῆς ξηρᾶς, οἱ δ' ἵπποι καὶ οἱ
ὄνοι τὴν ξηρὰν; *H διότι ταῦτα μὲν τὰ ζῶα πλείονι
τροφή χρῆται τῇ ξηρᾷ, ὁ δ' ἄνθρωπος ὑγρᾷ μᾶλλον
ἢ τῇ ξηρᾷ; πᾶσα δὲ περιττωσις ἀπὸ τῆς τροφῆς ἐστὶ,
καὶ ἀπὸ τῆς πλείονος πλείω. Τὰ μὲν οὖν τῇ ὑγρᾷ
25 μᾶλλον, τὰ δὲ τῇ ξηρᾷ πλείονι τροφή χρῆται, διότι
τὰ μὲν τῶν ζῴων ἐστὶ φύσει ξηρά, τὰ δ' ὑγρά. Τὰ μὲν
οὖν τῇ φύσει ξηρά τῆς ὑγρᾶς μᾶλλον ἐπιθυμεῖ (ταύ-
της γὰρ ἐνδεέστερά ἐστὶ), τὰ δὲ τῇ φύσει ὑγρά τῆς
ξηρᾶς ταύτης γὰρ ἐνδεέστερα καθέστηκεν.

60. Διὰ τί ὄρνιθες καὶ ἄνθρωποι καὶ τῶν ζῴων τὰ
ἀνδρεία σκληρότερα; *H ὅτι ὁ θυμὸς μετὰ θερμότητος;
ὁ γὰρ φόβος ἀκατάψυξις. Ὅσων οὖν τὸ αἷμα ἐνθερ-
μὸν ἐστὶ, καὶ ἀνδρεία καὶ θυμοειδῆ· τὸ δ' αἷμα τροφή
30 ὅσα δὲ θερμῷ ἄρδεται τῶν φουμένων, σκληρότερα
35 πάντα.

61. Διὰ τί τέρατα τίκτουσι μάλιστα τὰ τετράποδα
τὰ μὴ μεγάλα, ἄνθρωπος δὲ καὶ τὰ μέγαλα ἦττον,
οἷον ἵπποι καὶ ὄνοι; *H ὅτι πολυγόνα ταῦτα; οἷον κύνες
καὶ βες καὶ αἴγες καὶ πρόβατα πολὺ μᾶλλον τῶν με-
40 γάλων, ἐκείνων δὲ τὰ μὲν ἄλλα μονοτόκα, τὰ δ' ὡς
ἐπὶ τὸ πολὺ. Τὰ δὲ τέρατα γίνονται ἐπαλλαττόντων
τῶν σπερμάτων ἀλλήλοις καὶ συγχεομένων ἐν τῇ ἐξό-
δῳ τῆς γονῆς, ἢ ἐν τῇ μίξει τῇ ἐν τῇ ὑστέρα τῆς θη-
λείας· διὸ καὶ ὄρνιθες αὐτὰ ποιοῦσιν· τὰ γὰρ ὡς δι-
45 ὅμα τίκτουσι, τὰ δὲ τέρατα ἐκ τῶν διδύμων γίνονται,
ὧν ἢ λέκιθος τῶν ἡμῶν οὐ διαίρεται.

62. Διὰ τί ἡ κεφαλὴ δασεῖα τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον
τοῦ ἄλλου σώματος καὶ οὐ κατὰ λόγον, τοῖς δ' ἄλλοις
ζῴοις τούναντιον; *H ὅτι καὶ τῶν ἄλλων τὰ μὲν εἰς
50 ὀδόντας ἐκδίδωσι καθ' ὑπερβολὴν τῆς τροφῆς, τὰ δ' εἰς

geliora sunt. His igitur omnibus incommodis genus mari-
timum immune est.

56. Cur tandem cetera quidem animalia alimentum sæ-
pius siccum quam humidum capiunt, homo vero humidum
sæpius quam siccum? An quod homo natura calidissimus
est? Plurimam itaque refrigerationem desiderat.

57. Cur spadones calvi non efficiuntur? An eo quod mul-
tum cerebri obtinent? id enim iis contingit quia cum mu-
lieribus non concumbunt: semen enim e cerebro venit
per spinam delabens. Hac itaque de causa boves quoque
castrati cornua habere magna videntur. Eadem et causa
esse videtur cur mulieres et pueri calvi non sint.

58. Cur animantium alia quidem quam primum in lucem
edita sunt, nutriri per se ipsa possunt, alia vero ne-
queunt? An ea possunt quæ in genere quod memoriæ ca-
pax est, brevius vivunt? quocirca ocius quoque morte
omnia occumbunt.

59. Cur tandem homo quidem plus excrementi humidi
egerit quam sicci, equi et asini vero plus sicci? An quod
hæc quidem animalia sicco alimento largiori utuntur; homo
vero humido magis quam sicco? ex cibo enim omne
proficiscitur excrementum, et ex copiosiori copiosius.
Igitur alia quidem humido magis, alia vero sicco largiori
utuntur alimento, quoniam alia quidem animalia sicca na-
tura sunt, alia vero humida. Itaque humidum potius ad-
petunt quam siccum quæ sicca constant natura (hujus
namque magis indigent); contra siccum adfectant quæ
humida, utpole quæ magis hoc indigent.

60. Cur tum aves et homines, tum inter animantes
fortes sunt duriores? An quod animositas cum calore est?
metus enim refrigeratio est. Quorumcumque igitur san-
guis præcalidus est, hæc et fortia et animosa sunt; san-
guis enim alimentum est: nam quæcumque ex stirpibus
aqua calida rigantur, omnes duriores sunt.

61. Cur monstra inprimis parvæ quadrupedes pariunt,
homo autem grandesque animantes minus, ut equi et asini?
An quod hæc sæcundiores sunt? sic canes, sues, capræ,
oves longe sunt sæcundiores quam grandes; illarum vero
aliæ quidem omnino singulos pariunt, aliæ vero magna ex
parte. Monstra autem tum fiunt, quum semina inter sese
intrancantur confundunturque, vel ubi exit genitura, vel ubi
in feminæ matrice permiscantur: unde et aves monstra
edunt: ova enim pariunt gemina, monstra autem ex gemi-
nis proveniunt, quorum vitellus nulla interjecta membrana
distinguitur.

62. Cur hominum caput pilosius est quam reliquum cor-
pus, nec pro portione, ceterorum autem animalium contra?
An quia inter cetera alia quidem in dentes elocant, si quid
superest alimenti, alia vero in cornua, alia tandem in pi-

κέρατα, τὰ δ' εἰς τρίχας; Ὅσα μὲν εἰς κέρατα, ἤττον τὴν κεφαλὴν ἔχει δασεῖαν· ἐκεῖ γὰρ ἀνήλωται· ὅσα δ' εἰς ὀδόντας, μᾶλλον μὲν τῶν κερατοφόρων· ἔχει γὰρ λοφιάν, ἤττον δὲ τῶν τοιούτων, ὅσον ὀρνέων· ἔχουσι γὰρ ταῦτα καὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων. Ὁ ἐκείνοις πολλαχῆ δὲ πλῆθος, τοῦτο εἰς κεφαλὴν ἐκδίδωσιν· οὐδὲ γὰρ οὐδὲν ἔχει, οὐδὲ πολλὸν οὕτως ὥστε πανταχῆ.

63. Διὰ τί ἄνθρωπος μόνος τῶν ζώων πολιὰς ἔχει; Ἡ ὅτι τὰ μὲν πλείστα τῶν ζώων βυάδα τὴν τρίχα ἀνά πᾶν ἔτος ἔχει, ὅσον ἵππος, βοῦς, ἔνια δὲ βυάδα μὲν οὐκ ἔχει, βραχύβια δ' εἰσὶ, καθάπερ πρόβατον καὶ ἄλλα· οὐ ἢ θριξ ὥσπερ οὐ γηράσκουσα οὐδὲ πολιούται· ὁ δ' ἄνθρωπος οὕτε βυάδα ἔχει τὴν τρίχα, μακρόβιον τ' ἐστίν, ὥσθ' ὑπὸ τοῦ χρόνου πολιούται;

64. Διὰ τί, ὅσοις τὰ ἀπὸ τοῦ ὄμφαλου κάτω μείζονα ἢ τὰ πρὸς τὰ στήθη, βραχύβιοι καὶ ἀσθενεῖς; Ἡ ὅτι ἡ κοιλία ψυχρὰ διὰ μικρότητα, ὥστ' οὐ πεπτική, ἀλλὰ περιττωματική, οἱ δὲ τοιοῦτοι νοσακεροί;

65. Διὰ τί τὰ μὲν γίνεται τῶν ζώων οὐ μόνον ἐξ ἀλλήλων, ἀλλὰ καὶ αὐτόματα, τὰ δ' ἐξ ἀλλήλων μόνον, ὅσον ἄνθρωπος καὶ ἵππος; Ἡ κἂν εἰ καὶ μὴ δι' ἑτέρας αἰτίας, ἀλλ' ὅτι τοῖς μὲν ὀλίγος ὁ χρόνος τῆς γενέσεως, ὥσθ' ἡ γεννητικὴ ὥρα [οὐχ?] ὑπερτείνει καὶ ἐνδέχεται γενέσθαι ἐν τῇ μεταβολῇ τῶν ὠρῶν, τῶν δὲ πολλὴ ἡ γένεσις ὑπερτείνει; ἔνιαύσιοι γὰρ ἡ δεκάμηνοί εἰσιν ὥστ' ἀνάγκη [ἢ μή?] γίνεσθαι ἢ ἐξ ἀλλήλων γίνεσθαι.

66. Διὰ τί τῶν Αἰθιοπῶν οἱ μὲν ὀδόντες λευκοί, καὶ λευκότεροι ἢ τῶν ἄλλων, οἱ δ' ὄνυχες οὐκέτι; Ἡ οἱ μὲν ὄνυχες, ὅτι καὶ τὸ δέρμα μελαν, καὶ μελάντερον ἢ τῶν ἄλλων, οἱ δ' ὄνυχες ἐκ τοῦ δέρματος φύονται; Οἱ δ' ὀδόντες λευκοὶ διὰ τί; Ἡ ὅτι ἐξ ὧν τὸ ὑγρὸν ἐξάγει ὁ ἥλιος ἄνευ τοῦ ἐπιβάπτειν, λευκαίνεται, ὅσον καὶ τὸν κηρὸν; Τὸ μὲν οὖν δέρμα ἐπιβάπτει, τοὺς δ' ὀδόντας οὐκ ἐπιβάπτει, ἀλλὰ τὸ ὑγρὸν διὰ τὴν ἄεραν ἐξατμίζεται εἰς αὐτῶν.

67. Διὰ τί τὰ μὲν ἀφαιρουμένης τῆς κεφαλῆς ἀποθνήσκει εὐθύς, ἢ ταχύ, τὰ δ' οὐ; Ἡ ὅσα ἀναίμα καὶ ὀλιγότροφα, τοῦτο πάσχει; οὕτε τροφῆς γὰρ δεῖται ταχύ, οὐτ' ἐγγεῖται αὐτῶν τὸ θερμὸν ἐν τῷ ὑγρῷ, ὧν ἄνευ οὐχ ὅσον τε ζῆν τοῖς ἐναίμοις· τοῦτοις δ' ὄντων τ' ἐστὶν ἀπνευστί ζῆν γὰρ δύναται πολλὸν μᾶλλον. Ἡ δ' αἰτία ἐν ἑτέροις εἴρηται.

los? Quæ igitur in cornua, capite minus piloso sunt : absumptum enim illuc est; quæ autem in dentes, pilosius quidem quam cornigera obtinent : comas enim caproneas habent, sed minus copiosas quam reliqua animalia hujusmodi coma prædita, ut aves : hæc enim vel idem quod homines habent excrementum. Quod his præ magna copia multis luxuriat locis, id homo in caput elocat : nec enim nullum habet, nec adeo multum ut undique excre-scant pili.

63. Cur unus omnium animantium homo canel? An quod pars animantium maxima pilum quotannis deciduum habet, ut equus, ut bos; nonnulla vero deciduum quidem nou habent, tempus autem vivunt breve, ut oves aliaque, quorum pilus, utpote non senescens, non canescit; at homo nec deciduum habet pilum, et longævus est, ita ut tempore canescat?

64. Cur vita brevi imbecillisque viribus sunt quæ partem umbilico subjectam majorem habent quam ad pectus pertinentem? An quod venter ob exiguitatem frigidus est, ut concoquendi facultate non excellat, sed excrementis redundet; morbis autem patenti quæ hujusmodi sunt?

65. Quam ob causam animantium alia quidem non solum ex se invicem, sed etiam sponte naturæ procreantur, alia vero ex se invicem duntaxat, ut homo, ut equus? An etsi non alias ob causas, tamen quod apud illa quidem gignendi tempus breve est, ita ut tempestas generationi dicata contineri possit intra mutationem tempestatum anni, ejusque limites non excedat; his vero multum ex-cerit generatio? etenim vel anno, vel decem mensium spatio gignuntur, ita ut necessario vel nullo pacto, vel ex se invicem procreantur.

66. Cur Æthiopum dentes quidem candidi, et candidiores quam ceterorum, ungues autem non item? An ungues quidem, quia cutis etiam nigra est, et nigrior quam ceterorum, ungues autem ex cute proveniunt? Sed cur dentes candent? An quod albescent illa quibus sol humorem de trahit, ita ut non inficiantur, quo modo etiam cera? Itaque cutem inficit calor, dentes vero non inficit, sed humor eorum propter æstum exhalatur.

67. Cur animantium alia quidem præciso capite vel protinus moriuntur, vel paulo post, alia vero non? An ita adficiuntur quæcumque sanguine carent exiguoque utuntur cibo? neque enim cito cibum desiderant, neque in humorem calor eorum infusus est : quibus rebus privatum animal sanguine præditum vivere nequit; illa vero queunt : sine respiratione enim multo diutius vivere possunt. Causa hujus rei alias exposita est.

ΤΜΗΜΑ ΙΑ.

ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΦΩΝΗΣ.

1. Διὰ τί τῶν αἰσθησέων ἐκ γενετῆς μάλιστα τὴν ἀκοὴν πηροῦνται; Ἡ ὅτι ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς εἶναι δόξεται ἂν ἢ τε ἀκοὴ καὶ ἡ φωνή, βῆσται δὲ δοκεῖ διαφθεῖρεσθαι ἢ διάλεκτος οὕσα εἶδος φωνῆς, καὶ χαλεπώ-

SECTIO XI.

QUÆ AD VOCEM PERTINENT.

1. Cur sensuum auditu maxime inde ab ortu mutilantur? An quod auditus et vox ab eodem initio proficisci videri possint? atqui locutio facillime depravari videtur, quæ species vocis est, eademque perfici difficillime. Indicium

τατα ἐπιτελεῖσθαι; Σημεῖον δ' ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι πολὺν χρόνον ἐνεοὶ ἴσμεν· τὸ μὲν γὰρ πρῶτον ὄλιγόν οὐδὲ λαλοῦμεν οὐδὲν, εἶτα ὀψέ ποτε ψαλλίζομεν, διὰ τε τὸ τὴν διαλέκτον εὐφθαρτον εἶναι, τὴν αὐτὴν δ' ἀρχὴν ἀμφοτέρων εἶναι καὶ τῆς διαλέκτου (φωνὴ γάρ τις) καὶ τῆς ἀκοῆς ὡσπερ καὶ εἰ συμβεβηκός, βῆστα τῶν αἰσθήσεων φθεῖρεται, καὶ οὐ καθ' αὐτήν, ἢ ἀκοή. Τεκμήριον δ' ἐστὶ καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ζώων λαθεῖν ὅτι παντελῶς εὐφθαρτός ἐστιν ἡ ἀρχὴ τῆς διαλέκτου· λα-
15 λεί γὰρ οὐδὲν τῶν ἄλλων ζώων πλὴν ἀνθρώπου, καὶ οὗτοι δ' ὀψέ ποτε, καθάπερ εἴρηται.

2. Διὰ τί οἱ κωφοὶ πάντες διὰ τῶν ῥινῶν φθέγγονται; Ἡ διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι τοῦ ἐνεοῦς εἶναι; οἱ δ' ἐνεοὶ λαλοῦσι διὰ τῶν ῥινῶν· ταύτη γὰρ αὐτῶν ἐκπίπτει τὸ πνεῦμα διὰ τὸ τῷ στόματι μεμυκνῆναι, μεμύκασι δέ, ὅτι οὐδὲν εἰς φωνὴν χρῶνται τῇ γλώττῃ.

3. Διὰ τί μεγαλόφωνοι πάντες εἰσὶν οἱ θερμοὶ τὴν αἰσίν; Ἡ ὅτι ἀνάγκη καὶ ἀέρα πολὺν καὶ ψυχρὸν ἐν τοῦτοις εἶναι; Ἐλαί γὰρ τὸ πνεῦμα τὸ θερμὸν πρὸς 20 ἑαυτὸ καὶ ἀέρα, καὶ πλείω τὸ πλείον, ἢ δὲ μεγάλη φωνὴ γίνεται ἐν τῷ πολλῷ ἀέρα κινεῖν, καὶ ὀξεῖα ἐν τῷ ταχέως, βαρεῖα δ' ἢ ἐν τῷ βραδέως.

4. Διὰ τί οἱ κωφοὶ πάντες διὰ τῶν ῥινῶν φθέγγονται; Ἡ διὰ τὸ βιαιότερον πνεῖν τοὺς κωφοὺς; ἐγγὺς γὰρ τοῦ ἐνεοῦ εἶναι εἰσιν. Διόταται οὖν τῶν μυκτῆρων ὁ πόρος ὑπὸ τοῦ πνεύματος, οἱ τοιοῦτοι δὲ διὰ ῥινῶν φθέγγονται.

5. Διὰ τί εὐχνοῦτερά τὰ τῆς νυκτός; Ἡ ὅτι μᾶλλον ἡρεμία διὰ τὴν τοῦ θερμότητος ἀπουσίαν; διὸ καὶ ὡς 30 ἐπὶ τὸ πολὺ ἀταραχτότερα· ὁ γὰρ ἥλιος ὁ κινῶν.

6. Διὰ τί πόρρωθεν αἱ φωναὶ δεξιτέρας δοκοῦσιν εἶναι; Οἱ γοῦν μιμούμενοι τοὺς σφόδρα πόρρω ὄντας καὶ βοῶντας δεξὴ φθέγγονται καὶ ὅμοιοι τοῖς ἀπηχοῦσιν, καὶ τῆς ἡχοῦς δεξιτέρας φαίνεται ὁ ψόφος, ἔστι δὲ πόρρω· 35 ἀνακλάται γάρ. Οὐκοῦν ἐπεὶ δεξὴ μὲν ἐν ψόφῳ τὸ ταχύ, βαρὺ δὲ τὸ βραδύ, ἔδει βαρυτέρας πόρρωθεν φαίνεσθαι τὰς φωνάς· τὰ γὰρ αὐτὰ φερόμενα πάντα βραδύτερον φέρεται, ὅσῳ ἂν ἀπέχη τῆς ἀρχῆς πλείον, καὶ τέλος πίπτει. Πότερ' οὖν ὅτι οἱ μιμούμενοι ἀμενηνῇ 40 τῇ φωνῇ μιμοῦνται καὶ λεπτήν τὴν πόρρωθεν φωνήν; λεπτή δὲ βαρεῖα οὐκ ἐστίν, οὐδὲ μικρὸν καὶ ἀμενηνὸν φθέγγεσθαι βαρὺ, ἀλλ' ὄξυ ἀνάγκη. Ἡ οὐ μόνον οἱ μιμούμενοι διὰ τοῦτο μιμοῦνται, ἀλλὰ καὶ οἱ ψόφοι αὐτοὶ δεξιτέροι γίνονται; Αἴτιον δ' ὅτι ὁ ἀήρ ὁ φερόμενος ποιεῖ τὸν ψόφον, καὶ ὡσπερ τὸ πρῶτον ψοφεῖ τὸ κινῆσαν τὸν ἀέρα, οὕτω δεῖ πάλιν ποιῆσαι τὸν ἀέρα 45 αἰετὸν κινουντα εἶναι, τὸν δὲ κινουμένον· διὸ ὁ ψόφος συνεχῆς, ὅτι αἰετὸν ἐκδέχεται κινουντα κινῶν, ἕως ἂν ἀπομαρῶνθῃ, ὁ ἐπὶ τῶν σωμάτων ἐστὶ τὸ πεσεῖν, 50 ὅταν μηκέτι δύνηται ὠθεῖν ὁ ἀήρ ἔνθα μὲν τὸ βέλος, ἔνθα δὲ τὸν ἀέρα· ἢ μὲν γὰρ φωνὴ γίνεται ἢ συνεχῆς

hujus rei est, quod postquam nati sumus, diu muti sumus: principio namque ne minimum quidem eloquimur, deinde sero tandem balbutimus, et quoniam facile pervertitur locutio, idemque initium locutionis (vocis enim quaedam species est) quod auditus qui quasi vocis accidens est, omnium facillime sensuum auditus pervertitur, idque non per se. Argumentum autem, facile omnino loquendi principium destitui posse, vel ex ceteris animalibus erui licet: nulum enim ex ceteris animalibus loquitur praeter hominem, et hic quoque sero tandem, ut dictum est.

2. Cur omnes surdi vocem reddunt per nares? An quod prope absunt ut muti sint? muti enim per nares loquuntur: illac namque excidit halitus eorum, quia ore compresso sunt, quod compressum ideo est, quoniam lingua ad vocem reddendam nullatenus utuntur.

3. Cur omnes qui natura sunt calida, magnam vocem emittunt? An quod et multum in his aerem frigidumque inesse necessarium est? calor enim ad se spiritum trahit et aerem, eoque plus, quo amplior est; vox autem magna eo constat, ut aeris multum moyeat, itemque acuta ut celeriter, gravisque ut tarde.

4. Cur omnes surdi per nares vocem emittunt? An quod surdi violentius spirant, quippe qui prope absunt ut muti sint? Meatus itaque narium spiritu distenditur; tales autem per nares vocem emittunt.

5. Cur auditui potius favet nox? An quod requies magis praevalet, quoniam res calidissima abest? unde tranquillior quoque magna ex parte est: sol enim est qui movet.

6. Cur voces e longinquo acutiores esse videntur? Itaque qui homines procul admodum distantes atque clamantes imitantur, vocem acutam emittunt et similem sono, quem resonantia edunt; echus quoque sonus acutior adparet, hic vero procul abest, quippe quum refrangitur. Quum igitur soni acumen velocitate continetur, gravitas vero tarditate, voces e longinquo tardiores adparere debent: quae enim retro feruntur, eo tardius omnia moventur, quo longius a principio discesserint, tandemque decidunt. Utrum igitur qui imitantur, voce exili simulant longinquam, quae ipsa quoque tenuis est? tenuis enim gravis non est, et qui exili debilibus voce utuntur, necessario non gravem, sed acutam emittunt. An non modo qui imitantur, ea de causa ita simulant, verum etiam soni ipsi acutiores fiunt? Causa vero est, quod aer motu citatus sonum excitat, et quemadmodum primum illud sonat quod aerem movit, sic rursus efficere debet ut semper alius quidem aer moveat, alius vero moveatur: eapropter continuus est sonus, quia semper moventi movens subcedit, donec emarcescat: quae quidem res in corporibus casus est, ubi aer non amplius impellere valet illic quidem telum, hic vero aerem: vox enim continua redditur, ubi

ἀέρος ὠθουμένου ὑπ' ἀέρος, τὸ δὲ βέλος φέρεται σώμα-
τος ὑπ' ἀέρος κινουμένου. Ἐνταῦθα μὲν οὖν αἰεὶ τὸ
αὐτὸ φέρεται σῶμα, ἕως ἂν καταπέσῃ, ἐκεῖ δ' αἰεὶ
ἕτερος ἀήρ. Καὶ πρῶτον ἐλάττω θάττον μὲν κινεῖται,
6 ἐπ' ὀλίγον δέ· διὸ πόρρω δξύτεραι καὶ λεπτότεραι αἱ
φωναί· τὸ γὰρ θάττον δξυ, ὡσπερ καὶ διηπόρηται,
ὡσπερ ἡ αὐτὴ αἰτία δι' ἣν καὶ οἱ μὲν παῖδες καὶ οἱ
κάμνοντες δξυ φθέγγονται, οἱ δ' ἄνδρες καὶ οἱ ὑγιαί-
νοντες βαρῦ. Τὸ δὲ τοῖς ἐγγυς γινόμενῃν, καὶ ὅπως
10 μὴ ὁμοίως ἔχειν τοῖς βριπτομένοις βάρεσιν, αἰτιον ὅτι
τὸ μὲν βριφθὲν ἐν φέρεται αἰεὶ τὸ αὐτό, ὁ δὲ ψόφος ἀήρ
ἔστιν ὠθούμενος ὑπ' ἀέρος· διὸ καὶ τὸ μὲν εἰς ἐν πί-
πτει, ἡ δὲ φωνὴ πανταχῆ, ὡσπερ ἂν εἰ τὸ βριφθὲν ἄμα
15 φερόμενον ἀπέριως θρυφθεῖν, καὶ ἔτι εἰς τοῦπισθεν.

7. Διὰ τί αἱ νεηλιφεῖς οἰκίαι μᾶλλον ἠχοῦσιν; Ἡ
ὅτι μᾶλλον ἀνάκλασις γίνεται διὰ τὴν λειότητα; λειό-
τεροι δὲ διὰ τὸ ἀρραγῆς καὶ τὸ συνεχές. Αἰεὶ δὲ μὴ
παντελῶς ὑγράν, ἀλλ' ἡδὴ ξηρὰν λαμβάνειν· ἀπὸ πη-
20 λου γὰρ οὐκ ἔστιν ἀνάκλασις· διὰ ταῦτα γὰρ καὶ τὰ
κονιάματα μᾶλλον ἠχεῖ. Συμβάλλεται δ' ἴσως καὶ ἡ
ἀκίνησια τοῦ ἀέρος· ἀθρόος γὰρ ἰὼν μᾶλλον ἀποπλήτ-
τεται τὸν προσπίπτοντα.

8. Διὰ τί, ἐάν τις πῖθον καὶ κεράμια κενὰ κατο-
25 ρύξῃ καὶ πωμάσῃ, μᾶλλον ἠχεῖ τὰ οἰκήματα, καὶ ἐάν
φρέαρ ἢ λάκκος ἦ ἐν τῇ οἰκίᾳ; Ἡ ὅτι ἐπεὶ ἀνάκλασις ἡ
ἠχώ, δεῖ περιειλημμένον ἀθρόον εἶναι τὸν ἀέρα, καὶ
ἔχειν πρὸς ὃ ἀνακλασθήσεται προσπίπτον πυκνὸν καὶ
λειόν; οὕτω γὰρ μάλιστα ἠχώ γίνεται. Τὸ μὲν οὖν
30 φρέαρ καὶ ὁ λάκκος ἔχει τὴν στενότητα καὶ τὴν ἀθροι-
σιν, οἱ δὲ πῖθαι καὶ τὰ κεράμια καὶ τὴν πυκνότητα τῶν
περιεχόντων, ὡστ' ἐξ ἀμφοτέρων τὸ συμβαίνειν· καὶ
γὰρ τὰ κοῖλα μᾶλλον ἠχεῖ· διὰ τοῦτο καὶ ὁ χαλκὸς μάλ-
ιστα τῶν ἄλλων. Ὅτι δὲ κατορωρυγμένα, οὐθὲν
35 ἀτοπον· ἡ γὰρ φωνὴ φέρεται κάτω οὐχ ἥττον· ὅπως δὲ
πανταχῆ δοκεῖ καὶ κύκλω φέρεσθαι.

9. Διὰ τί δὲ μᾶλλον, ἐάν κατορύξῃ τις, ἠχεῖ ἢ ἐάν
μή; Ἡ ὅτι περιστεγόμενα μᾶλλον εἰς αὐτὰ δέχεται καὶ
κατέχει τὸν ἀέρα; Συμβαίνει δὲ καὶ τὴν πληγὴν σφο-
40 δροτέραν γίνεσθαι.

10. Διὰ τί τὸ ὕδωρ τὸ ψυχρὸν ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀγγείου
ἐκχεόμενον δξύτερον ποιεῖ τὸν ψόφον; Ἡ ὅτι θάττων ἡ
φορὰ; βαρύτερον γὰρ· ἡ δὲ θάττων δξύτερον ποιεῖ τὸν
ψόφον· τὸ δὲ θερμὸν καὶ τῇ μανότητι καὶ τῇ ἀναφορᾷ
45 κούφίζει. Παρόμοιον δ' ὅτι καὶ αἱ δᾶδες καιόμεναι
ἀσθενεστέραν τὴν πληγὴν ποιοῦσιν.

11. Διὰ τί τοῖς ἡγρυπνηκόσιν ἡ φωνὴ τραχυτέρα; Ἡ
διότι ὑγρότερον τὸ σῶμα διὰ τὴν ἀπεψίαν, καὶ οὐχ
ἥμισυ περὶ τὸν ἄνω τόπον (διὸ καὶ βᾶρος ἐν τῇ κε-
50 φαλῇ) ὑγρότητός τε περὶ τὸν βρόγχον οὐσης, ἀνάγκη
καὶ τραχυτέραν εἶναι τὴν φωνήν; ἡ μὲν γὰρ τραχύτης

aer aerem propellit, telum autem fertur, ubi corpus ab
aere movetur. Hic igitur semper idem corpus fertur donec
corruat, hic vero alius atque alius aer. Atque primum qui-
dem minora velocius moventur, sed minus : qua de causa
acutiores ac tenuiores sunt voces longinquae : est enim ve-
locius acutum, qua ratione et quaestionem proposuimus,
quemadmodum eadem quoque causa est, cur et pueri quid-
em et aegrotantes acutam, viri autem et bene valentes
gravem emittant vocem. Quod vero prope adstantibus ma-
nifestum non est, graviore, an acutior vox emittatur, quod-
que omnino vox non eodem modo se habet quo pondera
projecta, hujus rei causa est quod projectum quidem pon-
dus semper unum idemque manet, dum fertur; sonus autem
aer propulsus ab aere est : hinc etiam pondus quidem unum
in locum cadit, vox autem ubique, perinde ac si projectum
pondus, quo tempore fertur, simul in partes frangeretur
innumeras, idque etiam retrorsum.

7. Cur domus nuper illitae magis sonant? An quod me-
lior fit repercussio propter laevitatem? laeviores autem ideo
sunt, quoniam continuae rimisque immunes. Non tamen
penitus humidam, sed quae jam sicca est, sumere oportet :
nulla enim refractio de limo fit : haec namque causa est, cur
etiam opus tectorium magis sonet. Quin etiam aeris immo-
bilitas fortasse aliquid confert : confertim enim fluens ob-
currentem magis repercutit.

8. Quam ob causam, si quis dolium et fictilia inania
obruat operculoque contegat, domicilia sonant amplius,
nec non si puteus, vel cisterna in domo sit? An quod, quum
echo refractio est, adesse debet aer confertim conclusus,
habereque rem densam ac laevem in quam incidens refran-
gatur? sic enim potissimum echo nascitur. Ergo puteus
et cisterna angustiam obtinent et aeris adaccumulationem sub-
peditant, dolia vero atque fictilia ambientium densitatem,
ita ut utriusque causae tribuenda sint quae eveniunt : concava
enim etiam magis sonant : quapropter et aes omnium aliorum
maxime. Nequaquam vero absurdum est quod obruta
illud faciunt : vox enim non minus in ima se defert, ac
denique quoquoersus, atque etiam in orbem ferri videtur.

9. Cur si quis obruerit, magis resonant quam si non? An
quod protectentia magis intra sese recipiunt et detinent
aerem? Simulque accidit ut ictus vehementior fiat.

10. Cur aqua frigida ex eodem profluens vase acutior
efficit sonum? An quod motus velocior est? gravior enim
frigida est; acutior autem sonum efficit quae velocior est;
calor vero et raritate sublevat et elatione. Subsimile au-
tem est quod taedae quoque ardentes ictum infligunt imbe-
cilliorum.

11. Cur hominibus qui vigilaverint, vox asperior reddi-
tur? An quod corpus ob cruditatem humidius est, maxime
que circa locum superiorem (unde caput quoque gravescit),
tum quod ubi guttur humor occupat, vocem quoque aspe-
riorum esse necesse est? asperitas enim ob inaequalitatem,

3 ε τὴν ἀνωμαλίαν, ἡ δὲ βαρύτες διὰ τὴν ἔμφραξιν·
βραδυτέρα γὰρ ἡ φορὰ.

12. Διὰ τί μετὰ τὰ σιτία τάχιστα ἀπορρήγνυται ἡ
φωνή; Ἡ ὅτι κοπτόμενος μὲν ὁ τόπος ἐκθερμαίνεται,
θερμαινόμενος δ' ἔλκει τὴν υγρότητα; πλείων δ' αὕτη
καὶ ἐτοιμοτέρα διὰ τὴν προσφορὰν.

13. Διὰ τί οἱ κλαίοντες ὀξύ φθέγγονται, οἱ δὲ γε-
λῶντες βαρὺ; Ἡ ὅτι οἱ μὲν ὀλίγον κινουσι πνεῦμα δι'
ασθένειαν, οἱ δὲ σφοδρῶς, ὃ ποιεῖ ταχὺ φέρεσθαι τὸ
10 πνεῦμα, τὸ δὲ ταχὺ ὀξύ (καὶ γὰρ ἀπὸ συντόνου τοῦ
σώματος· ριπτούμενον ταχὺ φέρεται)· ὁ δὲ γελῶν
τοῦναντίον διαλελυμένως· οἱ δ' ἀσθενεῖς ὀξύ (ὀλίγον
γὰρ ἀέρα κινουσιν)· οἱ δ' ἐπιπολιῆς; Ἔτι οἱ μὲν γε-
λῶντες θερμὸν τὸ πνεῦμα ἀφιᾶσιν, οἱ δὲ κλαίοντες,
15 ὥσπερ καὶ ἡ λύπη κατάψυξις ἐστὶ τοῦ τόπου περὶ τὰ
στήθη, καὶ τὸ πνεῦμα ψυχρότερον ἀφιᾶσιν. Τὸ μὲν
οὖν θερμὸν πολλὸν ἀέρα κινεῖ, ὥστε βραδέως φέρε-
σθαι, τὸ δὲ ψυχρὸν ὀλίγον. Συμβαίνει δὲ τοῦτο καὶ
ἐπὶ τῶν αὐλῶν· οἱ γὰρ θερμοὶ τῷ πνεύματι αὐλοῦντες
20 πολὺ βαρύτερον αὐλοῦσιν.

14. Διὰ τί οἱ παῖδες καὶ τὰ ἄλλα τῶν ζώων τὰ νέα
ὀξύτερον φθέγγονται τῶν τελείων, καὶ ταῦτα τῆς ὀξύ-
τητος σφοδρότητος οὐσης; Ἡ ἡ φωνὴ ἐστὶν ἀέρος κίνη-
σις, καὶ ἡ θάττων ὀξύτερα, ῥᾶον δὲ καὶ θάττον ὁ ὀλί-
25 γος τοῦ πολλοῦ κινεῖται ἀήρ; Κινεῖται δ' ἡ συγκρι-
νόμενος, ἡ διακρινόμενος ὑπὸ θερμοῦ. Ἐπεὶ δ' ἡ μὲν
εἰσπνοή ἐστὶ ψυχροῦ εἰσαγωγή, συγκρίνοισι' ἂν ἐν αὐτῇ
ὁ ἐν ἡμῖν ἀήρ· ἡ δ' ἐκπνοή, θερμοῦ κινήσαντος ἀέρα,
γίνοισι' ἂν ἡ φωνή· ἐκπνεόντες γὰρ, οὐκ εἰσπνεόντες
30 φωνοῦμεν. Ἐπεὶ δὲ τὰ νέα θερμότερά ἐστι τῶν πρε-
σβυτέρων καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς πόρους στενωτέρους ἔχει,
ἐλάττω ἂν ἀέρα ἔχοι ἐν ἑαυτοῖς· ὄντος δὲ τοῦ τε κι-
νουμένου ἐλάττονος καὶ τοῦ κινουμένου θερμοῦ πλείονος
ἐν αὐτοῖς, θάττον ἂν δι' ἄμφω ἡ κίνησις γένοιτο τοῦ
35 ἀέρος· ἡ δὲ θάττων ὀξυφωνότερα ἂν εἴη διὰ τὰ προει-
ρημένα.

15. Διὰ τί οἱ κλαίοντες ὀξύ φθέγγονται, οἱ δὲ γε-
λῶντες βαρὺ; Ἡ ὅτι οἱ μὲν κλαίοντες συντείνοντες καὶ
συνάγοντες τὸ στόμα φωνοῦσιν; Ἰῆ τε δὴ συντονίξ κι-
40 νεῖται ταχὺ ὁ ἐν αὐτοῖς ἀήρ, καὶ τῷ διὰ στενοῦ τοῦ
στόματος φέρεσθαι θάττον φέρεται· δι' ἄμφω οὖν ὀξεῖα
γίνεται ἡ φωνή· οἱ δὲ γελῶντες ἀνέντες τὸν τόνον γελῶσι
καὶ κεχηγόντες. Ἐκπέμποντες οὖν διὰ τοῦτ' εὐρέως
καὶ βραδέως τὸν ἀέρα εἰκότως βαρυφωνοῦσιν.

16. Διὰ τί οἱ ἄγονοι, οἷον παῖδες, γυναῖκες, καὶ οἱ
ἤδη γέροντες, καὶ οἱ εὐνοῦχοι ὀξύ φθέγγονται, οἱ δ'
ἄνδρες βαρὺ; Ἡ καθάπερ ἡ γραμμὴ καὶ τὰ ἄλλα λεπτὰ
ἐν διάστημα ἔχει, τὰ δὲ παχέα πλείω, οὕτω καὶ ἡ
λεπτὴ φωνὴ ἐν ἂν ἔχοι διάστημα· ῥᾶον δὲ καὶ ποιῆσαι
30 καὶ κινήσαι ἐστὶν ἐν ἡ πλείω; Ἐχόντων οὖν τῶν προει-
ρημένων πνεῦμα ἀσθενές, κινεῖ αὐτῷ ἀέρα ὀλίγον·

gravitas vero propter obstructionem supervenit : tardius
enim fertur.

12. Cur cibo ingesto citissime abrumpitur vox? An quod
locus dum percuitur quidem, concalescit, concalescens vero
humorem adtrahit? is enim ob adsumptum cibum et lar-
gior est et paratior.

13. Quare qui sient, vocem mittunt acutam; qui rident
vero, gravem? An quod hi quidem ob debilitatem parum
spiritus movent, illi vero vehementer intendunt, quod facit
ut spiritus velociter feratur, velox autem acutus est
(quum enim ab intento projicitur corpore, fertur velociter);
contra qui ridet, diassolute movet; sed debiles acutam
emittunt vocem (parum enim aeris movent); qui rident
vero superficie tenus tantum. Ad hæc qui rident, spiri-
tum calidum emittunt; qui vero sient, quemadmodum dol-
lor quoque refrigeratio loci circa pectus est, ita et frigidio-
rem emittunt spiritum. Calidum itaque multum aeris move-
vet, ita ut tarde feratur; frigidum autem parum. Idem
vel in tibiis evenit : quodsi enim spiritu tibia canunt cal-
lido, multo gravius canunt.

14. Cur pueri ceteraque animalia juniora vocem reddunt
acutiorem quam adulta, quum tamen acumen vehementia
sit? An vox motus aeris est, motusque velocior acu-
tior; facilius autem et velocius parum quam multum
aeris movetur? Movetur autem quoties vel cogitur, vel dis-
cernitur a calore. Sed quum inspiratio quidem frigidi intro-
ductio est, aer intra nos per eam cogetur; exspiratio vero,
quum aer a calore movetur, vox fiet : exspirantes enim, non
inspirantes vocem edimus. Quum autem novella calidiora
sint quam vetusta, meatusque intra se habeant arciores,
minus intra se aeris continebunt, quumque calor qui moveat,
amplior in his insit, res autem quæ moveatur, parcius, ve-
locius utraque de causa aer movebitur; at velocior vocem
producet acutiorem ob ea quæ ante retulimus.

15. Cur vocem qui sient, acutam emittunt, qui vero
rident, gravem? An quia sientes quidem intendendo contra-
hendoque os vociferantur? Itaque prope aer intra eos
propter intensionem movetur, quumque per os transeat an-
gustum, fertur velocius : utraque igitur de causa vox acuta
fit; contra qui rident, tensionem remittentes hiantesque ri-
dent. Quum igitur ob eam rem late tardeque emittant ae-
rem, merito voce utantur gravi.

16. Cur vocem reddunt acutam qui expertes seminis
sunt, ut pueri, mulieres, decrepiti, spadones, gravem au-
tem viri? An quo modo linea ceteraque tenuia dimensio-
nem unam duntaxat sortiuntur, crassa autem plures, sic vox
etiam tenuis unam dimensionem habebit; unum autem et
facere et movere facilius est quam plura? Ergo quum præ-
dicti spiritum habeant imbecillum, eo parum aeris movent;

ἐλάχιστος δ' ἐστὶν ὁ ἐν διάστημα ἔχων· ὅς ἐστι λεπτὸς διὰ τὰ προειρημένα, καὶ ἡ ἀπ' αὐτοῦ φωνὴ γινόμενη τοιαύτη· ἡ δὲ λεπτή φωνὴ ὀξεῖα ἐστίν. Οἱ μὲν οὖν ἄγνοι διὰ ταῦτα ὀξυφωνοὶ εἰσιν· οἱ δ' ἄνδρες ἰσχυρόντες τῷ πνεύματι πολλὸν ἀέρα κινῶσι, πολλὸς δ' ὢν βραδέως ἀν κινῶιτο, καὶ βαρεῖαν φωνὴν ποιεῖ· ἐποίει γὰρ ἡ τε λεπτή καὶ ἡ ταχέως κίνησις ὀξεῖαν φωνήν, ὧν οὐδέτερον ἐπὶ τοῦ ἀνδρὸς συμβαίνει γίνεσθαι.

17. Διὰ τί αἱ φωναὶ βαρύτεραι ἡμῖν εἰσι τοῦ χειμῶνος; Ἡ δὲ παχύτερος ὁ ἀήρ ἐστὶ τότε, καὶ ὁ ἐν ἡμῖν καὶ ὁ ἐκτός, παχύτερου δὲ ὄντος βραδύτερα ἡ κίνησις γίνεται, ὥσθ' ἡ φωνὴ βαρύτερα; Ἐτι ὑπνωτικώτεροί ἐσμεν τοῦ χειμῶνος ἢ τοῦ θέρους, καὶ καθυδόμεν πλείω χρόνον· ἐκ δὲ τῶν ὑπῶν βαρύτεροί ἐσμεν. Ἐν δ' οὖν πλείονα χρόνον καθυδόμεν ἢ ἐγρηγόραμεν (οὗτος δ' ἐστὶν ὁ χειμῶν), ἐν τούτῳ ἀν εἴμεν βαρυφωνώτεροι ἢ ἐν ᾧ τούαντιον· τοῦ γὰρ μεταξὺ τῆς ἐγέρσεως ὄντος ὀλίγου χρόνου, ἢ ἐν τῷ ὑπῶν ἕξις γενομένη διαμένει πρὸς τὴν καθύπνωσιν.

18. Διὰ τί ἐκ τῶν πότων καὶ τῶν ἐμέτων καὶ ἐν τοῖς ψύχεσι βαρύτερον φθέγγονται; Ἡ διὰ τὴν ἐμφραξίν τοῦ φάρυγγος τὴν γινομένην ὑπὸ τοῦ φλέγματος; ἐπικατασπᾶ γὰρ βρυμάτιον εἰς αὐτόν, καὶ τοῖς μὲν ὁ ζῆτος ἢ ὁ πότος, τοῖς δ' ἡ ὥρα καὶ τὸ συμπλήρωμα στενωτέρον ποιεῖ τὸν φάρυγγα, ὥστε βραδύτερα γίνεται ἡ φορὰ τοῦ πνεύματος· ἡ δὲ βραδεῖα φορὰ βαρεῖαν ποιεῖ τὴν φωνήν.

19. Διὰ τί ἐγγύθεν μὲν ἡ βαρύτερα μᾶλλον ἐξακούεται, πόρρωθεν δ' ἤττον; Ἡ διότι ἡ βαρύτερα φωνὴ πλείω μὲν ἀέρα κινεῖ, οὐκ εἰς μῆκος δέ; Πόρρωθεν μὲν οὖν ἤττον ἀκούομεν, διότι ἐπ' ἐλάττον κινεῖται, ἐγγύθεν δὲ μᾶλλον, διότι πλείω ἡμῖν ἀήρ πρὸς τὸ αἰσθητήριον προσπίπτει. Ἡ δ' ὀξεῖα πόρρω ἀκούεται, ὅτι λεπτότερα ἐστὶ, τὸ δὲ λεπτόν τὴν εἰς μῆκος αὐξήσιν ἔχει. Ἀέροι δ' ἀν τις ὅτι καὶ θάττων ἐστὶν ἡ ποιοῦσα αὐτὴν κίνησις· εἴη δ' ἀν τοῦτο, εἰ πυκνὸν μὲν, στενὸν δ' εἴη τὸ κινῶν πνεῦμα τὸν ἀέρα· ὁ τε γὰρ ὀλίγος ἐκινητότερός ἐστιν ἀήρ (κινεῖται γὰρ ὀλίγος ὑπὸ τοῦ στενοῦ), καὶ τὸ πυκνὸν πλείους πληγὰς ποιεῖ, αἱ τὸν φῶνον ποιοῦσιν. Ἰδεῖν δ' ἐστὶ τοῦτο ἐπὶ τῶν ὀργάνων· αἱ γὰρ λεπτότεροι χορδαὶ ὀξύτεραί εἰσι, τῶν ἄλλων τῶν αὐτῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.

20. Διὰ τί ἡ φωνὴ ὀξύτερα φαίνεται τοῖς μακροτέραν ἀφεστηκόσι, τοῦ ὀξέος ὄντος ἐν τῷ ταχέως φέρεσθαι; τὸ δὲ μακροτέρω φερόμενον βραδύτερον κινεῖται. Ἡ δὲ ὅτι ἡ ὀξύτερη τῆς φωνῆς οὐ μόνον ἐστὶν ἐν τῷ ταχέως κινεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ λεπτότατον φῶνον γίνεσθαι· τοῖς δὲ μακροτέραν ἀφεστηκόσι αἰεὶ λεπτότερα ἡ φωνὴ ἀφικνεῖται διὰ τὴν ὀλιγότητα τοῦ ἀέρος τοῦ κινουμένου; μαραινεται γὰρ ἡ κίνησις, μαραινόμενος δ' ὁ ἀριθμὸς μὲν εἰς τὸ ἐν τελευτᾷ, ὅμα δ' εἰς διάστημα

ARISTOTELES. IV.

minimus autem est qui dimensione unica praeditus est, isque ob praedictas rationes tenuis erit et vox quae ab eo proficiscitur, ejusmodi; vox autem tenuis acuta est. Qui igitur semine carent, ob eam rem vocem reddunt acutam; viri vero, quoniam spiritu valent, multum aeris movent: qui quum multus sit, lente movebitur, vocemque efficit gravem: motus enim velox et tenuius vocem efficiebat acutam: quorum neutrum ut in viro possit exsistere accidit.

17. Cur voces nostrae graviiores sunt tempore hiberno? An quod aer crassior tunc est, cum interior, tum exterior; crassior autem quum sit, tardior fit motus, ita ut vox gravior evadat? Adde quod somnolentiores hiberno tempore sumus quam aestivo, plusque temporis dormire solemus; post somnum autem torpidiores sumus. Quo igitur tempore plus dormimus quam vigilamus (idque hibernum est), in hoc voce utemur graviiori quam quo contrarium facimus: quum enim tempus vigilandi quod intervenit, breve sit, habitus, qui inter dormiendum obtinet, permanet donec obdormiscamus.

18. Cur ex potatione et vomitu, itemque per frigora vocem emittimus graviorem? An propter faucium obstructionem quae a pituita fit, quippe quae aliquid fluxionis in eas detrahit? Atque illis quidem vomitus, aut potatio, his vero tempestas, vel plenitudo fauces reddit angustiores, ita ut spiritus motus tardior fiat, tardus autem motus gravior efficit vocem.

19. Cur vox gravior e propinquo quidem magis exauditur, e longinquo vero minus? An quod gravior plus quidem aeris movet, sed non per longum spatium? Ergo e longinquo quidem minus audimus, quoniam minus spatium percurrit; e propinquo autem magis, quoniam plus aeris sensorium ferit nostrum. Acuta autem procul ideo auditur, quoniam tenuior est: tenue autem augmentum in longitudinem obtinet. Dicere etiam possit quis quod motio, quae eam efficit, velocior est, idque obtinebit, si densus quidem, sed angustus spiritus sit qui aerem movet: nam et exiguus aer mobilior est, quippe qui ab angusto movetur, et densus plures infligit ictus, qui sonum efficiunt. Licet autem hoc in musicis perspicere instrumentis: fides namque tenuiores, ceteris eisdem substantibus in his, acutiores sunt.

20. Cur vox acutior illis adparet qui longius abstant, quum tamen acumen raptus celeritate constat? quod enim longius fertur, movetur tardius. An quod vocis acumen non solum in velocitate movendi, sed etiam in summa soni oborti tenuitate consistit; ad eos autem qui longius abstant, semper tenuior devenit vox ob aeris qui movetur, exiguitatem? motus enim marcescit; atqui numerus quidem emarcescens in unitatem relabitur, corpus vero in unicam di-

ἐν, ὃ ἐστὶν ἐν σώματι λεπτότης. Ὅμοίως δὲ καὶ ἐν φωνῇ.

21. Διὰ τί καὶ οἱ γεγυμνασμένοι καὶ οἱ ἀσθενεῖς ὀξυφθέγγονται; Ἡ ὅτι οἱ μὲν ἀσθενεῖς ὀλίγον ἀέρα κινῶσιν, ὃ δ' ὀλίγος τοῦ πλείονος θάπτον φέρεται· οἱ δὲ γεγυμνασμένοι ἰσχυρῶς κινῶσι τὸν ἀέρα, ὃ δ' ἰσχυρῶς κινούμενος ἀπὸ θάπτον φέρεται· τὸ δὲ ταχὺ ἐν φορᾷ ἐν φωνῇ ὀξυ ἐστὶν;

22. Διὰ τί τοῖς μετὰ τὰ σιτία κεκραγόνισι ἡ φωνὴ διαφθείρεται, καὶ πάντας ἂν ἴδοιμεν τοὺς φωνασκοῦντας, οἷον ὑποκριτὰς καὶ χορευτὰς καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς τοιοῦτους, ἔωθ' ἢ καὶ νήστευσι ὄντας τὰς μελέτας ποιουμένους; Ἡ τὸ διαφθεῖσθαι τὴν φωνὴν οὐθὲν ἕτερόν ἐστιν ἢ τὸν τόπον διαφθεῖσθαι καθ' ὃν τὸ πνεῦμα διεξέρχεται; διὸ καὶ οἱ βραγχιῶντες διαφθεῖρονται τὰς φωνάς, οὐ τῷ τὸ πνεῦμα γίνεσθαι χειρόν, ὃ ποιεῖ τὴν φωνήν, ἀλλὰ τῷ τετραχύνθαι τὴν ἀρτηρίαν. Ὑπὸ δὲ τῆς θερμασίας τῆς σφοδρᾶς μάλιστα τραχύνεσθαι πέφυκεν ὁ τόπος οὗτος· διὸ καὶ οὐθ' οἱ πυρέτοντες, οὐθ' οἱ σφόδρα πεπυρεγότες εὐθὺς μετὰ τὴν ἀνεσίην τοῦ πυρετοῦ ἄδειν δύνανται· τετραχύνονται γὰρ ὃ φάρυγξ αὐτοῖς διὰ τὴν θερμασίαν. Ἀπὸ δὲ τῶν σιτίων εἰκὸς εἶναι τὸ πνεῦμα καὶ πολὺ καὶ θερμόν· τὸ δὲ τοιοῦτον εὐλογόν ἐστὶ διεξιόν ἐλκοῦν τε καὶ τραχύνειν τὴν ἀρτηρίαν· τούτου δὲ συμβαίνοντος, εἰκότως ἡ φωνὴ διαφθείρεται.

23. Διὰ τί, εἴπερ ἡ φωνὴ ἐστὶν ἀπὸ τῆς ἐσχηματισμένης καὶ φερόμενης, διαλύεται πολλαχῆς τὸ σχῆμα, ἡ δ' ἠχίῳ, ἡ γίνεται πληγέντος τοῦ τοιοῦτου πρὸς τὴν στερεόν, οὐ διαλύεται αὕτη, ἀλλὰ σαφῶς ἀκούομεν αὐτῆς; Ἡ ὅτι ἀνάκλασις ἐστὶν, ἀλλ' οὐ κατάκλασις; οὕτω δὲ τὸ θ' ἔλον διαμένει, καὶ οὐο μέρη ὁμοιοσχημονα ἐξ αὐτοῦ γίνεται· πρὸς ὁμοίαν γὰρ γωνίαν ἐστὶν ἡ ἀνάκλασις· διὸ καὶ ὁμοία γίνεται ἡ τῆς ἠχοῦς φωνὴ τῇ ἐξ ἀρχῆς.

24. Διὰ τί τῶν μὲν ἄλλων ζώων τὰ νέα καὶ νήπια ὀξύτερον φθέγγονται τῶν τελείων, οἱ δὲ μόσχοι βαρύτερον τῶν τελείων βοῶν; Ἡ ὅτι ἐν ἐκάστῳ γένει τὸ νήπιον ὁμοίον ἐστὶ τῷ ἐν αὐτῷ θήλει, τῶν βοῶν δ' αἱ θήλειαι βαρύτερον φθέγγονται τῶν ἀρρένων, οἱ δὲ μόσχοι ταύταις ὁμοιότεροί εἰσιν ἢ τοῖς ἀρρεσίν· τὰ δ' ἄλλα τοῦναντίον;

25. Διὰ τί, ὅταν ἀχρωθῶσιν αἱ ὀρχῆστραι, ἤττον οἱ χοροὶ γεγώνασιν; Ἡ διὰ τὴν τραχύτητα προσπίπτουσα ἡ φωνὴ οὐ πρὸς λείον τὸ ἔδαφος ἤττον γίνεται μία, ὥστ' ἐλάττων; οὐ γὰρ συνεχῆς, ὥσπερ καὶ τὸ φῶς ἐπὶ τῶν λείων μάλλον, διὰ τὸ διαλαμβάνεσθαι τοῖς ἐμποδίζουσιν.

26. Διὰ τί ποτε ὁ ἄλς, ὅταν εἰς πῦρ ἐμβληθῇ, ψοφεῖ; Ἡ ὅτι ὁ ἄλς ὑγρὸν ἔχει οὐ πολὺ, ὃ ὑπὸ τοῦ θερ-

mensionem, quæ in corpore tenuitas est. Eodem quoque modo apud vocem se habet res.

21. Cur vocem acutam et exercitati reddunt et debiles? An quod debiles quidem parum aeris movent; parum autem quam major copia velocius fertur; exercitati vero aerem movent vehementer; aer autem excitus vehementer velocius fertur; quod autem velox in motu, id acutum est in voce?

22. Cur vox corrumpitur his qui cibo ingesto clamitant, atque omnes qui vocem exercent, ut histriones, saltatores et ceteros generis ejusdem mane jejunoque ore exercitationes obire videmus? An vocis corruptio nihil aliud est quam loci, quem spiritus transmeat, corruptio: quocirca rauci quoque vocem corrumpunt, non quod spiritus vitiat qui vocem efformat, sed quod exasperata arteria est. A vehementi autem calore exasperari maxime solet hic locus: quamobrem neque qui febriunt, neque qui vehementer febrierunt, statim post febris remissionem cantare queunt: sunt enim asperis propter calorem faucibus. Cibus autem spiritum et auxisse et calefescisse consentaneum est; qui autem talis est, transmeando arteriam ulcerare atque exasperare rationi congruum est: quod quum incidit, merito vox corrumpitur.

23. Cur quum vox aer quidam figuratus motuque citatus sit, sæpe figura ejus dissolvitur, echo contra quæ fit ubi ejusmodi aer in corpus aliquod solidum illidit, non dissolvitur, sed eandem expresse audimus? An quod refractionis est, non perfractio? sic enim cum totum permanet, tum partes ab eo duæ eadem figura præditæ proficiscuntur, quippe quum secundum æqualem angulum refractionis fiat: quapropter et echus vox similis pristinae efficitur.

24. Cur cetera quidem animalia novella recensque edita vocem mittunt acutiorem quam adulta, vituli autem graviorem quam boves adulti? An quod infans unoquoque in genere similis feminæ ejusdem generis est; boum autem feminæ graviorem emittunt vocem quam mares, vitulique his similiores quam maribus sunt; reliqua vero animalia contrario modo sese habent?

25. Quam ob causam paleis in orchestra sparsis chori minus resonant? An quum propter asperitatem vox non in pavementum incidat læve, minus fit una, atque eapropter minor, quippe quæ minus continua est, quomodo etiam lux in rebus lævibus magis una efficitur, quoniam ab impedimentis distrahitur?

26. Cur tandem sal igni injectus crepat? An quia sal parum humoris continet, quod a calore conversum in spiritum et vi

μοῦ ἐκπνευματούμενον καὶ βία ἐκπίπτον σχίζει τὸν ἄλα, τὸ δὲ σχιζόμενον ἅπαν ψοφεῖ;

excidens salem findit; omne autem quod finditur, crepat?

27. Διὰ τί ποτε τῶν παιδίων ἔνια, πρὶν ἤκειν τὴν ἡλικίαν ἐν ἧ σαφηνίζειν ὥρα αὐτοῖς, φθεγγάμενα καὶ ἀσφῶς εἰπόντα πάλιν ὁμοίως διάγουσιν, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ εἰωθὺς χρόνος; ἃ δὲ πολλοὶ τέρατα νομίζουσιν εἶναι: ἤδη δ' ἔνια λέγεται καὶ εὐθὺς γινόμενα φθέγγασθαι. Ἡ ὅτι ὡς μὲν ἐπὶ πολλὰ τὰ πλείω τε τῶν γινομένων γίνεται κατὰ φύσιν; διὸ ὀλίγοις τοῦτο συμβαίνει, καὶ φύσει ἕμα κατὰλληλα τελειοῦται: διὸ καὶ ἀκούει θ' ἕμα καὶ φωνεῖ καὶ ξυνήσει κατὰ τὴν ἀκοὴν καὶ λέγει καὶ σαφηνίζει. Οὐ μὴν ἀλλὰ πολλάκις οὐκ ἀπαρτίζει τὰ αὐτά, ἀλλὰ τὰ μὲν ξυνήσει πρότερον ἢ τοῦτο τὸ μόριον ἀπολυθῆναι ἢ διαλέγεται: τοῖς δὲ τούναντιον. Ταῦτα μὲν οὖν οὐκ ἂν διαλεγεῖται συνετῶς (ἃ γὰρ ἂν ἀκούσῃ, διαλέγονται), ἀλλ' ὅταν ἤκῃ καιρὸς ἀμφοῖν, ἀποδιδόασιν τὸ κατὰ φύσιν. Ὅσοις δ' ἐμπροσθεν ἢ κατὰ τὴν ἀκοὴν αἰσθησις διακριβοῦται ἐν τῇ ψυχῇ [ἧ] ἢ πρώτῳ κινούσιν τὴν φωνὴν καὶ ποιοῦσι λόγον, τοιούτοις ἐνίστε γίνεται ἤδη ξυνεῖσι πολλὰ καὶ δύναμις τις τοῦ μορίου καὶ ἀπόλυσις, μάλιστα μὲν μεθ' ἕπνον τινά (τοῦτο δ' αἴτιον ὅτι ὁ ἕπνος καὶ τὰ σώματα νοθέστερα ποιεῖ καὶ τὰ μέλα ἀναπαύσας), εἰ δὲ μή, καὶ ἄλλην μεταβολὴν λαβόντα τοιαύτην. Πολλὰ δ' ἔχομεν τοιαῦτα ποιεῖν, ἃ μικρῶν δεῖται καιρῶν· κάπειτα οὐκέτι ὁμοίως ἔχει, ὅταν οὕτω τύχῃ τὸ μόριον ἔχον καὶ ἀπολυθῆν· ὅταν ἐπιπολῆς ἢ ἐν τῇ αἰσθήσει ὦν ἐκινήθη διάνοια, κατὰ τὴν ἀκοὴν τοῦτο ἐπανῆλθε καὶ ἐφθέγγατο. Πολλάκις δὲ καὶ μέλα καὶ ῥήματα ἐπέρχεται οὐκ ἐκ προαιρέσεως ἡμῶν· ἀλλ' ἐὰν τὸ πρῶτον προελόμενοι εἴπωμεν, ἕστερον ἄνευ προαιρέσεως λέγομεν ἢ ἄδομεν, καὶ οὐ δύναται ἐκ τοῦ στόματος ἐξελεῖσθαι. Οὕτω καὶ τοῖς παιδίοις, ὅταν συμβῇ τοῦτο ἐπιόν, εἶτα πάλιν καταστῆ εἰς τὴν φύσιν ἐκεῖνο τὸ μόριον, ἕως ἂν ἡ ὥρα ἔλθῃ ἰσχύσαι αὐτὸ καὶ ἀποκριθῆναι.

27. Cur infantes nonnulli, antequam aetas veniat in quam incidit distincte loquendi tempestas, vociferati ac expresse locuti rursus eodem modo quo prius degunt, donec solitum tempus supervenerit? quæ a vulgo portenta esse putantur. Jam aliquos etiam, statim quum in lucem editi fuissent, locutos esse memoriæ proditum est. An quoniam magna quidem ex parte plerique recens nati secundum naturam prodeunt? quapropter illud paucis accidit, sed naturæ ratione simul perficiuntur quæ sibi invicem respondent: quambrem simul et audiunt et vocem emittunt, et intelligunt quæ audierint et loquuntur et literas distincte expriment. Verum enimvero sæpe non ad amussim quadrant eadem; sed alii quidem prius intelligunt quam membrum id absolvetur quo loquuntur; aliis vero contrarium evenit. Illi itaque sine intellectu loquentur (quæ enim audierint, proloquuntur); sed ubi tempus advenerit utrorumque, præstant quod secundum naturam est. Quibus autem prius sensus auditus in animo exacte perfectus est quam membrum quo primo vocem movent orationemque condunt, iis nonnumquam jam multa intelligentibus facultas quoque membri illius et absolutio contingit, maxime quidem a somno quodam (cujus rei causa est, quod somnus corpora torpidiora reddit membra refocillans); si vero non, postquam aliam hujusmodi mutationem subierint. Complura autem hujusmodi facere possumus quæ parvis indigent momentis, verum postmodum non amplius ita sese habet, quando forsam membrum ita constitutum atque absolutum fuerit: ubi nimirum superficiæ proximum in sensu adsunt ea quorum intellectus movetur, hoc per auditum subit, ac loquitur infans. Sæpe autem nobis et carmina et vocabula subeunt, non ex voluntate; verum si primum ultro dixerimus, postea sine voluntate dicimus, aut canimus, neque os relinquere valent. Ita infantibus quoque accidit, ubi hoc subire e venerit, ac postea rursus membrum illud ad naturalem redierit conditionem, dum tempus advenerit quo corroboratur atque absolvetur.

28. Διὰ τί ἔνια ψοφεῖ καὶ κινεῖται ἐξαίφνης, οἷον τὰ κιθάρια, οὐδενὸς αἰσθητοῦ κινούντος, καίτοι κρεῖττον γέγονε τὸ κινεῖν τοῦ κινουμένου; Ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ φθορᾶς καὶ γήρωος· ἕπ' ἀναισθητοῦ γὰρ φθαίρεται τὰ λεγόμενα ὑπὸ τοῦ χρόνου πάντα. Ἡ ὁμοιον τοῦτο τοῖς σταλαγμοῖς καὶ τοῖς ὑπὸ τῶν ἐκφυομένων αἰρομένοις λίθοις; οὐ γὰρ τὸ τελευταῖον αἶρει ἢ κινεῖ, ἀλλὰ τὸ συνεχές. Ἐπὶ δὲ τούτου συνέβη ἀναισθητοῦ ὄντος αἰσθητὴν γίνεσθαι τὴν κίνησιν. Οὕτω δὲ καὶ τὸ περιεχόμενον αἰσθητοῖς χρόνοις κινεῖται καὶ διαιρεῖται εἰς ἀναισθητα, τῷ δὲ παντὶ καὶ συνεχεῖ ἐκίνησε καὶ ἐφθειρεν· συνεχές δ' ἐστὶν οὐκ ἐν τῷ νῦν, ἀλλ' ἐν τῷ ὀρισμένῳ χρόνῳ ὑπὸ τοῦ νῦν.

28. Cur aliqua crepant moventurque subito, ut arcæ, quæ nullo quod sensus moverit, concitantur, quum tamen potentius sit quod movet, quam quod movetur? Eadem ratio corruptionis ac senectutis est, quippe quum a re insensibili omnia corrumpantur quæ tempore perire dicuntur. An simile stillicidiis hoc est, et lapidibus quos plantæ emergentes adtollunt? non enim ultimum adtolli, vel movet, sed continuum. Hac autem in re accidit ut re movente sensibus non patente motus sensibilis nascatur. Sic etiam res quæ spatiis sensibilibus temporis circumscribitur, movetur atque dividitur in insensibilia: universo tamen et continuo movet atque corrumpit; continuum autem est non in singulis temporis momentis, sed in tempore quod ab his momentis limitatur.

29. Διὰ τί οἱ χασμώμενοι ἤττον ἀκούουσιν; Ἡ ὅτι τοῦ ἐξιόντος πνεύματος ἐν τῇ χάσμῃ πολὺ καὶ εἰς τὰ ὦτα χωρεῖ ἔσωθεν, ὥστε καὶ τῇ αἰσθήσει ἐπιδηλον εἶναι

29. Qua de causa oscitantes minus audiunt? An quod multum spiritus effluentis inter oscitandum aures etiam intrinsecus subit, ita ut motio vel sensu percipi possit,

τὴν κίνησιν ἣν ποιεῖ περὶ τὴν ἀκοήν, μάλιστα δ' ἐκ τῶν ὑπνῶν, ὃ δὲ ψόφος ἀήρ, ἢ πάθος ἀέρος ἐστίν; Ἀντικαιοντος οὖν τοῦ ἔσθθεν εἰσέρχεται ὁ ἔξωθεν ψόφος, καὶ ὅπῃ τῆς κινήσεως καὶ τοῦ ἔξωθεν ψόφου ἐκκρούεται ἢ ἡ κίνησις.

30. Διὰ τί ἰσχυρόφωνοι παῖδες ὄντες μᾶλλον ἢ ἀνδρες; Ἡ ὥσπερ καὶ τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν αἰετῆτον κρατοῦσι παῖδες ὄντες, καὶ ὅσοι ἐλάττους οὐ δύνανται βαδίζειν, ὁμοίως καὶ τῆς γλώττης οἱ νεώτεροι οὐ δύνανται· ἐὰν δὲ παντάπασι μικροὶ ᾧσιν, οὐδὲ φθέγγασθαι δύνανται ἀλλ' ἢ ὥσπερ τὰ θηρία, διὰ τὸ μὴ κρατεῖν; Εἴη δ' ἂν οὐ μόνον ἐπὶ τοῦ ἰσχυρόφνου, ἀλλὰ καὶ τραυλοὶ καὶ ψελλοί. Ἡ μὲν οὖν τραυλότης τῶν γράμματός τινος μὴ κρατεῖν, καὶ τοῦτο οὐ τὸ τυχόν, ἢ δὲ ψελλότης τῶν ἐξαίρειν τι, ἢ γράμμα, ἢ συλλαβήν, ἢ δ' ἰσχυροφνία ἀπὸ τοῦ μὴ δύνασθαι ταχὺ συνάψαι τὴν ἑτέραν συλλαβὴν πρὸς τὴν ἑτέραν· ἅπαντα δὲ δι' ἀδυναμίαν· τῇ γὰρ διανοῇ οὐχ ὑπηρετεῖ ἡ γλώττα. Ταῦτ' οὖν δὲ τοῦτο καὶ οἱ μεθύοντες πάσχουσι καὶ οἱ πρεσβῦται· ἦττον δὲ πάντα συμβαίνει.

31. Διὰ τί ἡ φωνὴ τρέμει καὶ τῶν ἀγωνιώντων καὶ τῶν δεδιότων; Ἡ ὅτι αἰεταί ἡ καρδία τοῦ θερμοῦ ἐξιόντος; ἀμποτερὰς δὲ πάσχουσι τοῦτο· καὶ γὰρ τοῖς ἀγωνιώσιν συμβαίνει καὶ τοῖς φοβουμένοις· σειομένης δ' οὐ γίνεται μία ἢ πληγῆ, ἀλλὰ πλείους, ὥσπερ ἡ τῶν παρανευρισμένων χορδῶν.

32. Διὰ τί οἱ μὲν ἀγωνιώντες βαρὺ φθέγγονται, οἱ δὲ φοβουμένοι οὐδὲ; Ἡ ὅτι τοῖς μὲν φοβουμένοις καταψύχεται ὁ τόπος καὶ περὶ τὴν καρδίαν, κάτω ὁρμῶντος τοῦ θερμοῦ, ὥστ' ὀλίγον ἀέρα κινουῖσιν (ἢ γὰρ ἰσχύς ἐν τῷ θερμῷ)· τοῖς δ' ἄνω φέρεται τὸ θερμόν, ὥσπερ τοῖς αἰσχυνομένοις; δι' αἰσχύνην γὰρ καὶ ἀγωνιώσιν· τοῖς δ' αἰσχυνομένοις ἄνω φέρεται πρὸς τὸ πρόσωπον. Σημειῶν δὲ ὅτι ἐξέριθροι γίνονται μᾶλλον. Συντήκει οὖν καὶ παχύν ποιεῖ τὸν ἀέρα ᾧ φθέγγονται· ὃ δὲ τοιούτος βραδέως ὠθεῖται· τὸ δὲ βραδὺ ἐν φωνῇ βαρὺ ἐστίν.

33. Διὰ τί εὐηκόωτερον ἢ νύξ τῆς ἡμέρας ἐστίν; Πότερον ὥσπερ Ἀναξαγόρας φησί, διὰ τὸ τῆς μὲν ἡμέρας σίζειν καὶ ψοφεῖν τὸν ἀέρα θερμαινόμενον ὑπὸ τοῦ ἡλίου, τῆς δὲ νυκτὸς ἡσυχίαν εἶχειν, ἅτε ἐκλειπότος τοῦ θερμοῦ, εἶναι δὲ μᾶλλον ἀκουστόν μηθενὸς ὄντος ψόφου; Ἡ ὅτι διὰ τοῦ κενωτέρου μᾶλλον ἀκουστόν ἐστίν ἢ διὰ τοῦ πληρούς· ἐστὶ δὲ τῆς μὲν ἡμέρας ὁ ἀήρ πυκνός, ἅτε πεπληρωμένος ὑπὸ τοῦ φωτός καὶ τῶν ἀκτίνων, τῆς δὲ νυκτὸς ἀραιότερος διὰ τὸ ἀπαληθυθεῖναι ἐξ αὐτοῦ τὸ πῦρ καὶ τὰς ἀκτίνας, σώματα ὄντα; Ἡ ὅτι τῆς μὲν ἡμέρας τὰ σώματα πρὸς πολλὰ τὴν διάνοιαν ἔλκει (διὸ οὐκ εὐκρινὲς ἐστὶ πρὸς τὴν ἀκοήν), καὶ τῷ πράττειν ἡμᾶς πάντα μᾶλλον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἢ τῇ νυκτί, καὶ αὐτὰ περὶ τὰς πράξεις ἐστίν, χωρισθεῖσα δ' αἰσθησις εἰσνοίας καθάπερ ἀναίσθητον πόνον ἔχει, ὥσπερ εἶρηται τὸ· νοῦς ὀρθῶ καὶ νοῦς ἀκούει; νυκτὸς

quam efficit circa auditum, maximeque post somnum; sonus autem vel aer, vel aeris adfectio est? Igitur renitente interiori sono, exterior subit, ac motu et interiori sono motus excutitur.

30. Cur in pueritia magis quam in virili aetate lingua harsitamus? An ut etiam manus pedesque in pueritia minus regimus, et quicumque aetate minores, ambulare nequeunt, sic etiam linguae parum compotes juniores sunt; ubi vero admodum parvi sunt, ne vociferari quidem possunt nisi more ferarum, quia videlicet non regunt? Hoc autem non solum de haesitantibus lingua valebit, sed etiam blasi balbique sunt. Blasitas itaque eo constat quod literam quamdam non regimus, idque non quamlibet; balbutiendi vero vitium eo quod aliquid tollimus, vel literam, vel syllabam; haesitantia tandem linguae inde oritur quod alteram alteri syllabam jungere propere non possumus: omnia tamen ab imbecillitate eveniunt: lingua enim intellectui non obedit. Eodem hoc modo etiam vinolenti senesque adficiuntur; sed minus omnia addiunt.

31. Cur vox tam trepidantium quam metuentium tremitt? An quod exeunte calore cor concutitur? nam utrobique ita adficiuntur: cum trepidantibus enim, tum metuentibus addit; cor autem ubi concutitur, ictus non efficitur unus, sed plures ictus, ut fidium quarum nervi male compacti sunt.

32. Cur vocem trepidantes quidem gravem, metuentes vero acutam reddunt? An quod metuentibus quidem locus circa cor refrigeratur, ubi calor inferiora petit, ita ut parum aeris moveant (vires enim positae in calore sunt); trepidantibus autem calor loca petit superiora, ut pudore adfectis? e pudore enim trepidant quoque; pudibundis autem calor sursum fertur ad faciem. Hujus rei indicium est, quod plenius erubescunt. Liquat igitur, atque aerem, cujus ope vocem emitimus, incressat; hujusmodi autem aer tarde propellitur; tarditas vero in voce gravitas est.

33. Cur nox ad audiendum aptior est quam dies? Utrum ut Anaxagoras ait, quod aer interdiu quidem stridet ac sonat a sole concalfactus, noctu vero requiescit, utpote quum omnis calor abest, tunc autem audiri melius potest, quum nullus sonus adest? An quod per inanius facultas audiendi amplior quam per plenum datur; est autem aer interdiu quidem densus, ut qui luce radiisque refertus est; noctu autem rarior, quod ex eo ignis et radii decesserunt, quae corpora sunt? An quod corpora interdiu quidem multifariam intellectum distrahunt (quapropter distinguendi facilitate caret dies, quod ad auditum adinet), et eo quod omnia interdiu magis quam noctu agimus, ipsa (aures?) quoque circa negotia versantur; sensus autem ubi se junctus ab intelligentia est, laborem quem sustinet, quasi non percipit: qua ratione dictum est: « mens videt, et mens

δὲ τῆς ὀφθαλμοῦς ἀργούσης καὶ τῆς διανοίας μᾶλλον ἡμερούσης ἢ τῆς ἀκοῆς πόρος μᾶλλον ἀνεφυγμένος, καθάπερ τῆς ἡμέρας δεκτικὸς μὲν ἔστι τῶν ἤχων ὁμοίως, ἐξαγγελτικὸς δὲ μᾶλλον τῆ διανοία διὰ τὸ μήτ' αὐτὴν ἐνεργεῖν, μήθ' ὑπὸ τῆς ὀφθαλμοῦς παρενοχλεῖσθαι, καθάπερ καὶ τῆς ἡμέρας.

34. Διὰ τί οἱ ἄγονοι, οἷον παῖδες καὶ γυναῖκες καὶ οἱ ἡδὴ γέροντες καὶ οἱ εὐνοῦχοι ὀξὺ φθέγγονται, οἱ δ' ἄνδρες βαρύτερον; *H δὲ ἀσθένειαν τοῦ κινουμένου μορίου τὸν ἀέρα; ὀλίγον γὰρ τὸ ἀσθενὲς κινεῖ, ἢ δ' ὀλίγος ταχὺ φέρεται, τὸ δὲ ταχὺ φερόμενον ὀξὺ. *H διότι ὁ πόρος ὁ πρῶτος, δι' οὗ ἡ φωνὴ φέρεται, τοῖς μὲν ἀγόνοις μικρός, ὥστ' ὀλίγον ἐξ αὐτοῦ τὸ ὠθεῖν τὸν ἀέρα, ὀλίγος δ' ὦν ταχὺ φέρεται δι' εὐρέος τοῦ ἀνω φάρυγγος. ἀ-
15 κμάουσι δὲ καὶ ἀνδρουμένοις δίσταται οὗτος, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τοὺς ὄρχεις, ὥστε καὶ πλείων ἔστιν ὁ ὠθούμενος; Βραδύτερον οὖν διῶν βαρὺ γίνεται.

35. Διὰ τί οἱ ἰσχνόφωνοι οὐ δύναται διαλέγεσθαι μικρὸν; *H ὅτι ἰσχνοῦνται τοῦ φωνεῖν, ἐμποδίζοντός τινος; 20 οὐκ ἴσης δὲ ἰσχύος, οὐδ' ὁμοίας κινήσεως, μὴ ἐμποδίζοντός τε τὴν κίνησιν μηδενὸς καὶ ἐμποδίζοντος βιάσασθαι, δεῖ· ἢ δὲ φωνὴ κινήσις ἔστιν· μείζον δὲ φθέγγονται μᾶλλον οἱ τῆ ἰσχύϊ χρωόμενοι· ὥστ' ἐπει ἀνάγκη ἀποδιὰζεσθαι τὸ κωλύον, ἀνάγκη μείζον φθέγγεσθαι 25 τοὺς ἰσχνόφωνους.

36. Διὰ τί δ' ἀγωνιῶντες μὲν μᾶλλον ἰσχνόφωνοι γίνονται, ἐν δὲ ταῖς μέθαις ἤττον; *H ὅτι ἀποπληξία ὁμοίον ἔστι τὸ πάθος μέρους τινὸς τῶν ἐντός, ἢ ἀδυνατοῦσι κινεῖν, ἐμποδίζοντος διὰ τὴν κατάψυξιν; *O μὲν 30 οὖν οἶνος φύσει θερμὸς ὦν λύει τὴν κατάψυξιν μᾶλλον, ἢ δ' ἀγωνία ποιεῖ· φόβος γὰρ τις ἢ ἀγωνία, ὁ δὲ φόβος κατάψυξις.

37. Διὰ τί ἐξωθεν εἰς τὰς οἰκίας εἰσακούεται μᾶλλον ἢ ἔσωθεν ἔξω; *H ὅτι ἔσωθεν ὁ φόρος διὰ τὸ ἀγανὲς εἶναι 35 διασπᾶται, ὥστ' οὐχ ἱκανὸν ἕκαστον μέρος ἀκουσθῆναι, ἢ ἤττον, ἔξωθεν δ' ἔσω εἰς ἐλάττω τόπον καὶ ἀέρα ἔστῶτα ἢ φωνὴ βαδίζουσα ἀθρόα ἐρχεται, ὥστε μείζον οὖσα ἀκούεται μᾶλλον;

38. Διὰ τί οἱ ἰσχνόφωνοι μελαγχολικοί; *H ὅτι τὸ τῆ 40 φαντασία ἀκολουθεῖν ταχέως τὸ μελαγχολικὸν εἶναι ἔστιν, οἱ δ' ἰσχνόφωνοι τοιοῦτοι; προτερεὶ γὰρ ἢ ὀρμη τοῦ λέγειν τῆς δυνάμεως αὐτοῖς, ὡς θᾶπτον ἀκολουθοῦσης τῆς ψυχῆς τῶ φανέντι. Καὶ οἱ τραυλοὶ δὲ ὡσαύτως· βραχύτερα γὰρ τὰ μόρια ταῦτα τοῖς τοιοῦ- 45 τοῖς. Σημεῖον δὲ· οἰνομένοι γὰρ τοιοῦτοι γίνονται, ὅτε μάλιστα τοῖς φαινομένοις ἀκολουθοῦσι, καὶ οὐ τῶ ὀϊνω.

39. Διὰ τί τὰ πράσα συμφέρει πρὸς εὐφρανίαν, ἐπεὶ καὶ τοῖς πέρδιξι; *H ὅτι καὶ τὰ σκόροδα ἐφθὰ λεαίνει; 50 τὰ δὲ πράσα γλισχρότητα ἔχει τινά, ρυπτικὸν δὲ τοῦ φάρυγγος.

audit? » at vero noctu, quum visus omni est munere liberatus magisque intelligentia requiescit, meatus aurium amplius patens, quemadmodum interdium recipere quidem sonos pariter potest, sed melius eodem sonos intelligentiæ renuntiat, quoniam nec ipse intellectus operatur, nec visu interpellatur, ut fieri interdium solet.

34. Cur qui genitura vacant, ut pueri, mulieres, decrepiti et spadones vocem reddunt acutam, viri autem graviores? An propter membri imbecillitatem aerem moventis? movet enim exiguum aerem quod imbecillum est; exiguum autem velociter fertur, quodque velociter fertur, acutum est. An quod primus meatus quem vox permeat, apud genitura vacantes quidem pusillus est, ita ut exiguum sit quod ab eo profectum aera propellat; exiguum vero quum sit, velociter per amplas superiores fauces fertur; at adultis virilemque nactis habitum hicce meatus dilatatur, sicut etiam qui ad testiculos pertinet, ita ut aer qui propellitur, copiosior sit? Tardius ergo quum permeat, gravis redditur.

35. Cur lingua hæsitantes loqui nequeunt voce submissa? An quod a vociferando retinentur, impediende aliqua re? nec enim pares requiruntur vires, aut similis motus, quum nihil impedit motum, quumque aliquid vim inferre vetat; vox autem motus est, vocemque altiores solent emittere qui vires adhibent, ita ut quum vi superari debet obstaculum, altius eos loqui necesse sit, qui lingua hæsitant.

36. Cur trepidantes quidem magis hæsitant lingua, in ebrietate vero minus? An quoniam adfectus hic similis est siderationi partis interioris cuiuspiam, quam partem movere nequeunt impediement propter suam refrigerationem. Vinum igitur, quod natura calidum est, refrigerationem potius solvit, trepidatio vero facit: est enim trepidatio metus quidam; metus autem refrigeratio est.

37. Cur sonus extrinsecus magis introrsum intra domos ad auditum penetrat quam intrinsecus foras? An quod intrinsecus veniens sonus, quum vastum adsit spatium, distrahitur, ita ut unaquæque pars vel non ad auditum penetrare valeat, vel minus; extrinsecus vero introrsum means, quum vox sese in locum minorem atabilemque aerem conferat, confertim ingreditur, ita ut, quum major sit, melius audiat?

38. Quam ob causam qui lingua hæsitant, melancholici sunt? An quia melancholia eo constat quod prope sequuntur imaginationem; hæsitantes autem lingua hujusmodi sunt? impetus namque dicendi antevertit facultatem eorum, utpote quum animus celerius quæ ei adparuerint, sequatur. Balbis etiam idem accidit: hujusmodi etenim homines membra hæc breviora (tardiora?) habent. Indicium vero, est quod vinolenti imprimis hujusmodi fiunt, ubi suas maxime imaginationes sequuntur, non vero propter vinum.

39. Cur porrum prodest ad vocem emendandam, quum et perdicibus commodum sit? An quod allium quoque elivum delinit? nam porrum lentitiam quamdam obtinet, quod fauces detergere potest.

40. Διὰ τί τὰ μὲν ἄλλα ὀξύτερον θρέγγεται σφοδρό-
τερα ὄντα, ὃ δ' ἀνθρώπος ἀσθενῶν; *H διότι ἐλάττω κινεῖ
ἀέρα, οὗτος δὲ ταχὺ διέρχεται, τὸ δὲ ταχὺ ὀξὺν ποιεῖ
τὸν ψόφον;
- 5 41. Διὰ τί ἀκούουσι μᾶλλον κατέχοντες τὸ πνεῦμα
ἢ ἐκπνέοντες; διὸ καὶ ἐν ταῖς θήραις παραγγέλλουσιν
ἑαυτοῖς μὴ πνευστιᾶν. Πότερον ὅτι τὸ αἰσθητικὸν
ἄνω ἔρχεται. αἰρομένων τῶν φλεβῶν; καθευδόντων
γὰρ κάτω· διὸ καὶ μᾶλλον τ' ἐκπνέουσι καθεύδοντες ἢ
10 εἰσπνέουσι, καὶ ἀνήκοοι εἰσιν. *H καὶ τὸ αἷμα ἀπέρ-
χεται καταπεπνευκῶτων, ὥστε κενοῦται τὰ ἄνω;
ἀκούουσι δὲ τῷ κενῷ. *H ὅτι ὁ φυσιασμός ψόφος τίς
ἐστίν, οὗτος δ' ἐν τῷ ἐκπνεῖν γινόμενος κωλύει ἀκούειν;
42. Διὰ τί θῆττον μὲν ψοφοῦσι καὶ πηδῶσιν οἱ μικροὶ
15 ἄλλες, μείζω δὲ ψοφοῦσι καὶ πηδῶσιν οἱ μεγάλοι; *H
διότι οἱ μὲν ταχὺ σχίζονται (οὐ γὰρ πολὺ ὃ δαῖ διελ-
θεῖν τῷ πυρὶ) διὰ τὴν μικρότητα, οἱ δὲ βραδέως;
μείζον γὰρ ἔργον τὸ μείζον διασχίσει ἢ τὸ μικρόν·
ψοφεῖ δ' ὃ μὲν μικρὸς μικρόν· ἢ γὰρ πληγὴ μικρά·
20 ὃ δὲ μείζων μεγάλη· μεγάλη γὰρ ἢ πληγὴ· ὃ δὲ ψόφος
πληγὴ ἐστίν. Καὶ πηδᾷ δὲ μᾶλλον τὸ ἰσχυρότερον,
ἢ πληγῇ· ἦττον γὰρ ἐνδίδωσιν.
43. Διὰ τί, ἐὰν εἰς πολλὸν πῦρ ἐμβάλλῃ τις τὸ αὐτὸ
μέγεθος ἄλλος, ἦττον ψοφεῖ, ἢ οὐ ψοφεῖ; *H ὅτι φθάνει
25 κατακαυθεῖς πρὶν σχισθῆναι; καίεται μὲν γὰρ τῷ τὸ
ὑγρὸν ἀναλωθῆναι, ψοφεῖ δὲ τῷ σχισθῆναι.
44. Διὰ τί οἱ χασμῶμενοι ἦττον ἀκούουσιν; *H ὅτι
τὸ πνεῦμα ἐναπολαμβάνουσιν, τὸ δ' ἀπολαμβάνομενον
πνεῦμα περὶ τὰ ὄτα ἀθροίζεται (σημεῖον δὲ ἐν γὰρ
30 τοῖς ὠσὶ ψόφος γίνεται ὅταν χασμησώμεθα)· τὸ δὲ
ἀπολαμβάνομενον πνεῦμα κωλύει ἀκούειν; *Ἐτι δὲ
καὶ φωνὴ τις γίνεται τῶν χασμωμένων· τοῦτο δὲ κω-
λυτικὸν τοῦ ἀκούειν. Καὶ συμπιέζεσθαι ἀναγκαῖον
τάς ἀκοὰς διασπώμενον τοῦ στόματος.
- 35 45. Διὰ τί τῆς φωνῆς, ἐπειδὴ ῥύσις τίς ἐστι, φύσιν
ἐχούσης ἄνω φέρεσθαι, μᾶλλον ἐστὶν εὐήκοος ἄνωθεν
κάτω ἢ κάτωθεν ἄνω; *H ὅτι ἡ φωνὴ ἀήρ τίς ἐστι μεθ'
ὑγροῦ; βαρυνόμενος οὖν οὗτος ὑπὸ τοῦ ὑγροῦ φέρεται
κάτω, καὶ οὐκ ἄνω· τοῦ γὰρ ὑγροῦ κατὰ φύσιν ἢ κάτω
40 φερά· διὸ τοῖς κάτω μᾶλλον ἀκούεται. *H τοῦτο μὲν
ὑπὸ τῆς τοῦ ζώου φωνῆς μόνον γίνεται (αὕτη γὰρ μεθ'
ὑγροῦ), τὸ δὲ συμβαῖνόν ἐστι καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ψό-
φων; Καθάπερ οὖν ἡ ὄψις, ἐὰν μὲν ἄνωθεν κάτω προσ-
πέσῃ, τὴν ἀνάκλασιν ἄνω ποιῆται, κάτωθεν δ' ἄνω
45 προσπεσοῦσα ἀνεκλάσθη κάτω, τὸν αὐτὸν τρόπον ἢ
φωνῆς ἢ φύσιν ἔχουσα ἄνω φέρεσθαι, προσκόψασα τῷ
ἐξ ἐναντίας ἀέρι, βιάζεσθαι μὲν οὐ δύναται πλείονα
ὄντα καὶ βαρύτερον, ἀνακλασθεῖς δ' ἔε κινήσει ἀήρ ἐπὶ
τοῦναντίον ἠνέχθη κάτω· διὸ καταχεόμενος ἀκούεται
50 κάτω μᾶλλον. Τοιοῦτο δὲ καὶ τὸ περὶ τὴν ἠχὴν συμ-
βαῖνόν ἐστίν, ἀνάκλασις τῆς φωνῆς ἐπὶ τοῦναντίον.

40. Cur cetera quidem animalia vocem tum acutiorem
emittunt, quum validiora sunt, homo autem, ubi ægrotat?
An quod pauciorera aera movet, hicce autem velociter per-
meat, veloxque sonum efficit acutum?

41. Cur melius audiant, ubi spiritum retinent quam ubi
expirant? hinc et in venatione sibi ipsi præcipiunt ne
anhelent. Utrum quod propter venarum turgorem sen-
tendi instrumentum locum petit superiorem? ubi enim
dormimus, deorsum se defert: quapropter et crebrius dor-
mientes expirant quam inspirant audituque carent. An
etiam sanguis, ubi spiritum deorsum premunt, abit,
ita ut pars superior vacuetur? audiunt enim vacui ope.
An quod efflatio sonus quidam est, hicce autem, quum
per expirationem fit, impedit quominus audiamus?

42. Cur ocus quidem crepant et exsiliunt parva salis
grana, vehementius autem et crepant et exsiliunt majora?
An quod illa quidem finduntur celerius (haud enim multum
est quod permeare debet ignis) propter exiguitatem;
hæc autem lente? majus enim negotium est majus disrup-
tione quam parvum, crepatque parvus quidem parum,
quia parvus infigitur ictus; major vero valde, quia ma-
gnus est ictus; crepatus autem ictus est. Quod robustius
est, etiam magis exsilit, ubi feritur, quoniam minus cedit.

43. Cur si salis granum æque magnum multo injicias
igni, vel nihil, vel minus crepat? An quod prius com-
buritur quam findi possit? comburitur enim, quia humor
consumptus est; crepat vero, quia disruptum est.

44. Cur oscitantes minus audiunt? An quod spiritum
intercludunt, interclusus autem spiritus circa aures adcu-
mulatur (indicium est, quod strepitus in auribus nascitur,
ubi oscitamus), interclususque spiritus audire vetat?
Ad hæc vox oscitantibus quædam oritur, idque auditus
impedimentum est. Et comprimi aures necesse est, quo-
ties os distrahitur.

45. Cur vox, quum natura sua superiora petit, ut quæ
fluxio quædam est, superne deorsum melius quam inferne
sursum auditur? An quod vox aer quidam junctus humori
est? Hicce igitur, pondere humoris gravescens, deorsum
fertur, non sursum: humori namque secundum naturam
est ut deorsum feratur: quapropter ab iis qui infra sunt,
magis auditur. An hoc quidem circa vocem duntaxat ani-
malium fit (hæc enim humori juncta est); quod vero addidit,
vel in ceteris sonis obtinet? Ergo ut visus, si superne qui-
dem deorsum incidit, sursum versus reflectitur; si vero
inferne sursum, deorsum repercutitur: sic vox, quæ sua
natura sursum fertur, ubi in aere sibi adversum illiderit,
vim quidem ei inferre nequit, quippe qui et amplior et
gravior est, sed aer motu citatus reflectitur atque in par-
tem adversam deorsum fertur: quapropter deorsum efflu-
sus infra quoque auditur magis. Hujusmodi etiam est
quod circa echo fieri solet, vocis nimirum repercussio in
partem obpositam.

46. Διὰ τί μεθυόντων μάλλον ἀπορρήγνυται ἡ φωνὴ ἢ νηφόντων; Ἡ δὲ διὰ τὸ πεπληρωθῆαι ταχέως ἀπορρηγνύσασιν τὴν φωνήν (σημεῖον δὲ τούτου· οὔτε γὰρ οἱ χοροὶ μελετώσιν ἐξ ἀρίστου, οὐθ' οἱ ὑποκριταί, ἀλλὰ νήσταις ὄντες)· ἐν δὲ τῇ μέτῃ πληρέστεροι ὄντες εὐλόγως μάλλον ἀπορρήγνυται τὰς φωνάς;

47. Διὰ τί ποτε τῶν δευτέρων φωνῶν πορρώτερον ἀκούουσιν; Ἡ δὲ διότι τὸ δεῦ ἐν φωνῇ ταχὺ ἔστι, θάττον δὲ κινεῖται τὰ βία μάλλον φερόμενα, τὰ δὲ σφοδρότερον φερόμενα ἐπὶ πλέον φέρεται;

48. Διὰ τί κατέχοντες τὸ πνεῦμα μάλλον ἀκούομεν; Ἡ ὅτι ἡ ἀνάπνευσις ψόφον τινὰ παρέχει; Εἰκότως οὖν τότε μάλλον ἀκούομεν, ὅταν ἤττων ὁ ψόφος ἢ ἤττων γὰρ ὁ ψόφος, ὅταν κατέχωμεν τὸ πνεῦμα.

49. Διὰ τί τὸ μὲν φῶς οὐ διέρχεται διὰ τῶν πυκνῶν, λεπτότερον δὲν καὶ πόρρω δὲν καὶ θάττον, ὁ δὲ ψόφος διέρχεται; Ἡ δὲ διότι τὸ μὲν φῶς κατ' εὐθείαν φέρεται, ὡστ' ἂν ἀντιφράξῃ τι τὴν εὐθυωρίαν, ὅπως ἀποκλείεται, ὁ δὲ ψόφος φέρεται καὶ οὐκ εὐθὺ διὰ τὸ πνεῦμα εἶναι; διὸ πανταχοῦθεν ψοφοῦντες ἀκούομεν, καὶ οὐ μόνον τῶν κατ' εὐθυωρίαν τοῖς ὤσιν.

50. Διὰ τί ποτε οἱ μὲν γελῶντες βαρὺ φθέγγονται, οἱ δὲ κλαίοντες δεῦ; Ἡ δὲ διότι ἀπὸ τῶν συντόνων δεξεία ἡ φωνή, τὸ δ' δεῦ ἔστιν ἀσθενές, ἀμφω δὲ ταῦτα μάλλον τοῖς κλαίουσιν ὑπάρχει; καὶ γὰρ συντέτανται μάλλον οἱ κλαίοντες καὶ ἀσθενέστεροί εἰσιν.

51. Διὰ τί, εἴπερ ἡ φωνὴ ἀήρ τις ἐσχηματισμένος ἐστὶ, φερομένη διαλύεται πολλάκις τὸ σχῆμα, ἡ δ' ἠχώ, ἡ γίνεται πληγέντος τοῦ τοιούτου πρὸς τι στερέον, οὐ διαλύεται, ἀλλὰ σαφῶς ἀκούομεν; Ἡ δὲ διότι ἀνάκλασις ἔστιν, οὐ κατάκλασις, τοῦτο δ' ἔλον ἀφ' ἔλου; Ἔττα τὸ πάθος ἀφ' ὁμοίου· ἀπὸ γὰρ τοῦ ἀέρος ἀνακλάται ἐν τῷ κοίλω, οὐκ ἀπὸ τοῦ κοίλου.

52. Διὰ τί ἐνός τε καὶ πολλῶν φθεγγομένων ἅμα οὐτ' ἴσος ὁ φθόγγος, οὐτ' ἐπὶ πλείον γεγῶνασιν, ὡς κατὰ λόγον εἰς τὸ πόρρω; Ἡ ὅτι ἕκαστος τὸν καθ' αὐτὸν ἀέρα προωθεῖ, ἀλλ' οὐ τὸν αὐτὸν, πλὴν ἐπὶ μικρόν; Ὅμοιον δὲ συμβαίνει ὡσπερ ἂν εἰ πολλοὶ μὲν εἴεν οἱ βάλλοντες, ἕκαστος μὲντοι λίθω ἑτέρω, ἢ οἱ γε πλείστοι· οὔτε γὰρ ἐκεῖ πόρρω οὐθὲν ἀφίξεται βέλος, ἢ οὐ κατὰ λόγον, οὐτ' ἐνταῦθα· οὐ γὰρ ἐνός ἡ τοσαύτη φωνή, ἀλλὰ πολλῶν. Ἐγγύθεν μὲν οὖν κατὰ λόγον πολλῇ φαίνεται ἡ φωνή (καὶ γὰρ τὰ βέλη πλείω τεύξεται τοῦ αὐτοῦ), πόρρωθεν δ' οὐκέτι.

53. Διὰ τί ἀγωνιώντες μὲν βαρύτερον φθέγγονται, φοβούμενοι δ' δεῦτερον, καίτοι καὶ ἡ αἰδὸς φόβος τίς ἐστιν; Ἡ διαφέρει πολὺ τὸ πάθος; οἱ μὲν γὰρ αἰδούμενοι ἐρυθριῶσιν (ἡ δ' ἀγωνία αἰσχύνῃ τίς ἐστιν), οἱ δὲ φοβούμενοι ὠχρῶσιν. Φανερόν οὖν ὅτι τοῖς μὲν φοβούμενοις ἐκλείπει ἀνωθεν τὸ θερμόν, ὡστε κινεῖ ἀσθε-

46. Cur vinolentis potius quam sobriis abrumpitur vox? An repletio facit ut vox celeriter abrumpatur huius rei argumentum est, quod neque chori, neque ludiones statim a prandio, sed jejuni vocem exercent); vinolentis autem, utpote plenioribus, merito voces potius abrumpuntur.

47. Cur tandem voces acutiores longius audiunt? An quod vocis acumen velocitas est; moventur autem oculus quæ vi potius feruntur; quæ autem vehementius feruntur, hæc longius pertendunt?

48. Cur spiritu retento melius audimus? An quod respiratio sonum quemdam excitat? Merito ergo tunc melius audimus, quum sonus minor est; minor autem sonus est, ubi spiritum retinemus.

49. Quamobrem lux quidem, quæ tenuior et velocior et remota est, corpora densa non permeat, sonus autem permeat? An quod lux quidem directo itinere fertur, ita ut, si quid rectum fratilem obstruxerit, penitus intercludatur; at sonus, quia spiritus est, fertur etiam non recta? Quapropter sonantem undique audimus, nec tantum qui se recta nostris auribus obtulerint.

50. Cur tandem qui rident quidem, vocem gravem emittunt, qui vero fient, acutam? An quod a corporibus intentis vox acuta prodit, acutumque debile est, utraque autem hæc in flentibus insunt potius? sunt enim et intentiori corpore et infirmiores.

51. Quamobrem, quum vox aer quidam figuratus sit, in itinere sæpius dissolvitur figura, echo autem quæ fit illidente ejusmodi aere in solidum quidpiam, non dissolvitur, sed expresse eam audimus? An quod refractio id est, non perfractio; hac autem integram ab integro repercutitur? Tum etiam adfectus a re simili existit, quippe quum ab aere sit reflectio in re cava, non de re ipsa.

52. Quamobrem, seu unus, sive multi simul vocem emittant, non par est sonus, nec validius resonant procul pro portione? An quod singuli sibi proximum aerem propellant, nec eundem, nisi paulo tenuerit? Simile itaque evenit ac si multi quidem projiciant, sed singuli, aut plerique saltem, alium mittant lapidem: neque enim hic longe pertendet telum ullum, aut non pro portione, neque illic: vox etenim tanta non unius est, sed multorum. E propinquo igitur vox multa pro portione videtur, quandoquidem lapides quocumque plures eundem adsequuntur locum; e longinquo vero non amplius.

53. Cur trepidantes quidem vocem reddunt graviorem, metuentes autem acutiorem, quamquam etiam pudor metus quidam est? An multum differt adfectus? pudibundi enim erubescunt (trepidatio autem pudor quidam est); qui vero metuunt, pallent. Constat igitur metuentibus quidem calorem in parte superiori deficere, ut parum

νές δὲν ὀλίγον ἀέρα τὸ πνεῦμα, τὸ δ' ὀλίγον ταχὺ φέρεται, τὸ δὲ ταχὺ ἐν φωνῇ τὸ ὄξύ. τοῖς δ' αἰδουμένοις ἄνω ἔρχεται τὸ θερμὸν περὶ τὰ στήθη. Σημεῖον δ' ἐστὶ γίνονται ἐξέρευθοι. Πολλὸν δὲ κινεῖ ἀέρα ἡ πολλὴ δύναμις, τὸ δὲ πολλὸν βραδέως φέρεται, τὸ δὲ βραδὺ ἐν φωνῇ βαρὺ.

54. Διὰ τί ἰσχνόφωνοι γίνονται; Ἡ αἰτίον ἡ κατάψυξις τοῦ τόπου ἢ φθέγγονται, ἢ ὡσπερ ἀποπληξία τοῦ μέρους τούτου ἐστίν; διδ καὶ θερμαινόμενοι ὑπ' οἴνου καὶ τοῦ λέγειν συνεχῶς βῆρον συνεύρουσι τὸν λόγον.

55. Διὰ τί μόνον τῶν ἄλλων ζώων ἄνθρωπος γίνεται ἰσχνόφωνον; Ἡ ἐστὶ λόγου κοινωνεῖ μόνον, τὰ δ' ἄλλα φωνῆς, οἱ δ' ἰσχνόφωνοι φωνοῦσι μὲν, λόγον δ' οὐ δύνανται συνεῖρειν;

56. Διὰ τί τοῦ μὲν χειμῶνος ὀξύτερον φθέγγονται καὶ νήφοντες, θέρους δὲ καὶ μεθύνοντες βαρύτερον; Ἡ ἐστὶ ὀξύτερα μὲν ἐστὶν ἡ ταχύτερα, ταχύτερα δ' ἐστὶν ἡ ἀπὸ συντεταμένου φωνῆς, τῶν δὲ νηφόντων καὶ ἐν τῷ χειμῶνι τὰ σώματα συνέστηκε μᾶλλον ἢ μεθύνοντων καὶ ἐν τῷ θέρει; τὸ γὰρ θερμὸν καὶ αἱ ἀλεία διαλύουσι τὰ σώματα.

57. Διὰ τί ἡ φωνὴ ἕστατον τελειοῦται τοῖς ἀνθρώποις τῶν φθειγομένων; Ἡ διότι πλείστας ἔχει διαφορὰς καὶ εἶδη (τὰ γὰρ ἄλλα ζῶα ἢ οὐθὲν γράμμα, ἢ ὀλίγα διαλέγονται)· τὸ δὲ ποικιλώτατον καὶ πλείστας ἔχον διαφορὰς ἀνάγκη ἐν πλείστῳ χρόνῳ ἀποτελεῖσθαι;

58. Διὰ τί ἡ μὲν ὄψις οὐ διέρχεται διὰ τῶν στερεῶν, ἢ δὲ φωνὴ διέρχεται; Ἡ ἐστὶ τῆς μὲν ὄψεως μία φορὰ ἡ κατ' εὐθείαν (σημεῖον δ' αἶ τε τοῦ ἡλίου ἀκτίνες, καὶ ἐστὶ ἐξ ἐναντίας μόνον ὀρῶμεν), τῆς δὲ φωνῆς πολλαί; ἀκούομεν γὰρ πανταχῶθεν. Ὅταν οὖν κωλυθῇ κατ' εὐθείαν ἐκπίπτει διὰ τὸ μὴ κατ' ἀλλήλους εἶναι τοὺς πόρους, ἀδυνατεῖ διορᾶν· ὁ δ' ἀήρ καὶ ἡ φωνή, ἅτε πανταχοῦ φερομένη, διὰ παντὸς διαπίπτει καὶ ἀκούεται. Ἐν δὲ τοῖς ὑγροῖς αἱ μὲν ὄψεις διορῶσιν, αἱ δὲ φωναὶ οὐκ ἀκούονται, ἢ μόλις, λεπτοτέρου ὄντος τοῦ ὑγροῦ ἢ τῆς γῆς, ὅτι οἱ πόροι μικροὶ καὶ πυκνοὶ καὶ κατ' ἀλλήλους, ὥστ' οὐ κωλύεται ἡ ὄψις εὐθυπορεῖν. Διὰ τοῦτο καὶ διὰ μὲν τῆς ὑέλου διορᾶται πυκνῆς οὐσίας, διὰ δὲ τοῦ νάρθηκος ἀραιοῦ ὄντος οὐ διορᾶται. Ἐπὶ τῆς μὲν οἱ πόροι κατάλληλοι, τῶν δὲ παραλλάτων οὐθὲν δ' ὄφελος εἶναι μεγάλους, ἐὰν μὴ κατ' εὐθείαν ὦσιν. Ἡ δὲ φωνὴ οὐκ ἀκούεται, ἐπὶ ἐλάττω τὰ διάκενα τὰ ἐν τῷ ὕδατι τοῦ ἀέρος, ὥστ' οὐ δύναται δέγεσθαι, οὐδὲ μείναι τὴν φωνήν, ἀλλὰ μόλις ἢ μετὰ φωνῆς· ἡ γὰρ φωνὴ ἀήρ τις· οὐ γὰρ ἅπαν τὸ μανότερον διτικώτερον, ἂν μὴ καὶ οἱ πόροι ὦσιν ἀρμόττοντες τῷ διόντι· ὥστ' οὐδὲ συντικώτερον εἰς αὐτό, ἂν μὴ δεκτικοὶ ὦσιν οἱ πόροι τῶν σωμάτων, καίτοι τὸ μανὸν μαλακὸν καὶ δυνάμενον εἰς αὐτὸ συνίεναι. Ἄλλ' ἔνια κωλύεται διὰ τὴν μικρότητα τῶν πόρων

aeris præ sua debilitate moveat spiritus; velociter autem fertur quod exiguum est; vocis vero velocitas acumen est; pudibundis contra calor partem superiorem circa pectus petit. Cujus rei indicium est, quod erubescunt. Multum autem aerem multa potentia movet; tardius vero fertur quod multum est, tarditasque in voce gravitas est.

54. Quæ causa est ut lingua hæsitantes fiant? An loci quo loquimur, refrigeratio causam habet, quæ tanquam sideratio hujus membri est? quapropter et vino continentique oratione concalfacti sermonem serunt facilius.

55. Cur homo solus præ reliquis animalibus lingua fit hæsitans? An quod solus compos sermonis est, cetera vocis; qui autem lingua hæsitant, vocem quidem producant, sed sermonem serere nequeunt?

56. Cur sobrii tempore quæ hiberno vocem acutiorem mittunt, violenti autem et æstivo graviorem? An quia vox acutior quidem, quæ velocior est; velocior autem quæ corpore ab intento prodiit; sobriorum vero hyemeque corpora magis constant quam violentorum æstateque? calor enim æstusque corpora resolvunt.

57. Cur homini vox tardissime perficitur voce præditorum? An quod vocis humanæ genera et discrimina plurima sunt (cetera enim animalia literas vel nullas, vel paucas eloquuntur); quod autem summam varietates plurimasque differentias præ se fert, id tempore longissimo perfici necesse est?

58. Cur visus quidem corpora solida non penetrat, vox autem penetrat? An quod visus quidem iter unicum est, quod recto tramite meat (cujus rei indicium cum solis radii sunt, tum quod nisi e regione cernere non possumus); vocis autem multiplex, quippe quum undique audiamus? Quoties igitur recta excidere impeditur visus, eo quod meatus sibi invicem non respondent, transpicere nequit; at aer et vox, quoniam quoquoque fertur, omnia perlabitur et auditur. In humoribus vero oculi quidem transpiciunt, voces autem aut vix, aut non audiuntur, quamquam humor tenuior quam terra est, quoniam humoris meatus parvi et densi sunt, sibi que invicem respondent, ut non impediatur visus quominus recto tramite meet. Hæc eadem causa est, cur etiam per vitrum quidem, quod densum est, transpiciatur, per ferulam vero, quæ rara est, non. Præterea in illo quidem meatus respondent inter sese, in his vero alternatim implicantur; nec quidquam juvat amplos esse meatus, nisi recta decurrant. Vox autem non auditur, quoniam vacua aquæ minores aere sunt, ita ut hunc capere nequeant, nec vocem expectare, nisi ægre, atque ubi cum voce conjunctus est: vox namque aer quidam est: haud enim omne quo rarius est, eo facilius permeatur, nisi etiam meatus in rem permeantem quadrent; neque igitur eo magis in sese contrahi solet, nisi meatus capaces corporum sint, quamquam quod rarum est, molle est et in se ipsum contrahi potest. Verum nonnulla præ meatuum angustia impediuntur, ut vitrum: hujus enim

οἷον ἢ ὕελος· ταύτης γὰρ οὐ συνάγονται, μανοτέρας οὔσης τοῦ νάρθηκος, διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν. Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτον, ὥστε καὶ τὸδε φανερόν, διότι τοῦ μανοῦ καὶ μαλακοῦ ἢ αὐτοῦ ὄντος, ἢ παραπλησίου τὴν φύσιν, οὐ τὸ μανότερον μᾶλλον ἢ συνάγεται εἰς αὐτό· ἢ γὰρ αὐτὴ αἰτία πάντων.

59. Διὰ τί γίνεται ἐλάττων μὲν ἢ φωνῆ ἐξαιρουμένων, ὁμοία δὲ τὸν χαρακτήρα; ἢ ὅτι ἐμίεικτο αὐτοῖς, τὸ δὲ μεμιγμένον οὐ τῇ μὲν ἐστὶ, τῇ δ' οὐ, ἀλλὰ πάντῃ; Ὁμοίως οὖν πανταχόθεν ἐξαιρουμένων συνέρχεται ὁμοίως, ὥστ' ἑλαττόν τ' ἀνάγκη καὶ ὁμοιον εἶναι.

60. Διὰ τί ἰσχυρόφωνοι γίνονται; Πότερον διὰ θερμότητα προπετιέστεροί εἰσιν, ὥστε προσπταίοντες ἐπίσχουσιν, ὥσπερ οἱ ὀργιζόμενοι; καὶ γὰρ οὗτοι πλήρεις ἀσθματος γίνονται. Πολλὸ μὲν οὖν τὸ πνεῦμα συμβαίνοι. ἢ διὰ τὴν ζέσιν τοῦ θερμοῦ ἀσθμαίνουσιν, διὰ τὸ πολὺ εἶναι καὶ μὴ φθάνειν ὑπεξίον τῷ τῆς ἀναπνοῆς καιρῷ; ἢ μᾶλλον τοῦναντίον κατάφυξις ἢ θερμότης τοῦ τόπου δι' φθέγγονται, ὥσπερ ἀποπληξία τοῦ μέρους τούτου; διὸ καὶ θερμαινόμενοι ὑπ' οἴνου καὶ τοῦ λέγειν συνεχῶς ῥᾶον συνεύρουσι τὸν λόγον.

61. Διὰ τί τοῦ χειμῶνος αἱ φωναὶ βαρύτεραι; ἢ ὅτι παγύτερος ὁ ἀήρ, παγύτερου δ' ὄντος βραδύτερα ἢ κίνησις, ὥστ' ἢ φωνῆ βαρύτερα; ἢ διότι διὰ τῶν στενωῶν βραδύτερον χωρεῖ ὁ ἀήρ, συμπράττεται δὲ τὸ περὶ τὸν φάρυγγα ὑπὸ τε τοῦ ψυχροῦ καὶ τοῦ ἐπιρρέοντος φλέγματος;

62. Διὰ τί τὰ παιδία καὶ αἱ γυναῖκες καὶ οἱ εὐνοῦχοι καὶ οἱ γέροντες φθέγγονται ὀξύ; ἢ ὅτι θάττων κίνησις ἐστὶν ἢ ὀξύτερα, ἐστὶ δὲ τὸ αὐτὸ πλείονος δυσκίνητοτερον, ὥστ' οἱ ἐν ἀκμῇ πλείω συναπιπῶνται τὸν αἶρα; Ὁὗτος οὖν βραδύτερον ἰὼν βαρυτέραν παρασκευάζει τὴν φωνήν· ἐν δὲ τοῖς παιδίοις καὶ εὐνοῦχοις διὰ τὸ ἐλάττω εἶναι ἐναντίως. Τρέμειν δὲ τοὺς πρεσβύτας οὐ δυναμένους κρατεῖν, ὥσπερ τοῖς ἀδύνατοις καὶ παιδίοις, ὅταν μακρὸν ξύλον λάθωσιν ἀπ' ἄκρου, τὸ ἕτερον ἄκρον σείεται διὰ τὸ μὴ κρατεῖν. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ πρεσβῦται τρέμουσιν. Τὸ αὐτὸ δ' ὑποληπτέον καὶ ἐπὶ τῶν ἀγωνιώντων καὶ φοβουμένων καὶ ριγόντων αἰτίον τοῦ τρόμου τῆς φωνῆς· τοῦ γὰρ ἔχοντος τὴν φωνὴν τοιαύτην, τῶν τοιοῦτων παθῶν εἴσω περιεστηκός τοῦ πλείστου, λοιπὸν δλίγον δὲ οὐ δύναται κρατεῖν τῆς φωνῆς· διὸ καὶ σείεται καὶ τρέμει· διὸ καὶ οἱ τεχνικοὶ τῶν συνειδότων ὅτι ἀγωνιώσι μικρὸν διαλέγονται ἀπ' ἄρχῆς, καὶ ἄχρις οὗ ἂν καταστῶσιν· μικρᾶς γὰρ οὔσης τῆς φωνῆς ῥᾶον κρατοῦσιν.

meatus non contrahuntur, quamvis rarior ferula sit, propter rationem praedictam. Eodem modo se habet etiam aqua, et quidquid aliud generis ejusdem est: unde illud quoque palam fit, rarius, etiamsi raritas ac mollitudo vel idem, vel res sibi invicem proximae sint, non magis in se ipsum contrahi: causa enim omnium eadem est.

59. Cur vox, quamvis minor sane reddatur eximendo, speciem tamen servat eandem? An quod cum his ipsis mixta erat, mixtura autem non hac quidem exstat, illac vero non, sed usquequaque est? Aequae igitur undique detractis, aequae etiam contrahitur, ita ut necesse sit simul et minorem esse et similem.

60. Quare lingua haesitantes fiunt? Utrum propter calorem procacioris sunt, ita ut offendentes inibi beamus quemadmodum irati? hi enim et anhelitus implentur. Multum igitur spiritus coiret. An praeter caloris fervore anhelant, quoniam copiosus spiritus adest, nec antea subtrahitur tempore respirationis? An potius contra loci quo vocem mittunt, refrigeratio magis quam calor causa est, veluti membri hujus sideratio? quapropter et concalfacti a vino, ac perpetua oratione, expeditius sermonem serunt.

61. Cur tempore hiberno voces graviore redduntur? An quod aer crassior est, talis autem quum sit, motus tardior fit, ita ut vox reddatur gravior? An quod aer per angusta lentius progreditur, faucium autem regio constringitur a frigore pituitaque influente?

62. Cur infantes, mulieres, spadones senesque vocem reddunt acutam? An quod motus velocior qui acutior est, idemque difficilior movet majorem copiam, ita ut adulti simul plus aeris trahant? Hicce igitur, quum tardius meat, vocem efficit graviores; infantibus vero et spadonibus contra res evenit, quoniam minus aeris capiunt. Senes autem ideo tremere verisimile est, quoniam vocem regere non possunt: quo modo imbecillibus ac pueris, ubi lignum praelongum parte extrema prehenderint, alterum extremum quatitur, quia regere nequeunt. Hanc ob causam et senes tremunt. Idem et trepidantibus et metuentibus et rigentibus causam vocis tremulae esse credendum est: apud hominem enim hujusmodi voce praeditum, quum in hujusmodi adfectibus intro compellitur maxima pars, qui reliquus est, spiritus, quippe exiguus, voce superior evadere non potest: quapropter et quatitur et tremat: unde et sollertes inter eos qui sibi conscii sunt se trepidare, principio voce submissa loquuntur, idque dum ad pristinum statum redierint: voce enim, dum exigua est, facilius superiores evadunt.

ΤΜΗΜΑ IB.

ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΑ ΕΥΩΔΗ.

1. Διὰ τί τῶν θυμιαμάτων ἤττον αἰσθάνονται πλη-
σιον ὄντες; Πότερον ὅτι ἀκρατεστέρα κερασθεῖσα ἢ
ἀπόρροια τῶ ἀέρι φέδων, ὡςπερ ἢ συμύρη τῶν λατρῶν;
ἢ καὶ τοῦναντίον εἶη ἄν, ὥστε ἀφαιρεῖσθαι τὸ πῦρ τὴν
ὄσμην διὰ τὸ καίειν; ἢ γὰρ ὄσμη θυμιομένων· διὸ καὶ
ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων οὐκ ὄζει, πορρώτερον δὲ καθαρώτε-
ρον φαίνεται καὶ λεπτότατον τοῦτο.

2. Διὰ τί αἱ ὄσμαι ἤττον εὐώδεις τῶν θυμιαμάτων
καὶ τῶν ἀνθῶν ἐκ τοῦ ἔγγυς; Πότερον ὅτι συναπέρχεται
τῇ ὄσμῃ καὶ γῆς μόρια, ἃ προκαταφέρεται διὰ βάρος,
ὥστε καθαρά πορρώτερον γίνεται ἢ ὄσμη; ἢ οὔτε ἔγγυς
οὐσης τῆς ἀρχῆς πλείστον γίνεται τὸ βέον, οὔτε λίαν
πόρρω; τὸ μὲν γὰρ οὐκ πολὺ, τὸ δὲ διασπᾶται.

3. Πότερον οὖν ἀληθές ἐστίν, ἢ ψεῦδος; καὶ εἰ ἀλη-
θές, διὰ τί τιν' αἰτίαν εἶη τὸ συμβαῖνον; λέγεται γὰρ ὡς
εὐώδη γίνεται τὰ δένδρα εἰς ἄπειρον ἢ ἢ ἴρις κατασκήψη.
Ὅτι μὲν οὖν οὔτε πάντα, οὔτ' αἰεὶ, δῆλον· πολλάκις
γὰρ ἢ ἴρις μὲν γέγονε, τὰ δὲ δένδρα οὐθὲν ἐπίδηλα
φαίνεται, ὅταν τε γένηται τοῦτο, οὐκ ἐν πάσῃ γίνεται
αἴτιον κατὰ συμβεβηκός τῇ ἴριδι ἀποδοτέον, ἄλλως τε
καὶ εἰ μὴ ἐστὶ τις φύσις ἢ ἴρις, ἀλλὰ τῆς ὄψεως πάθος
ἀνακλωμένης. Γίνεται δέ, ὡςπερ ἐλέχθη, οὐκ ὅπως-
οὖν ἐχούσης τῆς ἕλης τὸ πάθος· οὔτε γὰρ ἐν τοῖς χλω-
ροῖς δένδροις, οὔτ' ἐν τοῖς αὐοῖς, ἀλλ' ἐν τῇ ἐμπεπρη-
σμένῃ ἕλῃ φασὶν οἱ νομεῖς μετὰ τὰ ἐπὶ τῇ ἴριδι ὑδάτα
γίνεσθαι ἐπίδηλον τὴν εὐωδίαν, καὶ μάλιστα οὗ ἂν
ἀσπάλαθος ἢ καὶ βράμιος καὶ ὧν τὰ ἀνθη εὐώδη ἐστίν.
Αἴτιον δὲ τῆς εὐωδίας ἐστίν, ὅπερ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς·
διαθέριμου γὰρ καὶ διακακαυμένης οὐσης, ὃ ἂν ἐκφύση,
τὸ πρῶτον εὐώδες ὄζει· τὰ γὰρ πυρούμενά πως τῶν
υγρότητα ἔχοντων ὀλίγην εὐωδὴν γίνεται· πέττει γὰρ τὸ
θερμὸν ταύτην· διὸ καὶ τῆς ὀλῆς γῆς εὐωδέστερα τὰ
πρὸς τὸν ἥλιον τῶν πρὸς ἄρκτον ἐστίν· τούτων δὲ τὰ
πρὸς ἕω τῶν πρὸς μεσημβρίαν, ὅτι γεώδης μᾶλλον ὃ
τόπος ὃ περὶ τὴν Συρίαν καὶ Ἀραβίαν ἐστίν, ἢ δὲ Λι-
βύη ἀμμώδης καὶ ἀνικμος· δεῖ γὰρ μήτε πολλὴν εἶναι
τὴν ἰκμάδα· ἀπεπτος γὰρ ἐστίν ἢ πολλή· μήτε ἀνι-
κμος· οὐ γὰρ γίνεται ἀτμίς· ὃ συμβαίνει καὶ περὶ τὴν
νεόκαιστον ἕλην, καὶ τὸ γένος τοιαύτην ὥστ' ἔχειν
εὐωδίαν σὺν αὐτῇ. Δηλοῖ δὲ τοῖς ἀνθεσιν· ἀφίησι γὰρ
ἐν τούτοις τὴν ὄσμην. Δοκεῖ δ' ἐν οἷς ἂν ἐνοσκήψη ἢ
ἴρις γίνεσθαι, ὅτι οὐδὲν ἄνευ ὑδατος οἷόν τε γίνεσθαι·
βραχεῖσά τε γὰρ ἢ ἕλη καὶ τῶ ἐνόνη θερμῶ πέψασα
τὴν ἐν αὐτῇ γινομένην ἀτμίδα ἀφίησιν. Οὔτε πολὺ
τὸ ἕδωρ δεῖ εἶναι· ἐκκλύζει γὰρ τὸ πολὺ λίαν, καὶ
σβέννυσι τὴν θερμότητα τὴν ἐνυπάρχουσαν ἀπὸ τῆς

SECTIO XII.

QUÆ AD RES BENE OLIDAS PERTINENT.

1. Cur suffimenta minus e propinquo sentimus? Utrum
quod effluvium sincerius aere temperatum suavius reddi-
tur, ut myrrha medicorum? An contrarium obtineret, ita
ut ignis vi sua cremandi eximeret odorem? odor enim
rebus quæ suffiuntur, proprius est: quapropter et super
carbonibus non olent; longius vero purius tenuissimumque
adparet illud.

2. Cur odores tam suffimentorum quam florum minus
suaves e proximo sentiuntur? Utrum quia una cum odore
terræ quoque particulae abeunt, quæ præ suo pondere an-
tea delabuntur, ita ut longius sincerus fiat odor? Anque
ubi principium proximum est, nec ubi admodum semo-
tum, plurimum fit effluvium? nam illud quidem nondum
large emanat, hoc vero distrahitur.

3. Utrum itaque verum est, an falsum? et si verum,
quam ob causam fieret id quod evenit? dicunt enim arbores
odoras fieri, in quas cælestis arcus decubuerit. Itaque nec
omnibus arboribus, nec semper id evenire, palam est:
etenim sæpe arcus cælestis constitit quidem, et tamen ar-
bores nihil manifesti habere conspiciuntur, quumque illud
locum habet, non in quaque materie fit: nam interdum
certe fit: quapropter et referunt. Causa vero per accidens
ad arcum referenda est, præsertim siquidem arcus nequa-
quam natura quædam est, sed visionis refractæ adfectio.
Provenit autem odoris ille adfectus, ut dictum jam est,
non qualitercumque se materies habeat: neque enim in
viridibus arboribus, nec in aridis, sed in incensa materie
post aquam, quæ arcui supervenerit, manifestam reddi
suavitatem odoris pastores referunt, maximeque ubi aspa-
lathus, aut etiam rhamnus fuerit, et quarum flores suaviter
olent. Ratio autem odoris eadem est quæ etiam circa
terram obtinet: hæc enim quum percalida et exusta fuerit,
quodcumque ediderit, principio bene olet: parca enim
humiditate prædita, si quemdam in modum igni exponantur,
odorata redduntur: humor enim concoquitur calore: qua
de causa totius quoque orbis terrarum quæ solem spectant,
odoratiora sunt quam quæ aquilonem, et eorum ipsorum
quæ ad ortum vergunt, plus quam quæ ad meridiem, eo
quod locus circa Syriam et Arabiam magis terrenus est,
Africa vero arenosa silliculosaque: nec enim humorem
nimium inesse oportet (concoqui namque nimius non po-
test), nec nullum: sic enim nullus fit vapor: quod in ea
materie solet accidere, quæ et nuper combusta est, et tale
habet genus ut secum odoris ferat suavitatem. Quæ
quidem res floribus declarari potest: odorem enim in his
emittunt. Videtur autem in his locis fieri in quæ cælestis
arcus incubuerit, quoniam nihil sine aqua effici po-
test: quum enim materies immaduerit, caloreque insito
concoxerit, vaporem intra se ortum emittit. Nec vero
aquam multam adesse oportet: eluit enim nimia aquæ
copia atque exstinguit calorem quem ignitio intulo-

πυρώσεως. Τὰ δὲ μετὰ τὴν ἴριν ὕδατα οὐ πολλὰ γίνονται, ἀλλὰ μέτρια, ὡς εἰπεῖν, καὶ ἐὰν πολλὰ γίνονται ἴριδες, οὐ πολλὴ γίνονται, ἀλλὰ πολλάκις μὲν, ὀλίγον δὲ· διὸ εἰκότως τούτου γινομένου, οὐθὲν ἄλλο δρῶντες διάφορον πλὴν τὴν ἴριν, ταύτη τὴν αἰτίαν προσέθεσαν τῆς εὐωδίας.

4. Διὰ τί τὰ ἀνθὴ καὶ τὰ θυμιάμενα πόρρωθεν μᾶλλον ἤδιον ὀζει, ἐγγύθεν δὲ τὰ μὲν ποωδέστερον, τὰ δὲ καπνωδέστερον; ἢ ὅτι ἡ ὁσμὴ θερμότης τίς ἐστι καὶ τὰ εὐώδη θερμά, τὸ δὲ θερμὸν κοῦρον, ὥστε διὰ μὲν τοῦτο πορρωτέρω διόντων ἀμιγεσττέρα γίνεται ἡ ὁσμὴ τῶν συμπαρεπομένων ὁσμῶν ἀπὸ τῶν φύλλων καὶ τοῦ καπνοῦ, ὄντος ὑδατώδους ἀτμοῦ, πλησίον δ' ὄντων τὰ μεμιγμένα αὐτοῖς συνῶζει ἐν οἷς ἐστίν;

5. Διὰ τί πάντα μᾶλλον ὀζει κινούμενα; ἢ ὅτι ἀναπέμπλησι πλείω ἀέρα ἢ ἠσυχάζοντα; Διαπέμπεται οὖν ἡ ὁσμὴ θάπτον οὕτω πρὸς τὴν ἀσθησιν ἡμῖν.

6. Διὰ τί τοῦ χειμῶνος ἤττον ὀσφραίνόμεθα, καὶ ἐν τοῖς πάγεσι νῆκιστα; ἢ ὅτι ὁ ἀήρ ἀκινήτερός ἐστι ἐν τῷ ψύχει; Οὐκ οὖν ἀφικνεῖται ὁμοίως ἡ κίνησις ἢ ἀπὸ τοῦ σώματος τοῦ τὴν ὁσμὴν ἔχοντος διὰ τὴν δυσκινήσιαν τῆς ἀπορροῆς καὶ τοῦ ἀέρος ἐν ᾧ ἐστίν.

7. Διὰ τί δριμύτερον ὀζει τῶν ἀρωμάτων ἐπὶ τέφρας θυμιαμένων ἢ ἐπὶ τοῦ πυρός, καὶ μᾶλλον καὶ πλείω χρόνον τὴν αὐτῶν ὁσμὴν ἔχει ἐπὶ τῆς τέφρας θυμιάμενα; ἢ ὅτι ἀπεπτοτέρα ἐστὶν ἡ ὁσμὴ ἐπὶ τῆς τέφρας· διὸ καὶ πλείων· τὸ δὲ πῦρ ταχὺ πέττον αὐτῶν τὴν δύναμιν, ἀλλοιοῖ τὴν ὁσμὴν; ἢ γὰρ πέψις ἀλλοιωσις ἐστὶ τοῦ πεττομένου.

8. Διὰ τί ἤδιον ὀζει τῶν ῥόδων ὧν ὁ ὀμπαλὸς τραχύς ἐστὶν ἢ ὧν λείος; ἢ ὅτι μᾶλλον ὀζει ἡδὺ ὅσα τὴν φύσιν ἀπέληψε τὴν αὐτῶν, ἀκωνθῶδες δὲ φύσει τὸ ῥόδον ἐστίν; διὸ μᾶλλον ἔχον τὰ κατὰ φύσιν ἤδιστα ὀζει.

9. Διὰ τί αἱ ὁσμαὶ ἐγγύθεν ἤττον εὐώδεις καὶ θυμιαμάτων καὶ ἀνθῶν; ἢ ὅτι πλησίον μὲν συναποφέρεται τὸ γεῶδες, ὥστε κεραυνόμενον ἀσθενεσττέρα ποιεῖ τὴν δύναμιν, εἰς δὲ τὸ πόρρω καταφέρεται ἡ ὁσμὴ; Διὰ ταῦτα δὲ καὶ τριφθέντα τὰ ἀνθὴ ἀπόλλυσι τὴν ὁσμὴν.

10. Πότερον αἱ ὁσμαὶ καπνός, ἢ ἀήρ, ἢ ἀτμίς; διαφέρει γὰρ, ἢ τὸ μὲν ἐπὶ τοῦ πυρός, τὸ δὲ καὶ ἄνευ τούτου γίνεται. Καὶ πότερον ἀπὸ τῆς αἰσθησεως τι πρὸς ἐκεῖνα, ἢ ἀπ' ἐκεῖνων πρὸς τὴν αἴσθησιν ἀφικνεῖται, ἀεὶ κινῶν τὸν πλησίον ἀέρα; Καὶ εἰ ἀπ' ἐκεῖνων ἀπορρεῖ, ἔδει ἐλαττον γίνεσθαι, καίτοι τὰ εὐωδέστατα δρῶμεν μάλιστα διαμείνοντα.

11. Διὰ τί δριμύτερον ὀζει μᾶλλον τῶν ἀρωμάτων ἐπὶ τέφρας θυμιαμένων ἢ ἐπὶ τοῦ πυρός; ἢ διότι

rat. Quæ autem aquæ post arcum solent incidere, non multæ, sed pene mediocres adveniunt, et si multi constiterint arcus, aqua non large, sed sæpe quidem, etiamsi parce supervenit: quamobrem non immerito, ubi hoc ita fit, qui rem insignem præter arcum nullam adspicerent, causam odoris illi adtribuere.

4. Cur flores et suffimenta suavius e longinquo olent potius, e propinquo autem herbam quidem alia potius redolent, alia vero fumum? An quia calor quidam odor est, odorataque calida sunt, calidum autem leve est, ita ut propter hanc quidem causam, quum longius permeant, odor fiat minus inquinatus ab odoribus concomitantibus qui cum a foliis proveniunt, tum a fumo, quum vapor res aquea sit; at ubi in propinquo sunt, quæ illis admista sunt, una cum iis quibus insunt, redolent?

5. Cur omnia plenius olent, ubi moventur? An quod plus aeris implent quam quiescentia? Itaque ocuis hoc modo ad sensum nostrum odor transmittitur.

6. Cur tempore hiberno minus olfacimus, minimeque per gelu? An quod aer per frigus immobilior est? Itaque motus non æque proficiscitur a corpore odorato propter difficilem motum effluvi et aeris cui inest?

7. Cur acrius aromata olent cinere suffita quam igne, et plenius ac diutius suum servant odorem, ubi cinere suffiuntur? An quod in cinere minus concoquitur odor: quapropter et plenior est; ignis autem, quod celeriter vires eorum concoquit, odorem commutat? concoctio enim rei concoquendæ commutatio est.

8. Cur rosæ suavius olent, quibus umbilicus asper, quam quibus lævis est? An quod suavius olent quæ suam naturam consecuta sunt; rosa autem spinosa natura est? Ergo suavissime olet, quum potissimum suam naturam adsecuta est.

9. Cur odores e proximo minus suaves, tam suffimento-rum quam florum? An quod prope quidem portio terrena una cum odore avolat, ita ut admistione sua vim hebetet, in longinquum vero defertur odor? Hinc etiam flores contriti odorem amittunt.

10. Utrum odores fumus sunt, an aer, an vapor? hæc enim inter se differunt, qua alterum quidem ab igne, alterum vero et sine igne fit. Et utrum a sensu aliquid in res odoratas proficiscitur, an ab illis in sensum, semper aera proximum movens? Atque si ab illis aliquid efflueret, minora reddi oporteret, etiamsi quæ odoratissima sunt, potissimum videmus edurare.

11. Cur aromata cinere suffita acrius olent quam igne? An quod in cinere minus concoquitur odor? quapropter

ἀπεπτοτέρα ἢ ὄσμη ἐπὶ τῆς τέφρας; διὸ καὶ πλείων. Πολύ οὖν καὶ τοῦ γεῶδους συναναθυμιάται καὶ γίνεται καπνός· τὸ δὲ πῦρ φθάνει ἐκκαῖον τὸ γεῶδες αὐτῶν, ὡσθ' ἢ ὄσμη καθαρωτέρα καὶ εἰλικρινής φικνεῖται ἄνευ τοῦ καπνοῦ· διὸ καὶ τριβόμενα ἤττον εὐώδη τὰ ἄνθη· τὸ γὰρ γεῶδες καὶ ἢ τρίψις κινεῖ, καὶ ἢ βραδεία θερμότης οὐ φθείρει.

12. Διὰ τί τὰ εὐώδη οὐρητικά, καὶ σπέρματα καὶ φυτά; ἢ ὅτι θερμὰ καὶ λεπτά, τὰ δὲ τοιαῦτα οὐρητικά; ταχὺ γὰρ λεπτύνει ἢ ἐνοῦσα θερμότης, καὶ ἢ ὄσμη οὐ σωματώδης, ἐπεὶ καὶ τὰ μὴ εὐώδη, οἷον σκόροδα, διὰ τὴν θερμότητα οὐρητικά, μᾶλλον μέντοι τηκτικά. Θερμὰ δὲ τὰ εὐώδη σπέρματα, διότι ὅλως ἢ ὄσμη διὰ θερμότητα γίνεται. Ἄλλὰ τὰ δυσώδη ἀπεπτά ἐστίν· 15 δεῖ δὲ μὴ μόνον θερμὰ εἶναι, ἀλλὰ καὶ εὐπεπτα, εἰ ἔσται οὐρητικά, ὅπως συγκατιόντα λεπτύνῃ τὰ ὑγρά.

13. Διὰ τί ποτε οἱ κεκραμένοι τῶν οἴνων θάπτον τῶν ἀκράτων ἔξουσι; ἢ ὅτι ὁ κεκραμένος ἀσθενέστερος τοῦ ἀκράτου ἐστὶ, τὸ δ' ἀσθενέστερον ὑπὸ πάντων ἐξίσταται τοῦ ἰσχυροτέρου; Ἔϊτα ὁ κεκραμένος ἐστὶν εὐπετέστερος τοῦ ἀκράτου· εὐπετέστερον δ' ἐστὶν ὑπάρξει φτηνιούν, καὶ ἐλαβεῖν τι τῶν μὴ ὑπαρχόντων. Ὁ μὲν οὖν ἀκρατος ὀσμώδης ἐστίν, ὁ δὲ κεκραμένος ἀνοσμος.

et copiosior est. Multum ergo partis quoque terrenæ exhalatur una fumusque redditur; at ignis terrenum eorum ante exurit, ita ut odor purior ac sincerus sine fumo adveniat: unde etiam flores triti minus suave olent: partem enim terrenam ut contritus movet, sic lentus calor non destruit.

12. Cur odorata, tam semina quam plantæ, urinam cient? An quod calida et tenuia sunt, hujusmodi autem res urinam citant? celeriter enim calor inditus extenuat, nec odor aliqua corpulentia præditus est: nam et quæ non bene olent, velut allia, vi sui caloris urinam movent, at tamen potius vim liquefaciendi obtinent. Calida vero semina quæ bene olent, ideo sunt, quod odor omnino calore efficitur. Sed foetida concoctu difficilia; nec solum calida, verum etiam concoctu facilia esse debent, quæ provocatura sunt urinam, ut una descendendo humores adtenuent.

13. Cur tandem vina diluta olent citius quam mera? An quod dilutum imbecillius mero est; quod autem imbecillius est, a quacumque re expellitur e validiori? Tum etiam vinum dilutum facilius est quam merum; facilitas autem rerum eo constat ut tum alii rei cuiuscumque insint, tum sibi adsciscant aliquam earum quæ non insunt. Merum itaque odorum, dilutum vero inodorum est.

ΤΜΗΜΑ ΙΓ.

ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΑ ΔΥΣΩΔΗ.

25 1. Διὰ τί τὸ μὲν οὔρον, ὅσω ἂν χρονίζηται ἐν τῷ σώματι, δυσωδέστερον γίνεται, ἢ δὲ κόπρος ἤττον; ἢ ὅτι ἢ μὲν ξηραίνεται μᾶλλον χρονιζομένη (τὸ δὲ ξηρὸν ἀσηπτότερον), τὸ δ' οὔρον παχύνεται, πρόσφατόν τ' ὄν ἁμιώτερον τῷ ἐξ ἀρχῆς ἐστὶ πόματι;

30 2. Διὰ τί τὰ δυσώδη τοῖς ἐδηδοκόσιν οὐ δοκεῖ ὀζειν; ἢ διὰ τὸ συντετρῆσθαι τὴν ὄσφρησιν τῷ στόματι κατὰ τὸν οὐρανὸν πλήρης ἢ αἰσθησις γίνεται ταχὺ, καὶ τῆς τε ἔσω οὐκέθ' ὁμοίως αἰσθάνεται (τὸ γὰρ πρῶτον αἰσθάνονται πάντες, ὅταν δ' ἀψωνται, οὐκέτι, ὡσπερ 35 συμφοῦς), καὶ ἢ ἐξωθεν ἢ ὁμοίως ἀφανίζεται ὑπὸ τῆς ἔσω;

3. Διὰ τί τριβόμενα τὰ ἄνθη δυσωδέστερα; ἢ διότι συμμείγνυται τῇ ὄσμῃ τὸ γεῶδες τὸ ἐν τῷ ἄνθει;

4. Διὰ τί τῶν μὲν ζώων οὐθὲν εὐωδές ἐστίν ἔξω 45 τῆς παραάλωος (αὕτη δὲ καὶ αὐτοῖς τοῖς θηρίοις· φασὶ γὰρ αὐτῆς τὰ θηρία ἠδέως ὀσμάσθαι), φθειρόμενα δὲ καὶ δυσώδη ἐστὶ, τῶν δὲ φυτῶν πολλὰ καὶ φθειρόμενα καὶ αὐαινόμενα ἔτι μᾶλλον εὐώδη γίνεται; Πότερον ὅτι τῆς δυσωδίας αἴτιον ἀπεψία τις περιτώματος; διὸ καὶ οἱ ἰδρωτές ἐνίοις καὶ ἐνίοτε τοιοῦτοί εἰσι, μάλιστα

SECTIO XIII.

QUÆ AD RES MALE OLIDAS PERTINENT.

1. Cur urina quidem, quo diutius in corpore manserit, eo foetidior fit; stercus autem minus? An quod stercus quidem remanens siccatur potius; quod autem siccum est, minus putredini patet; urina contra crassescit, recensque ubi est, potioni pristinae similior est?

2. Cur male olida his non olere videntur qui illa ederunt? An quod olfactus ad os perforatus est in palato, idcirco sensus propere impletur, interiorumque odorem non æque amplius percipit (principio enim omnes sentiunt; ubi autem tetigerint, non amplius, quasi jam agnatum esset), similisque exterior delitescit obtentu interioris?

3. Cur flores contriti deterius olent? An quod pars terrena quæ flori inest, odori sese permiscet?

4. Cur animalium quidem nullum suaviter olet, excepta pardali (hæc autem vel ipsis bestiis: ferunt enim hujus odorem ab iis cum voluptate respirari), imo perentia vel male olent; stirpium autem multæ, ubi corumpuntur et arescunt, adhuc suaviorem acquirunt odorem? Utrum quod mali odoris causa cruditas quædam excrementi est? quamobrem sudores etiam aliquibus atque

δὲ οἷς μὴ αἰεὶ τοιοῦτοι ἐκ τῶν νόσων γίνονται. Καὶ αἱ ζῦ-
σαι δὲ καὶ οἱ ἐρυγμοὶ οἱ τῶν ἀπέπτων δυσώδεις εἰσίν.
Τὸ αὐτὸ δ' αἰτιον καὶ τοῦ ἐν ταῖς σαρκί καὶ τῷ ἀνάλογον·
λέγει δ' ἀνάλογον τὸ ἀντὶ σαρκὸς τοῖς ἄλλοις ἐνυπάρχον
ζώοις· ἔστι γὰρ καὶ ἐν ταῦθ' ἀπερίττωμα ἐνίοις ἀπε-
πτον. Τοῦτο οὖν ζῶντων αἰτιον τῆς δυσωδίας ἔστι καὶ
φθειρομένων σηπόμενον· διὸ καὶ τὰ πίονα καὶ δσπᾶ
καὶ τρίχες οὐ δυσώδη ἔστιν, ὅτι τὰ μὲν πέττεται, τὰ
δ' οὐκ ἔχει ὑγρότητα. Τοῖς δὲ φυτοῖς οὐκ ἐνὶ περὶτ-
τωμα. Ἡ ἔστι μὲν τι καὶ τούτοις, ἀλλ' ὅτι ξηρὰ
καὶ θερμὰ τὰ φυτὰ τὴν φύσιν ἔστιν, ὥστ' εὐπεπτοτέρα
ἢ ἱκμάς καὶ οὐ πηλώδης ἔστιν αὐτῶν; Δηλοῖ δὲ καὶ
τῆς γῆς ἢ ἐν τοῖς θερμοῖς εὐώδης οὔσα, Συρία καὶ
Ἀραβία, καὶ τὰ εὐώδη τάκειθεν, ὅτι ξηρὰ καὶ θερμὰ
ἔστι, τὰ δὲ τοιαῦτα ἀσηπτα. Τὰ δὲ ζῶα οὐ τοιαῦτά
ἔστι καὶ θερμὰ, ὥστ' αἱ τε περιττώσεις ἀπαιτοὶ καὶ
δυσώδεις αὐτῶν εἰσίν, καὶ διαφουήσεις ὁμοίως. Καὶ
διαφθειρομένων σήπεται ἢ ὑγρότης, τῶν δ' οὐ· οὐ
γὰρ ἔχουσιν.

5. Διὰ τί τὰ δυσώδη θερμὰ ὄντα μᾶλλον δυσώδη
ἔστιν ἢ ἐψυγμένα; Ἡ ὅτι ἔστιν ἢ ὁσμὴ ἀτμὸς καὶ
ἀπορροή τις; Ὁ τ' οὖν ἀτμὸς ἐπὶ θερμοῦ γίνεται καὶ ἢ
ἀπορροή· κίνησις γὰρ τίς ἔστι, τὸ δὲ θερμὸν κινήτι-
κόν, τὸ δὲ ψυχρὸν τούναντίον στατικὸν καὶ συσταλι-
κόν καὶ φορὸν δὲ κάτω. Τὸ δὲ θερμὸν καὶ αἱ ὁσμαι
πᾶσαι ἀνωφερεῖς διὰ τὸ ἐν ἀέρι τ' εἶναι καὶ τὸ αἰσθητή-
ριον αὐτῶν ἄνω εἶναι, μὴ κάτω· πρὸς γὰρ ἐγκέφαλον
περαίνουσα ἢ ὁσμὴ αἰσθησιν ποιεῖ.

6. Διὰ τί, ἐάν τις σκόροδα φάγη, τὸ οὔρον ὀζει,
ἄλλων δ' ἐχόντων ἰσχυρὰν ὁσμὴν οὐκ ὀζει ἐδεσθέντων;
Πότερον, ὥσπερ τινὲς τῶν ἡρακλειτικῶν φασίν, ὅτι
ἀναθυμιάται, ὥσπερ ἐν τῷ ὄλω, καὶ ἐν τῷ σώματι,
εἶτα πάλιν ψυχρὸν συνίσταται ἐκεῖ μὲν ὑγρὸν, ἐν ταῦθα
δ' οὔρον, ἢ ἐκ τῆς τροφῆς ἀναθυμιάσις, ἐξ οὗ ἐγένετο
αὕτη συμμιγνυμένη, ποιεῖ τὴν ὁσμὴν; αὕτη γὰρ ἔστιν,
δταν μεταβάλλῃ. Ἡ ἔδει καὶ τὰ ἄλλα τοῦτο ποιεῖν,
ὅσα ἰσχυρὰς ὁσμάς ἔχει; νῦν δ' οὐ ποιεῖ. Ἐτι συγ-
κρινόμενα ἐκ τῆς ἀτμίδος οὐκ εἰς τὸ ἀρχαῖον ἔρχεται,
οἶον οἶνος ἐξ οἶνου, ἀλλ' οὐκ ὕδωρ, ὥστε καὶ τοῦτο
ψευδός. Ἄλλ' ὅτι μόνον φουσητικὸν τῆς κάτω κοιλίας
τῶν ὁσμὴν ἐχόντων ἰσχυρὰν ἄμα καὶ οὔρητικὴν, τὰ
δ' ἄλλα ἄνω ποιεῖ, οἶον ἢ βράφανος, καὶ τὰ πνεύματα,
ἢ οὐκ οὔρητικά. Κάτω δὲ τρία ὑπάρχει ταῦτα· καὶ
γὰρ οὔρητικόν, καὶ πνεῦμα ποιεῖ, καὶ τοῦτο κάτω.
Ὁ δὲ πόπος ὁ περὶ τὰ αἰδοῖα καὶ τὴν κύστιν τῶν τοιού-
των ἀπολαύει διὰ τὴν γεινιάσιν, καὶ ὅτι πνευματικὸς
ἔστιν· δηλοῖ δ' ἢ συντονία τοῦ αἰδοῦ. Δῆλον οὖν ὅτι
ἀφικνεῖται τὸ περὶττωμα εἰς τὴν κύστιν αὐτοῦ μάλιστα
τῶν τοιούτων ἄμα τῷ πνεύματι, δ' μιγνύμενον ποιεῖ
τοῦ οὔρου τὴν ὁσμὴν.

7. Διὰ τί τὰ στόματα μὴδὲν ἐδηροκότων, ἀλλὰ
νηστευσάντων ὀζει μᾶλλον (δ καλεῖται νηστείας ὀζειν),

aliquando ita olent, sed maxime quibus non semper tales
sunt, e morbis ejusmodi fiunt. Et flatus etiam ructusque
crudorum male olent. Eadem quoque causa est mali odoris
carnibus proprii, vel parti his proportione respondenti; ad-
pello autem proportione respondentem quæ carnis locum
tenet apud reliqua animalia: nam excrementum crudum
vel huic apud quædam inest. Hoc igitur et vivis causa
fædi halitus est, et mortuis, ubi putrescit: quamobrem pin-
guia, ossa et pili fædum numquam reddunt odorem, quod
illa quidem concoquuntur, hæc vero humore vacant. At
plantæ nullum intra se continent excrementum. An etiam
plantis revera aliquid inest, sed quia sicca et calidæ sunt
natura, ita ut vapor earum concoctu facilior, nec lutu-
lentus sit, [non male olent]? Probatur hoc et eo quod orbis
terrarum pars quæ calido sita loco est, ut Syria, ut Arabia,
suaviter olet, et plantæ ibi reperiuntur odoratæ, quia
sicca et calidæ sunt; nullam autem putredinem sentiunt
quæ hujusmodi sunt. At animalia talia non sunt, etiamsi
calida, ita ut excrementa eorum cruda fœtidaque sint, fla-
tusque itidem. Mortuis quoque animantibus humor pu-
trescit, plantis vero non, quippe quum humore careant.

5. Quam ob causam res male olidæ gravius olent, ubi
calent, quam ubi refrigeratæ sunt? An quod odor vapor
quidam et effluviolum est? Vapor itaque et effluviolum calore
existunt: motus etenim quidam sunt, calor autem mo-
vendi vim obtinet, frigus contra efficit ut res consistant et
contrahantur, deorsumque ferantur. Calor autem odores-
que omnes sursum feruntur, tum quia in aere sunt, tum
quia sensorium eorum supra, non infra habetur, quippe
quum odor ad cerebrum penetrans moveat sensum.

6. Cur si quis allia ederit, urina redolet allium; si vero
aliis rebus odore vehementi præditis vescatur, urina non
olet? Utrum, ut quidam Heracliti sectatores perhibent,
quod sicut in universo, ita etiam in corpore nostro fit ex-
halatio, deinde post refrigerationem de novo concrescit illic
quidem in humorem, hic vero in urinam, exhalatio alimenti,
ubi admiscetur ei ipsi unde proderat, odori ansam dat? hæc
enim exhalatio odor est, ubi immutatur. An cetera quoque
idem facere debent, quæ vehementem spirant odorem?
nunc autem non faciunt. Ad hæc quæ e vapore concre-
scunt, non ad statum pristinum redeunt, ita ut verbi causa
e vino vinum, sed non aqua fiat, ita ut hoc quoque falsum
sit. Verum quia allium solum ex rebus odore vehementi si-
mul ac urinam cienti præditis ventrem inferiorem inflat,
[urinæ odorem indit]: cetera enim vel superne quoque
flatus faciunt, ut radícula, vel urinam non citant. Tria ni-
mirum hæc ei insunt quæ deorsum agunt: urinam, in-
quam, ciet, flatus excitat, idque deorsum. Locus autem
circa genitalia et vesicam hujusmodi res sibi adsciscit, tum
propter vicinitatem, tum quia spiritualis est, quod veretri
intentione demonstratur. Constat igitur, excrementum
allii omnium maxime hujusmodi rerum una cum spiritu
ad vesicam devenire, quod admistione sua odorem urinæ
efficit.

7. Quam ob causam ora hominum, quum nihil ederint,
sed jejunarint, gravius olent (quod jejunium olere dicunt),

φαγόντων δ' οὐκέτι, ὅτε ἔδει μάλλον; Ἡ ὅτι κινουμένης τῆς κοιλίας θερμότερος ὁ ἀήρ γινόμενος διὰ τὴν ἀκίνησιαν σήπει τὸ πνεῦμα καὶ τὰ φλεγματώδη περιττώματα (ὅτι δὲ θερμότερος γίνεται, σημείον ὅτι καὶ δι-
5 ψαν ποιεῖ ἡ νηστεία μάλλον)· φαγόντων δὲ διὰ τὸ ἐλάττων εἶναι ἡ ὁσμὴ τῆς τῶν σιτίων παύεται; κρατεῖ γὰρ τῆς θερμότητος ἡ τῶν σιτίων θερμότης, ὥστε μὴθὲν πάσχειν.

8. Διὰ τί ἡ μασχάλη δυσωδέστατον τῶν τόπων;
10 Πότερον ὅτι ἀπνούστατός ἐστιν, ἔστι δ' ἡ δυσωδία ἐν τοῖς τοιοῦτοις μάλιστα διὰ τὸ σῆψιν γίνεσθαι ὑπὸ τῆς ἡσυχίας τῆς ὑγρότητος; Ἡ διότι ἀκίνητος καὶ ἀγύμναστος;

9. Διὰ τί οἱ τοῦ γράσου ὄζοντες, ὅταν ἀλείφονται
15 μύρῳ, δυσωδέστεροι γίνονται; Ἡ διότι τοῦτο ἐπὶ πολλῶν γίνεται, οἷον ὄξυ καὶ γλυκὺ συμμιχθὲν τὸ ὅλον γλυκύτερον ἐγίνεται; Ἐἴτα ἰδρώσαντες πάντες δυσωδέστεροί εἰσι, τὸ δὲ μῦρον θερμαντικόν ἐστιν· ἰδρω-
τας οὖν παρασκευάζει.

10. Διὰ τί τῶν ἐγκύρτων καὶ κυροτέρων δυσωδο-
20 τέρα καὶ βαρυτέρα ἢ ὁσμὴ τοῦ πνεύματος; Ἡ διότι συγχέκλεισται ὁ τόπος ὁ περὶ τὸν πνεύμονα καὶ ἀνέσπασται ἐκ τῆς εὐθυωρίας, ὥστ' οὐκ εὐπνοῦς, ἀλλὰ σήπεται ἡ ἰκμάς καὶ τὸ πνεῦμα μάλλον εἰσω ἐγκτα-
35 κλειόμενον;

11. Διὰ τί τὰ πολλὰ τῶν μύρων συνεξιδρῶσαι δυσ-
ώδη, ἔνια δ' ἠδίων, ἢ οὐ χείρω; Ἡ ὅσα μὲν τῇ κινήσει ἢ τῇ τρίψει μεταβάλλοντα, χείρω τὰ τοιαῦτα, ὅσα
δὲ μὴ, τοῦναντίον; ἔστι δ' ἔνια τοιαῦτα, ὥσπερ καὶ
30 τῶν ἄνθων, ἐξ ὧν γίνονται αἱ εὐωδία, τὰ μὲν τριβόμενα ἢ θερμαινόμενα ἢ ξηραίνόμενα φαῦλα, οἷον τὰ λευκόια, τὰ δ' ὁμοια, οἷον τὰ ῥόδα. Καὶ τῶν μύρων δὴ ὅσα ἐκ τοιούτων ἐστί, μεταβάλλει, τὰ δ' οὐ· διὸ
τὸ ῥόδιον ἥκιστα. Καὶ δυσώδη δὲ φαίνεται μάλλον,
35 ὅσων οἱ ἰδρωτές δυσώδεις, καὶ διὰ τὸ μίγνυσθαι τῷ ἐναντίῳ, ὥσπερ τὸ μέλι μετὰ τοῦ ἄλλο οὐ μάλλον γλυκὺ, ἀλλ' ἥττον.

12. Διὰ τί πάντα μάλλον ὀζει κινούμενα; Ἡ διότι
ἀναπίμπλησι τὸν ἀέρα; Διαπέμπεται οὖν θάττον ἢ
40 ὁσμὴ πρὸς τὴν αἰσθησιν.

quum vero ederint, non amplius, quo tempore tamen magis olere deberent? An quod ventre inani aer incallescens spiritum excrementaque pituitosa propter immobilitatem putrefacit (calidiorum autem effici, argumentum est quod vel sitim potius parit jejunium); at ubi ederimus, cessat odor ille, quia minor est odore ciborum? calor enim ciborum calorem illum superat, ita ut nihil patiatur os.

8. Cur ala omnium locorum pessime olet? Utrum quod omnium minime flatui patet? malus enim odor locis hujusmodi contrahi maxime solet, quoniam putredo quiete humoris consistit. An ideo quod motu exercitationeque caret?

9. Cur qui hircum redolent, foetidiorum contrahunt odorem, ubi se unguento inunxerint? An quia hoc in multis rebus accidere solet, velut ubi acido dulce commistum est, universa mistura inde redundans dulcior est? Tum etiam omnes, postquam sudarunt, gravius olent; unguentum autem concalfaciendi vim habet: itaque sudores provocat.

10. Cur incurvorum gibborumque halitus odor foetidior ac gravior est? An quod locus circa pulmonem conclusus et a recto tramite retractus est, ita ut spiritui non pateat, sed vapor ac spiritus intus interclusus putrescant amplius?

11. Cur unguentorum major pars, ubi una cum sudore expelluntur, male olet, aliqua tamen suaviora redduntur, aut non deteriora? An quæ motu, vel tritu commutantur, hæc deteriora sunt; quæ autem non, his contrarium evenit? nonnulla enim hujus generis effluvia, quomodo etiam florum quibus odores conficimus, partim quidem contrita, vel concalfacta, vel desiccata prava sunt, ut violæ albæ, alia vero sibi similia manent, ut rosæ. Et unguenta igitur quæ ex floribus hujusmodi proveniunt, commutantur utique; alia vero non: unde rosaceum commutatur minime. Et quidem gravius redolere videntur apud homines quorumcumque sudores male olent, vel quoniam rei sibi contrariæ se permiscent, ut mel cum sale mixtus non magis, sed minus dulce redditur.

12. Cur omnia plenius olent, ubi moventur? An quod aera implent? Itaque odor citius ad sensum transmittitur.

ΤΜΗΜΑ ΙΔ.

ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΚΡΑΣΕΙΣ.

1. Διὰ τί θηριώδεις τὰ ἔθνη καὶ τὰς ὄψεις οἱ ἐν ταῖς
ὑπερβολαῖς ὄντες ἢ ψύχους, ἢ καύματος; Ἠ διὰ τὸ
αὐτό; ἢ γὰρ ἀρίστη κρᾶσις καὶ τῇ διανοίᾳ συμφέρει,
αἱ δ' ὑπερβολαὶ ἐξιστάσι, καὶ ὥσπερ τὸ σῶμα διαστρέ-
45 φουσιν, οὕτω καὶ τὴν τῆς διανοίας κρᾶσιν.

SECTIO XIV.

QUÆ AD [REGIONUM] HABITUS PERTINENT.

1. Cur efferis et moribus et adspicibus sunt qui in nimio vel frigore, vel aestu colunt? An eadem causa est? optima enim temperies etiam intelligentiæ prodest, excessus autem mentem perturbant, et ut corpus distorquent, sic etiam mentis temperamentum.

2. Διὰ τί ἐν τῷ Πόντῳ ὁ σίτος ἑαθεὶς ἐν τῷ ψύχει πολλὰ ἔτη γίνεται ἀκότος; *Ἡ ὅτι ἐξικμάζεται τὸ ἀλλότριον ὑγρὸν μετὰ τοῦ θερμοῦ, ὥσπερ ἐν ταῖς σταφυλαῖς; ἕνια μὲν γὰρ ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ, ἕνια δ' ἕμα τῷ θερμοῦ.

3. Διὰ τί ἐν τῇ ψυχροτάτῃ χώρᾳ οἱ καῦσοι μᾶλλον γίνονται; *Ἡ διότι ἀντιπερίσθησι τὸ ψῦχος εἰσω τὴν θερμότητα, ἐν δὲ τῷ θέρει τούναντίον συμβαίνει, τὰ εἰσω ψυχρότερα; ὁ δὲ καῦσος πυρετὸς τῶν ἔξω κατεψυγμένων τὰ ἔσω θερμότητι υπερβάλλει.

4. Διὰ τί οἱ Αἰθίοπες καὶ οἱ Αἰγύπτιοι βλαῖσοι εἰσιν; *Ἡ διότι ὑπὸ θερμοῦ, ὥσπερ καὶ τὰ ξύλα διαστρέφεται ξηραίνόμενα, οὕτω καὶ τὰ τῶν ζώων σώματα; Δηλοῦσι δὲ καὶ αἱ τρίχες οὐλοτέρας γὰρ ἔχουσιν, ἢ δ' οὐλότης ἐστὶν ὥσπερ βλαῖσότης τῶν τριχῶν.

5. Διὰ τί ἐν τοῖς νοτιοῖς μᾶλλον θηλυτοκοῦσιν αἱ ὄχειαι; *Ἡ ὅτι τὸ πλεῖον ὑγρὸν βραδύτερον παχύνεται, ἐν δὲ τοῖς νοτιοῖς διὰ τὴν ὑγρότητα τῆς κράσεως ὑγρότερον τὸ σπέρμα γίνεται;

6. Διὰ τί ἐν τοῖς ἐλώδεσι τὰ μὲν ἐν τῇ κεφαλῇ ἔλκη ταχὺ υγιάζεται, τὰ δ' ἐν ταῖς κνήμαις μόλις; *Ἡ ὅτι βαρεῖα ἢ ὑγρότης διὰ τὸ γεώδες εἶναι, τὰ δὲ βαρεῖα εἰς τὸ κάτω ὑποχωρεῖ; Τὰ μὲν οὖν ἄνω εὐπεπτα διὰ τὸ ὑποκεχωρηκέναι εἰς τὸ κάτω, τὰ δὲ κάτω πολλῆς γέμει τῆς περιπτώσεως καὶ εὐσπύτου.

7. Διὰ τί οἱ μὲν ἐν τοῖς εὐπνόοις τόποις βραδέως γηράσκουσιν, οἱ δ' ἐν τοῖς κοίλοις καὶ ἐλώδεσι ταχέως; *Ἡ τὸ γῆρας σηπεδῶν τίς ἐστι, σήπεται δὲ τὸ ἡρεμοῦν, τὸ δ' ἐν κινήσει ὃν ἢ ὄλιως ἀσαπές, ἢ ἤττον τοῦτο πάσχει, οἷον τὸ ὕδωρ; Ἐν μὲν οὖν τοῖς ὑψηλοῖς διὰ τὴν εὐπνοίαν ὁ ἀήρ ἐν κινήσει ἐστίν, ἐν δὲ τοῖς κοίλοις μένει. Ἐπεὶ δ' ἐκεῖ μὲν διὰ τὴν κίνησιν ἀεὶ καθαρὸς ὁ ἀήρ καὶ ἔτερος γίνεται, ἐν δὲ τοῖς ἐλώδεσι μένει.

8. Διὰ τί οἱ μὲν ἐν τοῖς θερμοῖς τόποις δειλοὶ εἰσιν, οἱ δ' ἐν τοῖς ψυχροῖς ἀνδρεῖοι; *Ἡ ὅτι ἐναντίως τοῖς τόποις καὶ ταῖς ὥραις ἢ φύσις ἔχει, διὰ τὸ ὁμοίως ἐχόντων ἀνάγκη διακαίεσθαι ταχέως ἀνδρεῖοι δ' εἰσὶν οἱ τὴν φύσιν θερμοί, δειλοὶ δ' οἱ κατεψυγμένοι; Συμβαίνει δὲ τοὺς μὲν ἐν τοῖς θερμοῖς ὄντας κατεψυχθαι, τοὺς δ' ἐν τοῖς ψυχροῖς ἐκτεθερμάνθαι τὴν φύσιν· μεγάλοι δ' ἄμφω εἰσὶν, οἱ μὲν ἐν τοῖς ψυχροῖς διὰ τὴν ἐν αὐτοῖς σύμφυτον θερμότητα, οἱ δ' ἐν τοῖς θερμοῖς διὰ τὴν ἐν τῷ τόπῳ· ἐν γὰρ τοῖς θερμοῖς καὶ ὑπὸ τοῦ θερμοῦ αὐξάνονται, τὸ δὲ ψῦχος πιλητικόν ἐστιν. Ἄτε οὖν τῶν μὲν ἐν αὐτοῖς ἐχόντων τὴν ἀρχὴν τῆς αὐξήσεως σφοδρὰν, τῶν δ' οὐ καλωμενῶν ὑπὸ τῆς ἔξωθεν ψυχρότητος, εἰκότως ἐπὶ πολλὴν τὴν αὐξήσιν ἐπιδέχονται· οἱ δὲ περὶ ἡμᾶς ἤττον διὰ τὸ ἐλάττω τ' ἔχειν τὴν ἀρχὴν ἐν αὐτοῖς, καὶ διὰ τὸ τοὺς ἐν τοῖς ψυχροῖς συμπελεῖσθαι.

2. Cur frumentum in Ponto in frigore per multos annos repositum corruptionis fit expers? An propterea quia humor alienus una cum calore exhauritur, ut in uvis? alia enim frigore, alia vero una cum calore exhauriuntur.

3. Cur potius in frigidissimis regionibus febres ardentes fiunt? An quod frigus calorem intus circumobsistit, cuius rei contrarium aestivo tempore fit, partes nempe ut internæ frigidiores sint? febris enim ardens partibus refrigeratis exterioribus internarum calore excellit.

4. Cur blæsi Æthiopes sunt et Ægyptii? An quoniam calore, quemadmodum ligna siccata distorquentur, ita etiam corpora animalium? Quod etiam pili declarant: crispiores enim habent, crispitudo autem veluti pilorum blæsitatis est.

5. Cur in austrinis initus feminam potius generant? An quod largior humor tardius crassescit, in austrinis autem humiditas temperamenti facit ut semen reddatur humidius?

6. Cur locis palustribus capitia quidem ulcera sanantur celeriter, crurum autem ægre? An quod humor est gravis, quia terrenus est; omne autem grave deorsum subit? Ergo partes superiores quidem rite concoctæ sunt, quoniam humor deorsum subit; inferiores autem multo excremento putrefactuque facili redundant.

7. Cur qui loca flatibus pervia colunt, tardius senescunt, qui autem cava et palustria, ocius? An senectus quædam putredo est, putret autem quod quiescit; quod vero movetur, aut minus ita adfcitur, ut aqua, aut putredinis plane expers est? Igitur in locis editis quidem aer agitur, quippe flatibus patens, in cavis vero manet immotus. Ad hæc illic quidem purus ac diversus adsidue propter agitationem fit aer, in palustribus vero restat.

8. Cur ignavi quidem sunt qui loca calida incolunt, fortes vero, qui frigida? An quod natura contra quam loca et tempestates se habet, quoniam si eodem modo se haberet, necesse esset ut cito exurerentur; sunt autem fortes qui calidi sunt natura, ignavi vero qui refrigerati? Adcidit autem ut qui calida quidem loca inhabitant, refrigerati sint, qui vero frigida, naturaliter concalefacti; utriusque tamen grandes sunt, frigidarum quidem regionum incolæ propter insitum calorem quem continent, calidarum vero propter regionis, quippe quum in calidis et a calore augentur, dum frigus vim constipandi habet. Quum igitur illi quidem principium intra se vehemens augendi obtineant, hi vero externo frigore non impediuntur, merito utriusque plenius recipiunt incrementum; at homines nostræ regionis minus, cum quia principium intra se minus continent, tum quia frigidarum regionum incolæ constipantur.

9. Διὰ τί μακρόβιοι μάλλον εἰσιν οἱ ἐν τοῖς θερμοῖς τόποις οἰκοῦντες; Ἡ διὰ τὸ ξηροτέραν ἔχειν τὴν φύσιν, τὸ δὲ ξηρότερον ἀσαπέστερον εἶναι καὶ πολυχρονιώτερον, τὸν δὲ θάνατον οἷον σῆψιν τινα εἶναι; Ἡ διότι ὁ μὲν θάνατος ἐστὶ ψύξις τοῦ ἐντὸς θερμοῦ, καταψύχεται δὲ πᾶν ὑπὸ τοῦ περιέχοντος καὶ ψυχροτέρου; ἐστὶ δ' ὁ περιέχων ἀήρ ἐν μὲν τοῖς ἀλεινοῖς τόποις θερμὸς, ἐν δὲ τοῖς ψυχροῖς ψυχρὸς, ὥστε θᾶπτον καὶ μάλλον φθείρει τὸ ἐν αὐτοῖς θερμόν.

10. Διὰ τί οἱ ἐν τοῖς θερμοῖς τόποις μακροβιώτεροι; Ἡ ὅτι μάλλον τὸ θερμόν καὶ τὸ ὑγρὸν σώζουσιν; ὁ γὰρ θάνατος ἢ τούτων φθορά.

11. Διὰ τί ἐν τοῖς ἐλώδεσι τόποις ὑπνωδέστεροι γίνονται; Ἡ διότι κατεψυγμένοι μάλλον ἐν αὐτοῖς ἔσμεν, ἢ δὲ κατὰψυξις ἤσυχία τις οὔσα παρασκευάζει ὑπνον, ὁ δ' ὑπνος ἐν τῷ ἤσυχάζειν παραγίνεται;

12. Διὰ τί οἱ ἐν τοῖς πλοίοις εὐχρόοι, ἐπὶ ὕδατος διατιώμενοι, μάλλον τῶν ἐν τοῖς ἕλεσιν; Ἡ ἢ ὥρα καὶ τὸ εὐπνον αἴτιον; ὠχροῦς δὲ τὸ ὕδωρ ποιεῖ, ὅταν σήπηται, ὁ πάσχει δι' ἀκησιαν· διὸ ἐν τοῖς ἐλώδεσιν ὑπυχοί.

13. Διὰ τί ἐν τοῖς χειμερινοῖς χωρίοις πνίγη σφοδρὰ γίνεται πολλά, καὶ μάλλον ἢ ἐν τοῖς ἀλεινοῖς; Πότερον διὰ τὴν ὑγρότητα τοῦ ἀέρος; ἀπὸ γὰρ τῆς αὐτῆς θερμότητος ὕδωρ θερμότερον γίνεται τοῦ ἀέρος, ὥστε καὶ ὁ ἀήρ ὑγρότερος τοῦ θερμοῦ; Ἡ οὐδὲ ἐστὶ ξηρότερος ὁ ἀήρ ἐν τοῖς τόποις τοῖς τοιούτοις, ἀλλὰ φαίνεται παρὰ τὸ ἐναντίον, ὥσπερ ὁ ἐκ νεφέλης ἥλιος παρὰ τὸ ἐκ τῆς σκιᾶς θιγγάνεσθαι;

14. Διὰ τί οἱ πρὸς μεσημβρίαν οἰκοῦντες μάλλον εἰσὶ μελανόφθαλμοι; Ἡ γλαυκὰ μὲν ἐστὶ τὰ ὄμματα δι' ὑπερβολὴν τοῦ ἐντὸς θερμοῦ, μελανά δὲ διὰ τὴν τοῦτου ἀπουσίαν, ὥσπερ καὶ Ἐμπεδοκλῆς φησιν; Καθάπερ οὖν τῶν πρὸς ἀρκτον οἰκούντων γλαυκὰ τὰ ὄμματα ἐστὶ τῷ ἐντὸς θερμόν κωλύεσθαι διεκπίπτειν διὰ τὸ ἐκτὸς ψυχρόν, οὕτω τῶν πρὸς μεσημβρίαν οἰκούντων τὸ μὲν ὑγρὸν διὰ τὸ περιέχον θερμόν οὐκ ἐκπίπτει, τὸ δὲ θερμόν μηδενὸς ἀντιφράττοντος ἐκπίπτει, τὸ δὲ λειπόμενον ὑγρὸν μέλαν ποιεῖ· τῇ γὰρ τοῦ φωτὸς ἀπουσίᾳ τὸ λειπόμενόν ἐστὶ σκοτιῶδες. Ἡ τοῖς τοῦ λοιποῦ σώματος χρώμασιν μοιοῦται τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ χρῶμα; διὸ τῶν πρὸς ἀρκτον λευκῶν ὄντων γλαυκὰ τὰ ὄμματα (τοῦ γὰρ λευκοῦ τοῦτο ἐγγὺς τὸ χρῶμα), καὶ τῶν πρὸς μεσημβρίαν μελάνων ὄντων μέλανα καὶ τὰ ὄμματα.

15. Διὰ τί οἱ ἐν τοῖς θερμοῖς τόποις σοφώτεροί εἰσιν ἢ ἐν τοῖς ψυχροῖς; Πότερον διὰ τὸ αὐτὸ δι' ὅπερ καὶ οἱ γέροντες τῶν νέων; οἱ μὲν γὰρ διὰ τὴν ψυχρότητα τοῦ τοῦ ἐπανούσης τῆς φύσεως αὐτῶν θερμότεροί εἰσιν πολὺ, ὥστε λίαν μεθύουσιν ἰοίκασι, καὶ οὐκ εἰσὶ ζητητικοί, ἀλλ' ἀνδρείοι καὶ εὐελπίδες· οἱ δ' ἐν τοῖς ἀλει-

9. Cur diutius vivunt qui loca calida incolunt? An quia natura sunt sicciora, quod vero sicciora est, putredini minus patet ac diutius durat; mors autem quasi putredo quaedam est? An quod mors quidem caloris interioris refrigeratio est, refrigerantur autem omnia a re ambiens, si frigidior est? Aer enim ambiens in aestuosis quidem locis calet, in frigidis vero friget, ita ut calorem quem continent, oculis magisque corrumpat.

10. Quam ob causam qui calida loca habitant, vivunt diutius? An quod calorem humoremque amplius servant? harum enim rerum interitus mors est.

11. Cur locis palustribus efficitur somnolentiores? An quod magis in iis refrigerati sumus, refrigeratio autem quum requies quaedam sit, somnum nobis conciliat, isque inter quiescendum supervenit?

12. Cur qui in navibus degunt, quamvis in aqua, coloratiora tamen sunt quam qui in paludibus? An tempestas et flatuum facilis accessus causa sunt? pallidos enim efficit aqua, ubi putrescit, quod ei eventit propter immobilitatem: quamohrem subpallidi sunt qui loca palustria colunt.

13. Cur regionibus hibernis aestus fiunt vehementes ac crebri, idque magis quam tepidis? Utrum propter aeris humiditatem? nam caloris opera ejusdem aqua validius calefit quam aer, ita ut aer quoque humidior acrius quam calidus incalescat? An ne siccior quidem aer in locis hujusmodi est, sed videtur tantummodo, quoniam contrarium juxta positum est, quo modo sol, ubi e nube illuxit, quoniam umbra tangitur?

14. Qua de causa qui meridiem versus habitant, nigros potius oculos habent? An quod caesii quidem sunt oculi propter caloris interioris exsuperantiam, nigri vero propter ejusdem absentiam, ut Empedocles etiam refert? Ergo quemadmodum qui aquilonem versus incolunt, oculos caesios ideo habent, quod calor interior a frigore exteriori excidere vetatur, ita apud eos qui ad meridiem habitant, humor quidem propter ambientis calorem non excidit, sed calor nihil obstruente excidit atque humorem qui relinquitur, nigro tingit colore: lucis enim absentia id quod relinquitur, manet caliginosum. An reliqui corporis colores oculi color imitatur? quapropter qui aquilonem versus inhabitant, ut ipsi albi sunt, sic oculos caesios habent (hic etenim color prope album est), et qui ad meridiem sunt, ut ipsi nigri, ita etiam oculos nigros sortuntur.

15. Cur locis calidis homines sapientiores sunt quam frigidis? Utrum eadem de causa, qua etiam senes quam juvenes? etenim hi quidem propter frigus loci, recedente eorum natura, longe calidiores sunt, ita ut perquam vinolentis similes sint, neque ad vestigandum proclives, sed fortes bonaque spe freti; contra qui loca aestuosa habitant,

εισις νήφουσι διὰ τὸ κατεψύχθαι· πανταχοῦ δ' οἱ φοβούμενοι τῶν θαρρούντων μάλλον ἐπιχειροῦσι ζητεῖν, ὥστε καὶ εὐρίσκουσι μάλλον. Ἡ δὲ διὰ τὸ πολυχρονιώτερον τὸ γένος εἶναι τοῦτο, τοὺς δ' ὑπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ ἀπολέσθαι, ὥστ' εἶναι καθάπερ νέους πρὸς γέροντας τοὺς ἐν τοῖς ψυχροῖς τόποις πρὸς τοὺς ἐν τοῖς θερμοῖς οἰκούντας;

16. Διὰ τί οἱ μὲν ἐν τοῖς θερμοῖς τόποις δειλοὶ εἰσιν, οἱ δ' ἐν τοῖς ψυχροῖς ἀνδρείοι; Ἡ ἐτι ἐναντίως τοῖς τόποις καὶ ταῖς ὥραις ἡ φύσις ἔχει, διὰ τὸ ὁμοίως ἐχόντων διακάεσθαι ἀν ταχέως; ἀνδρείοι δ' εἰσιν οἱ τὴν φύσιν θερμοὶ, δειλοὶ δ' οἱ κατεψυγμένοι. Συμβαίνει δὲ τοὺς μὲν ἐν τοῖς θερμοῖς ὄντας καταψύχεσθαι (ἀραιῶ γὰρ ὄντος αὐτοῖς τοῦ σώματος τὸ θερμὸν αὐτῶν ἐξω διεκπίπτει), τοὺς δ' ἐν τοῖς ψυχροῖς ἐκτεθερμάνθαι τὴν φύσιν διὰ τὸ ἐκ τοῦ ἐκτός ψύχους πυκνοῦσθαι τὴν σάρκα, πυκνομένης δ' ἐντός συστέλλεσθαι τὸ θερμὸν.

sobrii propterea sunt, quia refrigerati; ubique autem qui metuunt, magis quam qui confidunt, inquirere conantur, ita ut magis etiam inveniant. An quod antiquius genus hoc hominum est, illi vero diluvie perierunt, ita ut tamquam juvenes sint ad senes qui loca habitant frigida, ad eos qui calida colunt?

16. Cur ignavi quidem sunt qui loca habitant calida, fortes vero qui frigida? An quod natura contra quam loca et tempestates se habet, quoniam si eodem modo se haberet, brevi exureretur? fortes enim sunt qui natura calidi sunt, timidi vero qui refrigerati. Adcidit ergo ut qui calida loca colunt, refrigerentur (quum enim rarum corpus eorum sit, calor apud eos foras elabitur), qui autem in frigidis degunt, sua concaluerint natura, quod a frigore exteriori caro densatur, cujus densitate calor colligitur intus.

ΤΜΗΜΑ ΙΕ.

ΟΣΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΜΕΤΕΧΕΙ ΘΕΩΡΙΑΣ.

1. Διὰ τί διάμετρος καλεῖται μόνη τῶν δίχα διαιρουσῶν τὰ εὐθύγραμμα ἢ ἐκ γωνίας εἰς γωνίαν ἀγχιεῖσα γραμμῆ; Ἡ ἐτι διάμετρος δίχα διαιρεῖ, καθάπερ τοῦνομα ὑποσημαίνει, οὐ φθείρουσα τὸ μετρούμενον; Ἡ μὲν οὖν κατὰ τὰς συνθέσεις διαιροῦσα (λέγω δὲ τὰς γωνίας) διάμετρος ἔσται· οὐ γὰρ φθείρει, ἀλλὰ διαιρεῖ, καθάπερ οἱ τὰ στρατιωτικὰ σκευὴ διαιροῦντες· ἡ δὲ κατὰ τὰς γραμμὰς σύνθετα τέμνουσα φθείρει· σύγκειται γὰρ τὸ εὐθύγραμμον κατὰ τὰς γωνίας.

2. Διὰ τί διάμετρος καλεῖται; Ἡ διότι δίχα μόνη διαιρεῖ; Ὡς περ οὖν εἰ τις εἴποι διχάμετρος ἔστιν. Καὶ διὰ τί μόνη τῶν δίχα τοῦτο καλεῖται; Ἡ ἐτι κατὰ μέλη 30 ἢ κέκαμπται, μόνη διαιρεῖ, αἱ δ' ἄλλαι κατὰ πλευράς;

3. Διὰ τί πάντες ἄνθρωποι, καὶ βάρβαροι καὶ Ἑλληνες, εἰς τὰ δέκα καταριθμοῦσι, καὶ οὐκ εἰς ἄλλον ἀριθμὸν, ὅον β', γ', δ', ε', εἶτα πάλιν ἐπαναδιπλοῦσιν, ἐν πέντε, δύο πέντε, ὥσπερ ἐνδεκά, δώδεκα, οὐδ' αὖ ἐξωτέρω παυσάμενοι τῶν δέκα, εἶτα ἐκείθεν ἐπαναδιπλοῦσιν; ἔστι μὲν γὰρ ἕκαστος τῶν ἀριθμῶν ὁ ἐμπροσθεν καὶ ἐν ἡ δύο, καὶ οὗτος ἄλλος τις, ἀριθμοῦσι δ' ὁμοῦ δρίσαντες ἀχρι τῶν δέκα. Οὐ γὰρ δὴ ἀπὸ τῆς 40 χης γε αὐτὸ ποιοῦντες φαίνονται καὶ αἰεὶ· τὸ δ' αἰεὶ καὶ ἐπὶ πάντων οὐκ ἀπὸ τύχης, ἀλλὰ φυσικόν. Πότερον ἐτι τὰ δέκα τελειὸς ἀριθμός; ἔχων γὰρ πάντα τὰ τοῦ ἀριθμοῦ εἶδη, ἄρτιον, περιττόν, τετράγωνον, κύβον, ὑπέρκοσ, ἐπίπεδον, πρώτων σύνθετον. Ἡ ἐτι ἀρχὴ ἢ 46 δεκάς; ἐν γὰρ καὶ δύο καὶ τρία καὶ τέτταρα γίνονται δεκάς. Ἡ ἐτι τὰ φερόμενα σώματα ἐννέα; Ἡ ἐτι ἐν

SECTIO XV.

QUÆ ADDISCIPLINAM MATHEMATICAM PERTINENT.

1. Cur linea de angulo ducta in angulum sola eorum quæ figuras rectis terminatas lineis bipartito secant, diametros vocatur? An quod diametros, ut nomen subindicat, bipartito dividit non destruens id quod metitur? Ergo quæ per commissuras (adpello autem ita angulos) dividit, diametros erit: non enim destruit, sed dividit, quomodo faciunt qui impedimenta militaria partiuntur; at quæ per lineas secat, figuras compositas secando destruit: angulis etenim coagmentatur quæ rectis lineis terminatur.

2. Cur diametros adpellatur? Utrum quoniam sola bipartito dividit? Perinde igitur est ac si quis diceret: bipartito demetiens est. At quamobrem sola inter bipartito secantes ita vocatur? An quod sola figuram secat per membra, quibus inflexa est, ceteræ vero per latera?

3. Cur homines omnes, tam barbari quam Græci, ad decem usque numerant, non ad alium usque numerum, ut duo, tris, quatuor, quinque, tum rursus repetunt unum quinque, duo quinque, sicut undecim, duodecim; nec rursus ultra denarium numerum cessantes, inde posthac repetunt? est enim numerus quisque quod præcedit, ac unum aut duo, et sic deinceps alius quis: numerant nihilominus statulo termino denarii numeri. Haud sane fortuito id faciunt, idque semper: quod enim semper atque apud omnes fit, non fortuitum, sed naturale est. Utrum quod perfectus numerus denarius est? continet enim omnia numerorum genera, ut par, impar, quadratum, quadrantale, longum, planum, primum compositum. An quod denarius principium est? unum enim et duo et tres et quatuor eum conficiunt. An quia corpora quæ feruntur, numero novem

δέκα ἀναλογίαις τέτταρες κυβικοί ἀριθμοὶ ἀποτελοῦνται, ἐξ ὧν φασιν ἀριθμῶν οἱ Πυθαγόρειοι τὸ πᾶν συν-εστάναι; Ἡ ὅτι πάντες ὑπῆρξαν ἄνθρωποι ἔχοντες δέκα δακτύλους; Οἷον οὖν ψήφους ἔχοντες τοῦ οικαίου ἀριθμοῦ, τούτω τῷ πλήθει καὶ τὰλλα ἀριθμοῦσιν. Μόνον δ' ἀριθμοῦσι τῶν Θρακῶν γένος τι εἰς τέτταρα, διὰ τὸ ὡσπερ τὰ παιδία μὴ δύνασθαι μνημονεύειν ἐπὶ πολῷ, μηδὲ χρῆσιν μηδενὸς εἶναι πολλοῦ αὐτοῖς.

4. Ὅτι ἡ γῆ κέντρον· αἰεὶ γὰρ ὁμοία τὰ φαινόμενα ἡμῖν σχήματα. Δοκεῖ τοῦτο εἶναι, ἐὰν μὴ ἀπὸ τοῦ μέσου τις θεωρῆ, ἀλλ' ὅτε μὲν τρίγωνα, ὅτε δὲ τραπέζια, ὅτε δ' ἄλλοια. Ἐδόκει ἡ γῆ μέσον ἡμῖν, εἰ ἀπὸ τούτων ἐνὶ ἡμᾶς θεωρεῖν· οὕσης γὰρ σφαιροειδοῦς τῆς γῆς ταυτὸ κέντρον τούτου καὶ τῆς γῆς ἔσται. Ἡμεῖς δ' ἐπάνω τῆς γῆς οἰκοῦμεν, ὥστ' οὐκ ἀπὸ τούτου, ἀλλὰ τὸ ἡμισυ τῆς διαμέτρου ἀφεστῶσιν ἡμῖν τοιαῦτα φαίνεται. Τί οὖν κωλύει πλέονος γενομένου τοῦ διαστήματος διαμένειν τὴν τῶν σχημάτων φαντασίαν;

5. Διὰ τί τοῦ ἡλίου δημοσῶνως φερομένου, ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ οὐχ ἡ αὐτὴ αὐξήσις καὶ φθίσις τῶν σκιῶν; Ἡ ὅτι ἴσαι γίνονται αἱ γωνίαι πρὸς τὰ δρωμένα, αἰ ἀπὸ τῶν ἀκτίων ὑπὸ ταῖς ἴσαις περιφερείαις; εἰ δ' αὐταί, καὶ ἐμβαλλόμενοι ποιοῦσιν ἀκτίνας ἐν τῷ τριγώνῳ, ὅπερ ἔχεται ὑπὸ τε τῆς πρώτης ἀκτίνος καὶ τοῦ δρωμένου καὶ τῆς σκιάς. Εἰ δ' αἱ γωνίαι ἴσαι, ἀνάγκη τὴν πορρωτέρω γραμμὴν τοῦ δρωμένου μείζω εἶναι τῆς ἐγγυτέρω· τοῦτο γὰρ ἴσμεν. Διηρήσθω οὖν ἡ περιφέρεια εἰς ἴσα δσαοῦν πλήθει, ὁράσθω δὲ τὸ Θ. Ὅταν οὖν ὁ ἥλιος ἐπὶ τοῦ Α προσλαβῶν τὸ Θ ποιήσῃ τινὰ σκιάν ἐν τῷ ΘΑ, ἀνάγκη δὴ τὴν ἀκτίνα ἐπὶ τὸ Α πίπτειν. Ὅταν δ' ἔλθῃ ἐπὶ τὸ Β, ἡ ἀπὸ τοῦ Β ἀκτίς ἐντὸς τῆς ΘΑ πεσεῖται, καὶ ὅταν πάλιν ἐπὶ τὸ Γ μεταβῇ, ὡσαύτως· εἰ δὲ μὴ, εὐθεία εὐθείας διχῆ ἄψεται. Ἐπεὶ οὖν ἴση ἡ ΑΒ τῇ ΒΓ, καὶ αἱ γωνίαι αἰ ὑπὸ ταύτης αἰ πρὸς τῷ Δ ἴσαι ἔσονται· πρὸς τῷ κέντρῳ γάρ. Εἰ δὲ τῇ τοῦ Δ, καὶ ἐν τῷ τριγώνῳ· κατὰ κορυφὴν γὰρ ταύταις· ὥστ' ἐπεὶ εἰς ἴσα διαιρεῖται ἡ γωνία, μείζων ἔσται ἡ ΔΕ τῆς ΕΖ τῇ ΔΘ. Ὅμοίως δὲ καὶ αἱ ἄλλαι ἀς ποιοῦσιν αἰ ἀπὸ τῆς περιφερείας ἀκτίνες. Ἄμα δὲ δῆλον καὶ ὅτι κατὰ μεσημβρίαν ἐλαχίστην ἀναγκαῖον εἶναι τὴν σκιάν, καὶ ὅτι αἱ ἐπιδόσεις τότε ἐλάχισται· μάλιστα γὰρ καθ' ἡμᾶς ὁ ἥλιος τῆς μεσημβρίας ἔσται. Καὶ πνίγος γίνεται διὰ τε τὴν εἰρημένην αἰτίαν, καὶ ὅτι ἀπνεύματος· ὅταν γὰρ διακρίνη τὸν πρὸς τῇ γῆ ἀέρα, πνεῦμα γίνεται. Εἰ οὖν ἄμα ἐν ἀμφοτέροις τοῖς ἡμισφαίροις, εἰκότως ἂν αἱ μέσαι νύκτες καὶ ἡ μεσημβρία ἀπνεύματοι εἴεν.

6. Διὰ τί ὁ ἥλιος διὰ τῶν τετραπλεύρων διέγων οὐκ εὐθύγραμμμα ποιεῖ τὰ σχήματα, ἀλλὰ κύκλους, οἷον ἐν ταῖς ῥιψίν; Ἡ ὅτι ἡ τῶν ὀψεων ἐκπτώσις κώνος ἔστι, τοῦ δὲ κώνου κύκλος ἡ βίασις, ὥστε πρὸς ὃ ἂν προσ-

sunt? An quoniam decem proportionibus quatuor quadranteles numeri consummantur, e quibus numeris universum constare Pythagoreis placet? An quod omnes homines digitis decem instructi sunt? Itaque proprii numeri quasi calculos jam habentes, hac eadem multitudine cetera quoque numerant. Sola una gens quaedam Thracum ad quatuor usque numerat, eo quod amplius meminisse modo puerorum non potest, neque ullius multitudinis apud eos exstat usus.

4. [Propter quid apparitiones figurarum videntur nobis eadem? Aut] quod terra centrum est? semper enim similes sunt quæ nobis adparent figuræ. Hoc ita esse (non?) videtur, nisi quis e medio spectet, sed interdum quidem triangula, interdum vero trapezia, interdum alia. Videretur nobis terra medium occupare, si ab his nobis liceret spectare: quum enim terra globi figuram referat, idem centrum erit hujus et terræ. Nos tamen terræ superficiem incolimus, ita ut non ab eo, sed dimidia diametro ab eo distantibus nobis talia adpareant. Quid igitur impedit, quominus et aucta distantia eadem maneat figurarum imago?

5. Quamobrem quum sol æquabili motu feratur, non pari tempore idem incrementum decrementumque umbrarum est? An quod anguli æquas circumferentias subtendentes quos faciunt radii ad res conspectas tendentes, æquales proveniunt? quodsi vero illi æquales sunt, radii producti quoque æquales faciunt in triangulo, qui radio primo et re conspecta et umbra limitatur. At si anguli æquales inter se sint, lineam ab re conspecta remotiorem majorem esse quam propinquiorem necesse est: hoc enim novimus. Igitur tota circumferentia in partes æquales quotvis dividatur, sitque res conspectui obvia c. Quum itaque sol qui in λ est, adprehensus c, umbram aliquam fecerit in c1, radius profecto in 1 incidat necesse est. Ubi vero ad b devenit, radius inde proficiscens intra c1 cadet, ac rursus quom ad c se contulerit, pari modo: alioquin enim linea recta rectam in duobus punctis contingeret. Quum ergo arcus ab æqualis arcui bc sit, anguli quoque quos subtendunt apud b, æquales erunt, quippe qui ad centrum siti sunt. Quodsi autem ab altera parte puncti b ita sit, in triangulo quoque idem obtinebit: hujus enim anguli per verticem illis junguntur: hinc quum angulus in æquales partes secetur, linea 1s major erit quam ef in 1c. Pari modo vel ceteri anguli se habebunt, quos radii a circumferentia profecti faciunt. Simulque etiam constat umbram meridie minimam esse necessario minimasque tum esse adcessionones, quippe quum sol meridie maxime e perpendiculari sese nobis exhibeat. Æstus quoque meridie adceditur, tum ob eam quam modo diximus, causam, tum etiam quod flatus cessat: tunc enim flatus excitari solet, quum sol aerem terræ proximum dissipat. Quodsi itaque in utroque hemisphærio simul hoc fiat, merito noctes mediæ atque meridiæ flatibus carebunt.

6. Cur sol, per quadrangula penetrans, non figuras rectis lineis terminatas, sed circulos efficit, ut in cratibus? An quod visionum procidentia conum efficit, conum autem basis circulus est, ita ut quocumque radii solis inciderint, cir-

πίπτωσιν αὶ τοῦ . . . ἀκτίνες, κυκλοτερῆς φαίνονται. Ἀναγκαῖον μὲν γάρ ἐστι καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ ἡλίου σχῆμα ὑπ' εὐθειῶν περιέχεσθαι, εἴπερ αἱ ἀκτίνες εὐθεῖαι· ὅταν γὰρ εὐθεῖαι πρὸς εὐθειᾶν προσπίπτωσιν, εὐθύγραμμον ποιοῦσιν. Ἐπὶ δὲ τῶν ἀκτίνων συμβαίνει τοῦτο· πρὸς εὐθειᾶν γὰρ προσπίπτουσι τὴν τοῦ ῥιπὸς γραμμὴν, ἣ δι' οὐ λάμπουσι, καὶ αὐταὶ εὐθεῖαι εἰσιν, ὥστε πρὸς εὐθειᾶν ἔσται ἡ ἔκπτωσις. Ἀλλὰ διὰ τὸ ἀσθενεῖς εἶναι τὰς ἀποσχίζομενάς ἀπὸ τῶν ὄψεων πρὸς τὰ ἄκρα τῶν εὐθειῶν, οὐχ ὁρᾶται τὰ ἐν ταῖς γωνίαις· ἀλλ' ὅσον μὲν τῆς εὐθείας ἐνυπάρχει ἐν τῷ κώνῳ, ποιεῖ αὐτήν, τὸ δὲ λοιπὸν οὐ ποιεῖ, ἀλλὰ λανθάνουσι αἱ ὄψεις ἐπιπίπτουσαι· πολλὰ γὰρ οὐχ ὁρῶμεν ἐφ' ἃ δεικνύεται ἡ ὄψις, οἷον τὰ ἐν τῷ σκοτεινῷ. Ὁμοίον δὲ τούτῳ καὶ τὸ τὸ τετράγωνον πολυγωνοειδὲς φαίνεσθαι, ἐὰν δὲ πλέον ἀριστῆ, κύκλον· ὄντος γὰρ κώνου τῆς τῶν ὄψεων ἐκπτώσεως, ἀρισταμένου τοῦ σχήματος εἰς τὸ πόρρω, αἱ μὲν εἰς τὰς γωνίας ἀποσχίζόμεναι τῶν ὄψεων διὰ τὸ ἀσθενεῖς εἶναι καὶ ὄλγαι οὐχ ὁρῶσι, πλέονος τοῦ ἀποστήματος γινομένου, αἱ δ' εἰς τὸ μέσον προσπίπτουσαι, ἀθρόαι καὶ ἰσχυραὶ οὖσαι, διαμένουσιν. Ἐγγὺς μὲν οὖν ὄντος τοῦ σχήματος δύνανται καὶ τὰ ἐν ταῖς γωνίαις ὁρᾶν, πόρρω δ' αὐτοῦ γινομένου ἀδυνατοῦσιν· διὸ καὶ ἡ περιφερὴς ἀπαγομένη εὐθεῖα φαίνεται. Καὶ ἡ σελήνη ὑπὸ εὐθειῶν δοκεῖ περιέχεσθαι τῇ ὀγδόῃ, ἐὰν μὴ κατὰ τὸ πλάτος, ἀλλὰ κατὰ τὴν περιέχουσαν γραμμὴν αἱ ὄψεις προσπίπτωσιν· ἐγγὺς μὲν γὰρ οὖσης τῆς περιφέρειας δύνανται διακρίνειν αἱ ὄψεις, ὅση ἐγγύτερόν ἐστι θάτερον θατέρου μέρους τῆς περιφέρειας· πόρρω δὲ γινομένης οὐ διαισθάνεται, ἀλλὰ δοκεῖ αὐτῇ εἶς ἴσου εἶναι· διὸ καὶ εὐθεῖα φαίνεται.

7. Διὰ τί τῆς σελήνης σφαιροειδοῦς οὖσης εὐθειᾶν ὁρῶμεν, ὅταν ἢ διχότομος; ἢ ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ ἐπιπέδῳ ἡ ὄψις γίνεται καὶ ἡ τοῦ κύκλου περιφέρεια, ἣν ὁ ἥλιος ποιεῖ προσβάλλων τῇ σελήνῃ; ὅτε δὲ τοῦτο γένοιτο, εὐθεῖα γραμμὴ ἐφαίνετο ὁ ἥλιος· ἐπεὶ γὰρ ἀνάγκη τὸ προσβάλλον τὰς ὄψεις πρὸς τὴν σφαιρῶν κύκλον ὁρᾶν, ἡ δὲ σελήνη σφαιροειδής, καὶ ὁ ἥλιος ὁρᾷ αὐτήν, κύκλος ἂν εἴη ὑπὸ τοῦ ἡλίου γινόμενος. Οὗτος οὖν ὅταν μὲν εἴς ἐναντίας ἡμῶν γένηται, ὅλος φαίνεται καὶ δοκεῖ πανσέληνος εἶναι· ὅταν δὲ παραλλάτῃ διὰ τὴν τοῦ ἡλίου μετάβασιν, ἡ περιφέρεια αὐτοῦ κατὰ τὴν ὄψιν γίνεται, ὥστ' εὐθεῖα φαίνεται, τὸ δ' ἕτερον μέρος περιφερὲς, ὅτι εἰς ἐναντίας κεῖται τῇ ὄψει ἡμισφαίριον, τὸ δὲ τοιοῦτο ἐφαίνετο ἡμικύκλιον· αἱ γὰρ ἡ σελήνη κατ' ἀντικρῦ ἐστὶ τῆς ὄψεως, ἀλλ' ὅταν ὁ ἥλιος ἐπιβάλλῃ, οὐχ ὁρῶμεν. Καὶ ἀναπληροῦται μετὰ τὴν ὀγδὴν ἐκ τοῦ μέσου, ὅτι ἐπιπαρεῖδον ὁ ἥλιος ἐκκλι- νεότερον ἡμῶν ποιεῖ τὸν κύκλον· οὕτω δὲ τινέμενος πρὸς τὴν ὄψιν ὁ κύκλος κώνου τομῇ ἐμπερὴς ἐγένετο. Μηνοειδὲς δὲ φαίνεται, ὅταν ὁ ἥλιος μεταβῇ· ὅταν γὰρ κατὰ τὰ ἔσχατα σημεῖα καθ' ἃ διχότομος φαίνεται,

culares adpareant. Attamen figuram cui sol ansam dat, rectis quoque lineis terminari necesse est, siquidem radii recti sunt : ubi enim rectæ lineæ in rectam incidunt, figuram rectis terminatam lineis efficiunt. Atqui in radiis hoc accidit : in rectam enim cratium lineam incidunt, aut cujuscumque demum rei per quam translucent ; tum ipsi recti sunt, ita ut ad rectam fiat procidentia. Verum quia radii, qui ab oculis ad extrema linearum reclarum discinduntur, imbecilli sunt, quæ in angulis sunt non cernuntur ; sed quæ quidem pars lineæ rectæ intra eorum continetur, hæc ad figuram constituendam confert ; reliqua vero non confert, sed visiones incidentes latitant : multa enim non videmus ad quæ pervenit visio, ut ea quæ in tenebris reperiantur. Simile et huic rei est, quod quadrangulum speciem multanguli repræsentat ; si vero amplius removeatur, circuli : quum enim visionum procidentia eorum constituat, quoties figura procul remota est, visiones quæ ad angulos quidem discinduntur, quoniam et imbecillæ et paucæ sunt, non cernunt, quippe quum nimium fiat intervallum ; quæ autem mediam in partem incidunt, perstant, utpote confertæ et validæ. Ergo ubi prope quidem figura posita est, quæ in angulis sunt, itidem conspiceri possunt ; ubi vero removeatur, non possunt : quamobrem circularis etiam linea ubi removeatur, recta esse videtur. Luna item rectis lineis terminari die octavo videtur, si visiones non secundum latitudinem, sed secundum lineam circumdantem incidant : ubi enim circumferentia prope posita est, quanto pars altera circumferentiæ quam altera propior sit, oculi discernere possunt ; ubi vero removeatur, non sentit, sed æque distantes ei videntur esse : quapropter recta etiam adparet.

7. Cur lunam, quæ globosa est, rectam, ubi dimidiata est, cernimus ? An quoniam idem planum visus noster occupat et circuli ambitus, quem in lunam sol incidens facit ? quoties vero hoc ita erat, sol tamquam recta linea adparebat : quum enim quod intuitus in globum injicit, orbem videre necesse sit, luna autem globosa sit, eamque sol intueatur, circulus erit quæ a sole efficitur. Hic ergo ubi e regione se nobis offert, totus adparet, atque plena videtur esse luna ; ubi vero alternat, quia sol locum mutavit, ejus circumferentia e regione oculorum venit, ita ut luna recta videatur, dum altera pars in orbem sese colligat, quoniam hemisphaerium intuentibus ex adverso est, hoc autem semicirculum repræsentabat : semper enim luna e regione intuentium est ; sed ubi a sole occupata est, eam non videmus. Atque repletur post diem octavum pro dimidia parte, quia paulatim evadens sol circumulum magis ad nos inclinatum reddit, quumque ita posita ad aspectum se obponit, sectionem conii imitatur circulus. Lunata autem adparet, ubi sol locum mutavit : ubi enim circulus solis ad puncta devenit ultima, secundum quæ dimidiata adparet,

δ κύκλος δ τοῦ ἡλίου γίνηται, περιφέρεια φαίνεται ἢ τοῦ κύκλου· οὐ γὰρ ἔτι κατ' εὐθειάν ἐστι τῆ ὄψει, ἀλλὰ παραλλάττει. Γούτου δὲ γινομένου, καὶ διὰ τῶν αὐτῶν σημείων τοῦ κύκλου ὄντος, ἀνάγκη μνηοειδῆ φαίνεσθαι· μέρος γάρ τι τοῦ κύκλου κατὰ τὴν ὄψιν εὐθὺς ἐστὶ τοῦ προτέρου ἐξ ἐναντίας ὄντος, ὥστε τοῦ λαμπροῦ ἀποτέμενται. Ἐἴθ' οὕτω καὶ τὰ ἄκρα μένουσιν ἐν τῷ αὐτῷ, ὥστ' ἀνάγκη μνηοειδῆ φαίνεσθαι, μᾶλλον δὲ καὶ ἤττον διὰ τὴν τοῦ ἡλίου κίνησιν· μεταβαίνον-

10. τος γὰρ τοῦ ἡλίου καὶ δ κύκλος ὅν ὁρᾷ ἐπιστρέφεται, ἐν τοῖς αὐτοῖς σημείοις ὡν· ἀπείρους γὰρ ἐγκλίσεις ἐγγυρᾷ αὐτὸν κλιθῆναι, εἴπερ γραφῆναι τοὺς μεγίστους κύκλους διὰ τῶν αὐτῶν σημείων ἀπείρους ἐνδέχεται.

15. 8. Διὰ τί δ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη σφαιροειδῆ ὄντα ἐπίπεδα φαίνεται; Ἡ ὅτι πάντων ὄσων τὸ ἀπόστημα ἄδηλον, ὅτε πλεῖον ἢ ἕλαττον ἀφέστηκεν, ἐξ ἴσου φαίνονται, ὥστε καὶ ἐφ' ἐνὸς μὲν, μόρια δ' ἔχοντος, ἂν μὴ τῆ χροᾷ διαφέρῃ, ἀνάγκη τὰ μόρια ἐξ ἴσου φαίνεσθαι· τὸ δ' ἐξ ἴσου ὁμαλὸν καὶ ἐπίπεδον ἀνάγκη δοκεῖν εἶναι;

9. Διὰ τί τὰς σκιάς ποιεῖ δ ἥλιος ἀνίσχων καὶ δύων μακράς, αἰρόμενος δ' ἐλάττους, ἐπὶ τῆς μεσημβρίας δ' ἐλαχίστας; Ἡ ὅτι ἀνίσχων τὸ μὲν πρῶτον παραλλήλον ποιήσει τὴν σκιάν τῆ γῆ, καὶ ἀπειρον ὡς ἄνισον υπερβαίνει, ἔπειτα μακράν· αἶε δ' ἐλάττω διὰ τὸ αἶε τὴν ἀπὸ τοῦ ἀνωτέρου σημείου εὐθειαν ἐντὸς πίπτειν. Γνώμων τὸ AB, ἥλιος οὖ τὸ Γ καὶ οὖ τὸ Δ· ἡ δ' ἀπὸ τοῦ Γ ἀκτίς, ἐφ' ἧς τὸ ΓΖ, ἐξωτέρω ἔσται τῆς ΓΕ. Ἔστι δὲ σκιά ἢ μὲν BE ἀνωτέρω ὄντος τοῦ ἡλίου, ἢ δὲ BZ κατωτάτω· ἐλαχίστη δέ, ὄσω ἀνωτάτω, ἢ καὶ ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς.

10. Διὰ τί αἱ ἀπὸ τῆς σελήνης σκιάι μακροῦς τῶν ἀπὸ τοῦ ἡλίου, ὅταν ἀπὸ τῆς αὐτῆς ὡς καθέτου; Ἡ διότι ἀνώτερος δ ἥλιος τῆς σελήνης; Ἀνάγκη οὖν ἐντὸς πίπτειν τὴν ἀπὸ τοῦ ἀνωτέρου ἀκτίνα. Γνώμων ἐφ' ᾧ AA, σελήνη B, ἥλιος Γ. Ἡ μὲν οὖν ἀπὸ τῆς σελήνης ἀκτίς BZ· ὥστ' ἔσται σκιά ἢ τὸ ΔΖ· ἡ δ' ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἢ τὸ ΓΕ, ὥστ' ἔσται σκιά ἐξ ἀνάγκης ἤτων· ἔσται γὰρ τὸ ΔΕ.

11. Διὰ τί ἐν ταῖς τοῦ ἡλίου ἐκλείψεσιν, ἐάν τις θεωρῇ διὰ κοσκίνου, ἢ φύλλων, οἷον πλατάνου, ἢ ἄλλου πλατυφύλλου, ἢ τοὺς δακτύλους τῆς ἐτέρας χειρὸς ἐπὶ τὴν ἐτέραν ἐπιζεύξας, μηνίσκοι αἱ αὐγαὶ ἐπὶ τῆς γῆς γίνονται; Ἡ ὅτι ὥσπερ δι' ὀπῆς ἐάν λάμπῃ εὐγνώσιον τὸ φῶς, στρογγύλον καὶ κῶνος γίνεται; Αἴτιον δ' ὅτι δύο γίνονται κῶνοι, δ τ' ἀπὸ τοῦ ἡλίου πρὸς τὴν ὀπὴν καὶ ὁ ἐντεῦθεν πρὸς τὴν γῆν, καὶ συγκόρυφοι. Ὅταν οὖν ἐχόντων οὕτως ἀνωθεν κύκλω ἀποτέμνηται, ἔσται μηνίσκος ἐξ ἐναντίας ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ φωτός· ἀπὸ τοῦ μηνίσκου γὰρ τῆς περιφερείας γίνονται αἱ ἀκτίνες, αἱ

circumferentia circuli adparet: non enim amplius secundum lineam rectam oculis obposita est, sed deflectit. Hoc autem ubi fit, quum circulus per eadem ducatur puncta, necessario lunata adparet: pars enim aliqua circuli qui antea e regione erat, oculis recta sese offert, ita ut de parte lucida abscondatur aliquid. Tum etiam hoc modo extrema in eodem loco manent, ita ut necessario lunata adpareat, sed tamen plus minusve propter solis motum: ubi enim sol locum mutat, circulus quem videt, etiam convertitur, etiamsi per eadem puncta ductus maneat, quippe quum fieri possit ut innumeras faciat inclinationes, siquidem magni circuli per eadem puncta describi innumeri possint.

8. Cur sol et luna plana adpareant, quum tamen globosa sint? An quod omnia quorum distantia latet, sive plus, seu minus distent, in plano posita esse videntur, ita ut etiam rei quae unica quidem est, sed in partes distinguitur, nisi color variet, partes ex aequo collocatas adparere necessum est; quod autem ex aequo est, idem aequabile planum esse videri necesse est?

9. Cur sol oriens atque obcicens umbras efficit longas, efferens vero se minores, meridie tandem minimas? An quod oriens principio quidem umbram efficit ubique a terra aequae distantem ac infinitam, ita ut ad eam superlendam non subficiat; deinde longam, atque minorem subinde, quia linea recta, quae de puncto superiori ducitur, semper magis introrsum cadit. Sit gnomon AB, sol ubi c et ubi d; radius autem ex c proficiscens, cui cF inscriptum est exterius prociadet quam de. At umbra ae quidem est, ubi sol superiorem occupat locum; BF vero, ubi infimum: quo enim sol superior fuerit, eo minor umbra, quatenus super capita nostra versatur.

10. Cur umbrae lunae majores quam solis sunt, ubi ab eodem proveniunt perpendiculari? An quod sol superior quam luna est? Itaque radium qui de superiori prodierit, interior cadere necesse est. Sit gnomon cui ad inscriptum est, luna b, sol c. Lunae itaque radius bf: ergo umbra lunae bf erit; solis vero radius ce: ergo umbra necessario minor erit: erit enim de.

11. Cur deficientem solem si quis per cribrum, aut frondes, veluti platani vel alius arboris latifoliae, aut digitis manuum invicem perplexis inspiciat, splendores in terra lunulas efficiunt? An quod quemadmodum ubi per angulatum foramen lux illucescit, rotunda turbinataque prodit? Cuius rei ratio est quod duo sunt coni eodem apice utentes, qui de sole ad foramen extenditur, et qui inde ad terram. Sic itaque se habentibus rebus, ubi sol superne orbiculatim truncatur, quod ex adverso super terram eluxerit, lunula erit, quippe quum a lunulae circumferentia radii proveniant

δ' ἐν τοῖς δακτύλοις καὶ κοσμίνοις ὅσον ὄπαλ γίνονται· διὸ ἐπιδηλοτέρων γίνεται ἢ διὰ μεγάλων ὄπῶν. Ἄπο δὲ τῆς σελήνης οὐ γίνονται, οὐτ' ἐκλειπούσης, οὐτ' ἐν αὐξήσει οὐσης, ἢ φθίσει, διὰ τὸ μὴ ἀκριβείας τὰς ἀπὸ τῶν ἀκρων αὐγάς εἶναι, ἀλλὰ τῷ μέσῳ φαίνεσθαι· ὁ δὲ μηνίσκος μικρὸν τὸ μέσον ἔχει.

12. Διὰ τί παρήλιος οὐ γίνεται οὔτε μεσουρανοῦντος τοῦ ἡλίου, οὐθ' ὑπὲρ τὸν ἥλιον, οὐθ' ὑπὸ τὸν ἥλιον, ἀλλ' ἐκ πλαγίων μόνον; Ἡ δὲ παρήλιος γίνεται κλωμένης τῆς ὄψεως πρὸς τὸν ἥλιον, αὐτὴ δὲ τοῦ αἵερος ἢ στάσις, ἐφ' ἧς ἀνακλᾶται ἡ ὄψις, οὐτ' ἐγγὺς ἀν γένοιτο τοῦ ἡλίου, οὔτε πόρρω; ἐγγὺς μὲν γὰρ οὔσαν ὁ ἥλιος διαλύσει, πόρρω δ' οὔσαν ἡ ὄψις οὐκ ἀνακλασθήσεται· ἀπὸ γὰρ μικροῦ ἐνόπτρου πόρρω ἀνατεινομένη ἀσθενῆς γίνεται· διὸ καὶ ἄλλως οὐ γίνεται. Ἐξ ἐναντίας τοῦ ἡλίου μὲν οὐκ ἐάν γίνηται καὶ ἐγγὺς, διαλύσει ὁ ἥλιος, ἐάν δὲ πόρρω, ἐλάττων ἡ ὄψις προσπεσεῖται· ἐάν δ' ἐν τῷ πλαγίῳ, ἔστι τοσοῦτον ἀποστῆναι τὸ ἐνοπτρον ὥστε μήτε τὸν ἥλιον διαλύσαι, μήτε τὴν ὄψιν ἀθρόαν ἀνελεῖν, διὰ τὸ ὑπὸ τὴν γῆν φέρεσθαι. Ὑπὸ δὲ τὸν ἥλιον οὐ γίνεται διὰ τὸ πλησίον μὲν τῆς γῆς ὄντος διαλύεσθαι ἀν ὑπὸ τοῦ ἡλίου, ἀνω δὲ μεσουρανοῦ τὴν ὄψιν διασπᾶσθαι. Καὶ ἄλλως οὐδ' ἐκ πλαγίας μεσουρανοῦ γίνεται, ὅτι ἡ ὄψις ὑπὸ τὴν γῆν ἐάν λίσαν φέρεται, ὀλίγη ἔξει εἰς τὸ ἐνοπτρον, ὥστ' ἀνακλωμένη πᾶν ἔσται ἀσθενής.

13. Διὰ τί τῆς σκιᾶς τὸ ἄκρον τοῦ ἡλίου τρέμειν φαίνεται; οὐ γὰρ δὴ διὰ τὸ φέρεσθαι τὸν ἥλιον· ἀδύνατον γὰρ κινεῖσθαι εἰς τὰναντία, ὁ δὲ τρόμος τοιοῦτος. Ἐτι δ' ἀδηλος ἡ μετάβασις, ὥσπερ καὶ τοῦ ἡλίου αὐτοῦ. Ἡ δὲ διὰ τὸ κινεῖσθαι τὰ ἐν τῷ αἵερι; καλεῖται δὲ ζύσματα· φανερὰ δ' ἔσται ἐν ταῖς ἀκτίσι ταῖς διὰ τῶν θυρίδων· ταῦτα γὰρ κινεῖται κἂν νημεμία. Ἐκ τ' οὐκ τῆς σκιᾶς εἰς τὸ φῶς ἔκ τε τοῦ φωτός εἰς τὴν σκιάν φερομένων αἰεῖ, καὶ ὁ ὄρος ὁ κοινὸς τοῦ φωτός καὶ τῆς σκιᾶς φαίνεται κινούμενος πάρεγγυς· ἢ γὰρ ὅσον σκιάν ποιοῦσιν, ἢ δὲ φῶς, ἐκατέρωθεν μεταβάλλονται ταῦτα, ὥστ' ἡ σκιά φαίνεται κινεῖσθαι, οὐ κινούμενη αὐτῇ οὕτως, ἀλλ' ἐκείναι.

ΤΜΗΜΑ ΙΓ.

ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΑ ΑΨΥΧΑ.

1. Διὰ τί αἱ μὲν βάσεις τῶν πομφόλυγων λευκαὶ ἐν τοῖς ὕδασι, καὶ ἐάν ἐν ἡλίῳ τεθῶσι, σκιάν οὐ ποιοῦσιν, ἀλλ' ἡ μὲν ἄλλη πομφόλυξ σκιάν ποιεῖ, ἡ δὲ βάσις οὐ ποιεῖ, ἀλλ' ἡλίωται κύκλω; Τὸ δ' ἐτι θαυμασιώτερον, ὅτι οὐδ' ἐάν τι τεθῆ ζύλον εἰς τὸ ὕδωρ ἐν τῷ ἡλίῳ, τέμνεται ὑπὸ τοῦ ὕδατος ταῦτα. Ἡ οὐ γίνεται σκιά, ἀλλ' ἡλίω διήρηται ἡ σκιά; Εἰ οὐκ σκιά ἐστὶ τὸ μὴ δρώμενον, καὶ ὑπὸ τοῦ ἡλίου κύκλω ἀν δρῶντο ὁ ὄγκος.

atque digitorum et cribrorum interstitia quasi foramina fiunt: quapropter manifestius fit ita quam per foramina ampliora. Luna autem hujusmodi lunulas non producit, neque deficiens, neque increscens, neque decrescens, quia ejus extrema claros splendores non dimittunt, sed ipsa media lucet; lunula autem medium exiguum habet.

12. Cur numquam sole caelo in medio stante, fit parhelion, nec supra solem, nec infra, sed ex lateribus tantum? An quod parhelion fit, ubi solem versus intuitus refringitur, haecce autem aeris stagnatio ad quam intuitus refringitur, neque prope solem, nec procul ab eo effici potest? nam si prope quidem sit, resolvetur a sole, sin vero procul, intuitus refringi non poterit: ubi enim longe de parvo speculo extenditur, imbecillus redditur: quamobrem area quoque non fit. E regione itaque solis et in propinquo si fiat, a sole dissolvetur; sin vero procul, intuitus minor incidet; sed si in latere, speculum tantum distare licet, ut nec a sole dissolvatur, nec confertus abeat intuitus, quia nempe sub terram fertur. Sub sole autem non fit, quia si sol prope terram esset, dissolveretur a sole; sin autem supra caelo in medio, intuitus distraheretur. Denique in universum ne a latere quidem fit sole caelum medium tenente, quoniam ubi intuitus admodum fertur sub terram, exiguus ad speculum veniet: quapropter refractus omnino imbecillus erit.

13. Cur solis umbræ extremum tremere videtur? haudquaquam enim quia sol fertur: nam fieri non potest ut motus fiat in partes contrarias, tremor autem hujusmodi est. Ad hæc transitio umbræ inconspicua est, quomodo etiam solis ipsius. An quod moventur quæ in aere continentur? vocantur autem ramenta conspicua erunt in solis radiis qui transmeant per fenestras: hæc enim moventur etiam sine ullo vento. Ergo quum semper de umbra in lucem atque de luce in umbram moveantur, terminus quoque lucis ac umbræ communis propiuscule moveri videtur: quatenus enim ab altera parte quasi umbram, ab altera vero lucem faciunt, utrimque immutantur hæc, ita ut moveri umbra videatur, etiamsi non hæc, sed illa huic in modum agitentur.

SECTIO XVI.

QUÆ AD RES INANIMATAS PERTINENT.

1. Cur bases quidem bullarum candidæ sunt in aqua, et si soli exponantur, nullam efficiunt umbram, sed reliqua quidem bulla umbram facit, basis autem non facit, sed circumcirca a sole illustratur? Quod vere etiam mirabilis est, nec si lignum aquæ soli expositum indideris, ab aqua hæc dirimuntur. An non fit umbra, sed sole dirimitur? Quodsi itaque umbra est id quod non cernitur, moles bullæ quoque a sole circumcirca cernitur. Atqui hoc

Τοῦτο δ' ὅτι ἀδύνατον, δείκνυται ἐν τοῖς ὀπτικοῖς· οὐδὲ γὰρ τὸ ἐλάχιστον ὑπὸ τοῦ μεγίστου ἐνδέχεται ὄλον περιορθῆναι.

2. Διὰ τί αἱ πομφολυγες ἡμισφαίρια; Ἡ διὰ τὸ ὡς ἀπὸ κέντρου πρὸς τὸν ἀέρα φέρεσθαι ἄνω ὁμοίως πάντῃ; ἀνάγκη δὲ τοῦτο ἡμισφαίριον εἶναι· τὸ κάτω δ' ἡμισφαίριον ἀποτεμένεται ὑπὸ τοῦ ἐπιπέδου τοῦ ὕδατός, ἐν ᾧ τὸ κέντρον ἐστίν.

3. Διὰ τί τοῖς ἀνίσον τὸ βάρος ἔχουσιν μεγέθεσιν, 10 ἐάν τις τὸ κουφότερον κινή, κύκλῳ περιφέρεται τὸ βαλλόμενον, ὅσον τοῖς μεμολιθωμένοις ἀστραγάλοις συμβαίνει, ἂν τις βάλλῃ τὸ κουφότερον πρὸς αὐτὸν στρέψας μέρος; Ἡ ὅτι τὸ βαρύτερον ἀδύνατον ἰσοδρομεῖν τῷ κουφοτέρῳ, ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἰσχύος ριπθέν· ἐπεὶ δ' 15 ἀνάγκη μὲν πάμπαν κινεῖσθαι, ἐξ ἰσού δ' ἀδύνατον, ὁμοσταῶς μὲν φερόμενα τὴν αὐτὴν οἰσθήσεται· γραμμὴν, θάττον δὲ θατέρου φερομένου κύκλον ἀνάγκη φέρεσθαι, ἐπειδὴ ἐν τούτῳ μόνῳ τῷ σχήματι ταῦτά αἰεὶ κατάλληλα ὄντα σημεῖα ἐν ταύτῳ γρόνῳ ἀνίσους διέρ- 20 χεται γραμμάς;

4. Διὰ τί τὰ πίπτοντα ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἀφαλλόμενα ὁμοίως γωνίας ποιεῖ πρὸς τὸ ἐπίπεδον ἐφ' ἑκάτερα τοῦ σημείου ᾧ ἤψατο τοῦ ἐπιπέδου; Ἡ ὅτι πάντα μὲν φύσει φέρεται πρὸς ὀρθήν; Τὰ μὲν οὖν εἰς ὁμαλὴς πεσόντα, 25 τῇ καθέτῳ καὶ τῇ διαμέτρῳ προσκρούσαντα τῷ ἐπιπέδῳ, τοσαύτας ποιεῖ γωνίας ἀφαλλόμενα διὰ τὸ τὴν μὲν διάμετρον ἴσα διαιρεῖν· τὰ δ' εἰς τὰ πλάγια πίπτοντα οὐ τῇ καθέτῳ προσκρούοντα τῷ χωρίῳ, ἀλλὰ τῷ ἄνωτέρῳ τῆς καθέτου σημείῳ, συμβαίνει πάλιν 30 ἀνωσθέντα ὑπὸ τοῦ πληγέντος τόπου εἰς τοῦναντίον φέρεσθαι, τὰ μὲν στρογγύλα, ὅτι ἐν αὐτῷ φερόμενα εἰς τοῦναντίον τῆς ἀπώσεως ἐξελιττεται, ἐάν τ' ἡρεμῇ τὸ μέσον αὐτῶν, ἐάν τε καὶ τόπον διαλλάττῃ· τὰ δ' εὐθύγραμμα διὰ τὴν κάθετον αὐτῶν εἰς τοῦμπροσθεν 35 προσηγέθη ἔκκρούεσθαι, καθάπερ τοῖς τε ξυρουμένοις τὰ σκέλη συμβαίνει, καὶ ὧν τοὺς κολύθρους ὑφαρπάζουσιν· πάντες γὰρ οὗτοι εἰς τοῦναντίον καὶ ὀπισθεν ἐπιπίπτουσι, διὰ τὸ ἰσάζειν αὐτὰ τὴν κάθετον, μετέωρον τ' εἶναι καὶ εἰς τοῦμπροσθεν ἔκκρούεσθαι· τὰ γὰρ 40 ἐναντία ὀηλονότι αὐτῆς ὀπισθεν τε καὶ κάτω συμβαίνει γίνεσθαι, κάτω δὲ φερόμενα βαρύτερα ἂν εἴη. Ὁ οὖν τούτους πτώμα, τοῖς ἀφαλλομένοις φορὰν συμβαίνει γίνεσθαι. Πρὸς ὀρθήν μὲν οὖν οὐδέτερα αὐτῶν ἀφάλλεται διὰ τὸ τὴν μὲν κάθετον εἶχα τῷ βάρει διαι- 45 ρεῖν τὰ φερόμενα, καθέτους δὲ πλείους πρὸς ταῦτο ἐπίπεδον μὴ γίνεσθαι τεμνοῦσας αὐτάς· ὁ τούτοις συμβήσεται καθέτου γινομένης κατὰ τὴν ἑφαλσιν, ἥ προσέκρουσε τῷ ἐπιπέδῳ τὸ φερόμενον· διχοτομεῖσθαι (γὰρ;) πάλιν ὑπ' αὐτῆς αὐτὸ συμβήσεται, ὥστ' ἀναγκαῖον 50 τέμνεσθαι ὑπ' αὐτῆς τὴν πρώτην κάθετον ἐφ' ἧς ἐφέρετο. Ἐπεὶ δ' εἰς τοῦναντίον μὲν οἰσθήσεται, πρὸς ὀρθήν δ' οὐκ οἰσθήσεται, λοιπὸν ὀξείαν γίνεσθαι γω-

fieri non posse in libris de rebus visionem spectantibus demonstratur, quippe quum minimum a maximo totum circumadspici non possit.

2. Cur bullæ speciem hemisphærii præ se ferunt? An quod tamquam de centro in aera sursum æqualiter undique feruntur? quo quidem modo hemisphærium exurgat necesse est; dimidium autem sphæeræ inferius aquæ planitie absconditur, in qua centrum situm est.

3. Cur in magnitudinibus quæ pondere sunt inæquali, addidit ut, si partem moveas leviolem, in orbem circumferatur quod jacitur, ut in talis sit plumbo gravatis, si quis parte leviori ad se conversa projiciat? An quod fieri non potest ut gravius eodem impetu quo levius feratur, ubi eisdem viribus sactum est; sed quum omnino quidem moveri necesse sit, fieri vero non possit ut æquali impetu moveantur, si pari quidem celeritate ferantur, eandem lineam percurrunt; sin autem alterum altero feratur celerius, circulo ferri necesse erit, quandoquidem hac sola in figura puncta eadem sibi invicem obversa semper lineas inæquales eodem tempore percurrunt?

4. Cur ea quæ in terram cadunt atque resiliunt, angulos ad solum faciunt æquales utraque ex parte puncti quo solum tetigerint? An quod omnia sua natura ad perpendiculum feruntur? Quæ igitur in locum æqualem ceciderunt, si ex perpendiculo diametroque solo impingantur, resiliencia pares angulos ideo faciunt, quod diametros sane in partes æquales dividit; quæ autem ad latera incident, quoniam non secundum perpendiculum in locum sese impingunt, sed in punctum ultra perpendiculum situm, addidit ut denuo repulsa a loco icto contrariam in partem ferantur, rotunda quidem, quoniam propter motum quo eodem loco manent, in regionem loco unde venerint, oppositam sese evolvunt, sive quiescat eorum medium, seu etiam locum permutet; rectis vero terminala lineis, quod perpendiculum eorum loco deturbatur, in partem priorem deferuntur, ut his addidit quibus crura raduntur, aut quibus pedales subripiunt: hi namque omnes adversam in partem retrorsumque corruunt, quoniam hæc perpendiculum cœquant, id autem suspensum est atque priorem in partem deturbatur, quippe addidit nimirum ut perpendiculi contrarium retro infraque sit; quodsi autem deorsum ferrentur, graviora essent. Quod igitur his casus, idem rebus resilientibus evenit ut transitus sit. Ergo ad perpendiculum neutra eorum resiliunt, quia perpendiculum quidem ponderis ratione corpora quæ feruntur, in duas partes dividit æquales; fieri autem non potest ut plura perpendicula idem ad planum demittantur se invicem secantia: quod tamen his accideret, si perpendiculum fieret linea secundum quam, dum illidit, planum obfendit corpus quod fertur: eveniet enim, ut rursus ab eo bipartito dividatur planum, ita ut ab ea primum perpendiculum secundum quod ferebatur corpus, secari necesse sit. Sed quandoquidem adversam quidem in partem feretur, secundum rectum tamen angulum non feretur, reliquum est ut acutus reddatur

νίαν τὴν ἐπὶ θατέρῳ τοῦ προσπεσόντος τῷ ἐπιπέδῳ
σημείου· ὁρος γὰρ ἐστὶν ἡ ὀρθὴ τῶν ἐναντίων γωνιῶν.

5. Διὰ τί ὁ μὲν κύλινδρος ὡσθεὶς εἰς εὐθὺ τε φέρεται
καὶ γράφει εὐθείας τοῖς δριζοῦσιν αὐτὸν κύκλοις, ὁ δὲ
6 κῶνος κύκλῳ περιφέρεται, τῆς κορυφῆς μενούσης, καὶ
γράφει τὸν κύκλον τῷ δριζοντι κύκλῳ; Κύκλῳ μὲν ἀμ-
φότερα φέρεται, γράφει δ' ἐν τῷ ἐπιπέδῳ ὁ μὲν κύλι-
νδρος εὐθείας, ὁ δὲ κῶνος κύκλους, διὰ τὸ τοὺς μὲν ἐν
τῷ κῶνῳ ἀνίσους εἶναι κύκλους, φέρεσθαι δ' αἰεθᾶτων
10 τὸν μείζονα τῶν περὶ τὸ αὐτὸ κέντρον· φερομένων δ'
ἀνίσους πάντων ἅμα τῶν ἐν τῷ κῶνῳ κύκλων, συμβαί-
νει τοὺς ἐξωτάτω πλεῖστον ἐν ταῦτῳ χρόνῳ τόπον καὶ
γραμμὴν φέρεσθαι· διὸ καὶ κύκλῳ φέρονται· γράφον-
ταί τε γὰρ πάντες τῇ αὐτῇ εὐθείᾳ, καὶ τῆς εὐθείας
15 κύκλῳ μὲν φερομένης οὐ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ σημεῖα ἴσην
ἐν ταῦτῳ χρόνῳ γράφει γραμμὴν, εἰς εὐθὺ δὲ φέρει
τὴν ἴσην. Τοῦ δὲ κυλίνδρου πάντων ἴσων ὄντων τῶν
κύκλων καὶ περὶ ταῦτὸ κέντρον, συμβαίνει τὰ ἅμα τοῦ
ἐπιπέδου ἐν αὐτοῖς πάνθ' ἀπτομένοις σημεῖα φέρεσθαι
20 τ' ἰσοταχεῖς κυλιόμενους διὰ τὸ τοὺς κυλίνδρους ἴσους
εἶναι, καὶ ἕκειν ἐπὶ τὸ ἐπιπέδον πάλιν ἅμα ἐκκυλι-
σθέντα ἕκαστον τὸν αὐτοῦ κύκλον, ὥστε καὶ τὰς ἐν τῷ
ἐπιπέδῳ εὐθείας ἴσας γίνεσθαι· τῇ γὰρ αὐτῶν ἀπῆ
αὐτὰς ἔγραψαν, ὄντες ἴσοι τε καὶ ἰσοταχεῖς. Ἐγί-
25 νοντο δ' εὐθείαι αἱ ὑπὸ τῆς αὐτῆς γραφεῖσαι γραμμῆς
εἰς εὐθὺ φερομένης, ὥστε διὰ ταύτας εἰς εὐθὺ ἀναφέ-
ροιτο ὁ κύλινδρος· διαφέρει γὰρ οὐθέν, ἢ ἡ πρώτη
ἤφατο ὁ κύλινδρος τοῦ ἐπιπέδου γραμμῆ, ταύτη ἔλ-
κειν ἐν τῷ ἐπιπέδῳ, ἢ ἐγκυλίειν αὐτό· αἰεθᾶ ἴσην
30 καὶ ὁμοίαν γραμμὴν τῶν ἐν τῷ κυλίνδρῳ συμβήσεται
ἄπτεσθαι τοῦ ἐπιπέδου, ἐλκομένου τε καὶ κυλιόμενου
τοῦ κυλίνδρου.

6. Διὰ τί τῶν βιβλίων ἡ τομὴ οὕσα ἐπιπέδος καὶ
εὐθεῖα, ἐὰν μὲν τις τέμῃ παρὰ τὴν βάσιν, γίνεται
35 εὐθεῖα ἀνελιττομένη, ἐὰν δ' ἐγκλίνας, σκολιά; Ἡ ὅτι
συμβαίνει τῶν ἐν τῇ ἑτέρᾳ τομῇ κύκλων ἐν ταῦτῳ ἐπι-
πέδῳ ὄντων τὴν ἐγκεκλιμένην τομὴν μὴ παρακειμένην
εἶναι, ἀλλ' ἐν τῇ μὲν πλείον, τῇ δ' ἑλαττον αὐτῆς ἀπέ-
γχειν, ὥστ' ἐξελιττομένου οἱ μὲν ἐν ταῦτῳ ἐπιπέδῳ ὄντες
40 κύκλοι καὶ τὴν ἀρχὴν ἔχοντες ἐν ταῦτῳ ἐπιπέδῳ τὴν
ἐξ αὐτῶν ποιήσουσι γραμμὴν ἐξελιττόμενοι· ἐστὶ γὰρ
ἡ γινομένη γραμμὴ ἐκ τῶν κύκλων οἱ εἰσὶν ἐν ταῦτῳ
ἐπιπέδῳ· ὥστε καὶ εὐθεῖα οὕσα ἐν ἐπιπέδῳ. Ἡ τε
τῆς λοξῆς τομῆς ἐξελιττομένη γραμμὴ οὐκ οὕσα παρὰ
45 τὴν πρώτην, ἀλλὰ τῇ μὲν πλεόν, τῇ δ' ἑλαττον αὐτῆς
διεστηκυῖα, διὰ τὸ καὶ τὴν τομὴν οὕτως ἔχειν πρὸς
αὐτήν, οὐκ ἐν ἐπιπέδῳ ἔσται, ὥστ' οὐδ' εὐθεῖα· τῆς
γὰρ εὐθείας οὐκ ἐστὶ τὸ μὲν ἐν ἄλλῳ, τὸ δ' ἐν ἄλλῳ
ἐπιπέδῳ.

7. Διὰ τί διαίρουμένα τὰ μεγέθη ἐλάττω φαίνεται
πάντα τοῦ ὅλου; Ἡ ὅτι διαίρουμένα μὲν ἀριθμὸν ἔχει
πάντα, μεγέθει δ' ἐλάττω ἐστὶ τοῦ ἑνός; τὸ μὲν γὰρ

angulus a parte altera puncti, quod plano incidit : obposito-
rum enim inter sese angulorum terminus rectus angulus est.

5. Cur cylindrus quidem propulsus fertur in directum,
suisque terminantibus orbibus lineas rectas describit; conus
vero suo manente mucrone in orbem circumfertur, suoque
terminanti orbe orbem describit? Circulo quidem uterque fer-
tur; verum cylindrus quidem rectas lineas in plano descri-
bit, conus vero orbem, eo quod conus quidem orbem inæqua-
les sunt, atque inter circulos eodem centro utentes semper
major celerius fertur; quum autem omnes conus orbem simul,
etiamsi inæquali motu ferantur, evenit ut extimi amplissi-
mum locum et longissimam lineam tempore eodem per-
currant: quapropter etiam circulo feruntur, quippe quum
omnes eadem recta linea describantur, atque ubi linea
recta circulo fertur, non omnia sita in ea puncta æqualem
lineam eodem tempore describunt; ubi vero in directum,
æqualem producit. Cylindri vero quum omnes orbem pa-
res inter se sunt, æquemque eundem ambiunt, evenit iis,
utpote omnibus quæ circulis continentur, punctis planum
simul tangentibus, ut, dum volvuntur, pari celeritate fe-
rantur, quia æquabiles sunt cylindri, et rursus ad planum
simul omnia redeant puncta, postquam suum quodque
orbem volvendo absolverit, ita ut lineæ quoque rectæ
quæ in plano describuntur, pares fiant: suo namque
tactu eas descripserunt orbem qui æquales sunt parique
utuntur celeritate. Atqui rectæ fiebant lineæ, quas linea
eadem quæ recta fertur, descripserit: ergo propter has
lineas in directum feretur cylindrus: nil enim refert, utrum
qua linea prima cylindrus planum tetigerit, hac cylindrum
in plano protrahas, an eum volvas: semper namque eve-
niet ut æqualis linea similisque e numero earum quæ cylin-
dro continentur, planum tangat, sive protrahatur cylin-
drus, sive provolvatur.

6. Cur sectio librorum, etiamsi recta ac plana sit, si
quis eam ubivis æque a basi distantem duxerit, recta fit
ubi evolvitur; sin autem inclinavit, contorta? An quia eve-
nit ut, quum orbem secturæ alterius eodem in plano positi
sint, declinans incisura non ubivis æque distet, sed alia
quidem pagina plus, alia vero minus a basi absit, ita ut
ubi evolvetur, orbem quidem qui plano eodem insunt suum-
que initium in plano habent eodem, suam producant li-
neam ubi explicantur, quippe quum linea quæ inde ex-
oritur, profecta ex orbibus sit, qui plano eodem incum-
bunt: quapropter et recta erit, quandoquidem in plano
sita est. At obliquæ secturæ linea, quoniam a prima non
ubivis æque distat, sed hac quidem plus, illac vero minus
ab ea abest, utpote quum ipsa quoque sectura eandem ad
eam servat rationem, ubi evolvitur, in plano sita non erit,
atque hinc quoque non recta esse poterit: etenim fieri non
potest ut rectæ lineæ pars alia in alio plano sita sit.

7. Cur omnis magnitudo quæ dividitur, minor esse suo
toto videtur? An quod omnia quæ dividuntur quidem, nu-
merum recipiunt, quamquam magnitudinis ratione minora

μέγα τῶν κατὰ συνέχειαν εἶναι καὶ ποσόν τι μέγα λέγεται, ὃ δ' ἀριθμὸς τε πᾶς παντὸς μεγέθους ἀριθμοῦ μείζων· διόπερ εἰκὸς τὸ ὅλον διαιρεθέντων τῶν μερῶν μείζον φαίνεσθαι· τῶν αὐτῶν γὰρ ὄντων αὐτῶν τὸ μὲν ὅλον τὴν τοῦ μεγέθους ἔχει μᾶλλον φύσιν, συν-
 5 εχές ὄν, τὰ δὲ μέρη τὴν τοῦ ἀριθμοῦ.

8. Τῶν περὶ τὴν κλεψύδραν συμβαινόντων τὸ μὲν ὅλον εἰκοὶν εἶναι αἴτιον καθάπερ Ἀναξαγόρας λέγει· ὃ γὰρ ἀήρ ἐστὶν αἴτιος, ἐναπολαμβάνομενος ἐν αὐτῇ, τὸ μὴ εἰσεῖναι τὸ ὕδωρ ἐπιληφθέντος τοῦ ἄλλου. Οὐ μὴν ἀπλῶς γε αἴτιος· κἂν γὰρ τις αὐτὴν πλαγίαν ἐνῆ-
 10 εἰς τὸ ὕδωρ, ἐπιλαβὼν τὸν αὐλόν, εἰσείσει τὸ ὕδωρ· διόπερ οὐ λέγεται ὑπ' αὐτοῦ ἰκανῶς ἢ αἰτιόν ἐστιν· ἐστὶ δ' αἴτιον μὲν, καθάπερ εἴρηται, ὃ ἀήρ· οὗτος δ' ὠθοῦ-
 15 μένος τε καὶ καθ' αὐτὸν φερόμενος καὶ μὴ βιαζόμενος ἐπ' εὐθείας πέφυκε φέρεσθαι, καθάπερ καὶ ἄλλα στοιχεῖα. Πλαγίως μὲν οὖν βαφεῖσθαι τῆς κλεψύδρας, διὰ τῶν ἐναντίων τοῖς ἐν τῷ ὕδατι τρυπημάτων ἐπ' εὐθείας μένων ὑπὸ τοῦ ὕδατος ἐξέρχεται, ὑποχωροῦν-
 20 τος δ' αὐτοῦ τὸ ὕδωρ εἰσέρχεται· ὀρθῆς δ' εἰς τὸ ὕδωρ βαφεῖσθαι τῆς κλεψύδρας, οὐ δυνάμενος πρὸς ὀρθὴν ὑποχωρεῖν διὰ τὸ πεφράχθαι τὰ ἄνω, μένει περὶ τὰ πρῶτα τρυπήματα· ἄττεσθαι γὰρ εἰς αὐτὸν οὐ πέφυκεν. Σημεῖον δ' ἐστὶ τοῦ εἰργεῖν δύνασθαι τὸ ὕδωρ
 25 ἀκίνητιζοντα τὸν ἀέρα τὸ ἐπ' αὐτῆς γινόμενον τῆς κλεψύδρας· ἐὰν γὰρ τις αὐτῆς αὐτὴν τὴν κωδύαν ἐμπλήσας ὕδατος, ἐπιλαβὼν τὸν αὐλόν, καταστρέψῃ ἐπὶ τὸν αὐλόν, οὐ φέρεται τὸ ὕδωρ διὰ τοῦ αὐλοῦ ἐπὶ στόμα· ἀνοιχθέντος δὲ τοῦ στόματος οὐκ εὐθὺς ἐκρεῖ κατὰ
 30 τὸν αὐλόν, ἀλλὰ μικροτέρῳ ὕστερον, ὡς οὐκ ὄν ἐπὶ τῷ στοματι τοῦ αὐλοῦ, ἀλλ' ὕστερον διὰ τούτου φερόμενον ἀνοιχθέντος. Πλήρους τε καὶ ὀρθῆς οὕσης τῆς κλεψύδρας, ἀνοιχθέντος τοῦ αὐλοῦ εὐθὺς ρεῖ διὰ τοῦ ἡθμοῦ, διὰ τὸ ἐκείνου μὲν ἄπτεσθαι, τῶν δ' ἄκρων
 35 τοῦ αὐλοῦ μὴ ἄπτεσθαι. Οὐκ εἰσέρχεται μὲν οὖν τὸ ὕδωρ εἰς τὴν κλεψύδραν διὰ τὴν προειρημένην αἰτίαν· ἐξέρχεται δ' ἀνοιχθέντος τοῦ αὐλοῦ διὰ τὸν ἐν αὐτῷ ἀέρα κινούμενον ἄνω καὶ κάτω πολλὴν κένωσιν ποιεῖν τοῦ ἐν τῇ κλεψύδρᾳ ὕδατος, ὠθούμενον δὲ κάτω καὶ
 40 αὐτὸ ρέπον εἰς αὐτὸ εἰκότως ἐκρεῖ, βιαζόμενον τὸν ἐκτὸς τῆς κλεψύδρας ἀέρα κινούμενον τε καὶ ὄντα ἴσον τῇ δυνάμει τῷ ἐπωθῶντι αὐτὸν ἀέρι, τῇ δ' ἀντερείσει ἀσθενέστερον ἐκείνου διὰ τὸ διὰ στενοῦ αὐτὸν τοῦ αὐλοῦ ῥέοντα θάπτον καὶ σφοδρότερον ρεῖν καὶ προσπίπτειν
 45 τῷ ὕδατι. Τοῦ δὲ κωμασθέντος τοῦ αὐλοῦ μὴ συρρεῖν τὸ ὕδωρ αἴτιον, ὅτι τὸ ὕδωρ εἰσὶν εἰς τὴν κλεψύδραν ἐξωθεῖ βία τὸν ἀέρα ἐξ αὐτῆς. Σημεῖον δ' ἐστὶ τὸ γινόμενον ἐν ταύτῃ πνεῦμα καὶ ἐρυγμός. Εἰσιόν-
 50 τος δὲ τοῦ ὕδατος, βία ὠθοῦν συνεισπίπτει εἰς τὸν αὐλὸν αὐτοῦ, καθάπερ τὰ ἐκπιεσά ξύλα ἢ χαλκὸς τῇ διαιρέσει πιεζόμενος μένει ἄνευ παντὸς ἄλλου συνδέσμου (ὡς ἄν ?) ἐκχρουσθῆ ἐκ τοῦ ἐναντίου, καθάπερ τοὺς καταγεῖγας ὀπιούρους ἐν τοῖς ξύλοις ἐκχρούουσιν. Σμ

sunt quam unum? magnum enim eo quod continuum quantitasque quaedam est, magnum dicitur; numerus vero omnis omni magnitudinis numero major est: quamobrem ut partibus divisus majus adpareat totum, rationi consentaneum est: quum enim partes totumque idem sint, totum quidem naturam potius magnitudinis præ se fert, utpote continuum, partes vero naturam numeri magis sortiuntur.

8. Eorum quæ circa clepsydram eveniunt, in universum quidem causa esse videtur ea quam Anaxagoras refert: aer enim qui in ea includitur, causa est, ne aqua ingredi possit fistula obturata. Non tamen simplici ratione hic causa est: namsi quis eam fistula adprehensa transversam immergat in aquam, intrat aqua: quamobrem non satis auctor ille exposuit quatenus aer causa sit: nam est quidem causa, quemadmodum diximus, aer: hic enim ubi impellitur atque per se ipse fertur nulla vi ei illata, suapte natura fertur per directum, ut etiam alia elementa. Itaque clepsydra transverse immersa, aer per foramina quæ aquæ foraminibus opposita sunt, quippe quum in directum positus manet, sub aqua exit, eo vero evadente, aqua intrat; at si recta in aquam immergatur clepsydra, aer, ad perpendiculum sese subducere nequias, quoniam obstructæ sunt partes superiores, circa prima foramina manet, quippe qui in se resilire suapte natura non potest. Argumentum vero, aquam arcere posse aerem, ita ut immotus maneat, id est quod in ipsa clepsydra fit: nam si alvum ejus aqua repletam in fistulam obturatam inverteris, aqua per fistulam in os non fertur; ore vero patefacto, non protinus, sed paulo post, per fistulam effluit, ut qui non in ipso ore fistulæ invenitur, sed postmodum facta apertione per fistulam fertur. Ubi autem plena erectaque clepsydra est, fistula patefacta protinus per colum effluit, quia illud quidem tangit, extremam vero fistulam non tangit. Clepsydram igitur aqua ob prædictam causam non ingreditur; egreditur autem fistula patefacta eo quod aer qui fistula continetur, sursum deorsumque agitat, aquæ in clepsydra inveniendæ amplam efficit vacationem, quumque deorsum pellatur eodemque ipsa etiam vergat, merito effluit, vim inferens aeri qui extra clepsydram est, quique et ipse movetur et compar est potentia aeri eum impellenti, sed renixu infirmior eo, quoniam per angustam fistulam fluens ille occlus ac vehementius fluit atque in aquam incidit. Causa vero, cur obturata fistula aqua non confluat, est quod aqua, dum clepsydram subit, aera per vim ab ea expellit. Cujus rei indicium est flatus ructusque, qui tunc in ea sunt. Intrante vero aqua vi pellens simul incidit ibi in fistulam, quemadmodum ligna quæ extruduntur, aut æs in scissura constrictum, quæ hærent sine ullo alio vinculo, donec ab altera parte expellantur, quo modo præruptos clavos lignis impactos expellimus: quod sane aperta fistula fieri

ἔσται δὲ τοῦτο ἀνοιχθέντος τοῦ αὐλοῦ γίνεσθαι διὰ τὰ προειρημένα. Ἡ οὖν διὰ ταῦτα εἰκός ἐστιν αὐτὸν μὴ ἐκρεῖν, ἢ ἐξιόντος βιαίου ἀέρος καὶ πνευματουμένου; δηλοῖ δ' ὁ ψόφος ἐπισπᾶσθαι τῷ πνεύματι τὸ ὕδωρ ἄνω, ὥσπερ ἐπὶ πολλῶν συμβαίνει γίνεσθαι, ἐπισπῶμενον δὲ καὶ συνεχές ἐν αὐτῷ πᾶν τὸ ὕδωρ μένει πιεζόμενον ὑπὸ τοῦ ἀέρος, ἕως ἂν ἀπωσθῆ πάλιν ὑπ' αὐτοῦ· τῆς δ' ἀρχῆς μενούσης, καὶ τὸ ἄλλο ἐξ αὐτῆς κρέματα ὕδωρ ἐν καὶ συνεχές. Εὐλογον δὲ τοῦτο γίνεσθαι· τοῦ γὰρ αὐτοῦ ἐστὶ κινήσασθαι τε ἐκ τῆς οικείας χώρας τι, καὶ τοῦτο ἴσχειν, ὡς ἐκείνης, ἐν πλείονι δὲ χρόνῳ, ἐὰν ᾖ ὁμοία τῇ δυνάμει τὸ τε ἔχον καὶ τὸ ἐχόμενον, ἢ τὸ ἴσον κρείττον, ἔσπερ ἐνταῦθα συμβαίνει· πνεῦμα γὰρ ὑδάτος ἐστὶ κρείττον τῇ δυνάμει.

9. Διὰ τί τὰ μόρια τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζώων, ὅσα μὴ ὀργανικά, πάντα περιφερῆ, τῶν μὲν φυτῶν τὸ στέλεχος καὶ οἱ πτόρθοι, τῶν δὲ ζώων κνήμια, μηροί, βραχίονες, θώραξ· τρίγωνον δὲ, οὐδὲ πολύγωνον οὐδ' ὄλον, οὔτε μῦριόν ἐστιν; Πότερον, ὥσπερ Ἀρχύτας ἔλεγε, διὰ τὸ ἐν τῇ κινήσει τῇ φυσικῇ ἐνεῖναι τὴν τοῦ ἴσου ἀναλογίαν (κινεῖσθαι γὰρ ἀνάλογον πάντα), ταύτην δὲ μόνην εἰς αὐτὴν ἀνακάμπτειν, ὥστε κύκλους ποιεῖν καὶ στρογγύλα, ὅταν ἐγγένηται;

10. Διὰ τί ἐν τοῖς ἐσχάτοις αἰεὶ γίνεται περιφερῆ; Ἡ ὅτι ἢ φύσις ἐκ τῶν ἐνδεχομένων πάντα ποιεῖ ὡς δυνατὸν ἄριστα καὶ κάλλιστα, τὸ δὲ σχῆμα τοῦτο κάλλιστον, τὸ αὐτὸ αὐτῷ ὁμοιάτατον;

11. Διὰ τί, ἐὰν κύκλος ριφθῆ, τὸ μὲν πρῶτον εὐθείαν γράφει, παυόμενος δ' ἑλικά, ἕως ἂν πέσῃ; Ἡ εὐθείαν μὲν τὸ πρῶτον, ὅτι ὁμοίως ἐνθεν καὶ ἐνθεν ὁ ἀήρ ἀπορροῖ; Ἰσησ οὖν οὐσης τῆς ῥοπῆς ἐνθεν καὶ ἐνθεν, ἀνάγκη καὶ τὴν γραμμὴν τοιαύτην εἶναι, ἢ ἴσον διαιρεῖ τὸν τόπον ἐνθεν καὶ ἐνθεν· τοιαύτη δ' ἐστὶν εὐθεῖα. Ὅταν δὲ βρῖση ἐπὶ θάτερον μέρος δι' ἀνωμαλίαν τοῦ περισταμένου ἀέρος, οὐκέτι ἴσην γράφει τὸ τ' ἐντὸς καὶ τὸ ἐκτὸς μέρος, ἀλλ' ἀνάγκη περιφερῆ.

12. Διὰ τί τοῖς ἀνίσον τὸ βάρος ἔχουσι μεγέθειν, ἐὰν τις κουφότερον κινή τῶν μερῶν, κύκλω περιφέρεται τὸ βαλλόμενον, ὡς τοῖς μεμολιθωμένοις ἀστράγαλοις συμβαίνει, ἐὰν τις βάλλῃ τὸ κουφότερον πρὸς αὐτὸν στρέψας μέρος; Ἡ ὅτι τὸ βαρύτερον ἀδύνατον ἰσοδρομεῖν τῷ κουφωτέρῳ ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἰσχύος ριφθέν; ἐπεὶ δ' ἀνάγκη μὲν κινεῖσθαι, ἐξ ἴσου δὲ καὶ ἐπ' εὐθείας ἀδύνατον, ἀνάγκη εἰς τὸ ἐντὸς φερόμενον κύκλω φέρεσθαι, ὡς εἰ ἔλως τι ἦν αὐτοῦ ἀκίνητον διὰ βάρος ἐν μέσῳ, τὸ μὲν πρὸς τῷ ἀφιέντι εἰς τὸ πρόσθεν ἂν ἐκινήθη αὐτοῦ μέρος, τὸ δ' ὑπ' ἐκεῖνα πρὸς τὸν ἀφιέντα. Ἐπεὶ δὲ κινεῖται μὲν τὸ πᾶν, ἔχει δ' ἐν μέσῳ τὸ βάρος φερόμενον, ἀνάγκη ταῦτο τοῦτο ποιεῖν.

13. Διὰ τί τὰ φερόμενα ὅταν ἀντιπέσῃ, ἀπάλλεται εἰς τοῦναντίον ἢ πέφυκε φέρεσθαι, καὶ πρὸς ὁμοίας

evenit propter causas quas superius exposuimus. An igitur his de causis rationi congruum est aquam non effluere, an quod aer vi exit atque in spiritum convertitur? strepitus enim indicat aquam a spiritu sursum adtrahi, quemadmodum multis in rebus fieri addidit, et quum adtrahitur sibi que continua manet universa aqua, restat, quippe quæ ab aere comprimitur, donec rursus ab eo repellatur, quumque initium restat, reliqua aqua etiam ex eo pendet, utpote rem unicam ac continuum constituens. Nec vero rationi repugnat, hoc ita fieri, quandoquidem ejusdem rei officium est, et dimovere quiddam proprio de loco, et idem, ut movit, sic etiam continere; hoc vero majus requirere temporis spatium, si vel potentia quod tenet, quodque tenetur, æqualia sunt, vel quod tenet potentius est: id quod hic addidit: spiritus enim viribus præ aqua prævalet.

9. Cur partes tam stirpium quam animantium, quæ nullis instrumentariis officiis deputata sunt, rotundæ omnes sunt, stirpium quidem caudæ et rami, animantium vero crura, femora, lacerti, pectus; triangulum autem vel multangulum nec totum, neque pars ulla refert? An, ut Archytas dicebat, quoniam in motu naturali æqui proportio inest (moveri namque proportionem omnia), hæc autem sola in sese revertitur, ita ut orbis rotundaque faciat, simulac adsit?

10. Cur in extremis semper sunt rotunda? An quod natura ex iis quæ sibi præsto sunt, omnia, quoad fieri potest, creat optima et pulcherrima; figura autem ea pulcherrima est, quæ sibi ipsa est simillima?

11. Cur si circulus projiciatur, primum quidem lineam rectam describit, cessans vero cochleam, dum decidat? An principio quidem rectam ideo describit, quod æqualiter ab aere hinc inde dirigitur? Quum igitur pari momento in utrumque latus vergat, lineam quoque ejusmodi esse necesse est, quæ locum in partes æquales hinc atque inde dividit; talis autem recta est. At ubi in partem alteram vergit ob inæqualitatem ambientis aeris, non amplius æqualem lineam parte interiori exteriorique ducit, sed necessario rotundam.

12. Cur in magnitudinibus, quæ pondere sunt inæquali, si quis partem moverit leviolem, in orbem circumfertur res projecta, quemadmodum in talis sit plumbo gravatis, quoties quis parte leviori ad se conversa projiciat? An quod fieri non potest ut quod gravius est, æquali impetu cum leviori feratur, ubi projectum eisdem a viribus est? quum tamen moveri necesse sit, idque æquabiliter ac recto tramite fieri nequeat, introrsum latum in orbem ferri necesse est, quemadmodum si pars ejus in medio penitus immobilis propter pondus esset, pars quidem projicienti proxima prorsum moveretur, quæ vero his subjecta est ad projicientem. Sed quoniam totum quidem movetur, habetque in medio pondus motu citum, idem hoc fieri necesse est.

13. Quamobrem corpora quæ feruntur, ubi impegerunt, resiliunt partem in contrariam quam suapte natura ferunt-

γωνίας; Ἡ ὅτι οὐ μόνον ἐκείνην φέρεται τὴν φορὰν ἢν φέρεται κατὰ τὸ οἰκεῖον μέρος, ἀλλὰ καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ ἀφιέντος γινομένην; Ἡ μὲν οὖν οἰκεία παύεται, ὅταν εἰς τὸν οἰκεῖον ἔλθῃ τὸπον (ἄπαν γὰρ ἡρεμεῖ ἔλθόν εἰς ὃν φέρεται τὸπον κατὰ φύσιν), καθ' ἣν δ' ἔχει ἀλλοτριάν, ἀνάγκη ἔτι κινεῖσθαι, οὐκ εἰς τὸ πρόσθεν δὲ διὰ τὸ κωλύεσθαι, ἀλλ' ἢ εἰς τὸ πλάγιον, ἢ εἰς τὸ ὀρθόν. Ἄπαντα δ' ἀποπηδᾷ πρὸς ὁμοίας γωνίας διὰ τὸ φέρεσθαι μὲν ἐνταῦθα οὐ ἢ κινήσις φέρει, ἢ ἐποίησεν ὁ ἀφίεις· ἐκεῖ δὲ πρὸς ὀρθίαν ἢ πρὸς ὀρθὴν φέρεσθαι συμβαίνει. Ἐπει οὖν τὸ ἀντικροῦσαν κωλύει τὴν εἰς εὐθὺ κίνησιν, ὁμοίως κωλύει τὸ φερόμενον καὶ τὴν φορὰν αὐτοῦ. Ὡσπερ οὖν ἐν τοῖς κατόπτροις τὸ ἄκρον τῆς εὐθείας οὐ ξυνέπесен ἢ ὕψις φαίνεται, καὶ ἐν τοῖς φερομένοις οὕτω τὸ ἐναντίον γίνεται· τοσαύτην γὰρ γωνίαν ἀπέωσται ὅση γίνεται ἢ κατὰ κορυφὴν· δεῖ γὰρ νοῆσαι μετακινουμένην τὴν γωνίαν καὶ τὴν φορὰν· τούτου δὲ γενομένου φανερόν ἐστι πρὸς ὁμοίας γωνίας ἀνάγκη ἀπάλλεσθαι.

ΤΜΗΜΑ ΙΖ.

ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΕΜΨΥΧΑ.

20 1. Διὰ τί οἱ ἀσύμμετροι παρ' ἀλλήλους θεωρούμενοι μείζους φαίνονται ἢ καθ' αὐτοὺς μόνους; Ἡ ὅτι τὸ σίμμετρόν ἐστιν ἓν, καὶ ἡ συμμετρία ἐστὶ μάλιστα ἐν ποιεῖ, τὸ δ' ἐν ἀδιαίρετον βούλεται εἶναι, τὸ δ' ἀδιαίρετον ἔλαττόν ἐστιν, ἢ δὲ συμμετρία κατὰ τὴν διαφορὰν
25 πολλὰ ποιεῖ; Καθ' αὐτὰ μὲν οὖν θεωρούμενα μᾶλλον λαμβάνει ποῖα ἄττα τὰ μεγέθη ἐστὶ, παρ' ἀλλήλα δ' οὐ. Τὸ μὲν οὖν ἀδιαίρετον ἐν φαίνεται, καὶ ἡ θεωρία μία ἐστὶν αὐτοῦ διὰ τὴν συμμετρίαν· τὸ δ' ἀσύμμετρον ὡς πολλὰ ὄν, θεωρίαν ποιεῖ πλείω, καὶ μείζω φαί-
30 νεται τῷ ἐν ὃν πολλὰ φαίνεσθαι· ἔχει γὰρ τὴν τε τοῦ μεγέθους κατὰ τὴν συνέχειαν φύσιν, καὶ τὴν τοῦ ἀριθμοῦ κατὰ τὸ ἀνώμαλον τῶν μερῶν· διόπερ εἰκότως τὴν ἐξ ἀμφοῖν αὐξήν ἔχον μείζον φαίνεται παρὰ τὸ ἀπλοῦν καὶ ἓν.

35 2. Διὰ τί ἐπὶ μῆκος μᾶλλον τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτὰ φύεται; Ἡ ὅτι τὸ μῆκος μὲν τρίς αὐξεται, τὸ δὲ πλάτος δίς, τὸ δὲ βάθος ἅπαξ; ἔστι γὰρ μῆκος τὸ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς πρῶτον, ὥστε μόνον τε αὐξεται, καὶ ἅμα τῷ πλάτει πάλιν γινόμενον, καὶ τρίτον ἅμα τῷ βάθει· τὸ
40 δὲ πλάτος δίς, καθ' ἑαυτὸ τε καὶ ἅμα τῷ μεγέθει.

3. Πῶς τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον δεῖ λαβεῖν; Πρότερον ὥσπερ ἡμῶν οἱ ἐπὶ Τροίας καὶ ἐκείνων οἱ πρὸ αὐτῶν καὶ αἱ οἱ ἐπάνω πρότεροί εἰσιν; Ἡ εἴπερ ἀρχὴ τίς ἐστὶ καὶ μέσον καὶ τέλος τοῦ παντός, καὶ ὅταν
45 ὑπράσχωις τις ἐπὶ τὸ πέρας ἔλθῃ καὶ πάλιν ἐπαναστρέψῃ ἐπὶ τὴν ἀρχήν, τὰ δ' ἐγγυτέρω τῆς ἀρχῆς πρότερα,

tur, idque secundum angulos æquales? An quod non solum eo feruntur motu quo pro suo munere naturaliter cidentur, verum etiam illo qui a mittente proficiscitur? Proprius igitur cessat motus, ubi proprium ad locum pervenerint (omnia namque requiescunt, ubi eum in locum devenerint quo sua natura feruntur), sed alieno quem habent, motu necessario moveri pergunt, idque non in partem priorem quia prohibentur, sed vel in latus, vel secundum rectum angulum. Omnia autem secundum angulos resiliunt æquales, quoniam eo quidem feruntur quo motus ducit, cui ansam dedit qui miserit, illic vero evenit ut secundum angulum vel acutum, vel rectum ferantur. Quum ergo quod retorsit, vetat quominus in directum motus agatur, pariter et rem quæ fertur, et ejus impetum prohibet. Ut igitur in speculis extremum lineæ rectæ illic cernitur, ubi visio cum rei imagine concidit, ita in his quæ feruntur, contrarium obtinet, quippe quum secundum angulum tantum retorqueantur quantum is est qui in vertice exstat: ita enim intelligendum est, ut transferantur simul et angulus et motus: quo facto, secundum angulos æquales manifesto resillire debet res.

SECTIO XVII.

QUÆ AD RES ANIMATAS PERTINENT.

1. Cur proportione carentes, si sibi invicem adpositi considerantur, majores esse videntur quam si soli per se? An quod modicum unum est, et moderatio unum quam maxime efficit; unum autem quod est, id individuum esse solet; individuum autem minus est; proportionis vero defectus multiplex pro sui discrimini ratione efficit. Per sese igitur si considerentur magnitudines, qualesnam sint; latet potius; ubi vero sibi invicem adpositi, non. Ergo unum adparet quod individuum est, consideratioque ejus unica est propter proportionem, proportione vero carens; quippe quum plura est, ampliorem efficit considerationem, eaque majora propterea esse videntur, quod unum quum sit, plura esse videtur: natura enim et magnitudinis habet continuitatis ergo, et numeri, quod adinet ad partium inæqualitatem: quapropter quum incrementum obtineat utrique proprium, merito majus adparet, si cum simplice atque unico conferatur.

2. Cur animantia et stirpes in longitudinem potius crescunt? An quod ter quidem longitudo augetur, bis vero latitudo, semelque profunditas? est enim longitudo inde a principio primum, ita ut et sola, et iterum una cum latitudine conjuncta, et tertio una cum profunditate augetur; latitudo autem bis, videlicet per se et una cum magnitudine.

3. Quonam modo prius et posterius adcipi debent? Utrum quemadmodum qui tempore Trojano vixerunt, nobis priores sunt, et his ipsis qui ante illos, atque sic semper superiores priores sunt? Vel siquidem initium et medium et finis sunt universi, et ubi quis senescens ad finem pervenerit, rursusque ad initium reversus fuerit, et priora sunt quæ

τί κωλύει ἡμᾶς ἐν τῷ πρὸς τὴν ἀρχὴν εἶναι μᾶλλον; εἰ δὲ τοῦτο, κἂν πρότεροι εἴημεν. Ὡσπερ ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐκάστου τῶν ἀστέρων φορᾷ κύκλος τίς ἐστι, τί κωλύει καὶ τὴν γένεσιν καὶ τὴν ἀπώλειαν τῶν φθαρτῶν τοιαύτην εἶναι, ὥστε πάλιν ταῦτα γίνεσθαι καὶ φθειρεσθαι, καθάπερ καὶ φασὶ κύκλον εἶναι τὰ ἀνθρώπινα; Τὸ μὲν δὴ τῷ ἀριθμῷ τοὺς αὐτοὺς ἀξιοῦν εἶναι αἰεὶ τοὺς γινομένους εὐθες, τὸ δὲ τῷ εἶδει μᾶλλον ἂν τις ἀποδέχαιτο· ὥστε κἂν αὐτοὶ πρότεροι εἴημεν, καὶ 10 θείῃ ἂν τις τὴν τοῦ εἰρμοῦ τάξιν τοιαύτην εἶναι ὡς πάλιν ἐπανακάμπτειν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν καὶ συνεχῆς ποιεῖν καὶ αἰεὶ κατὰ ταῦτα ἔχειν· τοὺς γὰρ ἀνθρώπους φησὶν Ἀλκμαίων διὰ τοῦτο ἀπολλυσθαι, ὅτι οὐ δύνανται τὴν ἀρχὴν τῷ τέλει προσάψαι, κομψῶς εἰρηκῶς, εἰ τις 15 ὡς τύπῳ φράζοντος αὐτοῦ ἀποδέχοιτο καὶ μὴ διακριβῶν ἐθέλοι τὸ λεχθέν. Εἰ δὴ κύκλος ἐστὶ, τοῦ δὲ κύκλου μήτ' ἀρχῆ, μήτε πέρας, οὐδ' ἂν πρότεροι εἴην τῷ ἐγγυτέρῳ τῆς ἀρχῆς εἶναι, οὐθ' ἡμεῖς ἐκείνων, οὐτ' ἐκείνοι ἡμῶν.

ΤΜΗΜΑ ΙΗ.

ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΝ.

20 1. Διὰ τί τοὺς μὲν, ἐὰν ἀρξῶνται ἀναγινώσκειν, ὕπνος λαμβάνει καὶ μὴ βουλομένους, τοὺς δὲ βουλομένους προσεγρηγορεῖν, ὅταν λάβωσι τὸ βιβλίον; Ἡ 25 ὄσοις μὲν εἰσι πνευματικαὶ κινήσεις διὰ ψυχρότητα φύσεως, ἢ μελαγχολικῶν χυμῶν, δι' οὓς περίττωμα γίνεται πνευματικὸν ἄπεπτον διὰ ψυχρότητα, τούτοις 30 ὅταν μὲν κινήται ἡ διάνοια καὶ μὴ νοήσῃ ἐπιστήσασά τι, ἐκκρούεται τῇ ἑτέρᾳ κινήσει οὐσῆ καταφυκτικῆ· διὸ μᾶλλον καθεύδουσιν· ὅταν δ' ἐρείσωσι πρὸς τι ἐν τῇ 35 διανοίᾳ, ὅπερ ἡ ἀνάγνωσις ποιεῖ, κινεῖνται ὑπὸ τῆς θερμαντικῆς κινήσεως οὐκ ἐκκρουομένης ὑπ' οὐδενός, ὅστ' οὐ δύνανται καθεῦδειν· τῶν δὲ κατὰ φύσιν ἐχόντων ὅταν στῆ πρὸς ἐν ἡ διάνοια καὶ μὴ μεταβάλλῃ 40 πολλαγῆ ἰσχυροτάτῃ οὐσα, ἰσχεταὶ καὶ τὰ ἄλλα ὅσα ἐστὶ περὶ τὸν τόπον τοῦτον, ὧν ἡρέμησις ὁ ὕπνος 35 ἐστίν; ὅταν δὲ στῆ καὶ οἶον κοπιάσῃ ὁ νοῦς, βαρύνει τὴν κεφαλὴν τὰ ἐν αὐτῇ καὶ ποιεῖ τὸν ὕπνον· κινουμένης δὲ τῆς ψυχῆς κατὰ φύσιν οὐ καθεῦδει· ζῆ γὰρ τότε μάλιστα. Τὸ δ' ἐγρηγορεῖν τοῦ ζῆν αἰτιὸν ἐστὶν ἢ τὸ καθεῦδειν.

40 2. Διὰ τί οἱ ἐριστικοὶ λόγοι γυμναστικοὶ εἰσιν; Ἡ ὅτι 45 ἔχουσι τὸ νικᾶν ἢ ἡττᾶσθαι πυκνόν; Φιλονείκους οὖν εὐθὺς ποιοῦσιν· καὶ γὰρ νικῶντες διὰ τὸ χαίρειν προέγονται μᾶλλον ἐρίζειν καὶ ἠττώμενοι ὡς ἀναμαχοῦμενοι. Καὶ οἱ ἐν τοῖς ἄλλοις ἀγῶσι ταῦτό· διὸ καὶ μα- 45 χόμενοι καὶ ἡττους ὄντες πολλάκις οὐ βούλονται διαλύεσθαι.

propius ab initio absunt, quid vetat nos ab initio minus distare? at si minus distamus, erimus quoque priores. Quemadmodum in cæli siderumque uniuscujusque motu circulus quidam exstat, quid vetat rerum caducarum ortum atque interitum ejusmodi esse, ut hæc denuo orientur ac pereant, veluti etiam vulgo dicitur, circulum res esse humanas? Igitur numero quidem semper eosdem esse qui nascuntur, inepta est opinio, specie vero eosdem esse, potius probari possit, ita ut priores esse possemus ipsi, talemque aliquis statuere possit seriei ordinem, ut rursus ad initium reverteretur continuumque efficeret ac semper eodem modo se haberet: homines enim idcirco mori Alcmaeon perhibet, quod initium fini connectere non possunt, scite locutus, siquis ejus verba adcipiat tamquam si exempli gratia verba fecisset, neque effatum ad amussim exigere velit. Quodsi igitur circulus est, circulus autem et principio et fine caret, ne priores quidem ulli exstarent eo quod initio propiores sunt, nec nos illis, neque illi nobis.

SECTIO XVIII.

QUÆ AD LITERARUM STUDIA PERTINENT.

1. Cur alios quidem, si legere cœperint, somnus occupat, etiam nolentes; alios vero, ubi dormire volunt, liber susceptus vigilare facit? An in quibus motus spiritales sunt ob frigiditatem vel naturæ, vel humorum et genere atræ bilis propter quos excrementum spiritale crudum ob frigiditatem consistit, his quidem, ubi intelligentia movetur insistensque aliquantulum intelligere nequit, repellitur motu altero, qui refrigerandi vim habet: quapropter potius dormiunt; at ubi aliqua re intelligentia sua innituntur, id quod lectio efficit, a motu calefaciente moventur, quam nihil quum repellat, dormire non possunt; quorum autem secundum naturam habitus est, eorum cogitatio ubi alicui rei institerit, nec multifariam transfertur, utpote intentissima, cetera quoque sita eo in loco sistuntur, quorum requies somnus est; ubi autem mens constiterit et quasi fatigata est, caput adgravant quæ eo continentur (*alibi*, caput adgravat, utpote quæ sita in eo sit), somnumque inducunt; at quum secundum naturam animus noster movetur, nullo tum somno premitur: tum enim maxime vivit. Vigilia autem quam somnus causa potius est cur vivamus.

2. Cur contentiosæ disputationes ingenia exercere possunt? An quod in eo disputandi genere addidit ut crebro quis aut vincat, aut vincatur? Protinus ergo contentiosi hinc redduntur: nam et vincentes per lætitiâ magis ad contendendum incitantur, et victi, utpote repugnaturi. Tum qui ceteris certandi generibus occupantur, idem quoque faciunt: quamobrem et pugnantes, quamquam inferiores sunt, tamen sæpe disjungi nolunt.

3. Διὰ τί τοῖς παραδείγμασι χαίρουσιν ἄνθρωποι ἐν ταῖς ῥητορίαις καὶ τοῖς λόγοις μᾶλλον τῶν ἐνθυμημάτων; Ἡ ὅτι τῶν τε μανθάνειν χαίρουσι καὶ τῶν ταχύ; βῆρον δὲ διὰ τῶν παραδειγμάτων καὶ τῶν λόγων μανθάνουσιν· ἃ γὰρ ἴσασιν, ἔστι ταῦτα καὶ ἐπὶ μέρους, τὰ δ' ἐνθυμημάτα ἀπόδειξις ἔστιν ἐκ τῶν καθόλου, ἃ ἦττον ἴσμεν ἢ τὰ μέρη. Ἔτι οἷς ἂν μαρτυρῶσι πλείους, μᾶλλον πιστεύομεν, τὰ δὲ παραδείγματα καὶ οἱ λόγοι μαρτυρῶσι εὐκρίσια· αἱ δὲ διὰ τῶν μαρτύρων ῥᾶδιον πίστευσι. Ἔτι τὸ ὅμοιον μανθάνουσιν ἡδέως, τὸ δὲ παράδειγμα καὶ οἱ μῦθοι τὸ ὅμοιον δεικνύουσιν.

4. Διὰ τί ῥήτορα μὲν καὶ στρατηγὸν καὶ χρηματιστὴν λέγομεν δεινόν, αὐλητὴν δὲ καὶ ὑποκριτὴν οὐ λέγομεν; Ἡ ὅτι τῶν μὲν ἡ δύναμις ἀνευ πλεονεξίας (ἡδονῆς γὰρ στοχαστικῆ ἔστι), τῶν δὲ πρὸς τὸ πλεονεκτεῖν; ῥήτωρ γὰρ καὶ στρατηγὸς καὶ χρηματιστὴς ἀγαθός ἔστιν ὁ δυνάμενος πλέον ἔχειν, ἡ δὲ δεινότης μάλιστα ἐν τῷ πλεονεκτεῖν ἔστιν.

5. Διὰ τί τὸν φιλόσοφον τοῦ ῥήτορος οἶονται διαφέρειν; Ἡ ὅτι ὁ μὲν τί ἐστὶν ἀδικία, ὁ δὲ ὡς ἀδικῶς ὁ δεῖνα, καὶ ὁ μὲν ὅτι τύραννος, ὁ δὲ οἷον ἡ τυραννίς;

6. Διὰ τί, ἅπερ ἂν τινες προελῶνται, ἐνδιατρίβουσι τούτοις ἐνίοτε φαύλοις οὔσι μᾶλλον ἢ ἐν τοῖς σπουδαιότεροις, οἷον θαυματοποιός, ἢ μίμος, ἢ συρικτὴς μᾶλλον ἢ ἀστρονόμος, ἢ ῥήτωρ εἶναι ἂν βούλοιοτο ὁ ταῦτα προσλόγμενος; Ἡ ὅτι βούλονται μὲν ἐνίοι τὰ σπουδαιότατα μεταχειρίζεσθαι, διὰ δὲ τὸ μὴ πιστεύειν ἑαυτοῖς ὡς δυνήσομενοι, διὰ τοῦτο οὐ πράττουσιν; Ἡ ὅτι ἐν οἷς οἶεται ἕκαστος κρατιστεύειν, ταῦτα προαιρείται· ὁ δὲ αἰρεῖται, καὶ ἐπὶ τοῦτ' ἐπιτίθεται, νέμων τὸ πλείστον ἡμέρας αὐτῷ μέρος, ἵνα αὐτὸς αὐτοῦ τυγχάνῃ κράτιστος ὢν; Ὁ τι δ' ἂν τινες ἐξ ἀρχῆς προελῶνται καὶ οἷς ἂν συνεθισθῶσιν, οὐδὲ κρίνειν ἐτι δύνανται τὰ βελτίω διεφθαρταί γὰρ ἡ διάνοια διὰ φαθλας προαιρέσεις.

7. Διὰ τί τοὺς μὲν, ἂν ἄρξωνται ἀναγινώσκειν, ὕπνος λαμβάνει καὶ μὴ βουλομένους, τοὺς δὲ οὐ βουλομένους ποιεῖ δύνασθαι, ὅταν λάβωσι βιβλίον; Ἡ ὅσοις μὲν εἰσι πνευματικαὶ κινήσεις διὰ ψυχρότητα φύσεως, ἢ μελαγχολικῶν χυμῶν, δι' οὓς περίττωμα γίνεται πνευματικὸν ἀπεπτον διὰ ψυχρότητα, τούτοις ὅταν μὲν κινῆται ἡ διάνοια καὶ μὴ νοῆ ἐπιστήσασά τι, ἐκκρούεται ἡ ἑτέρα κίνησις· διὸ μᾶλλον μεταβάλλοντες πολὺ τὴν διάνοιαν καθεύδουσιν· ἡττᾶται γὰρ ἡ πνευματικὴ ὅταν δ' ἐρείσῃσι πρὸς τι τὴν διάνοιαν, ὅπερ ἡ ἀνάγνωσις ποιεῖ, κινουμένη ὑπὸ τῆς πνευματικῆς κινήσεως, οὐκ ἐκκρούμενός ὑπ' οὐδενός, ὥστ' οὐ δύνανται καθεῦδειν. Τῶν δὲ κατὰ φύσιν ἐχόντων ὅταν στῆ πρὸς ἐν ἡ διάνοια καὶ μὴ μεταβάλλῃ πολλαχῆ, ἵσταται καὶ τὰ ἄλλα ὅσα περὶ τὸν τόπον, ὧν ἡρέμησις ὁ ὕπνος ἔστιν· ἐνὸς γὰρ κυρίου στάτους, ὥσπερ ἐν τρο-

3. Cur homines in exercitiis rhetorice exemplis et fabulis potius gaudent quam argumentationibus? An quia discere gaudent, idque celeriter? atqui per exempla et fabulas facilius discunt: sunt enim quæ explorata habent, particularia nempe: argumentationes vero demonstratio ex universalibus sunt, quæ minus quam partes novimus. Ad hæc iis credimus potius, quæ plurium testimonio confirmantur; exempla autem et fabellæ testibus similia sunt, fidesque facilis est, quam testes fecerint. Adde quod simile libenter discunt, exemplum autem et fabellæ simile docent.

4. Cur rhetorem quidem imperatoremque et argentarium callidum adpellamus, tibicinem vero histrionemque hoc nomine non adpellamus? An quod horum quidem facultas sine cupiditate est (oblectationem enim tantummodo adsequi conatur), illorum autem lucrum spectat? bonus enim rhetor et imperator et argentarius est qui lucrari potest; calliditas autem lucrum maxime respicit.

5. Cur philosophum differre ab oratore putant? An quod alter quidem quidam injustitia sit dicit, alter vero hunc illumve injustum esse, et alter quidem hunc illumve tyrannum esse, alter vero quale quid sit tyrannis?

6. Cur in iis studiis quæ aliqui sibi delegerint, quamquam interdum pravis, libentius tamen quam in honestioribus versantur, verbi gratia præstigiator, aut mimus, aut tibicen quam astronomus aut rhetor esse mavelit qui hæc sibi delegerit? An quia volunt quidem nonnulli res honestissimas tractare, sed quoniam minus sibi confident se posse efficere, ideo non ita agunt? An quia res, in quibus sese excellere quisque arbitratur, eas deligit sibi, quod autem deligit, eidem quoque operam dabit, illi partem diei maximam tribuens, ut se ipse præstantior evadat? Quin etiam quod principio aliqui sibi delegerint quibusque insueverint, in iis ne judicare quidem possunt quidnam melius sit: mens enim eorum corrupta est propter prava studia.

7. Cur alios quidem, si legere cœperint, somnus occupat vel nolentes; aliis vero dormire nolentibus liber susceptus facultatem hanc impertit? An in quibus motus sunt spiritales ob frigiditatem vel naturæ, vel humorum e genere atræ bilis, propter quos excrementum spiritale crudum ob frigiditatem consistit, apud hos quidem ubi cogitatio movetur insistensque aliquid intelligere nequit, expellitur motus alter: quapropter potius, ubi cogitationem multifariam transferunt, dormiunt: motus enim spiritualis superatur; at ubi aliqua re cogitatione inhiis fuerint, id quod lectio efficit, a motu spiritali moventur, isque a nullo alio expellitur, ita ut dormire non possint. Quorum autem habitus secundum naturam est, eorum cogitatio ubi aliqua in re una consistit, nec multifariam transfertur, cetera quoque sita circa hunc locum sistuntur, quorum requies somnus est: ubi enim pars una, quæ potissima sit com-

πῆ, καὶ τὰ ἄλλα μόρια ἴσασθαι πέφυκεν· φύσει γὰρ ἄνω τὸ κοῦφον φέρεται, τὸ δὲ βαρὺ κάτω. Ὅταν οὖν ἡ ψυχὴ κινήσῃ κατὰ φύσιν, οὐ καθεύδει· οὕτω γὰρ ἔχει· ὅταν δὲ στῆ καὶ ὄσον κοπιᾶσῃ, ὁ μὲν νοῦς μεταβάλλει, καὶ ἄνω τὰ σωματώδη πρὸς τὴν κεφαλὴν ἴοντα ποιεῖ τὸν ὕπνον. Δόξαι δ' ἂν ἡ ἀνάγκησις κωλύειν καθεύδειν· ἐστὶ δὲ οὐ διὰ τὸ νοεῖν (ᾧρισται γὰρ τότε μᾶλλον ἢ ψυχῇ), ἀλλὰ διὰ τὸ μεταβάλλειν ἢ ἀγρυπνία, ἐπεὶ καὶ νοήσεις αἱ τοιαῦται ἀγρυπνοὶ εἰσιν, ἐν αἷς ζητεῖ ἡ ψυχὴ καὶ ἀπορεῖ, ἀλλ' οὐκ ἐν αἷς αἰθερεῖ· ἐκείναι μὲν γὰρ ἀοριστεῖν ποιοῦσιν, αὗται δ' οὐ.

8. Διὰ τί ἐν τοῖς ἐριστικοῖς οὐκ ἐνεστὶν ἀδολεσχία; ἢ ὅτι συλλογισμὸς ἐστὶ φαινόμενος, ἐν ὀλίγοις δ' ὁ συλλογισμὸς, καὶ ἐὰν μακρῶν, χρόνου γινομένου ὁ παραλογισμὸς δῆλος, καὶ ἐστὶν ὁ ἔδωκεν ἀναλαθεῖν;

9. Διὰ τί ποτε τῶν ἱστοριῶν ἡδίων ἀκούομεν τῶν περὶ ἐν συνεστηκυῶν ἢ τῶν περὶ πολλὰ πραγματευομένων; ἢ διότι τοῖς γνωριμωτέροις μᾶλλον προσέχομεν καὶ ἡδίων αὐτῶν ἀκούομεν· γνωριμωτέρον δ' ἐστὶ τὸ ᾧρισμένον τοῦ ἀορίστου; Τὸ μὲν οὖν ἐν ᾧρισται, τὰ δὲ πολλὰ τοῦ ἀπειροῦ μετέχει.

10. Διὰ τί ἡδόμεθα ἀκούοντες τὰ μήτε λίαν παλαιά, μήτε κομιδῇ νέα; ἢ διότι τοῖς μὲν πόρρω ἀπ' ἡμῶν ἀπιστοῦμεν, ἐπ' οἷς δ' ἀπιστοῦμεν, οὐχ ἡδόμεθα· τὰ δ' ὥσπερ ἐπὶ αισθανόμεθα, καὶ περὶ τούτων ἀκούοντες οὐχ ἡδόμεθα;

stiterit, ceteræ quoque partes natura sua consistunt, perinde ac in copiis, quæ versæ in fugam fuerint: natura enim sursum fertur quod leve est, deorsum autem quod grave. Ubi igitur anima secundum naturam movetur, non dormit: ita enim se habet; at ubi constiterit et quasi fradgata subcubuerit, mens immutatur, et elementa corporea sursum caput potentia faciunt somnum. Lectio vero prolibere somnum videri possit; fit tamen vigilia non propter cogitationem (anima enim tunc magis definitur), sed propter mutationem, quandoquidem et cogitationes ejusmodi vigiliam pariunt, in quibus anima quærit et dubitat, non illæ in quibus semper contemplatur, quum illæ quidem fines delent, hæc vero non.

8. Cur in disputationibus contentiosis nugatio non incidit? An quod syllogismus res evidens est, isque paucis continetur; quin etiam si protrahatur tempore intercedente, ratiocinationis falsitas manifesta fit, et revocare quod dederit, licet?

9. Quamobrem tandem libentius narrationes audimus, quæ circa rem unam consistunt, quam quæ multas pertractant? An quod rebus magis attendimus notioribus, easque libentius audimus; notius autem finitum est quam indeterminatum? Atqui unicum finitum est, multiplicia autem infinitum participant.

10. Cur nos rerum narratio oblectat, quæ nec nimium veteres sunt, nec admodum novæ? An quod rebus fidei negamus quæ procul a nobis absunt, quibus vero fidei negamus, iis non oblectamur; hæc vero adhuc quasi sentimus, atque de his audientes non oblectamur?

ΤΜΗΜΑ ΙΘ.

ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΑΡΜΟΝΙΑΝ.

1. Διὰ τί οἱ πονοῦντες καὶ οἱ ἀπολύοντες αὐλοῦνται; ἢ ἵνα οἱ μὲν ἤττον λυπῶνται, οἱ δὲ μᾶλλον χαίρωσιν;

2. Διὰ τί πορρωτέρω ὁ αὐτὸς τῆ αὐτῆ φωνῆ γεγωνεῖ μετ' ἄλλων ἄδων καὶ βοῶν ἢ μόνος; ἢ ὅτι τὸ ἀθρόως τι ποιεῖν, ἢ θλίβειν, ἢ ὠθεῖν οὐ τοσαυταπλάσιον ἐστὶν ὅσος ὁ ἀριθμὸς, ἀλλ' ὥσπερ ἡ γραμμὴ ἢ δίπους οὐ διπλάσιον, ἀλλὰ τετραπλάσιον τι γράφει, οὕτω τὰ συντιθέμενα πλέον ἰσχύει κατὰ τὸν ἀριθμὸν ἢ ὅταν ἢ διηρημένα; Ἀθρόων οὖν ὄντων μία γίνεται ἢ τῆς φωνῆς ἰσχύς καὶ ἅμα ὠθεῖ τὸν ἀέρα, ὥστε πολλαπλάσιον προῖεται· καὶ γὰρ ἡ ἐκ πάντων φωνῆ μιᾶς ἐκάστης πολλαπλάσιος.

3. Διὰ τί τὴν παρυπάτην ἄδοντες μάλιστα ἀπορρηγνύνται, οὐχ ἤττον ἢ τὴν νῆτην καὶ τὰ ἄνω, μετὰ δὲ διαστάσεως πλείονος; ἢ ὅτι χαλεπώτατα ταύτην ἄδουσι, καὶ ἀπὸ ἀρχῆς; τὸ δὲ χαλεπὸν διὰ τὴν ἐπίτασιν καὶ πλείονος τῆς φωνῆς· ἐν τούτοις δὲ πόνος πονοῦντα δὲ μᾶλλον διαφθείρεται.

SECTIO XIX.

QUÆ AD CONCENTUM PERTINENT.

1. Cur tam in laborando quam in fruendo tibia canunt? An laborantes quidem ut minus adfignantur, fruente vero ut magis oblectentur?

2. Cur idem voce eadem utens longius resonat, si cum aliis cantat aut clamat quam si solus? An quia viribus universis simul agere quidpiam, vel premere, vel trudere non tantuplum est quantum singulorum numerus est, sed quemadmodum linea bipedalis non duplum, sed quadruplum quid describit, sic composita numero plus valet quam ubi separata sunt? Ergo ubi universi simul agunt, vocis potentia una rediitur, unoque impetu aera propellit, ita ut projicere multiplicem valeat copiam, quippe quum vox quæ ab omnibus proficiscitur, uniuscujusque multiplex est.

3. Cur maxime in cantanda parhypate vox abrumpitur, non minus quam in nete superioribusque, sed cum majori dilatatione? An quod ejus cantus et perdifficilis est, et cantandi principium est? difficultas enim ab intensitate; pressuraque vocis pendet, atque in his labor constans corrumpi autem quæque potius solent, quoties labore obprimuntur.

4. Διὰ τί δὲ ταύτην χαλεπῶς, τὴν δ' ὑπάτην βραδύως, καίτοι διέσις ἑκατέρας; Ἡ δτι μετ' ἀνέσεως ἡ ὑπάτη, καὶ ἅμα μετὰ τὴν σύστασιν ἐλαφρῶν τὸ ἄνω βάλλει; Διὰ ταῦτο δ' εἶκε καὶ τὰ πρὸς μίαν λεγόμενα πρὸς ταύτην, ἢ παρανήτην· δεῖ γὰρ μετὰ συννοίας καὶ καταστάσεως οἰκειοτάτης τῷ ἦθει πρὸς τὴν βούλησιν. Τοῦ δὲ δὴ μετὰ συμφωνίας τίς ἡ αἰτία;

5. Διὰ τί ἤδιον ἀκούουσιν ἀδόντων ὅσα ἂν προεπιστάμενοι τυγχάνωσι τῶν μελῶν ἢ ὧν μὴ ἐπίστανται; Πότερον δτι μᾶλλον δῆλος ὁ τυγχάνων ὡσπερ σκοποῦ, ὅταν γνωρίζωσι τὸ ἀδόμενον, τοῦτο δ' ἡδὺ θεωρεῖν; Ἡ δτι ἡδὺ τὸ μαθηάνειν; Τούτου δ' αἴτιον δτι τὸ μὲν λαμβάνειν τὴν ἐπιστήμην, τὸ δὲ χρῆσθαι καὶ ἀναγνωρίζειν ἐστίν. Ἐτι καὶ τὸ σύνθηες ἡδὺ μᾶλλον τοῦ ἀσυνήθους.

6. Διὰ τί ἡ παρακαταλογὴ ἐν ταῖς ὠδαῖς τραγικῶν; Ἡ διὰ τὴν ἀνωμαλίαν; παθητικὸν γὰρ τὸ ἀνωμαλές καὶ ἐν μεγέθει τύχης, ἢ λύπης· τὸ δὲ ὀμαλές ἐλαττον γοῶδες.

7. Διὰ τί οἱ ἀρχαῖοι ἑπταόρδους ποιοῦντες ἀρμονίας τὴν ὑπάτην, ἀλλ' οὐ τὴν νήτην κατέλιπον; Πότερον τοῦτο ψεῦδος (ἀμφοτέρως γὰρ κατέλιπον, τὴν δὲ τρίτην ἐξήρουν), ἢ οὐ, ἀλλ' δτι ἡ βαρυτέρα ἰσχύει τὸν τῆς δευτέρας φθόγγον, ὥστε μᾶλλον ἡ ὑπάτη ἀπεδίδου τὸ ἀντίφωνον ἢ ἡ νήτη, ἐπεὶ τὸ δεξιὸν δυνάμει μᾶλλον, τὸ δὲ βαρὺ βῆρον φθέγγασθαι;

8. Διὰ τί ἡ βαρεῖα τὸν τῆς ὀξείας ἰσχύει φθόγγον; Ἡ δτι μείζον τὸ βαρὺ; τῆ γὰρ ἀμβλεία εἶκε, τὸ δὲ τῆ ὀξεία γωνία.

9. Διὰ τί ἤδιον τῆς μονωδίας ἀκούομεν, ἐὰν τις πρὸς αὐλὸν ἢ λύραν ᾄδῃ, καίτοι πρὸς χορδὰς καὶ τὸ αὐτὸ μέλος ἀδουσιν ἀμφοτέρως; εἰ γὰρ ἐτι μᾶλλον τὸ αὐτό, πλέον εἶδε πρὸς πολλοὺς αὐλητάς, καὶ ἐτι ἤδιον εἶναι. Ἡ δτι τυγχάνων δῆλος τοῦ σκοποῦ μᾶλλον, ὅταν πρὸς αὐλὸν ἢ λύραν; τὸ δὲ πρὸς πολλοὺς αὐλητάς ἢ λύρας πολλὰς οὐχ ἤδιον, δτι ἀφανίζει τὴν ὠδήν.

10. Διὰ τί, εἰ ἤδιον ἡ ἀνθρώπου φωνή, ἢ ἄνευ λόγου ἀδοντος οὐχ ἡδίων ἐστίν, οἷον τερετιζόντων, ἀλλ' αὐλός, ἢ λύρα; Ἡ οὐδ' ἐκεῖ, ἐὰν μὴ μιμῆται, ὁμοίως ἡδὺ; Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ ἔργον αὐτό· ἡ μὲν γὰρ φωνὴ ἡδίων ἡ τοῦ ἀνθρώπου, κρουστικὰ δὲ μᾶλλον τὰ ὄργανα τοῦ στόματος· διὸ ἤδιον ἀκούειν ἢ τερετιζειν.

11. Διὰ τί ἡ ἀπηχοῦσα δευτέρα; Ἡ δτι ἐλαττον, ἀσθενεστέρα γινομένη;

12. Διὰ τί τῶν χορδῶν ἡ βαρυτέρα αἰεὶ τὸ μέλος λαμβάνει; ἂν γὰρ δέηται ἄσαι τὴν παραμῆσιν, σὺν ψιλῇ τῇ μέσῃ γίνεται τὸ μέσον οὐδὲν ἤττον· ἐὰν δὲ τὴν μέσῃ, δεῖον ἄμφω ψιλὰ, οὐ γίνεται. Ἡ δτι τὸ βαρὺ μέγα ἐστίν, ὥστε κρατερόν, καὶ ἐνεσθιν ἐν τῷ μεγάλῳ

4. Sed cur hæc difficile, hypate vero facile cantatur, etiamsi diesis sit utriusque intervallum? An quod hypate cum remissione cantatur; tum quoque leviter post systema ascenditur? Hæc eadem causa esse videtur, cur quæ ad unam (quæ violenta?) vocantur, ad hanc paranelemye fiant: nam cum mentis intentione conditioneque aptissima consuetudini adlaborandum est ut consilium adsequaris. Verum quænam causa est, cur cum symphonia fiat?

5. Cur suavius cantilenas quascumque antea noverimus, canere audimus quam eas quas ignoramus? Utrum quia, ubi quod cantatur agnoscimus, melius patet cantorem veluti scopum adsequi; id autem contemplatu suave est? An quod discere lætabile est? Hujus autem rei causa est, quod alterum quidem capienda doctrina constat, alterum vero eo ut disciplina utamur eamque recognoscamus. Adde etiam quod res solita suavior quam insolita est.

6. Cur paracataloge in cantando tragica est? An propter inæqualitatem? adfectu namque plena est inæqualitas ad commodaturque magnitudini calamitatis, aut mæroris; contra quod æquale est, minus est lugubre.

7. Cur veteres, septem fidibus concentus disponentes hypaten, non vero neten relinquebant? Utrum falso id dicitur (earum enim utramque servarunt, sed triten tollebant), an non, sed quia gravior sonum valet acutioris, ita ut hypate magis antiphonum redderet quam nete? nam acutum vim desiderat plenior, grave vero exprimi facilius potest.

8. Cur gravis sonum valet acutæ? An quia majus quod grave est? grave enim obtuso, acutum vero acuto angulo simile est.

9. Cur solitariam cantilenam lubentius audimus, si ad tibiam quam si ad lyram caulet aliquis, etiamsi ad fides cantilenam eandem modo utroque canant? nam si idem ita amplius esset, magis adhuc id fieri deberet, si ad multos tibiçines caneret, atque etiam tunc suavius esse oporteret. An quoniam evidentius est cantorem scopum adsequi, ubi ad tibiam quam ubi ad lyram cantat? ad multos enim tibiçines, vel multas lyras ubi canitur, gratius non est, quia cantilenam obfuscant.

10. Cur si vox hominis suavior est, non ejus qui sine sermone cantat, suavior, verbi gratia præludentis, sed tibia lyrave? An ne tunc quidem æque suavis est, nisi imitetur? Verum enimvero et propter laborem ipsum: vox enim hominis suavior quidem est; instrumenta vero pulsandi vim obtinent plenior: quamobrem suaviora auditu sunt quam prælusio.

11. Cur vox desinens acutior est? An quia minor, ut quæ imbecillior fit?

12. Quamobrem quæ gravior e fidibus est, huic semper actus modulandi committitur? nam si paramesen canere oportet, cum nuda mese fit tempus intermedium nihilo minus; at si mesen, etiamsi utraque nuda provenire deberet, non fit. An quia magnum quod grave est, atque capro-

τὸ μικρὸν; Καὶ τῆ διαλήψει δύο νῆται ἐν τῇ ὑπάτῃ γίνονται.

pter validum est, inestque in magno quod parvum est? Præterea duæ netæ in hypate continentur, quoad intervallum.

13. Διὰ τί ἐν τῇ διὰ πασῶν τοῦ μὲν δξέος ἀντίφωνον γίνεται τὸ βαρὺ, τούτου δὲ τὸ δξὺ οὐ; Ἡ ὅτι μάλιστα μὲν ἐν ἀμφοῖν ἔστι τὸ ἀμφοῖν μέλος, εἰ δὲ μή, ἐν τῷ βαρεῖ; μείζον γάρ.

13. Cur in consonantia diapason grave quidem acuti antiphonum fit, gravis vero acutum non? An quod maxime quidem in utroque modulus utriusque continetur, sin vero minus, cerie in gravi? majus enim hoc est.

14. Διὰ τί λαμβάνει τὸ διὰ πασῶν, καὶ δοκεῖ δμοφρονον εἶναι, ὅσον ἐν τῷ φοινικίῳ καὶ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ; τὰ γὰρ ἐν τοῖς δξέσιν ὄντα οὐχ δμοφωνα, ἀλλ' ἀνάλογον ἀλλήλοισι διὰ πασῶν. Ἡ ὅτι ὡσπερ ὁ αὐτὸς εἶναι δοκεῖ φθόγγος; διὰ τὸ ἀνάλογον ἰσότης ἐπὶ φθόγγων, τὸ δ' ἴσον τοῦ ἐνός. Ταῦτὸ δὲ τοῦτο καὶ ἐν ταῖς σύριγγιν ἐξαπατῶνται.

14. Cur diapason consonantia latitat et unisonum esse videtur, velut in punicea (*alii tibia punica*) et homine (*alii atropo*)? consonantiæ namque diapason quæ ab acutis proveniunt instrumentis, non unisonæ videntur, sed ex proportione diapason sibi invicem respondent. An quoniam sonus quasi idem esse videtur? a proportione enim æqualitas in sonis pendet, æquale autem ad unitatem referendum est. Hoc eodem in fistulis, etiam decipiuntur.

15. Διὰ τί οἱ μὲν νόμοι οὐκ ἐν ἀντιστρόφοις ἐπιποιῦντο, αἱ δ' ἄλλαι ᾠδαὶ αἱ χορικά; Ἡ ὅτι οἱ μὲν νόμοι ἀγωνιστῶν ἦσαν, ὧν ἡδὴ μιμῆσθαι δυναμένων καὶ διαταίνεσθαι ἢ ᾠδῇ ἐγίνετο μακρὰ καὶ πολυειδής; Καθάπερ οὖν καὶ τὰ ῥήματα, καὶ τὰ μέλη τῆ μιμῆσει ἠκολούθει ἀεὶ ἕτερα γινόμενα· μᾶλλον γὰρ τῷ μέλει ἀνάγκη μιμῆσθαι ἢ τοῖς ῥήμασιν· διὸ καὶ οἱ διθύραμβοι, ἐπειδὴ μιμητικοὶ ἐγένοντο, οὐκ εἶ ἔχουσιν ἀντιστρόφοις, πρότερον δ' εἶχον. Αἴτιον δ' ὅτι τὸ παλαιὸν οἱ ἐλευθῆροι ἐχόρευον αὐτοί· πολλοὺς οὖν ἀγωνιστικῶς ᾄδειν χαλεπὸν ἦν, ὥστ' ἐναρμόνια μέλη ἐνῆδον· μεταβάλλειν γὰρ πολλὰς μεταβολὰς τῷ ἐνὶ ῥᾶον ἢ τοῖς πολλοῖς, καὶ τῷ ἀγωνιστῇ ἢ τοῖς τὸ ἦθος φυλάττουσιν· διὸ ἀπλούστερα ἐποιούον αὐτοῖς τὰ μέλη· ἢ δ' ἀντιστροφος ἀπλοῦν· ἀριθμὸς γὰρ ἔστι καὶ ἐνὶ μετρεῖται. Τὸ δ' αὐτὸ αἴτιον καὶ διότι τὰ μὲν ἀπὸ τῆς σκηνῆς οὐκ ἀντιστροφα, τὰ δὲ τοῦ χοροῦ ἀντιστροφα· ὁ μὲν γὰρ ὑποκριτῆς ἀγωνιστῆς καὶ μιμητῆς, ὁ δὲ χορὸς ἤττον μιμεῖται.

15. Cur genus cantilenæ quod lex adpellatum est, non per antistrophos olim agebatur, verum cetera chorearum cantica? An quod olim quidem leges ad athletas musicos pertinebant, quorum, quum imitari atque pertendere possent, cantus jam et prolixus et varius fiebat? Itaque ut verba, sic etiam moduli imitationem sequebantur, ita ut semper alii fierent: imitari namque modulamine potius quam verbis necesse est: quamobrem dithyrambi etiam, postquam imitationi inservire cœperunt, antistrophis amplius non utuntur, quamquam antea uterentur. Cujus rei causa est, quod olim homines liberi choros agebant: itaque multos esse qui fungi cantu certatorio possent, erat difficile: quapropter modulos concinnos cantabant: uni enim crebro cantilenam variare facilius est quam vulgo, et athletæ quam qui mores servant: quocirca simpliciores illis faciebant modulos; antistrophus autem simplex est, quippe qui numerus est unitateque mensuratur. Hæc eadem causa est cur et in scena quidem antistrophi nullus sit usus, cantica vero choricæ reciprocant: histrio namque simul et athleta et imitator est, chorus autem minus imitatur.

16. Διὰ τί ἤθιον τὸ ἀντίφωνον τοῦ συμφώνου; Ἡ ὅτι μᾶλλον διάδηλον γίνεται τὸ συμφωνεῖν ἢ εἶταν πρὸς τὴν συμφωνίαν ᾄδῃ; ἀνάγκη γὰρ τὴν ἑτέραν δμοφωνεῖν, ὥστε δύο πρὸς μίαν φωνὴν γινόμενα ἀφανίζουσι τὴν ἑτέραν.

16. Qua de causa antiphonum gratius quam unisonum est? An quod tunc manifestior fit consonantia quam ubi voce unisona cantatur? alteram enim vocem idem sonare necesse est, ita ut, quam inde duæ proveniant voces ad-versus unam certantes, hæc alteram obfuscent.

17. Διὰ τί πέντε οὐκ ᾄδουσιν ἀντίφωνα; Ἡ ὅτι οὐχ ἢ αὐτὴ ἢ σύμφωνος τῇ συμφωνίᾳ, ὡσπερ ἐν τῷ διὰ πασῶν; ἐκείνη γὰρ ἐν τῷ βαρεῖ ἀνάλογον, ὡς ἡ δξεία ἐν τῷ δξεῖ (ὡσπερ οὖν ἢ αὐτὴ ἔστιν ἄμα καὶ ἄλλη)· αἱ δ' ἐν τῷ διὰ πέντε καὶ διὰ τεττάρων οὐκ ἔχουσιν οὕτως, ὥστ' οὐκ ἐμφαίνεται ὁ τῆς ἀντιφώνου φθόγγος· οὐ γὰρ ἔστιν ὁ αὐτός.

17. Cur in diapente consonantia numquam antiphonis cantatur? An quod non eadem vox quæ simul resonat, ac ea quacum consonat, quemadmodum in diapason concinentia? ea enim in gravitate eandem servat rationem quam acuta in acumine (itaque simul quasi eadem est et diversa vox); at vero in diapente atque diatessaron concinentiis non ita sese habent soni, ita ut non emergat antiphonus, quoniam idem non est.

18. Διὰ τί ἢ διὰ πασῶν συμφωνία ᾄδεται μόνη; μαγαδίζουσι γὰρ ταύτην, ἄλλην δ' οὐδεμίαν. Ἡ ὅτι μόνη ἐξ ἀντιφώνων ἔστι χορδῶν, ἐν δὲ τοῖς ἀντιφώνοις καὶ τὴν ἑτέραν ἐὰν ᾄδῃ, τὸ αὐτὸ ποιεῖ; ἢ γὰρ μίᾳ τρόπον τινὰ τὰς ἀμφοτέρων ἔχει φωνάς, ὥστε καὶ μίᾳ ᾄσομένης ἐν ταύτῃ τῇ συμφωνίᾳ ᾄδεται ἢ συμφωνία,

18. Cur sola diapason consonantia cantatur? hanc enim magadizant, nec ullam aliam. An quod hæc sola ex fidibus antiphonis constat, inque antiphonis si alteram canes, idem efficit? voces enim ambarum una quodam modo illa continet, ita ut in hoc consonandi genere tum ubi una canitur, tota canatur consonantia, tum ubi ambæ, aut ubi

καὶ ἀμφω ἄδοντες, ἢ τῆς μὲν ἄδομένης, τῆς δ' αὐλου-
μένης, ὡσπερ μίαν ἀμφω ἄδουσιν· διὸ μόνῃ μελωδεῖ-
ται, ὅτι μιᾶς ἔχει χορδῆς φωνὴν τὰ ἀντίφωνα.

19. Διὰ τί δὲ ταῖς ἀντιφώνοις τοῦτο μόναις ὑπάρχει;
ἢ ὅτι μόναι ἴσον ἀπέχουσι τῆς μέσης; ἢ οὖν μεσότης
ὁμοιότητά τινα ποιεῖ τῶν φθόγγων, καὶ εἰκεν ἢ ἀκοῆ
λέγειν ὅτι ἢ αὐτῇ καὶ ὅτι ἀμφοτέραι ἔσχαται.

20. Διὰ τί, ἐὰν μὲν τις τὴν μέσῃν κινήσῃ ἡμῶν,
ἀρμόσας τὰς ἄλλας χορδὰς, καὶ χρῆται τῷ ὄργανῳ,
10 οὐ μόνον ὅταν κατὰ τὸν τῆς μέσης γένηται φθόγγον,
λυτεῖ καὶ φαίνεται ἀνάρμωστον, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν
ἄλλην μελωδίαν· ἐὰν δὲ τὴν λιχανόν, ἢ τινα ἄλλον φθόγ-
γον, τότε φαίνεται διαφέρειν μόνον, ὅταν κἀκεῖνη τις
χρῆται; ἢ εὐλόγως τοῦτο συμβαίνει; πάντα γὰρ τὰ
15 χρῆστα μέλη πολλάκις τῇ μέσῃ χρῆται, καὶ πάντες
οἱ ἀγαθοὶ ποιηταὶ πυκνὰ πρὸς τὴν μέσῃν ἀπαντῶσι,
κἀν ἀπέλθωσι, ταχὺ ἐπανέρχονται, πρὸς δ' ἄλλην
οὕτως οὐδεμίαν. Καθάπερ ἐκ τῶν λόγων ἐνίων ἐξαι-
ρηθέντων συνδέσμων οὐκ ἔστιν ὁ λόγος Ἑλληνικός, οἷον
20 τὸ τέ καὶ τὸ καί, ἐνίοι δ' οὐθὲν λυποῦσι, διὰ τὸ τοῖς
μὲν ἀναγκαῖον εἶναι χρῆσθαι πολλάκις, εἰ ἔσται λόγος,
τοῖς δὲ μή, οὕτω καὶ τῶν φθόγγων ἢ μέσῃ ὡσπερ σύν-
δεσμός ἐστι, καὶ μάλιστα τῶν καλῶν, διὰ τὸ πλειστά-
κις ἐνυπάρχειν τὸν φθόγγον αὐτῆς.

21. Διὰ τί τῶν ἄδόντων οἱ βαρύτερον ἄδοντες τῶν ὀξῶ
ἄδόντων, ἐὰν ἀπέδωσι, μάλλον κατὰδηλοὶ γίνονται;
Ὁμοίως δὲ καὶ τῷ ρυθμῷ οἱ ἐν τῷ βαρυτέρῳ πλημμε-
λοῦντες κατὰδηλοὶ μάλλον. Πότερον ὅτι πλείων ὁ
χρόνος ὁ τοῦ βαρέος, οὗτος δὲ μάλλον αἰσθητός; ἢ ὅτι
30 ἐν πλείονι χρόνῳ πλείω αἰσθησιν παρέχει, τὸ δὲ ταχὺ
καὶ ὀξὺ λαμβάνει διὰ τὸ τάχος;

22. Διὰ τί οἱ πολλοὶ μάλλον ἄδοντες τὸν ρυθμὸν σώ-
ζουσιν ἢ οἱ ὀλίγοι; ἢ ὅτι μάλλον πρὸς ἓνα τε καὶ ἡγε-
μόνα βλέπουσι, καὶ βραδύτερον ἀρχονται, ὥστε βῆρον
35 τοῦ αὐτοῦ τυγχάνουσιν; ἐν γὰρ τῷ τάχει ἢ ἀμαρτία
πλείων.

23. Διὰ τί διπλασία ἢ νῆτη τῆς ὑπάτης; ἢ πρῶτον
μὲν ὅτι ἐκ τοῦ ἡμίσεος ἢ χορδῆ ψαλλομένη καὶ ἄλη
συμφωνοῦσα διὰ πασῶν; Ὁμοίως δ' ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν
40 συρίγγων· ἢ γὰρ διὰ τοῦ μέσου τῆς σύριγγος τρήματος
φωνὴ τῇ δι' ἄλης τῆς σύριγγος συμφωνεῖ διὰ πασῶν.
Ἔτι ἐν τοῖς ἄλλοις τῷ διπλασίῳ διαστήματι λαμβά-
νεται τὸ διὰ πασῶν, καὶ οἱ αὐλοτρῦπαι οὕτω λαμβά-
νουσιν. Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ διὰ πέντε τῷ ἡμιολίῳ,
45 ὅτι οἱ τὰς σύριγγας ἀρμωτόμενοι εἰς μὲν τὴν ὑπάτην
ἀκραν τὸν κηρὸν ἐμπλάττουσι, τὴν δὲ νῆτην μέχρι τοῦ
ἡμίσεος ἀναπληροῦσιν. Ὁμοίως δὲ καὶ τὴν διὰ πέντε
τῷ ἡμιολίῳ καὶ τὴν διὰ τεττάρων τῷ ἐπιτίτῳ διαστή-
ματι λαμβάνουσιν. Ἔτι οἱ ἐν τοῖς τριγώνοις ψαλτη-
50 ρίοις τῆς ἴσης ἐπιτάσεως γινομένης συμφωνοῦσι διὰ
πασῶν, ἢ μὲν διπλασία οὖσα, ἢ δ' ἡμίσεια τῷ μήκει.

altera quidem voce canitur, altera vero tibia, quasi eam-
dem uterque canit : quamobrem solam hanc modulantur,
eo scilicet quod antiphona vocem obtinent chordæ ejusdem.

19. Sed cur solis antiphonis datum hoc est? An quod
solæ pari intervallo distant a media? Itaque mediætas si-
militudinem quamdam sonorum efficit, et sensus eas am-
bas et eandem et extremas esse dicere videtur.

20. Cur si quis nostrum ceteris omnibus nervis concin-
natis, mediam quidem turbet instrumentoque utatur, non
solum ubi ad mediæ sonum devenerit, sed etiam ceteris
modulandi partibus, molestiam adfert, atque incomposita
adparet cantilena; sed si lichenon, aut quemquam sonum
alium turbarit, tum duntaxat aliquid referre videtur, ubi
ea ipsa quis utitur? An ratione hoc evenit optima?
omnes enim egregiæ cantilenæ medio sæpe utuntur, omnes-
que boni poætæ crebro ad medium veniunt, et si discesse-
rim, mox redeunt eodem; ad alium vero nullam hoc modo.
Quemadmodum exemptis ex oratione quibusdam conjun-
ctionihus, ut τέ et καί, oratio non est Græca; aliæ vero
nullam molestiam adferunt, eo quod aliis quidem sæpe
uti necesse est, ut omnino exstare possit oratio, aliis vero
non, sic etiam medius veluti conjunctio est sonorum,
maximeque pulchrorum, quoniam ejus sonus inest sæ-
pissime.

21. Quæ de causa qui gravius cantant, si discrepant,
deprehenduntur facilius quam qui cantant acute? Nec vero
secus in numero qui peccant, evidentes sunt si peccant
in graviori. Utrum quod plus temporis gravis obtinet,
talisque sonus plenius percipi potest? An quod longius
tempus durans ampliorem etiam adfert sensum, velox au-
tem et acutum ob velocitatem latet?

22. Quam ob causam multi, ubi cantant, potius nume-
rum servant quam pauci? An quod multi potius unum du-
cemque respiciunt, tardiusque incipiunt, ita ut facilius
adsequantur idem, quippe quum in celeritudine plus erroris
committitur?

23. Cur nete duplum esse hypates? An primum quidem,
quod ubi nervus et parte sui dimidia pulsatur et totus,
concinit per consonantiam diapason? Eodem quoque modo
se habet res in fistulis: vox enim quæ per medium foramen
emergit, cum ea quæ totam fistulam permeat, concinit
per consonantiam diapason. Quin etiam in ceteris duplo
intervallo capitur consonantia diapason, itemque qui tibias
forant, ita eam capiunt. Eodem modo et consonantiam
diapente sesquialtero capiunt intervallo, quoniam qui fi-
stulas concinnant, extremam quidem hypaten cera oblinunt,
neten vero ad dimidium usque implent. Eodem quoque
modo consonantiam diapente sesquialtero intervallo ca-
piunt, dialessaron vero intervallo quod uni cum tertia parte
æquale est. Præterea in triquetris psalteris nervi, quo-
rum alter quidem longitudine dupla, alter vero dimidia est,
æque intenti diapason consonantiam reddunt.

24. Διὰ τί, ἐάν τις ψήλας τὴν νήτην ἐπιλάβῃ, ἡ ὑπάτη μόνη δοκεῖ ἀντηχεῖν; Ἡ ὅτι συμφυῆς μάλιστα γίνεταί τῷ φθόγγῳ ὁ ἀπὸ ταύτης ἤχος διὰ τὸ συμφωνος εἶναι; Τῷ οὖν συναυξάνεσθαι τῷ ὁμοίῳ φαίνεται μόνος, οἱ δ' ἄλλοι διὰ μικρότητα ἀφανῆς.

25. Διὰ τί μέση καλεῖται ἐν ταῖς ἀρμονίαις, τῶν δ' ὀκτώ οὐκ ἔστι μέσον; Ἡ ὅτι ἐπιτάχρδοι ἦσαν αἱ ἀρμονίαι τὸ παλαιόν, τὰ δ' ἐπτά ἔχει μέσον;

26. Διὰ τί ἐπὶ τὸ δξὺ ἀπάδουσιν οἱ πλεῖστοι; Πότερον ὅτι βῆρον δξὺ ἄσαι ἢ βαρῦ; Ἡ ὅτι χειρὸν τοῦ βαρέος; ἀμαρτία δ' ἔστι τοῦ χειρόνος πράξις.

27. Διὰ τί τὸ ἀκουστόν μόνον ἦθος ἔχει τῶν αἰσθητῶν; καὶ γὰρ ἐὰν ἦ ἀνευ λόγου μέλος, ὁμοῦς ἔχει ἦθος· ἀλλ' οὐ τὸ χρῶμα, οὐδ' ἡ ὁσμή, οὐδ' ὁ χυμὸς ἔχει. Ἡ ὅτι κίνησιν ἔχει μόνον, οὐχὶ ἦν ὁ ψόφος ἡμᾶς κινεῖ (τοιαύτη μὲν γὰρ καὶ τοῖς ἄλλοις ὑπάρχει· κινεῖ γὰρ καὶ τὸ χρῶμα τὴν ὄψιν), ἀλλὰ τῆς ἐπομένης τῷ τοιούτῳ ψόφῳ αἰσθανόμεθα κινήσεως· αὕτη δ' ἔχει ὁμοιότητα ἐν τε τοῖς ῥυθμοῖς καὶ ἐν τῇ τῶν φθόγγων τάξει τῶν ὀξείων καὶ βαρέων, οὐκ ἐν τῇ μίξει, ἀλλ' ἡ συμφωνία οὐκ ἔχει ἦθος· ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις αἰσθητοῖς τοῦτο οὐκ ἔστιν; αἱ δὲ κινήσεις αὗται πρακτικαὶ εἰσιν, αἱ δὲ πράξεις ἦθους σημασία ἔστιν.

28. Διὰ τί νόμοι καλοῦνται ὁδὸς ἀδουσιν; Ἡ ὅτι πρὶν ἐπίστασθαι γράμματα ἦδον τοὺς νόμους, ὅπως μὴ ἐπιλάθωνται, ὥσπερ ἐν Ἀγαθύρσοις ἐτι εἰώθασιν; Καὶ τῶν ὑστέρων οὖν ὠδῶν τὰς πρώτας τὸ αὐτὸ ἐκάλεσαν ἕπερ τὰς πρώτας.

29. Διὰ τί οἱ ῥυθμοὶ καὶ τὰ μέλη φωνῆ ὄσα ἤθεσιν ἔοικεν, οἱ δὲ χυμοὶ οὐ, ἀλλ' οὐδὲ τὰ χρώματα καὶ αἱ ὁσμαί; Ἡ ὅτι κινήσεις εἰσιν ὥσπερ καὶ αἱ πράξεις; Ἡδὲ δ' ἡ μὲν ἐνέργεια ἡθικὸν καὶ ποιεῖ ἦθος, οἱ δὲ χυμοὶ καὶ τὰ χρώματα οὐ ποιοῦσιν ὁμοίως.

30. Διὰ τί οὐδ' ὑποδωριστί, οὐδ' ὑποφυριστί οὐκ ἔστιν ἐν τραγωδίᾳ χορικόν; Ἡ ὅτι οὐκ ἔχει ἀντίστροφον; Ἄλλ' ἀπὸ σκηνῆς μιμητικὴ γάρ.

31. Διὰ τί οἱ περὶ Φρύνιχον ἦσαν μᾶλλον μελοποιοί; Ἡ διὰ τὸ πολλαπλάσια εἶναι τότε τὰ μέλη ἐν ταῖς τραγωδίαις τῶν μέτρων;

32. Διὰ τί διὰ πασῶν καλεῖται, ἀλλ' οὐ κατὰ τὸν ἀριθμὸν δι' ὀκτώ, ὥσπερ καὶ διὰ τεττάρων καὶ διὰ πέντε; Ἡ ὅτι ἐπτά ἦσαν αἱ χορδαὶ τὸ ἀρχαῖον, εἴτ' ἐξελὼν τὴν τρίτην Τέρπανδρος τὴν νήτην προσέθηκε, καὶ ἐπὶ τούτου ἐκλήθη διὰ πασῶν, ἀλλ' οὐ δι' ὀκτώ; δι' ἐπτά γὰρ ἦν.

33. Διὰ τί εὐαρμοστότερον ἀπὸ τοῦ ὀξέος ἐπὶ τὸ βαρῦ ἢ ἀπὸ τοῦ βαρέος ἐπὶ τὸ δξὺ; Πότερον ἔτι τὸ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς γίνεται ἀρχεσθαι; ἢ γὰρ μέση καὶ ἡγεμῶν δξυτάτη τοῦ τετραχόρδου, τὸ δ' οὐκ ἀπ' ἀρχῆς, ἀλλ'

24. Cur, si quis neten pulsatam adprehenderit, hypate sola resonare videtur? An quod sonus qui ex hae proficisci solet, sono illius maxime cognatus est, utpote qui consonus est? Ergo quia una cum simili augetur, solus adparet; ceteri vero ob exiguitatem non sunt manifesti

25. Cur nervum medium in concentibus adpellamus, quum inter octo nullum medium sit? An quod olim concentus septem nervis constabant, septem autem medium obtinent?

26. Cur in acutum plerique discrepant? Utrum quod facilius acutum quam grave cantatur? An quod acutum gravi deterius est? peccare enim non aliud est quam rem agere deteriolem.

27. Cur inter omnia quæ sensum movent, sola audibilia mores spectant? nam et si quid sine sermone modulatur, mores tamen præ se fert modulatio; iis vero caret tum color, tum odor, tum sapor. An quod motum solum hoc obtinet, non cuius ope sonus nos movet (talis enim vel ceteris adest, quippe quum etiam color visum movet), sed motum percipimus qui huiusmodi sonum insequitur: hic enim similitudinem præ se fert, tum in numeris, tum in sonorum ordine acutorum et gravium, non vero in mitione, quum symphonia mores non spectat; in ceteris autem rebus quæ sensu percipiuntur, hoc non inest? hi enim motus activi sunt, actiones autem morum sunt indices.

28. Cur leges adpellantur moduli quos canunt? An quod priusquam literas scirent, leges cantabant, ne eas oblivioni mandarent, uti apud Agathyrsos ad hunc usque diem facere solent? Ergo primas quoque posteriorum cantilenarum eodem adpellaverunt nomine, quo superiores vocabantur.

29. Cur numeri musici et modi qui ad vocem pertinent, moribus similes sunt, saporibus vero non, sed ne colores quidem, aut odores? An quod motus sunt ejusdem generis cuius etiam actiones? Jam omnis quidem efficientia moralis res est, moresque condit; saporibus vero et coloribus eodem modo non agunt.

30. Cur neque subdorius, nec subphrygius modus in tragediis choris adhibentur? An quoniam antistropho carent? De scena vero canuntur, quippe qui imitandi facultate pollent.

31. Cur Phrynichus ceterique ejus ætatis musici modulandi potius artem exercebant? An quod tum in tragediis modulaminum usus metris longe frequentior erat?

32. Cur diapason consonantia vocatur, nec ratione numeri diaocto, ut et diatessaron et diapente? An quod antiquitus septem erant nervi; deinde Terpander tertia exempta neten adjunxit, ac ejus temporibus diapason adpellata est, non diaocto, quippe quæ per septem erat?

33. Quamobrem concinnius de acuto in grave sit transitus quam de gravi in acutum? Utrum quod inchoamus, ubi a principio proficiscimur? nervus enim qui medius et dux est, acutissimus (primi) tetrachordi est; illo

ἀπὸ τελευτῆς. Ἡ ὅτι τὸ βαρὺ ἀπὸ τοῦ ὀξέος γενναίω-
τερον καὶ εὐφωνότερον;

34. Διὰ τί δις μὲν δι' ὀξεῶν καὶ δις διὰ τεττάρων
οὐ συμφωνεῖ, δις διὰ πασῶν δέ; Ἡ ὅτι οὐδὲ δις δι'
ὀξεῶν, οὐδὲ δις διὰ τεττάρων ἐστίν, τὸ δὲ διὰ τεττάρων
καὶ διὰ πέντε;

35. Διὰ τί ἡ διὰ πασῶν καλλίστη συμφωνία; Ἡ ὅτι
ἐν ὄλοις ὄλοις οἱ ταύτης λόγοι εἰσίν, οἱ δὲ τῶν ἄλλων οὐκ
ἐν ὄλοις; ἔπει γὰρ διπλασία ἡ νῆτη τῆς ὑπάτης, οἷα
10 ἡ νῆτη δύο, ἡ ὑπάτη ἓν, καὶ οἷα ἡ ὑπάτη δύο, ἡ νῆτη
τέσσαρα, καὶ αἰεὶ οὕτως τῆς δὲ μέσης ἡμιόλια· τὸ
γὰρ διὰ πέντε ἡμιόλιον οὐκ ἐν ὄλοις ἀριθμοῖς ἐστιν·
οἷον γὰρ ἐν τῷ ἐλαττον, τὸ μείζον τοσοῦτον δὲ καὶ ἔτι
τὸ ἡμισυ· ὥστ' οὐχ ὅλα πρὸς ὅλα συγκρίνεται, ἀλλ'
15 ἔπειτα μέρη. Ὅμοιος δὲ καὶ ἐν τῷ διὰ τεττάρων
ἔχει τὸ γὰρ ἐπιτρίτον ἐστὶν ὅσον τεμείν δ καὶ ἔτι ἐν
τῶν τεττάρων ἐπιτρίτον ἐστίν. Ἡ ὅτι τελεωτάτη ἐξ
ἀμφοτέρων οὖσα, καὶ ὅτι μέτρον τῆς μελωδίας; Διὰ
παντὸς τοῦ φερομένου ἢ κατὰ μέσον κινήσεις σφοδρο-
20 τάτη, ἀρχομένου δὲ καὶ λήγοντος μαλακωτέρα· ὅτε δὲ
σφοδρότατη ἡ κινήσεις, καὶ ἡ φωνὴ ὀξύτερα τοῦ φερο-
μένου διὸ καὶ χορδαὶ ἐπιτεινόμεναι ὀξύτερον φθέγγον-
ται· θῆττον γὰρ ἡ κινήσεις γίνονται. Ἡ δὲ φωνὴ ἢ
ἀέρος, ἢ ἄλλου τινὸς φορὰ· τὴν ἀνα μέσον τὸν πόρον
25 ὀξυτάτην δεῖ γίνεσθαι· ὥστ' εἰ τοῦτο μὴ συμβαίνει,
οὐκ ἂν εἴη φορὰ τινος.

36. Διὰ τί, ἐὰν μὲν ἡ μέση κινηθῆ, καὶ αἱ ἄλλαι
χορδαὶ ἠχοῦσι φθεγγόμεναι, ἐὰν δ' αὖ ἡ μὲν μένη, τῶν
δ' ἄλλων τις κινηθῆ, κινηθεῖσα μόνη φθέγγεται; Ἡ
30 ὅτι τὸ ἡρμόσθαι ἐστὶν ἀπάσαις, τὸ δ' ἔχειν πως πρὸς
τὴν μέσην ἀπάσαις, καὶ ἡ τάξις ἡ ἐκάστης ἦδη δι'
ἐκείνην; Ἀρθέντος οὖν τοῦ αἰτίου τοῦ ἡρμόσθαι καὶ τοῦ
συνέχοντος οὐκέτι ὁμοίως φαίνεται ὑπάρχειν· μίξις
δ' ἀναρμόστου οὕσης, τῆς δὲ μέσης μενούσης, εὐλό-
35 γως τὸ κατ' αὐτὴν ἐκλειπόμενον· ταῖς γὰρ ἄλλαις ὑπάρ-
χει τὸ ἡρμόσθαι.

37. Διὰ τί τοῦ ἐν φωνῇ ὀξέος ὄντος κατὰ τὸ ὀλίγον,
τοῦ δὲ βαρέος κατὰ τὸ πολὺ (τὸ μὲν γὰρ βαρὺ διὰ τὸ
πλήθος βαρὺ, τὸ δ' ὀξὺ δι' ὀλιγότητα ταχύ), ἔργον
40 μᾶλλον ἄδειν τὰ ὀξεῖα ἢ τὰ βαρέα, καὶ ὀλίγοι τὰ ἄνω
δύνανται ἄδειν, καὶ οἱ νόμοι ὀρθοὶ καὶ οἱ ὀξεῖς γαλε-
ποὶ ἔσαι διὰ τὸ ἀνατεταμένοι εἶναι, καίτοι ἐλαττον
ἔργον τὸ ὀλίγον κινεῖν ἢ τὸ πολὺ, ὥστε καὶ ἀέρα; Ἡ
οὐ ταῦτό γε ὀξυφῶνον εἶναι φύσει καὶ τὸ ὀξὺ ἄδειν,
45 ἀλλὰ φύσει μὲν ὀξυφῶνα ἅπαντα δι' ἀσθένειαν, τῷ μὴ
δύνασθαι πολλὴν κινεῖν ἀέρα, ἀλλ' ὀλίγον, ὃ δ' ὀλίγος
ταχὺ φέρεται, ἐν δὲ τῷ ἄδειν τὸ ὀξὺ δυνάμειος σημεῖον;
τὸ μὲν γὰρ σφοδρῶς φερόμενον ταχὺ φέρεται διὸ τὸ
ὀξὺ δυνάμειος σημεῖον· διὸ καὶ οἱ ἔκτικοι ὀξυφῶνοι.
50 Καὶ ἔργον τὰ ἄνω ἄδειν· τὰ δὲ βαρέα κάτω.

autem modo non a principio, sed a fine exordimur. An
quod grave generosius sonoriusque est post acutum?

34. Cur bis per acutos, aut bis diatessaron non conso-
nant, bis autem diapason consonant? An quod (diapason)
nec bis per acutos, neque bis diatessaron est, sed diates-
saron ac diapente?

35. Cur diapason consonantia pulcherrima est? An quod
integris terminis huius proportionis continentur, cetera-
rum autem non integris? quum enim nete duplum hypates
sit, qualia nete duo tenuerit, tale hypate unum habebit,
et qualia hypate duo, nete quatuor, ac ita semper; at vero
eadem nete medix sesquialtera est: diapente namque, id
est proportio sesquialtera, non integris numeris continetur:
quale enim minus unicum intra se continet, tantum
et majus atque insuper dimidium: quomobrem non integri
cum integris comparantur, sed partes adduntur. In
consonantia quoque diatessaron eodem modo se habet res:
proportio enim epitriton tantum est quantum illud et
insuper una earum quatuor partium quibus ipsa epitritos
est. An quod perfectissima est, quippe ex ambabus con-
stans, et quoniam modulandi mensura est? Semper rei quæ
fertur, motus in medio vehementissimus est; incloante vero,
vel cessante ignavior; ubi autem motus vehementissimus
est, sonus rei quæ fertur, etiam fit acutior: hinc et chordæ,
ubi intenduntur, acutius sonant: ocus enim fit motus.
Quodsi autem vox aeris, aut alius cujusdam rei transitus
est, quæ medio itinere redditur, acutissima fieri debet:
hinc si id non accidit, alicujus rei transitus non erit vox.

36. Cur, si nervus medius quidem turbatus est, ceteri
quoque tinnunt sonantes; si contra integro illo manente
aliquis ex ceteris turbatus est, solus qui turbatus est (cum
tinnitu) sonat? An quod concinnatio res est nervis omnibus
communis, itemque certa quædam proportio, qua ad
medium referuntur; quin imo uniuscujusque ordo ab hoc
pendet? Ergo sublata causa qua concinnantur atque conti-
nentur, concentus non amplius æque adesse videtur; ubi
vero nervo medio sibi constante, unus ex ceteris discreparit,
merito quod huic respondet, deficit: ceteri namque
concinnatione præditi sunt.

37. Quare quum vocis acumen a paucitate pendet, gravi-
tas autem a copia (grave enim ob multitudinem grave est,
acutum vero ob paucitatem celere) cur, inquam, ma-
jus negotium est cantica canere acuta quam gravia, pauci-
que reperiuntur qui superna cantare valeant, legesque
rectæ et acutæ difficiles cantu, quia sursum intentæ
sunt, quamquam minus negotium sit movisse quod exi-
guum quam quod multum est, ita ut vel in aere hoc idem
accidere oporteret? An vocem e natura mittere, acutam
non idem certe est quod acutum cantare, sed mittunt qui-
dem naturaliter acutam vocem omnia propter imbecillita-
tem, eo quod aëris parum, non multum ciere possunt;
parum autem aeris velociter fertur; in cantando vero vocis
acumen vires integras significat: quod enim vehementer
fertur, fertur celeriter: eapropter vocis acumen vires in-
tegras significat: unde et tabidi acutam proferrunt
vocem. Præterea laboriosum est superna cantare; gravia
autem locum tenent inferiorem.

38. Διὰ τί ρυθμῶι καὶ μέλει καὶ ὄλωι ταῖς συμφωνιαῖς χαίρουσι πάντες; Ἡ ὅτι ταῖς κατὰ φύσιν κινήσεσι χαίρομεν κατὰ φύσιν (σημείον δὲ τὸ τὰ παιδία εὐθὺς γινόμενα χαίρειν αὐτοῖς)· διὰ δὲ τὸ ἔθος τρόποι με-
 8 λῶν χαίρομεν· ρυθμῶι δὲ χαίρομεν διὰ τὸ γνώριμον καὶ τεταγμένον ἀριθμὸν ἔχειν, καὶ κινεῖν ἡμᾶς τεταγμένως; οἰκειότερα γὰρ ἢ τεταγμένη κινήσις φύσει τῆς ἀτάκτου, ὥστε καὶ κατὰ φύσιν μάλλον. Σημείον δὲ πονοῦντες γὰρ καὶ πίνοντες καὶ ἐσθίοντες τεταγμένα
 10 σώζομεν καὶ αὐξομεν τὴν φύσιν καὶ τὴν δύναμιν, ἅτακτα δὲ φθειρομεν καὶ ἐξίσταμεν αὐτήν· αἱ γὰρ νόσοι τῆς τοῦ σώματος οὐ κατὰ φύσιν τάξεως κινήσεις εἰσίν. Συμφωνία δὲ χαίρομεν, ὅτι κρᾶσις ἐστὶ λόγον ἔχοντων ἐναντίων πρὸς ἀλλήλα. Ὁ μὲν οὖν λόγος τάξις, ὃ ἦν
 15 φύσει ἡδύ· τὸ δὲ κεκραμένον τοῦ ἀκράτου πᾶν ἥδιον, ἄλλως τε καὶ αἰσθητὸν ὃν ἀμφοῖν τοῖν ἄκροισι ἐξ ἴσου τὴν δύναμιν ἔχει· ἐν τῇ συμφωνίᾳ ὁ λόγος.

39. Διὰ τί ἥδιον ἐστὶ τὸ σύμφωνόν τοῦ ὁμοφώνου; Ἡ καὶ τὸ μὲν ἀντίφωνον σύμφωνόν ἐστὶ διὰ πασῶν;
 20 ἐκ παίδων γὰρ νέων καὶ ἀνδρῶν γίνεται τὸ ἀντίφωνον, οἱ δισσαῖσι τοῖς τόνοις ὡς νῆτι πρὸς ὑπάτην· συμφωνία δὲ πᾶσα ἥδιον ἀπλοῦ φθόγγου (δι' ἃ δέ, εἴρηται), καὶ τούτων ἢ διὰ πασῶν ἥδιστη; τὸ ὁμοφώνον δ' ἀπλοῦν ἔχει φθόγγον. Μαγαδίζουσι δ' ἐν τῇ διὰ πασῶν συμ-
 25 φωνίᾳ, ὅτι καθάπερ ἐν τοῖς μέτροις οἱ πόδες ἔχουσι πρὸς αὐτοὺς λόγον ἴσον πρὸς ἴσον, ἢ δύο πρὸς ἓν, ἢ καὶ τινα ἄλλον, οὕτω καὶ οἱ ἐν τῇ συμφωνίᾳ φθόγγοι λόγον ἔχουσι κινήσεως πρὸς αὐτούς. Τῶν μὲν οὖν ἄλλων συμφωνιῶν ἀτελεῖς αἱ θατέρου καταστροφαὶ εἰσίν, εἰς
 30 ἥμισυ τελευτῶσαι· διὸ τῇ δυνάμει οὐκ ἴσαι εἰσίν· οὕτως δ' ἄνιστοι, διαφορά τῇ αἰσθῆσει καθάπερ ἐν τοῖς χοροῖς ἐν τῷ καταλύειν μείζον ἄλλων φθεγγόμενοις ἐστίν. Ἐτι δ' ὑπάτη συμβαίνει τὴν αὐτὴν τελευτὴν τῶν ἐν τοῖς φθόγγοις περιόδων ἔχειν· ἢ γὰρ δευτέρα
 35 τῆς νεάτης πληγῆ τοῦ ἀέρος ὑπάτη ἐστίν. Τελευτούσι δ' εἰς ταῦτόν, οὐ ταῦτόν ποιοῦσαι, ἐν καὶ κοινὸν τὸ ἔργον συμβαίνει γίνεσθαι, καθάπερ τοῖς ὑπὸ τὴν ζῆδὴν κρούουσιν· καὶ γὰρ οὗτοι τὰ ἄλλα οὐ προσαιλοῦντες, ἐὰν εἰς ταῦτόν κατατρέψωσιν εὐφραίνουσι
 40 μάλλον τῷ τελείῃ ἢ λυτούσι ταῖς πρὸ τοῦ τέλους διαφοραῖς, τῷ τὸ ἐκ διαφορῶν τὸ κοινὸν ἥδιστον ἐκ τοῦ διὰ πασῶν γίνεσθαι. Τὸ δὲ μαγαδίζειν ἐξ ἐναντίων φωνῶν· διὰ ταῦτα ἐν τῇ διὰ πασῶν μαγαδίζουσι.

40. Διὰ τί ἥδιον ἀκούουσιν ἄδόντων ὅσα ἂν προε-
 45 πιστάμενοι τύχῃσι τῶν μελῶν ἢ ἐὰν μὴ ἐπιστῶνται; Πότερον ὅτι μάλλον δῆλός ἐστιν ὃ τυγχάνων ὅσπερ σκοποῦ, ὅταν γνωρίζωσι τὸ ἀδόμενον, γνωρίζοντων δ' ἡδὺ θεωρεῖν; Ἡ ὅτι συμπαθὴς ἐστὶν ὁ ἀκροατῆς τῷ τὸ γνῶριμον ἄδοντι; συνάξει γὰρ αὐτῷ· ἄδει δὲ πᾶς
 50 γεγηθὼς ὁ μὴ διὰ τινα ἀνάγκην ποιῶν τοῦτο.

41. Διὰ τί δις μὲν δι' ὀξείων, ἢ δις διὰ τετάρτων οὐ συμφωνεῖ, δις διὰ πασῶν δέ· Ἡ ὅτι τὸ μὲν διὰ πέντε

38. Cur numeris, modulis, ac denique consonantiis oblectantur omnes? An quod motibus naturalibus oblectamur secundum naturam (indicium, quod pueri nuper editi his oblectantur); modis tamen cantilenarum delectamur propter consuetudinem; sed enim rhythmo delectamur, quia cognitum ordinatumque numerum habet, movetque nos ordinate? motus enim familiarior naturæ est ordinatus quam inordinatus, ita ut quoque secundum naturam magis sit. Argumentum, quod ubi ordinate et laboramus et bibimus et edimus, naturam viresque et servamus et augemus; contra ubi inordinate, depravamus naturam atque de suo statu dimovemus: morbi enim non naturalis ordinis corporis motiones sunt. Consonantia vero delectamur, quod temperatio contrariorum est inter quæ proportio intercedit. Proportio igitur ordo est, quem modo natura suavem esse proposuimus; temperatum autem omne suavius quam intemperatum est, præsertim si, dum sensibile est, pariter vim habeat utriusque extremi: in consonantia enim proportio inest.

39. Cur suavius consonans unisono est? An antiphonum quoque consonum diapason est? ex pueris enim, adolescentibus virisque consistit antiphonum, qui ita distant inter se tonis ut nete et hypate; omnis autem consonantia sono simplici suavior est (cur autem ita sit, dictum jam est); atque omnium consonantiarum suavissima diapason est; æquisonum contra simplicem habet sonum. Magadziant autem in diapason consonantia, quia ut pedes carminum proportionem aut paris ad par, aut dupli ad unicum, aut aliam quamdam inter se obtinent, ita et soni qui consonantia continentur, motus proportionem inter se servant. Ceterarum igitur consonantiarum alterius exitus imperfecti sunt, quum finiant ad dimidium: quamobrem pares non sunt facultate, quumque dispaes sint, discrimen percipit sensus, sicut in choris fit, ubi ad finem deventum est, ampliore quam alii voce circumbit. Adde quod hypate accidit, ut ejus soni eumdem circuitum exitum habeant (cum nete): secundus enim ictus quem aeri infligit nete, hypate est. Quum autem finiant in idem, quamvis non idem faciant, evenit ut opus unum communeque inde redundet, non secus ac illis accidit qui vocis cantui instrumentorum cantum jungunt; nam etsi cetera libiarum cantu non prosequantur, si in idem desinant, sine magis delectantur quam differentiis finem præcedentibus molestantur, quia commune post diversa incidens suavissimum e consonantia diapason provenit. Magadizatio autem ex contrariis vocibus fit: hinc in consonantia diapason magadziant.

40. Cur lubentius canere audiunt modulos quos sciunt, quam quos ignorant? Utrum quoniam, ubi cantilenam adgnoscent, melius patet cantorem veluti scopum adæqui; ubi autem adgnoscent, contemplatu dulce est? An quod auditor eodem adficatur modo ac qui notam exprimit cantilenam, quippe qui socium sese præbet cantandi; solet autem quisque hilari animo cantare, nisi aliqua coactus necessitate id faciat?

41. Cur bis per acutos, aut bis diatessaron non consonant, bis diapason vero consonant? An quod diapente

ἔστιν ἐν ἡμιολίῳ λόγῳ, τὸ δὲ δια τεττάρων ἐν ἐπιτρίτῳ, ὄντων δ' ἡμιολίων τριῶν ἑξῆς ἀριθμῶν, ἢ ἐπιτρίτων, οἱ ἄκροι πρὸς ἀλλήλους οὐδένα λόγον ἔξουσιν; οὔτε γὰρ ἐπιμόριοι, οὔτε πολλαπλάσιοι ἔσονται. Τὸ δὲ
 5 διὰ πασῶν ἐπειδὴ ἔστιν ἐν διπλασίῳ λόγῳ, δις τούτου γινομένου ἐν τετραπλασίῳ λόγῳ ἂν εἴεν οἱ ἄκροι πρὸς ἀλλήλους· ὥστ' ἐπεὶ συμφωνία εὐλογον ἔχόντων φθόγων πρὸς ἀλλήλους ἔστί, λόγον δ' οἱ μὲν τὸ δις διὰ
 10 πασῶν διαλειμα ἔχοντες πρὸς ἀλλήλους φθόγγου ἔχουσιν, οἱ δὲ τὸ δις διὰ τεττάρων, ἢ δις διὰ πέντε οὐκ ἔχουσιν, οἱ μὲν δις διὰ πασῶν σύμφωνοι εἴεν ἂν, οἱ δ' ἕτεροι οὐ, διὰ τὰ εἰρημένα.

42. Διὰ τί, ἐάν τις ψῆλας τὴν νήτην ἐπιλάβῃ, ἢ ὑπάτη μόνῃ δοκεῖ ὑπηρεῖν; ἢ ὅτι ἡ νεάτη λήγουσα καὶ
 15 μαραινομένη ὑπάτη γίνεται; Σημειον δὲ τὸ ἀπὸ τῆς ὑπάτης τὴν νεάτην δύνασθαι ἕδειν· ὡς γὰρ οὐσης αὐτῆς ὠδῆς νεάτης, τὴν ὁμοιότητα λαμβάνουσιν ἀπ' αὐτῆς. Ἐπεὶ δὲ καὶ ἡ γὰρ ὠδὴ τίς ἐστιν, ἀρῆ ἐστὶ φωνῆς τῆς νεάτης ληγούσης, ἤχος ὢν ὁ αὐτὸς τῷ τῆς ὑπάτης
 20 ρθόγγῳ κινεῖ, εἰκότως τῇ ὁμοιότητι τὴν ὑπάτην ἢ νήτην δοκεῖ κινεῖν· τὴν μὲν γὰρ νεάτην ἴσμεν οὐ κινεῖται ἐπιληφθεῖσα, τὴν δ' ὑπάτην αὐτὴν ὀρῶντες ἀκατάληπτον οὖσαν, καὶ φθόγγου αὐτῆς ἀκούοντες, ταύτην οἰόμεθα ἤχαι· ὅπερ ἐπὶ πολλῶν ἡμῖν συμβαίνει, ἐφ'
 25 ὧν μήτε τῷ λογισμῷ, μήτε τῇ αἰσθήσει δυνάμεθα εἰδῆσαι τὸ ἀκριβές. Ἐτι εἰ πληγείσης τῆς νεάτης μάλιστα ἐνεσταμένης συμβαίνει τὸν ζυγὸν κινεῖσθαι, οὐθὲν ἂν εἴη θαυμαστόν· κινηθέντος δὲ πάσας τὰς χορδὰς συγκινεῖσθαι καὶ τιν' ἤχον ποιεῖν οὐκ ἄλογον.
 30 Ταῖς μὲν οὖν ἄλλαις ὁ τῆς νεάτης φθόγγος ἀλλοτρίος ἐστὶ καὶ λήγων καὶ ἀρχόμενος, τῇ δ' ὑπάτῃ λήγων ὁ αὐτός· οὐ προστεθέντος τῇ ἰδίᾳ αὐτῆς κινήσει, ἐκείνης δοῦναι πάντ' αὐτὸν εἶναι οὐθὲν ἄτοπον. Ἔσται δὲ μελιῶν ἢ ἀκοινὸς τὸν λοιπὸν χορδῶν ἤχος, ὅτι αἱ μὲν
 35 ὑπὸ τῆς νεάτης καθάρῃ ὠσθεῖσαι μαλακῶς ἤχουσαν, ἢ δὲ νεάτῃ πάσῃ τῇ αὐτῆς δυνάμει, οὖσα αὐτῶν σφοδρότάτῃ· ὥστ' εἰκότως καὶ τὸ δευτερεῖον αὐτῆς κρείττον ἂν εἴη ἢ τὸ τῶν ἄλων· ὥστε καὶ βραχείας κινεῖσθαι, ὡς αὐταῖς τε γεγεννημένης.

43. Διὰ τί ἥδιον τῆς μονοψῆδας ἀκούομεν ἐάν τις
 40 πρὸς αὐλὸν ἢ λύραν ἄδῃ; ἢ ὅτι πᾶν τὸ ἥδιον μιχθὲν ἥδιον ἐν ἔστιν; Ὁ δ' αὐλὸς ἥδιον τῆς λύρας, ὥστε καὶ ἡ ὠδὴ τούτῳ μιχθεῖσα ἢ λύρα ἥδιον ἂν εἴη, ἐπεὶ τὸ μεμιγμένον τοῦ ἀμίκτου ἥδιον ἔστιν, ἐάν ἀμορῶν
 45 ἄμα τὴν αἰσθησίν τις λαμβάνῃ· οἶνος γὰρ ἥδιον τοῦ δξυμέλιτος διὰ τὸ μεμιχθῆαι μάλλον αὐτοῖς τὰ ὑπὸ τῆς φύσεως μιχθέντα ἢ ὑφ' ἡμῶν· ἐστὶ γὰρ καὶ ὁ οἶνος μικτός ἐξ ὀξέος καὶ γλυκέος χυμοῦ. Δηλοῦσι δὲ καὶ αἱ οἰνώδεις βραὶ καλούμεναι. ἢ μὲν οὖν ὠδὴ καὶ ὁ
 50 αὐλὸς μίγνυνται αὐτοῖς δι' ὁμοιότητα (πνεύματι γὰρ ἄμφω γίνεται)· ὁ δὲ τῆς λύρας φθόγγος, ἐπειδὴ οὐ πνεύματι γίνεται, ἢ ἤττον αἰσθητὸν ἢ ὁ τῶν αὐλῶν, ἀμικτότερός ἐστὶ τῇ φωνῇ· ποιῶν δὲ διαφοράν τῇ αἰ-

quidem consonantia posita in proportione sesquialtera est, diatessarōn vero in epitrita; quum autem sesquialtera, aut epitrita tres numeros se invicem insequentes constituent, extremi nullam invicem proportionem habebunt: neque enim superparticulares, neque multiplices erunt. At diapason consonantia, quoniam dupla proportione consistit, hac geminata, quadruplam invicem proportionem extremi tenebunt, ita ut, quum consonantia ad sonos invicem bonam proportionem obtinentes pertineat, proportionemque soni habeant qui geminato diapason intervallo a se invicem distant, il vero careant, qui bis diatessarōn, aut bis diapente, idcirco soni quidem qui diapason geminato distant, consoni erunt, ceteri vero non erunt, ob eam quam reddidimus, causam.

42. Cur, si quis neten, quum pulsaverit, adprehendat, sola hypate/subsonare videtur? An quod nete, ubi desinit elanguescitque, in hypaten transit? Indicium autem est, quod post hypaten neten canere licet: quum enim carminis ultima sit chorda, similitudo ex ea petitur. Quum autem echo quoque cantus quidam sit, eaque eandem moveat vocem a qua proficiscitur, id est a nete desinente, quæ sane sono respondet hypates, merito ob similitudinem nete movere hypaten videtur: nete enim quo se moveat adprehensa, novimus; at hypaten ipsam ubi videmus inadprehensam et tamen ejus sonum percipimus, ipsam sonare credimus: quod in multis nobis addidit, in quibus neque ratiocinatione, neque sensu ad amussim veritatem adsequi possumus. Ad hæc si, nete maxima cum intentione pulsata, addidat ut jugum moveatur, nihil sane mirum fuerit; hoc autem moto nervos omnes una commoveri sonumque reddere aliquem rationi non repugnat. Sonus igitur netæ alienus a ceteris est, et desinens et incipiens; cum hypate vero, ubi desinit, idem est: qui si ejus propriæ motioni addatur, haudquaquam absurdum erit si universus sonus ab ea proficisci videatur. Amplior autem quam communis reliquorum nervorum sonus erit, quoniam illi quidem a nete quasi molliter impulsus sonarunt, nete autem quæ fidium omnium vehementissima est, sua tota potentia, ita ut secundaria ejus actio merito validior quam ceterarum sit: hinc vel ubi levi motu agitantur, (ipsa resonabit).

43. Cur lubentius cantilenam solitariam audimus, ubi ad tibiam quam ubi ad lyram cantatur? An quia omne suavius quod mistum cum suaviori est, unum efficit? Atqui tibia quam lyra suavior est, ita ut cantilena quoque mista cum tibia suavior sit quam si lyræ misceretur, quoniam quod mistum est, non misto est suavius, modo quis sensum amborum adcipiat simul: vinum enim aceto mulso suavius est, quoniam quæ natura miscuit, longe amplius invicem permista sunt quam quæ nos, vinum quippe etiam ex acido ac dulci sapore mistum est. Probari hoc idem potest vel malis punicis, quæ vinosâ adpellamus. Ergo cantilena et tibia miscerentur sibi mutuo ob similitudinem (spiritu enim utraque fiunt); sonus autem lyræ, quoniam non spiritu fit, aut minus sensibilibiter quam tibiarum, minus voci admiscere se potest, atque quum ad sensum discri-

σθήσαι ἤττον ἠδύνει, καθάπερ ἐπὶ τῶν χυμῶν εἴρηται. Ἐτι δὲ μὲν αὐλὸς πολλὰ τῶ αὐτοῦ ἤχῳ καὶ τῇ ομοιότητι συγκρούπτει τῶν τοῦ ᾠδοῦ ἀμαρτημάτων, οἱ δὲ τῆς λύρας φθόγγοι ὄντες ψιλοὶ καὶ ἀμικτότεροι τῇ φωνῇ, καθ' ἑαυτοὺς θεωρούμενοι καὶ ὄντες αὐτοῖς συμφανῆ ποιοῦσι τὴν τῆς ᾠδῆς ἀμαρτίαν, καθάπερ κανόνες ὄντες αὐτῶν· πολλῶν δ' ἐν τῇ ᾠδῇ ἀμαρτανόμενων, τὸ κοινὸν ἐξ ἀμφοῖν ἀναγκάσιον χεῖρον γίνεσθαι.

44. Διὰ τί τῶν μὲν ἐπτά μέση καλεῖται, τῶν δ' ὀκτώ οὐκ ἔστι μέσον; Ἡ ὅτι ἐπτάχορδοι ἦσαν αἱ ἀρμονίαι τὸ παλαιόν, τὰ δ' ἐπτά ἔχει μέσον; Ἐτι ἐπειδὴ τῶν μεταξὺ τῶν ἄκρων τὸ μέσον μόνον ἀρχὴ τίς ἐστιν (ἔστι γὰρ τῶν θάτερον τῶν ἄκρων γενῶντων ἐν τινι διαστήματι ἀνὰ μέσον ὃν ἀρχή), τοῦτ' ἔσται μέσον. Ἐπει δ' ἔσχατα [μέσον] ἐστὶν ἀρμονίας νεάτη καὶ ὑπάτη, τούτων δὲ ἀνὰ μέσον οἱ λοιποὶ φθόγγοι, ὧν ἡ μέση καλουμένη μόνη ἀρχὴ ἐστὶ θεαίρου τετραχόρδου, δικαίως μέση καλεῖται· τῶν γὰρ μεταξὺ τινων ἄκρων τὸ μέσον ἦν ἀρχὴ μόνον.

45. Διὰ τί οἱ πολλοὶ φθόντες σώζουσι μᾶλλον τὸν βυθμὸν ἢ οἱ ὀλίγοι; Ἡ ὅτι μᾶλλον πρὸς ἓνα τε καὶ ἡγεμόνα βλέπουσι, καὶ βραδύτερον ἀρχονται, ὥστε βῆσιν τοῦ αὐτοῦ τυγχάνουσιν; ἐν μὲν γὰρ τῶ τάχει πλείων γίνεται ἡ ἀμαρτία, συμβαίνει δὲ τῶ ἡγεμόνι προσέχειν τοὺς πολλοὺς· ἰδιαζόμενος δ' οὐδεὶς ἀν αὐτῶν διαλάμψειεν ὑπεράρας τὸ πλῆθος· ἐν δὲ τοῖς ὀλίγοις μᾶλλον διαλάμπουσιν· διὸ καθ' αὐτοὺς ἐν αὐτοῖς μᾶλλον ἀγωνίζονται ἢ πρὸς τὸν ἡγεμόνα.

46. Διὰ τί ἐπὶ τὸ ὄξυ ἀπάδουσιν οἱ πλείστοι; Ἡ ὅτι βῆσιν ὄξυ φῆσαι ἢ βαρὺ; Ἀδουσι γοῦν ὄξυ μᾶλλον, καὶ ἐν φῆ ἀδουσι, ἀμαρτάνουσιν.

47. Διὰ τί οἱ ἀρχαῖοι ἐπταχόρδους ποιοῦντες τὰς ἀρμονίας τὴν ὑπάτην, ἀλλ' οὐ τὴν νῆτην κατέλιπον; Ἡ οὐ τὴν ὑπάτην, ἀλλὰ τὴν νῦν παραμέσην καλουμένην ἀφήρουν καὶ τὸ τονιαῖον διάστημα, ἐχρῶντο δὲ τῇ ἔσχατῇ μέσῃ τοῦ ἐπὶ τὸ ὄξυ πυκνοῦ; διὸ καὶ μέσην αὐτὴν προσηγόρευσαν. Ἡ ὅτι ἦν τοῦ μὲν ἄνω τετραχόρδου τελευτή, τοῦ δὲ κάτω ἀρχή, καὶ μέσον εἶχεν λόγον τόνῳ τῶν ἄκρων;

48. Διὰ τί οἱ ἐν τραγῳδίᾳ χοροὶ οὐθ' ὑποδωριστί, οὐθ' ὑποφρυγιστί φθουσιν; Ἡ ὅτι μέλος ἤμισα ἔχουσιν αὐταὶ αἱ ἀρμονίαι, οὗ δὲ μάλιστα τῶ χορῷ; Ἡθος δ' ἔχει ἢ μὲν ὑποφρυγιστί πρακτικόν· διὸ καὶ ἐν τε τῶ Γηρῶνῃ ἡ ἔξοδος καὶ ἡ ἐξόπλισις ἐν ταύτῃ ποίηται· ἢ δ' ὑποδωριστί μεγαλοπρεπὲς καὶ στάσιμον· διὸ καὶ κισθαρωδικωτάτη ἐστὶ τῶν ἀρμονιῶν· ταῦτα δ' ἀμφω χορῷ μὲν ἀνάρμοστα, τοῖς δ' ἀπὸ σκηνης εὐκλειότερα· ἐκείνοι μὲν γὰρ ἠρώων μιμηταί· οἱ δ' ἡγεμόνες τῶν ἀρχαίων μόνοι ἦσαν ἤρωες, οἱ δὲ λαοὶ ἄνθρωποι, ὧν ἐστὶν ὁ χορὸς· διὸ καὶ ἀρμόζει αὐτῷ τὸ γοερὸν καὶ ἡσύχιον ἦθος καὶ μέλος· ἀνθρωπικὰ γάρ·

men pariat, minus demulcet, quomodo dictum de saporibus est. Adde quod tibia quidem sonitu suo cognationeque errores multos cantoris obcultat; soni vero lyrae quum nudi sint vocique admisceri minus possint, quippe quae per se considerantur atque existunt, cantilenae aberrationem nobis manifestam reddunt, perinde ac si ejus normae essent; ubi vero multi in cantando errores committuntur, commune quod ex ambabus provenit, deterius fieri necesse est.

44. Cur nervum medium inter septem vocamus, quum inter octo nullum medium sit? An quod olim concentus nervis septem constabant, septem autem medium habent? Praeterea quum eorum quae inter extrema continentur, solum medium principium quoddam est (quod enim in medio situm est eorum quae aliquo intervallo ad alterutrum vergunt extremum, principium est), medium erit quod principium est. Quum autem extrema concentus nee et hypate sint, hisque interjacent reliqui soni, quorum medius nominatus solus principium alterius tetra-chordi est, jure medius vocatur: eorum enim quae quibusdam extremis interjacent, medium solummodo principium erat.

45. Cur melius multi cantando numerum servare possunt quam pauci? An quod multi magis unum ducentem respiciunt, tardiusque incipiunt, ita ut facilius idem adsequi possint? plus enim erroris solet committi in celeritate, addiditque ut in ducentem multi animum advertant; segregans vero sese nemo eorum exsuperata multitudine clarere poterit; verum inter paucos facilius eminent: quamobrem inter eos secum invicem potius quam cum duce certant.

46. Cur in acutum plerique discrepant? An quod acutum facilius quam grave cantatur? Acutum igitur crebrius cantant, atque in eo quod cantant, errorem committunt.

47. Cur veteres quum nervis septem concentus diapone-rent, hypaten, non vero neten, reliquerunt? An non hypaten reliquerunt, sed eam quae parameae nostra aetate vocatur, tonique intervallum tollebant, ultima vero densi acuto prioris pro media utebantur? quamobrem mediam quoque eam adpellarunt. An quod superioris quidem tetra-chordi finis, principium vero erat inferioris, et mediam tono proportionem inter extrema tenebat?

48. Cur tragœdiarum chori neque subdorico, nec subphrygio modo canunt? An quod modulamine minime praediti sunt hi modi, quo choro inprimis opus est? Mores vero subphrygius obtinet activos: quamobrem in Geryone exitus et armatus eo modo conscripti sunt; subdorico vero magnificus atque statarius est: quocirca et omnium maxime modernum citharæ convenit; sed hi ambo choro quidem non congruunt, histrionibus vero familiares sunt: etenim hi heroes imitantur; veterum autem soli duces erant heroes, sed populi homines erant, quibus chorus constabat: quapropter et choro competunt mores modulique fiebles et tranquilli, quippe qui humani sunt; hæc autem ceteri

ταῦτα δ' ἔχουσιν αἱ ἄλλαι ἀρμονίαι, ἥκιστα δ' αὐτῶν ἡ υποφρυγιστί· ἐνθουσιαστικὴ γὰρ καὶ βακχική. Κατὰ μὲν οὖν ταύτην πάσχομέν τι· παθητικοὶ δ' οἱ ἀσθενεῖς μᾶλλον τῶν δυνατῶν εἰσιν· διὸ καὶ αὕτη ἀρμόττει τοῖς χοροῖς· κατὰ δὲ τὴν υποδωριστί καὶ υποφρυγιστί πράττομεν, ὃ οὐκ οἰκεῖσθ' ἔστι χορῶν· ἔστι γὰρ ὁ χορὸς κτ· δευτῆς ἀπρακτος· εὐνοίαν γὰρ μόνον παρέχεται οἷς πάρεστιν.

49. Διὰ τί τῶν τὴν συμφωνίαν ποιούντων φθόγγων ἐν τῶν βαρύτερῳ τὸ μαλακώτερον; Ἡ ὅτι τὸ μέλος τῆ μὲν αὐτοῦ φύσει μαλακόν ἐστι καὶ ἡρεμαῖον, τῆ δὲ τοῦ ῥυθμοῦ μίξει τραγὺ καὶ κινητικόν; Ἐπεὶ δ' ὁ μὲν βαρὺς φθόγγος μαλακὸς καὶ ἡρεμαῖός ἐστιν, ὁ δ' ὀξύς κινητικός, καὶ τῶν ταῦτὸ μέλος ἐχόντων εἴη ἂν μαλακώτερος ὁ βαρύτερος ἐν ταῦτῳ μέλει μᾶλλον· ἦν γὰρ τὸ μέλος αὐτῷ μαλακόν.

50. Διὰ τί ἴσων πίθων καὶ ὁμοίων ἂν μὲν ὁ ἕτερος κενὸς ἦ, ὁ δ' ἕτερος εἰς τὸ ἥμισυ διάμεστος, διὰ πασῶν συμφωνεῖ ἡ ἤχώ; Ἡ ὅτι διπλάσια γίνεται καὶ ἡ ἐκ τοῦ ἥμισυ ἐκ τοῦ κενοῦ; τί γὰρ διαφέρει τοῦτο ἢ ἐπὶ τῶν συρίγγων; δοκεῖ γὰρ ἡ θάττω κίνησις ὀξύτερα εἶναι, ἐν δὲ τοῖς μείζονσι βραδύτερον ὁ ἀήρ ἀπαντᾷ, καὶ ἐν τοῖς διπλασίοις τοσοῦτω, καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἀνάλογον. Συμφωνεῖ δὲ διὰ πασῶν καὶ ὁ διπλάσιων ἀσκὸς πρὸς τὸν ἥμισυον.

modi præstant, atque inter eos minime subphrygius (phrygius?) : hic enim numinis adflatui atque orgiis conuenit. Hoc igitur modo patimur aliquid; sunt autem imbecilli validis patibiliores : quomobrem iste quoque modus choris conuenit; subdorio vero atque subphrygio agimus, quod choro proprium non est : est enim chorus curator otiosus, quippe qui benevolentiam duntaxat his præstat quibus adest.

49. Cur inter sonos qui harmoniam constituunt, grauiore molliore sunt? An quod cantus sua quidem natura mollis est et quietus, sed admisti numeri ratione asper redditur et movendi vim acquirit? Quum igitur gravis quidem sonus mollis quietusque sit, acutus contra movendi facultate polleat, eorum quoque qui eandem cantilenam habent, mollior potius erit qui grauior eodem carmine continetur; ejus namque cantus mollis erit.

50. Cur parium similliumque doliorum si alterum quidem inane, alterum vero ad dimidium plenum sit, echo diapason consonantiam refert? An quod echo quoque e semipieno proveniens duplum echus inanis existit? quid enim interest num id hic eveniat, an in fistulis? motus namque celerior acutior esse videtur; ampliora vero aer tardius ingreditur, ut duplis duplo, sic ceteris pro portione. Uter autem duplus per consonantiam quoque diapason cum dimidiato consonat.

ΤΜΗΜΑ Κ.

ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΘΑΜΝΟΥΣ ΚΑΙ ΛΑΧΑΝΩΔΗ.

1. Διὰ τί τὸ ἀλυκὸν ὕδωρ τὰ μὲν σέλινα δέχεται, τὸ δὲ πρᾶσον οὐ; Ἡ ὅτι τοῦ μὲν ἀσθενεῖς αἱ ρίζαι, τοῦ δ' ἰσχυραὶ; τὸ δ' ἰσχυρότερον ἀπαθέστερον.

2. Διὰ τί λέγεται·
30 μίνθην ἐν πολέμῳ μῆτ' ἔσθιτε, μήτε φύτετε;
Ἡ ὅτι καταψύγει τὰ σώματα (δῆλοι δ' ἡ τοῦ σπέρματος φθορά), τοῦτο δ' ὑπεναντίον πρὸς ἀνδρείαν καὶ θυμὸν ταῦτόν ἐν τῷ γένει;

3. Διὰ τί ἔνια ἀνθος ἔχοντα ἀκαρπὰ ἐστίν, οἷον σίκκος καὶ κολόκυνθα καὶ ῥόα; Ἡ οὐκ ἀκαρπα, ἀλλὰ ταῦτα καρπὸς ἐστίν; Περικάρπιον γοῦν ἐστὶ τὸ ἀνθοῦν, ὃ δὲ σίκκος περικάρπιον.

4. Διὰ τί τῶν φυομένων τὰ μὲν ἐψανά, τὰ δ' ὠμά βρωτά; Ἡ ὅσον οἱ χυμοὶ μὴ εὐθύς ἐδώδιμοι, τούτων 40 πυρωθέντων γλυκύτεροι γίνονται ὑπὸ τοῦ θερμοῦ, ὅσον δ' εὐθύς, καὶ ὠμά ἐδώδιμα;

5. Διὰ τί τὰ μὲν ἐψανά, τὰ δ' ὀπτανά; Ἡ ὅτι τὰ μὲν ὑγρότερα οὐ τοσοῦτον, τὰ δὲ ξηρότερα οὐ μᾶλλον

SECTIO XX.

QUÆ AD FRUTICES ET OLERACEA PERTINENT.

1. Curaquam salsam apium quidem recipit, porrum vero non? An quod alterius quidem radices imbecillæ, alterius vero validæ sunt? adfectibus enim melius resistit quod validius est.

2. Cur dicunt :
Mentham belli tempore neque edito, nec serito?
An quia refrigerat corpora, ut corruptione constat seminis, id autem adversum est fortitudini atque animo, quum genere sit idem?

3. Cur aliqua fructu carent, quum florem habeant, ut cucumis, cucurbita, malus punica? An fructu non carent, sed hæc ipsa fructus sunt? Fructus igitur involucrium est quod florem gerit; cucumis autem fructus involucrium est.

4. Cur eorum quæ terra gignit, alia quidem cocta, alia vero cruda sunt cibo idonea? An quorumcumque succi esculenti non protinus sunt, eorum igni expositorum dulciores redduntur a calore; quorumcumque autem protinus, hæc etiam cruda edi possunt?

5. Cur alia quidem elixare, alia vero assare oportet? An quod humidiora quidem non eatenus, sicciora vero non

ξηρανθῆναι δεῖ; ἐφόμενα δὲ πάντα ὑγρότερα καὶ μαλακώτερα· τὰ δ' ἦττον ὑγρά ἂν πυρωθῆ, γίνεται ξηρά.

6. Διὰ τί δὲ τὰ μὲν ἄβρωτά ἐστι, τὰ δὲ βρωτά; *¹ Ἡ δὲ διὰ τοὺς χυμούς; ὅσα γὰρ καὶ ὠμά ἀπέπτους ἔχει καὶ πυρούμενα μὴ μεταβάλλει, ἄβρωτα· ὅσων δὲ βρωτὸν μὲν ὀχυρόσ, ἰσχυρότερος δὲ, ταῦτα ἡδύσματά ἐστιν; τὰ γὰρ ἐν μικρῷ ἔχοντα πολλὴν δύναμιν τῶν βρωτῶν ἡδονικὰ τῶν ἐν πολλῷ.

10 7. Διὰ τίνα αἰτίαν τὰ μὲν μέχρι σπέρματος τῶν φυτῶν ζῆ, εἴτα ἐνεγκόντα αὐαίνεται, ὅσων ἡ πόα καὶ τὰ καλούμενα λάχανα, τὰ δ' οὐ, ἀλλὰ πολλάκις φέρει, καὶ τῶν μέχρι σπέρματος ζώντων τὰ μὲν πολλὰ ἐπέτεια, τὸ δ' ἵπποσέλιον τῷ ὑστέρω ἔτει φέρει καρ-
15 πόν, καὶ ἐνέγκαν ἐξαυαίνεται; *² Ἡ ἅπαντα μὲν μέχρι τούτου ἀκμάζει, ἕως ἂν κατὰ τὸ σπέρμα ἀκμάζη, ἐπεὶ καὶ οἱ ἄνθρωποι μέχρι τριάκοντα ἐτῶν ἐπιδιδάσκουσιν, ὅτε μὲν τῷ πλήθει, ὅτε δὲ τῇ καχύττη· ὅταν δὲ μηκέτι δύνῃται φέρειν, ὥσπερ ἐκεῖ, αὐαίνεται καὶ καταγηράσκει· τὰ δὲ βραδέως καὶ κατὰ λόγον; Δι' ἣν μὲν οὖν αἰτίαν τὰ μὲν βραχυβία, τὰ δὲ μακροβία ἐστίν, ἄλλος ἔστω λόγος· ἐπεὶ δ' ἐστὶ πᾶσιν ὄρος ἡ τοῦ σπέρματος τελείωσις, ἀνάγκη τοῖς μὲν βραχυβίοις ἀπαξ, ἢ ὀλιγάκις ἐνεγκεῖν καρπὸν, τοῖς δὲ μακρο-
20 βίοις πολλάκις, ὥστε τὰ μὲν ἀσθενέστατα ἀπαξ ἐνέγκοι (διὸ ἀνάγκη αὐαίνεσθαι), καὶ τούτων τὰ μὲν δυνάμενα ἐν αὐτῷ ἐπέτεια εἶναι, τὰ δὲ, ὥσπερ τὸ ἵπποσέλιον, τῷ ὑστέρω ἔτει, ὥσπερ τὰ δένδρα καὶ τὰ φυτά.

8. Διὰ τί σελίνου, ἐάν τις περιορίζας μέχρι κάτω
30 πρὸς τὰς ρίζας περιβάλλῃ τῶν καρχυδίων, εἴτα ἄνωθεν τὴν γῆν, καὶ οὕτως ἄρρη, παμμεγέθεις γίνονται αἱ βῆλαι; *³ Ἡ διότι τὸ καρχυδίων θερμὸν ὄν καὶ συμφὸν κατέχει μὲν σύνολκον τὴν τροφήν καὶ οὐ προΐσται ἄνω, πέττει δὲ θερμὸν ὄν, ὥστε πολλὴν τὴν αὔξησιν γίνε-
35 σθαι;

9. Διὰ τί, ἐάν τις τὰς κολοκύνθας εὐθὺς μικρὰς οὖσας κρύψῃ τῇ γῆ, ἢ τοὺς σικύους, μείζους γίνονται; *⁴ Ἡ διότι τὰ πνεύματα καὶ ὁ ἥλιος ξηραίνοντα ἀφαιροῦνται τὴν αὔξησιν, καὶ τοὺς ὄγκους ἐλάττους μὲν ποιοῦσι
40 πάντων, στιφροτέρους δὲ, ὥσπερ καὶ τῶν δένδρων τὰ τ' ἐν προσηγέμοις καὶ εἰλώδεσι καὶ τὰ ἐν κοιλοῖς καὶ ἐφύδροις (τὰ μὲν γὰρ μεγάλα γίνονται καὶ σμφά, τὰ δὲ μικρὰ καὶ πυκνά)· ἐν δὲ τῇ γῆ κρυφθέντα ἐναντία πάσχοντα ἐναντίως ἀποβαίνει; *⁵ Ὅμοίως δὲ καὶ τὰ
45 εἰς ἀγγεῖα τιθέμενα, σίκυοι εἰς νάρθηκας κοίλους, ἢ χαλυπτῆρας, καὶ ῥοῖαι καὶ μῆλα εἰς χύτρας, τὰ μὲν μεγάλα, σμφά δὲ, οἱ δὲ μικροὶ στερροὶ αὐξανόμενοι μὴ εἰς ἀντίτυπον. Αἰτία δ' ἡ τροφή πλείων γινομένη διὰ τὸ μήτ' ἀποπνεῖσθαι, μήτε ξηραίνεσθαι· τὸ γὰρ
50 ἀποστένον κωλύει ταῦτα πάσχειν.

amplius exsiccare oportet? elixa enim humidiora mollioraque sunt omnia; quæ vero minus humida sunt, hæc igni exposita sicca evadunt.

6. Cur porro alia quidem non esculenta sunt, alia vero esculenta? An causæ succi sunt? quæcumque enim et cruda ubi sunt, succum continent cociioni renitentem, et igni exposita non immutantur, cibo inepta sunt; quorumcumque autem succus esculentus quidem est, sed validior, hæc condimenta sunt? esculenta enim quæ exiguo corpore vim magnam obtinent, condire valent ea quæ in amplo.

7. Quam ob causam stirpium aliæ quidem ad semen usque vivunt, deinde quum semen tulerint, exarescunt, ut gramen et quæ olera nominamus, aliæ vero non, sed sæpius ferunt, atque earum quoque quæ ad semen usque ferendum vivunt, pleræque quidem annuæ sunt, hipposelinum vero anno postero fructum fert, quumque tulerit, exarescit? An omnia quidem eatenus vigent, donec semine vigent, quum et homines ad annum trigesimum usque proficiunt, modo quidem copia, modo vero crassitudine; ubi autem semen ferre non amplius possunt, quemadmodum illic, obarescunt atque consenescent; alia tandem tardius, idque pro portione? Verum quam ob causam aliis quidem longum vitæ spatium, aliis vero breve datum sit, ad alium relegetur tractatum; sed quum omnibus terminus sit perfectio seminis, quorum vita brevi quidem tempore continetur, hæc semel, aut rarenter, longæva vero sæpe fructificare necesse est, ita ut quæ imbecillissima sunt, semel proferant (eapropter exarescant necesse est), ac eorum ipsorum que uno anno proferre possunt, alia quidem annua sint, alia vero, ut hipposelinum, postero anno ferant, quemadmodum arbores et plantæ.

8. Cur, si quis apium radice tenuis circumfodiat, atque polentiam undique radicibus adjiciat, deinde terram adaggeret atque sic irriget, radices pergrandes pullulant? An quod natura polentæ calida quidem et fungosa quum sit, pabulum corrasum detinet, nec sursum demittit: quum vero calida, concoquit, ita ut amplum fiat incrementum?

9. Cur, si quis cucurbitas protinus parvulas condiderit sub terram, vel cucumeres, majores fiunt? An quod venti et sol exsiccando incrementum demunt, molemque omnium rerum minorem quidem, sed spissioreni reddunt, quemadmodum et arbores quæ loca vento solique exposita tenent, quæque in cavis manent et riguis (hæc enim magnæ fungosæque fiunt, illæ vero parvæ et spissæ); at vero terra obculta, quoniam contrario modo adlicitur, contrario modo inde abeunt? Similiter et quæ vasis imponuntur, ut cucumeres in ferulas cavas, aut tegulas, et mala punica, aut quævis alia mala in ollas, ampla quidem redduntur, sed fungosa; parvi vero cucumeres solidi sunt, quia crescentes resistenti non inittuntur. Causa autem est quod alimentum copiosius fit, quoniam flatu vasa auferuntur, nec exarescit: id enim quod protegit, impedit quominus ita adficiantur.

10. Διὰ τί τα σπέρματα τῶν δριμύων φυτῶν δριμύ-
τερά ἐστιν ἢ αἱ ρίζαι καὶ τὰ φύλλα; Ἡ δὲ διότι ἐκ τοῦ σπέρ-
ματος γίνεται ἅπαντα, καὶ εἰς τὰ ἄλλα δίδονται μέρη
ἐκ τούτου, οἷον ἐνυπάρχοντα, ὡς φασὶ τινες, καὶ οἱ
χυμοὶ καὶ αἱ ὀσμαι; ἐπεὶ καὶ αἱ ὀσμαι ἴδιοι γίνονται
ἅμα τοῖς σπέρμασιν ἅπασιν; Εἰ οὖν ἐκ τούτου καὶ
τοῖς ἄλλοις ἢ δριμύτης ὑπάρχει, εὐλογον καὶ αὐτὸ
ἐπάρχει μάλιστα.

11. Διὰ τί αἱ βραβανίδες αἱ λεπταὶ δριμύτεραι; Ἡ
10 ὅτι αἱ μεζζους διὰ τὸν χρόνον πεπεμμέναι μᾶλλον;

12. Διὰ τί ἡ κάππαρις οὐκ ἐθέλει βραδίως ἐν τοῖς
ἐργασίμοις γίνεσθαι χωρίοις (πολλοὶ γὰρ πεπειραμένοι
καὶ ρίζας μεταφέροντες καὶ σπέρματα καταβάλλοντες·
ἐνιαχοῦ γὰρ λυσιτελεῖ μᾶλλον τῶν βόδων), ἀλλὰ φύε-
ται μάλιστα ἐπὶ τῶν τάφων, ὅτι ἀβατώτατος ὁ τόπος
15 ἐστίν; Περὶ δὲ δὴ τούτου καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα, δεῖ
λαθεῖν ὅτι οὐχ ἅπαντα ἐκ τῆς αὐτῆς ὕλης γίνεται, οὐδ'
αὐξεται, ἀλλ' ἐνια ἐξ ἄλλων φθορᾶς καὶ ἐξ ἀρχῆς γί-
νεται καὶ αὐξάνεται, οἷον οἱ φθειρῆς καὶ αἱ τρίχες ἐν τῷ
20 σώματι διαφθειρομένης τῆς τροφῆς, καὶ αἱ ἐν τῷ χεῖρον
ἔχοντος. Ὡσπερ οὖν καὶ τῶν ἐν σώματι ἐνια γίνεται
ἐκ περιττώματος τροφῆς, τοῦτο δ' ἐστὶν ἀπεψία, καὶ
οὐ μὴ ἐδύνατο κρατῆσαι ἡ φύσις, τὰ μὲν προχειρό-
τατα εἰς χύστιν καὶ κοιλίαν ἀποκρίνεται, ἐξ ἐνίων δὲ
25 ζῶα γίνεται (διὸ καὶ αὐξάνονται ταῦτα ἐν γήρᾳ καὶ
νόσοις), οὕτως ἐν τῇ γῇ τὰ μὲν ἐκ πεπεμμένης τῆς
τροφῆς γίνεται καὶ αὐξάνεται, τὰ δ' ἐκ περιττωμάτων
καὶ ἐναντίως ἔχοντων. Ἡ δὲ γεωργία πέττει καὶ
ἐνεργὸν ποιεῖ τὴν τροφήν· ἐξ ἧς συνίστανται οἱ ἡμεροὶ
30 καρποί. Ἡ μὲν οὖν ἐκ τοιαύτης γίνεται ἡμερότητας,
ἡμερα καλεῖται διὰ τὸ ἀπὸ τέχνης ὠφελείσθαι, ὡσπερ
παιδευόμενα· ὅσα δὲ μὴ δύναται, ἢ καὶ ἐξ ἐναντίως
ἔχοντος συνίσταται, ταῦτα ἀγρία ἐστὶ καὶ οὐκ ἐθέλει
γίνεσθαι ἐν γεωργισίμῳ· ἢ γὰρ γεωργία φέρει αὐτὰ
35 παιδεύουσα· ἐκ γὰρ φθορᾶς γίνεται· ὧν καὶ ἡ κάππα-
ρις ἐστίν.

13. Διὰ τί, ἐάν τις βραβανίδων, ὅταν μάλιστα
ἀκμάζωσι τοῦ χειμῶνος, ἀποτεμῶν τὰ φύλλα περι-
σάξῃ τὴν γῆν καὶ καταπατήσῃ ὥστ' ἀποστέγειν τὸ
40 ὕδωρ, αὐτὰ ἐν τῷ θέρει γίνονται ἄπλετοι τὸ πάχος; Ἡ
ὅτι τοῦ μὲν μὴ φθειρῆσθαι τὸ περισσεύεσθαι αἴτιον,
κωλύον τὸ ὕδωρ σῆπειν, ἢ δὲ τροφή, ἣν ἄνω ἀφίει εἰς
τὸν βλαστόν, εἰσέρχεται εἰς αὐτήν, ὥστ' ἀνάγκη αὐτὴν
μεῖζω γίνεσθαι, ἢ ἀφίεσθαι παραβλαστάνουσαν ἄλλας
45 ρίζας, ὡσπερ τὰ κρόμμουα; καὶ γὰρ ταῦτα, ἐάν μὴ
τις ἐκτιλῇ ἐπέτεια, ἀλλ' ἐάσῃ τὸν χειμῶνα, πολλαπλα-
σία γίνεται. Τὰ μὲν οὖν κρόμμουα τῶν παραβλαστα-
νόντων ἐστίν, ἢ δὲ βράφανος οὗ, ὥστ' ἀνάγκη αὐτὴν
γίνεσθαι παχυσίαν διὰ τὸ πᾶσαν λαμβάνειν τὴν τροφήν.

60 14. Διὰ τί, ἐάν τις σικυούς, ἢ κολοκύνθας περὶ φρέαρ
φυτεύσας, ὅταν ὠραῖοι ὦσι, καθελὲς εἰς τὸ φρέαρ ἀπο-

10. Cur plantarum acrima semina acriora sunt quam
radices et folia? An quod e semine omnia oriuntur, ceteris-
que omnibus partibus ex eo, tamquam elementa quae
jam antea praesto erant, ut quidam aiunt, saporis et odo-
res subpeditantur? nam odores proprii etiam apud omnes
una cum seminibus proveniunt. Quodsi igitur acritudo
ceteris quoque ex eo subpetit, ipsum etiam maxime huius-
modi esse ratio exigit.

11. Cur tenues radiculae acriores sunt? An quod am-
pliores tempore magis concoctae sunt?

12. Cur capparitis locis provenire cultis haud facile solet
(multi namque tentarunt, et radicibus translatis et semini-
bus sparatis: passim enim majus praestat lucrum quam
rosae), sed crescit praecipue in sepulchris, quod (ubi?) maxime
invius est locus? Igitur de hoc ceterisque generis ejusdem
sumere illud oportet, quod non omnia eadem ex materia
consistunt, aut augentur, sed sunt quae ex aliorum cor-
ruptione vel e principio consistant et augeantur, ut pedi-
culi et pili, ubi alimentum in corpore corruptitur, et quo-
tiscunque pejus se habet. Ergo ut eorum quae in corpore
exstant, nonnulla ab excremento proveniunt alimenti, hoc
autem cruditas est, et quod natura superare non potuit:
quorum ea quidem quae in promptu maxime sunt, in vesicam
et alvum secernuntur, aliqua vero animalia producunt (unde
etiam in senectute et morbis haec augentur), sic in terra
alia quidem ex concocto alimento et consistunt et augen-
tur, alia vero ab excrementis illisque quae contrariam ob-
tinent conditionem. Cultura autem concoquit redditque
efficax alimentum: e quo mansueti fructus consistunt.
Quae igitur ex hujuscemodi mansuetudine procreantur,
haec mansueta adpellantur, eo quod arte juvantur et quasi
educantur; quae autem cumque nequeunt, aut etiam ex
contraria elementorum conditione prodeunt, haec sylve-
stria sunt cultis quoque locis crescere non solent, quippe
quum cultus plantas sustinet atque educat: haec enim
corruptione fiunt: quo e genere capparitis quoque est.

13. Cur, si quis radicularum folia hyeme, quo tempore
maxime vigent, absiderit terramque adaggerarit et con-
culcarit, ita ut aquam arceat, radiculae per aetatem cras-
situdine mira proveniunt? An propterea quia ne corrup-
tantur quidem, causa adaggeratio est, quae aquam putre-
facere prohibet; alimentum vero, quod ad germen sursum
transmittebat, radicem intrat, ita ut vel amplior fiat ne-
cesse sit, vel suo de latere radices alias mittat germinans
modo ceparum? haec enim multiplices fiunt, si quis quot-
annis non evellat, sed per hyemem relinquat. Cepae
itaque pertinent ad plantas quae e latere germina mittunt;
radicula vero non, ita ut necesse sit ipsam crassescere, quia
omne recipit alimentum.

14. Cur, si quis cucumeres, aut cucurbitas apud puteum
plantaverit, atque tempore opportuno in puteum demissos

στεγάση, γίνονται δι' ἔτους χλωροί; Ἡ διότι ἢ τ' ἀπὸ τοῦ ὕδατος ἀτμίς φύχουσα κωλύει ξηραίνεσθαι καὶ παρέχει θάλλοντα, καὶ τὸ ἀποστεγέειν τούτους καὶ τὰ πνεύματα τρέφει τὰ ἠδύημένα· τοῦ δὲ διαμένειν αἰ-
 5 τιον τὸ ἔχειν τροφήν ἐνωμένων τῶν ριζῶν; καὶ γὰρ ἐάν τις ἀφελῶν τὴν βλάστην, ὅταν καρποφορήσῃσι, καὶ ἀποτεμῶν περισάξῃ καὶ καταπατήσῃ τὴν γῆν περὶ τὰς ρίζας, πρῶτους οἴσει σικύους, ὡς δυναμένων σῶζεσθαι τῶν ριζῶν· οὐ γὰρ ἔσται σίκυος τῶν προσειῶν. Θάττον
 10 δ' αὐτοὶ τῶν σπειρομένων οἴσουσι καρπὸν διὰ τὸ πολλὸν προὔπαρχειν τοῦ ἔργου τῇ φύσει τὰς ρίζας, τοῖς δὲ σπειρομένοις δεῖν γίνεσθαι τοῦτο πρῶτον, ἐν ἣ περισά-
 15 ξεις ἀλέαν ποιεῖν, ὥστε σῶζεσθαι καὶ θάττον ἐνείναι βλαστὸν· διὸ καὶ ἐάν τις χειμῶνος φυτεύσῃ σπέρμα σικύου ἐν ταλαρίσχοις καὶ ἀρδηταί θερμῶν καὶ εἰς τὸν ἥλιον ἐκφέρῃ καὶ παρὰ πυρὶ τιθῇ, πρῶτοι σφόδρα ἔσονται, ἐάν ὡς ἔχει σὺν τοῖς ταλάροις εἰς τὴν ἱκνου-
 μένην ὥραν εἰς τὴν γῆν φυτεύσῃ.

15. Διὰ τί ἀρδεύουσιν ἔωθεν, ἢ νυκτός, ἢ δειλῆς;
 20 Πότερον ἵνα μὴ ὁ ἥλιος ἀναλώσῃ; Ἡ ὅτι, ἐάν ἢ θερμὸν τὸ ὕδωρ, διαφθεῖραι τὰ ἀρδόμενα;

16. Διὰ τί τὰ εὐώδη οὐρητικά, καὶ σπέρματα καὶ φυτά; Ἡ ὅτι θερμὰ καὶ εὐπεπτα, τὰ δὲ τοιαῦτα οὐρη-
 25 τικά; ταχὺ γὰρ λεπτύνει ἢ ἐνοῦσα θερμότης, καὶ ἡ ὁσμὴ οὐ σωματώδης, ἐπεὶ καὶ τὰ μὴ εὐώδη, οἷον σκόροδα, διὰ τὴν θερμότητα οὐρητικά, μᾶλλον μέντοι συντηκτικά. Θερμὰ δὲ τὰ εὐώδη σπέρματα, διότι ὀλιγὸς ἢ ὀσμὴ διὰ θερμότητά τινα γίνεται· ἀλλὰ τὰ δυσ-
 30 ὠδη· ἀπεπτά ἔστιν. Δεῖ δὲ μὴ μόνον εἶναι θερμὰ, ἀλλὰ καὶ εὐπεπτα, εἰ ἔσται οὐρητικά, ὅπως συγκα-
 ῶντα λεπτύνῃ τὰ ὑγρά.

17. Διὰ τί θάττον ἐκκαυλεῖ τῶν λαχάνων τὰ ἐκ παλαιότερου σπέρματος, οἷον τριετοῦς, ἢ διετοῦς ἢ τὰ ἐκ τῶν προσφάτων; Ἡ ὅτι ὡς ἐπὶ τῶν ζώων θάττον
 35 σπέρμα φέρει τὸ ἀκμάζον, οὕτω καὶ τῶν σπερμάτων τὰ μὲν λίαν παλαιὰ ἐξίκασται τὴν δύναμιν, τὰ δ' ἀσθε-
 νέστερα διὰ τὸ ἔτι ἔχειν περίττωμα μὴ οἰκείου, τὰ δὲ μέσα τῷ χρόνῳ ἰσχυρότατα ἀπεληλυθότος τοῦ ὑγροῦ; Θάττον οὖν σπέρμα φέρει· τὸ δ' ἐκκαυλεῖν τοῦτο ἔστιν·
 40 ἐκ γὰρ τοῦ καυλοῦ τὸ σπέρμα.

18. Διὰ τί πήγανον κάλλιστον καὶ πλείστον γίνεται, ἐάν τις ἐκφυτεύσῃ εἰς συκῆν; ἐκφυτεύεται δὲ περὶ τὸν φλοῖον καὶ περιπλάττεται πληθῶ. Ἡ ὅτι θερμότητος
 45 δέονται αἱ ρίζαι τοῦ πήγανου καὶ ἀλέας (διὸ καὶ τὴν τέφραν ἐάν τις περιβάλλῃ, ὀνίανται), ἢ δὲ συκῆ θερμῆ ἔστιν; Δηλοῖ δὲ καὶ ὁ ὁπὸς πάντων δριμύτα-
 50 ὦν, καὶ ὁ πολὺς καπνός. Ἐχει οὖν τοιαύτην θερμότητα καὶ ἱκμάδα ὅταν καὶ ἡ τέφρα, ὥστ' εἰ ἐκείνην ὀνίησιν, ἀναγκαῖον καὶ ἐν τῇ συκῇ μάλιστα εὐσθενεῖν,
 50 ὅσῳ ἢ μὲν τέφρα οὐκ ἐπιρρεῖ, τὸ δ' ἀπὸ τῆς συκῆς αἰετῆ πρρεῖ, οὐκ ἀναλισκόμενον τοῦ ὑγροῦ τῇ συκῇ.

operuerit, virides per annum totum servabuntur? An quod vapor aquæ refrigerando efficit ne adsiccantur, servatque vegetos; tum protectio et spiritus (satis) alunt quæ jam adoleverunt; permanendi vero facultas ab eo pendet, quod relictis radicibus subpetit alimentum? nam si quis, ubi fructificaverunt, germen abstulerit, eoque reseco terram adaggerarit conculcaritque circum radices, cucumeres feret præcoces, utpote quum radices valeant conservari: haud enim pertinebit cucumis ad plantas quæ annum prævertunt. Ferent autem isti fructum maturius quam qui seruntur, quoniam radices, bona pars scilicet laboris a natura exantlandi, jam antea præsto sunt, dum inaisit eas primum enasci necesse est, quatenus terræ adaggeratio naturæ teporem inducit, ita ut radix et servari et germen inmittere celerius queat: unde etiam fit ut, si quis hyeme cucumeris semên in qualis plantaverit eosque aqua irriget calida atque in apricum portet locum, collocetque apud ignem, præcoces admodum erunt, si eos versus tempus congruum una cum qualis nihilo immutato in terram plantaverit.

15. Cur mane nocturne, vel tempore pomeridiano irrigant? Utrum ne sol humorem absumat? An quod, si aqua calida sit, necat quæ irrigantur?

16. Cur odorata, tam semina quam stirpes, movent urinam? An quia calida sunt concoctaque facilia; hujusmodi autem res urinam cient? calor namque insitus cito adtenuat, nec corpulentia præditus est odor, quandoquidem et ea quæ non odorata sunt, ut allia, calor sui ratione vima movendi urinam habent, vel potius colliquandi. Semina autem odorata calida sunt, quia in universum odor a calore aliquo provenit; at vero quæ male olent, concoctioni apta non sunt. Esse autem debeat non solum calida, sed etiam concoctu facilia quæ sunt provocatura urinam, ut una descendendo humores adtenuent.

17. Cur ocium caulem gignunt olera quæ semine vetustiori, ut trimo, aut bimo, prodierint quam quæ novo? An quod sicut in animantium genere semen id celerius profert quod viget, ita etiam seminum quæ vetusta admodum sunt, vires exhaustæ sunt; recentissima vero imbecilliora propterea sunt, quod excrementum adhuc continent alienum, dum quæ mediam tenent ætatem, validissima sunt, quia humor abiit? Celerius igitur semen ferunt; id autem ipsum caulis generatio est, quippe quum semen ex caule proveniat.

18. Quam ob causam ruta insita in ficum pulcherrima plurimamque provenit? inseritur vero circa corticem, lutoque circumoblinitur. An quod rutæ radices fomentum teporemque desiderant (quapropter cinere quoque circumjecto juvantur), ficus autem calida est? Quod tum succus omium acerrimus docet, tum fumus copiosus. Habet igitur calorem atque humorem talem qualem etiam cinis: quamobrem si ille juvet, in ficu quoque eatenus necessario vigebit, quatenus cinis quidem non adfluit, fici vero emolumentum perpetuo adfluit, utpote quum in ficu humor non exhauriatur.

19. Διὰ τί ἐνια τῶν φυτῶν ἀεὶ κενὸν φέρει τὸν καυλόν; *Ἡ ὦν ἀνάγκη ἄλλο φύσει;

20. Διὰ τί ἐν τῇ Ἀττικῇ οἱ μὲν ἄλλοι καρποὶ γλυκύτατοι γίνονται, τὸ δὲ θύμον δριμύτατον, καίτοι καὶ τοῦτο καρπὸς τίς ἐστιν; [*Ἡ δὲ ἀγρὸς ἐκείνος λεπτός τε καὶ ξηρός ἐστιν], ὥστ' οὐ πολὺ ὑγρὸν τὰ φυόμενα ἔχει; *Ὅσα μὲν οὖν φύσει γλυκέα ἐστί, διὰ μετριότητα τοῦ ἐνυπάρχοντος ὑγροῦ, ὅταν ἀπάγῃ ὁ ἥλιος τὸ πλείστον, τὸ ὑπολειπόμενον βραδίως πέττεται· τὸ γὰρ πολὺ ἔργον 10 πεπάνθαι, τὸ δὲ μέτριον βῆον· ὥστε γίνονται οἱ φύσει γλυκεῖς γλυκύτεροι. *Ἐν δὲ τοῖς φύσει ξηροῖς τε καὶ μὴ γλυκέσι καρποῖς λείπεται δι' ὀλιγότητα τὸ οἰκείον, τοῦτο δ' ἐστὶν ἥμισυ γλυκῦ· ἀφαιρεῖται γὰρ ὁ ἥλιος τὸ γλυκύτατον καὶ κουφώτατον· οὗτοι δ' οὐκ ἔχουσι 15 περιττὸν ὑγρὸν, ὥσπερ οἱ ἄλλοι καρποί.

21. Διὰ τί γλήχων καὶ τὰ λείρια καὶ τὰ κρόμμυα τὰ κρεμάμενα ὑπὸ τὰς τροπὰς ἀνθεῖ; *Ἡ ἐνυπάρχει αὐτοῖς τροφή ἀπεπτος, ἣ τοῦ μὲν χειμῶνος οὐ πέττεται διὰ τὸ ψῦχος, ὑπὸ δὲ τὰς τροπὰς πεττομένης διὰ τὴν 20 ὥραν ἢ αὐξήσεως γίνεται; Ἄνθη δὲ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἐπίρρυσιν ταχὺ μαραίνεται· οὐ γὰρ τινα ἔχουσα ἀρχήν, οὐδὲ τινα ἐπίρρυσιν ἀποξηραίνεται, ὥσπερ Σκύθαις διὰ τὸ πολλὴν τὴν χιόνα γίνεσθαι συμβαίνει τὸν σίτον μένειν καὶ ταχὺ ἀνατρέχειν.

22. Διὰ τί τὸ κρόμμυον μόνον οὕτω περιττῶς δάκνει τὸ ὀφθαλμῷ (διὸ καὶ τοῦνομά φασὶ τοῦτ' ἔχειν αὐτό, ὡς τὴν κόρην ποιεῖν συμμύειν), ἢ δ' ὀρίγανος οὐ, οὐδ' ἄλλα δριμύεα ὄντα; καὶ γὰρ τὸ ἀνάρινον μᾶλλον δάκνον οὐ ποιεῖ ὁμοίως δακρῦειν προσφερόμενον, 30 τὸ δὲ προσφερόμενον καὶ κατατρογόμενον. *Ἡ δὲ διαφορὰ πολλαὶ ἀκολουθοῦσιν ἐκάστοις τῶν δριμύων, ἀ ποιεῖ τὴν ἰδίαν ἐκάστου δύναμιν; Τὸ μὲν οὖν ἀνάρινον διὰ τὸ θερμώτερον εἶναι ξηραντικώτερον ἐστὶ τῆς γινομένης ὑπ' αὐτοῦ συντήξεως, ἐπεὶ ποιεῖ γὰρ δάκρυν 35 ἐσθίοντι· προσφερόμενον δ' οὐ, ὅτι οὐκ ἀπατμίζει ἀπ' αὐτοῦ λεπτόν τι· ξηρότερον γὰρ ἐστὶ καὶ θερμώτερον· ἢ δ' ὀρίγανος καὶ τὰ τοιαῦτα θερμὰ ξηρὰ ἐστὶν ἡρέμα. Δεῖ δὲ τὸ μέλλον δάκρυν ποιῆσειν δηκτικὸν καὶ ὑγρὸν εἶναι καὶ γλίσχρον· διὸ καὶ τὸ ἔλαιον ποιεῖ δακρῦειν, ἀσθενῆ ἔχον δῆξιν· διὰ γλίσχρότητα γὰρ καὶ 40 λεπτότητα παραδύνον ποιεῖ τὸν πόνον, καὶ τὴν σύντηξιν διὰ τὸν πόνον. Τὸ δὲ κρόμμυον τοιαύτην ἔχει τὴν δύναμιν ὥστε καὶ τὸ ὑγρὸν καὶ τὴν ἀτμίδα αὐτοῦ θερμὴν καὶ λεπτήν καὶ γλίσχραν εἶναι· ὥστε προσφερόμενον μὲν, διὰ τὸ τὴν ἀτμίδα τοιαύτην εἶναι καὶ συναπιέειν ὑγρότητα λεπτήν, ποιεῖ δακρῦειν, ἐσθιομένου δὲ ἢ ἀναθυμιάσει διουῖσα... τὸ δὲ σκόροdon θερμὸν μὲν καὶ δριμύ ἐστὶ καὶ ὑγρότητα ἔχει, ἀλλ' οὐ γλίσχρον· 45 διὸ οὐ ποιεῖ δακρῦειν.

23. Διὰ τί τὰ μύρτα ἐν τῇ χειρὶ θλιβέντα γλυκύτερα ἡμῖν δοκεῖ εἶναι τῶν μὴ τεθλιμμένων; *Ἡ καθάπερ καὶ αἱ βῆγες τετρογημέναι τῶν βοτρώων γλυκύτε-

19. Cur stirpium nonnullæ caulem semper inanem edunt? An ex quibus necesse est aliud gignere?

20. Cur in Attica fructus ceteri quidem dulcissimi fiunt, thymum vero acerrimum, etiamsi id quoque fructus quidam sit? An quod ager ille tenuis siccusque est, ita ut non multum humoris contineant quæ in eo nascuntur? Ergo quæcumque dulcia sua sunt natura, in iis ob humoris contenti mediocritatem, quando sol partem aufert maximam, facile reliquum concoquitur: etenim multum concoquere negotium magnum est, mediocre vero facilius, ita ut fructus suapte natura dulces fiant dulciores. In fructibus vero naturaliter siccis et non dulcibus ob inopiam relinquuntur proprius humor, qui nequaquam dulcis est: sol enim quantum dulcissimum est et levisimum, aufert; hi autem humore supervacuo carent, quem fructus ceteri obtinent.

21. Cur pulegium et lilla et cæpæ suspensa florent sub solstitii tempus? An inest crudum in his alimentum, quod hyeme quidem concoqui ob frigus nequit, quo vero sub solstitium propter tempestatem concocto fit incrementum? Hoc autem, quippe adfluxu carens, brevi marcescit: quum enim nec initium, neque adfluxum habet, exciccatur, quemadmodum addidit apud Scythas ut frumentum [diu in terra] maneat propter copiam nivis celeriterque emergat.

22. Cur cepe sola tam eximie mordet oculos (unde nomen κρόμμυον quoque ipsi a Græcis impositum putant, a pupilla (κόρη) et connivendo (μύειν), quippe quæ pupillam connivere facit); origanum vero non, nec alia, quamquam acria sint? neque enim antirrhinum, quod mordacius est, admotum efficit æque ut lacrymæ profluant; at cepe et ubi admovetur, et ubi comeditur. An quod multiplex discrimen unicuique acri proprium est quod cuique peculiarem præstat virtutem? Antirrhinum ergo, quia calidius est, resiccare quod colliquat, amplius potest, quum comesum certe lacrymam ciet, admotum vero non, quia nullum tenuem mittit vaporem: est enim id et siccus et calidius; origanum vero ceteraque id genus calida leniter sicca sunt. Quod lacrymas autem moturum est, mordax id esse debet et humidum et lentum: quamobrem oleum quoque lacrymas ciet, quamvis leniter mordeat: subiens enim suam ob lentitiam atque tenuitatem dolorem movet, ac proinde colliquationem efficit. At cepe vim ejusmodi habet, ut et humore et vapore sit calido, tenui et lento, ita ut admotum quidem, eo quod vapor ejusmodi est humorque una emit titur tenuis, lacrymas moveat; ubi vero editur, permeans exhalatio [idem facere potest]; allium tandem calidum quidem est et acre humoremque continet, sed non lentum: quapropter lacrymam non movet.

23. Quam ob causam myrta confusa in manu dulciora nobis esse videntur quam non confusa? An eodem modo quo et racemorum acini vindemiati dulciores sunt quam non vin-

ραί εἰσι τῶν ἀτρυγῆτων; ἔπο γὰρ τοῦ γλευκοῦς ὄντος φύσει ἡδέος αἱ μὲν τετρυγημένοι βᾶγες ὥσπερ εἰκασιν ἡδυσμένοι (ἀνάπλω γὰρ εἰσι καὶ ἔξωθεν), αἱ δ' ἐπὶ τῶν βοτρώων ἀνήδυντοι. Ὁμοίως οὖν καὶ ἐπὶ τῶν μύρτων φύσει γλυκέων καὶ τὴν γλυκύτητα ἐχόντων ἐντός. Ὡσπερ αἱ βᾶγες οὖν, ὅταν θλιφθῇ, ἀναπίμπλαται ἀπὸ τῆς ἐντός γλυκύτητος καὶ ἔξωθεν διαφαίνεται γλυκύτερα ὄντα.

21. Διὰ τί τῶν τε μύρτων τὰ ἐλάττω ἀπυρηνότερα ἔστι, καὶ ἐν τοῖς φοίνικι καὶ ἐπὶ τῶν βοτρώων,..... ἔνα δ' αἱ μικραὶ βᾶγες οὐκ ἔχουσιν, ἢ ἐλάττους πυρῆνας; Ἡ διὰ τὸ ἀτελέστερα εἶναι οὐκ ἔχει ἀποκεκριμένον; τέλος γὰρ ὁ πυρὴν ἔχει τὸ σπέρμα. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἐλάττους εἰσίν, ὡς ὄντα παραφυάδες καὶ ἀτελεῖ. Καὶ ἤττον δὲ γλυκέα τῶν ἐχόντων πυρῆνας· ἀπεπτότερα γὰρ ἔστιν, ἢ δὲ πέψις τελειώσις ἔστιν.

25. Διὰ τί τῶν περικαρπίων τὰ μὲν πικρότερα τὰ πρὸς τὴν ρίζαν ἔχει, ὅσον σίχουσι, τὰ δὲ πρὸς τὸ ἄκρον τὸ ἄνω, ὅσον αἱ βάλανοι; Ἡ ὅτι τῶν μὲν ταύτῃ ἀπεπτος ἢ τροφή διὰ τὸ ἐπιρρεῖν κατὰ τὴν ρίζαν αἰεὶ· τὰ δὲ ξηρὰ φύσει ἔστιν, ὥστ' ἀπαγομένου τοῦ γλυκέος ἐκ τοῦ ἄκρου καὶ πεπεμένου ἤδη ξηραίνεται, καὶ λείπεται τὸ πικρὸν ὥσπερ οἱ ἄλιες; ξηραίνόμενον δὲ μᾶλλον πικρὸν γίνεται, καθάπερ εἰλαῖα καὶ βάλανοι παλαιούμεναι πικραὶ γίνονται.

26. Διὰ τί ἔνια βλαστάνει οὐκ ἐν τῇ γῆ ὄντα, ἀλλ' ἐκτετημημένα, τὰ δὲ κείμενα, ὅσον οἱ τῶν κρίνων καυλοὶ καὶ σκόροδα καὶ κρίμμουα; Ἡ ὅτι ἔχουσι τροφήν ἅπαντα ἐν αὐτοῖς, ἀλλ' οὐκ ἐν ἀφωρισμένῳ τόπῳ οὐθὲν φυτόν; Ἡ περιουσία οὖν ἔστι τῆς τροφῆς ἢ ποιούσα βλαστάνειν. Δῆλον δὲ· καὶ γὰρ καὶ αἱ σκίλλαι καὶ οἱ βολβοὶ ταῦτο ποιῶσιν. Αὐξεται δ' ἕκαστον οὐ τῷ ἔχειν, ἀλλ' ὅταν περθῇ καὶ διανεμηθῇ. Ἐχει μὲν οὖν καὶ ἐμπροσθεν, αὐξεται δέ, ὅταν ἡ ὥρα ἔλθῃ ἐν ἣ τούτου γίνεται πεττούσης ὥρας, ὅσον καὶ τὰ τῶν κροκοδείλων ὡρὰ· συνεχῆς δ' οὐκέτι, ὅτι οὐκ ἐπιρρεῖ ἄλλῃ τροφῇ.

27. Διὰ τί ποτε τὰ σκόροδα καὶ τὰ κρίμμουα ὅσω ἂν ξηρότερα φυτεύηται, τοσούτῳ βελτίω γίνεται, τὰ δὲ ἄλλα χειρώ; Ἡ ὅτι πάντα τὰ τοιαῦτα μάλιστα ὑγρασίας ἔστι πλήρη; Εὐκράτα οὖν γίνεται τοῦτον τὸν τρόπον φυτευθέντα. Καὶ ὅτι ἤττον σήπεται, ὅταν ξηρανθέντα φυτευθῇ.

28. Διὰ τί ποτε τὰ σκόροδα καὶ τὰ κρίμμουα μόνῃ τῶν φυτῶν κείμενα βλαστάνει; Ἡ διότι ὑγρασίας ἔστι πλήρη καὶ τροφῆς; Ἡ περιουσία οὖν ἔστι τῆς τροφῆς ἢ ποιούσα βλαστάνειν. Δῆλον δὲ· καὶ γὰρ αἱ σκίλλαι καὶ οἱ βολβοὶ ταῦτο ποιῶσιν. Αὐξεται δέ, ὅταν ἡ ὥρα ἔλθῃ ἐκάστῳ.

29. Διὰ τί τὰ τῷ ψυχρῷ ὕδατι ἀρδόμενα γλυκύτερα ἢ τὰ τῷ θερμῷ; Πότερον ὅτι ἐγκατακλείμενον τὸ θερ-

demiat? etenim musto, quod natura suave est, vindemiati quidem acini quasi conditi esse videntur, quippe qui vel extrinsecus eo turgent; at qui e racemis pendent, condimento carent. Eodem itaque modo in myrtis quoque fit, quippe quæ natura dulcia sunt, intusque suam dulcedinem continent. In modum igitur uvarum, ubi comprimuntur, tum intestina dulcedine replentur, tum parte exteriori ob penetrationem dulciora adparent.

24. Cur nucleo potius carent myrta minora, itemque in palmulis et uvis [illic quidem nullum adest os], hic vero uvarum acini, exigui ubi sunt, vinacea vel nulla continent, vel pauciora? An quia minus perfecta sunt, nihil habent quod a reliquo fructu separatum sit? finis enim nuclei semen est: quamobrem et minores sunt, utpote propagines a latere adnatæ atque imperfectæ. Minus quoque dulcia sunt quam quæ continent nucleos: sunt enim minus concocta; concoctio autem perfectio est.

25. Quam ob causam fructuum alii quidem partem radici proximam habent amarioram, ut cucumeres, alii vero extremitatem superiorem apici proximam, ut glandes? An quod apud illos quidem parte ista crudum exstat alimentum, quoniam semper per radicem adfluit: hi vero sicci suapte natura sunt, ita ut succo dulci concoctoque ab extremitate abacto jam siccetur atque relinquatur amarum modo salis? ubi autem amplius exsiccat, amarum redditur, ut et olivæ glandesque inveterascentes efficiuntur amaræ.

26. Cur aliqua germinant non terra contenta, sed abscissa, alia vero recondita, ut caules liliorum, ut allia, ut cepæ? An quod omnes alimentum intra se continent, verum non in loco determinato ulla planta? Alimenti itaque abundantia id est quod germinare facit. Manifestumque est, quippe quum scillæ et bulbi idem faciunt. Crescit autem unaquæque, idque non eo quod in se continet alimentum, sed quando decoctum jam et digestum est. Continent igitur vel antehac alimentum, sed augentur tum duntaxat, quum tempestas advenerit, qua illud fit, concoquente scilicet ipsa tempestate, velut etiam ova crocodilorum; incrementum tamen continuare non licet, quoniam aliud non adfluit alimentum.

27. Cur tandem allia et cepæ quo sicciora seruntur, eo meliora evadunt, cetera autem deteriora? An quod omnia istiusmodi maxime plena humoris sunt? Itaque hoc modo plantata temperata fiunt. Adde quod minus putrent ubi siccata seruntur.

28. Cur tandem allia et cepæ solæ ex plantis reconditæ germinant? An quod humore alimentoque sunt refertæ? Copia igitur alimenti id est quod germinare facit, idque constat argumento tum squillarum, tum etiam bulborum, qui idem faciunt. Crescere autem quodque solet, quum tempestas ei venerit.

29. Quam ob causam quæ aqua frigida irrigantur, dulciora quam quæ calida sunt? Utrum quod interclusum

μόν ἄλμυρώτερον, ὥσπερ καὶ τὸ ἄλμυρώτερον θερμώτερον, τὸ δὲ γλυκὺ ἐναντίον, ὥσπερ ψυχρὸν· τροφή δὲ τοῖς λαχάνοις τὸ υγρὸν, καὶ οἱ χυμοὶ ἐντεῦθεν;

30. Διὰ τί τὰ σκώροδα ὄξει μᾶλλον ἐγκαυλοῦντα ἢ νέα ὄντα; ἢ ὅτι νέων μὲν ὄντων ἐστὶ πολλὸν υγρὸν ἄλλοτριον ἐνὸν ἀφαιρεῖται τὴν δύναμιν αὐτῶν· ὅταν δὲ πεπανθῇ, ἐκκεκριμένου ἤδη τούτου, τότε τὴν οἰκίαν ἔχει ὀσμὴν, αὕτη δ' ἐστὶ φύσει δριμύεια; Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἄλλοι καρποὶ οἱ πρόσφατοι ὄντες ὑδαρέστεροι· διὸ καὶ τὰ κρόμμυα ἤττον δριμύα τὰ νεώτερα.

31. Διὰ τί τῶν μυρρινῶν μὲν μὴ τεταριχευμένων τὰ μύρτα ἀπορρεῖ μᾶλλον τῶν φύλλων, ταριχευομένων δὲ τῶ φύκει τὰ μὲν φύλλα ἀπορρεῖ, τὰ δὲ μύρτα οὐκ ἀπορρεῖ; ἢ ἀταριχεύτων μὲν ὄντων οὕτως ἔχει διὰ τὴν φύσιν; ὅταν γὰρ πεπανθῇ, ἀπορρεῖν πέφυκε τὰ μύρτα. Τοῦτο δ' οὐ συμβαίνει κειμένων, ἀλλὰ μόνον κωλύει ἢ ἱμάς τοῦ φύκου μεταβάλλειν τὸ ἐν τῶ μύρτῳ υγρὸν. Τὰ δὲ φύλλα ἀποπίπτει τούναντίον αὐτῶν ξηρανομένων, τὸ δὲ φύκος ξηραίνει ἄλμυρον ὄν. Οὐ ταῦτο οὖν συμβαίνει ἐπὶ τε τῆς μυρρινῆς οὕσι καὶ κειμένοις τοῖς φύλλοις.

32. Διὰ τί οἱ σίκυοι πέποιες ἀριστοὶ γίνονται ἐν τοῖς ἐλώδεσι πεδίοις, οὕσιν ἐνούργοις, ὅσον περὶ Ὀρχομενὸν καὶ ἐν Αἰγύπτῳ; δοκεῖ δ' ἐνυδρος αὕτη ἡ χώρα εἶναι· ἐστὶ δὲ τὰ ἐλώδη ἐνυδρα· οἱ δὲ σίκυοι αὐτοὶ ὑγρότεροι· διὸ καὶ οἱ κηπαῖοι φαῦλοι εἰσίν. Πότερον ὅτι εἰς βάθος διὰ σκληρότητα τῆς γῆς ἀναγκάζονται φυτεῦσθαι; ἢ γὰρ πηλῶδης καὶ πεδιάς μάλιστα γίνεται σκληρά, οἱ δ' εἰς βάθος φυτευθέντες βελτίους. ἢ οἱ σίκυοι ξηρὰν δεῖ εἶναι τὴν γῆν διὰ τὸ αὐτὸ εἶναι ὑγρὸν φύσει; οὕτω γὰρ ἀντισπώμενον ἐπὶ τὸ μέσον ἤξει· ἢ δὲ ἐλωδεστέρα μὲν, βαθεῖα δὲ, τροφήν ἴσχει, καὶ διὰ τὸ βάθος τῆς γῆς καὶ διὰ τὸν τόπον, καὶ οὐκ ὑπερβάλλουσαν διὰ τὸ ξηραίνεσθαι τὴν γῆν πάλιν.

33. Διὰ τί τὸ πήγανον δυσώδεις τοὺς ἰδρωτάς ποιεῖ, καὶ ἕνια τῶν μύρων; ἢ ὅτι ὅσον ἐν τῇ ὁσμῇ βαρύτες ἐνὶ καὶ δριμύτης, ταῦτα κερανώμενα ταῖς περιττωματικαῖς ὑγρότησι κακωδεστέραν ποιεῖ τὴν ὁσμὴν;

34. Διὰ τί τὸ πήγανον βασκανίας φασὶ φάρμακον εἶναι; ἢ διότι βασκαίνεσθαι δοκοῦσι λάθρως ἐσθιόντες, ἢ ὑφορώμενοί τινες δυσχερείας καὶ περὶ τὰ προσφερόμενα ὑπόπτως ἔχοντες; Ἐπιλέγουσι γοῦν, ὅταν τῆς αὐτῆς τραπέζης ἰδίᾳ τι προσφέρωνται, μεταδιδόντες, « ἵνα μὴ βασκανῆς με. » Ἄπαντες οὖν μετὰ ταραχῆς τῶν βρωμάτων προσοίσονται τὸ δίδόμενον ὑγρὸν ἢ στίον, ὅφ' ὧν ἢ καταλαμβανόμενων ἢ ἀπεμουμένων μετεωρισθέντα τὰ στία συνεξέπεσε καὶ τὰ πνεύματα ὑπὸ τῶν ὑγρῶν πόνους καὶ στρόφους παρέχει. Τὸ πήγανον οὖν προεδεσθέν, θερμαντικὸν ὄν τῇ φύσει, ἡραῖωσει τὸ δεχόμενον ἀγγεῖον τὰ στία καὶ τὸ ἄλλο σῶμα· διὸ ἐξῶθεν τὸ ἐγκαταλαμβανόμενον πνεῦμα συμβαίνει.

calidum salius est, quemadmodum et calidius quod salius; dulce autem contrarium, quasi frigidum est; alimentum autem oleribus humor est, unde etiam saporis oriuntur?

30. Cur allia ubi excaulescunt, plenius quam recentia olent? An quod recentia quidem dum sunt, copia humoris alieni quam continent, vim iis aufert; quum autem maturerint, secreto jam humore illo, tum proprium odorem obtinent, qui scilicet naturaliter acer est? Similiter etiam ceteri fructus recentes magis aquosi sunt: quapropter et copae recentiores minus acres sunt.

31. Cur fructus myrtorum quidem non conditarum magis quam folia defluunt, conditarum autem alga folia quidem defluunt, fructus vero non? An non conditis quidem ita evenit propter naturam? postquam enim maturerint, fructus suapte natura decidunt. Hoc vero repositis non evenit, sed algæ vapor prohibet tantummodo ne humor fructus immutetur. Folia contra sicciscentibus arboribus decidunt; alga namque, utpote salsa, exsiccatur. Ergo non idem foliis accidit arbori adherentibus et repositis.

32. Quam ob causam pepones optimi in palustribus fiunt campis, humidi quum sint, ut apud Orchomenum et in Ægypto? humida etenim hæc terra esse videtur: paludosa namque humida sunt; pepones vero ipsi humidiores sunt: quapropter et hortenses pravi sunt. Utrum quod ob terræ duritiem altius coguntur plantari? solum namque limosum ac planum maxime indurescit; qui autem altius insiti sunt, meliores sunt. An quod terram siccam esse oportet, quoniam planta ipsa natura humida est? ita enim retracta in medium veniet; solum vero aliquatenus palustre, sed profundum, alimentum continet, tum propter soli altitudinem, tum propter locum ipsum, neque nimium, quoniam solum rursus resiccatur.

33. Quam ob causam ruta et nonnulla unguenta sudores reddunt foetidos? An quia quorumcumque in odore gravitas est atque acritudo, ea ubi superfluis admiscuntur humoribus, graveolentiam augent?

34. Qua de causa rutam fascinationis remedium esse aiunt? An propterea quod tum effascinari se credunt, quum aut voraciter edunt, aut molestiam aliquam suspicantur, aut cibum habent suspectum quem capiunt? Addunt itaque quum de mensa eadem quid privatim sibi adsumunt tradentes: « ne me fascino. » Omnes ergo ciborum cum perturbatione sument qui iis datur, potum, vel cibum: quibus de causis quum detinentur, aut evomunt, alimenta fluitantia simul excidunt et flatus humoribus subditi dolores et tormina excitant. Igitur ruta præesitata quæ suapte natura calefacere valet, tum vas quod recipit cibos, tum reliquum corpus rarefacit: ex quo fit ut flatus interclusus exire possit.

35. Διὰ τί ἡ ὀρίγανος ἐμβάλλομένη τῷ γλεύκει γλυκὺν ποιεῖ τὸν οἶνον; ἐμβάλλονται δὲ δύο κοτύλαι εἰς τὸν ἀμφορέα. Ἡ ὅτι ἐξαίρει δι' ὧν ἡ αὐστηρότης γίνεται, τὸ ὑδατῶδες καὶ τὸ τρυγῶδες ἀναδεχομένη τῇ
 6 ξηρότητι εἰς αὐτήν; Σημεῖον δὲ ὅτι ἐκ τούτων τὸ αὐστηρόν· οἱ γὰρ οἶνοι ἦττον μαλακοί, ἐὰν ὑδωρ παραχέθῃ, καὶ ἐὰν ἐν τῇ τρυγῇ πλείω χρόνον ἐάσῃ τις. Καὶ ὅταν ποιῶσι γλυκὺ, ἠλιῶσι τὰς σταφυλάς πολλὸν χρόνον, καὶ ὁ ἥλιος ἀφαιρῇ τὸ ὑδατῶδες καὶ τὸ λοιπὸν συμπέττει.
 10 Ταῦτὸ δὲ τοῦτο ποιεῖ καὶ ἡ ὀρίγανος· ξηρὰ γὰρ καὶ θερμή, ὥστ' εἰκότως διαμένει.

36. Διὰ τί αἱ μέλαινας μυρρινῆαι πυκνοφυλλότεραι εἰσι τῶν λευκῶν μυρρινῶν; Ἡ ὅτι ἀγρωῦται τὸ γένος; Σημεῖον δὲ ὅτι γίνονται ἐν τοῖς ἀγροῖς καὶ ἥμισυ μεταβάλλουσιν ὑπὸ τῆς ἐπιμελείας. Τὰ δ' ἄγρια πάντα πυκνοφυλλότερα· διὰ γὰρ τὸ ἦττον πέττει τὸν καρπὸν εἰς τὰ φύλλα ἢ τροφήν τρέπεται.

35. Cur origanum musto injectum vinum dulce efficit? duæ autem in amphoram injiciuntur beminæ. An quoniam ea quæ austeritati ansam dant, tollit, quantum nempe in musto est aquosum et feculentum, id propter siccitatem in sese recipiens? Argumento est, austeritatem ab his pendere, quod vina, si iis aqua adfundatur, minus mollia fiunt, vel si diutius stare in fece sinantur. Præterea ubi passum conficiunt, uvas multum temporis soli exponunt, atque sol aufert aquosum et reliquum concoquit. Hoc autem idem facere vel origanum potest, quippe quod et siccum et calidum est: nec mirum igitur, si persistit.

36. Cur nigrae myrti fronde sunt densiori quam albæ? An quod nigrae genere sunt sylvestriores? Cujus rei indicium est quod locis incultis istæ proveniunt minimeque ex cultu mutantur. Atqui sylvestria omnia fronde sunt crebriori: quod enim minus suos fructus concoquunt, idcirco ad frondem alimentum se vertit.

ΤΜΗΜΑ ΚΑ

SECTIO XXI

ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΑΛΦΙΤΑ ΚΑΙ ΜΑΖΑΝ ΚΑΙ ΤΑ ΟΜΟΙΑ.

QUÆ AD POLENTAM ET MAZAM CETERAQUE ID GENUS PERTINENT.

1. Διὰ τί ἡ πτισάνη καὶ τὸ ἄλευρον ἐλαίου ἐπιχρῶμένου λευκότερα γίνεται, καίτοι τὸ ἔλαιον πυρρὸν; Ἡ
 20 ὅτι πέφυκε μιγνύμενον τῷ ὑγρῷ ἀφρίζειν, τοῦτο δ' ἡ λευκότης; ἢ δὲ μίξις τρίψει καὶ κινήσει· μίγνυται δὲ μᾶλλον τοῖς σωματικοῖς· ἐν δὲ τοῖς ἐφήμασι τοῦτο συμβαίνει· διὸ καὶ λευκότερα ποιεῖ.

1. Cur ptisana et farina oleo infuso redduntur candidiora, etiamsi rufum oleum sit? An quod suapte natura spumare solet, ubi cum humore miscetur, hoc autem albedo est? mistio enim terendo agitandoque fit, misceturque potius rebus corpulentis; hoc autem in sorbitionibus evenit: quapropter et oleum eas candidiores reddit.

2. Διὰ τί ἡ ἐκ τοῦ πυροῦ τροφή μάλιστα ἀρμόττει τοῖς σώμασι καὶ μᾶλλον τρόφιμος ἢ ἡ ἐκ τῶν κριθῶν; Ἡ
 25 διότι μετρίαν ἔχει γλισχρότητα, δεῖ δὲ τὴν τροφήν ἔχειν τοῦτο; προσφῦναι γὰρ δεῖ καὶ προσκολληθῆναι τῷ σώματι· οὗ αἴτιον τὸ γλίσχρον. Ἀλλὰ ψαθυρώτερον· διὸ αἱ τετριμμένα ἰσφόδρα μᾶζαι τροφισώματα
 30 τῶν ἀτρίπτων.

2. Cur cibus triticeus maxime corporibus nostris comperit atque magis nutrit quam hordeaceus? An quod mediocrem habet lentitiam, hanc autem cibus habere oportet? coalescere enim adglutinarique corpori debet: cujus rei causa est lentor. Hordeum vero fragilius est: quapropter maza vehementer trita validius alit quam non trita.

3. Διὰ τί τῶν μὲν ἀλεύρων τὰ πρῶτα, τῶν δ' ἀλφίτων τὰ τελευταῖα λαμπρότερα; Ἡ διότι τὸ μὲν καπυρὸν ὄν περιθραύεται, τὸ δὲ μαλακὸν ἐνθλίβεται; λαμπρότερον δ' ἐν ἀμφοτέροις τὸ ἐντός.

3. Cur farinae quidem pars prima, polentæ vero ultima splendidior est? An hæc quidem obfringitur, utpote adusta; illa vero, quippe mollis, introrsum premitur? splendidius enim in utrisque quod intus est.

4. Διὰ τί οἱ ἄρτοι λευκότεροι φαίνονται ψυχροὶ ὄντες ἢ θερμοί; Ἡ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν τρόπον τινὰ καὶ τὸ ἔλαιον λευκότερον τοῦ προσφάτου τὸ παλαιόν; αἴτιον γὰρ τῆς μελανίας τὸ ὑδωρ, τοῦτο δ' ἐν ἀμφοτέροις πλείον προσφάτοις οὔσιν· χρονοζομένοις δὲ διὰ τὸ ἐξα-
 40 τιλλεῖν λείπεται ἑλαττον τὸ ἐπιπολλῆς. Ἐξατιλλεῖ δὲ τοῦ μὲν ἐλαίου ἢ ὁ χρόνος, ἢ ὁ ἥλιος· ἐκ δὲ τῶν ἄρτων ψυχρομένου τὸ θερμὸν ἐξὶ τῶν ψυχρῶν μὲν ὄντων ἐξεληλυθεν, ἐν δὲ θερμοῖς οὔσιν ἔτι ἐνεστίν.

4. Cur panes frigidi albiore cernuntur quam calidi? An eadem quodammodo de causa, cur inveteratum quoque oleum candidius sit quam recens? causa namque nigrioris aqua est, hæc autem in utrisque, ubi recentes sunt, uberior continetur, ubi vero invetescunt, parcliori copia in superficie residet propter evaporationem. Evaporatur porro ex oleo quidem vel tempore, vel sole; e panibus vero per refrigerationem quum exeat calor, e frigidis quidem jam exiit, calidis vero adhuc inest.

5. Διὰ τί οἱ ἀναλοὶ ἄρτοι πλείονα σταθμὸν ἔχουσι τῶν ἠλισμένων, τῶν ἄλῶν αὐτοῖς ἴσων ὑπαρχόντων; εἰκὸς δ' ἦν τοῦναντίον· οἱ γὰρ ἄρες πρόσκεινται τε καὶ βαρύτεροι τοῦ ἕδατός εἰσιν. Ἡ δὲ ξηραίνουσι οἱ 6 ἄρες; διὸ καὶ σώζεται ἰσηπτα τὰ τεταριγευμένα· ἀναλίσκεται γὰρ καὶ ξηραίνεται τὸ ὑγρὸν ὑπ' αὐτῶν, δσῆπεται ὑπὸ τοῦ θερμοῦ. Καὶ ἐν τῷ ἄρτῳ οὖν ἀναλίσκεται τὸ ὑγρὸν ὑπὸ τοῦ ἄλός, καὶ ἀποπνεῖ ἔξω· διὸ καὶ οἱ ἔωλοι ἄρτοι κουφότεροι εἰσι τῶν θερμῶν, ψυχρότεροι δντες. Ἐν δὲ τοῖς μὴ ἠλισμένοις τοῦτο τὸ ὑγρὸν πλείον ἐνυπάρχον ποιεῖ βαρυτέρους αὐτούς.

6. Διὰ τί οἱ μὲν ψυχροὶ ἄρτοι ἂν βρεγθέντες ἀψωνται ἀλλήλων, οὐ συνέχονται, οἱ δὲ θερμοί; Ἡ δὲ οἱ μὲν ψυχροὶ μετὰ τῆς ἀτιμίδος ἀφίᾳσι τὸ ἐν αὐτοῖς γλίσχρον 15 ὑγρὸν, οὐ ἐξελλοθέντος οὐ κολλῶνται (τὸ γὰρ ὑδωρ ᾧ ἐβρέθησαν, ψαθυρώτερόν ἐστιν), οἱ δὲ θερμοὶ ἔχουσι τινα γλισχρότητα; Ὅταν μὲν οὖν βεβρεγμένων αὐτῶν ἡ ἀτιμὶς ἐξῆ, τὸ μὲν θερμὸν διαπνεῖ διὰ λεπτότητα, τὸ δὲ κολλῶδες συνεῖδιον αὐτῷ καὶ μιγνύμενον 20 τῷ ὑγρῷ προσέρχεται ποιεῖ ἐν αὐτοῖς.

7. Διὰ τί τῶν ἀλεύρων τὰ ἄλφιστα λαμπρότερα ἔστι, τῶν δ' ἄλφίτων τὰ τελευταῖα; Ἡ δὲ τὸ μὲν ἄλφιτον καπυρὸν δν περιθραύεται, ὅλον μάλιστα πάσχει πλείστον χρόνον κοκτόμενον, τὸ δὲ μαλακὸν καὶ λεπτὸν 25 ἀλευρον, δ ἔστιν ἐντὸς τοῦ πυροῦ, ἐκθλίβεται πρῶτον; λαμπρότατον δ' ἔστιν ἐν ἀμφοτέροις τὸ ἐντός.

8. Διὰ τί ἡ μὲν μᾶζα ὄσω ἂν μάλλον τριφθῆ, δυσδιαχωρητοτέρα γίνεται, ὁ δ' ἄρτος εὐδιαχωρητότερος; Ἡ διὰ τὸ τριφθῆναι σφόδρα τὸ σταῖς μικρότερον γίνε- 30 ται; τὸ γὰρ γλίσχρον τοιοῦτόν ἐστιν· ὑπὸ δὲ τοῦ πυρός πάντοθεν ἐξήρηται τὸ ὑγρὸν τοῦ ἄρτου, ὥστε ψαθυρώτερον γίνεται τοῦ ὑγροῦ ἐξαιρεθέντος ὄσως, ὄσω ἂν μάλλον τριφθῆ, διὰ τὸ ἐν τῇ τρίψει μικρομερέστερον γεγονέναι· τὸ δὲ ψαθυρὸν εὐπεπτότερόν ἐστιν. Ἡ δὲ 35 μᾶζα ὄσω ἂν μάλλον τριφθῆ, γλισχροτέρα γίνεται τοῦ ὑγροῦ μεμιγμένου· τὸ δὲ γλίσχρον οὐκ εὐδιτίρετον· τὰ δὲ τοιαῦτα δύσπεπτά ἐστιν· δεῖ γὰρ τὸ πεφθασόμενον διαίρεθῆναι εἰς μικρά.

9. Διὰ τί ἡ μὲν μᾶζα τριβομένη ἐλάττων γίνεται, 40 τὸ δὲ σταῖς μείζον; Ἡ δὲ τὸ μὲν ἄλφιτον βροχθὲν καὶ τριβόμενον συνίξει τῇ τοῦ ὑγροῦ κολλήσει διὰ τὸ ἀραιὸν εἶναι καὶ χονδρὸν, τὸ δ' ἀλευρον μετεωρίζεται διὰ τὸ πυκνὸν εἶναι σφόδρα; τὰ γὰρ πυκνὰ τριβόμενα θερμαίνονται, θερμαινόμενα δὲ καὶ πνευματούμενα μετω- 45 ρίζεται, καθάπερ καὶ ἡ σάρξ.

10. Διὰ τί δὲ πυρούμενον τὸ σταῖς μείζον γίνεται ἢ ἡ μᾶζα; Ἡ δὲ ἔχει ὑγρὸν οὐ κεχωρισμένον, ὥστ' ἐξίεναι θερμαινόμενον διὰ τὴν τρίψιν· ἐξ οὗ θερμαινόμενου πνεῦμα γίνεται, ἐκ δὲ τοῦ πλείονος ὑγροῦ ἀνάγκη γί- 50 νεσθαι πλείον πνεῦμα;

5. Cur panes non saliti plus pendunt quam saliti, modo cetera pari habeantur mensura? contrarium namque verisimilius erat, quum sal adjectum sit isque gravior sit quam aqua. An quia sal exsiccat? ex quo et a putredine libera servantur quæ sale condita sunt: absumitur enim a sale resiccaturque humor, qui calore putrescit. Et in pane igitur humor a sale consumitur ac foras effluit: quocirca et panes hesterni leviores quam calidi sunt, utpote frigidiores. Contra in his qui sale vacant, quum humor hicce largior insit, eos efficit graviore.

6. Cur panes frigidi quidem madefacti, si se invicem tangent, non cohærent, calidi vero cohærent? An quod frigidi quidem lentum quem continebant, humorem cum vapore una emittunt: quo egresso, non conglutinantur (aqua enim, qua madefacti erant, fragilior est), calidi contra lentorem quemdam continent? Hicce igitur madefactis quum vapor exierit, calor quidem ob tenuitatem evaporatur, pars vero glutinosa una cum calore egrediens sequitur cum humore permiscens facit ut inter se panes coeant.

7. Cur farina splendidior est polenta, ipsius vero polentæ pars ultima? An quod polenta quidem, utpote adusta, obfringitur: quod maxime ei accidit ubi diutissime contunditur; mollis vero ac tenuis farina quæ tritici medullinum occupat, exprimitur prima? est enim in utrisque splendidissimum quod intus est.

8. Cur maza quidem, quo plenius teratur, eo difficilior ventrem permeat; panis contra eo facilius? An tritura vehementi comminuitur farina triticea? lentum etenim quodque adfici ita solet; ignis vero humorem panis undique eximit, ita ut humore penitus sublato eo fragilior fit, quo vehementius tritus fuerit, quoniam tritura comminuatæ sunt ejus particulae; fragile autem omne concoquitur facilius. Maza contra quo amplius trita fuerit, eo tenacior humore admixto evadit; tenax autem omne dividi haud facile potest; hujusmodi autem res ægre concoquuntur: quod enim concoctionem recepturum est, dividi in parvas particulas debet.

9. Cur maza quidem terendo minor, farina vero triticea amplior redditur? An quod polenta quidem, dum madefit et teritur, humore adglutinando considet, quia rara et grumosa est: farina vero, quoniam spissa admodum est, turgescit? spissa etenim omnia subacta incallescunt, dum vero incallescunt atque in spiritum convertuntur, turgescunt: quomodo et caro.

10. Sed cur farina triticea in igne amplior quam maza redditur? An quod humorem continet indiscretum, ita ut tritura calefactus egrediatur; hicce vero calefactus in spiritum convertitur; largior autem humor largiorem pariet spiritum necesse est?

11. Διὰ τί τοῦ μελιτος κολλητικωτέρου ὄντος ἢ τοῦ ὕδατος, τὸ τῷ μελικράτῳ φυραθὲν ἄλευρον ψαθυρώτερον γίνεται, ὅταν ἐψηθῇ ἢ ὀπτηθῇ, ἢ τὸ τῷ ὕδατι; *Ἡ διότι τὸ μὲν ὑπὸ τοῦ πυρὸς πήγνυται καὶ συνίσταται, τὸ ὕδωρ, τὸ δὲ μελί συνιστᾷ μὲν, ἀλλ' ἐπιξηραίνει; διὸ μᾶλλον ψαθυρὸν ποιεῖ· ἢ γὰρ ψαθυρότης ὑπὸ ξηρασίας γίνεται.

12. Διὰ τί οἱ δίπυροι ἄρτοι ψυχθέντες οὐ γίνονται σκληροί; *Ἡ ὅτι ἔχει τινὰ ἐν αὐτῷ ὁ πυρὸς γλυκὺν καὶ γλίσχρον χυμὸν, ὅς ἐστιν αὐτοῦ καθάπερ ψυχῆ; Σημείον δὲ ξηραίνόμενος μὲν γὰρ ὄλων κενούται, νοτιῶν δὲ ἐκφύεται. Τοῦ οὖν χυμοῦ τούτου ἐνυπάρχοντος καὶ ἐν τῷ ἀλεύρῳ, καὶ μάλιστα τῷ καθαρωτάτῳ, σταιτὸς γενομένου τοῦ ἀλεύρου καὶ τριβομένου συμβαίνει αὐτό. Σημείον δὲ ἐψόμενον γὰρ διαχωρητικώτερον γίνεται. Ὀπτωμένον μὲν οὖν τὸ πρῶτον τοῦ ἄρτου, τὸ ψαθυρὸν καὶ ἑλαφρὸν τοῦ δὲ ὑγροῦ τοῦ ἐκ τοῦ ἄρτου ἀπατμίζει, καὶ τοῦ ἀλεύρου τὸ ἀχυρωδέστατον ἀποκαίεται. Ἐξαιρεθέντος δὲ καὶ τριβομένου πάλιν τοῦ σταιτὸς, τὸ τε τοῦ ἀλεύρου λειότατον καὶ τοῦ ὑγροῦ γλισχρότατον λειπόμενα μίγνυται μᾶλλον ἑαυτοῖς, διὰ τε τὸ τοιαῦτα καὶ μᾶλλον γενομένη, καὶ διὰ τὴν πύρωσιν· βαρῆ γὰρ ἢ μίξις αὐτῶν ὁμοία γίνεται, ὥστε γίνεσθαι τὸ ἕσπερον τριφθὲν σταις ὁμοιον τῷ ἐψομένῳ ἀλεύρῳ· καὶ γὰρ ἐκεῖνο, τριφθέντος τοῦ σταιτὸς καὶ λειφθέντος τοῦ λεπτοτάτου ἀλεύρου καὶ τοῦ γλισχροτάτου ὑγροῦ, πυρωθὲν κολλῶδες γίνεται καὶ ἀνεξίμαστον· τὸ τε γὰρ γλίσχρον δυσδιαίρετον, καὶ τὸ πυκνὸν οὐδὲν δι' αὐτοῦ προίεται. Ὑγρότατον οὖν τοῦτο καὶ διὰ πυρὸς πάσχει ἄρτος διὰ τὰ εἰρημένα· ἔχων δ' αἶε ὑγρότητα οὐ γίνεται σκληρός.

13. Διὰ τί τῆς τροφῆς καὶ τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς ὑγρᾶς ἐνίοις δυνάμεθα πολὺν χρόνον χρῆσθαι, οἷον τῇ γινόμενῃ τροφῇ ἐξ ἀλφίτων καὶ ἀλεύρων καὶ τοῖς οἴνοις τοῖς αὐστηροῖς καὶ ὕδατι, τοῖς δ' οὐ δυνάμεθα, καὶ ταῦτα ἡδίοισιν οὔσιν; *Ἡ ὅτι τὰ μὲν ἐστὶ τῶν προσφερομένων ἐπιπολαστικά καὶ τρόφιμα, ὥστε καὶ ὅταν κενωθῶσι, τῆς πρώτης τροφῆς ἀναλωθείσης ἔτι ἔνεστιν ἐν τῷ σώματι πολλὴ δύναμις, ὡς μὲν πρὸς τὴν πρῶτην ἐργασίαν τοῦ σώματος πεφθεῖσα, ὡς δὲ πρὸς τὸ τέλος καὶ τὴν ἐκ διαδοχῆς γινόμενῃν ἀπεπτος, τοιαῦτα δ' ἐστὶ καὶ τῶν ἡδέων τὰ πλείεστα; τὰ μὲν γὰρ λιπαρὰ καὶ γλυκὰ καὶ πίονα ἡδίστα δοκεῖ εἶναι γευόμενοις ἡμῖν, ταῦτα δ' ἐστὶ πάντα τρόφιμα καὶ οὐκ ἀπεπτα καὶ ἐπιπολαστικά, ἐν ἧ ἂν ἦ διαφορᾶ· ὥστ' ἐναυλον εἶναι τὴν δύναμιν, ἐάν τις αὐτῶν πληρωθῇ καὶ μὴ ταχὺ ἐκλίπη τὴν αἴσθησιν· οὐ γὰρ μόνον ἐν τῇ κοιλίᾳ ἐνότων γίνεται ἡ πλήρωσις, ἀλλὰ καὶ διχοθεσίας τῆς τροφῆς ἐν ἄλλοις μέρεσιν. *Ἡ οὐ μόνον τοῦτο αἴτιον, ἀλλὰ καὶ τὸ τῇ φύσει ἕνια σύμμετρα εἶνα καὶ οἰκεία ἡμῖν; πάντα γὰρ τὰ τοιαῦτα διὰ τὸ κατὰ φύσιν εἶναι μᾶλλον προσεταῖ τὰ σώματα, καὶ δὲ παρὰ φύσιν ἔττον. Ἄλλα τε ἄλλῃ κράσει ἀρμόττει, οἷον τὸ μέλι ταῖς με-

11. Quam ob causam quum mel tenacius quam aqua sit, farina aqua mulsa subacta fragilior redditur, ubi decocta, vel assata est, quam si aqua subacta esset? An quod altera quidem, aqua nimirum, igne cogitur atque consistit; mel vero contrahit quidem, sed adsiccatur? quapropter potius fragilem reddit: fragilitas namque a siccitate provenit.

12. Cur bis cocti panes refrigerati non indurescunt? An quod triticum dulcem quemdam ac lentum succum in se continet, qui veluti anima ejus est? Inducium quod, ubi siccatur, omnino exinanitur quidem; ubi autem madet, excrescit. Ergo quum humor hic in farina quoque inait, maximeque in ea quæ purissima est, ubi in massam conversa est atque teritur farina, coit. Argumento est quod decocta magis alvum subducit. Ubi primum igitur panis torretur, humoris portio fragilis et levis e pane evaporatur, et quantum in farina furforeum potius est, deurit. Exemplum vero massa ubi denuo teritur, pars farinæ lævissima et humoris lentissima, quæ supersunt, miscentur amplius sibi invicem, tum quia vel magis tales evaserunt, tum propter ignitionem: fit enim mistura eorum tincturæ consimilis, ita ut massa secundo trita similis farine elixæ efficiatur: nam hæc quoque, postquam massa subacta est, relicta parte farinæ tenuissima et humoris lentissima, ignis vi glutinosa redditur, neque exhauriri potest: nam et disjungi facile quod lentum est nequit, et nihil per se ipsum transmittit quod spissum est. Quum igitur humidissimas sit panis bis coctus, ob causas prædictas hoc quoque modo adficitur; quum autem semper intra se humiditatem contineat, non durescit.

13. Cur nonnullis de genere cibi, tum humidi, tum sicci, multum temporis uti possumus, ut cibo qui ex polenta, vel farina sit, et vinis austeris, et aqua, aliis vero, quamvis suavioribus, non possumus? An quod eorum quæ in cibo adsumimus, alia quidem validius alunt atque superficium petunt, ita ut vel post vacationem, cibo priore consumpto, insit adhuc facultas multa in corpore, quæ quod ad primam quæ a corpore impertitur, elaborationem adinet, concocta est, sed quod ad finem et ad subcedentem coquendi vicem, cruda? cujus generis et pars plurima suavius est: quæ enim pinguis et dulcia et opima sunt, ea nobis gustu suavissima esse videntur; hæc autem omnia valide nutriunt, concocto non difficilia sunt et superficium petunt, quancumque tandem ad speciem pertinuerint: unde efficitur, si quis iis sese impleat, ut facultas eorum diutius immoretur, nec brevi sensus deficiat: non enim solum, dum in ventre sunt alimenta, fit plenitudo, sed digesta quoque allmonia, in aliis partibus. An non id solum causa est, verum etiam quod nonnulla naturæ consentanea sunt, nobisque familiaria? hujusmodi enim omnia, quia secundum naturam sunt, magis a corporibus recipiuntur; quæ vero præter naturam sunt, minus. Alia quoque alii temperamentis congruunt,

λίτταις κατὰ φύσιν ἔστιν ὥστε προσφέρεσθαι μόνον, καίτοι ἀσθενεῖς γέ εἰσι τὴν δύναμιν· ὥστε δαί λείπειν τὸ ἀναλισκόμενον, ἀλλ' εἶναι ἀνάλογον τὸ πλῆθος πρὸς τὴν ἰσχύϊν τὴν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· ὡσθ' ὅσα τῶν ἡδέων
5 τοιαῦτά ἐστι, διὰ μὲν τὸ ἐν τῇ φύσει ἦττον ὑπάρχειν ἡδέα φαίνεται, ὀλίγον δὲ χρόνον· εἶτα πληροῖ ταχύ. Τῶν δὲ κατὰ φύσιν αἰεὶ δέονται, ὥστε καὶ προσφερομένων συνεχῶς δι' αὐτὰ οὐ τῶν ἡδίστων, ἀλλ' ἐτέρων ἦττον πληροῦνται.

10 14. Διὰ τί τὰ αὐτὰ συνειζόμενοις τε ἡδέα φαίνεται καὶ λίαν συνεχῶς προσφερομένοις οὐχ ἡδέα, τὸ δ' ἔθος ἔστι τὸ πολλὰκις καὶ συνεχῶς τι ποιεῖν; Ἡ ὅτι τὸ μὲν ἔθος ἔξιν δεκτικὴν τινος ἐν ἡμῖν ποιεῖ, οὐ πλήρωσιν, τὸ δὲ συνεχῶς προσφέρεσθαι τι πληροῖ τὴν ἐπι-
15 θυμίαν, καὶ καθάπερ αἷτιον; ἔστι γὰρ τι καὶ ἡ ἐπιθυμία. Αἱ μὲν οὖν ἔξεις γυμναζόμεναι αὐξονται καὶ ἐπιδιδόσασιν τὰ δ' ἀγγῆα σαττόμενα οὐδὲν μεῖζω γίνεται· διόπερ τὸ μὲν ἔθος ἐν γυμνάσιον αὔξει τὴν δεκτικὴν ἔξιν· τὸ δὲ συνεχῶς προσφερόμενον σάττει μὲν
20 καὶ πληροῖ τὴν ἐπιθυμίαν, ἧς πληρωθείσης οὐκέτι προσίεμεθα, αὔξει δ' οὐθὲν αὐτὴν διὰ τὰ προειρημένα ἐπὶ τῆς σάξεως. Ἐτι τὸ ἔθος οὐ τῷ αἰεὶ ἡδύνειν ἡδύ ἐστι (λυπεῖ γὰρ καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐάν τις συνεχῶς ποιῇ), ἀλλὰ τῷ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔργου ἡδέως ἡμᾶς προσίεσθαι,
25 καὶ πλείω χρόνον δύνασθαι ταῦτόν ποιεῖν ἢ ἀσυνήθεις ὄντας. Ἐν ᾧ οὖν καὶ τοῦτο λυπεῖ ἡδὺ ὄν, ἐν ταῦτῳ καὶ τὰ ἄλλα ἡδέα· συνεχῶς γὰρ γινόμενα, ἢ προσφερόμενα ἀμφοτέρα λυπεῖ. Αἷτιον δὲ τὸ μὴ ἀπείρους ἡμᾶς ἐν αὐτοῖς δυνάμεις ἔχειν τὰς δεκτικὰς καὶ ποιη-
30 τικὰς, ἀλλὰ πεπερασμένας, αἱ τυγχάνουσαι τοῦ συμμέτρου αὐταῖς (τοῦτο γὰρ συνεχῶς ἔστιν αἰσθητὸν εἰς ἐπίδοσιν) αἱ μὲν πληροῦνται, αἱ δ' ἀδυνατοῦσιν ἐνεργεῖν.

15. Διὰ τί τὸ μὲν σταῖς γίνεται τριβόμενον λευκόν, 35 ἢ δὲ μᾶζα μελαντέρα; Πότερον ὅτι ζηραίνεται μᾶλλον τὸ ἐπιπολῆς ἐν τῷ ἀλίφτῳ, ὅσον ἐν ὑγρῷ θερμόν, ὃ ποιεῖ τὴν λευκότητα; Ἡ διὰ τὸ πεκυρωθῆαι ἔλκει τὸ ὑγρὸν εἰς αὐτό, μεγαλομερέστερον ὄν;

16. Διὰ τί τὰ ἄλιφα μᾶλλον τῷ ὕδατι συμμένει 40 φυρόμενα ἢ τῷ ἐλαίῳ, ὄντι γλισχρότερω, καίτοι κολητικώτερον τὸ γλισχρον, τὸ δ' ἐλαιον τοῦ ὕδατος γλισχρότερον; Ἡ ὅτι λεπτότερον τὸ ὕδωρ, ὡστ' εἰσέρχεται εἰς ἅπαν καὶ μαλακὰ ποιεῖ, συμφύεται τε μᾶλλον καὶ συνθλίβεται πρὸς ἄλληλα, καίτοι θλιβόμενα χωρὶς
45 τῆς τρίψεως;

17. Διὰ τί οἱ ἄτριπτοι ἄρτοι καὶ οἱ σφόδρα τετριμ- 40 μένοι ῥήγνυνται; Ἡ ὅτι οἱ μὲν ἄτριπτοι διὰ τὸ ἀσύνδατοι εἶναι; ἢ γὰρ τρίψις συνδεῖ· προωδοποιῆται οὖν τῷ ῥήγνυσθαι. Ἐτι ἀμιγῆς καὶ πολλὸ ἔχουσι τὸ ὑγρὸν.
40 Οἱ δὲ τετριμμένοι σφόδρα λίαν εἰσι ζηροὶ διὰ τὸ ὀλίγον ἔχειν ὑγρὸν· θερμαινομένων γὰρ πᾶν ἐξέρχεται ὡστ'

exempli gratia mel apibus secundum naturam est, ita ut eo tantummodo vescantur, quamquam viribus certe imbecillis sunt: ita ut relinquere debeat quod absumatur, sed ita ut copia proportione viribus hominum respondeat. Quæ igitur e suavis ita sese habent, ea quoniam in naturali nostro contextu minus adsunt, suavia quidem videntur, sed parum temporis; dein cito replent; quæ autem secundum naturam sunt, his semper indigent, ita ut, etiamsi adsidue iis vescantur, minus repleantur, non solum quam a rebus suavisimis, verum etiam quam ab aliis.

14. Cur eadem et adnescentibus suavia et admodum crebro utentibus non suavia videntur, quum tamen consuetudo eo constat ut sæpe et adsidue quidquam faciamus? An quia consuetudo quidem habitum rei cuiuspiam capacem in nobis efficit, non satietatem; frequens autem usus desiderium et quasi causam implet? nam desiderium quoque aliquid est. Habitum ergo ubi exercitantur, augentur atque proficiunt; conceptacula vero infarcta nihilo ampliora redduntur: quamobrem consuetudo quidem quum exercitatio sit, auget habitum capientem; quod autem adsidue in cibo adsuntur, infarcit quidem impletque desiderium, quo expleto non amplius recipimus; sed nullo modo auget illud ob ea quæ modo de infarctione retulimus. Ad hæc non ideo suavis consuetudo est, quia semper delectat (nam huiusmodi res vel molestæ sunt, si quis perpetuo eas faciat), sed eo quod operis principium libenter adimus, et diutius rem facere eandem possumus quam si non adsueti essemus. Quia igitur re molestum hoc est, quamquam suave sit, hac eadem cetera quoque suavia: utraque enim, ubi perpetuo vel fiunt, vel pro cibo sumuntur, molesta sunt. Cujus rei causa est quod nos vires vel recipientes, vel agentes non infinitas, sed finitas intra nos habemus: quæ ubi sibi competentem modum adsecutæ fuerint (hunc enim continue augeri sentimus), alteræ quidem implentur, alteræ vero agere nequeunt.

15. Cur farina quidem triticea tritura albescit, maza vero nigrescit? Utrum quod polentæ pars superficiæ proxima adsiccatur validius, quum res sit calida humori admista: id quod candorem gignit? An propter adustionem humorem ad sese adtrahit, ut quæ partibus majusculis constat?

16. Quam ob causam polenta aqua subacta melius cohaeret quam oleo, etiamsi oleum tenacius sit, quamvis melius glutinetur quod lentum est, oleumque lentius sit quam aqua? An quod aqua tenuior est, ita ut usquequaque subeat atque molliat, coalescuntque et adprimuntur sibi invicem melius, etiamsi sine tritura comprimantur?

17. Cur panes, cum parum triti, tum nimium triti rumpuntur? An quod parum triti quidem rumpuntur, quia nexu carent? tritura enim colligat: ergo ad disruptionem via jam strata est. Adde quod multum humoris non remixti continent. At quos vehementer triveris, si sicci admodum sunt, quoniam humoris parum continent: e conalescentibus enim

ἄμφω διὰ τὸ πολλὸν ὑγρὸν ἐξίεναι ῥήγνυνται· πολλὴ γὰρ ἐν μὲν τοῖς ἀτριπτοῖς ἀπλῶς ἐνεστίν, ἐν δὲ τοῖς τετριμμένοις πρὸς τὸ ὑπόλοιπον.

18. Διὰ τί κουφότερον τὸ φύραμα γίνεται ἢ ἄμφω, τὸ θ' ὑγρὸν καὶ τὸ ἄλφιτον; Πότερον ὅτι μιγνυμένων πνεῦμα συγκατακλείεται; ἢ ὅτι ὑπὸ τοῦ θερμοῦ τοῦ ἐν τοῖς ἄλφίτοις ἐξατμίζεται τοῦ ὕδατος, ὥστ' ἔλαττον γίνεται τὸ μειμιγμένον; ὁ δ' ἀήρ, εἰ καὶ μίγνυται, οὐθὲν ἀνκουφότερον ποιοῖ· ἔχει γὰρ βάρος καὶ ἀήρ ἐν τῷ ἀέρι.

19. Διὰ τί μετὰ τοῦ ἄλφίτου πινόμενον τὸ γάλα καὶ ὁ γλυκὺς φαίνεται γλυκύτερα; Πότερον παρὰ τὸ μὴ γλυκὺ μᾶλλον φαίνεται; τὸ γὰρ ἄλφιτον οὐ γλυκὺ. ἢ ὅτι ἐνδιατρίβει τὸ ἄλφιτον ἔχον γλυκύτητα, ὥστε πλείονι χρόνῳ ἢ ἀίσθησις;

20. Διὰ τί ἥττον ἀκρατον φαίνεται τὸ αὐτὸ πόμα μετὰ τοῦ ἄλφίτου πινόμενον; Πότερον ἢ ὅτι κεράννυσιν ἄλλο ἔχον μετ' ἄλλου; ἢ ὅτι ἀντιγράφει τῷ πόματι καὶ ἀφανίζει, ἀντισπῶν εἰς αὐτό;

21. Διὰ τί ὁ χόνδρος πλείον ὕδωρ δέχεται ἢ οἱ πυροὶ ἐξ ὧν ὁ τοιοῦτος ἐγένετο χόνδρος; ἢ ὅτι ἄλευρά πῶς ἐστίν ὁ χόνδρος, τὰ δ' ἄλευρα πλείον δέχεται; καὶ γὰρ γίνεται ὁ ὄγκος πλείων ἢ ὁ τῶν πυρῶν σέσακται γὰρ καὶ τὰ ἐν τοῖς πυροῖς· τὰ δὲ πλείω χωρεῖ πλείον. Καὶ τοῦτο, καὶ ὅτι ἔχει θερμότητα καὶ τὰ ἄλευρα καὶ ὁ χόνδρος· τὸ δὲ θερμὸν καὶ ἔλκει μᾶλλον τὸ ὑγρὸν, καὶ ἐξανάλισκει ἐξατμίζον.

22. Διὰ τί τὸ ἄλευρον τριβόμενον μείζον πολλὴ γίνεται ἢ τὸ ἄλφιτον κατὰ λόγον; ἢ ὅτι τὸ μὲν πολλὸν ὕδωρ δέχεται, τὸ δ' ὀλίγον; Διὰ τί δὲ δέχεται πλείον; μᾶλλον γὰρ εἰκός τὸ ἄλφιτον πεπύρωται γὰρ, τὸ δ' ἄπυρον· μᾶλλον δὲ ἔηρὸν τὸ πεπυρωμένον. ἢ διότι τριψίν μᾶλλον δέχεται τὸ ἄλευρον; τοῦτου δ' αἴτιον τὸ μικρομερέστερον εἶναι. Ὡσπερ οὖν ὁσαπλάσιόν ἐστι δυνάμει τῆ μικρότητι, τοσαυταπλάσιον δέχεται τὸ ὕδωρ· κόλλη γὰρ χρῆται τῷ ὕδατι, ὥσπερ καὶ Ἐμπεδοκλῆς μετήνεγκεν ἐν τοῖς Περσικοῖς εἰπῶν·

ἄλφιτον ὕδατι κολλήσας,
καὶ ἀναλίσκει πολλὸν διὰ τοῦτο.

23. Διὰ τί δὲ καὶ πεπυρωμένον τὸ σταῖς μείζον γίνεται ἢ ἡ μᾶζα; ἢ ὅτι ἔχει ὑγρὸν οὐ κεχωρισμένον, ὥστ' ἐξίεναι θερμαινόμενον, οὐ πνεῦμα γινόμενον καὶ οὐ δυνάμενον ἐξίεναι ὁμοίως καὶ ἐν τῇ μᾶζῃ διὰ τὴν πυκνότητα τοῦ σταιτός; πυκνὸν γὰρ τὸ ἐκ μικρομερεστέρων. Αἶρει οὖν, καὶ ποιεῖ τὸν ὄγκον. Ἔτι δὲ καὶ πλείον ἔχει τὸ ὑγρὸν, ἐξ ὧν θερμαινόμενον πνεῦμα γίνεται· ἐκ δὲ τοῦ πλείονος ἀνάγκη γίνεσθαι πλείον.

24. Διὰ τί οἱ περὶ τὴν τῶν σίτων ἐργασίαν, οἱ μὲν περὶ τὰς κριθὰς ἀχροὶ γίνονται καὶ καταρροϊκοί, οἱ δὲ περὶ τοὺς πυρούς εὐεκτικοί; ἢ διότι εὐπεπτότερος ὁ πυρὸς τῆς κριθῆς; διόπερ καὶ αἱ ἀπόρροιαί.

ARISTOTELIS. IV.

omnis humor exit, ita ut ambo rumpantur quoniam humoris multum exit : multum enim absolute in iis continetur quos parum triveris, in vehementer tritis vero pro portione reliquorum elementorum.

18. Cur universa sorbitio subacta levior fit quam ambo, cum humor, tum polenta? Utrum quia, dum miscentur, spiritus una includitur? An quia pars aquæ a calore polentæ insito evaporatur, ita ut copia diminuaturn misturæ? aer enim, tametsi admiscetur, nihilo tamen leviozem efficeret : nam vel ipse aer in aere pondus habet.

19. Quam ob causam lac vinumque dulce, quoties cum polenta bibitur, dulcius videtur? Utrum quod ad non dulce dulciora isthæc esse videntur? polenta enim dulcis non est. An quia polenta dulcedine instructa diutius immoratur, ita ut diutius perstet sensus?

20. Cur idem potus minus meracus apparet, si cum polenta bibatur? Utrum quod aliud jam continens alii rei remiscetur? An quia viam obstruit potus, eumque evanescere facit ad sese retrahens?

21. Cur alica plus aquæ recipit quam triticum, unde ejusmodi alica plus confecta est? An propterea quod alica farina quodammodo est, farina autem plus aquæ imbibit? moles enim amplior ejus quam tritici fit : nam constipata quoque sunt tritici elementa; atqui major moles plus capit. Cum propter hanc causam, tum quia calorem continent et farina et alica : quod enim calidum est, humorem id et efficacius adtrahit, et expeditius evaporando consumit.

22. Cur farina per tritiram multo magis turgescit quam polenta pro portione? An quod altera quidem multum aquæ recipit, altera vero parum? Sed qua de causa plus recipit? verisimilius enim erat polentam plus recipere, quippe quæ adusta est, dum farina ignem non sensit : omne enim adustum siccius est. An quia tritiram pleniorum farina patitur? cujus rei causa est quod partibus minutioribus constat. Quantuplo igitur propter particularum minutiam excedit ejus capacitas, tantuplo plus aquæ recipit, quippe quæ aqua pro glutine utitur, ut Empedocles quoque in carmine de rebus Persicis (*l. Naturalibus*) transferendo ait :

Potentam aqua glutinans,
multamque aquam proinde absorbit.

23. Cur vero etiam igni mandata farina triticea magis turgescit quam maza? An quod humorem in se continet qui discretus non est, ita ut recalescens exeat, isque humor in spiritum non convertitur, nec exire pariter valet atque e maza propter tritici spissitudinem? spissum enim est quod partibus constat minutioribus. Idcirco extollit molemque efficit. Ad hæc plus humoris continet, quo recalescente spiritus fit; ex pluri autem plus fiat necessum est.

24. Cur ex iis qui rem frumentariam tractant, qui hordeum quidem, decolores sunt et in distillationes proclives, qui autem triticum, bonum adipiscuntur habitum? An quod facilius triticum concoqui quam hordeum potest, atque eapropter et effluvia?

25. Διὰ τί ὁ ἄρτος, ἂν μὲν τις αὐτὸν ὀπτῆ, σκληρότερος γίνεται, ἂν δὲ τις αὐτὸν χλιαίνῃ, ὑγρότερος ἄχρι τινός; ἢ ὅτι ὀπτωμένου αὐτοῦ τὸ ὑγρὸν ἐκπορεύεται (σκληρότερος οὖν γίνεται), ἐπιθερμαινομένου δὲ τὸ ὑγρὸν συσταθὲν διαχέεται ὑπὸ τοῦ πυρός; διὸ ὑγρότεροι γίνονται.

26. Διὰ τί τὰ μὲν ἄλευρα ψυχόμενα ἤττον σάττεται, τὰ δ' ἄλφια μάλλον; ἢ ὅτι τὰ μὲν μικρομερῆ οὐ διαλείπει χώραν, καὶ τὰ βαρέα τῇ θλίψει τὰ πλείω ἐλάττω κατέχει τὸ ἴσον; Τὰ μὲν οὖν ἄλφια ἄδρά ἐστίν· ψυχόμενα οὖν ἐλάττω γίνεται, ὥστε τὸ ἐλάττον συμπίεζι τὸ πλεόν· τὰ δ' ἄλευρα ὑπάρχει μὲν μικρομερῆ ὄντα, ὥστ' οὐ διὰ τοῦτο ψύχεται, ἀλλ' ἵνα ᾗ κουφότερα καὶ μὴ σάττηται διὰ τὴν θλίψιν· βαρύτερον γὰρ φύσει τὸ ἄλευρον τοῦ ἀλγίτου ἐστίν.

25. Cur panis ubi torretur quidem, indurescit; ubi vero tepescit, humidior redditur aliquatenus? An quoniam, ubi torretur, humor exit (indurescit igitur); ubi autem amplius recalescit, humor coactus ab igne diffunditur, humidioresque proinde fiunt?

26. Cur farina quidem refrigerando minus constipatur, polenta vero magis? An quod intercapedine quidem vacant quæ ex partibus constant minutis, et res graves pleræque propter compressionem minus occupant spatium, modo eadem sit quantitas? Polenta itaque grandiuscula est: ergo siccata in minus contrahitur, ita ut quod minus est, plus comprimat; farina vero particulis quidem constat minutis, ita ut non ideo sicceatur, sed ut levior efficiatur, nec constipetur compressione: natura enim gravior farina quam polenta est.

ΤΜΗΜΑ ΚΒ.

ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΟΠΩΡΑΝ.

1. Διὰ τί τὴν ὀπώραν ὑστερον ἢ πρότερον φεγούσιν οὐκ ἀνάλογον τοῖς αὐτοῖς ὁ ὄγκος τῆς πληρώσεως γίνεται; ἢ ὅτι βαρύτερα ἐστὶν ἡ ὀπώρα τῶν σιτίων πολύ; Δηλοὶ δὲ καὶ τὰ σῦκα, ἂν ὑστατα βρωθῇ· τελευταῖα γὰρ ἐμείται. Ἐὰν μὲν οὖν πρῶτα, διὰ βάρος κάτω πορευόμενα εὐρυχωρίαν ἄνω ποιεῖ, ὥστε βραδίως δέχεσθαι τὸν ὄγκον τῶν σιτίων· ἀνάπαλιν δ' εἰσελθόντα τὰ σιτία, διὰ τὸ μὴ κάτω φέρεσθαι, ταχὺ τοῦ ἄνω κενοῦ προσλαμβάνει.

2. Διὰ τί τῶν γλυκέων ὄντων ὁμοιοτέρων ἡμῖν ἢ τῶν δριμέων, θάττον πληρούμεθα ὑπὸ τῶν γλυκέων; εἰκὸς δ' ἦν ἤττον ὑπὸ γὰρ τῶν ὁμοίων ἤττον ἦν εἰκὸς πληροῦσθαι. ἢ ὅτι οὐχ ὁμοίως τὸ τ' ἀγγεῖον πληροῦται ταχύ, ἐξ οὗ πληρούμεθα, καὶ τὸ τρεφόμενον, ἀλλ' ἐνίστη ἡ μὲν κοιλία πλήρης ἐστίν, ὡς τῶν διψώντων, τὸ δὲ δίψος οὐδὲν ἤττον ἐστίν; οὐ γὰρ τῷ ταύτην εἶναι πλήρη παυόμεθα διψῶντες, ἀλλὰ τῷ ἕκαστον τῶν τοῦ σώματος τὸ αὐτῷ οικεῖον ἐσπακέναι, καὶ ὅταν ἐκείνα ἀπολάβῃ ἱκανῶς, τότε παυόμεθα διψῶντες, καὶ πεινώντες δ' ὡσαύτως.

3. Διὰ τί θάττον πληρούμεθα ἀπὸ τῶν γλυκέων ἢ ἀπὸ τῶν δριμέων; ἢ ὅτι θάττον παυόμεθα ἐπιθυμοῦντες τῶν γλυκέων; ἢ ὡς μὲν ἡ κοιλία πληροῦται, οὕτως καὶ ἡμεῖς ὑπὸ τῶν γλυκέων; Οὐχ ὁμολογεῖται· ὅτι δ' ἡ ἐπιθυμία θάττον ὑπ' αὐτῶν πληροῦται, τοῦτ' ἂν εἴη λεκτέον. ἢ ὅτι ἡ μὲν ἐπιθυμία, ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν, ἐστὶ μὲν ἐνδεία, καὶ ὅταν μηκέτι ἔχωμεν τροφήν, ἢ δλίγην; Τὰ μὲν οὖν δριμεία οὐκ ἐστὶ τροφίμα, ἀλλὰ τροφήν μὲν δλίγην ἔχει, τὸ δὲ περίττωμα πολύ. Εἰκότως οὖν πολλὰ ταῦτα ζητοῦμεν ἐσθίαι, καὶ οὐκ ἐμπιπλάμεθα αὐτῶν τὴν ἐπιθυμίαν, διὰ τὸ εἶτι προσ-

SECTIO XXII.

QUÆ AD FRUCTUS ARBORUM PERTINENT.

1. Quam ob causam, prouti poma post, vel ante cibum eserint, repletionis moles iisdem non eadem sit portione? An quoniam ceteris esculentis genus pomorum longe gravius est? Quod etiam argumento ficuum constat, si ultimæ edantur: ultimæ enim evomuntur. Poma igitur primum ingesta, propter pondus deorsum vecta, spatium amplum efficiunt superne, ita ut moles ciborum facile recipiatur; at si ordine inverso ingredientur cibi, quoniam deorsum non feruntur, cito vacuum superius occupant.

2. Quamobrem, quum dulcicia nobis similiora quam acria sint, ocus a dulcibus replemur? congruum enim erat ut minus repleremur, quandoquidem a similibus minus satiari consentaneum erat. An quoniam non æque cito repletur conceptaculum ex quo replemur, et corpus quod nutritur, sed venter quidem repletus aliquando est, ut eorum qui sitiunt, sitis tamen nihilo minor est? non enim ea de causa sitis cessat, quia venter plenus est, sed quia membra corporis omnia humorem commodum sibi adtraxerunt, atque ubi illa satis adceperunt, tunc sitire cessamus, eodemque modo fames cessat.

3. Cur ocus a dulcibus quam ab acribus replemur? An quia ocus dulcicia adpetere desistimus? An sicuti quidem venter repletur, sic nos quoque dulcibus? Non constat, verum cur desiderium celerius his ipsis expleatur, id dicendum esset. An quia alimenti desiderium, ut uno verbo dicam, indigentia quidem est, atque tunc incidit, ubi vel nullum amplius cibum, vel pauculum habemus? Acria itaque non valide nutriunt, sed parum quidem alimoniz, multum vero habent excrementi. Merito itaque magnam eorum copiam edere quærimus, nec eorum cupiditatem explemus, quoniam alimento adhuc indigemus, hæc vero

δεῖσθαι τροφῆς, ταῦτα δὲ μὴ ἔχειν τροφήν. Τὰ δὲ γλυκέα ἅπαντά ἐστι τροφή, καὶ ἀπὸ μικρῶν τοιούτων πολλὴν λαμβάνει τὸ σῶμα. Ὅταν οὖν ἀπολάβῃ πολλὴν τροφήν, οὐκέτι δύναται ἐσθίειν διὰ τὸ μὴ ὑποφέρειν. Εἰκότως οὖν θάττον ὑπὸ τῶν γλυκέων πληρούμεθα.

4. Διὰ τί τὰ περικάρπια καὶ τὰ χρέα καὶ ὅσα τοιαῦτα ἐν τοῖς ἀσχοῖς ἀσηπτα γίνονται, ὅταν σφόδρα φουσηθῶσι, καὶ τὰ ἐν τοῖς ἀκριβῶς περιτωματιζομέ-
15 νοις ὡσαύτως; Ἡ διότι σήπεται μὲν κινούμενα, καὶ δὲ πλήρη ἀκίνητα; ἀδύνατον γὰρ ἀνευ κενοῦ κινήθῃαι, ταῦτα δὲ πλήρη.

5. Διὰ τί μετὰ τὰ σαπρὰ τῶν περικαρπίων ὁ οἶνος πικρὸς φαίνεται κινούμενος; Ἡ ὅτι τὴν πικρότητα ἔχει
16 ἢ σαπρότης ἢ τοιαύτη; Τὸ οὖν ἐπιμέμον ἐπὶ τῇ γλώττῃ, μινύμενον τῷ πόματι καὶ διαχεόμενον πικρὸν ποιεῖ τὸ πόμα· αὐτὸ δὲ καθ' αὐτὸ ἦττον φαίνεται ἐσθιόμενον διὰ τὸ πολλῶν ἀπτεσθαι καὶ εἰς μικρὰ διανεμηθῆσθαι τὸν τοιοῦτον χυμόν.

6. Διὰ τί τὰ τραγήματα ἐδεστέον; Ἡ ἕνεκα τοῦ
20 πιεῖν ἱκανόν; οὐ γὰρ μόνον ποτέον τῆς δίψης χάριν τῆς ἐπὶ τοῖς σιτίοις, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸ σιτίον.

7. Διὰ τί τὰ ὀπτά κάρυα ψυχθέντα χεῖρω γίνονται, καὶ ὁ ἄρτος δὲ καὶ ὁ βάλανος καὶ πολλὰ τῶν τοιούτων,
25 θερμανθέντα δὲ πάλιν βελτίω; Ἡ διότι ψυχθέντος μὲν πέπηγεν ὁ χυμὸς, ἀναχλιανθέντος δὲ πάλιν χεῖται; ἢ δ' ἦδονῆ γίνεται διὰ τὸν χυμόν.

8. Διὰ τί ἐπὶ τῇ ἀπολαύσει τῆς ὀπώρας, οἶον σύ-
30 κων καὶ τῶν τοιούτων, ἢ οἶνον ἄκρατον δεῖ ἐπιπίνειν, καὶ ἢ ὕδωρ; ταῦτα δὲ ἐναντία. Ἡ ὅτι ἡ ὀπώρα καὶ θερμὴ ἐστὶ καὶ ὑγρὰ διὰ τὴν γένεσιν; ἔχει γὰρ πολὺ πῦρ καὶ ὑγρότητα, ὥστε διὰ μὲν τὸ πῦρ οἶον ζέσιν ποιεῖ ὁ χυμὸς εἰσω, ὅπερ ἔξω τὸ γλεῦκος ποιεῖ ἦττον δ' ἔχει δύναμιν καὶ τὰ ἄλλα τὰ ἀκρόδρυα· τὸ δὲ τῆς ὑγρότη-
35 τος πλῆθος ἀπεψίαν ποιεῖ. Τὸ μὲν οὖν ὕδωρ διὰ τὴν ψυχρότητα σβεννύει τὴν ζέσιν, ὁ δ' οἶνος διὰ τὴν θερμότητα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὥσπερ γὰρ πῦρ ἐνίοτε πυρὸς, ἐὰν ἢ ἐλαττον, ἀφαιρεῖται τὴν ἰσχύον. Μᾶλλον δὲ τῇ θερμότητι πεπτικός ἐστὶ τῆς ὑγρότητος, καὶ διὰ βιά-
40 ρος κατακρατεῖ τὸν τῆς ζέσεως ἐπιπολασμόν.

9. Διὰ τί τῶν ἰσχάδων γλυκύταται αἱ δίχα ἐσι-
σμενάι, οὔτε δ' αἱ πολυσιδεῖς, οὐθ' αἱ ἀσιδεῖς; Ἡ
διότι ἐκ μὲν τῶν πολυσιδεῶν διαπέπνευκε καὶ ἐξ-
ίκαμα μετὰ τοῦ ὑγροῦ τὸ πλεῖστον τοῦ γλυκέος, ἐν δὲ
45 ταῖς μεμυκυῖαις πολὺ τὸ ὑδατιώδες ἐστὶ διὰ τὸ μὴ ἡ-
τεμικέναι· αἱ δ' ἐσχισμέναι μὲν, μὴ εἰς πολλὰ δέ,
ἀμφοτέρων τούτων ἐκτός εἰσι τῶν παθημάτων;

10. Διὰ τί ταῖς καμίνους ψυχόμενα τὰ σῦκα σκληρό-
τερα γίνονται, ἐὰν ψυχθῇ ἐν τῇ καμίνῳ ἢ ἂν ἐξαιρε-
50 θέντα ψυχθῇ; Ἡ ὅτι ἐν μὲν τῇ καμίνῳ ἐξατμίζει πᾶν

alimento carent. At dulcia tota cibus sunt, atque ex paucis ejusmodi escam corpus capit uberiorem. Ubi igitur multum cepit alimenti, non amplius edere potest, quia non tolerat. Rationi igitur congruit, si ocus a dulcibus repleamur.

4. Cur fructuum involucra et carnes et cetera id genus in utribus, si vehementer inflantur, a putredine immunes fiunt, nec minus quæ rebus diligentissime operculo obclusis continentur? An quoniam putrescunt quidem omnia dum moventur; quæ autem plena sunt, immota persistent? haud enim fieri potest ut motus sine inani spatio fiat; atqui isthæc plena sunt.

5. Cur vinum post patria fructuum involucra epotum amarum sentitur? An quia hujusmodi putredo amarore prædita est? Itaque quod in lingua remanet, potui admistum diffusumque, eum amarum efficit; ipsum autem pomum per se esitatum minus adparet, quia saporis id genus multa adtingit inque exigua distribuitur.

6. Cur edenda bellaria sunt? An ut satis bibamus? non enim sitis gratia solum, quæ a cibus pendet, bibendum est, sed etiam post cibum.

7. Cur nuces tostæ refrigeratæ deteriores redduntur, et panis quoque et glandes, et multa id genus alia, rursus calefacta vero meliora evadunt? An propterea quod refrigeratus quidem succus concrescit denuo, tepefactus vero rursus diffunditur? suavitas enim a succo pendet.

8. Cur post fructuum esitationem, ut ficum ceterorumque generis ejusdem, vel vinum merum, vel aquam superbibere oportet? hæc autem contraria sunt. An quia genus pomorum et calidum et humidum propter generationem est? habet enim tum ignis copiam, tum humoris, ita ut per ignem quidem succus veluti fervorem intus excitet, quomodo mustum foris, sed minore habet vim, quemadmodum et reliqui arborum fructus; humoris vero copia cruditatem efficit. Aqua igitur suo frigore fervorem extinguit; vinum vero suo calore idem plerumque efficit, quippe quod perinde atque ignis interdum igni, modo minor sit, vires subtrahit. Potius tamen humorem suo calore concoquere valet, suoque pondere fervoris turgescentiam reprimit.

9. Quam ob causam caricæ bifidæ dulcissimæ sunt, nec multifidæ, nec fissura carentes? An quod ex multifidis quidem exhalata atque exsucta est una cum humore pars dulcedinis plurima; in obclusis vero humoris aquosi magna copia inest, quia vaporem non emiserunt; at quæ fissæ quidem sunt, non tamen fissura multiplici, immunes ab utroque isto adfectu sunt?

10. Cur si ficus in furno siccantur, duriores efficiuntur si in furno quam si exemptæ refrigerentur? An quoniam in furno quidem humor totus a calore evaporatur, foris

τὸ ὑγρὸν ὑπὸ τοῦ θερμοῦ, ἔξω δὲ περισσυχῶς δὲ ἀπὸ ψύχων κωλύει τὸ ὑγρὸν ἐξίεναι καὶ συνίστασθαι; μᾶλλον γὰρ ἐξατμίζεται. Ἔστι δὲ τὰ μὲν ξηρὰ σκληρὰ, τὰ δ' ὑγρὰ μαλακά.

6 11. Διὰ τί παρὰ τὰ στρυφνὰ δὲ οἶνος καὶ τὸ ὕδωρ φαίνεται γλυκύτερα, οἶον ἐάν τις βαλάνους, ἢ μύρτα, ἢ τι τῶν τοιούτων διατράγη; Ἡ εἰκότως, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων; πᾶν γὰρ τὸ αὐτὸ παρὰ τὸ ἐναντίον μᾶλλον φαίνεται, οἱ δὲ τῶν ἐναντίων χυμοὶ ἀντικείμενοι πῶς εἰσιν. Ἡ ὅτι, καθάπερ ἐπὶ τῶν βαπτομένων, ὑπὸ τῶν στρυφῶν ἢ γλῶττα προδιεργάζεται καὶ τοὺς πόρους ἀνοίγεται, ὥστε μᾶλλον διέναι τὸ γλυκὺ; καὶ γὰρ τὰ βαπτόμενα τούτου ἕνεκεν προβρέχουσιν ἐν τοῖς στρυφνοῖς, τῷ διεργασθῆν μᾶλλον δέχσθαι τὴν βαρῆν.

12. Διὰ τί τὰ γλυκεία ἤττον δοκεῖ γλυκεία εἶναι θερμὰ ὄντα ἢ ὅταν ψυχθῇ; Πότερον ὅτι ἀμα δύο αἰσθήσεις γίνονται ἀμφοῖν, ὥσθ' ἢ τοῦ θερμοῦ ἐκκρούει τὴν ἐτέραν; Ἡ ὅτι καὶ τὸ γλυκὸς θερμὸν; Ὡς περ οὖν πῦρ 20 γίνεται ἐπὶ πῦρ. Κωλύει οὖν ἡ θερμότης. Ἡ ὅτι τὸ πῦρ ἀφαιρεῖται τὰς δυνάμεις ἀπάντων διὰ τὸ κινήτικόν εἶναι; Ἐγγυτέρω οὖν τοῦ μεταβάλλειν ἐστὶ θερμὰ ὄντα, ἀποψυχθέντα δ' ἔστηκεν.

13. Διὰ τί ποτε τὰ ἄχυρα τὰ μὲν σκληρὰ πέττει, τὰ 25 δὲ πεπεμμένα οὐ σήπει; Ἡ ὅτι τὰ ἄχυρα θερμὸν τε καὶ ὀλκόν ἐστιν; Ἡ μὲν οὖν θερμότητι πέττει, τῷ δ' ὀλκόν εἶναι τὸν ἰχώρα τὸν σηπόμενον δέχεται· διὸ οὐ σήπει.

14. Διὰ τί τὰ σῦκα μαλακὰ καὶ γλυκεία ὄντα λυμαίνεται τοὺς ὀδόντας; Ἡ διὰ τὴν γλισχρότητα προσέρχεται τοῖς οὐλοῖς, καὶ παρεμπίπτει διὰ τῶν ὀδόντων εἰς τὰ διὰ μέσου διὰ τὸ μαλακὰ εἶναι, καὶ σῆψιν ποιεῖ ταχέως, ὅτε θερμὰ ὄντα; Τᾶχα δ' ἴσως καὶ διὰ τὴν σκληρότητα τῶν γεγραμίδων ἐν τῇ τούτων κατεργασίᾳ πονοῦσι ταχέως οἱ ὀδόντες.

ΤΜΗΜΑ ΚΓ.

ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΟ ΑΛΜΥΡΟΝ ΥΔΩΡ ΚΑΙ ΘΑΛΑΤΤΑΝ.

35 1. Διὰ τί τὸ κῦμα οὐκ ἐπιγελάει ἐν τοῖς βαθέσι πελάγεσιν, ἀλλ' ἐν τοῖς μικροῖς καὶ βραχέσιν; Ἡ ὅτι τὸ μικρὸν ὑγρὸν φερόμενον μᾶλλον διαίρεται ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἢ τὸ πολύ;

2. Διὰ τί τὰ κύματα πρότερον φοιτᾷ ἐνίοτε τῶν 40 ἀνέμων; Ἡ ὅτι πρὸς τῇ ἀρχῇ τοῦ πνεύματος ἢ θάλαττα ὥσθεισα πρώτη τὴν ἐχομένην αἰ ταυτὸν ποιεῖ; διόπερ οὐσῆς αὐτῆς συνεχῶς καθάπερ μιᾷ πληγῇ συνεχῆ πάσαις γίνεται· τὸ δ' ἐν ἐνὶ χρόνῳ γίνεται, ὥστε συμβαίνει τὴν τε πρώτην καὶ τὴν ἐσχάτην ἀμα κι-

vero aer ambiens refrigerando exire atque consistere prohibet humorem? plus enim vaporis emittunt. Sunt autem sicca quidem dura, humida vero mollia.

11. Cur ad acerba vinum, aut aqua epota dulcior sentitur, exempli gratia, si quis glandes, aut myrta, aut tale quid interea eserit? An merito ita fit, quemadmodum vel in ceteris rebus? omnia namque plenius eadem juxta sua contraria adparent, contrariorum autem saporis obpositi quodammodo inter se sunt. An quia ut in rebus quæ colore inficimus, ita etiam lingua acerbis prædisponitur, meatusque suos patefieri patitur, ut dulce facilius penetret? res enim inficiendas ideo humoribus acerbis ante humectant, quia res penitus elaborata melius colorem recipit.

12. Cur dulcia minus dulcia esse videntur, calida ubi sunt, quam ubi refrigerata? Utrum quia simul ab utrisque duo sensus existunt, ita ut calidi sensus alterum excutiat? An quod etiam sapor dulcis calidus est? Itaque quasi ignis igni adjicitur: ergo calor est qui impedit. An quod ignis vires omnibus aufert, quia vim obtinet movendi? Calida igitur ubi sunt, propiora mutationi sunt; refrigerata vero restant.

13. Cur tandem paleæ dura quidem concoquunt, concocta vero non putrefaciunt? An quod paleæ et calidæ et adtrahentes sunt? Suo igitur calore concoquunt, eo vero quod adtrahunt, saniam putrescentem imbibunt: quapropter non putrefaciunt.

14. Qua de causa ficus, quum molles dulcesque sint, dentes obfendunt? An gingivis propter lentorem adherescunt, seque per dentes in eorum interstitia, quia molles sunt, insinuant, et putredini cito causam dant, utpote calidi? Forsitan et ob granorum duritiem dentes celeriter laborant iis conficiendis.

SECTIO XXIII.

QUÆ AD SALSAM AQUAM ET MARE PERTINENT.

1. Cur fluctus in altis pelagis non subrident, sed in parvis et brevibus? An quia parum humoris, ubi fertur, magis dividitur a flatu quam multum?

2. Cur fluctus interdum prius erumpunt quam ventit? An quoniam circa flatus principium maris pars prima impulsiva in partem sibi proximam semper eodem modo agit? quamobrem quum mare ipsum continuum sit, omnibus maris partibus quasi uno ictu continuo idem evenit, idque uno eodemque fit tempore, ita ut primam et ultimam partem

νεῖσθαι. Ὁ δ' ἀήρ οὐ πάσχει τοῦτο, ὅτι οὐτ' ἐστὶν ἐν σῶμα συνεχές, τῷ πολλὰς πάντοθεν ἀντικρούσεις λαμβάνειν, αἱ πολλάκις κωλύουσι τὴν πρώτην καὶ νεανικωτάτην κίνησιν, τὴν τε θάλασσαν οὐ ποιοῦσι τοῦτο διὰ τὸ βαρυτέραν καὶ δυσκινήτοτέραν αὐτοῦ εἶναι.

3. Διὰ τί τὰ πλοῖα γέμειν δοκεῖ μᾶλλον ἐν τῷ λιμένι ἢ ἐν τῷ πελάγει, καὶ θαεὶ δὲ θῆττον ἐκ τοῦ πελάγους πρὸς τὴν γῆν ἢ ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τὸ πελάγος; ***H** ὅτι τὸ πλεόν ὕδωρ ἀντερείδει μᾶλλον ἐκ τοῦ ὀλίγου, ἐν δὲ τῷ ὀλίγῳ δέδουκε, διὰ τὸ κρατεῖν αὐτοῦ μᾶλλον; ὠθεῖ γὰρ κάτω τὸ ὕδωρ ἄνωθεν. Ἐν μὲν οὖν τῷ λιμένι ὀλίγη ἐστὶν ἡ θάλασσα, ἐν δὲ τῷ πελάγει βραθεῖα ὥστε καὶ ἄγειν πλεόν δόξει ἐν τῷ λιμένι καὶ κινήσεται **15** χαλεπώτερον διὰ τὸ δεδουκέναι μᾶλλον καὶ ἤττον ἀντερείδειν τὸ ὕδωρ· ἐν τῷ πελάγει δὲ τὰναντία τούτων ἐστίν.

4. Διὰ τί, ὅταν τι βιβῆῃ εἰς τὴν θάλατταν κυμαίνουσαν, ὅσον ἡ ἀγκυρα, γαλήνη γίνεται; ***H** διότι ἴσταται ἡ θάλαττα τῷ φερομένῳ, μεθ' οὗ ἀήρ συγκαταφέρεται, ὅς ἐπ' εὐθείας κάτω φερόμενος καὶ ἐνταῦθα ἐπισπασθεὶς συνεπισπᾶται τὸ ἐκ πλαγίου κινῶν τὴν θάλατταν; ὁ δὲ κλύδων τῆς θαλάττης οὐκ ἄνωθεν κάτω γίνεται, ἀλλ' ἐπιπολῆς· οὗ λήξαντος γαλήνη γίνεται. **25** Ἐτι συνιοῦσα ἡ θάλασσα εἰς τὰ διαστάνα τῷ φερομένῳ δίνην ποιεῖ· ἡ δὲ δίνη κύκλω φέρεται. Ἐπεὶ δ' ἡ εὐθεῖα τοῦ κύκλου κατὰ σημείον ἄπτεται, τὰ δὲ κύματα ἐπ' εὐθείας λοξῆς φέρεται, συμβαίνει ἂν αὐτὰ τοῦ ἐξωτάτου τῆς δίνης κατὰ σημείον ἄπτεσθαι, διὰ **30** τε τὰ εἰρημένα καὶ διὰ τὴν τῆς δίνης φοράν, ἢ προσιοῦσα ἀπωθεῖται αὐτά. Ἀκύμου δ' ὄντος τοῦ κατ' αὐτὴν τόπου, γαλήνην ἐν τῇ ῥήξει αὐτῆς συμβαίνει γίνεσθαι, ὅτι συγκαταβάς ὁ ἀήρ τῷ ἐνεχθέντι κάτω, ἀναφερόμενος καὶ ὠθῶν ἄνω τὴν θάλατταν ὥσπερ πομ- **35** φολυγοὶ αὐτὴν· ἡ γὰρ πομφόλυξ ὑγροῦ ὑπ' ἄερος κάτωθεν ἀνωθούμενου ἐστίν· πομφόλυξ δὲ πᾶσα λεία καὶ γαλήνως ἐστίν. Σημεῖα δὲ τῶν εἰρημένων ἐστίν· μετέωρος γὰρ ἡ κατὰ τὸ ἐνεχθὲν κάτω θάλαττα τῆς πέριξ γίνεται μικρὸν ὕστερον.

5. Διὰ τί ἐνίοτε πλοῖα θέοντα ἐν τῇ θαλάττῃ εὐδίας καταπίνεσθαι καὶ ἀφανῆ γίνεται, ὥστε μὴδὲ ναυάγιον ἀναπλεῖν; ***H** ὅταν ἀντρώδης τόπος ἐν τῇ ὑπὸ τὴν θάλατταν γῆ βραγῆ, ἄμα εἰς τὴν θάλατταν καὶ ἔσω ἀκολουθεῖ τῇ τοῦ πνεύματος φορᾷ, ὁμοίως δὲ καὶ πάντῃ **45** φερομένη κύκλω φέρεται κάτω; τοῦτο δ' ἐστὶ δίνος. Τὰ δὲ περὶ Μεσίην ἐν τῷ πορθμῷ πάσχει μὲν τοῦτο διὰ τὸν ῥοῦν (γίνονται γὰρ αἱ δῖναι ὑπὸ τούτου) καὶ καταπίνεσθαι εἰς βυθὸν διὰ ταῦτά τε, καὶ ὅτι θάλαττα τε βραθεῖα καὶ γῆ ὑπαντρος μέχρι πόρρω. Φέρουσιν **50** οὖν εἰς ταῦτα ἀποβιαζόμεναι αἱ δῖναι· διὸ οὐκ ἀναπλεῖ αὐτόθι τὰ ναυάγια. Ὁ δὲ ῥοῦς γίνεται, ὅταν παυσαμένου τοῦ προτέρου ἀντιπνεύση ἐπὶ τῆς θαλάττης ρεού-

simul moveri evenit. Quod aeri non addidit, quia corpus unum continuum non est, eo quod multiplices undique repulsus subit qui sæpe primum validissimumque movendi impetum impediunt, dum in mare eodem modo non agunt, quia gravior aere motuque difficilior est.

3. Cur navigia onustiora in portu quam in alto esse videntur, celeriusque de alto in terram currunt quam de terra in altum? An quod plus aquæ renititur validius in quæ e pauca veniunt; in pauca contra fundum petunt, quia magis eam domant? aquam enim superne deorsum pellunt. Ergo in portu quidem parum maris est, in alto vero profundum est mare: quapropter et plus pendere in portu videbuntur, et movebuntur ægrius, quia magis merguntur, et aqua minus renititur; at vero in alto horum contraria obtinent.

4. Quam ob causam, ubi aliquid in mare æstuans jacitum fuerit, ut ancora, tranquillitas oritur? An quod mare sistitur a re quæ fertur, quacum aer fundum petit; hinc autem dum per directum deorsum fertur atque adtrahitur, secum adtrahit quod mare a latere concitat? æstus enim maris non superne deorsum fit, sed in superficie: quo sedato tranquillitas oritur. Ad hæc, quum mare in ea spatia coit quæ res descendens peperit, vorticem efficit; vortex autem circulo movetur. At quum linea recta circulum per punctum attingat, fluctusque secundum lineam rectam obliquam ferantur, eveniet ut fluctus per punctum extimam vorticis partem attingant, cum prædictam ob causam, tum propter vorticis motum, qui adcessu suo repellit eos. Quum autem fluctibus careat locus quem occupat vortex, evenit ut tranquillitas fiat quo loco rumpitur, quoniam aer, qui cum re descendente deorsum latus fuerat, superiora repetens, mareque sursum compellens, id-quasi in bullas adtolliit, quippe quum bulla ab humore consistat, qui inferne sursum ab aere pellitur; omnis autem bulla lævis tranquillaque est. Ea vero quæ diximus, probantur eo quod maris pars rei descendenti respondens paulo post partem circumdantem in sublime adtolliit.

5. Cur interdum navigia, dum serena tempestate mare currunt, absorbentur atque evanescent, adeo ut ne fragmentum quidem revehatur? An ubi locus cavernosus terræ subditæ mari dirumpitur, simul in mare introrsumque flatus impetum sequuntur, hinc autem quum quaquaversus impulsu pari moveatur, in orbem deorsum fertur? hoc autem vortex est. Mari autem circa Messanam in freto quoque idem evenit propter æstum (stunt enim eo ipso vortices), atque navigia ad fundum absorbentur, tum ob eam quam diximus causam, tum quod mare altum est, teraque ad longinquum usque spatium cavernosa. Ad hæc igitur cavernas vi illata deferunt vertices: quapropter inibi fragmenta non revehantur. Æstus autem fit, ubi flatu desistente priori super mari fluente alii huic ex ad-

σης τῶ προτέρω πνεύματα, μάλιστα δ' ὅταν νότος ἀντιπνεύση· ἀντιπνεύοντα γὰρ ἀλλήλοις τὰ βεύματα παρεκθλίβεται ὡσπερ ἐν τοῖς ποταμοῖς, καὶ γίνονται αἱ δῖναι. Φέρεται δὲ ἐλιττωμένη ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως ἀνωθεν ἰσχυρὰ οὔσα. Ἐπεὶ οὖν εἰς πλάγιον οὐκ ἔστιν ὀρθῶν (ἀνωθεῖται γὰρ ὑπ' ἀλλήλων), ἀνάγκη εἰς βάθος ὠθεισθαι, ὥστε καὶ ὁ ἀν ληφθῆ ὑπὸ τῆς δῖνης, ἀνάγκη συγκαταφέρεσθαι· διὸ ἀνάσιμα τὰ πλοῖα ποιοῦνται· ἤδη γὰρ ὀρθόν ποτε μνημονεύεται καταποθέν.

6. Διὰ τί ἡ θάλαττα λευκότερα ἢ ἐν τῷ Πόντῳ ἢ ἢ ἐν τῷ Αἰγαίῳ; Πότερον διὰ τὴν ἀνάκλασιν τῆς ὀψεως τὴν γινομένην ἀπὸ τῆς θαλάττης εἰς τὸν ἀέρα; ὁ μὲν γὰρ περὶ τὸν Πόντον ἀήρ παχὺς καὶ λευκός, ὥστε καὶ τῆς θαλάττης ἡ ἐπιφάνεια τοιαύτη φαίνεται, ὁ δ' ἐν τῷ Αἰγαίῳ κυανός διὰ τὸ μέγρι πόρρω εἶναι καθαρός, ὥστε καὶ ἡ θάλαττα ἀνταυγοῦσα τοιαύτη φαίνεται. Ἡ ὅτι πᾶσαι αἱ λίμναι λευκότεραι τῆς θαλάττης, ὁ δὲ Πόντος ἔστι λιμνωδῆς διὰ τὸ πολλοὺς ποταμοὺς εἰς αὐτὸν ρεῖν; αἱ δὲ λίμναι διαλευκότεραι τῆς θαλάττης καὶ τῶν ποταμῶν· γράφουσι γοῦν οἱ γραφεῖς τοὺς μὲν ποταμοὺς ὄχρους, τὴν δὲ θάλατταν κυανέαν. Ἡ ὅτι διὰ μὲν τοῦ ποτίμου διέρχεται ταχὺ ἡ ὄψις, καὶ οὐκ ἀνακλᾶται πρὸς τὸν ἀέρα, ἀπὸ δὲ τῆς θαλάσσης [οὔ], οὗτ' ἀνω ἀνακλᾶται διὰ τὸ μὴ λαῖον εἶναι τὸ ὕδωρ· κάτω δ' ἀποκάμνει βαδιζουσα; διὸ μέλαινα φαίνεται. Ἐν δὲ τοῖς λιμνωδέσιν ἐπιπολῆς ὄντος τοῦ ποτίμου, κάτω δὲ τοῦ ἄλμουρῳ, οὐ διέρχεται, ἀλλ' ἀνακλᾶται πρὸς τὴν αὐγὴν· διὸ φαίνεται λευκὴ ἡ ἐπιφάνεια αὐτῆς.

7. Διὰ τί ἡ θάλαττα τοῦ ποτίμου ὕδατος ἤττον ψυχρά, καὶ τὰ ἄλυκα τῶν γλυκῶν; Πότερον ὅτι πυκνότερον ἢ θάλαττα καὶ μάλλον σώμα, τὰ δὲ τοιαῦτα ἤττον ψύχεται, ὡσπερ καὶ θερμαίνεται μάλλον; σωστικωτέρα γὰρ τοῦ θερμοῦ διὰ τὴν πυκνότητα. Ἡ ὅτι λιπαρώτερα ἢ θάλαττα; διὸ καὶ οὐ σβέννυσι τὴν φλόγα. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· τὸ δὲ λιπαρώτερον θερμότερον. Ἡ ὅτι γῆς πολὺ ἔχει, ὥστε ξηρότερον; τὸ δὲ ξηρότερον θερμότερον.

8. Διὰ τί ἡ θάλαττα εὐδιοπτοτέρα τοῦ ποτίμου, παχύτερα οὔσα; λεπτότερον γὰρ τὸ ποτίμον τοῦ ἄλμουρῳ. Ἡ οὐ τὸ λεπτόν αἴτιον, ἀλλ' εὐθυωρία τῶν πόρων πλείσται καὶ μέγισταί εἰσιν; Τὸ μὲν οὖν ποτίμον πυκνὸν διὰ λεπτομέρειάν ἐστι, τὸ δ' ἄλμουρὸν μέγала ἔχει τὰ διαίκενα. Ἡ ὅτι καθρωτέρον ἢ θάλαττα; γῆ μὲν γὰρ οὐκ ἔστιν, ἢ ὁ ἄμμος βαρεῖα οὔσα ὑφίσταται· τὰ δὲ ποτίμα γεώδη· αὐτὴ δ' ἐν τῷ μεταζῷ φερομένη ἀναθροῦται ταχύ.

9. Διὰ τί ἐν τοῖς βορείοις εὐδιοπτοτέρα ἢ θάλαττα ἢ ἐν τοῖς νοτίοις; Ἡ ὅτι ἐν τῇ γαλήνῃ χρωμα ἔχει ἢ θάλαττα; λιπαρὸν γὰρ ἔνεστιν ἐν τῷ ἄλμουρῳ γυμῳ. Σημεῖον δὲ· ἐκκρίνεται γὰρ ἔλαιον ἐν ταῖς ἀλέξιας.

verso, maximeque ubi auster reflaverit : ubi enim undæ sibi invicem ex adverso flant, ad latera extruduntur, ut in fluminibus fit, atque oriuntur vortices. Principium autem motus, quippe superne validum, volvendo fertur. Igitur quum undis latera petere non liceat (impulsus namque repelluntur mutuo), compelli ad fundum necessarium est, ita ut id quoque deferri eodem una cogatur, quodcumque vortex comprehenderit. Eademque causa est, cur repanda construantur navigia : jam enim rectum aliquando ab-sorptum esse memorie proditur.

6. Cur mare in Ponto candidius quam in Ægæo est? Utrum propter visus refractionem factam de mari in aerem? est enim aer circa Pontum crassus et albidus, ita ut etiam maris superficies talis cernatur; in Ægæo vero cœruleus, quoniam ad longinquum usque spatium purus est : quocirca mare quoque relucens talis adparet. An quod lacus omnes quam mare candidiores sunt, Pontus autem in lacus speciem transit, eo quod nulli in eum fluvii influunt? lacus enim magis quam mare et fluvii albo interstincti sunt : unde pictores flumina quidem pallida, mare vero cœruleum pingunt. An quia per aquam potulentam quidem visus cito permeat, neque ad aerem reflectitur; a mari autem sursum quoque non reflectitur, quoniam lævis aqua non est, deorsum vero progrediens fatiscit? quapropter nigrum esse videtur. In maris tandem partibus quæ lacum simulant, quum aqua potulenta superficiem tenet, salsa vero fundum, visus non permeat, sed ad lucem reflectitur : quapropter alba adparet ejus superficies.

7. Cur mare minus quam aqua potulenta frigidum est, itemque salsæ minus quam dulces? Utrum quod mare spissius et corpulentius est, hujusmodi autem res minus refrigerantur, sicut etiam amplius incallescunt, quippe quæ calorem ob densitatem melius retinent? An quia mare pinguis est? quocirca et flammam non exstinguit. Idem quoque in ceteris rebus evenit : calidius enim quod pinguis est. An quoniam multum terræ continet, ita ut siccus sit? quod enim siccus, id calidius est.

8. Cur mare melius perspicitur quam aqua potulenta, etiamsi crassius sit? potulenta enim salsa tenuior est. An tenuitas causa non est, sed rectitudo meatuum plurimorum atque amplissimorum? Potulenta itaque spissa propter tenuitatem suarum partium est, salsa vero ampla continet interstitia inania. An quia purius est mare? terra enim melle in eo inest, arena vero suo pondere subsidit; at aquæ potulentæ terrosæ sunt, ipsumque mare inter terras decurrens cito turbatur.

9. Cur aquilonis tempestatibus melius perspicitur mare quam austrinis? An quia mare per tranquillitatem colore præditum est? inest enim aliquid pinguis in succo salso. Indicium autem est, quod per sudum oleum quoddam

Εὐδίας οὖν οὐσης καὶ ἀλεινοτέρας τῆς θαλάττης, διὰ
κουφότητα ἐπανθεῖ ἄνω ὁ τοιοῦτος χυμὸς. Τοῖς δὲ
βορείοις ἤττον διὰ τὸ ψῦχος· ἔστι δὲ τὸ ὕδωρ εὐδιο-
πτότερον τοῦ ἐλαίου· τὸ γὰρ ἐλαίον χρώμα ἔχει, τὸ δ'
ἕδωρ ἄχρουν παρεμφαινόμενον σαφεστέραν ποιεῖ τὴν
ἐμφασιν.

10. Διὰ τί λουσάμενοι τῇ θαλάττῃ θάττον ζηραίνον-
ται, βαρυτέρα οὐση τῶν ποτίμων; *H ὅτι παχύτερα καὶ
γεώδης ἡ θάλαττα; *Oλίγον οὖν ἔχουσα τὸ ὑγρὸν ζηραί-
10 νεται θάττον.

11. Διὰ τί τὰ κύματα ἀνεμώδη; *H ὅτι σημεῖά ἐστι
πνεύματος ἐσομένου; ἔστι γὰρ τὸ πνεῦμα σύνωσις
ἀέρος. *H διὰ τὸ ἀεὶ προωθεῖσθαι γίνεται; προωθεί
δ' οὐ συνεχές πῶς τὸ πνεῦμα, ἀλλ' ἀρχόμενον. Τὸ
15 μὲν δὴ πρῶτον ὡσπερ προεμαράνθη, ἄλλο δὲ τοῦτο
προέωσε καὶ ἄλλην πυκνότητα ἤγαγεν καὶ ἀπεμαράν-
θη· ὡστε δῆλον, ἔταν ἤδη τὸ προωθούμενον παρῆ, ὅτι
ἤξει καὶ τὸ κινεῖν· ἀρχόμενον γὰρ τοῦτο ποιεῖ.

12. Διὰ τί τὸ κύμα προεκπίπτει τοῦ πνεύματος; *H
20 ὅτι οὐχ ἅμα παύεται τὸ πνεῦμα [τὸ] πνέον καὶ ἡ θά-
λαττα κυμαίνουσα, ἀλλ' ὕστερον ἡ θάλαττα, ἐνδέχεται
τὸ κινῆσαν πνεῦμα φθαρῆναι πρὸ τοῦ γενέσθαι αἰσθη-
τόν, ὡστ' οὐ πρότερον τὸ κύμα πνεύματος, ἀλλὰ τὸ
μὲν λανθάνει, τὸ δ' οὐ; *H οὐχὶ τὰ πνεύματα ἅμα
25 πνεῖ καὶ τὴν πλησίον θάλατταν κινεῖ, αὕτη δὲ τὴν
ἐχομένην, καὶ οὕτως ἂν ἐνδέχοιτο πρότερον τὸ κύμα
ἐκπίπτειν· ὑπὸ γὰρ τῆς θαλάσσης, καὶ οὐχ ὑπὸ τοῦ
πνεύματος, ἡ κίνησις ἡ θάττων τοῦ ἀέρος, ἡ τῆς θαλάτ-
30 τος.

13. Διὰ τί ἐν τῇ θαλάττῃ μᾶλλον νεῖν δύνανται ἢ ἐν
τοῖς ποταμοῖς; *H ὅτι δ' νέων ἀεὶ ἐπιστηριζόμενος ἐν τῷ
ὑδατι νεῖ, ἐν δὲ τῷ σωματωδέστερῳ μᾶλλον ἀποστη-
ρίζεσθαι δυνάμεθα, σωματωδέστερον δ' ἔστι τὸ θαλάτ-
35 τιον ὕδωρ τοῦ ποταμίου; παχύτερον γὰρ ἔστι καὶ μᾶλ-
λον ἀντερεῖδειν δυνάμενον.

14. Διὰ τί ποτε ἐν τῇ θαλάττῃ πλείω χρόνον διατε-
λεῖν δύνανται ἢ ἐν τῷ ποταμῷ; *H διότι τὸ ποτάμιον
ὑδρὸς λεπτόν ἐστιν; Μᾶλλον οὖν παρεισδυόμενον πνίγει.

15. Διὰ τί ἢ μὲν θάλαττα καέται, τὸ δ' ὕδωρ οὐ; *H
καέται μὲν κάκεινο, ἢ δὲ θάλαττα ἤττον σθένουσι τὸ
πῦρ διὰ τὸ λιπαρωτέρα εἶναι; Σημεῖον δ' ὅτι λιπαρω-
τέρα ἀπὸ γὰρ τῶν ἄλων ἐλαίον ἀφαιρεῖται. *H καὶ
ἤττον δύνανται οἱ πόροι ἀρμόττειν τῷ πυρὶ διὰ τὸ
45 παχύτεροι εἶναι, καὶ μᾶλλον γε δῆ, ἅτε καὶ τῶν ἄλων
ἐνυπαρχόντων; Ὡσπερ οὖν τὸ ξηρὸν τοῦ ὑγροῦ ἤττον
σβεστικόν, καὶ τὸ ξηρὸν μᾶλλον κατὰ λόγον καυστικόν
ἔστι, καὶ ἕτερον ἐτέρου μᾶλλον τῷ ἐγγυτέρῳ τοῦ θερ-
μοῦ εἶναι, τὸ ξηρότερον δὲ τῇ θαλάττῃ· ἄμφω δὲ ταῦτα
τοῦ μᾶλλον ὑπάρχει.

secernitur. Ergo ubi tempestas serena tepidiusque mare
est, succus huiusmodi sua levitate superne efflorescit. Quod
aquilonis tempestatibus minus fit propter frigus; est autem
aqua translucidior quam oleum: id enim colore præditum
est; aqua vero, utpole coloris experts, imagini sese admi-
scens eam clariorem reddit.

10. Qua de causa qui mari se laverint, ocium resiccantur, etiamsi mare gravius sit quam aquæ potulentæ? An quia crassius et terrosus est mare? Ergo quum parum humoris contineat, cito siccatur.

11. Cur fluctus ventosi sunt? An quia flatus futuri indices sunt? flatus enim compulsus aeris est. An ideo fit quia perpetuo propellitur? propellit autem flatus, ubi nondum continuus est, sed inchoat tantummodo. Primus igitur quasi emarcuit, mox autem hunc alter propellit, factaque altera densitate elanguit: quare ubi uuda propulsa jam adest, propellentem quoque venturum esse palam fit: facit enim id ipsum ubi incipit.

12. Cur fluctus ante flatum prorumpit? An quia non simul ventus flare desistit et mare fluctuare, sed mare serius, ideo fieri potest ut qui moverit, flatus ante obcidat quam sensui patefiat, ita ut non fluctus flatum præcedat, sed hic quidem lateat, ille vero non? An flatus non ubique simul spirant, sed primum unde originem petunt? simul autem spirant et mare sibi proximum movent, hoc vero insequens, atque ita fieri poterit ut fluctus prius prorumpat: motus enim velocior aeris, vel maris, a mari, non a flatu provenit.

13. Cur in mari melius quam in fluviis natare possunt? An quod qui natat, semper aquæ adnitendo natat, adniti autem firmiter ad id possumus, quod corpulentius est, aquaque marina fluviali corpulentior est? crassior enim et ad renitendum validior est.

14. Cur tandem in mari plus temporis valent tolerare quam in fluvio? An quia fluvialis aqua tenuis est? Magis igitur subiens strangulat.

15. Cur mare quidem deurit, aqua vero non? An et aqua deurit, sed mare minus ignem exstinguit, quoniam pinguius est? Id vero pinguius esse eo probatur quod e sale depromitur oleum. An etiam meatus maris minus adaptari possunt igni, quia crassiores sunt, idque eo magis, quum sal insit? Ut igitur quod siccum est, minus extinguere quam quod humidum potest, ita etiam quod amplius siccum est, pro portione urere valet, et alterum magis altero, quo propius ad calorem accedit; mari autem major siccitas inest: ei igitur isthæc ambo insunt plenius.

16. Διὰ τί ἀπὸ μὲν τῆς θαλάττης οὐκ ἀποπνεῖ ζῶθεν ψυχρὸν, ἀπὸ δὲ τῶν ποταμῶν; Ἡ ὅτι ἡ μὲν θάλαττά ἐστιν ἐν ἀναπεπταμένοις τόποις, οἱ δὲ ποταμοὶ ἐν στενοῖς; Ἡ μὲν οὖν ἀπὸ τῆς θαλάττης αὔρα εἰς πολλὸν τόπον σιδόνεται, ὥστ' εἶναι ἀσθενής, ἡ δ' ἀπὸ τῶν ποταμῶν ἀθρόως φέρεται καὶ μᾶλλον ἰσχύει· διὸ μᾶλλον εἰκότως φαίνεται ψυχρά. Ἡ οὐ τοῦτό ἐστιν αἴσιον, ἀλλ' οἱ μὲν ποταμοὶ ψυχροὶ εἰσιν, ἡ δὲ θάλαττα οὔτε θερμή, οὔτε ψυχρά; γίνεται δ' ἡ αὔρα καὶ ἡ ἀναπνοῦ θερμαινομένων, ἡ ψυχομένων τῶν ὑγρῶν· ὁπότερον γὰρ ἂν τούτων πάσχη, ἐξαερούται, ἐξαερούμενου δὲ τοῦ ὕδατος ὁ ἀήρ ὁ γινομένος φέρεται, ὅ ἐστιν αὔρα. Τὸ μὲν οὖν ἀπὸ τῶν ψυχρῶν ψυχρὸν εἰκότως ἀποπνεῖ, τὸ δ' ἀπὸ τῶν σφόδρα θερμῶν ἀποπνεόν ψύχεται καὶ γίνεται ψυχρὸν. Τοὺς μὲν οὖν ποταμοὺς ψυχροὺς ἀπαντας εἴροι τις ἂν, ἡ δὲ θάλαττα οὔτε ψυχρά, οὔτε θερμὴ σφόδρα ἐστίν. Οὐτ' οὖν τὸ ἀποπνεόν ψυχρὸν ἀπ' αὐτῆς ἐστίν, διὰ τὸ μὴ ψυχρὰν εἶναι, οὔτε ψύχεται ταχύ, διὰ τὸ μὴ θερμὴν εἶναι σφόδρα.

17. Διὰ τί ἐν τοῖς μείζοσι πελάγεσι βραδύτερον καθίσταται κύματα ἢ ἐν τοῖς βραχέσιν; Ἡ ὅτι ἐκ τῆς πολλῆς κινήσεως βραδύτερον καθίσταται πᾶν ἢ ἐκ τῆς ὀλίγης; ἐν δὲ τοῖς μεγάλοις πελάγεσι πλείων ἡ ἀμπωτις γίνεται ἢ ἐν τοῖς βραχέσιν. Οὐθὲν οὖν ἄλογον τὸ πλείον βραδύτερον καθίστασθαι.

18. Διὰ τί τὸ ἄλμυρὸν ὕδωρ ψυχρὸν μὲν οὐ πότιμον, θερμαινόμενον δὲ μᾶλλον γίνεται πότιμον, καὶ θερμὸν δ' ὄν καὶ ἀποψυγόμενον; Ἡ διότι εἰς τὸ ἐναντίον ἀπὸ τοῦ ἐναντίου πέφυκε μεταβάλλειν; ἐστὶ δὲ τὸ πότιμον τῷ ἄλμυρῷ ἀντικείμενον. Καὶ θερμαινόμενου μὲν ἀτρέφεται τὸ ἄλμυρὸν, ψυχομένου δ' ὑφίσταται.

19. Διὰ τί τὰ πρὸς τῇ θαλάττῃ, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ὕδατα γλυκέα [ὑδατα], ἀλλ' οὐχ ἄλμυρά; Ἡ διὰ τὸ ποτιμώτερον διηθούμενα γίνεσθαι, διηθεῖται δὲ τὸ ἐγγύτερον τῆς θαλάττης μᾶλλον;

20. Διὰ τί τὸ ἄλμυρὸν ὕδωρ οὐκ ἀπόρρυστον ἐστίν; Ἡ διότι τὸ μὲν βαρὺ στάσιμον, τὸ δ' ἄλμυρὸν βαρὺ; διὸ καὶ τὰ θερμὰ μόνον τῶν ἄλμυρῶν ὑδάτων ἀπόρρυστά ἐστιν· ἔχει γὰρ κορυφότητα ἐν αὐτοῖς, ἡ κρατεῖ τῆς κατὰ τὴν ἄλμυρίδα βρωπύτητος· τὸ γὰρ θερμὸν κορυφώτερον ἐστίν. Ἐτι τὰ μὲν ἀπόρρυστα διηθεῖται διὰ τῆς γῆς ἠθουμένων δ' αἰεὶ μάλιστα ὑφίσταται τὸ παχύτατον καὶ βαρύτατον, ἐκκρίνεται δὲ τὸ κοῦφον καὶ καθαρὸν· ἐστὶ γὰρ τὸ μὲν ἄλμυρὸν βαρὺ, τὸ δὲ γλυκὺ κοῦφον· διόπερ ἐστὶ γλυκέα τὰ ἀπόρρυστα. Τὸ δ' αὐτὸ αἰτιῶν ἐστὶ καὶ διὰ τὸ τὸ ἄλμυρὸν ὕδωρ κινούμενον καὶ μεταβάλλον γλυκύτερον γίνεται· κορυφώτερον γὰρ καὶ ἰσθενέστερον διὰ τὴν κίνησιν γίνεται.

21. Διὰ τί ἐν τῇ Λιβύῃ ἐν ὀρύξει τις παρὰ τὴν θάλατταν, τὸ πρῶτον πότιμον, εἰθ' ἄλμυρὸν γίνεται ταχύ, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις τόποις ἤττον ποιεῖ τοῦτο; Πότερον

16. Quam ob causam de mari quidem mane aura frigida non spirat, de fluminibus vero spirat? An quoniam mare quidem in locis patulis situm est, flumina vero in angustis? Aura igitur maris in spatium dispergitur amplum ita ut reddatur imbecillis, fluminum autem confertim meat ampliusque valet: hinc frigidior merito adparet. An causa non in eo est, sed flumina quidem frigida sunt, mare vero nec calidum, neque frigidum est? fit enim aura et respiratio humore vel calescente, vel frigescente: utrum enim ex his passus fuerit, humor in aerem convertitur: quod si fiat, aer inde ortus procurrit, idque aura est. Quæ igitur a frigidis proficiscitur aura, frigida merito spirat; quæ vero a valde calidis, refrigeratur frigidaque fit. Fluvios igitur frigidos reperies omnes, mare autem neque frigidum, nec calidum valde est. Itaque nec frigidum est quod ab eo spirat, quia mare frigidum non est, nec cito refrigeratur, quia valde calidum non est.

17. Cur fluctus in majoribus pelagis tardius sedantur quam in brevibus? An quia res omnis tardius post motum copiosum quam post paucum ad pristinam conditionem redit? aestus enim in magnis pelagis amplior fit quam in parvis. Haudquaquam ergo rationi repugnat, si res copiosior tardius componatur.

18. Cur aqua salsa frigida quidem potulenta non est, calfacta vero magis fit potulenta, sive calida, seu refrigerata bibatur? An propterea quod de contrario in contrarium res quæque mutari solita est? aqua enim potulenta salisæ opposita est. Tum ubi calescit quidem, portio salsa decoquitur, ubi vero refrigeratur, subsidit.

19. Cur aquæ sitæ propter mare dulces magna ex parte sunt, non vero salisæ? An quia percolatæ potui aptiores redduntur, percolatur autem melius quæ mari propior est?

20. Cur aqua salsa deflua non est? An quia gravis quidem aqua stagnat, salsa autem gravis est? quapropter et calidæ tantummodo ex salisæ defluæ sunt: habent enim levitatem intra se, quæ pondus salsuginis superat: calidum namque levius est. Adde quod aquæ profluentes per terram percolantur; dum autem percolantur, quantum crassissimum et gravissimum est, id semper magis magisque subsidit; quantum vero leve atque purum, secernitur: salisam enim grave, dulce vero leve est: hinc dulces defluæ sunt. Hoc idem quoque causa est, cur aqua salsa, ubi movetur transferturque, dulcior fiat: motu enim levior atque debilior redditur.

21. Cur, si quis in Africa propter mare foderit, aqua principio dulcis, post brevi salsa prodit, dum ceteris in locis minus id evenit? Utrum quia prima quidem aqua in

δτι τὸ μὲν πρῶτον το ὑπάρχον ὕδωρ ἐν τῷ τόπῳ καὶ τὸ πεπεμημένον ὑπὸ τῆς γῆς ἐστίν, δταν δὲ χρονισθῆ, ἢ θάλαττα προσδιηθουμένη διὰ τὸ πρόσφρατον εἶναι ποιεῖ ἀλυμυρώτερον· ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις ἢ οὐκ ἔχει, ἢ πολλὸ ὕδωρ
5 διὰ τὸ μὴ ξηραίνεσθαι τὸν τόπον;

22. Διὰ τί τοὺς ἄλας θάττον τῆκει τὸ ἄλυμυρὸν ὕδωρ ἢ τὸ πότιμον; Ἡ διότι τὸ μὲν τῆκεσθαι ἐστὶ τὸ ὑπὸ τοῦ ὑγροῦ θερμοῦ εἰσιόντος διαρῆσθαι, ὡσθ' ὑγρὸν εἶναι, οὐ τῆκει δὲ ἢ τὰ ὄλως μὴ δυνάμενα εἰσεῖναι, ἢ τὰ οὐ-
10 τως ὥστε μὴ θιγγάνειν· μόλις δὲ τῆκει τὰ βραδῶς διεξιόντα· τὰ δ' ἐπιόντα βιαζόμενα, ταῦτα τὰχιστα διαρῆι; Οὐκ εἰσέρχεται δὲ τὰ λίαν μεγαλομερῆ· ὑπερέχει γὰρ τῶν πόρων· τὰ δὲ μικρομερῆστερα διέρ-
15 χεται οὐ ψαύμενα. Ἔστι δὲ τὸ μὲν πότιμον λεπτόν, τὸ δ' ἄλυμυρὸν παχύτερον· ὥστε τὸ μὲν βραδῶς διὰ τὴν λεπτότητα διαδύνον μόλις τῆκει, τὸ δ' εἰσέρχεται μὲν, ἤττον δέ, καὶ διὰ τὸ μεγαλομερῆστερον εἶναι διαρῆι καὶ βιάζεται θάττον.

23. Διὰ τί τὸ ὕδωρ ἤττον φαίνεται λευκόν, ἐὰν κινῶται, ὡς καὶ ἡ φρίκη; διὸ καὶ Ὁμηρος ἀρχομένον φησὶ τοῦ πνεύματος (Ἰλ. η, 64).

μελάνει δὲ τε πόντος ὑπ' αὐτῆς.

Ἡ διὰ δύο αἰτίας, ἐγγύθεν μὲν τῆς ὄψεως οὐσης, διὰ τὸ διεῖναι τὴν ὄψιν μᾶλλον ἡρεμοῦντος, κινουμένου δὲ
25 μὴ εὐθυπορεῖν· τὸ δὲ διαφανὲς λευκὸν φαίνεται· δι' οὐ γὰρ μὴ διέρχεται ἡ ὄψις, μέλαν φησὶν εἶναι· διὸ καὶ ὁ ἀῆρ πόρρωθεν μέλας φαίνεται, ὁ δ' ἐγγὺς λευκός, καὶ θαλάττης τὸ μὲν ἐγγὺς λευκόν, τὸ δὲ πόρρωθεν κυανοῦν καὶ μέλαν· πόρρωθεν δὲ, κινουμένης πῶς τῆς ὄψεως,
30 καὶ τῷ διανακλᾶσθαι ἀθρόον τὴν ὄψιν, ἐὰν ἡρεμῆ, πρὸς τὸ φῶς, κινουμένου δὲ μὴ δύνασθαι;

24. Διὰ τί ἐν τοῖς βαθέσι πελάγεσι τὸ κῦμα οὐκ ἐπι-
γελᾷ, ἀλλ' ἐν τοῖς μικροῖς; Πότερον δτι τὸ μικρὸν φε-
ρόμενον ὕδωρ διαρῆται ὑπὸ τοῦ ἀέρος μᾶλλον ἢ τὸ
35 πολὺ; διὸ θραύεται πατάξαν μᾶλλον. Ἐν μὲν οὖν τῷ βαθεῖ πολὺ τὸ κινούμενον, ἐν δὲ τῷ βραχεῖ ὀλίγον.

25. Διὰ τί οἱ πρὸς νότον τόποι ἀλυκώτερα τὰ ὕδατα ἔχουσιν; Ἡ διὰ τὸ τὴν θάλατταν ὑπὸ νότου ὠθεῖσθαι ὑπὸ τὴν γῆν κεράννυται;

26. Διὰ τί τῶν ὑδάτων τὸ ἄλυμυρὸν ἐπὶ τῷ γλυκεῖ οἶνω μᾶλλον ἐπιπολάζει ἢ ἐπὶ τῷ αὐστηρῷ; Πότερον
40 δτι μᾶλλον ἔχει γῆν ὁ γλυκός, ὡσπερ ἡ ἀσταφίς; Ἡ δτι βαρύτερος καὶ γλισχρότερος ὁ γλυκός, ὡσθ' ἤττον μί-
γνυται, μὴ μιγνόμενον δ' ἐφίσταται;

27. Διὰ τί ὄλως ἐφίσταται γεῶδες ὄν; ἢ γὰρ οἰκεία
45 φορὰ κάτω. Πότερον δτι μᾶλλον ἔχει γῆν ὁ γλυκός; Ἡ διὰ τὴν θερμότητα, καθάπερ οἱ ἄλας; ὁμοιον γὰρ ἐξανθήματι. Ἡ δι' ἄλλην αἰτίαν; εἰ γὰρ οὐ διὰ τοῦτο, καὶ ἐπὶ τῷ γλυκεῖ μᾶλλον, οὐκ ἄλογον· θερμώτατος γάρ.

loco ipso praesto jam erat concoclaque sub terra est; sin vero perstiterit, mare percolando additum, quippe recens, aquam reddit salsiorem; ceteris autem locis aqua vel nulla est, vel plurima, quia nempe locus non desiccatur?

22. Cur sal liquat ocuis aqua salsa quam potulenta? An quod liquatio eo constat ut ab humore, calore subeunte, fiat divisio, ita ut liquidum sit, non liquant autem tum quæ subire omnino non possunt, tum quæ ita subeunt ut non tangant; vix vero illa eliquant quæ facile transmeant; contra celerrime dirimunt quæ vi illata invadunt? Non subeunt autem quæ amplis admodum partibus constant, quippe quæ meatus excedunt; contra quæ minutioribus constant, transeunt sine tactione. Atqui potulenta quidem aqua tenuis, salsa vero crassior est, ita ut altera quidem sua tenuitate facile penetrans vix liquefaciat, altera vero subeat quidem, sed minus, atque propter suarum partium magnitudinem dirimat atque vim inferat celerius.

23. Cur aqua minus candida adparet, si moveatur, ut in maris horrore fit? unde Homerus flatu oriente inquit:

et flatu nigrescit pontus eodem.

An duabus de causis: si prope quidem est visus, quod visio magis transmeat aqua manente; ubi vero movetur, directo tramite non progreditur; candidum namque esse videtur quod perlucidum est: per quod enim visus non transit, id atrum esse adfirmat: quamobrem aer quoque niger e longinquo, candidus vero qui propior est, adparet, et maris quod prope quidem adest, candidum, quod vero procul, ceruleum et nigrum; e longinquo vero, quando visus quodammodo movetur, causa etiam est quod confertim ad lucem reflectitur, ubi quiescit: quod fieri nequit, ubi movetur?

24. Cur fluctus in altis pelagis non subrident, sed in parvis? Utrum quoniam aqua pauca ubi movetur, ab aere magis dividitur quam multa? propterea illidens facilius frangitur. Atqui in alto multum, in brevi vero parum est quod movetur.

25. Cur loca austrum versus spectantia aquas continent salsiores? An remiscetur propterea quod mare ab austro sub terram pellitur?

26. Cur aqua salsa vino dulci magis quam austero supernatat? Utrum quod dulce plus terræ continet, sicuti uva passa? An quia gravius et lentius dulce est, ita ut minus misceatur; ubi vero non admiscetur, innatat aqua?

27. Cur omnino innatat, etiamsi terrena sit? proprius namque hujus motus deorsum est. Utrum quod dulce plus terræ continet? An propter calorem modo salis? efflorescentiæ namque similis est. An alia de causa fit? nam si non propterea ita fiat, idque inprimis in vino dulci, rationi non repugnat: calidissimum enim est.

28. Διὰ τί τὰ κύματα πρότερον φοιτᾷ ἐνίοτε τῶν ἀνέμων; Ἡ δίοτι καὶ τελευτᾷ ὕστερον; τὸ γὰρ πρῶτον πνεῦμα ὡσανεὶ προδιαλύεται τοῦ ὡσθέντος κύματος· ἀφικνεῖται δ' οὐκ αὐτὸ τὸ πρῶτον ὡσθέν, ἀλλ' αἰεὶ ἢ ὡς γίνεται τοῦ ἐχομένου.

29. Διὰ τί αἱ κυματοδέστεραὶ γαῖ στερραὶ γίνονται πολλάκις οὕτω σφόδρα ὡσπερ ἡδαρισμένοι, καὶ ἡ μὲν κυματοῦδος γῆ στερρά, ἡ δ' ἀποθεν χαῦνος; Ἡ δίοτι καὶ μικρὰ ἄμμος οὐ πόρρωθεν ἐκβάλλεται ὑπὸ τοῦ κύματος, ἀλλ' ἡ μείζων μάλλον, ὡσπερ καὶ τῆ χειρὶ βάλλειν πόρρω οὐ τὸ ἐλάχιστον μάλιστα δυνατόν; Ἐπειτα πολλῶν κυκωμένων τὰ ἐλάχιστα ἐμπέπτοντα πυκνοῖ. Ἡ δὲ τοῦ κύματος λωφῶντος κίνησις ἐδαφίζει, κινεῖ δ' οὐκέτι. Διὰ μὲν οὖν τὸ τὰ μικρότατα μὴ πόρρω δύνασθαι πηδᾶν, ἐκ μικρῶν σφόδρα συντέθειται· διὰ δὲ τὸ πολλάκις κινεῖσθαι συνεχῆς γίνεται πιπτούσης ἄμμου, ἔως ἂν συναρμόσῃ· διὰ δὲ τὸ κύμα τὸ τελευταῖον ἐδαφίζεται, καὶ τὸ ἥρέμα ὑγρὸν συγχολλᾷ· ἡ δὲ πόρρω ξηρὰ τε οὕσα διίσταται, καὶ ἐκ μειζόνων ἐστὶ λιθιδίων καὶ ἀνεδάριστος.

30. Διὰ τί τῆς θαλάσσης τὰ ἄνω τῶν ἐν τῷ βάθει ἄλυμυρῶτερα καὶ θερμότερα; Ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τοῖς φράσει τοῖς ποτίμοις τὸ ἐπιπολῆς ἄλυμυρῶτερον τοῦ εἰς βάθος, καίτοι ἔδει τὸ κατωτέρω· βαρύτερον γὰρ τὸ ἄλυμυρον. Ἡ δίοτι ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀήρ ἀνάγει αἰεὶ τὸ ἐλαφρότατον ἀπὸ τῶν ὑγρῶν; τὸ δὲ ποτιμώτερον αἰεὶ κουφότερον, μάλλον δ' ἀπάγει ἀπὸ τῶν ἐγγυτέρω τόπων, ὥστε καὶ τῆς θαλάττης ἀπὸ τῶν ἐπιπολῆς, καὶ τῶν ποτίμων ἀνάγκη τὸ λειπόμενον ἄλυμυρῶτερον εἶναι, ἀφ' ὧν ἀνῆκται ἢ ἀφ' ὧν μῆθέν, ἢ ἔλαττον τὸ γλυκύ. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ θερμότερα τὰ ἄνω· τὸ γὰρ ἄλυμυρον θερμότερον τοῦ ποτίμου· διὸ καὶ φασὶ τινες τῶν ἡρακλεισιζόντων ἐκ μὲν τοῦ ποτίμου ξηρανομένου καὶ πηγυμένου λίθους γίνεσθαι καὶ γῆν, ἐκ δὲ τῆς θαλάττης τὸν ἥλιον ἀναθυμιάσθαι.

31. Διὰ τί τῆς θαλάττης τὰ πρὸς τῆ γῆ γλυκύτερά ἐστιν; Ἡ δίοτι ἐν τῇ κινήσει μάλλον ἐστίν; κινούμενον δὲ τὸ ἄλυμυρον γλυκύτερον γίνεται. Ἡ ὅτι καὶ ἐν τῷ βάθει ἄλυμυρῶτερον ἐστὶ τὸ ὕδωρ, τὰ δὲ πρὸς τῆ γῆ ἤττον ἐστὶ βαθέα; διὸ καὶ τὰ γχιβαθῆ ἄλυμυρά ἐστίν, καὶ οὐχ ὁμοίως γλυκέα. Τούτου δ' αἴτιον ὅτι βαρὺ ὄν τὸ ἄλυμυρον φέρεται μάλλον εἰς βάθος.

32. Διὰ τί ἡ θάλαττα μόνον τῶν ὑδάτων κάεται, τὰ δὲ πότιμα καὶ ποτάμια οὐ; Πότερον ὅτι γῆν πολλὴν ἔχει; δηλοῦσι δ' οἱ ἄλες. Ἡ δίοτι λιπαρά; δηλοῖ δὲ τὸ ἐν τοῖς ἔλασιν ἐπιστάμενον ἔλαιον.

33. Διὰ τί ἐν ταῖς λίμναις ἄμμος οὐ γίνεται, ἢ ἤττον ἢ ἐν τῇ θαλάττῃ καὶ τοῖς ποταμοῖς; Ἡ ὅτι ἐν τῇ θαλάττῃ πέτραι γίνονται, καὶ ἡ γῆ ἐκκέκασται μάλιστα, ἢ δ' ἄμμος ἐστὶ πέτρα ἐξηγημένη εἰς μικρὰ καὶ ἐλάχιστα μόρια, ψήχεται δὲ διὰ τὴν πληγὴν τῶν κυμάτων.

28. Cur fluctus ante interitum veniunt quam venti? An quia etiam posterius desistunt? primus etenim flatus prius quasi dissolvitur quam fluctus quem impulit; devenit autem in terram non ea unda quae prima impulsa est, sed semper impulsus ferit sequentem.

29. Cur littora fluctuosiora solida saepe efficiuntur adeo ut quasi pavimenta videantur, atque fluctuosa quidem terra solida est, remota vero laxa? An propterea quod fluctus arenam non minutam, sed majusculam potius, procul eiciunt, uti et manus non quod minimum est, id maxime longe jacere potest? Tum etiam, ubi multa remiscuntur, minima densant incidentia. Fluctuum vero residentium motio in pavementum convertit, sed non amplius movet. Ergo quoniam minima procul prosilire nequeunt, ex admodum parvis coagmentantur; quoniam vero motu frequenti agitantur, continuum redditur, arena incidente, donec coaptaverit; fluctibus tandem ultimis in pavementum convertitur, et humor sensim irrorans conglutinat; at pars remota orae dehiscit, utpote sicca, lapillisque constat majoribus, et in pavementum non convertitur.

30. Cur superior pars maris salisior et calidior est quam quae in fundo? In puteis quoque similiter potui idoneis superficies salisior est quam pars fundo propior, quamquam inferius debuisse: gravius enim quod salsum est. An quia sol et aer partem humorum levissimam adsidue educunt? quo magis enim potulenta est aqua, eo levior semper est, potiusque de propioribus locis hauriunt, ita ut e maris etiam superficie hauriant, atque quod ab aquis dulcibus restat, salisior necessario esse debeat, ea unde aliquid eductum est, magis quam quibus nihil, vel parum dulcedinis. Propterea calidiora quoque sunt superiora: salsum enim quam potulentum calidius est: quapropter nonnullis Heracliti sectatoribus placet ex aqua potulenta siccata concretaque lapides terramque fieri, e mari autem solem exhauriri.

31. Cur maris pars terrae proxima dulcior est? An quia frequentius movetur? salsa enim aqua, ubi movetur, dulcior redditur. An quoniam aqua in profundo quoque salisior est, minus autem alta quae proxima terrae est? quomobrem et quae statim a terra praecipiti altitudine descendunt, salsa sunt, et non aequae dulcia. Cujus rei causa est quod salsum suo pondere ad fundum potius defertur.

32. Cur mare solum omnium aquarum deurit, aquae vero potulentae et fluviales non? Utrum quia multam continent terrae? quod salis argumento constat. An quoniam pingue est? quod oleum demonstrat sali innatans.

33. Cur in lacubus arena fit vel nulla, vel paucior quam in mari et fluviiis? An quia saxa in mari inveniuntur, et terra exusta maxime est, arena autem saxum est in parva minimaque fragmenta contritum, teritur autem ictu flu-

- ἐν δὲ ταῖς λίμναις οὐ γίνονται ὁμοίως πέτραι καθα-
 ραί, οὐδὲ θραύονται ὁμοίως διὰ τὸ μὴ γίνεσθαι κύματα
 ὁμοίως· ἐν δὲ τοῖς ποταμοῖς μᾶλλον, ὅτι τὴν μὲν γῆν
 καταφέρουσι, τὰς δὲ πέτρας τῇ πληγῇ θραύουσιν;
34. Διὰ τί, ὅταν ἡ λίμνη ἢ κοπέση, ἢ ξηρὰ γένηται,
 ἀποκάεται ὁ σῖτος ἐν τῷ πεδίῳ μᾶλλον; Πότερον ὅτι τὸ
 ὑγρὸν τὸ ἐν τῇ λίμνῃ ἀπατμίζον τῇ ἀτμίδι θερμαίνει
 τὸν ἀέρα, ὥστ' ἐλάττους καὶ ἀσθενεστέρους ποιεῖ τοὺς
 10 τῆς γῆς, ὥσπερ λέγεται, τὰ ψύχη ἀρχεται καὶ λανθάνει
 εἰσδύομενα; Ξηρᾶς οὖν οὐσης τῆς λίμνης, διὰ πλείονος
 τόπου ἢ ψυχρότης πλείων προσπίπτουσα πῆγνυσι
 καὶ ἀποκαίει μᾶλλον. Ἐν δὲ ταῖς τοιαύταις χώραις
 τὰ ψύχη κάτωθεν γίνεται, ὥσπερ καὶ δοκεῖ, καίτοι ἢ
 15 γῆ θερμὴ τοῦ χειμῶνος, ἀλλὰ διὰ τὸ ἐφυγρὸν εἶναι κατέ-
 ψυκται τὸ ἐπιπολῆς θερμὸν τὸ ἐν τῇ γῆ· τὸ γὰρ
 ὑγρὸν οὐθ' οὕτω πόρρω ἐστὶν ὥστε μὴ ψύχεσθαι, διὰ
 τὴν ἐνοῦσαν θερμότητα ἐν τοῖς ὑγροῖς, οὐθ' οὕτως
 20 τὴν γῆν. Οἷον οὖν διὰ τὴν ψύξιν αὐτοῦ συμβαίνει ἐπὶ
 κρυστάλλου περιπατεῖν καὶ οἰκεῖν.
35. Διὰ τί ἡ θάλαττα ἀλμυρὰ καὶ πικρὰ ἐστίν; ἢ
 ὅτι ἐν τῇ θαλάττῃ πλείους εἰσὶν οἱ χυμοί; καὶ γὰρ τὸ
 ἀλμυρὸν καὶ τὸ πικρὸν ἅμα φαίνεται.
36. Διὰ τί τὰ ἐν τῇ θαλάττῃ ὄστρακα καὶ λίθοι
 στρογγύλα γίνονται; ἢ ὅτι ὁμοίως περιθραυόμενα τὰ
 ἴσχατα εἰς τὸ στρογγύλον σχῆμα ἔρχεται; τούτου γὰρ
 τὸ ἴσχατον ὁμοίον, ἢ δὲ θάλαττα πάντη κινουσα ὁμοίως
 περιθραύει.
37. Διὰ τί ἐνιαχοῦ, ἐάν τις ὀρύξη παρὰ τὴν θάλατταν,
 τὸ μὲν πρῶτον πότιμόν ἐστὶν ὕδωρ, εἴθ' ἀλμυρὸν
 γίνονται; ἢ ὅτι αὐτῆς ἐστὶ τῆς θαλάττης τῆς διηθούσης
 ὑπὸ τὴν γῆν τὸ ὕδωρ; Εἰκότως οὖν τὸ πρῶτόν ἐστι
 35 γλυκὺ· ἐλαφρότερον γὰρ ἐστὶ τὸ γλυκὺ τοῦ ἀλμυροῦ,
 καὶ ἡ θάλαττα ἔχει τι τοῦ γλυκέος, ὃ μίχθῃ τῇ γῆ μᾶλ-
 λον ἐπιπολάζει· τὸ δ' ἀλμυρὸν διὰ τὸ βῆρος καὶ διὰ τὸ
 τμητικὸν εἶναι κάτω φέρεται. Εἴτ' οὖν οὕτως, εἴτε
 κατὰ τὰς φλέβας ἐκ τῆς ἡπείρου βεῖ ἐπὶ τὴν θάλατταν
 τὸ γλυκὺ ὕδωρ, εἰκότως ἂν ἐπιπολῆς εἴη τῆς θαλάτ-
 40 της, ἢ μίγνυται αὐτῇ. Ἄνοιχθέντων δὲ τῶν πόρων,
 ὕστερον δὲ πλῆθος τὸ ἀλμυρὸν κρατοῦν τοιοῦτο πᾶν
 ποιεῖ· συμβαίνει γὰρ πεπραγμένων τῶν ἄνω πόρων
 ἄλλην ὁδὸν ζητεῖν τὸ ἐπιρρέον· ἀνοιχθέντων δ' ἐνταῦθα
 πᾶν φέρεται, καθάπερ ἐπὶ τῶν τοῦ σώματος φλεβῶν.
38. Διὰ τί ἡ θάλαττα οὔσα βαρυτέρα τοῦ ποτίμου
 ὕδατος μᾶλλον ἐστὶν εὐδιόπτος; Πότερον ὅτι λιπαρω-
 τέρα; τὸ δ' ἔλαιον ἐπιχυθὲν ποιεῖ μᾶλλον εὐδιόπτον·
 45 ἔχουσα δ' ἐν αὐτῇ λίπος εἰκότως μᾶλλον εὐδιόπτος
 ἐστίν. ἢ οὐκ ἄπαν τὸ ἐλαφρότερον καὶ εὐδιόπτοτε-
 50 ρον; αὐτὸ γὰρ τὸ ἔλαιον ἐλαφρότερον τοῦ ὕδατος, εὐ-
 διόπτοτερον δ' οὐ. ἢ οὐκ εὐδιόπτοτερον ἐστίν, ἀλλὰ

lucum; at in lacubus saxa pura non aequè inventiuntur,
 neque comminuantur eodem modo, eo quod fluctus non
 pari modo excitantur; sed in fluviis potius, quoniam terram
 secum deferunt saxaque ictu comminuant?

34. Quam ob causam, ubi lacus vel defecit, vel exsicca-
 tus est, frumentum in campo acrius deurit? Utrum quod
 humor lacus dum evaporatur, aerem suo vapore calefacit,
 ita ut minus atque imbecillius reddat gelu quam locis cavis
 et paludibus vicinis? An de terra, ut vulgo dicitur, frigus in-
 cipit et subit clanculum? Lacu igitur sicco, frigus vehemen-
 tius per spatium amplius invadens congelat deuritque am-
 plius. Locis autem huiusmodi frigora inferne adveniunt,
 quemadmodum et vulgo creditur, quamquam terra caeat
 tempore hiberno; verum quia uvida est, calor qui telluris su-
 perficiem tenet, refrigeratus est: humor enim nec adeo pro-
 cul est ut non refrigeretur propter calorem qui in liquidis
 inest, nec adeo paucus ut omni vi careat, quia terra per-
 madida est. Fit igitur propter ejus refrigerationem ut quasi
 super glacie et ambuletur et habitetur.

35. Cur mare salsum et amarum est? An quia in mari
 plures exstant sapes, quippe quum salsum et amarum si-
 mul adparent?

36. Cur testæ et lapides in mari rotunda redduntur? An
 quia extrema pari modo circumfracta ad rotundam deveni-
 unt speciem? huius enim extrema similia sunt, mare
 autem quoquoersus agitando pariter circumundique
 frangit.

37. Quamobrem nonnusquam, si quis circa mare info-
 diat, prima quidem aqua potulenta est, post vero salsa
 efficitur? An propterea quod a mari ipso provenit aquam
 sub terram colanti? Merito igitur prima dulcis est: levior
 enim dulcis quam salsa est, et mare dulcis aliquid humo-
 ris in se habet, quod terræ admistum potius superficiem
 petit; salsum vero, quoniam et grave est et aptum ad
 secundum, inferiora petit. Sive igitur ita fiat, sive per
 venas ex continente in mare dulcis fluat aqua, rationi non
 repugnat eam in maris quod ei admiscetur, superficie reperi-
 ri. Meatibus vero patefactis, postea humor salsus copia sua
 vincens sibi similem totam reddit aquam: addidit enim ut
 superis obseptis meatibus, iter aliud quaerat aqua adfluens;
 contra patefactis universa isthuc fertur, quo modo in cor-
 poris venis fit.

38. Cur mare, etiamsi gravius quam aqua potulenta sit,
 facilius perspicitur? Utrum quia pinguis est? nam oleum
 adfusum id reddit perlucidius, meritoque quum intra se
 pinguis aliquid habeat, perlucidius est. An non quidvis,
 quo levius, eo perlucidius est? ipsum enim oleum aqua le-
 vius est, verum non perlucidius. An non perlucidius est,

φαίνεται; τὸ γὰρ πότιμον ὕδωρ ἀπὸ τῆς γῆς, ἢ ἀπὸ βρυμάτων ἐστίν, ἢ δὲ πηγῇ συναφίησι μετὰ τοῦ ὕδατος καὶ γῆν, ὥστε τῷ μὴ καθαρὰ εἶναι τὰ βρέυματα συγκατάγει τὴν γῆν καὶ ἰλὺν. Ἀυτὴ οὖν ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἤττον εἶναι εὐδίοπτον.

39. Διὰ τί οἱ νέοντες ἐν τῇ θαλάττῃ λαπαροὶ γίνονται; εἰ γὰρ οἱ πονοῦσι, καὶ οἱ τροχαζόμενοι ἰσχυρὸν πονοῦσι πόνον καὶ οὐ λαπάττονται. ἢ οἱ οὐ πᾶς πόνος ποιεῖ λάπαξιν, ἀλλ' ὁ μὴ ποιῶν σύντηξιν; ἢ δ' 10 ἐν τῇ θαλάττῃ διατριβὴ καὶ θλας δοκεῖ βρωτικωτέρους ποιεῖν καὶ λαπαρούς· θερμὴ τε γὰρ ἐστὶ καὶ ξηρὰ ἢ ἀπ' αὐτῆς ἀτμίς.

40. Διὰ τί Πᾶσα λίμνη πότιμος οὔσα πλύνει καὶ ῥύπτει τὰ ἱμάτια; πλύνει μὲν γὰρ τὸ γλυκὺ, ῥύπτει δὲ 15 τὸ πικρὸν, ἅμα δ' οὐχ οἶόν τ' ἔχειν ταῦτα. ἢ οὐ τῷ πικρὸν εἶναι οὐθὲν ῥύπτει, ἀλλ' ἡ γλισχροῦς ῥυπτικόν; διὸ καὶ τὰ ἀκροκώλια καὶ ὄσα μυζώδη τοιαῦτα ὥστε καὶ τῶν πικρῶν ὄσα τοῦτου μετέχει. Ἐν δὲ τῇ λίμνῃ ταύτῃ συμβέβηκε τοῦτο, ὥστε τῆς νιτρώδους δυνά- 20 μως τὸ μὲν πικρὸν ἐκκαεῦσθαι, ἐμμένειν δὲ τὸ λιπαρὸν καὶ γλισχρον. Τούτῳ μὲν οὖν ῥύπτει, πλύνει δὲ τῷ ποτίμῳ αὐτῆς.

41. Διὰ τί τὸ γαληνίζον τῆς θαλάττης λευκὸν φαίνεται, τὸ δὲ κατάφορον μέλαν; ἢ οἱ τὸ ἤττον δρώμενον 25 μελάντερον μάλλον φαίνεται, ἤττον δὲ φαίνεται τὸ κινούμενον τοῦ ἡρεμοῦντος; ἢ διότι τὸ μὲν διαφανόμενον λευκόν, τὸ δὲ μὴ διαφανόμενον μέλαν ἤττον δὲ διαφαίνεται τὸ κινούμενον.

ΤΜΗΜΑ ΚΔ.

ὍΣΑ ΠΕΡΙ ΤΑ ΘΕΡΜΑ ΥΔΑΤΑ.

1. Διὰ τί τὸ θερμὸν ὕδωρ, ἐὰν ἐπιχειρισμένοι ὣσιν 30 ελαίῳ, ἤττον θερμὸν ἐστὶ καταχεόμενον, τοῦ ελαίου θερμοῦ ὄντος; ἢ διὰ τὸ λεαίνειν ὀλισθαίνει καὶ ἤττον ἐνδύνει;

2. Διὰ τί τὰ ὕδατα ἐν τοῖς φρέασι μετὰ μεσημβρίαν γίνεται τοῦ θέρους θερμὰ; ἢ διότι τῆνικαῦτα ἤδη 35 κεκράτηκε τὸ θερμὸν τὸν ἀέρα, πρὸ μεσημβρίας δὲ τὸ θερμὸν λυεῖ τὸ ψυχρὸν καὶ παύει; οὐχ ἅμα δὲ πέπαιται καὶ κρατεῖ, ἀλλ' ὅταν ἐπιχρονίση.

3. Διὰ τί τὸ ὕδωρ θερμότερον ἐνίοτε τῆς φλογὸς γινόμενον οὐ κατακαίει τὰ ξύλα, ἢ δὲ φλόξ κατακαίει; 40 ἢ οἱ ἡ μὲν φλόξ λεπτομερὴς, καὶ τὸ ἀπ' αὐτῆς πνεῦμα, τὸ δ' ὕδωρ μεγαλομερὴς, ὥστ' οὐκ εἰσδύεται; ἢ δὲ φλόξ καὶ τὸ ἀπὸ τῶν ἀνοράκων διὰ λεπτότητα εἰσὶν ἀαλύει.

sed esse videtur? nam quum aqua potulenta aut a terra, aut a fluxu proveniat, fons suam aquam non sine terra emittit, ita ut, quum fluxus puri non sint, tum terram, tum cœnum secum devehat. Causa igitur hæc est cur minus perlicida sit.

39. Qua de causa eorum qui in mari natant, venter subducitur? quodam enim hoc a labore penderet, obijci posset, quod currentium, etiamsi vehementem exantlent laborem, venter non relaxatur. An quia ventrem subducit non omnis labor, sed solus qui nullam adfert colliquationem? mora enim in mari in universum tum edaciores reddere, tum ventrem relaxare videtur: nam vapor maris calidus et siccus est.

40. Cur lacus Pasa, qui potulentus est, lavat et detergit vestimenta? dulcedo enim lavat, amaritudo vero detergit: quæ quidem haberi simul non possunt. An nihil propter amarorem detergit, sed lentor detergere valet? quamobrem et trunculi, et quæcumque mucosa hujusmodi sunt, detergent, ita ut amara quoque, quæ hanc facultatem participant, [idem facere valeant]. In hoc autem lacu id ipsum eapropter adcidit quia nitrosæ quidem virtutis amaror deustus est, pingue vero et lentum remanet. Hoc igitur detergit, lavat autem suo dulci humore.

41. Cur mare tranquillum quidem albicat, quod defertur vero nigricat? An quia quod minus cernimus, nigrius id esse videtur, minus autem cernimus quod movetur quam quod quiescit? An quoniam candet quidem quod transpacificum, nigræ vero quod adspicui pervium non est, minus autem id transpacificum quod movetur.

SECTIO XXIV.

QUÆ AD AQUAS CALIDAS PERTINENT.

1. Cur aqua calida si adfundatur, minus calida est ubi peruncti oleo sumus, etiamsi oleum calidum sit? An quia 1 lævigat oleum, delabitur aqua, minusque subit?

2. Cur puteorum aquæ calidæ inde a meridie æstate redduntur? An quia tunc aerem jam vicat calor, ante meridiem vero calor frigus solvit eique finem imponit? non enim simul alter cessat, alter superat, sed immorando.

3. Cur aqua, etiamsi interdum calidior fiat quam flamma, ligna tamen non demrit, flamma vero deurit? An quia flamma subtilis est, itemque spiritus ab ea proficiens; aqua vero magnis constat particulis, ita ut non subeat? flamma enim carbonumque calor ob tenuitatem subeuntés resolvunt.

4. Διὰ τί τὸ μὲν ὕδωρ τὸ ζέον οὐ τήκει, ἡ δὲ κοιλία τήκει; Πότερον ὅτι τὸ μὲν θερμὸν τὸ ἐν τῇ κοιλίᾳ εἰσέρχεται διὰ λεπτότητα, τὸ δ' ὕδωρ οὐκ εἰσέρχεται διὰ παχύτητα; Ἡ δὲ διότι καὶ τὰ ἄλλα κωλύει τήκεσθαι τὸ ὑγρὸν; οὐθὲν γὰρ ἐν ὑγρῷ τήκεται· ἐν δὲ τῇ κοιλίᾳ τὸ ὑγρὸν εἰς τὴν κύστιν ὑπονοστοῦν οὕτω λύει.

5. Διὰ τί τῶν ἀγγείων ὁ πυθμὴν οὐ καίει ἐνότος τοῦ ὕδατος καὶ ζέοντος, ἀλλὰ καὶ φέρουσι τοῦ πυθμίνου ἐχόμενοι, ἐξαιρεθέντος δὲ καίει; Ἡ ὅτι σβέννυται τὸ ἐγγινόμενον θερμὸν ἐν τῷ πυθμίνῳ ὑπὸ τοῦ ὕδατος; διὸ καὶ οὐ τήκεται τὰ τεκτὰ, ἀν μὴ ψόφος ἐμπέσῃ.

6. Διὰ τί οὐχ ὑπερκεῖ τοῦ χειμῶνος ὁμοίως καὶ τοῦ θέρους τὸ ὕδωρ, οὐ μόνον ὁμοίως θερμαινόμενον, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον καὶ ὁμοίως θερμὸν ὄν, καὶ ἐτι μᾶλλον; Ἡ διότι ἡ ὑπέρζεσις ἐστὶν ἡ ἀναβολὴ τῶν πομπολύγων; Τὸ μὲν οὖν ὕδωρ αὐτὸ θερμαίνεται τότε οὐθὲν ἤττον ἢ τοῦ ψύχους, αἱ δὲ πομπολύγες αἰρεσθαι οὐ δύναται ὁμοίως διὰ τὸ τὸν περιέχοντα ἀέρα εἶναι ψυχρόν, ἀλλ' ἐλάττους τε τὰ μεγέθη αἴρονται ὑπὸ τοῦ ψύχους θλιβόμεναι, καὶ διακόπτοντος τοῦ ἀέρος ταχὺ διαπίπτουσιν, ὥστ' ἐλάττους τε τῷ ὄγκῳ καὶ τῷ πλήθει γίνονται τοῦ χειμῶνος, τοῦ δὲ θέρους τούναντιον· ἡ δὲ ὑπέρζεσις γίνεται διὰ τὸ πλήθος καὶ τὸ μέγεθος τοῦ ἀφροῦ.

7. Διὰ τί τὸ μὲν θερμὸν ὕδωρ ρυτιδοῖ, τὸ δὲ πῦρ θερμὸν ὄν, οὐ; Ἡ ὅτι τὸ μὲν πῦρ ποιεῖ πνεῦμα, ὥστ' ὄγκοι; περιτείνεται γὰρ τὸ δέρμα· ἡ δὲ κάμψις ρυτίς ἐστίν.

8. Διὰ τί τῶν ἀγγείων οἱ πυθμίνες θερμαινόμενου τοῦ ὕδατος, ἕως ἀν ἢ ψυχρὸν τὸ ὕδωρ, θερμότεροί εἰσιν; Ἡ διότι ψυχροῦ μὲν ἐτι ὄντος τοῦ ὕδατος ἐγκατακλείεται τὸ θερμὸν καὶ ἀντιπρίστανται εἰσω, κωλυόμενον ἐξίεναι, ἔταν δὲ διαθερμανθῆ τὸ ἐνὸν ὕδωρ, οὐκέτι ἀποστέγοντος, ἀλλὰ διαπνέοντος καὶ ἐλάττους γινομένου τοῦ πυρός, ψυχρότερος γίνεται ὁ πυθμὴν, ὁμοίως ὥσπερ καὶ τὰ βαλανεῖα; καὶ γὰρ ταῦτα τοῦ χειμῶνος θερμότερα ἢ τοῦ θέρους διὰ τὸ ἐγκατακλείεσθαι τὸ θερμὸν ἐν τῷ χειμῶνι μᾶλλον ἢ ἐν τῷ θέρει ὑπὸ τοῦ περιέχοντος ἕρος ὄντος ψυχροῦ.

9. Διὰ τί τὸ μὲν ὕδωρ ζέον οὐκ ἐκπαρλάζει, τὸ δ' ἔνος καὶ ἡ φακῆ, καίτοι κούφωτερον τὸ ὕδωρ τούτων, τὰ δὲ κοῦφα βῆσον ῥίψαι πόρρω; Ποιεῖ δὲ καὶ τὸ ἀργύριον ταῦτό, καὶ τοῦτο καθαιρόμενον· διὸ οἱ ἐν τῷ ἀργυροκοπέῳ καλλύοντες κερδαίνουσιν· τὸ γὰρ διαρριπτούμενον συγκαλλύοντες λαμβάνουσι τὰ λείψανα. Ἡ διότι ποιεῖ μὲν τὸν ἐκπαρλασμὸν τὸ θερμὸν ἐξατμίζον καὶ βιαζόμενον τὰ ἀντικρούοντα τῇ κατὰ φύσιν αὐτοῦ φορῆ; Τὸ μὲν οὖν ὕδωρ διὰ κούφότητα καὶ λεπτότητα οὐκ ἀποβιάζεται, ὥστ' οὐκ ἀθροίζεται πολὺ θερμὸν, ἀλλὰ πρὶν ἀλισθῆναι φθάνει διακόψαν τὸ αἶν προσελθόν· τὰ δ' ἔχοντα ἐν αὐτοῖς σῶμα, οἷον τὰ βοφίμακα, ἢ ὁ ἀργυρός, διὰ βάρος τὸ σωματοειδές

4. Cur aqua fervens quidem non liquefacit, venter autem liquefacit? Utrum quia ventris quidem calor sua tenuitate subit, aqua vero sua crassitudine non subit? An quod cetera quoque liquefieri humor prohibet? nulla enim res in humore liquefit; at in ventre humor in vesicam se recipiens ita solvit.

5. Cur fundus vasorum non urit, etiamsi aqua fervens insit, sed vel fundum tenentes deportant, aqua vero exempta urit? An quod calor ad fundum perveniens exstinguitur ab aqua? hinc quoque non liquantur res liquabiles, nisi sonitus supervenerit.

6. Cur aqua non perinde hierno tempore ut aestivo effervet, etiamsi non solum pari concalfiat igni, sed vel pleniori, ac tantumdem caleat, vel etiam vehementius? An quod aquae effervescentia bullarum expulsio est? Aqua igitur ipsa nihilo minus tunc quam per frigus calefit, sed bullae non aequae elevari possunt quia ambiens aer frigidus est, sed mole minores elevantur, quippe quum frigore comprimuntur et aere dirimente cito concidunt, ita ut et pauciores et mole minores fiant hyeme; at aestate contra: effervescentia enim propter copiam magnitudinemque spumae fit.

7. Cur calida quidem aqua rugat, ignis vero, etiamsi calidus sit, non? An quia ignis quidem spiritum creat, ita ut tumefaciat? circum enim cutis obtenditur; flexura autem ruga est.

8. Cur fundi vasorum, ubi calfacimus aquam, tam diu calidiores sunt, dum aqua ipsa frigida est? An quoniam aqua adhuc frigida, calor includitur circumobstititurque intus, quum ei exitus denegetur; at vero aqua quam continent vasa, concalfacta, quoniam non amplius coercescet, sed perspirat diminuiturque ignis, fundus frigidior redditur, non secus ac balneae? nam haec quoque hyeme quam aestate calidiores sunt, quoniam calor hierno potius quam aestivo tempore ab aere ambiente qui frigidus est, includitur.

9. Cur aqua fervens quidem bullas cum stridore non adtolliit, fresa vero legumina atque lenticula adtollunt, quamquam his levior aqua est, levioque procul projiciuntur facilius? Quin etiam argentum idem hoc facit, idque ubi depuratur: hinc qui in officinis argentariis vasa mundant, lucrum faciunt: disiectum enim converrentes reliquias sibi adsciscunt. An quia evaporando quidem calor illa-que vi iis quae suo naturali impetui obstant, bullas ac stridorem excitat? Aquae igitur, quoniam levis et tenuis est, vis non inferitur, ita ut multum caloris non colligatur, sed antequam congregate, jam diremit is qui subinde adcedit; at vero quae corpulentum quid intra sese continent, ut sorbitiones, vel argentum, haec quum propter gravitatem

ἔγοντα πολὺ, καὶ ἀνταπαθῶντα διὰ τὸ ἀποβιάζεσθαι, βία ἐξίοντος ἀποσφαιρίζεται ἢ ἀν κρατήσῃ τὸ θερμόν· οὐ γὰρ διείσι διὰ πυκνότητα, ἀλλὰ κρατεῖ, ἕως ἀν ὑπὸ τοῦ ἐπιρριόντος θερμοῦ ἀπορριφθῇ. Γίνεται δὲ πληγὴ ὡς οὗτος, διὰ τὸ ταχὺ φέρεσθαι τὸ θερμὸν κάτωθεν ἄνω.

10. Διὰ τί τὰ μὲν ὀλίγον χρόνον ἐν τῷ θερμῷ βρεχόμενα ἀνοιδεῖ, τὰ δὲ πολὺ συμπίπτει καὶ γίνεται ῥυσά; Ἡ δίοτι τὸ θερμὸν ἐκ πεπηγότος ὑγρὸν ποιεῖ, ἐκ δ' ὑγροῦ πνεῦμα, τὰ δὲ πυκνὰ ἀραιοί; Τὸ μὲν οὖν πρῶτον 10 θερμαῖον τὰ πεπηγότα ὑγρότερα ποιεῖ, καὶ ἐξ ὑγρῶν πνευματοποιῶν ὀγκηρὰ ποιεῖ διαχέον· ὅταν δὲ μᾶλλον θερμαῖνῃ τὸ περίξ, ἀραιὸν ποιεῖ, ὥστ' ἀποπνεῖται ἢ ἀσμάς, καὶ τὸ ὑγρὸν ξηραίνόμενον συμπίπτειν ποιεῖ τοὺς ὄγκους· συμπιπτόντων δὲ ῥυσοῦται τὸ περίξ 15 δέρμα πάντων· ἢ δ' ἀνωμάλως, ταύτη ῥυσὸν γίνεται.

11. Διὰ τί ὑπὸ τῶν θερμῶν ὑδάτων μᾶλλον ἢ ὑπὸ τῶν ψυχρῶν πηγνυται λίθοι; Πότερον ὅτι τῇ τοῦ ὑγροῦ ἐκλείψει γίνεται λίθος, μᾶλλον δ' ὑπὸ τοῦ θερμοῦ ἢ 20 τοῦ ψυχροῦ ἐκλείπει τὸ ὑγρὸν, καὶ ἀπολιθοῦται δὴ διὰ τὸ θερμόν, καθάπερ καὶ Ἐμπεδοκλῆς φησι τὰς τε πέτρας καὶ τοὺς λίθους καὶ τὰ θερμὰ τῶν ὑδάτων γίνεσθαι; Ἡ τὸ θερμὸν ἀπολιθοῖ, καὶ ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ δὲ λιθοῦται διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ πάγου τοῦ ὑγρὸν 25 ἀναλίσκουσαν σκληρύνειν; Δῆλον οὖν ἐκ τῆς ὑπερβολῆς καὶ τὸ ἀπλῶς.

12. Διὰ τί ἐν τῷ θερμῷ ὕδατι ἐὰν τὸν πόδα ἔχη τις, ἡρεμῶντος μὲν ἥσσαν δοκεῖ εἶναι θερμόν, ἐὰν δὲ κινήθῃ, θερμότερον; Ἡ ὥσπερ καὶ ἐπὶ τοῦ σώματος, 30 ἐὰν ἐν τῷ πνεύματι τροχᾶζῃ τις, αἰεὶ δ' προϊστάμενος ἀῆρ ψυχρότερος· εἰς δὲ τὸ πορρώτερον εἰσιῶν μᾶλλον αἰσθάνεται;

13. Διὰ τί ἐν τῷ ἡλίῳ μᾶλλον ἢ τῇ σκιᾷ τὰ θερμὰ ψύχεται; Πότερον ὅτι τὸ θερμὸν τὸ ἕλαττον ὑπὸ τοῦ 35 πλείονος φθείρεται; Ἡ ὅτι ἐν μὲν τῇ σκιᾷ τὸ ψυχρὸν περιεστηκὸς ὀλίγει τὸ ἐνὸν θερμὸν καὶ οὐκ ἐξ' ἐπεξίεναι, ὅπερ καὶ τοῖς θηήσκουσι ποιεῖ τὸ ψυχρὸν προσχεόμενον; ἔγκατακλείει γὰρ τὸ θερμὸν καὶ κωλύει ἐξίεναι, καὶ ὅπως τοῦ χειμῶνος ἅπανσι συμβαίνει τὰ 40 ἔσωθεν θερμότερον· ἐν δὲ τῷ ἡλίῳ οὐδενὸς ἀντιφραττοντος φέρεται καὶ ἄττον ἀπολείπει.

14. Διὰ τί τὸ ἐν τῷ ἡλίῳ θερμαινόμενον ὕδωρ ὥστε λουέσθαι οὐκ ἔστιν ὑγιεινότερον; Πότερον ὅτι διὰ τὸ ψύχεσθαι, καὶ ἔτι ἐπει τὸ σωματίον φρίττειν ποιεῖ; Ἡ 45 ποιεῖ μὲν καὶ τοῦτο, ἀλλὰ κἂν πολλὰκις λούηται τις, νοσερὸν ἔστιν; τὸ μὲν γὰρ θερμὸν ὅπως πεπτικόν ἔστι καὶ ξηραντικόν, τὸ δὲ ψυχρὸν σταλτικόν, ὥστ' ἄμφω ποιεῖ τι ἀγαθόν· διὸ καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ ψυχρὸν λουομένοις καὶ τὸ θερμὸν τὸ ὑπὸ τοῦ πυρὸς χρῆσιμον· τὸ 50 δ' ὑπὸ τοῦ ἡλίου διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς θερμότητος

multum corporis continent atque resistunt, quoniam visus infertur, vi exeunte calore, in globum colliguntur, ubicumque vicerit calor : propter densitatem enim non pertransit, sed vincunt, dum calor a tergo superfluens ea ejaculatus sit. Fit autem ictus, non impulsus, quoniam calor inferne sursum fertur celeriter.

10. Qua de causa quæ parum quidem temporis calida in aqua maderunt, tument; quæ vero multum, collabuntur et corrugantur? An quoniam calor ex concreto humidum facit, ex humore vero spiritum, densaque rarefacit? Principio igitur concreta calefaciens reddit humidiora, atque spiritum ex humidis creans diffundendo tumefacit; ubi vero amplius calfacit ambiens, rarefacit, ita ut vapor exspiret, humorque exsiccando moles concidere faciat? quibus collapsis cutis ambiens omnium rugatur; qua parte autem inæqualiter hoc fit, ea rugosa efficitur.

11. Cur aquis calidis potius quam frigidis lapides concrescunt? Utrum quod lapis defectu humoris consistit, caloreque potius quam frigore humor deficit, lapidescitque nimirum calore, quo modo etiam Empedocles lapides et saxa aquasque calidas fieri refert? An calor in lapidem convertit, sed frigore etiam fiunt lapides, quum nimium gelu humorem absumendo indurat? E frigidioris igitur excessu patet etiam quidam simplex efficitur.

12. Cur, si in aqua pedem quis teneat calida, quiescente quidem pede aqua minus calida esse videtur, moto vero calidior? An eodem modo quo vel circa totum corpus, si quis per ventum cucurrerit, semper aer obstans frigidior est, idque eo melius sentit qui cursum agit, quo longius progressus fuerit

13. Cur amplius in sole quam in umbra res calidæ refrigerantur? Utrum quia minor calor a majori deletur? An quod in umbra quidem frigus circumstantis calorem qui inest, reprimit, nec exire sinit? Quod idem moribundis aqua adfusa frigida advehit, quippe quæ calorem intercludit et exire vetat; denique per hyemem omnibus addit ut calidiores habeant partes interiores; at in sole re nulla obstruente, fertur ac cito deficit.

14. Cur aqua minus salubris ad lavandum est quam sol tepefacit? Utrum quia refrigeratur, atque insuper quia horrorem movet corpori? An efficit quidem etiam istud, verumtamen et si quis ea sæpe lavetur, morbida est? calor enim omnino vim coquendi et siccandi obtinet, frigus vero restringendi, ita ut utraque aliquid boni adferant : quapropter aqua et frigida et calida ex igne balneum præstat commodum; at quæ sole tepuerit, ob sui caloris imbecil-

οὐδέτερον τούτων ποιεῖ, ἀλλ' ὑγραίνει ὥσπερ τὸ τῆς σελήνης φῶς.

15. Διὰ τί τὸ ἐν τῷ ἡλίῳ θερμανθὲν ὕδωρ οὐκ ἀγαθόν; ἢ ὅτι τὰ ψυχόμενα ῥιγοῦν ποιεῖ;

16. Διὰ τί τὰ ἐν Μαγνησίᾳ καὶ τὰ ἐν Ἄταρνῇ θερμὰ πότιμά ἐστιν; ἢ διότι ἐμβάλλει ὕδωρ πλείον ἀπορρέοντι τῷ θερμῷ, οὗ ἢ μὲν ἀλυμρότης ἀφανίζεται, ἢ δὲ θερμότης διαμένει;

17. Διὰ τί ἐν Μαγνησίᾳ τὰ θερμὰ τοῦ μὲν θερμὰ εἶναι ἐπαύσατο, ἀλυμρόν δ' ἦν τὸ ὕδωρ; ἢ πλείον ἐπεύθη ἅμα ψυχρὸν ἐπὶ τὰς πηγὰς ἀλλότριον, καὶ ἐναπέσβεσε τὴν θερμότητα; ἢ δὲ γῆ ἀλυμρά μὲν ἦν, θερμὴ δ' οὐ, διὰ τὸ πλήθος τοῦ ὕδατος τοῦ ἐμβάλλοντος. Ὅμοιον οὖν συνέβη τῷ διὰ τῆς τέφρας ὕδατι ἠθουμένῳ· καὶ γὰρ τοῦτο διὰ θερμῆς ἠθούμενον ἐκείνην μὲν καταψύχει, καὶ αὐτὸ ψυχρὸν γίνεται, ἀλυμρόν τε καὶ πικρὸν διὰ τὴν τέφραν ἐστίν. Ἐπεὶ δὲ τὸ προσ- ἰὸν ἠλλοτριωμένον ἐστὶ, δι' ἄλλην αἰτίαν ἐκράτησεν ἢ θερμότης ἐνούσα ἐν τῇ γῆ τῆς ψυχρότητος τοῦ ὕδατος δι' ὀλιγότητα, καὶ ἐγένετο πάλιν θερμὰ.

18. Διὰ τί τὰ δλα τῶν θερμῶν ὑδάτων ἀλυμρά; ἢ διότι τὰ πολλὰ διὰ γῆς ἠθεῖται στυπτηριώδους (δηλοῖ δ' ἢ ὄσμη αὐτῶν), κεκαυμένης δέ; ἢ δὲ τέφρα πάντων ἀλυμρά καὶ θεῖου ὄξει· διὸ καὶ συγκαίει οὕτως ὥσπερ ὁ κεραυνός. Πολλὰ οὖν θερμὰ ἐστὶν ἀπὸ ἐπισημάνσεως κεραυνῶν.

19. Διὰ τί τὰ θερμὰ λουτρὰ ἱερὰ; ἢ ὅτι ἀπὸ τῶν ἱερωτάτων γίνονται θεῖου καὶ κεραυνοῦ.

litate neutrum illorum præstat, sed humectat perinde ac luna lux.

15. Cur aqua sole calfacta bona non est? An quia quæ refrigerantur, rigorem advehunt?

16. Cur aquæ calidæ Magnesiæ et Atarnæ potentæ sunt? An quoniam aquæ copia in defluentem calidam incidit, cujus salsugo quidem tollitur, calor vero perstat?

17. Cur Magnesiae aquæ calidæ quidem esse desierunt, salsa tamen erat aqua? An quod aquæ copia frigidæ alienæ dorepente in fontes infusa est caloremque exstinxit? terra enim salsa quidem erat, calida tamen non, propter aquæ irruentis copiam. Proximum igitur addidit ei quod aquæ quam per cinerem colamus: hæc enim transmissa per calidum cinerem et cinerem frigidum reddit, et ipsa frigida fit, salsaque et amara propter cinerem est. Sed quum aqua quæ adcesserat, alienigena esset, alia de causa calor qui terræ inest, frigus aquæ propter paucitatem vicit, atque suum calorem aquæ receperunt.

18. Cur aquæ calidæ salsæ sunt universæ? An quod pleræque per terram aluminosam percolantur (quod odore earum constat), sed perustam? omnium autem rerum cinis salsus est sulfurque redolet: quapropter et modo fulminis urit. Et quidem multa fulminis tactu calida exstiterunt.

19. Cur calidæ balneæ sacræ habentur? An propterea quod a sulfure atque fulmine, rebus sanctissimis nimirum, proveniunt?

ΤΜΗΜΑ ΚΕ.

ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΟΝ ΑΕΡΑ.

1. Διὰ τί ἐν τοῖς ἀσχοῖς τοῖς περυστημένοις ἐναπολαμ-
30 βανόμενα τὰ μέλη πόνον παρέχει; Πότερον διὰ τὴν πίεσιν τοῦ ἀέρος; ὥσπερ γὰρ οὐδὲ τοῖς ἔξωθεν πιέζουσι τὸν ἀσχὸν ἐνδίδωσιν ὁ ἀήρ, ἀλλ' ἀπωθεῖ, οὕτω καὶ τὰ ἐντὸς ἐναπολαμβανόμενα θλίβει ὁ ἀήρ. ἢ διότι βία κατέχεται καὶ πεπιληται; Ἐξω οὖν πάντα ὀρμῶν κατὰ
35 φύσιν προσαπεριδέεται πρὸς τὸ ἐντὸς ἀπειληγμένον σῶμα.

2. Διὰ τί ἐν τοῖς ἐλασι τοῖς παρὰ τοὺς ποταμοὺς γίνονται οἱ καλούμενοι βούμυκοι, οὗς μυθολογοῦσι ταύρου ἱεροῦς εἶναι τοῦ θεοῦ; ἐστὶ δὲ τὸ γινόμενον ψόφος
40 ὁμοῖος φωνῇ ταύρου, ὥσθ' αἱ βόες οὕτω διατίθενται ἀκούουσαι ὥσπερ ταύρου μυκωμένου. ἢ ὅτι ὅσοι ποταμοὶ λιμνάζουσιν εἰς ἔλη, ἢ ὅσα ἔλη λιμνάζονται, ἢ ἐπὶ θαλάττης ἀντικρούονται, ἢ τὸ πνεῦμα ἀφιᾶσιν
45 ἀθρόωτερον, ἐν τοῖς τοιοῦτοις γίνεται τοῦτο; Αἴτιον δ' ὅτι αἱ κοιλίαι τῆς γῆς γίνονται. Οὕτως οὖν κλυζόμε-

SECTIO XXV.

QUÆ AD AEREM PERTINENT.

1. Cur membra in utribus inclusa inflatis dolent? Utrum propter pressuram aeris? ut enim vel extrinsecus utrem prementibus aer non cedit, sed repellit, sic etiam quæ intus includuntur, aer comprimit. An quia per vim aer detinetur stipaturque? Foras itaque suapte natura quæquaversus ruens insuper ad corpus innititur quod intus inclusum est.

2. Cur in paludibus juxta fluvios sitis fiunt sonitus qui boum mugitus adpellantur, quos tauros numini sacros esse fabulantur? est sane fremitus qui exoritur, voci tauri similis, ita ut vaccæ, eo audito, non secus adficiantur quam si taurum audivissent mugientem. An quia quicumque fluvii stagnando in paludes convertuntur, aut quæcumque paludes restagnant, et vel a mari retorquentur, vel flatum satis confertum emittunt, in hujusmodi hoc evenit? Causa vero est, quod in terra sunt cavi. Hoc

νον τὸ ὕδωρ, διὰ τὸ ἐνεῖναι ῥεῦμα ἐν τῇ τοιαύτῃ λιμνασίᾳ, ἀπωθείται τὸν ἀέρα διὰ στενοῦ εἰς εὐρύτεραν κοιλίαν, ὅσον εἴ τις εἰς ἀμφορέα κενὸν κατὰ τὸ στόμιον ποιῶι ψῶρον, μυκῆματι ὅμοιον γίνεται· καὶ γὰρ ἡ μύκῃσις διὰ τοῦτο γίνεται τὸ σχῆμα τοῖς βουσίην. Πολύλας δὲ καὶ ἀτόπους φωνὰς ποιοῦσι τὰ σχήματα τῶν κοιλιῶν ἀνώμαλα ὄντα, ἐπεὶ καὶ ἀμφορέως τὸν πύδακα ἐάν τις ἀφελὼν διὰ τοῦ πυθμένους τρίβῃ ἔλκων ἔσω καὶ ἔξω, εἰ τρίβει διὰ τοῦ καταδήματος; ψῶρον ποιεῖ, ὥστε φεύγειν τὰ θηρία, ὅταν οἱ ὀπωροφύλακες κατασκευάσωσιν αὐτό.

3. Διὰ τί ὁ ἀήρ οὐχ ὑγρὸς, ἀπτόμενος τοῦ ὕδατος; τῶν γὰρ ἄλλων οὐδὲν ὅ τι οὐχ ὑγρὸν, ἀν ἀψήται. Ἡ διότι τὸ ἔσχατον αὐτῶν ἄμα, τὸ δ' ἐπίπεδον ἑκατέρου οὐχ ἕτερον; Τὰ μὲν οὖν ἄλλα βαρύτερα, ὁ δ' ἀήρ οὐ ῥέπει κατωτέρω τοῦ ἔσχατου. Ἄπτεται μὲν οὖν, ὅτι οὐδὲν μεταξῶ, οὐ βρέχεται δέ, ὅτι ἀεὶ ἄνωθεν τοῦ ὕδατος.

4. Διὰ τί μέσων νυκτῶν καὶ μεσημβρίας μάλιστα εὐδία γίνεται; Ἡ διότι ἡ νηνεμία ἐστὶν ἀέρος στάσις, ἐστῆκε δὲ μάλιστα, ὅταν κρατῆ ἢ κρατῆται, μαχόμενος δὲ κινεῖται; Κρατεῖ μὲν οὖν μάλιστα μέσων νυκτῶν, κρατεῖται δὲ μεσημβρίας· τότε μὲν γὰρ ὁ ἥλιος πορρωτάτω, τότε δ' ἐγγυτάτω γίνεται. Ἐτεῖ ἀρχεται τὰ πνεύματα ἢ περι ἔω, ἢ περι δυσμάς, λήγει δὲ τὸ μὲν ἔωθεν, ὅταν κρατηθῆ, τὸ δ' ἀπὸ δυσμῶν, ὅταν παύσῃται κρατῶν. Συμβαίνει οὖν τὰ μὲν μεσημβρίας παύεσθαι, τὰ δὲ μέσων νυκτῶν.

5. Διὰ τί ὑποψωσκούσης ἔω καὶ ἤδη πρῶτῃ μᾶλλον ἐστὶ ψύχος ἢ τῆς νυκτός, ἐγγυτέρω ὄντος τοῦ ἡλίου ἡμῶν; Ἡ ὅτι πρὸς ἡμέραν δρόσος καὶ πάχη πίπτει, ταῦτα δ' ἐστὶ ψυχρά; Ὡσπερ οὖν βραθέντος τοῦ παντός τοῦ ὑγροῦ ψυχρῶ γίνεται κατάψυξις.

6. Διὰ τί ἐν τῷ Πόντῳ καὶ ψύχη μάλιστα καὶ πνίγη; Ἡ διὰ τὴν παχύτητα τοῦ ἀέρος; τοῦ μὲν γὰρ χειμῶνος οὐ δύναται διαθερμαινέσθαι, τοῦ δὲ θέρους, ὅταν θερμανθῆ, καίει διὰ τὴν παχύτητα. Ἡ δ' αὐτὴ αἰτία καὶ διότι τὰ ἐλώδη τοῦ μὲν χειμῶνος ψυχρά, τοῦ δὲ θέρους θερμά. Ἡ διὰ τὴν τοῦ ἡλίου φοράν; τοῦ μὲν γὰρ χειμῶνος πόρρω γίνεται, τοῦ δὲ θέρους ἐγγύς.

7. Διὰ τί τῆς νυκτός αἰθρία μᾶλλον ἢ μεθ' ἡμέραν; Ἡ καὶ τοῦ πνεύματος καὶ τῆς παραχῆς ὁ ἥλιος αἰτιος; ταῦτα γὰρ κινήσεως τινος γενομένης συμβαίνει γίνεσθαι. Αἴτιον τοίνυν τὸ θερμόν. Ὅταν οὖν τοῦτο μὴ παρῆ, ἡρεμεῖ τὸ πᾶν, καὶ αἰρομένου τοῦ ἡλίου μᾶλλον ἢ τοῦναντίον, καὶ τό·

μήποτε ἀπ' ἡπείρου

τοῦτ' ἐστίν, ὅτι οὗ πλείστη κίνησις, ἐκεῖ ἤχιστα ἀν τι μένοι καὶ συσταῆ, μὴ δμαλοῦ ὄντος καὶ κρατοῦντος

igitur modo ubi aqua fluctuat, quoniam fluxus in ejusmodi redundatione invenitur, aerem per angustias depellit in cavum ampliolem, eodem modo quo si quis in amphoram inanem strepitum per osculum moverit, mugitui similis fit sonus: mugitus etenim bobus per id ipsum figuræ genus evenit. Multas autem mirasque voces efficiunt figuræ cavernarum, inæquales si sint: nam et amphoræ fundum si quis detracto operculo, vicissim introrsum ac extrorsum trahens perterat, dummodo per intercapedinem terat, sonum tam ingentem reddit ut feræ fugentur, quando pomariorum custodes id moliti sunt.

3. Cur aer, ubi aquam tangit, humidus non est? nihil enim de ceteris est quod, si tetigerit, humidum non redatur. An quia eorum extrema una sunt, nec plano diverso distinguuntur? Igitur cetera graviora quidem sunt; aer vero deorsum non vergit ultra extremum. Itaque tangit quidem, quia nihil interjaacet; non vero humectatur, quia semper supra aquam est.

4. Cur nocte media et meridie maxime obtinet serenitas? An quia venti tranquillitas aeris statio est, restat autem maxime, ubi aut vincit, aut vincitur; pugnantis vero movetur? Vincit itaque maxime nocte media, vincitur vero meridie: media enim nocte sol maxime removetur, meridie vero proxime adcedit. Ad hæc flatus vel ortu solis, vel obitu incipiunt; cessat autem qui ortu cæperit, ubi victus est, qui vero vesperi, ubi parta victoria desinit. Itaque fit ut alii quidem meridie, alii vero nocte media cessent.

5. Cur prima luce et jam mane frigus amplius est quam noctu, quum sol a nobis propius absit? An quoniam die instante ros cadit atque pruina, quæ frigida sunt? Ergo quasi rigato loco universo frigido humore, refrigeratio obtinet.

6. Cur in Ponto maxime et frigora et æstus fiunt? An propter aeris crassitudinem? hyeme enim penitus incalescere nequit; æstate vero, quando calefactus est, urit propter crassitudinem. Hoc idem quoque causa est, cur regiones paludosæ hyeme quidem frigidæ, æstate vero calidæ sint. An propter solis cursum? hyeme enim procul abit; per æstatem vero prope adcedit.

7. Cur noctu potius quam interdiu serenum obtinet? An quod et flatus et perturbationis causa sol est? isthæc enim motu quodam facto oriri evenit. Calor igitur causa est. Ob eamque rem ubi is abest, quiescit universum, et sole abeunte magis quam si contrarium obtineat; id quoque quod dici solet:

Ne umquam a continentibus

hoc sibi vult, quod ubi motus maximus est, ibi minime quidquam vel manere, vel consistere potest, quippe quum æquabilis non est, neque vincit res quæ consistere

τοῦ συνισταμένου. Τοῦ μὲν δὴ χειμῶνος ἡ θάλαττα τοιοῦτον, τοῦ δὲ θέρους ἡ γῆ.

8. Διὰ τί, ὅταν διαχυθῇ τὸ ὑγρὸν εἰς ἀσκούς, οὐ μόνον τὸ ὑγρὸν δέχεται ὁ πίθος μετὰ τῶν ἀσκῶν, ἀλλὰ καὶ ἄλλο προσλαμβάνει; Ἡ ὅτι ἐν τῷ ὑγρῷ ἐνυπάρχει ὁ ἀήρ; Οὗτος οὖν ὅταν μὴ ἐν τῷ πύθῳ ἐνῆ, οὐ δύναται ἐκκρίνεσθαι διὰ τὸ μέγεθος τοῦ πίθου· ἐκ γὰρ τοῦ μεζονος χαλαπώτερον ἐκθλίψαι ὀτιοῦν καὶ ὑγρὸν καὶ πνεῦμα, ὥσπερ καὶ ἐκ τῶν σπόγγων· ὅταν δὲ μερίζηται εἰς μικρά, ἐκθλίβεται ἐκ τοῦ ἀσκού μετὰ τοῦ ἐνότος, ὥσθ' ἡ τοῦ ἀέρος χώρα κινή γίνεται· διὰ καὶ τοὺς ἀσκούς καὶ ἐστὶ ἄλλο ὑγρὸν δέχεται ὁ πίθος. Καὶ μᾶλλον ἐπὶ τοῦ οἴνου τοῦτο γίνεται, ὅτι πλείων ἀήρ ἐν τῷ οἴνῳ ἐνεστιν ἢ ἐν τῷ ὕδατι. Ὅμοιον δὲ τούτῳ καὶ τὸ ταῦτ' ἀγαθῶν τῆν τε κονίαν καὶ τὸ ὕδωρ χωρεῖν ἅμα, ὅσον ἐκάτερον χωρὶς ἐγγεόμενον· εἰκοι γὰρ πολλὰ εἶναι τὰ διάκενα τῆς τέφρας. Ἄτε οὖν λεπτότερον, τὸ ὕδωρ αἰθύνει μᾶλλον καὶ συσάττει ἤδη ὥστε πυκνοῦσθαι, καὶ διὰ τὸ παρ' ἑκάστον τῶν μερῶν εἶναι τὴν σάξιν (μᾶλλον γὰρ σάττειται κατὰ μικρὸν σαττόμενον ἅπαν ἢ ἀθρόον), τούτου δὲ γινομένου ὑποκαταβαίνει τὴν κονίαν· ἅμα δὲ καὶ ἡ τέφρα εἰς αὐτὴν δέχεται τὸ ὑγρὸν διὰ τὸ ἔχειν κοιλίας· ἡ δὲ βαλλομένη τέφρα εἰς τὸ ὕδωρ θερμῆ οὔσα τέμνει αὐτὸ καὶ ἐξαεροῖ. Καὶ πρότερον δ' ὕδατος ἐγγυθέντος καὶ ὑστερον κονίας ἐπιπτώσης τὸ αὐτὸ γίνεται, ὥστε καὶ τὸ ὕδωρ ἔχει ἂν κοιλίας καὶ διάκενα αὐτὸ ἐν αὐτῷ. Ἡ οὐ τὸ ὕδωρ τὸ δεχόμενον τὴν κονίαν, ἀλλ' ἡ κονία τὸ ὕδωρ; τὸ γὰρ λεπτομερέστερον εἰκὸς εἶναι τὸ εἰσιόν. Ἐτι καὶ ἐκ τῆς πείρας δῆλον· ὅταν γὰρ ἐπιπάττηται ἡ τέφρα, καθ' ὃν ἂν τόπον ἐπιπάττηται, εἰς τοῦτον συρρεῖ τὸ ἄλλο ὕδωρ· εἶδει δὲ τὸ ἐναντίον, εἴπερ ἦν τὸ ὕδωρ τὸ δεχόμενον. Ἡ οὐ συμβαίνει τοῦτο, εἰάν πρότερον ἐγγυθῇ τὸ ὕδωρ καὶ σφόδρα διαμετώσῃ, ἀλλ' εἰάν ὀτιοῦν ἐπιβληθῇ, ὑπερχεῖται, εἰάν δ' ἅπαξ ὑπερχυθῇ καὶ ἐπιπέση ἡ τέφρα, ἤδη συμβαίνει; ἡ γὰρ τέφρα ἦν δεχομένη. Ταῦτ' οὖν τοῦτο καὶ ὅτι οἱ βόθρυοι τὴν ἐκβληθεῖσαν ἐξ αὐτῶν γῆν οὐ δέχονται· εἰκοι γὰρ δὴ ἀήρ τις προκαταλαμβάνων τὸν τόπον, καὶ διὰ τοῦτο μὴ δέχεται.

9. Διὰ τί ὁ ἀήρ παχύτερος ὢν τοῦ φωτὸς διέρχεται διὰ τῶν στερεῶν; Ἡ διότι τὸ μὲν φῶς κατ' εὐθείαν φέρεται μόνον; διὸ καὶ διὰ τῶν ἀραιῶν οὐ διορᾷ ἡ ὄψις, οἶον κισήριδος· ἐπαλλάττουσι γὰρ οἱ πόροι, ἀλλ' οὐκ ἐν τῇ ὁμαλῇ· ὁ δ' ἀήρ οὐ κωλύεται διὰ τὸ μὴ εὐθυπορεῖν οὐ διέρχεται.

10. Διὰ τί ὁ ἀήρ ψυχρὸς μὲν γίνεται διὰ τὸ ἀπεισθαι τοῦ ὕδατος, δις γὰρ δ' οὐ, καὶ σφόδρα τις φουᾷ εἰς τὸ ὕδωρ ὥστε κυμαίνειν; ὅτι δὲ ψυχρὸς, δηλοῖ μεθιστάμενος· ψύχει γὰρ ἀπὸ τῶν ὑδάτων. Ἡ ὅτι ψυχρὸς μὲν πέφυκεν εἶναι καὶ θερμὸς, ὥστε μεταβάλλει τῇ ἀφῆ ὅς ἂν τινος ἀπτηται, ὑγρὸς δ' οὐκέτι διὰ

debet. Mare itaque hyeme, terra vero aestate hujusmodi est.

8. Quam ob causam humor ubi diffunditur in utres, non solum humorem una cum utribus capit dolium, sed insuper et alium recipit? An quoniam aer in humore inest? Hicce igitur, dum in dolio quidem est, excerni propter dolii magnitudinem non potest: e majori enim spatio exprimitur difficilius quicumque humor, vel spiritus, quemadmodum etiam e spongiis; at ubi digeritur, exprimitur de utre una cum humore iis contento, ita ut locus quem occuparat aer, inanis fiat: propterea quoque dolium et utres et humorem insuper alium capit. Magisque in vino id addidit, quia plus in vino aeris inest quam in aqua. Huic rei simile est quod cineris et aquae tantumdem simul vas idem capit, quantum alteriusutrius seorsum infundi potest: cineris enim crebra interstitia esse videntur. Quum igitur tenuior sit aqua, penetrat magis et jam constipat, ita ut condensetur, vel quoniam particulatim constipatio agitur (constipatur enim quodcumque plenius, ubi paulatim, quam ubi universa moles simul constipatur), eoque facto subit cinis, simulque humorem intra se propter cavos quos continet, recipit: nam quum cinis qui in aquam injicitur, calidus sit, aquam dirimit vertitque in aerem. Idem quoque fit si primum aqua infundatur, post vero cinis incidat, ita ut aqua etiam cavos et spatia inania in se contineret. An non aqua cinerem recipit, sed cinis aquam? quod enim subtilius est, id subire congruum est. Constat item experimento: ubi enim cinis inspergitur, quo loco inspersus fuerit, in eum reliqua aqua confluit; contrarium vero fieri debuisset, si aqua cinerem caperet. An non hoc evenit, si prius aqua infusa sit et vas adfatim impleverit, sed quodcumque injectum fuerit, redundat; sin autem semel redundaverit atque cinis incidat, jam tunc evenit? cinis enim id erat quod recipiebat. Hoc idem quoque ratio est cur foveae terram ejectam non recipiant: locum enim aer quidam praecoccupasse videtur, atque propterea non recipere.

9. Cur aer qui luce crassior est, solida permeat? An quia lux quidem recta tantummodo fertur? propterea oculus quoque non transpicit per rara, ut per pumicem: meatus enim alternant, sed non in vitro; at aer non impeditur, quoniam qua transit, non recto tramite meat.

10. Cur aer tacta aqua frigidus quidem redditur, humidus vero non, etiamsi quis in aquam vehementer inflarit, ita ut fluctus moveantur? eum enim frigidum reddi tunc constat quum transportatur: qui enim ab aquis sprat, refrigerat. An quia frigidus quidem et calidus suapte natura esse potest, ita ut rei tactu immutetur, quaecumque

τὸ κορυφώτερος εἶναι; Καὶ οὐδέποτε εἰς τὸ βάθος τοῦ ὕδατος ἔρχεται, ἀλλ' αἰ τοῦ ἐπιπέδου ἀπτεται, κἄν βιάζηται κάτω, καὶ τὸ ὕδωρ ἔτι κατωτέρω φέρεται, ὅστε μήποτε εἰς βάθος ἰέναι.

5 11. Διὰ τί ὁ ἐκ τῶν πομφολύγων καὶ κάτωθεν ἀνιῶν οὐ διερός ἐξέρχεται; Ἡ δὲ διότι οὐκ ἐπιμένει τὸ ὑγρόν, ἀλλ' ὀλισθαίνει τὸ ὕδωρ; τὸ δ' ἐπὶ τῇ πομφόλυγι καὶ ἑλαττόν ἐστιν ἢ ὥστε διερεῖν.

12. Διὰ τί ὁ ἀήρ οὐκ ἀναπίμπλησι, τὸ δ' ὕδωρ; 10 καὶ εἰς τὸν αἶρα γὰρ μετατιθέμενον διερόν. Ἡ δὲ ὅτι ὡσπερ οὐδ' ὁ λίθος; οὐ γὰρ πᾶν ἐστὶν ἀναπληστικόν, ἀλλὰ τὸ γλασχρον, ἢ ὑγρόν.

13. Ἡ δὲ ὅτι ὁ ἀήρ ἄνω φέρεται; ὁ γὰρ ἀσπὸς ὅταν μὲν κενὸς ᾖ, κάτω φέρεται, ὅταν δὲ φουσηθῇ, ἄνω 15 ἐπιμένει διὰ τὸ τοῦτον ἀναφέρειν. Εἰ δ' ὁ ἀήρ ἀνακουφίζει καὶ κωλύει κάτω φέρεσθαι, διὰ τί βαρύτεροι γίνονται φουσηθέντες; καὶ πῶς, ὅτε μὲν βαρύτερός ἐστιν, ἐπιμένει, κορυφώτερος δὲ γενόμενος καταφέρεται;

14. Διὰ τί ὁ ἀήρ οὐκ ἄνω φέρεται; εἰ γὰρ τὰ πνεύ- 20 ματα τούτου κινουμένου ὑπὸ τοῦ θερμοῦ γίνεται, πέφυκε δὲ τὸ πῦρ ἄνω φέρεσθαι, καὶ τὸ πνεῦμα εἰς τὸ ἄνω ἐβάδιζειν, εἴπερ τὸ τε κινουὺν εἰς τὸ ἄνω θεῖ καὶ τὸ κινούμενον οὕτω πέφυκε φέρεσθαι· νῦν δὲ φαίνεται λοξὴν τὴν φορὰν ποιούμενος.

25 15. Διὰ τί τὸ ἀφ' ἑω ψυχρότερον ἢ τὸ ἀφ' ἐσπέρας; Ἡ δὲ διότι τὸ μὲν ἐγγύτερον μέσων νυκτῶν, τὸ δὲ μεσημβρίας, ἐστὶ δ' ἡ μεσημβρία θερμότερον διὰ τὸ εἶναι ἐγγύτατον ἡλίου, αἱ δὲ μέσαι νύκτες ψυχρότεροι διὰ τὸ ἐναντίον;

30 16. Διὰ τί αἱ νύκτες τῶν ἡμερῶν ἐν ταῖς ἀλείαις πνιγρότεροι; Ἡ διὰ τὴν ἀπνοίαν; οἱ γὰρ ἔτησιαί καὶ πρόδρομοι τὰς νύκτας ἤττον πνέουσιν.

17. Διὰ τί τὰ ἐν τοῖς ἀσχοῖς ἀσηπτα φουσηθεῖσι, καὶ 35 ἐν τοῖς περιπωματιζομένοις; Ἡ διότι σήπεται μὲν κινούμενα, ἅπαντα δὲ τὰ πλήρη ἀκίνητα, ταῦτα δὲ πλήρη;

18. Διὰ τί τῆς αἰθρίας μᾶλλον ψῦχος γίνεται ἢ ἐπι- 40 νεφέλων ὄντων; τὰ δ' ἀστρα καὶ ὁ οὐρανὸς θερμός. Ἡ δὲ διότι οὐθὲν ἀποστέγει ἐν τῇ αἰθρίᾳ τὴν ἀτμίδα, ἀλλὰ διαχέεται· ἐν δὲ τοῖς ἐπινεφέλοις ἀποστέγεται; Καὶ βορείων γε ἢ νοτίων διὰ τὸ αὐτό· ὁ μὲν γὰρ νότος ἄγει τὸ τοιοῦτον, ὁ δ' ἀπῶθεϊ. Καὶ ἀτμίζειν δὲ φαίνεται βορείους μᾶλλον ἢ νοτίους, καὶ χειμῶνος ἢ θέρους. Ἡ παρὰ τὸ ἀνόμιον; Ἡ δὲ διότι τοῦ θερμοῦ ψυχομένου ἐστὶν 45 ἢ ἀτμῆς;

19. Διὰ τί ἀήρ ὁ ἐλαττων θερμότερος τοῦ πλείονος; αἱ γὰρ στενοχωρίαί ἀλειονότεραι. Ἡ διότι κινεῖται μᾶλλον ὁ πολὺς, ἢ δὲ κίνησις ποιεῖ ψυχρόν; Σημεῖον δὲ τούτου, ὅτι κινούμενα ψύχεται τὰ θερμά.

letigerit, humidus vero idcirco esse non item potest, quia levior est. Nec umquam fundum aquae petit, sed superficiem semper tangit, etiamsi deorsum cogatur, dum aqua inferius adhuc fertur, ita ut nunquam ad fundum eat.

11. Cur aer bullis contentus, etiamsi inferne ascendens, non madidus emergit? An quia humor non insidet, sed delabitur aqua? quae enim constituit bullas, vel minor est quam ut humefacere valeat.

12. Cur aer non implet, aqua autem implet, quippe quae etiam translata in aerem madet? An eadem de causa cur et lapis implere nequeat? nec enim omnia implere valent, sed quae lenta sunt, aut humida.

13. An propterea quod aer sursum fertur? uter enim ubi inanis quidem est, deorsum fertur, ubi vero inflatus, supra manet, quia aer elevat. Sed si aer elevet atque prohibeat quominus deorsum feratur, cur inflati graviores efficiuntur? et quomodo, ubi gravior quidem est, manet, levior vero factus defertur?

14. Cur aer non sursum fertur? nam si flatus aere a calore moto fiant, ignisque sublimia petere natus sit, flatus quoque sursum meare debuisset, siquidem tum res movens sursum currit, tum quod movetur, suapte natura ita fertur; nunc vero tramite ferri obliquo patet.

15. Cur aurora frigidior quam vespera est? An quoniam altera quidem noctis medio propior est, altera vero meridiei, est autem meridies diei pars calidissima, quia soli proxima est, noctes vero mediae frigidiores propter oppositam causam?

16. Cur per aestum noctes molestiores quam dies sunt? An propter flatus absentiam? anniversarii namque et praevii venti noctu minus spirant.

17. Cur incorrupta durant quae utribus continentur inflatis, aut vasis operculo clausis? An quia putrent omnia, dum moventur; immota vero omnia sunt quae plena; isthaec autem plena sunt?

18. Quam ob causam aere sudo frigus fit acrius quam nubilo? stellae enim calidae sunt, uti et caelum. An quia aere sudo nihil est quod vapore areat, sed diffunditur; at caelo nubilo arcetur? Et aquilone magis quam austro, eadem de causa: austro enim hujusmodi res colligit, aquilo vero repellit. Et quidem aquilone magis quam austro evaporari videmus, et hiyeme potius quam aestate. An propter dissimilitudinem? An quia vapor tum adest ubi calidum refrigeratur?

19. Cur minor aeris copia majori calidior est? angusta enim omnia sunt tepidiora. An quia magis movetur copiosior; motus autem frigidum reddit? Cujus rei indicium est quod calida ubi moventur, refrigerantur.

20. Διὰ τί ὕδωρ μὲν καὶ γῆ σήπεται, ἀήρ δὲ καὶ πῦρ οὐ σήπεται; Ἡ ὅτι θερμότερον γίνεται τὸ σηπόμενον ἄπαν, πυρὸς δ' οὐδὲν θερμότερον; Ἡ ὅτι ψυχθῆναι δεῖ πρότερον, τὸ δὲ πῦρ αἰὲν θερμόν, ἐ δ' ἀήρ πυρὸς πλήρης· σήπεται δ' οὐδὲν θερμόν, ἀλλὰ ψυχθὲν· γῆ δὲ καὶ ὕδωρ καὶ ἀήρ καὶ θερμὰ καὶ ψυχρὰ γίνεται;

21. Διὰ τί τὰ ἐπινέφελα ἀλειυνότερα τῶν αἰθρίων; Πότερον ὡς οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον, ὅτι τὰ ἀστρα ψυχρὰ; Ἡ λίαν τοῦτό γ' ἀτοκον, ἀλλὰ διότι ἀτμίζει; Ἐπισημαντέον δ' ὅτι ἐν νηνεμαίᾳ ἡ δρόσος καὶ ἡ πάχνη γίνονται. Ὅταν μὲν οὖν αἰθρία ᾖ, διαπνεῖ τὸ θερμόν, ὅφ' οὐ ἀνάγεται τὸ ὑγρόν, ὥστε ψυχρὸς δ' ἀήρ· διὸ καὶ δροσίζει ἀφιέμενον τὸ ὑγρὸν ἀπὸ τοῦ θερμοῦ· ὅταν δ' ἐπινέφελον ᾖ, ἀποστέγεται· διὸ οὐ γίνεται δρόσος, οὐδὲ πάχνη ὄντων ἐπινεφέλων. Περὶ οὖν τὴν γῆν ὑπομέμον τὸ θερμόν ποιεῖ τὴν ἀλειάν.

22. Διὰ τί ἐν τοῖς ὑψηλοῖς τῶν οἰκῶν ὁ ἀήρ διευριπίζει, καὶ μάλιστα ταῖς εὐδαίαις; Ἡ διότι ὁ ἀήρ πολυκένοσ τίς ἐστὶ τὴν σύγκρισιν; Ὅταν οὖν ἀρξῆται εἰσὼ βεῖν, συγχωρεῖ ὁ ἐν τῷ οἰκῆματι ἀήρ καὶ συστῆλνεται· τοῦτου δὲ συμπίπτοντος τῷ χρόνῳ πολυκενώτερος γίνεται ὁ ἔξωθεν, καὶ χώραν πολλὴν ἴσχει. Εἰς ταύτην οὖν τὴν χώραν πίπτει ὁ ἐκ τοῦ οἰκῆματος ἀήρ, ὦν πλησίον, καὶ φέρεται εἰς ταύτην τὴν χώραν διὰ τὸ κρέμασθαι καὶ τὴν τοῦ κενοῦ φύσιν μὴ δύνασθαι ἀντιστηρίζειν. Κατὰ πολλὰ δ' αὐτοῦ μέρη τούτου συμβαίνοντος, ἔπεται αὐτῷ ὁ πλησίον διὰ τὴν πρόσοψιν· εἶτα πολλοῦ ἔξωθεν φερομένου ὁ μὲν εἰσὼ τόπος πολυκένοσ γίνεται, ὁ δ' ἔξω πυκνότερος, καὶ πάλιν ἔξωθεν εἰσὼ φέρεται, καὶ ταῦτα ἀλλάσσονται.

20. Cur aqua quidem et terra putreat, aer vero et ignis non putreat? An quoniam omne quod putret, calidissimum fit, igne autem calidius nihil est? An quia refrigerari prius oportet, ignis autem calidus semper est, aerque igne referatus est; nihil vero putret, dum calidum est, sed refrigeratum; at terra et aqua et aer cum calida, tum frigida fiunt?

21. Cur cælum nubilum tepidius est quam serenum? Utrum, ut veteres dicebant, quia stellæ frigidæ sunt? An id absurdum admodum est, sed quia vapores emittit? Animadvertendum autem est quod vento silente ros et pruina consistunt. Ubi igitur serenum est, calor perspirat, quo humor evahitur, ita ut aer frigidus fiat: qua cœ causa etiam orat humore a calore demisso; at ubi nubilum est, arcetur: quocirca nec ros, neque pruina fit, dum nubilum est. Ergo calor ad terram remanens teporem efficit.

22. Cur in altis ædibus aer freti more reciprocatur, præsertim quum cælum serenum est? An quod aer in coætextu suo multa continet interstitia? Ergo ubi hic intro fluere cœperit, cedit et contrahitur aer quem domus continet: quo concidente, tempore augetur numerus interstitiorum in eo qui foris est, et spatium multum continet. In hoc igitur spatium aer domus incidit, quippe quum prope adsit, ferturque in hoc spatium, quoniam suspensus est et natura inanis fulcire nequit. Quod ubi per multas ejus partes eveniat, proximus hunc aer insequitur ob propulsionem; tum hujus copia foras profluente, locus internus multa acquirit interstitia vacua; externus contra epissescit, rursusque foris introrsum fertur, atque hæc alternant.

ΤΜΗΜΑ ΚΓ.

ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥΣ ΑΝΕΜΟΥΣ.

1. Διὰ τί ὁ καικίας μόνος τῶν ἀνέμων ἐφ' ἑαυτὸν ἀγει τὰ νέφη; Ἡ ὅτι ἀφ' ὑψηλοτέρων τόπων πνεῖ; ἔστι γὰρ τὰ πρὸς ἔσω ὑψηλότερα τῶν πρὸς ἐσπέραν (σημεῖον δὲ τὸ τῆς πρὸς ἐσπέραν θαλάττης μέγεθος καὶ βάθος)· πνέων δ' ἀνωθεν εἰς τοῦναντίον γραμμὴν ποιεῖ τῆ φορᾶ τὰ κελια πρὸς τὴν γῆν ἔχουσαν, προσπίπτων δέ, ὡς εἴρηται, τοῖς πρὸς ἐσπέραν τῆς γῆς τόποις, καὶ συστῆλλων τὰ νέφη διὰ τὸ τῆς γραμμῆς σχῆμα, τῆ ἐκείθεν ἀνακλάσει ἐπ' αὐτὸν ὠθεῖ αὐτά. Ποιεῖ δὲ μόνος τοῦτο τῶν λοιπῶν τῶ τοὺς μὲν ὑψηλοτέρους, τοὺς δ' ἐναντίους εἶναι τόπους, πρὸς οὓς ἐκ τοῦ κάτωθεν, ἢ ἐπ' εὐθείας τὴν φορὰν γίνεσθαι συμβαίνει, τὰ κυρτὰ πρὸς τὴν γῆν ἐχούσης, ὥστ' ἀνάλασιν μὴ γίνεσθαι τοῦ πνεύματος τῶ μὴ πρὸς τὴν γῆν ἐχούσης ἀέρα ἔχειν τὴν τελευταίαν τῆς φορᾶς, ἐν ᾧ οὐδὲ νέφη ἐστὶ περὶ τὴν γῆν· τοῖς δ' ἕτερον κοίλοις καὶ τῶ ἀπληρώτῃ τῶ μὴ

SECTIO XXVI

QUÆ AD VENTOS PERTINENT.

1. Cur cæcias solus ventorum nubes ducit ad se? An quoniam de locis eminentioribus spirat? sunt enim partes quæ ad solem orientem vergunt, eminentiores quam quæ ad occasum (indicium maris obcidiui magnitudo facit et altitudo), quumque desuper in adversum spiret, lineam itinere suo terram versus concavam describit, regionemque terræ invadens, ut dixi, obcidiuam, nubesque ob lineæ suæ figuram contrahens, ad se suo inde reflexu eas pellit. Solus autem hoc præ ceteris facit, quia alia quidem loca editiora, alia vero contraria sunt, quæ versus aut inferne, aut e directo flatus ferri evenit, linea partem convexam terram versus obvertente, ita ut reflexus effici non queat, eo quod, linea faciem concavam non ad terram obversam habente, in aerem desinit venti iter, in quo non adsunt circa terram nubes; minus cavus vero et subsolano [idem non evenit], quoniam humidus non est, ita ut, quum nubes

εἶναι ὑγρόν· ὥστ' οὐ συνιστὰς ἦττον καταφανής ἐστιν αὐτοῦ ποιῶν τοῦτο δ' ποιεῖ.

2. Διὰ τί βορέαι μὲν ἐτήσιοι γίνονται, νότοι δ' οὐ; *Ἡ γίνονται μὲν καὶ νότοι, ἀλλ' οὐ συνεχεῖς, ὅτι πόρρω ἡμῶν ἡ ἀρχὴ τοῦ νότου ἐστίν, ὑπὸ δὲ τῆς βορέας οἰκοῦμεν; *Ἐπὶ οἱ μὲν ἐτήσιοι βορέαι καθεστηκότος τοῦ ἀέρος πνέουσι (θέρους γὰρ πνέουσιν), οἱ δὲ νότοι ἦρος, ὅθ' ἦττον ἔστηκε τὰ περὶ τὸν αἶρα. Πρὸς δὲ τούτοις ὁ μὲν νότος ὑγρὸς, τῷ δ' ὑγρῷ ὁ αἶνα τόπος ἀλλότριός ἐστιν· διὸ ταχὺ διαλύεται τὰ ἐν αὐτῷ συνιστάμενα ὑγρά. Καὶ τὰ ὑγρά πλανητικὰ ἐστίν, ὥστ' οὐ μένων ἐν ταῦτῳ τόπῳ συμμεθίστησι καὶ τὴν τοῦ ἀέρος κίνησιν· κινουμένου δὲ μὴ ἐν ταῦτῳ πνεύματα ἄλλα συμβαίνει γίνεσθαι· ἐστὶ γὰρ πνεῦμα ἀέρος κίνησις.

3. Διὰ τί νότος πνεῖ μετὰ πάχνην; *Ἡ διότι ἡ μὲν πάχνη γίνεται πέψικως γινομένης, μετὰ δὲ τὴν πέψιν καὶ τὴν ἀποκάθαρσιν ἡ μεταβολὴ εἰς τὸναντίον γίνεται, ἐναντίον δὲ τῷ βορρῆ νότος ἐστίν; Διὰ ταῦτο δὲ καὶ μετὰ τὴν χιόνα πνεῖ νότος. *Ὅμως δὲ καὶ ἡ χιῶν καὶ ἡ χάλαια καὶ τὸ ὕδιον καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη ἀποκάθαρσις πέψικως σημειῖον ἐστίν· διὸ καὶ μετὰ τὸν ὑετὸν καὶ τὰς τοιαύτας χεημασίας πίπτει τὰ πνεύματα.

4. Διὰ τί αἱ τροπαὶ πνέουσιν; *Ἡ διὰ τὸ αὐτὸ δ' καὶ οἱ εὐριποὶ βέουσιν; μέχρι γὰρ τοῦ βεῖν καὶ ἡ θάλαττα φέρεται καὶ ὁ ἀήρ· εἴθ' ὅταν ἀντιπέση καὶ μηκέτι δύνηται τὰ ἀπόγεια προάγειν διὰ τὸ μὴ ἰσχυρὰν ἔχειν τὴν ἀρχὴν τῆς κινήσεως καὶ φορᾶς, πάλιν ἀναποδίδωσιν.

5. Διὰ τί αἱ τροπαὶ ἐκ τῆς θαλάττης εἰσίν; *Ἡ ὅτι ἡ θάλαττα πλησίον; *Ἡ ὅτι ἐναντίον ἐστὶ τῆς ἀπογείας ἡ τροπαία, καὶ ἐστὶν ἡ τροπαία ὅσον ἀναστροφή ἀπογείας; ἡ δ' ἀπογεία τὸ ἐκ τῆς γῆς πρὸς τὴν θάλατταν πνεῦμα γινόμενον, ἡ δὲ τροπαία ἡ τούτου παλίστροια· ὥστ' ἀνάγκη ἐκ θαλάττης εἶναι. [*Ἡ ἡ θάλαττα ἐστὶ] διὰ τὸ εἰς τὴν θάλατταν ἀθροισθῆναι τὸν βυέντα ἀέρα; τοῦ δὲ μὴ εἰς τὴν γῆν τοῦτο συνίστασθαι καὶ τοῦ ἀνακάμπτειν ἀπὸν αἴτιον, ὅτι ἡ θάλαττα ἐν κοίλῳ ἐστίν· ὁ δ' ἀήρ, ὥσπερ τὸ ὕδωρ, βεῖ αἰεὶ εἰς τὸ κοιλώτατον.

6. Διὰ τί οἱ ἐνεφιαὶ ὕδατος γενομένου θάπτον παύονται; *Ἡ ὅτι αἱ κοιλίαι συμπίπτουσι τοῦ νέφους, ὕδατος γενομένου, ἐν αἷς ἡ ἀρχὴ τοῦ πνεύματος συνίσταται;

7. Διὰ τί οὐχ οἱ αὐτοὶ ἀνεμοὶ πανταχοῦ ὑέτιοι εἰσίν; *Ἡ ὅτι οὐχ οἱ αὐτοὶ πανταχοῦ πρὸς ὄρη ἀντιπνέουσιν, ἀλλ' ἕτεροι κεῖνται πρὸς ἕτερα ζῆν; ὅσον γὰρ πρὸς ἐναντή μάλιστα βρόντων, ἐναυθὰ βρίσεται μᾶλλον τὰ νέφη, οὗ ἀδυνατεῖ ἔτι προωθεῖν αὐτὰ ἀνεμος· ὑφιστάμενα δὲ καὶ πιεζόμενα βήγγυται.

cogat, minus manifesto quam caecias id ipsum faciat quod facit.

2. Cur aquilones quidem anniversarii fiunt, austri vero non fiunt? An fiunt quidem et austri, sed non continui, quia initium austri procul a nobis est, sub aquilone vero habitamus? Praeterea aquilones anniversarii tranquillo aere fiunt, quippe qui per aestatem fiunt, dum austri vere oriuntur, quando aer minus stabilis est. Adde etiam quod auster quidem humidus est, ab humido autem superior locus alienus est: quomobrem humores qui eo in loco consistunt, cito dissolvuntur. Humores praeterea erratici sunt, ita ut, quum eodem loco non maneat, secum transportet et aeris motum: quum autem non loco eodem moveatur, efficitur ut flatus alii orientur: flatus enim motus aeris est.

3. Cur auster post pruinae flat? An quia pruina obli-nente concoctione oritur, mutatio autem post concoctionem purgationemque fit in contrarium, aquilonique contrarius auster est? Haec eadem causa est cur post nivem auster spiret. Omnino autem et nix et grando et imber et omnis id genus purgatio concoctionis indicium est: unde fit etiam ut post imbres ceterasque ejusdem generis tempestates flatus cadant.

4. Quomobrem fiunt tropici? An eadem ratio est cur et euripi fluant? nam et mare et aer feruntur, donec profluunt; deinde ubi in obicem incidunt, nec amplius propellere valent terrestres, quia principium motus atque impetus habent imbecillum, tunc rursus reciprocant.

5. Cur tropici de mari veniunt? An quia mare vicinum est? An quia tropaeus terrestri obpositus, estque tropaeus quasi inversio terrestris? terrestris enim flatus est ex terra ad mare profluens; hujus vero reciprocatio tropaeus est, ita ut de mari eum venire necessum sit. An e mari venit, quoniam aer fluens collectus in mare est? ratio enim cur nec in terram consistat, et reflectatur abiens, quod mare in cavo situm est; aer autem modo aquae semper ad id fluit quod cavissimum est.

6. Cur procellae, hoc est venti qui excussi nubibus saeviunt, post imbrem oculus cessant? An quoniam post imbrem nubium cavi consistunt, in quibus flatus origo consistit?

7. Cur non iidem venti imbrem ubique adferunt? An quia non iidem montibus ubique obcurrunt, sed alii aliis montibus sunt objecti? quum enim aegre contra adclivia fluunt, nubes ibi magis consistunt, ubi eas amplius ventus propellere nequit; ubi autem consistunt et comprimuntur, rumpuntur.

8 Διὰ τί αἱ μὲν καθαραὶ δύσεις εὐδαιμόνιον σημεῖον, αἱ δὲ τεταραγμέναι χειμερινόν; Ἡ ὅτι χειμῶν γίνεται συνισταμένου καὶ πυκνουμένου τοῦ αἵρος; Ὅταν μὲν οὖν κρατῆ ὁ ἥλιος, διακρίνει καὶ αἰθριάζει αὐτόν, ὅταν δὲ κρατῆται, ἐπινεφῆ ποιεῖ. Ἐὰν μὲν οὖν ἰσχυρὰ ἦ ἡ σύστασις, εὐθὺς ἡμέρας γίνεται χειμῶν· ἐὰν δ' ἀσθενέστερα, μὴ παντάπασιν δὲ κρατουμένη, τὸ συνιστάμενον ἐξωθεῖται πρὸς τὰς δύσεις, ἐνταῦθα δὲ μένει διὰ τὸ παχύτατον εἶναι τὸν περὶ τὴν γῆν αἴρα τοῦ χειμῶνος. Ταχὺ δὲ συνίσταται καὶ ὁ ἄλλος διὰ τὸ ἔχειν ἀρχὴν καὶ ἄρῃσιν, ὃ δέξεται καὶ ἀθροῖσιν τὸ προσιόν καθάπερ ὄρθρος· ὥσπερ γὰρ ἐν τροπῇ ἐνὸς ἀντιστάτος καὶ οἱ ἄλλοι μένουσιν, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ αἵρος· διὸ ταχὺ καὶ ἐξαίφνης ἐνίοτε γίνεται καὶ ἐπὶ νέφελα. Ὅταν οὖν αἱ δύσεις τεταραγμέναι ᾖσι, σημεῖόν ἐστιν ἰσχυρόν ὅτι οὐ κεκράτηκεν ὁ ἥλιος τῆς συστάσεως, πολλὸν χρόνον ἐναντιούμενος αὐτῇ, ὥστ' εἰκότως ἐστὶ συστήναι πλείον. Καὶ ἦττον δ' ἐστὶ φοβερόν, ὅταν προχειμάσαντος ἢ ὅταν ἐξ εὐδίας τοῦτο συμβῇ· ἐκεῖνος μὲν γὰρ ἔοικεν ὥσπερ ὑπόλειμμά τι εἶναι, οὕτω δ' ἀρχὴ συστάσεως.

9. Διὰ τί λέγεται·

οὐ ποτε νυκτερινὸς βορέας τρίτον ἴκετο φέγγος;

Ἡ διότι ἀσθενῆ τὰ πνεύματα τὰ ἀπὸ τῆς ἀρκτου, ὅταν ἦ νυκτερινά; σημεῖον γὰρ ὅτι οὐ πολλὰς ἐκινήσεις ἀήρ, τὸ τηλικαῦτα πνεῦσαι ὅτε ἐλίγη θερμότης ὑπῆρχεν· ἢ δ' ἐλίγη ἐλίγον ἐκίνει αἴρα. Τελευτῆ δ' ἐν τρισὶ πάντα, καὶ τὰ ἐλάχιστα ἐν τῇ πρώτῃ τριάδι, ὥστε καὶ τοῦτο τὸ πνεῦμα.

10. Διὰ τί ὁ βορέας πυκνότερον πνεῖ ἢ ὁ νότος; Ἡ ὅτι ὁ μὲν βορέας γαιτειῶν τῇ οἰκουμένῃ οὐ λανθάνει ὀλιγοχρόνιος ὢν (ἔμα γὰρ πνεῖ καὶ πάριστιν), ὃ δὲ νότος οὐκ ἀφικνεῖται διὰ τὸ πόρρωθεν πνεῖν;

11. Διὰ τί ὁ νότος ἦττον μετὰ χειμερινὰς νύκτας πνεῖ ἢ μετ' ἡμέρας; Ἡ ὅτι καὶ τῆς νυκτὸς ὁ ἥλιος ἐγγύς ἐστι τῇ πρὸς νότον χώρῃ, καὶ ἀλειονότεραι αἱ νύκτες ἐκεῖ ἢ πρὸς ἀρκτον αἱ ἡμέραι, ὥστε πολλὰς κινεῖται ὁ ἀήρ, καὶ οὐθὲν ἐλάττων ἢ μετ' ἡμέραν; Ἄλλ' αἱ θερμότεραι ἡμέραι κωλύουσι μᾶλλον πνεῖν, ξηραίνουσαι τὰς ὑγρότητας.

12. Διὰ τί ἐπὶ κυνὶ ὁ νότος πνεῖ, καὶ τοῦτο ὥσπερ τι ἄλλο γίνεται τεταραγμένως; Ἡ διότι θερμὰ τὰ κάτω, τοῦ ἡλίου πόρρω ὄντος, ὥστε πολλὰ ἢ ἀτμὴ γίνεται; Καὶ πολλοὶ δὲ ἔπνεον, εἰ μὴ διὰ τοῦς ἐτῆσιας· νῦν δ' οὗτοι κωλύουσιν. Ἡ ὅτι ἐπὶ πᾶσι μὲν σημαίνει τοῖς ἀστροῖς δυομένοις, ἢ ἐπιτάλλουσιν, οὐχ ἥκιστα δ' ἐπὶ τούτῳ; Ἀἴλον οὖν ὅτι πνεύματα μάλιστα ἐπὶ τούτῳ καὶ μετ' αὐτόν. Ἐπεὶ δὲ πνίγει, καὶ πνεύματα εἰκότως ἐπ' αὐτῷ τὰ θερμώτατα κινεῖται· ὃ δὲ νότος θερμὸς ἐστίν.

8. Quam ob causam obcasus purus quidem serenum indicat, turbulentus vero tempestatem hyemalem? An quod hyems aere consistente episeescentique fit? Ergo ubi sol vincit, discernit serenumque reddit aera; ubi vero vincitur, nubibus obfascat: Quodsi igitur concrementum validum est, hyems continuo luce prima erumpit; si vero imbecillius, nec tamen ex toto subcumbens, obcasum versus depellitur quod consistit, ibique manet, eo quod aer terrae proximus hyeme crassissimus est. Mox reliquus quoque consistit, quoniam initium fulcimentumque obtinet, quod suscipere atque colligere possit quantum adceserit, quo modo et diluculum: ut enim in acie conversa in fugam, uno consistente, ceteri quoque restant, sic et circa aera fieri solet: quamobrem cito ac repente interdum prodeunt loca obnubila. Ubi igitur obcasus turbatus est, validum signum subpeditat, concrementum non victum esse a sole, etiamsi diu cum eo pugnaverit, ita ut merito plus consistere possit. Et quidem minus timendum, ubi hyeme praegressa quam ubi post serenum id acciderit, quippe quum illa ratione veluti reliquiae quaedam sunt; hac vero initium concrementi.

9. Cur dici solet:

Tertia lux numquam nocturno aquilone laborat?

An quod flatus septemtrionales imbecilli sunt, ubi noctu spirant? argumento enim est non copiosum esse aera motum, quod eo tempore spirabat, quo calor exiguus suberat: exiguus namque calor exiguum aera movebat. Atqui res omnes tero numero finiuntur minimaeque primo ternario, ita ut hic quoque ventus iisdem finibus circumscribi debeat.

10. Cur aquilo crebrius quam auster spirat? An quoniam aquilo, utpote parti orbis terrarum habitatae vicinus, non latet ubi parum temporis flat (nam simul atque spirat, etiam adest); at auster, quia e longinquo flat, non pervenit?

11. Cur auster minus hibernis noctibus quam diebus spirat? An quia sol etiam noctu australi regioni propinquus est, et noctes ibi tepidiores quam dies aquilonem versus sunt? Itaque aeris multum movetur, et nihilo minus quam interdum; sed dies calidiores, quum humores exsiccant, impediunt quominus impensius flat.

12. Cur auster caniculae tempore flat, idque ordine fit, si quid aliud? An propterea quod regio inferior sole remoto calida est, ita ut vapor copiosus fiat? Et multi revera austri aspirarent, nisi anniversarii impedirentur; nunc vero anniversarii prohibent. An quia sideribus omnibus obcidentibus, vel orientibus signum datur, sed praecipue hoc sidere? Constat itaque flatus maxime huius sideris tempore ac post id vigere. Verum quum aestu praestat, flatus quoque ejus tempore calidissimos moveri consentaneum est; auster autem calidus est

16. Διὰ τί ἐπ' Ὀρίωνι γίνονται αἰόλοι μάλιστα αἱ
 ἡμέραι καὶ ἀκαιρίαι τῶν πνευμάτων; Ἡ δὲ ἐν μετα-
 βολῇ αἰεὶ πάντα ἀορισταί μάλιστα, ὁ δ' Ὀρίων ἀνατέλ-
 λει μὲν ἐν ἀρχῇ ὥρας, δύνει δὲ χειμῶνος, ὥστε διὰ
 5 τὸ μήπω καθιστάται μίαν ὥραν, ἀλλὰ τὴν μὲν γίνε-
 σθαι, τὴν δὲ παύσθαι, διὰ ταῦτα ἀνάγκη καὶ τὰ πνεύ-
 ματα ἀκατάστατα εἶναι διὰ τὸ ἐπαμφοτερίζειν τὰ ἐξ
 ἑκατέρας; Καὶ χαλεπὸς δὲ λέγεται καὶ δύνων, καὶ
 ἀνατέλλων ὁ Ὀρίων διὰ τὴν ἀοριστίαν τῆς ὥρας· ἀνάγ-
 10 κη γὰρ παραχρῆδη εἶναι καὶ ἀνώμαλον.

16. Διὰ τί ὁ νυκτερινὸς βορέας τριταῖος λήγει; Πό-
 τερρον ὅτι ἀπὸ μικρᾶς καὶ ἀσθενοῦς ἀρχῆς, ἢ τρίτη δὲ
 χρισίμος; Ἡ δὲ ἀθρόος ἢ ἐκχυσις, ὡσπερ τῶν ἐκνε-
 φῶν; Ταχεῖα οὖν ἢ παύλα.

15 15. Διὰ τί βορέαι πλεῖστοι πνέουσι τῶν ἀνέμων; Ἡ
 διὰ τὸ πρὸς τοῦτω τὴν οἰκουμένην τῷ τόπῳ ὑποκείσθαι
 ὄντι ὑψηλῶ καὶ ἔξω τροπῶν καὶ πλήρει χιόνος, ἢ οὐδέ-
 ποτε εἶνα ὄρη λείπει; Τὸ πολλὸ οὖν ὑγραינוμένων τῶν
 πεπηγότων πολλαίξις πνεῦμα γίνεται, τοῦτο δ' ἐστὶ
 20 βορέας, τὸ ἐκ τῶν ἀπὸ τῆς ἀρκτου τόπων πνεῦμα.

16. Διὰ τί οἱ νότοι πνέουσι μὲν χειμῶνος καὶ ἔαρος
 ἀρχομένου καὶ μετοπώρου λήγοντος, εἰσὶ δὲ κυματοει-
 δεῖς καὶ συνεστραμμένοι, καὶ τοῖς ἐν Λιβύῃ ἁμοίως
 ψυχροὶ ὡς οἱ βορέαι ἐνταῦθα; Ἡ διότι πλησίον τοῦ
 25 ἡλίου ὄντος ἀνάγκη κινεῖσθαι τὰ πνεύματα, ὁ δ' ἡλιος
 τοῦ χειμῶνος πρὸς νότον φέρεται καὶ τοῦ μὲν ἔαρος
 ἀρχομένου, τοῦ δὲ μετοπώρου τελευταῖος ἤδη θερμαί-
 νει, τὸ δὲ θέρος πρὸς βορέαν φέρεται, ἐκείνους δ' ἀπο-
 λείπει τοὺς τόπους; θερμὸς δ' ἐστὶ διὰ τὸ μίγνυσθαι
 30 τὸ πνεῦμα τῷ κατὰ Λιβύην ἀέρι θερμῷ ὄντι, καὶ διὰ
 τοῦτο μεγαλοκύμων νοτίζειν ποιεῖ τὸ θέρος, ἐμπύπτων
 εἰς τὴν θάλατταν.

17. Διὰ τί ὁ νότος δυσώδης; Ἡ δὲ ὑγρὰ καὶ θερμὰ
 ποιεῖ τὰ σώματα, ταῦτα δὲ σήπεται μάλιστα; Οἱ δ' ἐκ
 35 τῆς θαλάττης νότοι ἀγαθοὶ φυτοῖς· ἐκ θαλάττης γὰρ αὐ-
 τοῖς προσπίπτει· καὶ τῆς Ἀττικῆς τῷ Θριασίῳ πεδίῳ
 αἴτιον, διότι ἀπεψυγμένος ἀφικνεῖται· αἱ δ' ἐρυσίδαι
 γίνονται ὑπὸ ὑγρότητος θερμῆς μὲν, ἀλλοτρίας δὲ.

18. Διὰ τί ἄνεμος γίνεται πρὸ τῶν ἐκλείψεων ὡς τὰ
 40 πολλά, ἀπρόνυχον μὲν πρὸ τῶν μεσονυκτίων ἐκλεί-
 ψων, μεσονύκτιον δὲ πρὸ τῶν ἑφῶν; Ἡ διότι ἀμαυ-
 ροῦται τὸ θερμὸν τὸ ἀπὸ τῆς σελήνης διὰ τὸ πλησίον
 ἤδη φορᾶν εἶναι, ἐν ᾧ γενομένου ἔσται ἢ ἐκλείψις;
 Ἀνιεμένου οὖν ᾧ κατείχεται ὁ ἀήρ καὶ ἡρέμει, πάλιν
 45 κινεῖται καὶ γίνεται πνεῦμα τῆς ὀψιαιτέρον ἐκλείψεως
 ὀψιαιτέρον.

19. Διὰ τί ὁ νότος οὐκ ἀρχόμενος, ἀλλὰ λήγων ὑέ-
 τιος; Πότερον ὅτι πόρρωθεν συναίγει τὸν ἀέρα, γίνεται
 δὲ συνιστάντος τὸ ὕδωρ, συνίσταται δ' ἔσπερον ἢ ἀρ-
 50 χεται; Ἡ δὲ ἀρχομένου θερμὸς ἐστὶν ὁ ἀήρ ἔτι διὰ

13. Qua de causa Orionis exortu dies maxime variant
 flatuumque intempestivi obtinent impetus? An quoniam in
 mutatione semper omnia maxime sunt indeterminata;
 atqui oritur quidem Orion ineunte fructuum tempestate,
 obcidit vero hyeme, ita ut, quum nondum constat tempestas
 ulla, sed alia quidem incipit, alia vero cessat, flatus etiam
 inconstantes esse necesse est, utpote quum in utramque
 partem vergunt quæ ab utraque proveniunt? Et quidem
 difficilem esse Orionem cum orientem, tum occidentem per-
 hibent propter tempestatis instabilitatem: turbulentum
 enim atque inæquabilem esse necesse est.

14. Cur aquilo nocte exorsus die tertia cessat? Utrum
 quia ex parvo imbecillique initio prodit, tertia autem
 dies decretoria est? An quoniam universus simul modo
 procellarum nubibus excussarum funditur? Compendio
 igitur cessat.

15. Cur plurimi ventorum aquilones spirant? An quo-
 niam pars orbis terrarum habitata huic loco subdita est emi-
 nentiori et extra solstitium posito nivisque pleno: quæ nix
 montibus nonnullis numquam deest? Plerumque igitur
 tabescentibus concretis humoribus sæpe fit ventus; is au-
 tem aquilo est, flatu nimirum qui ab ursæ regione venit.

16. Cur austri quidem tum hyeme atque ineunte vere,
 tum autumno cessante spirant, undabundique sunt et con-
 torti, atque Africanis non minus frigidi quam regionis
 nostræ incolis aquilones? An propterea quod sole propin-
 quo spiritum moveri necesse est, sol autem per hyemem
 austrum versus fertur, et ineunte vere desinenteque au-
 tumno jam calfacit, æstate contra septemtriones petit et
 loca relinquit illa? calidus enim propterea est, quia spiritus
 aeri Africæ miscetur, qui calidus est: hinc etiam in mare
 prorumpens magnos excitat fluctus, facitque australem
 æstatem.

17. Cur auster male olet? An quoniam humida et calida
 reddit corpora, hæc autem maxime putrescunt? Austri
 vero ex mari provenientes stirpibus prosunt: nam ex mari
 in eas incidunt, et Thriasio campo terræ Atticæ auster
 [fertilitatis] causa est, quoniam refrigeratus accedit; ru-
 bigo autem per humorem calidum, sed alienum consistit.

18. Cur ventus magna ex parte ante lunæ defectus
 excitatur, prima quidem vespera ubi defectus media fit
 nocte; media vero nocte, ubi mane? An quoniam calor
 lunæ propterea hebetatur, quia cursus jam proximus est,
 quo ubi pervenerit, defectus incidit? Remittente itaque ca-
 lore, quo detinebatur aer ac quiescebat, rursus movetur
 ac in flatum convertitur, idque eo serius, quo serius evenit
 defectus.

19. Cur auster non incipiens, sed desinens imbrem ad-
 fert? Utrum quod aerem cogit e longinquo, fit autem
 pluvia ubi cogit, cogitur autem postea quam cœperit?
 An quoniam incipiente eo calidus adhuc aer est, quum

τὸ ἐκ τοιοῦτου ἐηλυθῆναι, ἐπιχρονιζόμενος δὲ ψυχθεὶς συνίσταται μᾶλλον εἰς ὕδωρ;

profectus ab hujusmodi sit; processu autem temporis refrigeratus in aquam potius cogitur?

20. Διὰ τί ὁ νότος, ὅταν μὲν ἐλάττων ἦ, αἰθριὸς ἐστίν, ὅταν δὲ μέγας, νεφώδης καὶ χρονιώτερος; Πρότερον, ὡς περ τινὲς λέγουσι, διὰ τὴν ἀρχήν; ἔαν μὲν γὰρ ἀπ' ἐλάττωνος, αἰθριός, ἔαν δ' ἀπὸ πλείονος ὀμίση, νεφελώδης. Ἡ ὅτι ἐλάττων ἀρχόμενός ἐστιν, ὥστ' οὐ πολλὸν αἶρα ὠθεῖ, ἐπὶ τῆλει δ' εἴωθε γίνεσθαι μέγας; διὸ καὶ παροιμιάζεται·

20. Quam ob causam auster ubi minor quidem est, serenus est, ubi vero major, nubilus et diuturnior? Utrum, ut quidam aiunt, propter initium? nam si ex minori proficiatur principio, serenus est: sin vero ex ampliori, nubilus. An quia minor est incipiens, ita ut non multum aeris pellat; versus finem contra magnus fieri solet? unde et proverbium fertur:

20 ἀρχομένου γε νότου καὶ λήγοντος βορέαο.

quum cessat boreas, quumque auster surgere coepit.

21. Διὰ τί προΐεται τοῦ χειμῶνος ἀπὸ τῆς ἐν τὰ κνεύματα, τοῦ θέρους δὲ καὶ ἀφ' ἐσπέρας; Ἡ ὅτι ὅταν μηκέτι κρατῇ ὁ ἥλιος, ἀριέμενος ὁ ἀήρ βεῖ; Δύνων τ' οὖν καταλείπει νέφη, ἀρ' ὧν οἱ ζέφυροι· καὶ ὅσον ἂν ἐπαγάγη ἐκείνοις τοῖς ἐν τῷ κάτω ἡμισφαιρίῳ οἰκοῦσιν, ἐωθιῶν πνεῦμα γίνεσθαι· τάναντία δέ, ὅταν δύνη ἐν τῷ κάτω μέρει, ἐκείνοις τε ζεφύρους ποιήσει καὶ ἐνταῦθα ἐωθιῶν πνεῦμα ἀπὸ τοῦ ἐπομένου αἰέρος αὐτῷ. Διὰ τοῦτο κἂν καταλάβῃ ἄλλον ἄνεμον, μεῖζων γίνεσθαι αἰρομένου, ὅτι προσέθηκεν.

21. Cur tempore hiberno ab ortu emittuntur flatus, æstivo vero ab obcasu? An quoniam ubi sol non amplius vincit, aer libere profluit? Obcidens igitur nubes relinquunt, unde favonii prodeunt, et quodcumque secum adduxerit ad eos qui inferius hemisphaerium incolunt, spiritus fit orientalis; contra ubi in parte inferiori obcidit, favonios illis, subsolanum vero hic ope aeris qui eum insequitur, faciet. Unde fit ut, si quem alium ventum occupaverit, augetur sublato, quod eum sibi adjunxit.

22. Διὰ τί οἱ κύνες τὰ ἴχνη ἤκιστα εὐρίσκουσι ζεφύρου πνέοντος; Ἡ διότι μάλιστα συγγεῖ διὰ τὸ συνεχέστατος εἶναι τῶν ἀνέμων καὶ μάλιστα ὑπὸ τὴν γῆν πνεῖν;

22. Cur flante favonio canes vestigia pessime legunt? An quia plurimum confundit, quoniam ventorum omnium continentissimus est atque maxime sub terram flat?

23. Διὰ τί, ὅταν ἀστέρεις διέττωσιν, ἀνέμου σημεῖον; Ἡ ὅτι ὑπὸ τοῦ πνευμάτος φέρονται, καὶ πρότερον ἐκεῖ γίνεσθαι πνεῦμα ἢ παρ' ἡμῖν; διὸ καὶ ἀφ' οὗ ἂν τόπου φέρονται οἱ ἀστέρες, ἐν τούτῳ καὶ τὸ πνεῦμα γίνεσθαι.

23. Quam ob causam, ubi stellæ prosiiliunt, venti indicium datur? An propterea quod a flatu feruntur, priusque ibi quam apud nos flatus fit? hinc etiam, undecumque stellæ feruntur, eo in loco flatus fit.

24. Διὰ τί μεγίστας νεφέλας τῶν ἀνέμων ὁ ζέφυρος ἄγει; Ἡ διότι ἐκ πελάγους πνεῖ καὶ κατὰ τὴν θάλατταν; Ἐκ πολλοῦ οὖν καὶ συναγεῖ.

24. Cur nubes maximas ventorum favonius agit? An quia de alto spirat ac super mari? Ex amplo igitur spatio colligit etiam.

25. Διὰ τί οἱ ἐπὶ τῆλει ἄνεμοι μέγιστοι; Ἡ ὅτι ὅταν ἄθροοι ἐκπνεύσωσιν, ὄλιγον τὸ θερμόν;

25. Cur venti ad postremum vehementissimi? An quia, postquam conferti efflarunt, caloris parum relinquunt?

26. Διὰ τί, ἔαν περὶ ἰσημερίαν λίψ πνεύση, ὕδωρ γίνεσθαι; Ἡ ὅτι καθ' ἑν ἂν ἦ ὁ ἥλιος τόπον τοῦ κόσμου, τὰ ἐντεῦθεν πνεύματα κινεῖ; διὸ καὶ ἡ τῶν πνευμάτων περίστασις κατὰ τὴν τοῦ ἡλίου φορὰν γίνεσθαι. Ἐπει δ' ἡ ἰσημερία μεθόριόν ἐστι χειμῶνος καὶ θέρους, ὅταν συμβῇ τὸν ἥλιον κατὰ τὴν ἡμῖν φαινομένην ἰσημερίαν ὑπερβῆληκεῖν ἢ ἐκλείπειν τοῦ ἀκριβοῦς ὄρου καὶ εἶναι μᾶλλον ἐν τοῖς χειμερίοις, συμβαίνει τοὺς ἐκ τούτου τοῦ μέρους ἀνέμους πνεῖν, ὧν ἐστὶ πῶτος λίψ, ὧν ὑγρὸς φύσει. Ὅντος δὲ τοῦ ἡλίου μᾶλλον ἐν τῷ χειμερίῳ μέρει τοῦ κόσμου, καὶ κινουῦντος τὰ ἐν αὐτῷ πνεύματα, τὰ χειμῶνος ἔργα συμβαίνει γίνεσθαι· τούτων δ' ἐστὶν ὁ ὄμβρος. Ἐτι δ' ἐπειδὴ ἡ ἰσημερία ἐστὶ καθάπερ χειμῶν καὶ θέρους ἰσοκρατῆς, ἔαν ὁποτεροῦν αὐτῶν τι προστεθῇ, εὐσημον τὴν ῥοπὴν ποιεῖ, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἰσαζόντων ζυγῶν· ἐπεὶ δ' ὁ λίψ

26. Cur, si circa æquinoctium africanus spiravit, aqua fit? An quia, quemcumque mundi locum occupaverit sol, inde flatus excitantur? propterea et pro solis cursu vicissitudo flatuum agitur. Atqui quum æquinoctium hyemis atque æstatis confinium sit, quando evenit ut sol eo tempore quod nobis æquinoctium esse videtur, aut justum transgressus sit limitem, aut retro manserit atque potius in regione restiterit hyemali, addidit ut venti ex illa regione spirant, quorum primus africanus est natura humidus. Ubi vero sol in parte mundi hiberna adest, flatusque regionis ejusdem movet, evenit ut hyems suis fungatur muneribus: cujus generis imber est. Ad hæc, quum æquinoctium tamquam æquilibrium hyemis atque æstatis sit, si alterutri earum quidquam additum sit, notabile efficit momentum, ut in æquilibribus

ἔκ τε τῆς χειμερίου τάξεώς ἐστὶ καὶ ὑγρὸς φύσει, προσ-
θεθεὶς ἐν τῇ ἰσημερινῇ ῥοπῇ χειμῶνος ἐποίησε καὶ
ἔμβρον· ὁ γὰρ ἔμβρος χειμῶν ἐστὶν οἰκειστάτος τῶν
πνεύσαντι πνεύματα.

27. Διὰ τί ὁ νότος καὶ ὁ εὐρος θερμότεροι ὄντες τῶν
ἐναντιῶν, ὁ μὲν τοῦ βορέου, ὁ δὲ τοῦ ζεφύρου, ὑδα-
τωδέστεροί εἰσιν, καίτοι διὰ ψυχρότητα ὕδωρ ἐξ ἀέρος
γίνεται; οὐ γὰρ διὰ τὸ ἀπωθεῖν τὸν βορέαν ἐντεῦθεν
γίνεται τὰ νέφη· ὁ γὰρ ζεφύρος καὶ ὁ εὐρος ἀπάγουσιν
10 ἀμφω (ὁμοίως γὰρ πλάγιοι), καὶ οἱ ἄλλοι δὲ πάντες,
ὅθεν πνεύουσιν. Πότερον ὅτι ἀντιπερισταται τὸ ψυ-
χρὸν εἰς αὐτὸν μᾶλλον, ὅταν ᾖ ἔξω τὸ θερμὸν μᾶλλον; ἢ
ἐστὶ μὲν τι καὶ τὸ ὅθεν πνεύουσιν, αἰθρίους εἶναι (καὶ
ἐστὶν εὐρος ἀπ' ἡοῦς ἐστὶν, ἡ δὲ δ' ἢ χώρα πρὸς ἑσπέραν
15 καίται, καὶ ζεφύρος), ἀλλὰ καὶ διότι πρότερον θερ-
μαινόμενος ὁ ἀήρ, ὡσπερ καὶ τὰ ὕδατα, τάχιστα καὶ
μάλιστα ψύχεται; Φέρεται οὖν ὁ μὲν ἀπὸ τοῦ εὐρου
ἀπ' ἀνατολῆς ἀπὸ βορρῆς, ὁ δ' ἀπὸ τοῦ νότου ἀπὸ με-
σημβρίας. Ὅταν οὖν ἔλθωσιν εἰς τὸν ψυχρότερον
20 τόπον, ταχὺ πῆγνυνται καὶ συνίστανται εἰς ὕδωρ,
καὶ μᾶλλον ὁ εὐρος ποιεῖ ὕδωρ, ὅτι ἀπὸ τοῦ ἡλίου μᾶλ-
λον φέρει τὸν ἀέρα, καὶ ὁμοίως θερμὸν. Ὁ δὲ νότος
λήγων ὑδατώδης, ὅτι ψυχρὸς ὁ πρῶτος φερόμενος ἀήρ
ἀπὸ τῆς θαλάττης, ὁ δὲ τελευταῖος διάθερμος ὢν ἀπὸ
25 τῆς γῆς κομίζει. ἢ οὐ μόνον τοῦτ' αἴτιον, ἀλλ' ὅτι
καὶ μεῖζων λήγων ὁ νότος γίνεται; διὸ καὶ ἡ παροιμία
εἰς αὐτόν·

Ἐρχομένου τε νότου.

Οἱ δὲ μεῖζους ψυχρότεροι· ὥστε πηγνύει ὑστερον τὰ
30 νέφη. ἢ διὰ τοῦτο ὑδατωδέστερος ἢ ἀρχόμενος;

28. Διὰ τί οἱ ἀνεμοὶ ξηραίνουσι ψυχροὶ ὄντες; ἢ
διότι ἀτμίζειν ποιοῦσιν οἱ ψυχρότεροι; Διὰ τί δὲ μᾶλλον
ἢ ὁ ἥλιος; ἢ διότι ἀπάγουσι τὴν ἀτμίδα, ὁ δ' ἥλιος κα-
ταλείπει; ἢ γράναι μὲν οὖν μᾶλλον, ξηραίνει δ' ἤττον.

29. Διὰ τί ὁ καικίας μόνος τῶν ἀνέμων ἐφ' ἑαυτὸν
ἀγει τὰ νέφη, ὡσπερ καὶ ἡ παροιμία λέγει·

Ἐκων ἐφ' αὐτὸν ὥστε καικίας νέφος;

οἱ γὰρ ἄλλοι, ὅθεν ἂν πνέωσιν, ἐνταῦθα ἀναστέλλουσιν.
Πότερον αἴτιον ὅτι ἅμα ὁ ἐναντίας πνεῖ; ἢ οὐκ ἂν ἐλάνθα-
40 νεν, ἀλλὰ πέφυκε τὸ πνεῦμα κύκλου γραμμῆν φέρεσθαι;
Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι περὶ τὴν γῆν πνεύουσιν· τοῦτο δὲ τὸ κοί-
λον τῆς γραμμῆς πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ οὐκ ἐπὶ τὴν γῆν
ἐστὶν, ὥστ' ἐπὶ τὴν ἀρχὴν πνέων ἐφ' ἑαυτὸν τὰ νέφη ἀγει.

30. Διὰ τί ἀπὸ μὲν τῆς θαλάττης οὐκ ἀποπνεῖ ἔω-
45 θεν ψυχρὸν, ἀπὸ δὲ τῶν ποταμῶν; ἢ ὅτι ἡ μὲν θάλαττα
ἐστὶν ἐν ἀναπεπταμένοις τόποις, οἱ δὲ ποταμοὶ ἐν στε-
νοῖς; ἢ οὖν ἀπὸ τῆς θαλάττης αὔρα εἰς πολλὸν τόπον
σκιδανάται, ὥστ' εἶναι ἀσθενῆς, ἢ δ' ἀπὸ τῶν ποταμῶν
ἀθρόος φέρεται καὶ μᾶλλον ἰσχύει· διὸ μᾶλλον εἰκότως
50 φαίνεται ψυχρά. ἢ οὐ τοῦτ' ἐστὶν αἴτιον, ἀλλ' οἱ
μὲν ποταμοὶ ψυχροὶ εἰσιν, ἢ δὲ θάλαττα οὔτε θερμή,

lancibus; at quum african hiberni ordinis sit naturaque
humidus, in aequinoctio additus hyemale momentum im-
bremque adfert: imber enim hyems est vento tunc flanti
familiarissima.

27. Cur auster atque eurus, etiamsi flatibus sibi con-
jectis calidiores sint, alter quidem aquilone, alter vero favo-
nio, aquæ fertiliores sunt, quamquam propter frigus aer
in aquam convertitur? haud enim quod aquilo hinc nubes
pellit, ideo fit: nam et favonius et eurus ambo nubes abigunt
(pari enim modo transversari sunt); quin etiam ceteri omnes,
unde spirant. Utrum quia frigus amplius intro circum-
obastitur, ubi calor extra amplior adest? An aliquid sane
etiam eo confert regio, unde spirant, ut serenari sint (eurus
namque ab ortu venit, nostra vero regio, æque ac favonius,
versus obcasum sita est); verum fit etiam quoniam aer præ-
calfactus celerrime ac plenissime refrigeratur, quomodo
etiam aquæ? Igitur aer ab euro quidem, quippe ab ortu,
calidus fertur, itemque ab austro, utpote a meridie. Ubi
igitur ad frigidiorum locum devenere, compendio concre-
scunt atque in aquam consistunt, magisque eurus aquam
agit, quoniam aerem potius de sole, nec minus calidum,
ducit. Auster vero cessans aquam mittit, quoniam aer
qui penitus calidus est, ex terra adfert. An non id solum
causa est, sed etiam quod ad postremum auster crescit?
unde et de illo fertur proverbium:

quumque auster surgere coepit.

Atqui vehementiores sunt frigidiores, ita ut postmodum
nubes cogat. An id ipsum ratio est cur fertillior aquæ
quam principio sit?

28. Cur venti siccant, etiamsi frigidi sint? An quoniam
qui frigidiores sunt, vaporem eliciunt? Sed cur amplius
siccant quam sol? An quia vaporem abigunt; sol autem
relinquit? Magis itaque humectat, minus vero exsiccant.

29. Cur unus ventorum cæcias nubes ad se vocat: quod
etiam proverbium declarat:

Ut cæcias nubes, sic ille trahit opes?

ceteri namque, unde spirant, inde remittunt. Utrum
causa est quod ventus adversus eodem tempore spirat? An
non latuisset, sed ventus hic suapte natura circulari linea
fertur? Ergo ceteri quidem circum terram flant, hic vero
coelum versus suæ lineæ cavum, non vero ad terram dirigit,
ita ut suam originem flando repetens nubes ad se ducat.

30. Quam ob causam de mari quidem mane aura fri-
gida non spirat, de fluminibus vero spirat? An quoniam
mare quidem in locis patulis situm est, flumina vero in
angustis? Aura igitur maris in amplum locum dispalat, ita
ut imbecillis sit, flumina autem universa simul fertur
atque amplius valet: quapropter frigidior merito adparet.
An causa non in eo est, sed flumina quidem frigida sunt,
mare vero neque calidum, nec frigidum? fit namque aura

οὔτε ψυχρά; γίνεται δ' ἡ αὔρα καὶ ἀποπνοὴ θερμομο-
 μένων ἢ ψυχομέμων· ὑπότερον γὰρ ἂν τούτων πάσχη,
 ἐξαερῶται, ἐξαερουμένου δὲ τοῦ ὕδατος ὁ ἀήρ γινόμε-
 νος φέρεται, ὃ ἐστὶν αὔρα. Τὸ μὲν οὖν ἀπὸ τῶν ψυ-
 5 χρῶν ψυχρὸν εἰκότως ἀποπνεῖ, τὰ δ' ἀπὸ τῶν σφόδρα
 θερμῶν ἀποπνέοντα ψύχεται καὶ γίνεται ψυχρά. Τού-
 μιν οὖν πεταμοὺς ψυχροὺς ἀπαντας εὔροι τις ἂν, ἢ δὲ
 θάλαττα οὔτε ψυχρά, οὔτε θερμὴ σφόδρα ἐστίν. Οὔτ'
 οὖν τὸ ἀποπνέον ψυχρὸν ἀπ' αὐτῆς ἐστὶ, διὰ τὸ μὴ
 10 ψυχρὰν εἶναι σφόδρα, οὔτε ψύχεται ταχύ, διὰ τὸ μὴ
 θερμὴν εἶναι σφόδρα.

31. Διὰ τί ὁ ζέφυρος εὐδεινός καὶ ἡδιστος δοκεῖ
 εἶναι τῶν ἀνέμων, καὶ ὅσον καὶ Ὁμηρος ἐν τῷ Ἥλυ-
 σίῳ πεδίῳ ('Ὀδ. δ, 567).

15 ἄλλ' αἰεὶ ζεφύροιο διαπνεύουσιν ἄηται;

Ἡ πρῶτον μὲν οἱ ἔχει τὴν τοῦ ἀέρος κρᾶσιν; οὔτε γὰρ
 θερμὸς ὥσπερ οἱ ἀπὸ μεσημβρίας καὶ ἔω, οὔτε ψυχρὸς
 ὥσπερ οἱ ἀπὸ τῆς ἀρκτου, ἀλλ' ἐν μεθορίῳ ἐπὶ τῶν
 ψυχρῶν καὶ θερμῶν πνευμάτων· γεινῶν δ' ἀμφοῖν
 20 τῆς δυνάμεως αὐτῶν κοινῶν· διὸ καὶ εὐκρατός ἐστι
 καὶ πνεῖ ἕφαρος μάλιστα. Ἔτι τὰ πνεύματα περι-
 ἴσταται ἢ εἰς τὰ ἀνατολικά, ἢ εἰς τὰ δεξιά. Μετὰ οὖν τὸν
 βορέαν πνέων (ἐπὶ δεξιά γὰρ ὁ τόπος) εὐδοκίμαί, ὥσπερ
 παρὰ χυλῶν πρῶτος. Καὶ ἅμα ὅταν ἀπογειμᾶσθαι,
 25 εὐδία εἴθε γίνεσθαι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ· ὁ δὲ βορέας
 χειμῆριος ἀνεμος. [Καὶ ὁ ἀπηλιώτης δ' ἐν τῷ μέσῳ
 ὦν τῶν θερμῶν καὶ τῶν ψυχρῶν πνευμάτων ἤττον αὐ-
 τοῖς κοινῶν· ἀπηλιώτης μὲν γὰρ πνέων τὰ πρὸς νό-
 30 του πνεύματα κινεῖ (ἐνταῦθα γὰρ ἡ μετάστασις αὐτοῦ
 ἐστίν), κινῶν δ' οὐ μίγνυται αὐτοῖς· ὁ δὲ ζέφυρος καὶ
 κινεῖται ὑπὸ τῶν νοτίων, καὶ πνέων κινεῖ τὰ βόρεια·
 τελευτᾷ γὰρ ἐνταῦθα ἡ περίοδος τῶν πνευμάτων· διὸ
 τῶν μὲν τὴν τελευτήν, τῶν δὲ τὴν ἀρχὴν ἔχων ἐν αὐτῷ
 δικαίως ἡδύς ἐστὶ καὶ δοκεῖ εἶναι.]

32. Διὰ τί ἐπὶ κυνὶ νότος πνεῖ; Ἡ οἱ ἐπὶ πᾶσι μὲν
 σημαίνει τοῖς ἀστροῖς δυομένοις ἢ ἐπιτέλλουσιν, οὐχ
 ἥκιστα δ' ἐπὶ τούτῳ; Δῆλον οὖν οἱ πνεύματα μάλιστα
 ἐπὶ τούτῳ καὶ μετ' αὐτόν. Ἐπει δὲ πνίγει, καὶ
 πνεύματα εἰκότως ἀπ' αὐτῶν τὰ θερμότερα κινεῖται· ὁ
 40 δὲ νότος θερμὸς ἐστίν. Ἐπει δ' εἴθισται μάλιστα ἐκ
 τῶν ἐναντίων εἰς τὰ ἐναντία μεταβάλλειν, πρὸ κυνός
 δ' οἱ πρόδρομοι πνέουσιν ὄντες βορέαι, εἰκότως μετὰ
 κύνα νότος πνεῖ, ἐπειδὴ ἐπισημαίνει μὲν, ἐπιτέλλουσι
 δὲ τοῖς ἀστροῖς· τὸ δ' ἐπισημαίνει ἐστὶ μεταβολὴν
 45 τοῦ ἀέρος ποιεῖν· μεταβάλλει δὲ πάντα εἰς τοὺς ἐναν-
 τίους, ἢ τοὺς ἐπὶ δεξιά ἀνέμους τὰ πνεύματα. Ἐπει
 δὲ βορέας εἰς τοὺς ἐπιδεξιῶν μεταβάλλει, εἴη ἂν αὐτῶν
 λοιπὸν εἰς νότον μεταβάλλειν. Ἔστι δὲ καὶ ἡ μετὰ
 τὰς χειμερινὰς τροπὰς πεντεκαίδεκάτη νότιος, διὰ τὸ
 50 τὰς μὲν τροπὰς ἀρχὴν τινα εἶναι, κινεῖν δὲ τὸν κατ'
 αὐτὴν μάλιστα ἀέρα τὸν ἥλιον, εἶναι δ' ἐν ταύταις ταῖς
 τροπαῖς πρὸς νότον. Καθὰπερ οὖν καὶ τὰ ἀπ' ἀνατο-

ac exhalatio humoribus vel calescentibus, vel frigescentibus: utrum enim ex his passa fuerit aqua, in aerem convertitur: quod ubi fit, aer inde ortus fertur, idque aura est. Quodsi igitur a frigidis proficiatur, frigida merito spirat; quæ vero a valde calidis flant, refrigerantur ac frigidae fiunt. Fluvios igitur fridos comperire omnes possumus; mare autem nec frigidum, neque calidum valde est. Itaque nec frigidum est quod ab eo spirat, quia mare valde frigidum non est, nec cito refrigeratur, quia valde calidum non est.

31. Cur favonius serenus ac jucundissimus ventorum omnium est, et qualem Homerus in campo Elysio cecinit:

Sed zephyri adsidue spirant auræque salubres?

An primum quidem quod aeris temperiem obtinet? neque enim calidus est, ut qui de meridie ortuque spirant, neque frigidus, ut qui de septentrionibus, sed in confuibus frigidorum et calidorum flatuum situs est, et quum utrisque vicinus sit, particeps utrorumque virium evadit: quapropter et temperatus est, et vere maxime spirat. Ad hæc flatus transeunt vel in sibi adversos, vel in dextros. Itaque quum post aquilonem spiret (a dextro enim situs est locus), bona gaudet fama, veluti mitis ad immitem comparatus. Tum simul atque ab impetu remisit, serenum magna ex parte subsequi solet; aquilo vero ventus hyemalis est. [Subsolanus quoque, quamvis in medio calidorum et frigidorum situs, minorem communionem cum iis inicit: ubi enim spirat subsolanus, flatus vergentes ad austrum movet quidem (isthuc enim transferri solet), sed quum moveat, non miscetur iis; favonius vero et movetur a ventis australibus, et ipse, ubi spirat, movet aquilonares: hic enim desinit ventorum circuitus: quomobrem quum favonius alterius quidem finem, alterius vero initium in sese contineat, merito suavis et est, et esse videtur.]

32. Cur auster caniculæ tempore flat? An quia omnibus alderibus tum orientibus, tum occidentibus signum datur, sed canicula præcipue? Manifestum itaque est flatus præcipue tum ejus ortu, tum post ortum fieri. Sed quum æstus tunc vigeant, ventos quoque calidissimos per id tempus moveri congruum est; auster autem calidus est. Quum autem ex contrariis in contraria maxime commutari solet, atque ante ortum caniculæ præcursores flent, qui aquilones sunt, merito post caniculam auster spirat, quandoquidem signum datur quidem, sed sideribus orientibus; signum datum autem eo constat ut aeris mutationem faciat; mutantur vero flatus omnes in ventos vel adversos, vel a dextra situs; sed quum aquilo transeat in dextros, nihil ei restat nisi ut in austrum transeat. Quin etiam dies quintus decimus post solstitium hibernum austrinus est, eo quod bruma initium quoddam est, moveturque a sole is potissimum aer qui huic proximus est; sol autem his solstitiis ad austrum vergit. Ut igitur ubi regiones ortui proximas

λῆς κινῶν ἀπηλιώτας ἀνέμους ἤγειρεν, οὕτω καὶ τὰ
 ἀπὸ μεσημέριας κινῶν νότους ἐγείρει· οὐκ εὐθὺ δ'
 ἀπὸ τροπῶν ποιεῖ τοῦτο διὰ τὸ βραχυτάτας ποιῆσθαι
 τὰς μεταστάσεις τότε, ἀλλ' ἐν τῇ πεντεκαιδεκάτῃ διὰ
 5 τὸ τὸν χρόνον τοῦτον συμμετρῶς ἔχειν τῇ κατὰ τὴν
 μεταστάσιν πρώτη φαντασίᾳ· ὅλου γὰρ ἐστὶ μέρος
 εὐσημότατον ὁ εἰρημένος χρόνος.

33. Διὰ τί ὁ ζέφυρος πρὸς τὴν δεξιὴν πνεῖ, πρῶτ' δ'
 οὐ; Ἡ αἴτιος μὲν ἐστὶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τῶν πνευμάτων
 10 ὁ ἥλιος ἀνατέλλων καὶ δύνων; ὅταν γὰρ ὑγρὸν ὄντα
 τὸν ἀέρα διαθερμαίνων πέττη καὶ διακρίνη, εἰς πνεῦμα
 διακρίνει· ἐὰν δ' ἢ πνευματώδης ὁ ἀήρ, ἔτι μᾶλλον
 ἐκπνευματοῦται ὑπὸ τοῦ ἡλίου. Ὅταν μὲν οὖν ἐπ'
 ἀνατολῇ ἢ ὁ ἥλιος, πόρρω ἐστὶ τοῦ ζεφύρου· ἀπὸ γὰρ
 15 δυσμῶν πνεῖ· ὅταν δὲ περὶ τὸ δύνειν ᾗδῃ, τότε
 διακεκριμένον ἐστὶ τὸ πνεῦμα τελείως· ἀπὸ δὲ μέσου
 ἡμέρας καὶ πρὸς τὴν δεξιὴν συμμετρότατα ἔχει πρὸς
 τὸ διαθερμᾶναι καὶ διακρίναι. Διὰ ταῦτα δὲ καὶ ὁ
 ἀπηλιώτης πρῶτ' ἀρχεται πνεῖν· τοῦ γὰρ ὑπὲρ γῆς
 20 ἀέρος τῆς νυκτὸς ἐξυγραινόμενον καὶ τῇ γῇ πλησιάζσαν-
 τος διὰ βάρους, ἔωθεν διακρίνων αὐτὸν ὁ ἥλιος τὸν καθ'
 αὐτὸν κινεῖ πρῶτον, τὸ δ' ἀπὸ τοῦ ἡλίου πνεῦμα
 ἀνατέλλοντος ἐντεῦθεν ἀπηλιώτης καλεῖται.

34. Διὰ τί αἰρομένου τοῦ ἡλίου καὶ αὐζάνεται καὶ
 25 πῆπται τὰ πνεύματα; Ἡ ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστὶν ἥτιο τοῦ
 ἀέρος, ἢ τοῦ ἀναχθέντος ὑγροῦ κίνησις, αὕτη δ' ὅταν
 μὲν ἐλάττων ᾗ, ταχὺ καταναλίσκεται ὑπὸ τοῦ ἡλίου,
 ὥστ' οὐ γίνεται πνεῦμα· ὅταν δὲ πλείων, κινεῖται μᾶλ-
 30 λον τοῦ ἡλίου ἀνατελιαντος; ὁ γὰρ ἥλιος ἀρχὴ τῶν κι-
 νήσεών ἐστιν.

35. Διὰ τί ὁ ζέφυρος τῆς δεξιῆς πνεῖ; Ἡ ἅπαντα τὰ
 πνεύματα τοῦ ἡλίου διαχέοντος τὸ ὑγρὸν γίνεται; πρό-
 35 τερον γὰρ συνεστηκός, ὅταν ἢ τοῦ θερμοῦ δύναμις
 πλησιάζῃ, ἐξάπται· ὁ δὲ ζέφυρος ἀφ' ἐσπέρας πνεῖ.
 Εἰκότως οὖν τῆς δεξιῆς γίνεται· τότε γὰρ ὁ ἥλιος εἰς
 τὸν τόπον αὐτοῦ ἀφικνεῖται. Καὶ ὁ βορέας καὶ ὁ νότος
 διὰ τοῦτο κλειστάκις πνέουσιν, ὅτι τὸ ἐναντίον ὑπὸ τοῦ
 ἐναντίου κρατούμενον καθ' εὐθυωρίαν ἤκιστα δύναται
 διαμῆναι, ἀλλὰ μᾶλλον ἐκ τοῦ πλαγίου. Ὁ μὲν οὖν
 40 νότος καὶ βορέας ἐκ τῶν ἐφ' ἑκάτερα τόπων τῆς τοῦ
 ἡλίου φορᾶς πνέουσιν, οἱ δ' ἄλλοι μᾶλλον ἐκ τοῦ καθ'
 ἀντικρύ.

36. Πότερον τὸ πνεῦμα ἀπὸ πηγῆς τινος φέρεται
 ὥσπερ τὸ ὕδωρ, καὶ ταύτης οὐκ ἐστὶν ἀνωτέρω αὐτὸ
 45 ἐνεχθῆναι, ἢ οὐ; Καὶ πότερον ἀφ' ἐνὸς σημείου, ἢ ἀπὸ
 πλείονος τόπου; Ἐνια μὲν οὖν ἐστὶν ὁμοία ἃ καὶ ἐπὶ τῶν
 ἰσδάτων φαίνεται συμβαίνειν· τὸ τε γὰρ ὕδωρ, ὅταν
 ἐπὶ τὸ κάτατες φέρεται, θάπτον βεῖ ἢ ὅταν ἐν τῷ ἐπι-
 50 πέδῳ καὶ ὁμαλῷ λιμανιάζῃ· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ πνεύ-
 ματα· ἐπὶ μὲν γὰρ τοῖς ἄκροις καὶ τοῖς ὑψηλοῖς αἰεὶ ἐν
 κινήσει ὁ ἀήρ, ἐν δὲ τοῖς κοίλοις ἡρεμεῖ πολλακίς καὶ
 ἀπνοια γίνεται. Ἐπι ἐπὶ τοῖς σφόδρα ὑψηλοῖς ὄρεσιν

movet, flatus excitat subsolanos, ita ubi regiones meridiei
 proximas movet, austros evocat; nec tamen statim a
 solstitio id facit, quoniam brevissimas tunc agit distantias,
 sed quintodecimo die, quia tempus id respondet primæ
 discessus sensationi: totius enim id tempus parte admodum
 conspicua est.

33. Cur favonius horis postmeridianis spirat, non vero
 mane? An sol magna ex parte vel oriens, vel occidens,
 auctor flatuum est? ubi enim aerem humidum perca-
 lefaciendo concoquit atque discernit, in flatum illum
 extenuat; quodsi vero flatuosus sit aer, magis etiam a sole
 convertitur in flatum. Quando igitur sol in exortu est,
 procul a favonio abest: hic enim ab obcasu flat; ubi
 vero jam in eo est ut occidat, tunc penitus discretus est
 flatus; inde a meridie tandem ac versus tempus post-
 meridianum versatur in conditione exacte media, quod ad
 aerem tepefaciendum discernendumque adinet. Subsola-
 nus quoque ob eam rem mane spirare incipit: quum enim
 aer qui supra terram est, noctu permadidus fit ac solo sui
 ponderis ratione adpropinquat, sol mane eum discernens
 proximum sibi excitat primum; qui autem a sole oriente
 spirat, ventus hinc subsolanus adpellatur.

34. Cur sole se adtolente flatus et augentur et sternun-
 tur? An quia flatus vel aeris, vel erecti humoris motus est;
 hicce autem, ubi minor est, compendio a sole consumitur,
 ita ut flatus nullus exsistat; ubi vero copiosior, sole orto
 amplius movetur? sol enim principium motuum est.

35. Cur favonius horis postmeridianis spirat? An quod
 flatus omnes sole humorem diffundente fiunt? humor enim
 qui antehac concretus erat, incendit vis caloris adpropin-
 quans; favonius autem de obcasu spirat. Merito igitur
 postmeridiano tempore oritur: tunc enim sol ejus ad lo-
 cum adcedit. Aquilo autem et auster ideo sapissime spi-
 rant, quia contrarium ubi a suo contrario vincitur, e directo
 minime edurare potest, sed a latere potius. Auster igitur
 et aquilo e locis ab utroque latere cursus solis sitis spirant,
 ceteri vero potius ex adverso.

36. Utrum flatus fonte quodam emergit, quemadmodum
 aqua, supra quem fontem efferrī nequit, an non? Et utrum
 uno ex puncto, an ex loco profluit ampliori? Sunt certe
 nonnulla iis similia quæ etiam in aquis accidere videmus,
 quippe quum aqua, ubi ad declivia fertur, ocus fluat quam
 ubi in planis atque æqualibus stagnat: hoc enim et flatus
 faciunt: nam in locis editis atque excelsis aer adsidue mo-
 vetur, in cavis e contrario sæpe quiescit ventorumque obti-
 net silentium. Ad hæc super excelsissimis montibus flatus

οὐ γίνεται τὰ πνεύματα, ὅσον ἐπὶ τῷ Ἄθω καὶ τοῖς ἀλλοῖς τοῖς τοιοῦτοις. Σημεῖον δὲ ἂν γὰρ ἂν καταλείπωσιν οἱ τῷ προτέρῳ ἔτει θύοντες, εὐρίσκεισθαι φασὶ διαμείνοντα τῷ ὑστέρω. Δῆλον οὖν ὅτι ὡσπερ ἀπὸ πηγῆς τινος καὶ ἡ τοῦ πνεύματος φορὰ γίνεται. Εἰς τὸ ἄνω οὖν οὐκέτι δύναται διικνεῖσθαι. Διὰ τοῦτο οὖν ἐπὶ τοῖς ὑψηλοῖς τοῦτο συμβαίνει. Ὅμοιος δ' ἂν καὶ ἐπὶ τοῦ ὕδατος εἴη· οὔτε γὰρ ὕδωρ λάβρον, οὔτε πνεῦμα ἔξαισιον ἐν τοῖς ὑψηλοῖς φαίνεται γίνεσθαι.

37. Διὰ τί ποτε τοῦ μὲν νότου πνέοντος ἡ θάλαττα χυανέα γίνεται, τοῦ δὲ βορέου ζοφώδης; Ἡ δὲ βορέας ἔττον τὴν θάλατταν ταραττεῖ, τὸ δ' ἀταρακτότερον ἄταν μέλαν φαίνεται;

38. Διὰ τί οἱ νότοι μικρὰ μὲν πνέοντες οὐ ποιοῦσιν ἐπίνεψιν, μεγάλοι δὲ γενόμενοι ἐπινεφοῦσιν; Ἡ δὲ μικροὶ μὲν πνέοντες οὐ δύνανται πολλὰ νέφη ποιεῖν (ὀλίγον οὖν τόπον κατέχουσιν)· ὅταν δὲ μεγάλοι γίνωνται, πολλὰ ἀπωθοῦσιν; διὸ καὶ δοκοῦσι μάλλον ἐπινεφεῖν.

39. Διὰ τί ὁ μὲν βορέας ἀρχόμενος μέγας, λήγων δὲ μικρός, ὁ δὲ νότος ἀρχόμενος μὲν μικρός, λήγων δὲ μέγας; Ἡ δὲ βορέας ἐγγὺς ἡμῶν, ὁ δὲ νότος πόρρω; Ὁ μὲν οὖν ὅταν ἀρξῆται, εὐθὺς παρ' ἡμῶν, τοῦ δὲ, ἅτε διὰ πολλοῦ χρόνου, ἡ ἀρχὴ διασκεδάννυται, καὶ πρὸς ἡμᾶς μικρὸν ἐξικνεῖται αὐτῆς τὸ πρῶτον· τῆς δὲ τελευταίας τοῦ μὲν αἰσθανόμεθα, τοῦ δ' ὄλωσ οὐκ αἰσθανόμεθα· ὡστ' εἰκότως ὁ μὲν ἀσθενὴς παυόμενος (ἀσθενὴς γὰρ ἡ τελευταῖα πάντων), ὁ δ' οὐ· τῆς γὰρ τελευταίας οὐκέτι αἰσθανόμεθα αὐτοῦ.

40. Διὰ τί οἱ μὲν κόλποι εἰσὶ, τροπαῖαι γίνονται, οὗ δ' ἀναπεπταμένα πελάγη, οὐ γίνονται; Ἡ δὲ εἰς μὲν τοὺς κόλπους βέον οὐ διασπᾶται τὸ πνεῦμα μάλλον, ἀλλ' ἀθρόον ἐπὶ πολλὴ φέρεται, ἐν δὲ τοῖς ἀναπεπταμένοις ἐξ ἀρχῆς θ' αἱ ἀπογᾶι εὐθὺς διασπῶνται μάλλον, καὶ ὅταν βέωσι, ταῦτο πάσχουσι διὰ τὸ πολυλαχῆ ἐξεῖναι δρμηῆσαι; ἔστι γὰρ ἡ τροπαία ἀπόγειος ἀνάκλασις.

41. Διὰ τί λέγεται·

ἀρχομένου τε νότου καὶ λήγοντος βορέας;

Ἡ δὲ εἰς μὲν βορέας διὰ τὸ ὑποκεῖν ἡμᾶς αὐτῶν καὶ εἶναι τὴν οἰκιστὴν πρὸς ἀρκτον, εὐθὺς μέγα πνεῖ; ἅμα γὰρ ἀρχεται καὶ πάρεστιν· διὸ παυόμενος ἡδὲ πνεῖ· τότε γὰρ ἀσθενὴς πνεῖ· ὁ δὲ νότος διὰ τὸ πόρρωθεν ἕστερον μείζων ἀφικνεῖται.

42. Διὰ τί ἐν τοῖς νοτίοις βαρύτερον ἔχουσι καὶ ἀδυνατώτερον οἱ ἄνθρωποι; Ἡ δὲ εἰς ὀλίγου πολλὴ ὑγρὸν γίνεται, διατηκόμενον διὰ τὴν ἄλειαν, καὶ ἐκ πνεύματος κούφου ὑγρὸν βαρὺ; εἴθ' ἡ δύναμις ἀτονεῖ.

43. Διὰ τί ἐν τοῖς βορείοις βρωτικώτεροι ἢ ἐν τοῖς νοτίοις; Ἡ δὲ εἰς ψυχρότερα τὰ βόρεια;

nulli excitantur, ut super Atho ac reliquis generis ejusdem. Indicium est, quod quæ reliquerint qui anno superiori sacrificarant, posteriori persistentia reperiri aiunt. Constat igitur flatus quoque motum veluti ex fonte quodam fieri. Sursum igitur nequaquam pergere possunt. Hinc igitur locis excelsis illud accidit. Quod idem evenire etiam aquæ putaverim: nec enim aqua vehemens, nec flatus inmanis locis excelsis obcurrere videtur.

37. Cur tandem austro quidem spirante caeruleum mare fit, aquilone vero caliginosum? An propterea quod aquilo minus mare turbat, omne autem quod tranquillius est, atrum esse videtur?

38. Quam ob causam austri, ubi leniter quidem spirant, obnubilationem non faciunt, magni vero facti obnubilant? An quoniam lenes quidem spirando frequentiam nubium efficere nequeunt (parvum sane spatium occupant); at vero ubi magni fiunt, multas depellunt? quapropter et amplius obnubilare videntur.

39. Cur aquilo quidem ut magnus incipit, ita parvus desistit; auster contra, ut parvus incipit, ita magnus cessat? An quia nobis aquilo quidem vicinus est, auster vero longe abest? Alter igitur quam primum exortus est, statim nos occupat; alterius vero, quippe post longa temporis intervalla adcedentis, principium dispergitur, atque exigua ad nos prima ejus pars devenit, finemque illius quidem sentimus, hujus vero minime, ita ut merito imbecillus sit cessans (omnium namque finis imbecillus est); at hiis non: finem enim istius nequaquam sentimus.

40. Cur, ubi sinus quidem adsunt, tropæi fiunt; ubi vero aperta maria sunt, non fiunt? An quoniam flatus in sinus quidem influens, non distrahitur, sed confertus diu fertur; at in apertis inde a principio terrestres tum prolious magis distrahuntur, tum, ubi profluunt, hanc eandem rem patiuntur, quoniam multas in partes ruere licet? tropæus enim reflexus terrestris est.

41. Cur dici solet:

Quam cessat boreas, quamque auster surgere cepit?

An quoniam boreas quidem, quod nos sub eo habitamus, domiciliumque nostrum vergit ad septentriones, intento prolious flat? statim enim, simulac ortus est, adest: quapropter saaviter flat desinens: tunc enim debilis flat; auster vero, quia e longinquo venit, post intentior advenit.

42. Cur spirantibus austris homines gravius invalidiusque esse habent? An propterea quod multus ex paucis redundat humor, dum ab aestu liquatur, itemque humor gravis levi ex spiritu deinde vires debilitantur.

43. Cur spirantibus aquilonibus edaciores sumus quam austris? An propterea quod aquilonii flatus irigidiores sunt?

44. Διὰ τί ὁ νότος οὐ πνεῖ κατ' αὐτὴν τὴν Αἴγυπτον τὰ πρὸς θάλατταν, οὐδ' ὅσον ἡμέρας δρόμον καὶ νυκτός, τὰ δ' ὑπὲρ Μέμφως καὶ ἀποσχόντι δρόμον ἡμέρας καὶ νυκτός λαμπρός, καὶ πρὸς ἐσπέραν οὐ πνεῖ, ὅσον δύο ἡμερῶν καὶ νυκτῶν δρόμον, τὰ δὲ πρὸς ἕω λίθας πνεύουσιν; Ἡ διότι κοίτη τὰ κάτω τῆς Αἴγυπτός ἐστιν· διὸ ὑπερπίπτει αὐτῆς, ἄνω δὲ καὶ πόρρω θηηλότεροι οἱ τόποι;

45. Διὰ τί ὁ νότος ἀρχόμενος μὲν μικρός ἐστι, λήγων δὲ μεῖζων γίνεται, ὁ δὲ βορέας ἀνάπαλιν; διὸ καὶ ἡ παροιμία λέγει εὖ πλείν

ἀρχομένου τε νότου καὶ λήγοντος βορέας.

Ἡ διότι πρὸς ἄρκτον μάλλον ἢ πρὸς μεσημβρίαν οἰκοῦμεν, πνεῖ δ' ὁ μὲν βορέας ἀπὸ τῆς ἄρκτου, ὁ δὲ νότος ἀπὸ τῆς μεσημβρίας; Εἰκότως οὖν ὁ μὲν ἀρχόμενος εὐθὺς σφοδρὸς πρόσκειται τοῖς πλησίον τόποις μάλλον, καὶ μετὰ ταῦτα μεταλλάττει τὸ σφοδρὸν πρὸς ἑκείνους· ὁ δὲ νότος τοῦναντίον ἀρχόμενος μὲν τοῖς πρὸς μεσημβρίαν οἰκοῦσιν ἔγκλιται, ἐπειδὴν δὲ παραλλάξῃ, τοῖς πρὸς ἄρκτον λαμπρὸς καταπνεῖ.

46. Διὰ τί λέγεται·

εἰ δ' ὁ νότος βορέαν προκαλέσεται, αὐτίκα χειμών;

Ἡ διότι ὁ νότος τοιοῦτός ἐστιν ὅσος νεφέλας καὶ ὕδωρ πολὺ συναίρειν; Ὅταν οὖν τοιαύτης τῆς καταστάσεως οὐσῆς ἐπιπνεύσῃ ὁ βορέας, πολλῆς αὐτῆς ὕλης ὑπερ-
25 χούσης πῆγνυσ καὶ χειμῶνα ποιεῖ· διὸ λέγεται·

εἰ βορρᾶς πηλὸν καταλήψεται, αὐτίκα χειμών·

ὁ δὲ πηλός, καὶ ὄλιγος τὰ ὕδατα, ὑπὸ τοῦ νότου ἢ μάλιστα, ἢ πλειστάκις γίνεται.

47. Διὰ τί ἐπὶ μὲν τῶ νότῳ ταχὺς ὁ βορέας, ἐπὶ δὲ 30 τούτῳ ὁ νότος οὐ ταχὺς ἐπιπίπτει; Ἡ ὅτι τῶ μὲν ἐγγύθεν, τῶ δὲ πόρρωθεν ἡ ἀφίξις; ἢ γὰρ οἴκησις πρὸς βορέαν ἡμῶν.

48. Διὰ τί τὰ πνεύματα ψυχρά ἐστιν, ὄντα ἀπὸ τῆς τοῦ θερμοῦ συγκινήσεως; Ἡ οὐ πάντως ἢ ὑπὸ τοῦ θερ-
35 μοῦ κινήσις θερμὴ γίνεται, ἐὰν μὴ τρόπον τινὰ γίνηται, ἀλλ' ἐὰν μὲν ἀθρόως ἐπιπίπτῃ, καίει αὐτὸ τὸ ἀφίεν θερμῆ· ἐὰν δὲ διὰ στενοῦ καὶ κατὰ μικρόν, αὐτὴ μὲν θερμῆ, ὁ δ' ὑπὸ τούτου κινούμενος ἀήρ, ὅσος ἂν ποτε τυγχάνῃ προὔπαρχων, τοιαύτην καὶ τὴν κίνησιν ἀπα-
40 τέλεσεν, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τοῦ σώματος; φασὶ γὰρ ἐκ τοῦ αὐτοῦ θερμὸν καὶ ψυχρὸν ἡμᾶς πνεῖν, τοῦτο δ' οὐκ ἀληθές, ἀλλὰ τὸ μὲν ἐξῆν θερμὸν αἰεὶ. Σημείον δὲ τὸ ἐγγὺς προσαγαγόντι τοιοῦτον φαίνεσθαι· διαφέρει δ' ἡ ἔκπτωσις αὐτοῦ· ἐὰν μὲν γὰρ διὰ πολλοῦ ἀφιώμεν χα-
45 νόντας, θερμὸν φαίνεται διὰ τὸ αὐτοῦ αἰσθάνεσθαι, ἐὰν δὲ διὰ στενοῦ, σφοδρότερον γινόμενον ὠθεῖ τὸν πλησίον ἀέρα, ἀκαίειν τὸν ἐχόμενον· ψυχροῦ δ' ὄντος τοῦ ἀέρος καὶ ἡ κίνησις αὐτοῦ ψυχρὰ γίνεται. Μήποτε δὲ καὶ ἐπὶ τῶν πνευματῶν τὸ αὐτὸ συμβαίνει, καὶ διὰ
50 στενοῦ ἢ πρώτῃ κινήσις, εἴτ' ἑκαίειν μὲν διήνεγκεν, ἕτερος δ' ἀήρ ἐπιρρεῖ· διὸ καὶ τοῦ μὲν θέρους θερμά,

44. Cur auster in ipsis Aegypti partibus ad mare sitis non fiat, ne spatium quidem quod itineri respondit diei ac noctis, super Memphis vero, vel si discesseris iter diei ac noctis, splendidus spirat; nec vero obcasum versus per spatium quod itineri duam dierum totidemque noctium respondet; ortum autem versus africi fluit? An quoniam terra Aegyptus cava secundum partes suas inferiores est: quapropter et eam superabitur; supra vero ac procul eminentiores sunt loci?

45. Cur auster quidem parvus oritur, angetur vero desistens, aquilo autem contra? unde et proverbium navigationi prodesse refert,

quum cessat boreas, quumque auster surgere cepit.

An quod ad septentriones potius quam ad meridiem habitamus, aquilo autem a septentrionibus spirat, auster vero a meridie? Merito igitur hic quidem statim, simulac ortus est, vehemens propioribus sibi locis potius incumbit, ac deinde suam vehementiam in illos transfert; auster vero e contrario homines versus meridiem incolentes inter initia quidem urget, ubi vero praeterit, strenue septentrionalium regionum incolas adfluit.

46. Cur dici solet:

Fit glacialis hyems, boream si duxerit auster?

An quod auster talis est ut nubes et aquam multam elevare possit? Ubi igitur boreas tali tempestatis conditioni superveherit, quum multa ei subsit materies, congelat hyememque efficit: unde dici solet:

Obfendente lutum borea, mox terra gelaescit:

lutum enim, atque in universam aqua, ab austro vel maxime, vel saepissime fit.

47. Cur post austrum quidem cito aquilo, post aquilonem vero non cito supervenit auster? An quoniam illi quidem ex propinquo, huic vero ex longinquo veniendum est? sedes enim nostra aquilonem versus posita est.

48. Cur flatus frigidi sunt, etiamsi caloris commotione orientur? An non semper motio a calore profecta calida fit, nisi certo quodam modo fiat; verum si confertim quidem incidit, ipsum quod emittitur, calore suo urit; sin per angustum et paulatim, ipsa quidem calida est, sed aer qui ab ea movetur, qualiscumque tandem antehac fuerit, talem quoque efficit motum, quomodo etiam circa corpus nostrum fit? ex eodem enim modo calidum, modo frigidum nos efflare inquit; sed id verum non est: nam quod exit quidem, semper calidum est. Cujus rei indicium est, quod tale propius admoventi videtur; sed differt excundi modus: nam si post longas quidem intercapedines hiante ore emittimus, calidum idcirco videtur, quoniam ipsum percipimus; sin vero per angustum vehementius factum aerem sibi proximum impellit, atque ille insequentem, quum aer scilicet frigidus sit, motio quoque ejus frigida fit. Fortassis etiam circa flatus idem hoc evenit, atque per angustum prima fit motio, deinde illum quidem aerem pertulit, alius vero aer adfluit: quapropter et aestate quidem ca-

τοῦ δὲ χειμῶνος ψυχρὰ τὰ πνεύματα, οἱ ἐν ἐκατέρῳ τοιοῦτος ὁ ἀήρ ὁ προῦπάρχων, ἐπεὶ οἱ γ' οὐτ' αὐτὸς ἐφ' ἑαυτοῦ κινούμενος ὁ ἀήρ, οὐθ' ὑπὸ τοῦ θερμοῦ κρατούμενος, φέρεται ταύτην τὴν φορὰν, ὅλην οὐ μόνον 5 τούτῳ οἱ θερμαίνει τὰ πνεύματα πλείονος τοῦ θερμοῦ ἐνότος, ἀλλὰ καὶ ἄνω ἐφέρετο· τὸ γὰρ πῦρ τοιοῦτον, τὸ δὲ ψυχρὸν κάτω πέφυκε φέρεσθαι· τὰ δὲ πνεύματα πλάγια εἰκότως· ἐπεὶ γὰρ τὸ μὲν ἄνω, τὸ δὲ κάτω βιάζεται, καὶ οὐδέτερον κρατεῖ, μένει δ' οὐχ οἷόν τε, λο- 10 ἕην τὴν φορὰν εἰκότως γίνεσθαι.

49. Διὰ τί οἱ νότοι ἐν τῇ Λιβύῃ ψυχροί, ὥσπερ παρ' ἡμῖν οἱ βορέαι; Ἡ πρῶτον μὲν διὰ τὸ ἐγγυτέρω εἶναι ἡμῖν τε καὶ ἐκείνοις τὰς ἀρχὰς τῶν πνευμάτων; εἰ γὰρ, ὥσπερ εἶπομεν, διὰ στενοῦ γίνεται τὰ πνεύματα, τοῖς 15 ἐγγυτέρω ψυχρότερα ἔσται διὰ τὴν σφοδρότητα τῆς κινήσεως· εἰς γὰρ τὸ πόρρω προοίσης διαχέεται· διὸ καὶ παρ' ἡμῖν οἱ βορέαι ψυχροί, οἱ ἐγγυτέρω καὶ παντελῶς πρὸς τῇ ἀρκτῷ οἰκοῦμεν.

50. Διὰ τί οἱ νότοι οἱ ἐρηνοὶ καὶ μὴ ὕδατώδεις πυρε- 20 τώδεις; Ἡ οἱ ὑγρότητα θερμῆν ἀλλοτριάν ἐμποιοῦσι τοῖς σώμασιν; εἰσὶ γὰρ ὑγροὶ καὶ θερμοὶ φύσει, τοῦτο δ' ἔστι πυρετώδεις· ὁ γὰρ πυρετὸς ἐπ' ἀμφοτέρων τούτων ἔστιν ὑπερβολῆς. Ὅταν μὲν οὖν ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἄνευ ὕδατος πνέωσι, ταύτην τὴν τάξιν, ὅταν δ' ἅμα τῷ 25 ὕδατι, τὸ ὕδωρ καταψύχει.

51. Διὰ τί οἱ ἐτησίαι ταύτην δὴ τὴν ὥραν αἰ καὶ τοσοῦτοι πνέουσι, καὶ διὰ τί ληγοῦσης τῆς ἡμέρας ληγοῦσαι καὶ τῆς νυκτὸς οὐ πνέουσιν; Ἡ τοῦτο μὲν διὰ τὸ τὴν χιόνα τηκομένην παύεσθαι ὑπὸ τοῦ ἡλίου πρὸς 30 ἑσπέραν καὶ τὴν νύκτα; Ὅλων δὲ πνέουσιν, ὅταν ὁ ἥλιος κρατεῖν καὶ λύειν ἀρξῆται τὸν πρὸς βορέαν πάγον. Ἀρχομένου μὲν οὖν οἱ πρόδρομοι, ἤδη δὲ λυομένου οἱ ἐτησίαι.

52. Διὰ τί ὁ ζέφυρος λεϊστατός τε τῶν ἀνέμων καὶ 35 ψυχρός, καὶ δύο ὥρας πνεῖ μάλιστα, ἕαρ τε καὶ μετόπωρον, καὶ πρὸς ἑσπέραν τῆς ἡμέρας, καὶ ἐπὶ τὴν γῆν μάλιστα; Ἡ ψυχρὸς μὲν διὰ τὸ πνεῖν ἀπὸ τῆς θαλάττης καὶ πεδίων ἀναπεπταμένων; Ἡ τὸν μὲν οὖν ψυχρὸς τοῦ βορέου διὰ τὸ ἐφ' ὕδατος πνευματουμένου, καὶ μὴ 40 χιόνος πνεῖν, ψυχρὸς δὲ διὰ τὸ μετὰ χειμῶνα, ἀρτί τοῦ ἡλίου κρατούντος, πνεῖν, καὶ μετοπώρου, οἱ οὐκέτι κρατεῖ ὁ ἥλιος· οὐ γὰρ ὥσπερ ἐν γῆ ὑπομένει τὴν εἰλην, ἀλλὰ πλανᾶται διὰ τὸ ἐφ' ὕγρου βεβηκέναι. Καὶ δμαλὸς διὰ τὸ αὐτό· οὐ γὰρ ἀπὸ δρέων πνεῖ, οὐδὲ βία 45 τηκομένου, ἀλλὰ βραδίως ὥσπερ δι' αὐλῶνος βέων· τὰ μὲν γὰρ πρὸς βορέαν καὶ νότον ὄρειν· πρὸς ἑσπέραν δ' οὐτ' ὄρος, οὔτε γῆ ἔστιν, ἀλλὰ τὸ ἄτλαντικὸν πέλαγος, ὅστ' ἐπὶ τῆς γῆς φέρεται. Καὶ πρὸς ἑσπέραν δὲ τῆς 50 ἡμέρας πνεῖ διὰ τὸν τόπον· τότε γὰρ ὁ ἥλιος πλησιάζει τῷ τόπῳ. Καὶ τῆς νυκτὸς παύεται διὰ τὸ ἐκλείπειν τὴν τοῦ ἡλίου κίνησιν.

lidi, hyme vero frigidi sunt flatus, quia in utraque tempestate hujusmodi est aer qui jam antehac suberat : nec enim a se ipso aerem moveri, neque a calore victum eo motu ferri constat, non solum eo quod, ubi calor amplior inest, flatus calfaciunt, verum præterea sursum ferrentur : ignis enim hujusmodi est, frigidum contra suapte natura deorsum fertur; at flatus merito in latus se vertunt : quum enim alterum quidem sursum, alterum vero deorsum cogat, et neutrum alterum superet, nec fieri possit ut loco maneat, merito obliquum fit iter.

49. Cur austri frigidi in Africa sunt, ut apud nos aquilonis? An primum quidem quia cum nobis, tum illis ventorum origines propiores sunt? nam si, ut diximus, flatus per angustias transeunt, propioribus frigidiores obcurrent propter motus vehementiam : motu enim procedente in longinquum diffunditur : qua de causa etiam aquilonis frigidi apud nos sunt, quia colimus propius, atque prorsus juxta septentriones.

50. Cur austri sicci et aquæ expertes febres infligunt? An quoniam humorem calidum alienum corporibus indunt? sunt enim natura humidi et calidi; id autem febriculosum est : febres enim horum utrorumque consistit exsuperantia. Quando igitur vi solis sine aqua spirant, ad hunc ordinem pertinent; at ubi una veniunt cum aqua, hæc ipsa refrigerat.

51. Cur flatus anniversarii hac quidem tempestate tantaque vi flant semper, et cur desinente die desinunt, noctuque non spirant? An hoc quidem, quoniam nix liquefieri cessat a sole sub vesperam noctemque? Omnino autem tunc flant, ubi sol vincere atque resolvere glaciem ad aquilonem positam cœpit. Ubi igitur incipit, præcursores spirant, ubi vero jam resolvitur, anniversarii.

52. Cur favonius ventorum omnium lævissimus itemque frigidus est, duabusque tempestatibus maxime spirat, vere ac autumnio, idque sub vesperam, ac terram versus potissimum? An frigidus quidem est, quia ex mari campisque apertis spirat? Minus itaque frigidus quam aquilo est, quoniam ab aqua quæ in spiritum convertitur, non vero a nive spirat; frigidus tamen est, quia vel post hyemem, quum nuper sol vincere cœpit, vel autumnio, quia nempe tunc non amplius vincit, spirat : hæc enim ut per terram calore suo subastit, sed vagatur quoniam humori innititur. Equabilis quoque eadem de causa est : non enim ex montibus, neque a nive per vim tabescente, sed expedite tamquam per convallem fluit : regiones enim ad aquilonem ac ad austrum vergentes montosæ sunt; obcasum versus autem nullus mons, nulla terra est, sed mare Atlanticum, ita ut super terra feratur. Sub vesperam autem loci ratione flat : tunc enim sol ad ejus locum adcedit. Noctu tandem quiescit, quoniam solis motio deficit.

53. Διὰ τί, ὅταν ὁ εὐρός πνεῖ, μεῖζω φαίνεται τὰ πάντα; * Η δτι ζορωδέστατον τὸν ἀέρα ποιεῖ;

54. Διὰ τί τὸν μὲν χειμῶνα πρῶτ' ἀπὸ τῆς ἔω τὰ πνεύματα πνεῖ, τὸ δὲ θέρος δείλης καὶ ἀπὸ δυσμῶν ἡλίου; * Η δτι ἂ ἡμῖν συμβαίνει τοῦ θέρους, ταῦτα τοῦ χειμῶνος τοῖς τὸ ἐναντίον τῆς γῆς ἡμισφαίριον οἰκοῦσιν, ἡμῖν δὲ τοῦ χειμῶνος πρῶτ' καὶ ἀπ' ἔω τὰ πνεύματα πνεῖ διὰ τὸ τὸν ἀέρα κάθυγρον ἐν τῇ νυκτὶ διακρίνεσθαι καὶ κινεῖσθαι τὸ πρῶτ' ὑπὸ τοῦ ἡλίου, καὶ πρῶτον τὸν ἔγγιστα τοῦ ἡλίου; Ποιεῖ δὲ τοῦτο ὁ ἥλιος καὶ πρὸ ἀνατολῆς· διὸ αὐραὶ οὐχ ἦττον πρὸ ἀνατολῆς πνέουσιν. Ἐπειδὴ οὖν καὶ ἐφ' ἑαυτὸν ἔλαει ὁ ἥλιος τὰ ὑγρὰ καὶ κινεῖ πρὸ ἀνατολῆς τοῦ χειμῶνος ὑγρὸν ὄντα τὸν παρ' ἡμῖν ἀέρα, ὅηλον ὡς καὶ ἐφ' ἑαυτὸν ἂν ἔλαοι, ὡν ἐν τῷ κάτω ἡμισφαιρίῳ. Καὶ δείλη ἐκείνοις ὁ ἡμῖν ἐστὶν ὄρθρος, ὥστε συμβαίνει ἂν τὸν ὑπὸ τοῦ ἡλίου πρὸ ἀνατολῆς παρ' ἡμῶν ἐφ' ἑαυτὸν ἔλαομενον ἀέρα, τοῦτον τοῖς κάτω γενέσθαι ζέφυρον καὶ δείλη πνεῖν· ὁ δ' ἐν τῷ παρ' ἡμῖν χειμῶνι, τῆς ἔω ἐκείνοις συμβαίνει, ὁ δ' ἐν τῷ θέρει, τῆς δείλης ἡμῖν· ὅτε γὰρ παρ' ἡμῖν θέρος, ἐκεῖ χειμῶν ἐστὶ, καὶ ἡ ἡμετέρα δείλη ἐκείνοις ὄρθρος, καθ' ἣν ἐκείνοις μὲν αὐρας ἐξ ἑώρας συμβαίνει πνεῖν, ἡμῖν δὲ ζεφύρους διὰ ταῦτα τοῖς προειρημένους. Τοῦ δὲ θέρους καὶ ἔωαι μὲν οὐ πνέουσιν, ὅτι εἰς ζηρότερον ἔτι τὸν παρ' ἡμῖν ἀέρα ὁ ἥλιος ἀνατέλλει διὰ τὸ ὀλίγον χρόνον αὐτοῦ ἀπογεγονέαι· ζέφυροι δ' οὐ πνέουσι δείλης τοῦ χειμῶνος, ὅτι οὐδ' ἐν τῷ κάτω ἡμισφαιρίῳ ἔωαι ταύτην τὴν ὥραν διὰ τὰ προειρημένα, ὅθεν ὁ ἥλιος ἐφ' ἑαυτὸν ἔλαων τὰ ὑγρὰ τὸν παρ' ἡμῖν ζέφυρον ποιεῖ.

55. Διὰ τί ὁ ζέφυρος εὐδιδεινὸς καὶ ἡδιστος δοκεῖ εἶναι τῶν ἀνέμων; * Η δτι ἐν μεθόριῳ ἐστὶ τῶν θερμῶν καὶ ψυχρῶν πνευμάτων, γειννῶν δ' ἀμφοῖν τῆς δυνάμεως αὐτῶν κοινωνεῖ; διὸ εὐκρατὸς ἐστὶν. Ὁ δ' ἀπηλιώτης ἦττον κοινωνεῖ, ὡν ἐν τῷ μέσῳ τῶν αὐτῶν ἀπηλιώτης μὲν γὰρ πνέων τὰ πρὸς νότον πνεύματα κινεῖ (ἐνταῦθα γὰρ ἡ μετάστασις αὐτοῦ ἐστὶν), κινῶν δ' οὐ μίγνυται αὐτοῖς· ὁ δὲ ζέφυρος καὶ κινεῖται ὑπὸ τῶν νότων καὶ πνέων κινεῖ τὰ βορραῖα· τελευτᾷ γὰρ ἐνταῦθα ἡ περίοδος τῶν πνευμάτων· διὸ τῶν μὲν τὴν τελευτήν, τῶν δὲ τὴν ἀρχὴν ἔχων ἐν ἑαυτῷ δικαίως ἡδύς ἐστὶ καὶ δοκεῖ εἶναι.

56. Διὰ τί ἄλλοις ἄλλοι τῶν ἀνέμων ὑέτιοι, οἷον ἐν μὲν τῇ Ἀττικῇ καὶ ταῖς νήσοις ὁ Ἑλλησποντίας, ἐν Ἑλλησπόντῳ δ' ὁ βορραῖος καὶ ἐν Κυρήνῃ, περὶ Λέσβου δὲ νότος; * Η δπου ἂν ἄθροισις νεφῶν, ἐνταῦθα ὕδωρ; ἐνταῦθα γὰρ πύκνωσις ἀθροίζεται, ὅπου ἂν προκαθίσθαι ἔχη· διὸ καὶ ἐν τοῖς ὄρεσι μᾶλλον βεῖ ἢ ὅπου ἂν τὸ πλῆθος ὑπεξάγειν δύνηται· περικαταλαμβανόμενον γὰρ πυκνοῦται, δεῖ δὲ τοῦτο γενέσθαι. Καὶ ἐν ταῖς εὐδαίαις μᾶλλον βεῖ. Ἐν Ἑλλησπόντῳ μὲν οὖν ἀνωθεν ὁ βορραῖος πολλὰ συνωθεῖ νέφη, πρὸς δὲ τὴν Ἀττικὴν

53. Cur euro spirante omnia majora adparent? An quoniam eo flatu aer caliginosissimus redditur?

54. Cur hyeme quidem flatus de ortu spirant mane, æstate vero post meridiem et de occasu? An quod flatus qui nobis æstate eveniunt, hyeme his spirant qui obpositum terræ hemisphaerium tenent; nobis autem hyeme mane atque de ortu venti flant, quod præhumidus noctu aer discernitur moveturque mane a sole, atque is primus qui proximus soli est? Hoc autem etiam ante suum exortum facit sol: quapropter auræ non minus ante solis exortum spirant. Ergo quum sol etiam humores ad se adtrahat, moveatque ante suum ortum aera, qui per hyemem humidus apud nos est, constat eum tunc quoque adtracturum esse, ubi inferius hemisphaerium occupat. Quod tempus autem illis est pomeridianum, idem nobis antelucanum est: eveniet ergo ut aer quem ante ortum apud nos ad sese trahit sol, favonius inferis sit, spiretque horis pomeridianis: quod autem hyeme nostra accidit, id illis mane evenit; quod vero (illis) æstate, id nobis tempore pomeridiano: quando enim apud nos æstas est, apud illos est hyems, nostrumque tempus pomeridianum illis antelucanum est: quo illis quidem auræ exortivas, nobis vero favonios spirare evenit, propter eandem rationem ac quæ supra exposuimus. Æstate vero exortivi quidem flatus non spirant, eo quod sol ad aera sedis nostræ sicciorem adhuc oritur, quia parum temporis inde abfuit; favonii vero post meridiem nulli per hyemem spirant, quoniam nec inferiori in hemisphaerio ob eam quam supra diximus causam, venti exortivi ea tempestate flant, unde sol humores ad se adtrahens nostrum efficit favonium.

55. Cur favonius serenus atque gratissimus ventorum esse videtur? An quia in confinio calidorum et frigidorum flatuum situs est, vicinusque ambobus quum sit, participes facultatis eorum evadit, temperatusque proinde est? Subeolanus autem, quamvis in confinio eorumdem positus sit, minorem tamen communionem cum iis inuit: movet enim subsolanus, ubi spirat, flatus austrum versus situs (eo namque transfertur), sed etiamsi moveat, non miscetur illis; at vero favonius et movetur ab austris, et spirans movet aquilonares: hic enim cessat ventorum circuitus: quapropter quum alterorum quidem finem, alterorum vero initium intra se contineat, jure suavis et est et esse videtur.

56. Cur venti alii aliis imbrem adferunt, verbi causa Atticæ quidem insulisque hellespontias, Hellesponto vero atque Cyrenæ aquilo, Lesbo tandem auster? An ubicumque adcumulatio nubium fuerit, ibi aqua? condensatio enim adcumulatur, ubicumque antea considerare possunt nubes: quapropter in montibus quoque magis pluit quam ubicumque cumulum subducere potest ventus: circumsepta enim condensatur nubes: id quod fieri debet. Per tranquillitatem quoque magis pluit. Ergo apud Hellespontum quidem aquilo multas desuper nubes compellit; ad Atticam vero

καὶ τὰς νήσους ὁ Ἑλλησποντίας, ὡσπερ ὄλην ἔχων· καὶ γὰρ περιίσταται τὰ πολλὰ ἐκ τοῦ βορέου. Περὶ δὲ Ἀέσθον ὁ εὐρος καὶ ὁ νότος ἐκ τοῦ πελάγους φέροντες πολλὰ νέφη προσβάλλει τῇ χῶρᾳ· τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων·

57. Διὰ τί λέγεται·

μή ποτ' ἀπ' ἡπειροῦ δαίσης νέφος, ἀλλ' ἀπὸ πόντου χειμῶνος, θέρος δὲ ἀπ' ἡπειροῦ μελαίνης;

Ἡ διότι τοῦ μὲν χειμῶνος ἡ θάλαττα θερμότερα, ὥστ' εἰ τι συνέστη, ὅηλον ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ἰσχυρᾶς συνέστηκεν (ἐλύθη γὰρ ἂν διὰ τὸ ἀλεινὸν εἶναι τὸν τόπον)· τοῦ δὲ θέρος ἡ μὲν θάλαττα ψυχρά, καὶ τὰ πόντια πνεύματα, ἡ δὲ γῆ θερμή, ὥστ' εἰ τι ἀπὸ τῆς γῆς φέρεται, διὰ μείζονος ἀρχῆς συνέστη; διελύθη γὰρ ἂν, εἰ ἀσθενές ἦν.

58. Διὰ τί ἐν τῇ Ἀρκαδίᾳ ὑψηλῇ οὐσῆ τὰ μὲν πνεύματα οὐθὲν ψυχρότερα τῶν παρὰ τοῖς ἄλλοις, ὅταν δὲ νηνεμία ἢ καὶ ἐπινέφαλα, ψυχρά, ὡσπερ ἐν τοῖς ὀρεαῖσι τοῖς ἐλώδεσιν; Ἡ ὅτι καὶ ἡ Ἀρκαδία ὁμοία γίνεται τοῖς ἐλώδεσιν; οὐ γὰρ ἔχει ἐξόδους τοῖς ὕδασι εἰς θάλατταν· διὸ καὶ βάραθρα πολλὰ αὐτόθι ἐστίν. Ὅταν μὲν οὖν ἢ ἄνεμος, ἀπορριπίζει τὴν ἐκ τῆς γῆς ἀναθυμίασιν, οὕσαν ψυχράν· αὐτὰ δὲ τὰ πνεύματα οὐ ψυχρὰ διὰ τὸ ἀπὸ τῆς θαλάττης προσβάλλειν· ἐν δὲ ταῖς νηνεμῖαις ἀνιοῦσα ἡ ἀτμὶς ἀπὸ τοῦ ἐμμένοντος ὕδατος ποιεῖ τὸ ψῦχος.

59. Διὰ τί, ἂν ἕσθην πνεῖν ἀρξῆται, διημεραῖε μᾶλλον; Ἡ διότι ἀρχομένου τοῦ ἡλίου σφοδρότατῃ ἢ φορᾷ; διὸ ἐκτείνεται ταιαυτῇ οὕσα· σημεῖον δ' ὅτι ἰσχυρὰ ἡ σύστασις.

60. Διὰ τί βορέας τὴν ἡμέραν μὲν λαμπρός, τὴν δὲ νύκτα πίπτει; Ἡ διότι γίνεται ἀπὸ πεπηγότος υετοῦ, ὅταν ἀναθυμιᾶται διὰ τὸν ἥλιον· πίπτει δὲ νυκτός, ὅτι οὐχ ἡ αὐτὴ γένεσις, ἀλλὰ τοῦναντίον ποιεῖ; τὰς γὰρ νύκτας ἐκπνεῖ, τὰς δ' ἡμέρας ἤττον.

61. Διὰ τί τὰ ἀράχνια τὰ πολλὰ ὅταν φέρηται, πνεύματός ἐστι σημεῖα; Πότερον ὅτι ἐργάζεται ὁ ἀράχνης ἐν ταῖς εὐδαίαις, φέρεται δὲ διὰ τὸ ψυχόμενον τὸν ἀέρα συνίεναι πρὸς τὴν γῆν, τὸ δὲ ψύχεσθαι ἀρχὴ χειμῶνος; Σημεῖον οὖν ἢ φορὰ τῶν ἀραχνίων. Ἡ ὅτι μετὰ τὰ ὕδατα καὶ τοὺς χειμῶνας γίνεται τῶν ἀραχνίων ἀθρόα ἢ φορὰ, ἐν ταῖς εὐδαίαις ἐργαζομένων, διὰ τὸ ἐν τῷ χειμῶνι μὴ φαίνεσθαι; δύσριγον γὰρ τὸδε. Καὶ φερόμενοι ὑπὸ τοῦ πνεύματος πολλὸ ἐκπηνίζονται· μετὰ δὲ τὰ ὕδατα εἴωθε πνεύματα γίνεσθαι ὡς τὰ πολλά.

62. Διὰ τί οἱ βορέαι μεγάλοι τοῦ χειμῶνος ἐν τοῖς ψυχροῖς τόποις ἐπινέφαλοι, ἐξω δ' αἰθριοί; Ἡ ὅτι ἅμα ψυχροὶ εἰσι καὶ μεγάλοι, ἔγγυς δὲ μᾶλλον ψυχροί, ὥστε ὀφθαλμοῖσι πηγνύντες πρὶν ἀπῶσαι τὰ νέφη· ὅταν δὲ

insulasque bellespontias, quasi nactus materiam : perumque enim ab aquilone in eum fit transitus. Circa Lesbum tandem eurus atque auster multas nubes ferentes ad terram adpellunt ex alto, atque eodem modo circa ceteros evenit.

57. Cur dici solet :

Ne unquam de continente nubem metuas, sed de mari Hyeme; æstate vero de continente nigra?

An quoniam per hyemem quidem mare calidius est, ita ut si quid in eo constiterit, id ab initio constituisse valido certum sit (alioquin enim dissolutum esset, quia locus tepidus est); at per æstatem mare quidem frigidum est, itemque flatus maritimi; terra e contrario calida, ita ut si quid de terra feratur, primordio id constiterit ampliori? nam si imbecillum esset, dissolutum fuisset.

58. Cur apud Arcadiam, qui locus excelsus est, flatus quidem nihilo frigidiores sunt quam apud reliquos, ubi vero flatus silent cælumque nubilum est, frigus obtinet perinde atque in locis planis ac palustribus? An quoniam et Arcadia similis locis palustribus fit? aquarum enim in mare exitus non habet : quapropter et barathra ibi multa reperiuntur. Ubi igitur ventus spirat, exhalationem ex terra provenientem quæ frigida est, eventilat; flatus autem ipsi frigidi propterea non sunt, quia e mari adpellunt; spiritu vero silente, vapor de aqua stagnante exurgens frigus facit.

59. Cur, si ventus mane inceperit flare, edurat amplius? An quoniam sole oriente impetus fit vehementissimus? idcirco protrahitur, quoniam huiusmodi est : probat enim hoc concrementum validum esse.

60. Cur aquilo interdiu quidem strenuus est, noctu vero sternitur? An quod ex imbre gignitur congelato, ubi propter solem exhalatur; sternitur autem noctu, quia non eadem ejus obtinet generatio, sed contrarium facit? noctu enim exspirat aquilo, interdiu vero minns.

61. Cur flatus indicium est, ubi multa feruntur aranea? Utrum quod aranea suo fungitur opere ubi cælum serenum est; feruntur autem, quoniam refrigerens aer in terram cogitur; refrigeratio vero hyemis primordium est? Itaque indicium est araneorum casus. An quod post imbres atque hyemes araneorum confertus obtinet casus (opus enim suum araneæ tunc exsequuntur, ubi cælum serenum est), quia per hyemem non adparent? alsiosum enim est animal hoc. A flatu quoque si transferantur aranea, extricantur multum; post imbres autem flatus magna ex parte oriri solent.

62. Cur locis frigidis aquilones vehementes hyeme obnubilant, extra horum fines vero sereni sunt? An quia simul frigidi et vehementes sunt, e propinquo tamen frigidiores, ita ut prius nubes congelent quam abigant; congelatæ

παγῆ, μένουσι διὰ βάρους· ἔξω δὲ τῶ μεγέθει ἐργάζονται μᾶλλον ἢ τῶ ψυχρῶ;

autem propter pondus suum manent nubes; extra vero vehementia potius quam frigore agunt?

ΤΜΗΜΑ KZ.

SECTIO XXVII.

ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΦΟΒΟΝ ΚΑΙ ΑΝΔΡΕΙΑΝ.

QUÆ AD METUM ET FORTITUDINEM PERTINENT.

1. Διὰ τί οἱ φοβούμενοι τρέμουσιν; Ἡ διὰ τὴν κατάψυξιν; ἐκλείπει γὰρ τὸ θερμὸν καὶ συστέλλεται· διὸ καὶ αἱ κοιλίαι λύονται τοῖς πολλοῖς.

1. Cur tremunt metuentes? An propter refrigerationem? deficit enim calor atque contrahitur: quapropter alvus quoque pierisque solvitur.

2. Διὰ τί οὖν καὶ διψῶσιν ἔνιοι, καθάπερ οἱ μέλλοντες κολάζεσθαι; οὐ γὰρ ἔδει καταψυχομένων. Ἡ οὐκ ἐν ταύτῳ τόπῳ ἢ κατάψυξις καὶ ἡ θερμότης, ἀλλ' ἡ μὲν ἐν τῷ ἐπιπολῆς, ἔνθεν ἐκλείπει τὸ θερμὸν, ἡ δ' ἐν τῷ ἐντός, ὥστ' ἐκθερμαίνεσι; Σημεῖον δὲ καὶ τὸ λύεσθαι τὰς κοιλίας. Ἀναζηραινόμενου δὲ τοῦ κυρίου τόπου τὸ δίψος. Ὅμοιον δ' εἴκειν ὥσπερ τοῖς ἡπιαλοῦσιν, οἱ ἅμα τῷ βίγῳσι διψῶσιν· οὐδὲ γὰρ ὁ αὐτὸς οὐδ' ἐκεῖ τόπος ψύχεται καὶ θερμαίνεται.

2. Cur itaque et metuentes nonnulli sitiunt, ut qui castigationem subituri sunt? non enim deberent, quippe quam refrigerantur. An non eodem loco fit refrigeratio et calor, sed refrigeratio quidem in superficie, unde calor deficit, calor vero in partibus internis, ita ut percalescat? Cujus rei indicium alvi quoque solutio est. Sitis igitur fit ubi locus principalis siccatur. Eventum autem simile esse videtur et quod epialo adfectis accidit, qui simul et rigent et sitiunt: nec enim ibi quoque idem locus inalescit et concalescit.

3. Διὰ τί ἐν μὲν τοῖς θυμοῖς εἰς τὸ ἐντός ἀθροίζομένου τοῦ θερμοῦ διάθερμοι καὶ θαρραλέοι, ἐν δὲ τοῖς φόβοις ἀνάπαλι; Ἡ οὐκ εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, ἀλλὰ τοῖς μὲν ὀργιζομένοις περὶ τὴν καρδίαν (διὸ καὶ θαρρητικοὶ καὶ ἐν ἐρυθρήματι καὶ πνεύματος πλήρεις, ἄνω τῆς φούρας οὐσας), τοῖς δὲ φοβούμενοις κάτω συμφερόντων τοῦ αἵματος καὶ τοῦ θερμοῦ (διὸ καὶ ἡ λύσις τῶν κοιλίων), ἐπεὶ καὶ ἡ τῆς καρδίας πύξις οὐχ ὁμοία, ἀλλὰ τοῖς μὲν ὡς ἀντὶ τὴν ἐκλειψιν πυκνὴ καὶ νυγματώδης, τοῖς δ' ὡς ἀντὶ ἀθροίζομένου πλείονος θερμοῦ; διὸ καὶ τὸ ἀναζειν καὶ τὸ ὀρίεσθαι τὸν θυμὸν καὶ ταράττεσθαι, καὶ ὅσα τοιαῦτα λέγουσιν οὐ κακῶς, ἀλλ' οἰκειῶς. Ἄρ' οὖν καὶ διὰ τοῦτο τὸ δίψος, ἐπεὶ τὸ γε ξηρὸν πτύειν καὶ ὁ σαυσαρισμὸς καὶ τὰ τοιαῦτα γίνεται διὰ τὴν ἀναφορὰν τοῦ πνεύματος ἅμα καὶ θερμοῦ; Καὶ τὸ δίψος δὲ δῆλον ὡς ἐκθερμαίνομένου τοῦ σώματος. Πῶς οὖν ὁ αὐτὸς τόπος ἀναζηραινεται ἄμφοιν, ᾧ διψῶμεν, καὶ τῷ φοβουμένῳ καὶ τῷ ὀργιζομένῳ; ὁ δὲ φόβος ἐστὶ διψητικόν, καὶ οἱ ἐν ταῖς τροπαῖς δηλοῦσιν· οὐδαμῶ γὰρ ὅτις διψῶσιν. Καὶ οἱ ἀγωνιῶντες δὲ σφόδρα· διὸ καὶ διακλύζονται καὶ ἐπιτροποῦσι, καθάπερ Παρμένων ὁ δημοκρίτης. Ἡ τούτοις μὲν οὐκ ἐστὶ δίψος, ἀλλὰ ξηρότης πεφευγὸς τοῦ αἵματος, ὅθεν καὶ ὄχροι; Σημεῖον δὲ τὸ μὴ πίνειν πολὺ, ἀλλὰ καὶ βροχθίσαι· οἱ δ' ἐν ταῖς τροπαῖς μετὰ πόνου· διὸ διψῶσι καὶ οἱ μέλλοντες κολάζεσθαι. Καὶ οὐθὲν ἀτοπον· ἐν δὲ τοῖς πολεμικοῖς ἔνιοι καὶ τῶν ἀνδρείων, ὅταν διασκευασθῶσι, καὶ τρέμουσιν οὐκ ἐξεστηκότες, ἀλλὰ θαρροῦντες· ὧν εἰῶθαι μαστιγοῦν τὸ σῶμα πλατεῖ νάρθηκι· εἰ δὲ μή, ταῖς χερσὶν ἀναθερμανθέντες. Ἐοικε δὲ διὰ τὴν ἀξυτῆτα καὶ τὴν φορὰν τοῦ θερμοῦ ἀνωμαλῶς τις εἶναι περὶ τὸ σῶμα παραχώδης.

3. Cur irati quidem, calore introrsum collecto, percalidi et audaces sunt, metuentes vero e contrario? An non eundem in locum, sed irascentibus quidem circa cor, (quapropter et audaces rubicundique ac spiritu pleni sunt, quia impetus superiora petit), metuentibus vero sanguis et calor deorsum confugiunt (unde etiam alvi solutio), quum et cordis palpitatio non eadem sit, sed his quidem, utpote ex caloris inopia orta, frequens ac pungens; illis vero qualis a majori caloris adcumulatione fieri solet? quomobrem et effervescere animo, excitari ac perturbari, ceteraque id genus facere non inepte, sed adcommode dicuntur. Numquid igitur sitis quoque eadem de causa evenit, quum et sicca excreta et lingue hesitanti et reliqua hujusmodi spiritus ab impetu pendeant, quo una cum calore sursum rapitur? Sitis quoque percalescente corpore nasci certum est. Quomodo itaque pars eadem corporis, ea nempe qua sitimus, resicatur utrisque, cum metuenti, tum irascenti? metum enim sitim posse adferre constat militum fugatorum argumento: numquam enim alias tam graviter sitiunt. Itemque qui trepidant, admodum sitiunt: quapropter et os colluunt et deinceps nonnihil supersorbent, ut Parmenio histrio. An hosce quidem non sitis, sed siccitas propter sanguinis fugam tenet, unde etiam pallescunt? Indicium vero est, quod non multum ebibunt, sed sorbent tantummodo; at qui se in fugam verterunt, laborant: quapropter sitiunt et quibus castigationes instant. Nec mirum quidem id est: fit enim in re bellica, ut nonnulli etiam viri fortes instructa acie obtremiscant, non perterriti, sed fidentes: quorum etiam corpora verberare lata ferula solent, vel alioquin manibus calefactis. Videtur sane inaequalitas quædam tumultuaria eorum corporibus inesse propter contentionem et impetum caloris.

4. Διὰ τί οἱ ἀνδρεῖοι ὡς ἐπὶ τὸ πολλὸν φιλοῖνοι; Ἡ ὅτι οἱ ἀνδρεῖοι θερμοί, ἡ δὲ θερμότης περὶ τὰ στήθη; ἐνταῦθα γὰρ καὶ ὁ φόβος φαίνεται, γινόμενος κατάψυξις τις ὥστε περὶ τὴν καρδίαν ἤττον μὲν μένει, τοῖς δὲ 5 πηδᾷ ψυχομένην. Ὅσοι οὖν τὸν πνεύμονα ἔχουσιν ἐναίμων, θερμὸν ἔχουσι τοῦτον ὥσπερ οἰνωμένοι, ὥστ' οὐ ψύχει ἡ φαντασία τοῦ δεινοῦ· οἱ δὲ τοιοῦτοι καὶ φιλοπόται· ἡ τε γὰρ τοῦ ποτοῦ ἐπιθυμία διὰ τὴν τούτου τοῦ μορίου θερμότητά ἐστιν (εἶρηται δὲ περὶ αὐτοῦ ἐν 10 ἄλλοις) καὶ τοῦ παυστικῆς ἢ ἐπιθυμίας. Ὁ δ' οἶνος θερμὸς μὲν τὴν φύσιν, παύει δὲ τὴν δίψαν μάλλον τοῦ βόατος, καὶ μάλιστα τῶν αὐτῶν, δι' ἣν αἰτίαν, εἶρηται ἐν ἄλλοις· διὸ καὶ οἱ ἐν τῇ περιπνευμονίᾳ, καὶ οἱ μαινόμενοι ἀμφοτέροι ἐπιθυμοῦσιν οἴνου, καίτοι τῶν μὲν 15 διὰ τὴν θερμασίαν θερμὸς ὁ πνεύμων, τῶν δὲ διὰ τὴν παραχρῆν. Ἐπεὶ οὖν οἱ αὐτοὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολλὸν τῷ γένει διψητικοὶ καὶ ἀνδρεῖοι, οἴνου δ' οἱ διψητικοὶ ἐπιθυμητικοί, οἱ δὲ τοιοῦτοι φιλοπόται, ἀναγκαῖον ὡς ἐπὶ τὸ πολλὸν παρακολουθεῖν ἀλλήλους τὰς φύσεις· διὸ καὶ οἱ 20 οἰνωμένοι ἀνδρειότεροι τῶν μῆ.

5. Διὰ τί μάλιστα τὴν ἀνδρείαν τιμῶσιν αἱ πόλεις, οὐ βελτίστην οὖσαν τῶν ἀρετῶν; Ἡ ὅτι διατελοῦσιν ἢ πολεμοῦντες, ἢ πολεμούμενοι, αὕτη δ' ἐν ἀμφοῖν χρήσιμωτάτη ἐστίν; τιμῶσι δ' οὐ τὰ βέλτιστα, ἀλλὰ τὰ 25 αὐτοῖς βέλτιστα.

6. Διὰ τί οἱ φοβούμενοι μάλιστα τρέμουσι τὴν φωνήν, καὶ τὰς χεῖρας, καὶ τὸ κάτω χεῖλος; Ἡ διότι ἐκλείψις ἐστὶ τὸ πάθος θερμοῦ ἐκ τῶν ἄνω τόπων; διὸ καὶ ὠχρῶσιν. Διὰ μὲν οὖν τὸ ἐκ τοῦ στήθους ἡ φωνὴ 30 τρέμει, ψυχομένου ᾧ κινεῖται. Ὁμοίως δὲ καὶ αἱ χεῖρες· ἐκ τοῦ στήθους γὰρ ἤρτηνται. Τὸ δὲ κάτω χεῖλος, ἀλλ' οὐ τὸ ἄνωθεν, κάτω κρέματα, ἢ ῥέπει τὸ δὲ κάτωθεν ἄνω παρὰ φύσιν, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ θερμοῦ ἄνω ἤρμεται· οὐ βυαιρομένου διὰ τὸ ψύχεσθαι τρέμει. Καὶ 35 ἐν τοῖς θυμοῖς δὲ διὰ τὸ αὐτὸ ἀποκρεμάννυται τὸ χεῖλος (δῆλον δ' ἐπὶ τῶν παιδίων)· συνθεῖ γὰρ εἰς τὴν καρδίαν τὸ θερμόν.

7. Διὰ τί οἱ φοβούμενοι τρέμουσι, καὶ μάλιστα τὴν φωνήν, καὶ τοῦ σώματος τὰς χεῖρας καὶ τὸ κάτω χεῖλος; 40 Ἡ διότι ἐκ τούτου τοῦ τόπου ἐκλείπει τὸ θερμόν ἐν ᾧ ἡ φωνή, τὸ δὲ χεῖλος καὶ τὰς χεῖρας, ὅτι εὐκινήτοτατα καὶ ἥκιστα ἐναίμα; Καὶ προίενται μὲν τὴν χολήν, συσπῶσι δὲ τὰ αἰδοῖα, προίενται μὲν διὰ τὸ συντήκειν τὸ καταβαῖνον θερμόν, ἀνασπῶσι δέ, ὅτι ἔξωθεν φό- 45 βος· εἰς τὸναντίον οὖν ἡ φυγή.

8. Διὰ τί οἱ φοβούμενοι καὶ διψῶσι καὶ βίγῳσι, ταῦτα δ' ἐναντία τὰ πάθη; Ἡ βίγῳσι μὲν ψυχομένοι, διψῶσι δὲ θερμαινόμενοι, διότι ἐν τῷ φοβεῖσθαι τὸ θερμόν ἐκλείπει καὶ τὸ ὑγρὸν ἐκ τῶν ἄνω τόπων; Δη- 50 λοῖ δὲ τὸ χροῖμα καὶ αἱ κοιλίαι· τὸ μὲν γὰρ πρόσωπον ὠχρὸν, αἱ δὲ κοιλίαι ἐνίοτε λύνονται. Διὰ μὲν οὖν τὸ

4. Cur fortes magna ex parte vinosi sunt? An quia fortes calidi sunt, calor autem circa pectus residet? ibidem enim metum quoque qui refrigeratio quaedam est, effici cernimus, ita ut si vincat quidem, circa cor persistat calor, timidus vero refrigerans saliat. Ergo qui sanguinolentum habent pulmonem, his calidum est hoc membrum modo vinoletorum, ita ut rei terribilis imago eos non refrigeret; at qui ita se habent, et bibaces sunt: nam et bibendi cupiditas membri hujus calore oritur (de qua re alio loco diximus), et cupido rei sedantis est. Vinum autem, etsi natura revera calidum est, sitim tamen melius quam aqua sedat, maximeque apud eosdem homines: quam ob causam, dictum alias est: ex quo et qui pulmonis inflammatione, aut insania laborant, vinum adpetunt utrique, quamquam illis quidem propter fervorem, his vero ex perturbatione pulmo calidus sit. Quum igitur magna ex parte ejusdem generis homines siticulosi ac fortes sint, vini autem avidi sunt qui siticulosi, talesque bibaces, naturas hasce plerumque alteram insequi alteram necesse est: unde etiam vinolenti quam sobrii fortiores sunt.

5. Cur fortitudinem maximo honore prosequuntur republicae, quae tamen virtutum optima non est? An quia semper vel ipsae bellum aliis inferunt, vel ab aliis bello petuntur, haec autem virtus perutilis in utroque casu est? honorant enim non quae optima sunt, sed quae optima sibi.

6. Cur voce inprimis, et manibus, et labro inferiori tremunt metuentes? An quoniam haecce adfectio caloris defectus ex locis superioribus est? ex quo et pallent. Quod igitur calor pectus deserit, vox tremit, refrigerato eo quod vocem movet. Idem quoque manibus evenit, utpote quae ex pectore pendent. Inferius tamen labium, sed non superius, deorsum pendet, illuc nempe quo vergit: positura enim quae inferne sursum tendit, contra naturam est; sed caloris beneficio supra quiescit: qui si subducatur, propter refrigerationem tremit. Et vero in ira labrum eadem de causa pendet (id autem in pueris patet): calor etenim ad cor concurrat.

7. Cur metuentes tremunt, maximeque voce, et quod ad corpus adtinet, manibus et labro inferiori? An quia calor ex eo loco deficit, in quo vox posita est; labro vero et manibus, quoniam partes istae mobilissimae sunt minimeque sanguinolentae? Bilem quoque iidem dejiciunt, testiculosque contrahunt, atque dejiciunt quidem, quia calor descendens liquefacit; retrahunt vero, quia metus extrinsecus advent: in oppositam itaque partem fit fuga.

8. Cur metuentes et sitiunt et rigent, quae quidem adfectiones adversae inter se sunt? An rigent quidem refrigerantes, sitiunt vero calescentes, quia calor et humor in metuendo superiora deserunt loca? Id autem colore alvoque constat: facies enim pallet, alvus vero interdum

ἐκλείπειν τὸ θερμὸν ἐκ τῶν ἀνωθεν τὸ βίγος γίνεται, διὰ δὲ τὸ ὑγρὸν ἢ δίψα.

9. Διὰ τί τοῦ τε φόβου λύπησιν τινὸς ὄντος καὶ τῆς ἀλγηδόνης, οἱ μὲν ἀλγοῦντες ἀναβοῶσιν, οἱ δὲ φοβούμενοι σιωπῶσιν; Ἡ οἱ μὲν ἀλγοῦντες κατέχουσι τὸ πνεῦμα (διὸ ἀθρόον ἐξὶὸν μετὰ φωνῆς ἐξέρχεται), τῶν δὲ φοβουμένων κατέφυκται τὸ σῶμα καὶ τὸ θερμὸν κάτω ἐνήνεκται, ὃ ποιεῖ πνεύματα; Ἡ οὖν ἐνήνεκται μάλιστα, ἐνταῦθα καὶ ποιεῖ αὐτά· διὸ καὶ ἀποψοφουσιν οἱ φοβούμενοι· ἢ δὲ φωνὴ ἐστὶ φορὰ πνεύματος ἄνω πως καὶ διὰ τινων γινομένη. Τοῦ δὲ τοὺς ἀλγοῦντας κατέχειν τὸ πνεῦμα αἴτιον, ὅτι ταῖς ἐνυπαρχούσαις ἡμῖν βοθηταῖς φύσει εὐθὺς πάντες παθόντες ἀνευ λογισμοῦ χρώμεθα, καθάπερ καὶ τὰ ἄλλα ζῶα· τὰ μὲν γὰρ κέρρασι, τὰ δ' ὀδοῦσι, τὰ δ' ὄνουσι ἀμύνεται· πρὸς δὲ τὰ ἀλγήματα πάντα, ἢ τὰ πλείεστα βοθηθεῖ ἢ θερμότης· ὃ ποιεῖ ὃ κατέχων τὸ πνεῦμα· θερμαίνει γὰρ καὶ ἐκπέττει τὸ ἀλγημα, συστέλλων ἐντὸς τὸ θερμὸν τῷ πνεύματι.

10. Διὰ τί τοῖς φοβουμένοις αἱ κοιλίαι λύνονται καὶ οὐρητιῶσιν; Ἡ τὸ θερμὸν τὸ ἐν ἡμῖν ἐστὶν ὡσπερ ζῶον; Τοῦτ' οὖν φεύγει ὃ τι ἂν φορηθῇ. Ἐξωθεν οὖν γινόμενων τῶν θ' ἐπὶ τῆς ἀγωνίας φόβων καὶ τῶν τοιούτων, καὶ ἐκ τῶν ἀνωθεν εἰς τὰ κάτω καὶ ἐκ τῶν ἐπιπολῆς εἰς τὰ ἐντὸς, ἐκθερμαινόμενοι δ' οἱ περὶ τὴν κοιλίαν τόποι καὶ τὴν κύστιν διαλύονται, καὶ ποιοῦσιν αὐτὰς εὐτρεπεῖς· καὶ γὰρ τὰ ἀνηθα καὶ τὰ ἀψίνθια καὶ ὄσα οὐρητικά, θερμαντικά. Ὁμοίως δὲ καὶ τὰ πρὸς τὴν κοιλίαν φάρμακα τὰ κάτω θερμαντικά, καὶ τὰ μὲν τῶν εἰσενεχθέντων μόνων λυτικά, τὰ δὲ καὶ ἐτέραν σύντηξι ποιεῖ, οἷον τὸ σκόροδον εἰς τὸ οὔρον. Τὸ αὐτὸ δὲ τοῖς τοιούτοις ἢ ἐκ τῶν ἐπιπολῆς θερμασία εἰς τούτους τοὺς τόπους συνιοῦσα δρᾷ.

11. Διὰ τί οἱ φοβούμενοι συσπῶσι τὰ αἰδοῖα; εἰκὸς γὰρ ἦν τὸναντιόν, τοῦ θερμοῦ εἰς τοῦτον τὸν τόπον ἀθροισμένου τῶν φοβουμένων, ἀνίσθαι αὐτά. Ἡ οἱ φοβούμενοι σχεδὸν ἅπαντες ὡσπερ βίγουντες εἰσιν; Ἐκλειοπιότος οὖν ἐκ τῶν ἐπιπολῆς τοῦ θερμοῦ συσπῶσιν· διὸ καὶ βομβυλιάζουσιν οἱ δεινῶς δεδιότες. Δοκεῖ δὲ συσπᾶν τὸ ἐπιπολῆς καὶ τὸ δέρμα τῶν βιγούντων, ἅτε τοῦ θερμοῦ ἐκκεκριμένου· διὸ καὶ φρίττουσιν. Συσπᾶται δὲ καὶ ἡ ὄσχεα τοῦ αἰδοῦ ἄνω, καὶ συνεφέλωνται καὶ οἱ ὄρχεις αὐτοῖς συστελλομένων. Θᾶττον δὲ φαίνεται ἐπὶ τῶν ἀφροδισίων· ὃ γὰρ φόβος ἐκκρίνει, καὶ πολλοῖς τῶν ἀγωνιούντων καὶ τῶν περιφόβων συγχινεῖ ἢ τῆς γονῆς πρόσεσι.

solvitur. Ergo quod calor locis superioribus deficit, rigor oritur; quod vero humor, sitis.

9. Quam ob causam, quum et metus et dolor quædam sint ægritudo, qui dolent quidem, clamant, qui vero metuunt, silent? An qui dolent quidem, spiritum retinent (quapropter is confertus erumpens cum sono exit); metuentium vero corpus refrigeratum est calorque deorsum vectus: id quod flatus gignit? Quo igitur hic potissimum se contulerit, ibidem et flatus gignit: quapropter et pedunt metuentes; vox autem spiritus aursum versus elatio est quæ certo quodam modo et certis quibusdam partibus absoluitur. Causa vero cur dolentes spiritum retineant, est quod inditis a natura nobis præsiidiis, aliquo detrimento affecti, sine ulla cogitatione confestum utimur omnes, ut etiam ceteræ animantes: aliæ namque cornibus, aliæ vero dentibus, aliæ tandem unguibus repugnant; atqui dolores vel omnes, vel plurimos calor adjuvat: id quod facit qui spiritum cohibet: calfacit enim et percoquit dolorem contracto introrsus per spiritum calore.

10. Cur metuentibus alvus solvitur micturiuntque ipsi? An calor nobis insitus quasi animans est? Hicce ergo rem quamcumque timuerit, defugit. Quod quum extrinsecus tum a trepidatione ortus metus, tum ceteri hujus generis metus invadunt, idque superne deorsum, et a superficie ad partes, internas, alvi, inquam, vesicæque regiones, utpote penitus concalescentes, dissolvuntur hasque partes turbatu faciles reddunt: nam et anethum et absinthium, et quæcumque urinam movent, calefacere valent. Eodem modo et medicamenta quæ alvo adhibentur ac deorsum agunt, calorifica sunt, et partim quidem eorum ingesta tantummodo solvere valent, partim vero et aliam colliquationem gignunt, ut allium versus urinam. Idem autem quod hujusmodi medicamenta, calor quoque efficit qui de superficie ad hæc loca coit.

11. Cur metuentes pudenda contrahunt? e contrario enim, ut remitterentur, congruum erat, quum calor metuentium in eum locum se colligat. An metuentes omnes fere similes rigentibus sunt? Quum igitur calor superficiem deseruit, contrahunt: quomobrem ventris quoque murmur citatur iis quos timor vehemens detinet. Superficies autem rigentium et cutis videntur contrahere, utpote excreto calore: ex quo et horrent. Scrotum quoque pudendi sursum convellitur, atque uia cum eo apud metuentes, dum stringuntur, testiculi quoque adtrahuntur: quod citius in re venerea patet: metus enim excernit, multosque trepidantes, aut perterritos genituræ commovet emissio.

ΤΜΗΜΑ ΚΗ.

SECTIO XXVIII.

ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΣΩΦΡΟΣΥΝΗΝ ΚΑΙ ΑΚΟΛΑΣΙΑΝ, ΚΑΙ ΕΓΚΡΑΤΕΙΑΝ ΚΑΙ ΑΚΡΑΣΙΑΝ.

QUÆ AD CONTINENTIAM ET INCONTINENTIAM, AD TEMPERANTIAM ET INTEMPERANTIAM PERTINENT.

1. Διὰ τί ἐνιοὶ κάμνουσιν, ὅταν ἐθισθέντες ἀκολάστως ζῆν μὴ ἀκολάστως διαιτῶνται, ὅσον Διονύσιος ὁ τύραννος, ἐπεὶ ἐν τῇ πολιορκίᾳ ἐπαύσατο πίνων ὀλίγον τινὰ χρόνον, εὐθύς ἐφθισίασεν, ἕως πάλιν εἰς τὴν μέθην μετέβαλεν; *Ἡ μέγα μὲν τι καὶ τὸ ἔθος ἐστὶν ἐκάστοις; φύσις γὰρ ἤδη γίνεταί. Καθάπερ ἂν ἰχθὺς ἐν ἀέρι, ἢ ἀνθρώπος ἐν ὕδατι διατελῶν φαύλως ἂν ἴσχοι, οὕτω καὶ οἱ τὰ ἔθη μεταβάλλοντες χαλεπῶς ἀπαλλάττουσιν, καὶ τὸ πάλιν εἰς τὰ εἰωθότα ἔλθειν σωτηρία γίνεταί αὐτοῖς ὡσπερ εἰς φύσεως κατάστασιν. *Ἐτι δὲ καὶ συντηκτικοὶ γίνονται, εἰωθότες τροφῇ χρῆσθαι ἀψιλεῖ τῇ ἰδίᾳ μὴ λαμβάνοντες γὰρ τὴν εἰωθυῖαν ὡσπερ ὄλιος μὴ λαμβάνοντες διατίθενται. Οὐ μὴν ἄλλὰ καὶ τὰ περιττώματα τροφῇ μειμυγμένα πολλῇ ἀφανίζεται, αὐτὰ δὲ ἐπιπολάζει μόνᾳ ὄντα, καὶ φέρεται εἰς ὄμματα ἢ πνεύμονα· προσενεγκαμμένοι δὲ τροφῇ κατακεραυνώμενα ὕδαρῃ γίνεταί καὶ ἀβλαδῆ· γίνεταί δὲ τοῖς ἀκολάστως ζῶσι πλείω τὰ περιττώματα ἄχρι τινὸς λήξαι τοῦ εἰωθότος βίου, διὰ τὸ πολλὴν ἀκαταχώριστον ἐν αὐτοῖς ἕλην ὑπάρχειν ἐκ τοῦ προτέρου βίου, ἧς τηχομένης ὑπὸ τοῦ συμφύτου θερμοῦ, καθάπερ χιόνος πολλῆς, ρεύματα ἀδρᾶ συμβαίνει γίνεσθαι.

2. Διὰ τί κατὰ δύο μόνας αἰσθήσεις ἀκρατεῖς λέγομεν, ὅσον ἀφῆν καὶ γεῦσιν; *Ἡ διὰ τὰς ἀπὸ τούτων γινομένης ἡδονᾶς ἡμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις ζῴοις; *Ἄτε οὖν κοινὰ οὕτως ἀτιμότερα εἰσι· διὸ καὶ μάλιστα, ἢ μόναι ἐπονείδιστοί εἰσι· ὥστε τὸν ὑπὸ τούτων ἡττιώμενον ψέγομεν καὶ ἀκρατῆ καὶ ἀκόλαστον εἶναι φάμεν, διὰ τὸ ὑπὸ τῶν χειρίστων ἡδονῶν ἡττᾶσθαι.

3. Διὰ τί ἀκρατεῖς λέγονται κατὰ τὰς ἐπιθυμίας μόνον, οὐσῆς τῆς ἀκρασίας καὶ περὶ τὴν δργήν; *Ἡ ὅτι ἀκρατῆς μὲν ἐστὶν ὁ παρὰ τὸν λόγον τι πράττων καὶ ἀκρασία ἢ παρὰ τὸν λόγον ἀγωγῆ, εἰσὶ δ' αἱ μὲν ἐπιθυμίαι, ὡς ἐπίπαν εἰπεῖν, παρὰ τὸν λόγον, αἱ δ' ὄργαι μετὰ λόγου, ὄχι ὡς κελύσαντος τοῦ λόγου, ἀλλ' ὡς δηλώσαντος τὸν προσηλακισμόν, ἢ τὴν αἰτίαν;

4. Διὰ τί τὴν μὲν ἐγκράτειαν καὶ σωφροσύνην ἐπὶ τῶν νέων καὶ πλουσιῶν μάλιστα ἐξετάζομεν, τὴν δὲ δικαιοσύνην ἐπὶ τῶν πενήτων; *Ἡ ὅτι οὐ μάλιστα δεῖται τις, εἰ τούτου ἀπέχεται, μᾶλλον θαυμάζοιτ' ἂν ἢ τῶν ἐναντίων; *Ὁ μὲν οὖν πένης εὐπορίας δεῖται, ὁ δὲ νέος καὶ πλούσιος ἀπολαύσεως.

1. Cur aliqui ægrotant, ubi incontinenter vivere adsueti victus ratione utuntur non incontinenti, ut Dionysius tyrannus, quum per obsidionem aliquantum temporis a potatione destitisset, tabe protinus laboravit, donec ad ebriositatem rediit? An consuetudo res magna cuique est? jam enim natura fit. Ut piscis in aere, aut homo in aqua degens male haberet, ita et qui morem mutant solitum, difficulter inde se expediunt, atque salus iis fit, si ad solita rursus redeant, perinde quasi suæ naturæ statum resumpsissent. Tabescunt item qui alimento copioso, idque peculiari, uti solebant: quod enim cibo solito non vescuntur, uti solebant: quod enim cibo solito non vescuntur, perinde adficiuntur ac si nullum penitus capiant. Quæ etiam residua copioso mista alimento evanescent; ipsa autem sola ubi manent, emergunt, ferunturque in oculos, aut in pulmonem; cibo vero ingesto temperantur, aquosaque et innoxia redduntur; augentur autem residua apud incontinenter viventes, ubi aliquantisper a solita victus ratione destiterint, eo quod multa iis inest materia indigesta a priori victus ratione proveniens, qua tabescente a calore insito, modo nivis copiosæ, evenit ut fluxiones spissæ fiant.

2. Cur duorum tantummodo sensuum ratione homines incontinentes vocamus, id est tactus et gustus? An propter voluptates, quæ pariter nobis ac ceteris animantibus per hosce sensus eveniunt? Quippe igitur communes, et vilissimæ sunt: quapropter et maxime, aut solæ probro sunt, ita ut hominem eis victum vituperemus, et intemperantem atque incontinentem adpellemus, quoniam a turpissimis voluptatibus vincitur.

3. Cur homines incontinentes ratione tantum cupidinum dicimus, quum etiam in irascendo incontinentia inait? An quia incontinens quidem est qui præter rationem aliquid agit, et incontinentia est adsuetudo præter rationem; sunt autem cupidines quidem, ut in universum dicamus, præter rationem, iræ vero cum ratione, non tamen ita ut ratio jubeat, sed ut injuriam causamve (contumeliamve?) significet?

4. Cur continentiam quidem et temperantiam in juvenibus atque ditibus maxime probamus, justitiam vero in pauperibus? An quia, si quis re absterneat cujus maxime indiget, magis admirationi erit quam si a rebus contrariis? Pauper igitur facultatibus indiget, juvenis vero et dives voluptate.

5. Διὰ τί ἤττον ἀνέχονται διψῶντες ἢ πεινῶντες; Πότερον οὖν λυπηρότερον; Σημεῖον δὲ τοῦ λυπηροτέρου, ὅτι ἤδιον τὸ διψῶντα πιεῖν ἢ πεινῶντα φαγεῖν τὸ δ' ἐναντίον τῷ ἡδέϊ λυπηρότερον. *Ἡ διότι μᾶλλον δεῖται τὸ θερμὸν τοῦ υγροῦ ἢ τὸ ξηρὸν ᾧ ζῶμεν; *Ἡ ὅτι εὐοῖν ἢ δίψα ἐπιθυμία, ποτοῦ καὶ τροφῆς, ἢ δὲ πείνα ἐνδὸς μόνου, τροφῆς;

6. Διὰ τί ἤττον καρτεροῦμεν διψῶντες ἢ πεινῶντες; *Ἡ διότι λυπούμεθα μᾶλλον; Σημεῖον δὲ τῆς λύπης ἢ τοῦ φόβου σφοδρότερα. Ἔϊτα δὲ μὲν διψῶν δυοῖν ἐνδεῆς, τροφῆς τε καὶ καταψύξεως (ἀμφω γὰρ ἔχει τὸ ποτόν), δὲ δὲ πεινῶν θατέρου μόνου.

7. Διὰ τί οἱ κατὰ τὴν τῆς ἀφῆς ἢ γεύσεως ἡδονήν, οὗ ἂν ὑπερβαλλῶσιν, ἀκρατεῖς λέγονται (οἱ τε γὰρ περὶ τὰ ἀφροδίσια ἀκόλαστοι, οἱ τε περὶ τὰς τῆς τροφῆς ἀπολαύσεις· τῶν δὲ κατὰ τὴν τροφὴν ἀπ' ἐνίων μὲν ἐν τῇ γλώττῃ τὸ ἡδύ, ἀπ' ἐνίων δ' ἐν τῷ λάρυγγι· διὸ καὶ Φιλόξενος γεράνου φάρυγγα εὐχετο ἔχειν) οἱ δὲ κατὰ τὴν ὄψιν καὶ τὴν ἀκοὴν οὐκέτι; *Ἡ διὰ τὸ τὰς ἀπὸ τούτων γινομένας ἡδονὰς κοινὰς εἶναι ἡμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις ζῴοις; *Ἄτε οὖν οὐσαί κοιναί, ἀτιμώταται εἰσι καὶ μάλιστα, ἢ μόναι ἐπινεδιστοί, ὥστε τὸν ὑπὸ τούτων ἠττώμενον ψέγομεν καὶ ἀκρατῆ καὶ ἀκόλαστον λέγομεν διὰ τὸ ὑπὸ τῶν χειρίστων ἡδονῶν ἠτῶσθαι. Οὐσῶν δὲ τῶν αἰσθησῶν πέντε, τὰ τ' ἄλλα ζῶα ἀπὸ δύο μόνων τῶν προειρημένων ἡδεταί, κατὰ δὲ τὰς ἄλλας ἢ ὅλως οὐχ ἡδεταί, ἢ κατὰ συμβεβηκὸς τοῦτο πάσχει· ὄρων μὲν γὰρ ὁ ὄρων, ἢ καὶ ὁσφραϊνόμενος, χαίρει ὅτι ἀπολαύει, καὶ ὅταν πληρωθῇ, οὐδὲ τὰ τοιαῦτα ἡδέα αὐτῷ, ὡς περὶ οὐδ' ἡμῖν ἢ τοῦ ταρίχου ὀσμῆς, ὅταν ἀδὴν ἔχωμεν τοῦ φαγεῖν· ὅταν δ' ἐνδεεῖς ὦμεν, ἡδέα ἢ δὲ τοῦ ῥόδου αἰεὶ ἡδέα.

8. Διὰ τί ἤττον κατέχουσι τὸν γέλωτα παρόντων τῶν γνωρίμων; *Ἡ ὅταν σφόδρα ἐξηρητημένον ἢ τι, εὐκίνητον ἢ ἔστιν, ἢ δ' εὐνοία εἰπεῖν μᾶλλον γελοῖον, ὥστε κινεῖ;

5. Cur minus sitim quam famem toleramus? Utrum quia sitis res magis molesta est? Hujus autem majoris molestiae indicium est, quod suavius sitiens bibit quam esuriens edit; molestius autem quod suavi adversum est. An quia calor quo vivimus, humidum magis quam siccum desiderat? An quia sitis rerum duarum cupido est, potus inquam et cibi, fames vero unius tantummodo, nimirum cibi?

6. Cur minus sitire quam famem ferre perseveramus? An quia aegrius ferimus? Hujus autem aegritudinis indicium est voluptas vehementior. Tum etiam qui sitit quidem, res duas desiderat, cibum nempe atque refrigerationem (ambo enim potus praestat); qui esurit vero, alteram tantum.

7. Cur qui quod ad voluptatem tactus aut gustus adinet, modum praetergressi fuerint, ejus rei quo modum excesserunt, in temperantes vocantur (nam et qui circa rem veneram incontinentes sunt, et qui circa luxum ciborum, intemperantes vocantur; rerum vero ad cibos pertinentium partim quidem in lingua, partim vero in gutture residet suavitas: unde et Philoxenus gruis gulam precabatur habere); at vero qui visus, vel auditus ratione modum excesserunt, non item? An quoniam voluptates a sensibus hisce provenientes communes nobis cum ceteris animantibus sunt? Ergo ut communes, vilissimae sunt, atque vel maxime vel solae probrosae, ita ut hominem his victum reprehendamus, et incontinentem intemperantemque adpellemus, quod a turpissimis voluptatibus vincitur. Sed quam sensus quinque sint, cetera quidem animalia a duobus tantum, quae modo dixi, voluptatem petunt, ceteris vel nihil omnino delectantur, vel per addicens ita adficiuntur: qui enim videt, dum videt, vel etiam olfacit, gaudet, quia fruitur; ubi vero repletus est, hujusmodi res ei non amplius suaves sunt, quemadmodum ne nobis quidem salsamenti odor, ubi es satiali modus; ubi vero indigemus, suavis est; sed rosae odor semper suavis est.

8. Cur minus risum retinent praesentibus amicis? An ubi aliquid arctissime conjunctum est, tunc facile movetur; benevolentia autem, ut ita dicam, risum potius excitare valet, ita ut moveatur?

ΤΜΗΜΑ ΚΘ.

ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΝ ΚΑΙ ΑΔΙΚΙΑΝ.

1. Διὰ τί μείζονος ὄντος ἀδικήματος, ἐάν τις βλάβη εἰς τὸ μείζον ἀγαθόν, τῆς δὲ τιμῆς οὐσης μείζονος ἀγαθοῦ, ἢ τῶν χρημάτων ἀδικία μᾶλλον δοκεῖ, καὶ οἱ δίκαιοι μᾶλλον εἶναι δοκοῦσι περὶ τὰ χρήματα; *Ἡ διότι αἰρούνται τὰ χρήματα μᾶλλον τῆς τιμῆς, καὶ πᾶσιν ἔστι κοινότατον, ἢ δὲ τιμῆ ὀλίγοις, καὶ ὀλιγάκις συμβαίνει ἢ χρῆσις αὐτῆς;

2. Διὰ τί παρακαταθήκην δεινότερον ἀποστερεῖν ἢ δάνειον; *Ἡ ὅτι αἰσχροῦ ἀδικεῖν φίλον; *Ὁ μὲν οὖν τὴν παρακαταθήκην ἀποστερῶν φίλον ἀδικεῖ· οὐδεὶς γὰρ

SECTIO XXIX.

QUAE AD JUSTITIAM AC INJUSTITIAM PERTINENT.

1. Quam ob causam, quum eo major sit injuria quo quis majus in bonum noxam influxerit, honorque majus sit bonum, injuria pecuniaria frequentior esse videtur injustique potius re pecuniaria occupari videntur? An quia pecuniam honori auteponunt, omnibusque communis est maxime; honor autem paucis, raroque incidit ejus usus?

2. Cur depositum fraudare gravius est quam mutuum? An quod amico injuriam facere turpe est? Depositum igitur qui fraudat, amico injuriam facit: nemo enim quidquam

παρακατατίθεται μὴ πιστεύων· οὐ δὲ τὸ χρέος, οὐ φίλος· οὐ γὰρ δανείζει, ἐὰν ἢ φίλος, ἀλλὰ δίδωσιν.
 *Ἡ ὅτι μείζον τὸ ἀδικήμα; πρὸς γὰρ τῆ ζημίας καὶ τὴν πίστιν παραβαίνει, δι' ἣν, εἰ καὶ μηδὲν ἕτερον, δεῖ ἀπέχεσθαι τοῦ ἀδικεῖν. *Ἐτι τὸ μὴ τοῖς ἴσοις ἀμύνεσθαι φαῦλον· ὁ μὲν οὖν ἔδωκεν ὡς φίλῳ, ὁ δ' ἀπεστέρησεν ὡς ἐχθρὸν· ὁ δὲ δανείζων οὐχ ὡς φίλος ἔδωκεν.
 *Ἐτι τῶν μὲν ἢ δόσις φυλακῆς καὶ ἀποδόσεως χάριν, τῶν δὲ καὶ ὠφελείας· ἦττον δ' ἀγανακτοῦμεν ἀποβάλλοντες, εἰ κέρδος θηρεύομεν, ὅσον οἱ ἀλλοιοὶ τὰ δελέατα προσφάνῃς γὰρ ὁ κίνδυνος. *Ἐτι παρακατατίθενται μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὁ ἐπιβουλεύομενοι καὶ ἀτυχοῦντες, δανείζουσι δ' οἱ εὐποροῦντες· δεινότερον δ' ἐστὶ τὸν ἀτυχοῦντα ἢ τὸν εὐτυχοῦντα ἀδικεῖν.

deponit nisi confidens; at is cui debetur, amicus non est: non enim mutuum dat, sed donat quis, si amicus est. An quia major injuria? præter damnum enim fides violatur: id quod causa est, siquid aliud, cur abstinere oporteat ab injuria. Ad hæc non par pari reddere vitio datur: alter igitur creditit tanquam amico, alter vero fraudat tanquam inimicum; at qui mutuum dedit, non dedit ut amicus. Præterea depositi quidem datio custodiendi reddendique gratia fit; mutui vero etiam lucri; minus autem ægre ferimus jacturam, si quæstum venemur, ut piscatores escæ jacturam: periculum enim manifestum erat. Adde etiam quod plerumque deponunt qui insidiis petuntur fortunaque laborant adversa; mutuo vero dant opulenti; gravius autem est injuriam infortunato quam fortunato intulisse.

3. Διὰ τί ἐνίοις δικαστηρίοις τοῖς γένεσι μᾶλλον ἢ ταῖς διαθήκαις ψηφιοῦνται; *Ἡ ὅτι γένους μὲν οὐκ ἐστὶ καταψεύσασθαι, ἀλλὰ τὸ δὴ ἀποφαίνειν· διαθήκαι δὲ πολλὰ ψευδεῖς ἤδη ἐξηλέγχθησαν οὕσαι;

3. Quamobrem in foris nonnullis gentis potius quam testamenti ratione sententia fertur? An propterea quod de gente quidem ementiri non licet, sed vera fateri necesse est; testamenta autem multa jam falsa esse redarguerunt?

4. Διὰ τί ἡ πενία παρὰ τοῖς χρηστοῖς τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἢ παρὰ τοῖς φαύλοις ἐστίν; *Ἡ διὰ τὸ ὑπὸ πάντων μισεῖσθαι καὶ ἐξελαύνεσθαι πρὸς τοὺς ἐπιεικεῖς καταφεύγει, οἰομένη μάλιστα παρὰ τούτοις σωτηρίας τυχεῖν καὶ διαμεῖναι· εἰ δὲ πρὸς πονηροὺς ἔλθοι, οὐκ ἂν διαμεῖναι ἐν τῇ αὐτῇ δυνάμει αὐτοῦς, ἀλλ' ἢ κλέπτειν, ἢ ληΐζεσθαι, ὧν γινομένων οὐκ ἂν ἐτι εἶναι αὐτὴν παρ' αὐτοῖς; *Ἡ ὅτι τοὺς ἐπιεικεῖς οἴεται τῶν ἀνθρώπων ἄριστα ἂν αὐτῇ χρῆσθαι, καὶ ἥκιστα ἂν ὕβρισθῆναι ὑπ' αὐτῶν; Καθάπερ οὖν τὰς τῶν χρημάτων παρακαταθήκας πρὸς τοὺς ἐπιεικεῖς τιθέμεθα, 30 οὕτω καὶ αὐτὴ ὑπὲρ αὐτῆς διατάσσεται. *Ἡ ὅτι θήλεια οὕσα ἀπορωτέρα ἐστίν, ὥστε τῶν ἐπιεικῶν δεῖται; *Ἡ ὅτι αὐτὴ κακὸν οὕσα πρὸς τὸ κακὸν οὐκ ἂν ἔλθοι; εἰ γὰρ τὸ κακὸν ἔλοιτο, παντάπασιν ἂν δυσίστατον εἴη.

4. Cur paupertas apud homines bonos potius esse quam apud pravos solet? An quia ab omnibus odio habetur atque expellitur, ad probos perfugit, rata maxime apud eos salutem adsequi ac permanere se posse; e contrario, si pravos adisset, numquam eos in eadem fortuna perstituros, sed vel furta, vel latrocinia patraturos esse: quibus factis fore ut non amplius apud illos esset? An quia probos optime se usuros, minimeque sibi contumeliam illaturos esse existimat? Itaque ut nos pecuniarum deposita probis credimus, sic etiam hæc de se ipsa statuit. An quia, utpote femina, aliquatenus inops consilii est, ita ut probis opus habeat? An quoniam quum ipsa malum sit, numquam mala adibit? nam si malum elegisset, omnino irremediabile foret.

5. Διὰ τί οὐχ ὁμοίως αἱ ἀδικίαι μείζους περὶ τὰ βήματα καὶ τὰ ἄλλα, ὅσον ὁ μικρὸν εἰπὼν οὐκ ἂν καὶ τὸ ἀπόρρητον εἴποι, ἀλλ' ὁ ἕνα προδοῦς καὶ πολὺν, ὥσπερ ὁ ὀβολὸν ἀποστερησῆς καὶ τάλαντον; *Ἡ ὅτι ἀπὸ μείζονος ἀδικίας ἐνια ἐλάττω ἐστὶ δι' ἀδυναμίαν.

5. Cur non eodem modo injuriæ quæ verba ceterasque res spectant, aliæ aliis majores sunt, verbi causa, qui leve aliquid dixit, nefandum non item dicit, dum qui unum prodidit, vel rempublicam prodet, sicut qui obolum abstulit, etiam talentum auferet? An quia nonnulla, etiamsi a majori proveniant injustitia, minora tamen sunt propter impotentiam?

6. Διὰ τί παρακαταθήκην αἰσχρὸν ἀποστερῆσαι μικρὰν ἢ πολὺ δανεισάμενον; *Ἡ ὅτι ὁ τὴν παρακαταθήκην ἀποστερῶν τὸν ὑπολαβόντα εἶναι αὐτὸν ἐπιεικῆ ἕξαπατᾶ; *Ἡ ὅτι ὁ τοῦτο καὶ ἐκεῖνο ποιήσετε;

6. Cur depositum parvum fraudare turpius est quam mutuum magnum? An quoniam qui depositum fraudat, hominem decipit a quo probus ipse existimatur? An quoniam qui hoc facit, illud etiam faceret?

7. Διὰ τί ἄνθρωπος μάλιστα παιδείας μετέχων ζώων ἀπάντων ἀδικιωτάτος ἐστίν; *Ἡ ὅτι πλείστου λογισμοῦ κεραιώνηκεν; Μάλιστα οὖν τὰς ἡδονὰς καὶ τὴν εὐδαιμονίαν ἐξήτακεν ταῦτα δ' ἀνευ ἀδικίας οὐκ ἐστίν.

7. Cur homo, etiamsi omnium animalium maxime educationis particeps sit, omnium tamen injustissimus est? An quia rationalis plurimæ particeps est? Voluptates igitur et felicitatem maxime rimatus est; hæc autem sine injuria rimari non licet.

8. Διὰ τί ὁ πλοῦτος ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ παρὰ τοῖς φαύλοις μᾶλλον ἢ τοῖς ἐπιεικεῖς ἐστίν; *Ἡ διότι τυφλὸς ὢν τὴν διάνοιαν οὐ δύναται κρίνειν, οὐδ' αἰρεῖσθαι τὸ βέλτιστον;

8. Cur opulentia magna ex parte apud pravos potius quam apud probos invenitur? An quia fortuna, cæca quum sit, mentem discernere atque eligere optimum non potest

8. Διὰ τί δικαιότερον εἶναι νενόμισται τοῖς τετελευτη-
 κῶσιν ἢ τοῖς ζῶσιν ἐπαμύειν; ἢ ὅτι οἱ μὲν ζῶντες δύ-
 ναίντ' ἂν αὐτοῖς ἐπαρκῆσαι, ὁ δὲ τετελευτηκῶς οὐκέτι;

10. Διὰ τί ὑγιαίνουν μὲν ὁ συνῶν οὐδὲν ὑγιέστερος
 γίνεται, οὐδ' ἰσχυρῶ, ἢ καλῶ εἰς τὰς ἕξεις ἐπιδίδωσιν
 οὐθέν, δικαίῳ δὲ καὶ σώφρονι καὶ ἀγαθῶ; ἢ διότι τὰ
 μὲν ἀμίμητα, τὰ δὲ μιμητὰ τῇ ψυχῇ· ἀγαθὸς δὲ τῇ
 ψυχῇ, ὑγιῆς δὲ τῷ σώματι; Ἐθίζεται οὖν χαίρειν ὀρθῶς
 καὶ λυπεῖσθαι· ὁ δ' ὑγιεῖ συνῶν οὐκέτι· οὐ γὰρ ἐν τῷ
 10 τισι χαίρειν, ἢ μὴ ὁ ὑγιῆς· οὐθὲν γὰρ τούτων ποιεῖ
 ἐγίταν.

11. Διὰ τί δεινότερον γυναῖκα ἀποκτεῖναι ἢ ἄνδρα,
 καίτοι βέλτιον τὸ ἄρρεν τοῦ θήλεος φύσει; ἢ διότι
 ἀσθενέστερον, ὡστ' ἐλάττω ἀδικεῖ; ἢ ὅτι οὐ νεανί-
 15 κὼν τὸ ἰσχυρίζεσθαι πρὸς τὸ πολὺ ἤττον;

12. Διὰ τί ποτε τῷ φεύγοντι ἐν τῷ δικαστηρίῳ τὴν
 δεξιάν στάσιν διδῶσιν; ἢ διότι ἐπανισοῦν βούλονται;
 Πλεονεκτοῦντος οὖν τοῦ διώκοντος τὴν στάσιν τῷ φεύ-
 γοντι διδῶσιν. Ἐῖθ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ φεύγοντες πα-
 20 ραφυλάττονται· ἐπιδέξια δ' ἢ φυλακὴ γίνεται, ἐὰν ὁ
 φεύγων ἐχθρὴν ἐν δεξιᾷ στάσιν.

13. Διὰ τί ποτε, δεῦν τῷ φεύγοντι καὶ τῷ διώκοντι
 φαίνονται αἱ ψῆφοι ἴσαι, ὁ φεύγων νικᾷ; ἢ ὅτι ὁ μὲν
 φεύγων ἐν τῷ ἀγῶνι μόνον ἀκίχουεν αὐτοῦ πρὸς ἃ δεῖ
 25 αὐτὸν ἀπηγορεῖσθαι καὶ τοὺς μάρτυρας παρασχέσθαι
 πρὸς τὰ κατηγορημένα ἔχεσθαι, εἰ τὴν μέλλουσιν ὤφε-
 ληθῆναι, οὐ βῆδιον δὲ τὸ μαντεύσασθαι τινα ὧν δεῖ
 αὐτὸν παρασκευάσασθαι ἢ μάρτυρας ἢ ἄλλο τεκμήριον
 ὅτι οὐθὲν ἀδικεῖ· τῷ δὲ διώκοντι ἔστιν ὅπως βούλε-
 30 ται, καὶ πρὸ τοῦ τὴν δίκην κλητεύσασθαι, ἐνστήσασθαι
 τὸ πρᾶγμα, καὶ ἤδη κεκλήροτα, πλασάμενον ὁ τι
 βούλεται πιθάνον, κατηγορεῖν αὐτοῦ; Ὅρων δὲ κατὰ
 πάντα ταῦτα ἐλαττούμενον ὁ νομοθέτης τὸν φεύγοντα,
 προσέθετο τῷ φεύγοντι ὁ τι ἂν οἱ δικασταὶ ἀμφιδοξή-
 35 σωσιν. Ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦτ' ἂν τις ἴδοι· ἐν γὰρ τοῖς
 φόβοις ὄντες πολλὰ παραλιμπάνουσιν ὧν αὐτοὺς ἔδει
 εἰπεῖν, ἢ πρᾶξαι, οἱ δὲ φεύγοντες αἰεὶ ἐν μείζονσι κινδύ-
 νοις ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τυγχάνουσιν ὄντες, ὡστ' εἰ παρα-
 λιμπάνουσιν ὧν δεῖ αὐτούς, εἴπερ ἐξισοῦνται τοῖς δι-
 40 καίοις, ὁ γὰρ ὅτι εἰ μὴ παρελίμπανον, ἐκράτου ἂν.
 Ἔτι δ' ἕκαστος ἡμῶν μᾶλλον ἂν προσλοιτο τοῦ ἀδι-
 κοῦντος ἀποψηφίσασθαι ὡς οὐκ ἀδικεῖ ἢ τοῦ μὴ ἀδι-
 κοῦντος καταψηφίσασθαι ὡς ἀδικεῖ, οἷον εἰ τις φεύγει
 δουλείας ἢ ἀνδροφονίας· τούτων γὰρ ἕκαστου ὄντων, ἃ
 45 κατηγορεῖ αὐτῶν, μᾶλλον ἂν ἀποψηφίσασθαι ἐλοίμεθα
 ἢ μὴ ὄντων καταψηφίσασθαι· ἔστι γὰρ, δεῦν τις ἀμφι-
 δοξῇ, τὰ ἐλάττω τῶν ἀμαρτημάτων αἰρετέον· δεινὸν
 γὰρ καὶ τὸ τοῦ δούλου ὡς ἐλευθέρου ἔστι καταγνώναι,
 πολὺ δὲ δεινότερον, δεῦν τις τοῦ ἐλευθέρου ὡς δούλου
 1:0 καταψηφίσεται. Ἔτι δ' ἐὰν ὁ μὲν τύχη ἐγκαλῶν, ὁ
 δ' ἀμφισβητῶν ὑπὲρ ὄτουσιν, οὐκ εὐθύς οἰόμεθα δεῖν

9. Cur justius habetur vita funclis opem ferre quam
 vivis? An quia vivi quidem sibi ipsi subcurrere possent,
 defunctus vero non amplius?

10. Quam ob causam qui cum sano quidem versatus
 fuerit, nihil redditur sanior, neque qui cum robusto, aut
 pulchro, quidquam habitu suo proficit, qui cum justo
 autem et temperato et bono, proficit? An quoniam alia qui-
 dem imitari non possumus, alia vero animo imitamur; est
 autem quisque bonus virtute animi, sanus vero corporis?
 Adversus igitur recte lætari ac contristari; qui vero cum
 sano conversatur, non item: haud enim sanus eo sa-
 nus est quod lætatur quibusdam rebus, vel non lætatur,
 quandoquidem nihil ex his rebus sanitatem creat.

11. Cur mulierem interficiãse iniquius est quam virum,
 quamquam naturæ ratione mas femina præstantior est?
 An quia femina imbecillior est minusque proinde Injuriam
 facit? An quia strenuum facinus non est, si contendatur ad-
 versus id quod longe infirmius est?

12. Quam ob causam tandem reo dexter apud judicem
 locus datur? An quia compensare volunt? Quam igitur me-
 liores partes fert adcusator, reo locus conceditur. Tum
 etiam rei magna ex parte sibi cavent; cautio autem dextre
 fit, si locum dextrum teneat reus.

13. Cur tandem, si subfragia pari numero adcusatori et reo
 adparcant, reus vincit? An quia reus quidem, ubi agitur
 causa, tunc primum ea audit ab adcusatore contra quæ
 sese defendere testesque adhibere debet, ut hæreant crimina
 illata, siquid inde emolumentum capere velit rei; facile
 autem nemini est divinare res quarum testes præstare debet
 aut aliud argumentum se nullam injuriam intulisse; at vero
 adcusator, vel antequam in jus vocetur, rem disponere pot-
 est, prout sibi libitum fuerit, et ubi jam adcessit, fictis
 quæcumque voluerit, criminibus verisimilibus, reo inferre;
 Quum igitur legislator omnibus hisce minui partes rei vide-
 ret, tribuit ei quodcumque ambigunt iudices. Verum enim-
 vero hoc quoque animadvertere licet: quos metus tenet, multa
 omittunt eorum quæ vel dictu, vel factu sibi necessaria erant;
 atqui rei plerumque in majori versantur periculo semper, ita
 ut, si omittant quibus opus habent, constet eos, dummodo
 æque valeant utriusque causæ instrumenta, victuros fuisse, si
 nihil omisissent. Ad hæc nostrum unusquisque nocentem ma-
 lit liberare tamquam innocentem quam innocentem conde-
 mnare tamquam nocentem, ut si de adsertione libertatis aut
 homicidio agitur: quodsi enim omnia crimina quæ reis inferit
 adcusator, vera essent, malleus absolvere quam conde-
 mnare, si falsa essent, quippe quum ambigente aliquo, erro-
 res leviores preferendi sunt: nam etsi grave etiam sit libe-
 rum adseruisse qui servus est, longe tamen gravius est, si
 quis liberum servitutis condemnet. Item si alter quidem
 invehat crimen, alter vero litiget de quacumque tandem re

ἀποδοῦναι τῷ ἐγκαλοῦντι, ἀλλὰ νέμεσθαι τὸν κεκτη-
 μένον, ἕως ἂν κριθῆ. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ
 τῶν πλειόνων, ὅταν ἰσάζῃ τὸ πλῆθος τῶν τε φασκόν-
 των ἀδικεῖν καὶ τῶν μὴ ὁμολογούντων, ὥσπερ ὅτε ἐξ
 ἀρχῆς ὁ μὲν ἐνεκάλει, ὁ δ' ἀπῆρνετο, οὐκ οἰόμεθα δεῖν
 τὸν νομοθέτην προστιθέναι τῷ ἐγκαλοῦντι, ἀλλὰ τὸν
 φεύγοντα κύριον εἶναι, ἕως ἂν ὑπεροχὴν τινα ἔχῃ ὁ
 ἀδικῶν. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν κριτῶν, ἐπειδὴ οὐ-
 δεμίαν ὑπεροχὴν ἴσασθαι τῶν ψήφων, κατὰ χώραν
 εἶασεν ὁ νομοθέτης ἔχειν. Ἔτι δὲ τῶν μὲν ἀξιολόγων
 ἀμαρτημάτων μεγάλα καὶ αἱ κολάσεις εἰσίν, ὥστ'
 ἀδικῶς μὲν καταψηφισαμένοι καὶ μὴ γνοῦσιν οὐκ ἔστιν
 ἐπανορθοῦσθαι καιρὸν λαθόντας· ἀπολύσαι δὲ παρὰ
 τὸ προσῆκον, εἰ μὲν οὕτως εὐλαδῶς ὥστε μηθὲν ἔτι
 ποτὲ ἀμαρτεῖν, τί ἂν καὶ μέγα ἡμαρτηκότες οἱ κριταὶ
 εἴησαν, τοιοῦτον ἀνθρώπων ἀπολύσαντες θανάτου; Εἰ δέ
 τι ἐξ ὑστέρου ἀμαρτάνοι, δι' ἀμφοτέρα ἂν αὐτὸν κολ-
 λάζεσθαι ἀξιοῖ. Ἡ ὅτι ἀδικωτέρου μὲν ἔστιν ἀνδρὸς
 ταῦτα ἀδικεῖν ἢ ἤττον εἰκὸς ἔστιν ἀδικῶς ἐγκαλεῖσθαι;
 τὸ μὲν γὰρ ἀδικεῖν καὶ δι' ὀργὴν καὶ διὰ φόβον καὶ
 δι' ἐπιθυμίαν καὶ δι' ἄλλα πολλὰ γίνεται, καὶ οὐ μόνον
 ἐκ προνοίας· τὴ δ' ἀδικῶς ἐγκαλεῖν ὡς τὸ πολὺ ἐκ προ-
 νοίας ἐστίν· ὥστ' ἐπεὶ ἴσαι αἱ ψῆφοι γεγόνασιν, τὸ
 δ' ἀδικῶς τὸν ἐγκαλοῦντα ἐγκαλεῖν καὶ τὸν φεύγοντα
 ἀδικεῖν, φαύλου κριθέντος τοῦ ἀδικῶς ἐγκαλοῦντος τὸ
 νικᾶν τῷ φεύγοντι ὁ νομοθέτης ἀπένειμεν. Ἔτι δὲ
 καὶ αὐτοὶ οὕτως ἔχομεν πρὸς τοὺς θεράποντας, ὥσθ'
 ὅταν ὑποπεύσωμέν τι αὐτοὺς ἡμαρτηκέναι καὶ μηθὲν
 ἀκριβὲς ἔχωμεν, ἀλλ' ὅμως αὐτοὺς ὑπολαμβάνομεν
 πεπραχέναι, οὐκ εὐθὺς ἐπὶ τὸ κολάζειν ἐρχόμεθα, καὶ
 ἂν μηθὲν μᾶλλον θυνώμεθα ἐξετάσαι, ἀρίμεν ταύτης
 τῆς αἰτίας. Ἔτι μείζων μὲν ἀδικεῖ ὁ ἐκ προνοίας ἀδι-
 κῶν ἢ ὁ μὴ ἐκ προνοίας. Ὁ μὲν δὴ συκοφαντῶν αἰεὶ
 ἐκ προνοίας ἀδικεῖ, ὁ δ' ἑτερόν τι ἀδικῶν τὰ μὲν δι'
 ἀνάγκην, τὰ δὲ δι' ἄνοιαν, τὰ δ' ὅπως ἔτυχεν ἀδικεῖν
 αὐτῷ συμπίπτει. Ὅταν δ' ἴσαι γένωνται αἱ ψῆφοι,
 ὁ μὲν διώκων κέρχεται ὑπὸ τῶν ἡμίσεων ἐκ προνοίας
 ἀδικεῖν, ὁ δὲ φεύγων ὑπὸ τῶν λοιπῶν αὐτὸ ἀδικεῖν μὲν,
 οὐ μέντοι γε ἐκ προνοίας, ὥστ' ἐπεὶ ἀδικεῖν μείζων κέ-
 κριται ὁ διώκων τοῦ φεύγοντος, εἰκότως ὁ νομοθέτης
 νικᾶν ἔκρινε τὸν τὰ ἐλάττω ἀδικῶντα. Ἔτι δ' αἰεὶ μὲν
 ἀδικωτέρος ἔστιν ὁ μὴ οἰόμενος λανθάνειν ὃν ἀδικεῖ καὶ
 ὅμως ἀδικῶν ἢ ὁ οἰόμενος λανθάνειν· ὁ μὲν γὰρ ἀδέλως
 τινὲς ἐγκαλῶν οὐκ οἴεται λανθάνειν τοῦτον ὃν συκοφαντεῖ,
 οἱ δ' ἄλλο τι ἀδικῶντες ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἰόμενοι λαν-
 θάνειν ὃν ἀδικῶσιν ἐπιχειροῦσιν ἀδικεῖν, ὥστ' ἀδικώ-
 τεροι ἂν κρίνοντο οἱ διώκοντες ἢ οἱ φεύγοντες.

14. Διὰ τί ποτε, ἐὰν μὲν τις ἐκ βαλανείου κλέψῃ, ἢ
 ἐκ παλαίστρας, ἢ ἐξ ἀγορᾶς, ἢ τῶν τοιούτων τινός, θα-
 νάτω ζημιῶται, ἐὰν δὲ τις ἐξ οἰκίας, διπλοῦν τῆς
 ἀξίας τοῦ κλέμματος ἀποτίνει; Ἡ ὅτι ἐν μὲν ταῖς οἰ-
 κίαις σὺλάξαι ὅπως οὖν ἔστιν (καὶ γὰρ ὁ τοῖχος ἰσχυρός,
 καὶ κλείς ἐστι, καὶ οἰκέταις τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ πᾶσιν

non, protinus rem criminanti restituendam esse censemus
 sed possidentem tenendam, donec iudicatum sit. Eodem modo
 etiam si plures adsint, ubi par est numerus eorum qui ad-
 serunt injuriam numero eorum qui non fatentur, pariter ac
 ubi primo alter quidem criminabatur, alter vero infitias ibat,
 legislatorem non criminanti favere debere opinamur, sed
 reum jubere dominum rei esse tantisper dum aliquatenus
 superior evadat qui injuriam infert. Idem quoque de judi-
 cibus arbitrandum est, quum, si par sit numerus subfragio-
 rum, nullam prerogativam loci ergo habere sivil legislator.
 Magnis item delictis magna subplicia statuta sunt, ita ut si
 injusta sententia condemnarint, recognoverint, nec errorem,
 data obcaione corrigere nequeant; sed si contra quam fas
 erat liberarint, si hoc ita caute quidem fecerint ut nihil un-
 quam postea delinquat, reus, quid magni, quaeso, erraverint
 iudices, hominem ejusmodi a morte liberantes? Si vero post-
 hac etiam aliquid deliquerit, propter utrumque delictum
 mulctandum esse praecipiet iudex. An quia viri quidem est
 iniquioris injustum esse erga delicta quae inique crimini
 assignari minus probabile est? injuria enim propter iram,
 propter metum, propter cupidinem ac propter multas alias
 causas infligitur, non tantum consulto; adcusatio autem
 injusta consulto plerumque fit, ita ut, ubi par est nume-
 rus subfragiorum, adcusatorem injuste criminatum esse
 et reum deliquisse adfirmantium, quum improbus habeat-
 ur qui injuste adcusat, victoriam legislator reo impertiat.
 Item nos etiam ipsi cum servis ita agimus, ut ubi eos deli-
 quisse aliquid suspicamus, nec aliquid certi habemus, sed
 tamen commissae existimamus, non protinus ad plecten-
 dum veniamus, atque si nihil amplius explorare possimus,
 hac culpa eos absolvimus. Item graviolem quidem facit
 injuriam qui consulto, quam qui non consulto injuriatur.
 Atqui calumniator semper consulto injuriatur; qui vero
 aliud quid injuste facit, alias quidem per necessitatem, alias
 vero per imprudentiam injuriam infert; alias tandem, prout
 fors tulerit, evenit ei ut injurietur. Ubi autem pares sen-
 tentiae sunt, adcusator quidem consulto injuriam fecisse
 dimidio judicatur sententiarum, reus vero fecisse quidem
 injuriam reliquo sententiarum dimidio adseritur, non tamen
 consulto, ita ut, quum graviolem adcusator quam reus
 fecisse injuriam judicetur, merito legislator eum vincere
 decreverit qui injuriam fecerit leviolem. Adde etiam quod
 semper injuriosior quidem est quise latitrum non esse putat
 eum cui injuriam infert, et tamen facit injuriam, quam
 qui se latere posse existimat; atqui qui injuste crimen
 cuiquam objicit, eum quem calumniatur se latitrum esse
 non arbitrat; qui vero aliam quamdam injuriam faciunt,
 latituros sese plerumque eum existimant cui injuriam in-
 fligere conantur, ita ut judicari injuriosiores adcusatores de-
 beant quam rei.

14. Cur tandem, si quis ex balneo quidem furatus est,
 aut ex palaestra, aut ex foro, aut ex aliquo ejusmodi loco,
 morte mulctatur; si quis vero ex domo privata, furti pre-
 tium duplum rependit? An quia in domibus quidem custo-
 dire quocumque tandem modo licet (nam et paries firmus,
 et clavis est, et servis domesticis curae est omnibus ut

ἐπιμελές ἐστὶν ὅπως σώζῃται τὰ ἐνόητα) · ἐν δὲ τῷ βαλανείῳ καὶ ἐν τοῖς οὕτω κοινοῖς οὖσιν ὡσπερ τὸ βαλανεῖον ῥάδιον τῷ βουλομένῳ κακουργεῖν ; οὐδὲν γὰρ ἰσχυρὸν ἔχουσι πρὸς τὴν φυλακὴν οἱ τιθέντες ἀλλ' ἢ τὸ αὐτῶν ὄμμα, ὡστ' ἂν μόνον τις παραβλέψῃ, ἐπὶ τῷ κλέπτῳ ἤδη γίνεται· διὸ ὁ νομοθέτης οὐχ ἱκανοὺς ὄντας ἡγασάμενος εἶναι φύλακας, τὸν νόμον αὐτοῖς ἐπέστησεν ἀπειλοῦντα σφοδρῶς ὡς οὐ βιωσομένοις ἐὰν τι σφετερίζονται τῶν ἀλλοτρίων. Ἔτι δ' εἰς μὲν τὴν οἰκίαν ἐπὶ τῷ κεκτημένῳ ἐστὶν ὅν τινα ἂν βούληται εἰσδέχεσθαι, καὶ ᾧ μὴ πιστεύει εἰσφέρεισθαι· τῷ δ' ἐν τῷ βαλανείῳ θεμένῳ τι οὐκ ἔξεστιν οὐθένα κωλύσαι οὔτ' εἰσιέναι, οὔτ' εἰσελθόντα μὴ παρὰ κλέπτῃν τὸ αὐτοῦ ἱμάτιον θέσθαι ἀποδύντα ἄν' ἀλλ' ὡς οὐ βουλεύεται, ἐν τῷ αὐτῷ ἢ τε τοῦ κλέπτου ἐσθῆς καὶ ἢ τοῦ μελλομένου ἀπολλύναι ἀναμειγμένα κείνται· διὸ ὁ νομοθέτης τῷ μὲν ἐκόντι εἰσδεξαμένῳ τὸν κλέπτῃν καὶ αὐτῷ ἡμαρτηκῶτι οὐ λίαν μεγάλας τιμωρίας βεδοθήσθην, τοῖς δ' ἐξ ἀνάγκης κοινωνοῦσι τῆς εἰς τὸ βαλανεῖον εἰσόδου καὶ τῆς ἀναμίξεως μεγάλας τιμωρίας φανερός ἐστι καθιστάς τοῖς κλέπτουσιν. Ἔτι δ' οἱ μὲν ἐν τοῖς οὕτω κοινοῖς οὖσι τῷ βουλομένῳ εἰσιέναι κλέπτοντες καταφανεῖς ἅπασι γίνονται ὅτι φανεροὶ εἰσιν, ὡστε περιγεγόμενοι οὐδὲ καρπισμοῦ ἔτι χάριν ἐπιεικέως εἶναι δοκεῖν βούλονται, ὡς μάτην αὐτοῖς ὅν πρὸς τοὺς γνόντας πλάττεσθαι ὅτι ἐπιεικέως εἰσιν καταφανῶς οὖν ἤδη πονηροὶ διατελοῦσιν ὄντες· οἱ δ' ἐνὶ μόνῳ φανεροὶ γενόμενοι πρὸς τοὺς ἄλλους ἐπιχειροῦσι πείθειν, ἀποτίσαντές τι, ὅπως μὴ καταφανεῖς αὐτοὺς ποιήσῃ· διὸ οὐ παντελῶς ἂν εἴεν πονηροὶ διὰ τέλους, ἀνθ' ὧν ὁ νομοθέτης ἐλάττω αὐτοῖς τὰ ἐπιζήμια ἐποίησεν. Ἔτι δὲ τῶν ἁμαρτιῶν μάλιστα αἰσγύνοσι τὴν πόλιν αἰ ἐν τοῖς κοινοτάτοις συλλόγοις τε καὶ συνόδοις γινόμεναι, ὡσπερ καὶ τιμὴν φέρουσι πολὺ μάλιστα αἰ ἐν τῷ κοινῷ εὐταξίαι· καταφανεῖς γὰρ μάλιστα διὰ τῶν τοιούτων καὶ αὐτοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις. Συμβαίνει οὖν οὐ μόνον ἰδίᾳ τὸν ἀπολέσαντα βλάπτεσθαι ἐκ τῶν τοιούτων τινός, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν πόλιν λοιδορίας γίνεσθαι· διὸ καὶ τὸν κλέψαντα ταῖς μεῖζονι ζημίαις ἐκόλασε τῶν ἐξ οἰκίας τινὸς ἀφελομένων. Ἔτι δὲ καὶ ὁ ἐξ οἰκίας τινὸς ἀπολέσας ἐν τοιούτῳ τόπῳ τυγχάνει ὧν, ὅθεν ῥάδιον μῆτε παθόντα, μῆτε χλευασθέντα ὑπὸ τινῶν, οἰκοὶ ὄντα τὸ ἀτύχημα φέρειν· τῷ δ' ἢ τε ἀποχώρησις ἐργώδης γεγυμνωμένῳ. Προσέτι δὲ χλευάζεσθαι ὑπὸ τινῶν ὑπάρχει τοῖς πολλοῖς, ὃ πολὺ δυσχερέστερόν ἐστι τῆς ἀπωλείας· διὸ καὶ ὁ νομοθέτης μεῖζον αὐτοῖς ζημίαις ἐνέγραψεν. Ἔτι δὲ παραπλήσια τούτοις πολλὰ φαίνονται νομοθετηκότες, οἷον καὶ ἐὰν μὲν τις ἄρχοντα κακῶς εἴπῃ, μέγала τὰ ἐπιτίμια, ἐὰν δὲ τις ἰδιώτην, οὐθέν. Καὶ καλῶς οἰεταὶ γὰρ τότε οὐ μόνον εἰς τὸν ἄρχοντα ἐξαμαρτάνειν τὸν κακηγοροῦντα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν πόλιν ὑβρίζειν. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τὸν ἐν τῷ λιμένι κλέπτοντα οὐ μόνον τὸν ἰδιώτην βλάπτειν, ἀλλὰ καὶ τὴν

serventur quæ insunt); at in balneis ceterisque locis æque communibus ac balneum faciliis ei qui vult, facinoris perpetratio est? nil enim ad custodiam validum qui sua posuerunt, habent præter oculos suos, ita ut si modo ad spectum diverterit quis, in rem est furi: quomobrem legislator ratus non sufficientes adesse custodes, legem adhibuit iis minitantem acerrime, vitam futuram nemini qui alienas res sibi vindicavit. Item in domum quidem penes dominum est, quemcumque velit, recipere, et cui non confidat ad introducendum; at ei qui in balneis quidquam posuit, prohibere neminem licet nec ingredi, nec ingressum vestem suam exutam non deponere prope furem, sed quomodo non vult, eodem in loco furis et amissuri vestimenta promiscue jacent: quapropter legislator ei quidem qui sua sponte furem suam in domum exceperit ipseque erraverit, non magnis admodum subpliciis consuluit; in gratiam vero eorum qui communem balnearum aditum conversationemque habeant necesse est, subplicia furibus magna statuit manifesto. Item ii quidem qui in locis quorum aditus patet cuiuscumque velit, furtum committunt, omnibus manifesti fiunt, quia conspicui sunt, ita ut vitæ servati ne commodi quidem gratia probi esse videri velint, utpote quum incassum iis est si se probos apud eos ementiantur qui rem norunt: jam ergo palam improbi esse perstant; at qui uni tantum palam fuerint, ceteris persuadere conantur, data pœna aliqua, ne eos prodant: quocirca hi non omnino per totam vitam pravi erunt: quorum vice legislator iis pœnas leviores perscripsit. Item ea potissimum delicta dedecus reipublicæ adferunt quæ in conventibus collegiisque maxime publicis committuntur, quemadmodum et honorem ferunt longe maximum quæ integre publice aguntur: hujusmodi enim actibus et sibi et ceteris conspicui sunt maxime. Evenit igitur ut ex aliquo ejusmodi actu non solum privatim qui suum amisit, detrimento adficiatur, verum etiam in rempublicam maledicta prodantur: quapropter et pœnis gravioribus castigavit hunc furem legislator quam qui privatis quibusdam ex ædibus furati sunt. Item qui ex domo rem suam amisit, in ejusmodi versatur loco, unde facile ei est nihil passo, nec irriso ab aliquibus, domi manentem suum perferre casum; illi vero discessus laboriosus est, quippe nudo. Præterea plerisque evenit ut irrideantur a quibusdam: quod longe molestius quam rei jactura est: qua de causa et pœnas legislator his statuit graviore. Qui etiam complura his similia legistatores statuerunt manifesto, exempli gratia si quis magistratui quidem maledixerit, graves pœnas, si vero privato, nihil. Idque recte quidem: tunc enim non tantum in magistratum deliquisse qui maledixit, opinatur, sed in rempublicam etiam contumeliose egisse. Pari autem ratione et qui in portu furatus est, non solum privatim offensis, verum etiam reipublicæ de-

πολιν αισχύνειν. Ὅμοιως δὲ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις, οὗ
κοινή που συνερχόμεθα.

15. Διὰ τί ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἐὰν ἴσαι γένωνται
ψῆφοι τοῖς ἀντιδίκοις, ὁ φεύγων νικᾷ; ἢ ὅτι ὁ φεύγων
ὁ ἐπὶ τοῦ διώκοντος οὐθὲν πέπονθεν, ἀλλ' ἐν τοῖς ἴσοις
αὐτῷ ἤδη ἐμελλε νικᾶν;

16. Διὰ τί ἐπὶ μὲν κλοπῇ θάνατος ἢ ζημία, ἐπὶ δὲ
ὑβρεῖ, μείζονι οὕση ἀδικία, τίμησις τί χρῆ παθεῖν, ἢ
ἀποτίσαι; ἢ διότι τὸ μὲν ὑβρίζειν ἀνθρώπινόν ἐστι
10 πάθος, καὶ πάντες πλέον, ἢ ἕλαττον αὐτοῦ μετέχουσι,
τὸ δὲ κλέπτειν οὐ τῶν ἀναγκαίων; Καὶ ὅτι ὁ κλέπτειν
ἐπιχειρῶν καὶ ὑβρίζειν ἂν προέλοιτο.

decus advenisse statuit. Eodem quoque modo vel ceteris
in locis, in quibus publice usquam convenimus.

15. Cur si in foro sententiæ pares adversariis fiant, reus
vincit? An quod reus nullo ab accusatore detrimento adfec-
tus est, sed dummodo eadem utatur conditione, jam
victor evadet?

16. Cur super furto quidem poena capitalis statuta est;
super insolentia vero, quæ gravior injuria est, æstimatio
quid patiendum, aut quantum solvendum sit? An propterea
quod insolentia quidem humana quædam adfectio est,
omnesque plus minusve ejus participes sunt; at furtum
non ad res necessarias pertinet? Adde quod qui furari
conatur, etiam insolens esse mallet.

ΤΜΗΜΑ Α.

ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΦΡΟΝΗΣΙΝ ΚΑΙ ΝΟΥΝ ΚΑΙ ΣΟΦΙΑΝ.

1. Διὰ τί πάντες ὅσοι περιττοὶ γεγονάσιν ἄνδρες ἢ
κατὰ φιλοσοφίαν, ἢ πολιτικὴν, ἢ ποίησιν, ἢ τέχνας φαί-
15 νονται μελαγχολικοὶ ὄντες, καὶ οἱ μὲν οὕτως ὥστε καὶ
λαμβάνεσθαι τοῖς ἀπὸ μελαίνης χολῆς ἀρρωστήμασιν,
οἷον λέγεται τῶν θ' ἡρώκων τὰ περὶ τὸν Ἡρακλέα;
καὶ γὰρ ἐκεῖνος ζοικε γενέσθαι ταύτης τῆς φύσεως·
οἷο καὶ τὰ ἀρρωστήματα τῶν ἐπιληπτικῶν ἀπ' ἐκείνου
20 προσηγόρευον οἱ ἀρχαῖοι ἱερὰν νόσον. Καὶ ἡ περὶ
τούς παῖδας ἕκστασις καὶ ἡ πρὸ τῆς ἀφανίσεως ἐν Οἴτη
τῶν ἐλκῶν ἐκφύσις γενομένη τοῦτο δηλοῖ· καὶ γὰρ
τοῦτο γίνεται πολλοῖς ἀπὸ μελαίνης χολῆς. Συνέβη
δὲ καὶ Λυσάνδρῳ τῷ Λάκωνι πρὸ τῆς τελευταίας γενέ-
25 σθαι τὰ ἔλαττα. Ἔτι δὲ τὰ περὶ Αἴαντα καὶ
Βελλεροφόντην, ὧν ὁ μὲν ἕκστατικὸς ἐγένετο παντελῶς,
ὁ δὲ τὰς ἐρημίας ἐδίωκεν· διὸ οὕτως ἐποίησεν Ὀμη-
ρος (Ἰλ. ζ, 200-202).

30 Αὐτὰρ ἐπεὶ καὶ κείνος ἀπήχθετο πᾶσι θεοῖσιν,
ἦτοι ὁ κάπ πεδίον τὸ Ἀλήσιον οἶος ἄλατο,
ὄν θυμὸν κατέδωκεν, πάτον ἀνθρώπων ἀλείων·

Καὶ ἄλλοι δὲ πολλοὶ τῶν ἡρώων ἁμοιοπαθεῖς φαί-
νονται τούτοις· τῶν δ' ὕστερον Ἐμπεδοκλῆς καὶ
Πλάτων καὶ Σωκράτης καὶ ἕτεροι συχνοὶ τῶν γνω-
35 ρίμων· ἔτι δὲ τῶν περὶ τὴν ποίησιν οἱ πλείστοι· πολ-
λοῖς μὲν γὰρ τῶν τοιούτων γίνεται νοσήματα ἀπὸ
τῆς τοιαύτης κράσεως τῷ σώματι, τοῖς δ' ἡ φύσις
δήλη βέπουσα πρὸς τὰ πάθη. Πάντες δ' οὖν, ὡς εἶ-
πεῖν ἀπλῶς, εἰσὶ, καθάπερ ἐλέχθη, τοιοῦτοι τὴν φύσιν.
40 Δεῖ δὲ λαθεῖν τὴν αἰτίαν πρῶτον ἐπὶ παραδείγμα-
τος προχειρισσαμένους· ὁ γὰρ οἶνος ὁ πολλὸς μάλιστα
φαίνεται παρασκευάζειν τοιούτους οἶους λέγομεν τού-
τους μελαγχολικοὺς εἶναι, καὶ πλείστα ἤθη ποιεῖν πινόμε-
45 νους, ὡς ὄργιλους, φιλανθρώπους, ἐλεήμονας, ἱτα-
μούς, ἀλλ' οὐχὶ τὸ μέλι οὐδὲ τὸ γάλα, οὐδὲ τὸ ὕδωρ.

SECTIO XXX.

QUÆ AD PRUDENTIAM ET MENTEM ET SAPIEN- TIAM PERTINENT.

1. Cur viros, qui claruerunt vel in studiis philosophiæ,
vel in republica administranda, vel in carmine pangedo,
vel in artibus exercendis, melancholicos omnes fuisse vi-
demus, et alios quidem ita ut etiam morbis ab atra bile
oriundis infestarentur, sicut inter heroes de Hercule fer-
tur? hic enim ea fuisse natura videtur: unde et comitia-
lium adcessionibus ab illo prisci sacrum nominabant mor-
bum. Furor etiam quo erga pueros ardebat, et eruptio
ulcerum, quæ ei in Ceta, antequam e medio hominum
tolleretur, addidit, idem hoc probant: id enim multis
quoque ab atra bile evenit. Et Lysandro Lacedæmonio
ante obitum genus id ulcerum fuisse evenit. Adde Ajacem
et Bellerophonem, quorum alter quidem penitus furiosus
est factus, alter vero loca sectabatur deserta: unde sic
cecinit Homerus:

Ast hic quando etiam gravior dis omnibus, errat
campo in Aleo et absque alio trans avia rura,
ipse suum cor edens, hominum vestigia vitans.

Quin etiam alios multos ex heroum ordine morbis iisdem
laborasse comperimus; inter recentiores vero Empedoclem,
Platonem, Socratem, et alios complures insignes, itemque
poetas plerosque: nam multis id genus hominibus morbi ab
ejusmodi temperamento corpori infliguntur; aliorum vero
natura in hos adfectus manifesto vergit. Quid multa igitur?
omnes, ut dictum jam est, natura hujusmodi præditi
sunt. Ergo causa primum proposita exemplo deprehenda-
nda est: vinum enim immodicum tales maxime homines
reddere videtur, quales melancholicos esse adfirmamus,
moresque pervarios condere, potui adhibitus, ut Iracun-
dos, humanos, misericordes, alacres, quorum nihil nec
mel, nec lac, nec aqua, nec ejusmodi aliquid aliud efficit.

οὐδ' ἄλλο τῶν τοιούτων οὐδέν. Ἴδοι δ' ἄν τις ὅτι
 παντοδαπούς ἀπεργάζεται, θεωρῶν ὡς μεταβάλλει
 τοὺς πίνοντας ἐκ προσαγωγῆς παραλαβῶν γὰρ ἀπεψυ-
 γμένους ἐν τῷ νήφει καὶ σιωπηλοὺς μικρῶ μὲν πλείων
 5 ποθεὶς λαλιωτέρους ποιεῖ, ἔτι δὲ πλείων ῥητορικοὺς
 καὶ θαρραλέους, προϊόντας δὲ πρὸς τὸ πράττειν ἰτα-
 μούς, ἔτι δὲ μᾶλλον πινόμενος ὑβριστάς, ἔπειτα μα-
 νικούς, λίαν δὲ πολὺς ἐκλύει καὶ ποιεῖ μωρούς, ὥσπερ
 τοὺς ἐκ παίδων ἐπιλήπτους, ἢ καὶ ἐχομένους τοῖς μελαγ-
 10 χολικαῖς ἀγαν. Ὡσπερ οὖν ὁ εἷς ἄνθρωπος μεταβάλ-
 λει τὸ ἦθος πίνων καὶ χρώμενος τῷ οἴνῳ ποσῶ τινι,
 οὕτω καθ' ἕκαστον τὸ ἦθος εἰσὶ τινες ἄνθρωποι· οἷος
 γάρ οὗτος μεθύων νῦν ἔστιν, ἄλλος τις τοιοῦτος φύσει
 ἔστιν, ὁ μὲν λάλος, ὁ δὲ κεινημένος, ὁ δ' ἀρίδακρυς·
 15 ποιεῖ γάρ τινας καὶ τοιούτους· διὸ καὶ Ὀμηρος ἐποίη-
 σεν (Ὀδ. τ, 122?)·

καὶ μέψῃσι δακρυκλάειν βεβαρημένον οἴνω·

καὶ γὰρ ἐλεήμονές ποτε γίνονται καὶ ἄγριοι καὶ
 σιωπηλοί· ἐνίοι γὰρ αὖ ἀποσιωπῶσι, καὶ μάλιστα
 20 τῶν μελαγχολικῶν ὄσοι ἐκστατικοί. Ποιεῖ δὲ καὶ
 φιλητικούς ὁ οἶνος σημεῖον δὲ ὅτι προάγεται ὁ πίνων
 καὶ τῷ στόματι φιλεῖν, οὗς νήφων οὐδ' ἄν εἷς φιλή-
 σειεν ἢ διὰ τὸ εἶδος, ἢ διὰ τὴν ηλικίαν. Ὁ μὲν οὖν
 οἶνος οὐ πολὺν χρόνον ποιεῖ περιττόν, ἀλλ' ὀλίγον, ἢ
 25 δὲ φύσις αἰεὶ, ἕως τις ἂν ἦ· οἱ μὲν γὰρ θρασεῖς, οἱ δὲ
 σιωπηλοί, οἱ δ' ἐλεήμονες, οἱ δὲ δειλοὶ γίνονται φύ-
 σεως ὥστε δῆλον ὅτι διὰ τὸ αὐτὸ ποιεῖ ὁ τ' οἶνος καὶ ἡ
 φύσις ἐκάστου τὸ ἦθος πάντα γὰρ κατεργάζεται τῇ
 θερμότητι ταμειούμενα. Ὁ τε δὴ χυμὸς καὶ ἡ κρᾶ-
 30 σις ἡ τῆς μελαίνης χολῆς πνευματικὰ ἔστιν· διὸ καὶ τὰ
 πνευματώδη πάθη καὶ τὰ ὑποχονδριακὰ μελαγχολικὰ
 οἱ ἰατροὶ φασὶν εἶναι, καὶ ὁ οἶνος δὲ πνευματώδης
 τὴν δύναμιν· διὸ δὲ ἔστι τὴν φύσιν ὁμοία ὁ τ' οἶνος καὶ
 ἡ κρᾶσις. Δῆλοι δ' ὅτι πνευματώδης ὁ οἶνος ἔστιν ὁ
 35 ἀφρός· τὸ μὲν γὰρ ἔλαιον θερμὸν ὄν οὐ ποιεῖ ἀφρόν, ὁ
 δ' οἶνος πολὺν, καὶ μᾶλλον ὁ μέλας τοῦ λευκοῦ, ὅτι
 θερμότερος καὶ σωματωδέστερος. Καὶ διὰ τοῦτο ὁ τ'
 οἶνος ἀφροδισιατικούς ἀπεργάζεται, καὶ ὀρθῶς Διόνυ-
 σος καὶ Ἀφροδίτη λέγονται μετ' ἀλλήλων εἶναι, καὶ
 40 οἱ μελαγχολικοὶ οἱ πλείστοι λάγνοι εἰσὶν· ὁ τε γὰρ
 ἀφροδισιασμὸς πνευματώδης. Σημεῖον δὲ τὸ αἰδοῖον,
 ὡς ἐκ μικροῦ ταχεῖαν ποιεῖται τὴν αὐξήσιν διὰ τὸ ἐμ-
 φυτῶσθαι. Καὶ ἔτι πρὶν δύνασθαι προῖεσθαι σπέρμα,
 γίνεταί τις ἡδονὴ ἐπὶ πρῆσιν οὖσιν, ὅταν ἐγγὺς ὄντες
 45 τοῦ ἡβᾶν ζύωνται τὰ αἰδοῖα δι' ἀκολασίαν· γίνεταί
 δὲ δῆλον διὰ τὸ πνεῦμα διεξίεναι διὰ τῶν πόρων, δι'
 ὧν ὑστερον τὸ ὑγρὸν φέρεται, ἢ τ' ἐκχυσίς τοῦ
 σπέρματος ἐν ταῖς ἡμιλίαις καὶ ἡ ῥίψις ὑπὸ τοῦ πνεύ-
 ματος ὠθησῶντος φανερόν γίνεσθαι· ὥστε καὶ τῶν ἐδε-
 50 σμάτων καὶ ποτῶν εὐλόγως ταῦτ' ἔστιν ἀφροδισια-
 στικὰ, ὅσα πνευματώδη τὸν περὶ τὰ αἰδοῖα ποιεῖ
 τόπον· διὸ καὶ ὁ μέλας οἶνος οὐδενὸς ἤττον τοιούτους
 ἀπεργάζεται, οἷοι καὶ οἱ μελαγχολικοὶ, πνευματώδεις.

Intelligere autem licet id varios reddere homines, si quis
 animadvertat, ut paulatim bibentes immutat : ubi enim
 vinum frigentes perque sobrietatem tacere solitos adcepit,
 paulo liberaliori quidem poculo sumptus loquaciores eos
 reddit ; tum largiori potu eloquentes ac audaces ; posthac
 vero ad agendum alacres ; majori adhuc copia bibitum con-
 tumeliosos, deinde furiosos ; permagna tandem enervat fa-
 tuosque reddit in modum eorum qui inde a pueritia morbo
 laborant comitiali, aut qui vilitis ab atra bile oriundis
 admodum detinentur. Igitur ut homo unicus bibens et
 certa quadam vini mensura utens mores immutat, ita etiam
 sunt qui singulis morum generibus respondeant, homines
 aliqui : qualis enim iste vinolentus nunc est, talis alius
 quidam suapte natura est, hic quidem loquax, ille vero
 commotus, alius tandem in lacrymas proclivis : nam tales
 viuum quoque nonnullos reddit : unde et Homerus cecinit :

me victum Baccho lacrymas effundero dicunt :

quippe misericordes interdum redduntur, alias efferi, alias
 taciturni : sunt enim qui rursus taceant, et maxime
 melancholicorum qui mente alienantur. Quin etiam ad
 amandum proclives reddit vinum : indicio est, quod sæpe
 qui potat, vel ad osculandum eos adducitur quibus nemo
 sobrius dare osculum velit, vel propter speciem, vel pro-
 pter ætatem. Vinum itaque non per longum tempus insi-
 gnes reddit, sed per breve ; natura vero semper quousque
 vivit quis : alii namque audaces, alii taciturni, alii mise-
 ricordes, alii ignavi suapte natura fiunt, ita ut eandem esse
 causam constet, cur tum vinum, tum natura unuscujus-
 que mores fingat : omnia namque elaborant, dum calore
 dispensantur. Succus igitur et temperamentum atræ
 bilis flutuosa sunt : quocirca et adfectus flutuosis præcor-
 diorumque morbos atræ bili medici tribuunt ; sed vinum
 quoque facultate sua flutuosum est : quamobrem sane simi-
 lem et vinum sortitur naturam et temperamentum. Con-
 stat autem vinum flutuosum esse e spuma : oleum enim,
 quamvis calidum, nihil spumat ; vinum vero large, am-
 pliusque nigrum quam album, quia calidius et corpulen-
 tius est. Hinc quoque fit ut in venerem proclives reddat
 vinum meritoque Bacchus et Venus se invicem comitari
 dicantur et melancholici plerique libidinosi sint : concu-
 bitus enim et flutuosus est. Cujus indicium penis est,
 quippe qui cito ex parva in molem augetur insignem pro-
 pter inflationem. Atque præterea priusquam semen proje-
 cere queant, oritur voluptas quædam, pueri dum sunt,
 ubi jam pubi propinqui incontinentiæ ergo pudendum fri-
 cant : fit hoc nimirum, quia flatus per meatus transit, per
 quos postea humor fertur ; et seminis quoque in concum-
 bendo effusionem projectionemque a spiritu impellente fieri
 perspicuum est, ita ut inter esculenta quoque ac potulenta
 merito ea libidinem moveant, quæ regionem circa genita-
 lia flatu implent : ex quo fit etiam ut vinum nigrum ante
 quodvis aliud tales reddat, quales et melancholici sunt.

Δῆλοι δ' εἶσιν ἐπ' ἐνίων· σκληροὶ γὰρ οἱ πλείους τῶν
 μελαγχολικῶν, καὶ αἱ φλέβες ἐξέχουσιν· τούτου δ' αἴ-
 τιον οὐ τὸ τοῦ αἵματος πλῆθος, ἀλλὰ τοῦ πνεύματος.
 Διότι δ' οὐδὲ πάντες οἱ μελαγχολικοὶ σκληροί, οὐδὲ
 5 μέλανες, ἀλλ' οἱ μάλλον κατακόχμοι, ἄλλος λόγος·
 περὶ οὗ δ' ἐξ ἀρχῆς προειλόμεθα διεξελεῖν, ὅτι ἐν τῇ
 φύσει εὐθὺς ὁ τοιοῦτος χυμὸς ὁ μελαγχολικὸς κεράννυ-
 ται· θερμοῦ γὰρ καὶ ψυχροῦ κρᾶσις ἐστίν· ἐκ τούτων
 γὰρ τῶν δυῶν ἡ φύσις συνέστηκεν· διὸ καὶ ἡ μέλαινα
 10 χολὴ καὶ θερμότερον καὶ ψυχρότερον γίνεται· τὸ
 γὰρ αὐτὸ πάσχειν πέφυκε ταῦτ' ἀμφοῖν, οἷον καὶ τὸ
 ὕδωρ ὃν ψυχρόν, ὅμως ἐὰν ἰκανῶς θερμανθῇ, οἷον τὸ
 ζέον, τῆς φλογὸς αὐτῆς θερμότερόν ἐστι, καὶ λίθος καὶ
 σιδηρὸς διάπτωρα γενόμενα μᾶλλον θερμὰ γίνεται ἀν-
 15 θρακος, ψυχρὰ ὄντα φύσει. Εἴρηται δὲ σαφέστερον
 περὶ τούτων ἐν τοῖς περὶ πυρός. Καὶ ἡ χολὴ δ' ἡ
 μέλαινα φύσει ψυχρὰ καὶ οὐκ ἐπιπολαιῶς οὕσα, ὅταν
 μὲν οὕτως ἔχη ὡς εἴρηται, ἐὰν ὑπερβάλλῃ ἐν τῷ σώ-
 ματι, ἀποπληξίας, ἡ νάρκασι, ἡ ἀθυμίας ποιεῖ, ἡ φόβους·
 20 ἐὰν δ' ὑπερθερμανθῇ, τὰς μετ' ὧδῆς εὐθυμίας καὶ ἐκ-
 στάσεις καὶ ἐκξέσεις ἐλκῶν καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Τοῖς
 μὲν οὖν πολλοῖς ἀπὸ τῆς καθ' ἡμέραν τροφῆς ἐγγινο-
 μένη οὐδὲν τὸ ἦθος ποιεῖ διαφόρους, ἀλλὰ μόνον νό-
 σημά τι μελαγχολικὸν ἀπειργάσατο· ὅσοις δ' ἐν τῇ
 25 φύσει συνέστη κρᾶσις τοιαύτη, εὐθὺς οὗτοι τὰ ἤθη γί-
 νονται παντοδαποί, ἄλλος κατ' ἄλλην κρᾶσιν, οἷον
 ὅσοις μὲν πολλὴ καὶ ψυχρὰ ἐνυπάρχει, νωθροὶ καὶ
 μωροί, ὅσοις δὲ λίαν πολλὴ καὶ θερμὴ, μανικοὶ καὶ
 εὐφρεῖς καὶ ἐρωτικοὶ καὶ εὐκίνητοι πρὸς τοὺς θυμοὺς
 30 αὐτῶν· ἡ δὲ ἐπιθυμία, ἐνίοτε δὲ καὶ λάλοι μᾶλλον. Πολλοὶ
 δὲ καὶ διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι τοῦ νοεροῦ τόπου τὴν θερμό-
 τητα ταύτην νοσήμασιν ἀλλίσκονται μανικοῖς, ἢ ἐνθου-
 σιαστικοῖς, ὅθεν Σίδουλλαι καὶ Βάκιδες καὶ οἱ ἐνθεοὶ
 γίνονται πάντες, ὅταν μὴ νοσήματι γίνωνται, ἀλλὰ
 35 φυσικῇ κρᾶσει. Μαρκὰς δ' ὁ Συρακούσιος καὶ ἀμεί-
 νων ἦν ποιητής, ὅτι ἐκσταίη. Ὅσοις δ' ἂν ἐπανθῇ
 τὴν ἄγαν θερμότητα πρὸς τὸ μέσον, οὗτοι μελαγχολι-
 κοὶ μὲν εἰσι, φρονιμώτεροι δὲ, καὶ ἤττον μὲν ἔκτοποι,
 πρὸς πολλὰ δὲ διαφέροντες τῶν ἄλλων, οἱ μὲν πρὸς
 40 παιδείαν, οἱ δὲ πρὸς τέχνας, οἱ δὲ πρὸς πολιτείαν.
 Πολλὴν δὲ καὶ εἰς τοὺς κινδύνους ποιεῖ διαφορὰν ἡ
 τοιαύτη ἕξις τοῦ ἐνίοτε ἀνωμάλου εἶναι μὲν τοῖς φό-
 βους πολλοὺς τῶν ἀνδρῶν· ὡς γὰρ ἂν τύχῃσι τὸ σῶμα
 ἔχοντες πρὸς τὴν τοιαύτην κρᾶσιν, διαφέρουσιν αὐτοὶ
 45 αὐτῶν· ἡ δὲ μελαγχολικὴ κρᾶσις, ὥσπερ καὶ ἐν ταῖς
 νόσοις ἀνωμάλους ποιεῖ, οὕτω καὶ αὐτὴ ἀνωμάλος
 ἐστίν· ὅτε μὲν γὰρ ψυχρὰ ἐστίν ὥσπερ ὕδωρ, ὅτε δὲ
 θερμὴ· ὥστε φοβερόν τι ὅταν εἰσαγγελθῇ, ἐὰν μὲν
 ψυχροτέρας οὐσῆς τῆς κρᾶσεως τύχῃ, δειλὸν ποιεῖ·
 50 πρωδοπεποιήκει γὰρ τῷ φόβῳ, καὶ ὁ φόβος καταψύ-
 χει (δηλοῦσι δ' οἱ περίφοβοι· τρέμουσι γάρ)· ἐὰν
 δὲ μᾶλλον θερμὴ, εἰς τὸ μέτριον κατέστησεν ὁ φόβος,
 καὶ ἐν αὐτῇ καὶ ἀπαθῇ. Ὅμοιος δὲ καὶ πρὸς τὰς
 καθ' ἡμέραν ἀθυμίας· πολλάκις γὰρ οὕτως ἔχομεν

flatulentos nimirum. Id quod in nonnullis patescit : melan-
 cholici enim magna ex parte macilenti sunt venæque tur-
 gent : cujus causa est non sanguinis, sed flatus copia. Sed
 cur non omnes melancholici nec macilenti, nec nigri sint,
 sed ii tantum qui amplius delinentur, alius sermo est ; nunc
 de eo quod principio pertractandum elegimus, [dicendum
 est] : humorem nempe hujusmodi melancholicum protinus
 naturæ admisceri, quippe qui e calido et frigido conflat-
 us est : nam ex hisce duobus natura constitit : quam-
 obrem atra etiam bilis et calidissima et frigidissima
 fit : eadem namque res isthæc ambo suapte natura pati-
 tur, ut etiam aqua, tametsi frigida sit, tamen, si satis
 concalfacta fuerit, velut quæ fervet, calidior quam
 flamma ipsa fit, itemque lapis et ferrum ubi incanduerunt,
 carbone calidiora evadunt, etiamsi natura frigida sint.
 Sed de his dictum planius est ubi de igni loquebamur. Atra
 autem bilis, quæ natura frigida est, idque non superficie
 tenuis, quando ita quidem sese habet ut dictum jam est, si
 modum in corpore excedat, morbos adtonitos, aut torpores,
 aut animæ dejectiones, aut timores parit ; sin vero admodum
 incaluerit, hilaritates cum cantu et mentis alienationes et
 ulcerum eruptiones et alia hujusmodi. Plerisque igitur e
 victu quotidiano redundans mores varios nequaquam con-
 ciliat, sed morbum quemdam melancholicum tantummodo
 creat ; at quorumcumque in natura tale temperamentum
 constiterit, mox hi multifarios adsciscunt mores, alius pro
 alio temperamento, exempli gratia quibuscumque quidem
 multa et frigida inest, hi torpidi fiunt et fatui ; quibus-
 cumque vero permulta et calida, ii furiosi, ingeoui, in
 amorem proclives, et ira cupidineque facile permoventur ;
 nonnulli etiam loquaces potius fiunt. Multi etiam propter
 ea quod ille calor sedi mentis vicinus est, morbis capi-
 untur furiosis, vel qui numinis inflatu tribuuntur : unde
 Sihyllæ et Bacides et omnes numinis adflatu perciti oriun-
 tur, ubi non morbo, sed naturali temperamento tales facti
 sunt. Maracus autem, civis Syracusanus, vel poeta
 præstantior erat, quotiescumque mente alienabatur. At
 quibuscumque propter vehementem calorem medium
 versus effluerit, ii melancholici quidem sunt, sed pru-
 dentiores et insoliti quidem minus, sed multis in rebus ce-
 teris præstantiores, alii quidem in studiis literarum, alii
 vero in artibus, alii tandem in republica administranda.
 Magnum etiam ad subeunda pericula discrimen hujusmodi
 habitus adfert, quatenus multi viri interdum metu inæqua-
 liter permoventur : prout enim forte hujusmodi tempera-
 menti rationese habuerit corpus eorum, a se ipsi differunt :
 temperamentum enim melancholicum quemadmodum in
 morbis inæquales reddit, ita et ipsum inæquabile est, quippe
 quod alias quidem frigidum in modum aquæ, alias vero
 calidum est, ita ut ubi formidolosum quidquam deventia-
 tum est, si temperamentum forte frigidius habuerit, ignavum
 reddit : jam enim metui aditum patefecit, et metus refrige-
 rat, ut ex iis constat qui metu percussi sunt : tremunt
 enim ; sed si calidum potius est, metus ad mediocritatem
 reducit, atque ipsius metus tempore intrepidum reddit.
 Similiter se habet etiam, quod ad quotidianas animæ de-
 jectiones adinet : sæpenumero enim ita dispositi sumus ut

ὥστε λυπεῖσθαι, ἐφ' ὅτω δέ, οὐκ ἂν ἔχοιμεν εἰπεῖν·
 ὅτε δ' εὐθύμως, ἐφ' ᾧ δ', οὐ δῆλον. Τὰ δὲ τοιαῦτα
 πάθη καὶ τὰ παλαιὰ λεχθέντα κατὰ μὲν τι μικρὸν πᾶσι
 γίνεσθαι· πᾶσι γὰρ μίχεται τι τῆς δυνάμεως· ὅσοις δ'
 εἰς βλάβος, οὗτοι δ' ἤδη ποιοὶ τινέες εἰσι τὰ ἤθη· ὥσπερ
 γὰρ τὸ εἶδος ἕτεροι γίνονται οὐ τῷ πρόσωπον ἔχειν,
 ἀλλὰ τῷ ποίον τι τὸ πρόσωπον, οἱ μὲν καλόν, οἱ δ'
 αἰσχρόν, οἱ δὲ μὴθὲν ἔχοντες περιττόν, οὗτοι δὲ μέσοι
 τὴν φύσιν, οὕτω καὶ οἱ μὲν μικρὰ μετέχοντες τῆς
 10 τοιαύτης κράσεως μέσοι εἰσίν, οἱ δὲ πλήθους ἤδη ἀνό-
 μοιοι τοῖς πολλοῖς· ἔαν μὲν γὰρ σφόδρα κατακορῆς
 ἢ ἢ ἔξις, μελαγχολικοὶ εἰσι λίαν· ἔαν δὲ πως κραθῶσι,
 περιττοί. ῥέπουσι δ', ἂν ἀμελῶσιν, ἐπὶ τὰ μελαγχολ-
 15 κὰ νουήματα, ἄλλοι περὶ ἄλλο μέρος τοῦ σώματος,
 καὶ τοῖς μὲν ἐπιληπτικὰ ἀποσημαίνει, τοῖς δ' ἀπο-
 πληκτικὰ, ἄλλοις δ' ἀθυμίαι ἰσχυραί, ἢ φόβοι, τοῖς δὲ
 θάρρη λίαν, οἶον καὶ Ἀρχελαῶ συνίβαινε τῷ Μακεδο-
 νίας βασιλεῖ. Αἴτιον δὲ τῆς τοιαύτης δυνάμεως ἢ
 κρᾶσις, ὅπως ἂν ἔχη ψύξεώς τε καὶ θερμότητος· ψυ-
 20 χροτέρα μὲν γὰρ οὕσα τοῦ καιροῦ δυσθυμίας ποιεῖ
 ἀλόγους· διὸ αἱ τ' ἀγχόναι μάλιστα τοῖς νέοις, ἐνίοτε
 δὲ καὶ πρεσβυτέροις. Πολλοὶ δὲ καὶ μετὰ τὰς μέθας
 διαφθεύουσι ἐαυτούς. Ἐνιοὶ δὲ τῶν μελαγχολικῶν
 ἐκ τῶν πότων ἀθύμως διάγουσιν· σβέννυσι γὰρ ἢ τοῦ
 25 οἴνου θερμότης τὴν φυσικὴν θερμότητα. Τὸ δὲ θερμόν
 τὸ περὶ τὸν τόπον ᾧ φρονούμεν καὶ ἐλπίζομεν, ποιεῖ
 εὐθύμους, καὶ διὰ τοῦτο πρὸς τὸ πίνειν εἰς μέθην
 πάντες ἔχουσι προθυμίας, ὅτι πάντας ὁ οἶνος ὁ πολὺς
 εὐέλπιδας ποιεῖ, καθάπερ ἢ νεότης τοὺς παῖδας· τὸ μὲν
 30 γὰρ γῆρας δύσελπί ἐστιν, ἢ δὲ νεότης ἐλπίδος πλήρης.
 Εἰσὶ δὲ τινες ὀλίγοι οὖς πίνοντας δυσθυμίαι λαμβά-
 νουσι, διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν δι' ἣν καὶ μετὰ τοὺς πό-
 τους ἐνίοις. Ὅσοις μὲν οὖν μαραινόμενου τοῦ θερμοῦ
 αἱ ἀθυμίαι γίνονται, μᾶλλον ἀπάγχονται· διὸ καὶ οἱ
 35 νέοι ἢ καὶ οἱ πρεσβῦται μᾶλλον ἀπάγχονται· τὸ μὲν
 γὰρ γῆρας μαραινεῖ τὸ θερμόν, τῶν δὲ τὸ πάθος φυσι-
 κὸν ὃν καὶ αὐτὸ τὸ μαραινόμενον θερμόν· ὅσοις δὲ
 σβεννυμένου, ἐξαίφνης οἱ πλεῖστοι διαχρῶνται ἑαυ-
 τούς, ὥστε θαυμάζειν πάντας διὰ τὸ μὴθὲν ποιῆσαι
 40 σημεῖον πρότερον. Ψυχροτέρα μὲν οὖν γινομένη ἢ
 κρᾶσις ἢ ἀπὸ τῆς μελαίνης χολῆς, ὥσπερ εἴρηται,
 ποιεῖ ἀθυμίας παντοδαπάς, θερμότερα δ' οὕσα εὐθυ-
 μίας· διὸ καὶ οἱ μὲν παῖδες εὐθυμότεροι, οἱ δὲ γέρον-
 45 τες δυσθυμότεροι· οἱ μὲν γὰρ θερμοί, οἱ δὲ ψυχροί·
 τὸ γὰρ γῆρας κατάψυξις τις. Συμβαίνει δὲ σβέννυσθαι
 ἐξαίφνης ὑπὸ τε τῶν ἐκτὸς αἰτιῶν, ὡς καὶ παρὰ φύσιν
 τὰ πυρωθέντα, οἶον ἄνθρακα ὑδατος ἐπιχυθέντος· διὸ
 καὶ ἐκ μέθης ἐνιοὶ ἑαυτούς διαχρῶνται· ἢ γὰρ ἀπὸ
 50 τοῦ οἴνου θερμότης ἐπέσειακτός ἐστιν, ἢς σβέννυμένης
 συμβαίνει τὸ πάθος. Καὶ μετὰ τὰ ἀφροδίσια οἱ
 πλεῖστοι ἀθυμότεροι γίνονται, ὅσοι δὲ περίττωμα
 πολὺ προίενται μετὰ τοῦ σπέρματος, οὗτοι εὐθυμότε-
 ροί· κουφίζονται γὰρ περιττώματός τε καὶ πνεύματος
 καὶ θερμοῦ ὑπερβολῆς· ἐκείνοι δ' ἀθυμότεροι πολ-

contristemur, sed qua de causa, dicere non possumus; alias
 contra ut hilares simus, sed quamobrem, non constat.
 Adfectus igitur huiusmodi, itemque illi quos supra memo-
 ravimus, parva quadam proportione consistunt in omnibus
 omnes enim aliquid illius facultatis sibi admistum habent;
 sed quibuscumque ad fundum usque admistum est, ii jam
 morum qualitate quadam insignes sunt: ut enim specie
 varii simus, non quod faciem habemus, sed quia faciem
 certa quadam qualitate præditam, alii quidem pulchram,
 alii vero turpem, et qui nihil eximii habent, ii media sunt
 natura, sic etiam qui leviter quidem huiusmodi tempera-
 mentum participant, ii medium tenent, magnæ vero copię
 participes jam dissimiles multitudini sunt: nam si perquam
 merus habitus sit, melancholici admodum sunt; sin autem
 quemdam in modum temperati sint, insignes. Hi tamen
 si parum sibi consulant, in morbos ab atra bile oriundos
 vergunt, alii parte alia sui corporis, atque apud alios
 quidem morbus comitialis signum sui dat, apud alios
 vero adtonitus, apud alios animæ defectiones validæ,
 aut timores, apud alios tandem audacia permagna: quod
 etiam Archelao regi Macedoniae usu eveniebat. Causa
 vero huiusmodi facultatis temperamentum est, prout re-
 frigerationis et caliditatis ergo se habuerit: nam si ultra
 modum frigidum sit, animi defectiones creat ratione ca-
 rentes: quapropter et suspendia maxime quidem apud
 juvenes, interdum tamen et apud ætate provectiones ob-
 currunt. Multi etiam post ebrietatem sese interimunt.
 Nonnulli vero ex melancholicis post computationes dejecto
 sunt animo: calor enim naturalis a calore vini exstinguitur.
 Calor autem, qui eam detinet sedem qua et sapi-
 mus et speramus, facit ut hilares simus, atque hac de
 causa omnes ut ad violentiam usque potens, prompto animo
 dispositi sunt, quia omnes spe bona vini copia adficit,
 quemadmodum juvenis pueros: senectus enim desperare
 solet, juvenis vero spe plena est. Sunt autem pauci qui-
 dam qui inter potandum animum dejiciant eadem de causa,
 cur etiam post potum nonnulli dejiciant. Quibuscumque
 igitur calore emarcescente fiunt animi defectiones, ii sibi
 laqueo potius gulam frangunt: quare et juvenes, vel etiam
 senes, laqueo potius se interimunt: senectus enim calorem
 marcescere facit, illorum vero adfectus secundum natu-
 ram est, et ipsium quod marcescit, calidum est; quibus autem
 caloris extinctione animus dejicitur, ii plerumque repente
 sibi manus inferunt, ita ut omnes mirentur, quoniam antea
 nullum signum dederant. Ubi igitur temperamentum ab
 atra bile oriundum frigidius fit, varias, ut dictum est, animi
 defectiones gignit; ubi vero calidius, hilaritates: quocirca
 et pueri quidem lætiores, senes vero tristiores sunt: illi enim
 calidi, hi vero frigidi sunt, quippe quum refrigeratio quæ-
 dam sit senectus. Adcidit vero ut calor subito causis quoque
 externis exstinguatur, quemadmodum et præter naturam
 rebus candentibus evenit, cæu carboni aqua superinfusa:
 unde fit etiam ut post ebrietatem nonnulli sibi ipsi manus
 inferant: calor enim ex vino proveniens adventitius est:
 quo exstincto supervenit adfectus. Et post coitum quoque
 animum plerique plus minusve dejiciunt: qui vero copiam
 excrementi cum semine projiciunt, ii hilariores evadunt,
 quippe quum excremento et flatu atque calore nimio levian-

λάκις καταψύχονται γὰρ ἀφροδισιάσαντες διὰ τὸ τῶν ἱκανῶν τι ἀφαιρεθῆναι. Δηλοῖ δὲ τοῦτο τὸ μὴ πολλὴν τὴν ἀπορροὴν γεγονέναι. Ὡς οὖν ἐν κεφαλῇ εἰπεῖν, διὰ μὲν τὸ ἀνώμαλον εἶναι τὴν δύναμιν τῆς μελαίνης χολῆς ἀνώμαλοί εἰσιν οἱ μελαγχολικοί· καὶ γὰρ ψυχρὰ σφόδρα γίνεται καὶ θερμῇ· διὰ δὲ τὸ ἡθοποῖς εἶναι (ἡθοποῖον γὰρ τὸ θερμὸν καὶ ψυχρὸν μάλιστα τῶν ἐν ἡμῖν ἔστιν), ὥσπερ ὁ οἶνος πλείων καὶ ἐλάττων κεραυνόμενος τῷ σώματι, ποιεῖ τὸ ἦθος ποιούς τινας ἡμᾶς· ἄμφω δὲ πνευματικά, καὶ ὁ οἶνος καὶ ἡ μελαίνα χολή. Ἐπεὶ δ' ἔστι καὶ εὐκρατον εἶναι τὴν ἀνωμαλίαν καὶ καλῶς πως ἔχειν, καὶ ὅπου δεῖ θερμότεραν εἶναι τὴν διάθεσιν καὶ πάλιν ψυχράν, ἣ τούναντίον διὰ τὸ ὑπερβολὴν ἔχειν, περιττοὶ μὲν εἰσι πάντες οἱ μελαγχολικοί, οὗ δὲ νόσον, ἀλλὰ διὰ φύσιν.

2. Διὰ τί κατ' ἑνίας μὲν τῶν ἐπιστημῶν ἔξιν ἔχειν λέγομεν, κατ' ἑνίας δ' οὐ; Ἡ καθ' ἑσας εὐρητικοὶ ἔσμεν, ἔξιν ἔχειν λεγόμεθα; τὸ γὰρ εὐρίσκειν ἀφ' ἕξεως.

3. Διὰ τί τῶν ζώων ὁ ἄνθρωπος φρονιμώτατος; Πότερον ὅτι μικροκεφαλώτατος κατὰ λόγον τοῦ σώματος; Ἡ ὅτι ἀνωμάλως ἐλάχιστος; διὰ γὰρ τοῦτο καὶ μικροκέφαλον, καὶ αὐτῶν οἱ τοιοῦτοι μᾶλλον τῶν μεγαλοκεφάλων φρονιμώτεροι.

4. Διὰ τί δοκεῖ ἡμῖν πλείων εἶναι ἡ ὁδός, ὅταν μὴ εἶδῃς ὅτες πόση τίς ἐστὶ, βαδίζομεν, μᾶλλον ἢ ὅταν εἰδῃς, ἔαν τὰ ἄλλα ὁμοίως τύχωμεν ἔχοντες; Ἡ ὅτι τὸ εἰδέναι πόση ἐστὶν εἰδέναι τὸν ἀριθμὸν; τὸ γὰρ ἀπειρον καὶ ἀναριθμητον ταῦτόν, καὶ πλεόν ἀεὶ τὸ ἀπειρον τοῦ ὀρισμένου. Ὡσπερ οὖν εἰ ἦδει ὅτι τοσούδε ἐστὶ, πεπερασμένην αὐτὴν ἀνάγκη εἶναι, οὕτως εἰ μὴ οἶδε πόση τίς ἐστὶν, ὡς ἀντιστρέφοντος παραλογίζεται ἡ ψυχὴ, καὶ φαίνεται αὐτῇ εἶναι ἀπειρος, ἐπεὶ τὸ ποσὸν ὀρισμένον ἐστὶ καὶ τὸ ὀρισμένον ποσόν. Ὅταν τοίνυν μὴ φαίνεται ὀρισμένον, ὥσπερ ἀπειρον δόξει εἶναι, διὰ τὸ τὸ πεφυκὸς ὀρίσθαι, ἂν μὴ ἦ ὀρισμένον, ἀπειρον εἶναι. Καὶ τὸ φαινόμενον μὴ ὀρίσθαι φαίνεσθαι ἀνάγκη πως ἀπέραντον.

5. Διὰ τί πρεσβύτεροι μὲν γινόμενοι μᾶλλον νοῦν ἔχομεν, νεώτεροι δ' ὄντες θᾶττον μανθάνομεν; Ἡ ὅτι ὁ θεὸς ὄργανα ἐν ἑαυτοῖς ἡμῖν δέδωκε δύο, ἐν οἷς χρησόμεθα τοῖς ἐκτὸς ὄργανοις, σώματι μὲν χεῖρα, ψυχῇ δὲ νοῦν; ἔστι γὰρ καὶ ὁ νοῦς τῶν φύσει ἐν ἡμῖν ὥσπερ ὄργανον ὑπάρχων· αἱ δ' ἄλλαι ἐπιστῆμαι καὶ τέχναι τῶν ὑφ' ἡμῶν ποιητῶν εἰσιν, ὁ δὲ νοῦς τῶν φύσει. Καθάπερ οὖν τῇ χερὶ οὐκ εὐθὺς γενόμενοι χρῶμεθα βέλτεστα, ἀλλ' ὅταν ἡ φύσις αὐτὴν ἐπιτελέσῃ (προϊούσης γὰρ τῆς ἡλικίας ἡ χεὶρ μάλιστα δύναται ἀποτελεῖν τὸ ἑαυτῆς ἔργον), τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ νοῦς τῶν φύσει οὐκ εὐθὺς, ἀλλ' ἐπὶ γῆρας ἡμῖν μάλιστα παρὰ γίνεται καὶ τότε ἀποτελεῖται μάλιστα, ἂν μὴ ὑπὸ τῆς πηρωθῆ, καθάπερ καὶ τὰ ἄλλα τὰ φύσει ὑπάρχοντα·

tur; illi vero tristiores sæpe redduntur: coitu enim refrigerantur, eo quod de elementis utilibus aliquid subtrahitur: id quod effluuii paucitate probatur. Ut igitur summam dictorum colligamus, melancholici inæquales propterea sunt, quia vis atræ bilis inæqualis est, quippe quæ vehementer tum frigida, tum calida redditur; quoniam autem obtinet vim morum instituendorum (mores enim calidum condit et frigidum omnium maxime quæ nostro corpore continentur), idcirco nos morum qualitate adficit quadam, ceu vinum, prout majori minorive copia corpori admiscetur; flatuosa autem sunt ambo, et vinum, et atra bilis. Quumque fieri etiam possit ut inæqualitas bene temperata sit et recte aliquatenus sese habeat, cum ubi calidior, tum ubi frigida requiritur rerum conditio, aut ubi contra, quia nimia jam habetur copia, melancholici omnes quidem insignes sunt, non propter morbum, sed propter naturam.

2. Cur erga alias quidem scientias habitudinem habere nos dicimus, erga alias vero non? An erga eas tantum, in quibus inveniendi facultate pollemus? inventio enim ex habitu est.

3. Cur omnium animantium homo prudentissimus est? Utrum quia capite minimo est sui corporis pro portione? An quia inæqualiter minimum est? ob id enim ipsum capite quoque parvo præditus est, et inter homines ipsos qui hujusmodi sunt, prudentiores sunt quam qui magno.

4. Cur iter nobis longius tum esse videtur, ubi ignari quantum sit, ambulamus, quam ubi gnari, dummodo rebus ceteris eodem modo habeamus? An quod nosse quantum sit, nosse ejus numerum est? indeterminatum enim et innumerabile idem sunt, ac indeterminatum semper plus quam determinatum est. Ergo quemadmodum, si novisset aliquis tantum id esse, finitum id esse necesse esset, sic etiam si ignoret quantum sit, quasi reciprocetur, perperam ratiocinatur anima, infinitumque esse videtur iter, quia quantitas finitum est, et finitum quantitas. Ubi ergo terminatum non esse videtur, velut infinitum esse videbitur, quoniam quodcumque natura sua determinari potest, id, si determinatum non sit, infinitum est. Atque id quoque infinitum quodammodo videri necesse est quod terminatum esse non videtur.

5. Cur senescentes quidem amplius mente valemus, juniores vero dum sumus, ocus discimus? An quia deus instrumenta nobis ipsis duo inseruit, quorum opera instrumentis externis uti valeremus, manum quidem corpori, animo vero mentem? est enim mens quoque rebus quæ natura nobis quasi instrumentum insunt, adnumeranda; at ceteræ scientiæ artesque nostra opera sunt; mens vero ad res naturales pertinet. Ut igitur manu non statim inde ab ortu optime utimur, sed ubi eam natura perfecit (precedente namque ætate manus sumum opus maxime absolvere potest), ita etiam mens, quæ ad res naturales pertinet, non protinus, sed in senectute maxime nobis subvenit, atque tunc potissimum perficitur, nisi casu aliquo mutiletur, quemadmodum ceteræ

ἴσμεν ὅτι τῆς τῶν χειρῶν δυνάμεως ὁ νοῦς πρᾶ-
γίνεται ἡμῖν, ὅτι καὶ τὰ τοῦ νοῦ ὄργανά ἐστι τῶν τῆς
χειρῶν· ἐστὶ γὰρ νοῦ μὲν ὄργανον ἐπιστήμη (τούτου
γὰρ ἐστὶ χρέαιμος, καθάπερ αὐλοὶ αὐλητῆ), χειρῶν
δὲ πολλὰ τῶν φύσει ὄντων· ἢ δὲ φύσις αὐτῆ τ' ἐπιστή-
μης πρότερον, καὶ τὰ ὑπ' αὐτῆς γινόμενα. Ὡς δὲ τὰ
ὄργανα πρότερα, καὶ τὰς δυνάμεις πρότερον εἶδος ἐγ-
γίνεσθαι ἡμῖν· τούτοις γὰρ χρώμενοι ἕξιν λαμβάνομεν,
καὶ ἔχει ὁμοίως τὸ ἐκάστου ὄργανον πρὸς αὐτό, καὶ
10 ἀνάπαλιν, ὡς τὰ ὄργανα πρὸς ἀλλήλα, οὕτω τὰ ὄργανα
πρὸς αὐτά. Ὁ μὲν οὖν νοῦς διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν
πρᾶκτικῶς οὖσιν ἡμῖν μᾶλλον ἐγγίνεται· μανθάνομεν
δὲ ἥκιστα νεώτεροι ὄντες διὰ τὸ μηδὲν πω ἐπίστασθαι·
ἐστὶν δ' ἐπιστάμεθα, οὐκέτι ὁμοίως δυνάμεθα, δυνά-
15 μεθα δ' ἔλθεσθαι, καθάπερ καὶ μνημονεύομεν μᾶλλον
οἷς ἂν ἔωθεν πρῶτον ἐντυγχάνωμεν, ἔπειτα προοίσης
τῆς ἡμέρας οὐκέτι ὁμοίως διὰ τὸ πολλοῖς ἐντυγχ-
κῆναι.

6. Διὰ τί ἀνθρώπῳ πειστέον μᾶλλον ἢ ἄλλῳ ζῴῳ;
20 Πότερον ὡς περὶ Πλάτων Νεοκλεί ἀπεκρίνατο, ὅτι ἀρι-
θμητὴν μόνον ἐπίσταται τῶν ἄλλων ζῴων; ἢ ὅτι θεοῦ
νομιεῖ μόνον; ἢ ὅτι μιμητικώτατος; μανθάνειν γὰρ
δύναται διὰ τοῦτο.

7. Διὰ τί οὐ χαίρομεν θεώμενοι, οὐδ' ἐλπίζοντες ὅτι
25 τὸ τρίγωνον δύο ὀρθαῖς ἴσας ἔχει τὰς ἐντὸς γωνίας, οὐδὲ
τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων οὐθέν, εἰ μὴ τῆ θεωρίᾳ, αὕτη
δ' ὁμοίως ἐστὶν ἡδεῖα καὶ εἰ τρισὶν ὀρθαῖς, ἢ πλείουσιν
ἴσας ἔσχειν, ἀλλ' ὅτι Ὀλυμπία ἐνικώμεν, καὶ περὶ τῆς
ναυμαχίας τῆς ἐν Σαλαμῖνι χαίρομεν, καὶ μεμνημένοι
30 καὶ ἐλπίζοντες τοιαῦτα, ἀλλ' οὐ τάναντία τοῖς τοιούτοις;
ἢ ὅτι ἐπὶ μὲν τοῖς τοιούτοις χαίρομεν ὡς γενομένοις, ἢ
οὖσιν, ἐπὶ δὲ τοῖς κατὰ φύσιν ὡς κατὰ ἀλήθειαν θεωρίας
ἡδονῆν, ὡς ἔχει, μόνην ἡμῖν ποιεῖν, τὰς δὲ πράξεις
τῆν ἀπὸ τῶν συμβαινόντων ἀπ' αὐτῶν; Ἀνομοίων οὖν
35 οὐσῶν τῶν πράξεων, καὶ τὰ ἀποβαίνοντα ἀπ' αὐτῶν
γίνεται τὰ μὲν λυπηρά, τὰ δ' ἡδέα· φεύγομεν δὲ καὶ
διώκομεν καθ' ἡδονῆν καὶ λύπην ἅπαντα.

8. Διὰ τί μέχρι υγείας πραγματεύονται οἱ ἰατροί;
ἰσχναίνει γὰρ, εἴτα ἐκ τούτου ξηραίνει, εἴτα υγείαν
40 ἐποίησεν, εἴτα ἐνταῦθα ἔστη. Πότερον οὐκ ἐστὶ δυνατόν
ἐκ τούτου γενέσθαι ἄλλο; ἢ εἰ δυνατόν, ἀλλῆς ἐπιστή-
μης, καὶ ἔσται ὁ τις ἐξ υγείας ποιήσει ἄλλο τι; Εἰ δὲ
γίνεται ἐκ τῶν ἐναντίων καὶ τῶν μεταξὺ, δῆλον ὅτι ἀρ-
ρωστεῖ, ἢ ξηρότερος, ἢ υγρότερος, ἢ τι τοιοῦτον. Ποιεῖ
45 δὲ ἐκ ψύχους ἤττον σφόδρα, καὶ τέλειον ὡδὲ θερμὸν καὶ
ὡδὲ ἕρπον, ἢ υγρὸν μεταβαίνειν ἐκ τῶν ἐναντίων, ἢ με-
ταξὺ, ἕως ἂν ἔλθῃ εἰς τὸ σῶμα ἔχειν, ὃ ἦν τοῦ ὑγιαίνειν,
ἐκ τε τούτου οὐ πέφυκεν ἄλλο τι ἢ τὸ μεταξὺ. Δύνα-
ται μὲν οὖν ποιῆσαι ὁ ἔχων· ὡς γὰρ ἦλθεν, ἀναλῦσαι δύ-
50 ναται καὶ ἀπαλθεῖν· οὐ μὴν ἢ γε τέχνη τούτου ἐστὶν·
ἀεὶ γὰρ βέλτιον· ὥστε οὐδ' ἄλλη, οὐτ' αὐτῆ ποιήσει
ἐξ υγείας ἄλλο τι· οὐθέν γὰρ ἐγίνετο ἢ τὸ ἐναντίον τού-

quoque res quæ natura nobis insunt; mens vero posterior
quam manuum facultas nobis adcedit, quoniam instru-
menta etiam mentis posteriora sunt quam manuum instru-
menta: est enim mentis instrumentum scientia (menti
namque utilis scientia est, ut tibicini tibia), manuum
vero instrumenta res multæ earum quæ natura existant;
atqui tum natura ipsa, tum res omnes quas facit, scientia
anteriores sunt. Quarum autem rerum instrumenta ante-
riora sunt, harum facultates quoque prius nobis supervenire
congruum est: his enim utentes habitum adquiremus, atque
eadem est ratio uniuscujusque rei instrumenti ad rem ipsam,
itemque ratione inversa, quæ ratio intercedit inter instru-
menta sibi invicem comparata, eadem etiam inter instru-
menta et res ipsas. Mens igitur ea de causa nobis senioribus
potius supervenit, discimus autem ocius juniores dum su-
mus, quia nihil adhuc scimus; ubi vero scimus, non æque
bene amplius discere possumus, verum rebus insistere
valemus, quomodo etiam meminisse melius ea valemus
quibuscumque mane primum incidimus, deinde procedente
die non amplius æque bene, quoniam multis rebus obcu-
rriimus.

6. Cur homini potius quam cuiquam ex ceteris animan-
tibus credendum est? Utrum, ut Plato Neocli respondit,
quia solus inter reliquos animales novit numerare? An
quia solus deos existare putat? An quia omnium maxime
vim obtinet imitandi? hinc enim discere potest.

7. Cur non delectamur videntes, vel sperantes triangulum
duobus rectis pares angulos internos vel habere, vel habi-
turum esse, neque ulla alia re generis ejusdem, nisi contem-
plationis ergo; hæc tamen æque jucunda est, etiamsi tribus
rectis, aut etiam pluribus pares angulos haberet; sed tunc
delectamur, quum aut ludis Olympiæ nos vicisse, aut pu-
gnam navalem apud Salamina meminimus, aut tale quid
futurum speramus, non vero ubi his contraria? An quon-
iam hisce rebus quidem delectamur, quod vel fuerunt, vel
sunt, res vero naturales, utpote res veræ, contemplationis
tantummodo gaudium, quod ita sese habent, nobis præstant;
sed res gestæ gaudium abeventis eorum proveniens? Quum
igitur res gestæ dissimiles sint, eventa quoque earum modo
quidem tristia, modo vero læta veniunt; omnia autem læ-
titie tristitiæque ratione aut vitamus, aut persequimur.

8. Cur medici ad sanitatem usque tantummodo suam ope-
ram præstant? emaciat enim, deinde posthac siccatur, tum
sanitatem præstat, posthac ibi sistitur? Utrum fieri non pot-
est ut ex sanitate aliud quidquam fiat? An si quid fieri pos-
sit, id aliam spectat scientiam, exstabitque aliud aliud
quod ex sanitate facere aliquis possit? Quodsi igitur vel ex
contrariis, vel ex mediis fiant (si quæ fiant), manifesto ægro-
tat, vel quod siccior est, vel quod humidior, vel aliud quid
hujusmodi. Igitur ex frigore facit multo minus frigidum,
et postremo huc usque calidam, vel huc usque siccam, vel
humidam rem transeuntem e contrariis aut mediis, dum
ad eum deveniat habitum, qui sanitati proprius erat: ex
quo quidem suapte natura nihil aliud provenire potest nisi
quid medium. Ergo qui ita sese habet, facere quidem pot-
est: ut enim venit, sic discedere et abire potest; sed hæc
non tractat ars: semper enim melius persequitur: hinc
nec ulla alia, nec eadem ipsa de sanitate quidquam aliud

του, εἴπερ ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη. Ὄντω καὶ ἐπὶ οἰκίας οὐδὲν ποιήσῃεν ἂν τούναντίον. Οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῃ τέχνῃ ἐκ τούτου ποιήσουσα, πλὴν ὡς μέρους, ὅον ἡ σκυτικὴ ὑπόδημα ἐκ προσχίσματος· ἐξ ἑκατέρου γὰρ
6 γίνεται διττῶς, ἢ συντιθεμένου, ἢ φθειρομένου.

9. Διὰ τί τὸν φιλόσοφον τοῦ βήτορος ὄνται διαφέρειν; *H ὅτι ὁ μὲν φιλόσοφος περὶ αὐτὰ τὰ εἶδη τῶν πραγμάτων διατρέχει, ὁ δὲ περὶ τὰ μετέχοντα, ὅον ὁ μὲν τί ἐστὶν ἀδικία, ὁ δὲ ὡς ἀδικος ὁ δεῖνα, καὶ ὁ μὲν
10 τί ἡ τυραννίς, ὁ δὲ ὅον τι ὁ τυραννος;

10. Διὰ τί οἱ Διονυσιακοὶ τεχνῖται ὡς ἐπὶ τὸ πολλὸν πονηροὶ εἰσιν; *H ὅτι ἤκιστα λόγου σοφίας κοινωνοῦσι διὰ τὸ περὶ τὰς ἀναγκαίας τέχνας τὸ πολλὸν μέρος τοῦ βίου εἶναι, καὶ ὅτι ἐν ἀκρασίαις τὸ πολλὸν τοῦ βίου εἰσὶ, τὰ
15 δὲ καὶ ἐν ἀπορίαις; ἀμφοτέρω δὲ φαυλότητος παρασκευαστικά.

11. Διὰ τί οἱ ἐξ ἀρχῆς τῆς μὲν κατὰ τὸ σῶμα ἀγωνίας ἄθλον τὴν προύταξαν, σοφίας δ' οὐδὲν ἔθηκαν; *H ὅτι ἐπιχειρῶντες δεῖ τοὺς κριτάς, ἢ παρὰ διανοίαν ἐστὶν, ἢ
20 μὴθὲν χείρους τῶν ἀγωνιστῶν εἶναι, ἢ κρείττους, εἰ δ' ἔδει σοφίαν τοὺς πρωτεύοντας ἀγωνίζεσθαι καὶ ἄθλον προύτέτακτο, κριτῶν ἂν ἠπόρουσαν αὐτοῖς· ἐπὶ δὲ τῶν γυμνικῶν ἀγῶνων ἄπαντός ἐστι κρίναι τῇ ὕψει μόνῃ θεασάμενον; *Eτι δ' ὁ ἐξ ἀρχῆς κατασκευάζων οὐκ
25 ἐβούλετο τοιαύτην ἀγωνίαν προθεῖναι τοῖς Ἑλλησιν, ἐξ ὧν ἔμελλον στάσεις καὶ ἐχθραὶ μεγάλαὶ ἐσεσθαι, ὅον οἱ ἀνθρωποὶ, ὅταν τις ἢ ἐκκριθῆ, ἢ προσδεγῆ εἰς τι τῶν κατὰ τὸ σῶμα ἀθλημάτων, οὐ πάντῃ χαλεπῶς φέρουσιν, οὐδ' εἰς ἐχθρὰν καθίστανται τοῖς κρίνουσιν,
30 ὑπὲρ δὲ τοῦ φρονιμωτέρους ἢ μοχθηροτέρους εἶναι τοῖς κρίνουσι μάλιστα ὀργίζονται καὶ ἀγανακτοῦσιν· στασιῶδες δὲ καὶ μοχθηρὸν τὸ τοιοῦτόν ἐστιν. *Eτι δὲ δεῖ τῆς ἀγωνίας τὸ ἄθλον κρείττον εἶναι· ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν γυμνικῶν ἀθλημάτων τὸ ἄθλον αἰρετώτερον καὶ
35 βέλτιον τῆς ἀγωνίας· σοφίας δὲ τί ἂν ἄθλον βέλτιον γένοιτο;

12. Διὰ τί ἄλλο νοεῖ καὶ ποιεῖ ἄνθρωπος μάλιστα; *H ὅτι τῶν ἐναντιῶν ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη; *H ὅτι ὁ μὲν νοῦς πολλῶν ἐστὶν, ἢ δ' ὀρεξίς ἐνός; *O μὲν οὖν ἄνθρωπος τῶν
40 νῶν τὰ πλεῖστα ζῆ, τὰ δὲ θηρία ὀρέξει καὶ θυμῶν καὶ ἐπιθυμῶν.

13. Διὰ τί φρόνιμοὶ τινες κτώμενοι, οὐ χρώμενοι διατελοῦσιν; Πότερον ὅτι τῶν εἶθι χρώνται; *H διὰ τὸ ἐν ἐλπίδι εἶδύ;

14. [Διὰ τί οἱ βαθέως καὶ ἤδιστα καθυδόντες οὐδὲν ἐνύπνιον ὀρεῖσιν; *H] ὅτι ἡ αἰσθησις καὶ ἡ διάνοια τῶν ἡρεμειῶν τὴν ψυχὴν ἐνεργεῖ· ὁ καὶ ἡ ἐπιστήμη δοκεῖ εἶναι, ὅτι τὴν ψυχὴν ἴστησιν· κινουμένης γὰρ καὶ φερομένης οὐτ' αἰσθῆσθαι, ὡς τε διανοηθῆναι δυνατὸν διὸ καὶ τὰ παι-
45 ζία καὶ οἱ μεθυοντες καὶ οἱ μαινόμενοι ἀνόητοι· διὰ γὰρ

faciet: nihil enim fieret, nisi ejus contrarium, quandoquidem eadem est scientia. Sic quoque, ubi de doimo agitur, nihil contrarium faciet ars. Nulla igitur ars alia est quæ ex hoc quidquam faciat, nisi veluti ex parte, quemadmodum ars sutoria e calceamento discisso alium calceum facit: ex utroque enim fit, sed bifariam, vel componendo, vel destruendo.

9. Cur philosophum differre ab oratore putant? An quia philosophus quidem ipsis rerum formis occupatus est, orator vero rebus formarum participibus, verbi causa ille quidem quid injustitia sit, spectat, hic vero hunc illumve injustum esse probat, et ille quidem quid tyrannis sit, hic vero quale quid sit tyrannus?

10. Cur artifices Bacchici improbi sunt magna ex parte? An quia minime sese studio sapientiae dedunt, eo quod in artibus necessariis majorem ætatis suæ partem consumunt, vitæque plurimam partem traducunt in incontinentia, partem etiam in inopia? hæc enim ambo improbitatem genere valent.

11. Cur veteres corporis quidem certaminibus præmium posuerunt, sapientiae vero nullum instituerunt? An quia iudices rerum quæ rationem spectant, ad minimum vel nihil deterioriores, vel præstantiores certantibus esse debent; quodsi autem homines sapientia excellentes certare deberent iisque propositum esset præmium, arbitris eorum carerent; at vero in certaminibus gymnicsis quisque suo tantum adspectu intuens judicare potest? Præterea qui olim præmia instituit, tale hominibus Græcis certamen proponere nolebat, ut ex eo seditiones inimicitiaeque magnæ exorirentur, quo modo homines, ubi certamine corporis aliquo excluditur quis, aut in id admittitur, non moleste omnino ferunt, neque cum iudicibus inimicitiam ineunt; at eo quod sapientiores, aut praviores iudicati sunt, sententiam ferentibus admodum subcensent, ægreque iudicium ferunt: quæ quidem res seditiosa et prava est. Ad hæc præmium præstantius esse certamine debet: certaminum enim gymnycorum præmium optatius et præstantius quam certatio est; sapientia vero quodnam præmium præstantius esse possit?

12. Cur homo maxime aliud cogitat, aliud facit? An quia contrariorum eadem scientia est? An quia mens quidem ad plures res pertinet, adpetitus vero ad unam tantummodo? Atqui homo mente maxima ex parte vivit, bestiae vero adpetitu, ira cupiditateque.

13. Cur nonnulli prudentes perpetuo rem adquirent, non impendunt? Utrum quod consuetudinem servant? An propter oblectamentum quod in spe positum est?

14. [Quam ob causam qui altum et suavissime dormiunt, nullum insomnium vident? An] quia et sensus et intelligentia eo agunt quod animus requiescit: qua quidem requie vel ipsa scientia (gr. ἐπιστήμη) constare videtur, quippe quæ animum sistit (græce ἴστησιν): ubi enim animus movetur ac fertur, fieri non potest ut aliquid vel sentiat, vel intelligatur: ex quo fit etiam ut amentes sint et

τὸ πλῆθος τοῦ θερμοῦ τοῦ ἐνυπάρχοντος πλείστη κίνησις
 αὐτοῖς καὶ σφοδροτάτη συμβαίνει, ληγούσης δὲ ταύτης
 ἐμφρονέστεροι γίνονται· ἀταράχου γὰρ οὔσης τῆς δι-
 νοίας μᾶλλον ἐπιστάναι δύναται αὐτήν. Ὅτ' ἐν τῷ
 5 καθεῦδειν ἐνυπνιαζόμενοι ἰσταμένης τῆς διανοίας, καὶ
 καθ' ὅσον ἡρεμεῖ, ὀνειρώττουσιν· μάλιστα γὰρ ἐν
 τοῖς ὑπνοῖς ἢ ψυχῇ κινεῖται· περισταμένου γὰρ τοῦ
 10 θερμοῦ ἐκ τοῦ ἄλλου σώματος εἰς τὸν ἐντὸς τόπον, τότε
 πλείστη καὶ σφοδροτάτη κίνησις ὑπάρχει, οὐχ ὅσπερ
 οἱ πολλοὶ ὑπολαμβάνουσι τότε ἡρεμεῖν καὶ καθ' αὐτὴν
 εἶναι, καὶ μάλιστα ὅταν μὴδὲν ἴδωσιν ἐνύπνιον· συμ-
 15 βαίνει δὲ τοῦναντίον· διὰ γὰρ τὸ ἐν πλείστη κινήσει
 εἶναι καὶ μὴδὲ κατὰ μικρὸν ἡρεμεῖν, οὐδὲ διανοεῖσθαι
 δύναται· ἐν πλείστη δὲ κινήσει, ὅταν ἤδιστα καθ-
 20 εῦδη, εἰκότως ἐστίν, ὅτι τότε μάλιστα καὶ πλείστον
 θερμὸν ἀθροίζεται εἰς τὸν εἰσω τόπον. Ὅτι δ' ἐν τῇ
 κινήσει οὔσα ἢ ψυχῇ οὐ μόνον ὑπαρ, ἀλλ' οὐδ' ἐν τοῖς
 ὑπνοῖς δύναται διανοεῖσθαι, ἀκαίενο σημείον· ἐν γὰρ
 τοῖς μετὰ τὴν πρόσεσιν τῶν σιτῶν ὑπνοῖς ἤκιστα ἐστίν
 25 ἐνύπνια ὄρεν, τότε δὲ μάλιστα συμβαίνει κινεῖσθαι
 αὐτὴν διὰ τὴν ἐπεισενεχθεῖσαν τροφήν, τὸ τ' ἐνύ-
 πνιον ἐστίν, ὅταν διανοουμένοι καὶ πρὸ ὀμμάτων τιθε-
 μένοις ὑπνος ἐπέλθῃ· διὸ καὶ ταῦτα μάλιστα δρῶμεν
 ἢ πράττομεν, ἢ μέλλομεν, ἢ βουλόμεθα· περὶ γὰρ τού-
 30 των μάλιστα πλειστάκις λογισμοὶ καὶ φαντασίαι ἐπι-
 γίνονται. Καὶ οἱ βελτίους βελτίω τὰ ἐνύπνια δρῶσι
 διὰ ταῦτα, ὅτι καὶ ἐγρηγορότερες περὶ βελτιόνων δια-
 νοοῦνται, οἱ δὲ χείρον ἢ τὴν διάνοιαν, ἢ τὸ σῶμα δια-
 κείμενοι χείρω· καὶ γὰρ ἢ τοῦ σώματος διάθεσις πρὸς
 35 τὴν τῶν ἐνυπνίων φαντασίαν συμβλητικόν· τοῦ γὰρ
 νοσοῦντος καὶ αἱ τῆς διανοίας προθέσεις φαῦλαι, καὶ
 εἰ διὰ τὴν ἐν τῷ σώματι ταραχὴν ἐνοῦσαν ἢ ψυχῇ οὐ
 δύναται ἡρεμεῖν. Οἱ δὲ μελαγχολικοὶ διὰ τοῦτο
 ἐξάττουσιν ἐν τοῖς ὑπνοῖς, ὅτι πλείονος τῆς θερμοασίας
 40 οὔσης μᾶλλον τοῦ μετρίου ἢ ψυχῇ ἐν κινήσει, σφοδρο-
 τέρας δὲ τῆς κινήσεως οὔσης οὐ δύναται καθεῦδειν.

ΤΜΗΜΑ ΛΑ.

ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΟΦΘΑΛΜΟΥΣ.

1. Διὰ τί τρίψαντες τὸν ὀφθαλμὸν παυόμεθα τῶν πταρ-
 μῶν; Ἡ ὅτι ἀναπνοὴ ταύτη γίνεται τῷ ὑγρῷ; ὀκρῦει
 γὰρ ὁ ὀφθαλμὸς μετὰ τὴν τρίψιν· ὁ δὲ πταρμὸς διὰ
 40 πλῆθος ὑγροῦ. Ἡ ὅτι τὸ ἕλαττον θερμὸν φεῖρεται
 ὑπὸ τοῦ πλείονος; ὁ δ' ὀφθαλμὸς τριφθεὶς πλείω λαμ-
 βάνει θερμότητα τῆς ἐν τῇ βινί. Διὰ τοῦτο δὲ κἄν
 τις αὐτὴν τὴν βίνα τρίψῃ, παύεται ὁ πταρμὸς.

2. Διὰ τί τῷ ἐνὶ ὀφθαλμῷ ἀκριθέστερον δρῶσιν ἢ τοῖν
 45 δυοῖν; Ἡ ὅτι πλείους οὔσαι κινήσεις τοῖν δυοῖν γίνον-
 ται, ὡς τοῖς διστραχημένοις; Οὐκ οὖν μία ἢ κινήσις·
 τοῦ δ' ἐνὸς ἀπλή. Ἡ ττον οὖν δρῶσιν ἀκριθέστερον.

infantes et ebrui et insani : propter copiam enim caloris qui
 inest, motus plurimus vehementissimusque iis evenit : quo
 desistente prudentiores fiunt : ubi enim mens turbæ expers
 est, facilius eam sistere possunt. Et quidem qui inter dor-
 miendum somniant, dum sistitur mens, et quatenus quie-
 scit, insomnia vident : jactatur enim animus maxime in
 somnis : nam quum calor reliquo e corpore ad regionem cir-
 cumobstititur interiorem, tunc motus plurimus vehemen-
 tissimusque subest, non quemadmodum vulgus existimat,
 animum nempe tunc quiescere et secum esse, atque in-
 primis ubi nullum somnium vident; sed contra accidit : quia
 enim in motu plurimo est ac ne paulisper quidem quie-
 scit, ne cogitare quidem potest; rationi autem congruit in
 plurimo motu eum tunc esse ubi suavissime quis dormit,
 propterea quia tunc maxime et larga caloris copia in regionem
 adcumulatur interiorem. Animum vero concitatum non
 solum inter vigilandum, sed vel in somnis cogitare non
 posse, argumentum illud etiam est, quod in somnis, quos
 cibo ingesto agimus, minime insomnia videre licet; tunc au-
 tem maxime accidit ut animus propter cibum superingestum
 concitetur, somniumque ipsum obcurrit, ubi cogitantibus
 nobis et ante oculos res ponentibus somnus supervenit :
 quapropter et ea maxime videmus, quæ agimus, aut acturi
 sumus, aut volumus : de his enim inprimis sæpissime ra-
 tiocinationes imaginationesque nobis obveniunt. Meliores
 quoque meliora insomnia vident, quod etiam vigilantes
 meliora cogitant; qui vero deterius vel mente, vel corpore
 sunt adfecti, deteriora, quippe quum etiam adfectio corporis
 aliquid ad insomniorum imaginationem conferre valet :
 nam apud ægrotum propositiones quoque mentis vitiosæ
 sunt, atque præterea propter perturbationem in corpore
 obviam animus quiescere nequit. Melancholici autem id-
 circo in somnis exsiliunt, quod quum calor amplior subest,
 animus moveri ultra modum cogitur; quum vero motus
 vehementior sit, dormire non possunt.

SECTIO XXXI.

QUÆ AD OCULOS PERTINENT.

1. Cur oculo perfricato sternutare cessamus? An quia hac
 humoris respiratio fit? lacrymam enim oculus perfricatus
 emittit; sternutamentum autem humoris copia excitatur.
 An quia minor calor a copiosiore destruitur? oculus enim
 perfricatus plus caloris sibi adsiscit quam nares continent.
 Hanc ob causam etiam, si quis nasum perfricaverit ipsum;
 sternutamentum desinit.

2. Cur uno oculo exquisitius cernitur quam duobus? An
 quia plures motus duobus excitantur, quemadmodum
 oculis distortis? Ergo unicus motus non est; unius vero
 simplex est. Itaque minus exquisite cernitur.

2. Διὰ τί ὀργιζόμενοι μὲν τοὺς ὀφθαλμοὺς μᾶλλον ἐπιδιδόασιν πρὸς τὸ ἐρυθριᾶν, αἰσχυνόμενοι δὲ τὰ ὦτα; Ἡ διότι οἱ μὲν καταψύχονται ἐν τῇ αἰδοῖ (ἐν ὀφθαλμοῖς γὰρ αἰδώς), ἀντιβλέπειν οὐ δύνανται, καὶ ἡ δειλία
 5 κατὰψυξίς τις ἐστὶν ἐνταῦθα· μεθίσταται δ' εἰς τοῦναντίον τῶ ἔμπροσθεν τὸ ὄπισθεν, τὰ δ' ὦτα ἀντίκει-
 ται; διὸ καὶ μάλιστα ἐρυθριῶσιν αἰσχυνόμενοι. Ἐν δὲ τῶ κνήθεσθαι ἐπὶ τὸ αἰσθητικώτερον καὶ κινητικώτε-
 10 ρον ἢ βοήθεια ὡς ἀδικουμένου· φοβούμενοι γὰρ ἐν-
 αὔθα ἐκλείπει μάλιστα.

4. Διὰ τί θατέρου καταληφθέντος ὀφθαλμοῦ ὁ ἕτερος ἀτενίζει μᾶλλον; Ἡ διότι ἐκ ταύτου ἤρτηται αἱ ἀρχαὶ τῶν ὀφθαλμῶν; Θατέρου οὖν κινουμένου καὶ ἡ κοινὴ ἀρχὴ κινεῖται, ἐκείνης δὲ κινουμένης καὶ ὁ ἕτερος.
 15 Ἀπρῆντος οὖν θατέρου ἢ κίνησις κινήσει αὐτόν, ὥστε δύναται ἀτενίζειν μᾶλλον.

6. Διὰ τί οἱ ἐκ γενετῆς τυφλοὶ οὐ γίνονται φαλακροί; Ἡ ὅτι πημáινει τὰ ὄμματα ὑγρότης οὔσα πολλὴ ἐν τῶ περι τὴν κεφαλὴν τόπω; διὸ τῶν βρευματικῶν εἰς τοὺς
 20 ὀφθαλμοὺς τὰς τε περὶ τοὺς κροτάφους φλέβας κἀουσι, πυκνοῦντες τοὺς τῶν ὑγρῶν πόρους, καὶ ζῶουσι τὴν κεφαλήν, διατέμνοντες τὸ ἐν αὐτῇ δέρμα. Ἐπεὶ οὖν πημáινει τοὺς ὀφθαλμοὺς τὸ ἐν αὐτῇ περίττωμα γινόμενον, κωλύει ἂν αὐτοὺς ταῦτο τοῦτο ἐξ ἀρχῆς γίνε-
 25 σθαι, πλέον συνιστάμενον ἐν αὐτῇ· ἐπεὶ δ' ἐκ περιττωμάτων θριξί φύεται, τοῦτο δ' ἐν τῇ τῶν τυφλῶν κεφαλῇ ἐκ γενετῆς ἐστὶ πολὺ, εἰκότως οὐκ εἰσὶ φαλακροί.

8. Διὰ τί οἱ ἐξὸφθαλμοὶ καπνίζονται μᾶλλον; Ἡ ὅτι
 30 τὰ χύστα προσπίπτει πρὸς τὰ προέχοντα;

7. Διὰ τί εἰς μὲν τὰ δεξιὰ ἀμφοτέρας τὰς ὄψεις ἕμα διαστρέφειν δυνάμεθα, καὶ εἰς τὰ ἀριστερά, καὶ πρὸς τὴν ῥίνα, καὶ εἰς τὸ ἀριστερὸν δέ, ἢ τὸ δεξιὸν τὴν ἐτέραν, ἕμα δ' εἰς τὸ δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν ἀδυνατοῦμεν·
 35 ὁμοίως δὲ καὶ εἰς τὸ κάτω καὶ εἰς τὸ ἄνω; ἕμα μὲν γὰρ ἐπὶ ταῦτο δυνάμεθα, χωρὶς δ' οὐ. Ἡ ὅτι αἱ ὄψεις δύο οὔσαι ὁμαίως ἐξ ἑνὸς συνήρτηνται, ὅσα δὲ τοιαῦτα, ἀκρου θατέρου κινουμένου ἀνάγκη θάτερον ἀκολουθεῖν ἐπὶ ταῦτό; τῶ γὰρ ἐτέρῳ ἀκρῷ ἢ ἀρχῇ θάτερον ἀκρον. Εἰ οὖν τὸ ἐν ἀδύνατον ἕμα εἰς τάναντια κινεῖσθαι, ἀδύνατον καὶ τὰς ὄψεις· τὰ μὲν γὰρ ἀκρα εἰς τάναντια ἂν κινεῖτο, εἰ τὸ μὲν ἄνω, τὸ δὲ κάτω κινεῖτο, ἢ δ' ἀρχὴ ἀμφοῖν ἂν ἀκολουθοῖη· ὅπερ ἀδύνατον. Ἡ δὲ διαστροφή ἐστὶ τῶν ὁμαμάτων διὰ τὸ ἀρχὴν
 45 ἔχειν τὰς σφαῖρας, καὶ μέχρι τοῦ στρέφεσθαι εἰς τὰ ἄνω καὶ κάτω καὶ εἰς πλάγιον. Ὅταν οὖν ἔχουσαι ὡς ἂν ὁμοίως ἔχουσι τῇ θέσει ἀλλήλαις καὶ ἐν μέσῳ τοῦ ἐπὶ τὸ ἄνω καὶ κάτω κινεῖσθαι καὶ εἰς πλάγιον, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σημείου ἑαυτῶν λάθωσι τὴν ὄψιν, αὐταὶ μὲν ἀδιάστροφοί τε καὶ μάλιστα ἀκίνητοι τῇ θέσει·
 50 ὅσα δ' ἐπὶ ταύτου σημείου λάθωσι τὰς ὄψεις, ἀδιά-

3. Cur iratis quidem oculorum potius rubor augetur, pudactis vero aurium? An quoniam oculi quidem refrigerantur per pudorem (pudor enim in oculis est), respicere nequeunt, ignaviaque hujus loci refrigeratio est; pars posterior autem contrario modo immutatur ac anterior, aures vero ex adverso positae sunt? Quapropter et maxime [hac parte] erubescunt pudibundi. In scalpendo vero praesidium ad eam partem, tamquam violatam, adhibetur, quae et sensu et motu promptior est: nam metuentibus hic inprimis deficit.

4. Cur altero oculo adprehenso alter intentius tuetur? An quia oculorum origines ex eodem dependent? Ubi igitur alter movetur, communis quoque movetur origo: quo moto alter etiam oculus movetur. Altero itaque adprehenso, notio ipsum movebit, ita ut intentius tueri possit.

5. Quam ob causam qui caeci inde ab ortu sunt, calvi non fiunt? An quia humor, ubi redundat in capitis regione, oculos laedit? qua de causa quibus fluxiones oculos urgent, venas temporum deurrunt, quo humoris meatus arcentur, et caput quoque, dissecta in eo cute, radunt. Quum igitur residua quae in capite gignuntur, oculos laedunt, eadem haec prohibebunt quominus oculi inde a principio gignantur, dummodo major copia in ipso consistat; at quum e residuis capillus proveniat, eaque in capite caecorum inde ab ortu redundant, merito non calvi sunt.

6. Cur qui prominentibus sunt oculis, magis a fumo infestantur? An quia fumus citissime rebus prominentibus incidit?

7. Quam ob causam dextrorsum quidem utrumque oculum simul retorquere possumus, itemque sinistrorsum, et ad nares, atque etiam alterum dextrorsum sinistrorsumve; simul vero dextrorsum ac sinistrorsum non possumus; eodem modo et deorsum sursumque? simul enim in eandem partem possumus, seorsum vero non. An propterea quod, etiamsi dupli exstent oculi, ex eadem tamen origine aequaliter dependent; quaecumque autem hujusmodi sunt, eorum quoties alterum extremum movetur, reliquum sequatur eodem necesse est? alterius enim extremi principium extremum alterum est. Quodsi igitur una eademque res simul in partes adversas moveri nequeat, nec oculi ita moveri poterunt, quippe quum extrema in partes moverentur adversas, si alter quidem sursum, alter vero deorsum moveretur: origo namque utrumque sequi debet: id quod fieri nequit. Oculorum vero distortio evenit, quia globi principio praediti sunt ac aliquo usque sursum et deorsum et latera versus converuntur. Ubi igitur ita possit ut situ sibi invicem similibi respondeant atque medium teneant movendi sese sursum deorsumque ac latera versus, eodem sui puncto intuitus recipiant, tunc quidem distorsione carent et situ maxime immobiles sunt; at quicumque eodem in puncto intuitus reclinant, etiamsi discre-

στροφοί μὲν εἰσι, διαφέρουσι δ' ἀλλήλων, καίτοι κρύπτεται τοῦ μελανός τι καὶ τοῖς ἄνω βάλλουσι τὰ λευκά, ὅσον μελλέπταρμοι· ἕτεροι δ' εἰς τὸ πλάγιον, ὥσπερ οἱ μανικοί· οἱ δ' εἰς τοὺς μυκτῆρας, ὥσπερ τὰ τραγικὰ πρόσωπα καὶ οἱ στρυζνοί· σύννουσι γὰρ τὸ βλέμμα. Ὅσοι δὲ μὴθ' ὁμοίως κειμένον τῶν σφαιρῶν ἐπὶ ταύτῃ σημειῶν ἔχουσι τὰς ὄψεις, ἡ ὁμοίως μὲν κειμένων μὴ ἐπὶ τῷ αὐτῷ δέ, οὗτοι διεστραμμένοι εἰσίν· διὸ υποβλέπουσι καὶ συναγοῦσι τὰ ὄμματα· πειρῶνται γὰρ ἐπὶ ταῦτον καταστῆσαι σχῆμα τὴν σφαῖραν, ὥστε τὸν μὲν ἑῶσι, τὸν δὲ σχηματίζουσι τῶν ὀφθαλμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ κατ' αὐτὸ σημεῖον θεῶσιν αἱ ὄψεις, ἀνάγκη διεστράφθαι· ὥσπερ γὰρ τοῖς υποβάλλουσιν ὑπὸ τὸν ὀφθαλμὸν [τὸ ἐν] δύο φαίνεται (καὶ γὰρ ἐκείνοις κενύεται ἡ ἀρχή), καὶ τούτοις ὁμοίως. Ἐὰν μὲν οὖν ἄνω κινήσῃ ὁ ὀφθαλμός, τὸ πέρασ κατὰ τῆς ὄψεως γίνεται, ἐὰν δὲ κάτω, ἄνω τὸ πέρασ· ἐν δ' ὀφθαλμῷ μεθισταμένῳ κινεῖσθαι μὲν τὸ δρώμενον δοκεῖ διὰ ταῦτ' ἄνω, ἡ κάτω, ὅτι καὶ ἡ ὄψις, δύο δ' οὐ φαίνεται, ἀν μὴ δύο αἱ ὄψεις ὄσιν, καὶ διαστρέφει. Τοιαύτη μὲν τῷ ἑτεροθάλμῳ γίνεται, ὥστε δύο φαίνεσθαι· κατὰ τὴν θέσιν δὲ γίνεται τῷ μὴ κατὰ μέσον τοῦ ὀφθαλμοῦ κείσθαι.

8. Διὰ τί οἱ μύωπες μικρὰ γράμματα γράφουσιν; ἄποπον γὰρ τὸ μὴ δεῦν δρώντας ποιεῖν ἔργον δεῦν δρώντων. Πότερον ὅτι μεγάλα φαίνεται τὰ μικρά, ἐὰν ἢ ἐγγύς, οἱ δὲ προσάγοντες γράφουσιν; ἢ διὰ τὸ συνάγοντας τὰ βλέφαρα γράφειν; δι' ἀσθένειαν γὰρ τῆς ὄψεως, ἀν μὲν ἀναπεπταμένοι γράφωσι τοῖς ὄμμασι, διαπρωμένη ἡ ὄψις ἀμβλῦ δρᾶ, οὕτω δὲ ἀθρόως προσπίπτει· γωνίαν δὲ μικρὰν ποιοῦσα ἐξ ἀνάγκης ποιεῖ μικρὰ γράφειν.

9. Διὰ τί ὀφθαλμιάσαντες ἐνιοὶ δεῦτερον δρῶσιν; ἢ διὰ τὸ ἀποκαθαρθαί τὰ ὄμματα; πολλὰς γὰρ ἡ ἐξ ὧ πυκνότης ἀποστρέγει τὴν ὄψιν, ἀποδακρύναντι δὲ λύεται· διὸ καὶ τὸ ἀποδάκνεσθαι συμφέρει, ὅσον κρόμμυον· θάτερον δὲ πολέμιον, εἶον ὀρίγανον.

10. Διὰ τί τῇ μιᾷ ὄψει ἀπαθέστεροι; ἢ διότι ἔλαττον ἡ ψυχὴ πάσχει, ὥστ' ἔλαττον τὸ πάθος;

11. Διὰ τί τοῖς δισταμένοις δύο φαίνεται; ἢ διότι οὐκ ἀφικνεῖται ἐπὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον ἑκατέρου τῶν ὀμμάτων ἡ κίνησις; ὡσπερ οὖν δύο δρᾶν τὸ δις δρᾶν οἴεται ἡ ψυχὴ. Ὅμοιον καὶ ἐπὶ τῶν δακτύλων τῆς ἐπαλλάξεως· δύο γὰρ τὸ ἐν δοκεῖ, ὡς δις ἀπτομένη ἐνί.

12. Διὰ τί οὐ διαφέρουσιν αἱ αἰσθήσεις αἱ ἐν τοῖς δεξιῶς τῶν ἀριστερῶν, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις πᾶσι κρείττω τὰ δεξιὰ; Πότερον διὰ τὸ ἔθος, ὅτι εὐθὺς ὁμοίως ἀμφοῖν ἐθιζόμεθα αἰσθάνεσθαι; τὰ δὲ δεξιὰ τῷ ἔθει δοκεῖ διαφέρειν, ἐπεὶ ἐθισθεῖσιν ἀμφιδέξιοι γίνονται. ἢ ὅτι τὸ μὲν αἰσθάνεσθαι πάσχειν τί ἐστι, τὰ δὲ δεξιὰ

pent inter se, distorsione quidem carent, licet etiam par aliqua nigredinis obculatur iis qui albuginem sursum retrahunt, verbi gratia qui sternutaturi sunt; alii vero ad latera retrahunt, ut furiosi; alii tandem nares versus, ut tragicæ larvæ hominesque torvi: sic enim cogitabundus fit adspectus. Quicumque vero intuitus puncto eodem collocatos habent, globis tamen non eundem situm servantibus, aut quibus his eundem situm servantibus intuitus non idem punctum obcupant, hi distorti sunt: quapropter et suscipiunt et oculos contrahunt: globum namque eundem in habitum collocare conantur, ita ut alterum quidem oculum loco relinquunt, alterius vero situm immutent: nisi enim idem punctum obcupent intuitus, necessario distorquentur, quippe quum perinde ac illis qui [digitum] oculo subjiciunt, res una geminari videtur (nam apud istos quoque quoque principium dimotum est), sic et his. Ergo si oculus sursum dimotus est, intuitus extremum inferiora petit; sin vero deorsum, superiora; oculo autem uno de situ suo dimoto, moveri quidem sursum deorsumve eandem ob causas res adspecta videtur, quia nempe intuitus quoque ita se movet, sed duæ res non adparent, nisi duplex intuitus adsit, atque hoc etiam distorquet. Talis sane strabonum fit intuitus, ita ut res duæ adparent; pendet autem a situ, eo quod non medio oculo collocatus est.

8. Quamobrem lusciosi literas minutas scribunt? mirum enim est, qui acute non cernunt, rem facere acute cernentibus propriam. Utrum quia parva prope posita magna esse videntur, illi autem re oculis admota scribunt? An quia contractis palpebris scribunt? propter visus enim imbecillitatem, si diductis quidem oculis scribant, intuitus distractus obtuse cernit; sic vero confertim incidit, angulumque exiguum faciens, necessario exiguas literas scribere cogit.

9. Cur nonnulli post lippitudinem acutius vident? An quia purificati oculi sunt? sæpe enim exterior densitas intuitum oblegit, quæ lacryma emissa solvitur: quamobrem et prodest, si rebus mordentibus oculi detergantur, ut cepe; alterum vero noxium est, ut origanum.

10. Cur uno oculo intuentes minus adficimur? An quia minus animus adficitur, ita ut minor sit adfectus?

11. Cur distractis oculis res duplices adparent? An propterea quod oculi utriusque motus non ad punctum idem devenit? Ubi ergo bis videt animus, perinde ac si geminum vidisset existimat. Simile quid evenit etiam, ubi digitos intricamus: unica namque res animo gemina esse videtur, quippe qui bis tangit, etiamsi unicus sit.

12. Cur sensus dextri lateris sinistri non præstantiores sunt, quum in ceteris omnibus dextra præstent? Utrum ex consuetudine, quia statim utrisque pariter sentire consuescimus? pars enim dextra consuetudine præstare videtur, quippe ambidextri per consuetudinem fiunt. An quia sensus quidem adfectio quedam est, latus autem dextrum

διαφέρει τῷ ποιητικώτερον εἶναι καὶ ἀπαθέστερα τῶν ἀριστερῶν;

sinistro praestat quod sinistro magis activum est et affectibus minus obnoxium?

13. Διὰ τί ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις κρείττω τὰ δεξιὰ, ἐν δὲ ταῖς αἰσθήσεσιν ἴσοια; *Ἡ διότι ταῦτα μὲν ἴσοιως ἐπιζόμεθα κατ' ἀμφοτέρα τῷ εἶθι; *Ἐτι τὸ μὲν αἰσθάνεσθαι πάσχειν τί ἐστίν, ἢ δὲ τῶν δεξιῶν διαφορά τῷ εἶς τὸ ποιεῖν, καὶ οὐκ εἰς τὸ πάσχειν.

13. Cur in ceteris quidem dextra praestantiora sunt, in sensibus vero paria? An quia haec quidem pariter ab utroque latere consuetudine adsuescimus? Atque tamen quod sensus quidem affectio quaedam est; dextrarum autem partium excellentia in agendo, non in patiendi consistit.

14. Διὰ τί τὸ γυμνάζεσθαι ἀσύμφορον πρὸς ὀφθαλμῶν; *Ἡ δὲ ξηρὸν ποιεῖ τὸ ὄμμα ἢ γυμνασία, ὡς περ καὶ τὸ ἄλλο σῶμα, ἢ δὲ ξηρότης σκληρύνει τὸ δέρμα πᾶν, ὥστε καὶ τὸ ἐπὶ τῇ κόρῃ; διὸ καὶ οἱ πρεσβῦται οὐκ ὀφθαλμοῦ δρῶσιν καὶ γὰρ τῶν γερόντων σκληρόδερμα, ἅμα δὲ καὶ ρυσά, ὥστ' ἐπικαλύπτεται ἢ ὄψις.

14. Cur exercitatio oculorum acumini non prodest? An quia exercitatio oculum siccum reddit, sicut etiam reliquum corpus, siccitas autem totam cutem indurat, atque hinc et eam qua pupilla tegitur? Quapropter et seniores non acute cernunt: senum enim oculi tunica dura simul et rugosa teguntur, ita ut visus obveletur.

15. Διὰ τί οἱ μύωπες βλέπουσι μὲν οὐκ ὀφθαλμοῦ, γράφουσι δὲ μικρά, καίτοι τὸ μικρὸν ὀφθαλμοῦ βλέποντος καθορᾶν ἐστίν; *Ἡ διότι ἀσθενῆ ἔχοντες τὴν ὄψιν συνάγουσι τὰ βλέφαρα εἰς μικρὸν; ἀθρόα γὰρ ἐξιῶσα ἢ ὄψις μᾶλλον δρᾷ, ἀναπεπταμένον δὲ τοῦ ὄμματος διασπᾶται. Διὰ μὲν οὖν τὴν ἀσθένειαν συνάγουσι τὸ βλέφαρον, διὰ δὲ τὸ ἐκ μικροῦ ὄραν μικρὸν μέγεθος δρῶσιν· ὅσον δ' ὄρασι μέγεθος, τοσοῦτον καὶ γράφουσι.

15. Cur lusciosi quidem acute non cernunt, literas tamen scribunt minutas, etiamsi rem minutam perspicere illi proprium sit qui acute cernit? An quia, quum visionem habent imbecillam, palpebras contrahunt in angustum? ubi enim confertim exiit intuitus, melius videt; contra diducto oculo dispergitur. Propter imbecillitatem igitur palpebras contrahunt; quia vero per angustum spatium transspiciunt, exiguam molem cernunt, quantumque cernunt, tantam et scribunt.

16. Διὰ τί οἱ μύωπες συνάγοντες τὰ βλέφαρα ὄρασιν; *Ἡ δὲ ἀσθένειαν τῆς ὄψεως, ὡς περ καὶ οἱ πρὸς τὰ πόρρω τὴν χεῖρα προσάγοντες, οὕτω καὶ τὰ βλέφαρα πρὸς τὰ ἐγγύς προστίθενται ὡς περ χεῖρα; τοῦτο δὲ ποιοῦσιν, ἵνα ἀθροωτέρα ἢ ὄψις ἐξίη, δι' ἐλάττωτος ἐξιῶσα, καὶ μὴ εὐθὺς ἐξ ἀναπεπταμένου ἐξιῶσα διασπᾶται; δρᾷ δ' ἢ πλείων μειζον.

16. Cur lusciosi contractis palpebris cernunt? An propter visus imbecillitatem, quo modo qui res remotas intuentes manum oculis admovent, sic et hi res propinquas intuentes palpebras, quasi manum admovent? quod faciunt, ut intuitus per spatium exiens minus magis confertus exeat, nec protinus ex patulo proficiscens detrahatur; videt autem majus, qui copiosior est.

17. Διὰ τί εἰς τὸ πλάγιον κινουῖσι τὸν ὀφθαλμὸν οὐ φαίνεται δύο τὸ ἐν; *Ἡ ὅτι ἐπὶ τῆς αὐτῆς γίνεται γραμμῆς ἢ ἀρχῆς; δύο δὲ φαίνεται ταύτης μεταβαλλούσης ἄνω, ἢ κάτω· εἰς δὲ πλάγιον οὐδὲν διαφέρει, ἐὰν μὴ ἅμα καὶ ἄνω. Τί δὲ ἐπὶ μὲν τῆς ὄψεως ἐστίν ὡς περ φαίνεσθαι τὸ ἐν δύο, ἂν πως τεθῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ πρὸς ἀλλήλους, ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων αἰσθήσεων οὐκ ἐστίν; *Ἡ καὶ ἐπὶ τῆς ἀφῆς γίνεται τῇ ἐπαλλάξει τῶν δακτύλων τὸ ἐν δύο, ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων οὐ γίνεται, ὅτι οὗτ' ἐξ ἁποτεινομένων αἰσθάνεται, οὐδὲ δύο; Γίνεται δὲ διὰ τοῦτο διόπερ καὶ ἐπὶ τῶν δακτύλων μιμεῖται γὰρ τὴν ὄψιν.

17. Cur non res una geminari videtur, ubi in latus oculum vertimus? An quia principium eandem occupat lineam? tunc enim res geminari videtur, ubi illud sursum deorsumve transfertur; in latus vero transferre nil refert, nisi una etiam sursum. Cur igitur in videndo quidem aliquo modo fieri potest ut res una geminari videatur, si certo quodam modo ad se invicem oculi collocentur; in ceteris vero sensibus idem fieri non licet? An etiam circa tactum fit, ubi digitos intricamus, ut res una duae case videantur; in ceteris vero hoc non fit, quia ceteri nec res remotas foris percipiunt, neque binas? Fit autem eadem de causa cur et circa digitos: tactus enim visum imitatur.

18. Διὰ τί τοῦ μὲν ἄλλου σώματος τὰ ἀριστερὰ ἀσθενέστερα, τῶν δ' ὀφθαλμῶν οὐ, ἀλλ' ὁμοίως ὀφθαλμοῦ; *Ἡ ὅτι τὰ μὲν δεξιὰ τῷ ποιητικῷ εἶναι διαφέρουσι, τῷ δὲ παθητικῷ οὐ διαφέρουσι, αἱ δ' ὄψις παθητικαί;

18. Cur reliquae quidem corporis partes sinistrae invalidiores, oculorum vero non, sed eodem acuminem praeditae sunt? An quia partes dextrae quidem eo quod activae sunt, excellent, non vero quod patibiles; oculi autem patibiles sunt?

19. Διὰ τί τῇ ὄψει πρὸς μὲν τὰ ἄλλα ἀτενίζοντες χεῖρον διατιθέμεθα, πρὸς δὲ τὰ χλωρὰ καὶ ποῦδη, ὅσον λάχανα καὶ τὰ τοῦτοις ἴσοια, βέλτιον; *Ἡ ὅτι πρὸς μὲν ὀφθαλμῶν καὶ μελαν ἤμιστα δυνάμεθα ἀτενίζειν (ἄμφω γὰρ λυμαίνεται τὴν ὄψιν), τὰ δὲ τριζῦτα τῶν χρωμάτων τῶν μέσον ἔχει τούτων; διὸ μετρίως τῆς ὄψεως διατι-

19. Quam ob causam, ubi ceteras quidem res intente intuemur, visu pejor disponimur, ubi vero res virides et herbidas, ut olera ceteraque his similia, melius? An quia album quidem nigrumque colorem minime intente possumus intueri (ambo enim visui nocent), colores autem huiusmodi medium inter hos tenent? quapropter quum me-

θεμένης οὐδ' ἐξάδυνατοῦμεν αὐτῇ, βέλτιον δὲ διατιθέ-
μαθα. Τάχα δ' ἴσως καθάπερ ἐπὶ τῶν σωμάτων
εὐφρότερον πονοῦντες χεῖρον ἔχομεν, τὸ μέσον δὲ
βέλτιστα διατιθῆσι, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὴν ὄψιν.
πρὸς μὲν γὰρ στερεὰ ἀτενίζοντες πονοῦμεν αὐτήν,
πρὸς δὲ τὰ ὑγρά μηδενὸς ἀντιφράττοντος οὐ διαπονοῦ-
μεν· τὰ δὲ χλωρὰ στερεὰ τε μετρίως, καὶ ὑγρὸν ἐν
αὐτοῖς ἱκανὸν· διὸ βλάπτει τ' οὐθέν, καὶ διαναγκάζει
τὴν ὄψιν πρὸς τούτους εἶναι διὰ τὸ τὴν τοῦ χρώματος
10 κρᾶσιν σύμμετρον ἔχειν πρὸς τὴν ὄψιν.

20. Διὰ τί τὰ μὲν ἄλλα ἀμφοτέροις τοῖς ὀφθαλμοῖς
μᾶλλον δρῶμεν, τὸ δ' εὐθὺ τὸ ἐπὶ τῶν στίχων τῶ
ἐνὶ προσάγοντες πρὸς τὰ γράμματα μᾶλλον καθορῶμεν;
ἢ ἀμφοτέραις μὲν αἱ ὄψεις συμπύπτουσαι, καθάπερ
15 λέγουσιν οἱ περὶ τὰ ὀπτικά, ταραχὴν παρέχουσιν,
ἐπειδὴν δὲ τῇ μιᾷ θεωρῶμεν, πρὸς εὐθεῖαν τὴν ὄψιν,
ὥσπερ πρὸς κανόνα, μᾶλλον φαίνεται τὸ εὐθὺ;

21. Διὰ τί ὁ καπνὸς τοῦς ὀφθαλμοὺς μᾶλλον δάκνει;
ἢ ὅτι μόνον ἀσθενέστατοι; ἀεὶ γὰρ τὰ ἔσω τοῦ σώ-
ματος ἀσθενέστατα. Σημεῖον δ' ὅτι καὶ τὸ ὄζος
καὶ ἕκαστον τῶν ὀδριμῶν τὴν μὲν ἔξω σάρκα οὐ δά-
κνει, τὴν δ' ἐντός, ὅτι ἀραιοτάτη τοῦ σώματος καὶ
μάλιστα ἔχει πόρους· αἱ γὰρ ὄψεις διὰ τινῶν πόρων
ἐκπίπτουσιν, ὥστε τὸ ἔσω δηκτικώτατον ἀπὸ τῆς σαρ-
25 κὸς ἀποπίπτει· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ κρόμμυον, καὶ ὅσα
ἄλλα δάκνει τοῦς ὀφθαλμούς· τὸ δ' ἔλαιον μάλιστα
τῶν ὑγρῶν, ὅτι λεπτομερέστατον, τοιοῦτον δ' ὅν εἰσδύ-
νει διὰ τῶν πόρων· τὸ δ' ὄζος ἐν φαρμάκῳ τῇ ἄλλῃ
σαρκί.

22. Διὰ τί ὁ ὀφθαλμὸς μόνον τοῦ σώματος, ἀσθε-
νέστατος ὢν, οὐ βριγῶι; ἢ ὅτι πῶον ἐστὶν ὁ ὀφθαλμὸς,
σαρκὸς δ' οὐθέν, τὰ δὲ τοιαῦτα ἀριγὰ ἐστίν; οὐ γὰρ
ὁ ἔστι γε πῦρ ἐστὶν ἡ ὄψις, διὰ τοῦτο οὐ βριγῶι· οὐ γὰρ
τοιοῦτον γ' ἐστὶ τὸ πῦρ ὥστε θερμαίνειν.

23. Διὰ τί δάκρυα, ἂν μὲν κλαίοντες ἀφιῶμεν,
θερμὰ ἐστίν, ἂν δὲ πονοῦντες τοῦς ὀφθαλμοὺς δακρύω-
μεν, ψυχρὰ; ἢ ὅτι τὸ μὲν ἀπεπτον ψυχρὸν, τὸ δὲ
πεπεμμένον θερμὸν; ἢ δὲ μαλακία βίως πᾶσα ἐστίν
ἐξ ἀπεψίας, καὶ τῶν τοῦς ὀφθαλμοὺς πονούτων ἀπε-
30 πτόν ἐστι τὸ δάκρυον· διὸ ψυχρὸν. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ
ἰατροὶ ὀνομάζονται σημεῖον εἶναι μεγάλης νόσου τοῦς ψυ-
χρῶς ἰδρῶτας, τοὺς δὲ θερμούς· τούναντιον ἀπαλλα-
κτικὸς· ὅταν μὲν γὰρ ἦ τὸ περίττωμα πολὺ, οὐ
δύναται τὸ ἐντός θερμὸν πέττειν, ὥστ' ἀνάγκη ψυχρὸν
45 εἶναι· ὅταν δ' ὀλίγον, κρατεῖ· γίνονται δ' ἐκ τῶν
περιττωμάτων αἱ ἀρρωστίαι.

24. Διὰ τί ποτε εὐκινήτων ὄντων τῶν δεξιῶν μερῶν
ὁ ὀφθαλμὸς ὁ ἀριστερὸς μᾶλλον τοῦ δεξιῶ συνάγεται;
ἢ ὅτι τὰ ἀριστερὰ πάντα ὑγρότερα τῶν δεξιῶν ἐστίν, τὰ
50 δ' ὑγρότερα μᾶλλον συνάγεσθαι πέφυκεν; Ἔϊτα εἰς τὸ

diocri modo visus adficiatur, eo nihil debilitamur, imo
vero melius disponimur. Et forsitan, quemadmodum circa
corpora nostra, ubi vehementius laboramus, deterius habemus,
dum mediocri labor optimam adfert dispositionem, ita etiam oculis: ubi enim in res solidas visum intendimus,
eo laboramus; ubi vero in humidis, nihilo intersepiente,
non laboramus; virides autem res solidae mediocriter
sunt, itemque satis humoris intra sese continent: quapropter
cum nullo detrimento adficiunt, tum visum sibi immorari cogunt,
eo quod inter coloris hujusmodi temperamentum et visum mediocri intercedit proportio.

20. Cur cetera quidem melius ambobus oculis cernimus,
versum vero rectitudinem uno literis admonentes perspicimus
melius? An quia intuitus ambo ubi concidunt, ut auctores de rebus
ad visionem pertinentibus loquuntur, perturbationem adferunt;
ubi vero uno inspicimus, ad rectum intuitum, tamquam ad regulam,
melius adparet quod rectum est?

21. Cur fumus oculos inprimis infestat? An quia soli infirmissimi sunt?
infirmissimae namque semper sunt corporis partes interiores. Indicium
autem est, quod acetum et quodque acre carnem exteriorem quidem
non mordent, sed interiorem, quia rarissima pars corporis est, maxime
que referta meatibus: intuitus enim per quosdam meatus excidunt,
ita ut quod intus maxime mordet, de carne decedat; eodem modo cepe
quoque et quaecumque alia oculos mordent: oleum vero omnium
maxime humorum id facit, quia tenuissimum est; hujusmodi autem
quum sit, per meatus se insinuat; acetum tandem reliquae carni pro
medicamento est.

22. Cur oculus solus totius corporis non riget, etiam si infirmissimus sit?
An quia pinguis est, nec carnis quidemquam in se continet, quae
autem talia sunt, frigus non sentiunt: haud enim revera quia oculus
ignis est, ideo non riget: nam talis certe ignis non est ut calfacere
valeat.

23. Cur lacrymae, quas flentes quidem emittimus, calidae sunt,
quas vero oculis laborantes, frigidae? An quia crudum quidem
frigidum est, quod vero concoctum, calidum? languor enim omnis
omnino ex cruditate proficiscitur, et lacryma eorum qui valetudine
oculorum laborant, cruda, ac propterea frigida est. Hinc et medici
sudores frigidos signum gravis esse morbi existimant, calidos contra
salutares: ubi enim residua adsunt multa, a calore interiori concoqui
non possunt, ita ut frigida necessario sint; ubi vero pauca, vincit calor;
morbi autem e residuis signantur.

24. Quare tandem, quum partes dextrae facile moventur, oculus
sinister magis quam dexter contrahitur? An propterea quod omnia
sinistra dextris humidiora sunt, humidiora autem suapte natura
contrahit plenius possunt? Prae-

δεξιὸν μάλλον ἀποτελεῖν δύναται, τοῦ ἀριστεροῦ δυνάμενου καὶ καθ' αὐτό.

25. Διὰ τί ἀμφοτέροι κατ' ἀσθένειάν τινα τῶν ὀφθαλμῶν διακρίμενοι, ὃ τε μύωψ καὶ ὁ πρεσβύτης, ὁ μὲν ἐγγὺς προσάγει, ἄν τι βούληται ἰδεῖν, ὁ δὲ πόρρω ἀπάγει; *Ἡ ὅτι οὐχ ὁμοία ἡ ἀσθένεια παρέπεται αὐτοῖς; ὁ μὲν γὰρ πρεσβύτης αὐτὸ ἰδεῖν ἀδύνατός ἐστιν· οὗ δὲ συμπίπτει ἡ ὄψις αὐτῶν, ἀπάγει τὸ θεωύμενον, ἅτε καὶ μάλιστα μέλλων ὀφθεσθαι· πόρρω δὲ συμπίπτει· ἢ δ' αὐτὸ μὲν ὄρα, ποῖα δὲ κοῖλα καὶ ποῖα ἐξέχοντα τοῦ δρωμένου, οὐκέτι δύναται κρίνειν, ἀλλὰ περὶ ταῦτα ἀπατάται. Τὰ δὲ κοῖλα καὶ τὰ ἐξέχοντα μάλιστα τῇ αὐγῇ κρίνεται. Πόρρωθεν μὲν οὖν οὐ δύναται τῇ αὐγῇ καταμαθεῖν πῶς ἐπιβάλλει ἐπὶ τὸ δρᾶτόν· ἐγγύθεν δὲ μάλλον καταφανής ἐστίν.

26. Διὰ τί τῶν ζώων ἄνθρωπος ἢ μόνον, ἢ μάλιστα διαστρέφεται; *Ἡ ὅτι ἢ μόνον ἢ μάλιστα ἐπιληπτον ἐν τῇ νεότητι γίνεται, ὅτε καὶ διαστρέφασθαι συμβαίνει πάσιν;

27. Διὰ τί οἱ ἄνθρωποι μόνου τῶν ἄλλων ζώων τὰ στήματα διαστρέφονται; Πότερον διὰ τὸ ἐλάχιστον διάστημα εἶναι τῶν ὀμμάτων, καὶ ἐπ' εὐθείας, ὥστ' εὐδῆλον σφόδρα γίνεται τὸ μὴ καταρθωμένον; *Ἡ διότι τῶν ἄλλων μονόχροα τὰ στήματα ἐστὶ μάλλον; εἰ δ' ἦν ἐν χρωμάτι τοῦ ὀμματος, οὐκ ἦν διαστροφή. *Ἡ διότι μόνου ἐν τῷ γένει ἐπιληπτοὶ γίνονται τῶν ζώων, ἢ δ' ἐπιληψίης διαστροφήν ποιεῖ, ὅταν γένηται, ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων μορίων; Ἄλλ' ἐνίοις ὅψε παντελῶς γίνεται ἡ διαστροφή, ὅσοις τὸ ἀρρώστημα.

28. Διὰ τί πρὸς τὸν λύχνον καὶ πρὸς τὸν ἥλιον προστησάμενοι τὴν χεῖρα πρὸ τοῦ φωτός μάλλον ὀρώμεν; *Ἡ ὅτι τὸ ἀπὸ τοῦ ἡλίου καὶ λύχνου φῶς προσπίπτον μὲν ἡμῶν πρὸς τὴν ὄψιν ἀσθενεστέραν ποιεῖ δι' ὑπερβολὴν; φθείρει γὰρ αὐτὰ καὶ τὰ συγγενῆ τῇ ὑπερβολῇ· εἰργθέντα δ' ὑπὸ τῆς χειρὸς τὴν μὲν ὄψιν οὐ πημαίνει, τὸ δ' ὀρώμενον ὁμοίως ἐστὶν ἐν φωτί· διὸ ἢ μὲν μάλλον ὄρα, τὸ δ' ὀρώμενον οὐδὲν ἤττον ὄραται.

29. Διὰ τί χεῖρ μὲν καὶ πούς διαφορὰν ἔχει πρὸς τὰ δεξιὰ τὰ ἀριστερά, ὄμμα δὲ καὶ ἀκοή οὐ; *Ἡ ὅτι τὰ στοιχεῖα τὰ εἰλικρινῆ ἀδιάφορα, ἐν δὲ τοῖς ἐκ τῶν στοιχείων ἢ διαφορὰ, αὐτὰ δ' αἰ αἰσθήσεις εἰσὶν ἐξ εἰλικρινῶν, ἢ μὲν ὄψις πυρός, ἢ δ' ἀκοή ἀέρος.

terea in dextrum magis agi potest, dum sinister vel ex se moveri potest.

25. Quam ob causam et iusciosus et senex qui ambo adfectum suum imbecillitati cuidam oculorum debent, alter quidem prope admovet, si quid inspicere velit, alter vero procul abducit? An quia dissimilis imbecillitas eos infestat? senex enim rem ipsam videre non potest: quo loco enim ejus intuitus concidunt, eo rem videndam abducit, quippe sic etiam visurus maxime; procul autem concidunt; ille vero ipsam quidem rem videt, sed quænam habeat res conspecta cava, quæve prominentias, discernere non amplius valet, sed in his fallitur. Atqui cava et prominentiæ splendore discernuntur maxime. Procul igitur splendore percipere nequit, quomodo incidat in rem videndam; prope autem magis manifestus est.

26. Cur homo aut solus, aut maxime animantium [oculis] distorquetur? An quia vel solus, vel maxime comitiali morbo in juventute laborat, quando et distortio omnibus addicit?

27. Cur uni inter reliquas animantes homini oculi distorquentur? Utrum quod oculos minimo interstitio discretos atque in linea recta positos homo habet, ita ut mendum quodque perquam evidens fiat? An quia ceterorum animantium oculi magis unicolores sunt? quodsi enim unicus quidam oculorum color esset, distortio non fieret. An quia soli ex omnium animantium genere morbo comitiali adfliguntur, comitialis autem morbus ubi incidit, distortionem facit, quemadmodum et in ceteris membris? Nonnullis tamen perquam sero fit distortio, quibus nempe et morbus.

28. Quam ob causam manu præ lucerna, aut sole ante lumen objecta melius cernimus? An quia solis lucernæve lux nostris incidens oculis visionem reddit ob nimietatem infirmiore? pervertunt enim vel res cognatæ ipsæ præ exsuperantia; at vero manu ita cohibita et visionem non lædunt, et res videnda æque in luce posita est: unde visio quidem plenius agit, res vero videnda nihil minus cernitur.

29. Cur manus quidem et pes dexter differentiam exhibent, si cum sinistris conferantur, oculus vero et auditus non? An quia sincera elementa discrimine carent; differentia vero his inest quæ ex elementis conflantur, sunt autem sensus isti e sinceris elementis compositi, visus quidem ex igne, auditus vero ex aere?

ΤΜΗΜΑ ΛΒ.

ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΩΤΑ.

1. Διὰ τί τὰ ὦτα ὄντα ἀναμιότατα τοῦ προσώπου, ὅταν αἰσχύωνται, ἐρυθριᾷ μάλιστα; Πότερον ὅτι εἰς τὸ κενὸν μάλιστα πορεύεσθαι ἐπέφυκε τὸ ἀλλότριον

SECTIO XXXII.

QUÆ AD AURES PERTINENT.

1. Cur aures, quæ omnium maxime partium faciei sanguis sunt, erubescunt maxime apud pudibundos? Utrum quod alienus humor inane suapte natura maxime

υγρόν, ὡσθ' ἔταν διαλυθῆ ὑπὸ τῆς θερμότητος, ἢ γίνεταί αἰσχυνομένοις, συνέρχεταί εἰς ταῦτα; *Ἡ δίοτι ἐπὶ τοῖς κροτάφοις ἐπικεῖνται, εἰς οὗς τὸ υγρὸν ἀθροίζεται μάλιστα; αἰσχυνομένων δ' εἰς τὸ πρόσωπον ἔρχεταί ἡ υγρότης· διὸ καὶ ἐρυθριῶσιν. Τοῦ δὲ προσώπου ἥμιστα βάθος ἔχει τὰ ὦτα, καὶ φύσει θερμότερα καὶ εὐχρόα, ἐὰν μὴ ἀπρητημένα πόρρωθεν ἢ τῷ ψυχρῷ· διὸ καὶ εὐχρόουστατον τῶν ἐν τῷ προσώπῳ μορίων· ὡσθ' ἔταν σκεδασθῆ ἡ θερμότης, μάλιστα ἐπιπολεῖς 10 οὔσα ἐν τούτοις ποιεῖ ἐρυθριᾶν.

2. Διὰ τί τὰ ὦτα ἐν τῇ θαλάττῃ βήγγονται τοῖς κολυμβῶσιν; Πότερον διὰ τὸ κατέχειν τὸ πνεῦμα πληρούμενον βιάζεται; *Ἡ εἰ τοῦτ' αἴτιον, ἔδει καὶ ἐν τῷ ἀέρι; *Ἡ ὅτι μὴ ὑπεῖκον διακόπτεται θάπτον, καὶ ἀπὸ σκληρῶ 15 ροτέρου ἢ μαλακοῦ; Τὸ οὖν περυστημένον ἦττον ὑπεῖκει· τὰ δ' ὦτα, ὡσπερ εἴρηται, ὑπὸ τοῦ κατέχεσθαι τὸ πνεῦμα ἐμφυσᾶται, ὥστε τὸ ὕδωρ, σκληρότερον ὂν τοῦ ἀέρος, προσπίπτον διακόπτει.

3. Διὰ τί οἱ κολυμβηταὶ σπόγγους περὶ τὰ ὦτα καταδύννται; *Ἡ ἵνα ἡ θάλαττα βία τοῦσα μὴ βήγγῃ τὰ ὦτα; οὕτω μὲν γὰρ οὐ γίνεταί, ὡσπερ ἀφηρημένων, πλήρη.

4. Διὰ τί ὁ ἐν τοῖς ὠσὶ ξύπος πικρὸς ἐστίν; *Ἡ δίοτι ἰδρώς ἐστὶ σαπρὸς; *Ἐστὶν οὖν ἀλμυρὸν σαπρὸν· τὸ δὲ 25 σαπρὸν ἀλμυρὸν πικρὸν.

5. Διὰ τί οἱ σπογγεῖς διατέμνονται τὰ ὦτα καὶ τοῦς μυκτῆρας; *Ἡ ὅπως εὐπνοῦστεροί ὦσιν; ταύτη γὰρ ἐξίεῖναι δοκεῖ τὸ πνεῦμα. Ἀνατέμνουσι δὲ καὶ τὸν τόπον καὶ πρὸς εὐπνοίαν· πονεῖν γὰρ δὴ φασὶ μάλλον αὐτοὺς 30 ἐν τῇ εὐσπνοίᾳ, τῷ μὴ δύνασθαι προῖεσθαι θύραζε· ἔταν δ' ὡσπερ ἐξεράσσωσι, κουφίζονται. Ἄτοπον οὖν εἰ μὴ δύνανται τυγχάνει ἀναπνοῆς καταψύξεως χάριν, ἀλλ' εἴκοι τοῦτο ἀναγκαιότερον εἶναι. *Ἡ εὐλόγως ὁ πόνος πλείων κατέχουσιν, ὀγκουμένων καὶ διατεινομένων; φαίνεται δὲ καὶ αὐτόματός τις εἶναι φορὰ τοῦ 35 πνεύματος ἔξω· εἰ δὲ καὶ εἰσω, σκεπτέον. *Ἐοικε δὲ· δμοίως γὰρ ἀναπνοῇ ποιῶσι τοῖς κολυμβηταῖς λέβητα καταφέντες· οὐ πῖμπλαται γὰρ οὗτος τοῦ ὕδατος, ἀλλὰ τηρεῖ τὸν ἀέρα· μετὰ βίας γὰρ ἡ κάθεσις· ὀρθὸν 40 γὰρ ὄντι οὖν παρεγκλιθὲν εἰσερεῖ.

6. Διὰ τί ἐνίοι τὰ ὦτα σκαλεύοντες βήττουσιν; *Ἡ ὅτι ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πόρου τῷ πνεύμονι καὶ τῇ ἀρτηρίᾳ ἢ ἀκοῇ; Σημεῖον δέ, ὅτι ἀναπνεύονται καὶ γίνονται ἐνεοί. Θερμαινομένου οὖν τῇ τρίψει συντήκεται ἐπὶ τὴν ἀρ- 45 τηρίαν ἀπὸ τοῦ πόρου κάτωθεν υγρόν· ὃ ποιεῖ τὴν βῆχα.

7. Διὰ τί τὸ ἀριστερὸν οὖς θάπτον συμφύεται ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, ἔταν τρυπηθῆ; διὸ καὶ αἱ γυναῖκες τὸ μὲν ἀρρεν, τὸ δὲ θῆλυ καλοῦσι τῶν ὠτων. *Ἡ ὅτι τὰ 50 ἀριστερὰ ὑγρά καὶ θερμὰ μάλλον, συμφύεται δὲ τὰ

adire solet, ita ut quum calore per pudorem orto resolutus fuerit, statim se in aures colligat? An quia temporibus impositae sunt, in quibus maxime humor adcumulatur? apud pudibundos enim humor faciem petit: quapropter et erubescunt. Aures vero omnium faciei partium minimam habent profunditatem, naturaque calidissimae sunt et coloratae (fuisent), nisi longe frigoris ergo distarent: ideo et haec particula omnium faciei particularum coloris est optimi, ita ut quum dispersus fuerit calor, quum maxime superficiem tenet in his, ruborem excitat.

2. Cur urinantibus aures, dum intra mare sunt, rumpuntur? Utrum retento spiritu repletæ auri vis infertur? An si hoc causa fuisset, idem vel in aere fieri deberet? An quia quod non cedit, dirumpitur ocuis, idque a re duriori quam a molli facilius? Quod itaque inflatum est, minus cedit; aures vero, ut dictum jam est, spiritu retento inflantur, ita ut aqua, quæ aere durior est, incidens dilaceret.

3. Cur urinantes spongiis adligant auribus? An ne mare per vim obcurrans aures rumpat? haud enim ita implentur, ut exemplis spongiis.

4. Cur sordes aurium amaræ? An quia putridus sudor sunt? Sunt igitur salsedo putrida; salsedo autem putrida amara est.

5. Cur spongiarii suas dissecant aures et nares? An ut spiritui magis pervii sint? hac enim exire videtur spiritus. Dissecant autem hunc locum et ut facilius fiat respiratio, laborare quippe per difficultatem spirandi eo se dicunt magis quod foras emittere halitum non possunt; levantur vero hoc quasi vomito. Mirum igitur si inspirationem quæ refrigerationis gratia fit, adsequi nequeant; sed hoc magis necessarium esse videtur. An merito plus in retinendo laboris est, quum extumescant distendanturque? videtur enim spiritus aliquatenus et sponte foras ferri; an vero et introrsum, considerandum est. Videtur tamen: eodem enim modo lebetes demisso respirationem urinatoribus concillant: haud enim aqua lebes impletur, sed aera servat: per vim enim demittitur: unaquæque enim res ad perpendicularum posita: imulac inclinatur, influit aqua.

6. Cur nonnulli, ubi scalpunt aures, tussiant? An quia auditus eidem foramini cum pulmone et aspera arteria impositus est? Indicium autem est, quod mutilantur et obmutescunt. Dum itaque meatus perfricando incalescit, humoris aliquid ex eo deorsum in arteriam colligatur: id quod tussim movet.

7. Cur sinistra auris ocuis magna ex parte, ubi perforata est, coalescit? quocirca et mulieres alteram quidem aurem marem vocant, alteram vero feminam. An quia partes sinistrae humidiores calidioresque sunt? quæ enim hujusce-

τοιαῦτα μάλιστα; διὸ καὶ ἐν φυτοῖς τοῖς χλωροῖς ἢ σύμφυσις, καὶ τὰ τῶν νέων δὲ ἕλκη μᾶλλον συμφύεται ἢ τὰ τῶν πρεσβυτέρων. Σημεῖον δὲ ὅτι ὑγρὰ μᾶλλον καὶ ὄλιγα θηλυκώτερα τὰ ἀριστερά.

modi sunt, coalescunt facillime: unde in plantis etiam viridibus fit coalescentia, et ulcera juniorum magis coalescunt quam seniorum. Probant autem hæc, partes sinistras humidiores esse, atque in universum magis effeminatas.

8. Διὰ τί τοῖς μὲν αἰσχυρομένοις ἄκρα τὰ ὦτα ἐπιφοινίσσεται, τοῖς δ' ὀργιζομένοις οἱ ὀφθαλμοί; ἢ ὅτι ἢ μὲν αἰδῶς ἐν ὀφθαλμοῖς κατάφυξις τις μετὰ φόβου, ὥστ' εἰκότως ἀπολείπει τὸ θερμὸν τοῦς ὀφθαλμούς, χωριζόμενον δ' εἰς τὸν δεκτικώτατον φέρεται τόπον· τοιοῦτος δ' ὁ ἐν τοῖς ἄκροις τῶν ὠτων· (ὁ γὰρ ἄλλος ὀστώδης)· ὀργιζομένοις δ' ἐπανέρχεται τὸ θερμὸν, μάλιστα δὲ γίνεται φανερόν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς διὰ τὴν χροῖαν οὖσαν λευκὴν;

8. Quam ob causam pudefactis quidem aures summae rubescunt, iratis vero oculi? An quia pudor quidem in oculis refrigeratio quædam cum timore est, ita ut calor jure oculos deserat; sese sejungens enim locum sui capacissimum petit, qualis summaram aurium regio est (reliqua namque aurium regio ossibus scætat); apud irascentes contra calor superiora repetit, sed maxime manifestus fit in oculis propter album eorum colorem?

9. Διὰ τί ὁ ἦχος ὁ ἐν τοῖς ὠσίν, ἐὰν τις φοβῆσθαι, παύεται; ἢ ὅτι ὁ μείζων φόβος τὸν ἐλάττω ἐκκρούεται;

9. Cur aurium sonitus adcito strepitu cessat? An quia minorem strepitum amplior expellit?

10. Διὰ τί, ἐὰν εἰς τὸ οὖς ὕδωρ ἐγγυθῆ, ἔλαιον προσεγγέονται, οὐ δυναμένου τοῦ ἐνότος ἕγρου ἐξελεῖν δι' ἄλλου ἕγρου; Πότερον διὰ τὸ ἐπιπολῆς γίνεσθαι τὸ ἔλαιον τοῦ ὕδατος, καὶ διὰ γλισχρότητα αὐτοῦ ἐγέσθαι τὸ ὕδωρ ἐξιόντος τοῦ ἔλαιου, ἢ αὖτε συνέξῃ τὸ ὕδωρ; ἢ ἵνα ὀλισθηροῦ τοῦ ὠτός γενομένου ἐξέλθῃ τὸ ὕδωρ; τὸ γὰρ ἔλαιον λείον ὄν ποιεῖ ὀλισθαίνειν.

10. Cur, si aqua in aurem infusa fuerit, oleum superfundunt, etiamsi humor qui jam inest, alius humoris vi exire non possit? Utrum ut, quoniam oleum superficie aquæ innatat, eique aqua præ lentore adhæret, exeunte oleo aqua simul exeat? An ut lubrica facta aure aqua exeat? oleum enim, utpote læve, lapsui ansam dat.

11. Διὰ τί ἤττον ὦτα ῥήγνυται τοῖς κολυμβώσιν, ἐὰν προεγγέωσιν εἰς τὰ ὦτα ἔλαιον; ἢ τοῦ μὲν ῥήγνυσθαι τὰ ὦτα εἰρηται πρότερον ἢ αἰτία, τὸ δ' ἔλαιον ἐγγυθὲν εἰς τὰ ὦτα τὴν ὑστερον θάλατταν ἀπολισθαίνειν ποιεῖ, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἔσω τοῦ σώματος συμβαίνει τοῖς ἀθλημιμένοις, ὀλισθαίνουσα δὲ πληγὴν οὐ ποιεῖ εἰς τὸ ἐντὸς τοῦ ὠτός; διόπερ οὐ ῥήγνυσιν.

11. Cur minus aures urinantibus rumpuntur, si oleum antea infundant? An ratio quidem cur rumpantur aures, ante exposita est; oleum vero in aures infusum facit ut mare postea superveniens delabatur, quomodo in partibus corporis exterioribus apud unguento delibutos fit; labens autem ictum parti interiori auris non infligit? quapropter non disrumpit.

12. Διὰ τί τῶν ὠτων ἀναίμων ὄντων μάλιστα οἱ αἰσχυρόμενοι ἐρυθριῶσιν; ἢ ἕκαστον εἰς τὸ κενὸν ἕκαστου μάλιστα φέρεται; Δοκεῖ δὲ τοῦ αἰσχυρομένου ἄνω θερμὸν φέρεσθαι τὸ αἷμα. Εἰς οὖν τὸ κενώτατον ἐρυθριᾶν ποιεῖ. Τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν γνάθων. Ἔτι δὲ καὶ ὅτι λεπτότατον τὸ δέρμα τὸ περιτεταμένον· μάλιστα δὲ φάνεται δι' αὐτά.

12. Quam ob causam aures, quum exsanguis sint, pudore erubescunt maxime? An res quæque in uniuscujusque spatium inane maxime fertur? Videtur itaque apud pudibundum sanguis calidus sursum ferri. In inanissimo igitur loco ruborem excitat: quod idem in genis usu venit. Adde quod tenuissima est cutis, quæ auri circumtenditur: maxime igitur per eas translucet.

13. Διὰ τί οὐδεις χασμώμενος τὸ οὖς σκαλεύει; ἢ ὅτι ὅτε χασμάται, ἐμψύσθαι καὶ ἡ μῆνιγξ, δι' ἧς ἀκούει; Σημεῖον δὲ ἥκιστα γὰρ ἀκούσης χασμώμενοι τὸ γὰρ πνεῦμα, ὥσπερ καὶ κατὰ τὸ στόμα, καὶ εἰς τὰ ὦτα ἐντὸς πορευόμενον, ἐξωθεῖται τὸν ὑμένα καὶ κωλύει τὸν φόρον εἰσέναι. Ἐὰν οὖν οὕτως ἔχοντος ἀψῆται τῆς ἀκοῆς ὡς σκαλεύειν, μάλιστα ἂν βλάψαιεν πρὸς ἀντιπίπτον γὰρ ἡ πληγὴ γίνεται, καὶ οὐ πρὸς ὑπεῖκον τὸ τοῦ πνεύματος. Τὸ δὲ δέρμα καὶ τὴν μῆνιγγα ἀφραστάται τῶν στερεῶν δῆλον, ὥστε πόνον μάλιστα ὀτῖν ποιεῖ, καὶ τραυματίζει ἄν.

13. Cur nemo oscitans aurem scalpit? An quia membrana, per quam audit, etiam inflatur, ubi oscitat? Iudicium autem est quod minime audiunt oscitantes: spiritus enim ut in os, ita etiam in aures introrsum delectus membranam expellit, ac prohibet quominus sonus ingrediatur. Quodsi igitur hac rerum conditione auditum scalpendo tangat quis, maximam noxam inferet: ictus enim renitenti infligitur, non vero cedenti, spiritui nimirum. Cutem autem et membranam a solidis partibus discessisse certum est, ita ut dolorem sic maxime pariat, atque vel vulnus infligere possit.

ΤΜΗΜΑ ΛΓ.

SECTIO XXXIII.

ὍΣΑ ΠΕΡΙ ΜΥΚΤΗΡΑ.

QUÆ AD NARES PERTINENT.

1. Διὰ τί ὁ πταρμὸς λυγμὸν μὲν παύει, ἐρυγμὸν δ' οὐ παύει; Ἡ δὲ οὐ τοῦ αὐτοῦ τόπου τὸ πάθος ἐκάτερον, ἀλλ' ὁ μὲν ἐρυγμὸς κοιλίας, ὁ δὲ λυγμὸς τοῦ περὶ τὸν πνεύμονα κατάψυξις καὶ ἀπεψία πνεύματος καὶ ὑγροῦ; 5 κοινωνοῦσι δ' οἱ περὶ τὸν ἐγκέφαλον τόποι τοῦ πνεύμονι, ὅσον τοῖς ὤσιν. Φανερόν δέ ἅμα γὰρ ἐνεοὶ καὶ κωφοὶ γίνονται, καὶ αἱ νόσοι ἀντιπερίστανται αἱ τοῦ ὠτός εἰς τὰ τοῦ πνεύμονος πάθη· ἐνοῖς δὲ σκαλεύουσι τὸ οὖς βῆχες ἐγγίνονται. Ἐὶ δὲ περὶ τὸν πταρνύμενον τόπον 10 εἶναι τῆς βινὸς κοινωνίαν τῷ πνεύμονι δηλοῖ ἡ ἀναπνοὴ κοινὴ οὖσα, ὥστε πτάρνυται μὲν θερμαινόμενου αὐτοῦ, τῷ δὲ συμπάσχειν ὁ κάτω τόπος, ἐν ᾧ ἔστιν ὁ λυγμὸς. Ἡ δὲ θερμασία πέττει· διὸ ὄξος τε παύει 15 λυγμὸν καὶ ἀπνευστία, ἐὰν ἡρεμαία ἦ ἡ λύξι· ἐκθερμύει γὰρ τὸ πνεῦμα κατερόμενον· ὥστε καὶ ἐν τῷ πταρμῷ ἡ ἀντικατάσχεσις γενομένη τοῦ πνεύματος τοῦτο ποιεῖ, καὶ οἰκίως ἡ ἐκπνευσις γίνεται καὶ ἐκ τοῦ ἄνω τόπου· ἀδύνατον γὰρ πτάρειν μὴ ἐκπνεόντα. Ἡ οὖν ὁρμὴ βήχουσι τὸ ἐγκατελιημέλιον πνεῦμα, ὁ 20 ποιεῖ τὸν λυγμὸν.

2. Διὰ τί, ἐὰν τις μέλλων πτάρνυσθαι τρίψῃ τὸν ὀφθαλμὸν, ἤττον πτάρνυται; Ἡ δὲ οὐ τοῦ ποιοῦν τὸν πταρμὸν θερμότης τίς ἐστιν, ἡ δὲ τρίψις θερμότητα ποιεῖ, ἡ δὲ τὸ πλησίον εἶναι τῶν ὀφθαλμῶν τὸν τόπον ᾧ πτάρνυται, ἀφανίζει τὴν ἑτέραν, ὥσπερ τὸ 25 ἔλαττον πῦρ ὑπὸ τοῦ πλείονος μαραινόμενον;

3. Διὰ τί δις πτάρνυται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, καὶ οὐχ ἅπασι, ἢ πλεονάκις; Ἡ δὲ οὐ δύο εἰσι μυκτῆρες; Καθ' ἑτέρον οὖν διέσχισταὶ τὸ φλέβιον, δι' οὗ πνεῦμα βρεῖ.

4. Διὰ τί πρὸς τὸν ἥλιον βλέψαντες πτάρνυται μάλλον; Ἡ δὲ οὐ κινεῖ θερμαίνων; Καθάπερ οὖν πτεροῖς θιγγάνοντες· ἀμφοτέροι γὰρ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν· τῇ γὰρ κινήσει θερμαίνοντες ἐκ τοῦ ὑγροῦ θάττον πνεῦμα ποιοῦσιν, τοῦτου δ' ἡ ἐξοδος πταρμὸς.

5. Διὰ τί λύγχα παύει πταρμὸς καὶ πνεύματος ἐπίσχεσις καὶ ὄξος; Ἡ ὅτι ὁ μὲν πταρμὸς, διότι ἀντιπερίστασις ἐστὶ τοῦ κάτω πνεύματος, ὥσπερ αἱ ἄνω φαρμακείαι πρὸς τὴν κάτω κοιλίαν; Ἡ δὲ ἀπνευστία τὰς ἀσθενεῖς λύγχα, ὅτι ἡ μικρὰ ὁρμὴ τοῦ πνεύματος ἡ 35 ἀνιῶσα, ὥσπερ περὶ τὴν βῆχρα, ἐὰν τις κατάσχη, παύεται, οὕτω καὶ ἐνταῦθα καὶ κατέσπασε καὶ κατέπνευσε καὶ συναπεβιάσατο. Τὸ δ' ὄξος παύει, ὅτι τὸ περιεστὸς ὑγρὸν καὶ κωλύον ἀπερυγεῖν ἐπνευματώσει τῇ θερμασίᾳ· ἐστὶ γὰρ ἐρυγμὸς μὲν, ὅταν πνευματωθῇ τὸ 40 ἐν τῇ ἄνω κοιλίᾳ ὑγρὸν καὶ περβῆ, ἡ δὲ λύξι, ὅταν ὀψ' ὑγροῦ κατέχηται πνεῦμα περιττὸν περὶ τὸν πνευ-

1. Cur sternutamentum singultum quidem sedat, ructum vero non sedat? An quia non partis ejusdem utraque adfectio est, sed ructus quidem ventriculi, singultus vero refrigeratio loci circa pulmonem cruditasque spiritus atque humoris est? regionibus enim cerebri vicinis cum pulmone communio est, exempli gratia cum auribus. Constat autem: simul enim et surdi et muti fiunt, et morbi aurium in pulmonis adfectus transeunt, nonnullisque tusses superveniunt scalpentibus aurem. Inter locum autem narium sternutando dicatum et pulmonem communionem intercedere respiratio docet, quæ communis utrique est, ita ut hoc calfacto sternuamus; adfectum autem hunc participans calefit etiam inferior, qui singultus est retea. Calor vero concoquit: quamobrem acetum etiam retentioque spiritus finem imponunt, si singultus levis sit: spiritus enim retentus percalfacit, ita ut etiam inter sternutandum spiritus retentio in loco opposito idem efficiat, et convenienter quoque exspiratio fit, idque superiori de loco, quippe quum fieri nequeat ut quis sternutet, nisi exspiret. Impetus itaque spiritum interclusum dispellit, qui singultum ciet.

2. Cur si quis sternutaturus oculum perfricaverit, minus sternutat? An propterea quod sternutamentum a quodam excitatur calore, fricatio autem calorem ciet: qui calor, quoniam locus quo sternutamus, oculis propinquus est, alterum calorem tollit, quemadmodum minor ignis ab ampliori enarcescit?

3. Cur bis sternuere magna ex parte solemus, non vero semel, aut sæpius? An quia duæ adsunt nares? Per utramque itaque nares venula diffusa est, per quam spiritus manat.

4. Quam ob causam, quum solem adspererint, sternutant frequentius? An quia sol calfaciens movet? Perinde igitur fit atque iis qui nares penna sollicitant: idem enim utriusque faciunt, quippe qui per motum calfacientes ocium spiritum ex humore faciunt; hujus autem exitus sternutatio est.

5. Cur singultus sternutamento finitur et retentione spiritus et aceto? An quia sternutamentum quidem, quum spiritus inferioris translatio sit, agit quemadmodum medicina sursum purgans in ventrem inferiorem? Respiratio vero cessatio leves tollit singultus, eo quod exiguus spirandi impetus superiora petens, eodem modo quo tussis, si quis relineat, desistit, sic etiam hic detrahit et strangulat ac secum deorsum cogit. Acetum tandem idcirco sedat, quia humorem circumstantem ac prohibentem eructationem in spiritum calore suo convertit: fit enim ructus quidem, ubi superioris ventris humor in spiritum conversus atque concoctus fuerit; singultus vero, ubi spiritus superfluous ab humore circa locum spiritui

ματικὸν τοπον· τοῦτο γὰρ ὀρωῶν καὶ μὴ δυνάμενον διακόψαι σπασμὸν ποιεῖ, ὁ δὲ σπασμὸς οὗτος καλεῖται λύγξ, καὶ διὰ τοῦτο βρώσαντας λύγξ λαμβάνει, ὅτι τὸ ψυχρὸν τὸ ὑγρὸν ποιεῖ συνιστᾶν ἐκ τοῦ πνεύματος ἔστι· περιλαμβανόμενον δὲ τὸ ἄλλο πηδᾷ, οὗ ἡ κίνησις λυγμός ἐστιν.

6. Διὰ τί ἐνίοις ὕδωρ ψυχρὸν προσχέομεν [καὶ] πρὸς τὸ πρόσωπον, ἥνικα αἷμα βεῖ ἐκ τῶν μυκτῆρων; Ἡ ἀντιπερισταται εἴσω τὸ θερμόν; Ἄν οὖν ἐπιπολῆς τύχη αἵμα, ἐξυγραίνει μάλλον.

7. Διὰ τί τὸν μὲν παρμὸν θεὸν ἡγούμεθα εἶναι, τὴν δὲ βῆχα, ἢ τὴν κόρυζαν οὐ; Ἡ διότι ἐκ τοῦ θεοτάτου τῶν περὶ ἡμᾶς, τῆς κεφαλῆς, ὅθεν ὁ λογισμὸς ἐστὶ, γίνεται; Ἡ ὅτι τὰ μὲν ἄλλα ἀπὸ νοσοῦντων γίνεται, τοῦτο δ' οὐ;

8. Διὰ τί τρίψαντες τὸν ὀφθαλμὸν παυόμεθα τῶν παρμῶν; Ἡ ὅτι ἀνάπνοια ταύτη γίνεται τῷ ὑγρῷ; δακρυεὶ γὰρ ὁ ὀφθαλμὸς μετὰ τρίβιν, ὁ δὲ παρμὸς διὰ πλῆθος ὑγρότητος. Ἡ ὅτι τὸ ἕλαττον θερμὸν φθείρεται ὑπὸ τοῦ πλείονος, ὁ δ' ὀφθαλμὸς τριφθεὶς πλείω λαμβάνει θερμότητα τῆς ἐν τῇ βινί; Διὰ ταῦτα δὲ ἂν τις αὐτὴν τὴν βίνα τρίβῃ, παύεται ὁ παρμὸς.

9. Διὰ τί τῶν μὲν ἄλλων πνευμάτων αἱ ἕξοδοι, οἷον φύσις καὶ ἐρυγμοῦ, οὐχ ἱεράι, ἢ δὲ τοῦ παρμῶ ἱερά; Πότερον ὅτι τριῶν τόπων ὄντων, κεφαλῆς καὶ οὐράκος καὶ τῆς κάτω κοιλίας, ἢ κεφαλῆς θεοτάτον, ἔστι δὲ φύσα μὲν ἀπὸ τῆς κάτω κοιλίας πνεῦμα, ἐρυγμοῦ δὲ τῆς ἄνω, ὁ δὲ παρμὸς τῆς κεφαλῆς; Διὰ τὸ ἱερωτάτον οὖν εἶναι τὸν τόπον καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἐντεῦθεν ὡς ἱερὸν προσκυνῶσιν. Ἡ ὅτι ἅπαντα τὰ πνεύματα σημαίνει τοὺς εἰρημένους τόπους βέλτιον ἔχειν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ· μὴ διαχωρούντων γὰρ κουφίζει τὸ πνεῦμα διεξιόν· ὥστε καὶ ὁ παρμὸς τὸν περὶ τὴν κεφαλὴν τόπον, ὅτι ὑγιαίνει καὶ δύνανται πέττειν; ὅταν γὰρ κρατήσῃ ἢ ἐν τῇ κεφαλῇ θερμότης τὴν ὑγρότητα, τὸ πνεῦμα τότε γίνεται παρμὸς· διὸ καὶ τοὺς ἐκνήσσκοντας κινουσί παρμικῶ, ὡς ἂν μὴ τούτω δύνανται πάσχειν, ἀσώτους ὄντας· ὥσθ' ὡς σημεῖον ὑγείας τοῦ ἀρίστου καὶ ἱερωτάτου τόπου προσκυνῶσιν ὡς ἱερὸν, καὶ φή-
40 μὴν ἀγαθὴν ποιῶνται.

10. Διὰ τί ἄνθρωπος πάρνυται μάλιστα τῶν ἄλλων ζῴων; Πότερον ὅτι τοὺς πόρους εὐρεῖς ἔχει, δι' ὧν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ῥύμη εἰσέρχεται; τούτοις γὰρ πληρουμένοις πνεύματος πάρνυται. Ὅτι δ' εὐρεῖς, σημεῖον ὅτι ἤκιστα ἀσφραντικὸν τῶν ζῴων· ἀκριβέστεροι δ' οἱ λεπτοὶ πόροι. Εἰ οὖν εἰς μὲν τοὺς εὐρεῖς πλείον καὶ πλεονάκις εἰσέρχεται τὸ ὑγρὸν, οὗ πνευματουμένου ὁ παρμὸς γίνεται, τοιούτους δὲ μάλιστα τῶν ζῴων οἱ ἄνθρωποι ἔχουσι, πλειστάκις ἂν πάρνυντο εἰκότως, ὅσοις ἐλάχιστοι οἱ μυκτῆρες, ὥστε τὸ θερμανθῆν ὑγρὸν

deputatum retinetur : hic enim irruens, nec dissindere valens, convulsionem adfert, quæ convulsio appellatur singultus ; inde etiam fit ut singultus post rigorem oriatur, quia frigus ex eo quod adhuc spiritus erat, cogendo humorem facit ; reliquus vero spiritus interclusus exsilit : cujus commotio singultus est.

6. Cur aquam nonnullis frigidam in faciem infundimus, ubi e naribus sanguis effluit? An calor intus circumobstitit? Quodsi igitur in superficie adfuerit sanguis, eum reddit liquidorem.

7. Cur sternutamentum quidem pro numine habemus, non vero tussem, neque gravedinem? An quia de capite membrorum præcipue nostrorum divino, unde cogitatio est, fit? An quia ceteri quidem adfectus ab ægrotis proveniunt, hic vero non?

8. Cur oculo perfricato sternutare desistimus? An quia humor hac respirat? lacrymam enim oculus post frictionem emitit; sternutamentum autem humoris copia excitatur. An quia minor calor deletur ab ampliori, oculus autem perfricatus plus caloris sibi adsciscit quam qui in naso aderat? Hinc etiam fit ut, si nasum quis perfricat ipsum, sternutamentum desistat.

9. Cur ceteri quidem spirituum exitus, ut flatus ventris, ut ructus, sacri non sunt, sternutamentum vero sacrum est? Utrum quoniam, quum tres sint loci, caput, pectus et venter inferior, caput maxime divinus est, estque flatus quidem spiritus ab inferiori ventre qui provenit, ructus vero qui a superiori, sternutamentum tandem qui e capite? Quia igitur locus sacerrimus est, spiritum quoque hinc exeuntem ut sacrum venerantur. An quia spiritus omnes partes quas modo dixi, plerumque melius sese habere significant? ubi enim alvus constipata est, flatus levat, ita ut sternutamentum quoque capitis locum bene valere posseque conquire indicio sit? ubi enim locum capitis calor humorem vicerit, tunc spiritus in sternutamentum convertitur : quomobrem etiam qui animo inquamur, sternutatorio excitant, tamquam si, ubi hoc adsci nequeunt, spes nulla salutis sit. Perinde igitur quasi bonæ indicium valetudinis partis optimæ atque sacerrimæ sternutamentum, tamquam sacrum, venerantur atque pro bono habent omne.

10. Cur homo reliquorum maxime animantium sternutat? Utrum quia meatus obtinet latos, per quos spiritus ac impetus intrant? his enim spiritu impletis sternuit. Amplos autem esse eo probatur, quod omnium minime animantium homo olfactu valet, meatus quippe angusti exquisitiores sunt. Quodsi igitur amplos quidem meatus plus humoris ac sæpius subeat, quo in spiritum converso sternutamentum fit, talesque homines maxime animantium habent, merito sæpissime sternutabunt, quibus nares brevissimæ, ita ut

ταχὺ ἐξίεναι δύναται πνεῦμα γενόμενον, ἐν δὲ τοῖς ἀλλοῖς διὰ μῆκος καταφύχεται πρότερον.

11. Διὰ τί οἱ μὲν ἀπὸ μέσων νυκτῶν ἄχρι μέσης ἡμέρας οὐκ ἀγαθοὶ πταρμοὶ, οἱ δ' ἀπὸ μέσης ἡμέρας ἄχρι μέσων νυκτῶν; ἢ ὅτι ἡμὲν πταρμὸς μᾶλλον δοκεῖ ἐπισχεῖν τοὺς ἀρχομένους καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ; διὸ ὅταν μέλλωσιν ἀρχομένοις συμβῆναι, μάλιστα ἀποτρεπόμεθα τοῦ πράττειν. Ἡ μὲν οὖν ἡὼς καὶ τὸ ἀπὸ μέσων νυκτῶν ὄσον ἀρχῇ τις· διὸ εὐλαβούμεθα πτάρειν, μὴ κωλύσωμεν ὠρμημένον· πρὸς δείλης δὲ καὶ ἐπὶ μέσας νύκτας ὅσον τελευτῇ τις καὶ ἐναντίον ἐκείνῳ, ὥστ' ἐν τῷ ἐναντίῳ ταῦτόν αἰρετέον.

12. Διὰ τί οἱ πρεσβῦται χαλεπῶς πτάρνυνται; Πρότερον οἱ πόροι συμπεπτώκασιν δι' ὧν τὸ πνεῦμα; ἢ ὅτι αἶρειν τὰ ἄνω οὐκέτι δυνάμενοι βραδίως, εἶτα βίᾳ ἀφίπθισιν κάτω;

13. Διὰ τί, ἐάν τις ἀπνευστιάζῃ, ἡ λυγρὴ παύεται; ἢ διότι ἡ μὲν ὑπὸ καταφύξεως γίνεται (διὸ καὶ οἱ φοβούμενοι καὶ οἱ βίβουοντες λύζουσιν), κατεχόμενον δὲ τὸ πνεῦμα ἐκθερμαίνει τὸν ἐντὸς τόπον;

14. Διὰ τί οἱ κωφοὶ ἐκ τῶν μυκτῆρων διαλέγονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ; ἢ ὅτι τὸ πνεῦμον ἐστὶ τοῦτοις πεπονηκώς; τοῦτο γὰρ ἐστὶν ἡ κωφότης, πλήρωσις τοῦ τόπου τοῦ πνευμονικοῦ. Οὐκ οὐκ βραδίως ἢ φωνῇ φέρεται, ἀλλ' ὡς περὶ τὸ πνεῦμα τῶν πνευστιῶντων, ἢ ἀσθμαινόντων δι' ἀδυναμίαν ἀθρόον, οὕτως ἐκείνοις ἢ φωνῇ. Βιάζεται οὖν καὶ διὰ τῶν μυκτῆρων· βιαζομένη δὲ τῇ τρίψει ποιεῖ τὸν ἦχον· ἐστὶ γὰρ ἡ διὰ τῶν ῥινῶν διάλεκτος γινομένη, ὅταν τὸ ἄνω τῆς ῥινὸς εἰς τὸν οὐρανόν, ἢ συντέτρηται, κούλον γέννηται· ὡς περὶ κώδων γὰρ ὑπερχεῖ, τοῦ κάτωθεν στενοῦ ὄντος.

15. Διὰ τί μόνον ὁ πταρμὸς ἡμῖν καθεύδουσιν οὐ γίνεται, ἀλλ' ὡς εἶπεν, ἀπαντα ἐγρηγοροῦσιν; ἢ ὅτι ὁ μὲν πταρμὸς γίνεται καὶ ὑπὸ θερμῶς τινος κινήσαντος τὸν τόπον τοῦτον ἀφ' οὗ γίνεται; διὸ καὶ ἀνακύπτομεν πρὸς τὸν ἥλιον, ὅταν βουλώμεθα πτάρειν. Ὅτι καθευδόντων ἡμῶν ἀντιπερισταται τὸ θερμὸν ἐντὸς· διὸ καὶ γίνεται τὰ κάτω θερμὰ τῶν καθευδόντων, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ πολὺ αἰτιόν ἐστι τοῦ ἐξονειρώττειν ἡμᾶς. Εἰκότως οὖν οὐ πταρνύμεθα· ἀπαλλαγέντος γὰρ τοῦ θερμῶς τοῦ ἐκ τῆς κεφαλῆς, ὃ κινεῖν πέφυκε τὸ ἐνταῦθα ὑγρὸν, ὃ ἐξαερούμενον γίνεται ὁ πταρμὸς, καὶ τὸ συμβαῖνον πάθος εἰκότως μὴ γίνεσθαι. Ἀποφοροῦσι δὲ μᾶλλον ἢ πτάρνυνται, καὶ ἐρεούγονται καθευδόντες ἢ ἐγρηγορούτες, ὅτι ἐκθερμαινόμενον τοῦ περὶ τὴν κοιλίαν τόπου ἐν τῷ ὑπνω γινομένου πνεύματος· καθεκτικώτερος γὰρ ἐστὶν ἢ προεκτικώτερος ὁ καθευδῶν τοῦ πνεύματος· διὸ καὶ συστέλλει τὸ θερμὸν ἐντὸς· ὃ δὲ κατέχων τὸ πνεῦμα

humor concafactus celerius exire conversus in spiritum possit; in ceteris vero prae longitudine narium antea refrigeretur.

11. Cur sternutamenta, quae de media quidem nocte ad meridiem usque fiunt, infausta sunt, quae vero de meridie ad noctem mediam, fausta? An quia eos quidem sternutamentum potius inhiere videtur qui inchoant atque in principio sunt? quapropter quando inchoantibus nobis accidere debent, ab agendo imprimis amovemur. Aurora itaque et tempus a media inde nocte quasi initium quoddam sunt: quapropter sternutare veremur, ne inceptum inhibeamus; tempus vero post meridiem atque ad mediam usque noctem veluti finis quidam est, temporisque illi contrarium, ita ut in contraria rerum conditione idem optandum sit.

12. Cur senes laboriose sternutant? Utrum apud eos meatus quos spiritus permeat, conciderunt? An quia senes partes superiores non amplius facile elevare possunt, ac deinceps per vim deorsum emittunt?

13. Cur si spiritum quis retineat, singultus desistit? An quia hic quidem a refrigeratione fit (quamobrem et qui timet, et qui riget, singulkiunt); spiritus vero retentus locum percalfacit internum?

14. Cur surdi e naribus magna ex parte loquuntur? An quia pulmo eorum laborat? surditas enim id ipsam est, repletio nimirum regionis pulmonariae. Vox itaque expedita non fertur, sed quemadmodum spiritus anhelantium, vel aegre respirantium propter imbecillitatem confertim emittitur, sic apud illos vox. Vi itaque et nares permeare cogitur; coacta autem per adtritum sonum efficit: sermo enim per nares emittitur, ubi pars naris superior, qua in palatum pervia est, excavata fuerit: resonat namque tintinnabuli instar, quia pars inferior angusta est.

15. Cur sternutamentum solum nobis dormientibus non fit, sed, prope dixerim, omnia, dum vigilamus? An quia sternutamentum quidem etiam a calore fit quodam, qui partem eam commovet qua efficitur? hinc et faciem soli objicimus, ubi sternuere volumus. [An] quia dormientibus nobis calor intus circumobsistit? quamobrem et dormientium partes inferiores incalescunt, spiritusque copia causa est cur genituram sponte emittamus. Meo igitur non sternutamur: ubi enim calor e capite discessit, qui ejus loci humorem suapte natura movet, quo in aera converso sternutamentum obtinet, adfectionem quoque inde provenientem non obvenire rationi consentaneum est. Dormientes autem magis quam vigilantes pedunt ac eructant potius quam sternutant, quia, quum ventris regio in somnis calefit, addidit ut humores circa eum magis in aera convertantur, atque in aera conversi loca proxima adeant. eo namque simul et a spiritu qui per somnum gignitur, compelluntur: spiritum enim potius retinere quam emitere solet qui dormit: quapropter et intus calorem contrahit; at qui spiritum retinet, eum ipsum deorsum pellit:

ὄθει κάτω αὐτό· παρὰ φύσιν γάρ ἐστι τῷ πνεύματι ἡ
κάτω φορά· διὸ καὶ χαλεπὸν ἐστὶ κατέχειν τὸ πνεῦμα.
Τὸ δ' αὐτὸ αἴτιον καὶ τοῦ καθεύδειν ἡμῖν ἐστίν· οὐσῆς
γὰρ τῆς ἐγρηγόρσεως κινήσεως, ταύτης δ' ἐν τοῖς αἰ-
σθητηρίοις ἡμῶν γινομένης μάλιστα ἐν τῷ ἐγρηγορεῖναι
ἡμᾶς, δῆλον ὡς καὶ ἡρεμούντων ἡμῶν καθεύδοιμεν ἄν-
ἐπεὶ δὲ τὸ μὲν πῦρ κινητικὸν ἐστὶ τῶν ἐν ἡμῖν μο-
ρίων, τοῦτο δ' ἐν τῷ ὑπνῷ ἐντὸς περιίσταται, λιπὸν
τὸν περὶ τὴν κεφαλὴν τόπον οὗ ἐστὶ τὸ αἰσθητήριον,
ἡρεμοίη ἂν μάλιστα ἡμῶν τότε τὰ αἰσθητήρια· ὁ εἶη ἂν
αἴτιον τοῦ καθεύδειν.

16. Διὰ τί πτάραντες καὶ οὐρῆσαντες φρίττουσιν;
ἢ ὅτι κενοῦνται αἱ φλέβες ἀμφοτέροις τούτοις τοῦ προ-
τερον ἐνυπάρχοντος ἀέρος θερμοῦ, κενωθέντων δὲ ἄλλος
ἄλλῃ ἔξωθεν εἰσέρχεται ψυχρότερος τοῦ προϋπάρχοντος
ἐν ταῖς φλεβῖν, τοιοῦτος δ' εἰσιῶν ποιεῖ φρίτταιν;

17. Διὰ τί τοὺς λυγμοὺς οἱ παρμιοὶ παύουσιν; ἢ ὅτι
ὁ λυγμὸς οὐχ ὡςπερ οἱ ἐρυγμοὶ ἀπὸ τῆς τὰ στήια δεχο-
μένης κοιλίας ἐστίν, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ πνεύματος; συμ-
βαίνει δὲ μάλιστα ἀπὸ καταψύξεως ἐκ βίγους καὶ λύπης
καὶ φαρμακείας τῆς ἄνω μάλιστα γίνεσθαι· θερμὸς
γὰρ ὡν φύσει ὁ τόπος, ὅταν καταψυχθῆ, οὐ προσίσταται
τὸ πνεῦμα πᾶν, ἀλλ' ὡςπερ πομφόλυγας ποιεῖ· διὸ καὶ
τὸ πνεῦμα κατασχοῦσι παύεται (ἐκθερμαίνεται γὰρ ὁ
τόπος), καὶ τὸ ὄξος, θερμαντικὸν ὄν, προσφερόμενον.
Τοῦ δὲ θερμοῦ συμβαίνοντος ἀπὸ θερμοσίας καὶ τοῦ
ἐγκεφάλου, τῶν ἄνω τόπων εἰς τὸν πνεύμονα συντετρι-
μένων, θερμοῦ τοῦ πνεύμονος ὄντος, ἢ τε πρὸ τοῦ
παρμιοῦ κατοχῆ καὶ ἡ ἄνωθεν κατάκρουσις λύει τὸ
πάθος.

18. Διὰ τί οἱ οὐλότριγες, καὶ οἷς ἐπέστραπται τὸ
τρίχιον, ὡς ἐπὶ τὸ πολλὸν σιμότεροι; ἢ ἔπειρ ἡ οὐλότης
ἐν παχύτητι, ἢ δὲ παχύτης μετὰ σκληρότητος, σκλη-
ρὸν δ' ὄν τὸ αἷμα θερμὸν, ἢ δὲ θερμότης οὐ ποιεῖ πε-
ρίττωσιν, τὸ δ' ὄστοῦν ἐκ περιττώματος, ὁ δὲ χόνδρος
ὄστοῦν, εὐλόγως ἂν ἐκλειψῆς εἶη τοῦ μορίου· Σημεῖον δὲ
τὸ τὰ παιδία πάντα εἶναι σιμά.

praeter naturam enim spiritus inferiora petit : unde fit
etiam ut difficile sit spiritum retinere. Quin etiam cur
dormiamus, haec eadem causa est : quum enim vigilia mo-
tus sit, isque membra nostra sentiendi officio adcommodata
magis dum vigilamus, exerceat, constat nos dormituros
etiam esse, dum quiescimus. Quum vero ignis quidem
membra nostra movere possit, hicce autem per somnum
intus circumsisistitur, relicta capitis regione, ad quam sen-
suum instrumenta pertinent, tunc maxime nostra sensuum
instrumenta quiescent : quæ quidem res causa erit dor-
miendi.

16. Quam ob causam, ubi sternutarunt, aut minxerunt,
horrent? An quia utraque hac re venæ aeris calidi inanes
redduntur, quem ante continebant; inanes autem aer ex-
trinsecus alius subit illo frigidior, qui ante in venis aderat;
talís autem subiens aer facit ut horreamus?

17. Cur singultibus sternutamenta finem imponunt?
An propterea quod singultus non quemadmodum ructus, a
ventre qui ciborum conceptaculum est, sed a pulmone
proficiscitur? addidit enim ut maxime a refrigeratione quæ
rigori, aut dolori, aut ventris purgationi, idque inprimis
superioris, debetur, proveniat : quum enim locus ille cali-
dus sua natura sit, ubi refrigeratus est, omnem spiritum
non admittit, sed quasi bullas excitat : quamobrem cum
retento spiritu singultus finitur (sic enim pars ista perca-
lescit), tum aceto adsumpto, quoniam acetum calfa-
cere valet. Quum itaque calor et a calefaciendo et a cere-
bro proveniat, locique superiores foraminibus pervia in
pulmonem qui ipse calidus est, sint, efficitur ut retentio
spiritus, quæ sternutationi antecedit, et depulsio quæ a
partibus superioribus fit, adfectum solvant.

18. Cur crispí et quibus capillus intortus est, magna ex
parte simiores sunt? An si crispitudo a crassitudine pendet,
crassitudo autem non sine duritia constat, et durus san-
guis calidus est, calorque residua non gignit, os vero e
residuis, cartilagoque os est, merito deminutio partis con-
sequetur? Indicium autem est, quod infantes omnes simi
sunt

ΤΜΗΜΑ ΛΔ.

ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΟ ΣΤΟΜΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΝ ΑΥΤΩ.

1. Διὰ τί οἱ μανοὺς ἔχοντες τοὺς ὀδόντας οὐ μακρό-
βιοι; ἢ ὅτι τὰ μακρόβια πλείους ἔχουσιν, ὅσον τὰ ἄρ-
σενά τῶν θηλειῶν, ἄνδρες γυναικῶν, πρόβατα πρόβά-
των; Οἱ οὖν ἀραιώδοντες ὡςπερ ἂν ἐλάττονας ἔχουσιν
ὀδόντας ἰσίκασιν.

2. Διὰ τί οἱ ὀδόντες ἰσχυρότεροι τῶν σαρκῶν ὄντες
δμως τοῦ ψυχροῦ αἰσθάνονται ἀλλοῦ; ἢ ὅτι ἐπὶ τοὺς

SECTIO XXXIV.

QUÆ AD OS ET AD EA QUÆ IN EO SUNT PER- TINENT.

1. Cur qui raris dentibus sunt, vivaces non sunt? An quia
vivacia pluribus dentibus prædita sunt ut mares feminis,
viri mulieribus atque oves ovibus? Qui itaque raris den-
tibus sunt, pauciores habentibus aliquid similes
sunt.

2. Cur dentes, qui robustiores quam caro sunt, frigus
lumen amplius sentiunt? An quia meatibus infixi, quo-

πόρους προσπεφύκασιν, ἐν οἷς ὀλίγον ὄν τὸ θερμὸν
ταχὺ ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ κρατούμενον ποιεῖ τὴν ἀλγηδόνα;

3. Διὰ τί τοῦ ψυχροῦ μᾶλλον αἰσθάνονται οἱ ὀδόντες
ἢ τοῦ θερμοῦ, ἢ δὲ σὰρξ τοῦναντίον; Πότερον ὅτι ἢ
μὲν σὰρξ τοῦ μέσου καὶ εὐκράτος, οἱ δ' ὀδόντες ψυχροί,
ὥστε τοῦ ἐναντίου μᾶλλον αἰσθητικοί; ἢ διότι λεπτῶν
πόρων εἰσίν, ἐν οἷς μικρὸν τὸ θερμὸν, ὥστε ταχὺ πά-
σχουσιν ὑπὸ τοῦ ἐναντίου, ἢ δὲ σὰρξ θερμὸν, ὥστ' οὐδὲν
πάσχει ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ, τοῦ δὲ θερμοῦ ταχὺ αἰσθάνε-
ται; ὥσπερ γὰρ πῦρ ἐπὶ πυρὶ γίνεται.

4. Διὰ τί ἡ γλῶττα σημαντικὸν πολλῶν; καὶ γὰρ
τῶν πυρετῶν ἐν τοῖς ὀξείαις νοσήμασι, καὶ ἐὰν χάλιζαι
ἐνώσιν, καὶ τῶν ποικίλων προβάτων ποικίλαι. ἢ ἔτι
ὕγροτης δεκτικόν, καὶ ἐπὶ τῶν πνεύμων ἐπίκειται, οὗ
15 ἢ ἀρχὴ ἐπὶ τῶν πυρετῶν; Πολύχροα δὲ πάντα διὰ
τὴν πολύχροαν τῶν ὑγρῶν· βράπτειται δὲ πρῶτον δι' ὃ
πρῶτον ἠβείται· ἢ δὲ γλῶττα τοιοῦτον. Ἄτ' τε γάλα-
ζαι διὰ τὸ σφίγη εἶναι συλλέγονται· ἔστι γὰρ ἡ χάλιζα
οἶονεῖ ἰσθμὸς ἀπεπτος ἐν τοῖς ἐντόχοις.

5. Διὰ τί ἡ γλῶττα γλυκεῖα μὲν οὐ γίνεται, πικρὰ
δὲ καὶ ἀλμυρὰ καὶ ὀξεῖα; ἢ ὅτι διαφθοραὶ ταῦτ' ἐστὶ,
τῆς δὲ φύσεως οὐκ αἰσθάνεται;

6. Διὰ τί, ὅσας ἂν χροὰς ἔχη τὸ δέρμα, τοσαύτας ἔχει
καὶ ἡ γλῶττα; Πότερον ὅτι ἐν μέρος ἐστὶν ὥσπερ ἄλλο
25 τι τῶν ζώων, ἀλλ' ἐντόχος περιελίπεται; διὰ δὲ τὸ λε-
πτὸν εἶναι ταύτη τὸ δέρμα καὶ ἡ μικρὰ ποικιλία ἐμφαί-
νεται. ἢ διότι τὸ ὕδωρ ἐστὶν ὃ ποιεῖ μεταβάλλειν
τὰς χροὰς, ἢ δὲ γλῶττα μάλιστα πάσχει ὑπὸ τοῦ πό-
ματος;

7. Διὰ τί ἐκ τοῦ στόματος καὶ θερμὸν καὶ ψυχρὸν πνέ-
ουσιν; φροσῶσι μὲν γὰρ ψυχρὸν, ἀάξουσι δὲ θερμὸν. Ση-
μειὸν δὲ ὅτι θερμαίνει, ἐὰν πλησίον προσάγῃ τις τὴν
χεῖρα τοῦ στόματος. ἢ ἀμφοτέρως ὁ ἀήρ κινούμενος
ψυχρός, ὁ δὲ φροσῶν κινεῖ τὸν ἀέρα οὐκ ἀθρόως, ἀλλὰ
35 διὰ στενοῦ τοῦ στόματος; Ὀλίγον οὖν ἐκπνέων πολὺν
κινεῖ τὸν θύραθεν, ἐν ᾧ τὸ θερμὸν ὄν τὸ ἐκ τοῦ στόμα-
τος οὐ φαίνεται δι' ὀλιγότητα· ὁ δ' ἀάξων ἀθρόον ἐκ-
πνεῖ· διὸ θερμὸν· ἔστι γὰρ φροσασμοῦ τῶν διαφέρειν τῆ
συστροφῆ· ὁ δ' ἀασμὸς ἀθρόον ἐκπνευσίς.

8. Διὰ τί, ἐὰν σφόδρα καὶ ἀθρόον ἐκπνεύσωσιν, ἀδυνα-
τοῦσι πάλιν ἐκπνεῦσαι; Ὁμοίως δ' ἔχει καὶ ἐπὶ τοῦ ἀνα-
πνεύσαι· ἀδυνατοῦσι γὰρ δις ἐφεξῆς ποιεῖν αὐτό. ἢ
ὅτι τὸ μὲν δίωσις τις ἐστὶ, τὸ δὲ συναγωγὴ τόπου, ἀ
ἄχρι τίνος ἐστὶ δυνατὰ γίνεσθαι; Φανερόν οὖν ὅτι
45 ἐναλλάξ ἀνάγκη ἀμφοῦ γίνεσθαι, καὶ ἀδύνατον δις ἐφε-
ξῆς

9. Διὰ τί ἐτέρου τόπου ὄντος ἢ τὰ σῖτα καὶ τὸ ποτὸν
διεξέρχεται καὶ ἢ ἀναπνεύμεν, ἐὰν μελῶ φωμὸν κατα-
πίωμεν, πνιγόμεθα; Οὐδὲν δὲ ἄτοπον· οὐ γὰρ μόνον ἐάν
50 τι ἐμπέσῃ εἰς τὸν τόπον τοῦτον, ἀλλὰ κἂν ἔτι φραχθῆ,

quorum exiguus calor celeriter a frigore vincitur movetque
dolorem.

3. Cur dentes frigidum amplius quam calidum sentiant,
caro vero e contrario? Utrum propterea quod caro quidem
mediocri bonoque temperamento prædita est, dentes vero
frigidum sunt, ita ut contrarium sentiant plenius? An quo-
niam meatus habent angustos, quibus calor inditus exiguus
est, ita ut a contrario cito adficiantur; caro vero calida est,
ita ut nullo modo adficiatur a frigido calidumque compen-
dio sentiat? fit enim quasi igni ignis superadditus.

4. Cur lingua rerum index multarum est? nam et fe-
brium signum dat in morbis acutis, et grandinum, si quæ
insunt, et pecoris versicoloris varia est. An quia hu-
moris capax est, et super pulmone posita, unde febrium
principium ducitur? Versicolora autem omnia sunt propter
humorum varios colores; inficitur tamen iis primum per
quod primum colantur; lingua autem huiusmodi est.
Grandines vero lingua propterea contrahit, quod spongiosa
est, quippe quum grandio veluti varus crudus in partibus
interioribus est.

5. Cur lingua dulcis quidem non fit, amara vero salsa
et acida fit? An quod corruptiones isthæc sunt; naturam
vero non sentit?

6. Cur totidem coloribus lingua variat quot cutis? Utrum
quia membrum quoddam est cuius alii parti externæ
æquiparandum, quamquam intus concluditur? verum quia
tenuis hac parte cutis est, vel exigua in ea varietas depre-
hendi potest. An quia aqua id est, quod facit ut colores
mutentur; lingua autem a potione maxime adficitur?

7. Cur halitus ex ore tum calidum, tum frigidum reddi-
mus, quippe qui frigidum quidem efflamus, calidum vero
halamus? Iudicio autem est quod, si manus ori propius ad-
moveatur, calefacit. An utroque modo aer commotus cali-
dus est; verum qui efflat, non confertim aera movet, sed
per ostium angustum? Parum igitur efflans multum exter-
num aerem movet, in quo calor ex ore profectus ob exiguita-
tem delitescit? at qui halat, confertum, atque eam ob rem
calidum, efflat aerem: pertinet enim ad efflationem, quippe
qui stipatione tantummodo ab ea differat: halatio namque
conferti aeris efflatio est.

8. Cur, si vehementer confertimque expirant, ite-
rum expirare nequeunt? quod idem in inspirando etiam
adcidit: bis enim deinceps id facere nequeunt. An quo-
niam alterum quidem transpulso quædam, alterum vero
contractio loci est: quæ aliquo usque tantummodo fieri
possunt? Constat igitur necessario ambo hæc vicissim fieri
debere, bis vero deinceps non posse.

9. Quam ob causam, quum alius locus sit qua cibi po-
tusque transeunt, alius qua spiramus, ubi grandio-
rem bolum devoravimus, strangulamur? Haudquaquam sane
absurdum est: non modo enim si aliquid in hunc locum

οὕτω μᾶλλον πνιγόμεθα· ταῦτα δὲ παράλληλά ἐστι, καθ' ἑ. τε τὰ σιτία δεχόμεθα καὶ καθ' ἑ ἀναπνέομεν. Ὅταν οὖν ἐμπέσῃ μείζων ψωμός, καὶ ἡ ἀναπνοὴ συμφράττει, ὥστε μὴ εἶναι τῷ πνεύματι ἐξοδόν.

10. Διὰ τί, ὅσοι τὴν διὰ χειρὸς τομὴν ἔχουσι δι' ὄλης, μακροβιώτατοι; Ἡ δὲ τὰ ἀναρθρα βραχύδια καὶ ἀσθενῆ; Σημεῖον δὲ τῆς μὲν ἀσθενείας τὰ νέα, τῆς δὲ βραχυβιότητος τὰ ἔνυγρα. Δῆλον ἄρα ὅτι τὰ ἡρθρωμένα τούναντιον· τιαῦτα δέ, ὧν καὶ τὰ φύσει ἀναρθρα μάλιστα ἡρθρωται· τῆς δὲ χειρὸς τὸ ἔσω ἀναρθρότατον.

11. Διὰ τί ἐν τῷ μακρὸν ἀναπνεῖν ἐλκόντων μὲν εἰσὼ τὸ πνεῦμα συμπίπτει ἢ κοιλία, ἐκπνεόντων δὲ πληροῦται; πιθανὸν δ' ἐστὶ τούναντιον συμβαίνειν. Ἡ ὅτι τῶν μὲν ἀναπνεόντων συμπιεζομένη ταῖς πλευραῖς κάτω, καθάπερ αἱ φῦσαι, προσηκῶν φαίνεται;

12. Διὰ τί ἀναπνέομεν; Ἡ καθάπερ τὸ ὑγρὸν εἰς πνεῦμα διαλύεται, οὕτω καὶ τὸ πνεῦμα εἰς τὸ πῦρ; Τὸ τῆς φύσεως οὖν θερμὸν ὅταν τὸ πολὺ τοῦ πνεύματος πῦρ ποιήσῃ, ἀλγηδόνα ἐμποιεῖ, τοῖς δὲ πόροις καὶ ὄγκον· διόπερ ἐξωθούμεν τὸ πῦρ μετὰ τοῦ πνεύματος. Ὅταν δ' ἐξέλθῃ τὸ πνεῦμα καὶ τὸ πῦρ, συμπιπτόντων τῶν πόρων καὶ καταψυχομένων ἀλγηδόνες γίνονται. Ἐλκομεν οὖν τὸ πνεῦμα πάλιν. Εἴτα ἀνοίξαντες τοῦ πνεύματος τοὺς πόρους καὶ βοηθήσαντες, πάλιν γίνεται τὸ πῦρ, καὶ πάλιν ἀλγοῦντες ἐκπέμπομεν, καὶ διὰ τέλος τοῦτο πράττομεν, καθάπερ καὶ σκαρδαμούσομεν κατὰ τὸ καταψύχεσθαι τὸ περὶ τὸν ὀφθαλμὸν σῶμα καὶ ζηραίνεσθαι. Καὶ βαδίζομεν οὖν προσέχοντες τῇ βαδίσει τὸν νοῦν, κυβερνωμένους δὲ τῆς διανοίας αὐτοῖς. Τοῦτον οὖν τὸν τρόπον καὶ τὰ περὶ τὴν ἀναπνοὴν ποιούμεν· μηχανώμενοι γὰρ τὸν ἀέρα ἔλκειν ἀναπνέομεν, καὶ πάλιν ἔλκομεν.

inciderit, verum etiam si obstructus fuerit, æque, imo magis strangulamur; ubiuis autem æque a se invicem distant, quo cibum recipimus, et quo respiramus. Quodam igitur justo amplius frustum inciderit, aer inspiratus auget angustiam, ita ut spiritui exitus denegetur.

10. Cur qui manus cæsuras per totam habent pertinentes, longævissimi sunt? An quia brevis ætatis imbecillaque sunt quæ articulis carent? Imbecillitatis autem indicium est juvenus; vitæ vero brevis aquatilia. Constat igitur articulata contra sese habere; hujusmodi autem illa sunt, apud quæ partes suapte natura articulis carentes maxime articulatæ nihilominus sunt; manus autem pars interior articulo maxime caret.

11. Quam ob causam, ubi longam facimus respiracionem, venter introrsum quidem spiritum trahentibus concidit, expirantibus vero repletur? veri enim simile est ut contra eveniat. An quia inspirantibus quidem venter costis deorsum compressus folium instar prominere videtur?

12. Quam ob causam respiramus? An quemadmodum humor dissolvitur in spiritum, sic et spiritus in ignem? calor itaque naturalis ubi maximam spiritus partem in ignem convertit, dolorem movet, atque meatus etiam tumefacit: quamobrem ignem una cum spiritu expellimus: quibus profectis, meatibus concidentibus atque refrigerantibus, dolores excitantur. Rursum igitur spiritum trahimus. Deinde postquam apertis spiritus meatibus, opem tulimus, ignis iterum gignitur, atque iterum præ dolore spiritum reddimus, idque perpetuo facimus, sicuti etiam nictamur, ut corpus oculi [vicissim] refrigeremus et adiccemus. Ambulamus etiam, ingressui nostro animum non adtendentes, sed ita ut mens ipsis gubernetur. Hunc ergo in modum spirandi quoque munus exsequimur: aerem enim trahere molientes inspiramus, atque rursum adtrahimus.

ΤΜΗΜΑ ΛΕ.

ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΑ ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΦΗΝ.

1. Διὰ τί μᾶλλον φρίττομεν ἐτέρου θιγόντος πως ἢ αὐτοὶ ἡμῶν; Ἡ ὅτι αἰσθητικώτερα ἢ ἀπὸ τοῦ ἀλλοτρίου ἢ τοῦ οικείου; τὸ γὰρ συμφύει ἀναίσθητον. Καὶ φεβρώτερον τὸ λάθρα καὶ ἐξαπνείως γινόμενον, ὃ δὲ φόβος κατάψυξις· ἢ δ' ἀλλοτρία ἀπὸ τῆς οἰκείας ἀμφω ταῦτα ἔχει. Καὶ ὁδὸς δὲ παθητικὸν ἕκαστον πέφυκεν ἢ μᾶλλον, ἢ μόνον ὑπ' ἄλλου ἢ ὑπ' αὐτοῦ, οἶον καὶ ἐπὶ τοῦ γαργαλιέσθαι συμβαίνειν.

2. Διὰ τί γαργαλίζονται τὰς μασχάλας καὶ τὰ ἐντὸς τῶν ποδῶν; Ἡ διὰ τὴν λεπτότητα τοῦ δέρματος; Καὶ ὧν ἀσυνήθης ἢ ἀφή, οἶον τούτων καὶ τοῦ ὠτός.

SECTIO XXXV.

QUÆ AD TACTUM PERTINENT.

1. Cur inhorrescimus magis, ubi alius certo quodam modo nos tangit, quam ubi nosmet ipsi? An quia tactus rem melius alienam quam propriam sentit? quod enim cognatum est, id sensum effugit. Quin etiam quod clanculum atque subito fit, terribilius est; metus enim refrigeratio quædam est; at vero tactus alienus, si cum proprio conferatur, utrumque hoc habet. Denique unumquodque ab alio vel unice, vel magis quam a se ipso suapte natura adficitur, quemadmodum etiam in titillando accidit.

2. Cur in alis et pedum parte interiori titillantur? An propter cutis tenuitatem? Præterea titillamur partibus quarum tactus insolens est, ut cum harum, tum auris.

3. Διὰ τί φρίττουσιν οὐκ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς πάντες; ἢ ἔστι οὐδ' ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς πάντες ἡδόμεθα, ὥσπερ οὐδὲ λυπούμεθα ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς πάντες; Ὅμοίως δὲ οὐ φρίττομεν ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς· ἔστι γὰρ ἡ αὐτὴ κατάψυξις τις· διὸ οἱ μὲν τοῦ ἱματίου δακνουμένου φρίττουσιν, οἱ δὲ πρόνοιος ἀκνουμένου ἢ ἐλκομένου, οἱ δὲ κισήρειως τεμνομένης, οἱ δ' ὄνου λίθον ἀλοῦντος.

4. Διὰ τί τοῦ μὲν θέρους ὄντος θερμοῦ, τοῦ δὲ χειμῶνος ψυχροῦ, τὰ σώματα θιγγανόντων ψυγεινότερά ἐστι τοῦ θέρους ἢ τοῦ χειμῶνος; Πότερον ἐστὶ ὁ ἰδρῶς καὶ ἡ ἰδισις καταψύχει τὰ σώματα, τοῦτο δ' ἐν μὲν τῷ θέρει γίνεται, ἐν δὲ τῷ χειμῶνι οὐ; ἢ ἔστι ἀντιπερίσταται ἐναντίως τὸ ψυχρὸν καὶ τὸ θερμὸν τῇ ὥρᾳ, καὶ ἔσω φεύγει ἐν τῷ θέρει (διὸ καὶ ἰδρῶτα ἀνήσιν), ἐν δὲ τῷ χειμῶνι ἀποστέγει τὸ ψῦχος καὶ ἀτμίζει τὸ σῶμα ὥσπερ ἡ γῆ;

5. Διὰ τί φρίττουσιν αἱ τρίχες ἐν τῇ δέρματι; ἢ ὅταν σπάσῃσι τὸ δέριμα, εἰκότως ἐξανέστησαν; συσπῶσι δὲ καὶ ὑπὸ βίγους καὶ ὑπ' ἄλλων παθῶν.

6. Διὰ τί αὐτὸς αὐτὸν οὐδεὶς γαργαλίζει; ἢ ἔστι καὶ ὑπ' ἄλλου ἤτιον, ἐὰν προκίσθηται, μᾶλλον δ', ἂν μὴ ὄρα· ὡσθ' ἤκιστα γαργαλισθήσεται, ὅταν μὴ λανθάνῃ τοῦτο πάσχων; ἔστι δ' ὁ γέλως παρακοπή τις καὶ ἀπάτη· διὸ καὶ τυπτόμενοι εἰς τὰς φρένας γελῶσιν· οὐ γὰρ ὁ τυχὼν τόπος ἐστὶν ὧ γελῶσιν. Τὸ δὲ λαθραῖον ἀπατητικόν· διὰ τοῦτο καὶ γίνεται ὁ γέλως καὶ οὐ γίνεται ὑπ' αὐτοῦ.

7. Διὰ τί ποτε τὰ χεῖλη μάλιστα γαργαλιζόμεθα; ἢ διότι δεῖ τὸ γαργαλιζόμενον μὴ πρόσω τοῦ αἰσθητικοῦ εἶναι, ἔστι δὲ τὰ χεῖλη περὶ τὸν τόπον τοῦτον μάλιστα; Διὰ τοῦτο δὲ γαργαλιζέται τὰ χεῖλη τῶν περὶ τὴν κεφαλὴν τόπων, ἃ ἐστὶν εὐσάρκα. Εὐκίνητότατα οὖν μάλιστα ἐστὶν.

8. Διὰ τί, ἐὰν τις τὸν περὶ τὰς μασχάλας τόπον κνήσῃ, ἐκγελῶσιν, ἐὰν δὲ τίνα ἄλλον, οὐ; ἢ διὰ τί περὶ τὰς ῥίνας κνήσαντες πτάρνυνται; ἢ τόποι εἰσὶ τῶν φλεβίων, οἷν καταψυγομένων, ἢ τούναντιον πασχόντων ὑγραίνονται; ἢ εἰς πνεῦμα ἐκ τοῦ ὑγροῦ διαλύεται, ὥσπερ ἐὰν τὰς ἐπὶ τοῦ τραχήλου πίεση τις φλέβας, καθεῦδουσιν. ἢ μὲν ἡδονὴ θερμασία τίς ἐστὶν τοῦτο δὲ, ὅταν πλέον τὸ πνεῦμα ἐγγένηται, ἀθρόον ἔξω ἀφίεμεν. Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ παραμῖθ' τῶν περὶ τὴν διαθερμάναντες καὶ κινήσαντες διελύσαμεν εἰς πνεῦμα· πλέονος δὲ γενομένου ἐξείσωσαμεν.

9. Διὰ τί μετὰ τὰ σιτία φρίττομεν πολλάκις; ἢ ἔστι ψυχρὰ εἰσπορευόμενα ἀπὸ πρώτης κρατεῖ μᾶλλον τοῦ φυσικοῦ θερμοῦ ἢ κρατεῖται;

10. Διὰ τί τὸ περιεγόμενον ἐναλλάξ τοῖς δακτύλοις δύο φαίνεται; ἢ διότι δυσὶν αἰσθητηρίοις ἀπτόμεθα;

3. Cur non iisdem rebus inhorrescunt omnes? An quia nec iisdem omnes delectamur, quemadmodum nec easdem ægre ferimus omnes? Eodem itaque modo nec iisdem omnes inhorrescimus: idem enim horror est, refrigeratio nempe quædam: eapropter alii quidem ubi vestis mordetur, inhorrescunt, alii vero, ubi serra vel acuitur, vel trahitur, alii porro, ubi pumex secatur, alii tandem, ubi superior molæ lapis inferiorem adierit.

4. Quam ob causam, quum æstas quidem calida, hyems vero frigida sit, corpora tactu frigidiora per æstalem sunt quam per hyemem? Utrum quoniam a sudore et transpiratione refrigerantur corpora; hoc autem æstate quidem fit, hyeme vero non? An quia in contrarium tempestatum frigus, tum calor circumobsistitur, intusque per æstalem calor refugit: quapropter et sudorem emittit; per hyemem vero frigus arceat, et corpus perinde quasi terra vaporem emittit?

5. Quare pili in cute inhorrescunt? An merito, ubi cutem contraxerint, exsurgunt? contrahunt enim tum propter rigorem, tum propter alias adfectiones.

6. Cur nemo se ipse titillat? An quia ab alio quoque minus titillatur, si rem præsentit, magis vero, si non videt, ita ut minime titilletur, ubi non ignorat se hoc pati? risus namque fraus quædam et deceptio est: quapropter et qui septo transverso vulnerantur, rident: haud enim locus quilibet est quo ridemus. Clandestinum autem omne fraudulentum est: qua de causa modo fit risus a titillatione, modo vero non fit.

7. Cur tandem labris maxime titillamur? An quia membrum quod titillatur, non longe a sentiendi sede abesse debet, labra autem circa eum maxime locum posita sunt? Eapropter autem omnium maxime locorum capitis titillantur, quæ carne multa prædita sunt. Mobilissima igitur præcipue sunt.

8. Cur, si quis regionem alarum scalpat, in risum effunduntur, si quam aliam vero, non? vel quænam ratio est cur naribus penna scalptis sternuntur? An loca quædam venularum exstant, quibus vel refrigeratis, vel contra adfectis venulæ ipsæ humectantur? An in spiritum ex humore fit dissolutio, quemadmodum dormiunt si venas cervicis premat quis. Voluptas quidem concalfactio quædam est: eapropter autem spiritum, ubi plus adest, confertum foras mittimus. Eodem modo quoque in sternutando penna calefacientes et moventes humorem in spiritum dissolvimus; ubi vero plus adest, expellimus.

9. Cur sæpenumero ingesto cibo inhorrescimus? An quod frigida primo introitu vincunt magis naturalem calorem quam vincuntur?

10. Quam ob causam quod digitis alteruantibus circumagitur, duo esse videtur? An quia duplici sentiendi in-

τοῖς γὰρ ἐντὸς τῶν δακτύλων, κατὰ φύσιν ἔχοντες τὴν
μερα, ἀμφοτέροις οὐ δυνατὸν εἰπεῖν.

ΤΜΗΜΑ ΛΓ.

ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΩΠΟΝ.

1. Διὰ τί τοῦ προσώπου τὰς εἰκόνας ποιοῦνται; Πό-
τερον ὅτι τοῦτο δὴλοι ποῖοί τινες; ἢ ὅτι μάλιστα γινώ-
σκεται;

2. Διὰ τί τὸ πρόσωπον ἰδίουςι μάλιστα, ἀσαρκό-
τατον ὄν; ἢ διότι εὐίδρωτα μὲν ἔσα ὑφυργα καὶ ἀραιά,
ἢ δὲ κεφαλή τοιαύτη; ὑγρότητα γὰρ οἰκίαν ἔχει πλεί-
στην. Δηλοῦσι δ' αἱ φλέβες τείνουσαι ἐντεῦθεν, καὶ
10 οἱ κατάρροι γινόμενοι ἐξ αὐτῆς, καὶ ὁ ἐγκέφαλος
ὑγρός, καὶ οἱ πόροι πολλοί· σημεῖον δ' αἱ τρίχες, ὅτι
πολλοὶ πόροι εἰσι περαινόντες ἔξω. Οὐκ οὖν ἐκ τῶν
κάτω ὁ ἰδρῶς, ἀλλ' ἐκ τῆς κεφαλῆς γίνεται· διὸ
ἰδίουςι καὶ πρῶτον μάλιστα τὸ μέτωπον ὑπόκειται
15 γὰρ τὸ πρῶτον· τὸ δ' ὑγρὸν κάτω βρεῖ, ἀλλ' οὐκ ἄνω.

3. Διὰ τί ἐν τῷ προσώπῳ μάλιστα οἱ ἰσθοί; ἢ
διότι μανὸς ὁ τόπος καὶ ὑγρότητα ἔχει; Σημεῖον δ' ἢ
τε τῶν τριγῶν ἔκρυσις καὶ ἢ τῶν αἰσθήσεων δύναμις· ὁ
δ' ἰσθος ὡσπερ ἐξάνθημα ὑγρότητός τινας ἀπέκτου.

ΤΜΗΜΑ ΛΖ.

ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΟΛΟΝ ΤΟ ΣΩΜΑ.

1. Διὰ τί αἰεὶ τοῦ σώματος βέοντος, καὶ τῆς ἀπορροῆς
γινόμενης ἐκ τῶν περιτωμάτων, οὐ κουφίζεται τὸ
σῶμα, ἐὰν μὴ ἰδίῃ; ἢ διότι ἐλάττων ἢ ἔκκρισις γίνε-
ται; ὅταν γὰρ ἐξ ὑγροῦ μεταβάλλῃ εἰς αἶρα, πλέον
γίνεται ἐξ ἐλάττονος· τὸ γὰρ διακρινόμενον πλέον,
25 ὡστ' ἐν πλείονι χρόνῳ ἢ ἔκκρισις.

2. Διὰ τί δὲ τοῦτο; ἢ διότι δι' ἐλαττόνων πόρων ἢ
ἐξοδός ἐστιν; τὸ γὰρ γλίσχρον καὶ τὸ κολλῶδες μετὰ
μὲν τοῦ ὑγροῦ ἐκκρίνεται διὰ τὴν κατάμειξιν, μετὰ δὲ
τοῦ πνεύματος ἀδυνατεῖ· μάλιστα δὲ τοῦτ' ἐστὶ τὸ λυ-
30 ποῦν· διὸ καὶ οἱ ἔμετοι τῶν ἰδρῶτων κουφίζουσι μάλλον,
ὅτι συνεξάγουσι τοῦτο, ἅτε παχύτεροι καὶ σωματω-
δέστεροι ὄντες. ἢ καὶ ὅτι τῇ μὲν σαρκὶ πόρρω οὗτος
ὁ τόπος, ἐν ᾧ τὸ γλίσχρον καὶ κολλῶδες, ὡστ' ἔργον
μεταστῆσαι, τῇ δὲ κοιλίᾳ ἐγγύς; ἢ γὰρ ἐν ταύτῃ γί-
35 νεται, ἢ πλησίον· διὸ καὶ ὀσσεξάγωγος ἄλλως.

3. Διὰ τί αἱ τρίψεις σαρκῶσιν; ἢ ὅτι αὐξητικώτα-
τον τῶν ἐν τῷ σώματι τὸ θερμόν ἐστιν; τοῦ μὲν γὰρ
ἐνυπάρχοντος μείζους οἱ ὄγκοι γίνονται διὰ τὸ αἰεὶ αὐτὸ
ἐν κινήσει εἶναι καὶ εἰς τὸ ἄνω φέρεσθαι καὶ πνευμα-
τοῦν τὰ ἐν ἡμῖν ὑγρά, ὃ ἐν τῇ τρίψει γίνεται· ἐκλεί-

strumento tangimus? ambobus enim digitorum partibus
interioribus simul nuntiari non possumus, dum manus
conditionem obtinet naturalem.

SECTIO XXXVI.

QUÆ AD FACIEM PERTINENT.

1. Cur faciei effigies faciunt? Utrum quod, qualesnam
simus, ea indicat? An quod ea præcipue agnoscitur?

2. Cur facie maxime sudant, etiamsi carnis expertissima
sit? An quia in sudorem proclivia sunt quæcumque
humidiuscula ac rara sunt, caput autem hujusmodi est?
plurimum enim continet humorem proprium. Argumento
sunt venæ inde tendentes et distillationes quæ ex eo ori-
ginem petunt, cerebrique humiditas et meatus multi; pro-
bant autem capilli multos adesse meatus foras pertinentes.
Sudor igitur non ex partibus inferioribus, sed ex capite
oritur: hinc et maxime fronte primum sudant: prima enim
subjecta est, humorque deorsum, non vero sursum fluit.

3. Cur in facie maxime oriuntur vari? An quia locus
rarus est humoremque continet? Argumento autem sunt
et pilorum eruptio et sentiendi potentia: varus enim quasi
humoris cujusdam crudi efflorescentia est.

SECTIO XXXVII.

QUÆ AD TOTUM CORPUS PERTINENT.

1. Quam ob causam, quum corpus semper fluat, de-
fluxusque ab excrementis profisciscatur, non levatur corpus,
nisi sudet? An quia minus excernitur? ubi enim ex humore
in aerem fit transitus, plus oritur ex minori: plus namque
est quod percolatur, ita ut ampliori tempore excernatur.

2. Sed cur ita fit? An quia per minores meatus fit exi-
tus? quod enim lentum ac glutinosum est, cum humore
quidem excernitur propter admisionem, cum spiritu
vero nequit; id autem maxime est quod molestat: hinc
et vomitus magis quam sudores levant, quoniam id una
educunt, quippe qui crassiores corpulentioresque sunt. An
etiam quia a carne quidem remotus est locus qui hu-
morem lentum glutinosumque continet, ita ut nonnisi cum
labore transferatur; ventri vero propior? aut enim in eo
fit, aut prope: hinc et alio modo difficulter educitur.

3. Cur carnem implent frictions? An quia eorum quæ
in corpore continentur, maxime augendi facultate præstat
calor? eorum enim quæ jam antea aderant, moles augetur,
quia semper ipse in motu est sursumque fertur ac in spi-
ritum convertit humores qui nobis continentur: id quod

πυκνός δὲ φθίνει καὶ ἑλαττοῦται τὸ σῶμα. Ἡ δὲ
 ἄνωγότερα τῆς τροφῆς γίνεται ἡ σὰρξ διὰ τὴν θερμα-
 σίαν (ἅπαν γὰρ τὸ θερμὸν ἐπισπαστικὸν τοῦ ὑγροῦ
 ἐστίν, ἡ δ' εἰς τὴν σάρκα διαδιδομένη τροφή ὑγρά
 ἐστίν), καὶ ἐπιδέχεται τὴν τροφήν μᾶλλον διὰ τὴν
 ἀραιώσιν; ἀραιότερα γὰρ γινομένη μᾶλλον δύναται
 δεχέσθαι ὡσπερ σπογγία, ἡ δὲ τρίψις εὐπνοῦν καὶ
 ἀραιὰν ποιεῖ τὴν σάρκα καὶ κωλύει συστάσεις γίνε-
 σθαι κατὰ τὸ σῶμα. Τοῦτου δὲ μὴ ὄντος οὐδὲ συντή-
 10 ζεις γίνονται· αἱ γὰρ ἀτροφίαι καὶ αἱ συντήξεις ἐκ τῶν
 ἀθροισθέντων εἰσὶν· εὐπνοῦστερα δὲ καὶ ἀραιότερα καὶ
 ὑγιεινότερα γινόμενα εἶδος μᾶλλον ὀγκοῦσθαι· τῆς τε
 γὰρ τροφῆς δεκτικώτερα καὶ τῶν ἐκκρίσεων προετικώ-
 15 τερα γίνεται. Ὅτι οὐ δεῖ πυκνοῦν τὴν σάρκα πρὸς
 ὑγίειαν, ἀλλ' ἀραιοῦν· ὡσπερ γὰρ πόλις ὑγιεινὴ ἐστὶ καὶ
 τόπος (διὸ καὶ ἡ θάλαττα ὑγιεινὴ), οὕτως καὶ σῶμα τὸ
 εὐπνοῦν μᾶλλον ὑγιεινὸν ἐστὶ τοῦ ἐναντίως ἔχοντος·
 δεῖ γὰρ ἢ μὴ ὑπάρχειν μηδὲν, ἢ τούτου ὡς τάχιστα
 ἀπαλλάττεσθαι, καὶ δεῖ οὕτως ἔχειν τὸ σῶμα ὥστε
 20 λαμβάνον εὐθὺς ἐκκρίνειν τὴν περιττώσιν, καὶ εἶναι ἐν
 κινήσει αἰεὶ καὶ μηδέποτε ἠρεμεῖν· τὸ μὲν γὰρ μένον
 σήπεται, ὡσπερ καὶ ὕδωρ τὸ μὴ κινούμενον σηπόμε-
 νον δὲ νόσον ποιεῖ· τὸ δ' ἐκκρινόμενον πρὸ τοῦ διαφθα-
 ρῆναι χωρίζεται. Τοῦτο οὖν πυκνομένης μὲν τῆς
 25 σαρκὸς οὐ γίνεται (ὡσπερὲ γὰρ ἐμφράττονται οἱ πό-
 ροι), ἀραιουμένης δὲ συμβαίνει· διὸ καὶ οὐ δεῖ ἐν τῷ
 ἡλίῳ γυμνὸν βαδίζειν (συνίσταται γὰρ ἡ σὰρξ καὶ κο-
 μιδοῦν ἀποσαρκοῦται· τὸ μὲν γὰρ ἐντὸς ὑγρὸν διαμένει,
 τὸ δ' ἐπιπολῆς ἀπαλλάττεται ἐξατμιζόμενον, ὡσπερ
 30 καὶ τὰ κρέα τὰ ὀπτα τῶν ἐφθῶν μᾶλλον τὰ ἐντὸς ὑγρά
 ἐστίν), οὐδὲ τὰ στήθη γυμνά ἔχοντα βαδίζειν ἐν ἡλίῳ
 (ἀπὸ γὰρ τῶν ἀριστα ἔφοδομημένων τοῦ σώματος ὁ
 ἥλιος φέρει ὅ ἤκιστα δεῖται ἀφαιρέσεως), ἀλλὰ μᾶλ-
 λον τὰ ἐντὸς ξηραντέον. Ἐκεῖθεν μὲν οὖν διὰ τὸ
 35 πύρρον εἶναι, ἐὰν μὴ μετὰ πόνου, οὐκ ἐστὶν ἰδρωτὰ
 ἀγειν· ἀπὸ τούτων δὲ διὰ τὸ πρόχειρα εἶναι βῆδιον
 ἀναλωσά τὸ ὑγρὸν.

4. Διὰ τί ψυχθέντες ἀπὸ τῆς αὐτῆς θερμασίας
 καίόμεθα μᾶλλον καὶ ἀλγοῦμεν; Πότερον διὰ τὴν πυ-
 40 κνότητά στεγεί ἡ σὰρξ τὸ προσπίπτον θερμὸν; διὸ μό-
 λιβδος ἐρίου θερμότερος. Ἡ βίαιος γίνεται τοῦ θερ-
 μοῦ ἡ δίοδος διὰ τὸ πεπηγέαι ὑπὸ ψυχροῦ τὸ σῶμα;

5. Διὰ τί αἱ ξηροτριβίαι στερεὰν τὴν σάρκα παρα-
 σκευάζουσιν; Ἡ δὲ διὰ τὴν τρίψιν τῆς θερμασίας ἐπι-
 45 γινομένης τὸ ὑγρὸν καταναλίσκεται; Πρὸς δὲ τούτοις
 ἡ σὰρξ τριβομένη πυκνοῦται· ἅπαντα δ' ὅσα πλείονος
 τρίψεως τυγχάνει, πυκνοῦται καὶ στερεὰ γίνεται.
 Θεωρησάτω δὲ τὸ τοιοῦτον ἐστὶν ἐπὶ πολλῶν· τὸ γὰρ
 σταῖς, ἡ πηλός, ἡ ἄλλο τι τῶν τοιούτων, ἐὰν μὲν ὑδωρ
 50 ἐπιχέας ἔλκε, ὑγρά καὶ κλυδωνία διαμένει, ἐὰν δὲ
 πλείω τρίψιν προσάγῃς, πυκνοῦται τε καὶ στερεοῦται
 ταχέως καὶ γλίσχα γίνεται.

per frictionem fieri solet; deficiente vero calore, tabescit
 ac diminuitur corpus. An quia turgescit caro ad alimen-
 tum recipiendum propter calorem (calidum enim omne
 humorem adtrahere valet; alimentum autem quod in car-
 nem digeritur, humidum est), atque alimentum amplius
 recipit propter raritatem? rarescens enim instar spongiæ
 magis recipere valet; frictio autem spiritui perviam ac ra-
 ram reddit carnem atque impedit quominus concreta
 in corpore fiant. Quod ubi non obtinet, colliquamenta
 etiam non gignuntur: alimonie enim defectus et colliqua-
 tiones e materia congesta fieri solent: quæ ubi spiritui
 magis pervia, rarior et æquabilior fit, magis turgescere
 consentaneum est: nam et alimenti capacior redditur et
 excrementa melius projicere valebit. [An] quia ad secun-
 dam valetudinem conciliandam caro non densa, sed rara
 reddenda est? ut enim urbs locusque salubris est, prouti
 flatui pervius (quapropter et mare salubre est), ita etiam cor-
 pus flatui pervium salubrius est quam quod contrario modo
 sese habet: aut enim nullum adesse debet [excrementum],
 aut corpus ab eo quam primum liberandum est, atque cor-
 pus ita regendum est, ut simulac excrementum admiserit,
 confestim illud excernat, sitque semper motui deditum,
 nec umquam quiescat: quod enim manet, putrescit, sicut
 et aqua quæ non movetur, putrescens autem morbum con-
 trahit: quod vero excernitur, antequam corrumpatur, seclu-
 ditur. Hoc itaque, si caro densatur quidem, non evenit (me-
 tus enim quasi obcluduntur); sin vero rarefit, accidit:
 quamobrem et in sole nudo corpore ambulandum non est
 (spissatur namque caro et valenter obcluditur: quod enim
 intus est, humidum manet, quod vero in superficie, emisso
 vapore discedit: qua ratione et in carnis assis magis
 quam in elixis humidæ sunt partes internæ); nec pectore
 nudo in sole ambulandum est (sol enim corporis partibus
 optime conditis admittit quæ nullo modo egent ademptione);
 sed interiora potius siccanda sunt. Inde igitur, ut e re-
 moto, non nisi cum labore, sudor elici potest; ab istis vero,
 quia in promptu sunt, facile exhauriri potest humor.

4. Quamobrem, ubi perfrinximus, ab eodem calore magis
 urimur atque dolemus? Utrum caro propter densita-
 tem magis coeret calorem incidentem? quare plumbum
 calidius quam lana est. An violentus fit calor transitus,
 quia corpus frigore congelatum est?

5. Cur sicæ frictiones carnis soliditatem molliunt? An
 quia propter frictionem, superveniente calore, consumitur
 humor? Adde quod caro perfricata densatur: quæcumque
 enim plenior experitur frictionem, densantur atque
 solidescunt omnia. Hujusmodi quid autem multis in re-
 bus animadvertere licet: massam farinæ enim, vel lutum,
 vel aliam hujus generis rem, infusa quidem aqua si trahas,
 humida et fluctuantia manent; sin vero plenior admoves
 frictionem, densantur ac solidescunt celeriter lenteque red-
 duntur.

6. Διὰ τί αἱ τρίψεις μαλλον σαρκουσι τῶν δρόμων; Ἡ ὅτι οἱ μὲν δρόμοι περιψύχουσι τὴν σάρκα καὶ οὐ δεκτικὴν τροφῆς παρασκευάζουσιν, ἀλλὰ τὰ μὲν συσσειέται κάτω, τὰ δ' ἐπὶ πολλοῦ τοῦ φυσικοῦ θερμοῦ ἐπιτελουμένου παντελῶς λεπτινόμενα εἰς πνεῦμα διακρίνεται, ἡ δὲ παλάμη τῇ τρίψει τὴν σάρκα ἀραιὰν καὶ δεκτικὴν αὐτῆς παρασκευάζει; Καὶ ἡ ἔξωθεν δ' ἀφ' ἑναντιουμένη διὰ τῆς πιλήσεως τῇ φορᾷ αὐτὸν συνέχει μαλλον, καὶ ἀνάκλασιν τῆς σαρκὸς ποιεῖται.

6. Cur frictiones magis quam cursus carnem impleat? An quia cursus quidem carnem admodum refrigerant, nec alimenti capacem reddunt, sed partim quidem deorsum conquassantur, partim vero aducto calore naturali, penitus adtenuata in spiritum discernuntur; palma autem fricando carnem raram alimentique capacem reddit? Tum pertractatio quæ extrinsecus admovetur, propter spissationem resistens motu suo ipsum continet potius ac carnis efficit repercussionem.

ΤΜΗΜΑ ΛΗ.

ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΧΡΟΑΝ.

10 1. Διὰ τί τὸν μὲν κηρὸν καὶ τοῦλαιον λευκαίνει ὁ ἥλιος, τὴν δὲ σάρκα μελαίνει; Ἡ ὅτι τὰ μὲν λευκαίνει ἀπάγων τὸ ὕδωρ (φύσει γὰρ τὸ ὑγρὸν μέλαν διὰ τὴν μίξιν τοῦ γεώδους), τὴν δὲ σάρκα ἐπικαίει;

1. Cur cera quidem et oleum sole albescunt, caro vero nigrescit? An quia illa quidem candefacit sol educta aqua (suapte enim natura humor niger est propter terreni admistionem); carnem vero adurit?

2. Διὰ τί οἱ ἄλιεῖς καὶ πορφυρεῖς καὶ ἀπλῶς οἱ τὴν θάλατταν ἐργαζόμενοι πυρροὶ εἰσιν; Πότερον ὅτι ἡ θάλαττα θερμὴ καὶ αὐχμῶδης ἐστὶ διὰ τὴν ἄλμην, τὸ δὲ τοιοῦτον πυρρὰς ποιεῖ τὰς τρίχας, καθάπερ ἡ τε κονία καὶ τὸ ἀρσενικόν; Ἡ τὰ μὲν ἐκτὸς γίνονται θερμότεροι, τὰ δ' ἐντὸς περιψύχονται διὰ τὸ βρεχομέτων αὐτῶν ἀεὶ ξηραίνεσθαι ὑπὸ τοῦ ἡλίου τὰ πέριξ; τούτων δὲ οὗτο πασχόντων αἱ τρίχες ξηραίνόμεναι λεπτινούνται καὶ πυρρῶνται. Καὶ πάντες δ' οἱ πρὸς ἄρκτον πυρρότριχες καὶ λεπτότριχες εἰσιν.

2. Quam ob causam piscatores et purpurarii, ac in universum qui rem exercent marinam, rufi sunt? Utrum quod mare calidum ac aridum est propter salsediuem; tales autem res rufos reddunt capillos, ut lixivium et auripigmentum? An parte quidem exteriori calidiores fiunt, interiori vero refrigerantur, quia, madentibus illis, semper a sole exsiccantur partes circumdantes? ita enim ubi adiciuntur istæ, capilli siccantes adtenuantur ac rufescunt. Præterea omnes plagæ septemtrionalis incolæ rufis et tenuibus sunt capillis.

3. Διὰ τί οἱ μὲν ἐν ἱματίῳ δρόμοι καὶ ἡ τοῦ ἐλαίου εἰς ἱματίον χρίσις ἄχρους ποιεῖ; Ἡ ὅτι ἡ μὲν εὐπνοία εὐχροίαν ποιεῖ, ἡ δὲ κατάπνιξις τούνοστίον; Διὰ δὲ τὸ συνθερμαινόμενον τὸ ἐπιπολῆς ὑγρὸν μὴ διαψύχεσθαι ἄχροίαν ποιεῖ. ἄμφω δὲ ταῦτὸν ποιεῖ, ἡ ἐν τῷ ἱματίῳ ἴδισις καὶ ἡ εἰς τὸ ἱματίον ἀλειψίς· ἐγκατακλείεται γὰρ ἡ θερμότης. Οἱ δὲ γυμνοὶ δρόμοι ἄχρουν ποιοῦσι διὰ τούνοστίον, ὅτι καταψύχει ὁ ἀὴρ τὰς συνισταμένας ἐκκρίσεις καὶ διαπνεῖ τὸ σῶμα. Ἐτι τὸ ἐλαίον ὑγρὸν ὄν καὶ λεπτόν, ὑπαλειφθὲν καὶ τοὺς πόρους ἐμφράττον, οὕτε τὸ ἐκ τοῦ σώματος ὑγρὸν καὶ πνεῦμα ἔξω βεῖν ἐξ, οὕτε τὸ ἐκτὸς πνεῦμα ἐντός· διὸ καταπνιγόμενα ἐν τῷ σώματι ὑγρὰ περιττώματα σηπόμενα ἄχροίαν ποιεῖ.

3. Qua de causa cursus quos induti quidem agimus, et olei quæ sub vestem fit, perunctio decoloris reddit? An quia spiritus facilis quidem adcessus bonum conciliat colorem, subfocatio vero contrarium efficit? Quia itaque humor superficiali proximus una incalescens non perfatur, coloris defectum creat: idem enim efficiunt ambæ, sudatio quæ sub veste fit, et olei sub vestem perunctio: calor namque intus includitur. At vero cursus quos nudi peragimus, caloris defectum creant propter contrariam causam, quia aer consistentia refrigerat excrementa ac corpus perfat. Ad hæc oleum, quum humidum et tenue sit perunctumque meatus obstruat, nec humorem spiritumque e corpore provenientes foras fluere, nec externum spiritum intrare sinit: quapropter excrementa humida, dum in corpore subfocantur, rufescendo coloris defectum creant.

4. Διὰ τί ἡ εὐπνοία εὐχρους ποιεῖ; Ἡ ὅτι ἄχροια εἶκειν εἶναι ὅλον σῆψίς τις χρωτός; Ὅταν οὖν τὸ ἐπιπολῆς ὑγρὸν καὶ θερμὸν ᾖ, τοῦτο συμβαίνει χλωρὸν γίνεσθαι, ἐὰν μὴ ψυχθῇ καὶ ἀποπνεύσῃ τὸ θερμὸν.

4. Qua de causa spiritus facilis adcessus bonam conciliat colorem? An quod decoloratio quasi quædam superficiali putredo esse videtur? Ubi igitur superficies humida et calida est, evenit ut pallescat, nisi refrigerata fuerit ac calorem exhalarit.

5. Διὰ τί οἱ μὲν ἰδρώσαντες ἐκ τῶν γυμνασίων εὐχροοὶ εἰσιν εὐθύς, οἱ δ' ἀθλητὰι ἄχροοι; Ἡ διότι ὑπὸ μὲν τοῦ μετρίου πόνου τὸ θερμὸν ἐκκάεται καὶ ἐπιπολάζει, ὑπὸ δὲ τῶν πολλῶν ἐξηθεῖται μετὰ τοῦ ἰδρώτος καὶ τοῦ

5. Cur qui sudarunt quidem post exercitia, confestim colorati sunt, athletæ vero decoloris? An quia modico quidem labore exurit calor superficiemque petit, multo vero una cum sudore et spiritu colatur, rarescente inter laborandum

πνεύματος, ἀραιουμένου τοῦ σώματος ἐν τῷ πνεύματι; Ὅταν μὲν οὖν ἐπιπολάσῃ τὸ θερμὸν, εὐχρόοι γίνονται καθάπερ οἱ τε θερμαινόμενοι καὶ αἰσχυρόμενοι· ὅταν δ' ἐκλήπῃ, ἀχρόοι. Οἱ μὲν οὖν ἰδιῶται μέτρια γυμνάζονται, οἱ δ' ἀθλῆται πολλά.

6. Διὰ τί μᾶλλον καίονται ὑπὸ τοῦ ἡλίου οἱ καθεζόμενοι τῶν γυμναζομένων; Ἡ δὲ οἱ ἐν κινήσει ὄντες ὡς περὶ βριπίζονται ὑπὸ τοῦ πνεύματος διὰ τὸ κινεῖν τὸν ἀέρα, οἱ δὲ καθήμενοι οὐ πάσχουσι τοῦτο;

10 7. Διὰ τί ὁ μὲν ἥλιος ἐπικαίει, τὸ δὲ πῦρ οὐ; Ἡ δὲ οἱ λεπτότερός ἐστιν ὁ ἥλιος καὶ μᾶλλον δύναται διαδύεσθαι εἰς τὴν σάρκα· τὸ δὲ πῦρ, ἐὰν καὶ ἐπικαύσῃ, ἀνω μόνον ποιεῖ τὸ χρῶμα, τὰς φοῖδας καλουμένας, εἰς δ' οὐκ εἰσδύεται;

16 8. Διὰ τί τὸ πῦρ οὐ ποιεῖ μέλανας, ὁ δ' ἥλιος ποιεῖ τὸν δὲ κέραμον ποιεῖ, ὁ δ' ἥλιος οὐ; Ἡ οὐχ ὁμοίως ἐκάτερον ποιεῖ, ἀλλ' ὁ μὲν ἐπικαίει τὴν χροάν μελαίνει, τὸ δὲ πῦρ τὸν κέραμον ἀναπιμπλάει ἢ ἀναφέρει ἀσθάλω, τοῦτο δ' ἐστὶ λεπτὴ σμαρτὴ, ἀποθραυσμένων
20 ἄμα καὶ καομένων τῶν ἀνθρώπων· τοὺς δ' ἀνθρώπους ὁ μὲν ἥλιος μελαίνει, τὸ δὲ πῦρ οὐ, ὅτι τοῦ μὲν μαλακῆ ἢ θερμότης καὶ διὰ μικρομέρειαν δύναται τὸ δέρμα αὐτὸ καίειν, ὥστε διὰ τῆς σαρκὸς μὴ ἄπτεσθαι οὐκ ἀλγεινόν, διὰ δὲ τὸ καίειν μέλαν ποιεῖ· τὸ δὲ πῦρ ἢ
25 οὐχ ἄπτεται, ἢ εἰς αὐτὸ διέρχεται, ἐπεὶ μέλανα καὶ τὰ πυρίκαυτα γίνονται, ἀλλ' οὐ μόνον ἐκείνον τὸν τρόπον καίει οὐδ' ἡ χροιά;

9. Διὰ τί οἱ γηράσκοντες μελάντεροι γίνονται; Ἡ δὲ οἱ πᾶν σηπόμενον μελάντερον γίνεται πλὴν εὐρώτος, τοῦτο δ' ἐστὶ γῆρας καὶ σαπρότης; Ἐπεὶ ἐπειδὴ τὸ αἷμα ξηραίνόμενον μελάντερον γίνεται, εἰκότως ἂν μελάντεροι εἴεν οἱ πρεσβύτεροι· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ χρωζὸν ἡμῶν τὰ σώματα φυσικῶς.

10. Διὰ τί περὶ τὴν πρὸς τῶν σίτων ἐργασίαν οἱ μὲν περὶ τὰς κριθὰς ἀχρόοι γίνονται καὶ καταρροϊκοί, οἱ δὲ περὶ τοὺς πυρούς εὐεκτικοί; Ἡ δὲ οἱ εὐπεπτότερος ὁ πυρὸς τῆς κριθῆς, ὥστε καὶ αἱ ἀπόρροια;

11. Διὰ τί ὁ μὲν ἥλιος τὸ μὲν ἔλαιον λευκαίνει, τὴν δὲ σάρκα μελαίνει; Ἡ δὲ οἱ τοῦ μὲν ἐλαίου ἀπάγει τὸ γεῶδες, τοῦτο δ' ἦν τὸ μέλαν, ὡς περὶ τὸ γεῶδες τοῦ οἴνου, τὴν δὲ σάρκα μελαίνει ὅτι καίει; τὸ γὰρ γεῶδες καίμενον ἅπαν γίνεται μέλαν.

corpore? Ubi igitur superficiem peliit calor, colorati evadunt, quemadmodum incallescunt pudibundique; ubi vero defecit, decolores. Atqui privati mediocriter se exercent, athletae vero multum.

6. Quam ob causam magis sole uruntur sedentes quam qui sese exercent? An quia qui in motu sunt, spiritu quasi flabello ventilantur, quoniam aerem movent; sedentibus vero idem non evenit?

7. Cur sol quidem adurit, ignis vero non? An quia sol tenuior est carnemque amplius subire potest; ignis vero, etiamsi adurat, superne tantummodo colorem efficit, id quod phædas vocat, introrsum vero non subit?

8. Cur ignis quidem nigros non reddit, sol vero reddit, etiamsi fictile nigro tingat colore, sol vero non? An non eadem ratione uterque agit, sed alter quidem adurendo colorem nigrat, ignis vero fictile implet fuligine quam evehit; hæc autem tenuis favilla est, comminutis simul et ustis carbonibus; homines contra sol quidem nigros reddit, ignis vero non, quia illius quidem calor lenis est ac propter subtilitatem cutem ipsam urere potest, ita ut, quum carnem non tangat, dolorem non infligat, urendo vero nigrorem invehat; ignis contra vel non tangit, vel intro penetra, quippe quum igni ambusta etiam nigrescunt; verum non tantum illum locum urit a quo color pendet?

9. Cur senescentes nigrescunt? An quia omne putrescens nigrior evadit, excepto situ, senectus autem id ipsum putrorque est? Ad hæc quum sanguis siccescens nigrior evadit, merito nigriores erunt seniores: sanguis etenim id est quod naturaliter nostra corpora inficit.

10. Cur eorum qui rem frumentariam tractant, qui hordeum quidem, decolores redduntur ac in destillationes proclives, qui vero triticum bene habiti? An quia concoctu facilius est triticum quam hordeum, atque hinc etiam effluvia?

11. Cur oleum quidem candefacit sol, carnem vero nigrat? An quia ex oleo quidem partem terrenam educit, hæc autem nigror erat, quemadmodum vini pars terrena, carnem vero nigram reddit, quoniam urit? omne enim terrenum, ubi uritur, nigrescit.

ΤΜΗΜΑ Α.

SECTIO I.

- α'. Διὰ τί τῶν [έν] τῶν γάλακτι τρεφομένων ἀλεκτρούων οἱ
 δοχεῖς εὐμεγέθει· καὶ εὐπεπτοὶ γίνονται; Ὅτι τὸ αἷμα ἔχει
 ἐν αὐτῷ ὄρρον, ὅνπερ ἔλκει ὁ νεφρὸς κατ' ἄλλειψιν τοῦ οὐροῦ,
 ἔχει δὲ καὶ θορόν, ὅνπερ οἱ δοχεῖς ἔλκοντες τρέφονται, δε
 5 χυτέρος ἐστὶν οὐροῦ, λεπτότερος δ' αἵματος, ὃ καὶ σχῆμά ἐ-
 στὶν αὐτοῦ, ἀλλ' ἕως μὲν ἡ φύσις πολλῆς δεῖται τροφῆς, ὡς ἐπὶ
 παιδιῶν, καὶ τὸν θορόν εἰς τὸ πᾶν ἀναλίσκει σῶμα· ὅταν δ'
 οὐ χρειᾶν ἔχῃ πολλῆς, τοῦτον περὶ τὸ ἡβῶσκειν περὶ τοὺς
 10 δοχεῖς συνάγει τῶν τε θηλειῶν καὶ τῶν ἀρρένων, ὡς ἐστὶν ἰδεῖν
 τότε τοὺς δοχεῖς εὐρυνομένους καὶ τρίχας φουμένους περὶ τὴν
 ἡθην. Ἐπειδὴ δὲ μετὰ τὴν σύλληψιν τοῦ θήλεος ἡ φύσις
 χρειᾶν ἔχουσα πολλοῦ αἵματος πρὸς τε τροφήν τῶν βρέφει
 καὶ πρὸς γάλακτος γένεσιν, τοῦτον τὸν θορόν ἀπὸ τῶν δο-
 15 χεων λαμβάνουσα ἀναμίγνυσι τῶν αἵματι καὶ οὕτως ἀπερ-
 γάζεται τὸ γάλα. Οἱ οὖν δοχεῖς τῶν ἀλεκτρούων πλέον
 ἔλκουσιν ἐκ τοῦ γάλακτος τοῦ βρωθέντος ὑπὸ τοῦ ἀλεκ-
 τρούου διὰ τὴν ὁμοιότητα καὶ ὅτι τὸ οἰκεῖον ἑαυτῶν, τὸν
 θορόν λέγω, πάλιν εὐρίσκουσιν ἐν τῷ γάλακτι, καὶ οὕτως
 γίνονται εὐτραφεῖς οἱ δοχεῖς καὶ εὐπεπτοὶ καὶ τρόφιμοι.
- β'. Διὰ τί, εἰ τὸ δριμύ γεννᾶται ἀπὸ πολλῆς θερμότητος,
 τὸ δὲ δριμείας ποιότητος μετέχον μελι ἐπαινοῦσιν, εἰ γε
 καὶ μετρίως αὐτὸ βούλονται εἶναι θερμόν; Φησὶ ὅτι οὐκ
 ἀπ' ἑαυτοῦ ἐστὶ δριμύ, ἀλλ' εὐκρατον, ἡ δὲ γλῶττα τῆ
 25 οἰκείᾳ θερμότητι θερμαίνουσα αὐτὸ πλέον ἐπὶ τὸ δριμύ
 μετᾶγει· πᾶν γὰρ γλυκὺ θερμαίνουσαν πρῶτον μὲν δριμύ
 γίνεται, ὅστερον δ' ὑπερθερμαίνουσαν ἀγαν πικρὸν ἀπο-
 τελεῖται. Τὸ δὲ σάκχαρ παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς οὕτω λεγόμενον
 μελίτος ἐστὶ πῆξις, τοῦ ἡλίου τὴν ἐν τῷ ἀέρι δρόσον πη-
 30 γνύοντος ἐπὶ τὸ γλυκὺ, ὡς περὶ καὶ ἐν τῷ ὄρει τῶν Λιβάνων κα-
 λουμένῳ γίνεται τοιοῦτον· ἐστὶ δ' ὅμοιον χυδῶνρω ἄλατος,
 λευκόν, εὐθρυπτόν, γλυκὺ. Ἐστὶ δὲ ρυπτικῆς καὶ αὐτὸ δυνά-
 μως [ὡσαύτως] τῶν μελιτῶν τῶν μετέχων ἰχωροειδοῦς τινος
 ῥύψως, ὅθεν καὶ ἐφόνονον καὶ τοῦτο μεταβάλλον οὐκ εἶ
 μὲν σμῆχει ὡς τὸ ἀνεφρόν, τρέπει δὲ μᾶλλον ἐσθιόμενον, ἢ
 35 ἔξωθεν ἐπιτιθέμενον. Ἐστὶ δὲ καὶ ἕτερα διαφορά μελίτος
 χαλθανόριον λεγόμενον, τῶν μελισσῶν βοσκομένων ἐν
 ἐκείνῳ τῷ ὄρει τὰ ἀνθη, ἐν ᾧ καὶ χαλβάνη γίνεται, καὶ τοῦ
 μελίτος λαμβάνοντος τῆς ποιότητος, ὅπερ δύναται πρὸς
 ἀμβλυωπίαν ἐγγριόμενον ποιεῖν, θερμῆς μᾶλλον δυνάμει
 40 ὄν. Ὅμοίως καὶ τὸ θύμνον ἔχον ποιεῖ πρὸς ψυχρὰν γασ-
 τέρα, καὶ τὸ Ποντικόν [ἀψίνθιον] πικρὸν ὄν, καὶ πρὸς τὴν
 διαφορὰν τῆς ποιότητος ἢ δυνάμει αὐτοῦ. Τὸ δ' Αἰγυπτίον
 ἐστὶν ὑγρὸν καὶ ὕδατωδες τῶν πολλῶν μετέχων ὑγρότητος·
 τὰ ἀνθη ἐπὶ πολλὰ ποτιζόμενα τῶν ποταμῶν. Τὸ δὲ πάντων
 45 ἀριστόν τὸ νησιωτικόν καὶ τῶν παραθαλαττίων ὄρων καὶ
 τόπων, ὡς ἀπέριτον καὶ ἡρότερον, καὶ τὸ Ἰμῆτιον ἐν
 τῷ Ἰμῆτι τῶν ὄρων τῆς Ἀττικῆς μάλιστα ἔχοντι ἀνθη βοτα-
 νῶν καὶ δένδρων εὐώδη καὶ καθάρᾳ καὶ εὐχρῶσα καὶ λεπτο-
 μερῆ.
- γ'. Διὰ τί τὸ γάλα ψυχρὸν ἐστὶ καὶ τοιοῦτον ὄν εὐαλλοί-
 ωτον καὶ τρόφιμον ὑπάρχει; Ὅτι καθ' ὃ ἐξ αἵματος μετε-
 δλήθη, κατὰ τοῦτο βῆρον μετρέχεται εἰς αἷμα καὶ σχεδόν

4. Cur testes gallorum gallinaceorum quos lacte saginant, am-
 plissimi et coctu faciles efficiuntur? Quoniam sanguis non
 modo serum in se continet, quod ren trahit deficiente
 urina, sed etiam genituram, qua adtracta nutriuntur testes,
 eaque crassior est urina tenuiorque sanguine: id quod ejus
 speciem constituit; sed quamdiu natura multo indiget all-
 5 mento, ut apud infantes, genituram quoque in universon
 impendit corpus; ubi autem multo opus non habet, hanc
 pubertatis tempore circa testes colligit cum feminarum, tum
 marium, quemadmodum tunc videre licet testes amplificari
 pillosque circa pubem pullulare. Ubi vero post conceptio-
 nem feminæ natura multo sanguine indiget ut foetum nu-
 10 triat et lac mollatur, hanc genituram a testibus revocant
 sanguini remiscet atque ita lac efficit. Testes itaque gallo-
 rum plus adtrahunt e lacte quam e gallorum cibo, cum pro-
 pter similitudinem, tum quia rursus rem sibi familiarem, ge-
 nituram nimirum, in lacte reperiunt, atque hoc modo
 turgidi, concoctu faciles et alibiles redduntur.
2. Quamobrem, si acrimonia a caloris copia producitur, mel
 commendant acris qualitatis particeps, etiamsi illud modice
 quoque calidum esse velint? Censeo id non per sese esse
 acre, sed temperatum, verum lingua proprio suo calore
 illud amplius calefaciens ad acrimoniam deflectit: omne enim
 dulce, ubi calefit, primum quidem acre redditur, post vero
 nimium incalescens admodum amarum efficitur. Quod autem
 saccharum appellant Indi, mellis coagulum est, sole rorem
 qui aeri inest, ad dulcedinem cogente, quemadmodum et
 in monte Libano dicto simile quid generatur; est autem sa-
 30 lis glebulæ simile, candidum, fragile, dulce. Vim id quo-
 que detergendi habet ad modum mellis, quoniam serosæ
 cujusdam detersionis particeps est: unde et coctum, hoc
 mutato, non amplius detergit uti incoctum, sed nutrit potius,
 sive comeditur, sive foris applicatur. Exstat et alia species
 mellis galbanorium dicta, apibus nempe flores depascentibus
 in monte illo, in quo et galbanum oritur, melleque hanc qua-
 35 litatem adtrahente, idque adversus oculorum hebetudinem
 illitum facere potest, utpote viribus calidioribus præditum.
 Quin etiam quod thymum redolet, adversus ventris frigus
 facit, uti et Ponticum, quod amarum est, atque pro quali-
 tatis discrimine ejus vires differant. Ægyptium vero humi-
 dum est et aquosum, quoniam flores multi humoris partici-
 pes sunt, quippe qui largiter flumine rigantur. Omnium
 vero optimum est insulare quodque e montibus et locis
 maritimis provenit, utpote excrementorum expers et sic-
 40 cius, itemque Hymettium, in Hymettio Atticæ monte geni-
 tum, inprimis plantarum arborumque flores suaveolentes,
 puros, bene coloratos et subtiles continente.
3. Cur lac frigidum est, atque etiamsi ejusmodi sit, facile sub-
 igitur probeque nutrit? Quoniam, quatenus e sanguine im-
 mutato provenit, eatenus facilius in sanguinem transit et

αίμα ἔστι λευκαίνωμενον ὑπὸ φύσεως, ὁμιλοῦν δὲ τῷ ἀέρι πλέον ψύχεται. Ββαλλόμενον δ' ἔτι ποσῶς θερμὸν ἔστι, μὴ ὁμιλοῦν τῷ ἀέρι, καὶ σώζει τὴν οἰκείαν δύναμιν, ὡς καὶ τὸ σπέρμα· λευκὸν δὲ καὶ ψυχρὸν ποσῶς ἔστιν, ὅτι ὑπ' ἀέριων λευκῶν καὶ ἀναίμων καὶ ἥττον θερμῶν ὄντων ἐν τοῖς μαστοῖς μεταβάλλεται. Οὐ δεῖ δ' αὐτὸ πυτῖα πηγνύειν· κακοστέμαχος γὰρ καὶ δυσανάδοτος· ἀλλὰ μᾶλλον ὁπῶς συκῆς, ἢ ἐχίνω ὀρνιθοῦ πλύνας, ἢ κνήκω. Ἡ μέντοι πτισάνη εὐαλλοίωτος μὲν, ἀλλ' ἥττον τρώφιμος· ὁ δὲ χόνδρος τοῦ ἀλικος τρώφιμος μὲν, δυσαλλοίωτος δέ, ὅθεν καὶ ὀξυμελιτι ἐσθίεται τριβεῖς.

δ'. Διὰ τί τὰ ἐν τῷ πνεύμονι ἔλκω ἀνάτα; Πρῶτον μὲν ὅτι πᾶν τὸ δευόμενον ἰσσεως ἡμερίας δεῖται, ὡς καὶ τὸ ποδός· ἀκω ἀκίνησι· ἢ γὰρ κίνησις σύρροιαν ποιεῖ χυμῶν περιττῶν, οὗτοι δὲ φλεγμονάς· ὁ δὲ πνεύμων ἀκίνητος διὰ τὴν ἀνάγκην τῆς ἀναπνοῆς. Ἄλλως τε τὸ ἔλκος αἰεὶ ἐπίπαγον ποιοῦν οὐ δεῖται ἀνακαθάσειος· οὐ δύναται δέ, εἰ μὴ βηχί, ἀνακαθαίρεσθαι, ἢ δὲ βηχὲ σύντονος οὖσα κίνησις σπαράσσει τὸ ἔλκος καὶ ἀνευρύνει. Ἄλλως τε ὑγρὸν καὶ θερμὸν τὸ μόριον καὶ εὐσηπτον, καὶ [τὸ] βρογχίον τοῦ πνεύμονος ἀναβρωθὲν οὐ δύναται γενέσθαι, εἰ μὴ ὑπὸ μόνης φύσεως πάλιν ἐκ σπέρματος.

ε'. Διὰ τί οἱ φρενιτικοὶ ἐν μὲν τῷ πάθει ἰσχυροὶ, ἀπαλλαγέντες δὲ ἀσθενεῖς; Ὅτι ἐπὶ δυσκρασία κατέχει τὸν ἐγκέφαλον καὶ τὰ νεῦρα, αὕτη δὲ τόνον δίδωσι τοῖς νεύροις πρὸς ἐνέργειαν· ὕστερον μὲντοι ἀπαλλαγέντες αἰσθάνονται λοιπὸν τοῦ κόπου, τῆς διακριτικῆς διανοίας καθαράς ἐπιστοιχούσης τοῖς πάθεσι. Καὶ ἐνυγραθέντα δὲ τὰ νεῦρα μαλακὰ γίνονται καὶ ἀσθενῆ.

ς'. Διὰ τί οἱ πετραῖοι ἰχθύες εὐπεπτοὶ; Ἐπειδὴ πᾶν τὸ πρὸς ταῖς πέτραις ὕδωρ καὶ γαλήνης οὖσης κινεῖται· σκληρὸν γὰρ καὶ μαλακὸν ἐναντιότῃτα ἔχοντα οὐ δύναται ἡσυχάζειν ἀλλήλοισι ὁμιλοῦντα, τὸ δὲ κινούμενον λεπτότερον γίνονται τοῦ ἡμεμοῦντος. Καὶ οἱ ἰχθύες οὖν τῷ ὕδατι συγκινούμενοι ἀπερτίτοι γίνονται. Τῶ αὐτῷ τρόπῳ καὶ αἱ πτέρυγες συνεχῶς κινούμενοι εὐπεπτοὶ εἰσιν.

ζ'. Διὰ τί ἐπὶ τῶν συνεχῶν πυρετῶν ἐν ταῖς παρακμαῖς οὐ λούομεν αὐτούς; Ὅτι οἱ παρὰ φύσιν χυμοὶ ἀπεπτοὶ εἰσιν ἔτι καὶ παχεῖς καὶ ἀντέχονται τῶν σωματίων, οἱ δὲ κατὰ φύσιν λεπτοὶ καὶ εὐδιάρητοι. Τὸ θερμὸν οὖν τοῦ λουτροῦ ἔλκυσει τῇ βίᾳ προτέρους ὡς λεπτούς τοὺς κατὰ φύσιν ἐν ἀρχῇ τοῦ νοσήματος, ἐν καὶ ἐν ἀπεψίᾳ λούσωμεν.

η'. Διὰ τί ἐπὶ τῶν ἐκτικῶν ὕδωρ παρέχουσιν οἱ ἰατροὶ πρὸ τῆς τροφῆς βραχύ; Ἴνα τὰ κατεξηραμμένα στερεὰ μόρια προὔργάνωσι καὶ ἐπιτήδεια γένωνται πρὸς φύσιν στερεᾶς τροφῆς· οὕτω γὰρ καὶ οἱ κωνιατὶ προσραίνουσι τὸν τοῖχον ὕδατι καὶ οὕτω χρίουσι τὴν κοιλίαν.

θ'. Διὰ τί τὰ γλυκεῖα αὖξαι σπλήνα καὶ ἥπαρ; Ὅτι τὸ μὲν ἥπαρ τῇ ὁμοιότητι τῆς κράσεως ἔλκει βῆρον τὰ γλυκεῖα· θερμὰ γὰρ καὶ ὑγρὰ ἀμφοτέρω· ὁ δὲ σπλήν ἔλκων τὸ τραγῶδες τοῦ αἵματος ἐκ τοῦ ἥπατος συνεφέλκεται καὶ αἷμα πλεῖον τῷ εἶναι πλῆθος, τοῦτο δὲ γίνονται μᾶλλον, ὅταν ἐρρωμένην ἔχῃ τὴν ἐκτικὴν· ἀπὸ γὰρ τοῦ ἐπισπᾶν καὶ σπλήν εἰρηται.

ι'. Διὰ τί οἱ τὸν κρόταρον πληγέντες σφοδρὰς ἀπόλλυνται; Ὅτι ὁ μὲς οὗτος ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἐγκεφάλου ἐκπέφυκεν, ὅθεν καὶ πλησίον αὐτοῦ ὑπάρχει. Συμπάσχων οὖν ὁ ἐγκέφαλος καὶ

propemodum sanguis est naturæ vi albescens; aerem vero tangens impensius refrigeratur. Ubi mulgetur vero, quadaamtenus adhuc calidum est, utpote aerem non tangens, servatque propriam virtutem, uti et semen; album vero et aliquatenus frigidum est, quia a glandulis albis exsanguibusque et minus calidis in mammis immutatur. Non autem coagulo cogendum est: ventris enim orificio nocet et difficulter distribuitur, sed potius succo ficulno, aut echino gallinæ loto, aut cnico. Ptisana vero subigitur quidem facile, sed nutrit minus, dum alicæ granum nutrit quidem, sed difficulter subigitur: unde et acetio mulso tritum comeditur.

4. Cur pulmonis ulcera curari nequeunt? Primum quidem quia omne quod sanari debet, quiete indiget, uti testatur effatum illud: « pedis cura immobilitas»: motus enim confluxio humorum superfluatorum ansam dat, hi vero inflammationibus: at pulmo semper movetur propter respirationis necessitatem. Præterea ulcus semper concrementum generat quod repurgari debet; nonnisi tussis autem, repurgari nequit; at tussis, utpote motus validus, ulcus vellicat ac dilatat. Quin etiam humidum et calidum putrediniquè obnoxium est membrum, et fistula pulmonis corrosa nequit generari, nisi iterum a sola natura e semine.

5. Quamobrem phrenitici per ipsum quidem morbum validi sunt, liberati vero debiles? Quia sicca intemperies cerebri occupat et nerva, hæc autem nervis vigorem impertit ad agendum; postea vero liberati jam sentiant lassitudinem, intellectu discernente puro ad affectus adcedente. Nervi quoque madefacti molles et debiles redduntur.

6. Quamobrem pisces saxatiles facile concoquantur? Quia omnis aqua saxa adluens vel per tranquillitatem movetur: res enim dura et res mollis, quippe inter se oppositæ, quiescere nequeunt, ubi se invicem tangunt, et res quæ movetur, tenuior redditur quiescente. Pisces itaque, quippe qui una cum aqua moventur, excrementorum quoque expertes efficiuntur. Eodem modo alæ etiam, quum continuo motu agitantur, concoctu faciles sunt.

7. Cur in febribus continuis per decremента non lavamus ægrotos? Quia humores præter naturam adhuc concoctu difficiles et crassi sunt, partibusque firmiter adhærent; humores vero secundum naturam tenues sunt et facile diffluant. Balnei itaque calor morbi initio primum vi sua adtrahet humores secundum naturam, utpote tenues, si et per cruditatem lavemus.

8. Quamobrem in febribus hecticis paululum aquæ ante cibum propinant medici? Ut partes solidas desiccatas antea humectent, æque aptæ fiant ad alimentum solidum adglutinandum: nam sic quoque artifices tectorii parietem aqua rigant atque tum demum calcem illinant.

9. Quamobrem dulcia augent lienem et jecur? Quia jecur quidem temperamenti similitudine facilius adtrahit dulcia: calida enim et humida sunt ambo; lien vero, quum partem sæculentam sanguinis et jecore adtrahit, una trahit plus sanguinis, quia magna copia adest; hoc autem magis evenit, quando validam obtinet facultatem tractoriam: ab adtrahendo enim splen adpellata est.

10. Quamobrem gravi temporum vulnere icti pereunt? Quia iste musculus ex ipso cerebro provenit; unde et ei vicinus est. Cerebrum igitur affectus et doloris particeps factum atque

συναλγῶν καὶ συναπολαύων τῆς πληγῆς συστέλλεται, σὺν αὐτῷ δὲ καὶ τὸ ψυχικὸν πνεῦμα πιλοῦται, καὶ πλατύνεται, καὶ οὕτως ἡ ψυχὴ μὴ εὐποροῦσα τοῦ ἐπιτηδείου ὀργάνου ἀφίπταται ἐκ τοῦ σώματος· δεσμοῦ γὰρ φθορὰ λύσιν τῶν συμπλεκάντων ἀποτελεῖ.

10 α'. Διὰ τί οἱ ἐμβρόντητοι ἀπόλλυνται, ἢ κωδούνται καὶ ἀνόητοι γίνονται; Τῷ αὐτῷ πάλιν λόγῳ· ὁ γὰρ ἄμετρος κτύπος τῆς βροντῆς διὰ τῆς ἀκοῆς εἰσὶν εἰς ἐγκέφαλον πλήττει πάλιν σφοδρῶς τὸν ἐγκέφαλον καὶ τὸ ψυχικὸν πνεῦμα, καὶ τοῦτο πάλιν συστέλλεται καὶ παχύνεται καὶ ἀνόμιον ψυχῇ γίνεται πρὸς ἐνέργειαν. Εἰ δ' ἄμετρος παχυνθεῖσι, καὶ χωρισμὸν ποιεῖται τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, καὶ διὰ τοῦτο θάνατον.

15 β'. Διὰ τί τοῦ φωτὸς τὸ μὲν λεκιθῶδες εὐπεπτόν ἐστι, τὸ δὲ λευκὸν δύσπεπτον; Ὅτι τὸ μὲν χρυσοειδὲς θερμὸν ἐστι, τὸ δὲ λευκὸν ὑγρὸν καὶ ψυχρὸν. Ἰσθι οὖν οἱ ἐκ τεσσάρων στοιχείων ἐστίν· τὸ μὲν γὰρ ὀστρακῶδες ἔοικε τῇ γῆ, ψυχρὸν καὶ ἕρπον ὑπάρχον, τὸ δ' ὑγρὸν τῷ ὕδατι, ὑγρὸν καὶ ψυχρὸν τυγχάνον, τὸ δ' ἐν αὐτῷ πνεῦμα τῷ ἀέρι, ὑγρὸν καὶ θερμὸν, τὸ δὲ λεκιθῶδες τῷ πυρὶ, θερμὸν καὶ μετρίως ἕρπον δὲ μετέχει δὲ καὶ τῆς χροιάς τοῦ πυρός, καὶ εἰ μοι συγχωροῖσι εἰπέιν, ἔοικεν εἶναι μίμμημα κόσμου· καὶ αὐτὸ γὰρ σφαιροειδές, ἐκ στοιχείων τεσσάρων, μετέχον καὶ δυνάμειως ζωτικῆς.

25 γ'. Διὰ τί τῶν κωλικῶν ἡ κόπρος βολβιτωδῆς; Διότι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ φλέγματος ἔχει τὴν γένεσιν τὸ πάθος, τοῦτο δὲ τῷ πλήθει σηπόμενον πνεύματα τίκτει, ἃ τὴν κώπρον προσυπενδυσόμενα, καὶ διογκοῦντα ταύτην, καὶ φυσῶντα ὡς τῆν τῶν βοῶν ποιεῖ, ὅθεν πολλάκις καὶ ἐπινηγῆται ὕδατι διὰ τὴν κωλύτητα τοῦ πνεύματος. Καὶ ἡ τῶν βοῶν δὲ διαπνευματοῦται κόπρος διὰ τὸ πολλὴ τροφῇ κεχρησθῆαι ἀχυρῶδες καὶ τῷ πλήθει πνεύματα πλεῖστα τίκτειν.

35 δ'. Διὰ τί ἐπὶ τῶν τῆν μήνιγγα τῆν παχίαν τοῦ ἐγκεφάλου τετρομμένον μύκητες ἐξίσαι διὰ τῆς διαίρεσεως; Ὅτι αἰεὶ τοῦ ἐγκεφάλου ἀτμούς γεννῶντος καὶ διαφοροῦντος αὐτοὺς διὰ τῶν βαρῶν τοῦ κρανίου, νῦν εὐρίσκοντες ἀναπέτειαν πλεῖστον τῆς διαίρεσεως, δι' αὐτῆς ἐξίσαι ἀθρόως, καὶ ὁμιλοῦντες ψυχρῶ τῷ ὀστέφ πῆγνυνται καὶ τῇ ἀπλότῃ ἐξαπλοῦνται καὶ λαμβάνουσι σχῆμα μυκήτων, ἀνωθεν μὲν ὄντες πλατεῖς, κάτωθεν δὲ στενοί· οὕτω γὰρ καὶ ἀκνὸς ἐρισκων πολλὰς ὀπὰς καὶ θυρίδα μίαν, βῆρον καὶ ἀθρόως διὰ τῆς θυρίδος ἐξεῖσιν ἥπερ διὰ τῶν ὀπῶν.

45 ε'. Διὰ τί τὸ φλέγμα παχὺ ὄν, καὶ διὰ τοῦτο κατωφερές, πολ- λάκις τῶν ποδῶν ἀνεισιν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν, ἢ ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς; Φημί οἱ οὗ τὸ φλέγμα καθ' ἑαυτὸ ἀνεισιν, ἀλλ' ἢ ἀποκριτικὴ δύναμις ἐστὶν ἢ ἐνὸς ἐκάστου μορίου ἀποδιώ- κουσα ἐπὶ τὸ ἄνω, ἀχρις ἂν εἰς τὸ ἀσθενέστερον πάντων τῶν μορίων ἀποδιωχθῆν ἔλθῃ, κάκεινο δι' ἀσθένειαν μὴ εὐ- νηθῆ ἀποσεισασθαι, ἀλλὰ μείνῃ ὑπ' αὐτοῦ βαροῦμενον καὶ βευματιζόμενον· οὕτω γὰρ ἐάν τις ἀνθρακα πυρὸς πολλῶν παρόντων βίβη τινί, κάκεινος ἐτέρω, καὶ ἄλλος ἄλλω, τῇ 50 ἰσχύι αὐτὸν ἀπορρίψουσιν, ἀχρις ἂν εἰς τὸν ἀσθενέστατον ἐλθὼν ἀπομείνῃ.

55 ζ'. Διὰ τί ἐν λοιμικῇ καταστάσει πολλοὶ ἀπόλλυνται κατὰ πάθος ἐν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατὰ τὴν αὐτὴν ἡλικίαν, καὶ δοκεῖ ὡσπερ ἀνατρέπειν τὴν ἀπὸ τῶν ἀστέρων εἰμαρμένην; Φημί οἱ οἱ ἐκληρώθησαν ἀπὸ τῆς ἀστέρως κινήσεως κατὰ τὴν αὐτῶν ἀπότειν ὀλιγοχρόνιοι, οὗτοι θάπτον ἐλέγ- χονται καὶ ἀλίσκονται ὑπὸ τοῦ λοιμοῦ κινούμενοι· οὕτω

simul vulnere perfruens contrahitur; una cum eo vero et spiritus animalis stipatur et complanatur, atque sic anima instrumento idoneo destituta evolat et corpore: vinculi enim vernices rerum colligatarum solutionem efficit.

11. Cur tonitru percussus pereunt, aut voce et mente privantur? Eadem rursus ratione: immanis enim tonitrus strepitus per auditum intrans cerebrum, rursus violenter ferit cerebrum et spiritum animale, atque hic rursus contrahitur ac spissatur dissimillisque fit animæ ad agendum. Quodsi vero ultra modum spissatur, separationem quoque animæ et corporis, atque hinc mortem, efficit.

12. Quamobrem vitellus quidem ovi facile concoquitur, albumen vero difficulter? Quia res aureæ quidem calidæ sunt, albæ vero humidæ et frigidæ. Scito igitur ovum et quatuor elementis compositum esse: pars enim testacea terræ similis est, quippe frigida et sicca; liquida vero aquæ, utpote humida et frigida; spiritus porro qui eo continetur, aeri, utpote humidus et calidus; vitellus tandem igni, quum calidus et modice siccus sit; ignis quoque coloris particeps est, atque si mihi veniam dicendi concedas, mundi imago esse videtur: nam ipsum quoque globum refert, et quatuor elementis conflatum, facultatis vitalis insuper particeps.

13. Quamobrem colicorum stercus simum refert bubulum? Quia morbus plerumque et pituita originem petit, hæc autem propter copiam putrescens flatus gignit, qui stercus subeuntes et tumefacientes infantesque bubulo simile efficiunt: unde sæpe et aquæ innatæ propter flatus levitatem. Boum stercus item flatibus penetratur, quoniam multo utuntur alimento paleæ simili, atque propter hanc copiam plurimos gignunt flatus.

14. Cur apud crassæ cerebri membranæ vulnera passos fungi per incisuram prodeunt? Quia cerebro semper vapores generante ac per calvarii suturas dissipante, hi vapores nunc, reperta amplissima incisuræ apertura, per eam confertim exeunt et, contacto osse frigido, coagulantur et simplicitate sua explicantur ac figuram fungorum induunt, quum superne quidem lati, inferne vero angusti sint: sic enim et fumus, inveniens multa foramina et fenestram unicam, facilius ac confertim per fenestram exit quam per foramina.

15. Quamobrem pituita, etiamsi crassa sit, atque propterea inferiora petat, sæpe a pedibus ad caput, vel ad oculos ascendit? Censeo pituitam non per se ascendere, sed facultatem secerentem eam esse quæ ab unaquaque parte sursum abspellit, donec ad omnium partium debilissimam abspulsa veniat, eaque propter debilitatem non possit excutere, sed persistet pituita gravata et fluxione laborans: sic enim si quis carbonem igneum, multis presentibus, ad alium rejiciat, hic vero ad alium, aliusque ad alium, vi eum rejicient, donec ad debilissimum perveniens loco manserit.

16. Cur in constitutione pestilenti moriuntur multi uno affectu, idque plerumque eadem ætate, videturque quasi subvertere fatum a sideribus profectum? Censeo quicumque ipsorum ortu a siderum motu brevem ætatem sortiti sunt, hos citius redargui et capi peste motos: sic enim et domus

γὰρ καὶ οἶκία παλαιὰ καὶ σαβρὰ θάττον ὑπ' ἀνέμου σφοδρῶς καταπίπτει ἤπερ ἡ ἰσχυρὰ καὶ νέα διὰ τινά τοιαύτην ἀστέρην ἀπόρροισιν λοιμικῆν.

- ιζ. Διὰ τί ὁ πολὺς δῆμος ἐπὶ τῶν κραυγαλῶν φησὶν οἶνον
5 οἶνον διαλύσθαι, τὴν ἐξ αὐτοῦ κεφαλαγίαν; Φημί τοῦτο ἰδιωτικὸν μὲν, ἀληθές δὲ τυγχάνειν· τὴν γὰρ ἀπὸ τῆς πολλῆς θερμότητος γενομένην ἐκλυσιν ἕτερος οἶνος εἰσιῶν καὶ ἀποδιώκων αὐτὴν, βῶννυσι ταῦτα καὶ παρασκευάζει διώκειν καὶ ἀποκρούεσθαι τὰ συναχθέντα ὑπ' αὐτοῦ πνεύματα
10 βαροῦντα τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ σῶμα, καὶ μάλιστα ὁ κεκραμένος ἐκλύει τὴν τοῦ προτέρου θερμότητα δι' ἣν καὶ ἡ ἐκλυσις· ὀλίγος μὲν γὰρ οἶνος πινόμενος ὑγίαν ποιεῖ, σύμμετρος δ' εὐφρασίαν, ἀμετρος δὲ μέθην καὶ παραρροσύνην, καθὼς καὶ Θέογιγος ὁ ποιητὴς εἶπεν περὶ τοῦ συμμέτρου οἴνου φάσκων (210-11 ed. Schneid.).

οἶνος πινόμενος πούλις κακός· ἦν δὲ τις αὐτὸν πίνῃ ἐπισταμένως, οὐ κακός, ἀλλ' ἀγαθός·

- ὅθεν οὐκ ἀσκόπως μυθεύουσι τῷ Διονύσῳ βράχην ἐπεσθαι
διὰ τὴν ἐκ τοῦ οἴνου χορείαν· σατύρους δὲ διὰ τὴν εὐκινησίαν· Λύδην δὲ διὰ τὸ τινὰς ἐκλύεσθαι ἐξ αὐτοῦ· πάρ-
20 δον δὲ διὰ τὴν παικίλην φαντασίαν τῶν οἰνωμένων· διάφορον γὰρ ἕκαστος καὶ ποικίλον ἀναλίσχεται λογισμὸν ὑπὸ τοῦ οἴνου κινούμενος· πολὺστικτος γὰρ καὶ ἡ δορὰ τοῦ ζώου· μίαν δὲ βράχην μανείσαν καὶ δρᾶσασαν φόνον, τὴν Ἀγαυὴν μητέρα τοῦ Πενθέως· πολλοὶ γὰρ ὑπερμεθυσθέντες ἐτρέπ-
25 πησαν εἰς φόνον· γυμνὸν δὲ τὸν Διόνυσον διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ οἴνου γινωμένην φανέρωσιν τῶν πινόντων τοῦ λογισμοῦ· ποθησι δ' Ἀφροδίτην καὶ Ἀριάδην· τοῖς γὰρ οἰνωθεῖσι παρέπεται πλείστη γυναικῶν ἐπιθυμία· ἔχειν δὲ καὶ φαλακρόν τι διὰ τὸ μάλιστα τὸν ἐγκέφαλον ἐρημοῦν καὶ βλάπτειν καὶ μωραίνειν τὸν πλὴν οἶνον· ὅθεν καὶ Μάρωνα προσηγόρευσαν· ἔχειν δὲ καὶ Πᾶνα, τουτέστιν αὐτὸ τὸ πᾶν εἶναι τοῦ οἴνου τὴν δύναμιν, ἢ πάλιν διὰ τὴν διαφο-
30 ρον χορείαν καὶ δύναμιν τοῦ οἴνου· καὶ γὰρ οὗτος πολυσχημάτιστος ἔστι καὶ πολυχρωμάτος· ὑπὸ πυρὸς δὲ κεραυωθέντα καὶ ἐν τῷ μηρῷ βληθέντα, διότι πολλὰκις ὁ οἶνος ἠλιαζόμενος τελειοῦται τῇ κράσει καὶ τῇ δυνάμει τοῖς κεράμοις κρυπτόμενος· τέσσαρας δὲ γυναῖκας εἶναι ἀδελφὰς διὰ τὸ τέσσαρας τροπὰς ἔχειν τὸν οἶνον. Ἄκουε δὲ καὶ περὶ
40 τοῦ Πανός, οὗ βούλονται αὐτὸν εἶναι τὸ πᾶν τοῦ κόσμου· δύο μὲν γὰρ κέρατα περιτεθέασι τῇ κεφαλῇ διὰ τὴν διπλὴν φύσιν τοῦ παντός· τὸ γὰρ πᾶν ἄρρεν καὶ θῆλυ τὸ κατὰ μέρος κατέστηκεν, ὥσπερ καὶ ἥλιος καὶ σελήνη· ὁ μὲν γὰρ ἔστι παρακτικὸς ἀντὶ σπέρματος τῶν ἰδίων φωτῶν πρὸς τὴν σελήνην, ἡ δὲ δεκτικὴ ὑπάρχει καθάπερ καὶ τὸ θῆλυ γένος· ἐτι γε μὴν ζωὴ καὶ θάνατος, γένεσις καὶ φθορὰ, ὡς δηλοῖ σελήνης τὰ φῶτα αὐξανόμενα καὶ μειούμενα καὶ ἡ σφαῖρα κινουμένη καθ' ἑκάστην ἀπ' ἀνατολῶν ἐπὶ δυσμᾶς, οἱ δ' ἑπτὰ ἀστέρες ἐναντίαν ὁδὸν ἀπὸ δυσμῶν
50 ἐπ' ἀνατολὰς, ὡς δείκνυσι τοῦτο πλὴν πάντων τῇ ὕψει τῶν κινουμένων ἀστέρων. Ἔχει δὲ καὶ τὸ σῶμα διφυές, τὸ μὲν ἄνω ἀνθρωποειδές, τὸ δὲ κάτω προβατοειδές, διότι καὶ τοῦ παντός τὸ μὲν ἄνω μέρος περιέχει λογικούς δυνάμεις, τὸ δὲ κάτω καὶ ἀλόγους· μὴ ἤρμεϊν δὲ τῇ στάσει διὰ τὴν ἀεικινήσιον τῆς φορᾶς καὶ τὴν βουστήν φύσιν τῆς ὕλης· πεφιλημένοι δὲ τὴν Ἥχῳ· ποθεῖ γὰρ ἡ οὐρανία σφαῖρα τὴν ἐναρμόνιον κίνησιν καὶ τῇ ταύτης ἐφέσει κυκλοφορικῶς ἀεὶ φέρεσθαι. Ἀναλογεῖ δὲ τῷ οἶνῳ τὸ αἷμα κατὰ κράσιν καὶ οὐσίαν· ὥσπερ γὰρ ἐξεθέ-

vetusta et vieta citius a vento vehementi dejicitur quam valida et nova propter aliquod ejusmodi siderum effluvium pestiens.

17. Cur vulgus de crapulis dicit, vinum vino solvi, capitis nempe dolorem ab eo profectum? Censeo hoc vulgare quidem, sed verum esse: debilitatem enim a caloris copia profectum allud vinum intrando depellens, corroborat hæc, et mollit depulsionem ac discussi nem flatuum ab eo collectorum, qui caput et corpus gravant; atque inprimis vinum temperatum dissolvit prioris vini calorem, a quo pendet etiam debilitas: parum enim vini si bibitur, sanitatem facit, modica vero copia hilaritatem, inmodicæque ebrietatem et delirium, ut Theognis quoque poeta refert, de modico vino inquilens:

Multum vinum si bibitur, malum est: si quis vero id bibat perite, non malum est, sed bonum:

unde haud inepte fabulantur, Bacchum insequi baccham propter vini choream; item satyros propter agilitatem, Lydamque, quia nonnulli resolvuntur a vino, pardamque propter variam vinolentorum imaginationem: diversum enim ac varium recipit ratiocinium unusquisque qui a vino agitur: multis namque maculis distincta est pellis animalis; bacchamque unam furore percussam homicidium perpetrasse, Agaveam nempe matrem Penthei: multi enim ultra modum inebriati ad homicidium se converterunt; nudam vero fingunt Bacchum propter consilii patefactionem quem bibentibus parit vinum; cupivisse autem Venerem ac Ariadnen: vinolentos enim comitatur plurima mulierum cupido; exhibere et calvitium quamdam, quia inprimis cerebrum vastat pervertitque ac infatuat copia vini: unde et Maroni cognomen ei indiderunt; adesse ei et Panem, id est ipsum universum esse vini facultatem, aut rursus propter varium vini colorem et facultatem: nam illud quoque versicolor est et diversissimas induit species; fulminis igne ictum ac femore receptum, quia solis ardori expositum vinum sæpe, quod ad temperamentum et facultatem, perficitur, intra scitilia latens; quatuor tandem sorores uxores esse Baccho, quia quatuor mutationes subit vinum. Audi et de Pane, quod eum mundi universitatem esse censent: duo enim cornua circumponunt capiti propter duplicem universi naturam: nam universum pro singulis partibus masculinum est ac femininum, quemadmodum et sol lunaque: ille enim seminis loco propriam lucem præbet lunæ, hæc vero recipit, uti et sexus femineus; quin etiam vita et mors, ortus ac interitus, ut docet lunæ jubar augmento et decremento sphaeræque motus quotidianus ab ortu ad occasum, septemque siderum contrario itinere meantium ab occasu ad ortum, ut omni alia re melius demonstrat siderum quæ moventur, inspectato cursu. Habet et corpus geminum, superne quidem humanum, inferne vero ovillum, quia universi item pars superior rationales continet facultates, inferior vero et ratione carentes; nunquam autem stando quiescere fingunt Panem propter sempiternum motus tenorem et caducam materis naturam; amasse autem Echo: cupit enim celestis sphaera motum modulatum ac hujus appetitu itinere orbiculari perpetuo ferri. Respondet autem vino sanguis, cum temperie, tum substantia: quemadmodum enim exposuimus vinum esse quadripartitum,

μεθα τὸν οἶνον τετραμερῆ, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὸ αἷμα ἔχει γὰρ τὸ ὕδατωδέστατον μέρος ὅπερ ἔλκουν οἱ νεφροί· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἀναλογεῖν ὡς ἄνθος, ὅπερ ἔλκει ἡ χολοδόχος κύστις, καὶ τὸ παχὺ καὶ τρυγῶδες, ὅπερ ὁ σπλὴν ἔλκει, καὶ αὐτὸ τὸ οἰνώδες καὶ καθαρὸν τοῦ αἵματος, ὅπερ ἀναδιδόμενον, καθάπερ καὶ οἶνος, ἐν τῷ σώματι τρέφει τὰ μέρη.

17. Διὰ τί τρωθείσα βάλανος καὶ γνάθος τὰ λεπτὰ οὐ κολλᾶται; Καθὰ ὅσα ἀπὸ σπέρματος γέγονεν ἀπὸ φύσεως, ταῦτα παλιγγενεσίαν οὐχ ὑπομένει τὴν αὐτὴν, ὡς νεῦρον, φλέψ, ὑμένες καὶ τὰ παραπλήσια. Ἐκκότως οὖν καὶ ταῦτα νευροειδῆ ὄντα τελείαν οὐχ ὑπομένει τὴν γένεσιν· τὰ μέντοι ἐξ ἀρχῆς ἐξ αἵματος διαπλασθέντα πάλιν γεννᾶται· τῷ δὲ παντὸς βίον κεκτῆσθαι σπέρμα * διὲ δν.

18. Διὰ τί τὰ γίγαρτα καὶ τὰ σῆσαμα καὶ κεγγραμίδες ὑγιῆ καταπινόμενα πάλιν ὡμὰ διὰ γαστρός ἐκκρίνεται; Ἡ διὰ τὴν πολλὴν συμκρότητα καὶ ξηρότητα οὐ πέττεται; Ἡ ὅτι τὸ τελειον περιέχουσι τῆς γεννητικῆς σποράς; διὸ καὶ σφαιροειδῆ, ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον σῶα παραμένουσιν· τοῦτο γὰρ τὸ σχῆμα τελειώτερον ἐστὶ παρὰ τῷ θεῷ παρὰ πάντα τὰ σχήματα, λέγω δὲ τὰ τετράγωνα, κυβοειδῆ, πυραμοειδῆ, κυλινδροειδῆ, φροειδῆ, φακοειδῆ καὶ τὰ ὅμοια.

19. Διὰ τί ἐπὶ τῆς ἐμφράξεως τῶν κυρτῶν τοῦ ἥπατος ἡ κατακλιεῖ κατασπᾶται; Ὅτι ἡ ἀπὸ τῶν κυρτῶν τοῦ ἥπατος στελεχιαία φλέψ ἀνοῦσα πρὸς τὴν κατακλιεῖ ἀπὸ τῆς ἐμφράξεως καὶ πληρώσεως εὐρυνομένη τὸ μήκος μειοῖ καὶ σπᾶ ἐπὶ τὸ κάτω, καθάπερ τὸ ἔντερον πληρούμενον σαρκῶν, ἢ ἄλλων σωμάτων τινῶν, αὕτη δ' ἐλκομένη συγκατασπᾶ καὶ τὴν κατακλιεῖ καὶ οὕτω τὴν δδύνην ἐπιφέρει. Ἐχουσι δὲ ξηροδῆχτον· ἡ γὰρ δυσκρασία τοῦ ἥπατος ἀνοῦσα πρὸς τὰ ἀναπνευστικὰ ἐπεγειρεῖ ταῦτα πρὸς ἀπόκρισιν, καὶ ποιεῖ ἐπ' αὐτὰ βήχα.

20. Διὰ τί ἡ μήτρα παρὰ πάντα τὰ μέρη ἐνδοθεν τραχεῖα γέγονεν, ἐξοχὰς ἔχουσα δεσ καλοῦσι κοτυληδόνας; Διὰ τὴν ἀντοχὴν τῶν σπερμάτων· πᾶν γὰρ ὑγρὸν εὐόλισθόν ἐστὶν ἐν λείῳ σώματι· οὕτω γὰρ καὶ οἱ κονιῶντες τοὺς τοίχους προσκολάπτουσιν αὐτοὺς πρὸς τὸ τὸ κοιλώματα γίνεσθαι τῆς διαμονῆς τῶν κονιῶν ἀσφαλίσματα· τοῦτου γὰρ χάριν καὶ αὐτὸ τὸ σπέρμα κολλῶδες κατεσκευάσεν ἡ φύσις πρὸς ἀντοχὴν τῆς διαμονῆς.

21. Διὰ τί ἐν ἀρίστω πολλοὶ ὑπερεμπλησθέντες οὔρου καὶ αἰδεσθέντες ἐξουρηῶσι παρελύθησαν, καὶ ἰσχυοῦσαν ὑπέμειναν; Ὅτι τῇ ὑπερπληρώσει σφόδρα διαταθείσα ἡ οὐροδόχος κύστις καὶ ἄγαν ἐξογκωθείσα τὴν ἐν τῷ χιτῶνι κατὰ φύσιν ὑγρότητα ἐξέθλιψε καὶ διὰ τοῦτο κατεξήρανε ταύτην καὶ εἰς ξηρὰν δυσκρασίαν μετερρῦμισε, καὶ οὐκέτι ἠδυνήθη συσταθῆναι, καθάπερ καὶ βύρσα ὑπερξηρανθεῖσα οὐκέτι ἐκταθῆναι ἠδυνήθη, εἰ μὴ ἐν ὑδρελαίῳ ἐνυγρηνθῆ. Ἡ δὲ στραγγουρία τὸ ἐναντίον, ἡ τις γίνεται διὰ παράλυσιν τοῦ μυὸς τοῦ κλειστοῦ τὸν τράχηλον τῆς οὐροδόχου κύστεως, ἢ δι' ἐλκωσιν αὐτῆς, ἢ διὰ λίθου παρουσίαν, δακνομένης, ἢ βαρυνόμενης καὶ ἐρεθισομένης ἐκκρίνει αὐτὸ τὸ πρὸς ὀλίγον συναγόμενον οὔρον ἐν αὐτῷ. Δυσουρία δὲ κοινὸν ἐστὶν ὄνομα, τοῦτέστι τὸ δυσχερῶς οὔρειν, ὡς δυσπεψία καὶ δυσκοίτα καὶ δύσπνοια.

eodem modo et sanguis : habet namque partem aquæ persimilem, quam trahunt renes : eodem modo et partem flori respondentem, quam trahit vesicula fellea ; Item partem crassam et fæulentam, quam trahit lien ; habet quoque ipsam partem vinosam ac puram sanguinis, quæ ascendens ad modum vini, in corpore nutrit membra.

18. Quamobrem glans vulnerata ac pars tenuis genarum non conglutinantur? Quatenus omnia quæ e semine construxit natura, hæc non iterum eandem admittunt generationem, ut nervus, vena, membranae et similia. Merito igitur et hæc, utpote nervosa, perfectam non admittunt generationem; quæ vero primitus e sanguine constructa sunt, iterum generantur; semine autem indigent, quia universi vitam participant.

19. Quamobrem vinacea, sesama, et grana ficulina, si integra devorantur, rursus cruda per ventrem excernuntur? An propter insignem exiguitatem ac siccitatem non concoquuntur? An quia perfectionem continent rationis generatricis? Idcirco et, globosa quum sint, plerumque incolmia manent : hæc enim figura perfectior est apud deum præter omnes alias, quadratum inquam, cubum, pyramidem, cylindrum, ovum, lentilicam et similia.

20. Quamobrem obstructa Jocinoris superficie convexa, jugulum detrahitur? Quia vena caudicalls a convexa Jocinoris superficie orta, indeque ad Jugulum ascendens, dum ab obstructione et repletionem dilatatur, longitudinem minuit ac deorsum trahit, quemadmodum intestinum carnis, aut aliis quibusdam corporibus, repletum; hæc autem vena, dum trahitur, una detrahit quoque jugulum, atque sic dolorem infert. Habent autem tussiculam siccam : Jocinoris enim intemperies ad respirationis instrumenta ascendens, excitat hæc ad excernendum, liaque tussim infert.

21. Quamobrem matrix præter omnes alias partes intus aspera est eminentiis instructa quas acetabula adpellant? Ad semen retinendum : omnis enim humor facile delabitur a corpore lævi : nam sic et qui parietes calce oblinunt, hos tundunt, ut foveæ tutamenta fiant adhærendæ calcis : hujus enim gratia ipsum quoque semen glutinosum paravit natura, ut adhærendo perstaret.

22. Quamobrem multi post immodicam urinæ per prandium repletionem mingere veriti resolutionem ac urinæ retentionem passi sunt? Quia immodica repletionem admodum distensa valdeque tumefacta vesica urinaria humorem naturaliter tunicæ inditum expressit, atque ideo eam desiccavit ac ad siccam intemperiem migrare jussit, nec amplius contrahi potuit, quemadmodum et corium ultra modum desiccatum non amplius extendi potest, nisi aqua et oleo humectetur. Urinæ autem stillicidium contrarium est, sitque ob resolutionem musculi cervicem vesicæ urinariæ claudens, aut propter ipsius ulcerationem, aut quia calculus in ea adest, quum mordeatur, aut gravetur, atque ad excernendam excitetur urinam ipsam quæ pedetentim in ea colligitur. Urinæ vero difficultas commune nomen est significatque quod ægre mingunt, quemadmodum coquendi, audiendi et respirandi difficultas.

ΤΜΗΜΑ Β.

- α'. Διὰ τί οἱ τὴν κάτω κοιλίαν βεμματιζόμενοι καταδιψοῦσι γίνονται; Ὅτι τῶν ὑγρῶν κάτω φερομένων, ἀναξηραίνεται τὰ πρὸς τῷ στομάχῳ· κατὰ ξηρότητα δὲ τὸ δίψος.
- β'. Διὰ τί δακρύουσι οἱ λυπούμενοι; Πνεύματος πάθος ἐστὶν ἢ λύπη· ἀνατρέχει οὖν ἐπὶ τὴν μὴνιγγα, καὶ ἀθρόως ἐκβλίσκει τὸ παρακείμενον ὑγρὸν. Τὸ δ' αὐτὸ καὶ τοῖς χαίρουσι γίνεται.
- γ'. Τίτι διαφέρει σπάδων εὐνοῦχου; Ὅτι ὁ μὲν εὐνοῦχος μειράκιον ὄν, τῶν διδύμων ἐστέρηται, ὁ δὲ σπάδων προκόψας ἤδη τὴν ἡλικίαν.
- δ'. Διὰ τί οἱ σπάδοντες οὐ φέρουσι γένεια; Ὅτι ὑστερεῖ ἐπ' αὐτῶν τὸ θερμὸν ὑπὸ θερμασίας γὰρ αὔξονται τρίχες.
- ε'. Διὰ τί οἱ μὲν εὐνοῦχοι ἀξυφώνοι, οἱ δὲ γάλλοι οὐ; Ὅτι οἱ μὲν στενοὺς ἔχοντες τοὺς πόρους ἐκτέμνονται, οἱ δὲ ἤδη εὐρύτερους ἀποκόπτονται· διὰ στενοῦ δὲ πνεῦμα φερόμενον λεπτὸν ἦχει, δι' εὐρύτερου δὲ βαρύτερον.
- ς'. Διὰ τί μετὰ τὴν ξηρὰν καὶ ὑγρὰν τροφὴν ἐρευγόμεθα; Ὅτι κτᾶται τοῦτοις πνεῦμα. Τῆς οὖν ἀσθενεστεράς τροφῆς κάτω χωριζομένης, λεπτομερὲς ὄν τὸ πνεῦμα ἐπὶ τοὺς ἄνω τόπους ἑαυτοῦ κουφίζει.
- ζ'. Διὰ τί πλείον τινὲς τιῶν συνουσιάζουσιν; Ὅτι μᾶλλον τινὲς τιῶν θερμότεροι.
- η'. Διὰ τί οἱ ἀπὸ φωτὸς εἰς συνηρεφεῖς οἴκους εἰσελθόντες οὐχ ὀρώσιν εὐθέως; Ὅτι τὸ μέλαν κατὰ ὄν, ἀποκρύπτει τὴν βλέπτικὴν οὐσίαν ταύτην ἐπιμεινασα. *
- θ'. Διὰ τί αἱ γυναῖκες τὴν ὑστέραν παθοῦσαι παρακόπτουσιν; Ὅτι νευρώδης οὐσία ἐστὶν· ἔχει δὲ τὰς ἀρχὰς ἀπὸ στομάχου καὶ μνηίγγων, ὅθεν καταπέπλεκται.
- ι'. Διὰ τί ἐμμηνα γίνεται; Ὅτι ταῖς θηλείαις ἀργότερον βίον ζώσας τὸ περίττωμα πολὺ πλείον, πολὺ δὲ τὸ αἷμα πανταχοῦ. Τὸ περισσὸν οὖν ἐκκρίνεται κουφισμοῦ χάριν.
- α'. Διὰ τί ἐπὶ τοῖς λοιμοῖς, ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον, ὀφθαλμοὶ προκατάρχονται; Ὅτι τοῦ πνεύματος πείσις ἐστὶν ὁ λοιμός. Τροπῆς οὖν περὶ αὐτὸ γινομένης, ἄνω φερόμενον τὸ πνεῦμα τὴν δρασιν ταρασσει· ἔκει γὰρ μᾶλλον ἐστὶ λεπτὸν καὶ εὐρύτερον.
- β'. Διὰ τί οἱ τρομικοὶ πίνοντες παραφέρονται; Ὅτι πολύθερμος ὁ οἶνος. Πολλὸς οὖν γενόμενος τοῖς νευρώδεσιν ὑπεσέρχεται καὶ ταρασσει τὸ πνεῦμα τὸ ἐν αὐτοῖς, τοῦτο δ' ἐπὶ μνηίγγας φέρεται.
- γ'. Διὰ τί τὰ μὲν ἄλογα ζῷα τεχθέντα περιπατεῖ εὐθέως, οἱ δ' ἄνθρωποι οὐ; Ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν ἀλόγων ἴσον ἐν παντὶ μέρει τὸ θερμὸν, ἐπὶ δὲ τῶν βρεφῶν πλείον περὶ τὴν κεφαλὴν. Ὅταν οὖν ὀμαλισθῇ πανταχοῦ τὸ θερμὸν, ἀνίσταται.
- δ'. Διὰ τί οἱ σπῶμενοι πυρέξαντες ἀπαλλάσσονται τοῦ σπῶσθαι; Ὅτι θλιβομένου τοῦ ἐν τοῖς νεύροις πνεύματος καὶ ψυχομένου ὁ σπασμὸς γίνεται, ὑπὸ θερμασίας δὲ λύεται, θερμὸς δ' ὁ πυρετός.

SECTIO II.

1. Cur admodum siticulosi redduntur qui ventris inferioris fluxione laborant? Quia humoribus inferiora petentibus, desiccantur partes ori ventriculi vicinæ; a siccitate autem pendet sitis.
2. Cur lacrymantur moerentes? Spiritus adfectus est moeror: reocurrat igitur ad cerebri membranam et confertim exprimit humorem illic obvium. Idem et gaudentibus evenit.
3. Qua re differt spado ab eunuchō? Quod eunuchum quidem adolescentuli ætate testibus privarunt, spadonem vero protracta jam ætate.
4. Cur spadones barbam non gignunt? Quia calor eorum tardat: a calore enim augentur pili.
5. Cur eunuchi quidem acutam habent vocem, galli vero non? Quia illi quidem, dum tenuis habent meatus, exsecantur, hi vero, ubi jam latiores, castrantur; spiritus autem per angustum iter means, tenue sonat; per latius vero gravius.
6. Cur eructamus post alimentum, cum siccum, tum humidum? Quia una cum his spiritum sibi comparat. Dum igitur alimentum debilius deorsum secerntur, spiritus, utpote subtilis, ad superiora elevatur.
7. Quamobrem frequentius alii aliis coeunt? Quia alii aliis calidiores potius.
8. Quamobrem qui e luce profecti opaca intrant cœnacula, non confestim vident? Quia nigrum, utpote crassum, occultat substantiam visus, ei insidens.
9. Quamobrem mulieres utero laborantes delirant? Quia nervosa substantia est, originemque petit a ventriculi orificio et cerebri membranis: unde implicatus est.
10. Cur fit menstrua purgatio? Quia feminæ vitam degentes otiosiores multo majorem excrementi copiam colligunt, multusque sanguis ubique adest. Superfluis igitur excernitur levandi gratia.
11. Cur in pestibus plerumque auspicantur lippitudines? Quia spiritus adfectus est pestis. Mutatio igitur circa illum ubi obtinet, spiritus superiora petens visum turbat: illic e. Im tenuis potius et liquidior est.
12. Quamobrem tremebundi delirant bibentes? Quia calidissimum est vinum. Aucta igitur ejus copia, nervosas partes subit et spiritum turbat in iis obvium, hinc autem ad cerebri membranas fertur.
13. Quamobrem animalia ratione quidem carentia statim post partum obambulant, homines vero non? Quia apud animalia ratione quidem carentia in omni parte æqualis adest calor, apud infantes vero major caput occupat. Ubi igitur ad æquabilitatem ubique redactus est calor, surgunt.
14. Cur nervorum distentione adfecti febre correpti convulsione liberantur? Quia convulsio fit compresso ac refrigerato spiritu qui nervis continetur; a calore autem solvitur, febrisque calida est.

11. Διὰ τί ἐπὶ ταῖς χολαῖς οἱ μλαιναιὶν χολῆν ἐμέσαντες κινδυνώδεις; Ὅτι μῆκετι τῆς χολώδους ὑποστάσεως οὐσίας, τὸ ἀπὸ τοῦ ἥπατος αἷμα ἔλατται.
12. Διὰ τί ἀκουρήσαντες ἀναπνέομεν; Ὅτι πληρωθεῖσα ἡ κύστις ὑποκείμενον τὸ ἀπυθυσμένον ἔντερον θλίβει. Ἐνεβείσης οὖν αὐτῆς, τὸ ἐπισχεθὲν ἐν τῷ ἐντέρῳ πνεῦμα ὀλισθαίνει.
13. Διὰ τί χασμησάμενοι, ἢ πολὺ οὐρήσαντες, ὑποφρίττομεν; Ὅτι τοῦ θερμοῦ πνεύματος μέρος τι συντρέχει. Ἀκολουθῶν οὖν ἐκ παραδρομῆς ὑποψύγομεν.
14. Διὰ τί ἐπὶ τῶν λευκῶν, ἢ ἀλγῶν αἷμα οὐχ ὑπακούει κεντούμενον; Ὅτι ἐκ τῶν κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν πόρων τὸ θερμὸν ὑποκεχώρηκεν, ἢ διέπνευσεν.
15. Διὰ τί αἱ συλλαβοῦσαι κισσῶσιν; Ὅτι τῶν παρὰ φύσιν ἐστὶν ἡ σύλληψις, νευρώδες δὲ τὸ σπλάγχνον, στομάχου δὲ πάθος ἢ κίσσα, ὡς περ ὄρεξις καὶ ἀνορεξία.
16. Διὰ τί οἱ τετραταῖοι χρονιώτεροι τῶν ἄλλων τύπων; Ὅτι περὶ τὸ γεῶδες τοῦ σώματος σύγκριμα γίνεται, βαρὺ δὲ τὸ γεῶδες, ὅθεν βραδεῖς οἱ τετραταῖοι.
17. Διὰ τί τῶν περὶ τὰ ἄρθρα ἀποκρησθέντων οὐ κατουλοῦται τὰ ἔλακη, ἐπὶ τιῶν τε τηρεῖται τοῦτο; Ὅτι πλείων ἐν τοῖς ἄρθροις ἢ ὕλη. Φερομένη οὖν ἡ ὕλη ἐκείσε δριμύτερον γίνεται καὶ ἀναξηραίνει. Ἡ δὲ τῶν ἄρθρων τὸ πέρασ χόνδρος ἐστίν; Ἀπολισθαίνουσα οὖν ἢ κατωλύσις οὐ κρατεῖ.
18. Διὰ τί τὸ δμβριον ὕδωρ ελαφρὸν ἐστίν, καίπερ ἀπὸ θαλάσσης ἀρπαζόμενον, ἐστὶ δὲ τοῦτο βαρὺ; Ἰητέον ὅτι ἀναληφθὲν τοῦτο καὶ γυμνασθὲν ὑπὸ τοῦ πνεύματος λεπτόνεται καὶ ὑπὸ τοῦ περιέχοντος αὐτὸ ἀέρος γίνεται κοῦφον· τὸ δὲ κοῦφον ἄνω φερόμενον ἐκχέεται κατὰ πλείονα συναθροισμὸν.
19. Διὰ τί τὸ ψυχρὸν πολέμιον ὀστεῖσι, ὀδοῦσι, νεύροις; Ὅτι τῆς γεῶδους συγκρίσεως ἐστὶ ταῦτα πάντα· ψυχρὸν δὲ τὸ γεῶδες. Ἐπιψυχόμενα οὖν βιάπτεται.
20. Διὰ τί ἡ χιῶν ψυχρὰ οὔσα καλεῖται; Καθ' ὑπερβολὴν πυκνώσεως· ἔμπυκνος γὰρ ἡ χιῶν, αἱ δ' ἀκρότητες ἴσαι, θερμαὶ τε καὶ ψυχραί.
21. Διὰ τί οἱ φρενιτικοὶ μὲν μικρόσφυκτοι, μεγάλσφυκτοι δὲ οἱ ληθαργικοί; Ὅτι οἱ μὲν ἀραιούμενοι τοῦ ἐν τοῖς μῆνιγι πνεύματος παραφέρονται, οἱ δὲ παχυνόμενοι βαρύνονται.
22. Διὰ τί τῶν πυρετῶν λυομένων ὑπ' ἰδρώτος, οἱ καρδιακοὶ διαφέρονται; Ὅτι ἐφ' ὧν διαπνεῖ τὰ νοσοποιοῦντα, ἐφ' ὧν δὲ διαλύεται τὸ σύγκριμα.
23. Διὰ τί χειμῶνος πειναλοὶ γινόμεθα μᾶλλον καὶ καταπέσομεν τὴν τροφήν; Ὅτι πυκνουμένου τοῦ σώματος ἐξωθεν, τὸ θερμὸν εἰς τὸ βάθος ἀποκλείεται, ὑπὸ θερμασίας δ' ἢ τροφῆς πέττεται.
24. Διὰ τί οἱ πλείον συνουσίασαντες αἷμα ἐσθ' ὅτε ἀποκρίνουσιν; Ὅτι τῆς σπερματικῆς οὐσίας ἐκνευρωθεῖσης, προχειρότερον αἷματος ὑγρὸν οὐκ ἐστίν.
25. Διὰ τί τὸ μέλι τοῖς μὲν ἔλακει δριμύ τυγχάνει, τῇ δὲ γεύσει γλυκὺ; Ὅτι τοῖς ἔλακειν ἀπεξηραμμένοις ἢ ὑπὸ τοῦ
15. Cur inter varias bilis species qui atram bilem evomerunt, periculo patent? Quia ubi non amplius adest biliosum sedimentum, sanguis a Jecore trahitur.
16. Quamobrem post mictionem flatum emitimus? Quia vesica repleta comprimit intestinum rectum subjectum. Relaxata igitur ea, flatus in intestino retentus elabitur.
17. Quamobrem oscitati, vel multa urina emissa, inhorrescimus? Quoniam calidi spiritus pars aliqua concurrir. Consequenter igitur e transitu leviter refrigeramur.
18. Cur in vitilagine alba, aut alphi, sanguis punctus non obedit? Quia e superficie meatibus recessit, vel diffusus est calor.
19. Quamobrem mulieres post conceptum pica laborant? Quia ad res præter naturam pertinet conceptio, nervosumque est viscus; oris autem ventriculi adfectus est pica, quemadmodum ciborum adpetitus ac fastidium.
20. Quamobrem quartanæ diuturniores sunt quam reliquæ februm species? Quia terrenum corporis concrementum obcupat, grave autem est terrenum: unde tardæ sunt quartanæ.
21. Quamobrem ambustus partibus articulis vicinis, cicatrix ulceribus non obducitur, idque apud nonnullos observatur? Quia abundat materia in articulis. Dum igitur huc defertur materia, acre quid oritur ac desiccatur. An quia articulorum extremum cartilago est? Delabens igitur cicatrix non hæret.
22. Quamobrem aqua pluvia levis est, etiamsi e mari rapiatur, quod grave est? Dicendum, eam a spiritu correptam et exercitatum adtenuari atque vi aeris ambientis levem fieri; leve autem superiora petens effunditur, ubi magna copia collectum est.
23. Cur frigidum inimicum est ossibus, dentibus, nervis? Quia hæc omnia ad terrenam pertinent coagmentationem, frigidum autem est terrenum. Superaddita igitur refrigeratio noxam iis infert.
24. Quamobrem nix, etiamsi frigida sit, urit? Propter immodicam densitatem: densa enim est nix; extrema autem paria sunt, sive calida, seu frigida.
25. Quamobrem phrenitici parvum quidem pulsum habent, lethargici vero magnum? Quia illi quidem rarefacto spiritu qui cerebri membranis continetur, delirant, hi vero spissato gravantur.
26. Cur, quum febres sudore solvuntur, cardiaci per halitum dissipantur? Quia apud illos quidem diffiantur morborum causæ, apud hos vero dissolvitur coagmentum.
27. Cur hyeme potius famem sentimus ac cibum concoquimus? Quia, dum corpus extra densatur, calor ad fundum includitur; a calore autem coquitur alimentum.
28. Cur qui frequentius coeunt, interdum sanguinem excernunt? Quia vacuata substantia seminali, nullus humor sanguine promptius se offert.
29. Cur mel ulceribus quidem acre est, gusta vero dulce? Quia ulceribus, utpote desiccatis, mellis incidit tenuitas, acre au-

μαλτος προσπίπτει λεπτότης, δριμύ δὲ τὸ λεπτόν· ἡ δὲ γέσις ὑγρὰ οὐσα τῆς ἐν τῷ μέλιτι λειότητος ἀντιλαμβάνεται.

λ'. Διὰ τί τὰ νεύρα νυσσόμενα μὲν φλεγμονὰς ἐπιφέρει, κοπιόμενα δ' οὐκέτι; Ὅτι τὸ μὲν πνεῦμα διὰ τῶν στενῶν πόρων ἀνωμάλως τῇ διαίρεσει προσπίπτον ἀποστρέφεται καὶ εἰς αὐτὸ πιλοῦται, ἐπὶ δὲ τῆς τελείας διακοπῆς διαπνεῖ.

λα'. Διὰ τί οἱ πρὸ τῆς σημασίας ἰδρώτες χαλεποὶ; Ὅτι οἱ μὲν μετὰ τῆς σημασίας γίνονται κατ' ἀνεσιν, οἱ δὲ πρὸ τῶν σημασιῶν κατ' ἐκθλιψιν.

λβ'. Διὰ τί οἱ νήστεις δυσώδεις ἔχουσι τὸ στόμα; Ὅτι τῆς ἐν τῷ στομάχῳ δριμύτητος μὴ κατακιναμένης νεαρᾶ τροφῆς ἡ ἀναθυμίασις ἀηδὴς γίνεται.

λγ'. Διὰ τί ἐν ταῖς καρδίαις οὐδὲν γίνεται πάθος; Ὅτι διὰ τὴν κυριότητα αὐτῆς φθάνει τοῦ πάθους ὁ κίνδυνος.

λδ'. Διὰ τί ἐν τοῖς αἰγιαλοῖς σκάψαντες γλυκὺ εὐρίσκομεν ὕδωρ; Ὅτι παχὺ τὸ τῆς θαλάττης ὕδωρ, ἐκ πολλῶν συνεστός. Τὸ λεπτομέρες οὖν αὐτῆς διὰ τῆς γῆς παραιοῦναι· γλυκὺ δὲ τὸ λεπτόν, ὡσπερ παχὺ τὸ ἄλυτον.

20 λε'. Διὰ τί τὰ πυρίκαυτα δυσκατοῦλωτά ἐστίν; Ὅτι πάντες ἀθρόως ἀφανίζονται οἱ πόροι καὶ πάσχουσιν ὅμοιον τῇ νεκρώσει, δυσέκληπτος δ' ἡ ἀποκεκλεισμένη κατ' αὐτὰ ὕλη.

λς'. Διὰ τί οἱ πρεσβύτεοι φίλοιοι; Ὅτι χρόνῳ κατεψυγμένοι χρεῖαν ἔχουσι τοῦ θερμοῦ, θερμαντικὸς δ' ὁ οἶνος.

25 λζ'. Διὰ τί μᾶλλον τὰ δεξιὰ τῶν ἀριστερῶν εὐσαρκότερα; Ὅτι μᾶλλον αὐτῶν κινουμένων καὶ αἱ ὕλαι συνεπεδιόασιν.

λη'. Διὰ τί ἐπὶ τῶν ἀριστερῶν ὤμων τὰ φορτία φέρομεν; Ὅτι τῶν ἀριστερῶν δυσκινήτων ὄντων πλείων ἡ ἐπιμονὴ τῆς ὕλης, ἐπὶ δὲ τῶν εὐκινήτοτέρων ἐλάττων.

tem est quod tenue; gustus vero quum humidus sit, acerbis percipit levitatem.

30. Quamobrem nervi puncti quidem inflammationes adferunt, contusi vero non amplius? Quia spiritus per angustos meatus inæqualiter incisuræ incidens deflectitur et in se ipse colligitur; in perfecta vero scissione diffilatur.

31. Cur sudores adcessionem præcedentes graves? Quia sudores adcessionem comitantes quidem relaxatione fiunt, qui vero eam præcedunt, per expressionem.

32. Cur jejuni fortidum habent os? Quoniam, ubi acrimonia os ventriculi occupans non remiscetur cibo recenti, exhalatio fit gravis.

33. Quamobrem in corde nullus consistit morbus? Quia propter magnum ejus momentum periculum morbum avertit.

34. Quamobrem in littore fodientes dulcem reperimus aquam? Quia crassa est aqua marina, quippe e multis constans. Itaque subtiles ejus partes per tellurem subeant; dulce autem est tenue, quemadmodum crassum salsum.

35. Cur igne ambustis difficulter cicatrix inducitur? Quia meatus omnes simul evanescent et morti aliquid simile patiuntur, difficulterque educitur materies iis inclusa.

36. Quamobrem vinosi sunt senes? Quoniam ætate refrigerati calore opus habent; calefacere autem valet vinum.

37. Quamobrem dextra sinisteris carnosiora? Quia, quum magis moveantur, materiz quoque simul augentur.

38. Quamobrem onera gerimus in humero sinistro? Quia, quum sinistra difficulter moveantur, melius sulcitur materies, in partibus vero mobilioribus minus.

30 Λοιπὸν τοίνυν περὶ τῶν κοινῶν συμπτωμάτων διελθεῖν καιρός, κοινὰ δὲ συμπτώματα λέγομεν ὅσα πάσαις ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ συμβαίνει ταῖς ἡλικίαις, οἷον περὶ ἰλιγγῶν καὶ πταρμῶν καὶ χάσμεως, ἔτι δὲ λυγμοῦ καὶ σκοτοδινήσεως καὶ ἐρυγμῶν τε καὶ τῶν τοιούτων 35 ἀπάντων, αὐτὰ τε διὰ τί γίνεται, καὶ πῶς διατεθέντων τῶν σωμάτων, καὶ διὰ τί τούτων ἕνια μὲν ἐστὶν ἀλλήλων λύσις, ἕνια δ' οὐ, καὶ ποίοις ἐργωδῶς γίνεται, μετὰ δὲ ταῦτα περὶ τε φαλακρῶν καὶ μαδίσεως τριχῶν, καὶ ὄλων διὰ τί αὐξάνονται καὶ φθείρονται τρίχες καὶ 40 ὄνυχες, καὶ κατὰ ποίους καιρούς, καὶ διὰ τί μέλαινα καὶ πυρραὶ καὶ λευκαὶ γίνονται τρίχες, πρὸς δὲ τούτοις περὶ τῆς φωνῆς καὶ τῶν περὶ φωνῆν συμπτωμάτων, οἷον διὰ τί ὀξεῖαι καὶ βαρεῖαι γίνονται, καὶ πῶς ἀπορρήγνυνται, καὶ διὰ τί ἔνιοι διὰ τῶν ῥινῶν φθέγγονται, καὶ πάλιν περὶ ἀκοῆς καὶ ὀσμῆς καὶ γέλωτος, 45 εἶτα περὶ ναυτίας, καὶ διὰ τί οἱ μὲν τοῦτο πάσχουσιν, οἱ δ' οὐ, καὶ ποῖοι μάλιστα.

λθ'. Διὰ τί κάτω μὲν βλέποντες ἰλιγγῶμεν ἀφ' ὀφθαλμοῦ, ἄνω δ' οὐ; Ἡ ὅτι ὁ μὲν ἰλιγγός ἐστὶ κινουμέ-

Ceterum jam tempus est ut de acciditibus communibus disseramus; acciditibus autem communia vocamus quæcumque omnibus ætatis vulgo eveniant, ut de vertiginibus, de sternutationibus, de oscitatione, insuper de singultu, de obfuscatione, de ructibus omnibusque hujusmodi, quamobrem ipsa fiant, et qua corporis conditione, et quamobrem alia quidem ab aliis liberent, alia vero non, ac quibusnam moleste eveniant, post hæc de calvis et pilorum defluvio, et in universum quamobrem augeantur et pereant pili et ungues, et quibus occasionebus, tum quare nigri rufique et albi fiant pili, præterea de voce ejusque acciditibus, e. g. quamobrem acuta et gravis reddatur, et quomodo abrumpatur, et quare nonnulli per nares loquantur, atque porro de auditu et olfactu et risu, deinde de nausea, et quare alii quidem hoc patientur, alii vero non, et quinam maxime.

39. Quare ab alto deorsum quidem spectantes vertigine addicimur, sursum vero non? An quia vertigo fit, ubi in-

μδ'. Διὰ τί τὸ σκορδινασθῆαι ἡδύ; Ἡ ὅτι ἐξ ὕπνου πνεῦμα τῆ διατήξει καὶ τῆ κινήσει ποιούμενον ἰδὼν μαλῶς διὰ τῶν ἀρθρῶν ἡδονὴν ποιεῖ; Ὅτι δὲ πνεῦμα ποιεῖ, ὄθλον· χασμὴν γὰρ ἄμα ποιεῖ.

8 με'. Διὰ τί δὲ παρμὸς λυγμὸν μὲν παύει, ἐρευγμὸν δ' οὐ παύει; Ἡ διότι οὐ τοῦ αὐτοῦ τόπου γε ἑκάτερον τὸ πάθος, ἀλλ' ὁ μὲν ἐρευγμὸς κοιλίας, ὁ δὲ λυγμὸς τοῦ περὶ τὸν πνεύμονα κατάφυξις καὶ ἀπεψία πνεύματος καὶ ὑγροῦ, κοινωνοῦσι δ' οἱ περὶ τὸν ἐγκέφαλον 10 τόποι τῷ πνεύμονι, ὅσον τοῖς τε ὠσίν; φανερόν δὲ τῷ ἄμα [ἐνεῖ] εἶναι οἱ καὶ κωφοὶ γίνονται. Καὶ αἱ νόσοι ἀντιπεριστάνται αἱ τοῦ ὠτός εἰς τὰ τοῦ πνεύματος πάθη. Ἐνίοις δὲ σκαλεύουσι τὸ οὖς βῆχες γίνονται. Τὸ δὲ περὶ τὸν παρνούμενον τῆς βίως τόπον δηλοῖ ἡ 15 ἀναπνοὴ κοινὴ οὖσα, ὥστε πτάρνυται μὲν θερμαινόμενου, ταῦτό δὲ συμπάσχει ὁ κάτω τόπος. Ἡ δὲ θερμασία πέττει· διὸ ὄσος μὲν παύει λυγμὸν καὶ ἀπνευστισμοί, ἐὰν ἡρεμαῖα ἢ λυξ ᾖ· ἐκθερμαίνει γὰρ τὸ πνεῦμα τὸ κατεχόμενον, ὥστε καὶ ἐν τῷ παρμῷ ἢ τε 20 κατάσχεσις γινομένη τοῦ πνεύματος τοῦτο ποιεῖ, καὶ τότε ἀθρόως ἐκπνευσίς γίνεται καὶ τοῦ κάτω τόπου· ἀδύνατον γὰρ παρῆναι [μη] ἐκπνέοντα. Ἡ οὖν ὀρμὴ βρηγγύει τὸ ἐγκατεληγμένον πνεῦμα ὁ ποιεῖ τὸν λυγμὸν.

25 μς'. Διὰ τί χασμησαμένου τινὸς ἀντιχασμῶνται, καὶ ὅταν οὐροῦντα ἴδωσιν, οὐροῦσι, καὶ μάλιστα τὰ ὑποζύγια; Ἡ διὰ τὴν μνήμην; ὅταν γὰρ μνησθῆ, κινεῖται τοῦτο τὸ μέρος. Τοῖς μὲν οὖν ἀνθρώποις διὰ τὸ εὐαισθητότερον εἶναι ἰδοῦσιν εὐθύς συμβαίνει ἀναμνήσασθαι, τοῖς δ' ὑποζυγίοις οὐκ αὐτάρκες τὸ 30 ἰδεῖν, ἀλλὰ προσδέονται καὶ ἀλλῆς αἰσθήσεως· διὸ καὶ ὀσφρηθέντα, ὅτι εὐκίνητοτέρα αὕτη ἢ αἰσθησις ἀνευ λόγου. Καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὸν τόπον ἅπαντα οὐρεῖ, ὅπῃ τὰ πρῶτα οὐρήσει· τότε γὰρ μάλιστα κινουῦνται 35 ὅταν ὀσφρανωθῶσιν ὀσφραίνονται δ' ὅταν πλησιάζωσιν.

μζ'. Διὰ τί πτάρνυται μᾶλλον πρὸς τὸν ἥλιον βλέποντες καὶ κινουῦντες κάρφει τοὺς μυκτῆρας; Ἡ ὅτι ὁ ἥλιος θερμαίνει καὶ τὸ κάρφος τῆ κινήσει, θερμαινόμενον δὲ τοῦ ὑγροῦ πνεῦμα γινόμενον ἐκπίπτει θᾶπτον; οὐ γὰρ δύναται ὁ ἴσος τόπος πλείω γινόμενον τὸν 40 ὄγκον στέγειν, ἢ δ' ἐκπτώσις παρμὸς καλεῖται.

μη'. Διὰ τί ἐν τῷ χειμῶνι ἔλαττον οἱ ἀνεμοὶ ἀναπνεοῦσιν; Ἡ ὅτι ἐν μὲν τῷ θέρει ὁ ἀναπνεόμενος ἀπρὸς διὰ τὴν ἀλέαν οὐχ ἰκανῶς καταφύχει, εἶτα πάλιν 45 δεῖται τοῦ καταφύχοντος (διὸ ἀναπνεῖ ταχύ. Τοῦτο δ' αἴτιον καὶ τοῦ περὶ τὰς τελευταίας ἀναπνεῖν ταχύ· διὰ γὰρ τὴν ἀδυναμίαν τῆς δλκῆς τοῦτο γίνεται· ὀλίγος γὰρ ἔλκυσθεὶς οὐ διαφύχει, ὀλίγος δ' εἰσέρχεται δι' ἀσθένειαν τῆς σπάσεως)· ἐν δὲ τῷ χειμῶνι τούναν- 50 τόν; ἢ γὰρ ὄρα συγκαταφύχει.

44. Quamobrem pandiculatio jucunda? An quia spiritus quem colliquatione et motu creat somnus, æqualiter articulos percurrens voluptatem facit? Quod autem spiritus eam efficit, manifestum est: simul enim oscitationem adfert.

45. Cur sternutatio singultui quidem finem imponit, ructui vero non? An quia non ad eundem locum pertinet uterque adfectus, sed ructus ad ventriculum, dum singultus spiritus humorisque qui circa pulmonem sunt, refrigeratio ac cruditas est; commune autem aliquid habent cum pulmone loca circa cerebrum, verbi gratia cum auribus? Constat eo quod simul muti sunt qui surdi nascuntur. Morbi quoque auris vicissim transformantur in pulmonis adfectus, nonnullisque, ubi aurem scalpunt, tussis evenit. Quod de narium loco sternutationi destinato diximus, probat respiratio quæ utrique communis est, ita ut sternutatio fiat hoc loco incalescente, ejusdemque adfectus participes fiat locus inferior. Calor autem concoquit: propterea acetum et spiritus retentio singultui finem imponunt, si placidus sit singultus: excalefacit enim spiritus retentus, ita ut spiritus retentio quæ sternutando evenit, idem quoque faciat, atque tum subito fit exspiratio, etiam ex inferiori loco: fieri enim nequit sternutatio nisi exspirando. Impetus igitur rumpit spiritum inclusum qui singultum efficit.

46. Quamobrem oscitante aliquo vicissim oscitantur, et ubi mingentem vident, mingunt, atque inprimis jumenta? An propter memoriam? ubi enim meminierint, movetur hæc pars. Hominibus igitur, quia exquisitius sentiunt, simulac viderint, obcurrit memoria; jumentis vero non subficit visus, sed alio insuper sensu indigent: hinc et primum olfaciunt, quia facilius movetur hicce sensus sine ratione. Atque hanc ob causam in eundem locum mingunt omnia, quo prima minxere: tunc enim inprimis moventur, quum olfecerint; olfaciunt autem postquam adierint.

47. Quamobrem sternutamus potius solem adspicientes ac festuca nares moventes? An quia sol calefact, itemque festuca motu suo; calefacto autem humore, spiritus qui gignitur, citius excidit? æqualis enim locus capere nequit molem auctam; eruptio autem sternutatio vocatur.

48. Quamobrem hyeme minus reflant venti? An quia æstate quidem aer reflatus propter æstum non satis refrigeratur, dein rursus refrigerio indiget (propterea reflat cito. Hoc idem causa est, cur circa finem reflent cito: propter tractus enim debilitatem hoc fit: nam quum parum aeris adtrahitur, non penitus refrigerat; parum autem intrat propter tractus debilitatem); hyeme vero contrarium obtinet? tempestas enim simul refrigerat.

μθ'. Διὰ τί ἀνισταμένοις ἱλιγγος μᾶλλον γίνεται ἢ καθέξουσιν; Ἡ διότι ἡρεμοῦσιν αὐτοῖς τὸ ὑγρὸν συνίσταται ἐν τῇ κεφαλῇ πλέον, κινουμένοις δὲ γίνεται ὀθλον καὶ ποιεῖ τὸν ἱλιγγὸν εἰς ἐν μέρϊον ἀθρόον ἀποκλίναν (διὸ καὶ τὰ ὠμά οὐ δύνανται κινεῖσθαι, ἀλλὰ καταπίπτει)· κινουμένων δὲ τὸ ὑγρὸν ὁμοίως ἔχει; Ἀνίστανται μὲν οὖν ἡρεμήσαντες ὅτε οὕτω διάκεινται καθέξουσι δὲ ἐν κινήσει γενόμενοι ὅτε ὁμαλῶς ἔχει τὸ ὑγρὸν καὶ ἐσκέδασται.

10 ν'. Διὰ τί τῶν μὲν ἄλλων πνευμαίων αἱ διέξοδοι οὐχ ἱερὰι, οἷον φύσης καὶ ἐρευμοῦ, ἢ δὲ τοῦ πτρυμοῦ μόνῃ; Πότερον ὅτι τριῶν ὄντων τόπων, κεφαλῆς καὶ θώρακος καὶ τῆς κάτω κοιλίας, ἢ κεφαλῆ θεϊότατον, ἔστι [δὲ] φύσα μὲν ἀπὸ τῆς κάτω κοιλίας πνεῦμα, ἐρευμὸς δὲ τῆς ἄνω, ὁ δὲ πταρμὸς τῆς κεφαλῆς; Διὰ γοῦν τὸ ἱερωτάτον εἶναι τόπον καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἐντεῦθεν ὡς ἱερὸν προσκυνοῦσιν. Ἡ ὅτι τὰ πνεύματα σημαίνει τοὺς εἰρημένους τόπους βέλτιον ἔχειν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μὴ διαχωρούντων; κουφίζει γὰρ πνεῦμα διεξιόν, ὥστε 20 καὶ ὁ πταρμὸς, τὸν περὶ τὴν κεφαλὴν τόπον, ὅτι πνεὶ καὶ δύναται πέτεται· ὅταν γὰρ κρατήσῃ ἢ ἐν τῇ κεφαλῇ θερμότης τὴν ὑγρότητα, τὸ πνεῦμα τότε γίνεται πταρμὸς· διὸ καὶ τοὺς ἐκθνήσκοντας χρίνουσι πταρμικῶν, ὡς ἂν μὴ τοῦτο δύνανται πάσχειν, σώους εἶναι, 25 ὥστε [ὡς] σημείον ὑπὲρ τοῦ ἀρίστου τόπου καὶ ἱερωτάτου προσκυνοῦσιν ὡς ἱερὸν, καὶ φήμην ἀγαθὴν ποιοῦνται.

να'. Διὰ τί ὁ ἄνθρωπος μᾶλλον πάρνυται τῶν ἀλόγων ζώων; Πότερον ὅτι τοὺς πόρους εὐρεῖς ἔχει δι' ὧν 30 τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ῥύμη εἰσέρχεται; τοῦτοις γὰρ πληρούμενοι πνεύματος πάρνυται. Ὅτι δ' εὐρεῖς, σημείον ὅτι ἤκιστα ὁσφραντικὸν τῶν ἄλλων ζώων· ἀκριβέστεροι δ' οἱ λεπτόποροι. Εἰ μὲν [οὖν εἰς] τοὺς εὐρεῖς πλέον καὶ πλεονάκις εἰσέρχεται τὸ ὑγρὸν, οὐ πνευματουμένου 35 πταρμὸς γίνεται, τοιοῦτους δὲ μάλιστα τῶν ζώων οἱ ἄνθρωποι ἔχουσι, πλειστάκις ἂν πάρνυντο εἰκότως. Ἡ ὅτι ἐλάχιστοι οἱ μυκτῆρες, ὥστε θερμανθέν ὑγρὸν ταχὺ ἐξίεναι δύνασθαι πνεῦμα γενόμενον, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις διὰ τὸ μῆκος καταψύχεται πρότερον;

40 νδ'. Διὰ τί οἱ πρεσβῦται χαλεπῶς πάρνυνται; Πότερον ὅτι οἱ πόροι συμπεπτώκασι δι' ὧν τὸ πνεῦμα ἐκκρίνεται; Ἡ τῶ ἀδυνατεῖν ἄνω βλέπειν ῥαδίως, βίᾳ ἀπιᾶσι κάτω;

νε'. Διὰ τί, ἐάν τις ἀποπνευματίζῃ, ἢ λυγρὰ παύεται; Ἡ διότι ἢ μὲν λυγρὰ ἀπὸ φύσεως γίνεται (διὸ καὶ οἱ 45 φοβούμενοι καὶ οἱ ῥιγοῦντες λύζουσιν)· κατεχόμενον δὲ τὸ πνεῦμα θερμαίνει τὸν ἐντὸς τόπον;

νδ'. Διὰ τί τῶν τετελευτηκότων οἱ ὀνυχες καὶ αἱ τρίχες αὐξάνονται ἐπὶ τινα χρόνον, καὶ τῶν πρεσβυτῶν; 50 Ἡ διότι τῶν περὶ τὸ σῶμα ἀπαθέστερα ταῦτά ἐστιν;

49. Quare surgentibus potius fit vertigo quam sedentibus? An quoniam quiescentibus illis plus humoris colligitur in capite, isque per motum manifestatur atque vertiginem efficit, subito ad unam partem se convertens (propterea et cruda moveri nequeunt, sed decidunt); dum vero movemur, humor eodem modo se habet? Surgunt itaque post quietem, ubi ita se habent; sedent vero motu peracto, quando æquabiliter se habet humor ac dispersus est.

50. Quamobrem, quum reliqui spiritus transitus sacri non sint, veluti flatus et ructus, sternutamentum solum sacrum est? Utrum quia, quum tres adsint loci, caput, pectus et venter inferior, caput maxime divinum est; atqui flatus quidem spiritus est ab inferiori ventre profectus, ructus vero a superiori, sternutamentumque a capite? Quia igitur locus sacerrimus est, spiritum quoque inde profectum ut sacrum venerantur. An quia spiritus plerumque significant dictos hosce locos melius sese habere ac si non transirent? levat enim spiritus transiens: quapropter et sternutamentum significat, capitis locum flare et concoquere posse: ubi enim vicerit capitis calor humorem, tunc spiritus fit sternutamentum: hinc et qui animo linquantur, medicamento sternutatorio discernunt, nullam spem salutis iis esse judicantes, si ita adfici nequeant: ut signum igitur de optimo ac sacerrimo loco, tamquam sacrum venerantur sternutamentum bonumque omen habent.

51. Quamobrem homo magis sternutat quam animalia ratione carentia? Utrum quia amplos habet meatus per quos spiritus et impetus ingrediuntur? his namque spiritu repletis sternuit. Horum autem meatuum latitudo eo probatur quod inter omnia alia animalia minime olfactu valet: exquisitores enim sunt qui subtiles habent meatus. Quodsi igitur amplos meatus majori copia et sæpius intrat humor, quo in spiritum converso sternutamentum fit, huiusmodique meatus maxime inter omnia animalia habent homines, merito frequentissime sternutabunt. An quia brevissimæ sunt nares, ita ut humor calefactus cito exire possit in spiritum conversus, in reliquis vero animalibus propter longitudinem refrigeratur ante?

52. Quamobrem senes difficulter sternutant? Utrum quia meatus conciderunt, per quos spiritus excernitur? An quia sursum spectare nequeunt facile, vi deorsum emitunt?

53. Quamobrem, si quis flatum ventris emittit, cessat singultus? An quia singultus quidem a refrigerio provenit (hinc et metuentes ac rigentes singultiunt); spiritus autem retentus calefacit locum interiore?

54. Quamobrem mortuorum unguis ac pili augentur aliquantisper, itemque senum? An quia hæc omnium par-

†Υστερον οὖν τὸ πάθος τοῦ συμπτώματος ἐπὶ τινα χρόνον αὐξεται.

νε'. Διὰ τί ποτε ἐν τῷ πώγωνι τρίχες βραδύτερον παραγινόμεναι θῆττον λευκαίνονται; *Ἡ διότι ὡς ἐπὶ τὸ πολλὸ αἶ ἐν τῷ πώγωνι τρίχες πυρρότεραι τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ γίνονται; *Ἐλάττων οὖν ἡ μετάβασις ἐκ τῆς πυρρᾶς τριχὸς εἰς τὴν λευκὴν ἢ ἐκ τῆς μελαίνης. *Ἡ δτι τὰ ἐκ τῆς κεφαλῆς ρεύματα πάντα εἰς τὸ στόμα φέρεται καὶ εἰς τοῦτον τὸν τόπον; διὸ ἀσθενεστέρα ἢ θριξί γίνονται. Διὰ τὴν ἀσθένειαν οὖν μᾶλλον πολιοῦται. Εἴτα τριχὸς οὐχ ἢ αὐτὴ ἐστὶ διαφορὰ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ἐκρεῖν τὴν κεφαλὴν μᾶλλον ἢ ἐν τῷ πώγωνι ἐγγίνεται; φαλακροὶ γὰρ τὴν κεφαλὴν τελέως γίνονται.

15 νς'. Διὰ τί ὁ πώγων, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, καὶ μᾶλλον καὶ πρότερον πολιοῦται τῆς κεφαλῆς, ὑστερος γινόμενος; *Ὅτι ἡ πολιὰ δι' ἀσθένειαν γίνεται τόπου καὶ τροφῆς, ὡσθ' ἔπου τοιαῦται αἶ τρίχες, καὶ ὅς τις μάλιστα τοιοῦτος τόπος, οὗτος ἂν μάλιστα καὶ πλείστα πολιοῦται. αἶ δ' ἐν τῷ γενεῖω τρίχες τοιαῦται, καὶ ὁ τόπος τοιοῦτος; Σημεῖον δὲ καὶ τὸ θῆλυ· ἐνταῦθα γὰρ μόνον τρίχας ἀπλῶς οὐκ ἔχει, ἐπὶ δὲ τῆς ἥθης καὶ ἐν ταῖς μασχάλαις ἔχει. Καὶ οἱ τὴν γένεσιν διαφθειρόμενοι δι' ἀσθένειαν παρατηροῦνται τοῦτο πάσχειν, 25 ὡσθ' ὅσοι πολιοῦνται, διὰ τοῦτο τὸν πώγωνα πολιοῦταιτοι γίνονται· πρῶτος γὰρ δι' ἀσθένειαν μάλιστα πάσχει.

νζ'. Διὰ τί ἐν τῇ ἥθῃ τρίχες βραδύτεραι εἰσι καὶ ἥττον αὐξονται τῶν ἐν τῷ πώγωνι, πρότερον γινόμεναι 30 καὶ ἐν ὑγροτέρῳ τόπῳ οὔσαι; Διότι ὁ τόπος ἀραιὸς ὁ παρὰ τὴν ἥθην ἐστὶ καὶ ὑγρὸς, ὡσθ' αἶ μὲν ἔχει τροφήν (διὸ οὐκ ἐκλείπει), ἀλλ' ὀλίγον· οὐ γὰρ ὑπομένει ὡς αὐξητικόν. *Ὅτι δ' ἀραιὸς ὁ τόπος, δηλοῖ ὁ γινόμενος ὄγκος τῶν αἰδοίων· ὁ δὲ τοῦ γενεῖου ἥττον 35 τοιοῦτος.

νη'. Διὰ τί ἐν τοῖς ἐπὶ τῶν ποδῶν ὄνυξι τὰ λευκὰ σημεῖα οὐκ ἐγγίνεται ὡσπερ ἐπὶ τοῖς τῶν χειρῶν, ἀ καλοῦσιν οἱ μὲν ἑραστάς, οἱ δὲ ψεύδης; *Ἡ διότι τῷ βραδέως αὐξάνεσθαι τοὺς ἐπὶ τοὺς πόδας ὄνυχας, ταχὺ 40 μελαίνεται πρὶν κινήθῃναι καὶ αὐξηθῆναι, ἐπεὶ δηλον τὸ ἔπον * ἐπὶ τοῦ δέρματος, τοῦτο δ' ἐστὶ τὰ λευκὰ σημεῖα; ὅπερ ἐν τοῖς ἄνω ὄνυξι τὰ λευκὰ φαίνονται· οἱ δ' ἐπὶ τῶν χειρῶν ταχὺ αὐξονται.

νθ'. Διὰ τί οἱ τῶν γερόντων ὄνυχες σκληρότεροι ἢ οἱ 45 τῶν νεωτέρων εἰσιν, αὐξονται δὲ θῆττον; *Ἡ σκληρότεροι μὲν διότι καὶ τὸ δέρμα σκληρότερον, καὶ τὰ δσᾶ, καὶ ἔλωξ τὰ γεώδη, διὰ τὸ ἐξανηλώσθαι τὸ ὑγρὸν, ὁ δ' ὄνυξ τοιοῦτου γένους ἐστίν· θῆττον δ' αὐξάνεται, διότι πλείονα τροφήν λαμβάνει; πλείον μὲν γὰρ τῆ τε περι-

itum corporis minime adfectibus obnoxiae sunt? Post eventum igitur adfectus aliquantisper augetur.

55. Cur tandem barbæ pili qui tardius adveniunt, citius albescunt? An quia plerumque barbæ pili magis rufi nascuntur quam capilli? Minor igitur transitus a pilo rufo quam a nigro ad album. An quia fluxiones de capite descendentes omnes ad os feruntur atque ad hunc locum? propterea debilior fit pilus. Propter debilitatem igitur magis canescit. Dein non unica tantum exstat pili species, sed defluvium quoque in capite magis obtinet quam in barba: penitus enim capite calvescunt.

56. Quamobrem barba plerumque et magis et prius canescit quam caput, etiamsi serius nascatur? Quia cani a debilitate, cum loci, tum alimenti proveniunt, ita ut, ubi tales sunt pili, et quicumque locus maxime hujusmodi, illi imprimis et maxima parte canescet; menti autem pili tales sunt et locus ejusmodi? Argumento etiam est femina: illic enim tantummodo simpliciter pilis caret, in pube vero et axillis habet. Eos quoque, quorum generandi facultas propter debilitatem perit, eodem modo adfici observarunt, ita ut quicumque canescunt, hanc ob causam barba maxime canescant: prima enim propter debilitatem maxime adficuntur.

57. Quamobrem pili pubis tardiores sunt et minus augetur quam barbæ, etiamsi prius nascantur ac humidiorum teneant locum? Quia locus circa pubem rarus est et humidus, ita ut semper habeat alimentum (hinc non deficit), sed parum: non enim permanet, ita ut augere valeat. Locum autem rarum esse probatur turgore qui pudendis event; menti vero locus minus hujusmodi est.

58. Cur in pedum unguibus non nascuntur notæ albæ, uti in manuum, quas vocant alii quidem amatores, alii vero mendacia? An quoniam propter tardum pedum unguium incrementum cito nigrescunt, priusquam moveantur ac augeantur, non manifestum est id quod coti incumbit, id autem sunt notæ albæ? propterea in superioribus unguibus adparent alba hæc; manuum vero ungues celeriter crescunt.

59. Quamobrem senum ungues duriores sunt quam juniorum, crescunt vero celerius? An duriores quidem sunt, quia cutis quoque durior, et ossa, et in universum partes terrenæ, quia humor exhaustus est, unguis autem ad hujusmodi genus pertinet; celerius vero crescit, quia plus alimenti recipit? major enim est copia excremento-

πωμα τὸ γεῶδες ἐν τῷ γήρῳ, ἐκ δὲ τῶν τοιούτων περιττωμάτων τρέφονται τρίχες καὶ ὄνυχες. Ἡ δὲ καὶ τὰ μὲν ὀσῆα μέχρι τίνος αὐξάνεται, τὰ δ' οὐ;

ξ'. Διὰ τί οἱ τοῦ ἀνθρώπου ὄνυχες μαλακώτατοι; 6 Πότερον δὲ καὶ τὸ δέρμα; οἱ δ' ὄνυχες ἐκ τοῦ δέρματος γίνονται. Ἡ δὲ τοῖς ἄλλοις ἄλλοι ὄνυχες; Ὅσοις οὖν σκληρότεροι, τοῖσι χρησιμοὶ εἰσι μάλλον.

ξα'. Διὰ τί οἱ ἐκ γενετῆς τυφλοὶ οὐ γίνονται φαλακροί; Πότερον δὲ μεθέστηκεν ἡ θερμότης πηρωθέντων τῶν ὀμμάτων εἰς τὸν πλησίον τόπον; Οὐκοῦν οὐ καταψύχεται ὁ τόπος, ἀλλ' αἰεὶ ἔχει τροφήν· ἡ δὲ φαλακρότης ἀπὸ ψύξεως. Ἡ δὲ διότι ποτὲ μὲν ὁ τόπος ἔχει θερμότητα, ὥστ' ἀναλίσκεται τὴν τροφήν, καὶ οὐ γίνεται ἐν τῷ πρόσθεν περιττώματι πηρωθέντων δὲ κατ- 15 ἐψυκται, ὥστε πολλὸ τὸ περιττώμα ἐν τῷ τόπῳ, αἱ δὲ τρίχες γίνονται ἀπὸ περιττώματος;

ξβ'. Διὰ τί δὲ μὲν πώγων γίνεται πυρρὸς ἀνευ τῆς κεφαλῆς, ἡ δὲ κεφαλὴ πυρρὰ ἀνευ τοῦ πώγωνος οὐ γίνεται; Ἡ δὲ διότι αἱ τε πυρραὶ τρίχες δι' ἀσθένειαν γίνονται, καὶ ἐν τῷ πώγωνι εἰσι τρίχες ἀσθενέστεραι φύσει; Σημεῖον δὲ ἀγένεοι γὰρ γίνονται ἀλλ' ἢ ὀψὲ φαλακρά. Δῆλον οὖν ὡς ὁ τόπος οὐ δύναται φέρειν διὸ ἐὰν μὲν καὶ ὁ ἰσχυρότερος πυρρὰς φέρῃ, καὶ τὸ ἀσθενέστερον ἀνάγκη· ἐὰν δ' οὗτος, οὐπω ἀνάγ- 20 κη καὶ τὸ ἰσχυρότερον.

ξγ'. Διὰ τί αἱ μακρὰί τρίχες βέουσι; Ἡ δὲ διότι μόχλος μὲν ἡ θριξίς, ὑπομόχλιον δὲ τὸ δέρμα γίνεται, εὐκίνητα δὲ τὰ πλέον ἀπέχοντα τοῦ ὑπομοχλίου, καὶ ὄλων τοῦ ἡρεμοῦντος; Δῆλα δὲ ταῦτα ἐν τοῖς Μηχανικοῖς.

ξδ'. Διὰ τί ἐν ταῖς βλεφαρίσι τρίχες οὐ γίνονται 30 πολιαί; [Ἐκ ποιότητος τῆς τροφῆς] τῆς περὶ τοὺς ὀφθαλμούς. Σημεῖον δὲ· πῶν ἡ σὰρξ γίνεται· ἀπὸ δὲ τῆς τοιαύτης τροφῆς εὐλόγως οὐκ αὐξεται ἐπὶ πολλὴ ἡ θριξίς αὐτῆς· ἐκ γὰρ τῶν τοιούτων [οὐ] γίνεται περιττωμάτων. Οὕτε πολιοῦται· φθορὰ γὰρ τινὶ καὶ φαυ- 35 λότῃ τῆς τροφῆς πολιοῦσθαι συμβαίνει.

ξε'. Διὰ τί οἱ ἐπὶ τῶν χειρῶν ὄνυχες ἄττον αὐξάνονται ἢ ἐπὶ τῶν ποδῶν; Ἡ δὲ εἰς τὰ ἀνω ἢ αὐξῆσις μάλλον χωρεῖ; διὸ καὶ τρίχες μάλλον αὐξάνονται ἀνωθεν ἐπὶ τοῦ γενείου ἢ ἐπὶ τῆς ἤβης. Ἡ δὲ διότι ἐν ἀλέῃ μὲν αἱ χεῖρες, οἱ δ' ἐν ψύξει, αὐξεται δὲ τὰ ἀλεινόμενα μάλλον πάντα; Ἡ δὲ θερμότεραι αἱ χεῖρες καὶ ὑγρότεραι, οἱ δὲ πόδες ψυχρότατοι τοῦ σώματος, καὶ τὰ τοιαῦτα μέρη τῶν ἄλλων, λέγω δ' ὄνυχας τρίχες τε καὶ 45 ὄνυχας; Διὰ τοῦτο οὖν αὐτὸ καὶ ψυχροὶ καὶ ἐν ψυχρῷ τόπῳ εἶναι δυσαυξεῖς εἰσιν· οἱ δ' ἐπὶ τῶν χειρῶν τούτων.

ξς'. Διὰ τί αἱ τρίχες οὐλαὶ γίνονται; Ἡ δὲ διότι δύο 50 φερῶν φέρονται, κρατουμένης δὲ ἰσῶθεν φερῶς τῆς ἐν

rum terrenorum in senectute; ex hujusmodi vero excrementis nutriuntur pili et ungues. An quia et alia quidem ossa aliquantisper crescunt, alia vero non?

60. Quamobrem hominis ungues mollissimi sunt? Utrum quia et cutis? ungues enim e cute proveniunt. An quia reliqua animalia alios habent ungues? Quibus igitur duriores, his et utiles potius sunt.

61. Cur qui nati sunt caeci, calvi non evadunt? Utrum quod calor, mutilis oculis, se in proximum transtulit locum? Itaque non refrigeratur locus, sed semper habet alimentum; calvitie autem a frigore provenit. An quia olim quidem locus calorem habebat, ita ut alimentum absumeret, nec generabatur olim redundantia; mutilatione vero refrigeratus est locus, ita ut multam contineat redundantiam; pili autem e redundantia fiunt?

62. Cur barba quidem absque capite rufescit, caput autem absque barba non? An quoniam pili rufi ex imbecillitate oriuntur, et in barba pili natura sunt imbecilliores? Argumento est quod imberbes non nisi sero calvescunt. Constat igitur locum ferre non posse: hinc qui validior est locus, si rufos ferat, imbecilliolem quoque eos ferre necesse est; sed si hic, non item necessario et qui validior.

63. Cur defluunt pili longi? An quia pilus quidem vectis fit, cutis vero hypomochlium, facileque moventur quæ longius ab hypomochlio, atque in universum a quiescente, distant? Patent hæc in Mechanicis.

64. Quamobrem palpebrarum pili non canescunt? Propter qualitatem alimenti quod circa oculos invenitur. Argumento est quod pinguis gignitur caro: ab hujusmodi autem alimento jure non augetur admodum hujus pilus: ex talibus enim [nec] gignitur redundantibus. Neque canescit: corruptione enim et vitio alimenti evenit canities.

65. Cur manuum ungues celerius crescunt quam pedum? An quia superiora potius petit incrementum? propterea et pili supra in mento magis crescunt quam in pede. An quia manus quidem in tempore positæ sunt, pedes vero in frigore, crescunt autem magis tepentia omnia? An quia calidiores ac humidiores sunt manus, pedes vero omnium corporis partium frigidissimæ, atque hujusmodi partes, pili inquam et ungues, reliquis frigidiores? Ob hæc ipsam igitur causam, quia nempe frigidi sunt et frigidum locum occupant, difficulter crescunt; manuum vero ungues e contrario.

66. Quamobrem crispantur capilli? An quia duobus motibus feruntur, dum motus intrinsecus ortus vincitur

τῶ περιχοντι θερμότητος; διὸ καὶ οἱ Αἰθίοπες τοιοῦ-
τοι.

ξζ'. Διὰ τί ἐν τοῖς πυρκαϊατοῖς τρίχες οὐ φύονται;
Πότερον ὅτι πυκνὸν τὸ δέρμα γίνεται, δεῖ δ' ἀραιὸν
εἶναι, ἥπερ ἐκφύεται θρίξ;

ξη'. Διὰ τί αἱ παχειαὶ τρίχες οὐ γίνονται μακραι;
ἢ ὅτι ἡ εἰς τὸ μῆκος αὐξήσεις εἰς τὸ πάχος ἀναλίσκα-
ται; ἢ ὅτι αἱ παχειαὶ σκληραὶ εἰσιν, τὸ δὲ σκληρὸν
δυσκίνητον ἐπὶ τὴν αὐξήσιν; τὸ δὲ σκληρὸν διὰ τὸ γεω-
10 δεσ συμβαίνει, ἡ δὲ γεωδὴς τροφή οὐ θέλει ἀναπέμπε-
σθαι. Διὰ βραχύτητα οὖν τῆς κινήσεως τῶ αὐξόντι
θερμῶ φθάνεται καταλαβομένη ἡ ἐτέρα ὑπὸ τῆς ἐτέ-
ρας, ὥστ' εἰς βάθος καὶ πλάτος αὐξεσθαι, καὶ οὐκ εἰς
μῆκος.

15 ξθ'. Διὰ τί δὲ πυκνότεραι τῶν λεπτῶν αἱ παχειαί;
Πότερον φαίνονται διὰ τὸ πάχος; ἑλαττον γὰρ τῶν
ἴσων τὸ μεταξὺ φαίνεται. ἢ διὰ τὸ βραδέως εἰς μῆ-
κος αὐξεσθαι κατὰ πλείους τρόπους ἢ τροφή ἀνατέλλει
ἐπιδιαζομένη ἐντός, οὐ ταχὺ ὑπεξαγούσης τῆς ἔξεως
20 εἰς τὸ ἄνω;

ξθ' *. Διὰ τί αἱ σκολιαὶ τρίχες, [ὅσον] ἂν εἰς τοῦν-
αντίον ἔλθῃ, τοσοῦτον μᾶλλον εἰς τὴν φύσιν καθί-
στανται; Ὅτι ἐκείνων ἡ φύσις σκολιά, τὸ δ' εὐθὺ
ἐναντίον.

25 ο'. Διὰ τί οὐκ ἐν τοῖς δστώδεσι λεπτότεραι αἱ τρί-
χες; Ὅτι παχὺ τὸ δέρμα ταῦτη, ἐκ δὲ τοῦ παχέος πα-
χύτεραι γίνονται.

οα'. Διὰ τί αἱ πυρραὶ τρίχες μελάντεραι γίνονται πυ-
ρούμεναι; ἢ διότι πέττεται μᾶλλον ἐν ὀλίγῳ τὸ ὑγρὸν
30 γινόμενον ὑπὸ τῆς ἐνούσης ἐν τῇ ἀρχῇ θερμότητος ἔστι
δ' ἡ μὲν πυρρὰ ἐκ νοσοῦσης, ἡ δὲ μελαινα ἐξ ὑγιῶς
τροφῆς;

οβ'. Διὰ τί Αἰθίοπες μὲν οὐλότριχες, Σκυθαὶ δὲ
καὶ οἱ πρὸς ἄρκτον εὐθύτριχες; ἢ διότι ξηραίνομένη
35 ἡ θρίξ ὑπὸ τοῦ ἡλίου συγκάμπτεται ὥσπερ καὶ τὰ
ἄλλα, οἱ δ' Αἰθίοπες πρὸς τῶ ἡλίῳ καὶ ἐν ὑπερβολῇ
θερμοῦ διατελοῦσιν, οἱ δὲ Σκυθαὶ ἐν ψυχρῶ τόπῳ, ὅπου-
περ τὸ ὑγρὸν τὸ ἐν ταῖς θρίξιν οὐκ ἐξατμίζει ὁ ἥλιος,
ὥστ' οὐδὲ συγκάμπτονται; Ἐπεὶ οὖν ἀνάγκη κεκλα-
40 σμένας εἶναι, ἢ εὐθείας, εἰ μὴ κεκλασμένα, εὐθεῖαι
ἔσονται.

ογ'. Διὰ τί τοῖς τ' ἀσθενούσι καὶ τοῖς πρεσβύταις
τὸ μὲν ἄλλο σῶμα φθίνει, οἱ δ' ὄνυχες καὶ αἱ τρίχες
αὐξονται; ἢ ἐπειδὴ τῆς τροφῆς ἡ μὲν εἰς σάρκα, ἡ
45 δ' εἰς χολήν, ἡ δ' εἰς τὰ λεπτομερῆ διδῶσιν; Ὅσα μὲν οὖν
θερμὰ καὶ ἰσχυρὰ σώματα, εἰς χολήν δύνανται καὶ εἰς
αἷμα διδόναι τὴν τροφήν, τὰ δ' ἀσθενῆ εἰς ταῦτα μὲν
αἷμα, εἰς δὲ τὰ ἐλαχίστης δεόμενα τροφῆς, οἶον ὄνυχας

ab aeris ambientis calore? propterea Æthiopes quoque
hujusmodi sunt.

67. Quamobrem in igne ambustis pili non nascuntur?
Utrum quia densatur cutis, rara autem esse debet, quo
loco pullulat pilus?

68. Quamobrem pili crassi longi non redduntur? An quia
incrementum quod in longitudinem fieri deberet, in cras-
situdinem assumitur? An quia crassi pili duri sunt, res
duræ autem difficulter ad crescendo permoventur? du-
rities enim a terreno provenit, terrenum autem alimen-
tum sursum versus emitti recusat. Itaque propter motus
brevitatem alter, quippe calore augenti occupatur, ab al-
tero prævertitur, ita ut in crassitudinem ac latitudinem
augentur, non vero in longitudinem.

69. Cur autem densiores sunt crassi quam tenues pili?
Utrum ita habere videntur propter crassitudinem? æquales
enim (numero) ubi sunt, minus videtur intervallum. An
quum tarde in longitudinem crescant, pluribus in locis
prorumpit alimentum, intrinsecus vim passum, habitu
non cito sursum educente?

69 *. Cur pili incurvi, quanto magis in obpositam partem
ierint, tanto magis naturam suam adsequuntur? Quia eo-
rum natura incurva, rectum autem contrarium est.

70. Cur non in locis osseis tenuiores sunt pili? Quia illic
crassa est cutis, e crassa autem crassiores nascuntur.

71. Quamobrem pili rufi nigriores fiunt, ubi igni expo-
nuntur? An quia humor in minus spatium coactus magis
concoquitur a calore qui principio inest; provenit autem
pilus rufus quidem ab alimento morbido, niger vero a sano?

72. Cur Æthiopes quidem crispas habent capillos, Scy-
thæ vero et gentes septemtrionales rectos? An quia capil-
lus, ubi a sole siccatur, flectitur, uti et reliqua; Æthiopes
autem soli vicini et in ingenti degunt calore; at Scythæ in
loco frigido, ubi humorem qui capillis continetur, non eva-
porat sol, ita ut etiam non flectantur? Quum igitur necesse
sit, eos aut fractos esse, aut rectos, quum fracti non sint,
recti erunt.

73. Cur apud languentes ac senes reliquum quidem cor-
pus tabescit, unguis vero et pili crescunt? An quia alia
quidem pars alimenti in carnes distribuitur, alia vero in bi-
lem aliaque in membra subtilia? Quæcumque igitur corpora
calida ac robusta sunt, in bilem et sanguinem distribuere
possunt alimentum; at debilia in hæc quidem non, verum
in partes quæ minimo indigent alimento, uti unguis et pilos,

τε καὶ τρίχας, ὥσπερ καὶ τοὺς Ἰλλυριοὺς λέγουσιν ἐξη-
ρημένων καὶ ἀποθανόντων ἐν ὀλίγαις ἡμέραις εἰσελάας
τὰς κεφαλὰς ἔχειν, ὡς φθίνοντα τὰ σώματα εἰς ταῦτα
τὴν τροφήν διέδωκεν.

quemadmodum et Illyrios narrant, evulsis capillis, mortuos
intra paucos dies hirsuta habere capita, ita ut tabescentia
corpora in hæc alimentum distribuissent.

6 οδ'. Διὰ τί αἱ ἐν τοῖς ποσὶ τρίχες ἥκιστα πολιούν-
ται, ἢ ὄψθ' λευκαίνονται τοῖς πολλὰ ἔτη ζώσιν; Πότερον
81 αἱ ἐν τῷ προσώπῳ πρώται πολιούνται ἢ περ αἱ ἐν
τῇ κεφαλῇ, ἐναντιώτατος δ' ὁ ἄνω τόπος τῶ κάτω, ἐν
δὲ τοῖς ἐναντίοις εὐλογον ἐναντιῶς συμβαίνειν; Ἡ διότι
10 ἡ πολιὰ δοκεῖ γήρωσι εἶναι σημεῖον, τὸ δὲ γῆρας φθίσις τις
καὶ ἐκλειψις θερμότητος; Ὁ μὲν οὖν τρόπος, διότι γίνον-
ται πολιαί, ἄλλου λόγου· ἀλλὰ τὸ γένος τῆς αἰτίας τοῦ
πάθους τοῦτο συμβαίνει, πρῶτον γένηται γενομένων καὶ τῶ
τὸ θερμὸν ὑπονοστεῖν δι' ὃ καὶ τὰ πρόσωπα [ρυτιδοῦνται]
15 καὶ τὰ αἶματα παύεται τὰ ἐκ τῶν ῥινῶν ῥέοντα, αἱ δὲ
κνῆμαι ἐξικμῆσι τῶν πρῆσθῶν καὶ αἰμορροῖδες γίνον-
ται. Εἰ οὖν ἡ μὲν πολιὰ ἐνδείξι γίνεται ὑγρᾶς θερμότητος,
εἰς δὲ τοὺς πόδας κατέρχεται ἡ τοιαύτη δύναμις, ὥσπερ
καὶ αἱ ἐν τῇ ἡβῇ ὑστερον πολιούνται τῶν ἄνω, ἔτι καὶ
20 αἱ ἐν τοῖς ποσὶ μᾶλλον τούτων· ὅταν δ' ἐκ παντὸς ἐξί-
κμασθῇ ἡ ὑγρὰ θερμότης διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐτῶν, τότε
καὶ αἱ ἐν τοῖς ποσὶ τρίχες γίνονται λευκαί.

74. Quamobrem in pedibus minime canescunt pili, aut
sero albescunt eis qui multos annos vivunt? Utrum quia
faciei pili prius canescunt quam capitis, locusque superior
quam maxime contrarius est inferiori, atque rationi con-
gruum est, in locis contrariis contrarium evenire? An quia
cani senectutis signum esse videntur, senectusque tabes
quædam ac defectus calor est? Modus igitur, ob quem
cani oriuntur, ad alium sermonem pertinet; sed accidit
ut genus causæ hujus adfectus hoc sit, quod seniori-
bus facis calor recurrit, quamobrem et facies [corruga-
tur], et sanguis e naribus fluere desinit, et crura senum
exsucca fiunt, et hæmorrhoides oriuntur. Quodsi igitur
cani a defectu calor humidus pendent, atque ad pedes
descendit hæc potentia, quemadmodum et pubis pili
serius canescunt quam superiores, hoc magis etiam quam
his pilis in pedibus evenire debet; ubi vero ex toto corpore
exactus est calor humidus propter multitudinem annorum,
tunc etiam pedum pili albescunt.

οε'. Διὰ τί τὰ μὲν ἔρια τῶ ἔλαιῳ βραίνόμενα λευκό-
τερα γίνονται, αἱ δὲ τρίχες τῶν ἀλειφομένων μελάντε-
25 ραί εἰσιν; καὶ γὰρ τὰ ἔρια τρίχες. Ἡ ὅτι τὰ μὲν
βυπαρὰ ξανθότερα γίνονται, αἱ δὲ τρίχες ξηραίνόμεναι
καὶ ἀπίοντος τοῦ ἐν αὐταῖς ὑγροῦ λευκαί γίνονται; Τὸ
οὖν ἔλαιον κωλύει ἥκιστα γὰρ ξηραίνονται. Ἐτι δὲ
τοῦτο ὁμοίως συμβαίνει ἐχρούσαις προβάλλοντασ' τρίχας
30 ἅμα τὰς μὲν ἐτι ζώσας ἐν τῷ σώματι· τὰ δ' ἔρια ἀφη-
ρημένα.

75. Quamobrem lanæ quidem oleo rigatæ albescunt, pili
vero eorum qui unguuntur, nigriores sunt? nam et lanæ
pili sunt. An quia sordida quidem flavescunt, pili vero,
ubi desiccantur abique quem continebant humor, albe-
scunt? Oleum igitur inpedit; minime enim desiccantur.
Præterea eodem modo evenit ovibus, ubi simul pilos adhuc
vivos in corpore habent; at lanæ exemptæ sunt.

οζ'. Διὰ τί τῶν μὲν προβάτων μαλακώτεραι αἱ
τρίχες ἀναφέρονται τιλλομένων, τῶν δ' ἀνθρώπων
σκληρότεραι; Ἡ ὅτι αἱ μὲν παχύνονται, ὅσῳ ἂν μα-
35 κρότεραι γίνονται, ἀποψύχει γὰρ δι' ἀσθένειαν τοῦ
θερμοῦ τοῦ ἐν αὐτοῖς ὁ ἄηρ ὁ κύκλω, καὶ μᾶλλον ὅσῳ
ἂν πορρωτέρω τοῦ οἰκείου θερμοῦ γίνονται, ὥστ' ἐπι-
τελοῦνται· αὐξανόμεναι δὲ διὰ μὲν παχύτητα πλέον
ἔχουσι τὸ θερμὸν, διὰ δὲ τὸ λίαν ἀποξηραίνεσθαι ῥέοντα,
40 εἰ μὴ τι κωλύει, λεπτότεραι εἰσι διὰ τὴν αὐξῆσιν;

76. Cur apud oves quidem molliores renascuntur pili
post evulsionem, apud homines vero duriores? An quia illi
quidem, quo longiores, eo crassiores sunt: refrigerat enim
propter debilitatem calor quem continent, aer ambiens,
idque eo magis, quo longius a proprio calore recesserint,
ita ut perficiantur; dum vero crescut, propter crassitu-
dinem quidem plus continent calor, ob immodicam vero
desiccationem decedentes, nisi quidquam impediatur, te-
nuiore sunt propter incrementum?

οδ'. Διὰ τί τοὺς κροτάφους πολιούνται μὲν τάχιστα,
φαλακροὶ δ' ἥκιστα γίνονται, καίτοι μηδέτερον, ἢ ἄμφω
ἔδει; Ἡ ὅτι ἡ μὲν πολιὰ γίνεται τῷ ποίαν τινα εἶναι
τὴν τροφήν τὴν εἰς τὰς τρίχας διδομένην, ἡ δὲ φαλα-
45 κρότης τῶ ποσὴν; ὅταν γὰρ ψυχθῇ ἡ τροφή, οὐκ αὐ-
ξεται, ἀλλ' ὥσπερ τὰ δένδρα τοῦ χειμῶνος, καὶ ὁ τόπος
ἕκαστος φυλλορροεῖ, ψυχρᾶς γενομένης καὶ ὅσον παγε-
σις; (ὀλίγη παροῦσα ἀδύνατον τρέφειν) ἡ δὲ πολιὰ ἐκ
συχρᾶς τροφῆς ἐστίν, σήπεται δ' ὅταν ἀπεκπότερα ἔλκη.
50 Οὐκ οὖν ἡ αὐτὴ αἰτία ἐστίν ἄμφω, δι' ὃ οὔτε ἅμα, οὔτε
ταῖς αὐτοῖς παραγίνεται τόποις· τὸ δὲ σέμμεμα ὄλιος

77. Quamobrem temporibus canescunt quidem citissime,
calvescunt vero minime, etiamsi neutrum, aut utrumque
evenire deberet? An quia cani quidem gignuntur propter
qualitatem quamdam alimenti quod in capillos distribui-
tur; calvities vero propter quantitatem? refrigerato enim
alimento, non crescit capillus, sed sicuti arbores hyeme
folia amittunt, sic locus unusquisque, frigefacto ac veluti
gelu concreto alimento (ubi enim parum adest, nutrire
nequit); cani autem a putri proveniunt alimento; pu-
trescit autem, ubi crudiora adtrahit. Itaque ambo-
rum causa eadem non est, quare nec simul, neque iisdem
superveniunt locis; in universum tamen hæc questio ma-

φυσικώτερον ἢ προβληματικώτερον. Οἱ δὲ κρόταφοι ἐπὶ φλεβῶν εἰσι πολλῶν καὶ πυκνῶν, ὥστ' ἔχουσι θερμότητα, καὶ οὐχ ὑπολείπει ἡ τροφή, ἀλλὰ μᾶλλον διὰ τὸ πολλὴν εἶναι προΐουσης τῆς ἡλικίας οὐ δύναται πέ-
 5 τεσθαι, ἀλλὰ σήπεται· ἐκ τοιαύτης δὲ γίνεται πολιά, ὥσπερ καὶ οἱ μικρῆτες ἐξ εὐρωτιώσεως ἰκμάδος· οὐ γὰρ πάντα μελαίνει τὰ σητόμενα, ἀλλ' ὁ εὐρὸς λευκός, καὶ ὁ σκώψας κωμωδοποιός εὖ ἔτυχεν εἰπῶν·

εὐρωτογῆρας τὰς τρίχας βεβλαμμένας.

10 σι'. Διὰ τί οὐκ ἐν ταῖς νόσοις, ἀλλ' ἐκ τῶν νόσων αἱ τρίχες ἐκρέουσι; Ἡ ὅτι τότε μὲν ἔχουσι τροφήν; ἐκ τοῦ περιττώματος γὰρ γίνονται· μετὰ τὰς νόσους δὲ ὄλιγον τοῦτο διὰ τὸ τρέφεσθαι τὸ σῶμα· ἢ δ' εἰσιούσα τροφή εἰς τὸ κατὰ φύσιν οὐκ αὖξαι αὐτάς, ἀλλὰ διὰ τὴν
 15 κένωσιν προκαταναλίσκεται.

οθ'. Διὰ τί τῆς κεφαλῆς τὸ ἔμπροσθεν φαλακροὶ γίνονται, τὰ δ' ὀπισθεν οὐ γίνεται, ἢ ἦττον; Ἡ ὅτι οὐκ ἐνεστὶν ἐν τῷ ὀπισθεν ἡ περιττωσις; κενός γὰρ καὶ ξηρός ὁ τόπος, ὁ δ' ἔμπροσθεν διὰ τὸν ἐγκέφαλον πλήρης.
 20 Ὅσοις οὖν ἐνταῦθα ψυχρὰ συλλέγεται περιττωσις διὰ τὸ κρατεῖν τῆς θερμότητος καὶ μὴ πέττεσθαι οὐ τρέφει τὰς τρίχας ὥστ' ἀποπίπτουσιν, τὸ δ' ὀπισθεν οὐκ ἔχει τοιαύτην ἀπόκρισιν, ἢ ἦττον, διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν.

π'. Διὰ τί αἱ ἐν ταῖς μασχάλαις καὶ τῇ ἦβῃ τρίχες
 25 ἦττον καὶ αὖζονται καὶ πολιοῦνται τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ; Ἡ ὅτι μέγιστα καὶ οἰκείαι αἱ ἐγγίστα τῆς κεφαλῆς τῶν ἄλλων; διὰ γὰρ τὴν γειννίασιν τῆς τροφῆς μάλιστα ἀπολαύουσιν. Εἰκότως οὖν τῶν λοιπῶν αἱ ἐν τῷ γενεῖω μέγιστα. Ἡ οὐ τοῦτο ἐστὶ τὸ αἴτιον, ἀλλὰ κα-
 30 θάπερ ἡ ἐλαία καὶ ἄμπελος καὶ ὁ στάχυς, καὶ ἄλλο ὅτι οὖν τῶν τοιούτων ὠρισμένον τι μέγεθος ἔχει ὁ οὐχ ὑπερβάλλει, καθάπερ οὐδ' ὁ ἄνθρωπος, οὐδ' ἵππος, οὐδὲ τὰ ἄλλα ζῶα; Τὰ μὲν οὖν αὐτῶν μείζω καὶ ἐλάττω γίνεται καὶ παρὰ τοὺς τόπους καὶ παρὰ τὰς
 35 τροφάς· εἰς μέντοι τὰ ἀλλήλων οὐκ αὖξεται μεγέθη. Τὰ μὲν οὖν εἰρημένα βῆδιόν ἐστι διαγνῶναι ὅτι ἕτερα τῷ εἶδει· μεγάλα γὰρ αἱ διαφοραὶ ἐνίων ὁ οὐκέτι, ὅσον τὴν τοῦ πυροῦ καὶ κριθῆς καλάμην, ἑτέραν δ' οὔσαν. Τῷ δ' οὐκέτι τῷ εἶδει ὁμοί..... τὰς τρίχας οὐ δια-
 40 γινώσκουμεν διὰ τὴν ὁμοιότητα, ὅσον ἑτέρων τῷ εἶδει. Οὐδὲν οὖν θαυμαστὸν τὸ μὴ γίνεσθαι [ἴσας οὐχ ὁμοίας] οὔσας τῷ εἶδει· ἀλλὰ [τοῦ] τὰς μὲν μικράς, τὰς δὲ μεγάλας, αὐτῆ ἢ αἰτία· τοῦ μὴ ὁμοίως δὲ πολιοῦσθαι νῦν λεχθήσεται· αἱ γὰρ τρίχες οὐκ ἔχουσι οὔτε τὸ
 45 λευκόν, οὔτε τὸ μέλαν οἰκείον χροῶμα, ἀλλ' ἀπὸ τῆς τροφῆς ἴσχυοσι, καὶ μέλαινα μὲν εἰσιν, ὅταν ἔλκωσι τροφήν, συνανασπῶ, καθάπερ ἀπὸ τοῦ πυρός γῆ ἀνωθυμένη, ὅπου ἂν προσκαθίζηται, μελαίνει προσμένουσα ἄνω, τὸν αὐτὸν τρόπον ὑπολαβεῖν δεῖ καὶ
 50 ἐν τῷ σώματι, ὅταν ἀνασπασθῇ κάτω, ὄντος ἐν ἡμῖν θερμοῦ, ὑπὸ τούτου μελαίνεσθαι· ὅταν δὲ ἢ δι' ἐκθλιψιν

gis disciplinam naturalem quam problemata spectat. Tempora vero venis imposita sunt multis ac densis, ita ut calorem habeant; neque deficit his alimentum, sed potius propter copiam provecta aetate concoqui nequit, verum putrescit; e tali autem alimento gignuntur cani, quemadmodum et fungi ex humore situs naturam referente· non omnia enim nigrescunt putrescentia, sed situs albus est, et comicus ludens acu rem tetigit, quum diceret:

capillis senil situ adfectis.

78. Quomobrem non per morbos, sed post morbos defluunt capilli? An quia tunc quidem alimentum habent? e redundantibus enim gignuntur; post morbos vero exigua est redundantia, quia corpus nutritur: alimentum enim ingrediens ad id quod naturaliter se habet, eos non auget, sed propter inanitatem antea consumitur.

79. Quomobrem sincipite calvescunt, occiput vero calvum non fit, aut minus? An quia in occipite non invenitur redundantia? locus enim vacuus est ac siccus; sinciput vero plerum propter cerebrum. Quibuscumque igitur illic colligitur redundantia frigida, quia calorem vincit, neque concoquitur, capillos non nutrit, ita ut decidant; occiput vero hujusmodi nihil, aut minus secernit propter dictam causam.

80. Quomobrem alarum et pubis pili minus et crescunt et canescunt quam capilli? An quia longissimi et familiares quæ inter reliquos capiti proximi sunt? propter vicinitatem enim maximum ex alimento emolumentum capiunt. Merito igitur inter reliquos menti pili maximi sunt. An hoc causa non est, sed sicut olea et vitis et spica, sic quævis alia quoque res hujuscemodi determinatam habet magnitudinem, quam non excedit, quemadmodum nec homo, nec equus, nec reliqua animalia. Nonnulla igitur eorum majora et minora sunt secundum loca et secundum alimenta; aliud tamen ad aliud magnitudinem non provehitur. Dictas itaque res ad diversam pertinere speciem, facile dignosci potest: magnæ enim sunt differentiæ, nonnullorum tamen differentiæ non ita dignosci possunt, ut culmi triticeï ac hordeaceï, etiamsi specie differant. Propter similitudinem autem pro rebus specie differentibus non discernimus, pilos specie eosdem non esse. Nihil itaque mirum, quod æquales non efficiuntur, quum specie differant; verum hæc causa est, cur alii quidem breves, alii vero longi sint; causa vero, cur non æque canescant, jam exponetur: pili neque albedine, nec nigredine tamquam proprio colore præditi sunt, sed pendent hæc ab alimento, atque nigri quidem sunt, ubi trahunt alimentum, unaque adtrahunt [calorem?], quo modo terra ab igne sursum pulsa, quocumque se adplicerit, nigricat superne adhærens; eodem quoque modo intra corpus arbitrandum est, ubi adtractum fuerit inferne alimentum, calorque in nobis adest, hoc calore nigriari pilos; ubi vero propter ali-

τροφῆς, ἢ δι' ἀσθένειαν τὴν τροφὴν παύσασθαι ἀνάγων, πολιοῦται, αὐτοῦ τοῦ ὑγροῦ ἀναγομένου. Ὑποκειμένου δὲ τοῦ οὕτω πολιοῦσθαι, ἢ κεφαλῆ καὶ ὁ πόνγων καὶ διὰ τὴν πυκνότητά καὶ τὸ πληθὸς τῶν τριχῶν καὶ τὴν 5 ἀσαρκίαν, ὅταν μὴ δύνωνται τρέφειν ὡς εἴρηται, λευκαίνονται· αἱ γὰρ τρίχες πολλαὶ οὔσαι καὶ χειρόμεναι προσέλκουσιν εἰς αὐτὰς τροφήν· ὅταν δὲ μὴ ἔλκωσιν ὅθεν ἐξέλκουσαι τὴν ξηρὰν ἢ τὴν ὑγρὰν, ἀνέλκουσαι λευκαίνονται· ἢ δ' ἤδη καὶ αἱ μασχάλαι βραχείας ἔχου- 10 σαι τῆ φύσει καὶ ἀραιὰς βραδίως μελαίνονται· συνανα- σπῶσί τε γὰρ καθάπερ προσηρῆται. Ἐνίοτε περὶ τὰ αἰδοῖα τόπος ἐστὶ τοιοῦτος οἷος τρέφειν ἀριστὰ καὶ γὰρ ἀραιὸς καὶ χαῦνος· ἐτι δὲ τὸ σπέρμα κατὰ τοῦτον τὸν τόπον ἐξέρχεται. Εἰκότως οὖν καὶ ἐν τούτοις τοῖς 15 τόποις ἤττον πολιοῦνται.

πα'. Διὰ τί ἐν τῇ κεφαλῇ μάλιστα γίνονται φθειρές; ἢ ὅτι ζῶα μὲν πέφυκε γίνεσθαι, οὗ ἂν περίττωμα ἢ 20 ὑγρότατον καὶ θερμότατον, ἐτι δ' ἔχει τόπον· ἢ δὲ κεφαλῇ ὑγρὰ καὶ θερμὴ ἢ τῶν νέων, καὶ οἱ πόροι οἱ ἐν αὐτῇ εὐρύτατοι; Σημειῶν δὲ αἱ τρίχες παχύταται ἐν ταῦθα, ὡστ' ἔχει καὶ ἐξ οὗ συσταῖ τὸ ζῶον, καὶ ἐν ᾧ.

πβ'. Διὰ τί ἐκ τῶν πότων καὶ τῶν ἐμέτων καὶ ἐν τῷ ψύχει φθέγγονται βαρύτερον; ἢ διὰ τὴν ἐμφραξίν τοῦ λάρυγγος ὑπὸ τοῦ φλέγματος; ἐπικατασπᾶ γὰρ βρευ- 25 μάτιον τοῖς μὲν ὁ ἔμετος ἢ τὸ ποτόν, τοῖς δ' ἢ ὄρα, ὡστε βαρύτερα ἢ φορὰ τοῦ πνευματός ἐστιν· ἢ δὲ βαρεῖα λίαν βραδεία ἐστιν.

πγ'. Διὰ τί ποτε ἐγγύθεν τῆς βαρυτέρας φωνῆς μάλ- 30 λον ἐξακούομεν, πόρρωθεν δ' ἤττον; ἢ διότι καὶ ἡ βαρυτέρα φωνὴ πλείω ἀέρα κανεῖ, ἐπ' ἔλαττον δὲ τοῦτο ποιεῖ; Πόρρωθεν μὲν οὖν ἤττον ἀκούομεν, διότι ἐπ' ἔλαττον ἀφικνεῖται· ἐγγύθεν δὲ μάλλον, διότι πλείων τοῦ ἀέρος κίνησις ἐστιν.

πδ'. Διὰ τί ἐν τῷ χειμῶνι δξύτερον φθέγγονται, 35 θέρους δὲ καὶ μεθύοντες βαρύτερον; Ὅτι δξύτερα μὲν ἐστὶν ἢ ταχύτερα, ἢ ἀπὸ συντεταμένου φωνῆ· τῶν δὲ νηφόντων καὶ ἐν τῷ χειμῶνι τὰ σώματα συνέστηχε μάλ- λιστα ἢ μεθύοντων καὶ ἐν τῷ θέρει· τὸ γὰρ θερμὸν καὶ αἱ ἀλέαι διαλύουσι τὰ σώματα.

πε'. Διὰ τί τὰ ἐννεάμηνα οὐ φθέγγεται, τὰ δὲ δε- 40 κάμηνα φθέγγεται εὐθὺς γεννηθέντα; Ὅτι ὀψιαίτατα τε- λειοῦται ἢ φωνῆ τοῖς ἀνθρώποις. Σημειῶν δὲ· ἢ ὅτι γὰρ ἠδὲ γένεσι καὶ ψελλίζουσι καὶ τραυλίζουσιν. [ἢ] ὅτι τὰ μὲν ἐννεάμηνα [οὐ] τελειόγονα, ὡστε τὰ μὲν ἀπειλη- 45 ῶτα ἢ ὅτι γένεσι τὴν φύσιν, τὰ δ' οὐ. Τὸ οὖν τελευ- ταῖον ἐπιτελούμενον τοῖς μὲν ἀτελέσιν οὐχ οἷον τε ὑπάρ- χειν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, τοῖς δ' ἐπιτελεσμένοις ὑπάρ- χει. Τὰ δ' ἐπτάμηνα ἐστὶν ἤττονα· οὕτω γὰρ ἀτελῆ σφόδρα καὶ ἀσθενῆ γίνεται, ὡστε καὶ σπαργανοῦται 50 ἐρίοις.

menti expressionem, aut debilitatem hoc evehere desierit, pilus canescit, dum solus humor evehitur. Quodsi autem ponamus, canitiem sic fieri, caput et barba propter densitatem et multitudinem pilorum ac carnis defectum, ubi dicto modo nutrirī nequeunt, albescunt: quum enim pili multi sint atque tondentur, ad sese adtrahunt alimentum; ubi vero non trahunt siccum vel humidum alimentum e loco unde adtrahere solent, adtrahentes albescunt; pubes autem et alæ, utpote naturaliter breves et raros pilos habentes, facile nigrescunt: una enim adtrahunt quo modo supra dictum est. Locus item circa pudenda ejusmodi est, ut optime alere valeat pilos: rarus namque et laxus est; præterea semen hoc loco exit. Merito igitur et hisce in locis minus canescunt.

81. Cur in capite potissimum gignuntur pediculi? An quoniam animalia suasple natura gigni solent, ubicumque adest redundantia humidissima et calidissima, atque insuper spatium inveniunt; caput autem juniorum humidum et calidum est ejusque meatus amplissimi? Argumento est quod pili ibi crassissimi sunt: habet igitur et materiam unde, et locum in quo consistat animal.

82. Cur post computationes ac vomitus, itemque frigore gravius vociferantur? An quia guttur pituita obstruitur? exiguam enim fluxionem una adtrahit apud illos quidem vomitus vel potus, apud hos vero tempestas: gravior itaque est spiritus molus; motus autem gravis admodum tardus est.

83. Cur tandem graviorem vocem cominus magis audimus, eminus vero minus? An quia gravior vox etiam plus aeris movet, verum ad minorem distantiam eum provelhit? Eminus itaque minus audimus, quia minus longe penetrat, eminus vero magis, quia copiosior est aeris motus.

84. Cur hyeme acutius vociferantur, æstate vero, itemque ebrii gravius? Quia acutior quidem est velocior vox, vel a corpore intento proveniens; apud sobrios autem, vel hyeme corpora magis stipata sunt quam apud ebrios, vel æstate: calor enim et æstus dissolvunt corpora.

85. Quamobrem novimestres sætus non vociferantur, decimestres vero simul ac nati sunt, vocem proferunt? Quia tardissime perficitur vox apud homines. Argumento est quod jam grandiores facti balbutiunt ac blæsi sunt. [An] quia novimestrium generatio absoluta [non] est, ita ut illi quidem nascantur suam jam naturam adepti, hi vero non. Itaque quod postremo perficitur, imperfectis quidem plerumque inesse nequit; perfectis vero inerit. Septimestribus autem vel minus: adeo enim imperfecti ac perquam debiles nascuntur, ut etiam lancis fasciis involvantur.

πς'. Διὰ τί ἡ φωνὴ ὑστατον τελειοῦται τοῖς ἀνθρώποις τῶν φθεγγομένων; Ἡ διότι πλείστας ἔχει διαφορὰς καὶ εἶδη, τὰ δ' ἄλλα ζῶα ἢ οὐδὲν γράμμα, ἢ ὀλίγα διαλέγεται, τὸ δὲ ποικιλώτατον καὶ πλείστας ἔχον διαφορὰς ἀνάγκη ἐν πλείστω χρόνῳ ἀποτελεῖσθαι;

πζ'. Διὰ τί οὐ τῇ αὐτῇ φωνῇ πάντες διαλέγονται; Ἡ ὅτι πρῶτον ἀπὸ μιμησεως τῶν ἀλόγων αἱ φωναὶ εὐρέθησαν, ὅσον τὰ παιδία τὸν βῶν ἀπὸ τοῦ μηκᾶσθαι, καὶ τὸν κύνα ἀπὸ τοῦ ὑλακτεῖν; Ἐχοντος δὲ τοῦ αὐτοῦ ζώου πολλὰς μιμήσεις, ἀφ' ὧν ἐκλέγεται τις τὴν ὁμοίωσιν· καὶ γὰρ αὐτὸ κέρατα ἔχει, καὶ τετράπου, καὶ μακρόν· οὐκ ἐπὶ ταῦτον ἕκαστος ὁρμήσας, ταῦτον μὲν ἐσήμαινε τὸν βῶν, οὐ μὴν τῇ αὐτῇ φωνῇ· ὁ δὲ τὸ αὐτὸ τῆς πρώτης παραλλαξάσης. Ἡ δὲ εἰκότως ἐκ τούτων παραλλάττον μικρόν, ὅσον οἱ μὲν Διόνυσσον, οἱ δὲ Ζώνυσσον, καὶ οἱ μὲν Ἡραγόρην, οἱ δὲ Ἡραγόραν.

πη'. Διὰ τί οἱ μὲν ἀγωνιῶντες βαρῦ φθέγγονται, οἱ δὲ φοβοῦμενοι ὀξύ; Ἡ ὅτι τοῖς μὲν φοβουμένοις καταψύχεται ὁ τόπος ὁ περὶ τὴν καρδίαν, κάτω δρυμῶντος τοῦ θερμοῦ, ὥστ' ὀλίγον ἀέρα κινῶσιν· (ἡ γὰρ ἰσχύς ἐν τῷ θερμῷ)· τοῖς δὲ ἄνω φέρεται τὸ θερμόν, ὥσπερ τοῖς αἰσχυνομένοις; δι' αἰσχύνης γὰρ ἀγωνιῶσι, τοῖς δ' αἰσχυνομένοις ἄνω φέρεται πρὸς τὸ πρόσωπον. Σημειῶν δὲ ὅτι ἐξέρυθροι γίνονται μάλλον. Συντήκει οὖν καὶ παχὺν ποιεῖ τὸν ἀέρα ὃ φθέγγεται, ὁ δὲ τοιοῦτος βραδέως ὠθεῖται, τὸ δὲ βραδύ ἐν φωνῇ βαρῦ ἐστίν.

πθ'. Διὰ τί, τῆς φωνῆς, ἐπειδὴ ῥύσις τις ἐστίν, φύσιν ἔχουσης ἄνω φέρεσθαι, μάλλον ἐστίν εὐήκοα τὰ ἄνωθεν κάτω ἢ τὰ κάτωθεν ἄνω; Ἡ διότι ἡ φωνὴ ἀήρ τις ἐστὶ μεθ' ὑγροῦ; Βαρὺς οὖν ὢν οὗτος ὑπὸ τοῦ ὑγροῦ φέρεται κάτω, καὶ οὐκ ἄνω· τοῦ γὰρ ὑγροῦ κατὰ φύσιν ἢ κάτω φορὰ· διότι τοῖς κάτω μάλλον ἀκούεται. Ἡ τοῦτο μὲν ἐπὶ τῆς τοῦ ζώου φωνῆς μόνον γίνεται αὕτη γὰρ μεθ' ὑγροῦ· τὸ [δὲ] συμβαῖνόν ἐστὶ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ψόφων; Καθὰπερ οὖν ἀμπωτικ, ἂν μὲν ἄνωθεν κάτω προσπέσει, τὴν ἀνάκλασιν ἄνω ποιεῖται, κάτωθεν δ' ἄνω προσπεσοῦσα ἀνεκλάσθη κάτω, τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἡ φωνὴ φύσιν ἔχουσα ἄνω φέρεσθαι, προσκόψασα τῷ ἐξ ἐναντίας ἀέρι, βιάζεσθαι μὲν οὐ δύναται πλέονα ὄντα [καὶ] βαρύτερον, ἀνακλασθεῖς δ' ὁ κινήθεις ἀήρ ἐπὶ τούναντιον ἠνέχθη κάτω, δι' ὃ κατεχόμενος ἀκούεται κάτω μάλλον. Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ περὶ τὴν ἡχὴν συμβαῖνόν ἐστὶ γὰρ ἀνάκλασις τῆς φωνῆς ἐπὶ τούναντιον.

ζ'. Διὰ τί μεθύοντων μάλλον ἀπορρήγνυται ἡ φωνὴ ἢ νηφόντων; Ἡ διότι τῷ πεπληρωσθαι ταχέως ἀπορρηγνύασι τὴν φωνήν; Σημειῶν δὲ· τούτου· οὔτε γὰρ οἱ χοροὶ μελετῶσιν ἐξ ἀρίστου, οὐχ ὑποκριταί, ἀλλὰ νήστευσι ὄντες· ἐν δὲ τῇ μέθῃ πληρέστεροι ὄντες εὐλόγως μάλλον ἀπορρήγνυται τὰς φωνὰς

86. Cur vox postremo inter omnia quæ vocem emittunt, hominibus perficitur? An quia plurimas differentias et species habet, dum reliqua animalia aut nullam litteram, aut pauca enuntiant; diversissimum vero et plurimas habens differentias necessario plurimo tempore perficitur?

87. Quamobrem non omnes eodem sermone loquuntur? An quia primum per animalium imitationem inventæ sunt voces, quemadmodum pueri bovem a mugiendo vocant, canemque a latrando? Quum autem idem animal multas subpeditet imitationes, e quibus similitudinem eligere quis possit: nam et ipsum cornutum est, et quadrupes, et grande, non idem adripiens unusquisque, eandem quidem rem designabat, bovem nimirum, verum non eadem voce; alius autem eandem rem, a priori voce deflectens. Jam probabiliter ab his deflectebant panlulum, ut alii Dionysum, alii Zonysum, alii Heragorem, alii Heragoram dicunt.

88. Cur anxii quidem gravem proferunt vocem, metuentes vero acutam? An quoniam metuentibus quidem refrigeratur locus circa cor, inferiora petente calore, ita ut parum aeris moveant (vires enim in calore resident); illis vero sursum fertur calor, sicuti apud pudibundos? propter pudorem enim anguntur; apud pudibundos autem sursum fertur ad faciem. Argumento est quod inprimis admodum rubescunt. Colliquat igitur ac crassum reddit aerem, cujus ope vocem profert; huiusmodi autem aer tarde propegitur, tarditasque in voce gravitas est.

89. Quamobrem quum vox, quippe quæ fluxus quidam est, suapte natura sursum fertur, facilius audiri possunt quæ superne inferiora quam quæ inferne superiora petunt? An quia vox aer quidam humori junctus est? Quum hicce igitur gravis sit propter humorem, deorsum fertur, non sursum, siquidem humor suapte natura sursum fertur; propterea magis auditur ab iis qui infra sunt. An hoc quidem in animalis voce tantum obtinet: illa enim humori juncta est; quod vero evenit, etiam ceteris sonis proprium est? Quemadmodum igitur reciprocatio, si superne deorsum incidit, repercussionem sursum facit, inferne vero sursum incidens, deorsum reperiit solet, eodem sane modo vox quæ suapte natura sursum fertur, ubi illiserit aeri ex opposita parte inveniundo, ei vim quidem inferre nequit, utpote copiosiori et graviori, sed aer motus post repercussionem in contrariam partem ferri solet deorsum: quapropter ibi detentus auditur melius infra. Huiusmodi est etiam quod circa echo obtinet: est enim repercussio vocis in partem contrariam.

90. Cur ebriis vox magis abrumpitur quam sobriis? An quia propter repletionem cito abrumpunt vocem? Hujus rei argumentum est quod neque chori, nec histriones sese exercent post prandium, sæd jejuni; in ebrietate autem quum pleniores sint, non mirum est si magis voce abrumpantur.

4α'. Διὰ τί ἡ σύριγξ καὶ ἡ ὄξεια φωνὴ ἀπλῶς ὡσπερ ἐρημίαν ποιεῖ φαίνεσθαι; *Ἡ ὅτι ἡ ὄξεια φωνὴ μακρὰν βαδίζει καὶ οὐκ ἐπὶ πολὺ διαχέεται, καθάπερ αἱ ἄλλαι φωναί;

91. Cur fistula et vox acuta simpliciter quasi solitudinem adparere facit? An quia vox acuta longe procedit, nec procul diffunditur, sicuti reliquæ voces?

8 4β'. Διὰ τί ποτε ἡ φωνὴ ὀξύτερα φαίνεται τοῖς μακρότερον ἀφεστηκόσιν, τοῦ ὄξεος ὄντος ἐν τῷ ταχέως φέρεσθαι, τὸ δὲ μακρότερον βραδύτερον κινεῖται; *Ἡ ὀξύτερος οὐ μόνον ἐστὶν ἐν τῷ ταχέως κινεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ἐλάττω τὸν ψόφον γίνεσθαι, τοῖς δὲ μακρότερον ἀφεστηκόσιν αἰεὶ ἐλάττων ἡ φωνὴ ἀφικνεῖται διὰ τὴν ὀλιγότητα τοῦ ἀέρος τοῦ κινουμένου.

92. Cur tandem vox acutior videtur longius distantibus, quum acumen motus celeritate constet, quod vero longius provelitur, tardius movetur? Acumen non solum motus celeritate constat, sed etiam eo quod minor fit sonus; ad eos vero qui longius distant, semper minor pervenit vox propter paucitatem aeris qui movetur.

4γ'. Διὰ τί, εἴπερ ἡ φωνὴ ἀήρ τις ἐστὶν ἐσχηματισμένος, καὶ φερομένη διαλύεται πολλάκις τὸ σχῆμα, ἡ ἡχὴ γίνεται πληγέντος τοῦ τοιοῦτου πρὸς τὸ στερεὸν καὶ οὐ διαλύεται, ἀλλὰ σαφῶς ἀκούεται; *Ἡ διότι ἀνάκλασις, οὐ κατάκλασις ἐστὶ, τοῦτο δ' ὄλον ἀφ' ὄλου εἰς τὸ πάθος ἀφομοιοῦται· ἀπὸ γὰρ τοῦ ἀέρος ἀνακλάται τοῦ ἐν τῷ κοίλω, οὐκ ἀπὸ τοῦ κοίλου.

93. Quamobrem, si vox quidem aer quidam est figuratus, atque motu figura dissolvitur sæpius, echo fit illidente huiusmodi aere in solidum quid, nec dissolvitur, sed manifesto auditur? An quia refraction, non confractio est; illa autem integre adfectui similis redditur? ab aere enim refringitur qui cavo continetur, non vero ab ipso cavo.

4δ'. Διὰ τί χειμῶνος ὄντος αἱ φωναὶ βαρύτεραι; 20 *Ἡ ὅτι παχύτερος ὁ ἀήρ, παχύτερου δ' ὄντος βραδύτερα ἡ κίνησις, ὡς ἡ φωνὴ βαρύτερα; *Ἡ ὅτι διὰ τῶν στενῶν βραδύτερον χωρεῖ ὁ ἀήρ, συμπράττονται δὲ τὰ περὶ τὸν φάρυγγα τῇ ποιότητι τοῦ ψυχροῦ καὶ τοῦ ἐπιρρέοντος φλέγματος;

94. Cur hyeme voces graviiores sunt? An quia crassior aer, crassior autem quum sit, tardior est motus, ita ut vox gravior fiat? An quia per angusta tardius meat aer, constringuntur autem fauces qualitate frigoris et affluentis pituitæ?

25 4ε'. Διὰ τί μεγαλόφωνοι οἱ θερμοὶ τὴν φύσιν ὄντες; *Ἡ ὅτι ἀνάγκη καὶ ἀέρα ἐν τοῦτοις πολλὸν ψυχρὸν εἶναι; ἔλκει γὰρ τὸ πνεῦμα τὸ θερμὸν καὶ ποιεῖ πλείον, ἡ δὲ μεγάλη φωνὴ γίνεται ἐν τῷ πολλὸν ἀέρα κινεῖν, ὄξεια δὲ ἐν τῷ ταχέως, βαρεῖα δ' ἐν τῷ βραδέως.

95. Quamobrem natura calidi magnam habent vocem? An quia necessario his quoque magna copia aeris frigidit inest? calor enim spiritum adtrahit ejusque copiam auget, magna autem vox eo fit quod multus aer movetur, acuta vero quod cito, et gravis quod tarde.

30 4ς'. Διὰ τί ἀκούουσι μᾶλλον κατέχοντες τὸ πνεῦμα ἢ ἐκπνέοντες; διὸ ἐν ταῖς θήραις παραγγέλλουσιν ἑαυτοῖς οὐ πνευστιᾶν. Πότερον ὅτι τὸ αἰσθητικὸν ἄνω ἔρχεται τῶν φλεβῶν συναιρουμένων, ἢ ἀραιουμένων, καθευδόντων δὲ κάτω; διὸ καὶ μᾶλλον ἐκπνέουσιν. *Ἡ καὶ τὸ 35 αἷμα ἀπέρχεται κάτω καταπεπνευκότων, ὥστε κενῶνται τὰ ἄνω, ἀκούουσι δὲ τῷ κενῷ; *Ἡ ὅτι φύσει ὁ ἀτμὸς ψόφος τις ἐστὶν, οὗτος δὲ τῷ πνεῖν γινόμενος κωλύει ἀκούειν;

96. Quamobrem spiritum retinentes melius audimus quam expirantes? propterea inter venandum se ipsi hortantur ne anhilent. Utrum quia sentiendi facultas sursum vadit, ubi venæ contrahuntur, aut rarefiunt; dormientibus vero nobis deorsum? propterea et potius expirant. An quia et sanguis deorsum abit, depresso spiritu, ac proinde vacuantur superiora, audimus autem vacui ope? An quia vapor suapte natura sonus quidam est, hicce autem dum respirando gignitur, auditionem impedit?

4ζ'. Διὰ τί οἱ τοῦ γράσου ὄζοντες, ὅταν ἀλείψωνται 60 μύρω, δυσωδέστεροί εἰσιν; *Ἡ διότι ἐπὶ πολλῶν τοῦτο γίνεται ὄζυ; *Ἡ διότι πάλιν ἰδρώσαντες δυσωδέστεροί εἰσι, τὸ δὲ μύρον θερμαντικὸν ἐστὶν; *Ἰδρωτας εὖν παρσκειάζει.

97. Quamobrem qui hircum redolent, unguento uncti fetidiores sunt? An quia in multis hoc accescit? An quia quum denuo sudaverint, fetidiores sunt, unguentum autem calefacere valet? Sudores igitur parit.

4η'. Διὰ τί ἡ μασχάλη δυσωδέστερα ἐστὶ τῶν ἄλλων 45 λων τόπων; Πότερον ὅτι ἀπνοῦστατός ἐστὶν, ἡ δὲ δυσωδία μάλιστα ἐν τοῖς τοιοῦτοις διὰ τὸ σῆψιν γίνεσθαι ὑπὸ τῆς ἡσυχίας τῆς ὑγρότητος, διότι ἀκίνητος καὶ ἀγύμναστος;

98. Cur axilla fetidior est reliquis locis? Utrum quod minime perflatur, fætor autem maxime in huiusmodi locis consistit, quia gignitur putredo a quiete humoris, quoniam motu et exercitio caret?

40 4θ. Διὰ τί τὰ δυσώδη ἥιστα φαίνεται δυσώδη τοῖς ἐδηλοκόοις; *Η διὰ τὸ συντετρῆσθαι τὴν ὄσφρησιν τῷ στόματι κατὰ τὸν οὐρανὸν πλήρης ἡ αἰσθησις γίνεται καὶ τῆς τε δυσωδίας οὐκέτι ὁμοίως αἰσθάνεται; τὸ γὰρ πρῶτον αἰσθάνονται πάντες, ὅταν δ' ἀψῆται, οὐκέτι ὥσπερ συμφοῦς, καὶ ἡ ἐξῶθεν ὁμοία ἀφανίζεται ὑπὸ τῆς ἔσω.

ρ'. Διὰ τί χειμῶνος ὄντος ὀσφραίνομεθα ἥτιον καὶ ἐν τοῖς πάοοις; *Η ὅτι δ' ἀπὸ ἀκινήτοτερος ἐν τῷ ψύχει; Οὐκοῦν οὐκ ἀφικνεῖται ἡ κίνησις. *Η ἀποσμην ἔχοντες διὰ τὴν δυσκινήσιαν;

ρα'. Διὰ τί οἱ κύνες οὐκ ὀσφραίνονται τῶν ἰχνῶν ὅταν ἀποθάνῃ δασύποοι, οὐδ' ἂν λάθῃ αὐτοῦς [δ] τεθνεῶς, οὐκέτι ὁμοίως εὐρίσκουσιν; *Η ὅτι τεθνεῶτος μὲν οὐκ αἰσθάνονται διὰ τὸ ἄλλην ὄσμην γίνεσθαι, τὴν δ' οἰκείαν διαφθεῖρεσθαι, πάντων φθειρομένων, ὥσπερ φωνὴν καὶ χροῦμα καὶ χυμὸν; πάντα γὰρ μεταβάλλεται ταῦτα. Ζῶντος μὲν οὖν διὰ τὸ συνεχῆ τὴν νόσον ἀπὸ τοῦ θηρίου αἰσθάνονται· τεθνεῶτος δὲ πέπαυται 20 βέουσα, ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς·

ὡς ἀπέλειπε ποδῶν ἀπαλὴ περίποια·

οὐχ οἷον τε γὰρ διασπᾶσθαι τὴν ὄσμην, οὐδὲ τὴν χροῦαν, ἀλλ' ὅταν ἀποθάνῃ, κάκεινα καὶ αὐτὴ ἐφθαρται.

ρβ'. Διὰ τί αἱ ὀδομαὶ ἐγγύθεν ἥτιον εὐώδεις καὶ θυμιαμάτων καὶ ἀνθῶν; *Η ὅτι τοῖς πλησίον συναναφέρεται τὸ γεῶδες, ὥστε κεραννόμενον ἀσθενῆ ποιεῖ τὴν δύναμιν· εἰ δὲ πόρρω, καταφέρεται ὀδμή; διὰ τοῦτο δὲ καὶ τριφθέντα τὰ ἀνθὴ ἀπόλλυσι τὴν ὄσμην. *Η ὅτι ἡ ὄσμη θερμότης ἐστὶ, καὶ τὰ εὐώδη θερμά, τὸ δὲ 30 θερμὸν κοῦφον, ὥστε διὰ τοῦτο πορρωτέρω γίνεται ἡ ὄσμη;

ργ'. Διὰ τί πάντα μᾶλλον ὀζει κινούμενα; *Η ὅτι ἀναπύμπλησι τὸν ἀέρα, δι' ὃ τι ἀναπέμπεται θᾶττον πρὸς τὴν αἰσθησιν;

ρδ'. Διὰ τί ἐνίοτε ναυτιάσαντές πως μᾶλλον πεινῶσιν; εἰκὸς γὰρ ἦν ἐναντίως ἔχειν· πλήρωσις γὰρ ἡ ναυτία ἐστίν. *Η ὥσπερ ἀπόδοο γενομένης συμβαίνει γενέσθαι τοὺς τόπους κενοὺς οἷς πεινῶσιν· πρὶν δὲ ναυτιάσαι τοῦναντίως;

40 ρε'. Διὰ τί ἐν μὲν τοῖς πλοίοις ἡ ναυτία χολώδης· ἦν δ' ἄλλως, φλεγματώδης; *Η διότι ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ἔμπονος· ἐναῦθα δὲ μετὰ φόβου ἡ ταραχῆς· ὁ δὲ φόβος συγκινητικὸς τῶν συμφύτων; Τὸ μὲν οὖν φλέγμα ἐπιπολάζον καὶ ἀλλότριον, ἡ δὲ χολὴ σύμφυτον γενόμενον ἐκ συμφύτου.

ρε*. Διὰ τί ἐν ταῖς φαρμακοποσίαις σημεῖον ὅταν ἀριθμεῖν δύνηται τὰς δοκοὺς ὅτι κεκάθαρται; *Η ὅτι

99. Cur foetida minime videntur foetida cibo plenis? Num quia olfactus per palatum ad os penetrat, repletur sensus, neque foetorem amplius aequè percipit? primum enim sentiunt omnes, ubi vero tangit, non amplius, perinde ac si adgnatum esset, et extrinsecus similis adveniens perimitur ab eo qui intus est.

100. Quamobrem hyeme ac per gelu odoramur minus? An quia aer minus movetur per frigus? Ergo non penetrat motus. An olfactu carentes propter motus difficultatem?

101. Quamobrem canes non odorantur vestigia mortuo lepore, nec si lateat eos hujus mors, amplius eodem modo eum inveniunt? Num quia mortuum non sentiunt, quoniam alius oritur odor propriusque perit, quum omnia periant, ut vox, color, sapor? omnia enim haec immutantur. Vivo igitur lepore, propter continuitatem animalis odorem sentiunt; mortuo vero fluere desinit, ut Empedocles dicit:

Quum deficeret tener pedum balitus:

neque enim divelli potest odor, neque color, sed mortuo animali, et illa et hic perire.

102. Quamobrem cominus odoris minus bene olent, cum suffimentorum, tum florum? An quia ad propinquos simul evehitur pars terrena, ita ut admistione sua debilem reddat facultatem; quodsi vero procul simus, defertur odor? propterea et flores tritura odorem amittunt. An quia odor calor est, atque odorifera calida, calidum autem leve est, ita ut hanc ob causam remotiora petat odor?

103. Cur omnia magis olent, ubi moventur? An quia aerem replent, quam ob causam citius ad sensum emittuntur?

104. Cur interdum nausea adlictis aliquatenus magis famelici sumus? probabile enim erat rem contrario modo se habere: nam nausea repletio est. An perinde ac si aliquid abiisset, evenit ut vacua fiant loca quae famem faciunt; ante nauseam vero contrarium obtinebat?

105. Quamobrem in navigiis quidem biliosa est nausea, ceteroquin vero pituitosa? An quia apud reliquos quidem laboriosa est nausea; illic vero metu stipatur, aut tumultu; metus autem cognata commovere solet? Pituita igitur superficiem petit atque aliena est; bilis vero cognata, quippe e re cognata genita.

105*. Quamobrem si sumpto medicamento purgante trabes numerare valeant, signum est purgationem factam

οὐκ ἔνεστι περιττωματικὴ ὑγρότης; ἐποίει γὰρ τὸν
 ὀλιγγον ὡσπερ τοῖς μεθύουσιν· ἢ δ' ἐστὶ τοῖς μὲν γινόμενον,
 τοῖς δὲ μὴ γινόμενον.

ρς'. Διὰ τί ὑπέρρινοι μᾶλλον γίνονται κάτω ἢ ἄνω
 5 καθαρθέντες; Ἡ διότι εὐρωωτέρα ἡ ὁδός, ἢ δ' ἄνω παρὰ
 φύσιν, ὥστε καὶ ἀπ' ἐλάττονος φαρμάκου δυνάμεως
 ἔλαττον καὶ πλείον κινεῖσθαι, καὶ κατὰ φύσιν ἢ παρὰ
 φύσιν; Ἡ ὅτι τὰ μὲν περιττώματα ἐν τῇ κάτω καθάρ-
 σει ἐστὶ τῶν χρησίμων καὶ ἐχόντων τῶ σώματι ἀπό-
 10 λαυσιν ἐκκρίνεται, τὰ δ' ἄνω ἀλλότρια; ἔνθα μὲν γὰρ
 τῆς τροφῆς πλείονα λείψανα τὰ οὐπω ἐξικμασμένα,
 ἀλλ' ἐτι ἔχοντα τροφήν, ἔνθα δὲ χολὴ καὶ φλέγμα
 ἄτροφα. Ἡ μὲν οὖν κάτω καθαρσις τὴν τροφήν ἀφαι-
 ρουμένη εὐλόγως ἐκλύει, ἢ δ' ἄνω ἢ οὐδὲν, ἢ ἦττον.
 15 Δηλοῖ δ' ἔλλέβορος· ἄνω τε γὰρ καθαίρει καὶ εὐθὺς
 ἐτι τὰ σώματα, ὡς οὐδενὸς τῶν χρησίμων ἀφρημένον
 ἐν τῇ ἄνω καθάρσει.

ρς'. Διὰ τί οἱ μέλανες καὶ οἱ λεῖοι μᾶλλον ἢ οἱ λευ-
 κοὶ καὶ δασεῖς γίνονται ὑπέρρινοι; Ἡ ὅτι ὑγρότεροι οἱ
 20 λεῖοι τῶν δασεῶν; δηλοῖ δ' ἡ τῶν γυναικῶν φύσις
 ὑγρὰ καὶ λεῖα οὖσα, καὶ οἱ μέλανες τῶν λευκῶν ψυ-
 χρότεροι· τὸ δὲ ψυχρὸν τοῦ ὑγροῦ ἐγγύς· τὸ γὰρ θερ-
 μὸν ξηρὸν· ὑπέρρινοι δὲ γίνονται συντηκόμενου τοῦ
 σώματος, ἀλλ' οὐ μόνον ἀφαιρουμένου τοῦ περιττώ-
 25 ματος.

ρς'. Διὰ τί μέλαιναν μὲν χολὴν καθαιρόμενοι καὶ
 φλέγμα πολλὸ οὐ γίνονται ὑπέρρινοι, τὴν δὲ ξανθὴν χολ-
 λὴν πολλὸ ἐλάττω καθαρθέντες; Ἡ ὅτι τὴν μὲν μέλαι-
 ναν χολὴν εἰώθασι καθαίρεσθαι βραδίως, καὶ μὴ τὴν
 30 τρυγώδη [τῶ] ἤδη κεχωρισθαι τοῦ σώματος; δι' ὃ καὶ
 μεμείλανται. Οὐδεμία οὖν ἰσχύς ἀφίρηται τοῦ σώματος
 καθαρθέντος· τὸ δὲ φλέγμα περιττωμά ἐστιν, ὥστε
 ἂν τις ἀφελῇ μεῖζον, κουφίζει μᾶλλον, ὡσπερ ἐπικαι-
 μένου βάρους· ἢ δὲ ξανθὴ ἐκ συστήματός ἐστι τῆς
 35 κακῶς ἀποδομημένης σαρκός, καὶ οὐ προὔπαρχουσα,
 οὐδὲ κεχωρισμένη πρότερον ἢ πολλή, ὥστ' οὐδὲν δια-
 φέρει πολλὴν ἀφελεῖν χολήν, ἢ σάρκα πολλὰς, ἢ
 αἷμα· τούτου δὲ συμβαίνοντος ἀνάγκη γίνεσθαι ὑπέρρι-
 νους· μέχρι μὲν γὰρ τούτου βρῆν ἐνδέχεται, ἕως ἂν
 40 ἔχῃ αἷμα καὶ σάρκα, ὡς εἰπεῖν, θάτερα δ' ἔχει πέρας
 διὰ τὸ κεχωρισθαι.

ρς'. Διὰ τί λυγρῶσι, καὶ ὑπερκαθαίρομενοι καὶ ὑπερ-
 πληρούμενοι; Ἡ ὅτι δι' ἀμφοτέρα καταψύχονται; ἢ τε
 γὰρ ὑπερκαθαρσις ἀφελούσα τὸ ὑπέκκαυμα ψύχει, καὶ
 45 ἐὰν πλείον εἰσέλθῃ τροφὴ τῆς δυνάμεως, μαραίνει τὴν
 οἰκίαν θερμότητα· ἢ δὲ λυγμός ἐστιν ὅταν πνεῦμα
 ἐναπολαμβάνηται διὰ τὸ ψυχθῆναι τὸ ὑγρὸν ἐν τῷ
 πνευματικῷ τόπῳ.

ρς'. Διὰ τί τὰ παῖδια καὶ οἱ γέροντες μάλιστα ἀλί-
 5 σκονται διαρροαῖς, ἐναντίας ἔχοντες τροφάς; Ἐπειδὴ

esse? An quia non inest humor supervacaneus? hicce enim
 vertiginem faciebat, ut apud ebrios; hicce autem humor
 apud illos quidem adhuc gignitur, apud hos vero non.

106. Cur potius modum excedit purgatio, si deorsum
 quam si sursum purgentur? An quia per hanc viam faci-
 lior est fluxus, superior vero contra naturam, ita ut pau-
 cioris medicamenti vi modo minus, modo plus moveatur,
 idque magis secundum naturam quam præter naturam?
 Num quia excrementa purgationis quæ per inferiora fit, ad
 utilia pertinent atque excernuntur, dum corpus ex iis
 emolumentum capit; superiora vero aliena sunt? Illic
 igitur plura adsunt cibi reliquiæ nondum exsuctæ, sed
 adhuc alimentum continentes; hic vero bilis et pituita
 quæ nutrire non valent. Purgatio itaque quæ per infe-
 riora fit, merito debilitat, quum alimentum demit; quæ
 vero per superiora, aut nequaquam, aut minus. Osten-
 dit autem veratrum: sursum enim purgat, atque statim
 viget corpus perinde ac si purgatione per superiora facta
 nihil utile sublatum esset.

107. Quamobrem nigri et glabri magis quam albi et hirsuti
 immodicæ purgationi obnoxii sunt? An quia glabri hirsutis
 sunt humidiores? ostendit enim mulierum natura quæ
 humida ac glabra est, itemque nigri, utpote albis frigidio-
 res: frigidum namque humido vicinum est, quippe quum
 calor siccus est; immodice autem purgantur, ubi corpus
 colliquatur, non vero ubi redundantia tantummodo au-
 fertur.

108. Cur, si atra quidem bilis, aut magna pituitæ copia
 purgatur, purgatio modum non excedit; excedit vero, ubi
 multo minor flavæ bilis copia ablata fuerit? Num quia
 nigram quidem bilem ac sæculentam facile purgare solent,
 quia jam a corpore separata est? quam ob causam etiam
 nigro colore tincta est. Nullus igitur vigor corpori aufer-
 tur, dum purgatur; pituita vero excrementum est, ita
 ut quo plus aliquis abstulerit, eo magis sublevat, tam-
 quam ab onere incumbente; flava vero bilis a coagmento
 provenit male compactæ carnis, neque antea præsto est,
 nec prius sejuncta maximam partem, ita ut eodem redeat,
 an multam bilem auferas, an multas carnes sanguinemve;
 hoc autem ubi evenit, necessario modum excedit purgatio:
 tantisper enim fluere potest dum sanguinem, ut ita dic-
 cam, et carnes habet; reliquorum vero humorum purga-
 tio terminum habet, quia separati sunt.

109. Quamobrem singultant æque ab immodica purga-
 tione quam ab immodica repletione? An quia ambabus
 refrigerantur? purgatio enim immodica refrigerat fomitem
 auferens; item ubi plus alimenti ingestum fuerit quam vires
 ferre valeant, tabefacit calorem proprium; singultus au-
 tem eo constat quod spiritus intus concluditur, quia humor
 refrigeratus est, in spiritus sede.

110. Quamobrem cum pueri, tum senes ventris profuvio
 inprimis capiuntur, etiamsi obpositis vescantur cibis? Quum

τὰ μὲν παῖδια, εἰ καὶ μὴ διὰ τὴν τροφήν τοῦτο πά-
σχουσιν, ἀλλὰ διότι ὑγρά τὰ σώματα αὐτῶν ἐστὶ καὶ
πυκνά, ὥστ' εἴσω τὰ περιττώματα συρρέοντα διὰ τὴν
τῶν σαρκῶν πυκνότητα ὑγραίνει τὰς κοιλίας, οἱ δὲ γέ-
5 ροντες ψυχρὰ τὰ σώματα ἔχουσι καὶ τὰς κοιλίας, ὥστε
τὰ μὲν δι' ὑγρότητα τῶν σωμάτων καὶ πυκνότητα, οἱ
δὲ διὰ ψυχρότητα πάσχουσιν. Τοῦτο δὲ καὶ τὰ μὲν διὰ
τὸ ἀναπνεῖν ἔξω τὰ περιττώματα, οἱ δὲ διὰ τὸ μόνον
τὰ σώματα ἔχειν καὶ τὸ θερμὸν ἀποκνέον ἐξ αὐτῶν
10 ἐξατμίζειν. Τὸ αὐτὸ οὖν οὐ διὰ τὸ αὐτὸ πάσχουσιν·
συναίτιον δὲ τοῖς παιδίοις ἐστὶ καὶ τὸ τὴν τροφήν πο-
σὴν καὶ ποιάν τινα εἶναι· πολλὰ τε γὰρ προσφέρονται
καὶ γλυκεῖα καὶ παντοδαπά· τὰ μὲν γὰρ νέα πανταλῶς
γάλακτι τρέφεται, ὃ ἐστὶ δύσπεπτον, τὰ δὲ σμικρὸν
15 ἐπιχυζυμένα ποικίλως καὶ γλυκεῖα χρῆται ἐδέσμασι
τροφῶν καὶ μητέρων πρὸς χάριν ὀμιλουσῶν αὐτοῖς· τὰ
δὲ τοιαῦτα δυσδιαχωρήτᾳ ἐστίν.

ρια'. Διὰ τί τὸ πολὺ ποτὸν ἐνίοτε καὶ τὸ ὀλίγον τὰς
διαρροίας ἴσχει; Ἡ διότι τὸ μὲν διὰ τὸ καταξηραίνειν
20 εἰκότως, ἅτε μικρὸν ὄν, τὸ δὲ διὰ τὸ πλῆθος εἰς τὴν
οὐρήθραν χωροῦν συνεπισπάται τὸ ἐκ τῆς κοιλίας
ὕγρον; ἅμα γὰρ κατ' ἄμφω οὐκ εἴωθεν ὑποχωρεῖν,
ἀλλ' ἐὰν μὲν ἡ κοιλία ὑποχωρεῖ μᾶλλον, ἢ οὐρήθρα
ἀποξηραίνεται· ἐὰν δ' ἡ οὐρῆσις πολλὴ γίνηται, ἢ κοι-
25 λία καταξηραίνεται· ὅσον ἄπωσιν γὰρ ἐποίησεν ἐκ τῆς
κοιλίας εἰς τὴν οὐρήθραν τὸ πολὺ ποτόν.

ριβ'. Διὰ τί οἱ πίνοντες εὐτραφεῖς ὄντες ὑγρὰς τὰς
κοιλίας ἔχουσι μᾶλλον ἢ σκληράς, δι' ὃ καὶ διαβροχαῖς
ἀποθνήσκουσι μᾶλλον τῶν τετραμμένων, ἔδει δ' εὐ-
30 τρόφους ὄντας ἐκλαμβάνειν μᾶλλον τὸ τρόφιμον, τοῦτου
δὲ γινομένου ἔφραίνεσθαι τὰς κοιλίας αὐτοῖς; Ἡ ὅτι
τὸ εὐτραφεῖς ἐστὶν [οὐκ] ἐν τῷ πολὺ λαμβάνειν, σκληρὰ
δ' ἢ περιττωσις γίνεται, ὅταν μόλις καταβαίη τὰ
προσενεχθέντα εἰς τὴν κοιλίαν, τοῦτο δὲ γίνεται διὰ τὸ
35 μὴ ταχὺ ἀπολαύειν τὸ σῶμα καὶ μὴ ἐκκρίνεσθαι τὸ
χρήσιμον ἐξ αὐτῶν, καὶ διὰ τὸ ἐν τῇ κάτω κοιλίᾳ μένειν
πολὺν χρόνον, ἅτε μὴ ἀθρόα καταβαίνοντα (συγκάεται
γὰρ μᾶλλον)· οὐχ οἱ μάλιστα δὲ ξηρὰ ἀποδιδούσαι
κοιλίαι εὐτροφοὶ εἰσιν, ἀλλ' αἱ ταχὺ λαμβάνουσαι τὸ
40 χρήσιμον ἐκ τῶν προσενεχθέντων. Σημεῖον δὲ τὸ
τοῦς ξηροῦς τὰς κοιλίας ἰσχυρότερους εἶναι ἢ εὐσαρκο-
τέρους.

ριγ'. Διὰ τί οἱ γλυκεῖς καὶ οἱ ἄλμυροὶ τῶν χυμῶν
διαχωρητικώτατοί εἰσιν; Ἡ ὅτι παρακτικώτατοί,
45 τοιαῦτα δ' εἰσὶ τὰ ἄπεπτα καὶ βαρῆα; διὰ γὰρ τὸ μήτε
κρατεῖσθαι ἐπὶ τῆς ἐν ἡμῖν θερμότητος, κάτω τε φέ-
ρεσθαι τὸ μέλλον ἐκτάραξιν· ἢ γὰρ ἐκτάραξις τοῦτ'
ἐστίν. Ἡ ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι χυμοὶ ἔξω τοῦ ἐλαίου εὐ-
διάφοροι καὶ εὐσηπτοὶ εἰσιν, τὸ δ' ἔλαιον ἄπεπτον μὲν
50 (ἄσηπτον γάρ), ἀλλὰ διὰ κούφότητα ἀνω ἐπιπολάζει,
δι' ὃ οὐ διαχωρητικόν ἐστίν· τὸ δ' ἄλμυρον βαρὺ καὶ

pueri quidem, etiamsi non propter cibum ita adficiantur,
adficiuntur tamen, quoniam corpora eorum humida sunt
ac densa, ita ut excrementa intus confluentia propter car-
nium densitatem alvum humectent; senes vero frigida
habent corpora et alvos, ita ut illi quidem propter corpo-
rum humiditatem ac densitatem ita adficiantur, hi vero
propter frigiditatem. Cum propter hanc igitur causam,
tum quod puerorum quidem redundantiae foras respirant,
senes vero solummodo corpus habent, atque calor exspi-
rans ex iis exhalat. Eodem igitur modo utrique adficiuntur,
sed non propter eandem causam; aliquid vero etiam pueris
eo confert, quod cibum certa quadam quantitate ac qua-
litate adsument: multa enim ingerunt dulcia et omnigena:
nam parvuli quidem omnino lacte aluntur, quod difficul-
ter concoquitur; paululum vero adulti variis ac dulcibus
utuntur eduliis nutritium ac matrum in gratiam quibuscum
versantur; huiusmodi autem alimenta difficulter transeunt.

111. Cur interdum potus multus aequae ac parvus ventris
profluvium sistit? An quia alter quidem merito, quoniam
desiccatur, utpote exiguus, alter vero propter copiam urinæ
meatum petens secum adtrahit humorem e ventre? simul
enim per ambas vias subire non solet, sed si alvus quidem
secedit magis, urinæ meatus exsiccat; ubi vero copia
fit mictio, alvus desiccatur: quasi depulsionem enim e
ventre ad urinæ meatum facere solet potus copiosus.

112. Quamobrem potiores, etiamsi corpulenti sint,
alvos potius humidus quam siccas habent: quapropter et
ventris-profluvio magis moriuntur quam nutriti; debent
autem, quum corpulenti sunt, magis eximere partem nu-
trientem, idque quum fieret, alvus eorum siccare? An
quia corpulentia [non] eo constat, quod multum eximi-
tur, dura vero redduntur excrementa, quando difficulter
descendunt quæ in ventrem ingesta sunt, hoc autem fit
quia non cito corpus ex iis emolumentum capit, neque
separatur pars utilis, et quia diu manent in ventre infe-
riori, utpote non confertim descendunt (exuruntur enim
magis); neque ventres sicca excrementa reddentes inprimis
corpulenti sunt, sed qui celeriter partem utilem ex alimen-
tis eximunt. Argumento est quod qui alvum siccam ha-
bent, potius macilentum sunt quam carnosum.

113. Quamobrem succi dulces et salsi omnium maxime
alvum cient? An quia maxime turbare valent; huiusmodi
autem sunt quæ ægre concoquantur ac pondus habent?
quod enim turbaturum est, ita agit, quia non domatur a
calore nostro interno atque deorsum fertur: nam eo con-
stat ventris turbatio. An quia reliqui quidem succi,
excepto oleo, facile dissipantur ac putrescunt, oleum vero
ægre quidem concoquitur, quippe quum ægre putrescat,
verum propter levitatem sursum elevatur: quam ob cau-
sam alvum clere non valet; salsum vero ponderosum ac

παχύ, τὰ δὲ τοιαῦτα μάλιστα κάτω φέρεται καὶ ἄσηπτά ἐστίν;

10 ριδ'. Διὰ τί ἡ μὲν ἄλμη καὶ ὁ ὄρος τὴν κοιλίαν λύουσι, ὁ δ' οἶνος πολὺς πιθόμενος οὐ; *Ἡ δὲ τῶν μὲν ἡ ὑπόστασις εἰς κοιλίαν ἔρχεται; οὐ γὰρ εὐπεπτά ἐστίν, ὡσπερ ὁ οἶνος θερμὸς ἄν, ὅς ταχὺ πεφθεῖς διουρεῖται. Τοῦ μὲν οὖν ἡ ὑπερβολὴ τὴν κύστιν ταῦτο ποιεῖ, ὅπερ ἐκεῖνα τὴν κοιλίαν, ἀλλ' οὐκ ἄγει ὑπόστασιν εἰς κύστιν· οὐ γὰρ ἔχει· τὰ δὲ μετὰ περιττωμάτων ἐξέρχεται ἐπομένων τῇ ὑποστάσει αὐτῶν οὐση παχείαι· [δ] ποιεῖ τὴν διάρροϊαν.

15 ριε'. Διὰ τί ἐν τῇ κάτω καθάρσει ἢ ἐν τῇ ἄνω ὑπέρ- ρινοι μᾶλλον γίνονται; *Ἡ διότι εἰς μὲν τὴν κάτω κοιλίαν ἐξ ἅπαντος τοῦ σώματος πέφυκε συρρεῖν τὰ ὑποστήματα (τοῦτο δὲ φανερόν τῇ τῶν ἐμβρύων τροφῇ· ἐν ἐκείνῳ γὰρ ὄντα τρέφονται τῷ τόπῳ· ἡ γὰρ ὑστέρα κατὰ ταύτην ἔχει τὴν χώραν)· εἰς δὲ τὴν ἄνω ἀπὸ τῶν πλησίον χωρῶν συνέρχεται, ὡστ' ἀπ' ἐλάττωνος δυνάμεως εὐκινήτοτερα πάντα εἰς τὸ κάτω διὰ τὸ προὔπ- 20 ἄρχιν εἰσφερόμενα; *Ἡ μὲν οὖν ἄνω καθάρσις τὸ ἐπιπολάζον καὶ τὸ ἀλλότριον ἀρπάζει μόνον, δι' ὃ καὶ ἐλλεβορισθέντες εὐθὺς ἰσχύουσιν· ἡ δὲ κάτω ἐκ πολλοῦ συνάγει τόπου, καὶ ἐνίοτε συνεπισπᾶται καὶ τῶν οἰκείων πολλὰ καὶ τῶν περιττωμάτων οὐ ταμιεύεται, 25 ὡστε συμφέρει πολλάκις μὴ πάντα ἐκκενώσαι· γίνεται γὰρ τὰ ὑπολειφθέντα τροφὴ καὶ ἔχει ἰσχύον. *Ἐὰν δὲ μὴθὲν ὑπολειφθῇ, ὅτε μὲν κένωσιν ποιεῖ ἰσχυράν· ὅτε δ' ἀναιροῦνται καθαρθέντες καλῶς, ἐὰν βραδυτέρα γένηται ἢ προσφορὰ τῆς συντήξεως ἐπὶ τὸν ἐπικαιρό- 30 τaton τόπον.

35 ριζ'. Διὰ τί τοῖς ὑγιενοῖς καὶ γέρονσιν αἱ κάτω καθάρσεις οὐ συμφέρουσιν; τάχιςτα γὰρ ἀπόλλυνται καὶ ὑπέρρινοι γίνονται. *Ἡ τοῖς μὲν νοσεροῖς περιττωμά ἐστὶ τὰ ὑπίοντα, τοῖς δ' ὑγιενοῖς ἀπὸ τῶν εὐψιχοδομημένων γίνεται ἡ ἀφαίρεσις, ὡστὲ σύντηξις, οὐ περιττω- 40 σις ἢ ἀπὸ νόσου; *Ὅταν οὖν δρμηθῇ, μέχρι θεμελίων κινεῖται.

45 ριζ'. Διὰ τί τοῦ θέρους μᾶλλον αἱ διάρροϊαι γίνονται ἢ τοῦ χειμῶνος, ἐστὶ δὲ τοῦτο τὸ πάθος ὑγρασίας ὑπερ- βολή, καὶ ὁ χειμῶν ὑγρότερος, ὡστ' αἰετὶ μᾶλλον ἐν τῇ 50 ἁμοίᾳ ὥρα συμβαίνειν [ἔδει] τὸ πάθος ἢ ἐν τῇ ξηρᾷ; *Ἡ ἔτι ἐν τῷ θέρει ἀντιπεριστάται τὸ ὑγρόν, ἐν δὲ τῷ χειμῶνι τὸ θερμόν; οἶον γὰρ ἂν τι ἢ τὸ ἔξω, ἐναντίως ἔχει τὸ ἐντός· δι' ὃ καὶ τὰ φρέατα τοῦ μὲν θέρους ψυχρά ἐν θερμῇ τῇ ὥρᾳ, τοῦ δὲ χειμῶνος θερμά ἐν ψυχρᾷ. Τὸ αὐτὸ δὲ καὶ ἡ κοιλία πάσχει, ὡστ' ἐν μὲν τῷ χειμῶνι θερμότερα οὔσα πέττει ἱκανῶς, ἐν δὲ τῷ θέρει ψυχρότερα οὔσα οὐ πέττει ἱκανῶς, ἢ δὲ διάρροια ἀπεψία ἐστίν. Συμβάλλεται δὲ τί καὶ ἡ τροφὴ 60 τοιαύτη οὔσα ἐν τῷ θέρει οἷα ταρακτική, καὶ αἱ νύκτες ἐλάττωες.

crassum est; huiusmodi autem res inprimis deorsum feruntur et putredini resistunt?

114. Cur muria quidem et serum alvum solvunt, vinum vero magna copia bibitum non? An quia illorum quidem sedimentum ad ventrem vadit? haud facile enim concoquuntur, sicut vinum, quod calidum quum sit ac cito concoquatur, per urinam transit. Huius itaque usus immodicus eodem modo in vesicam agit quo illa in ventrem, sed sedimentum non ducit ad vesicam: non enim habet; illa vero cum redundantibus eorum sedimentum, quod crassum est, insequentibus exeunt: id quod ventris profluvium facit.

115. Cur purgatio quæ per inferiora fit, facilius modum excedit quam quæ per superiora? An quia ad inferiorem quidem ventrem e toto corpore suapte natura confluere solent sedimenta (hoc autem constat factuum nutritione: nutriuntur enim eo loco versantes, quum in eo sedem habeat matrix); ad superiorem vero e locis vicinis convenit, ita ut a minori facultate omnia facilius ad inferiorem pellantur, quia antea jam præsto sunt quæ adferuntur. Purgatio igitur quæ per superiora fit, sultantia tantum ac aliena rapit: quapropter et qui veratrum sumserunt, statim vigent; quæ vero per inferiora, ex amplo cogit spatio, atque interdum simul adtrahit et multa familiaria, nec redundantibus moderatur, ita ut conferat sæpius non omnia evacuare: quæ enim restant, alimentum fiunt ac vigorem habent. Quodsi vero nihil relinquatur, interdum quidem vehementem purgationem facit, interdum vero rite purgati interimuntur, si colliquatione tardior sit accessio ad locum maxime principalem.

116. Quamobrem sanis et senibus non conferunt purgationes quæ per inferiora fiunt? celerrime enim moriuntur ac modum excedit purgatio. An quia apud ægrotos quidem redundantibus sunt quæ subeunt, apud sanos vero a partibus bene compactis fit ablatio, ita ut colliquamenta sint, non redundantibus a morbo provenientes? Ubi igitur invaserit, ad fundamenta usque movetur.

117. Cur æstate magis fiunt ventris profluvia quam hyeme, quum hicce adfectus humiditatis abundantia sit et hyems humidior, ita ut semper magis in simili tempestate venire deberet adfectus quam in sicca? An quia æstate circumobsistitur humiditas, hyeme vero calor? quocumque enim modo se habuerint externa, contrario modo se habent interna: quapropter et putei æstate quidem frigidi in tempestate calida, hyeme vero calidi in frigida. Idem autem evenit ventri, ita ut hyeme quidem, quum calidior est, subficienter concoquat, æstate vero, ubi frigidior, non subficienter; ventris profluvium autem cruditas est. Conferat etiam aliquid alimentum quod æstate ejusmodi est ut turbare valeat, atque noctes breviores.

ριγ'. Διὰ τί ἐν τῇ νυκτὶ ἀπ' ἐλάττωτος καθαίρει τὰ φάρμακα ἢ ἐν τῇ ἡμέρᾳ; ἢ μὲν γὰρ σκαμμωνία καθαίρει ἀπ' ὀδονομορίου, ἐλατήριον δ' ἀπὸ τεταρτημορίου ὅταν δοθῇ καταπότια. *Ἡ διὰ τρία ταῦτα, δι' ὑγρότητα; 6 διὰ θερμότητα, διὰ τὸ σημαίνειν πολλὸν χρόνον· ὅτι τε γὰρ οἱ ὑγρότεροι μᾶλλον καθαίρονται· ὑγρὰ γὰρ ἡ κάθαρσις·..... τὸ γὰρ περιττώμα καὶ ἐν τῷ πλείονι χρόνῳ μᾶλλον καθαίρει, ἐν δὲ ταῖς νυξὶ συμβαίνει τοῦτο μάλιστα, διότι πέττει ὁ ὕπνος, ὥστε θάττον καὶ μᾶλλον 10 αἰσθάνεσθαι τὸ σῶμα τοῦ φαρμάκου.

ριθ'. Διὰ τί τὰ φάρμακα τὰ καθαρτικὰ φλέγμα μὲν ἀγει καὶ χολῆν ἐκ τῶν φλεβῶν εἰς τὴν κοιλίαν, αἷμα δ' οὐ, λεπτόν δν; *Ἡ δὲ ἀγει τὸ ἀλλότριον δν διὰ τὸ μὴ προσπεφυκέναι, τὸ δὲ περιττώμα ἀλλότριον; *Ἡ ὅτι 15 παχύτερον τὸ αἷμα ἔστι, τὰ δ' ἐξεληθόντα παχύνεται, τὸ φλέγμα καὶ ἡ χολή; Δῆλον δ' ὅτι τὸ αἷμα παχύτερον ὅταν ψυχθῇ καὶ παγῇ.

ρκ'. Διὰ τί τοῖς ἐκ τῶν γυμνασίων καὶ φαρμακοποισίων οὐκ εὐθὺς προσφέρομεν τροφήν; *Ἡ ὅτι καθαίρεται 20 τὸ σῶμα ἔτι, καὶ οὐχ ἅμα περὶ αὐτὰ πονοῦν καὶ ἀποκρίεται τὰ περιττώματα; *Ἐτι καὶ ἡ μεταβολὴ μεγάλη οὔσα ἀσύμφορον, γίνοιτο δὲ μετὰ πολλὴν κένωσιν πλήρωμα ἀθρόως;

ρκα'. Διὰ τί λέγουσι μὲν πάντες, σεμνύνονται δ' οἱ 25 πλούσιοι ἐπὶ τῷ φαγεῖν ἢ πιεῖν ἡδέως, ἐπὶ δὲ ταῖς κενώσεσιν οὐκέτι, καίτοι οὐδὲν ἤττον ἡδύ, ὅταν ἐπιθυμῇ τις, καὶ πρόσεσι τὸ ὠφέλιμον τὸ δεόμενον τυχεῖν καὶ λυπηρόν τὸ μὴ τυχεῖν; Πότερον ὅτι κάθαρσις, ὥστ' ἐνδιατρίβειν τῷ λόγῳ ἀηδὲς περὶ αὐτῶν; *Ἡ ὅτι οὐκ ἐφ' 30 ἡμῖν, ἐκεῖνα δ' ἐφ' ἡμῖν;

ρκβ'. Διὰ τί τοῦ θέρους μᾶλλον γίνεται χολή, τῶν περιττωμάτων ἐλαττόνων ὄντων; *Ἡ ὅτι τὸ μὲν θερμὸν σηπτικόν, ἢ δὲ χολὴ ἐκ σήψεως;

ρκγ'. Διὰ τί οἱ γυλοὶ πάντων οὕτω διαχωροῦσι μᾶλλον ἢ μετὰ τῶν φύλλων καὶ ριζῶν καὶ καρπῶν, ἢ τῶν 35 φύλλων [εἰσίν], ἐξήχται δ' αὐτῶν τὸ θερμὸν εἰς τὸ ὑγρόν; *Ὅτι τῶν μὲν ἐφθῶν ὑπὸ τοῦ πυρός, τῶν δ' ὠμῶν, αὐτοὶ οἱ γυλοὶ ἔχουσι; διὸ οἱ μὲν ἰσχυροὶ καθαίρουσι τὰς κοιλίας, οἱ δ' ἀσθενεῖς λύουσιν· καὶ γὰρ οἱ τῶν φαρμάκων ὅποιοι μᾶλλον καθαίρουσι τῶν ριζῶν καὶ καρπῶν ἐξ 40 ὧν εἰσιν. Καὶ οἱ τῶν γαλακτῶν ὄροι ὡσαύτως μᾶλλον ἢ τὸ γάλα· τὸ γὰρ σαρκῶδες τοῦ γάλακτος ὅπερ γῆς ἔστι μέρος, παχύ ἔστιν. Σημεῖον δέ· οὐ γὰρ ἠξάνετο τὰ ζῶα τῷ γάλακτι, εἰ μὴ σαρκῶδες ἦν· νῦν 45 δ' οἱ μὲν ὄροι οὐρῶνται μᾶλλον καὶ διαχωροῦσιν ὑπὸ λεπτότητος, αἱ δὲ σάρκες ὑπολείπονται αὔξουσι, καὶ πηγυμένων τῶν γαλακτῶν τυροὶ γίνονται· ἐφομένων δὲ πυρὶ καὶ ὀπτωμένων βούτυρος.

ρκδ'. Διὰ τί ἐναντίως ὁ λευκὸς καὶ ὁ μέλας ἐλλέβορος 50 καθαίρει; *Ἡ ὅτι θερμὰ τὰ καθαίροντα; θερμῷ γὰρ

118. Quamobrem noctu minori copia purgant medicamenta quam interdiu? scammonia enim data octava parte purgat, elaterium vero quarta, ubi administrantur catapota? An propter hasce tres causas, propter humiditatem, caliditatem, et quia diu perstant: quod enim humidiores vehementius purgantur: nam purgatio humida est..... redundantiā enim longiori quoque tempore magis purgat; in noctibus autem hoc imprimis evenit, quia somnus concoquit, ita ut celerius ac impensius medicamentum sentiat corpus.

119. Cur medicamenta purgantia pituitam quidem ac bilem e venis ad ventrem agunt, sanguinem vero non, etiamsi tenuis sit? An quia alienum agunt, utpote non adglutinatum, redundantiā autem aliena est? An quia crassior sanguis est, exuentia vero spissantur, pituita nempe ac bilis? Sanguinem autem crassiorem esse tunc probatur, quum refrigeratus est ac concrevit.

120. Quamobrem post exercitationes ac medicamenta epota non illico cibum propinquamus? An quia purgatur adhuc corpus, neque eodem temporis momento his labores impendere potest quo redundantiis liberatur? Præterea mutatio, quum magna sit, non prodest; fieret autem subito post copiosam vacationem repletio.

121. Cur dicunt quidem omnes, prædicantur vero divites quod suaviter edunt vel bibunt, propter vacationes tamen non ita, etiamsi nihil minus jucundum sit, quando cupit quis, ac præsto est res præfutura, necessario potiri quam molestum non potiri? Utrum quia purgatio est, ita ut odiosum sit sermoni de his rebus insistere? An quia hæc quidem non in nostra potestate sunt, illa vero penes nos?

122. Cur æstate potius gignitur bilis, quum pauciores sint redundantiæ? An quia calor quidem putrefacere valet, bilis autem a putredine provenit?

123. Cur jura omnium medicaminum sic magis alvum cient quam una cum foliis et radicibus et fructibus, aut una cum foliis, et quare ex iis eductus est calor ad humorem? Quia dum alia igne coquantur, alia vero cruda parantur, ipsa jura calorem tenent? propterea valida quidem purgant, imbecilla vero laxant ventrem: etenim medicamentorum succi validius purgant quam radices, aut fructus, e quibus proveniunt. Lactis quoque serum eodem modo magis purgat quam ipsum lac: carnosā enim lactis pars, quæ pars terrena est, crassa est. Argumento est quod animalia lacte non auferentur, si carnosum non esset; nunc vero serum quidem potius per urinam, vel alvum transit propter tenuitatem, caro vero quæ restat, crescere facit, ac coagulato lacte fit caseus; igne vero cocto et tosto, butyrum.

124. Quamobrem obposito modo purgant albus ac niger helleborus? An quia calida sunt medicamenta purgantia?

ἀπαντα λύεται, ψυχρῶ δὲ πήγνυται μάλλον. Εἰ οὖν
τὰ μὲν κάτω, τὰ δ' ἄνω καθαίρεται, ἀφομοιοῖ ἑκάτερον
αὐτῶ τῶν φαρμάκων τὴν καθαρίσιν· βαρῆς μὲν γὰρ καὶ
πυκνός ἐστιν ὁ μέλας, ὁ δὲ λευκός ἀραιός καὶ κούφος.
6 Τὰ οὖν ὑφ' ἑκατέρου τακέντα ὑγρά ἔταν αὐτοῖς ἀφο-
μοιωθῆ, τὰ μὲν ὑπὸ τοῦ μέλανος βαρέα καὶ πυκνὰ τὴν
κάτω φορὰν ἔλαβεν, ἡ δ' ἀπὸ τοῦ λευκοῦ ἀραιὰ γενο-
μένη καὶ κούφη εὐχερῶς ὑπὸ τῆς προὔπαρχούσης θερ-
μασίας ἀνηλέχθη.

10 ρκε'. Διὰ τί τῶν τετραπόδων οὐδὲν ἀφ' ὑστέρας
πνίγεται, ἔχοντά τε καὶ ζωτοκοῦντα; * Ἡ δὲ οἷα μεγάλων
ὄντων τῶν ἄνω, πρὸς τοῖς αἰδοίοις ἡ ὑστέρα ἐστὶ πᾶσιν
διὰ δὲ τὸ πολὺ ἀπέχειν οὐκ ἀναβαίνουσιν ἄνω, διὰ δὲ
τὸ μὴ ἀναβαίνειν οὐκ ἀπολαμβάνουσι τὸ πνεῦμα, πνί-
15 γονται δὲ τούτου γινομένου;

ρκς'. Διὰ τί τὰ παινόμενα τῆ ὠμῆ λύσει τῶν αἰρῶν
μιγνυμένων τάχιστα παινείται, διὰ δὲ τὸ τὴν μίξιν
ἔχειν τινὰ λόγον; ἔαν γὰρ λίαν πολὺ μίχθῃ, ἀποκτεί-
νει. * Ἡ ὅτι αἶραι βαρῆ ἔδεσμα καὶ καρῆθαρὲν ποιεῖ;
20 Τῷ οὖν καρῶματι ὑπνον συνεχῆ ποιεῖ, ὡσπερ ὁ μαν-
δραγόρας· ὁ δ' ὑπνος παινεί μάλιστα, συνέχων τὰ
σώματα.

ρκζ'. Διὰ τί τῆς κόπρου ἡ τῶν βοῶν ἥκιστα δυσώ-
δης τῶν τετραπόδων καὶ διπόδων; Πότερον ὅτι πέττε-
25 ται μάλιστα (σημεῖον δ' ἡ λειότης), καὶ ὅτι ἀπλῆ ἢ
τροφῆ; ἄχυρα γάρ· ἡ δὲ ποικίλη δυσώδης· διὸ καὶ ἡ
τῶν ἀνθρώπων δυσωδестаτή. * Ἡ ὅτι σημεῖον ὅτι μάλ-
ιστα μηρυκάζει; τὸ γὰρ μηρυκάζειν ἐστίν, ἔταν με-
ταβάλλῃ ἐκ τῆς πρώτης εἰς τὴν δευτέραν, δι' ὃ καὶ
30 λείων γίνεται τὸ περίττωμα καὶ πλείστον· διὸ χρόνον
ἐν τῇ κοιλίᾳ μέλαντα ἥκιστα ὄζει, τὰ δὲ προσφατώ-
τατα μάλιστα.

ρκη'. Διὰ τί τὰ Λιβυκὰ θηρία τοῦ μὲν θέρους οὐ
πίνει, ὅτε μάλιστα διψᾷ γίνεται, χειμῶνος δὲ πίνου-
35 σιν, ὅτε ἤττον διψῶσιν; * Ἡ διὰ τὸ μὴ γίνεσθαι ὑδατα.
τοῦ θέρους ἐν τῇ Λιβύῃ; συνήθεις γὰρ μὴ πίνειν· τοῦ
δὲ χειμῶνος διὰ τὸ γενέσθαι πίνει. * Ὁ οὖν ἐκεῖ εἰθι-
σται, καὶ ἐν ἄλλοις τόποις ἐλθόντα τὸ ἔθος σώζει.

ρκη' *. Διὰ τί τὰ πλείστα τῶν τετραπόδων ῥᾶον
40 τοῦ ὑδροῦ τὸ ξηρὸν περίττωμα προίεται; ἀποδεύει μὲν
γὰρ καὶ βαδίζοντα, οὐρεῖ δ' ἐπιστάμενα τὰ πολλὰ
αὐτῶν. * Ἡ ὅτι τοῖς μὲν θήλεσιν ἡ μήτρα τῆς κύστεως
ἐμπροσθεν ἐστὶ, τοῖς δ' ἄρρεσιν οὐ, ἡ μὲν ξηρὰ περίτ-
τωσις, κατ' εὐθυωρίαν ἐστὶν ἐκ τῆς κοιλίας εἰς τὴν
45 ἔδραν ἢ φορὰ; διὸ ῥαδίως ἐκρεῖ τὰ οὖρα καὶ καμπῆν
ποιεῖ, τοῦ οὖν αἰδοίου εἰς τοῦμπροσθεν ἀνηνεγμένου.
Ὁρμησαντα γούν ἐκ τῆς κύστεως τὰ ὑγρά προσπί-
πτοντα τοῖς καταντικρὺ τόποις ἀναχωρεῖ πολλάκις, ἂν
ὡς ἐπιστάντα τὰ ζῶα τῷ πνεύματι συναπώσῃ· διὸ καὶ
50 οἱ ἵπποκομοὶ ἐπιστᾶσι τὰ ὑποζύγια ἐν τῷ οὐρεῖν. Ση-

calore enim solvuntur omnia, frigore vero solidantur po-
tius. Quodsi igitur alia quidem deorsum, alia vero sur-
sum purgantur, purgamenta sibi adsimulat utrumque me-
dicamentum : gravis enim et densus est niger, albus vero
rarus et levis. Humores igitur ab utroque liquati ubi
ipsis medicamentis adsimilati sunt, qui a nigro, utpote
graves et densi, iter deorsum ferens sibi eligere solent,
purgamentum autem ab albo proveniens, quum rarum et
leve sit, facile a calore, qui jam antea aderat, elevatur.

125. Cur nullum quadrupes ab utero strangulatur,
etiamsi habeant, ac vivos foetus pariant? Num quia, quum
partes superiores amplae sint, apud omnia pudendis
vicinus est uterus; quia autem longe distat, sursum non
adscendit, ac quia non adscendit, respirationem non in-
tercipit, strangulantur autem, ubi hoc fit?

126. Cur animalia quae farina hordeacea cum admisto
lolio saginantur, citissime pinguescunt, verumtamen ea
lege ut modum aliquem teneat mixtio? si enim permagna
copia admiscetur, interimit. An quia lolium grave est
edulium et capitis gravitatem facit? Gravedine igitur con-
tinuum adfert somnum sicut mandragoras; somnus autem
maxime saginat, utpote membra colligans.

127. Cur inter quadrupedes et bipedes omnium excre-
mentorum boum stercus minime foetet? Utrum quia
maxime concoquitur (hoc enim probat ejus laevitas), et
quod simplex est eorum alimentum? paleis enim con-
stat; at varium stercus maxime olet : propterea et hu-
manum foetidissimum est. An quia id ipsum signum est,
bovem maxime ruminare? ruminatio enim eo constat ut
e primo ventriculo in secundum transferat : quapropter
et laeve redditur excrementum et copiosissimum fit : hinc
quum diu in ventre manet, minime olet : recentissimum
enim maxime.

128. Quamobrem ferae Libycae aestate quidem non bi-
bunt, quando inprimis obtinet sitis, hyeme vero bibunt,
quando minus sitiunt? An quia aestate non existunt aquae
in Libya? potu enim abstinere consueverunt; hyeme vero
bibunt, quia adsunt aquae. Quod igitur illic facere con-
sueverant, hunc morem etiam servant, postquam ad alia
loca transmigrarunt.

128. * Cur pleraque quadrupedia facilius siccum ex-
crementum quam humidum emittunt? alvum enim exone-
rant et incendunt, sistuntur vero pleraque eorum ut
mingant. An quia apud feminas quidem uterus ante ve-
sicam situs est, apud mares vero non hic, sed siccum
excrementum, recto tramite e ventre ad sedem pertendit
iter? propterea [haud] facile effluit urina atque flexuram
facit, quum saltem pudendum anteriora versus elatum est.
E vesica igitur profecti ac locis e regione positis incidentes
humores recurrunt saepe, nisi sistantur animalia ac spiritu
depulsionem adjuvent : hinc et equisones sistunt jumenta,

μειον δέ· τὰ μὲν θηλέα τῶν ἀρρένων ὑποζυγίων ἐστὶν οὐρητικώτερα διὰ τὸ τῇ ἔδρᾳ τὸ αἰδοῖον ἐν ταύτῃ τόπῳ κείσθαι· τῶν δὲ τετραπόδων τὰ μονώνυγά ἐστι δυσουρητικώτερα διὰ τὸ τε τοῦ οὐροῦ πάχος καὶ διὰ τὸ χόρτον
 5 καὶ καρπὸν ἀργὸν ἐσθίοντα λάβρως ἐσθίειν· οὐ γὰρ λεαίνοντα τοῖς ὁδοῦσι τὴν τροφήν φασθᾶται τὴν κοιλίαν, οἰδησάντων τῶν εἰσιόντων, ἧς διατεινούσης καὶ πνευματωθείσης οὐκ ἐμπίπτει δι' αὐτῆς τὰ ὑγρά εἰς τοὺς τῆς κύστεως πόρους. Σημεῖον δὲ τὸ τε στραγγουρία
 10 καὶ στρόφω ἔχεσθαι καὶ τὸ τοὺς λιμένους τὴν χεῖρα εἰς τὴν ἔδραν καθιέντας ἀφαιρεῖν κόπρον· τοῦ γὰρ πνεύματος μετὰ ταύτης ἐξεληθέντος ἀνοίγονται θ' οἱ τῶν ὑγρῶν πόροι, βοηθοῦσι δὲ τῷ πάθει καὶ λούοντες καὶ συλλεαίνοντες· πάντα γὰρ ταῦτα ἀπορροὴν πνευμάτων ποιεῖ,
 15 ἀνοίγοντα τε τοὺς κατὰ σάρκα πόρους καὶ λεπτύνοντα τὰ ἐν αὐτοῖς ὑγρά. Ἄλλισκονται δὲ τοῖς εἰρημένις πάθει μᾶλλον τῶν ἄλλων τὰ μονώνυχα καὶ διὰ τὸ δύσριγα εἶναι.

ρκθ'. Διὰ τί τὰ ἀγρια θηρία μονόχροα; *H δτι ἀπλῆ
 20 ἡ διαίτη, αἱ δὲ ταρπαχώδεις καὶ ποικιλίαι διαθέσεις χρωματίζουσι τὰ σώματα μᾶλλον; Σημεῖον τοῦτο ἀλεκτρούων δτι πολύχροα· παμφαγώτατοι γὰρ τῶν ὀρνίθων.

ρλ'. Διὰ τί οἱ πυροὶ τοῖς τετράποσιν δυσδιαχωρη-
 25 τότεροι τῶν κριθῶν; *H διὰ τοὺς ἐχίνους; ταχὺ γὰρ λεαινόμενον τὸ σχυρον αὐτῶν λεπτυνόμενον ἔχεται ἐν τοῖς ἐχίνους διὰ τὴν τραχύτητα τῶν ἐχίνων· τῶν δὲ κριθῶν ἄμα συμπίπτει διὰ τὸ τῇ πέψει γίνεσθαι πλείω χρόνον.

30 ρλα'. Διὰ τί τὰ μονώνυχα γηράσκοντα μείζους ἴσχει τοὺς ὀδόντας ὥσπερ τὰ ἄλλα ἐλάττους; *H δτι τε φύσει εὐαυεῖς διὰ τὸ μὴ ἔχειν κέρατα; Καὶ ἡ χρῆσις ὀλίγη ὑφ' ἧς τρέφονται. Καὶ ἐπιπαλλάττουσι τὰς σιαγόνας, οὐχ ὥσπερ ὁ ἄνθρωπος, ἀριστόματοι.

35 ρλβ'. Διὰ τί οὔτε πώγωνα, οὔτε δασείαν βλεφαρίδα ἔχει οὐθὲν τῶν τετραπόδων ὅσα μονώνυγά ἐστιν; *H δτι χαλκῆν ἔχει ταῦτα, καὶ εἰς ταύτην καταναλίσκεται αὐτοῖς ἡ ὑγρότης, ἐξ ἧς αἱ τρίχες γίνονται; ἀδύνατον γὰρ ἐστὶ τὴν περιττωσιν ταύτην κινεῖσθαι ἄμα
 40 εἰς τὰ ἐναντία, ἧ ἐστὶ τροφή τούτοις, ἀλλ' ἢ ἄνω, ἢ κάτω, ἢ πρόσθεν, ἢ ὀπίσθεν.

ρλγ'. Διὰ τί οὖν τὰ μονώνυχα, ὄν ἵπποι, ἢ ὄνοι καὶ ὄρεις, ἦνικα ἂν γένηται, μένει καὶ οὐθὲν αὐξάνεται τὸ ἀπὸ τῆς ὀπλῆς ἄνωθεν, μὴ συλλαμβανομένης δὲ
 45 τῆς ὀπλῆς, μένει [δὲ] ἕως τοῦ γόνατος καὶ τοῦ ὀπισθίου καὶ τοῦ ἐμπροσθίου σκέλους, οἱ δ' ἄνθρωποι τούναντιον; ἐπὶ τὰ κάτω γὰρ αὐξάνονται μᾶλλον. *H δτι τοὺς μὲν δεῖ ὀρθίους πορεύεσθαι· τὰ κάτω οὖν αὐξήθηναί ἀνάγκη, ἵνα βῶον φέρῃ τὰ ἄνω, ἢ οὐκ ἀναστήσονται·
 50 τὰ δὲ τούναντιον τετράποδα διατελεῖν, ὥστε τὰ ἄνω

ubi mingunt. Probatur autem hoc eo quod jumenta femina maribus facilius mingunt, quoniam pudendum eorum eodem loco situm est quo sedes; at inter quadrupedia solidipedes difficilius mingunt, cum propter urinæ crassitudinem, tum quia adfatim vescuntur alimento fæno et seminibus non subactis constante: quum enim dentibus non lævigant cibum, inflatur venter eorum, turgescuntibus alimentis ingestis; hoc autem distendente et flatu repleto, per eum in vesicæ meatus non incidunt humores. Probatur autem eo quod urinæ stillicidio et torminibus vexantur, quodque veterinarii, manu in sedem inmissa, stercus auferunt: flatibus enim simul cum hoc exeuntibus, aperiantur humorum meatus; adfectui etiam opem ferunt lavando et lævigando: nam omnia hæc flatuum effluviu faciunt, dum carnis meatus aperiant et humores qui iis continentur, adtenuant. Quin etiam quia aliosæ sunt, supradictis adfectibus magis quam reliqua animalia adfliguntur solidipedes.

129. Quamobrem feræ sylvestres unicolores sunt? An quia simplex est eorum victus, victus rationes autem tumultuosæ ac variæ potius colorant corpora? Argumento est quod gallis gallinaceis addidit, quum multicolores sint: omnium enim avium maxime omnivori sunt.

130. Quamobrem triticum apud quadrupedes difficilius transit quam hordeum? An propter omasum? tritici enim palea quum cito lævigatur, comminuta hæret in omaso propter omasi asperitatem; hordei vero palea una concoquitur, quum plus temporis concoctioni impenditur.

131. Cur solidipedes senescentes majores habent dentes, ut reliqua animalia minores? An quia suapte natura facile crescunt, quoniam cornua non habent? Tum usus eorum parvus est propter cibum quo utuntur. Præterea alternatim movent maxillas, neque eorum os, sicut hominis, exacte clauditur.

132. Cur neque barbam, nec palpebram hirsutam habet ulla quadrupes quæ solidipes est? An quia hæc juba habent, atque in hanc impenditur apud eas humor e quo pili gignuntur? fieri enim nequit ut hæcce redundantia quæ horum nutrimentum est, simul in obpositas partes moveatur, sed aut sursum, aut deorsum, aut anteriora versus, aut posteriora.

133. Quamobrem itaque solidipedes, ut equi, vel asini et muli, quando nati sunt, perstant, nec ullo modo crescit pars inde ab ungula sursum versus sita, non comprehensa ungula, perstant, inquam, usque ad genu, cum posterioris tum anterioris cruris; apud homines vero contrarium obtinet? deorsum enim crescunt magis. An quoniam hi quidem erecti incedere debent (necessario igitur crescunt partes inferiores ut facilius ferant superiores, aut non surgent); hæc vero perpetuo quatuor cruribus ingredi oportet,

αὐξάνεσθαι ἀνάγκη, τὰ δὲ κάτω μένειν, ᾧ ἀναστήσονται
 ὀρθά, ὥστε τὸ μὲν ὀρθὸν ἀνάγκη ταῦτα γίνεσθαι; διὸ
 καὶ πωλία μὲν ὄντα βραδύς τὸ οὖς ζύνονται τῷ ὀπισθίῳ
 ποδί, πρεσβύτερα δὲ γινόμενα οὐ· οἱ δ' ἀνθρώποι
 ἀντεστραμμένως· οὐ γὰρ δύνανται μέχρις ἡλικίας τινὸς
 τὰ παιδιὰ κύκλω θιγεῖν τοῦ ὠτός.

10 ρλδ'. Διὰ τί τὰ μὲν μονώνυχα τὸ ἀπορρέον ὕδωρ
 πίνει, τὰ δὲ δίχληα, ὄϊον βόες, τὰ συρρέοντα μᾶλλον;
 ἢ ὅτι οἱ βόες χαίρουσι μᾶλλον τοῖς ἄλμυρτέροις, δι' ὃ
 καὶ εἰς τὴν τροφὴν παρεμβάλλονται αὐτοῖς ἄλες καὶ
 συμμίγνυται ὁ τοιοῦτος χυμὸς, τὰ δὲ συρρέοντα ἔχει τὸ
 τοιοῦτον μᾶλλον (ὑπόστασιν γὰρ ἔχει, τὸ δ' ἄλμυρὸν
 ὑφίσταται διὰ τὸ βάρος): τὰ δὲ μονώνυχα τὰ γλυκέα
 μᾶλλον καὶ πίνει, καὶ ἄλλως προσπερόμενα χαίρει;

15 ρλε'. Διὰ τί αἱ ὕες πιαίνονται δυσριγότερα γίνον-
 ται; ἢ διότι καὶ οἱ ἄνθρωποι [οἱ] παχέες, ὅσω ἂν
 μᾶλλον παχύνονται, πορρωτέρω γίνονται τοῦ οἰκείου
 θερμοῦ, ὅσω δ' ἂν μᾶλλον τοῦτο πάσχωσιν, εὐψυκτό-
 20 τερὰ τὰ ἔσχατα ἀνάγκη εἶναι, τὰ δ' εὐψυκτα ταχὺ
 ἀνάγκη αἰσθάνεσθαι τοῦ ψύχους;

ρλζ'. Διὰ τί ἄνθρωπος μὲν οὐ χαλαρίζει, οὐδὲ τῶν
 ἄλλων ζώων οὐδέν, αἱ δ' ὕες τοῦτο πάσχουσιν; Λη-
 πτέον δὴ τὸ πάθος τί ἐστὶ χαλάζωσις· ἐστὶ δ' ὄϊον τοῖς
 ἀνθρώποις οἱ ἰονθοί, τοῦτο ταῖς ὕσιν ἢ χαλάζωσις ὥδε
 25 μετεστραμμένον. Οἱ δ' ἰονθοὶ εἰσι μικροὶ δοθιῆνες, δι'
 ὃ τι πολλοὶ καὶ διεσπαρμένοι· μεγάλα γὰρ πολλὰ χα-
 λεπώτερον ποιῆσαι καὶ πλείονος περιττώματος ἔργον,
 ὥστε πρὶν μερισθῆναι οὕτως, ἕτερον ἂν νόσημα προση-
 γέρθη. Γίνονται δ' οἱ ἰονθοὶ οὐθ' ὡς ἀρρώστημα,
 30 οὐθ' ὡς τῶν κατὰ φύσιν, ἀλλὰ τοῖς εὐτραφέσι μὲν,
 τροφῆς δὲ φαύλης ὑπερβολῇ, δι' ὃ γίνονται οὐ τῇ τυ-
 χούσῃ ἡλικίᾳ· οὔτε γὰρ παιδίους, οὔτε γέρουσι γίνονται
 ἰονθοί, οὔτε τοῖς λεπτοῖς. Τοῖς μὲν οὖν ἀνθρώποις,
 ὥσπερ εἴρηται, οἱ ἰονθοὶ γίνονται ἔξω διὰ τὴν λεπτό-
 35 τητα τοῦ δέρματος· τοῖς δ' ὕσιν γίνονται μὲν δι' εὐτρο-
 φίαν, διὰ πάχος δὲ τὸ τοιοῦτον ἔσω τοῦ δέρματος τρέ-
 πεται· εἰ δ' εἰσὶ δι' εὐτροφίαν, ὑπερβολῇ περιττώματος.
 Ὅσπερ καὶ οἱ ἰονθοὶ φυσικαῖς ἡλικίαις γίνονται, οὕτω
 40 τοῖς τοιοῦτοις τῶν ζώων ἐγγίνονται χαλάζαι, ὅταν γένη-
 ται τὸ ἔτος ἔγκαιρον· τότε γὰρ ἥκιστα δύναται πέττειν
 τὴν τροφήν, τὸν δ' ἄλλον χρόνον βῆστα πέττει τῶν ζώων·
 διὸ καὶ πιότατόν ἐστι καὶ τὴν προχώρησιν ἐξηλλαγμέ-
 νην ποιεῖται πλείστην. Σημεῖον δ' ὅτι χαλαζώδεις εἰσὶν
 αἱ ὑγρόσαρκοι τὰ τε περὶ τὰ σκέλη καὶ τὸν τράχηλον
 45 καὶ τοὺς ὠμούς, ἐν οἷς μέρσι καὶ πλείσται γίνονται
 χαλάζαι. Κἂν μὲν ὀλίγας ἔχη, γλυκυτέρα ἢ σὰρξ
 γίνεται διὰ τὸ εὐτροφίας εἶναι σημεῖον, ὥσπερ εἴρηται·
 ἐὰν δὲ πολλὰς, ὑγρὰ λίαν καὶ ἄχυμος· ἀπεπτος γὰρ ἢ
 τροφή ἢ λίαν πολλὴ καὶ οὐ κρατεῖται ὑπὸ τῆς φύσεως·
 50 ἐκβάλλουσι γὰρ τὰς χαλάζας μάλιστα ταῖς τίφαις·
 ἐστὶ δὲ τοῦτο καὶ πρὸς τὴν τροφὴν χρήσιμον. Ὅσ-
 περ δ' οὐδὲ τοῖς παιδίους γίνονται ἰονθοί, οὐδὲ γέρουσι,

ita ut partes superiores necessario crescant, inferiores vero
 quibus erecti surgerent, persistent? Animalibus itaque non
 erectis hæc eveniant necesse est: propterea, dum pulli
 quidem sunt, facile os scalpunt pede posteriori, seniora
 autem facta non; apud homines vero contrarium obtinet:
 nam ad certam ætatem aures in orbem adtingere
 nequeunt infantes.

134. Cur solidipedes quidem defluentem aquam bibunt,
 bisulca vero, ut boves, potius confluentes? An quia boves magis
 gaudent rebus salsioribus: quapropter et eorum pabulo
 injicitur sal admisceturque hujusmodi sapor, aquæ autem
 confluentes id imprimis habent (sedimentum enim habent;
 salsum autem subsidit propter pondus); solidipedes vero
 dulciora potius bibunt, delectanturque si alio modo his propin-
 dentur?

135. Quomobrem sues pinguescentes magis alsiosi red-
 duntur? An quia et homines pingues, quo magis pingue-
 scunt, eo magis remouentur a proprio calore, quo vero
 magis ita adficiuntur, eo facilius refrigerari partes extremas
 necesse est; quæ autem facile refrigerantur, necessario et
 cito frigus sentiunt?

136. Cur homo quidem grandine non adficitur, neque
 ullum aliud animal, sues vero ita adficiuntur? Adsumen-
 dum sane est, quidnam sit hicce morbus grando dictus; est
 autem idem quod hominibus sunt vari, id suisbus grando
 huc translatum. Vari autem exigui sunt furunculi, ut-
 pote copiosi et dispersi: multorum enim magnorum crea-
 tio res est difficilior et plures requirit redundantias, ita ut,
 priusquam ita distribuerentur, alius morbus excitaretur.
 Fiunt autem vari nec tamquam morbus, nec tanquam res
 naturalis, sed bene nutritis quidem addidunt, verum pro-
 pter abundantiam nutrimenti mali: quapropter nec quavis
 ætate oriuntur: neque enim apud infantes, vel senes oriun-
 tur, neque apud macilentos. Apud homines itaque, uti
 jam dictum est, vari extra oriuntur propter cutis tenuita-
 tem; apud sues vero oriuntur quidem propter bonam nu-
 tritionem, verum illud propter crassitudinem ad partes
 intra cutem convertitur; quodsi autem bonæ nutritioni
 originem debent, fiunt ob excrementorum abundantiam.
 Quemadmodum et vari naturalibus quibusdam ætatibus
 addidunt, sic hujusmodi animalibus eveniunt grandines,
 quando annus fuerit obportunus: tunc enim mi-
 nime concoquere possunt alimentum, dum reliquo tempore
 omnium animalium facillime concoquunt: propterea et
 pinguissimum est et plurimum facit incrementum insolens.
 Argumento est quod grandinibus obnoxii sunt quorum
 caro humida est, idque partibus circa crura et collum et
 humeros, in quibus partibus et plurimæ gignuntur gran-
 dines. Atque ubi paucas quidem habet, dulcior fit caro
 quia probæ nutritionis signum sunt, uti dictum jam
 est; ubi vero multas, admodum humida et saporis experts:
 nam crudum manet nutrimentum admodum abundans,
 nec a natura superatur: tipha enim imprimis pellunt gran-
 dines, estque hæc et ad nutriendum utilis. Quemadmodum
 autem nec apud infantes nascuntur vari, nec apud senes,

οὕτως οὐδὲ τοῖς χοίροις τοῖς γαλαθνηοῖς χάλαζα, οὐδὲ τοῖς νέοις, εἰ μὴ σπάνιον, καὶ τότε ἐὰν ἡ μήτηρ πολλὰς ἔχη· οὐ γίνονται δὲ ταῖς λίαν γραιαῖς ὑσίν, ἀλλὰ ταῖς παλαιωτέραις.

- 6 ρλζ'. Διὰ τί οἱ ὕες μάλιστα τῶν ζῶων ἀφρὸν ἀφιᾶσι, καὶ ὀχεύοντες, καὶ μαχομένοι, καὶ πορευόμενοι, καὶ οἱ ἐνόρχεις μᾶλλον ἢ οἱ ἐκτομίζαι; *Ἡ ὅτι στενὸν ἔχει τὸν βρόγχον (δηλοῖ ἡ φωνή), καὶ φύσει πῖον ἐστίν, ὥστε πικρὸν τὸ πνεῦμα ὃν καὶ πολὺ δι' ὀλίγου ἔρχεται; Διὰ 10 μὲν οὖν τὸ ὑγρὸν εἶναι σιαλοχοεῖ θερμαινόμενον, διὰ δὲ τὸ στενόνου ἀσθματικόν· ἀφρὸς δ' ἐστὶ πνεύματος πικροῦ ἀνοδος ἐν ὑγρῷ, δι' ὃ καὶ οἱ ἐπιληπτικοὶ ἀφιᾶσιν ἀφρὸν· κατεχόμενον γὰρ τὸ πνεῦμα ἐν τῷ πνεύμονι, πνιγόμενον ἀνάγει βίαια τὸ ὑγρὸν. Μαχομένοι μὲν οὖν 15 ὁ θυμὸς, θέουσι δὲ κινήσεις, ὀχεύουσι δὲ προθυμία ἐκθερμαίνει τὸ πνεῦμα καὶ ποιεῖ πικρὸν, τὸ δὲ πάχος διὰ τὴν στενότητα ποιεῖ πνιγμὸν, ὃ δὲ πνιγμὸς ἀφρὸν.

ρλη'. Διὰ τί ὑσὶ καπρώσαις ἐὰν τις προσχέη ὄξος εἰς τὰ αἰδοῖα, λήγουσιν ἐπὶ χρόνον τινὰ τῆς κάπρης; 20 Πότερον ὅτι διὰ τὸν πόνον ἐκκόπτει τὸ ἀλγῆσαν τὴν ἐπιθυμίαν; δάκνει γὰρ προσχεόμενον. *Ἡ ὅτι θερμότης αἰτία τοῦ πάθους καὶ φλέγμα, οἱ δ' ὑπὸ θερμοῦ γίνονται τῆς ἐπιθυμίας, τὸ δ' ὄξος σβέννυσι τὴν θερμότητα, τούτεστι τὴν αἰτίαν τοῦ πάθους;

25 ρλθ'. Διὰ τί τὰ μὲν ἄλλα τετράποδα, οἷον ἔπροι καὶ τὰ ὑποζύγια, ἐκβάλλουσι τοὺς ὀδόντας, καὶ κύων περὶ ἐπτάμηνον, καὶ αἴγες καὶ πρόβατα καὶ ἄνθρωποι, ὅς δ' οὐκ ἐκβάλλει; *Ἡ ὅτι πλατὺ ῥύγχος ἔχει καὶ ἰσχυρόν; [*Ἡ] ὅτι τοῖς ὀδοῦσι τοῖς ἐμπροσθίοις, ὅσπερ 30 βάλλουσι μόνους, οὐ ποιεῖ μόνον; τῷ γὰρ ῥύγχει ἐργάζεταιται.

ρμ'. Διὰ τί ἡ ὄξος ὀχευθεῖσα ἀφρὸν ἀφήσιν ἐκ τοῦ στόματος; *Ἡ ὅτι στενὸν τὸν φάρυγγα ἔχει καὶ τὰς σφίγγας, δι' ὃ καὶ ὅσπερ πνιγομένης αὐτῆς ἡ φωνὴ 35 ἐστίν; *Ὅταν οὖν ἐν τῇ ὀχεύῃ διὰ στενῶν ἐπανάη τῶν πόρων καὶ μεθ' ὑγρότητος, ἀφρὸς γίνεται· μάλιστα γὰρ ἐν τοῖς τοιοῦτοις ἀφρίζει.

ρμα'. Διὰ τί αἱ ἀγριαὶ ὕες ἔλαττον τίκτουσι τῶν ἡμέρων; ἐπὶ γὰρ τὸ πλείστον τίκτουσιν, αἱ δὲ τρισ- 40 καίδεκα. *Ἡ ὅτι πλεονάκις τίκτουσιν αἱ ἡμέραι διὰ τὴν εὐπορίαν τῆς τροφῆς καὶ τὴν ἀλέαν τῶν τόπων, δι' αὐτὸ δὲ πλείω τίκτουσιν;

ρμβ'. Διὰ τί ἀρρενες μὲν ὕες ἀγριοὶ πολλοὶ εἰσι, κάπροι δ' ὀλίγοι; *Ἡ ὅτι κνησμὸς νέοις οὔσιν ἐμπίπτει 45 εἰς τοὺς ὄρχεις διὰ μέγεθος; Ξυόμενοι οὖν πρὸς τὰ δένδρα ἐκφεύγουσι καὶ γίνονται ὄξος καλοῦσι χλοῦνας, ὅθεν καὶ *Ὀμηρος πεποίηκεν (*Ιλ. ι, 538):

ὄρσεν ἐπὶ χλοῦνην σὺν ἀγριον.

ρμγ'. Διὰ τί ὕες παινωμένοι λιποτριχοῦσιν; *Ἡ ὅτι

sic neque apud porcos lactantes fiunt grandines, nec apud juvenculos, nisi raro, atque tunc ubi mater multos habet; neque gignuntur apud sues admodum vetulas, sed apud seniores.

137. Quamobrem sues omnium animalium maxime spumam emittunt, et coeuntes, et pugnantes, et incedentes, idque verres magis quam majales? An quia angustam habet gulam (docet vox), atque naturaliter pinguis est, ita ut spiritus, etiamsi densus et copiosus sit, per exiguum spatium transeat? Itaque quia humidus est, salivam fundit incalescens, quia vero angustator spiritus, anhelationi obnoxius est; spuma autem est spiritus densi ascensus in humore: quapropter et morbo comitali adficii spumam emittunt: retentus enim spiritus ac in pulmone subfocatus vi evelit humorem. Pugnantis itaque ira, currentibus autem motus coeuntibusque libido spiritum calefacit ac densum reddit, crassitudo autem propter angustiam subfocationem creat, subfocatioque spumam.

138. Quamobrem, si quis apud sues subantes acetum pudendis adfuderit, a subando aliquantisper cessant? Utrum quia propter laborem pars dolens expellit libidinem? mordet enim ubi adfunditur. An quia calor causa est adfectus ac pituita, siquidem a calore provenit libido; acetum autem exstinguit calorem, id est adfectus causam?

139. Cur reliquæ quidem quadrupedes, ut equi et jumenta, dentes abjiciunt, item canis circa septimum mensem, et capræ et oves et homines, sus vero non abjicit? An quia rostrum latum ac validum habet? An quod tantummodo dentibus anterioribus, quos solos abjicit, non laborat? rostro enim opus perficit.

140. Quare sus, ubi inquit, spumam ex ore emittit? An quia angustam habet guttur et fistulas: quapropter et ejus vox strangulatae similis est? Quando igitur per coitum per angustos meatus ascendit, idque cum humore, spuma oritur: maxime enim in talibus circumstantiis spuma gignitur.

141. Quamobrem sues feræ pauciores pariunt quam cicures? plurimum enim septem pariunt; hæ vero tredecim. An quia sæpius pariunt cicures propter cibi abundantiam et locorum teporem, atque hac ipsa de causa plures pariunt?

142. Quamobrem sues feri mares quidem plures exstant, apri vero pauci? An quia, juvenes dum sunt, pruritus testes eorum invadit propter magnitudinem? Sese fricantes igitur ad arbores hunc effugiunt, ac fiunt quos vocant χλοῦνας: unde et Homerus cecinit:

inmisit χλοῦνην suem ferum.

143. Cur sues pinguescentes setas amittunt? An quia

πλαινώμεναι σαρκούνται μάλλον, τοιαῦται δὲ πέττουσι μάλλον, [μάλλον] δὲ πέττουσαι ἔλαττον τὸ περιττωμα λείπουσιν, αἱ δὲ τρίχες ἐκ τῶν περιττωμάτων γίνονται;

6 ρμδ'. Διὰ τί οἱ ἄγριοι ἕες πάντες ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον μέλανές εἰσιν, οἱ δ' ἡμεροὶ οὐ; Ἡ διότι οἱ μὲν αἰεὶ διὰ τὸ ἐν τοῖς ἔλαισι εἶναι ὑπὸ τοῦ βορβοροῦ μέλανες γίνονται (σημεῖον δ' ἐστὶ βάπτει ὁ βορβορος καὶ αἱ βακτηρίαι λευκότεται, κατορυπτόμεναι δ' εἰς αὐτὸν μέλαι-
10 ναι γίνονται)· τῶν δ' ἡμέρων ὀλίγοι οὕτω διαγούσιν;

ρμε'. Διὰ τί αἱ ἕες, ἐὰν μὴ φθέγγωνται θηλαζόμεναι, οὐ προΐενται γάλα; δι' ὃ καὶ οἱ βουλόμενοι βδάλλιν αὐτὰς κεντούσιν. Ἡ ἐστὶ ἀποδιάζονται τῷ πνεύματι πάντα, καὶ φθέγγεται πάντα κατέχοντα τὸ
15 πνεῦμα· τὸ δὲ τῆς ὕδρος γάλα οὐ βραδίως ἐκκρίνεται; ὀλίγον τε γὰρ ὄν εἰς πολλοὺς διέσπασται μαστοῦς, ὥστε κατὰ τὴν ἔξοδον δεῖται βίας.

ρμς'. Διὰ τί τῆς ὕδρος οἱ πρῶτοι μαστοὶ οἱ πρὸς τὸ στήθος εὐκρατοὶ πρὸς τὸ βδάλλιν, καὶ οἱ ἐφεξῆς κατὰ
20 λόγον· δι' ὃ καὶ ὁ γενόμενος εὐθύς τῶν χοίρων ἐπὶ τὸν πρῶτον δρμαῖ, καὶ αἰεὶ [δ] ἐχόμενος κατὰ λόγον, καὶ θηλάζουσιν οὕτω γε, ἐὰν μὴ ὁ κρείττων βιάσθαι; Πότερον ἐστὶ θερμώτατος ὁ τόπος περὶ τὰ στήθη καὶ αἷτιος καὶ τοῖς ἄλλοις τῆς θερμότητος; ἀρχὴ γὰρ οὗτος.
25 Ἐπεὶ δ' ἔλκεται πλείστην τροφήν ὁ θερμώτατος, καὶ πέττει μάλιστα, οὗτος δὲ μάλιστα τοιοῦτος, ἀνάγκη πλείστον γάλα καὶ γλυκύτατον ἐνταῦθα εἶναι. Ἡ οὐ μόνον τοῦτο αἷτιον, ἀλλ' ἐστὶ τὸ μὲν γάλα ἐστὶν αἷμα πεπεμμένον, ὁ δὲ τόπος ὁ περὶ τὰ στήθη αἷμα ἔχει
30 πεπεμμένον καὶ καθαρώτατον; ἐνταῦθα γὰρ αὐτοῦ ἡ ἀρχή, ὥστ' ἐν ᾧ τὸ αἷμα καθαρώτατον, ἐν τούτῳ τὸ γάλα ἀριστον εἶναι.

ρμζ'. Διὰ τί ἕς χαίρει τοῖς δυσώδεσιν; Ἡ διότι τὰ πλατύρυγα οὐκ αἰσθητικὰ τὴν ὄσφρησιν, τὰ δὲ μὴ
35 αἰσθητικὰ τοῖς δριμυτέροις χαίρει; τούτων γὰρ μάλιστα μόνον αἰσθάνεται. Τοῦτο δὲ πάσχοσι καὶ οἱ διεσθαρμένοι τὴν ὄσφρησιν ὑπὸ δυσωδίας, εἶον σκυτοδεῖφοι καὶ κοπρολόγοι.

ρμη'. Διὰ τί αἱ μὲν θήλειαι τῶν ἀρρένων, ὥσπερ
40 καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις γένεσι τῶν ζῴων δειλότερον τὸ θῆλυ τοῦ ἀρρενος, πλὴν ἀρκτου καὶ παρδάλεως; ὥστε διὰ τὸν φόβον κατ' ἐνίους θεοῦσι μάλλον ὥσπερ οἱ παρασειόντες τὰς χεῖρας καὶ οἱ ἀποβάλλοντες τὰ σπλα, κἀν τοῖς ἄλλοις βάρους ἔχουσιν, οἱ δ' ἀρρενες ὡς ποιήσαντες· τὸ
45 ὁμοίον γὰρ τῷ στρέφειν τὴν οὐρὰν τὸ φρίττειν ἐστίν.

ρμθ'. Διὰ τί χαλαζωθεῖσαι ἕες οὐ γίνονται παχέαι; Ἡ ἐστὶ τῆς τροφῆς ἥττον κρατεῖ τὸ σῶμα αὐτῶν; Σημεῖον δ' ἐστὶ περιττωμα πλείον γίνεται αὐταῖς· αἱ γὰρ χαλαzaὶ περιττωμάτων εἰσι σημεῖον, πιαίνεται δὲ
50 τὸ ἀπολαῦον τῆς τροφῆς μάλλον.

pinguescentes carnosiores fiunt, tales autem quum sint, concoquunt melius, meliusque concoquentes pauciores redundantias relinquunt; setæ autem e redundantibus gignuntur?

144. Cur sues feri omnes plerumque nigri sunt, cicures vero non? An quia illi quidem, utpote in paludibus versantes, semper cæno nigri redduntur (cænum autem inficere eo probatur, quod baculi albissimi in eo defossi nigrescunt); cicures vero pauci ita degunt?

145. Cur sues lactantes, nisi vociferentur, lac non emittunt? hinc et qui mulgere volunt, eas pungunt. An quia spiritu omnibus rebus vis infertur, omniaque animalia vociferantur spiritum retinentia; suis autem lac haud facile excernitur? exiguum enim quum sit, in plures mammas distractum est: proinde ad exeundum vi indiget.

146. Cur suis mammæ priores pectori proximæ bene temperatæ sunt ad lactandum, et insequentes pro ratione: quapropter et, simulac natus est, unusquisque porculus primam petit, et semper insequens pro ratione, atque ita lactant, nisi validior vim inferat? Utrum quia calidissimus est locus pectori proximus et reliquis caloribus origo? hicce enim principium est. Quum autem plurimum alimentum adtrahat locus calidissimus atque maxime concoquat, huiusmodique inprimis sit hicce locus, necessario plurimum ac dulcissimum lac ibi invenitur. An non hoc tantum causa, sed quod lac quidem sanguis concoctus est, locus autem pectori vicinus sanguinem continet concoctum ac purissimum? ibi enim ejus principium est, ita ut quo loco sanguis purissimus invenitur, ibi quoque lac optimum sit.

147. Cur sus gaudet male olentibus? An quia lato rostro prædita olfactu non exquisite sentiunt, quæ autem non exquisite sentiunt, acrioribus gaudent? hæc enim sola fere sentiunt. Hoc etiam iis eventit quorum olfactus deletus est ab odore gravi, ut cerdonibus et qui stercora colligunt.

148. Cur feminæ a maribus eo modo differunt, quo et in reliquis animalium generibus ignavior est sexus femininus quam masculinus, præter ursam et pardalem? ita ut propter timorem secundum nonnullos potius currant eodem modo ac qui manus secundum corpus jactant et arma abjiciunt, vel si quid aliud pondus ferant, mares vero tamquam acturi: caudæ enim jactationi similis res tremor est.

149. Quamobrem sues grandine adficiatæ non pinguescunt? An quia cibum minus domat corpus eorum? Probatur autem eo quod plures apud eas gignuntur redundantia: grandines enim redundantiarum signum sunt; pinguescunt autem quæ majus a cibo emolumentum capiunt.

ρν'. Διὰ τί αἱ ἄβες ἔπιαι φερόμεναι σιγῶσι μᾶλλον; ἢ ὅτι οὕτω φερόμεναι ἰσχύουσιν ἤττονος φθέγγεσθαι μετ' ἰσχύος· αἱ δὲ φύσει ἄφωνοι οὐσαί πλείονος ἰσχύος δέονται; *Ὅτι δὲ φύσει ἄφωνοι δῆλον· εἰσὶ γὰρ ἕνιαί 5 ἄφωνοι ἄβες.

ρνα'. Διὰ τί αἱ ἄβες ἀφοδεύουσι πρότερον ἢ οὐροῦσιν; ἢ ὅτι καὶ τῶν ἀνθρώπων ὄσων εὐπεπτοὶ αἱ κοιλίαι; τῆς δὲ ὕδρος πεπτικῆ ἢ κοιλία μάλιστα.

ρνε'. Διὰ τί αἱ μὲν ἄγριαί βες ἀπαξ τίχουσι, αἱ 10 δ' ἤμεροὶ δις; ἢ ὅτι ἐκείνοις μὲν ἀπλῆ τροφή γίνεται, καὶ ἀπαξ βοτάνη, τούτοις δὲ ποικίλη καὶ πολλή, ὥστε πλεονάκις καὶ δις τὰ πρόβατα διὰ τὴν αὐ[τὴν] διαίταν; διὸ δις τίχουσι τοῦ ἑνιαυτοῦ.

ρνε'. Διὰ τί ἔτι τοῖς δυσώδεσι χαίρει; ἢ διὰ τὸ πλατῶν 15 τὸν ἔχειν τὸν μυκτῆρα, οὐκ ὀξύ, οὐκ αἰσθητικὸν εἶναι διάκειται πρὸς ὄσμάς, ὥσπερ οἱ Φρύγες τοῖς φαύλοις οἴνοις χαίρουσι, καὶ αὐτοὶ ταῖς διεφθαρμέναις ὄσμασι καὶ σαπραῖς; αἱ τοιαῦται γὰρ ἀπτονται διτταῖς οὔσαι, τῶν μὲν τοῖς μεμολυσμένοις διὰ τὸ αἰεὶ πίνειν, 20 τῶν δ' ὕδων διὰ τὴν παχύτητα τῶν πόρων.

ρνε'. Διὰ τί οἱ ἀτμητοὶ τῶν τομιῶν μείζους ἔχουσι τοὺς χαυλιόδοντας; ἢ ὅτι αἱ θῆλειαι ἐλάττους τῶν ἀρρένων ἔχουσι, οἱ δ' ἐκτετμημένοι μεταβάλλουσι εἰς τὸ θῆλυ τὴν φύσιν, ὥσπερ ἀνῆβεις ἐξ ἀρρένων γινόμενοι;

ρνε'. Διὰ τί τοῖς ὕσιν οἱ χαυλιόδοντες γίνονται; Πότερον ὥσπερ τινὲς λέγουσι, διὰ τὸ μὴ συμπίπτειν οὐ 25 τριβόμενοι αὐξάνονται, ὥσπερ καὶ τοῖς ἀνθρώποις οἱ ἂν οὕτω φύωσιν ὥστε παραλλάττειν τοὺς ὀδόντας ἢ οὐ μείζους γίνονται, οἷον καὶ τῷ γαλακτιπότη Σωστράτῃ 30 μεγάλοι ἐγένοντο διὰ τὸ μὴ τρίβεσθαι; [*Ἡ] ὥσπερ καὶ τὰ κέρατα [ἢ] φύσις ἀπέδωκεν ἀλκῆς χάριν καὶ βοήθειαν, τοῦτο τοῖς ὕσιν τοὺς χαυλιόδοντας; πάντα γὰρ βοήθειαν ἔχει ἀπὸ τῆς φύσεως. Ὡσπερ οὖν ἕνια μὲν κέρασιν, ἄλλα δ' ὄνουσιν, ἢ ὀδοῦσι, καὶ τούτων τὰ μὲν 35 οὕτως ὡς τὰ καρχαρόδοντα, τὰ δ' ἀντὶ τούτων τοὺς χαυλιόδοντας ἔχει, ἅμα δὲ ταῦτα πανταχόθεν *, καὶ ἔστι μεταξὺ ταῦτα τῶν κερασφόρων καὶ καρχαροδότων, ὥσπερ καὶ αἱ βάσεις πρὸς τὰς βάσεις, καὶ ἡ τροφή ἐκείνοις πρὸς τὰ κέρατα, τούτοις πρὸς τοὺς ἔξω ὀδόντας 40 τρέπεται. Σημεῖον δ' ὅτι χαυλιόδοντες ἀντὶ κεράτων εἰσὶν, καὶ ὅτι ἔτυχον οἱ τριβόμενοι *, διὰ τοῦτο μεγάλοι, ἀλλ' ἐνεκά τινος· οἱ γὰρ τῶν ἐλεφάντων λεγόμενοι ὀδόντες οὐκ εἰσὶν ὀδόντες, ἀλλὰ κέρατα, ἀλλὰ διὰ τὸ ἐγκεκλεισθαι τὸ σχῆμα καὶ τὴν ὁμοιότητα καλοῦνται 45 ὀδόντες, καὶ οἱ γ' ἐν Καρχηδόνι ὡς κέρατα οὕτως ὀνομάζουσιν· ὅτι δ' οὐκ ὀδόντες εἰσὶ, δηλοῖ τὸ κάμπτεσθαι καὶ γλύφεσθαι, δ' οὐχ ἔτερον τούτων πάσχει.

ρνε'. Διὰ τί ποτε αἱ ἄβες φρίττουσιν, ὅταν κυνηγῶνται; ἢ ὅτι τῶν ἀγωνίωνων τὸ σῶμα συστέλλεται διὰ τὸ

150. Cur sues, ubi supinæ gestantur, potius silent? An quia ita gestatæ minori vigore vociferari valent; quæ autem suapte natura exilem habent vocem, pluri indigent vigore? Atqui sues naturaliter exilem habere vocem, eo constat quod nonnullæ voce carent.

151. Quamobrem sues alvum exonerant priusquam mingant? An quia et homines quorumcumque ventres riti concoquunt? suis enim venter maxime concoquere valet

152. Quamobrem sues feræ quidem semel pariant, cicures vero bis? An quia illis quidem simplex occurrit cibus, ac nil nisi herba, his vero varius ac copiosus, ita ut vel sæpius quam bis pariant oves propter eandem causam? hinc bis quotannis pariant.

153. Quamobrem sus male olentibus gaudet? An quia latas, non acutas habet nares, hæc conditio prohibet quominus exquisite sentiat odores, quemadmodum Phryges pravo vino delectantur, iidemque et odoribus corruptis et putidis? hujusmodi enim odores tangunt propter duplicem causam, Phryges quidem qui rebus contaminatis delectantur, quia eas adsidue bibunt, sues vero propter meatuum spissitudinem.

154. Cur verres majores dentes exsertos habent quam majales? An quia feminæ minores habent quam mares, majalesque naturam convertunt in sexum femininum, perinde ac si impuberes fierent, quum mares essent?

155. Cur apud sues nascuntur dentes exserti? Utrum, ut nonnulli dicunt, ideo crescunt quia, quum non concidunt, non conteruntur, quemadmodum et apud homines quicumque tales gignunt dentes ut alternent, majores fiunt quam si non alternarent, quo modo et Sostrati qui (nil nisi) lac bibebat, magni erant dentes, quoniam non adterebantur? An, sicuti cornua natura dedit fortitudinis et præsidii causa, sic suibus dentes exsertos? omnibus enim animalibus præsidium tribuit natura. Quemadmodum itaque alia quidem cornibus, alia vero unguibus, aut dentibus [injurias defendunt], atque inter hos alia quidem se habent ut animalia dentibus serratis instructa, alia vero horum loco dentes exsertos habent, simul vero utraque hæc nusquam occurrunt, sic hi quoque medium tenent inter cornigera et animalia dentibus serratis prædita, sicuti et pedum plantæ, si inter se comparentur, alimentumque apud illos ad cornua, apud hos ad dentes externos convertitur. Argumento autem est dentes exsertos cornuum locum tenere, nec ideo magnos esse, quia fortuito non adteruntur, sed alicujus gratia, quod elephantum quos dentes adpellant, non dentes sunt, sed cornua, verum quoniam quod ad habitum adinet, intus concluduntur, itemque propter similitudinem, dentes dicuntur, atque Pœni certe iis idem nomen tribuunt quod cornibus; eos vero dentes non esse, eo probatur quod flectuntur et scalpuntur, id quod nulli alii denti evenire solet.

156. Cur tandem sues inhorrescunt, ubi a venatoribus petuntur? An quia anxiorum corpus contrahitur, et quoniam

συνάγεσθαι ὑπὸ προθυμίας καὶ βοηθεῖν αὐτῶ; Καὶ αἱ τριχες οὖν μᾶλλον ἐστήκασιν· εἰ δὲ μή, καταπεπτῶ-
κασι διὰ τὸ ἐκλεῦσθαι.

ρνε'. Διὰ τί τῶν προβάτων τὰ λεπτότερα λεπτο-
5 τριχότερα, τῶν δὲ ὕων αἱ λεπτότεραι παχυτριχότεραι;
Ἡ δὲ αἱ μὲν διὰ τὸ φύσει εἶναι παχέαι ἐμπίπλανται:
τοὺς πόρους ἔταν παχυνθῶσι, δι' ὧν ἐκπίπτουσι αἱ
τριχες, ὥστε ἤττον διαδύεσθαι δύνανται· τὰ δὲ πρόβατα
διὰ τὸ πλείονα τροφήν ἔχειν ἔταν ἢ παχέα ἢ ἔταν ἢ
10 λεπτά, πλείονα τρίχα ἔχουσιν καὶ παχυτέραν· ἔταν
δὲ λεπτά, λεπτόν ἀπὸ μικρᾶς τῆς τροφῆς; ἢ δὲ θριξ
περίττωμά ἐστιν.

ρνη'. Διὰ τί ὕες καὶ κύνες τυπτόμενοι τῶν βοῶν
μᾶλλον βοῶσιν; Πότερον ἔτι καὶ ἄλλως μάλιστα λυ-
15 πούμενοι ταῦτα; Ἡ ἔτι τῶν ἄλλων θερμότερον θυμώ-
δη; ἢ ἢ δ' ἢ τε τῶν ἀγρίων ὀργή καὶ ἢ τῶν κυνῶν
ὀλᾶκτησις.

ρνε'. Διὰ τί ἵπποι δυσουριῶσιν; Ὅτι ἔσταν τὴν ξηρὰν
ὑπόστασιν εὐχερῶς προίεται, τὴν ὑγρὰν χαλεπῶς,
20 οἷον πρόβατα καὶ ὕες, οἱ δ' ἵπποι οὐδὲν τούτων· ἔσταν
δὲ τὴν ὑγρὰν βραδίως, τὴν ξηρὰν ἐργωδῶς· ὁ δὲ κύων
ἄμφω χαλεπῶς.

ρνε'. Διὰ τί τὰς ἵππους ἐν τοῖς ἵπποφορβίοις ἀποκεί-
ρουσι τὴν χαίτην πρὸς τὰς ὀχέας; Ἡ ταπεινωθεῖσαι
25 ὑπομένουσι τὴν ὀχέαν τῶν ὄνων· κομῶσαι γὰρ οὐ θέ-
λουσιν ὑπομένειν· τότε δὲ ὡς ἄμοιαι οὐκ ἀτιμάζουσι.

ρνε'. Διὰ τί οἱ ἵπποι, ἔταν μὲν ἐκφεύγουσιν, οὐ
κινῶσι τὰς οὐράς· ἔταν δὲ γυμνάζονται, πολὺ; Ἡ ἔτι
κίνησις τῆς οὐρᾶς διὰ πόνον τοῦ σώματος, ἢ διὰ κα-
30 κίαν τῆς ψυχῆς, δι' ἣ καὶ μαλακῶς ἔχοντες, ἢ οἱ μα-
λακοὶ τὰς ψυχάς, κινῶσιν ἄκοντες· καὶ γὰρ βία πρὸς τὴν
ἵππασίαν ἀγονται· οἱ δ' εὐγενεῖς οὐ, ἀλλ' ἀκινήτους
καὶ ὀρθὰς ἔχουσιν· ἐν δὲ τῷ ἐκφεύγειν πάντες, ἢ ἢ
ἐκουσίως καὶ τῇ ψυχῇ ὀρθῶντες εἰς τὸ πόρρω, καὶ
35 οὐδ' ὑποδιστάζοντες, ὥστ' εἰκότως ἀκίνητος ἢ οὐρά
[καὶ] ὀρθή;

ρνε'. Διὰ τί οἱ μακρὰν ἔχοντες τὴν οὐρὰν [καὶ] ἀσθενῆ,
εἰ μὴ δασεῖαν ἐκ τῆς φύσεως, κακοὶ τὰς ψυχάς ὡς ἐπὶ
τὸ πολὺ; Ἡ ἔτι σημαντικὸν ἢ οὐρὰ τοιάδε ἢ τοιάδε
40 λεγομένη, λέγω δ' ἢ ὀρθή καὶ ἀνάσιμος, ἢ κινουμένη,
ἢ ἐστῶσα; τὰ μὲν γὰρ ἀρετῆς, τὰ δὲ κακίας σημεῖα.
Ἡ ἔτι οὖν φύσει τοιοῦτον ἢ κακοὶ τὰς ψυχάς, εὐθύς ἢ
ἐκφυσις αὐτῶν ἀσθενῆς καὶ βραχεία, καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ
ἐνέλιπεν ἢ φύσις· ἢ γὰρ μηδὲ χρῆσασθαι, τοῦτο ἢ οὐ
45 προσέθισιν, ἢ οὐχ ἄμοιον ἢ καὶ τοῖς χρῆσομένοις,
οἷον κέρας καὶ ὀδόντας καὶ ταῖς θηλείαις.

ρνε'. Διὰ τί ὄλων σημαντικόν; Ἡ κοινότερον τοῦτο
πλειόνων; καὶ γὰρ ἐπὶ κυνῶν καὶ ὕων καὶ λεόντων καὶ

ARISTOTELIS. IV.

stipatur ab ardore, et ut sibi opem ferant? Itaque pili etiam
magis eriguntur; sin vero minus, conciderunt, quia ener-
vati sunt.

157. Cur oves quidem macilentiores tenuiores habent
pilos, sues vero macilentiores crassiores? An quia apud has
quidem, utpote natura crassas, ubi pingues factæ sunt,
implentur meatus per quos prodeunt setæ, ita ut minus
subire valeant; oves vero, quia plus alimenti habent, ubi
pingues sunt quam ubi macilentæ, plures habent pilos ac
crassiores; ubi vero macilentæ, tenuem ab exiguo alimen-
to? pilus enim redundantia est.

158. Quamobrem sues et canes, ubi verberantur, magis
vociferantur quam boves? Utrum quia hæc animalia alio
quoque modo dolore adfecta eadem maxime faciunt? An
quia reliquis calidiorem habent animum? id quod proba-
tur aprorum ira et canum latratu.

159. Cur difficulter mingunt equi? Quoniam quæcum-
que sicca excrementa facile ejiciunt, humida difficulter,
ut oves et sues; equi vero ad hæc nequaquam pertinent;
quicumque autem humida facile, sicca moleste; at canis
ambo difficulter.

160. Quamobrem in equorum gregibus equarum jubam
detondent ut ineantur? Ut submissæ sustineant asinorum
initum: comantes enim nolunt sustinere; tunc vero, ut-
pote similes, non dedignantur.

161. Cur equi, quando effugiunt quidem, non agitant
caudam; quando vero exercitantur, multum? An quia
caudæ agitatio vel propter corporis laborem, vel propter
animi ignaviam fit: quapropter et qui remisse se habent,
aut qui molli sunt animo, invitæ eas movent: vi enim ad
equitationem ducuntur; generosi vero non, sed immotas
ac porrectas habent; inter effugiendum vero omnes, ut-
pote sponte et animo remota petentes, neque subdubitan-
tes, ita ut merito immota sit cauda ac porrecta?

162. Cur qui longam ac debilem habent caudam, nisi
naturaliter hirsuta sit, plerumque ignavo sunt animo?
An quia significandi vim habet cauda, ubi hoc vel illo no-
mine designatur, verbi gratia porrecta, repanda, agitata,
consistens? alia enim fortitudinis, alia ignaviæ sunt signa.
Ubi igitur gignere debet tale quid quod animum ignavum
reddit, statim apud eos debile ac breve est quod prominet,
atque in exordio deficit natura: quo enim non uti debent,
id aut non tribuit, aut non simile ei quod usuris, e. g.
cornu et dentes etiam feminis.

163. Cur omnino significandi vim habet? An hoc com-
munius pluribus? etenim apud canes et sues et leones, atque

δλωσ τῶν μαχίμων καὶ θυμωδῶν, καὶ τῶν ἀρρένων
μᾶλλον ἢ θηλειῶν· τὰ μὲν γὰρ ὄρθην ἔχει, τὰ δ' ἀπε-
στραμμένην, ὥσπερ οἱ βες οἱ ἄρρες· ὁ δὲ λέων καὶ
5 τύπτει ἑαυτόν. Αἴτιον δὲ πάντων ὅτι συνέχειά τις
ἀπὸ τῶν κυρίων τόπων τοῦ ζῆν ἐν οἷς ὁ θυμὸς, εἰς ταύ-
την συνάπτει. Συντεινομένων μὲν οὖν καὶ θερμαινο-
μένων ἐκείνων διικνεῖται πρὸς τὸ ἔσχατον, δι' ὃ καὶ
ἀποσημαίνει τὴν διάθεσιν· θαρρούντων μὲν γὰρ ὄρθῃ,
τῶν δ' ἀπεστραμμένων ἢ φοβουμένων ὑπειλημμένη
10 καὶ ὥσπερ ἅμα τῷ θυμῷ πέττουσα *. Τὸ δ' ἔλον καὶ
πρὸς εὐτονίαν καὶ πρὸς ὕβριν καὶ φωνὴ ἔχει τινὰ δύνα-
μιν καὶ τόνον διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν.

ρξγ' *. Διὰ τί ἡ ἵππος ὀλιγοχρόνιος οὖσα τοῦ ἀν-
θρώπου πλείω χρόνον φέρει ἐν γαστρὶ; Συμβαίνει τοῦτο
15 οὖν διὰ μίαν αἰτίαν· ἡ γὰρ ἵππος πολὺ λείπεται τῶν
μακροβίων ζῶων ὅτι ἀτονιότερον· μονότοκον γάρ.

ρξγ' **. Διὰ τί τῶν μὲν ἵππων οἱ ἄρρες χρεμε-
τίζουσι τῶν θηλέων, τῶν δὲ προβάτων καὶ αἰγῶν
τὰ θήλα μᾶλλον βληχᾶται· αὕτη δ' ἐν ἐκάστῳ φωνή
20 ἔστιν; Ἡ ὅτι τῶν φωνῶν αἱ μὲν εἰσι θυμικαί, αἱ δ'
ἄθυμοι; Τὰς μὲν οὖν θυμικὰς οἱ ἄρρες μᾶλλον
ἀφιᾶσιν· ἀνδρείότεραι γάρ· τὰς δ' ἄθυμοτέρας τὰ θή-
λα, ὅλον κοκκίζουσι μὲν οἱ ἀλεκτρούνες, κρᾶζουσι δ'
αἱ ἀλεκτορίδες. Ὁ μὲν οὖν χρεμετισμός ἐστι φωνὴ
25 θυμοῦ, ἡ δὲ βλήχησις ἀσθενείας, ὥστ' εὐλόγως τὴν
μὲν οἱ ἄρρες τῶν ἵππων ἀφιᾶσι, τὴν δὲ τὰ θήλα τῶν
προβάτων καὶ τῶν αἰγῶν.

ρξδ'. Διὰ τί τῶν ἵππων, ἐάν τις μίαν, ἢ δύο, ἢ
τρεις σπᾶση τρίχας, πονοῦσιν; Ἡ διότι ἐκείνοις μὲν τιλ-
30 μὸς γίνεται (κατὰ μίαν γὰρ ἐλκομένης, ἢ δύο, τὸ δέρμα
οὐκ ἀκολουθοῦν τῇ ἀντισπάσει τὴν ἀληθῆνα ποιεῖ)
ὅταν δ' ἀθρόας ἐλκύσῃ τις, οὐ γίνεται ὁ σπασμός; τὸ
γὰρ δέρμα συνακολουθεῖ.

ρξε'. Διὰ τί αἱ ἵπποι, ὅταν σκύζωσιν, ἐκτοπίζουσι
35 οὐ θέουσι πρὸς τὴν ἔω ἢ τὴν ἑσπέραν, ἀλλὰ πρὸς ἄρκτον
ἢ μεσημβρίαν; Ἡ ὅτι λέγονται ἐν τῇ τοιαύτῃ διαθέσει
ἐξανεμοῦσθαι; θέουσι γὰρ πρὸς ἄνεμον· τούτου γὰρ αἴ-
τιον ὅτι θερμότης ἐστὶ τὸ πάθος, καὶ δέονται καταψύ-
ξεως, ὥστ' εὐλόγως πρὸς ἄρκτον τρέχουσι καὶ πρὸς
40 μεσημβρίαν· μάλιστα γὰρ καὶ πλειστάκις οἱ ἐντεῦθεν
πνέουσιν ἄνεμοι· νότος γὰρ καὶ βορρᾶς αἱ κατέχουσι
πνεῖν, οἱ δ' ἄλλοι ὀλιγάκις.

ρξς'. Διὰ τί αἱ ἵπποι ἐὰν δχευθεῖσαι βρεχθῶσιν,
ἀνοχεύονται; Ἡ ὅτι συμβαίνει φύχασθαι ἐπ' αὐτοῦ καὶ
45 ἡσθῆναι τὰ σώματα; Φρίττοντος οὖν τοῦ σώματος,
κωλύει τοῦ συλλαμβάνεσθαι τὸ σπέρμα, καὶ καταψυ-
χόμενον ὥσπερ ἀποθνήσκει, φθειρομένης αὐτοῦ τῆς
δυνάμεως· διὰ τοῦτο πάλιν δεῖται ὀχέας.

ρξζ'. Διὰ τί τοῖς μὲν ἵπποις καὶ τοῖς θνοῖς ἐκ τῶν

in universum apud pugnaces et animosos, ita se habet, id-
que apud mares magis quam apud feminas : alia enim
porrectam habent, alii aversam, ut sues mares; leo vero
se ipse verberat. Omnium autem causa est quod conti-
nuitas quaedam inde a partibus qui vitæ cardinem conti-
nent et in quibus residet animus, ad eam pertendit. Hæc
igitur ubi tenduntur et calefiunt, ad extremam partem
pervenit : quapropter et adfectum repræsentat : apud con-
fidentes enim porrecta, apud fastidentes vero aut metuen-
tes submissa est et quasi una cum animo decidens. In uni-
versum autem et ad firmitatem et ad contumeliam vox
quoque quamdam potentiam habet ac vigorem propter
eamdem causam.

163. *. Quamobrem equa, etiamsi brevis sit vitæ,
diutius quam homo ventrem fert? Hoc igitur evenit pro-
pter unam causam : equa enim longe inferior est animalibus
vivacibus eo quod debilior : unicum namque sætum parit.

163 **. Cur equi quidem mares magis hinnunt quam
feminæ, oves vero et feminæ capræ magis balant; hæc
autem in utroque genere vox est? An quia aliæ quidem
voces animosæ sunt, aliæ vero ignavæ? Animosas igitur
mares potius emittunt : viriliores enim sunt; ignaviores
vero feminæ : sic galli quidem cantant, gallinæ vero glociunt.
Hinnitus itaque animi vox est, balatus vero debilitatis,
ita ut merito illum quidem equi mares emittant, hanc
vero oves feminæ et capræ.

164. Quamobrem equi, si quis unum alterumve aut ter-
tium pilum evulserit, laborant? An quia illis quidem vel-
licatio addidit : per singulos enim, vel binos si vellantur,
cutis retractioni non obediens dolorem adfert; ubi vero
confertos aliquis vulserit, non fit vellicatio? cutis enim
simul insequitur.

165. Quamobrem equæ, quando subantes evagantur,
non currunt ad orientem, vel occidentem, sed ad septem-
triones, vel meridiem? An quia per hunc adfectum even-
tari dicuntur? currunt enim ad ventum : nam hujus rei
causa est quod adfectus calor est refrigerationeque indi-
gent, ita ut merito ad septemtriones currant et meridiem
maxime enim et sæpissime flant venti inde venientes,
quippe quum auster et aquilo semper flando dominantur,
reliqui vero raro.

166. Quamobrem equæ, si post coitum rigantur, ini-
tium repetunt? An quia evenit ut inde refrigerentur et
delectentur corpora? Inhorrescente igitur corpore, im-
pedit quominus semen concipiatur, et refrigeratum quæ-
moritur, pereunte ejus facultate : propterea iterum opus
est initu.

167. Cur apud equos quidem et asinos e cicatricibus

οὐδὲν φύονται τρίχες, τοῖς δ' ἀνθρώποις οὐ; Ἡ ὅτι ἡ οὐλή κωλύει διὰ τὴν πύκνωσιν; Ἡ διὰ τὸ φθίνειν τὴν τροφήν; Τοῖς μὲν οὖν ἀνθρώποις παντελῶς κωλύει διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς τριχός, τοῖς δ' ἵπποις οὐ κωλύει μὲν, ἐφθεῖρε δέ, δι' ὃ καὶ λευκαὶ φύονται τούτοις· οὐκ ἔξῃει δὲ διὰ τὸ πληθός. Ἐπισκέψασθαι εἰ καὶ τοῖς βουσίην.

ρξη'. Διὰ τί παραπλησίον ὄντων τῶν ἵππων καὶ τῶν ὄνων κατὰ τὸν χρόνον τῆς κησεως (ἄμφω γὰρ 10 ἐνιαυτὸν φέροι καὶ μονότοκά ἐστιν), τὸν μὲν ἵππον ἀφιᾶσιν ἐπὶ τὴν ὀχέϊαν ἰσημερίας, τοὺς δ' ὄνους πρὸ τροπῆς θερινῆς; Ἡ διότι οἱ μὲν ἵπποι θερμοὶ τὴν φύσιν, οἱ δ' ὄνοι δύσριγοι καὶ ψυχροί; Σημεῖον δὲ τούτου· οὐ γὰρ γίνονται ἐν τῇ Σκυθίᾳ ὄνοι. Ἐνιαυσιαίας οὖν τῆς 15 κησεως οὐσης, ἀνάγκη γενεῶν εἰς τὴν αὐτὴν ὥραν. Τοῖς μὲν οὖν ἵπποις τὸ ἔαρ σύμμετρον· οὐτε γὰρ σφόδρα ψυχρά, ἀλεινὴ δέ, ὥστε διὰ ψύχος μηδὲν πάσχει. Σκοποῦσι δὲ τὴν τῆς ὀχέϊας ὥραν τίς ἐπιτηδεῖα πρὸς τὴν τροφήν τῶν τέκνων, πάντες.

ρξθ'. Διὰ τί τῶν μὲν ἵππων οἱ ὀρθὰ τὰ σκέλη καὶ 20 μικρὸν ἔχοντες ἐπισκύνιον, ἢ μέγα λίαν, χωλοὶ γίνονται ταχέως, οἱ δὲ μέσον ἀσφαλέστατοι; Ἡ ὅτι μικρὸν μὲν ὄν οὐ παρέχει ἐνδοσιν, ἀλλ' οἷον πληγὴ γίνεται· ὅταν δὲ σύμμετρον, ἐνδίδωσι, καὶ γίνεται βᾶσις, οὐ πληγὴ· 25 ἐὰν δ' αὖ μείζον τοῦ καιροῦ, καταρρήγνυται πλέονος τοῦ βάρους ἐμπίπτοντος διὰ τὴν ἐνδοσιν; διὸ καὶ αἱ χελῶναι ἀνόμοιαι· τῶν μὲν μικρὸν ἔχόντων παρεμπίπλανται τὰ σκέλη καὶ ἀνοοῖει· τῶν δὲ μέγα καταρρήγνυται καὶ ἀφελκοῦται ὁ τόπος οὗτος.

ρο'. Διὰ τί ὁ ἵππος, ἐὰν ἐμέση, ἀποθνήσκει; Πότερον 30 δεῖ παρὰ φύσιν; Ἡ οὐ τοῦτο αἴτιον, ἀλλὰ σημεῖον ἐτέρου μείζονος; δεῖ γὰρ ἐπιθανάτως ἔχει, ἐὰν ἐμέση, οὐχ δεῖ ἐὰν ἐμῇ, ἀποθνήσκει. Ἡ ὁμοῖον ὄνοι ἐν τοῖς εἰλεοῖς ἀνεμοῦσι κόπρον; καὶ γὰρ οἱ ἵπποι ἐν τοῖς αὐτοῖς 35 πάθεισιν. Τοῖς μὲν οὖν τὸ ἐκ τῆς κάτω κοιλίας σπάσαι παρὰ φύσιν, δι' ὃ καὶ ὁμοίωσιν τοῖς πάθει τοῖς θλωσὶ μὴ ἀνεμεισθαι*.

ροα'. Διὰ τί, ἐπὶ διαρροίας ἐὰν ἀλώσιν, ὡς ἐπὶ τὸ 40 πολὺ ἀποθνήσκουσιν; Ἡ ὅτι μανῆ, καὶ οὐ πυκνὴ ἡ σὰρξ; Σημεῖον δὲ καὶ τὸ εὐίδρωτα εἶναι, καὶ θλωσὶ τὸ εὐκίνητον. Πλείων οὖν ἡ σύντηξις ὀρμῆς γενομένης παρὰ τοῖς ποσίην.

ροβ'. Διὰ τί οἱ πρεσβῦται ἵπποι τὸ κάτω χεῖλος προ- 45 τεῖνουσιν; Ἡ ὅτι γηρασκόντων ἀνέται ἡ φύσις, τὸ δὲ κάτω χεῖλος μείζον καὶ σαρκωδέστερον καὶ ἤττον πρὸς τῷ ὀστέῳ;

ρογ'. Διὰ τί οἱ ἵπποι θᾶττον οὐροῦσιν ἐν τοῖς μελα- 50 κοῖς χωροῖς ἢ ἐν τοῖς στερεοῖς; Πότερον δεῖ βαίνονται ἤττον, φεύγει δὲ τοῦτο σφόδρα; Σημεῖον δὲ τὸ διάγειν

erumpunt pili, apud homines vero non? An quia impedit cicatrix propter densitatem? An quoniam alimentum depravat? Apud homines igitur omnino impedit propter pili debilitatem; apud equos vero non impedit quidem, sed depravat: quapropter et albi apud eos erumpunt pili; non exiverant autem propter repletionem. Inquirendum est, an etiam apud boves.

168. Quare, quum apud equas et asinas idem sit tem-
pus uterum ferendi (ambæ enim annum ferunt et unicam prolem pariunt), equum quidem ad coitum admittunt circa æquinoctium, asinos vero ante solstitium? An quia equi quidem natura calidi sunt, asini vero aliosii et frigidi? Hujus rei argumentum, quod in Scythia non gignuntur asini. Quum igitur graviditatis tempus annum sit, neces- sario versus eamdem tempestatem pariunt. Equis itaque ver commodum est: neque enim valde frigida, sed tepida est hæc tempestat, ita ut nullo modo a frigore lædantur. Considerant autem omnes, quænam admissuræ tempestas ad prolem alendam sit idonea.

169. Quamobrem equi qui recta quidem crura et parvum habent supercilium, aut valde magnum, cito claudi redduntur, qui vero medium, tutissimi? An quia supercilium parvum quidem cedere non valet, sed tamquam vulnus fit; ubi vero modicum est, cedit, ac fulcimentum fit, non vulnus; quodsi rursus magnitudo modum excedit, perrumpitur majori pondere incidente, quia cedit? propterea et testudines dissimiles sunt: quæ enim parvam habent, earum crura replentur et turgescunt; quæ vero magnam, apud eas perrumpitur et ulceratur locus ille.

170. Quamobrem equus, ubi vomuerit, moritur? Utrum quia præter naturam est? An non causa id est, sed signum alius rei majoris? fit enim quod in periculo vitæ versatur ubi vomuerit, non quod moritur, ubi vomit. An simile quid addidit iis ac ileo adfectis qui stercus vomunt? nam equi iisdem adfectibus vexantur. Hisce igitur præter naturam est, si ex inferiori ventre adtrahant: quare et similibus adfectibus obnoxii sunt ac qui omnino non vomunt.

171. Cur ventris profluvio capti moriuntur plerumque? An quia rara, non densa est caro? Argumento est quod et facile sudat, atque in universum facile movetur. A pedibus igitur impetu facto major est colliquatio.

172. Cur equi vetuli labium inferius protendant? An quia senescentibus remittitur natura, labium autem inferius majus et carnosius est et minus ossi adhæret.

173. Quamobrem equi citius mingunt in solo molli quam in solido? Utrum quia minus adsperguntur; hoc autem valde evitat? Argumento est quod longe diducit
21.

ἐπὶ πολὺ τὰ σκελεθ, καὶ θταν ὑποστρωννύηται μέλλων καθεύδειν, αἰε οὐρεῖ; οὐ γὰρ γίνεται βάνισις. Ἡ γίνεταί μὲν καὶ τοῦτο· οὐ μὲν ἀλλ' εἴοικε μᾶλλον ἢ ἀνεσις τοῦ σώματος αἰτία εἶναι; συντεταμένον γὰρ οὐ
6 προῖεται τὸ σῶμα, καθάπερ αὐδὲ πονοῦντι, ἀλλ' ὥσπερ καὶ δυσουριᾷ· ἐνθένδ' ἀνίστησιν ἐν τῷ μαλακῷ· τὸ δὲ στερεὸν ἀντίτυπον δὴ συντονίαν γεννᾷ, ἢ τε διαγωγῇ τῶν σκελῶν καὶ ἢ πρόσνευσις τῆς ὀσφύος εἰς τὴν πρόσιν· ἀπαντὰ τε γὰρ σχεδὸν τοῦτο ποιεῖ, πλὴν θσα
10 ῥαδίως οὐρεῖ· τὰ δὲ δύσουρα μᾶλλον εἰκότως τῶν ἄλλων.

ροθ'. Διὰ τί οἱ ἵπποι καὶ οἱ ὄρεῖς, καὶ θλιωσ τὰ λοφοῦρα, ἥκιστα δύνανται πεινᾶν; διὸ καὶ θταν κατακλεισθῶσι, τὰς θύρας καὶ τὰς φλιάς, καὶ θλιωσ πᾶν ξύλον καταθεθῶσιν. Ὅτι ἔχουσι θηρίδια ἐν τῇ ἄνω κοιλίᾳ
15 πολλὰ παρόμοια ταῖς πρᾶσοκουρίσιν. Ταῦτ' οὖν ἐξαναλίσκει τε τὴν τροφήν, καὶ θταν μηκέτι ἔχη, τῇ κινήσει καὶ τῇ ξύσει τοῦ ἐντέρου πόνον παρέχει. Παρραπλήσιον δὲ τοῦ συμβαίνοντος τοῖς ἔλμινθας ἔχουσι πλατείας.

30 ροζ'. Διὰ τί αἱ ἵπποι βῆον φέρουσι ἐν τῇ κυήσει ἡμίονον, καίτοι ἰσχυρότερον ἡμίονος; Ἡ ἴσως ἀληθὲς δι' αὐτὸ τοῦτο, καθάπερ καὶ αἱ γυναῖκες τὰ ἄρρενα τῶν θηλειῶν; ἰσχυρότερα γὰρ θντα μᾶλλον ἐξαναλίσκει τὰ περιττώματα, τὸ δὲ βαρύνεσθαι καὶ πονεῖν ἀπὸ
25 τούτων.

ροζ'. Διὰ τί οὖν βῆον ἀπαλλάττουσαι οὐ δύνανται συνεχῶς φερεῖν ἡμίονον; διὸ καὶ διαλείπουσι, ὥσπερ νεὸν λιπόντες. Ἡ θτι γηράσκει καὶ καταρρακοῦται τὰ σώματα θῆτων ἰσχυροτέρων θντων· τοῦτο δὲ εὐλα-
30 θοῦνται; Καὶ ἄμα τὸ μὴ δύνασθαι συνεχῶς τὸ ἰσχυρότερον, ὥσπερ γῆν καρπὸν εὐλογον, ἀλλ' θταν τέχη, κουφότερον ἀπαλλάττει. Τὸ δὲ καὶ κυτσεσθαι βῆον ἡμίονον, ὥσπερ Ἀλκίμαχος ἔφη τοὺς Κελτοὺς λέγειν, οὐκ ἀληθὲς· οὐ γὰρ προσδέχονται τοὺς θνοὺς, θταν παρ-
35 ακμάση πως, [μὴ] δυσχεραίνουσαι τὴν θσμὴν καὶ τὸ ἀσύνθηδες· διὸ καὶ πολλαὶ δοκοῦσαι ἔχειν ἀναφαίνονται κεναί.

ροζ'. Διὰ τί δὲ βῆστα καὶ τάχιστα ἐκτιτρώσκει ἡ ἵππος; Ἡ θτι σφοδρότατον καὶ συντονώτατον, ὥσθ' θ τι
40 ἄν πονῇ, πᾶν μετὰ βίας; ἐκ δὲ τῶν τοιοῦτων ἐκτιτρωσμός.

ροθ'. Διὰ τί καὶ ἐνδίδωσι τάχιστα καὶ ἀναστρέφεται τὸ σῶμα; Ἡ θτι μανῆ ἢ σάρξ; ταχὺ δὲ καὶ συμπίπτει καὶ ὀγκοῦται. Ἡ περ τοῦτο αἴτιον, ὅσον καὶ τὴν κύνα
65 καὶ τὴν αἶγα, καὶ εἰ τι ἄλλο συγκλητὸν ἐπ' ἄμφω; Ἡ εἰ μὴ ταῦτ', ἐνδέδεται τοῖς ἑτέροις δι' ἄλλας αἰτίας.

ροθ'. Διὰ τί οἱ μὲν ποικίλοι ἵπποι ὡς ἐπίπαν ἀγενεῖς, τῶν δὲ φαλιῶν ἐνιοὶ γενναῖοι, καίτοι ἡ φαλιότης ποικιλότης; Ἡ θτι ἐπ' ἑλαττον ἢ ἐξαλλαγή; ἐν μικρῷ

crura, et ubi substernitur dormiturus, semper mingit? non enim fit adpersio. Num hoc quidem etiam obtinet; verumtamen corporis remissio potius causa esse videtur? intentum enim corpus non emittit, quemadmodum nec laboranti, sed etiam quasi urinae difficultate laborat: hinc remittit in solo molli; solidum vero quum renitatur, tensionem adfert, atque crurum diductio et lumborum inclinatio fit ad propellendum: nam omnia fere animalia hoc faciunt praeter ea quae facile mingunt; at quae diffi-

174. Quamobrem equi ac muli, et in universum jumenta, minime famem ferre valent? propterea et, quando inclusi sunt, portas et postes, atque in universum omne lignum, abrodunt. Quia animalcula in superiori ventre habent multa porricidis similia. Haec itaque alimentum consumunt, et ubi amplius non habent, motu suo et radendo intestino dolorem inferunt. Simile autem est ei quod addidit latos lumbricos habentibus.

175. Cur equae uterum gerentes facilius ferunt mulum, etiamsi robustior sit mulus? Num forsitan ob id ipsum verum est, quemadmodum et mulieres mares facilius ferunt quam feminas? quum enim robustiores sint, magis consumunt redundantias, gravedo autem et labor ab his proveniunt.

176. Quamobrem itaque, quum facilius inde se expediunt, non adsidue ferre valent mulum? propterea et intermittunt, tamquam novali relicta. An quia citius senescunt et corrugantur eorum corpora, quia robustiores sunt; hoc autem metuunt? Praeterea rationi congruum est, eas non adsidue ferre posse animal robustius, quemadmodum nec terra fructus, sed post partum facilius inde se expediunt. Eas autem et facilius concipere mulum, ut secundum Alcimachum Cellarum fert opinio, non verum est: non enim admittunt asinos aetate aliquatenus inclinata, [non] aegre ferentes odorem et insolentiam: propterea et multae quae gravidae esse videbantur, reperiuntur vacuae.

177. Quamobrem vero facillime abortum patitur equa? An quia vehementissimum ac intensissimum est animal, ita ut quodcumque laboraverit, id vi peragitur? ex huiusmodi enim causis fit abortus.

178. Quamobrem citissime et cedit, et ad pristinum statum redit corpus? An quia rara est caro? cito enim et concidit et turgescit. An hoc causa est, sicut et cani atque caprae evenire verisimile est, ac si quid aliud animal facile in utramque partem permovetur? Aut si haec causa non sunt, reliquis animalibus colligata est caro propter alias causas.

179. Cur equi varii quidem plerumque ignobiles sunt, glauci vero nonnulli generosi, etiamsi color glaucus varius sit? An quia minor est mutatio? exiguo enim discrimine

γὰρ τὸ φαλίον, ὡσθ' ἡ ποικιλία διὰ τὸ ἀνώμαλον ἀγενεῖς ποιεῖ· τὸ μικρὸν γάρ οὐκ ἐνισχύον ἤττον ἐξίστησιν.

constat color glaucus : proinde propter inæqualitatem ignobiles reddit color varius : parvum enim discrimen, utpote invalidum, minus degenerat.

ρπ'. Διὰ τί οἱ πῶλοι κατακλίνονται μᾶλλον ἢ οἱ πρεσβύτεροι ἵπποι, καὶ ἀνίστανται καὶ κατακλίνονται οἱ νέοι τῶν πρεσβυτέρων; Τοῦτο δ' ὅτι τοῖς μὲν πολὺ τὸ βάρος, τοῖς δ' ὀλίγον· τὰ μὲν γὰρ κῶλα οὐκ ἐπαυξάνεται τοῖς ἵπποις, τὸ δὲ σῶμα ἐπαυξάνεται. Εὐφρότερον οὖν τὸ σῶμα τοῖς νέοις.

180. Cur pulli frequentius decumbunt quam equi seniores, junioresque sæpius surgunt ac decumbunt quam seniores? Hoc autem fit, quia his quidem multum est pondus, illis vero exiguum : artus enim non crescunt apud equos, sed corpus augetur. Facilius igitur corpus transferunt juniores.

10 ρπα'. Διὰ τί τὸ τῶν ἵππων περίττωμα, ὅταν γυμνάζονται, δυσωδέστερον; Πότερον ὅτι δυσέκκριτον γίνεται ὑπὸ τῶν γυμνασίων, ὡσπερ ἐν ἄλλῳ τόπῳ, οὕτως εἰς τὴν κοιλίαν; φαῦλοι [γὰρ] χυμοὶ, ὡσπερ τοῖς καθαυρομένοις κάτω ὑπὸ φαρμάκων, οἱ ποιῶσι τὴν δυσωδίαν.
15 Ἡ ὅτι πλείω προσφέρονται τότε καὶ ἤττον πέττουσι, τὰ δ' ἄπειτα δυσωδέστατα καὶ σήπεται θάττον;

181. Cur equorum excrementum, ubi exercitantur, gravius olet? Utrum quia ejus emissionem difficilem reddunt exercitia, quemadmodum alio loco, sic et in ventrem? Pravi [enim] sunt humores qui foetori ansam dant, sicut iis qui medicamento deorsum purgantur. An quia plura adsumunt tunc atque minus concoquunt; cruda autem pessime olent et citius putrescunt?

ρπβ'. Διὰ τί ἵππος καὶ ὄνος οὐρεῖ μετὰ τὴν ὀχείαν; Ἡ διὰ τὸν πόνον; πονούντων γὰρ συρρεῖ εἰς τὴν κύστιν, πονεῖ δ' ὄνος μὲν καὶ ἵππος διὰ τὸ μέγεθος· βοῦς δὲ διὰ τὴν συντονίαν· τὸ γὰρ σύντονον ποιεῖ πόνον.

182. Cur equus et asinus mingunt post coitum? An propter laborem? laborantibus enim humores ad vesicam confluunt, laborantque asinus quidem et equus propter magnitudinem, bos vero propter contentionem : nam contentio laborem gignit.

ρπγ'. Διὰ τί ὄνος μὲν καὶ ἵππος ἐξουρεῖ τὸ σπέρμα, βοῦς δ' οὐκ ἐξουρεῖ; Ἡ ὅτι τοῖς μὲν πόρρω ἐξακοντίζεται διὰ τὴν συντονίαν· τοῖς δ' ἐγγύς; ἅμα γὰρ ποιεῖται καὶ ἐξάγει.

183. Cur asinus quidem et equus semen emingit, bos vero non emingit? An quia hi quidem semen procul ejaculantur propter contentionem; illi vero cominus? simulac enim facit, ejicit.

25 ρπγ'*. Διὰ τί τοῖς μὲν ἵπποις καὶ τοῖς ὄνοις ἐκ τῶν οὐλῶν φύονται τρίχες, τοῖς δ' ἀνθρώποις οὐ; Ἡ ὅτι τοῖς μὲν ἄλλοις ζῴοις ἐστὶ τὸ δέρμα μέρος τῆς σαρκός, ἀνθρώπων δὲ καθάπερ πάθος σαρκός; δοκεῖ γὰρ αὐτῆς τὸ ἐξεπιπολῆς καταψυχόμενον στερεώτερον γίνεσθαι, καθάπερ τῶν ἐφθῶν ἀλευρών αἱ γράται καλούμεναι. Ἐπεὶ οὖν κάκεινα εἰσιν ἀλευρών ἐφθόν, καὶ τὸ τοῦ ἀνθρώπου καλούμενον δέρμα σὰρξ ἐστίν. Τραυματισθέντος δὲ καὶ τριθέντος ἀνθρώπου συμβαίνει τὴν σάρκα φθειρῆσθαι καὶ πυκνοῦσθαι· διηλλοιωμένης δὲ τῆς ἐπιπολῆς σαρκός, οὐ τὴν αὐτὴν ἐπίψυσιν λαμβάνει τὰ τραύματα, ἤνπερ καὶ ἐκ γενετῆς ἀλλοιωθείσης δ' αὐτῆς μὴ γίνεσθαι ἐτι ἐξ αὐτῆς οὐδὲν ἄτοπον, καθάπερ καὶ ἐκ τῶν ἀλωπεκιῶν καλουμένων· καὶ γὰρ τῆς ἐπιπολῆς σαρκός φθοραὶ καὶ ἀλλοιώσεις εἰσίν. Τῶν δ' ὑποζυγίων τριθέντων καὶ υγιαζομένων πάλιν ἀναπληροῦται τὰ νενοσηκότα μέρη τοῦ σώματος τῶν αὐτῶν μὲν, ἀσθενεστέρων δὲ ἢ ἐξ ἀρχῆς. Ἐπειδὴ δ' ἐστὶ καὶ τὸ δέρμα μέρος αὐτῶν, γίνονται ἂν καὶ φῦον τρίχας· λευκαὶ δὲ φύονται διὰ τὸ τὸ δέρμα ἀσθενέστερον γεγενῆαι τοῦ ἐξ ἀρχῆς καὶ τὴν λευκὴν ἀσθενεστάτην εἶναι τρίχα.

183*. Cur apud equos quidem et asinos e cicatricibus erumpunt pili, apud homines vero non? An quia apud reliqua quidem animalia cutis pars carnis est, hominum vero quasi concrementum carnis? videtur enim ejus superficies refrigerata solidari, quemadmodum coctæ farinæ quas Græci vocant vetulas. Quum igitur illæ quoque farina cocta sint, pars item hominis quæ cutis vocatur, caro est. Vulnerato vero ac adrito homine, evenit ut caro ejus depravetur et densetur; immutata vero superficiali carne, non eadem pelliculam sumunt vulnura ac inde ex ortu : ea enim transformata, haudquaquam mirum est non amplius ex ea gigni, quemadmodum nec ex adfectibus alopecis dictis : nam hi quoque carnis quæ in superficie est, depravationes et transformationes sunt. Jumenta vero adtrita ubi sanantur, rursus implentur partes corporis morbidæ iisdem quidem, sed imbecillioribus quam primitus. Quum vero cutis quoque pars eorum sit, nascetur et pilos producens; albi vero gignuntur, quia cutis imbecillior est quam primitiva et pilus albus imbecillimus.

ρπδ'. Διὰ τί [εἰ] ἐπὶ τὰ τῶν ἵππων ἔλκη κριθὰς κατακαύσαντες καὶ λεπτύναντες ἐπιπάττουσιν, οὐ λευκαὶ ἀναφύονται οὐλαί, ἀλλ' ὁμοιάταιαι ταῖς πρότερον, ἂν τε μέλας ὦν τύχη, ἂν τε ξανθός, ἢ ὅποιουσῶν ἦ; Ὅτι

184. Quamobrem, ubi equorum ulcera herdoe combusto et comminuto adspargunt, non albæ renascuntur cicatrices, sed simillimæ iis quæ antea aderant, sive niger fuerit, sive flavus, sive qualiscumque tandem? Quia alba renascitur

λευκή διαφθειρομένης τῆς τροφῆς καὶ τῆς ἀρχῆς, ὅθεν ἡ ἔκφυσις, αὕτη δὲ φθείρεται διυγραινόμενη καὶ λεπτινύουσα τὸ δέρμα, τὸ δὲ τῆς κριθῆς κατακάυμα ξηρὸν ὄν ἐξαίρει καὶ ἀναλαμβάνει ταύτην, ὅθεν ἐξομοιοῖ τὸ δέρμα τῷ ἄλλῳ, συνεξομοιωθέντος δὲ καὶ ἡ ἔκφυσις ὁμοία; καὶ γὰρ τοῦ δέρματος ἡ ἔκφυσις.

ρπε'. Διὰ τί οἱ ἵπποι κατὰ τὴν ἔδραν ἐν τοῖς ποταμοῖς ἀποπνίγονται; Ἡ ὅτι τὸ ἐντερον [εὐρὺ] ἔχουσι τὸ ἀπὸ τοῦ ἀρχοῦ; Δηλοῖ δ' ὅτι ἀβαρῶς ἀφοδεύουσιν. Πολὺ οὖν τὰ κατὰ τὴν ἔδραν διαδίδωσιν εἰς τὴν κοιλίαν, ἧς ἐπαιρομένης θλιβομένη ἡ ἀρτηρία ἀποπνίγει.

ρπς'. Διὰ τί τὰς ἵππους καὶ τὰς ὄνους, ὅταν ὀχευθῶσι, διώκουσιν; Ἡ ὅτι οὐροῦσιν εὐθὺς; Συμβαίνει οὖν ἐξουρεῖν τὴν γονήν.

depravato alimento et principio unde fit eruptio, hoc autem depravatur, ubi humectatur et cutem adtenuat; hordeum vero combustum, utpote siccum, sublevat et restaurat illud, unde cutem similem reddit reliquæ cuti; hac autem simili facta, quod erumpit etiam simile est? nam e cute quoque fit eruptio.

185. Cur equi per sedem in fluviis subfocantur? An quia [latum] habent intestinum a podice ascendens? Argumento est quod sine molestia alvum exonerant. Multum igitur sedes transmittit ad ventrem, quo turgescente arteria compressa subfocat.

186. Quamobrem equas et asinas post coitum persequantur? An quia statim mingunt? Evenit igitur ut semen emingant.

ΤΜΗΜΑ Γ.

SECTIO III.

15 α'. [Διὰ τί ἐάν] τις καρῶν ἐγγράφας γράμματα φυτεύσῃ, τὸ ἐξ αὐτοῦ φυεὶν δένδρον ταῦτα ἔχοντα γράμματα οἴσει τὰ κάρυα; Ὅτι καὶ ἐξ ἀνθρώπου οὐλήν ἔχοντος γέγονεν ἔγγονος ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ ἔχων οὐλήν.

β'. Διὰ τί ἐπὶ τῶν μνημάτων μάλιστα τὰς καρῶν φυτεύουσιν; Ἡ ὅτι τὸν καρπὸν φέρουσι προσεοικότα τοῖς σοροῖς; Ἡ ὅτι δάκρυον μάλιστα ἀφήσει τῶν δένδρων ὁ τοῖς τελευτῶσι ἀποδιδόμενον γέρας;

γ'. Διὰ τί τὰ ἀμύγδαλα μόνον τῶν καρπῶν καὶ σκληρὰ καὶ μαλακὰ καὶ γλυκῆ καὶ πικρά; Ἡ ὅτι μάλιστα ἡμερὰ ἐστὶ τῶν καρπῶν, μὴ τυχόντα δ' ἐπιμελείας εἰς τὸ πικρὸν μεταβάλλει;

δ'. Διὰ τί ἡ τῆς ὕδης κόπρος ἐξ ὀξείας γλυκερὰν τὴν ῥόαν ποιεῖ; Ἡ ὅτι θερμωτάτη ἐστίν; Δηλον δ' ὅτι εὖ ἐξίκασται. Ἐχει οὖν ἐν αὐτῇ ὡς ἡ κονία πῦρ τοῖς δ' ἄλλοις φυτοῖς ἀσύμμετρος διὰ τὸ καυστικὴν εἶναι.

ε'. Διὰ τί εἴ τις ἐξέλῃ τοῦ κλήματος τὴν ἐντεριώνην, γίνονται οἱ βότρυες γίγαρτα μὴ ἔχοντες; Ἡ ὅτι ὥσπερ ἡ ἰλύς ἐστὶν ἐν τῷ οἴνῳ, ἀπὸ τῶν γιγάρτων γίνεται, οὕτω καὶ ἐν τῇ βραγί αὐτῇ τὸ μετὰ τῆς τροφῆς τῆς ὑγρᾶς συνεισιδὸν γεῶδες εἰς μέσον ὑφίσταται; μείζον δ' οἱ πυρῆνες πάντων τῶν ἀγρίων εἰσίν.

ς'. Διὰ τί τὸ πῆγανον βασκανίας φασὶ φάρμακον εἶναι; Ἡ βασκαίνεσθαι δοκοῦσι πνευμάτων ὁρμώντων οἱ λάβρος καὶ πολλὰ ἐσθιοντες; Ἐὶ πῆγανον οὖν προσδεσθὲν θερμαντικὸν ὄν φύσει ἡραίωσει τὸ δεχόμενον τὰ σιτία ἀγγεῖον· διὸ ἐξίεσθαι τὸ ἐγκαταλαμβάνόμενον πνεῦμα συμβαίνει.

1. [Cur si] quis nucem severit cui literæ inscriptæ sunt, arbor qui ex ea progignitur, fructus feret easdem literas exhibentes? Quia et ex homine cicatricem habente nascitur proles eodem loco cicatricem exhibens.

2. Cur in sepulcris inprimis juglandes serunt? An quia fructum ferunt loculis similem? An quia inter omnes arbores maxime lacrymas fundit, quas mortuis donum obferimus?

3. Cur sola inter fructus amygdala modo dura, modo mollia, modo dulcia, modo amara sunt? An quia omnium fructuum maxime mansueti sunt, curaque destituta in amarorem abeunt?

4. Cur stercus suillum malum punicum quod acidum erat, dulce reddit? An quia calidissimum est? Argumento est quod bene exsuctum est. In sese itaque continet æque ac calx, ignem; ceteris vero plantis incommoda est, quia urere valet.

5. Quamobrem, si quis e sarmento eximat medullam, nascuntur uvæ vinaceis carentes? An quia sicut id quod in vino sedimentum est, e vinaceis provenit, sic et in ipso acino pars terrena quæ una cum alimento humido intrat, in medium subsidit? major enim pars omnium fructuum sylvestrium sunt nuclei.

6. Cur rutam fascinationis medicamentum esse dicunt? An fascinari videntur, flatibus irruentibus, qui adfatim et multa comedunt? Ruta igitur antea adsumta, quippe quum suapte matura calefacere valet, rarefacit vas quod cibos recipit: hinc evenit ut spiritus intus conclusus emittatur.

ζ'. Διὰ τί οἱ ἀναλοὶ ἄρτοι πλείονα σταθμῶν ἔλκουσι τῶν ἡλισμένων, καίτοι οἱ ἄλλες βαρύτεροι ὕδατος; * Ὅτι ξηραίνουσιν οἱ ἄλλες.

7. Cur panes non saliti majus pondus pendent quam saliti, etiamsi sal gravior sit aqua? Quia desiccat sal.

η'. Διὰ τί οἱ ψυχροὶ ἄρτοι ἐὰν βρεχθέντες ἀψωνται ἄλλήλων, οὐ συνέρχονται, οἱ δὲ θερμοὶ; * Ἡ ὅτι οἱ ψυχροὶ μετὰ τῆς ἀτμίδος ἀφήκαν τὸ ἐν αὐτοῖς γλισχρον ὑγρόν· οὐ ἐξεληθόντος οὐ κολλῶνται· οἱ δὲ θερμοὶ ἔχουσι γλισχροτήτα;

8. Quamobrem panes frigidi, si humectati se invicem tangant, non conglutinantur, conglutinantur vero calidi? An quia frigidi una cum vapore emiserunt humorem quem continebant, viscidum: quo exeunte non conglutinantur; calidi vero continent gluten aliquod?

θ'. Διὰ τί οἱ ἡμιπλήρεις πίθοι δέζουσιν; * Ἡ διότι τὸ ὄξος ὡσπερ τις πέψις οἴνου ἐστὶ, σήπεται δ' ὑπὸ τοῦ ἔξω ἀέρος;

9. Cur dolia semiplena acescunt? An quia acetum quasi concoctio quaedam vini est, putrefit autem ab aere externo?

ι'. Διὰ τί ὁ οἴνος χεῖρων γίνεται μετανλούμενος ἐν τοῖς νοτίοις ἢ ἐν τοῖς βορείοις; * Ὅτι ἐν ταῖς ἀλέαις μᾶλλον..... ανται καὶ χωρίζεται τῆς τρυγῆς καὶ ἀσθενέστερος γίνεται, ἢ δ' ἀντλήσις χωρίζει τὴν τρύγα;

10. Quare vinum fit deterius si transfunditur tempestate austrina quam si aquilonari? Quia per aestum magis.... et a faece separatur et debilior fit, transfusio autem separat facem?

ια'. Διὰ τί δήποτε ὅταν ὁ οἴνος εἰς ἀσχὸν ἀντληθῆ, ἔξ ἀνάγκης (?) μὲν τὸν οἶνον ἔσω δέγονται, καὶ ἔτι κενὸν περίεστιν; * Ἦγουν ἀραιρέσις γίνεται τοῦ οἴνου, ἢ συστολή. Συνηθέστερον τοῦτο πως συμβαίνει. Οὕτως Ἀριστοτέλης.

11. Cur tandem, ubi vinum in utrem transfusum est, vi vinum intus recipiunt, et tamen vacuum superest? Aut ablatio fit vini, aut contractio. Hoc vulgo aliquo modo potius obtinet. Sic Aristoteles.

ιβ'. Διὰ τί ὁ γλυκὺς οἴνος οὐ γίνεται ἀνθουσίας, ὁ ὁ αὐστηρός; * Ὅτι ἀποκρινόμενου τοῦ γεώδους ἢ ὁσμῆ γίνεται, γλυκὺς δὲ γίνεται τὸνναντίον. Διὰ τί ἀποκρινόμενου τοῦ ὑδατώδους;

12. Quare vinum dulce non fit anthosmias, sed austurum? Quia odor gignitur separata parte terrena, dulce vero contrario modo fit. At cur separata parte aquosa?

ιγ'. Πότερον ὁ οἴνος, ἢ τὸ ὕδωρ ἀπεπτότερον; πῆ μὲν γὰρ δόξει τοῦτο, εἰ δὲ ἐκεῖνο· καὶ γὰρ ἔξω τὰ ἐμβυλλόμενα εἰς αὐτὸ διαχεῖται ἐφόμενα καὶ σήπεται ἐώμενα· ὁ δ' οἴνος στύφει καὶ ταριχεύει, καὶ ὅμως τὸ μὲν λεπτόν ὡστε διαδύνον διαχεῖν, ὁ δ' οἴνος παχύτερος, ὡστε μὴ ὁμοίως εἰσδύνασθαι εἰς τοὺς πόρους, τὴν δὲ πέψιν εἶναι διάχυσιν καὶ σήψιν. Εἰ δ' ὁ οἴνος θερμὸς, τὰ δὲ θερμὰ πεπτικά, ἔχει δ' ἀπορῆαν, εἰ θερμὸς, πῶς οὐχὶ μαραίνει, ἢ μαραίνεται, ὡσπερ πῦρ ἐπὶ πυρί. Τὸ μὲν οὖν λεπτόν εἶναι τὸ ὕδωρ ἀληθές, ἀλλὰ φύσει ψυχρόν ἐστι. Τὸ μὲν ὕδωρ ἀπεπτον εἰσέρχεται καὶ πολλῆς ἐργασίας δεόμενον, ὁ δ' οἴνος πεπτόμενος ὑπὸ τοῦ ἡλίου. Συμβάλλεται δὲ τὸ ὕδωρ εἰς τὴν πέψιν, οὐ τῷ εὐπεπτον εἶναι, ἀλλὰ τῷ ἄτροπον· διὸ καὶ πλείον ἐσθίουσιν οἱ ὑδροπόται, ὡς ἀφηρημένου τινὸς ἀπὸ τῆς τροφῆς.

13. Utrum vinum, an aqua difficiliter concoquitur? aliquatenus enim hoc videbitur verum esse, aliquatenus vero illud: nam quæ forinsecus in eam injiciuntur, coquendo disjiciuntur atque putrescunt in ea manentia; vinum vero adstringit et condit, atque in universum, hæc quidem tenuis est, ita ut subiens disjiciat, vinum vero crassius, ita ut non æque subeat meatus, coctionem autem diffusionem ac putrefactionem esse probabile est. Quodsi autem vinum calidum est calidaque concoquere valent, difficultatem tamen continet, quomodo vinum, si calidum est, non tabefacit, aut tabescit, ut ignis igni additus. Aquam itaque tenuem esse verum est, sed præterea natura frigidum est. Aqua quidem cruda et multa elaboratione indigens intrat; vinum vero sole coctum. Confert autem aqua ad concoctionem, non quia concoctu facilis est, sed quia alere nequit: propterea et plus comedunt aquæ potatores, perinde ac si aliqui a cibo sublatum esset.

ιδ'. Διὰ τί ὁ οἴνος θερμὸς ὢν παύει μᾶλλον τὴν δίψαν ἢ τὸ ὕδωρ ψυχρόν ὄν; * Ἡ διότι διὰ τὴν θερμότητα καὶ ὑγρότητα αἱ ἐκθερμανθεῖσαι δίψαν ποιοῦσιν;

14. Cur vinum, calidum quum sit, melius sedat sitim quam aqua, quæ frigida est? An quia propter caliditatem et humiditatem calefactæ sitim faciunt?

ιε'. Διὰ τί ὁ οἴνος ὁ παριστάμενος καὶ ὁ ἐξιστάμενος ποιεῖ ἄνθος; * Ἡ τὸ μὲν πάθος τὸ αὐτὸ, ἐφ' οἷς δὲ γίνεται, ἐναντίως ἔχουσιν; * Ὁμονύμως δὲ λέγεται σαπρὸς, καὶ ὅταν ὁ καρπὸς ἢ τετελεσμένος· οὐ γὰρ τὸ αὐτὸ ἐστὶ

15. Quare vinum (um promptum, tum vappidum) florem adsumit? An adfectus quidem idem est, sed causæ quibus debetur contrario modo sese habent? Communi autem nomine fructus legitur putris, etiam ubi perfectus est: neque enim idem est, ubi de vino fit sermo: nam

καὶ ἐπὶ τοῦ οἴνου· τὸ μὲν γὰρ διεφθαρμένον ἄνθος ἐστὶ, τὸ δὲ πεπεμμένον.

ις'. Διὰ τί εἰς φυλακὴν συμφέρεται τοῖς οἴνοις ἐν μὲν τῷ χειμῶνι ἀλεινὸς τόπος, ἐν δὲ τῷ θέρει ψυχρὸς; ἢ ὅτι αἱ ὑπερβολαὶ ἐξιστῶσιν; Τὸ λίαν οὖν ψυχρὸν τὴν ἐν οἴνῳ θερμότητα σβέννυσι, καὶ ἡλίου ἀλέα, ὥσπερ ἐνία σήπει, οὕτω καὶ τὸν οἴνον· ἐστὶ δ' οἴνου σαπρότης ἢ ὀξύτης.

ιζ'. Διὰ τί ὑπὸ τοῦ χαλκοῦ τὸ μὲν [ὑδωρ] οὐκ ἰούται, ὁ δ' οἴνος ἰούται; Πότερον τὸ μὲν ἄχυμὸν ἐστὶ, τὸ δ' ἔχει χυμὸν; ἢ ὅτι τὸ μὲν ὑδωρ λεπτόν καὶ κοῦφον, ὁ δ' οἴνος παχὺς καὶ βάρους ἔχει, ὥστε καὶ ἀπατμίζει τὸ ἰώδες κωλύει διὰ τὸ πάχος ἀπὸ τοῦ χαλκοῦ καὶ τῷ βάρει τρίψιν ποιεῖ, πάντα δὲ τὰ τρίβοντα ἰούται; ἢ ἔτι ψαθυρὸν τὸ ὑδωρ, καὶ οὐχ ὥσπερ τὸ ἔλαιον γλίσχρον, ὥστ' οὐχ ὑπομένει· ὁ δ' οἴνος καὶ τὸ ἔλαιον διὰ τὸ βάρους καὶ διὰ τὴν γλίσχρότητα ἐπιμένοντα καὶ ποιεῖ καὶ πάσχει ἐπὶ τοῦ χαλκοῦ.

ιη'. Διὰ τί τὸ ὄξος ἀσάπεις; ἢ ὅτι κωλύει διίστασθαι τοὺς χυμοὺς διεσθίον;

ιθ'. Διὰ τί τὸ ὄξος τὸν χαλκὸν καὶ τὸν σίδηρον ἰοῖ μάλιστα; ἢ ὅτι διαδοτικὸν καὶ διαδῦνον δὲ ἀναζυμοῖ καὶ ἐξάγει τὸ γεῶδες;

κ'. Διὰ τί τὸ ὄξος τῷ μέλιτι, οἱ δ' ἄλλες τῷ ἐλαίῳ ἀρμόττουσιν; ἢ ὅτι τὸ μὲν ἔλαιον διὰ τὸ κοῦφον εἶναι ἐπιπολαστικὸν ἐστὶ καὶ πλησμονὴν παρέχει, μετὰ δὲ τοῦ ἄλλος κάτω φέρεται· τὸ δὲ μέλι κοῦφον μὲν οὐκ ἐστίν, ἀλλὰ βαρύσταθμον, ἅμα δὲ τρόφιμον καὶ ἀσηπτον, τὸ δ' ὄξος ἀτροπον καὶ διαλυτικὸν πάντων, ὥστε καὶ τοῦ μέλματος ἀφαιρεῖται τὴν ὑπεροχὴν, εἰ λυπηρὸν ἐστίν;

κα'. Διὰ τί ὁ λευκὸς οἴνος οὐ γίνεται ὄξος; Ὅτι ἀσθενέστερος, καὶ τῶν μὲν ἄλλων ὑγρῶν ἢ ὕλη καὶ ἢ ὑπόστασις καὶ ἢ ἰλὺς [τοῦ] κάτω ὑφίσταται, τοῦ δὲ μέλματος ἄνω; ἢ ὅτι τὰ μὲν ἄλλα κουρότερα τῆς γῆς ἐστὶ, τὸ δὲ μέλι πάντων βαρύτερον καὶ ὑγρότατον τῶν ὑγρῶν, καὶ τὸ βέλτιον βαρύτερον τοῦ χειρόνος; ἀνάγκη δὲ τοῦ μέλματος κάτω φερομένου ἄνω τὴν ἀγλὺν εἶναι διὰ τὸ κουρότερον εἶναι.

κβ'. Διὰ τί ὁ μὲν οἴνος παλαιούμενος γίνεται ἡδίων, τὸ δὲ μέλι οὐ; ἢ ὅτι ξηρὸν τῆ φύσει ἐστίν (σημειῶν δέ, ὅτι ἐψόμενον παχύτερον γίνεται)· ὁ δ' οἴνος ὑγρὸν; τὸ δὲ μέλι ὑγρὸν οὐ γίνεται παλαιούμενον, ἀλλὰ ξηρὸν, ὥστ' ἄχυμον.

κγ'. Διὰ τί τὸ ἔλαιον αὐτὸ μὲν μόνον ἥκιστα ἐκκάεται, μιγθὲν δ' ἄλλοις μάλιστα; Διὰ θερμότητα συνεχῆ καὶ τὸ ὑγρὸν μετὰ τῆς ἀπὸ πυρὸς θερμότητος, αὐτὸ

alter quidem flos a corruptione pendet, alter vero a coctione.

16. Quamobrem hyeme quidem ad conservandum vinum confert locus tepidus, aestate vero frigidus? An quia extrema vappam faciunt? Vehemens itaque frigus vini caliditatem exstinguit, atque solis aestus, sicuti nonnulla alia, sic et vinum putrefacit, vini autem putredo sapor acidus est.

17. Quamobrem aqua quidem ab aere æruginem non contrahit, vinum vero contrahit? Utrum quia aqua quidem sapore caret, vinum vero sapidum est? An quia aqua quidem tenuis levisque est, vinum vero crassum pondusque habet, ita ut etiam crassitudine sua impediatur quominus aeris pars æruginosa evaporetur pondereque fricationem adfert, omnia autem quæ fricant, æruginem contrahunt? Præterea aqua fragilis est, nec ut oleum, viscida, ita ut non insideat; vinum vero et oleum propter pondus et conditionem glutinosam insidentia et agunt in ære, et adficiuntur ab eo.

18. Quamobrem acetum putredinis expertum est? An quia corrodingo impedit quominus succi disjiciantur?

19. Quamobrem acetum inprimis æs et ferrum æruginem inficit? An quia penetrare valens et subsiens fermentat et educit partem terrenam?

20. Cur acetum quidem mellis, sal vero oleo congruit? An quia oleum quidem propter levitatem superiora petit ac repletionem adfert, cum sale vero deorsum fertur; mel contra leve quidem non est, sed ponderosum, simulque etiam nutrire valet ac putredini resistit; acetum vero nutrire nequit, sed omnia dissolvit, ita ut mellis quoque demat efficaciam immodicam, ubi molestum est?

21. Quamobrem album vinum non fit acetum? Quia debilius, atque reliquorum quidem humorum materies sedimentumque ac cœnum deorsum subsidit, mellis vero sursum? An quia reliqui quidem terra leviores sunt, mel vero omnium humorum gravissimus et humidissimus est, atque melius deteriori gravius? necessario enim mellis, quippe quod deorsum fertur, nebula superne est, quia levior est.

22. Cur vinum quidem veterascens suavius fit, mel vero non? An quia natura siccum est (argumento autem est quod coctione crassescit), vinum vero humidum est? mel enim humidum non fit veterascens, sed siccum, ac proinde insipidum.

23. Cur oleum ipsum quidem solum minime comburitur, aliis vero admixtum maxime? Propter calorem una comburitur humorem cum calore ab igne proveniente, ipsum

δ' ἀκολουθεῖ καὶ διὰ γλισχρότητα (τά?) ἐξατμίζοντα, ὅσον ἐν βρέματι.

vero insequitur, quia glutini simile est, ea quæ evaporantur, quasi in fluvio.

κδ'. Διὰ τί τὸ ἔλαιον τῶν ἐναντίων ἐστίν; ἤττον γὰρ βριγῶσιν οἱ ἀλειφόμενοι, καὶ ἤττον καίονται ὑπὸ τοῦ ἡλίου. Ἡ τὸ μὲν διὰ τὸ φύσει θερμὸν εἶναι, τὸ δὲ διὰ τὸ θερμὸν ἅπαν τοῦ ψυχροῦ μᾶλλον αἰσθητικώτερον εἶναι;

24. Cur oleum contrarios effectus secum fert? minus enim rigent qui eo unguuntur, minusque sole uruntur. An alterum quidem quia natura calidum est, alterum vero quia omne calidum frigidum impensius sentire valet?

κε'. Διὰ τί τινα τῶν ὑγρῶν ξηραίνεται βραδύτερον; Ἡ ὅτι τὸ ξηραίνεσθαι ἐστὶ τὸ ψύχεσθαι, ψύχεται δὲ ἰσχυρότερα; τὸ δ' ἔλαιον θερμώτατον.

25. Cur nonnulli humores tardius siccantur? An quia siccatio refrigeratio est, refrigerantur autem citius frigidiora? oleum enim calidissimum est.

κς'. Διὰ τί τὸ ἔλαιον τοῖς μὲν ἔξω συμφέρει τοῦ σώματος, τοῖς δ' εἴσω οὐ; Ἡ ὅτι μαλάσσει; διὸ τὴν κηρωτὴν ἐνίοι φασὶν ἀριστον εἶναι τοῖς ἰατροῖς εὐρημάτων. Τοῖς δ' εἴσω οὐ συμφέρει ὅτι ἄπεπτον.

26. Cur oleum externis quidem corporis partibus congruit, internis vero non? An quia emollit? Propterea nonnulli ceratum præstantissimum medicorum inventum esse dicunt. Internis vero non convenit, quia difficulter concoquitur.

κζ'. Διὰ τί τὰ ἐλαιωθέντα βιβλία εὐαναγνωστότερα μᾶλλον ὄπισθεν ἢ ἔμπροσθεν; Ἡ ὅτι διὰ τὸ ἀραιόπορα γίνεσθαι, ὥστε διέρχεσθαι τὴν ὄψιν βῆρον;

27. Quamobrem libri oleo uncti a posteriori parte facilius leguntur quam a priori? An quia meatus rariores sunt, ita ut visus facilius permeet?

κη'. Διὰ τί τὸ ἔλαιον ἐπιχεόμενον σχῆμα στρογγύλον ἄνωθεν ἔχει πλέον τῶν ἄλλων ὑγρῶν χεομένων; Ἡ ὅτι μόνον ἐλαφρότερον ὕδατος· στρογγύλον δέ, ὅτι πάντῃ ἐπιχεόμενον ὅμοιον; Συνωθεῖ οὖν πάντῃ ὁμοίως ὡς ἀδιάσπαστον· τὸ δὲ πάντῃ ὅμοιον σχῆμα στρογγύλον.

28. Cur oleum effusum magis quam alii humores effusi superne figuram habet rotundam? An quia solum aqua levius; rotundum autem est, quia, dum effunditur, undique sibi simile est? Compellit igitur undique æqualiter, utpote indivulsum; figura autem undique sibi similis rotunda est.

κθ'. Διὰ τί τὸ ἔλαιον τῇ θαλάσῃ ἐπιχεόμενον γαλιναῖ; Ἡ ὅτι λεῖόν ἐστιν; Ἀπολιθθαίνει τοῖνον τὸ πνεῦμα, καὶ φρικὴν οὐ ποιεῖ.

29. Cur oleum mari iufusum tranquillum est? An quia læve est? Delabitur itaque ventus, nec horrorem facit.

λ'. Διὰ τί ἐν τῷ γάλακτι οὐ φαίνονται αἰδοῦσαι; Ὅτι οὐχ ὁμαλὸν ἐστίν· ἀφρωδὲς γάρ ἐστι, καὶ μικραὶ εἰσι πομφολυγες.

30. Cur in lacte non adparent facies? Quia læve non est: spumosum enim est parvæque sunt bullæ.

λα'. Διὰ τί γάλα γλυκύτερον τῶν μελάνων προβάτων; Πότερον ὅτι γλυκύτερον, διότι τὸ αἷμα τῶν λευκῶν προβάτων θερμότερον ἢ ἀναλίσκεται τὸ γλυκὺ; Ἡ ὅτι παχύτερον ἐστὶ (τό?) τῶν μελάνων; Καὶ ἐπὶ τῶν γυναικῶν παχύτερον ἐστὶ (τό?) τῶν μελαινῶν, ὅτι καὶ τὸ αἷμα. Λέγομεν οὖν ὅτι τὰ μὲν λευκὰ πέττει διὰ θερμότητα τὴν τροφήν, τὰ δὲ περιττωματικά, ὅσον τὰ μέλανα, οὐ ψυχρότερα γάρ.

31. Cur lac ovium nigrarum dulcius? Utrum quia dulcius, quoniam albarum ovium sanguis, quippe calidior, dulcedinem consumit? An quia crassius est nigrarum lac? Apud mulieres quoque nigrarum lac crassius est, quoniam et sanguis. Dicimus igitur animalia alba propter caliditatem facilius cibum concoquere, redundantibus vero plena, ut nigra, non: frigidiora enim sunt.

λβ'. Διὰ τί τὰ ἐρίφεια τῶν ἀρνείων βελτίω, καὶ τὰ αἶγια τῶν προβάτων; Ἡ ὅτι τῶν μὲν προβάτων τὸ γάλα παχὺ καὶ λιπαρόν, τὸ δ' αἶγιον τοῦναντίον;

32. Quamobrem carnes hœdinæ agnibus meliores sunt, et caprinæ ovillis? An quia ovium quidem lac crassum et pingue est, caprinum vero contra?

λγ'. Διὰ τί ὕστερα τὰ δυσπεπτότερα προσφέρεται, τὰ δ' εὐπεπτότερα πρῶτον, ὅσον κρέα ἰχθύων, καίτοι ἔδει ἀποδιδόναί πλείονα χρόνον τοῖς δυσπέπτοις; Ἡ ὅτι τὸ προπεπεμμένον [δεῖ] ὑπάγεισθαι, ἵνα μὴ ἐμποδίξῃ ἀλλήλα;

33. Cur ultima adsumimus concoctu difficiliora, faciliora vero primum, v. g. piscium carnes, etiamsi oporteret plus temporis tribuere concoctu difficilibus? An quia quod primum concoctum est, subduci debet, ne sibi invicem impedimento sint?

λδ'. Διὰ τί αἱ γαστέρες κνισωθεῖσαι ἤδισταί εἰσι τῶν αἰγῶν, καὶ Ὀμηρος (Ὀδ. σ, 44):

γαστέρες αἰδ' αἰγῶν κέατ' ἐν πυρί;

*Η δτι κνισωδέστατον ἐστὶ τὸ αἰγίον στέαρ; λιπαρώ-
τατον γάρ ἐστιν· διὸ καὶ οἱ ἰατροὶ πρὸς τὰ μαλάγματα
αὐτῷ χρῶνται μάλιστα· κνισῶδες δ' ὄν καὶ λιπαρὸν
ἄρτυμα γίνεται τῆς κοιλίας· τὰ δ' ἠρτυμένα ἡδίω.

λε'. Διὰ τί τὸ ἔλαιον οὐ πήγνυται, ἀλλὰ συνίσταται,
τὸ δὲ στέαρ πήγνυται; Ὅτι λιπαρώτερόν ἐστι τὸ ἔλαιον
10 τοῦ στέατος. Ἡκιστα οὖν πήγνυται· τὸ δ' ἕλιον στέαρ
ὕδαρέστερον· ἔχει γὰρ χυμούς ἐν αὐτῷ περιττωματι-
κούς· οἱ δὲ τοιοῦτοι εἰκότως [οὐ] πήγνυται.

λς'. Διὰ τί τοῦ σαπέρδου φαύλου μὲν ὄντος ἡ κε-
φαλή σπουδαία ἐστὶ, σπουδαίου δ' ὄντος μοχθηρά; Οὐ-
15 τος δ' ὁ ἰχθύς ἐστὶν ὁ λεγόμενος κορακίνος.

λζ'. Διὰ τί τὰ ὑπηνέμια ὧὰ οὐκ ἀποσῆπεται, ἀψυχά
γς ὄντα, ὥστε ἔδει, ὡς περ καὶ τὰ ἄλλα μέρη στερι-
σκόμενα ψυχῆς σῆπεται, σῆπεται καὶ αὐτά; *Η δτι
πρῶτά ἐστι, καὶ οὐχ ὡς περ νεκρός· σῆπεται δ' ἐν
20 οἷς ἐκλείπει ψυχῆ, ἀλλ' οὐκ ἐν οἷς μὴδ' ἐγεννήθη δλως;

λη'. *Η τῶν ὧῶν τὸ ἕτερον ἄκρον σκληρότερον;
*Η δτι μία ἀρχὴ ἐν παντί, ὥστε καὶ τοῦ ὧῶ; Τὸ οὖν
δοτρακον φυλακῆς χάριν, ἡ δὲ φυλακὴ περὶ τὴν ἀρ-
χὴν αἰεὶ τέτακται, κατὰ τὸ ὄξυ δὲ γίνεται τοῦ ὧῶ ὁ
25 νεοσσός, ἐὰν μὴ παραπέση ἐν τῇ γενέσει· ἀπαξ γὰρ
ἄφθθ.

λθ'. Διὰ τί τὰ ὧὰ κατὰ μῆκος μὲν θλιβόμενα ταῖς
χεραῖν οὐ καταγνυται, ἐγκλινόμενα δέ; Ὅτι κατὰ
μῆκος μὲν θλιβόμενα πρὸς ὀρθὴν τῇ χειρὶ κείμενα συμ-
30 θάλιει θλίβεσθαι, ἡ δ' ὀρθὴ ἀκαμπτος διὰ τὸ ἴσον καὶ
τὸ εὐθύ· ἐὰν δ' ἐγκλιθῆ, ἡ ἑτέρα βεζυτέρα δὲ γίνεται
γωνία, ὥστε ταύτῃ ἐνδίδωσιν. *Η δτι ὁμοίως πάντα
θλίβεται τότε; πάντα γὰρ τὰ ἴσον ἀπέχοντα μόρια τοῦ
ἀνωτάτω ὁμοία ἀλλήλοις· ἐὰν δ' ἐγκλιθῆ, οὐκέτι πρὸς
35 τοῦτο τὸ σημεῖον ἅπαντα ἔχει ὁμοίως.

μ'. Διὰ τί, ἐὰν τις σπόγγον ὑπερῖσχι τῶν ἐψιμά-
των, ἀφαιρεῖται τὸ ὄζος; Ὅσπερ σικύα ἔλκει ὁ σπόγγος·
ὁ γὰρ ἐν τρήμασιν ἀήρ θερμαινόμενος ἀντὶ πυρὸς
γίνεται.

40 μα'. Διὰ τί, τῶν ὧῶν ῥηγνυμένων ἐν τῷ ὀπτᾶσθαι,
τοῦ κελύφους πρότερον τὸ ὠχρὸν τοῦ λευκοῦ ἔξω; *Η
δτι τὸ μὲν λευκὸν οὐσία βεῖ μάλλον ἢ τὸ λευκόν
(ὠχρὸν?), καίτοι γε μάλλον ἐντός ἐστὶ τὸ ὠχρὸν τοῦ
λευκοῦ; διὸ καὶ ὁ νεοσσός ἐξ αὐτοῦ γίνεται, τὸ δ'
45 ὠχρὸν καθάπερ τρυξ. Ὅσπερ οὖν ἐν τοῖς οἴνοις ἡ μὲν
τρυξ ἀπαθῆς ἐστὶν, ὁ δ' οἶνος μεταβάλλει ἐκάστοτε καὶ
χρώματα καὶ ὁσμῆν, οὕτω καὶ τοῦ ὧῶ τὸ λευκὸν με-

34. Cur ventriculi caprarum sevo repleli suavissimi sunt,
Homerusque cecinit :

caprarum ventriculi in igne jacent?

An quia maxime nidorosum est sevom caprinum? pinguis-
simum namque est : propterea et medici eo inprimis utun-
tur ad malagmata : nidorosum enim quum sit et pingue,
condimentum fit ventriculi : condita autem suaviora sunt.

35. Cur oleum non coagulatur, sed coit; sevom vero
coagulatur? Quia pinguius est oleum sevo. Minime igitur
coagulatur; pinguedo vero suilla magis aquosa est : continet
enim intra se succos excrementi naturam referentes; hi
autem si [non] coagulentur, mirum non est.

36. Cur saperdæ quidem pravæ caput præstans est,
præstantis vero pravum? Iste autem piscis est quæna vo-
cant coracinum.

37. Cur ova hypenemia non putrescunt, etiamsi inani-
mata sint, ita ut ea quoque putrescere deberent sicut et
reliquæ partes, ubi anima privantur? An quia mutilationes
sunt, et non quasi cadavera; putrescunt autem partes
quibus deficit anima, non quibus haudquaquam ingenta
est?

38. Cur alterum ovorum extremum durius est? An quia
omnis res, ac proinde etiam ovum, unicum habet princi-
pium? Testa igitur custodiæ causa exstat, custodia autem
semper circum principium collocatur; atqui pullus in ovi
parte acuta gignitur, nisi per generationem a loco suo
aberraverit : semel enim observatum est.

39. Cur non rumpuntur ova, ubi manibus secundum
longitudinem premantur, rumpuntur vero, ubi declinantur?
Quoniam ubi secundum longitudinem quidem premuntur,
evenit ut rectum angulum cum manu faciant, dum premun-
tur, linea autem ad perpendicularum directa flecti nequit
propter æqualitatem et rectitudinem; quodsi vero inclinata
fuerit, alter angulus fit acutior, ita ut hac parte cedat. An
quia tunc omnia æqualiter premuntur? omnia enim quæ
æquo intervallo a parte suprema distant, inter se similia
sunt; ubi vero inclinatum est, non amplius ad hoc punc-
tum eodem modo se habent omnia.

40. Cur, si quis spongiam super sorbitionibus teneat,
eximitur acetum ex iis? Ut cucurbitula trahit spongia : aer
eum qui foraminibus continetur, incalescens aeris vicis
habet.

41. Cur, ova ubi assando rumpuntur, prius e testa exit
vitellus quam albumen? An quia albumen substantia sua
magis fluit quam vitellus, etiamsi vitellus magis intus po-
situs sit quam albumen? propterea et pullus ex eo gignitur,
albumen vero veluti sæx est. Quemadmodum igitur in vino
sæx quidem non addicitur, vinum vero perpetuo mutat co-
lorem et odorem, sic et ovi albumen mutationi magis ob-

ταβλητικώτερον τοῦ ὤχρου· διὸ καὶ τὸ πυρούμενον στερεὸν γίνεται, καὶ ἐπιπαζόμενον. Ἀλλὰ καὶ ἐάν τις ὦν τρυπῇ, [τὸ ὄων] τὸ λευκὸν ἐκχίεται, τὸ δὲ πυρρὸν ὑπομένει διὰ τὸ τὸ μὲν λευκὸν ἐνυγρον σώμα εἶναι, τὸ δὲ καθάπερ ἐπιπεπασμένον ἔοικεν.

noxium est quam vitellus : hinc et igni expositum, vel incubatum solidescit. Verum si quis ovum perforat, albumen effunditur, vitellus vero remanet, quia albumen quidem liquidum est corpus, vitellus vero quasi inspersus esse videtur.

μβ'. Διὰ τί τῶν ἀγγείων οἱ πυθμένες θερμαινόμενοι τοῦ ὕδατος, ἕως ἂν ἢ ψυχρὸν τὸ ὕδωρ, θερμότεροί εἰσιν· ἐπὶ δὲ ζέῃ, ψυχρότεροι γίνονται; Ἡ ὅτι ψυχροῦ μὲν ἐστὶ ὄντος τοῦ ὕδατος, ἐγκατακλείεται τὸ θερμὸν καὶ ἀντιπερισταταί εἰσω κωλυόμενον ἐξίεναι· ὅταν δὲ διαθερμανθῇ τὸ ἐνὸν ὕδωρ, οὐκέτι ἀποστέγοντος, ἀλλὰ διαπνέοντος καὶ ἐλάττονος γενομένου τοῦ πυρός, ψυχρότερος γίνεται ὁ πυθμὴν ὁμοίως ὥσπερ καὶ τὰ βαλανεῖα χειμῶνος θερμότερα ἢ τοῦ θέρος;

42. Cur, ubi calefit aqua, vasorum fundi, donec frigida est aqua, calidiores sunt; fervente vero ea, frigidiores fiunt? An quia, dum frigida adhuc est aqua, intus includitur et undique circumstatur calor, exitusque ei denegatur; ubi vero penitus incaluit aqua quæ intus est, quum ignis non amplius cohibeatur, sed difflet ac diminuitur, frigidior fit fundus, eodem modo quo et balnea hyeme calidiora sunt quam æstate?

15 μγ'. Διὰ τί τὸ ἐφθὸν ὁπταῖν οὐ νόμος, ὁπτόν δὲ ἔψιν νόμος; Πότερον δὲ διὰ τὰ λεγόμενα ἐν τῇ τελετῇ, Ἡ ὅτι ὑστερον ἔμαθον ἐφθὰ ἢ ὁπτά; τὸ γὰρ ἀρχαῖον ὥπιων πάντα. Ἐπανιέναι γοῦν ἐγένετο τὸ ἐφθὸν καὶ ὁπταῖν· διὸ ἀπεδοκίμασαν· τὸ δ' ὁπτόν ἐφέψιν οὐκ ἐκώλυσαν. Ἡ ὅτι βελτίω ἐψθῆντα; ζηρότερα γὰρ τὰ ἐφθὰ τῶν ὁπτῶν· ἐάν δ' ὁπτά ὄντα, καὶ ἐστὶ μάλλον.

43. Cur cocta assare in more non est, assa vero coquere solent? Utrum ob ea quæ in mysteriis dicunt? An quia serius cognoverunt cocta quam assa? antiquitus enim assabant omnia. Reversio itaque fieret, si cocta postmodum assarent : propterea hoc rejecerunt : assa vero postea coquere non vetuerunt. An quia meliora sunt cocta? sicciora enim sunt quam assa, idque etiam magis, ubi antea assata fuerint.

μδ'. Διὰ τί οἱ Θρᾷκες σολοικίζουσι ἀπογηράσκοντες; Ἡ διὰ τὸ τὰ μὲν κατὰ φύσιν ἅπαντα βῆδιον εἶναι ποιεῖν, τὰ δὲ παρὰ φύσιν χαλεπὸν· κἂν δυναμένω δὴ, εἴ τι μᾶλλον τις ποιῆσαι τῶν παρὰ φύσιν; Ἡ μὲν οὖν οἰκεία διάλεκτος ὥσπερ φύσει αὐτοῖς γίνεται· ἢ δ' ὑστέρα παρὰ φύσιν· διὸ καὶ καταφέρονται εἰς τὴν πρώτην διάλεκτον, γηράσκοντές τε καὶ οἰνούμενοι.

44. Quamobrem Thracæ solæcismos faciunt senescentes? An quia naturalia quidem omnia factu facilia sunt, quæ vero præter naturam difficilia, vel ei qui facere potest, si quis aliquid præter naturam facturus est? Propria igitur loquela quasi naturaliter iis fit; posterior vero præter naturam est : propterea deferuntur etiam ad priorem loquelam senescentes ac temulentii.

με'. Διὰ τί ἡ Ὑρκανία λίμνη πότιμος οὔσα πλύνει καὶ ῥύπτει τὰ ἱμάτια; Πλύνει μὲν τῷ γλυκαῖ, ῥύπτει δὲ τῷ πικρῷ· ἅμα δ' οὐχ οἶ.....

45. Cur lacus Hyrcanius, etiamsi potui idoneus sit, lavat et detergit vestes? Lavat quidem dulcedine, detergit vero amaritudine; simul vero non.....

μς'. Διὰ τί τὰ τῶν ἀετῶν πτερὰ ἄλλοις ἐπιτιθέμενα φορᾶν ἐμποιεῖ; Ὅτι σηπεδόνος τινὸς μετέχουσι φυσικῆς· δυσωδέστατον γὰρ πτηνῶν ἀπάντων ὁ ἀετός· ὅθεν οὐδὲ τῆς αὐτοῦ χιτῆος θήρας τὰ λείψανα ἐπιθλάσονται.

46. Cur aquillarum alæ alis impositæ perniciem adferunt? Quia putredinis cujusdam naturalis participes sunt : omnium enim avium pessime olet aquila : unde ne hesternæ quidem venationis suæ reliquias tangit unquam.

μζ'. Διὰ τί τὸ ἔλαιον τῇ θαλάσῃ ἐπιρραίνόμενον γαλήνην ποιεῖ; Ὅτι γλίσχρον ἐν καὶ ὑγρὸν διολισθαίνειν ποιεῖ τὰ κύματα πρὸς ἑαυτὰ καὶ ἐνδιδοῦναι τῆς οἰκείας ὀρμῆς καὶ φορᾶς.

47. Cur oleum mari irrigatum tranquillitatem facit? Quia, quum glutinosum et humidum sit, efficit ut fluctus in se ipsos dilabantur et remittant impetum suum ac motum.

μη'. Διὰ τί ὁ ἀνεμος ἐν ἀρχῇ ἀμυδρὸν πνεῖ, προκόπτων δὲ καὶ ἐπ' ἄλλην γῆν φερόμενος σφοδρότερος γίνεται; Διὰ τὸ συγκαταμίγνυσθαι αὐτῷ ἄλλας ἀναθυμιάσεις ἐξ ἂν διέρχεται μερῶν.

48. Cur ventus initio leviter flat, progrediens autem et ad aliam regionem delatus vehementior fit? Quia ei admiscuntur aliæ exhalationes e locis quæ percurrat.

μθ'. Πόθεν δῆλον ἐστὶ ὅσον παχύτατόν ἐστι τὸ ὕδωρ, τοσοῦτόν ἐστι καὶ ὠμυρωτάτον; Φαεῖν ὡς ἢ ἐν Παλαιστίνῃ νεκρὰ θάλασσα παχύτατη οὔσα, ὠμυρωτάτη πάντων ἐστὶν ὑδάτων. Καὶ πόθεν δῆλον ἐστὶ παχύτατη ἐστίν; Εἰ γὰρ τις ἄνθρωπον, ἢ ζῷον ἕτερον, καταθήσασκε ἐμβάλῃ εἰς τὸ τῆς νεκρᾶς θαλάσσης ὕδωρ, ἀνωθεῖται ὑπὸ τοῦ ὕδατος, καὶ οὐ γίνεται ὑποβρύχιον διὰ τὸ εἶναι παχὺ πᾶν καὶ βασιάζειν τὸ ἐμπεσόν. Καὶ

49. Unde patet, aquam, quo crassior, eo et salisorem esse? Ferunt, mare Mortuum in Palæstina situm, quod crassissimum est, omnium aquarum salissimam esse. Unde porro constat, hanc aquam crassissimam esse? Si quis enim hominem, vel animal aliud, vinculum injiciat in maris Mortui aquam, sursum pellitur ab aqua, neque subsidit, quia crassa est et rem illapsam

πόθεν ὄφλον διὰ ἀμυρώτατον ἔστιν; Ἐπειδὴ ῥυπτικὸν ἔστι παντὸς ῥύπου· σμῆχει γὰρ τὸν ῥύπον, εἶπερ ἄλλο τι σμῆγμα, τὸ δὲ ῥυπτεῖν ἀραξ ἔστιν ἀμυρώτης· ἰδοὺ γὰρ ἄλας μὲν καὶ αὐτοὶ ῥύπτουσι, νίτρον δὲ πλεόν, ὡς περ ἐπιτεταμένην ἔχον
6 τὴν ἀμυρώτητα ἤπερ οἱ ἄλας.

ν'. Διὰ τί οἱ νηστεύοντες διψῶσι μᾶλλον ἢ πεινώσιν; Διψῶμεν δὲ μᾶλλον, ὅταν νηστεύωμεν, ἢ πεινώμεν, διότι τὸ ἐν ἡμῖν θερμὸν πρῶτον μὲν καταθόσκειται τὸ ἐν τῷ σώματι ὑγρὸν, ἔπειρ ἀπὸ τῶν ὑπολειμμάτων τῆς ἐν τῷ σώματι τρο-
10 φῆς περισσεύει, εἶτα ἐπ' αὐτὴν βαδίζει τὴν σύμφυτον λιθίδα τῆς σαρκὸς ἢ ἐν ἡμῖν πύρωσις, τὸ νεότερον διώκουσα καὶ τὸ δειγρον. Γενομένης οὖν ὡς περ ἐν πολλῇ ἐρηότητι, ποτοῦ δεῖσθαι μᾶλλον τὸ σῶμα πέφυκεν. Ἄχρις οὖν πινόντων ἀναρωσθὲν καὶ ἰσχύσαν τὸ θερμὸν, ὡς περ ἀμῆλει βλέπομεν ἔξω,
15 μῆτε ἄρα, μῆτε ὕδωρ, μῆτε γῆν ἐπιμέθεα τρέφεισθαι, μῆτ' ἀναλίσκοντα τὸ πλησιάζον, ἀλλὰ μόνον τὸ πῦρ. Διὰ ταῦτα καὶ οἱ γέροντες βῆστα νηστεῖαν φέρουσιν· ἀμβλύ γὰρ αὐτοῖς καὶ μικρὸν ἦδη τὸ θερμὸν ἔστιν. Καὶ τὰ ἀνάιμα δὲ τῶν ζώων τροφῆς ἥμιστα προσδεῖται δι' ἐνδειαν θερμότητος.

20 να'. Διὰ τί οἱ πεινώντες, ἐν πίνωσι, παύονται, διψῶντες δὲ ἐὰν φάγωσιν, ἐπιτείνονται; Ἡ δίψα τοῖς φαγοῦσιν ἐπιτείνεται, διότι τὰ εἰσερχόμενα σιτία τῇ γαστρὶ τὸ δεισπαρμένον ὑγρὸν καὶ ἀπολειπόμενον ἀσθενὲς καὶ ὀλίγον ἐν τῷ σώματι σύλλεγουσι καὶ προεξικμάζουσι, διότι ἡ ὑγρότης τὰ ὑπὸντα
25 σιτία βρέξεσα καὶ διαχέασα, χυμῶν ἐγγενομένων, καὶ ἀτμῶν ἀναφέρει τοῦτον εἰς τὸ σῶμα καὶ προστίθεισι τοῖς δεομένοις· ἐνδύει μὲν γὰρ ἔσωθεν ἢ ὑγρότης εὐχυμότητα ποιοῦσα καὶ τροφικότητα καὶ τὸ χαλᾶσθαι τὰ ἐντός, ὥστε τῆς πείνης τὸ σφόδρα μικρὸν καὶ θηριῶδες ἐνδιδόναι καὶ παρῆσθαι, ὥστε
30 καὶ πολλὸν χρόνον ζῶσιν ἐνίοι γοῦν ὕδωρ μόνον λαμβάνοντες, ἄχρις οὐ πᾶν ἐκκαμφθῆ τὸ τρέφον καὶ ποτίζεσθαι δυνατόμενον.

ββ'. Εἰ ἀληθῶς καταθασκαίνεσθαι τινὰς καὶ μαραινέσθαι ὑπὸ τῶν ὀρώτων, ἤτοι δίδοναι ἀπ' ἄρας*; Οὐ ψεύδεις ἔστι τὸ καταθασκαίνεσθαι τινὰς καὶ μαραινέσθαι ὑπὸ τῆς τῶν ὀρώ-
35 των ὀψεως· πολυκίνητος γὰρ ἡ ὀψις οὖσα, μετὰ πνεύματος αὐτὴν ἀφιέντων πυρώδους, θαυμαστῆν τινὰ διασπείρει δύναμιν, ὥστε πολλὰ καὶ πάσχειν καὶ ποιεῖν δι' αὐτῆς τὸν ἀνθρώπον· τὸ γὰρ διὰ τῶν ὀμμάτων ἐκπίπτουν, εἴτε φῶς, εἴτε βέμμα, τοὺς ὀρώνας· ἐκτίχει καὶ ἀπόλλυσιν.

40 53. Cur fatigatio prius quotidianam quam accessionem faciet: ethicam febrem? Propter accommodationis, inquam, perceptionem: habuit enim naturalem spiritum humoresque nequaquam supervacaneos; solida autem aridissima ac ad eam perficiendam accommodatiora.

ΚΑΣΣΙΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΚΖ*.

45 Διὰ τί ἡ τοῦ κερατοειδοῦς λεγομένου χιτώνας, ὅς μόνος σκέπει τὴν κόρα, λευκὸς ὑπάρχοντος, καὶ τῶν ὑποκειμένων οὐκ ὄντων μελάνων τῇ φύσει, ἡ κόρα μελαινα φαίνεται; Καὶ οἱ μὲν τῷ πλήθει τοῦ ὑγροῦ ἀνατιθέασιν τὴν αἰτίαν, ὡσάν πολλοῦ ὄντος
50 τοῦ ὑποκειμένου ὑγροῦ, καὶ ἀεὶ ἐν τῇ διαδύσει τῶν ἐξ ἡλίου προσπιπτουσῶν ἀκτίνων ἰονουσῶν καὶ μὴ δυναμένων διὰ τοῦτο καταλαμβάνειν τὸ ὑποκείμενον ὡς ἔχει φύσεως, ἀλλ' ἀντιλαμβάνομένων ὡς μελάνος τοῦ ὑποκειμένου· μελαν γὰρ φασι φάσκειν τὸ βαθύ ὕδωρ. Ἐλέγχονται δὲ οὗτοι οὐ συγχωρομένου εὐθέως τοῦ εἶναι πλῆθος τὸ ὑποκείμενον ὑγρὸν· ὀλίγον γὰρ τοῦτο

sustinet. Atque unde patet eam salissimam esse? Quum quasvis sordes detergere valet: detergit enim sordes, si quid aliud smegma: summæ enim salitudinis proprium est ut detergat ecce enim: sal quidem et ipsum detergit; nitrum vero magis, utpote intensiori præditum salsugine quam sal.

50. Cur jejuni magis sitiunt quam fame adficiunt? Sitimus autem magis quam fame adficimur jejuni, quia calor noster internus primum quidem depascit humorem qui corpore continetur, qui e reliquiis alimentis corpori ingesti restat, dein ipsam invadit carnis liquorem proprium internum nostrum incendium, humorem ac liquorem persequens. Quum igitur quasi in conditione admodum sicca versatur, suapte natura magis potu indiget corpus. Donec igitur bibentibus nobis restauratus est ac viget calor, sicut fere et foris videmus, nec aerem, nec aquam, nec terram cupimus nutriri, quippe quæ non consumunt res adcedentes, sed unum ignem. Propterea et senes facillime jejuniunt ferunt: hebes enim apud eos et exiguus jam est calor. Animalia etiam sanguine carentia alimento minime egent propter caloris defectum.

51. Cur famelici, si bibant, fami finem imponunt, sitientium vero, ubi edunt, sitis intenditur? Sitis edentibus intenditur, quia cibi ventriculum intrantes humorem dispersum ac relictum, etiamsi debilis ac parvus in corpore adsit, colligunt ac cito exhauriunt, quoniam humor cibos subeuntes humectans ac diffundens, ubi succi adcesserint, hunc vaporem evehit ad corpus et partibus eo indigentibus adponit: subit enim intrinsecus humor bonum saporem faciens ac facultatem nutriendi laxandique partes interiores, ita ut immodica ac ferina famis acerbitas cedat ac remittatur: hinc etiam nonnulli certe multum temporis vivunt, nil nisi aquam adsumentes, donec omne quod nutrit ac propinari potest, deflexum sit.

52. An revera nonnullos fascinari a conspicientibus, an....? Mendacium non est, nonnullos fascinari et tabescere a conspicientium intuitu: quum enim visus mobilissimus sit, ubi cum spiritu igneo eum emittunt, miram quandam dispersit facultatem, ita ut per eam multa patiatur ac faciat homo: nam quod per oculos elabatur, sive lumen sit, sive fluxio, videntes colliquat ac interficit.

54. Cur solis æstus aliis quidem somnum adducit, aliis autem non? Quia alii quidem pituita in capite fuit plurima, et ea diffusa cerebrum humectavit somnumque attulit; alii vero quod aridum caput fuerit, impensius exiccans ail experectionem commovit.

CASSII PROBLEMA XXVII*.

Quamobrem quum tunica cornea dicta, quæ sola obtegit pupillam, alba sit, partesque ei subjectæ natura non sint nigre, tamen nigra videtur pupilla? Atque ahi quidem humoris copiarum causam tribuunt, perinde ac si multus esset humor subjectus, ac radii e sole incidentes semper transeundo languerent, nec unquam deprehendere valerent hanc ob causam, quænam esset natura rei subjectæ, sed rem subjectam perciperent, quasi nigra esset: nigram enim videri dicunt aquam profundam. Refutantur autem hi, si non concedatur confestim, subjectum humorem copiosum esse: parvus enim est ac ab aliis rebus

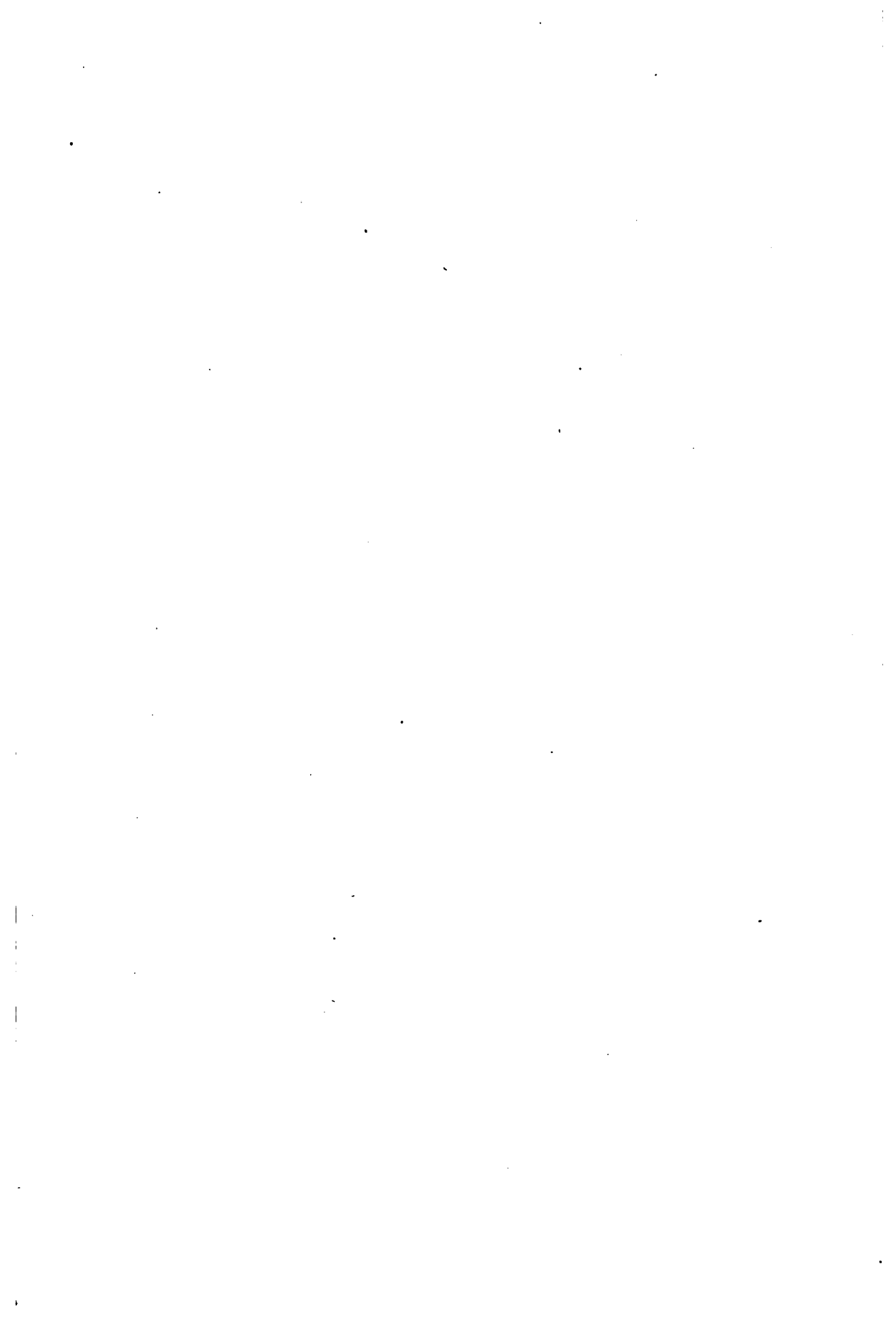
καὶ περιγραφῆ ὑπάρχων τυγχάνει. Ἐτεροὶ δὲ φασιν ὅτι τοῦτο δοκεῖ γίνεσθαι κατ' εὐθὺν τοῦ ὀφθαλμοῦ στενοῦ πόρου ὑπάρχωντος καὶ αἰεὶ εἰς στενὸν λήγοντος διὰ τὸ διαβαίνοντα μέχρι βάσεως ἔγκεφάλου αἰεὶ στενοῦσθαι, καὶ τὰς προσπίπτουσας ἀκτῖνας συστέλλεσθαι, οἷον περὶ τὴν βάσιν τοῦ ὑποκειμένου πόρου κατοπτεῦν, καὶ οὕτω τῆς συστολῆς γινομένης τῶν ἀκτῖνων διὰ τὴν στενότητα, συμβαίνει μέλαν τὸ ὑποκείμενον φαίνεσθαι, καὶ ὑποδείγματι χρῶνται τῷ ἐκ συρίγγων φασὶ γὰρ ὅτι ὡσπερ ἐπὶ τούτων [δ] ἐμπεριεχόμενος ἀπὸ φαίνεται σκοτεινός, οὐ μόνον διὰ τὸ μήκος τῆς σύριγγος, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν στενότητα μά-
 10 λιστα, οὕτω καὶ τῆς κόρας ἔχει, τοῦ ὑποκειμένου κατ' εὐθὺν τοῦ τρήματος πόρου στενοῦ ὑπάρχοντος. Δείκνυται δὲ τοῦτο ψεῦδος ἀπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν νεκρῶν, συμπίπτοντος τοῦ εἰρημένου πόρου, ὁμοίαν κατὰ τὸ χρῶμα ὑποπίπτει τὴν κόραν· τοῦτο
 15 γὰρ τετήρηται ὅτι ἐπὶ μὲν ἐμφύχων ἐν διαστάσει ἐστὶν ὁ εἰρημένος πόρος, καὶ τοῦτο κατελήθη ἐκ τῶν προσφάτως ἀνατμηθέντων καὶ ἐπὶ οἷον ἐμπλεόντων ἐπὶ τῶν νεκρῶν, οὐχ ὅτι τῶν προσφάτων τελευτησάντων, ἀλλὰ τῶν ἤδη ἐχόντων σύμμετρον χρόνον, ὅτι ἐν συμπτώματι γίνεται ὁ πόρος. Ἦδη ἦν μὲν
 20 στενότης ἢ ἐν τῇ διαστάσει τοῦ πόρου αἰτία τοῦ φαίνεσθαι μελαίνην αὐτὴν ἐπὶ τῶν ζώντων, ἐχρῆν ἐπὶ δὲ τῶν τελευτησάντων, συμπτώσεως γινομένης, λευκὸν φαίνεσθαι τοῦτο τὸ μέρος. Ἐτεροὶ δ' αἰτίαν φασὶ τὴν ἀνταύγειαν τοῦ βαγοειδοῦς καὶ τὴν ἀντανάκλασιν· μέλας γὰρ οὗτος ὑπάρχων ἐπισκιάζει τὸ κρυσταλλοειδές, καὶ τῆς αὐτοῦ ἐπισκιάσεως γίνεσθαι ἢ ἀντανάκλασις ἐκ τοῦ γινομένου ὑγροῦ εἰς τὰς ἡμετέρας ὀφθαλμῶν μελαινα ὑπάρχουσα, καὶ οὕτως ἡμῖν φαντασία παρέχεται, ὡς οὐ-
 25 σης μελαίνης τῆς κόρας. Τούτοις δὲ καὶ Σωρανὸς συγκατατίθεται, ὡς γινώσκαι ἐστὶν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ. Τοιαύτη μὲν
 30 καὶ διὰ τῶν τὴν ἀνταύγειαν λεγόντων δόξα· οὐ πάνυ δὲ καλῶς ἐρμηνεύεται, τί ποτ' ἐστὶν ἡ ἀνταύγεια. Γίνεται δὲ αὕτη ἢ καθ' ὑπόστασιν, ἢ ἐμφασιν· καθ' ἑκάτερον δὲ τούτων ἀκολοθεῖται ἡμῖν ὑγιὲς τὸ λέγειν αἰτίαν τὴν ἀνταύγειαν, οἷον ἐπινοήσωμεν οἶον πανταχῶθεν περιστεγασμένον, μικρον
 35 οὖν τι τρήμα λαν ἐξ ἐνὸς τοίχου, ὥστε δύνασθαι διὰ ταύτης εἰσβάλλειν τὴν ἀκτῖνα τοῦ ἡλίου. Εὐδὴλον ὅτι ἢ μὲν σκιά πᾶσα ἐκείσε καθ' ὑπόστασιν· αὕτη γὰρ οὐκ ἀφανίζει τὸ περὶ τὴν εἰσβάλλουσαν ἀκτῖνα λαμπρὸν, ἀλλὰ κἄν ἢ λεπτή· τις ἐμπειροῦσα ἀκτίς, μὲν ἔχουσα * τὸ φαιδρὸν. Εἰ τοίνυν καὶ ἐπὶ
 40 τοῦ ὀφθαλμοῦ τῆς ἐπισκιάσεως αἰτία γίνεται ὁ βαγοειδής, οὗτος δ' οὐ πάντῃ ἐστὶ συνεχής, ἀλλ' ἔχει τινὰ τρήσιν, ὡς ἔφαμεν, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἐχρῆν κἄν δι' ἐκείνης τῆς τρήσεως λευκὸν ὑποπίπτει τὸ ὑγρὸν καὶ οἷον ἐστὶν, ὥστε τὴν ἐπίκλασιν αἰτίαν εἶναι τοῦ οὕτως ἡμῖν φαίνεσθαι τὴν κό-
 45 ραν, οἷον τὴν ἐκπεπορευμένην ἀπ' ἡμῶν ἀπορροίαν τοῦ ὀφθαλμοῦ, καὶ πάλιν ἀνακλωμένην, καὶ προσπίπτουσαν τῇ ἡμετέρῃ ὀφθαλμῶν κατὰ μέλαν, καὶ οὕτως ἡμᾶς εἰς φαντασίαν ἀγούσαν ὥστε οἰεσθαι μέλαιναν εἶναι τὴν κόραν. Ῥητέον ὅτι εἰ ἢ τῶν ἀπορροίῶν ἀντανάκλασις τοῦτου διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν γίνε-
 50 ται, ἐχρῆν τὰς ἀπορροίας ταῖς ὀφθαλμοῦ τὰς περιπίπτουσας τῷ μέρει ἐκείνῳ καθ' ὃ ἢ ἡ κόρα ὑπόκειται, καταλαμβάνειν λευκότερον τὸ μέρος ἐκεῖνο διὰ τὸ εἶναι λευκὰ τὰ ὑποκείμενα ὑγρὰ καὶ τὸν περιέχοντα χιτῶνα, ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῇ ἀνακλάσει τὰς κατὰ τὴν ἀνάκλασιν προσπίπτουσας ἀπορροίας τῇ ἡμετέρῃ κόρᾳ καταλαμβάνειν αὐτὴν ὁμοίως λευκότεραν. Μάλ-
 55 λον οὖν πιθανὸν δοκεῖ τὸ τῇ ἐξαλλαγῇ τῶν ὑποκειμένων ὑγρῶν ἀνατιθεῖναι τὴν αἰτίαν, καὶ τῇ τούτων ἐπισυνθέσει, συνεργουμένης καὶ τῆς στενότητος τοῦ πόρου εἰς τοῦτο, οἷον εἰ καὶ δοκεῖ εἶναι ἕκαστον τῶν ὑγρῶν διαυγές, ὅμως [ἐκ τῆς] ἐπ'
 60 ἀλλήλα συνθέσεως αὐτῶν ἀμαυροῦται τὸ διαυγές, οἷον τὰ

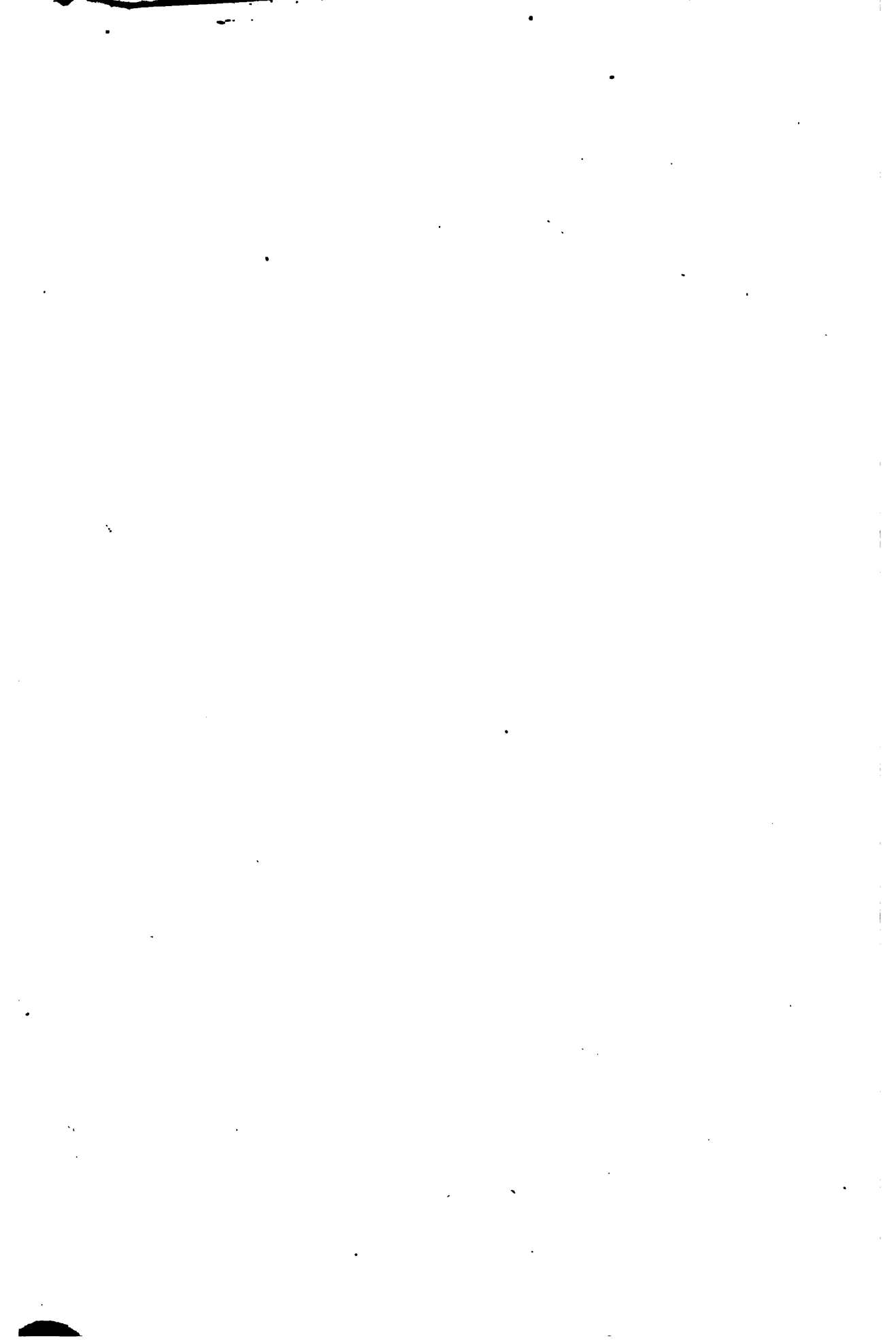
circumscribitur. Alii vero dicunt, hoc ideo fieri videri, quia e regione oculi reperitur meatus angustus qui semper in angustum spatium exit, quum ad cerebri fundum penetrans semper angustatur, radique incidentes contrahuntur, quasi conantes profunditatem subjecti meatus perspicere, atque sic propter angustiam contractis radiis evenit, ut spatium subjectum nigrum videatur, atque utuntur exemplo a fistulis desumpto: dicunt namque, quemadmodum aer qui fistulis continetur, tenebrosus videtur, non solum propter fistularum longitudinem, sed et maxime propter angustiam, sic et circa pupillam rem esse habere, quum meatus e regione foraminis situs angustus sit. Demonstratur hoc mendacium esse eo quod apud mortuos, concidente supradicto meatu, simili colore obcurrit pupilla: observatum enim est, apud vivos hunc meatum distentum esse, idque deprehenderunt in corporibus recens dissectis ac quasi adhuc inter mortuos fluitantibus; in iis vero quae non recens mortua erant, sed jam modicum temporis spatium transegerant, meatum concidisse deprehenderunt. Quodsi jam angustia meatus, dum distenditur, causa esset, cur nigra videretur pupilla apud vivos, deberet apud mortuos, facto collapsa, alba videri haec pars. Alii vero causam esse dicunt relucentiam membranae uvae ac repercussionem: quum enim haecce nigra sit, obfuscat humorem crystallinum, atque hujus humoris obfuscati repercussio quae nigra est, fit a dicto humore ad oculos nostros, atque ita nobis subpeditat imaginem ac si pupilla nigra esset. Cum his etiam consentit Soranus, sicut animadvertere licet ex *Oculo*. Hujusmodi itaque opinio subpeditatur ab iis qui relucentiam causam esse dicunt; non admodum clare tamen traditur, quid tandem sit relucentia. Fit autem haec aut substramine, aut adparentia, atque utroque hoc modo nobis rationi consentaneum esse deberet, si diceremus adparentiam esse causam: cogitemus e. g. cubicalium undique clausum, foramen vero quoddam admodum parvum esse in uno pariete, ita ut per id intrare valeat radius solis. Manifestum est, omnem umbram ibi exstare substramine: haec enim non e conspectu tollit splendorem radium ingressum circumdantem, sed etiam tenuis aliquis radius incidit, splendorem habet. Quodsi igitur in oculo quoque obfuscationis causa fiat tunica uvae, istaque non ubique sibi continua sit, sed habeat, ut supra dicebamus, in medio oculo aliquod foramen, deberet vel per illud foramen humor obcurrere albus et talis qualis revera est, ita ut repercussio causa non sit, cur ita nobis adparent pupilla, nempe effluvium e nostris oculis egressum, rursumque repercussum atque nostro intuitu nigro colore tinctum obcurrere ac ita nos ad imaginationem deducens ut putemus nigram esse pupillam. Dicendum, quodsi effluviis hujus repercussio propter hanc causam fieret, effluvia oculis obcurrentia ea parte qua pupilla subjacet, deberent albidiorum deprehendere eam partem, quia subjacentes humores et circumdant tunica albi sunt, ac similiter in repercussione effluvia repercussione nostrae pupillae incidentes deberent eodem modo deprehendere eam albidiorum. Veri itaque similior videtur opinio quae subjacentium humorum discrimini atque superpositioni causam tribuit, aliquid etiam huc conferente meatus angustia: nimirum etiam unusquisque humor pellucidus esse videatur, tamen eorum mutua superimpositione hebetatur pelluciditas.

διαυγῆ φασι μὴ ἔχειν χρῶμα, ὡσπερ ὕελον καὶ τὰς ἐκ τῶν
 κεράτων κτηδόνας, καὶ ὅσα τοιαῦτα. Ταῦτα δ' οὐ παντά-
 πασίιν ἐστὶν ἄχροα, ἀλλ' ἔχει χρῶμα, ἀμαυρὸν μὲν, ὅμως
 ἔχει, καὶ πολλάκις ἐκ τῆς ἐπ' ἄλληλα συνθέσεως ἀμαυροῦται
 5 τὸ διαυγές, ὡσπερ ἐστὶν ἰδεῖν ἐπὶ τῶν λεπτῶν ἀγαν ὑμένων
 καὶ διαυγῶν· εἰ γὰρ τις τούτους συνθείη ἐπ' ἄλληλους, ἀμαυ-
 ροῦται ἢ διαύγεια αὐτῶν. Οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν
 διάφορα ὄντα τὰ ὑγρά καὶ διαυγῆ ἀμαυροῦται τὸ διαυγές
 αὐτῶν ἐκ τῆς συνθέσεως. Συνεργεῖ δὲ καὶ, ὡς ἔφαμεν, ἡ στε-
 10 νότης· διὰ γὰρ τοῦτο ὡσπερ συστῆλιν τὸ πνεῦμα τὸ ὀρατι-
 κὸν ἀναγκάζομεθα, ὡστ' ἐπιβάλλειν τῷ ὑποκειμένῳ· τοῦτο
 γὰρ πάσχομεν, ἐπειδὴν μάλιστα μικρὸν τι, ἢ στενὸν κατι-
 δεῖν βουληθῶμεν. Εἰ δὲ λευκὸν μὲν ἐστὶ τὸ διακριτικὸν
 15 ὀφθαλμοῦ, μέλαν δὲ τὸ συγκριτικὸν ὀφθαλμοῦ, εὐδὴλον ἐστὶ συγχύ-
 σεως καὶ οἰονεῖ συγκρίσεως γινομένης ἐκ τῆς περὶ τὸ
 πνεῦμα στενότητος συμβαίνει μέλαν φαίνεσθαι τὸ ὑποκει-
 μένον.

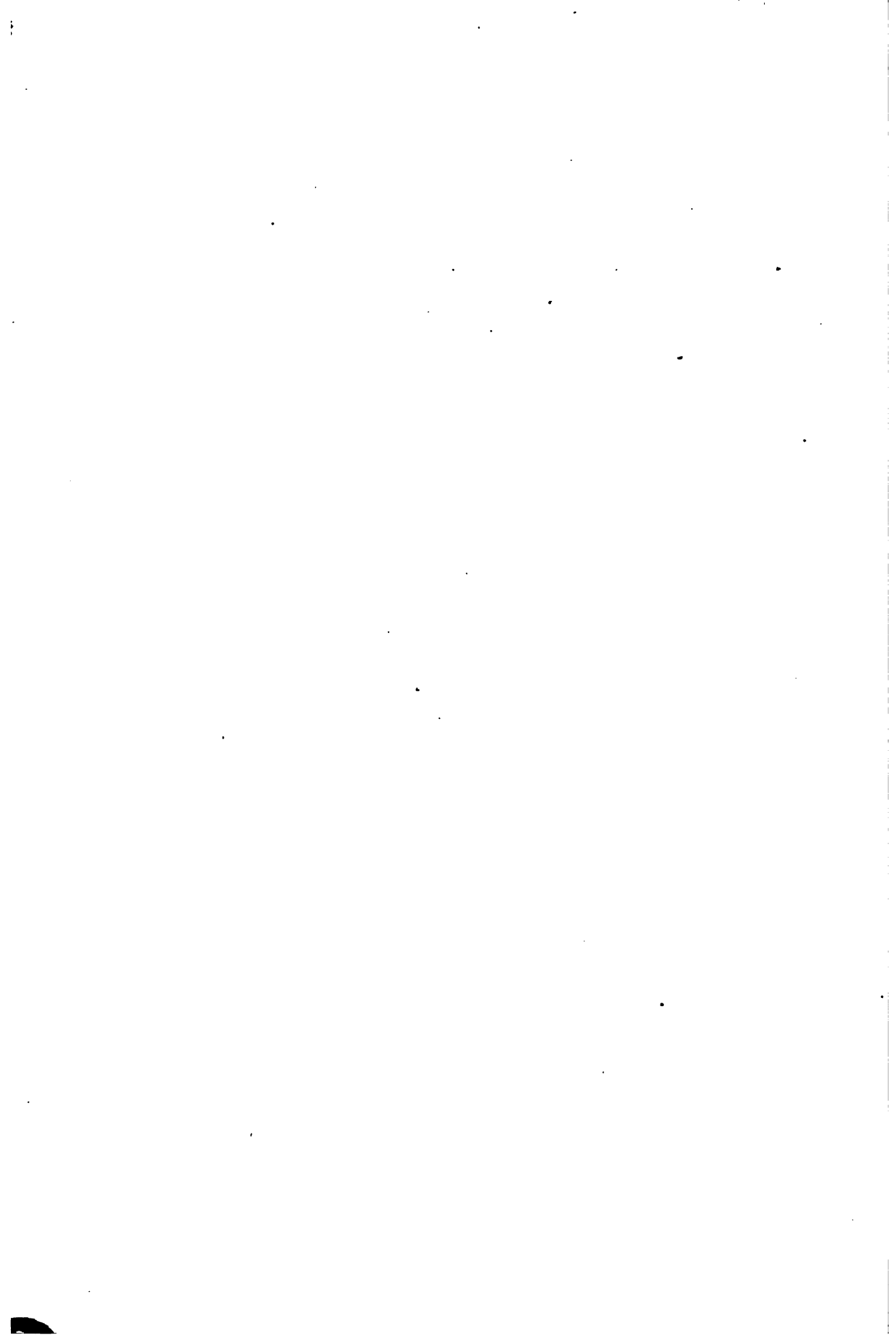
sic pellucida colore carere dicunt, ut vitrum, cornuum fla-
 menta et quæcumque alia hujusmodi. Hæc vero non omnino
 colore carent, sed habent colorem debilem quidem, attamen
 habent, ac sæpe ex eorum mutua superimpositione hebetatur
 pelluciditas, quemadmodum videre licet in membranis admo-
 dum tenuibus ac pellucidis: si quis enim eas sibi invicem
 superimposuerit, hebetatur earum pelluciditas. Sic et in
 oculis, quum variis adsint humores pellucidi, hebetatur eorum
 pelluciditas superimpositione; confert vero huc etiam aliquid,
 ut supra diximus, angustia: hanc enim ob causam quasi con-
 trahere cogimur spiritum visui destinatum, ita ut incidat in
 rem subjectam: nam id nobis evenit inprimis, ubi rem ali-
 quam parvam, aut angustam spectare volumus. Quodsi
 autem album id est quod visum discernere, nigrum vero
 quod stipare valet, manifesto eveniet ut, confusione ac quasi
 commixtione facta propter angustiam spiritum cingentem,
 nigra adpareat res subjecta.

ΚΑΣΣΙΟΥ
 ΠΡΟΒΛΗΜΑ
 1919

HARVARD LAW LIBRARY

FROM THE LIBRARY

OF

RAMON DE DALMAU Y DE OLIVART
MARQUÉS DE OLIVART

RECEIVED DECEMBER 31, 1911

